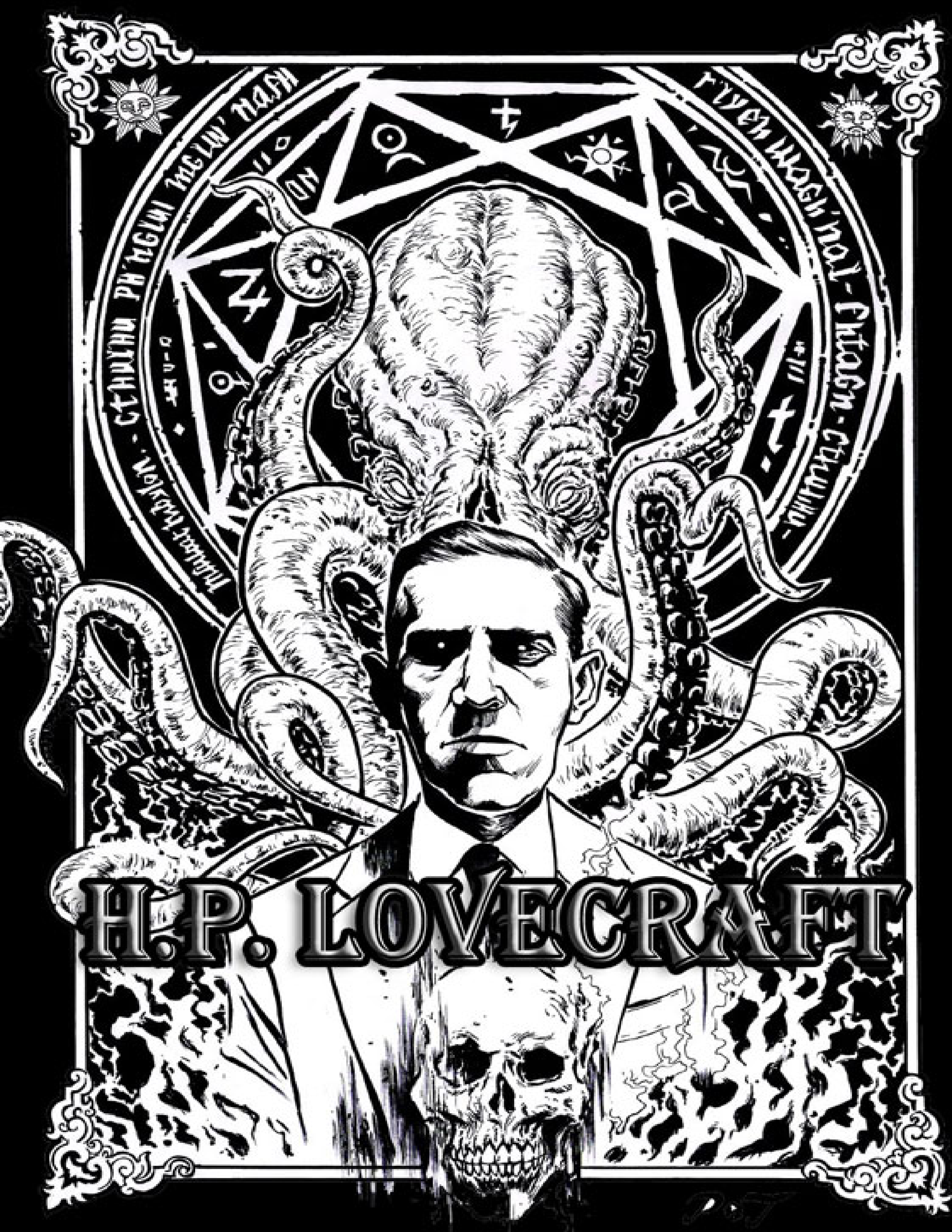

H.P. LOVECRAFT

H. P. Lovecraft

TOPLU ESERLERİ

DOST Kitabevi
İngilizceden çeviren, Hasan Fehmi Nemli
ISBN 975-8457-90-X
ISBN 975-298-030-9
ISBN 978-975-298-111-9

Birinci Baskı, Temmuz 2001

H. R. Lovecraft (1890-1937)

Korku Edebiyatı'nın unutulmaz yazarı H. R Lovecraft, 1890 yılında doğdu. Yaşamının büyük bir kısmı Rhode Island'daki Providence'de geçti. Romanlarında doğaüstü bir kurgu yaratarak bu biçemin 20. yüzyıldaki en etkileyici örneklerini verdi. Eserlerinin önemli bir bölümü 1937'deki ölümünden sonra yayımlandı.

DELİLİK DAĞLARI'NDA[1]

I

Bilim adamlarının önerilerimi dinlemeyi, niyeyse, reddetmiş olmaları yüzünden konuşmak zorunda kaldım. Büyük çapta fosil araştırması yapmak ve eski buz örtüsünü tabanına kadar delip eritmek amacıyla Antarktika'ya yapılması tasarlanan sefere karşı çıkış nedenlerimi istemeye istemeye anlatıyorum. Uyarılarım boşa gidebileceği için de, oldukça gönülsüz yapıyorum bunu.

Açıklamak zorunda olduğum gerçeklerden kaçınılmaz olarak kuşku duyulacaktır; ama, abartılı ve inanılmaz görünen şeyleri çıkaracak olsaydım, geriye pek bir şey kalmazdı. Şimdiye kadar herkesten gizlenen hava ve yer fotoğrafları bana arka çıkar nitelikteler, çünkü bunlar lanet okutacak kadar canlı ve açıklayıcı resimler. Yine de, sahtekârlık sanatında ulaşılan düzeyin yüksekliği yüzünden bunlardan da kuşkulanılacaktır. Mürekkeple yapılmış çizimler bir sahtekârlık olarak alaya alınacak olsa da, tuhaf teknikleri sanat uzmanlarının dikkatini çekecek ve onları şaşırtacaktır.

Bir yandan, sunduğum verileri, verilerin kendi iğrenç inandırıcılıklarıyla ya da ta başlangıç dönemlerine ait son derece şaşırtıcı bazı efsanelerin ışığında tartabilecek kadar bağımsız düşünebilen, öte yandan keşif dünyasını genel olarak bu delilik dağları bölgesine yapılması düşünülen aceleci ve aşırı ihtiraslı bir geziden caydıracak kadar etkili birkaç önde gelen bilim adamının yargı ve değerlendirmelerine güvenmek zorundayım sonunda. Benim ve arkadaşlarım gibi, küçük bir üniversiteye bağlı, pek fazla tanınmayan insanların böylesine son derece acayip ve tartışmaya oldukça açık konularda etkili olma şanslarının pek bulunmayışı, ne yazık ki gerçek.

Ayrıca asıl önem taşıyan konularda kelimenin tam anlamıyla bir uzman olmayışımız da aleyhimize bir durum yaratıyor.

Bir jeolog olarak Miskatonic Üniversitesi Keşif Heyetine başkanlık etmedeki tek amacım, mühendislik bölümümüzden Profesör Frank H. Pabodie tarafından tasarımlanan olağanüstü sondaj makinesi yardımıyla Antarktika Kıtasının çeşitli bölgelerinin derinliklerinden kaya ve toprak numuneleri toplamaktı. Bundan başka herhangi bir alanda öncü olma isteğim yoktu; ama, bu yeni mekanik aygıtın daha önceden araştırılmış hatlar boyunca çeşitli noktalarda kullanılmasının alışılageldik numune alma yöntemleriyle bugüne kadar elde edilememiş yeni malzemeleri günışığına çıkaracağını umuyordum.

Kamuoyunun raporlarımızdan bildiği gibi, Pabodie'nin sondaj cihazı,hafifliği, kolay taşınabilirliği ve çok farklı sertliklerdeki katmanlarla çabucak başa çıkmak üzere alışılmış artezyen delik açma ilkesini küçük dairesel kaya matkabı ilkesiyle birleştirme yeteneği bakımlarından eşsizdi ve bu alanda devrim sayılırdı. Çelik uç, eklemlenebilen çubuklar, benzin motoru, açılır kapanır ahşap iskele, dinamitleme donanımı, kablolar, döküntü temizleme burgusu, üç yüz metre derinliğe kadar ulaşan yüz yirmi yedi milimetre çapında bir deliğe yetecek kadar boru parçaları ve gerekli aksesuarın tamamı, yedişer köpekli üç kızağın taşıyabileceğinden fazla bir yük oluşturmuyordu. Bu, metal nesnelerin çoğunun yapımında kullanılan özel bir alüminyum alaşımı sayesinde mümkün olmuştu. Antarktika düzlüklerinde çok yükseklerde uçmak üzere özel olarak tasarımlanmış ve Pabodie tarafından geliştirilen yakıt ısıtma ve hızlı ateşleme cihazlarıyla donatılmış dört büyük Dornier uçağı bütün keşif ekibimizi büyük buz bariyerinin kıyısındaki bir üsten, kıtanın iç bölgelerinde uygun noktalara taşıyacak ve bundan sonrası için yeterli sayıda köpekten yararlanacaktık.

Bir Antarktika mevsiminin -kesinlikle gerekli olursa, daha uzun bir süre de olabilirdi- izin verdiği ölçüde büyük bir alanı incelemeyi planlamıştık. Daha çok Ross Denizi'nin güneyindeki sıradağlarda ve düzlüklerde, daha önce Shackleton, Amundsen, Scott ve Byrd tarafından değişik ölçülerde keşfedilmiş bölgelerde çalışacaktık. Kampımızı uçaklarla, jeolojik bakımdan anlamlı sayılabilecek uzaklıklara sık sık taşıyarak, özellikle daha önce çok sınırlı sayıda numunenin elde edilebildiği Prekambriyen[2] katmanlardan benzeri görülmemiş miktarda malzeme kazıp çıkarmayı umuyorduk. Fosil içeren üst kaya tabakalarından da mümkün olduğu kadar

çok çeşitli numune toplamak istiyorduk; çünkü, bu çıplak buz ve ölüm krallığının başlangıç dönemi yaşam tarihinin, dünyanın geçmişi konusundaki bilgilerimiz açısından önemi çok büyüktü. Antarktika kıtasının bir zamanlar ılımlı, hatta tropikal olduğu, zengin bitki örtüsünden ve hayvanlarından geriye yalnızca likenlerin, bazı denizdibi bitkilerinin, eklembacaklılardan bazı örümcek ve akrepler ile kuzey kıyılarının penguenlerinin kaldığı herkesin bildiği bir şey;[3] biz bu bilgiyi çeşitlilik, doğruluk ve ayrıntılar bakımından genişletmeyi umuyorduk. Açtığımız bir sondaj deliğinde fosil izine rastladığımızda, uygun boyut ve durumda numuneler elde edebilmek için patlatarak deliği genişletecektik.

Derinlikleri, üstteki toprak ya da kaya tabakasının vereceği ümide göre değişecek olan sondajlarımızı sadece toprağın buzla örtülü olmadığı ya da tamamen örtülü olmadığı yerlerde yapacaktık; alçak kesimlerin üzeri üç dört kilometre kalınlığında sert bir buz tabakasıyla kaplı olduğundan, burası, ister istemez yamaçlar ve sırtlar olacaktı. Her ne kadar, Pabodie, sık aralıklarla delinmiş deliklere bakır elektrotlar daldırıp, benzinle çalışan bir dinamodan sağlanan elektrik akımıyla belli bir buz alanını eritecek bir plan geliştirmişse de, hatırı sayılır kalınlıklarda buz tabakalarını delmekle zamanımızı harcayamazdık. Antarktika'dan dönüşümüzden beri yaptığım uyarılara rağmen, önümüzdeki günlerde yapılacak olan Starkweather-Moore Keşif ekibinin uygulama niyetinde olduğu plan, bizim keşif gezimizde denenmenin dışında hayata geçirilmeyen işte bu plandı.

Kamuoyu Miskatonic Keşif gezisinden, *Arkham Aduertiser* ve Associated Press'e sık sık gönderdiğimiz telsiz mesajları ve Pabodie ile benim daha sonra yazdığımız makaleler yoluyla haberdar oldu. Ekibimiz, yedisi yüksek lisans öğrencisi, dokuzu usta teknisyen on altı yardımcıyla, Üniversite'den dört kişiden oluşuyordu: Mühendislik bölümünden Pabodie, biyoloji bölümünden Lake, fizik bölümünden -aynı zamanda meteorolog da olan- Atwood ve jeoloji bölümünü temsilen, ekibin sözde başkanı olan ben. Bu on altı kişiden on ikisi birinci sınıf pilot, ikisi dışında hepsi uzman telsiz operatörüydü. Sekizi, tıpkı Pabodie, Atwood ve benim gibi pusula ve sekstant kullanarak gemi yönetmeyi biliyordu. Bunlara ilâveten, elbette iki gemimiz -buz koşullarına karşı takviye edilmiş ve yardımcı buhara sahip, ahşap, eski balina avı gemileri- tam mürettebat hazırdı.

Birkaç özel katılımcının yardımıyla Nathaniel Derby Pickman Vakfı seferin giderlerini karşılıyordu; bu yüzden, büyük ölçüde reklamı

yapılmamış olsa da, hazırlıklarımız neredeyse eksiksiz tamamlanmıştı. Köpekler, kızaklar, kamp malzemeleri ve beş uçağımızın monte edilmemiş parçalarının Boston'da teslimatı yapılarak gemilere yüklenmişti. Özel amacımız için mükemmel bir şekilde donatılmıştık ve erzak, beslenme rejimi, nakliye, kamp kurma konularına ilişkin bütün meselelerde bizden çok kısa bir süre önce benzer bir sefere çıkan olağanüstü başarılı öncellerimizin mükemmel deneylerinden yararlandık. Bizim seferimizin -kapsamlı olmasına karşın- dünya çapında genel olarak bu kadar az dikkat çekmesine neden olan da öncellerimizin alışılmadık sayısı ve ünleriydi.

Gazetelerin yazdığı gibi, 2 Eylül 1930'da Boston limanından yelken açtık, kıyı boyunca bir rota tutturup yavaş yavaş aşağı indik, Panama Kanalı'ndan geçerek Samoa Adalarında ve Tasmanya'nın Hobart limanında durduk; bu ikinci yerden son ihtiyaçlarımızı karşıladık. Keşif ekibimizden hiç kimse daha önce kutup bölgesinde bulunmamıştı, bu yüzden hepimiz büyük ölçüde gemi kaptanlarımıza -Her ikisi de Antarktika sularında balina avcılığı yapmış tecrübeli denizciler; Arkham adlı brike kumanda eden, aynı zamanda deniz ekibinin başı J. B. Douglas *ile Miskatonic adlı* barkaya kumanda eden Georg Thorfinnssen- güveniyorduk.

Meskûn dünyayı ardımızda bıraktığımız ölçüde, güneş her geçen gün kuzeyde daha alçaktan battı ve ufkun üzerinde git gide daha çok kaldı. Yaklaşık 62° Güney Enleminde ilk buz-dağlarımızı gördük -düşey yan yüzeyleri ile masa gibi nesneler-ve 20 Ekimde şanına yaraşır tuhaflıkta törenlerle Güney Kutup Dairesi'ne[4] girmeden önce buz sahasıyla başımız oldukça belaya girmişti. Tropiklerdeki uzun yolculuğumuzdan sonra sıcaklığın düşmesi beni oldukça rahatsız ettiyse de, kendimi çok daha büyük güçlüklerle karşılaşmaya hazırladım. Birçok defalar ilginç atmosfer olaylarıyla adeta büyülendim; bu olaylar arasında, uzaklardaki buzdağlarının hayal edilemez kozmik şatoların mazgallı siperlerine dönüştüğü çok çarpıcı ve çok canlı bir serap da -gördüğüm ilk serap- vardı.

Allahtan ki çok fazla yoğun ve kalın olmayan buz sahasında zorla kendimize yol açarak 67° Güney enlemi, 175° Doğu boylamında yeniden açık sulara kavuştuk. 26 Ekim sabahı güneyde kara bir görünüp bir kaybolmaya başladı ve öğleye kalmadan hepimiz, önümüzdeki bütün manzarayı kaplayan, dorukları karla kaplı yüce bir dağ silsilesini seyrediyor olmanın heyecanıyla titriyorduk. Sonunda, bilinmeyen kıtanın ve onun gizemli donmuş ölüm dünyasının bir ileri karakoluyla karşılaşmıştık. Bu

dorukların, Ross tarafından keşfedilen Admiralty Sıradağları olduğu belliydi ve artık bize düşen görev Adare Burnunu dönüp, Victoria Toprakları'nın doğu kıyıları boyunca aşağıya inerek 77° 9' Güney enleminde McMurdo Koyu kıyılarında, Erebus Volkanı eteklerinde kurmayı düşündüğümüz üssümüze ulaşmaktı.

Yolculuğun son ayağı oldukça renkli ve düş gücünü kışkırtır nitelikteydi. Öğlenin alçak kuzey güneşi ya da geceyarısının ufku sıyıran daha da alçak güney güneşi puslu, kızılımsı ışınlarını beyaz karların, mavimsi buzun, yol yol olmuş suların ve açığa çıkmış kapkara granit yamaçların üzerine dökerken, batı yönünde uzakta beliren gizemli çıplak doruklar aslında olduklarından daha kocaman ve korkunç görünüyordu. Issız dorukların arasından, bazı bilinçaltı anılar yüzünden rahatsız edici, hatta düpedüz korkunç bulduğum, geniş bir yelpazeye yayılan notalarıyla ritmi çılgın ve yarı bilinçli bir müziği akla getiren soğuk Antarktika rüzgârı öfkeyle kesik kesik esiyordu. Manzaradaki bir şey bana, Nicholas Roerich'in[5] tuhaf ve rahatsız edici Asya tablolarını ve deli Arap Abdul Alhazred'in korkunç *Necronomicon*'undaki[6] efsanevi Leng yaylasınının daha tuhaf ve daha korkunç betimlemelerini anımsattı. Üniversite kütüphanesindeki bu iğrenç kitaba göz attığıma sonradan bin pişman olmuştum.

Kasımın 7'sinde batıya doğru uzanan sıradağlar geçici olarak gözden yiterken Franklin Adası'nı geçtik ve ertesi gün, gerisinde uzanan Parry Dağları'yla, Ross Adası'ndaki Erebus ve Terror Dağları'nın sivri tepelerini uzaktan seçtik. Şimdi, Quebec'in kayalık uçurumları gibi altmış metreye kadar dimdik yükselen buz bariyerinin alçak, beyaz hattı doğuya doğru uzanıyor ve güneye doğru olan yolculuğumuzun sona erdiğine işaret ediyordu. Öğleden sonra McMurdo Koyu'na girerek başı dumanlı Erebus Dağı'nın rüzgâr almayan tarafında, açıkta demirledik. Maden cüruf u kaplı zirvesi, üç bin sekiz yüz yetmiş metreyi aşan yüksekliğiyle, kutsal Fujiyama, Japonya'da basılmış bir resmi gibi doğu göğünde yükselirken, öte yanında sönmüş bir yanardağ olan Terror Dağı üç bin üç yüz yirmi metrelik yüksekliğiyle beyaz bir hayalet gibi dikiliyordu.

Erebus'tan zaman zaman dumanlar püskürüyordu; araştırma görevlilerinden biri -Danforth adında çok zeki bir genç-karlı yamacındaki lava benzeyen şeyi göstererek, 1840'ta keşfedilen bu dağın, yedi yıl sonra aşağıdaki satırları yazmış olan Poe'nun esin kaynağı olmasından kuşkulanılamayacağı yorumunu yaptı:

-O uzak Kutup diyarında
Yaanek’ten aşağı dur durak bilmeden akan-
Kuzey kutbu krallığında
Yaanek’ten aşağı dökülürken inleyen kükürtlü lavlar.[7]

Danforth, acayip öyküler okumayı tutkuyla seven biriydi ve durmadan Poe’dan söz ederdi. Poe’nun tek uzun öyküsü olan tedirgin edici ve şaşırtıcı *Arthur Gordon Pym*’indeki Antarktika manzaraları nedeniyle söyledikleri benim de ilgimi çekmişti. Çıplak kıyıda ve daha gerideki yüksek buz bariyerinin üzerinde sayısız tuhaf görünüşlü penguen ciyak ciyak bağırarak yüzgeçlerini çırparken, çok sayıda şişman ayıbalığının suda yüzdüğü ya da yavaş yavaş sürüklenen kocaman buz kekleri üzerine sere serpe uzanmış olduğu görülüyordu.

Ayın 9’u sabahı, geceyarısını biraz geçe, küçük kayıklarla güç bela Ross Adası’na çıktık; varagele düzeneğiyle yüklerimizi boşaltmak üzere her gemiden kıyıya halatlar çektik. Bizden önceki Scott ve Shackleton Keşif Heyetleri de tam olarak bu noktada karaya çıkmış olmakla birlikte, Antarktika toprağındaki ilk adımlarımızdan edindiğimiz izlenimler çok kuvvetli ve karmaşıktı. Volkanın eteklerindeki donmuş sahilde kurduğumuz kamp geçiciydi, karargâhımız *Arkham* adlı gemimizdi. Bütün delme cihazlarımızı, köpekleri, kızakları, çadırları, erzakı, benzin depolarını, buz eritme deney cihazını, yer ve hava fotoğraf makinelerini, uçak parçalarını ve kıta içerisinde gidebileceğimiz her yerden -uçaktakiler dışında- *Arkham’daki* büyük cihazla iletişim kurabilecek kapasitedeki taşınabilir üç küçük telsiz cihazı da dahil diğer bütün aksesuarı karaya çıkardık. Geminin dış dünyayla iletişim kuran cihazı, basın raporlarını *Arkham Aduertiser’ın* Kingsport Head, Massachusetts’deki[8] güçlü telsiz istasyonuna yollayacaktı, işimizi bir kutup yazında[9] tamamlamayı umuyorduk, ama bunun olanaksızlığı ortaya çıkarsa, gelecek yazın erzağını getirmek üzere Miskatonic’i sular donmadan kuzeye gönderecek, *kışı Arkham’da* geçirecektik.

Gazetelerin zaten yazmış bulunduğu ilk işlerimizden; Erebus Dağı’na tırmanışımızdan; Ross Adası’nın birçok yerinde yaptığımız başarılı sondajlardan, Pabodie’nin cihazının en sert kaya katmanlarını bile

olağanüstü bir hızla delmiş olduğundan; küçük buz eritme cihazını denemek amacıyla kullanışımızdan; kızaklar ve erzakımızla büyük bariyere yaptığımız tehlikeli tırmanıştan ve bariyerin üstündeki kampta beş uçağımızı monte edişimizden söz etmemin gereği yok. Kara ekibimizin -yirmi insan ve 55 Alaska kızak köpeği- sağlığı mükemmel durumdaydı, ama elbette ki, o ana kadar gerçekten öldürücü soğuklarla ya da kasırgalarla da karşılaşmamıştık. Hava sıcaklığı çoğu zaman sıfırın altında 4 ilâ 7 derece arasındaydı[10], NewEngland'da yaşadığımız kışlar nedeniyle bu soğuğa alışkındık. Buz bariyeri üzerindeki kampımız tam anlamıyla sürekli bir kamp değildi; benzin, erzak, dinamit ve diğer malzemeleri depolamak amacıyla kurmuştuk. Gerçek keşif malzemelerini taşımak için uçaklardan sadece dördünü kullanmamız yeterliydi; beşinci uçağı, keşif uçaklarını yitirmemiz halinde *Arkham'dan* bize ulaşılabilsin diye bir pilot ve gemi mürettebatından iki kişiyle beraber malzeme deposunda bırakmıştık. Daha sonra, uçakları araç gereç taşımada kullanmadığımızda, bir ikisini bu depoyla Beardmore Buzulu'nun[11] 600-700 mil güneyindeki yüksek bir yaylada kurulacak olan ikinci sürekli kamp arasında gidip gelmede kullanacaktık. Hemen hemen herkesin ağız birliğiyle anlattığı, yayladan aşağı doğru esen korkunç rüzgârlara rağmen, tasarruf yapmak ve daha verimli çalışabilmek amacıyla ara üsler kurmaktan vazgeçtik.

Telsiz raporları, 21 Kasım günü, batısında çok büyük yükseltilerin yer aldığı uçsuz bucaksız şelfbuzu üzerinde uçuş filomuzun hiç durmadan yaptığı dört saatlik nefes kesici uçuştan[12] ve motorlarımızın sesiyle yankılanan akıl sır ermez sessizliklerden söz ediyordu. Rüzgâr önemli bir sorun yaratmadı, karşılaştığımız yoğun siste yön belirten radyo alıcılarımızın büyük yararını gördük. 83. Ve 84. Enlemler arasında bir yerlerde çok yüksek dağlar bir hayal gibi belirdiğinde, dünyanın en büyük vadi buzulu olan Beardmore Buzuluna ulaşmış olduğumuz ve donmuş denizin yerini artık çatık kaşlı ve dağlık bir kıyı şeridine bıraktığını biliyorduk. Nihayet, en güneyin milyarlarca yıldır ölü dünyasına giriyorduk ve daha bunun bilincine yeni varmıştık ki, doğu yönünde 4500 metreyi aşan yüksekliğiyle dimdik göğe yükselen Nansen Dağı'nın[13] doruklarını uzaktan gördük.

86° 7' Enlemi ve 174° 23' Doğu Boylamında buzul üzerinde güney üssümüzü başarıyla kurmamız, kızaklarla ve kısa uçuşlarla ulaştığımız çeşitli yerlerde olağanüstü bir hız ve verimle sondajlar yapıp kayaları

patlatmamız, tıpkı 13-15 Aralık tarihlerinde Pabodie'nin iki araştırma görevlisiyle -Gedney ve Carroll- beraber Nansen Dağı'na yaptıkları çetin ve başarılı tırmanış gibi, tarihi ilgilendiren konulardır. Deniz seviyesinden yaklaşık olarak iki bin altı yüz metre yüksekteydik ve deney niteliğindeki sondajlar kaya ve toprağın bazı noktalarda sadece üç dört metre kalınlığında bir kar ve buz tabakası altında olduğunu gösterdiğinde, küçük eritme cihazından büyük ölçüde yararlandık ve daha önce hiçbir kâşifin cevher numunesi almayı aklından bile geçirmemiş olduğu birçok yerde delikler açıp, patlatmalar yaptık. Bu şekilde elde ettiğimiz Prekambriyen devre ait granit ve kumtaşı numuneleri, bu yaylanın kıtanın batıya doğru uzanan büyük bölümüyle aynı yapıda, ama, Güney Amerika'nın aşağılarına düşen ve doğuya doğru uzanan kısmından oldukça farklı yapıda olduğu yönündeki inancımızı doğruladı. O zamanlar, Byrd'ün, varsayımı çürütmüş olmasına karşın, kıtanın iki ayrı kara parçasından oluştuğunu ve küçük olanın diğerinden donmuş Ross ve Weddell Denizleriyle ayrılmış olduğunu düşünüyorduk.[14]

Niteliği sondajla anlaşıldıktan sonra dinamitle patlatılıp, keskiyle kırılan bazı kumtaşlarında bazı çok ilginç fosil izlerine ve fosillere; en başta da eğrelti otları, deniz yosunları, trilobitler[15], denizlaleleri ile linguellae[16] ve karındanbacaklılar sınıfından bazı yumuşakçalara rastladık - bunların tümü de bölgenin çok çok eski dönemlerinin tarihi açısından son derece önemli görünüyordu. Ayrıca, patlatılmış derin bir delikten çıkarılan ve Lake'in birleştirmeyi başardığı üç arduvaz parçası üzerinde, yol yol çizgili, eni en geniş yerinde otuz santimetreyi bulan üçgen biçimi tuhaf bir iz vardı. Bu parçaları Kraliçe Alexandra Sıradağlarının batısında ve yakınlarında bir yerde yaptığımız sondajlardan elde etmiştik ve Lake, bir biyolog olarak taşlar üzerindeki garip işaretleri alışılmadık ölçüde şaşırtıcı ve kışkırtıcı buluyordu, oysa bir jeolog olarak benim gözümde bunlar, rüzgâr veya suyun tortul kayaçlarda bıraktığı sıradan izlerden başka bir şey değildi. Arduvaz, tortul bir tabakanın basınç altında kalarak başkalaşmasından başka bir şey olmadığına ve basınç da da zaten mevcut olan izleri çarpıtabileceğine göre, bu çizgili yapıda şaşılacak bir şey görmüyordum.

6 Ocak 1931'de, Lake, Pabodie Danforth ve daha başka altı yüksek lisans öğrencisiyle dört teknisyen ve ben büyük uçaklardan ikisiyle tam Güney Kutbu'nun üzerinden uçarken[17] ansızın çıkan, ama allahtan tam bir fırtınaya dönüşmeyen kuvvetli bir rüzgâr bizi alçalmaya zorladı.

Gazetelerin yazdığı gibi, bu uçuş, daha önceki kâşiflerin ulaşamadıkları bölgelerde yeni topoğrafik özellikler görmek amacıyla yaptığımız birkaç gözlem uçuşundan biriydi. İlk uçuşlarımız, deniz yolculuğumuz sırasında tanık olduğumuz son derece inanılmaz ve aldatıcı kutup manzaralarına benzer manzaralar görmemize olanak sağladıysa da, bu bakımdan bir düş kırıklığı olmuştu. Uzak dağlar gökyüzünde büyülü kentler gibi yüzüyor ve geceyarısının iyice alçalmış güneşinin sihriyle bazen bütün beyaz dünya, Dunsanyvari[18] düşlerin ve cüretli beklentilerin altın, gümüş ve kızıl renkli ülkelerine dönüşüyordu. Bulutlu günlerde, karla kaplı toprakların, ufku ayırt edilemeyen, gizemli yanardöner bir boşluk halinde gökyüzüyle birleşmesi yüzünden uçmakta zorlanıyorduk.

Sonunda, dört keşif uçağımızla beş yüz mil doğuya uçarak, yanlış bir inanışla kıtanın küçük kara kütlesi sandığımız bölgesine yeni bir üs kurma yönündeki ilk planımızı uygulamaya karar verdik. Oradan elde edilecek jeolojik numuneler, karşılaştırma bakımından cazip olabilirdi. Sağlıktan yana şu ana kadar bir sorun yaşamamıştık - limon suyu, genellikle konserve ve tuzlanmış yiyeceklerden olan beslenme rejimimizi gayet iyi dengeliyordu ve genellikle sıfırın üzerinde seyreden sıcaklıklar, bizi, en kalın kürklerimizi giymek zorunda bırakmıyordu. Şimdi yaz ortasındaydk, elimizi çabuk tutar ve iyi çalışırsak, işi Marta kadar tamamlayabilir, uzun Antarktika gecesinde çetin bir kış geçirmekten kurtulabilirdik. Batıdan doğru birkaç şiddetli kasırga üzerimize çullandıysa da, Atwood’un uçaklar için ilkel korunaklar, büyük kar bloklarından rüzgâra karşı engeller kurmadaki ve esas kamp binalarını karla berkitmedeki becerisi sayesinde önemli bir zarara uğramadan bunları atlatabildik. Şansımızın hep yaver gitmesinde neredeyse tekinsiz bir şeyler vardı.

Dış dünya elbetteki programımızdan haberdardı ve yeni üssümüze taşınmadan önce Lake’in tuhaf ve dediğim dedik bir inatla batıya -daha doğrusu kuzeybatıya- doğru bir keşif gezisine çıkmakta ısrar ettiğini biliyordu. Besbelli, arduvaz üzerindeki üçgen çizgili işaretler konusunda epeyce kafa patlatmış, Doğa ve jeolojik devirlere ilişkin bu arduvazlarda okuduğu çelişkiler merakını bilediğinden, bu parçaların ortaya çıkarıldığı, batıya doğru uzanan topraklarda daha fazla sondaj ve patlatma yapma arzusuna kapılmıştı. Lake, tuhaf bir şekilde, bu izlerin ileri derecede evrimleşmiş, bilinen hiçbir sınıfa girmeyen iri bir organizmaya ait olduğu kanısına ulaşmıştı; oysa ki bu izleri taşıyan -gerçekte Prekambriyen değilse,

Kambriyen[19]- kayaların yaşı, bırakınız evrimleşmiş bir organik yaşamı, tek hücreli, ya da en fazla trilobit aşamasından yukarı bir yaşamın varlığını olanaksızlaştırıyordu. Üzerlerindeki tuhaf işaretlerle bu kayaların yaşı 500 milyonla bir milyar yıl arasında olmalıydı.

II

Lake'in, daha önce hiçbir insanın ayak basmadığı ve hiç kimsenin düşlerinde bile görmediği bölgelere doğru yola çıkışı konusundaki telsiz mesajlarımız, biyoloji ve jeoloji bilimlerini kökten değiştirmek gibisine çılgınca umutlarından söz etmemiş de olsa, sanırım halkın düş gücünü harekete getirmiştir. Lake'in, Pabodie ve daha başka beş kişiyle birlikte 11-18 Ocak tarihleri arasında yaptığı ilk kızak yolculuğu ve sondajlar -yüksek bir sırtı aşarken kızağın devrilmesi sonucu iki köpeğin yitirilmesiyle başarısı biraz gölgelenmiş olsa da- bol miktarda Arkeen[20] arduvaz numuneleri sağladı; bu inanılmaz derecede eski katmanlardaki fosil izlerinin alışılmadık bolluğu benim bile ilgimi çekti. Ama bu izler çok ilkel yaşam biçimlerine aitti ve herhangi bir yaşam biçiminin bu kayaçlar gibi Prekambriyen bir kayaçta bulunması dışında bir çelişki içermiyordu; bu yüzden, Lake'in zaman kısıtlı programımıza, dört uçağımızın, birçok adamımızın ve mekanik cihazlarımızın tamamının kullanılmasını gerektiren bir ara vermemiz konusundaki ısrarına hâlâ bir anlam veremiyordum. Sonunda planı reddetmedimse de, Lake'in jeolojik konulardaki görüşlerimden yararlanmayı ısrarla istemesine karşın, kuzeybatıya doğru yola çıkan gruba katılmamaya karar verdim. Onlar gidince, Pabodie beş adamla beraber üste kalacak ve doğuya taşınma planlarımıza son şeklini verecektim. Bu taşınma işine hazırlık olarak uçaklardan biri McMurdo Koyu'ndan bol miktarda benzin getirmeye başlamıştı bile; ama bu iş şimdilik bekleyebilirdi. Kızaklardan birini ve dokuz köpeği yanımda alıkoydum, çünkü bu hiç kimsenin oturmadığı milyarlarca yıldır ölü dünyada ulaşım aracından yoksun kalmak hiç de akıllıca olmazdı.

Lake, bilinmeyene doğru çıktığı bu keşif gezisi sırasında, herkesin anımsayacağı gibi, uçaklardaki kısa dalga vericilerle sürekli olarak mesajlar gönderdi;[21] güney üssündeki cihazlarımızın ve McMurdo Koyu'nda demirli bulunan *Arkham*'ın aynı anda aldığı bu mesajlar, buradan da elli metreye varan dalga uzunluklarıyla dış dünyaya aktarıldılar. 22 Ocak

sabahı, saat 4’te yola çıkıldı ve ilk mesajı bundan sadece iki saat sonra aldık; Lake, 300 mil uzakta indiklerini, küçük çapta buz erittiklerini ve sondaja başladıklarını bildiriyordu. Altı saat sonraki çok heyecanlı ikinci mesaj ise, çılgınca ve hummalı bir çalışmayla fazla derin olmayan bir delik açılıp patlatıldığını ve ilk büyük şaşkınlığa yol açan izlere benzer birçok iz taşıyan yeni arduvazlar keşfedildiğini anlatıyordu.

Uç saat sonra aldığımız kısa bir mesaj, şiddetli bir fırtınaya rağmen yeniden uçmaya başladıklarını haber veriyordu; daha fazla tehlikeye atılmalarına karşı itirazımı bildiren mesajıma Lake, her türlü tehlikeyi göze almaya değecek nitelikte numuneler elde etmiş olduğu şeklinde kısa ve ters bir yanıt verdi. Heyecanının isyan derecesine ulaşmış olduğunu ve keşfin başarısını düşüncesizce tehlikeye atmasına karşı elimden bir şey gelmeyeceğini gördüm; ama Lake’in Kraliçe Mary ve Knox Toprakları’nın[22] yarı bilinen, yarı kuşkulanılan sahil hattına doğru uzanan, yaklaşık bin beş yüz millik, fırtınaların ve anlaşılmaz gizemlerin güvenilmez ve sinsi uçsuz bucaksız beyazlığının derinliklerine git gide daha fazla dalmakta olduğunu düşünmek çok korkutucuydu.

Sonra, bundan bir buçuk saat sonra Lake’in hareket halindeki uçağından, bütün duygularımı tersine çeviren ve onlarla birlikte gitmiş olmayı dilememe yol açan iki misli heyecanlı mesaj geldi:

“Akşam 10.05. Havadayız. Tipinin ardından, bugüne kadar görülmüş en yüksek sıradağlar önümüzde belirdi. Yaylanın yüksekliği de dikkate alınacak olursa, Himalayalar’a eşit olabilir. Muhtemel koordinatlar: 76° 15' enlemi, 113° 10' Doğu boylamı. Dağlar, sağa ve sola doğru göz alabildiğine uzanıyorlar. İki koniden duman çıkmakta olduğunu sanıyoruz. Dağ dorukları simsiyah, hiç kar yok. Dağlardan doğru esen sert rüzgârlar uçağı idare etmemizi zorlaştırıyor.”

Bundan sonra Pabodie, adamlar ve ben nefesimizi tutarak alıcıya yapıştık. Bu dev dağ silsilesi yedi yüz mil uzağımızda olmasına karşın, yüreğimizin derinliklerindeki macera duygularını tutuşturmuştu; şahsen içinde yer alıyor olmasak da bu keşfi ekibimizin yapmış olmasından büyük sevinç duyuyorduk. Yarım saat kadar sonra Lake yeniden aradı:

“Moulton’ın uçağı dağın eteklerinde yaylaya inmek zorunda kaldı, ama kimse yaralanmadı, uçak muhtemelen onartabilecek durumda. Geri dönmek ya da gerekli olursa ileriye uçmak için önemli malzemeler diğer üç uçağa aktarılmalı, ama şimdilik zor uçuşlar gerekmiyor. Dağlar düş gücünü aşıyor.

Carroll'ın yükü boşaltılmış uçağıyla keşfe çıkacağım. Böyle bir şeyi hayal bile edemezsiniz. Dorukların en yüksekleri on bin metreyi aşıyor olmalı. Everest'in hiç kazanma şansı yok. Ben Carroll ile uçarken, Atwood teodolitle[23] yüksekliği saptamaya çalışacak. Koniler hakkında büyük bir olasılıkla yanıldım, katmanlı bir oluşuma benziyorlar. Aralarına başka katmanlar da karışmış Prekambriyen arduvaz olabilir. Ufuk çizgisinde tuhaf görüntüler - dorukların en yükseklerine tutunmuş küplerin muntazam kesitleri. Alçak kutup güneşinin kızıl-sarı ışığında her şey muhteşem. Düşte görülen gizemli bir ülke ya da ayak basılmamış yasak dünyanın giriş kapısı gibi. Keşke burada olup kendi gözlerinizle görseydiniz."

Teknik olarak uyku zamanı olmakla birlikte, alıcının başınından uzaklaşıp yatmak hiçbirimizin aklına gelmiyordu. Kaptan Douglas bir mesaj göndererek bu önemli keşif nedeniyle herkesi kutladığına ve depodaki telsizin operatörü Sherman da ona katıldığına göre mesajları alan deponun ve *Arkham'ın* bulunduğu McMurdo Koyu'nda da durum hemen hemen aynı olmalıydı. Hasar gören uçağa üzülmüştük, elbette, ama kolayca onarılabileceğini umuyorduk. Sonra saat 11'de Lake'ten bir mesaj daha geldi.

"Carroll'la birlikte bayırların en yüksek kesimi üzerinden uçuyoruz. Bu havada dorukların üzerinden aşmaya cesaret edemiyorum, bunu daha sonra deneyeceğim. Bu yüksekliğe çıkmak korkutucu, ama buna değer. Dağ silsilesi kesintisiz uzanıyor, bu yüzden arkasını göremiyoruz. Asıl doruklar Himalayalar'dan daha yüksek ve çok tuhaflar. Yüzeye çıkan daha başka katmanlar göze çarpıyor olmakla birlikte, sıradağlar, esas olarak Prekambriyen arduvaza benziyor. Onların volkanik olduğunu düşünürken yanılmışım. Her iki yöne doğru, gözümüzün seçemeyeceği uzaklıklara kadar uzanıyorlar. Altı yedi bin metrenin üzerinde zirvelerinde kar namına bir şey yok. En yüksek dağların yamaçlarında tuhaf oluşumlar var. Roerich'in resimlerindeki dimdik dağ yamaçlarına tutunmuş eski Asya şatoları gibi kenarları tamamen düşey büyük kare ve dikdörtgen bloklar bir sur gibi uzanıyor. Uzaktan çok etkileyici görünüyorlar. Bazılarına oldukça yakın uçtuk, Carroll onların ayrı ayrı daha küçük parçalardan oluştuğunu düşündü, ama havanın etkisiyle aşınmış olmaları yüzünden böyle görünüyor olabilirler. Kenarların çoğu, milyonlarca yıldır fırtınalara ve iklim değişikliklerine maruz kalmışçasına ufalanıp, yuvarlanmıştı. Bazı kısımları, özellikle de üst kısımları yamaçlardaki katmanlardan daha açık renkli

görünüyor, bu da demektir ki kristal kökenli olabilirler. Daha yakın uçtuğumuzda, bazıları alışılmadık ölçüde düzenli kare veya yarım daire birçok mağara ağzı gördük. Gelip görmelisiniz. Dorukların birinin üzerindeki suru sanırım tam olarak gördüm. Dağların yüksekliği dokuz on bin metreyi buluyor olmalı. İnsanın iliklerine işleyen bu iğrenç soğukta altı bin beş yüz metrede uçuyorum. Geçitlerden esen, mağaralara girip çıkan rüzgâr ıslıklar çalıyor, ama şu ana kadar hiçbir tehlikeyle karşılaşmadık."

O andan itibaren yarım saat boyunca Lake bizi bir yorum bombardımanına tuttu ve eteklerde yer alan bazı doruklara çıkma isteğinden söz etti. Yanıt olarak, bir uçak gönderdiğinde hemen kendisine katılacağımı ve Pabodie ile birlikte, keşfin değişen gidişatı ışığında, -stokumuzu daha çok nerede ne nasıl kullanacağımız üzerine- yeni bir benzin kullanım planı yapmaya çalışacağımızı söyledim. Lake'in sondajlarının ve uçuş faaliyetlerinin, dağın eteklerinde kuracağı yeni üsse hatırı sayılır miktarda benzin taşınmasını gerektireceği çok açıktı ve doğuya yapacağımız uçuşu belki de bu mevsim gerçekleştiremeyecektik. Bu işle ilgili olarak Kaptan Douglas'ı aradım ve ondan mümkün olduğu kadar çok miktarda benzini gemilerden indirip bariyer üzerinde bıraktığımız tek köpekli ekibe ulaştırmasını istedim. Lake ile McMurdo Koyu arasındaki bilinmeyen bölgeden geçen dolaysız bir rota tespit etmemiz gerekiyordu.

Lake daha sonra, kampı Moulton'ın uçağının inmek zorunda kaldığı ve onarımının oldukça ilerlemiş olduğu yerde bırakmaya karar vermiş olduğunu söylemek üzere beni aradı. Burada buz tabakası çok inceydi, şurada burada toprak görünüyordu; Lake, kızak yolculukları yapmadan ve dağlara tırmanmadan önce burada birkaç sondaj ve patlatma yapacaktı. Manzaranın tarifsiz ihtişamından ve dünyanın sınırında bir duvar gibi gökyüzüne yükselen sessiz dorukların duldasında bulunmanın yarattığı tuhaf duygulardan söz etti. Atwood'un teodolitle yaptığı ölçmeler en yüksek beş doruğun yüksekliklerinin dokuz bin yüz metreyle on bin üç yüz metre arasında değiştiğini ortaya koyuyordu. Arazinin rüzgâra açık olması Lake'i bayağı rahatsız ediyordu, çünkü bu bölgede zaman zaman kopan fırtınalar, şimdiye kadar karşılaştıklarımızı şiddet bakımından fersah fersah geride bırakırdı.[24] Lake'in kampı dağ eteğinin birdenbire dikleşmeye başladığı yerden beş mil kadar aşağıdaydı. Elimiz çabuk tutup, bu tuhaf bölgeden mümkün olan en kısa sürede uzaklaşmamız gerektiğini ileri sürerken -aradaki 700 mili yıldırım hızıyla aşıp bana ulaşan- sözlerinde

bilinçaltı bir endişenin izlerini hissediyordum. Hemen hemen benzersiz bir hızla geçen yorucu bir günden ve elde edilen sonuçlardan sonra artık dinlenmeye çekilecekti.

Sabahleyin, birbirlerinden çok uzaktaki kamplarında bulunan Lake ve Kaptan Douglas'la üçlü telsiz görüşmesi yaptık ve Lake'in uçaklarından birinin benim bulunduğum kampa gelerek Pabodie'yi, beş adamımızı, beni ve taşıyabileceği kadar benzini almasını kararlaştırdık. Doğu yolculuğu konusunda vereceğimiz karara bağlı olarak yakıtın geri kalanının ne olacağı sorusunun yanıtı birkaç gün bekleyebilirdi; çünkü, Lake'in elinde kampın ısıtılmasına ve sondajlara yetecek kadar yakıt vardı. Güneydeki eski üsse yeniden stok yapılması ergeç gerekecekti, ama doğu yolculuğunu erteleyecek olursak, bu üssü gelecek yaza kadar kullanmayacaktık ve bu arada, Lake'in yeni keşfettiği dağlarla McMurdo Koyu arasında dolaysız bir rota belirlemek üzere uçaklardan birini keşfe göndermesi gerekiyordu.

Duruma bağlı olarak üssümüzü kısa ya da uzun bir süre kapatmak üzere Pabodie ile hazırlıklara başladık. Antarktika'da kışlayacaksak, büyük bir olasılıkla buraya geri dönmeden Lake'in üssünden doğrudan doğruya *Arkham'a* uçacaktık. Ortası direkli konik çadırlarımızdan bazılarını zaten sert kar bloklarıyla berkitmiştik; sürekli bir eskimo köyü oluşturma işimizi tamamlamaya karar verdik. Lake'in elindeki çadırlar bize de bol bol yeterdi. Pabodie ile benim, bir günlük çalışma ve bir gecelik dinlenmeden sonra kuzeybatıya doğru yola çıkmaya hazır olacağımızı telsizle bildirdim.

Ama akşamın dördünden sonra çalışma düzenimiz oldukça aksadı, çünkü bu saatten sonra Lake olağanüstü ve çok heyecanlı mesajlar göndermeye başladı. Lake için gün hiç de umutlu başlamamıştı; yakınlardaki kayalık yüzeylerin havadan incelenmesi, onun peşine düştüğü, çok çok uzaklarda hayal gibi beliren devasa dorukların büyük bölümünü oluşturan Arkeen katmanlardan en ufak bir iz bulunmadığını ortaya koydu. Göze çarpan kayaların çoğunluğunun Jurasik[25] ve Komançiyen[26] kumtaşları ile Permiyen[27] ve Triasik[28] şistler olduğu açıktı; şurada burada, sert ve arduvaza benzer bir kömürü akla getiren parlak siyah oluşumlar görülüyordu. Bu durum, bütün planlarını 500 milyon yıldan daha eski numuneler bulmak üzerine kurmuş olan Lake'in cesaretini oldukça kırdı. Üzerinde tuhaf izler bulduğu Arkeen arduvaz damarını yeniden yakalamak için, dev dorukların dik yamaçlarına uzun kızak yolculukları yapmak zorunda kalacağını anladı.

Yine de keşif gezisinin genel programına uygun olarak orada bazı sondajlar yapmaya karar verdi ve sondaj cihazını kurarak, diğer adamlar yerleşimle ilgili işlerle uğraşır, hasar gören uçağı onarmaya çalışırlarken, beş adamı sondaj yapmakla görevlendirdi. İlk numune alma çalışması için, görünürdeki en yumuşak kaya -kamptan çeyrek mil ilerdeki bir kumtaşı- seçildi ve delme işi yardımcı patlatmalara gerek kalmadan başarıyla ilerledi. Uç saat kadar sonra, ilk ciddi patlatma işleminin ardından, sondaj ekibindekilerin bağırışmaya başladığı işitildi ve genç Gedney -ekibin başı- şaşırtıcı haberlerle alelacele kampa koştu.

Bir mağaraya rastlamışlardı. Sondajın başlangıcındaki kumtaşı yerini kafadan bacaklılar, mercanlar, deniz kestaneleri, spiral kısa kabuklular ve zaman zaman taşlaşmış süngerleri ve deniz omurgalılarının -muhtemelen kemikli balıklar, köpek balıkları ve kemiksi pullarla kaplı balıklar- kemiklerini akla getiren küçük fosillerle dolu bir Komançiyen kireçtaşı damarına bırakmıştı. Keşif gezisinin elde ettiği ilk omurgalı fosilleri olmaları bakımından bu, tek başına bile önemliydi, ana bundan kısa bir süre sonra, matkabın ucu bir boşluğa rastladığında sondörleri tamamen yeni ve iki misli kuvvetli bir heyecan dalgası sardı. Esaslı bir patlatma, yeraltının esrarını ortaya çıkardı; geçmişte kalmış tropik bir dünyanın damla damla akan yeraltı suları tarafından en az elli milyon yıl önce kireçtaşları içine oyulmuş bir mağara, şimdi bir buçuk metre genişlik ve bir metre kalınlıkta kertikli bir delikten kendini hırslı araştırmacıların meraklı bakışlarına sunuyordu.

Oyuğun derinliği iki iki buçuk metreden fazla değildi, ama her yöne belirsizce uzanıyordu ve oldukça büyük bir yeraltı sisteminin parçası olduğunu düşündüren hafifçe esintili, taze bir havası vardı. Bazıları neredeyse bir sütun halini almış birçok sarkıt ve dikit göze çarpıyordu, ama en önemlisi bazı yerlerde geçişi tıkayacak kadar bol miktardaki kabuk ve kemik yığınlarıydı. Meçhul Mezozoik[29] eğreltiotu ve mantar ormanlarından, Tersiyer[30] kabuksuz tohumlu, palmiye ve ilkel kapalı tohum ormanlarından sürüklenip gelmiş bitkilerle karmakarışık bir halde bulunan bu kemikler en becerikli paleontologun bir yılda sayabileceğinden ya da sınıflandırabileceğinden daha çok Kretase[31], Eosen[32] ve daha başka dönemlere ait hayvan türlerini kapsıyordu. Yumuşakçalar, zırh kabuklular, balıklar, amfibyanlar, sürüngenler, kuşlar, ilk-büyük ve küçük, bilinen ve bilinmeyen- memeliler. Gedney'nin bağıra çağıra kampa koşmasında ve

herkesin elindeki işi bırakarak kavurucu soğuğa karşın iç dünyanın ve milyarlarca yıl öncesinin sırlarına açılan yeni kapının bulunduğu yeri gösteren sondaj kulesine doğru paldır küldür koşmasında şaşılacak bir yan yoktu.

Lake, ilk başlardaki yoğun merakını giderir gidermez, not defterine bir mesaj karalayarak genç Moulton'ı bu mesajı telsizle bildirmek üzere gerisin geri kampa yolladı. Keşiften ilk olarak bu mesajla haberdar oldum; mesaj, erken kabukluların, ganoid ve plakoderm[33] kemiklerinin, labirentodont ve tekodont[34] kalıntılarının, büyük mozozor[35] kafatası parçalarının ve dinozor omurgalarının, zırh levhalarının, pterodaktil[36] diş ve kanat kemiklerinin, arkeopteriks[37] kalıntılarının, Miyosen[38] köpekbalığı dişlerinin, ilkel kuş kafataslarının ve palaeoter, ksifodon, eohippi, oreodon ve titanoter[39] gibi arkaik memelilerin kemiklerinin tanınmış olduğundan söz ediyordu. Mastodon, fil, deve, geyik ve sığır gibi yakın dönem hayvanlara rastlanmamıştı; bu yüzden Lake, burada en son, Oligosen[40] devirde tabaka çökelmesi oluştuğuna ve içi oyulmuş tabakanın şimdiki kuru, ölü ve nüfuz edilmez haliyle en azından otuz milyon yıldır yatmakta olduğu sonucuna vardı.

Öte yandan, kalıntılar arasında çok erken yaşam biçimlerinin ağırlıklı bir yer tutması son derece tuhaftı. Her ne kadar kireçtaşı oluşumunun, ventrikülitler[41] gibi tipik fosillerle dolu olması nedeniyle, kesin olarak ve hiçbir yanılgıya yer bırakmayacak şekilde Komançiyen devirden daha eski olmadığı belliyse de, kayaların içine gömülmemiş serbest halde duran kalıntılar, şimdiye kadar çok daha eski devirlere ait olduğu kabul edilen birçok organizmayı içeriyordu; bunlar arasında Silirüyen[42] ve Ordovisiyen[43] devirlere ait gelişmesini tamamlamamış balıklar, yumuşakçalar ve mercanlar vardı. Bütün bunlardan çıkarılabilecek sonuç, dünyanın bu bölgesinde üç yüz milyon yıl öncesinden sadece otuz milyon yıl öncesine kadar yaşamın eşi görülmedik ve dikkate değer ölçüde devamlı olduğuydu. Mağaranın kapanmasından sonra bu devamlılığın Oligosenin ne kadar uzağına ulaşmış olduğuysa elbette her türlü tahminin ötesindeydi. Her halükârda, -bu mağaranın yaşıyla karşılaştırıldığında daha dün sayılacak- beş yüz bin yıl önce korkunç Pleistosen[44] buzunun bastırması, normal yaşam sürelerinden fazla yaşamayı bu yörelerde başarabilmiş ilkel hayat biçimlerine son vermiş olmalıydı.

Lake, ilk mesajının içeriğinden hoşnut kalmamış olmalıydı ki, Moulton dönmeden önce ikinci bir bülten kaleme alarak kampa gönderdi. Bundan sonra Moulton, uçaklardan birinin telsizinin başına oturarak Lake'in ulaklarla art arda gönderdiği mesajları bana ve -dış dünyaya iletsin diye- Arkham'a gönderdi. Gazeteleri izleyenler, bu öğleden sonra gelen mesajların- benim ısrarla amacından caydırmaya çalıştığım Starkweather-Moore Keşif gezisinin örgütlenmesine bunca yıl sonra yol açan mesajların- bilim adamları arasında yarattığı heyecanı anımsayacaklardır. Lake'in gönderdiği steno mesajları üsteki telsiz operatörümüz McTighe'ın çevirdiği şekliyle kelimesi kelimesine versem daha iyi olacak.

"Fowler, patlatma sonucu elde edilen kumtaşı ve kireçtaşı parçalarda son derece önemli keşifler yaptı. Kaynağının altı yüz milyon yıl önceden Komançiyen çağa kadar önemli bir yapısal değişikliğe uğramadan ve ortalama büyüklüğü pek fazla değişmeden yaşamış olduğunu kanıtlayan, Arkeen arduvazdakine benzer birçok çizgili iz -Komançiyen izler, daha eski döneme ait izlerden açıkça daha ilkel veya dejenereydi- buldu. Keşfi n önemini basında vurgulayın. Einstein matematik ve fizik için ne anlama geliyorsa bu keşif de biyolojide o anlama gelecektir. Keşif, daha önceki çalışmalarımla uyuşuyor ve onları destekliyor.

"Bu keşif, kuşkulandığım gibi, Arkeozoık[45] hücrelerle başlayan organik yaşamdan önce de dünyanın bir veya birçok yaşam evresi geçirmiş olduğunu gösteriyor. Bu yaşam biçimi, gezegenin genç ve herhangi bir yaşam biçimi ya da normal protoplazmik yapıya uygun olmadığı dönemlere çok yakın bir dönemde başlamış ve evrimleşmiş olmalıydı; ama sorun bu gelişmenin ne zaman, nerede ve nasıl başlamış olduğuydu."

"Sonra. Kertenkele ve timsah cinsinden bazı büyük kara ve deniz hayvanlarıyla ilkel memelinin iskelet kalıntılarım incelediğimde, hiçbir devrin bilinen yırtıcı veya etçil hayvanına atfedilemeyecek çok tuhaf kemik kırıklarına ve yaralara rastladım. İzler iki türlüydü: düz, delip geçen delikler ve yarılma izleri. Bir iki kemikse tamamen kopmuştu. Zarar görmüş numune sayısı çok fazla değil. Elektrik feneri getirmeleri için kampa adam gönderiyorum. Sarkıtları kırarak yeraltı inceleme sahasını genişleteceğiz."

"Daha sonra. Çevrede görülen oluşumlara hiç benzemeyen yaklaşık on beş santimetre genişliğinde ve üç dört santimetre kalınlığında garip bir sabuntaşı parçası bulduk. Yeşilimsi renkte, ama hangi devre ait olduğunu gösterir hiçbir işaret taşımıyor. İlginç bir şekilde pürüzsüz ve düzgün.

Uçları kırık, beş köşeli bir yıldız şeklinde, girintili köşelerinden merkeze doğru uzanan yarıklar var. Kırık olmayan yüzeyin ortası hafifçe çökük. Kaynağı ve aşınma biçimi merak uyandırıyor. Suyun etkisiyle oluşan bir garabet de olabilir. Elindeki büyüteciyle sabuntaşını inceleyen Carroll, jeolojik bakımdan önemli olabilecek işaretler de bulabileceğini düşünüyor. Düzgün bir desen oluşturan bir grup küçük nokta var. Biz çalışmamızı sürdürürken köpekler huzursuzlanıyor, bu sabuntaşından nefret ediyor gibiler. Kendine has bir kokusu olup olmadığını anlamalıyız. Mills ışık getirdiğinde, yeraltında çalışmaya başlayınca yeni bir rapor göndereceğim."

"Gece, 10.15. Önemli keşif. Yeraltında ışıkla çalışmakta olan Orrendorf'la Watkins saat 9.45'te aşırı büyümüş, bilinmeyen bir deniz ışınlısı değilse, bitki olması gereken fıçı biçiminde, bilinmeyen nitelikte kocaman bir fosil buldular. Dokuları belli ki mineral tuzları sayesinde korunmuş. Deri kadar sert olmakla birlikte, yer yer şaşırtıcı bir esneklikte. Uçlarında ve yan taraflarında kırılmış parçaların varlığını gösteren işaretler var. Boyu bir uçtan diğerine yüz seksen santimetre, çapı orta bölümünde yaklaşık bir metre, uçlarda otuzar santimetre kadar. Beş adet tümsek şeritten oluşmuş bir fıçıya benziyor. İnce bitki saplarını andıran yan kırıklar, bu şeritlerin tam ortasına isabet ediyor. Şeritlerin birleşim yerlerinde katlanan ve bir yelpaze gibi açılan bir sorguç ya da kanada benzeyen ilginç oluşumlar görülüyor. Kanat açıklığı iki metreyi geçen biri dışında kanatların hepsi büyük ölçüde hasar görmüş. Bu yapı, gezegenin ilk dönem efsanelerindeki bir canavarı, özellikle de Necronomicon'daki efsanevi 'Eskiler'i anımsatıyor.

"Bu kanatlar, salgı bezi kanallarından oluşan bir kafesin üzerine gerilmiş zarımsı bir yapıya benziyor. Kanat uçlarında, kafesi oluşturan kanalların minik delikleri açıkça görülüyor. Gövdenin uç kısımları, içinde ne olduğu ya da oralardan neyin kopup düşmüş olduğu hakkında hiçbir ipucu vermeyecek şekilde kuruyup büzüşmüş. Kampa döndüğümüzde, parçalara ayırmalıyız. Bitki mi, hayvan mı olduğu konusunda bir karara varamıyorum. Çoğu özelliği, inanılmayacak kadar ilkel. Herkesi sarkıtları kırmakla ve yeni numuneler aramakla görevlendirmiş bulunuyorum. Yara izleri taşıyan başka kemikler de bulduk, ama bunlar şimdilik bekleyebilir. Köpeklerle başımız belada. Bu yeni numuneye tahammül edemiyorlar, uzak tutmamış olsaydık, numuneyi belki de parça parça ederlerdi."

“Gece, 11.30. Dyer, Pabodie ve Douglas’ın dikkatine. Önemli, hatta çok çok önemli bir durum sözkonusu. Arkham, bu haberi hiç vakit yitirmeden Kingsport Head’deki İstasyona iletmeli. Fıçıya benzer tuhaf oluşum, kayalarda iz bırakan Arkeen şeyin ta kendisi. Mills, Boudreau ve Fowler, deliğin ağzından on on iki metre ilerde bir yerde bunlardan grup halinde on üç tane daha buldular. Daha önce bulunan yıldız biçimindeki sabuntaşından daha küçük, tuhaf görünüşlü, kenarları tuhaf bir şekilde yuvarlanmış -bazı uçları dışında hiç kırığı olmayan- sabuntaşı parçalarıyla bir aradaydılar.

“Organik numunelerden sekizi, bütün uzantılarıyla birlikte eksiksiz görünüyor. Köpekleri uzaklaştırıp numunelerin hepsini yukarı çıkardık. Köpekler bu şeylere tahammül edemiyorlar. Bu organik varlıkların tarifinde dikkatli olun ve verdiğiniz tarifin doğru olmasını sağlamak için tekrarlatın. Gazetelerde doğru tarif yer almalıdır.

“Nesnelerin boyları iki buçuk metreye yakın, beş parçalı fıçıya benzeyen gövdenin çapı orta kısımda bir metre, uçlarda otuzar santimetre. Koyu gri renkte, esnek ve son derece dayanıklı .Enine şeritler arasındaki karıklardan çıkan, katlanmış halde bulunan, iki metre uzunluğundaki zarımsı kanatlar da aynı renkte. Kanat kafesini oluşturan ve uçlarda delikleri görünen kanal ya da borular daha açık renkte. Açık kanat uçlan testere gibi dişli. Gövdenin tam orta yerinde, fıçı tahtalarına benzer şeritlerin en tepe noktalarında gövdeye yapışık, ama açıldığında bir metreyi bulan, çubuğa benzer beş adet açık gri renkte esnek kol ya da dokunaç sistemi. İlkel bir denizlalesinin kollarına benziyorlar. Kolların çapı yedi sekiz santimetre, on beşinci santimetresinden itibaren daha ince beş kola ayrılıyor, bunlar da yirmi santimetre sonra beşer ince dokunaç ya da tendrile ayrılıyor, böylece her kolda yirmi beş dokunaç bulunuyor.

“Gövdenin üst tarafında, solungaca benzer oluşumlarıyla, açık gri renkli küt bir boynun üzerinde, on santimetre kadar uzunlukta renk renk kılımsı uzuvlarla kaplı deniz yıldızı görünümünde sarımtırak bir kafa bulunuyor.

“Her ucundan yaklaşık yedi buçuk santimetrelik esnek sarımtırak bir borunun fırladığı, bir uçtan diğerine uzunluğu altmış santimetre gelen kafa, kalın ve şişkin. Tam tepesindeki yarıktan solunum yapıyor olmalı. Her borunun ucunda küresel bir uzantı bulunuyor; üzerindeki sarımtırak zar geri çekildiğinde göz olması gereken cam gibi, kırmızı irisli bir küre ortaya çıkıyor. Birazcık daha uzun kırmızımtırak beş adet boru, denizyıldızı gibi kafanın girintili köşelerinden başlıyor ve bastırılınca dişe benzer sivri beyaz

çıkıntılarla dolu, beş santimetre çapında çan biçimi deliklerin göründüğü aynı renkteki torbaya benzer şişkinliklerde son buluyor. Bunlar ağız olmalı. Tüm bu borular, kıla benzer organlar ve denizyıldızı kafanın uçlan katlanıp sıkı sıkıya küt boyna ve gövdeye yapışmış durumda. Bunlar, son derece sert olmalarına karşın şaşılacak kadar esnek.

“Gövdenin alt tarafında başa benzeyen ama tamamen farklı işlevleri olan oluşumlar var. Üzerinde solungaç bulunmayan, açık gri renkte küt bir boynu andıran uzantının taşıdığı deniz-yıldızına benzer yeşilimsi bir organ.

“Uzunluğu yüz yirmi santimetre, çapı gövdeye bağlı olduğu yerlerde on sekiz, uçlarda altı santimetre olan sağlam, kaslı kollar. Denizyıldızı uçlarının her birine, uzunluğu yirmi santimetre, genişliği on beş santimetre olan yeşilimtırak beş damarlı zarsı bir üçgen bağlı. Yaşı, bir milyar yıldan elli ya da altmış milyon yıla kadar olan kayaçlara izlerini bırakan da işte bu üçgen biçimi palet, yüzgeç ya da ayak görevi yapan organ.

“Denizyıldızı yapının girintili köşelerinden, uzunluğu altmış santimetre, çapı dip kısımlarında yedi buçuk, uçlarında iki buçuk santimetre olan kırmızımsı borular çıkıyor. Uçlan delik. Bütün bu parçalar sert ve kayış gibi, ama son derece esnek. Uçlarında paletler bulunan yüz yirmi santimetrelik kolların denizde veya başka ortamlarda hareket etmede kullanılmış olduğuna şüphe yok. Hareket ettirildiğinde aşın kaslı olduğu görülüyor. Bulundukları haliyle tüm bu uzantılar, diğer uçtakiler gibi yalancı boyun ve gövdenin alt kısmı üzerine sıkıca katlanmışlardı.

“Kesin olarak hâlâ ne hayvan, ne de bitki sınıfına sokabiliyorum, ama hayvan olma olasılığı şimdi daha ağır basıyor gibi. Bazı ilkel özelliklerini yitirmeden inanılmaz derecede evrimleşmiş bir ışınlı olabilir. Aksini gösteren bazı kanıtlara karşın kesin olarak bir derisidikenliye[46] benziyor.

“Kanat yapısı, doğal yaşam alanı olarak denizin düşünülmesini zorlaştırıyor, ama bu yapı suda hareket etmeyi kolaylaştırıyor olabilir. Simetrisi, hayvanların önden-arkaya yapısından çok bitkilerin yukardan-aşağıya yapısını düşündüren garip, bitkisel bir simetri. Bugüne kadar bilinen en basit Arkeen tek hücreliden bile önce, inanılmayacak kadar eski bir tarihte evrimleşmiş olması, kökeni konusunda tahmin yapmayı olanaksızlaştırıyor.

“Eksiksiz numunelerin en eski efsanelerdeki bazı yaratıklara olan tekinsiz benzerliği, Antarktika dışında eski bir varoluşun düşünülmesini

zorunlu kılıyor. Dyer ile Pabodie Necronomicon'u okumuş, ClarkAston Smith'in[47] metne dayanarak yaptığı karabasan tabloları görmüşlerdi, bu yüzden dünyadaki yaşamı şaka olsun diye ya da yanlışlıkla yaratmış olduğu ileri sürülen 'Eskiler'den söz ettiğimde beni anlayacaklardır. Konunun uzmanları, bu kavramı hastalıklı bir düş gücünün çok eski tropik ışınlılardan türetmiş olduğunu düşünmüşlerdir hep. Tıpkı, Wilmarth'ın[48] sözünü ettiği Cthulhu mezhebi uzantıları[49] ve benzeri tarih öncesi halk masalı yaratıklarında olduğu gibi.

"Geniş bir çalışma alanı ortaya çıktı. Elde edilen numunelere bakılırsa, birikintiler muhtemelen Geç Kretase ya da Erken Eosen devre ait olmalı. Üzerlerinde masif dikitler oluşmuş. Parça koparmak oldukça zor, ama sert oluşları sayesinde bir zarar görmediler. Belli ki kireçtaşının etkisiyle mucize denilecek kadar iyi korunmuşlar. Şu ana kadar başka bulamadık, ama araştırmaya daha sonra devam edeceğiz. Şimdiki işimiz, öfkeyle havlayan ve yakına gelmeleri halinde güvenilmeyecek köpekler olmadan bu on dört koca numuneyi kampa götürmek.

"Esen sert rüzgâra rağmen üç kızağı dokuz kişiyle -adamlardan üçünü köpeklere göz kulak olmaları için bıraktık- idare etmemiz gerekiyor. McMurdo Koyu ile uçak bağlantısı kurup, malzeme yollamaya başlamalıyız. Ama dinlenmeye geçmeden önce bu şeylerden birini parçalara ayırmalıyım. Keşke burada gerçek bir laboratuvarım olsaydı. Dyer, batıya doğru yolculuğumu önlemeye kalkıştığı için saçını başını yolmalı. Önce Dünya'nın en yüksek dağları, sonra da bunlar. Eğer bir keşif gezisinden umulan bu değilse, bilmem nedir? Bilimsel bakımdan amacımıza ulaştık. Pabodie, mağarayı ortaya çıkaran sondaj makinesi için tebrikler. *Arkham*, şimdi lütfen tarifi tekrarlar mısınız?"

Bu mesajı aldığımızda Pabodie'yle benim duygularımız tarif edilebilecek gibi değildi, arkadaşlarımızın duyduğu heyecanın da bizimkilerden aşağı kalır yanı yoktu. Vınlayan alıcıdan gelen mesajın birkaç önemli noktasını alelacele çeviren McTighe, Lake'in telsiz operatörü yayınına son verir vermez stenoyla tuttuğu notların tamamını hemen yazıya döktü. Herkes, keşfin çığır açıcı niteliğini takdirle karşıladı *ve Arkham'ın* telsiz operatörü kendisinden istendiği gibi mesajın tarif bölümünü tekrarlar tekrarlamaz Lake'i kutladım; McMurdo Koyu'ndaki deponun telsiz operatörü Sherman ile Arkham'dan Kaptan Douglas da benim gibi Lake'i kutladılar. Sonra, keşif gezisinin başkanı olarak, Arkham yoluyla dış dünyaya iletilmek üzere

birkaç yorumda bulundum. Bunca heyecan içerisinde, dinlenmek elbette ki saçma bir düşünceydi; tek düşüncem Lake'in kampına olabildiğince çabuk ulaşmaktı. Lake'in, dağdan kopan bir fırtınanın hava yolculuğunu bir süre için olanaksızlaştırmış olduğunu bildirmesi beni düş kırıklığına uğrattı.

Ama bir buçuk saat içinde düş kırıklığı duygusu yerini meraka bıraktı. Lake yeni mesajlar göndermeye devam ediyor, on dört kocaman numuneyi tam bir başarıyla kampa taşımış olduklarını anlatıyordu. Şaşılacak kadar ağır olmaları yüzünden bu şeyleri çekmekte zorlanmışlardı; ama dokuz adam bu işin hakkından mükemmelen gelmişlerdi. Şimdi ekipten bazıları, kamptan güvenli bir uzaklıkta, köpeklerin beslenmek üzere içine kapatılacakları kardan bir ağıl inşa etmekteydiler alelacele. Numuneler, Lake'in özensizce parçalara ayırmaya çalıştığı biri dışında, kampın yakınlarında sert karın üzerinde bırakılmıştı.

Bu parçalama işinin Lake'in umduğundan daha zor olduğu ortaya çıkmıştı; çünkü yeni kurulan laboratuvar çadırındaki benzin sobasının ısısına karşın seçilen numunenin -güçlü görünüşlü, hasar görmemiş bir numune- aldatıcı esneklikte dokuları kayış sağlamlığını yitirmiyordu. Lake, yapısal özelliklerine zarar vermeden onu parçalara nasıl ayıracağını bilemiyordu. Elinde, zarar görmemiş yedi numunenin daha olduğu doğruydu, ama mağarada sınırsız sayıda numune bulunduğu belli olmadıkça bu sayı, düşüncesizce numune ziyan etmek için çok azdı. Bu yüzden, bu numuneyi bırakıp, her iki ucundaki denizyıldızına benzer oluşumlar fena halde ezilmiş ve gövdesi üzerinde boydan boya bir çatlak bulunan başka bir numuneyi sürükleyerek çadıra getirdi.

Vakit geçirmeden telsizle iletilen sonuçlar gerçekten de şaşırtıcı ve etkileyiciydi. Anormal dokuyu ancak kesebilen aletlerle hassas ve doğru sonuçlar elde etmek olanaksız da olsa, ulaşılan sonuçlar hepimizi korku ve şaşkınlık içinde bıraktı. Bugünkü biyoloji biliminin yeniden gözden geçirilmesi gerekecekti; çünkü bu şey, bilimin bildiği hiçbir hücre-büyümesinin ürünü değildi. Mineral yenilenmesi diye bir şey neredeyse yoktu ve aradan geçen belki de kırk milyon yıla karşın iç organları olduğu gibi duruyordu. Deriye benzer görünüm, bozulmazlık ve çürümezlik bu Şey'in yapısal bir özelliğiydi ve omurgasızların Paleojen[50] devirde geçirdikleri, bizim tahmin sınırlarımızı fersah fersah aşan olağanüstü bir evrimin sonucu olmalıydı. Başlangıçta, Lake'in bulduğu her şey kupkuruydu, ama çadırın sıcak havasının etkisiyle yaratığın zarar görmemiş

tarafında keskin ve pis kokulu organik bir ıslaklık görüldü. Bu, kan değildi; ama kuşkusuz aynı işi gören kıvamlı, koyu yeşil bir sıvıydı. Lake araştırmanın bu noktasına geldiğinde, kampın yakınlarındaki henüz tamamlanmamış ağıla götürülmüş olan 37 köpeğin hepsi birden çılgınca havlamaya başladı ve aradaki uzaklığa rağmen etrafa yayılan bu kekre kokudan huzursuzlandılar.

Bu alelacele yapılan parçalara ayırıp inceleme işi, tuhaf yaratığın tanımlanmasına yardımcı olmak şöyle dursun, esrarı daha da koyulaştırdı. Dış organlarıyla ilgili bütün tahminler doğruydu, bu durumda hiç duraksamadan bunun bir hayvan olduğu söylenebilirdi, ama iç yapısının incelenmesi bunun bir bitki olduğuna dair o kadar çok kanıt ortaya koydu ki, Lake kelimenin tam anlamıyla şaşırıp kaldı. Sindirim ve dolaşım sistemine sahipti ve atık maddeleri deniz yıldızını andıran tabanında bulunan kırmızımsı borulardan dışarı atıyordu. Üstünkörü bir bakışla solunum sisteminin karbon dioksitten çok oksijen kullanmış olduğu söylenebilirdi; hava depolama odacıkları bulunduğunu ve solunumu dış deliklerden, en azından tamamen gelişmiş başka iki sisteme -solungaçlara ve gözeneklere- kaydırmış olduğunu gösteren ilginç kanıtlar vardı. Açıkçası bu hem suda hem karada yaşayan bir canlıydı ve muhtemelen uzun süreli havasız kış uykularına da uyum sağlamıştı. Ses organları, ana solunum sistemiyle bağlantılıya benziyordu, ancak, hemen sonuca ulaşmayı engelleyen bazı anormallikler göze çarpıyordu. Heceli konuşma yeteneğine sahip olduğu pek söylenemezdi, ama çok geniş bir yelpazede müzikal ıslık sesleri çıkarması oldukça akla yakındı. Kas sistemi olağanüstü gelişmişti.

Sinir sistemi, Lake'in şaşkınlıktan ağzını bir karış açık bırakacak kadar karmaşık ve gelişkindi. Bazı bakımlardan aşırı ilkel ve gelişmemiş olmakla birlikte, çeşitli işlevleri yerine getirecek şekilde farklılaşmış olduğunu düşündüren bir dizi sinir düğümü ve bağlantıları bulunuyordu. Beş loplu beyni şaşılacak kadar gelişmişti ve dünyadaki hiçbir organizmada görülmeyen işlevleri, başındaki kıla benzer organlarla yerine getiren duyu organlarına sahipti. Muhtemelen beşten fazla duyusu vardı; dolayısıyla davranış biçimi, mevcut organizmalarla karşılaştırmak suretiyle kestirilemezdi. Lake bunun çok duyarlı ve kendi ilkel dünyasında günümüzün karıncaları ve arılan gibi son derece farklılaşmış işlevlere sahip bir yaratık olduğunu düşündü. Bu yaratık bitki *cryptogamlar*[51] özellikle de

kanatlarının ucunda spor keseleri bulunan *pterodaphytler*[52] gibi üremişti ve bir *thallus* veya *prothallustan*[53] gelişmiş olduğu açıktı.

Ama bu yaratığa bu aşamada bir isim vermek, çılgınlıktan başka bir şey değildi. Bir ışınlıya benziyordu ama belli ki ışınlıdan daha ileri bir şeydi. Kısmen bitkiydi, ama dörtte üçü temel olarak hayvan yapısındaydı. Deniz kökenli olduğunu, simetrik hatları ve diğer bazı özellikleri açıkça gösteriyordu; ama yine de, sonradan sağladığı uyumun sınırları tam olarak söylenemezdi. Sözgelimi kanatları, uçtuğunun güçlü bir göstergesiydi. Yeni doğmuş bir dünyada bu yaratığın korkunç karmaşık evrimini Arkeen kayalarda iz bırakacak kadar erken bir dönemde nasıl tamamlamış olduğu, öylesine aklın almayacağı bir şeydi ki, Lake, hiç mantıksal olmasa da, yıldızlardan süzülüp gelen ve bir şaka olarak ya da kazayla dünyadaki yaşamı yaratan “Yüce Eskiler”le[54] ilgili eski zaman efsanelerini ve Miskatonic Üniversitesi İngilizce Bölümünden halkbilimci bir meslektaşının Tepelerdeki Dışarı’dan gelen kozmik varlıklarla ilgili çılgın öykülerini anımsamadan edemedi.

Doğal olarak, Lake “Prekambriyen izler”in bu numunenin daha az evrimleşmiş bir atası tarafından bırakılmış olması olasılığını düşündü, ama daha eski fosillerin ileri yapısal özelliklerini düşününce bu fazlasıyla basit kuramı hemen bir yana bıraktı. Daha sonraki izler, başka bir anlamı yoksa, ilerlemeden çok bir yozlaşmayı gösteriyordu. Ayak yerine geçen organ küçülmüş ve yaratığın tüm morfolojisi kabalaşıp, basitleşmişti. Dahası, biraz önce incelemiş olduğu sinirlerin ve organların, daha karmaşık biçimlerin gerilemesiyle oluştuğu gün gibi açıktı. Dumura uğramış, işlevini yitirmiş parçalar şaşılacak bir çoğunluktaydı. Toplam olarak çok az şey çözülebilmişti; Lake geçici bir ad bulabilmek için mitolojiye başvurdu ve bulduğu şeylere şaka yollu “Eskiler”[55] adını verdi.

Sabah 2.30’da çalışmayı erteleyerek biraz dinlenmeye karar vermiş olan Lake, parçalara ayırdığı organizmanın üzerini bir muşamba ile örttü, laboratuvar çadırından çıktı ve el değmemiş haldeki numuneleri yeni bir ilgiyle inceledi. Batmayan kutup güneşi dokularını yumuşatmaya başlamıştı, ama sıcaklığın neredeyse sıfırın altında olması nedeniyle, Lake çabucak bozulmaları tehlikesinin olduğunu sanmıyordu. Yine de parçalanmamış numuneleri bir araya toplayarak dolaysız güneş ışınlarından korumak için üzerlerini yedek bir çadırla örttü. Bu, yaratıklardan yayılabilecek kokuları, barınaklarının etrafındaki kardan duvarları daha çok

adamla alelacele yükseltilen ve aradaki bunca mesafeye rağmen, hasmane huzursuzlukları gerçekten bir sorun olmaya başlayan köpeklerden uzak tutmaya da yardımcı olacaktı. Rüzgâr çadır bezini uçurmasın diye köşelerine ağır kar blokları koyması gerekiyordu; çünkü dev dağlardan korkunç bir kasırga kopacağa benziyordu. Ansızın patlayıveren Antarktika fırtınalarından duyulan başlangıçtaki kaygılar yeniden canlandı ve Atwood'un gözetiminde çadırların, köpeklerin yeni ağılının ve derme çatma uçak korunaklarının dağa bakan taraflarının karla berkitilmesi için gereken önlemler alındı. Çalışmaların düzensiz olduğu bir zamanda sert kar bloklarıyla yapımına başlanmış olan bu korunaklar, olmaları gereken yükseklikte değildi; Lake sonunda adamların hepsini diğer görevlerden alarak bu işi tamamlamaya verdi.

Lake, telsiz bağlantısını kesmeye hazırlanarak, sığınak duvarlarının biraz daha yükseltilmesinden sonra ekibinin dinlenmeye çekileceğini söyleyerek, bu süre içerisine bizim de dinlenmemizi salıkverdiğinde saat dördü geçiyordu. Pabodie ile Lake, esir[56] üzerine dostça sohbet ettiler ve Lake, yaptığı keşifte kendisine yardımcı olan gerçekten harika sondaj makinesi için Pabodie'ye övgülerini yineledi. Atwood da selam ve övgülerini iletti. Ben de batı yolculuğu konusunda haklı olduğunu itiraf ederek büyük bir içtenlikle Lake'i kutladım ve hepimiz ertesi sabah saat onda telsizle haberleşme konusunda anlaştık. O zamana kadar fırtına dinecek olursa üssümdeki adamları almak için Lake bir uçak gönderecekti. Dinlenmeye çekilmeden hemen önce bugünkü haberlerin dış dünyaya yumuşatılarak iletilmesi yolunda Arkham'a bir telsiz mesajı yolladım; çünkü kesin olarak doğrulanmadıkça ayrıntıların tamamının verilmesi bir kuşku dalgasına yol açabilirdi.

III

O gece hiçbirimiz, öyle sanıyorum ki, derin ve deliksiz bir uyku uyuyamadık; hem Lake'in keşfinin yarattığı heyecan, hem şiddetini git gide artıran fırtına buna olanak tanımadı. Fırtına bizim bulunduğumuz yerde bile öylesine vahşi bir şiddetle esiyordu ki, bu fırtınayı doğuran ve üzerimize gönderen bilinmeyen yüce dorukların yanı başındaki Lake'in kampında kimbilir nasıldır diye düşünmekten kendimizi alamadık. McTighe saat onda uyanıktı ve kararlaştırıldığı gibi Lake'le telsiz bağlantısı kurmaya çalıştı, ama batı yönündeki fırtınalı havanın elektrik yükü iletişimi engelliyordu.

Ama, *Arkham'la* iletişim kurduk ve Douglas da Lake'e ulaşma çabalarının sonuç vermediğini söyledi. Fırtına konusunda hiçbir fikri yoktu; çünkü, bulunduğumuz yeri öfkeyle kasıp kavurmaya devam etmesine karşın, McMurdo Koyu'nda çok hafif bir rüzgâr esiyordu.

Gün boyu hepimiz endişe içerisinde telsizden gelecek sesi bekledik ve zaman zaman Lake'e ulaşmaya çalıştık, ama hiçbir başarı elde edemedik. Öğleye doğru batıdan kopan çılgın bir rüzgârın kampımızı yerle bir edeceğinden korktuysak da rüzgâr sonunda yatıştı ve sadece öğleden sonra iki sularında şöyle bir yeniden canlanır gibi oldu. Saat üçten sonra hava oldukça sakindi, o zaman Lake'e ulaşma çabalarımızı iki katına çıkardık. Lake'in elinde mükemmel kısa-dalga vericilerle donatılmış dört uçak olduğunu düşündüğümüzden, tüm bu telsizleri aynı anda kullanılmaz hale getirebilecek bir kazayı aklımız almıyordu. Yine de bir ölüm sessizliği sürüyordu ve o civarda esen rüzgârın delice gücünü düşününce, en korkunç ihtimalleri aklımıza getirmekten kendimizi alamıyorduk.

Altıya doğru korkularımız elle tutulur hale gelmişti, telsizle Douglas'a ve Thorfmnssen'e danıştıktan sonra araştırmaya başlamaya karar verdim. McMurdo Koyu'ndaki erzak deposunda Sherman'la iki denizciye bıraktığımız beşinci uçak iyi durumda ve kullanıma hazırdı; öyle görünüyordu ki, içinde bulunduğumuz durum, bu uçağın saklanma nedeni olan acil durumun ta kendisiydi. Sherman'la telsiz bağlantısı kurdum ve ona güney üssündeki iki denizciyi de alarak mümkün olan en kısa sürede uçakla bana gelmesini emrettim; hava koşulları oldukça uygun görünüyordu. Sonra, araştırmaya katılacak kişiler üzerinde konuştuk ve yanımda alıkoyduğum kızak ve köpeklerle birlikte, herkesi bu araştırmaya dahil etmeye karar verdik. Bu kadar büyük bir yük bile, ağır makineleri taşımak için özel siparişle imal ettirdiğimiz bu kocaman uçaklardan birine fazla gelmeyecekti. Bu arada zaman zaman telsizle Lake'e ulaşmaya çalıştım, ama hiçbir sonuç alamadım.

Gunnarsson ve Larsen adlı denizcilerle birlikte Sherman 7.30'da havalandı ve uçarken zaman zaman uçuşun normal seyretmekte olduğunu rapor etti. Üssümüze geceyarısı vardılar ve hep birlikte, bir sonraki adımımızı tartıştık. Bir dizi üs olmadan Antarktika üzerinde bir tek uçakla uçmak çok tehlikeliydi ama, hiç kimse gerekliliği apaçık belli olan böyle bir işe katılmaktan kaçınmadı. Ön hazırlık olarak uçağa bazı yükleri yükledikten sonra, saat ikide kısa bir süre dinlenmek için çadırlara girdik,

ama dört saat sonra yükleme ve toplanma işini tamamlamak üzere yeniden ayaktaydık.

25 Ocak sabahı saat 7.15'de on adam, yedi köpek, bir kızak, bir miktar yakıtla erzak ve telsiz donanımı dahil daha birçok malzemeyle birlikte McTighe'nin pilotluğunda kuzeybatıya doğru uçmaya başladık. Hava açık, sakin ve oldukça ılıktı; kampın koordinatları olarak Lake'in verdiği enlem ve boylama ulaşmakta pek fazla zorlukla karşılacağımızı sanmıyorduk. Yolculuğumuzun sonunda bulacağımız şeyden, ya da hiçbir şey bulamamaktan kaygılanıyorduk; çünkü kampa yaptığımız tüm çağrılar yanıtsız kalmaya devam ediyordu.

Bu dört buçuk saatlik uçuşun her olayı, hayatımdaki tuttuğu önemli yer nedeniyle, belleğime kazınmıştır. Bu uçuş, doğayla ilgili bildik kavramlar ve doğal yasalar yoluyla edindiğim huzuru ve dengeyi elli dört yaşımda kaybedişimi işaret ediyordu. O andan itibaren onumuz da -ama en fazla öğrenci Danforth'la ben- duygularımızdan hiçbir şeyin silemeyeceği ve elimizden gelirse genel olarak insanlarla paylaşmaktan kaçınacağımız, pusuya yatmış, son derece iğrenç bir dehşet dünyasıyla karşı karşıya kalacaktık. Gazeteler, uçuş halindeyken gönderdiğimiz, fasılasız uçuşumuzu; havanın üst katmanlarında tehlikeli fırtınalarla giriştiğimiz iki boğuşmayı; üç gün önce Lake'in yolculuğunun ortasındayken açtığı sondaj çukurunun bulunduğu kırık yüzeyin uzaktan gözümüze ilişmesini; donmuş, uçsuz bucaksız yaylalarda rüzgârın önüne katılıp sürüklenen, Amundsen'le Byrd'ün de dikkatlerini çekmiş olan pamuk gibi bir grup tuhaf silindirik kar kütlelerini görüşümüzü anlatan bültenleri yayımladı. Ama sonunda, duygularımızı basının anlayabileceği sözcüklerle ifade edemeyeceğimiz bir noktaya ulaştık ve bundan sonra mesajlarımıza kelimenin tam anlamıyla sansür uygulamak zorunda kaldık.

İlerimizdeki uğursuz görünüşlü konilerin ve zirvelerin oluşturduğu düzensiz hattı ilk fark eden denizci Larsen oldu; onun haykırışları, herkesin büyük kabinli uçağın pencerelerine üşüşmesine yol açtı. Hızımıza rağmen, dağlar çok yavaş büyüyordu, bu yüzden onların çok ama çok uzakta olduklarını ve sırf anormal yükseklikleri nedeniyle bu uzaklıktan görünür olduklarını anladık. Ama yine de, çeşitli, çıplak, soğuk, kara doruklarım seçmemize, arkasındaki yanardöner buz tozu bulutlarına karşı kızılımsı kutup ışığının esinlediği tuhaf bir hayal gördüğümüzü düşünmemize yol açarak batı göğünde yavaş yavaş yükseldiler. İnsan ne tarafa baksa, her an

kendini açığa vuracakmış gibi duran etkileyici bir gizliliğin ipuçlarını görüyordu; karabasanı andıran bu ince kuleler yasak düş âlemlerine ve uzak zamanların, uzayın ve çok boyutluluğun korkunç uçurumlarına açılan dehşet verici bir geçidi işaret ediyorlardı sanki. Bunların kötü şeyler -uzak yamaçları lanetli, sonsuz bir uçurum gibi görünen delilik dağları- olduğunu düşünmekten kendimi alamadım. Bu kaynayan yarı ışıklı bulutların oluşturduğu arka plan dünyaya ait bir uzamdan çok, belli belirsiz soyut uzaklıklarla ilgili tarifsiz çağırışımlara yol açıyor, muazzam bir uzaklığı, ayrılığı, yalnızlığı ve bu insan ayağı değmemiş uçsuz bucaksız güney dünyasında milyarlarca yıldır hüküm süren ölümü anımsatıyordu.

Daha yüksek dağ doruklarının gökyüzüyle birleştiği yerlerdeki düzenli geometrik oluşumlara dikkatimizi çeken genç Danforth oldu -Lake'in mesajlarında sözünü ettiği, dağların tepesine tutunmuş mükemmel geometrik küplere benzettiği ve Roerich'in maharetle resmetmiş olduğu bulutlu Asya dağlarının zirvelerindeki çok eski zamanlardan kalma tapınak harabelerine benzetmekte çok haklı olduğu anlaşılan düzenli geometrik şekiller. Gizemli dağların bu olağanüstü dünyasında sahiden de Roerichvari tekin olmayan bir şeyler vardı. Ekimde ilk defa Victoria Toprakları'nı gördüğümde bunu hissetmiştim, şimdi yeniden hissediyordum. Ayrıca bu ölümcül ülkenin en eski dönemlere ait yazıtlarda sözü edilen kötü ünlü Leng Yaylasına[57], bu Arkeen devir efsanesine ne kadar çok benzediğinin farkına varmaktan da büyük bir rahatsızlık duyuyordum. Efsanebilimciler Leng'i Orta Asya'ya yerleştirmişlerdir, ama insanoğlunun -ya da atalarının- anıları çok eski zamanlara kadar uzanır ve bazı öyküler pekâlâ, Asya'dan ve bizim bildiğimiz herhangi bir insan dünyasından daha eski dehşet ülkelerinden, dağlarından ve tapınaklarından gelmiş olabilir. Birkaç cüretkâr mistik, Pnakotic Elyazmalarının[58] bazı bölümlerinin Pre-Pleistosen kökenli olduğunu ima etmiş ve Tsathoggua[59] müritlerinin de Tsathoggua'nın kendisi kadar insanlığa yabancı olduğunu ileri sürmüştür. Leng, hangi mekânda hangi zamanda olursa olsun, içinde ya da yakınında olmak isteyeceğim bir yer olmadığı gibi Lake'in kısa bir süre önce sözünü ettiği, böylesi ne idüğü belirsiz Arkeen canavarlıkları doğuran bir dünyanın yakınlarında bulunmaktan da hoşlanmıyordum. Şu an için, o iğrenç *Necronomicon'u* okuduğuma da, Üniversite'deki, insanın içine baygınlık verecek kadar allame halkbilimci Wilmart'la uzun uzadıya konuşmuş olduğuma da bin pişmandım.

Bu ruh halinin, dağlara yaklaşıp da yamaçlarının git gide artan dalgalanmalarını seçmeye başladığımızda, giderek daha fazla yanardöner olan tepe noktasında birden karşımıza çıkan tuhaf seraba gösterdiğim tepkinin bu kadar şiddetli olmasında payı olduğuna hiç kuşku yok. Önceki haftalarda, bazıları, şu anda görmekte olduğumuz serap gibi oldukça tekinsiz ve inanılmayacak kadar canlı düzinelerce kutup serabı görmüştüm, ama şimdiki tamamen yeni ve karanlık tehditler içeriyordu; düşsel duvarlar, kuleler ve minarelerin kaynayan labirenti, başlarımızın arasındaki karmakarışık buz buharları arasından hayal meyal gözüktüğünde korkuyla titredim.

Geometrik yasalardan anormal derecede sapmanın ve tuhaflığı en aşırı noktalara ulaştırmanın ete kemiğe bürünmesi olarak insanoğlunun bilmediği, hayal bile edemeyeceği bir mimariyle gece-karası kocaman taşların üst üste yığılmasıyla inşa edilmiş bir kent izlenimi bıraktı üstümüzde. Tepesinde bir dizi ince diskin şapka gibi durduğu, bazı kısımları boğum boğum şişkin, uzun, silindirik sütunların, üzerlerinde yükseldiği, bazıları taraçalı, bazıları oluklu kesik koniler ve çok sayıda dikdörtgen kalın levhadan, değirmi plakadan ya da birbiri üzerine binmiş beş köşeli yıldızdan oluşan masaya benzer tuhaf yapılar vardı. Üzerlerinde başka bir şey bulunmayan ya da silindirler, küpler, tepesi yatay kesilmiş koni ve piramitler bulunan bileşik koni ve piramitlerle şurada burada tuhaf beşli kümeler halinde tığ gibi ince kuleler vardı. Baş döndürücü bir yükseklikte tüpgeçitlerle birbirlerine bağlanmış, insanın düş gücünü ateşleyen tüm bu yapılar, insanın içini dehşetle dolduran, insanı ezen bir büyüklükteydiler. Serap, genel olarak, Kuzey Kutbu'nda balina avcılığı yapan Scoresby'nin[60] 1820'de görüp resimlerini çizdiği bazı çılgın görüntülerden çok farklı değildi, ama önümüzdeki karanlık, bilinmeyen dağ zirvelerinin gökyüzüne ağdığı, akıl almaz eskilikte bir dünya keşfettiğimizi düşünürken yakında bir felaketle karşılaşacağımız düşüncesinin yüreklerimizde çöreklendiği şu an ve şu yerde hepimiz bu serapta gizli bir kötülükten izler buluyor, onu sonsuz melanetin uğursuz habercisi gibi görüyorduk.

Serap parçalanmaya başladığında, bu süreçte karabasanı andıran çeşit çeşit kule ve koninin daha da iğrenç, çarpık, geçici biçimlere bürünmesine karşın, sevindim. Tüm yanılsama dağılarak yerini çalkantılı bir menevişlenmeye bıraktığında, yeniden yere bakmaya başladık ve yolculuğumuzun sonuna yaklaşmakta olduğumuzu anladık. Önümüzdeki

bilinmeyen dağlar devlerin korkunç surları gibi baş döndürücü yüksekliklere ulaşıyor, üzerlerindeki geometrik şekiller, dürbünsüz bile şaşılacak kadar net görülebiliyordu. Şimdi eteklerin alt kısımlarındaydık; karın, buzun ve ana yaylanın yer yer çıplak toprak parçaları arasında Lake'in kamp kurduğu ve sondaj yaptığı yerler olduğunu tahmin ettiğimiz bir çift koyu lekeyi seçebiliyorduk. Eteklerin yüksek bölümleri, arkalarındaki Himalayalar'dan bile daha yüksek dağ silsilesinden farklı bir bölge oluşturarak kampın beş altı mil ilerisinde yükselmeye başlıyordu. Sonunda Ropes -uçağın kumandasını McTighe'den alan öğrenci-büyüklüğüne bakarak, kamp olduğu sonucuna vardığımız sol taraftaki koyu lekeye doğru uçağı indirmeye başladı. Bu arada McTighe, dünyanın ekibimizden alacağı son sansürsüz mesajı gönderdi.

Antarktika'da geçirdiğimiz günlerin geri kalan bölümüyle ilgili kısa ve yetersiz bültenleri, elbette, herkes okumuştur. İndikten birkaç saat sonra bulduğumuz trajediyle ilgili sakınımlı bir rapor gönderdik ve istemeye istemeye Lake'in bütün ekibinin önceki günün ya da ondan önceki gecenin fırtınasında ölmüş olduğunu bildirdik. Ekiptekilerden on biri ölmüş, gene Gedney kaybolmuştu. Bu üzücü olay nedeniyle yaşamış olmamız gereken şoku göz önünde bulunduran insanlar, ayrıntıların yeterince açık olmamasını hoş gördüler ve rüzgârın, on bir bedeni de taşınamayacak kadar parçalamış olduğunu söylediğimizde bize inandılar. Duyduğumuz büyük huzursuzluğa, şaşkınlığa ve yüreklerimizi ezen büyük korkuya rağmen bir an için olsun gerçeklikten kopmamış olmamız nedeniyle, kendimizle ne kadar gururlansak azdır. Gerçeklikten uzaklaşmamış olmamızın asıl önemi anlatmaya cesaret edemediğimiz -başka insanları isimsiz dehşetlerden koruma gereksinmesi doğmasaydı, şimdi de anlatmayacak olduğumuz-şeylerde yatıyor.

Fırtınanın korkunç bir yıkıma yol açmış olduğu doğruydu. Şu öteki şey olmasaydı bile, bu fırtından ekibin sağ çıkacağı yine de kuşkuluydu. Fırtına, çılgınca bir öfkeyle savurduğu buz parçacıklarıyla, ekibimizin daha önce karşılaştığı fırtınalardan kat kat güçlü olmalıydı. Uçak korunaklarından biri -hepsi de çok kötü ve kullanılmaz durumdaydılar- toz haline gelmiş, uzaktaki sondaj kulesi paramparça olmuştu. Yerdeki uçakların ve sondaj makinelerinin açıkta kalan kısımları öyle aşınmıştı ki, ayna gibi parlıyordu ve küçük çadırlardan ikisi, koruyucu buz duvarına rağmen yerle bir olmuştu. Fırtınada dışarıda kalmış tahta yüzeyler delik deşik olmuş, boyaları soyulmuş ve kardaki bütün çekme izleri silinmişti. Arkeen

biyolojik nesnelerden hiçbirinin bir bütün olarak çıkarılacak durumda olmadığı da doğruydu. Karman çorman bir yığının içerisinden, uçları yuvarlanmış tuhaf beş köşeli şekli ve nokta nokta silik desenleri birçok kuşkulu karşılaştırma yapılmasına yol açan birkaç yeşilimtırak sabuntaşı parçası da dahil bazı minerallerle en tipik olanları ilginç şekilde hasar görmüş bazı fosil kemikleri topladık.

Köpeklerden hiçbiri sağ kalmamıştı, kampın yakınında alelacele inşa edilmiş kardan ağılları neredeyse yerle bir olmuştu. Bunu rüzgâr da yapmış olabilirdi ama, ağılın kampa bakan ve rüzgâr almayan tarafındaki büyükçe gedik, çılgına dönmüş hayvanların kendilerini dışarı atmış ve duvarı parçalamış olduklarını düşündürüyordu. Kızakların üçü de görünürlerde yoktu; bunu, rüzgârın onları önüne katıp bilinmeyen bir yerlere sürüklemiş olabileceği şeklinde açıklamaya çalıştık. Sondaj yerindeki sondaj cihazıyla buz eritme makinesi onarılmayacak kadar hasar görmüştü, bu yüzden bunları, Lake'in patlayıcılarla açtığı geçmişe açılan şu rahatsız edici geçidi tıkamada kullandık. Aynı şekilde uçaklardan en fazla zarar görmüş ikisini kampta bıraktık; çünkü, ekibimizden sağ kalanların arasında sadece dört gerçek pilot - Sherman, Danforth, McTighe ve Ropes vardı ve Danforth'un sinirleri bir uçağı idare edemeyecek kadar bozuktu. Çoğu anlaşılmaz bir şekilde sağa sola savrulmuş olan, bulabildiğimiz bütün kitapları, bilimsel araç gereci ve öteberiyi topladık. Yedek çadırlar ve kürkler ya kayıptı ya da kullanılmaz durumdaydı.

Uçakla geniş bir alanda yaptığımız arama sonucu, Gedney'in kayıp olduğunu kabul etmek zorunda kalmamızdan sonra, *Arkham'ın* dünyaya duyurması için sakınımlı bir mesaj gönderdiğimizde öğleden sonra dört sularıydı; sakin, duygularımızı açığa vurmayan bir mesaj göndermekle sanırım iyi etmiştik. Biyolojik numuneler yanında duydukları çılgınca huzursuzluk, zavallı Lake'in gönderdiği mesajlardan kestirilebilecek köpeklerin huzursuz davranışlarından söz ettik daha çok. Ama sanırım, onların aynı huzursuzluğu acayip yeşilimtırak sabuntaşlarını ve altüst olmuş bölgedeki diğer bazı nesneleri, aralarında rüzgârın benzeri görülmedik bir merak ve araştırmacılıkla parçalarını gevşettiği, söktüğü, zarar verdiği makinelerle bilimsel araç gereçlerin ve uçakların da bulunduğu nesneleri kokladıklarında da göstermiş olduklarından söz etmedik.

On dört biyolojik numuneyle ilgili pek fazla ayrıntıya girmedik. Ancak paramparça olmuş numuneler bulabildiğimizi, onlardan geriye kalanların da

Lake’in tarifini tamamen ve etkileyici bir şekilde doğruladığını söyledik. Kişisel duygularımızı bu meselenin dışında tutmak zor bir işti - ve bulduğumuz numunelerin sayısından ya da onları tam olarak ne durumda bulduğumuzdan söz etmedik. O zamana kadar, Lake’in adamlarının delirmiş olduğunu akla getirecek herhangi bir mesaj göndermeme konusunda anlaşmaya varmış bulunuyorduk ve elbette kusurlu altı biyolojik numunenin, Mezozoik veya Tersiyer zamanlara ait acayip yeşilimsi sabuntaşlarındaki nokta nokta desenlerin aynısının üzerlerine işlenmiş olduğu beş köşeli höyüklerin altındaki yaklaşık üç metre derinliğinde mezarlara dikkatle baş aşağı gömülmüş olması delilik gibi görünüyordu. Lake’in sözünü ettiği sekiz sağlam numune fırtınayla çok uzaklara sürüklenmişe benziyordu.

Halkın genel ruh sağlığını da gözetiyorduk, bu yüzden Danforth’la ben ertesi gün dağlara yaptığımız korkunç yolculuktan dönünce çok az şey anlattık. Bu kadar yüksek bir dağ silsilesini ancak son derece hafifletilmiş bir uçağın, allahtan ki sadece ikimizle sınırlı bir keşif ekibiyle geçebileceği bir gerçekti. Sabah saat birde geri döndüğümüzde Danforth bir sinir krizi geçirmek üzere olmasına karşın çenesini tutmayı hayranlık verecek ölçüde becerebildi. Çizdiğimiz resimleri ve cebimizde getirdiğimiz diğer şeyleri kimseye göstermemek; dış dünyaya açıklanmasını kararlaştırdığımız şeylerden fazlasını arkadaşlarımıza bile söylememek, çektiğimiz filmleri daha sonra özel olarak tab etmek üzere gizlemek hususlarında Danfort’u söz vermeye ikna etmek pek zor olmadı, bu yüzden öykümün bundan sonraki bölümü genel olarak dünya için olduğu kadar Pabodie, McTighe, Sherman ve ötekiler için de yenidir. Danfort’un benden de ketum olduğu kesin, çünkü gördüğü -ya da gördüğünü sandığı- bir şeyi bana bile anlatmıyor.

Herkesin bildiği gibi, raporumuzda güçlükle havalanışımızın öyküsü; Lake’in. yüksek dorukların Arkeen arduvaz ya da Komançiyen zamanın ortalarından bu yana hiç değişikliğe uğramamış çökelmiş katmanlar olduğu yolundaki fikrinin doğrulanışı; doruklara tutunmuş küp şeklindeki oluşumların ve surların düzgünlüğü konusundaki gözlem; mağara ağızlarının çözünmüş kireçtaşı damarları olduğu konusunda verilen karar; bazı yamaç ve geçitlerin deneyimli dağcılarca aşılabileceği tahmini; gizemli öte tarafta, dağların kendileri kadar eski ve dağların kendileri kadar değişmeden kalmış çok yüksek yaylalar - tuhaf görünüşlü kayaların ince buz tabakasını deldiği, yaylanın genel yükseltisi ile yüksek dorukların sarp

uçurumu arasında derece derece yükselen tepelerin yer aldığı, 6000 metreden yüksek yaylalar bulunduğu yolunda bir akıl yürütme vardı.

Bu bilgilerin büyük çoğunluğu, her bakımdan esas olarak doğruydu ve kamptakileri tam olarak ikna etmişti. On altı saati -bildirdiğimiz uçuş, iniş, tetkik ve kaya toplama programının gerektirdiğinden daha uzun bir zaman dilimi- bulan yokluğumuz için uzun süre esen hayali ters rüzgârları bahane etmiş ve hakikaten daha uzaklardaki tepelere inişimizin öyküsünü anlatmıştık. Allahtan ki, öykümüz kimsede yolculuğumuzu tekrarlama isteği uyandırmayacak kadar gerçekçi ve sıradandı. Böyle bir şeye kalkışacak olsalardı, Danforth ne yapardı, bilmem ama, ben onları caydırmak için elimden gelen hiçbir çabayı esirgemezdim. Pabodie, Sherman, Ropes, McTighe ve Williamson, biz yokken, Lake’in uçaklarından en iyi durumda olan ikisi üzerinde deliler gibi çalışmış, anlaşılmaz bir şekilde karıştırılmış kumanda mekanizmasını yeniden kullanılır hale getirmişlerdi.

Ertesi sabah bütün uçakları yükleyerek mümkün olan en kısa sürede eski üssümüze doğru yola çıkmaya karar verdik. Bu rota dolaylı olmakla birlikte McMurdo Koyu’na gitmenin en güvenli yoluydu, çünkü milyarlarca yıldan bu yana ölü olan bu hiç mi hiç bilmediğimiz topraklar üzerinden düz bir rotayla uçmak yeni tehlikeler içerebilirdi. Sayımızın trajik bir şekilde azalmış, delme makinelerimizin parçalanmış olması göz önüne alındığında daha fâzla keşif yapmamız pek olası görünmüyordu. Etrafımızı saran -açığa vurmadığımız- kuşku ve korkular, bizde, güneyin bu deliliğe gebe ıssız dünyasından elimizden geldiğince çabuk kaçma isteği uyandırıyordu.

Herkesin bildiği gibi, geri dönüşümüz başka bir felaketle karşılaşılmadan başarıldı. Bütün uçaklar hiç durmadan uçarak ertesi gün -27 Ocak- akşam üzeri eski üsse ulaştılar ve ayın 28’inde iki aşamalı bir uçuşla McMurdo Koyu’na vardık; verdiğimiz kısa süreli molaya, büyük yaylayı aştıktan sonra buzşelfi üzerinde karşılaştığımız şiddetli rüzgârların dümen yekelerinden birini bozması neden oldu. Bundan sonra beş gün içerisinde *hepimiz Arkham ve Miskatonic'e* binmiş, bütün donanımı yüklemiş olarak, sıkıntılı Antarktika göğünde Victoria Toprakları’nın arkamızdan alayla bakan dağları batı yönünde bir hayal gibi gözükür ve rüzgârın feryadı kanımı donduran müzikal bir ıslık sesine dönüşürken kalınlaşmaya başlayan buz tabakasını yararak Ross Denizi’nde ilerliyorduk. İki haftadan az bir zamanda Kutup topraklarını ardımızda bıraktık ve maddenin ilk defa

canlanıp, gezegenin henüz soğumuş kabuğu üzerinde yüzmeye başladığı bilinmez çağlarda, yaşamın ve ölümün, uzayın ve zamanın karanlık ve şeytani güçlerle ittifaklar kurduğu bu tekinsiz ve lanetli ülkeyi geride bıraktığımız için Tanrıya şükrettik.

Geri dönüşümüzden bu yana, hepimiz sürekli olarak, insanları kutba yapılacak keşif gezilerinden soğutmaya çalıştık ve sözümüzde durarak kuşku ve tahminlerimizi kendimize sakladık. Hatta bozulmuş sinirleriyle genç Danforth bile doktorlarına ağzından bir kelime kaçırmadı - oysa ki o, daha önce söylediğim gibi bana bile anlatmayacağı, ama bence anlatsa rahatlayacağı bir şeyi sadece kendisinin görmüş olduğunu düşünmekteydi. Belki de daha önceki bir şokun aldatıcı yan etkisinden başka bir şey olmayan bu şey, birçok şeyi açıklığa kavuşturabilir ve bizi rahatlatabilirdi. Kendine yeterince hâkim olamadığı nadir anlarda bana fısıldayıp, biraz kendine gelir gelmez hararetle inkâr ettiği birbiriyle bağlantısız bölük pörçük laflardan edindiğim izlenim böyleydi.

Başkalarını büyük beyaz güneyden vazgeçirmek zor olacak, üstelik daha fazla çaba göstermemiz, dikkatleri çekerek, elde etmek istediğimizin tersi sonuçlara yol açabilir, insandaki merak duygusunun ölümsüzlüğünü ve açıkladığımız sonuçların başkalarının da bilinmeyenin peşinde yüzlerce yıldır sürdürülen aynı yolculuğa çıkmasına yeteceğini daha baştan bilmeliydik. Lake'in şu biyolojik canavarlarla ilgili raporları, gömülü numunelerden aldığımız parçaları ve çektiğimiz fotoğrafları kimseye göstermeme konusundaki özenimize karşın doğabilimcilerle paleontologların heyecanını doruğa çıkarmıştı. Daha şaşırtıcı olan zedelenmiş kemikleri ve yeşilimtırak sabuntaşlarını da göstermekten kaçınırken, dağ silsilesinin öte tarafındaki yüksek yaylalarda çektiğimiz fotoğrafları ve düzeltip dehşetle inceledikten sonra cebimize koyup getirdiğimiz o buruşuk şeyleri Danforth da, ben de sıkı sıkıya herkesten gizledik. Ama şimdi Starkweather-Moore ekibi bizimkinden çok daha üstün bir donanımla keşfe çıkmaya hazırlanıyor. Eğer caydırılmayacak olurlarsa, Antarktika'nın ta merkezine kadar gidip, bildiğimiz dünyanın sonunu getirebilecek olan o şeyleri ortaya çıkarıncaya kadar buzları eritip, delik delecekler. Bu yüzden, suskunluğuma artık son vermek, delilik dağlarının ötesindeki o isimsiz şeyden söz etmek zorundayım.

IV

Düşüncelerimin Lake'in kampına, orada bulduğumuz şeylere -ve korkunç dağların oluşturduğu duvarın gerisindeki şu diğer şeye- gitmesine ancak büyük bir tereddüt ve iğrenmeyle yanaşıyorum. Sürekli olarak ayrıntılardan kaçınma, üstükapalı anlamları gerçeklerin ve kaçınılmaz çıkarsamaların yerine koyma eğilimi gösteriyorum. Geri kalanını, yani kamptaki dehşetin geri kalan bölümünü kısaca anlatıp geçmemi haklı kılacak kadarını zaten anlatmış bulunuyorum. Rüzgârın darmadağın ettiği kamp alanından, harabeye çevirdiği sığınaklardan, sağa sola savurduğu makinelerden, köpeklerimizin artan huzursuzluğundan, kayıp kızak ve diğer eşyalardan, adamların ve köpeklerin ölümlerinden, Gedney'in kayıp oluşundan ve kırk milyon yıldır ölü olan bir dünyadan gelen, gördüğü onca yapısal hasara karşın dokuları tuhaf bir şekilde sağlam kalmış ve tam bir çılgınlıkla dikine gömülmüş altı biyolojik numuneden söz etmiştim. Ama, köpeklerin cesetlerini incelediğimizde içlerinden birinin eksik olduğunu anladığımızdan söz edip etmediğimi anımsamıyorum. O zaman bunun üzerinde pek fazla durmamıştık - daha sonra bu konuyu yalnızca Danforth'la ben anımsayacaktık.

Anlatmaktan kaçındığım şeyler esas olarak cesetlerle ve ortadaki karmaşaya iğrenç ve inanılmaz türden bir akla uygunluk kazandırabilecek ya da kazandıramayacak bazı hassas noktalarla ilgili şeyler. O zamanlar, adamlarımızın düşüncelerini bu noktalardan uzak tutmaya çalışmıştım; çünkü, her şeyi Lake'in grubunda ansızın başgösteren bir deliliğe vermek çok daha kolay -çok daha normal- idi. Görünüşe bakılırsa, doğaüstü dağlardan esen o rüzgâr, bunca esrarın ve ıssızlığın ortasındaki herkesi delirtmeye yeterli olmalıydı.

- En anormal olanıysa, cesetlerin -hem insan hem köpek cesetlerinin- durumuydu. Hepsi de korkunç bir çatışmaya girişmiş, canavarca ve anlaşılmaz bir şekilde parçalanmış ve ezilmişlerdi. Anladığımız kadarıyla, hepsi boğularak ve parçalanarak öldürülmüşlerdi. Kavgayı köpeklerin başlatmış olduğu açıktı, çünkü derme çatma ağıllarının duvarlarında, duvarların içerden parçalandığını gösteren kanıtlar Vardı. Bu cehennemden çıkma Arkeen organizmalara karşı duydukları nefret nedeniyle hayvanlar uzağa yerleştirilmişlerdi, ama alınan önlemlerin boşa gitmiş olduğu görülüyordu. Bu kadar şiddetli bir fırtınada yeterince yüksek olmayan, ince duvarların gerisinde yalnız bırakıldıklarında, artık kimbilir rüzgârdan mı, yoksa bu karabasan numunelerden yayılan belli belirsiz kokunun giderek artmasından mı, hayvanlar panik içerisinde ayaklanmış olmalıydı. Bu

numunelerin üzerleri elbette bir çadır beziyle örtülmüştü; ama gökyüzünde fazla yükselmeyen Antarktika güneşinin ışınları sürekli çadırın üzerine düşmüştü ve Lake, güneş ısısının bu şeylerin tuhaf bir şekilde sağlam ve sert dokularını yumuşatıp genleştirmeye başladığından söz etmişti. Belki de rüzgâr çadır bezinin numuneleri kamçılamasına ve inanılmaz eskiliklerine rağmen kokularının duyulur olmasına yol açmıştı.

Ama her ne olmuş olursa olsun, olanlar yeterince iğrenç ve isyan ettiriciydi. Ama belki de tiksinmeyi bir kenara bırakarak sonunda en kötüsünü söylesem iyi olacak - ilk elden gözlemlere ve Danforth'la benim çıkarsamalarıma dayanarak çok kesin beyanlarda bulunmamıza karşın, karşılaştığımız bu iğrenç dehşetten ortalıklarda gözükmeyen Gedney sorumlu değildi. Cesetlerin fena halde ezilmiş olduğunu söylemiştim. Şimdi buna, cesetlerden bazılarının karınlarının açılarak içlerinin çok tuhaf, soğukkanlı ve insanlıkdışı bir şekilde boşaltılmış olduğunu da ilave etmeliyim, insanlara da köpeklere de aynı şey yapılmıştı. Dört ayaklı olsun, iki ayaklı olsun en sağlıklı ve şişman bedenlerin en yoğun dokuları sanki bir kasap tarafından ustalıkla kesilerek alınmıştı ve etraflarında akla en korkunç çağrışımları getiren -uçaklardaki tahrip edilmiş erzak sandıklarından alınmış- tuhaf bir tuz serpintisi vardı. Bu olay, içindeki uçağın çekilerek dışarı çıkarıldığı ve daha sonra çıkan rüzgârın akla yakın bir kuram oluşturmaya yarayacak bütün izleri sildiği derme çatma uçak korunaklarından birinde meydana gelmişti. Karnı yarılmış insanlardan kabaca koparılarak etrafa saçılmış giysi parçaları bir ipucu sağlamıyordu. Tahrip olmuş ağılın korunaklı bir köşesinde kar üzerinde kalmış bazı belli belirsiz izlerden elde edilen yarım izlenimleri bir araya getirmenin bir yararı yoktu - çünkü bu izler insanlara ait olmayıp, Zavallı Lake'in önceki haftalarda durmadan sözünü ettiği fosil izleriyle karışıktı, insanda küçüklük duygusu uyandıran bu delilik dağlarının gölgesinde hayalgücünü dizginlemeyi bilmek gerekir.

Daha önce işaret ettiğim gibi, sonunda Gedney ile köpeklerden birinin kayıp olduğu anlaşılmıştı. Bu korkunç sığınağa geldiğimizde iki köpekle iki adam eksikti; ama anormal mezarları inceledikten sonra girdiğimiz nispeten az zarar görmüş laboratuvar çadırının ortaya çıkaracağı bazı şeyler vardı. Çadır, Lake'in bıraktığı durumda değildi; ilkel canavarın üstü örtülü parçaları uyduruk ameliyat masasının üzerinden kaldırılmıştı. Delicesine gömülmüş altı hasarlı numuneden birisinin -tuhaf iğrenç bir koku yaymakta olanın- Lake'in analiz etmeye çalıştığı varlığın bir araya getirilmiş parçaları

olduğunu zaten anlamıştık. Laboratuvar masasının üzerinde ve etrafına saçılmış başka şeyler de vardı; bunların dikkatle, ama tuhaf bir şekilde ve acemice parçalarına ayrılmış bir adamla bir köpeğe ait olduğunu tahmin etmek pek fazla zamanımızı almadı. Sağ kalanların duygularını incitmemek için adamın kimliğini açıklamayacağım. Lake'in anatomik araç gereçleri kayıptı, ama dikkatle ortadan kaldırıldıklarına ilişkin izler vardı. Benzin sobasının bulunduğu yerde ilginç bir kibrit yığını bulunmakla birlikte kendisi ortalarda yoktu. İnsan parçalarını diğer on cesedin, köpek parçalarını diğer 35 köpeğin yanına gömdük. Laboratuvar masasının ve etrafına gelişigüzel saçılmış resimli kitap yığınlarının üzerindeki tuhaf lekeler konusunda bir tahmin yürütemeyecek kadar şaşkındık.

Kamptaki dehşetin en kötüsünü bu oluşturuyordu, ama diğer şeyler de aynı ölçüde şaşkınlık vericiydi. Gedney'in, köpeklerden birinin, sağlam durumdaki sekiz biyolojik numunenin, üç kızağın, bazı araç gerecin, açıklamalı teknik ve bilimsel kitapların, yazı malzemelerinin, elektrik fenerlerinin ve pillerin, erzakve yakıtın, ısıtma aparatlarının, yedek çadırların, deri giysilerin ve benzerlerinin kaybolmuş olması, tıpkı bazı kâğıt parçalarına sıçramış mürekkep lekeleriyle kamp yerindeki ve sondaj bölgesindeki uçakların ve diğer bütün mekanik araçların tuhaf bir şekilde kurcalanmış ve denenmiş olduğunu gösteren yabancı izler gibi, sağlıklı bir tahminin sınırlarını aşıyordu. Köpekler bu tuhaf şekilde kurcalanıp bozulmuş makinelerden nefret ediyor gibiydiler. Sonra, kilerin altı üstüne getirilmiş, içindekilerin bir kısmı kaybolmuştu, en olmadık yerlerde, manivela kullanılarak en umulmadık biçimlerde açılmış sinir bozacak kadar komik görünüşlü konserve kutusu yığınları vardı. Etrafa saçılmış sağlam, kırık ya da yanmış kibritlerin bolluğu, kimbilir ne amaçla beceriksiz çabalar sonucu tuhaf ve alışılmadık şekilde parçalanmış durumda sağa sola atılmış bulduğumuz iki üç çadır beziyle kürk giysi gibi bir başka küçük bilmeceyi oluşturuyordu. İnsan ve köpek bedenlerinin karşılaştığı kötü muamele de, zarar görmüş Arkeen numunelerin çılgınca diklemesine gömülmesi de belli ki hep bu parçalara ayırıp dağıtma deliliğinin bir parçasıydı. Şu anda karşı karşıya olduğumuz türden bir olasılığı düşünerek kamptaki çılgınca karışıklığın izlerinin dikkatle fotoğraflarını çektik ve Starkweather-Moore Ekibini düşünülen keşif gezisinden vazgeçirmek için savlarımızı desteklemede bu fotoğrafları kullanacağız.

Sığınaktaki cesetleri bulduktan sonra ilk işimiz üzerlerinde delilik ürünü beş köşeli höyükler bulunan mezarların fotoğraflarını çekip onları açmak

oldu. Üzerlerinde bir grup nokta bulunan bu anormal mezarların, zavallı Lake'in tuhaf yeşilimtırak sabuntaşlarına ilişkin verdiği tanıma benzerliğini ister istemez fark ettik ve büyük cevher yığını içerisinde sabuntaşlarının kendilerine rastladığımızda da bu benzerliğin çok fazla olduğunu gördük. Açıkça belirtmeliyiz ki, taşların genel görünümü Arkeen varlıkların denizyıldızı kafalarını iğrenç şekilde çağrıştırıyordu; bu çağrışımın Lake'in sinirleri bozuk ekibinin duyarlı hale gelmiş zihinlerini fazlasıyla etkilemiş olduğuna karar verdik. Gömülmüş varlıkları ilk gördüğümüz an çok korkunç bir andı; Pabodie'yle benim aklıma en eski dönemlere ilişkin okuduğumuz ve işittiğimiz tiksindirici efsanelere geldi. Bu varlıkların görünüşünün ve uzun süre yanlarında kalmanın, kutbun insanı ezen yalnızlığı ve şeytani dağ rüzgârıyla elbirliği halinde Lake'in ekibini delirtmiş olduğunda hepimiz hemfikir olduk.

Çünkü, konuşmalara bakılacak olursa-kuşkuların muhtemelen sağ kalan tek kişi olan Gedney üzerinde yoğunlaştığı-delilik, herkesin kendiliğinden kabul ettiği tek açıklamaydı, ama teker teker her birimizin aklı başında oluşumuz nedeniyle tam olarak dile getiremediğimiz birtakım çılgınca tahminler yürütmüş olduğumuzu yadsıyacak kadar saf değilim. Sherman, Pabodie ve McTighe öğleden sonra uçakla çevre topraklar üzerinde kapsamlı bir araştırma yaptılar; Gedney'i ve kayıp diğer eşyaları görebilmek amacıyla dürbünle ufku taradılar, ama hiçbir şey bulamadılar. Araştırma ekibi, dev dağların yüksekliklerinde ve genel yapılarında hiçbir değişiklik gözlenmeden sağa ve sola sonsuzca uzandığını rapor etti. Ancak bazı doruklardaki küp ve sur şeklindeki oluşumlar diğer yerlerdekilerden daha belirgindi ve Roerich'in Asya dağlarındaki kalıntılarla ilgili fantastik tablolarına daha fazla benziyorlardı. Karsız, kapkara doruklar üzerindeki gizemli mağara ağızları az çok eşit aralıklarla göz alabildiğine uzayıp gidiyordu.

Duyduğumuz onca dehşete karşın, içimizde bu gizemli dağların ötesindeki bilinmeyen diyarları merak edecek kadar bilim ve serüven aşkı kalmıştı. Sansürlü mesajlarımızda belirttiğimiz gibi, şaşkınlık ve dehşet dolu bir günün ardından geceyarısı dinlenmeye çekildik; ama bu arada, havadan fotoğraf alan kamera ve jeolog araç gereçlerini yanımıza alarak hafifletilmiş bir uçakla ertesi sabah dağ silsilesini aşmak için birkaç deneme uçuşu yapmayı planlamayı da ihmal etmedik. İlk denemeyi Danforth'la benim yapmama karar verdik ve erkenden yola çıkmak niyetiyle sabah saat yedide kalktık, ama sert rüzgârlar -dış dünyaya gönderdiğimiz kısa

bültenlerde de sözünü ettiğimiz gibi- kalkışımızı neredeyse saat dokuza kadar geciktirdi.

On altı saat sonra geri döndükten sonra kamptakilere anlattığımız -ve dış dünyaya telsizle bildirdiğimiz- duygularımızı ele vermeyen öyküyü daha önce tekrarlamıştım. Şimdi bana düşen korkunç görev, bu öyküdeki merhametli boşlukları dağların ardındaki gizli dünyada gerçekten gördüğümüz ve -sonunda Danforth'un ruhsal bir çöküntüye düşmesine yol açan- sezinlediğimiz şeylerle doldurmak. Danforth'un, -salt sinirsel bir yanılsama olsa bile- yalnızca kendisinin gördüğünü düşündüğü ve belki de kendisi için bardağı taşıran son damla olan şey hakkında açık açık birkaç söz etmesini isterdim, ama o buna ısrarla karşı koyuyor. Bütün yapabileceğim, birlikte yaşadığımız gerçek ve elle tutulabilecek denli somut şokun ardından, sert rüzgârların estiği dağ geçidinden uçakla süzülerek dönerken Danforth'un çığlık çığlığa haykırmasına yol açan şey hakkında daha sonra fısıltıyla söylediği bölük pörçük sözleri aktarmak. Bunlar son sözlerim olacak. Varoluşunu sürdüren eski dehşetlerin açıklayacağım işaretleri, başkalarını Antarktika'nın içlerine doğru çıkacakları yolculuktan -ya da milyarlarca yıldır süren insanlıkdışı lanetli yalnızlığın ve yasaklanmış esrarların nihai örtüsünü aralamaya çalışmaktan- caydırmaya yetmezse, adlandırılmayan ve ölçüye gelmez kötülüklerin sorumlusu ben olmayacağım.

Pabodie'nin o öğleden sonraki uçuşu sırasında tuttuğu notları Danforth'la birlikte inceleyip, sekstantla kontrol ettikten sonra, dağ silsilesinin geçilmeye en uygun yerinin kampın sağına düşen 7000-7200 metre yükseklikteki bölüm olduğunu hesapladık. Sonra, keşif uçuşunda kullandığımız hafifletilmiş uçakla bu noktaya doğru hareket ettik. Kıtanın yüksek yaylaları üzerindeki bir yamaçta yer alan kampın kendisi zaten 3600 metrenin üstünde bir yükseklikte olduğundan, gerçekte tırmanmamız gereken yükseklik düşünüldüğü kadar fazla değildi. Bununla birlikte, yükseldikçe hızla havanın seyrelmekte, sıcaklığın düşmekte olduğunu hissediyorduk; çünkü iyi görüş sağlayabilmek için kabin pencerelerini açık bırakmak zorunda kalmıştık. Ve elbette ki en kalın kürklerimizi giyinmiştik.

Buzulların doldurduğu kar yarıkları hattı üzerinde karanlık ve uğursuz yükselen ürkütücü doruklara yaklaştıkça, yamaçlara tutunmuş tuhaf şekilde düzenli geometrik şekilleri daha fazla seçer olduk ve yeniden Nicholas Roerich'in acayip Asya tablolarını anımsadık. Rüzgâr tarafından

aşındırılmış bu eski kaya katmanı, Lake'in gönderdiği tüm bültenleri tamamen doğruluyor ve saygı uyandıran dorukların dünya tarihinin şaşırtıcı derecede eski dönemlerinden -belki elli milyon yıldan- beri hiç değişmeden aynı şekilde göğe doğru yükselmekte olduğunu kanıtlıyordu. Bir zamanlar, daha ne kadar yüksek olduklarını kestirmeye çalışmak yararsızdı, ama bu tuhaf bölgeyle ilgili her şey, değişiklik yaratmaya uygun olmayan ve kayaların iklimin etkisiyle parçalanması sürecini yavaşlatacağı tahmin edilen atmosferik etkilerin varlığını gösteriyordu.

Ama bizi en fazla büyüleyip huzursuz eden, düzenli küplerin, surların ve mağara ağızlarının dağ yüzeylerindeki karmaşıklığıydı. Danforth uçağı kullanmaya devam ederken onları dürbünle inceleyip, fotoğraflarını çektim ve zaman zaman dürbünle bakabilmesi için -havacılık bilgimin ancak bir amatörünki kadar olmasına karşın- kontrolleri ben devraldım. Bu oluşumların yörede genel olarak görülebilen diğer oluşumlardan farklı olarak daha açık renkli Arkeen bir kuvarsitten olduğunu, aşırı derecede düzenli ve zavallı Lake'in çıtlatmaya çalıştığı kadar tekinsiz olduklarını rahatça görebiliyorduk.

Lake'in söylemiş olduğu gibi sayısız çağlar boyunca atmosferin aşındırıcı etkisiyle karşı karşıya kalmaktan kenarları ufalanıp yuvarlanmış, ama olağanüstü sağlamlıkları ve sertlikleri sayesinde yok olmaktan kurtulmuşlardı. Çoğu kısımları, özellikle yamaca en yakın kısımları çevredeki kaya yüzeyleriyle benzerlik gösteriyordu. Tüm manzara And Dağları'ndaki Macchu Picchu[61] harabelerine ya da Oxford Açık Hava Müzesi Keşif Ekibinin 1929 yılında yaptığı kazılarda ortaya çıkardığı Kish'in[62] çok eski dönemlerden kalma temel duvarlarına benziyordu ve Danforth da ben de, bir an için bunların Lake'in uçuş arkadaşı Carroll'a belirttiği gibi ayrı ayrı dev kaya blokları olduğu izlenimine kapıldık. Böylesi bir yerde böylesi bir şeyi açıklamak, doğrusu beni aşıyordu ve bir jeolog olarak tuhaf bir şekilde gururumun kırılmış olduğunu hissettim. Volkanik oluşumlar zaman zaman -İrlanda'daki ünlü Devler Yolu[63] gibi— tuhaf düzenlilikler gösteriyordu, ama bu azametli dağlar, Lake'in başlangıçta dumanları tüten konilerden kuşkulanmış olmasına karşın hiç de volkanik değildi.

Yakınlarında bol bol tuhaf oluşumlar bulunan ilginç mağara ağızları, dış hatlarının düzenliliğiyle daha küçük de olsa bir başka bilmece oluşturuyordu. Çoğunlukla kare veya yarım daire şeklinde olan bu mağara

ağızları tıpkı Lake'in bültenlerinde anlatıldığı gibiydi, büyülü bir el sanki bu doğal deliklere daha simetrik bir şekil vermişti. Bu mağara ağızlarının çokluğu ve dağılım şekli çok dikkat çekiciydi ve bütün yörenin kireçtaşı tabakanın çözünmesiyle oluşan bu tünellerle delik deşik olduğunu düşündürüyordu. Bakışlarımız mağaraların içlerine pek nüfuz etmiyordu ama sarkıt ve dikitler olmadığı belliydi. Dağ yamaçları bu deliklerin hemen civarında pürüzsüz ve düzgündü; Danforth aşınmanın yol açtığı küçük çatlak ve oyukların alışılmadık desenler oluşturduğunu düşünüyordu. Kampta karşılaştığımız tuhaflıklardan duyduğu dehşetle dolu olan Danforth bu oyukların ilkçağlardan kalma yeşilimtırak sabuntaşları üzerinde bulunan ve gömülmüş altı canavarın üzerindeki çılgınca tasarımlanmış kar höyüklerinde iğrenç bir şekilde tekrarlanmış şaşırtıcı nokta kümelerine belli belirsiz benzediğini ileri sürdü.

Seçtiğimiz geçide doğru yüksek yamaçlar boyunca uçarken yavaş yavaş yükselmiştik. Uçmaya devam ederken, zaman zaman aşağıdaki kar ve buz örtüsüne bakarak bu yolculuğu eskinin daha basit araçlarıyla yapmayı göze alıp alamayacağımızı merak ettik. Biraz da şaşkınlıkla arazinin umduğumuz kadar kötü olmadığını gördük, derin yarıkların ve yer yer kötü noktaların varlığına karşın, büyük bir olasılıkla bu arazi yapısı ne Scott'un, ne Shackleton'ın ne de Amundsen'in kızaklarını yollarından alıkoyamazdı. Bazı buzullar, rüzgârın açtığı, alışılmadık bir sürekliliğe sahip geçitlere çıkıyordu; seçtiğimiz geçide vardığımızda onun da farklı olmadığını gördük.

Dağın öte tarafındaki insan ayağı değmemiş bölgelerin görüp katettiğimiz yerlerden önemli bir farkı olacağını düşünmek için hiçbir neden bulunmasa da, zirveyi aşıp öte tarafa bakmaya hazırlandığımız andaki o gergin duygularımız ve beklentilerimiz kâğıt üzerinde betimlenecek türden değildi. Bir duvar gibi uzanan dağlardaki ve dorukları arasında hayal meyal görünen davetkâr ve yanardöner gökyüzü denizindeki kötülük dolu esrar tam olarak ifade edilebilecek gibi değildi. Daha çok, egzotik şiirlerle, resimlerle ve herkesin korkup çekindiği yasaklanmış kitaplarda pusuya yatan arkaik efsanelerle karışık belirsiz bir psikolojik sembolizm ve estetik çağrışım meselesiydi bu. Rüzgârın nakaratı bile bilinçli bir kötücüllüğün kendine has ezgisini içeriyordu ve sert dağ rüzgârı her tarafta bulunan ve çın çın öten mağara ağızlarından girip çıktıkça geniş bir yelpazeye yayılan garip bir müzikal ıslık ya da boru sesi duyuluyordu sanki. Bu seste, diğer karanlık izlenimlerin herhangi biri kadar karmaşık ve

hiçbir yere konulamaz türden, itici bir şeyleri anımsatan kuşkulu bir yan vardı.

Yavaş yavaş yükseler ek barometreye[64] göre şimdi 7184 m'ye ulaşmıştık, karların dağların yüzeyine sıkı sıkıya sarıldığı bölge tam altımızdaydı. Bu yükseklikte koyu renkli, çıplak kayalı yamaçlardan başka bir şey yoktu, pürüzlü buzullar bu yükseklikte başlıyordu - ama kışkırtıcı küpler, sur benzeri oluşumlar ve yankı yapan mağara ağızları doğadışı, fantastik ve düşsel bir şeyleri haber veriyordu. Yüksek dorukların oluşturduğu hat boyunca bakınırken, zavallı Lake'in sözünü ettiği, tam üzerinde sur bulunan doruğu gördüğümü sandım. Tuhaf Antarktika sisi içinde yarı yarıya kaybolmuş gibiydi; Lake'in ilk anda dağların volkanik olduğunu düşünmesinin sorumlusu belki de böyle bir sisti. Tırtıklı ve çatık kaşlı sütunlarının arası pürüzsüz ve rüzgâra açık geçit tam önümüzde bir hayal gibi belirdi. Bu geçidin ötesinde dönenip duran buharlarla kaynaşan ve alçak kutup güneşiyle aydınlanan bir gökyüzü -şimdiye kadar hiçbir insan gözünün görmediğini hissettiğimiz gizemli uzak diyarların göğü-bulunuyordu.

Birkaç metre daha yükselince bu diyarı seyretmeye başlayacaktık. Geçitte uluyarak, ıslık çalarak esen ve gürültüsü susturucusuz motorların gürültüsüne karışan rüzgârda bağırmadan sesini duyuramayan Danforth'la ben birbirimize anlamlı bakışlarla baktık. Ve sonra son birkaç metreyi de aşarak, o önemli sırtın ötesine, eski ve son derece yabancı bir dünyanın daha önce girilmemiş mahremiyetine girdik.

V

Sonunda geçidi ardımızda bıraktığımızda, aşağıda uzanıp giden görünüme bakınca, duyularımıza inanamayarak korku, hayret ve dehşet karışımı duygularla sanırım ikimiz birden haykırdık. O anda aklımızı oynatmamak için farkında olmadan birtakım doğal kuramlar geliştirmiş olmalıydık. Büyük bir olasılıkla Colorado'daki Tanrıların Bahçesi'ndeki[65] tuhaf şekillerde aşınmış taşları ya da Arizona Çölü'ndeki rüzgârın oyduğu fantastik bir şekilde simetrik kayaları düşünmüş olmalıydık. Belki de, bu delilik dağlarına ilk yaklaştığımız sabah gördüğümüze benzer bir serap olduğunu bile düşünmüş olabiliriz. Gözlerimiz fırtınaların izlerini taşıyan bu uçsuz bucaksız yaylalar üzerinde gezinir ve en kalın yeri 12-15 metre, ama çoğunlukla daha ince olduğu belli bir buz örtüsü üzerinde ufalanmış, delik deşik olmuş tepeleri görünen düzgün, geometrik orantılı kocaman taş kütlelerinin sonsuz labirentini seçerken bu türden normal kavramlara başvurmuş olmalıydık.

Bu müthiş görüntünün üzerimizde bıraktığı etki tarif edilecek gibi değildi, çünkü bilinen doğal yasaların daha baştan gaddarca çiğnenmiş olduğu besbelliydi. Tam altı bin metre yükseklikteki bu korkunç eski yaylada ve en aşağı beş yüz bin yıllık insanlık öncesi bir çağdan beri yaşamı olanaksız kılan bu iklimde, sadece akıl sağlığını umutsuzca korumaya çabalayan birinin bilinçli ve yapay nedenler dışında nedenlere atfedeceği düzenli taşlardan oluşan bir karmaşa neredeyse göz alabildiğine uzanıyordu. Dağ yüzeylerindeki bu küp ve sur şeklindeki oluşumların doğal kökenli olmayabileceği yolundaki bütün kuramları ciddi düşünce adına önceden bir kenara bırakmıştık. Zaten bu bölgenin, buzdan ölümün bugünece devam eden egemenliğine yenik düştüğü zamanlarda, insan henüz büyük maymundan başka bir şey değilken başka nasıl olabilirdi ki?

Ama artık aklıselim ağır bir sarsıntıya uğramıştı, çünkü dörtgen, kavisli ve köşeli masif kayalardan oluşan bu labirent, aklı güvenli sığınaklardan yoksun bırakan özelliklere sahipti. Buranın, o adi serap kentin basit, nesnel ve karşı çıkılamaz gerçeklikteki karşılığı olduğu açıktı. Demek ki, o lanetli alâmetin maddi bir temeli varmış - havanın üst taraflarında bulunan yatay konumdaki bir buz tozu katmanı bu şaşırtıcı taş kalıntıların görüntüsünü basit yansıma kurallarına göre yansıtmış olmalıydı. Elbette gördüğümüz

görüntü olduğundan büyük, çarpık ve kaynağında bulunmayan şeyleri içeriyor olmalıydı; yine de asıl kaynağını gördüğümüzde, uzaklara vuran görüntüsünden daha iğrenç ve tehditkâr olduğunu düşündük.

Çıplak yaylaların fırtınaları arasında yüz binlerce -belki de milyonlarca- yıldır ayakta kalan bu iğrenç şeyi kesin yok oluştan sadece bu devasa taş kulelerin ve surların inanılmaz, insanlıkdışı büyüklüğü kurtarmıştı. Altımızdaki inanılmaz manzaraya aptal aptal bakarken dilimizin ucuna ‘Corona Mundi[66] -Dünyanın Çatısı-’ gibi türlü türlü fantastik deyişler geldi. Bu ölü kutup dünyasını ilk gördüğümden beri sık sık aklıma takılan tekinsiz eski efsaneleri —şeytani Leng yaylasını, Mi-Go’yu Himalayalar’ın iğrenç Karadam’mı[67], insanlık öncesi dönemlere ilişkin imalarla dolu Pnakotic Elyazmalarını, Cthulhu Mezhebi’ni, *Necronomicon*’u, şekilsiz Tsathoggua ve bu yarı-varlıkla ilişkili şekilsiz yıldız döllerinden daha kötü şeyler üzerine Kuzey ülkelerinin[68] söylenlerini- düşündüm yeniden.

Bu şey hiç seyrelmeden bütün yönlerde kilometrelerce uzanıyordu; dağların kenarından esaslı bir şekilde ayrılan ve yüksekliği derece derece azalan yamaçların tabanı boyunca bu şeyi sağa ve sola doğru gözlerimizle taradığımızda, aştığımız geçidin solunda kesintiye uğraması dışında hiçbir seyrelme göremediğimize karar verdik. Hesaplanamaz boyutlardaki bir şeyin, tesadüfen sınırlı bir bölümüyle kaşılaşmıştık. Yamaçlarda şurada burada, bu korkunç kenti dağlardaki ileri karakollarını oluşturan o tanıdık küpler ve surlara bağlayan tuhaf görünüşlü taş yapılar göze çarpıyordu. Bu küp ve sur şeklindeki oluşumlar ve tuhaf mağara ağızları dağın iç tarafında da dış tarafındaki kadar çoktu.

Adsız taş labirent, buz üstündeki yüksekliği üç metreyle kırk beş metre arasında, kalınlığı bir buçuk metre ile üç metre arasında değişen duvarlardan oluşuyordu. Bu duvar, bir çok yerde düzensiz yekpare Prekambriyen arduvazların oyulmasıyla oluşmuş gibi görünmekle birlikte genellikle çok çok eski zamanlarda oluşmuş arduvaz, şist ve kumtaşından -çoğunlukla 1,2 m x 1,8 m x 2,4 m boyutlarında- çok kocaman bloklardan meydana gelmişti. Binaların boyutları birbirine eşit olmaktan çok uzaktı; petek gibi yan yana dizilmiş çok büyük binalar bulunduğu gibi, tek başına duran daha küçük yapılar da vardı. Bu şeyler genellikle konik, piramite benzer veya taraçalı olmakla birlikte, birçok kusursuz silindir, kusursuz küp, küp kümesi, daha başka dikdörtgen biçimlerle şuraya buraya serpilmiş, beş köşeli yerleşim planları kabaca çağdaş tahkimatları akla getiren köşeli

garip yapılar da vardı. Kenti inşa edenler uzmanlaştıkları kemer kullanımını ilke edinmişlerdi; kentin parlak dönemlerinde belki kubbeler de bulunuyordu.

Tüm bu birbirine girmiş yapılar havanın etkisiyle müthiş aşınmıştı ve içerisinden kulelerin yükseldiği buz yüzeyine kocaman taş bloklar ve çok çok eski zamanlardan kalma döküntüler saçılmıştı. Buz tabakasının saydam olduğu yerlerde bu dev sütunların alt kısımlarını görebiliyor ve çeşitli kuleleri değişik yüksekliklerde birbirine bağlayan, buzun aşınmaktan koruduğu taş köprüleri seçebiliyorduk. Açığa çıkmış duvarlarda, daha yüksekteki benzer köprülerin bir zamanlar bulunduğu yerlerin izini görebiliyorduk. Daha yakından yapılan bir inceleme sayısız büyücek pencerenin varlığını ortaya çıkardı; pencerelerin çoğu uğursuz ve tehdit edici bir tarzda ardına kadar açık olmakla birlikte, bazıları ağaç esaslı taşlaşmış bir malzemeden kepenklerle kapatılmıştı. Kalıntıların çoğunluğunun elbette çatısı yoktu, sert rüzgârlarla aşınmış üst kenarları yuvarlaklaşıp düzgünlüğünü yitirmişti; daha dar açılı konik ve piramit biçimi modellerle çevresindeki daha yüksek yapıların korumuş olduğu binalarsa, her tarafta görülen ufalanma ve küçük küçük deliklere rağmen dış hatlarını oldukları gibi koruyabilmişlerdi. Yatay şeritler halinde oyma süslere benzeyen -eski sabuntaşları üzerindeki mevcudiyetleri şimdi çok daha büyük bir önem kazanmış olan tuhaf nokta kümelerini de içeren- şeyleri dürbünle güç bela seçebildik.

Birçok yerde binalar tamamen yıkılmış ve buz tabakası çeşitli jeolojik nedenlerle derin bir şekilde yarılmıştı. Daha başka yerlerdeyse taş duvarlar buz seviyesinece aşınmıştı. Yaylanın içinden, geçtiğimiz geçidin bir mil kadar solundaki bayırda bulunan bir çatlağa kadar uzanan geniş bir şerit üzerinde hiç bina yoktu; buranın,Tersiyer dönemde -milyonlarca yıl önce- kentin içinden geçerek yüksek sıradağlar içindeki dipsiz bir yeraltı uçurumuna dökülen büyük bir nehrin yatağı olması gerektiğine karar verdik. Bu bölgenin mağaralar, uçurumlar ve insanın kavrayamayacağı esrarlarla dolu bir bölge olduğuna kuşku yoktu.

Geriye dönüp de o sıralardaki duygularımıza baktığımızda ve insanlık öncesi dönemlerden kaldığını sandığımız anormal kalıntıları gördüğümüzde duyduğumuz şaşkınlığı anımsadığımızda ruhsal dengemizi nasıl korumuş olduğumuza şaşmadan edemiyorum. Elbette -zamandizim, bilimsel kuram ya da kendi aklımız açısından- bir şeylerin fena halde çarpık olduğunu

biliyorduk, yine de uçağı yönetmek, en ince ayrıntılarına kadar birçok şeyi gözlemlemek ve hem bize hem de dünyaya yararlı olabilecek bir dizi fotoğraf çekebilecek kadar kendimize hâkim olmayı başarabildik. Bana köklü bilimsel alışkanlıklarım yardım etmiş olabilir; çünkü, bütün şaşkınlığıma ve tehdit altında olduğum duygusuna rağmen, bu asırlık esrarı derinlemesine araştırmak -bu hesaba kitaba gelmez derecede büyük yeri ne tür varlıkların inşa ederek içinde yaşamış olduğunu ve kendi dönemlerinde ya da başka dönemlerde dünyayla nasıl ilişkiler içinde olduklarını bilmek-için yakıcı bir merak duyuyordum.

Bu yer sıradan bir kent olamazdı. Dünya tarihindeki arkaik ve inanılmaz bir dönemin, dış kolları, bildiğimiz hiçbir insan ırkı henüz maymunluktan insanlığa adım atmadan çok önce yer sarsıntılarının karmaşası arasında yok olup gitmiş olan ve en karanlık, en fazla çarpıtılmış efsanelerde belli belirsiz anımsanan bir dönemin ilk çekirdeğini ve merkezini oluşturmuş olmalıydı. Efsanevi Atlantis'in,[69] Lemuria'nın[70], Commoriom'un[71], Uzuldaroum'un[72] ve Lomar[73] topraklarındaki Olathoe'nin -bırakın dünü-ancak bugün sayılabileceği bir Paleojen büyükkent uzanıyordu burada; Valusia[74], R'lyeh[75], Mnar topraklarındaki Ib[76] ve Arabistan Çölü'nün Adsız Kenti[77] gibi adı fısıltıyla anılan insanlıköncesi küfürlerle eş tutulabilecek bir büyükkent. Kelimenin tam anlamıyla dev kulelerin bu girift ağı üzerinde uçarken, imgelemim zaman zaman bütün bağlarından kurtularak fantastik çağrışımlarla dolu bir dünyada başıboş dolaşıyor, hatta bu kayıp dünya ile kampta gördüğüm çılgınca dehşet arasında bağlar kuruyordu.

U çağın daha hafif olması için yakıt deposu tam doldurulmamıştı; bu yüzden keşif sırasında sakınımlı davranmak zorundaydık. Böyle olmakla birlikte, yine de rüzgârın gerçekten önemsiz sayılabileceği bir seviyeye hızla indikten sonra epeyce bir mesafe katetmiştik. Ne dağ silsilesinin ne de eteklerindeki korkutucu taş kentin ucu bucağı görünüyordu. Her yönde ellişer mil uçtuktan sonra, hiç erimeyen buzun içerisinden bir cesedin pençeleri gibi fırlayıp çıkan bu kayalardan ve duvarlardan oluşan labirentin her tarafta hemen hemen aynı olduğunu gördük. Ama, geniş nehrin bir zamanlar sıradağlardaki döküldüğü deliğe yaklaşırken yamaçlarda açtığı kanyondaki oymalar gibi oldukça dikkat çekici çeşitlilikler vardı. Akıntının giriş noktasında yamacın çıkıntısı dev sütunlar halinde oyulmuştu; bir varili

anımsatan yapıları Danforth’da da bende de iğrenç, akıl karıştıran belli belirsiz birtakım anıların canlanmasına yol açtı.

Ayrıca halkın toplandığı meydanlar olması gereken yıldız biçimli birçok açıklığa rastladık ve arazide birçok iniş çıkışlar olduğunu fark ettik. Her nerede dik bir tepe yükselmişse, oyularak çeşitli yönlerde biçimsizce uzanan taş bir yapıya dönüştürülmüştü; ama bunun en az iki istisnası vardı. Bunlardan biri, çıkıntılı uzantısı üzerinde bir zamanlar ne bulunduğu anlaşılmayacak kadar aşınmıştı, diğerinin üzerinde ise, eski Petra[78] vadisindeki ünlü Yılanlı Mezar’a benzeyen fantastik, konik bir anıt olduğu görülüyordu.

Dağlardan karanın içlerine doğru uçtuğumuzda, kentin yamaçlar boyunca uzunluğunun sonsuz olmasına karşın, genişliğinin sınırsız olmadığını gördük. Otuz milden sonra grotesk taş binalar azalmaya başladı ve on mil daha gittiğimizde bilinçle yapılmış hiçbir yapının bulunmadığı ayak basılmamış ıssız topraklara ulaştık. Nehir yatağı kentin ötesinde geniş bir oyuk olarak göze çarpıyor, daha engebeli bir hal almış olan arazi hafifçe yükselerek batıya doğru uzanan sisin içinde kayboluyordu.

Şu ana kadar yere inmemiştik, ancak bu korkunç yapılardan bazılarına girmeyi denemeden yayladan ayrılmak olacak şey değildi. Bu yüzden, aştığımız geçide yakın düzgün bir yer aramaya, uçağı oraya indirdikten sonra yaya olarak araştırma yapmaya karar verdik. Bu kademeli yamaçların kalıntılarla dolu görünmesine karşın daha alçaktan uçtuğumuzda, çok geçmeden, inmeye uygun çok sayıda yer bulunduğunu gördük. Yeniden havalanınca dağları aşarak kampa dönecek olmamız nedeniyle geçide en yakın olan, sert karlarla kaplı, düzgün, engelsiz ve çabuk kalkışa uygun bir yeri seçerek saat 12.30 civarında buraya indik.

Çok kısa bir süre kalacak olduğumuz için ve bu yükseklikte sert rüzgârlar bulunmadığından uçağı bir kar yığınıyla korumak gerekli görünmüyordu; bu yüzden sadece iniş kayaklarını emniyete almakla ve mekanizmanın yaşamsal öneme sahip parçalarını soğuğa karşı korumakla yetindik. Yaya olarak yapacağımız yolculuk için uçuş sırasında giydiğimiz en kalın kürkleri çıkardık ve yanımıza cep pusulası, fotoğraf makinesi, hafif erzak, bol miktarda defter ve kâğıt, madenci çekici ve keskisi, numune torbaları, bir kangal halat ve yedek pilleriyle birlikte güçlü bir elektrikli fenerden oluşan araç gereç aldık; tüm bunlar, yere inme şansına sahip olursak, fotoğraf çekip, resim ve topoğrafik haritalar çizelim, çıplak bir yamaçtan,

mostradan veya mağaralardan numuneler alabilelim diye uçağa yüklenmişti. İçine girmeyi başarabileceğimiz bir labirentte geçtiğimiz yolları işaretlemek amacıyla belirli aralıklarla küçük parçalar halinde yere bırakmak için, yırtıp boş bir numune torbasına koyabileceğimiz kadar yedek kâğıdımız vardı allahtan. Alışıldık kaya çentme yöntemi yerine bu çabuk ve kolay yöntemin uygulanmasına elverişli esintisiz bir mağara sistemiyle karşılaşabiliriz düşüncesiyle bunları yanımızda getirmiştik.

Kabuk bağlamış karın üzerinde sakınımla yürüyerek, yanardöner batı göğünde olduğundan daha korkutucu gözüken görkemli taş labirente doğru ilerlerken, dört saat önce havsalanın almakta zorlandığı o geçidi geçerken hissettiğimize benzer, her an bir mucizeyle burun buruna gelecekmişiz gibi yoğun duygular içindeydik. Bir set gibi uzanan dorukların sakladığı gizleri gözlerimizle görmüş olduğumuz doğruydu, ama bilinçli varlıklar tarafından belki milyonlarca yıl önce -daha hiçbir insan ırkı ortaya çıkmadan önce- yükseltilen bu duvarların arasına girmek yine de çok korkunçtu ve akla kozmik anormallikleri getiriyordu. Bu yükseklikteki havanın seyrekliği yürümeyi oldukça zorlaştırıyor olmakla birlikte, Danforth'la ben kendimizi oldukça iyi ve karşımıza çıkabilecek her görevi yerine getirebilecek gibi hissediyorduk. Kar seviyesine kadar aşınmış şekilsiz bir kalıntıya ulaşmak yalnızca birkaç adımımızı aldı, elli altmış metre kadar aşağıda beş köşeli dev şeklini tamamen korumuş, duvar yüksekliği 3 metre ile 3,5 metre arasında değişiklikler gösteren çatısız bir sur vardı. Bu sura doğru yöneldik ve sonunda aşınmış, harçsız dev bloklarına dokunduğumuzda, normal olarak bizim türümüze kapalı olan unutulmuş çağlarla benzeri görülmedik, günah dolu bir bağ kurmuş olduğumuz duygusuna kapıldık.

Uçları arasındaki mesafe yaklaşık olarak 90-100 metre gelen yıldız biçimli bu sur, ortalama 1,5 mx2 m'lik düzensiz boyutlarda jurasik kumtaşı bloklarından inşa edilmişti. Yıldızın uçları ile iç köşesi arasında düzgün bir simetriyle ve buz seviyesinden 120 cm kadar yükseklikte yer alan 120 cm eninde, 150 cm yüksekliğinde bir dizi kemerli mazgal deliği ya da pencere vardı. Bu deliklerden baktığımızda duvar kalınlığının tam bir buçuk metre olduğunu, yapının içinde bölmeler kalmamış olduğunu, iç duvarlarda şeritler halinde oyma ya da yarım kabartma süslerin izleri bulunduğunu gördük; bu ya da buna benzer surlar üzerinde uçarken daha önceden kestirmiş olduğumuz şeylerdi bunlar. Başlangıçta bunların alt bölümleri de varolmuş olmalıydı, ama böylesi şeylerin izi derin buz ve kar tabakası tarafından tamamen örtülmüştü.

Pencerelerden birinden sürünerek içeri girdik ve neredeyse silinmiş duvar resimlerini hiçbir sonuç elde edemeden çözmeye çalıştık, ama buz tutmuş zemini kazmaya kalkışmadık. Uçuşumuz sırasında asıl kentte birçok binanın daha az buza-boğulmuş olduğunu görmüştük, dolayısıyla, hâlâ çatısı bulunan binalara girecek olursak duvarların gerçek toprak zemine kadar indiği buzsuz iç mekânlar bulabilirdik. Suru terk etmeden önce dikkatle fotoğraflarını çektik ve harçsız kocaman taşlardan işçiliğini tam bir şaşkınlıkla inceledik. Pabodie keşke burada olsaydı diye düşündük; çünkü onun mühendislik bilgisi, kentin dağın eteklerine kurulduğu inanılmayacak kadar eski zamanlarda bu dev kaya bloklarının nasıl indirilip kaldırıldığı konusunda tahminde bulunmamıza yardımcı olabilirdi.

Ardımız sıra gökyüzüne doğru yükselen dorukların arasında rüzgâr büyük bir vahşetle çığlık çığlığa eserken asıl kente doğru, ayrıntıları hiçbir zaman belleğimden silinmeyecek yarım millik bir yürüyüş yaptık yokuş aşağı. Bizim dışımızda biri böylesi bir görsel efekti ancak fantastik karabasanlarda tasavvur edebilirdi. Batının fokurdayan buharlarıyla aramızda koyu renkli taş kulelerin korkunç karmaşası uzanıyor; bakış açımız değiştikçe sıradışı[79], inanılmaz biçimleri üzerimizde yepyeni etkiler yaratıyordu. Elle tutulur taşlardan bir seraptı bu ve fotoğraflar olmasaydı, böyle bir şeyin olabileceğinden hâlâ kuşkulanıyor olurdum. Taş işçiliği genel olarak incelemiş olduğumuz surunkiyle aynıydı, ama bu işçiliğin kent içerisinde sergilediği aşırı gösterişli biçimler tarif edilebilecek gibi değildi.

Resimler bile buranın bitmez tükenmez tuhaflıklarının, sonsuz çeşitliliğinin, doğadışı büyüklüğünün ve mutlak yabancılığının birkaç örneğini vermekten öteye gitmiyor. Eukleides'in bile ad bulmakta zorlanacağı geometrik biçimler -çeşitli eğimlerde düzlemlerle kesilmiş, her dereceden düzensizlikler içeren koniler, her türden kışkırtıcı orantısızlıklarda taraçalar, tuhaf şişkinlikleri olan dikilitaşlar, tuhaf gruplar halinde kırık sütunlar ve çılgınca grotesk beş köşeli ya da beş sırtlı düzenlemeler- vardı. Yaklaştıkça buz tabakasının saydam kısımlarının altını görebiliyor ve şuraya buraya çılgınca serpiştirilmiş çeşitli yüksekliklerdeki yapıları birleştiren boru şeklindeki taş köprüleri seçebiliyorduk. Düzenli caddelerden eser yoktu, tek düzenli geniş açıklık, dağlardan kente doğru akmış olmasından kuşkulanılmayacak eski nehrin bir mil kadar solumuzdaki yatağıydı.

Dürbünlerimiz, neredeyse silinmiş oymalar ve küme küme noktalardan oluşan dekoratif şeritlerin binaların dışında yaygın bir şekilde bulunduğunu gösterdi ve çatılarla kulelerin çoğunun tepesinin yok olmuş olmasına karşın kentin bir zamanlar neye benzediğini hemen hemen gözümüzde canlandırabildik. Kentin genel olarak, kıvrılıp bükülen birbirine girmiş daracık yolların ve patikaların bir labirenti olduğu söylenebilirdi; bunların hepsi derin kanyonlar, bazılarıysa üzerlerinde çıkıntı yapan taşlar ya da kemer oluşturan köprüler yüzünden neredeyse tünel gibiydiler. Altımızda uzanan kent şimdi, kuzey ucunda kutbun alçak, kızılımsı öğleden sonra güneşinin parlamaya çalıştığı batı yönündeki sisin içinde bir hayal gibi beliriyor ve güneşin bir anlığına daha yoğun bir engelle karşılaşmasıyla ortalığın geçici olarak kararmasının yarattığı etki, betimlemeyi asla aklımdan bile geçiremeyeceğim daha tehditkâr bir hal alıyordu. Ardımızdaki yüksek dağ geçitlerinde esen, hissetmediğimiz rüzgârın uluması ve ıslığı bile sanki kasten daha kötücül bir niteliğe bürünüyordu. Kente doğru inişimizin son aşaması alışılmadık derecede sarp ve çetindi; eğimin değiştiği kenardaki çıkıntılı bir kaya, burada bir zamanlar yapay bir taraça bulunduğunu düşünmemize yol açtı. Buzun altında merdiven basamakları ya da buna benzer bir şeylerin bulunduğuna inanıyorduk.

Sonunda, devrilmiş taş blokların üzerinden atlayarak, insanda cüce olduğu duygusu uyandıran yüksek harap duvarlara bu kadar yakın olmanın verdiği eziklikle, kente girdiğimizde öyle duygulara kapıldık ki, kendimize nasıl hâkim olduk şaşıyorum. Danforth son derece gergindi; kamptaki dehşetle ilgili -daha çok, karabasanı andıran eski çağların bu hastalıklı kalıntılarının bazı özelliklerinin bize dayattığı bazı sonuçları paylaşmamak elimden gelmediği için beni gücendiren- ipe sapa gelmez tahminler yürütmeye başlamıştı. Bu tahminler onun hayalgücü üzerinde de etkili oluyordu; yıkıntılarla dolu ara sokaklardan birinin keskin bir dirsek yaptığı bir yerde, zeminde hiç hoşuna gitmeyen belli belirsiz izler gördüğünde ısrar ediyor, bir başka yerde durarak nereden geldiği belli olmayan hayali, hafif bir sesi -dağdaki mağaralardaki rüzgârın sesinden pek de farklı olmamakla birlikte, yine de rahatsız edecek kadar farklı, boğuk müzikal bir ıslık sesi olduğunu söylediği - bir sesi dinliyordu. Çevrede görülebilen mimariye ve resimleri seçilebilen birkaç duvar süslemesine egemen olan beş köşelilik, aklımıza ister istemez uğursuz şeyler getiriyor ve kutsallıktan uzak bu yeri inşa ederek içinde oturan ilkel varlıklarla ilgili bilinçaltımızda kesin korkuların uyanmasına yol açıyordu.

Ama bilim aşkımız ve ruhumuzdaki maceracılık tamamen ölmemişti; alışkanlıkla, hiç düşünmeden duvarlardaki tüm farklı kaya tiplerinden çenterek numune almaya başladık. Buranın yaşıyla ilgili daha doğru sonuçlara ulaşabilmek için eksiksiz tüm kayalardan numune toplamak istiyorduk. Büyük dış-duvarlardaki bloklardan hiçbiri Jurasik ve Komançiyen dönemlerden daha eski görünmüyordu ve burada bulunan taşlardan hiçbiri Pliosen çağdan[80] daha yeni değildi. En az 500 000 yıl, belki de çok daha uzun süre hüküm sürmüş ölümün içerisinde dolaşmakta olduğumuz kesindi.

Taş gölgeleriyle alacakaranlık bu labirentte ilerlerken, binaların içlerini incelemek ve giriş olanağı var mı yok mu diye bakmak için her açıklığın önünde duruyorduk. Bu açıklıklardan bazıları ulaşamayacağımız yerlerde bulunurken, bazıları da tepedeki sur gibi, buzun istilasına uğramış, çatısız, çıplak harabelere çıkıyordu. Bir tanesi, geniş ve davetkâr olmasına karşın, hiçbir iniş olanağı bulunmayan dipsiz bir uçuruma açılıyordu. Ara sıra, sağlam kalmış bir kepengin taşlaşmış ahşabını inceleme fırsatını buluyor, hâlâ seçilebilen damarlarının düşündürdüğü inanılmaz eskiliğinden hayrete düşüyorduk. Bunlar, Mezozoik kabuksuz tohumlular ve kozalaklılar sınıfından -özellikle Kretase cycadlarından[81]-, Tersiyer palmiye ve kapalı tohumlular sınıfından bitkilerden yapılmış olmalıydı. Pliosen çağdan daha sonraki çağlara ilişkin hiçbir şey bulamadık. Kenarlarında çoktan kaybolmuş tuhaf menteşelerin izleri bulunan kepenklerin yerlerine yerleştirilme yöntemlerinde değişiklikler görülüyordu; bazıları meyilli pevazların iç tarafına, bazıları da dış tarafına yerleştirilmişti. Yerlerine takozla sıkıştırılmış ve böylece muhtemelen paslanmış olan eski metalik menteşelerinden daha uzun ömürlü olmuşa benziyorlardı.

Bir süre sonra, tepesi zarar görmemiş beş-sırtlı dev bir koninin şişkin bölümündeki taş zeminli, iyi durumda, geniş bir odaya açılan bir dizi pencereyle karşılaştık; ancak pencereler odaya halatsız inilemeyecek kadar yüksekteydiler. Yanımızda halat vardı ama, mecbur kalmadıkça -kalbi yoran seyreltik yayla havasında- bu altı metrelik inişin zahmetine katlanmak niyetinde değildik. Bu büyük oda bir salon veya bir tür toplantı odası olmalıydı. Elektrik fenerlerimiz duvarları çepeçevre dolaşan iki geniş bant halinde göz alıcı, farklı, şaşırtıcı oymaların varlığını gösterdi; bu iki bantın arasında çiçek ve yaprak desenleriyle süslenmiş aynı genişlikte üçüncü bir

bant bulunuyordu. İçine daha kolay girebileceğimiz bir yer bulamazsak geri dönmek düşüncesiyle bu noktayı dikkatle not ettik.

Ama en sonunda tam istediğimiz gibi bir girişle karşılaştık; dar bir sokağın bir tarafından öteki tarafına buzun şu anki seviyesinin bir buçuk metre yukarısından geçen bir hava köprüsünün iki metre genişliğinde, üç metre yüksekliğindeki girişi olan bir kemeraltı yolu. Bu kemeraltı yolları doğal olarak üst katların zeminleriyle aynı seviyede bulunuyordu ve şimdi karşılaştığımız geçidin açıldığı zemin de sağlam durumdaydı. Böylece içine girebildiğimiz bina, sol tarafımızda yer alan ve batıya doğru bakan bir dizi dikdörtgen taraçadan oluşuyordu. Dar sokağın öte tarafında, kemeraltı yolunun açıldığı yerde pencereleri bulunmayan ve girişin üç metre kadar yukarısında tuhaf bir şişkinliği olan harap silindirik bir yapı vardı. İçi zifiri karanlıktı; kemeraltı yolu sanki sonsuz derinlikte bir kuyuya açılıyordu.

Bir yığın oluşturan döküntüler, soldaki büyük binaya girişi iki misli kolaylaştırmıştı, ama yine de, çoktandır aradığımız bu şansı kullanmada bir an duraksadık. Çünkü, esrarın bu arkaik ağına girmiş bulunuyor olsak da, iğrençliğini giderek daha açıkça kavradığımız müthiş eski bir dünyanın sapasağlam ayakta kalmayı başarmış bir binasına girmek yeni bir kararlılığı gerektiriyordu. Ama sonunda ileri atılarak açık kapı aralığına yığılmış molozların üzerine tırmandık. Öte yandaki zemin kocaman arduvaz taşlardan döşenmişti ve oymalarla süslenmiş uzun, yüksek bir koridorun başlangıcını oluşturduğu görülüyordu.

Buraya açılan birçok kemerli yolu görüp, içerideki iç içe odaların ne kadar karmaşık olabileceğini düşününce geçtiğimiz yolları kâğıt parçaları bırakarak işaretleme zamanının geldiğine karar verdik. Şimdiye kadar pusulamız ve ardımızdaki kulelerin arasından zaman zaman gözüken yüksek sıradağlar yolumuzu yitirmemizin önüne geçmeye yetmişti, ama artık bunun yerini yapay bir yöntemin alması gerekiyordu. Buna göre, yedek kâğıtlarımızı uygun büyüklükte parçalar halinde yırttık ve Danforth’un taşıyacağı bir torbaya koyarak emniyet kurallarına uygun olarak tutumlu kullanmaya hazırlandık. Bu çok eski taş duvarlar arasında güçlü bir hava akımı görülmediğinden, bu yöntem yolumuzu şaşırmaktan muhtemelen bizi koruyacaktı. Eğer esinti çıkacak olursa, ya da kâğıt stoğumuz tükenmeye yüz tutarsa çok daha zahmetli ve zaman kaybettirici de olsa çok daha güvenli olan kayaları çentme yöntemine başvurabilirdik elbette.

Önümüzde ne kadar büyük bir alanın uzanmakta olduğunu denemeden kestirmenin olanağı yoktu. Binaların birbirlerine yakınlığı ve aralarındaki sık bağlantılar, çöküntülerin tıkadığı veya jeolojik hareketler sonucu yarılmış olanlar dışında buz altındaki köprülerden bir diğerine geçmemizi olanaklı kılıyordu, çünkü buz bu büyük yapıların içine çok az nüfuz etmişti. Buzun saydam olduğu hemen hemen bütün bölgeler, sanki buzdan bir tabaka gelip alt kısımlarında kristalleninceye kadar kent bu durumda terk edilmiş gibi, pancurları sıkı sıkıya örtük pencerelerin varlığını gösteriyordu. Gerçekten de insan, bu yerin karanlık uzak bir geçmişte ansızın bir felakete uğramış, hatta yavaş yavaş çürümüş olmasından çok, kapı ve pencereleri kapatılarak terk edilmiş olduğu gibi tuhaf bir izlenime kapılıyordu. Adsız bir halk buzların ilerleyişini önceden görerek daha güvenli bir yer aramak için burayı topluca terk mi etmişti? Buradaki buz tabakasının oluşumuna eşlik eden fiziksel ve coğrafi koşulların kesin olarak belirlenmesini sonraya bırakmak zorundaydık. Şu anda görmekte olduğumuz bu oluşumdan belki biriken karların yarattığı basınç, belki nehrin taşması, belki de büyük sıradağlardaki eski bir barajın patlamış olması sorumluydu. Bu yerle ilgili olarak insanın aklına neler gelmiyor ki?

VI

Milyarlarca yıldır ölü taş duvarların karanlık labirentinde, çok ama çok uzun bir zamandan sonra ilk defa insanoğlunun ayak sesleriyle çınlayan, eski gizemlerin bu iğrenç ininde yaptığımız gezintinin ayrıntılarıyla anlatılması sıkıcı olacaktır. Bu, tüm duvarlarda bulunan oymaların incelenmesinin ortaya çıkardığı korkunç dram yüzünden özellikle doğru. Bu oymaların flaş kullanarak çektiğimiz fotoğrafları, şu anda açıklamaya çalıştığımız gerçekleri kanıtlamada çok işe yarayacaktır; yanımızda daha fazla film bulunmamasına ne kadar hayıflansak azdır. Böylece, bütün filmlerimizi tükettikten sonra, gözümüze çarpan bazı özellikleri defterimize kabaca çizdik.

İçine girdiğimiz bina çok büyük ve ince ince işlenmiş bir binaydı; isimsiz jeolojik geçmişin mimarisi konusunda bize oldukça fikir ver di. İç bölmeler dış-duvarlar kadar kalın değildi ama, alt kısımları çok iyi korunmuştu. Tüm yapı, zemin seviyesinde tuhaf bir şekilde düzensiz farklar içeren bir karmaşıklıktaydı ve ardımızda bıraktığımız kâğıt parçaları olmasaydı daha başlangıçta kaybolmuş olurduk. Her şeyden önce, daha fazla aşınmış olan

üst tarafları keşfetmeye karar verdik ve labirentte otuz metre kadar yukarı, en üstteki karla dolu, harap odaların kutup göğüne açıldığı yere tırmandık. Tırmanışı enine yivli, dik taş rampalardan ya da her tarafı merdiven işlevi gören eğimli düzlemlerden yararlanarak gerçekleştirdik. Beş köşeli yıldızlardan, üçgenlere ve mükemmel küplere kadar akla gelebilecek her şekil ve oranlarda odalarla karşılaştık. Daha geniş birçok oda olmasına karşın genel olarak tabanlarının ortalama 9 m x 9 m, yüksekliklerinin de 6 m olduğu rahatça söylenebilirdi. Üst kısımları ve buz seviyesini dikkatle inceledikten sonra, kat kat aşağıya, buzun altında kalan yere indik ve kendimizi bu binanın dışında sonsuzca uzanan birbirine bağlı odalar ve geçitlerden oluşan bir labirentte bulduk. Çevremizdeki her şeyin dev boyutlarda oluşu insanı eziyordu; bu korkunç eski duvarların hatlarında, boyutlarında, orantılarında, süslemelerinde ve mimarisindeki farklarda belli belirsiz ama son derece insanlıkdışı bir şeyler vardı. Çok geçmeden oymaların, bu anormal kentin milyonlarca yıllık bir kent olduğunu ortaya çıkardığını anladık.

Koca koca taş kütlelerinin anormal bir şekilde dengeye getirilip ayarlanmasının altında yatan mühendislik ilkelerini anlayamamış olsak da, kemerlerin işlevine fazlasıyla bel bağlanmış olduğu açıkça belliydi. İçine girdiğimiz odalarda taşınabilir hiçbir eşya yoktu; bu durum, kentin bilerek terk edilmiş olduğu yönündeki kanımızı pekiştiriyordu. Asıl süsleme öğesi, neredeyse genel bir nitelik kazanmış olan duvar oymalarıydı; bu oymalar, aralarında geometrik süslemelerle dolu aynı genişlikte başka şeritlerle döşemeden tavana kadar dizilmiş birer metrelik yatay şeritler halinde uzanıyordu. Bu düzenleme kuralının istisnaları yok değildi ama, asıl olan bu tür düzenlemeydi. Yine de, geometrik desenlerle süslü şeritlerden biri içerisine gömülmüş tuhaf desenli nokta gruplarını içeren kabartma tabletlere rastlanıyordu yer yer.

Tekniğin, insan ırkının bilinen sanat akımlarına tamamen yabancı olmasına karşın, son derece olgunlaşmış ve ileri bir estetik düzeye ulaşmış olduğunu çok geçmeden gördük. Bugüne kadar gördüğüm hiçbir oyma, zarafet bakımından bunların eline su dökemezdi. Oymaların olağanüstü büyüklüğüne karşın, bitki ve hayvan yaşamının en ufak ayrıntıları şaşırtıcı ustalıkla işlenmişti; geleneksel desenler ise karmaşıklıklarıyla birer harikaydılar. Geometrik süsler, matematiğin ilkelerinden büyük oranda yararlanıldığını gösteriyordu ve beş sayısını temel alan anlaşılmaz simetrik eğrilerden ve köşelerden oluşuyordu. Resimli şeritler oldukça biçimci bir

geleneği izliyordu ve kendine has tuhaf bir perspektifi vardı; ama araya giren uzun jeolojik dönemlere karşın yine de bizi derinden etkileyen bir sanat gücüne sahipti. Tasarım yöntemleri iki boyutlu kesit alanlarının benzersiz bir şekilde yan yana getirilmesi esasına dayanıyor ve eskinin bilinen hiçbir ırkının sahip olmadığı bir analitik psikolojiyi dışa vuruyordu. Bu sanatı, müzelerimizde sergilenmekte olan hiçbir sanat akımıyla karşılaştırmaya kalkışmanın yararı yok. Çektiğimiz fotoğrafları görenler en yakın benzerliği, muhtemelen, en cüretkâr fütüristlerin bazı acayip fikirlerinde bulacaklardır.

Geometrik süslemelerin oyma yaprakları, derinliği, aşınmamış duvarlarda 2,5 santimetre ile 5 santimetre arasında değişen çizgilerden oluşuyordu. Bilinmeyen çok eski bir dilde yazılar olması gereken nokta gruplarını içeren tabletlerin derinliği 4 santimetre kadardı, noktalar ise bir santimetre kadar daha derindi. Resim şeritleri, zeminleri duvar yüzeyinden beş santimetre kadar çukur olan havşalı alçak rölyefler şeklindeydi Aradan geçen çok uzun yılların boya namına ne varsa bozup dökmüş olmasına karşın, yine de bazılarında daha önce renkli olduklarını gösteren izler görülebiliyordu. İnsan bu mükemmel tekniği inceledikçe, hayranlığı artıyordu. Sanatçıların kurallara sıkı sıkıya bağlılıklarının ardında ayrıntılı ve titiz gözlem yapma yetenekleriyle çizgi çizmedeki ustalıkları görülebiliyordu ve kuralların kendisi, elbette, resmedilen her nesnenin gerçek özünü ve en önemli farklılıklarını simgelemeye ve vurgulamaya hizmet ediyordu. Farkına varabildiklerimizin dışında bizim algılayamadığımız başka mükemmelliklerin de bulunduğunu hissediyorduk. Şurada burada görülen bazı üslup izleri, ancak daha farklı bir aklın, daha yetkin ve daha farklı duygu organlarının anlamlandırabileceği gizli sembol ve dürtülerin belli belirsiz ipuçlarını veriyordu.

Oymaların konusu yaşamlarının çoktan yok olmuş dönemleriyle ilgiliydi ve tarihlerinin büyük bir bölümünü kapsıyordu. Oymaları bizim için bu kadar aydınlatıcı kılan, fotoğraflarını ve elle çizilen kopyalarını her şeyin üstünde tutmamıza yol açan -büyük bir şans eseri olarak bizim de çok işimize yarayan- şey, bu ilkel ırkın tarihe tutku derecesinde düşkün olmasıydı. Bazı odalardaki haritalar, astronomi çizelgeleri ve daha başka büyük ölçekli bilimsel çizimler, bu odaların hâkim süsleme tarzını değiştiriyordu. Bu çizimler, resimli frizlerden ve oda duvarlarının alt bölümlerindeki süslemelerden çıkardığımız sonuçları hiç kuşkuya yer bırakmayacak şekilde doğruluyordu. Ortaya çıkan gerçeklere üstü kapalı bir

şekilde dokunurken, anlattıklarımın bana inananları uyarmak yerinde onların meraklarını kamçılamamasını ummaktan başka elimden bir şey gelmiyor. İnsanların cesaretini kırmak amacıyla yaptığım uyarıların, onlardan birini bu ölüm ve dehşet ülkesine çekmesi çok trajik olurdu.

Bu oymalı duvarları, yüksek pencereler ve üç buçuk metre yüksekliğinde masif kapılar kesiyordu; kapıların ve pencerelerin bazılarında asıl kapı ve pencerelerin -özenle işlenip parlatılmış-taşlaşmış tahtalarından bulunduğu görülüyordu. Bütün metal kısımlar çoktan yok olmuştu, ama kapılardan bazıları yerlerinde duruyordu ve bir odadan diğerine geçerken onları zorlayıp açmamız gerekiyordu. Tuhaf saydam camları olan elips biçimi pencere çerçeveleri, az sayıda da olsa, şurada burada kalmıştı’. Ayrıca duvarların içinde çok sayıda kocaman oyuklar vardı; bunların çoğu boştu, ama bazılarında yeşil sabuntaşından oyulmuş kırık ya da götürülmeye değer bulunmamış garip şeyler vardı. Diğer deliklerin -oymaların düşündürdüğü türden- ısıtma, aydınlatma gibi çoktan kayıplara karışmış mekanik tesisata ilişkin olduğuna hiç kuşku yoktu. Tavanlar genellikle süssüzdü, ama zaman zaman, çoğu artık düşmüş olan yeşil sabun taşı ve daha başka türden fayans kakılmış olanlara da rastlanıyordu. Zeminlerde sade taş işçiliği ağırlıklı olmakla birlikte, bu tür fayansla döşenmiş zeminler de vardı.

Söylediğim gibi, ortada mobilya ya da taşınabilir hiçbir eşya yoktu, ama oymalar bu mezarı andıran, yankılı odaları bir zamanlar dolduran tuhaf aygıtlar hakkında yeterince açık bir fikir veriyordu. Buz tabakasının üzerinde kalan odaların zeminleri genellikle kalın bir moloz ve döküntü yığınıyla kaplıydı, ama aşağı doğru indikçe döküntülerin miktarı azalıyordu. Alt katlardaki bazı oda ve koridorlarda kumla karışık bir tozdan ve eski kabuklardan fazlası bulunmazken, bazı bölgelerin daha yeni süpürülüp temizlenmişçesine tekinsiz bir havası vardı. Duvarların yarıldığı ya da göçtüğü yerlerde alt kattaki odaların da üst kattakiler kadar çer çöple dolu olduğunu söylemeye gerek bile yok. Uçaktan gördüğümüz diğer binalarda olduğu gibi burada da, tam ortada bulunan bir avlu, iç mekânları büsbütün karanlıkta kalmaktan kurtarıyordu; bu yüzden üst katlardayken, oymaların ayrıntılarını incelemek dışında, elektrik fenerlerimizi nadir en kullanmak zor unda kaldık. Ama buz örtüsünün altında, alacakaranlık koyulaşıyor ve bir labirenti andıran alt katların büyük bir bölümü zifiri bir karanlığa gömülüyordu.

Milyarlarca yıldır sessiz olan bu insanlıkdışı duvarların labirentinde ilerlerken aklımıza hücum eden düşünceler ve hissettiğimiz duygularla ilgili eksik de olsa bir fikir edinebilmek için, kararsız ruhsal durumlar, anılar ve izlenimlerin son derece şaşırtıcı bir karmaşasını göz önüne getirmek gerekir. Bu yerin sadece korkunç eskiliği ve mutlak ıssızlığı bile duyarlı bir insanı bunaltmaya yeterdi; buna bir de kampta gördüğümüz açıklanamaz dehşeti ve bizi çevreleyen duvarlardaki korkunç oymalardan çıkardığımız sonuçları ekleyin. Oymaların, hiçbir yanlış yorumlamaya yer bırakmayacak kadar iyi durumda bulunduğu bir kesidine geldiğimiz an, kısa bir inceleme iğrenç hakikati -birbirimize çıtlatmaktan özenle kaçınmış olmamıza karşın daha önce Danforth'un da benim de kuşkulanmamış olduğumuzu söylemenin fazlasıyla saflık olacağı hakikati- anlamamıza yetti. Milyonlarca yıl önce, insanın ataları henüz ilkel memelilerken ve kocaman dinozorlar Avrupa ve Asya'nın tropik bozkırlarında dolaşırken, bu korkunç ölü kenti inşa eden ve içinde yaşayan varlıkların ne menem şeyler olduğu hakkında aklımızı esirgeyecek hiçbir kuşkuya yer kalmamıştı.

Daha önceleri umutsuz bir alternatife sarılarak her tarafta görülen beş köşeli motifin, tıpkı Girit'teki Minos uygarlığının kutsal boğayı, Mısırlıların bokböceğini, Romalıların kurdu ve kartalı ve çeşitli vahşi kabilelerin seçilmiş bir totem-hayvanı yücelttikleri gibi sadece beş köşeliliği çok açık bir şekilde somutlaştıran doğal bir Arkeen nesnenin kültürel ya da dinsel olarak yüceltilmesi olduğu fikrinde -her birimiz kendi kendimize- ısrar etmiştik. Şimdi artık biricik sığınağımızdan yoksun kalmış ve bu sayfaların okuyucularının çoktan tahmin ettikleri akla zarar gerçeklikle yüzleşmek zorunda kalmıştık. Şu anda bile yazıya geçirmeye pek dayanacak gibi değilim, ama kimbilir belki de bunu yapmam gerekmez.

İnsanın içini korkuyla dolduran bu duvarları dinozorlar çağında yükselten ve içinde yaşayan şeyler elbette dinozorlar değil, çok daha fena şeylerdi. Önemsiz yaratıklar olan dinozorlar yeni ve neredeyse beyinsizdiler -oysa kenti inşa edenler akıllı ve eskiydiler ve neredeyse milyar yıl önceki kayalar -dünya üzerindeki yaşamın hücre düzeyini aşmadığı bir dönemdeki kayalar- dünya üzerinde gerçek yaşam başlamadan önceki ka-, yalar üzerinde birtakım izler bırakmışlardı. Onlar bu yaşamın yaratıcıları ve köleleştiricileriydiler ve Pnakotic Elyazmaları'yla-*Necronomicon*'un korku içinde ima ettiği eski korkunç efsanelerin kaynağı olduklarına hiç kuşku yoktu. Onlar, dünyanın henüz genç bir gezegen olduğu dönemde yıldızlardan süzülerek gelen -tözlerini yabancı bir evrimin biçimlendirdiği

ve güçleri bu gezegenin yetiştirdiği her şeyden üstün varlıklar olan- “Yüce Eskiler”di. Daha evvelki gün onların milyonlarca yıllık fosilleşmiş parçalarına bakmış olduğumuzu ... zavallı Lake ile arkadaşlarınınsa onların eksiksiz bedenlerini görmüş olduklarını düşünmek...

İnsanlık öncesi yaşamın bu korkunç evresi hakkında öğrendiklerimizi sırasıyla anlatmam elbette olanaklı değil. Ortaya çıkardığımız bazı gerçeklerin yarattığı sarsıntı yüzünden kendimizi toparlamamız uzunca bir süre aldı ve sistemli bir araştırmaya başladığımızda saat öğleden sonra tam üçtü. İçine girdiğimiz binanın duvarlarındaki oymalar, jeolojik, biyolojik ve astronomik özelliklerine bakılırsa oldukça yakın tarihliydi -belki iki milyon yıllık- ve buz tabakası altındaki köprülerden geçtiğimiz daha eski binalardaki oymalara göre dekadan denilebilecek bir sanatı temsil ediyordu. Yekpare taştan yontulmuş bir bina kırk, belki de elli milyon yıl önce -Alt Eosen veya Üst Kretase çağında- yapılmışa benziyordu ve sanatsal değeri, bir tek istisna ile, gördüğümüz her şeyi geride bırakan yarım-kabartmaları vardı. Bu istisnanın, incelediğimiz en eski yapı olduğundan hiç kuşkuya düştüğümüz olmadı.

Yakında halka sunulacak olan fotoğrafların desteği olmasaydı, deli diye akıl hastanesine kapatılmak korkusuyla bulduğum şeyleri ve bunlardan çıkardığım sonuçları anlatmaya çekinirdim. Bu bölük pörçük öykünün ilk bölümleri -yıldız başlı varlıkların dünyaya gelmeden önce, başka gezegenlerde, başka galaksilerde ve başka evrenlerdeki yaşamına ilişkin bölümler- elbette bu varlıkların kendi fantastik mitolojileri olarak yorumlanabilir kolaylıkla; ama bazı bölümler matematiğin ve astrofiziğin en son bulgularına öyle tekinsizce benzeyen resim ve çizimler içeriyordu ki, doğrusu ne düşüneceğimi bilemiyorum. En iyisi bırakalım da, yayımlayacağım resimleri görenler karar versin.

Doğal olarak, ne önümüze çıkan herhangi bir oyma grubu öykünün küçük bir bölümünden fazlasını anlatıyordu ne de öykünün çeşitli evrelerine sırasıyla rastladık. Büyük odalardan bazıları, içlerindeki resimler bakımından bağımsız bir birim iken, bazen de bir öykü bir dizi oda ve koridorda sürüp gidiyordu. Harita ve şemaların en iyileri, belki eski toprak seviyesinin de altında bulunan korkunç bir uçurumun -bir tür eğitim merkezi olduğundan kuşku duyulamayacak, yaklaşık on sekiz metre yüksekliğinde, kenar uzunluğu altmış metre olan kare şeklinde bir mağaranın- duvarlarında bulunuyordu. Aynı konunun çeşitli oda ve

binalarda insanın sinirlerine dokunacak kadar tekrarlandığı görülüyordu; bazı olaylar ve tarihlerinin belirli bölümleri bu binalarda oturanların ya da dekoratörlerin en gözde konuları olmalıydı. Ama bazen aynı izleğin değişik anlatımları tartışmalı konuların açıklığa kavuşturulmasında ve aradaki boşlukların doldurulmasında işe yarıyordu.

Bu kadar kısa bir sürede, bu kadar çok sonuca ulaşabilmiş olmamıza hâlâ şaşarım. Elbette, biz şu anda bile, sadece anahatları anlayabilmiş durumdayız ve anladıklarımızın çoğuna da çektiğimiz fotoğrafları ve yaptığımız çizimleri daha sonra incelediğimizde ulaştık. Danforth'un şu anda içinde bulunduğu ruhsal çöküntünün nedeni bu son incelemenin etkileri -canlanan anılar, Danforth'un genel duyarlılığını etkileyen belirsiz izlenimler ve bir an için gördüğümüz, özünü benim de kavrayamadığım o son dehşet sahnesi- olabilir. Ama bu incelemeyi yapmak zorundaydık, çünkü yeterince bilgiye ulaşmadan bir uyarıda bulunamazdık, bu uyarının yapılmasıysa son derece gerekliydi. Karmakarışık zamanların bu bilinmeyen antarktik dünyasında hâlâ varlığını sürdüren bazı etkiler ve yabancı doğal yasalar daha fazla keşif yapılmasının önüne geçilmesini zorunlu kılmaktadır.

VII

Öykünün tamamı, çözülebildiği kadarıyla, yakın bir zamanda Miskatonic Üniversitesi'nin resmi bülteninde yayımlanacaktır. Ben burada sadece en önemli noktalara, o da konudan konuya atlayarak, değinmekle yetineceğim. Efsane ya da her ne iseler, oymalar yıldız başlı şeylerin yeni doğmakta olan, yaşamın henüz başlamadığı dünyaya kozmik uzaydan gelişlerini -onların gelişlerini ve zaman zaman gemilerine binerek uzayda öncü keşfe çıkan bir çok başka yabancı varlıkların gelişini- anlatıyordu. Bunlar, öyle anlaşılıyor ki, zarımsı kocaman kanatlarıyla yıldızlarası boşluğu dolduran esiri[82] geçebiliyorlardı - bu, antikiteye meraklı bir meslektaşımın uzun zaman önce, tepe üzerindeki garip yaratıklara ilişkin anlattığı öyküyü garip bir şekilde destekliyordu. Bu yaratıklar oldukça uzun süre deniz altında yaşamış, fantastik kentler kurmuş, bilinmeyen bir enerji ilkesinden yararlanan son derece karmaşık silahlarıyla isimsiz düşmanlarına karşı korkunç bir savaşa girişmişlerdi. En yaygın ve gelişmiş biçimlerini ancak gerektiğinde kullanıyor olsalar da, bilimlerinin ve makine bilgilerinin bugünkü insanın bilgilerini fersah fersah aştığı çok açıktı. Bazı oymalar,

diğer gezegenlerde makineleşmiş bir evreden geçtiklerini, ama olumsuz manevi sonuçlarını görünce vazgeçtiklerini akla getiriyordu. Organizmalarının olağanüstü dayanıklılığı ve doğal gereksinimlerinin basitliği, imal edilmiş ürünler olmadan ve zaman zaman doğa güçlerine karşı korunma dışında giysilere bile gereksinim duymadan yüksek bir yaylada yaşamalarını mümkün kılmıştı.

Dünyadaki yaşamı, başlangıçta beslenme amacıyla, sonra daha başka amaçlarla -çoktandır bildikleri yöntemlerle malzemelerden yararlanarak- deniz altında yaratmışlardı. Evrensel düşmanlarının yok edilmesinden sonra, sıra daha ayrıntılı deneylere gelmişti. Aynı şeyi diğer gezegenlerde de yapmışlardı; sadece gerekli yiyecekleri üretmekle kalmamış, dokularını ipnotik etki altında her türden geçici organlara dönüştürebilen ve böylece topluluğun ağır işlerini yapan ideal köleler durumundaki bazı çok hücreli protoplazmik kütleler de üretmişlerdi. Bu koyu kıvamlı kütlelerin Abdul Alhazred'in korkunç *Necronomicon*'unda üstü kapalı bir şekilde sözünü ettiği, ama bu Deli Arabın bile, alkaloid içeren bazı bitkileri çiğneyenlerin düşleri dışında yeryüzünde bulunduklarını ileri sürmediği “shoggoth”lar[83] olduğuna hiç kuşku yoktu. Yıldız başlı “Eskiler” bu gezegen üzerinde kendi basit besin maddelerini sentez yoluyla ürettikten ve yeterince shoggoth yetiştirdikten sonra, bazı hücre gruplarının başka türde hayvanlar ve bitkiler biçiminde evrimleşmelerine çeşitli nedenlerle izin verirlerken, başbelası olarak gördükleri varlıkların kökünü kuruttular.

Çok büyük ağırlıkları kaldırabilecek kadar geliştirilebilen shoggothların yardımıyla, deniz altındaki küçük, alçak yapılı kentler büyüyerek, daha sonra karada kurulacak olan kentlerden pek farklı olmayan görkemli taş labirentlere dönüştü. Uyum gösterme yetenekleri çok yüksek olan Eskiler evrenin başka bölgelerinde daha çok karada yaşamış ve karada kent inşa etme konusunda birçok geleneği muhafaza etmiş olmalıydılar. Milyarlarca yıldır ölü olan koridorlarını daha o zaman dikkatle incelediğimiz kent de dahil, duvarları oymalarla süslü bu Paleojen kentlerin mimarisini inceledikçe, bugüne kadar henüz kendimize bile açıklamaya kalkışmadığımız ilginç bir tesadüften büyük ölçüde etkilendik. Kentteki binaların çağlar önce aşınarak şekilsiz yığınlara dönüşmüş tepeleri yarım kabartmalarda açıkça görülüyordu; bu resimlerde gruplar halinde iğne gibi sivri kuleler, bazı konilerin ye piramitlerin tepelerinde zarif süsler, silindirik sütunların tepelerinde taraklı yatay diskler vardı. Bu görüntü, zavallı

Lake'in bahtsız kampına ilk defa yaklaşırken gördüğümüz, böyle bir siluetten binlerce, on binlerce yıldır yoksun bir kentin sırrına erilmez delilik dağları üzerinde gökyüzüne yansıttığı o uğursuz serabın aynısıydı.

Eskiler'in deniz altındaki ve bir bölümünün karaya çıkmasından sonraki yaşamları hakkında ciltler dolusu yazılabilir. Sığ sularda yaşayanlar başlarının üzerindeki beş ana dokunacın uçlarındaki gözleri kullanmaya devam etmiş, oyma ve yazma sanatını oldukça alışıldık bir şekilde icra etmişlerdi - yazıyı sivri uçlu bir gereçle sudan etkilenmeyen parafinli bir yüzey üzerine yazmışlardı. Okyanusun daha derinlerinde yaşayanlar, ışık elde etmek için fosforlu gibi ışıyan ilginç bir organizmadan yararlanmış olmakla beraber, görme işlevini esas olarak başlarının üzerindeki prizmatiksillerle, niteliği anlaşılamayan- gerektiğinde bütün Eskiler'i ışıktan kısmen bağımsız kılan- bir duyu yoluyla sağlamışlardı. Oyma ve yazı biçimleri nesilden nesile büyük değişikliklere uğramıştı; yarım kabartmalardan niteliklerini çıkaramadığımız -belki de ışımayı sağlamak amacıyla- bazı kimyasal kaplama usullerini kullanmaya başlamışlardı. Varlıklar kısmen -yan taraflarında bulunan, denizlalesini andıran kollarla- yüzmek, kısmen de ayağı andıran bir dizi organın bulunduğu alt taraflarındaki dokunaçları sağa sola hareket ettirmek suretiyle denizde yol alıyorlardı. Bazen de katlanabilir yelpazemsi kanatlarından bir ikisinin yardımıyla uzun sıçrayışlar yapabiliyorlardı. Karada genellikle ayağı andıran organlarını kullanıyor, ama ara sıra da kanatlarını kullanarak oldukça yükseklere ya da ötelere uçabiliyorlardı. Denizlalesini andıran kolların uçlarında bulunan çok sayıda dokunaç her türlü sanat ve el işlerinde büyük bir ustalık ve maharet sağlayacak tarzda zarif, esnek, güçlü, hassas ve kas-sinir uyumu bakımından eşsizdi.

Bu şeylerin dayanıklılığı inanılacak gibi değildi. Denizlerin en derin yerlerinin müthiş basıncının bile bunlara hiçbir zararı dokunmuyordu. Şiddetle karşılaşmadıkları sürece çok azı ölüyordu, bu yüzden de çok az mezarlıkları vardı. Diklemesine gömdükleri ölülerinin üzerlerini, üstlerine beş köşeli desenler çizilmiş höyüklerle kapatmış olmaları, oymaların ortaya koyduğu gerçeklerden sonra kendimize gelmek için yeniden durup düşünmemizi gerektirdi. Yaratıklar-Lake'in kuşkulandığı gibi, pterodofitlere benzer şekilde- sporlarla çoğalıyorlardı, ama olağanüstü dayanıklı ve uzun ömürlü olmaları ve yenilenmeye gereksinim duymamaları nedeniyle, sömürgeleştirecek yeni bölgeler söz konusu olmadıkça büyük ölçekte yeni prothallus üretimine yönelmiyorlardı.

Gençler çabucak olgunlaşıyor ve bizim düşünebileceğimiz tüm standartların ötesinde bir eğitimden geçiyordu. Entelektüel ve estetik yaşam çok ileri düzeydeydi ve yakında yayımlayacağım monografide daha ayrıntılı bir şekilde betimleyeceğim bir dizi uzun ömürlü gelenek ve kurum yaratmıştı. Bunlar, yaşama alanının deniz ya da kara olmasına göre az çok değişiklik göstermekteydi ama, temelleri ve dayandığı esaslar aynıydı.

Bitkiler gibi, beslenmelerini organik olmayan maddelerden sağlayabiliyor olmakla beraber, büyük ölçüde organik, özellikle de hayvansal besinleri yeğliyorlardı. Deniz altında deniz hayvanlarını çiğ çiğ yerlerken, karada etlerini pişiriyorlardı. Keşif ekibimizin bazı fosilleşmiş kemiklerde izlerini fark ettikleri keskin silahlarla avlanıyor ve sürü besliyorlardı. Çok aşırı olmayan sıcaklıklara mükemmelen dayanıyor ve donmuş suyun altında doğal durumlarında yaşayabiliyorlardı. Ama Pleistosen çağın aşırı soğukları bastırdığında -yaklaşık bir milyon yıl önce- karada yaşayanlar, ölümcül soğuk onları yeniden denizlere sürünceye kadar, yapay ısıtma da dahil özel önlemlere başvurmak zorunda kaldılar. Evrensel boşlukta yaptıkları tarihöncesi uçuşlar için, efsanelerin dediğine göre, bedenlerini bazı kimyasal maddelerle doldurarak yeme, içme, soluk alma gibi şeylere gereksinim duymadıkları gibi, ısıdan da etkilenmez hale gelmişlerdi, ama büyük soğuklar bastırıncaya kadar bu yöntemi çoktan unutmuşlardı. Her halükârda bu yapay durumu, zarar görmeden sonsuza kadar sürdüremezlerdi.

Karı koca yaşamı olmayan, yarı bitkisel yapıdaki Eskiler, memelilerin aile yaşamının biyolojik temellerine sahip değillerdi ama mekânın akılcı kullanımı ilkesinden hareketle ve -aynı evde oturanların meşgale ve eğlencelerine ilişkin resimlerden çıkardığımız kadarıyla- doğuştan kafa denkliği gibi nedenlerle, evlerde örgütlenmiş büyük gruplar halinde yaşıyorlardı. Evlerini döşerlerken bütün eşyayı kocaman odaların ortasına topluyor, bütün duvarları dekorasyon için boş bırakıyorlardı. Karada yaşayanlar aydınlatmayı elektro-kimyasal bir yolla sağlıyorlardı. Hem karadakilerin, hem denizdekilerin tuhaf masaları, sandalyeleri, kafesli silindirik divanları -çünkü dokunaçlarını kapatarak dik bir vaziyette dinleniyor ve uyuyorlardı- ve menteşeyle birbirine tutturulmuş noktalı yüzeylerden oluşan kitapları için rafları vardı.

Yönetim biçimleri, gördüğümüz oymalardan bu konuda kesin bir sonuç çıkarılamasa da, belli ki çok karmaşık ve büyük bir olasılıkla toplumcu

nitelikteydi. Yerel ticaret de, farklı kentler arasındaki ticaret de çok gelişmişti; üzerinde yazılar bulunan beş köşeli bazı küçük, yassı fişler para yerine geçiyordu. Keşif ekibimizin bulduğu küçük sabuntaşları böylesi paralar olmalıydı. Esas olarak kentli bir kültürleri olmakla birlikte, bir miktar tarım yapmakta ve büyük çapta hayvan yetiştirmekteydiler. Madencilik ve bir miktar da imalat yapılmaktaydı. Çok sık yolculuk yapıyor olmalarına karşın, ırkın yayılmasını sağlayan sömürgeleştirme hareketleri dışında sürekli göç oldukça seyrek görülüyordu. Yaratıklar, kendi hareketleri için herhangi bir şeyden yararlanmıyorlardı, çünkü karada, havada ve suda Eskiler gibi hareket etmek, oldukça büyük hızlara ulaşmalarına yetiyordu. Ama yükler su altında Shoggothlar tarafından, karadaki yaşamlarının sonraki yıllarında ise, çok ilginç çeşitlilik gösteren ilkel omurgalılar tarafından taşınıyordu.

Bu omurgalılarla çok sayıdaki diğer yaşam biçimleri -karada, denizde ve havada yaşayan hayvanlar ve bitkiler-Eskiler tarafından yaratılan ama dikkat alanları dışında kalan canlı hücrelerin kontrolsüz bir şekilde evrimleşmesinin ürünüydüler. Kontrolsüz bir şekilde gelişmelerine izin verilmişti, çünkü egemen varlıklarla çatışmaya girmemişlerdi. Rahatsızlık veren yaşam biçimleriyse elbette ki hiç düşünmeden yok edilmişti. En yakın tarihli ve en dekadan oymalarda, karada yaşayanların bazen yiyecek bazen de kendilerini eğlendiren soytarılar olarak kullandıkları ayaklarını sürüyerek yürüyen ve maymunla insana belli belirsiz benzerliği su götürmeyen ilkel bir memeliyi görmek fazlasıyla ilgimizi çekti. Karadaki kentleri kurarken yüksek kulelerin büyük taş blokları paleontolojinin henüz bilmediği kocaman kanatlı pterodaktiller tarafından kaldırılmıştı genellikle.

Eskiler'in çeşitli jeolojik değişimlere ve yer sarsıntılarına karşın hayatta kalmakta gösterdikleri başarı tam bir mucizeydi. Arkeen çağdan daha önce kurulmuş çok az kent kalmış olmakla birlikte, uygarlıklarında ya da tuttukları kayıtların ileri kuşaklara aktarılmasında hiçbir kesinti olmamıştı. Gezegene ilk indikleri yer Antarktika Okyanusu idi ve Ay'ı oluşturan maddenin komşu Pasifik'ten kopmasından kısa bir süre sonra gelmişe benziyorlardı. Oyma haritalardan birine göre o zamanlar bütün gezegen sularla kaplıydı ve çağlar geçtikçe taş kentler Güney Kutbu'ndan uzak bölgelere doğru yayılmıştı. Başka bir harita Güney Kutbu civarında büyük bir kara parçasını gösteriyordu; asıl merkezlerini karaya yakın sığ sulara taşıyan yaratıklar besbelli ki karaya yerleşme denemeleri yapmışlardı. Daha sonraki dönemlerde çizilmiş haritalarda karaların çatladığı ve birbirinden

uzaklaştığı, bazı kısımlarının, Taylor, Wegener ve Joly tarafından yakınlarda ortaya atılan kıtaların sürüklenmesi kuramını çarpıcı bir şekilde destekleyecek tarzda uzaklara sürüklendiği görülüyordu.

Güney Pasifik'te yeni bir karanın yükselmesiyle çok büyük olaylar başladı. Deniz dibi kentlerinden bazıları taş taş üstünde kalmayacak şekilde yıkıldı; ama felaketler bununla kalmadı. Başka bir ırk-ahtapot biçimli, belki de efsanevi Cthulhu soyundan karada yaşayan bir ırk- evrenin sonsuzluğundan çıkageldi ve Eskiler'i bir süre için tamamen deniz diplerine çekilmeye zorlayan müthiş bir savaş başladı aralarında. Karadaki çok sayıda yerleşim açısından çok büyük bir darbeydi bu. Daha sonra barış yapıldı yeni topraklar Cthulhu soyuna bırakılırken denizler ve eski topraklar Eskiler'e kaldı. En büyükleri, gezegende ilk indikleri yer olması nedeniyle kutsal sayılan Antarktika'da olmak üzere yeni kara kentleri kuruldu. O andan başlayarak, eskiden olduğu gibi, Antarktika Eskiler'in uygarlığının merkezi oldu ve Cthulhu soyu tarafından orada kurulan tüm kentler ortadan kaldırıldı. Sonra Pasifik'teki karalar, korkunç taş kent R'lyeh'i ve uzayın boşluğundan gelen ahtapotları da beraberinde götürerek ansızın denizin dibine battı ve böylece Eskiler, içlerinde, sözünü etmeyi sevmedikleri belli belirsiz bir korkuyla, bir kez daha gezegene egemen oldular. Daha ileri çağlarda Eskiler'in kentleri yerkürenin tüm topraklarına ve sularına yayıldı - yakında basılacak olan monografimde Pabodie'nin cihazı gibi bir cihazla arkeologların birbirinden oldukça uzak bölgelerde sondajlar yapmalarını önermemin nedeni budur.

Sonraki çağlar boyunca ortaya yeni yeni kara kütlelerinin çıkmasıyla, denizlerden karaya doğru düzenli bir şekilde göçler oldu, ama denizler hiçbir zaman tam olarak terk edilmedi. Karaya doğru göçün bir başka nedeni de deniz altında başarıyla yaşamanın kendilerine bağlı olduğu Shoggothları üretmede karşılaşılan yeni güçlüklerdi. Zamanın ilerlemesiyle, oymaların da hüzünle itiraf ettiği gibi, organik olmayan maddeden yeni yaşam türleri yaratma sanatı unutulmuş, Eskiler var olan yaşam türlerini biçimlendirmekle yetinmek zorunda kalmışlardı. Karada, büyük sürüngenler oldukça yumuşak başlı çıktılar; ama, denizlerin bölünerek üreyen ve kaza eseri tehlikeli düzeyde bir zekâya sahip olan shoggothları bir süre için büyük bir sorun oldular.

Shoggothlar her zaman Eskiler'in ipnotik telkinleriyle kontrol altında tutulmuşlar ve yoğrulabilme özelliğine sahip dayanıklı bedenlerinden kol

bacak benzeri çeşitli yararlı, geçici organlar oluşturulmuştu; ama artık kendi bedenlerine şekil verme gücünü zaman zaman bağımsızca kullanıyor ve geçmiş telkinlerden akıllarında kalan biçimleri taklit ediyorlardı. Öyle görünüyordu ki, Eskiler'in istençlerine boyun eğmeden onları taklit eden, istenci ayrı ve zaman zaman da inatçı, yarı-kararlı bir beyin geliştirmişlerdi. Bu shoggothların oymalardaki görüntüleri Danforth'un da benim de içimi dehşet ve iğrenmeyle doldurdu. Bunlar, normal olarak üst üste yığılmış kabarcıkları andıran kıvamlı bir jöleden oluşmuş şekilsiz varlıklardı ve küre biçimindeyken ortalama çapları dört buçuk metre kadardı. Ama sürekli olarak biçimleri ve büyüklükleri değişiyor, efendilerini taklit ederek kendiliğinden ya da telkinle geçici görme, işitme, konuşma organları ya da oluşumları geliştiriyorlardı.

Anlaşıldığı kadarıyla, Permiyen Çağ'ın[84] ortalarına doğru, belki yüz elli milyon yıl önce shoggothlar artık hiç söz dinlemez olmuşlardı; o zaman denizdeki Eskiler onları yeniden dize getirmek üzere amansız bir savaş başlattılar. Bu savaşa ve shoggothların balçığa bulanmış durumda bıraktıkları başları kesilmiş kurbanlarına ilişkin resimler, aradan geçen sayısız çağa karşın, çok korkutucuydu. Eskiler ayaklanan varlıklara karşı moleküler ve atomik düzeyde etkileri olan ilginç silahlar kullanmış ve sonunda kesin zafere ulaşmışlardı. Bundan sonraki dönemi anlatan resimler, Batı Amerika'nın vahşi atlarının kovboylar tarafından evcilleştirilmesi gibi, shoggothların da silahlı Eskiler tarafından dize getirilip evcilleştirildiğini gösteriyordu. Ayaklanma sırasında shoggothların suyun dışında yaşayabildikleri görüldüyse de, bu geçiş için cesaretlendirilmediler - çünkü, karadaki yararları yaratacakları sorunların yanında hiç kalırdı.

Jurasik Çağ'da Eskiler uzaydan gelen yeni bir saldırı dalgasıyla karşılaştılar; bu seferki düşmanları Plüton gibi yakın zamanlarda keşfedilen[85] uzak gezegenlerden gelmiş yarı mantar yarı kabuklu yaratıklardı - bunların, Kuzeyin gizli gizli anlatılan efsanelerinde adı geçen tepedeki yaratıklarla ve Himalayalar'da Mi-Go ya da İğrenç Kar Adamı diye bilinen yaratıkla aynı türden yaratıklar olduğuna hiç kuşku yoktu. Bu varlıklarla savaşmak için Eskiler kuşatmayı yararak, Dünya'ya gelişlerinden bu yana ilk defa olarak gezegenler arası boşluğa geri dönmeye kalkıştılar, ama tüm çabalarına karşın Dünya atmosferinden çıkmanın artık olanaksız olduğunu gördüler. Yıldızlar arası yolculuğun sırrı her ne idiyse, Eskiler o sırrı sonsuza dek ve kesin olarak yitirmişlerdi. Sonunda Mi-Go,

Eskiler'i kuzeydeki topraklardan sürüp çıkardı, ama denizdekilere zarar verecek güçte değildi. Eski ırkın, yavaş yavaş Güney Kutbu'ndaki ilk yerleşim alanlarına geri dönüşü başlıyordu.

Savaş resimlerinde Cthulhu Soyunun olsun, Mi-Go'nun olsun, Eskiler'in bildiğimiz maddesinden çok farklı bir maddeden oluşmuş olduklarını görmek çok ilginçti. Bunlar, rakipleri için olanaksız dönüşümleri ve bütünleşmeleri gerçekleştirebiliyor ve uzayın daha uzak köşelerinden gelmişe benziyorlardı. Oysa Eskiler, anormal dayanıklılıkları ve ilginç dirimsel özellikleri dışında tamamen madde idiler ve kökenleri kesinlikle bilinen uzay ve zamandaydı; oysa diğer varlıkların kökenlerini tahmin etmeye çalışan insanın soluğu kesilirdi. İstilacı düşmana atfedilen tüm bu dünyadışı bağlantılar ve anormallikler elbette ki salt efsaneden ibaret değildi. Tarihe karşı duydukları ilgi ve tarihleriyle gururlanmak psikolojilerinin önemli bir unsuru olduğundan, belki de Eskiler ara sıra uğradıkları yenilgileri açıklamak için kozmik bir çerçeve uydurmuşlardı. Görkemli kültürlerin ve gökyüzüne doğru yükselen yüksek kentlerin sürekli boy gösterdiği bazı korkunç efsanelerin ileri ve güçlü yaratıklardan Eskilerin tarih kayıtlarında söz edilmemiş olması oldukça anlamlıdır.

Uzun jeolojik çağlar boyunca dünyanın değişen durumu, birçok oyma harita ve manzara resminde şaşırtıcı bir canlılıkla görülmekteydi. Bazı durumlarda mevcut bilimin yeniden gözden geçirilmesi gerekecektir, bazı durumlardaysa gözüpek sonuçlar görkemli bir şekilde doğrulanmaktadır. Daha önce söylediğim gibi, Taylor, Wegener ve Joly'nin bütün kıtaların Güney Kutbu kara kütlesinden merkezkaç kuvvetin etkisiyle kopup kıvamlı bir katman üzerinde yüzerek uzaklara sürüklenen parçalar olduğu yolundaki varsayımlarını —Afrika ve Güney Amerika'nın birbirini bütünler gibi görünen dış hatlarının ve büyük dağ sıralarının oluşum ve uzanım şekillerinin düşündürdüğü bir varsayım- bu tekin olmayan kaynak şaşırtıcı bir şekilde desteklemekteydi.

Yüz milyon veya daha fazla yıl öncenin Karbonifer[86] dünyasını betimleyen haritalar, Afrika'yı bir zamanların tek parça halindeki Avrupa (o zamanlar en eski efsanelerin Valucia'sı), Asya, Kuzey ve Güney Amerika ile Antarktika'dan ayıracak olan anlamlı yarıkları ve kanyonları gösteriyordu. Daha başka haritalar- ve esas olarak da, içinde bulunduğumuz bu dev kentin elli milyon yıl önce kuruluşuyla ilgili olan bir tanesi- bugünkü tüm kıtaları birbirlerinden iyice ayrılmış olarak gösteriyordu.

Haritaların keşfedilebilecek en yeni tarihlisinde -belki de Pliosen Dönemde yapılmış olan bir tanesinde- Alaska'yı Sibirya'ya, Kuzey Amerika'yı Grönland yoluyla Avrupa'ya ve Güney Amerika'yı Graham Toprakları yoluyla Antarktika kıtasına bağlayan bağlara karşın bugünün dünyası yaklaşık olarak açık seçik görülüyordu. Karbonifer Dönemi haritalarda, bütün yerküre -okyanus zemini ve yarılmış kara kütleleri- Eskiler' in büyük taş kentlerinin sembollerini taşıyordu, ama daha sonraki haritalarda, yavaş yavaş Antarktika'ya doğru geri çekilme açıkça görülüyordu. Pliosen dönemine ilişkin son haritada Antarktika kıtası ve Güney Amerika'nın ucundakiler dışında hiçbir kara kenti; ya da 50° Güney Enleminin kuzeyinde hiçbir deniz kenti görülmüyordu. Eskiler'in kuzey dünyası konusundaki bilgi ve ilgileri, sahil hattını incelemek üzere, muhtemelen yelpazeyi andıran zarımsı kanatlarıyla yaptıkları uzun bir araştırma gezisi dışında tamamen sona ermişti.

Dağların yükselmesi sonucu kentlerin yıkılması, merkezkaç kuvvetin etkisiyle karaların kopup aynlması, karaların ve deniz diplerinin sismik sarsıntıları ve daha birçok doğal neden bütün kayıtların ortak konusuydu ve geçip giden çağlarla birlikte git gide daha az yenilenmenin yapılmış olduğunu görmek oldukça ilginçti, içinde bulunduğumuz bu ölü büyük kent, bu ırkın çok uzak olmayan bir yerde daha önce kurulmuş daha büyük merkezlerinin çok büyük bir depremde yerle bir olmasından sonra Kratase çağı'nda kurulmuş son genel merkezleriydi. Rivayete göre Eskiler'in denizdibinde ilk defa yerleştikleri yer olması nedeniyle, genel olarak bu bölgenin en kutsal bölge olduğu anlaşılıyordu. Birçok özelliğini oymalardan tanıdığımız, uçuşumuz sırasında dağ silsilesinin her iki yönüne doğru yüzlerce mil uzandığını gördüğümüz bu yeni kentte, denizdibinde kurulan ilk kentten kalma, yer katmanlarının uzun çağlar boyunca gösterdiği hareketlilikler sonucu günışığına çıktıkları varsayılan birçok kutsal taş bulunuyordu.

VIII

Doğal olarak, Danforth'la ben içinde bulunduğumuz çevreyle ilgili her şeyi özel bir ilgi ve alışılmadık bir huşu duygusuyla inceledik. Yörede elbette ki, incelenecek bol miktarda materyal vardı ve kentin karmakarışık zemin seviyesinde, duvarları komşu bir çatlak yüzünden oldukça zarar görmüş olsa da dekadan oymaları, Pliosen haritadaki dönemden çok önceki

bir dönemin öyküsünü anlatan bir eve rastlayacak kadar şanslıydık; insan öncesi dünyayı son defa bu oymalarda seyrettik. Burası ayrıntılı bir şekilde incelediğimiz son yer oldu; çünkü, orada bulduklarımız yüzünden hemen yeni bir hedefe yöneldik.

Kuşkusuz, yerkürenin en acayip, en tekinsiz ve en korkunç köşelerinden birindeydik. Burası, mevcut karaların en eskisiydi. Bu iğrenç yaylanın, *Necronomicon*'un deli yazarının bile sözünü etmekte gönülsüz davrandığı efsanevi Leng Yaylası olduğuna inanmaya başlamıştık. Büyük dağ silsilesi son derece uzundu - Weddell Denizi kıyısındaki alçak Luitpold Toprakları'ndan[87] başlayarak neredeyse kıtayı bir baştan ötekine kat ediyordu. Asıl yüksek bölümü, içbükey tarafı bizim kampımıza bakan, denize uzanan ucuysa, tepelerini Wilkes[88] ile Mawson'ın Güney Kutup Dairesi'nde uzaktan gördükleri, buzların kapattığı uzun kıyı şeridinde bulunan bir yay halinde 82° enlem, 60° Doğu boylamı ile 70° enlem, 115° Doğu boylamı arasında uzanıyordu.

Doğanın daha da anormal aşırılıkları, tedirginlik yaratacak kadar yakınlarda gibiydi. Bu dorukların Himalayalar'dan daha yüksek olduğunu söylemiştim, ama bunların dünyanın en yüksek dağları olduğunu söylememe oymalar izin vermiyor. Bu çirkin onurun, yazıtların yarısının sözünü etmekte duraksadığı, diğer yarısının ise açıkça iğrenme ve ürküntüyle yaklaştığı başka bir şeye bırakıldığı kesindi. Öyle görünüyordu ki, eski karanın bilinmeyen, adsız kötülükleri yüzünden sakınılması gereken bir bölümü -Ay'ın Dünya'dan kopmasından ve Eskiler'in yıldızlardan süzülerek inmesinden sonra suların içinden yükselen ilk kara parçası-bulunmaktaydı. Orada kurulan kentler zamanından önce harabeye dönmüş ve ansızın terk edilmiş olarak bulunmuştu. Sonra, Komançiyen Çağ'da ilk büyük deprem bu bölgeyi sarstığında büyük bir karışıklık ve şamata arasında bir dizi korkunç zirve ansızın göğe doğru yükselmiş - ve böylece Dünya en yüksek ve en korkunç dağlarına kavuşmuştu.

Oymaların ölçeği doğruysa bu iğrenç şeyler on iki bin metreden yüksek - hatta üzerinden aştığımız, yüksekliğiyle insanı şaşırtan delilik dağlarından bile yüksek olmalıydılar. 77° enlem, 70° Doğu boylamı ile 70° enlem, 100° Doğu boylamı arasında uzandıkları anlaşılmaktaydı - ölü kentten üç yüz milden daha az bir uzaklıktaydılar, demek ki o belli belirsiz, yanardöner pus olmasaydı korkunç zirvelerini kasvetli batı göğünde görebilecektik. Aynı

şekilde, kuzey ucu da Kraliçe Mary Topraklarındaki Güney Kutbu Dairesinin uzun kıyı şeridi boyunca görülebilir olmalıydı.

Çöküş günlerinde Eskiler'den bazıları bu dağlara tuhaf bir şekilde tapınmış ama hiçbiri ne yakınına gitmiş ne de ötesindeki şeyi tahmine cüret edebilmişti. Onları bugüne dek hiçbir insan gözü görmemişti; oymaların içerdiği duyguları inceledikçe hiçbir zaman görmemesi için dua ettim. Onların ötesinde kıyı boyunca koruyucu tepeler vardı -Kraliçe Mary ve Keiser Wilhelm Toprakları[89]- hiç kimse bu topraklara ayak basmamış ve bu tepeleri tırmanmamış olduğu için Tanrıya şükrediyorum. Şimdi artık eski masallar ve eski korkular konusunda eskisi kadar kuşkucu değilim ve insanlıköncesi dönem sanatçısının her zirveye anlamlı bir şimşek, en korkunç zirvelerden birine uzun kutup gecelerini aydınlatan bir parıltı kondurmuş olmasına gülemiyorum. Soğuk Çöl'deki Kadath ile ilgili eski Pnakotic imaların çok gerçek, çok korkunç bir anlamı olabilir.

Ama yanı başımızdaki topraklar daha az uğursuz olsa da, acayiplikte aşağı kalır yanı yoktu. Kentin kurulmasından hemen sonra, büyük dağ silsilesi belli başlı tapınakların yeri olmuştu ve oymalar, bugün bizim dağ yüzeyine tutunmuş küpler ve surlar gördüğümüz yerlerde bir zamanlar grostesk, fantastik kulelerin gökyüzüne doğru yükseldiğini göstermekteydi. Akıp giden zamanla mağaralar ortaya çıkmış ve bunlar tapınakların eklentilerine dönüştürülmüştü. Daha sonraki çağlarda, bölgedeki bütün kireçtaşı damarları yeraltı sularıyla oyulmuş ve böylelikle dağlar, bayırlar ve aşağılardaki ovalar mağara ve dehlizlerle birbirlerine bağlanarak gerçek bir ağ oluşmuştu. Birçok resimli oyma yerin derinliklerinde yapılan keşiflerden ve en sonunda dünyanın iç kısmında pusuya yatmış bekleyen güneşsiz, zifiri karanlık denizin bulunuşundan söz ediyordu.

Bu zifiri karanlık büyük uçurumu hiç kuşkusuz batıdaki adsız ve korkunç dağlardan aşağı doğru akan, bir zamanlar Eskiler'in yerleşim alanının tabanında bir dönüş yapıp, dağ silsilesinin yanından geçerek Wilkes Kıyı şeridindeki Budd ve Totten Toprakları[90] arasından Hint Okyanusuna dökülen büyük nehir oymuş olmalıydı. Nehir, dönüş noktasında yavaş yavaş yamacın kireçtaşı tabanını kemirerek sonunda yeraltı mağaralarının akıntılarına ulaşmış ve onlarla birlikte daha derin bir uçurum kazmaya başlamıştı. Sonunda tamamen tepelerin altındaki boşluklara çekilerek, okyanusa doğru giden eski yatağı boş bırakmıştı. Anladığımız kadarıyla, kent bundan sonra esas olarak bu eski nehir yatağı üzerinde kurulmuştu. Ne

olup bittiğini anlayan Eskiler her zaman güçlü olan sanat yeteneklerini kullanarak, büyük nehrin sonsuz karanlığa döküldüğü yerdeki burunları gösterişli sütunlarla süslemişlerdi.

Üzerinde bir zamanlar çok sayıda görkemli taş köprü bulunan bu nehir, kuru yatağını havadan gördüğümüz nehir olmalıydı. Nehir yatağının kentin çeşitli haritalarındaki konumu, milyarlarca yıldır ölü olan bölgenin çeşitli aşamalarını gösteren oymalarda yön tayin etmemize yardımcı oldu ve bu sayede daha sonraki keşiflerimizde bize yol göstermesi için kentin göze çarpan noktalarının -meydanlar, önemli binalar, vb- alelacele ama özenle haritasını çıkarabildik. Binaların, dağların, meydanların, varoşların, manzaranın ve Tersiyer dönemin gür bitki örtüsünün neye benzediğini oymalar bize tam olarak anlattığı için, tüm bu harikulade şeyleri bir milyon, on milyon ya da elli milyon yıl önceki halleriyle çok geçmeden gözümüzde canlandırabiliyorduk. Kentin inanılmaz ve gizemli bir güzelliği olmalıydı; bunu düşünürken, kentin insanlıköncesi zamanlara kadar uzanan geçmişinin, büyüklüğünün, duygusuzluğunun, yabancılığının ve ruhumu boğan buzul alacakaranlığının doğurduğu o yapış yapış, netameli duyguyu neredeyse unuttum. Ama bazı oymalara göre, kent sakinlerinin kendileri de müthiş bir korkunun pençesinde kıvranıyordu; çünkü kasvetli ve sık yinelenen bir resimde Eskiler'in batının korkunç dağlarındaki, dalga dalga asmaların perdelediği cycad ormanlarından nehrin sürükleyip getirdiği -resimde yer almasına asla izin verilmeyen- bir şeyden korkuyla kaçtıkları görülüyordu.

Kentin terk edilmesine yol açan en son felaketi ima eden resimlere ancak daha ileri dönemlerde inşa edilmiş binalardan birindeki dekadan oymalarda rastladık. Kuşkusuz, başka yerlerde aynı çağa ait birçok oyma bulunuyor olmalıydı, hatta gerilimli, belirsizliklerle dolu bir dönemin azalan şevk ve arzularını yansıtan daha başarılı resimler olabilirdi bunlar. Gerçekten de çok geçmeden böylesi resimlerin varlığının kesin kanıtlarına rastladık. Ama bu doğrudan yüz yüze geldiğimiz ilk ve tek resim serisiydi. Bunları enine boyuna incelemeyi sonraya bıraktık; söylediğim gibi, şartlar daha acil bir hedefe yönelmemizi zorunlu kılıyordu. Bir sınır olmalıydı - Eskiler'in kentte uzun süre yaşama umudu tükenince, duvar süslemelerinin bir yana bırakılmış olması çok doğaldı. Son darbeyi, elbette ki, bir ara bütün dünyayı egemenliği altına alan ve bir daha da kara bahtlı kutupları hiç terk etmeyen -dünyanın öte ucundaki efsanevi Lomar ve Hyperboria ülkelerinin sonunu hazırlayan- büyük soğukların gelmesi vurmuştu.

Güney Kutbu’nda bu gidişatın tam olarak ne zaman başlamış olduğunu söylemek zor. Genel buzul çağının başlangıç tarihini, şimdilerde, beş yüz bin yıl öncesi olarak kabul ediyoruz, ama kavurucu soğuklar kutuplarda çok daha erken başlamış olmalıydı. Büyük ölçüde tahmine dayanmakla birlikte, dekadan oymalar neredeyse bir milyon yıl önce yapılmış, kentin terk edilmesi ise Pleistosen dönemin başlamasından çok önce -beş yüz bin yıl önce- tamamlanmış olmalıydı.

Dekadan oymalarda bitki örtüsünün her yerde seyreldiği, kırda yaşayan Eskiler’in sayısının azaldığı görülüyordu. Evlerde ısıtma cihazları çizilmiş, kışın yolculuk yapanlar kalın kürkler içinde resmedilmişti. Sonra, daha sıcak bölgelere doğru sürekli artan göçü betimleyen -bir seri halinde çizilmiş resimlerin arasına sokulmuş- bazı kabartma resim tabletleri gördük; kimileri uzaklara, deniz altındaki kentlere doğru kaçıyor, kimileri yeraltı sularının oyduğu karanlık uçuruma komşu tepelerin altındaki kireçtaşı mağaralarına doğru gidiyorlardı.

Sonunda, öyle gözüküyor ki, en büyük toplanma komşu uçurumda olmuştu. Bunun nedeni, kısmen yörenin geleneksel kutsallığı olabileceği gibi, pekâlâ göz göz oyulmuş dağdaki büyük tapınakların kullanılmasına, kentin bir yazlık ve çeşitli madenlerle iletişim kurmak için bir üs olarak korunmasına olanak tanıyor olması da olabilirdi. Yeni meskenlerle eskileri arasındaki bağlantı, çeşitli eğimli yollarla ve eski metropolden karanlık uçuruma dimdik inen, ağızlarını kılı kırk yararak yaptığımız hesaplara göre, hazırlamakta olduğumuz haritaya dikkatle işaretlediğimiz çok sayıda tünel kazmak gibi iyileştirme çalışmalarıyla daha etkin bir hale getirilmişti. Bu tünellerden en az ikisinin bulunduğumuz yerden makul bir uzaklıkta olduğu açıktı; birisi eski nehir yatağı yönünde çeyrek mil kadar uzaklıkta, diğeri aksi yönde ve bunun iki katı uzaklıkta olmak üzere her ikisi de kentin dağa bakan kıyısındaydı.

Uçurumun bazı yerlerde kuru toprak raflı kıyıları olduğu anlaşılıyordu, ama Eskiler yeni kentlerini -herhalde dengeli sıcaklık dağılımının daha güvenli olması nedeniyle- sualtında kurmuşlardı. Gizli deniz, öyle anlaşılıyor ki, çok derindi; böylece dünyanın iç ısısı burayı sonsuza kadar yaşanabilir kılıyordu. Bu varlıklar günün bir kısmını -sonunda da günün tamamını sualtında geçirmeye alışmakta zorlanmamışlardı; çünkü, solungaç sistemlerinin dumura uğramasına asla izin vermemişlerdi. Başka yerlerdeki sualtında yaşayan akrabalarını nasıl sık sık ziyaret ettiklerini ve derin nehir

diplerinde yıkanmaya nasıl alışkın olduklarını gösteren çok sayıda oyma vardı. İç dünyanın karanlığı da aynı şekilde, uzun kutup gecelerine alışkın bir soy için caydırıcı olmamıştı.

Üslubunun dekadanlığı su götürmez olsa da, bu son oymalar yeraltı denizindeki yeni kentin kuruluşundan söz ettiği yerlerde gerçekten destansı bir nitelikteydi. Eskiler işi çok bilimsel bir şekilde ele almışlar, delik deşik ettikleri dağların derinliklerindeki taş ocaklarından suda çözünmeyen kayalar çıkarmış ve kenti en iyi yöntemlerle kurmak için en yakın sualtı kentinden uzman işçiler getirtmişlerdi. Bu işçiler yeni bir kent kurmak için gerekli tüm şeyleri -daha sonra yük hayvanı olarak kullanılacak olan taş kaldırıcıları yetiştirmek için shoggoth dokusu ve aydınlatma amaçları için ışıyan organizmalara dönüştürülecek protoplazmik maddeler-beraberlerinde getirmişlerdi.

Sonunda yeraltı denizinin dibinde görkemli bir kent yükseldi; mimarisi yukarıdaki kentin mimarisine benziyordu ve işçiliği yararlanılan matematik ilkeleri nedeniyle daha az dekadandı. Yeni yetiştirilen shoggothlar çok büyük boyutlara, benzersiz bir zekâya sahiptiler ve inanılmaz bir çabuklukla emirleri kavrayıp yerine getiriyorlardı. Eskiler'in sesini taklit ederek -zavallı Lake'in yaptığı otopsinin ortaya koyduğu sonuçlar doğruysa, geniş yelpazeli bir tür müzikal ıslık sesiyle- konuşuyor ve eskiden olduğu gibi ipnotik telkinle değil sözlü emirlerle iş yapıyor gibi görünüyorlardı. Bununla birlikte hayranlık duyulacak kadar kontrol altında tutuluyorlardı. Işıyan organizmalar, dış dünyanın kutup gecelerinin o alışık oldukları aydınlığını aratmayacak kadar ışık sağlıyordu.

Belli bir gerileme sözkonusu olmakla birlikte, sanat ve süslemecilik sürdürüldü. Eskiler kendilerindeki bu gerilemenin farkına varmış görünüyorlardı; benzer bir çöküş döneminde Bizans'a kendi halkının yaratabileceğinden daha büyük bir ihtişam vermek için, Büyük Constantinus'un[91] Yunanistan ve Asya'daki en zarif sanat eserlerini yağmalama politikasını çağlar önce uygulayarak karadaki kentlerinden zarif oyma bloklarını taşımışlardı. Çok daha fazla oymalı blok taşınmamış olması hiç kuşkusuz kentin başlangıçta bütünüyle terk edilmemiş olması yüzündendi. Kent tümden terk edilinceye kadar- bunun, kutuplarda Pleistosen'in çok fazla ilerlemesinde önce olduğu kesindi- Eskiler ya kendi dekadan sanatlarını beğenir ya da eski oymaların üstün niteliklerini takdir edemez hale gelmiş olmalıydılar. Durum her ne olursa olsun, en iyi

heykellerle birlikte tüm taşınabilir eşyaların alınıp götürülmesine karşın, milyarlarca yıldır sessiz duran çevremizdeki harabeler bütün oymalarından yoksun bırakılmamıştı.

Bu öyküyü anlatan dekadan resim tabletleriyle duvarların alt kısımlarındaki süsler, söylediğim gibi, sınırlı araştırmamız sırasında bulabildiğimiz en yakın tarihli süslemelerdi. Bu resimlerde Eskiler, yazları karadaki kentle kışları yeraltı denizindeki kent arasında mekik dokurken, bazen de Antarktika kıyılarındaki diğer deniz altı kentleriyle ticaret yaparken görülüyordu. O zamana kadar, kentin kesin bir mahvoluşa doğru yol almakta olduğu anlaşılmış olmalıydı; çünkü birçok oyma soğuğun ölümcül tecavüzünün işaretlerini gösteriyordu. Bitki örtüsü iyice seyrelmişti ve kışın korkunç karları yaz ortasında bile tamamen erimiyordu. Kertenkele ve timsah türünden hayvanların soyu neredeyse tümden kurumuştu, memeliler de daha iyi dayanmıyorlardı. Yukarı dünyanın işlerinin üstesinden gelebilmek için şekilsiz ve soğuğa olağanüstü dayanıklı shoggothların bir kısmının kara hayatına alıştırılması gerekiyordu ki, bu Eskiler'in daha önce yapmaya hiç yanaşmadıkları bir şeydi. Büyük nehir artık kurumuştu, yukarı denizde ayıbalıkları ve balinalardan başka yaşayan kalmamıştı. Kocaman, tuhaf görünüşlü penguenler dışında bütün kuşlar uzaklara uçmuşlardı.

Bundan sonra neler olduğunu sadece tahmin edebilirdik. Yeraltı denizinin dibindeki kent ne kadar yaşayabilmişti? Sonsuz karanlıkta taştan bir ceset halinde hâlâ orada yatıyor muydu? Yeraltı denizinin suları sonunda donmuş muydu? Dış dünyada, okyanusların dibindeki kentler nasıl bir yazgıyla karşılaşmışlardı? Eskiler'den hiç ilerleyen buzların önünden kuzeye kaçabilenler olmuş muydu? Şu anki yerbilimi varlıkları konusunda hiçbir belirtiye yer vermemektedir. Korkunç Mi-Go kuzeydeki karalarda hâlâ bir tehdit oluşturmaya devam ediyor muydu? Dünyanın en derin sularındaki ışıksız, uçsuz bucaksız uçurumlarında bugün bile nelerin yaşamaya devam edip nelerin devam etmediğinden emin olunabilir miydi? Bu şeyler çok büyük basınçlara dayanıklı gözüküyorlardı - ve denizciler bazen çok tuhaf şeyler avlıyordu. Sonra, Güney Kutbu ayıbalıkları üzerinde bir kuşak önce Borchgrevingk[92] tarafından fark edilen vahşi ve gizemli yaraları, katil balina kuramı yeterince açıklıyor muydu?

Zavallı Lake'in bulduğu numuneler bu tahminlere dahil değildi, çünkü, jeolojik bulgular bunların kentin tarihindeki çok eski bir zamanda yaşamış

olduklarını gösteriyordu. Bulundukları yere bakılırsa, bunların en az otuz milyon yaşında oldukları kesindi; o sıralarda mağara denizindeki kentin de, mağaranın kendisinin de mevcut olmadığını düşündük. Bunlar, her yeri kaplayan gür bir Tersiyer bitki örtüsünün, sanatların gelişme halinde olduğu genç bir kentin ve ulu dağların etekleri dibinden çok uzaklardaki tropik bir okyanusa doğru akan büyük nehrin yer aldığı daha eski bir manzarayı akla getiriyordu.

Ama yine de bu numuneleri -özellikle de, Lake’in tarumar edilmiş kampından kayıplara karışan sekiz sağlam numuneyi- düşünmeden edemiyorduk. Bu işte anormal bir şeyler vardı- birinin deliliğine yıkmaya çalıştığımız tuhaf şeyler, - şu korkunç mezarlar - kayıp malzemenin miktarı ve cinsi, - Gedney - bu eski zaman canavarlarının dünyasal olmayan sağlamlığı ve oymaların gösterdiği, ırkın sahip olduğu hilkat garibesi yaşam özellikleri... Danforth’la ben şu son birkaç saat içinde çok şey görmüştük; birçok korkunç ve inanılmaz sırra inanıp bunlar hakkında sessiz kalmaya hazırdık.

IX

Dekadan oymaları incelememizin, önümüze acil bir hedef koymuş olduğunu söylemiştim. Bu hedef, daha önce varlığından haberdar olmadığımız, ama şimdi bulmaya ve incelemeye can attığımız karanlık iç dünyaya kazılmış yollardı. Oymaların ölçeğinden, komşu tünellerin herhangi birinden aşağı doğru bir mil kadar yürümenin, bizi, yan taraflarında gecenin karanlığına bürünmüş gizli denizin kayalık kıyılarına inen, Eskiler tarafından inşa edilmiş patikalar bulunan, büyük çukurun üzerindeki baş döndürücü, güneşsiz uçurumun kıyısına götüreceği sonucunu çıkardık. Varlığını bir kez öğrendikten sonra, bu efsanevi uçuruma gerçekten bakmanın karşı konulamayacak bir çekiciliği vardı - öte yandan, bunun bu uçuş görevinde gerçekleşmesini istiyorsak araştırmaya hemen başlamamız gerektiğini de çok iyi biliyorduk.

Şimdi akşamın sekiziydi ve fenerlerimizin sonsuzaca yanmasını sağlayacak kadar yedek pilimiz yoktu. Araştırmalarımızın ve kopya çıkarma çalışmalarımızın o kadar çoğunu buz seviyesinin altında yapmıştık ki, en az beş saat süreyle fenerlerimizi neredeyse sürekli olarak kullanmıştık; özel kuru pil formülü fenerlerin en fazla dört saat daha yanmasına yetebilirdi ancak - ama özellikle ilginç ve güçlük arzeden yerler dışında fenerlerin birini kullanmayarak bu süreyi emniyetle biraz daha uzatabilirdik. Bu dev yeraltı mezarlığında ışıksız yapmak olacak şey değildi; bu yüzden uçurum gezisini gerçekleştirebilmek için duvar resimlerini çözmeyi bir yana bırakmamız gerekiyordu. Elbette ilerde yeniden burayı ziyaret ederek günlerce hatta haftalarca yoğun incelemelerde bulunmak ve fotoğraflar çekmek niyetindeydik -merakımız çoktan duyduğumuz dehşete baskın çıkmıştı- ama, şu an için acele etmek zorundaydık. Geçtiğimiz yolları bulabilmek amacıyla ardımız sıra bıraktığımız kâğıt stokumuz sınırsız olmaktan çok uzaktı ve bu stoku artırmak amacıyla yedek defterleri ya da çizim yaptığımız kâğıtları feda etmek içimizden gelmiyordu, ama yine de koca bir defteri gözden çıkarmak zorunda kaldık. Başka çare kalmazsa, kayaları çenterek işaret bırakma yoluna gidebilirdik- ve gerçekten yönümüzü kaybedecek olursak, zamanımızın elverdiği ölçüde şu ya da bu kanalı deneyerek günışığına ulaşmaya çalışabilirdik. Böylece sonunda, en yakın tünelin gösterdiği yönde şevkle yola koyulduk.

Haritamızı yapmak için yararlandığımız oymalara göre ulaşmak istediğimiz tünel ağzı bulunduğumuz yerden en fazla çeyrek mil kadar uzaklıktaydı ve arada, büyük bir olasılıkla buz seviyesinin altında bir yerlerden içine girilebilen sağlam görünüşlü binalar bulunuyordu. Tünelin girişi, havadan görüp görmediğimizi anlamaya çalıştığımız resmi nitelikte beş köşeli büyük bir yapının-tepenin eteklerine en yakın köşesinde- zemin katında olmalıydı.

Havadan gördüğümüz şeyleri gözümüzün önüne getirmeye çalıştığımızda böyle bir yapıyı anımsayamadık, bu yüzden binanın üst kısımlarının büyük ölçüde yıkılmış olduğuna ya da gördüğümüz bir buz blokunun ilerlemesiyle darmadağın olmuş olduğuna hükmettik. Bu ikinci durumda, tünel muhtemelen tıkanmış olurdu, o zaman en yakın ikinci girişi -bir milden az uzaklıkta, kuzeyde olanını- denemek zorunda kalacaktık. Aradaki kuru nehir yatağı daha güneydeki diğer tünel girişlerini denememizi engelliyordu ve eğer bu iki giriş de tıkalı ise, pillerimizin daha kuzeyde, bu ikinci girişten bir mil kadar ötedeki bir başka girişi denememize yetebileceği kuşkuluydu.

Labirentin karanlık yollarında pusula ve harita yardımıyla -çeşitli derecelerde tahrip olmuş ve sağlam birçok oda ve koridoru geçerek, rampaları tırmanarak üst katlara çıkıp köprülerden geçip yeniden alt katlara inerek, tıkanmış geçitleri ve moloz yığınlarını aşarak, son derece iyi korunmuş, tekinsiz bir şekilde tertemiz geçitlere atılarak, yanlış yollara sapıp, gerisingeri dönerek (bu durumda ardımız sıra bıraktığımız kâğıtları topluyorduk), arada bir, günışığının sızdığı bir hava bacasının dibiyle karşılaşarak- yol almaya çalışırken karşılaştığımız duvar oymalarının birçok defa cazibesine kapılacak gibi olduk. Çoğu, çok önemli tarihsel öyküler dile getiriyor olmalıydı; ilerde yeniden buraya dönebilmek umuduyla yanlarından geçip gitmeye razı olduk. Yine de zaman zaman yavaşlayarak ikinci el fenerimizi yaktığımız oldu. Daha fazla filmimiz olsaydı, bazı yarım kabartmaların fotoğrafını çekmek için mutlaka dururduk, ama elle kopya etmek gibi vakit alıcı bir şeyin sözü bile edilemezdi.

Şimdi bir kez daha anlatmaya çekindiğim ya da açıkça ifade etmekten çok ima etme isteğinin ağır bastığı bir noktaya geliyorum. Ama, yeni bir keşif gezisini engellemek amacıyla tuttuğum yolu haklı göstermek için geri kalanları da açıklamak zorundayım. Saat 8.30 civarında, sivri tepeli bir duvarın ucu olan bir ikinci kat köprüsünden geçip, törenleri betimleyen son zamanlarda yapılmış ayrıntılı, dekadan resimlerle süslü yıkık bir koridora

inerek tünel ağzının hesapladığımız yerine iyice sokulduğumuzda Danforth'un genç, keskin burnu ilk defa alışılmadık bir şeylerin kokusunu aldı. Yanımızda bir köpek olsaydı, sanıyorum ki bizi daha erken uyarırdı. Başlangıçta, daha önce tertemiz olan havayı dolduran kokunun ne olduğunu anlayamadık, ama birkaç saniye sonra anılarımız birden ayaklandı. Bu şeyi, izninizle, hiç çekincesiz anlatmaya çalışacağım. Havada bir koku vardı ve bu koku belli belirsiz, inceden inceye ve hiçbir yanılgıya yer vermeyecek şekilde Lake'in kesip biçtiği iğrenç şeylerin çılgınca mezarlarını açtığımızda midelerimiz altüst eden kokuya benziyordu.

Bu, o sırada, elbette şu andaki kadar kesin gözükmüyordu. Bunun birçok makul açıklaması olabilirdi ve biz de kararsızlık içerisinde epeyce fısıldaştık. Her şeyden önemlisi, araştırmaya devam etmekten geri durmadık; çünkü buraya kadar geldikten sonra, büyük bir felaket dışında herhangi bir şey tarafından engellenmekten nefret ediyorduk. İleriden gelen diğer kokuyu -bu sefer ikimizin aynı anda- fark etmemiz bu duraklama sırasında oldu. Birbiriyle çelişkili görünse de, bu koku hem daha az, hem de daha çok korkutucuydu- özünde daha az korkutucu olmakla birlikte, böyle bir yerde ve bu şartlarda son derece korkutucuydu. .. yeter ki, Gedney... Çünkü bu koku şu bildiğimiz petrol -daha doğrusu benzin- kokuşuydu.

Bundan sonra nasıl duygularla hareket etmiş olabileceğimizi psikologlara bırakıyorum. Şimdi artık kampta yaşanan dehşetin bu milyarlarca yıldır karanlıklara gömülü mezarlığa kadar uzanmış olduğunu biliyorduk, bu yüzden önümüzde -şimdi ya da kısa bir süre önce- adını koyamadığımız bir şeylerin var olduğundan kuşku duymuyorduk. Buna rağmen, sonunda alev alev yanan bir merakın -ya da kaygının- ya da kendi kendini ipnotize etmenin -ya da Gedney'e karşı duyulan belli belirsiz bir sorumluluk duygusunun -ya da her neyse, bizi egemenliği altına almasına boyun eğdik. Danforth, yukarıdaki yıkıntılara giden dar sokağın dönemecinde görmüş olduğunu sandığı bir izden ve ondan hemen sonra aşağıdaki bilinmez derinliklerden geldiğini düşündüğü -rüzgârlı doruklardaki mağara ağızlarından yankılanan seslere çok fazla benziyor olmasına karşın, Lake'in otopsi raporunun ışığında çok büyük bir öneme sahip olabilecek- müzikal bir ıslık sesinden fısıltıyla söz ediyordu. Ben de fısıltıyla, kampı ne durumda bulduğumuzdan, nelerin kaybolmuş olduğundan ve sağ kalan tek kişinin delirmiş olmasına rağmen, aşılmaz dağları aşarak bilinmeyen ilkçağ kentine doğru böylesine çılgın bir yolculuğu nasıl gerçekleştirmiş olduğundan söz ettim.

Ama birbirimizi inandırmak şöyle dursun, söylediklerimize kendimiz bile inanmıyorduk. Çakılı gibi yerimizde dururken bütün ışıklarımızı söndürdük; yukarı dünyadan sızan hafif bir ışığın ortalığın zifiri karanlık olmasını engellediğini belli belirsiz fark ettik. Düşünmeden neredeyse kendiliğinden ilerlemeye başlamıştık, zaman zaman fenerlerimizi yakıp söndürerek yolumuzu aydınlatıyorduk. Altüst edilmiş döküntülerin üzerimizdeki etkisinden bir türlü silkinip kurtulamıyorduk ve benzin kokusu gittikçe artıyordu. Gittikçe daha fazla yıkıntı gözlerimize çarpar, ayaklarımıza takılır oldu ve çok geçmeden daha fazla ilerleme olanağının kalmadığını gördük. Havadan gözümüze çarpmış olan bu gedik hakkındaki kötümser tahminlerimiz fazlasıyla doğru çıkmıştı. Tünel arayışımız başarısızlıkla sonuçlanmıştı ve şimdi o dipsiz uçuruma açılan deliğin bulunduğu zemin kata bile ulaşamayacaktık.

İçinde bulunduğumuz önü tıkalı koridorun tuhaf oymalarla süslü duvarlarını aydınlatan el fenerimiz bu koridora açılan kimi az, kimi çok tıkalı birçok geçidin varlığını gösteriyor ve bu geçitlerden birinden -diğer kokuyu bastıran- belirgin bir benzin kokusu geliyordu. Daha dikkatle bakınca hiç kuşkuya yer bırakmayacak şekilde tam da bu delikten bir miktar döküntünün bu yakınlarda temizlenmiş olduğunu gördük. Ardında pusuya yatmış dehşet her ne olursa olsun, ona çıkan yolun apaçık ortada olduğuna inanıyorduk. Yeniden harekete geçmeden önce oldukça uzun bir süre beklemiş olmamıza hiç kimsenin şaşacağını sanmıyorum.

Yine de bütün cesaretimizi toplayarak bu karanlık kemerli yola girdiğimizde, ilk izlenimimiz tam bir düş kırıklığı oldu. Çünkü, döküntülerle dolu -kenar uzunluğu altı metrelik mükemmel bir küp şeklindeki- bu yeraltı mezarının oymalarla süslü duvarları arasında ilk bakışta fark edilebilecek yakın zamanlara ait hiçbir şey yoktu, dolayısıyla gözlerimiz, boş yere, içgüdüsel olarak başka bir geçit aradı. Ama, Danforth’un keskin bakışları zemindeki döküntülerin altüst edildiği bir noktayı seçmekte gecikmedi; bunun üzerine her ikimiz de fenerlerimizi sonuna kadar açtık. Her ne kadar bu ışıkta gördüğümüz şeyler gerçekte çok basit ve önemsiz olsa da, ifade ettikleri anlam yüzünden anlatmadan geçemeyeceğim. Molozlar kabaca düzlendikten sonra birçok ufak tefek eşya gelişi güzel üzerine atılmıştı ve bu kadar yüksek bir yaylada bile güçlü bir koku yaymaya yetecek kadar benzin yakın bir zamanda bir köşesine dökülmüş olmalıydı. Diğer bir deyişle, burası -uçuruma giden yolun

beklenmedik şekilde tıkalı çıkmasıyla, bizim gibi, geri dönmek zorunda kalmış olan varlıklarca yapılmış- bir kamp yerinden başka bir şey olamazdı.

Daha açık anlatayım. Etrafa saçılmış eşyaların hepsi de Lake'in kampındandı: Tarumar edilmiş kamp yerinde gördüklerimiz gibi tuhaf şekillerde açılmış teneke kutular, birçok yanmış kibrit, az çok tuhaf bir şekilde kirlenmiş üç resimli kitap, üzerinde resimler ve yazılar bulunan kartonuyla boş bir mürekkep şişesi, kırık bir dolmakalem, tuhaf bir şekilde kesilmiş kürk ve çadır bezi parçaları, kullanım kılavuzuyla birlikte tükenmiş bir pil, çadır ısıtıcılarımızla birlikte gelmiş küçük bir broşür ve oraya buraya serpiştirilmiş buruşuk kâğıtlar. Hepsi de yeterince kötüydü, ama buruşuk kâğıtları düzeltip üzerindekilere baktığımızda en kötüsüyle karşı karşıya olduğumuzu hissettik. Kampta bizi buna hazırlamış olması gereken bazı açıklanamaz şekilde kirlenmiş kâğıtlar bulmuştuk ama, bu karabasan kentin insanlık öncesi kemerlerinin altında bu görüntünün etkisi dayanılacak gibi değildi.

Deliren Gedney, tıpkı beş köşeli çılgın mezarların üzerine yapılmış noktalar gibi sabuntaşlarının üzerindeki noktaları taklit ederek bu noktaları yapmış olabilirdi; aceleyle, kentin bulunduğumuz yere yakın bölgelerini gösteren -kimi yeri doğru kimi yeri yanlış- kabataslak krokiler çizmiş, bizim izlediğimiz yolun dışında bir yerlerde bir çemberle işaretlenmiş -oymalarda büyük silindirik bir kule, uçuşumuz sırasında da daire biçimi kocaman bir uçurum olarak tespit ettiğimiz- bir yerden, şu anda içinde bulunduğumuz beş köşeli yapıya ve bu yapının içindeki tünel ağzına doğru bir yol çizmiş olmalıydı.

Bu krokileri, tekrar söylüyorum, Gedney çizmiş olabilirdi; çünkü önümüzde duran bu krokiler de, tıpkı bizimkiler gibi buzlar altındaki bu labirentin bir yerlerindeki bizim görüp kullandığımız oymalar olmasa da daha başka yakın dönem oymalardan yararlanarak hazırlanmıştı. Ama sanattan anlamaz bu beceriksizin asla yapamayacağı bir şey varsa, o da alelacele ve özensizce çizilmiş olmasına karşın bu krokiyi kopya edildiği bütün dekadan oymalardan belki de çok üstün, tuhaf ve kendinden emin -ölü kentin en parlak günlerinde Eskiler'in bizzat kullandıkları tekniğe has-bir teknikle çizmekti.

Öykümü buraya kadar okumuş olanlara söylemeye gerek bile duymadığım nitelikte -çılgınca da olsa- kesin sonuçlara ulaşmış olduğumuza göre bundan sonra kaçıp canımızı kurtarmadığımız için

Danforth'un da benim de zırdeli olduğumuzu söyleyecekler vardır. Belki de delirmiştik -hem zaten, bu korkunç dorukların delilik dağları olduğunu söylememiş miydim? Ama sanırım, ölümcül hayvanların resimlerini çekmek ve yaşam tarzlarını incelemek amacıyla Afrika'nın balta girmemiş ormanlarında peşleri sıra koşturanlarda da -o kadar aşırı olmasa da- aynı ruh bulunmalı. Korkudan elimiz ayağımız buz kesmiş de olsa, sonunda içimizde cayır cayır yanan merakın ateşi baskın çıktı.

Elbette ki, orada olduğunu bildiğimiz o şeyle -ya da o şeylerle- yüz yüze gelmeye niyetimiz yoktu; çoktan gitmiş olmaları gerektiğini hissediyorduk. Şimdiye kadar, uçurumun yakınlardaki diğer girişini bulmuş ve oradan geçerek -daha önce hiç görmedikleri- son karanlık çukurun dibinde kendilerini bekleyen geçmişin zifiri karanlık parçalarına ulaşmış olmalıydılar. Yok eğer bu giriş de tıkalıysa daha kuzeydeki diğer girişi aramaya gitmiş olmalıydılar. Işığa pek o kadar gereksinim duymadıklarını unutmuş değildik.

Şimdi dönüp geriye baktığımda, o anda tam olarak ne hissettiğimizi ya da beklentilerimizi bileyen yeni amacımızın ne olduğunu pek anımsayamıyorum. Korktuğumuz şeyle karşılaşmak istemediğimiz kesindi, ancak elverişli bir yere gizlenerek görünmeden bazı şeyleri gözetlemek için içimizde gizli ve bilinçsiz bir istek olabileceğini yadsıyacak değilim. Bulduğumuz buruşturulmuş krokilerde görülen büyük yuvarlak bir yer biçiminde yeni bir hedefin araya girmiş olmasına karşın, muhtemelen uçurumun kendisine bir göz atma hevesinden de vazgeçmiş değildik. Buranın, en eski oymalarda yer alan, ama yukarıdan sadece çok büyük yuvarlak bir açıklık olarak görünen silindirik dev kule olduğunu hemen tanımıştık. Bu binanın alelacele çiziktirilmiş krokilerde bile hissedilen etkileyiciliği, buz altında kalan seviyelerinin hâlâ çok önemli birtakım özellikleri olabileceğini düşünmemize yol açtı. Belki de, henüz karşılaşmadığımız hayranlık uyandırıcı mimari özelliklere sahipti. Yer aldığı oymalara bakılırsa, inanılmayacak kadar eski -kuşkusuz, ilk inşa edilen binalardan biri- olmalıydı. Hâlâ duruyorlarsa, oymalarının çok önemli olduğuna kuşku yoktu. Ayrıca yukardaki dünya ile -bizim o kadar dikkatle izlemiş olduğumuz yoldan daha kısa ve muhtemelen ötekilerin inmiş oldukları- bir bağlantı sağlıyor olabilirdi.

Her neyse, yaptığımız şey, -bizimkiyle mükemmelen uyuşan- korkunç krokileri incelemek ve adsız öncellerimizin bizden önce iki kez geçmiş

olmaları gereken, daire şeklindeki yere götüren yolu tutmak oldu. Uçuruma açılan bir sonraki kapı bu yerin ötesinde olmalıydı. Daha çok zemin katlardan hatta bazen bodrum koridorlarından geçmesi dışında, bir *culde sac'da*[93] biten yolculuğumuza benzeyen -geçtiğimiz yolları işaretlemek için kâğıtları oldukça idareli kullandığımız- bu yolculuktan söz etmenin gereğini duymuyorum. Zaman zaman ayağımızın altındaki yıkıntı ve döküntülerde daha önce oradan geçildiğini gösteren izlere rastlıyorduk ve benzin kokusunun duyulabildiği alanın dışına çıktığımızda, o daha iğrenç ve kalıcı kokunun -birdenbire- belli belirsiz farkına vardık yeniden. Yol, bizim daha önce izlediğimiz yoldan uzaklaşmaya başladıktan sonra, tek el fenerimizin ışığını zaman zaman çok kısa sürelerle duvarlarda gezdirdik ve her seferinde de duvarların Eskiler'in estetik kaygılarını ifade etmelerinin temel yolu olarak başvurdukları oymalarla dolu olduğunu gördük.

Saat 21.30 sularında, toprağın oldukça altında olduğu anlaşılan zemininde buzları giderek kalınlaşan ve yavaş yavaş tavanı alçalan kemerli bir koridorda ilerlerken ileriden gelen kuvvetli günışığını görmeye başladık ve bu sayede fenerimizi söndürebildik. Daire şeklinde kocaman bir yere yaklaşmakta olduğumuz ve açık havadan çok uzakta olmadığımız anlaşılıyordu. Koridor, bu koca taş yıkıntılar için şaşırtıcı derecede alçak bir kemerle sona eriyordu, ama daha çıkmadan çok fazla şey görebiliyorduk. Koridonın ötesinde döküntülerle dolu -çapı tam altmış metre olan- kocaman yuvarlak bir alan uzanıyordu ve buraya içinden çıkmakta olduğumuz kemerli yola benzer tıkalı birçok kemerli yol açılıyordu. Duvarların bütün elverişli yüzeyleri devasa boyutlarda oymalı spiral kuşaklarla süslenmişti ve bu oymalar açık havaya maruz kalmaları yüzünden çok aşınmış olmakla birlikte, daha önce gördüklerimizi fersah fersah aşan bir sanat değerine sahipti. Döküntülerle dolu zemini kalın bir buz tabakası örtüyordu, gerçek zeminin çok derinlerde olduğunu düşündük.

Ama buradaki en dikkat çekici şey, kemerli yollardan keskin bir dönüşle açık zemine doğru uzaklaşan ve dev silindirik duvarın iç yüzeyinde helezonlar çizerek yükselen, antik Babil'in dev kulelerinin ve zigguratlarının dış yüzeyinden yükselen merdivenlerin dengi taş rampaydı. Uçuş hızımızın yüksekliği ve inişle duvarı birbirine karıştırmamıza yol açan görüş açımız yüzünden bu özelliği havadan fark edememiş, dolayısıyla buzun altına inecek başka bir yol aramak zorunda kalmıştık.

Pabodie olsaydı, bu rampayı duvarın yüzeyinde tutan mühendislik ilkelerini anlatabilirdi, ama Danforth'la ben sadece hayranlık ve şaşkınlık duyuyorduk. Şurada burada kocaman taş dirsekler ve sütunlar görüyorduk, ama bunlar böyle bir işlevi yerine getirmeye yeterli görünmüyordu. Bu şey kulenin şu anki tepesine kadar sapasağlamdı -açık havaya maruz kaldığı göz önünde tutulacak olursa, oldukça dikkat çekici bir durum- ve duvarlardaki tedirginlik verici, tuhaf kozmik oymaların korunması konusunda çok işe yaramıştı.

Yarım günışığı altında -elli milyon yıllık ve kuşkusuz bu güne kadar gördüğümüz en eski yapı olan- bu dev silindir tabanına korkuyla karışık bir saygı duygusu içinde adım attığımızda, yüzeyinde merdiven dolaşan duvarların yüksekliğinin on sekiz metreden fazla olduğunu gördük. Uçuşumuz sırasında gördüklerimizden anımsadığımız kadarıyla, bu, dışarıdaki buz tabakasının kalınlığının on iki metre kadar olduğu anlamına geliyordu; çünkü, uçaktan gördüğümüz derin uçurum ufalanmış taşlardan yaklaşık altı metre kadar yükseklikte bir tepenin üzerinde yükseliyordu ve çevresinin dörtte üçü daha yüksekteki harabe hattının kavisli masif duvarları tarafından bir dereceye kadar korunmuştu. Oymalara göre, kule başlangıçta daire şeklinde çok büyük bir alanın ortasında yer alıyordu ve zirvesine yakın kat kat yatay diskleri ve üst kuşağı boyunca bir sıra iğne gibi sivri, zarif kulesiyle yaklaşık olarak yüz altmış, yüz yetmiş metre yüksekliğe ulaşıyordu. Duvarlardan düşen taşlar daha çok dışarıya dökülmüştü - allahtan böyle olmuştu, yoksa rampa parçalanmış ve içerisi tıkanmış olurdu. Durum böyle olmakla birlikte taş rampa fena halde tahrip olmuştu; öte yandan, zemindeki kemerli yolların tıkanıklığı yakın zamanlarda kısmen temizlenmişe benziyordu.

Diğerlerinin inerken bu yolu kullanmış olduğu ve ardımızda kâğıttan uzun bir iz bırakmış olmamıza rağmen çıkarken bizim de kullanacağımız mantığa uygun yolun bu yol olduğu sonucuna varmakta gecikmedik. Kulenin ağzının tepenin eteklerine ve beklemekte olan uçağımıza olan uzaklığı, içine girdiğimiz taraçalı büyük binadan daha fazla değildi ve bundan sonra buz seviyesi altında yapacağımız keşifleri bu bölgede yapacaktık.

Gördüğümüz ve tahmin ettiğimiz tüm bu şeylerden sonra hâlâ keşif yapmayı düşünüyor olmamız çok garipti. Sonra döküntülerle dolu meydana

doğru ihtiyatla yürürken bir an için tüm diğer konuların aklımızdan çıkmasına neden olan bir görüntüyle karşılaştık.

Rampanın dışarıya doğru çıkıntı yaptığı ve şimdiye kadar gözümüze çarpmamış uzak bir köşesinde üç kızak dikkatle yan yana dizilmiş duruyordu. Lake'in kampından kaybolan kızaklar, taş ve moloz dolu karsız bir arazide uzun süre zorla sürüklenmek ve bunun olanaksız olduğu zamanlarda da kucaklanarak taşınmak dahil kötü kullanım nedeniyle permeperişan orada yatıyorlardı. Büyük bir özenle ve akıllıca sarılıp sarmalanmışlardı ve içlerinde fazlasıyla tanıdık şeyler vardı: Benzin sobası, yakıt bidonları, alet kutuları, erzak sandıkları, bazılarının tıka basa kitapla dolu olduğu belli olan, bazılarında ne bulunduğu anlaşılmayan muşambalar. Her şey Lake'in kampından alınmıştı.

Diğer odada bulduğumuz şeylerden sonra böyle bir şeyle karşılaşmaya bir ölçüde hazırdık. Asıl şoku, kızaklara yaklaşıp dış hatları bizi garip bir şekilde huzursuz eden muşambayı açtığımızda yaşadık. Anlaşıldığına göre Lake gibi ötekiler de tipik numuneleri toplamakla ilgileniyorlardı; çünkü burada her ikisi de kaskatı dondurulmuş, mükemmelen muhafaza edilmiş, boyun civarındaki yaraları plasterle kapatılmış ve daha fazla zarar görmemeleri için dikkatle sarılmış böylesi iki numune vardı. Bunlar genç Gedney ile kayıp köpeğin bedenleriydi.

X

Böylesine iç karartıcı bir keşifte bulunduktan kısa bir süre sonra kuzeydeki tüneli ve uçurumu düşündüğümüz için çoğu kişi muhtemelen duygusuz ve deli olduğumuza hükmedecektir ve ben birtakım yeni tahminlerde bulunmamıza yol açan çok özel bir durum ortaya çıkmamış olsaydı böylesi düşüncelere kapılmamış olurduk diyecek değilim. Seslerin nihayet bilincine vardığımızda, muşambayı yeniden zavallı Gedney'in üzerine çekmiş bir tür dilsiz şaşkınlık içerisinde ayakta dikilmekteydik - korkunç zirvelerde iniltiyle esen dağ rüzgârının belli belirsiz duyulduğu o açık alandan aşağı indiğimizden bu yana duyduğumuz ilk seslerdi bunlar. Bu sesler bildik ve sıradan sesler olmakla birlikte, bu uzak ölüm dünyasında acayip ya da hayal ürünü seslerden daha beklenmedik ve sinir bozucuydular -çünkü evrendeki uyumla ilgili tüm düşüncelerimizi yeniden altüst etmişti.

Bu ses, Lake'in otopsi raporunun "ötekiler"den beklememize yol açtığı -kampta gördüğümüz dehşetten sonra sinirlerimizin bozulmuş olması yüzünden hayal gücümüzün rüzgârın her iniltisine yakıştırdığı- o tuhaf geniş yelpazeli müzikal ıslık sesinden izler taşısaydı, çevremizdeki bu milyarlarca yıldır ölü dünyayla fena halde uyumlu olacaktı. Başka çağlardan bir ses, başka çağların mezarlığına yaraşır. Böyle olmakla birlikte, bu gürültü tüm yerleşik kanılarımızı- Antarktika'nın iç kısımlarının her türlü yaşamdan verimsiz Ay yüzeyi kadar yoksun olduğu yolundaki dile getirilmemiş kabulümüzü- altüst etti. Duyduğumuz ses, çağlardır yoksun oldukları kutup güneşiyle uyanan eski dünyanın inanılmaz derecede dayanıklı yaratıklarının müthiş sesi değildi. Tam tersine, Victoria Topraklarında gemideyken ve McMurdo Koyu'ndaki kampımızdayken duyduğumuz sıradan ve çok tanıdık sesti; duyulmaması gereken bu yerde bu sesi duyunca korkuyla titredik. Kısacası bu, bir penguenin acı acı haykıran boğuk sesiydi.

Boğuk ses, içinden çıktığımız koridorun neredeyse karşısına düşen -büyük uçuruma çıkan diğer tünel yönünde- buz altındaki bir girintiden geliyordu. Çağlardır ölü böyle bir yerde canlı bir deniz kuşunun varlığından bir tek sonuç çıkarılabilirdi; bu yüzden ilk aklımıza gelen bu sesin gerçekten bir penguen sesi olup olmadığını araştırmak oldu. Bu sesi, yeniden yeniden duyduk; bazen birden çok boğazdan çıkıyor gibiydi. Sesin nerden geldiğini araştırırken, döküntüleri temizlenmiş kemerli bir geçide girdik ve günışığını ardımızda bıraktığımızda, muşamba torbadan iğrenerek aldığımız kâğıtlarla çoğalttığımız stokum uzdan yeniden ardımızda iz bırakarak ilerlemeye başladık.

Zemindeki buzlar yerini döküntülere, çörçöpe bıraktığında bazı garip çekme izlerini açıkça fark ettik ve bir seferinde Danforth, tarif etme gereği duymadığım çok belirgin bir iz buldu. Penguen çığlıklarının gösterdiği yol, tam da daha kuzeydeki tünele giden yol olarak haritamızın ve pusulamızın gösterdiği yoldu ve zemin seviyesinde açık olduğu görülen köprüsüz bir yol bulmuş olmaktan memnunduk. Haritaya göre tünel, havadan gördüğümüzü belli belirsiz anımsadığımız dikkate değer ölçüde sağlam kalmış piramit biçimi bir yapının tabanından başlıyor olmalıydı. Girdiğimiz geçitte ilerlerken yaktığımız tek el fenerinin ışığında bu duvarların da ötekiler gibi oymalarla dolu olduğunu gördüysek de, bunların hiçbirini incelemek için durmadık.

Ansızın önümüzde kocaman beyaz bir şekil beliriverdi, bunun üzerine ikinci el fenerimizi de yaktık. Bu yeni araştırmanın, yakınlarda bir yerlerde pusuya yatmış olması gereken daha önceki korkularımızı bize böyle tamamen unutturmuş olması çok tuhaf bir şey. Erzaklarını kocaman bir daire şeklindeki yerde bırakmış olan "ötekiler" uçuruma, daha doğrusu uçurumun içine yaptıkları keşif gezisinden sonra geri dönmeyi planlamış olmalıydılar; yine de, sanki onlar hiç yokmuşlarcasına her türlü tedbiri elden bırakmıştık. Bu badi badi yürüyen beyaz şey yaklaşık olarak bir seksen boyundaydı, ama onun "ötekiler"den olmadığını hemen anlamıştık. Onlar daha iri ve koyu renkliydiler ve oyma resimlere göre deniz yaşamına uygun dokunaçlarının tuhaflığına rağmen karada daha hızlı ve güvenli hareket ediyorlardı. Yine de bu beyaz şeyden ödümüzün kopmadığını söyleyecek değilim. Ötekilerle ilgili akıl yürütmelerimiz sonucu duymaya başladığımız korkudan çok daha büyük bir korkuya kapıldık bir an için. Sonra beyaz şekil, yan tarafımızdaki kemerli yollardan birinden boğuk seslerle kendisini çağıran kendi türünden iki hayvanın yanına gittiğinde birden korkularımızdan sıyrıldık. Çünkü, imparator penguenlerinin en büyüklerinden bile daha büyük, bilinmeyen bir tür olmasına, baştan ayağa bembeyaz ve tamamen kör olmasına rağmen bu sadece bir penguendi.

Bu şeyi kemerli yolun altında takip ederek iki fenerimizi birden, bize aldırış etmeyen, varlığımızdan kaygı duymayan bu üçlü gruba çevirdiğimizde üçünün de bilinmeyen, dev bir türden gözleri görmeyen albinolar olduğunu gördük. Büyüklükleri Eskiler'in oymalarında resimlerini gördüğümüz bazı arkaik penguenleri anımsattı bize ve bunların da aynı soydan geldiklerini anlamakta gecikmedik- kuşkusuz, sürekli karanlığın dokularındaki boyar maddeleri yok ettiği ve gözlerini dumura uğratarak işe yaramaz yarıklara dönüştürdüğü daha sıcak iç bölgelere çekilerek sağ kalmış olmalıydılar. Şu anda yaşamakta oldukların yerin bizim aradığımız uçurum olduğuna hiç kuşku yoktu; uçurumun, sıcaklığını koruyor ve yaşanabilir durumda olduğunun ortaya çıkması ruhumuzda çok garip ve rahatsız edici duyguların uyanmasına yol açtı.

Bu üç kuşun her zamanki yaşama alanlarının dışına çıkmalarına neyin sebep olduğunu da merak ettik. Büyük ölü kentin durumu ve sessizliği buranın hiçbir zaman geçici bir penguen yuvası olmadığını ortaya koyarken, üçlünün varlığımıza karşı gösterdiği açık kayıtsızlık "ötekiler"in geçerken onları ürkütmüş olabileceği düşüncesini olanaksızlaştırıyordu. "Ötekiler"in şiddete başvurmuş ya da yiyecek stoklarını artırmaya

kalkışmış olmaları olası mıydı? Köpeklerin nefret ettiği o keskin kokunun penguenler tarafından da aynı şekilde antipatiyle karşılanmış olması bize kuşkulu geldi, çünkü, ataları Eskiler'le pekâlâ bir arada yaşamışlardı - Eskiler'den herhangi biri uçurumun dibinde yaşadığı sürece sürdürülmüş olması gereken dostça bir ilişkileri olmuştu. Bu acayip yaratıkların fotoğraflarını çekemediğimize -birden içimizde alevlenen bilim aşkıyla- yanmakla birlikte onları ciyaklamalarıyla baş başa bırakarak oyalanmadan, ulaşılabilirliği kanıtlanan ve penguen izleriyle yönü tam olarak belli olan uçuruma doğru atıldık.

Bundan kısa bir süre sonra karşılaştığımız kapısız, alçak tavanlı, duvarlarının oymalarla süslenmemiş olmasını tuhaf karşıladığımız, eğimi fazlasıyla dik, uzun bir koridor, sonunda tünelin ağzına yaklaşmakta olduğumuz yönündeki inancımızı pekiştirdi. İki penguenin daha yanından geçtik ve hemen ilerimizdeki daha başka penguenlerin seslerini duyduk. Sonra koridor, soluğumuzu istemdışı tutmamıza yol açan çok büyük bir açıklıkla sona erdi; çapı otuz, yüksekliği on beş metre olan ters çevrilmiş bir yarım küre şeklindeki bu yeraltı meydanına birçok alçak kemerli geçit açılıyordu, ama karanlık bir mağara ağzı gibi görünen ve dört buçuk metrelik yüksekliğiyle bir tanesi vardı ki, simetriyi bozuyordu. Burası büyük uçuruma açılan geçitti.

İçbükey tavam gökyüzüne benzeyecek şekilde etkileyici ama dekadan oymalarla süslenmiş bu meydanda, yabancılara aldırmayan birkaç kör penguen badi badi geziniyordu. Karanlık tünel dik bir meyille aşağı doğru iniyordu; esner gibi açılmış girişinin yan pervazları ve üst sövesi tuhaf bir şekilde işlenmişti. Bu gizemli ağızdan daha sıcak bir hava, hatta biraz buhar yükseliyor gibi geldi bize ve aşağıdaki sonsuz boşluğun, bal peteği gibi deliklerin ve dev dağların penguenlerden başka ne tür canlıları sakladığını merak ettik. Ayrıca zavallı Lake'in dağ başlarında gördüğünü sandığı dumanın da, tepelerine rampaların tırmandığı dorukların etrafında bizim gördüğümüz tuhaf pusun da dünyanın ta içlerindeki bölgelerden kıvrıla kıvrıla yükselen kanallar yoluyla çıkan buhar olup olmadığını da doğrusu merak ettik.

Tünele girdiğimizde, yan taraflarının, zemininin ve kemerli tavanının -en azından girişte, her yöne doğru dört beş metre kadar- yekpare taştan oluşmuş olduğunu gördük. Yan duvarların orasında burasında son zamanlarda yapılmış dekadan üsluplu gelenekse] oyma tabletleri

görülüyordu ve hem taş yapı hem de oymalar çok iyi durumdaydılar. Üzerinde dışarı çıkan penguenlerin ve içeri giren “ötekiler”in izleri bulunan az miktardaki döküntü dışında yerler tertemizdi. İlerledikçe sıcaklık artıyordu, bu yüzden çok geçmeden kaim giysilerimizin düğmelerini açtık. Aşağıda gerçekten volkanik oluşumlar olup olmadığını ve güneşsiz denizin suyunun sıcak olup olmadığını merak etmeye başlamıştık. Bir süre sonra, taş işçiliğinin yerini kayalar aldı, ama tünelin boyutlarında bir değişiklik yoktu, oyulmuş gibi son derece düzenli devam ediyordu. Tünelin eğiminin zaman zaman fazlasıyla artması, zemininde oluklar açılmasını gerektirmişti. Birçok defalar, elimizdeki krokide görülmeyen yan galeriler olduğunu fark ettik; geri dönüşümüzde bir sorun yaratmayacak olan bu galerileri uçurumdan dönen varlıklarla karşılaşmamız durumunda sığınabileceğimiz yerler olabilecekleri için memnuniyetle karşıladık. Bu varlıkların adlandırmadığımız kokusu çok belirgindi. Bu koşullar altında bu tünele girmeye kalkışmanın intihar gibi bir aptallık olduğuna kuşku yoktu; ancak bilinmeyen, bazı insanları sanıldığından fazla çekiyor - zaten bizi bu ıssız ve korkunç kutba getiren de bu çekim değil miydi? Yolumuza devam ederken birçok penguen gördük ve aşmamız gereken mesafeyi kestirmeye çalıştık. Oymalara bakılacak olursa yerin altında bir mil kadar gitmemiz gerekiyordu, ama daha önceki deneylerimiz burada ölçeklere pek fazla güvenilemeyeceğini bize öğretmişti.

Çeyrek mil kadar sonra o adsız koku iyice arttı; önünden geçtiğimiz yan-yolları büyük bir dikkatle izliyorduk. Kuşkusuz, içerinin ılık havasının soğuk havayla karşılaşmıyor olması nedeniyle, artık girişte olduğu gibi buhar görülmüyordu. Sıcaklık hızla yükseliyordu ve dikkatsizce bir kenara yığılmış, tüylerimizi diken diken edecek derecede tanıdık bir malzeme yığınıyla karşılaşmak bizi şaşırtmadı. Yığın, Lake’in kampından alınmış kürklerden ve çadır bezlerinden oluşuyordu; kumaşların yırtılarak nasıl garip şekillere sokulmuş olduğunu incelemek üzere durmadık. Az ilerde yan-galerilerin sayısının ve büyüklüğünün dikkat çekecek kadar arttığını fark ettik ve daha yüksek yamaçların altındaki göz göz oyulmuş bölgeye gelmiş olmamız gerektiği sonucuna vardık. Adsız koku şimdi, tuhaf bir şekilde, iğrençlikte kendinden pek aşağı kalmayan bir başka kokuyla karışıktı - çürüyen bir organizma ya da bir yeraltı mantarı olabileceğini düşündüysek de, tam olarak ne kokusu olduğunu kestiremedik. Sonra tünel, oymalardaki resimlerin bizi önceden hazırlamadığı şaşırtıcı bir genişlik kazandı; yirmi iki yirmi üç metre uzunluk, on beş metre kadar genişlikte

elips şeklinde bir tabanı olan, çevresinde gizemli karanlığa açılan birçok kocaman geçit bulunan doğal görünüşlü, çok yüksek tavanlı bir mağaraydı burası.

Bu mağara doğal görünüyor olmakla birlikte, el fenerlerimizle daha yakından bakınca, petek şeklindeki deliklerin birçok duvarının yıkılması suretiyle oluşturulmuş olduğunu düşündük. Duvarlar pürüzlü, yüksek kemerli tavan sarkıtlarla doluydu, ama tabanı oluşturan kayalar düzeltilmiş, zemindeki her türlü döküntü, birikinti ve hatta tozlar anormal denilecek ölçüde temizlenmişti. Bizim geldiğimiz koridor dışında, buraya açılan bütün büyük geçitlerin zeminleri de aynı şekilde tertemizdi ve bu benzersiz durum bizi şaşkınlıktan şaşkınlığa sürüklüyordu. Adsız kokuya karışan acayip pis koku burada öylesine keskindi ki, diğer kokuyu tümüyle bastırıyordu. Cilalanmış gibi pırıl pırıl zeminiyle burası bizi daha önce karşılaştığımız tüm acayipliklerden daha fazla şaşırtıyor ve korkutuyordu.

Tam önümüzdeki geçidin düzgünlüğü ve zeminindeki penguen dışkılarının çokluğu, aynı büyüklükteki bunca bol mağara ağzından hangisinin tutulacak doğru yol olduğu konusunda hiç kuşkuya yer bırakmıyordu. Bununla birlikte, toz üzerinde izler bulmayı unlamayacağımız için, ilerde bir sorunla karşılaşırız korkusuyla yeniden ardımız sıra kâğıttan iz bırakmaya başladık. Tekrar ilerlemeye başladığımızda fenerimizin ışığını tünel duvarlarında gezdirdik ve geçidin bu kısmındaki oymalardaki köklü değişikliği görünce şaşkınlıktan olduğumuz yerde kalakaldık. Tünelin açıldığı dönemde Eskiler’in sanatında görülen gerilemeyi elbette biliyorduk ve ardımızda bıraktığımız yaprak ve çiçek şeklindeki süslemelerdeki kötü işçiliğin kuşkusuz farkındaydık. Ama mağarayı izleyen bölümdeki oymalarda açıklanması olanaksız ani bir değişiklik -kaliteye olduğu kadar esasa da ilişkin bir fark- vardı; öyle ki ustalık konusunda şimdiye kadar gözlemlediğimiz gerileme hızına dayanarak kimsenin tahmin edemeyeceği kadar derin ve köklü bir bozulma söz konusuydu.

Bu yeni ve yozlaşmış çalışmalar kaba ve arsızcaydılar; ayrıntılarda hiçbir incelik yoktu. Daha önceki bölümlerdeki resimlerle aynı hattı izleyen abartılı derinlikte oyulmuş resimlerdi bunlar; kabartmaların yüksekliği duvar yüzeyine ulaşmıyordu. Danforth, bunların duvar yüzeyinde daha önce bulunan oymaların silinerek üzerlerine ikinci defa yapılmış oymalar olduğu düşüncesindeydi. Tamamen dekoratif ve geleneksel nitelikteydiler;

Eskiler’in geleneksselleşmiş beşli matematik ilkelerine göre yapılmış kaba helezonlar ve köşelerden oluşuyordu, ama onların devamı olmaktan çok gülünç bir taklidi gibiydiler. Tekniğinin ardındaki estetik duyguya hafif ama esastan farklı, yabancı bir unsurun eklenmiş olduğu düşüncesini aklımızdan çıkaramıyorduk; Danforth, büyük bir işgüzarlıkla eski resimleri silip üzerine bunları yapmaktan bu yabancı unsurun sorumlu olduğunu tahmin ediyordu. Eskiler’in sanatı olarak tanımaya başladığımız şeye benziyordu ama rahatsız edecek kadar ondan farklıydı ve sürekli olarak bana Roma tarzı yapılmış çirkin Palmyra[94] kabartmaları gibi melez sanatları anımsatıyordu. En karakteristik resimlerden birinin önünde zeminde yatan kullanılmış bir pil, başkalarının da yakın zamanlarda bu oymaların farkına varmış olduklarını gösteriyordu.

Bunları incelemekle geçirebileceğimiz zamanımız olmadığından, şöyle bir üstünkörü baktıktan sonra yeniden ilerlemeye başladık; bu arada dekorasyonda daha başka değişiklikler olup olmadığını görmek için sık sık el fenerimizin ışığını duvarlarda gezdiriyorduk. Böyle bir değişiklik görmedik, ama ilerlediğimiz koridora açılan düzgün zeminli yan tünellerin ağızlarının çokluğu yüzünden resimler oldukça seyrekleşmişti. Artık daha az sayıda penguen görüyor ve duyuyorduk, ama yerin derinlerinde, çok uzaklarda bir yerlerde, koro halinde bağırıştıklarını duyuyormuş gibi bir hisse kapıldık. Ne olduğu anlaşılamayan yeni koku mide bulandıracak kadar güçlüydü, öyle ki, diğer adsız kokuyu pek seçemiyorduk. Havada yeniden görünür hale gelen buhar, iki farklı sıcaklıkta havanın birbiriyle karşılaşmış olduğunu ve büyük çukurun güneşsiz uçurumunun oldukça yakında olduğunu gösteriyordu. Sonra, hiç beklenmedik bir şekilde, önümüzde -hiç de penguene benzemeyen- bazı engellerin belirdiğini gördük ve engellerin hareket etmediklerinden emin olduktan sonra ikinci el fenerimizi de yaktık.

XI

Yine, öyküye devam etmekte zorlandığım bir noktaya geldim. Bu aşamaya kadar çoktan katılaşmış olmam gerekirdi, ama bazı deneyler insanı iyileşmeyecek şekilde yaralar ve belleğinin bütün dehşeti yeniden yaşamasına yol açacak tarzda duyarlılığını artırır. İleride bir yerlerde, dediğim gibi bazı engeller gördük ve aynı anda, bizden önce oradan geçmiş olan “ötekiler”in adsız yoğun kokusuyla karışık o acayip pis koku

burnumuzun direğini sızlattı. İkinci fenerin ışığı, bu engellerin ne olduğu konusunda hiçbir kuşkuya yer bırakmadı; zavallı Lake’in kampındaki yıldız biçimli acayip höyük mezarlardan çıkarılan diğer altı numune kadar zararsız olduklarını ta uzaktan görebildiğimiz için yanlarına yaklaşma cesaretini gösterebildik.

Topraktan çıkardığımız numunelerin çoğu gibi bunlar da bütün olmaktan uzaktılar-etraflarında göllenmiş kıvamlı, koyu yeşil sıvı çok kısa bir süre önce parçalanmış olduklarını apaçık ortaya koyuyordu. Lake’in bültenleri bizden önce buradan geçenlerin en azından sekizlik bir grup olduğunu akla getirirken, burada sadece dördü görülüyordu. Onları bu durumda bulmak hiç beklemediğimiz bir şeydi; burada karanlıkta nasıl korkunç bir kavganın cereyan ettiğini merak ettik.

Toplu halde hücuma uğrayan penguenler vahşi gaga darbeleriyle karşılık verir; kulaklarımıza ulaşan seslerden uzaklarda bir penguen yuvası bulunduğunu kesinlikle anladık. “Ötekiler” böyle bir yeri rahatsız ederek ölümüne bir takibe mi yol açmışlardı? Pek öyle gözükmüyordu, çünkü penguenlerin gagası, yaklaştıkça daha iyi fark etmeye başladığımız böylesine bir tahribatı Lake’in parçalara ayırdığı sağlam dokularda yapmış olamazdı. Kaldı ki, gördüğümüz kocaman kör kuşlar son derece barışçı görünüyorlardı.

Peki öyleyse bunlar kendi aralarında kavga etmiş ve ortalarda gözükmeyen diğer dördü bu ölümlerden sorumlu olabilir miydi? Eğer öyleyse, onlar şimdi neredeydiler? Yakınlarımızda bir yerlerde miydiler ve bizim için yakın bir tehlike oluşturuyorlar mıydı? Ulaşmaya, doğrusunu söylemek gerekirse, pek de can atmadığımız hedefe doğru yavaş yavaş ilerlerken zemini pürüzsüz yan geçitlerden bazılarına korka korka göz gezdiriyorduk. Her nasıl bir çatışma çıkmışsa, penguenleri korkutan ve alışık olmadıkları bölgelerde dolaşmaya zorlayan neden bu olmalıydı. Kuşların buralarda yaşadığına ilişkin hiçbir iz olmadığına göre, çatışma, demek ki, sesleri hafiften duyulan dipsiz uçurumdaki penguen yuvasının yakınlarında çıkmış olmalıydı. Belki de, diye düşündük, korkunç bir kaçmaca kovalamaca yaşanmış, zayıf grup, saklanmış kızaklara ulaşmaya çalışırken kovalayanlar onların işini bitirmişti. Karanlık uçurumun kıyısında yaratıklar müthiş bir kavgaya tutuşmuşken korkudan çılgına dönmüş penguenlerin kocaman beyaz bir bulut halinde nasıl ciyak ciyak haykırarak sağa sola koşuşturmuş olduğunu insan gözünün önünde canlandırabilir.

Söylediğim gibi, yolumuzun üstünde yatmakta olan parçalanmış şeylere hiç istemeden yavaş yavaş yaklaştık. Ama keşke yaklaşmasaydık, keşke gördüklerimizi görmeden önce, bir daha rahat soluk almamıza izin vermeyecek bir şey ruhumuzu yakıp kavurmadan önce gerisingeri dönüp zemini yağlanmış gibi parıl parıl parlayan, duvarlarına daha önceki resimleri taklit eden, onları alaya alan yoz resimler oyulmuş iğrenç tünel boyunca var gücümüzle kaçsaydık.

Her iki fenerimizin ışığını birden yüzükoyun yere kapanmış şeyin üzerine tuttuk; böylece çok geçmeden neden eksik göründüklerini anladık. Ezilmiş, çiğnenmiş, burulmuş ve parçalanmışlardı, ama asıl önemlisi yaratıklarda baş namına bir şey kalmamıştı. Hepsinin de denizyıldızı biçimi, dokunaçlı başları koparılmıştı; yaklaştıkça başlarının kesilmekten çok yırtılarak ya da emilerek koparılmış olduğunu gördük. Damarlarında kan yerine dolaşan iğrenç, koyu yeşil sıvı, etraflarında kocaman bir gölcük oluşturmuştu, ama bu sıvının iğrenç kokusunu yol boyunca duyduğumuz kokulardan daha keskin yeni ve tuhaf bir koku bastırıyordu. Ancak, yüzükoyun kapaklanmış şeylere iyice yaklaşınca ne idiğü belirsiz bu ikinci kokunun kaynağını keşfedebildik - ve bu keşfi yapar yapmaz, Eskiler'in tarihinde yüz elli milyon önce Permiyen Çağda çok canlı bir şekilde resmedilmiş bir şeyi anımsayan Danforth, duvarlarında ikinci defa kazılmış yoz oymalar bulunan kemerli, arkaik koridorda çın çın öten sinir bozucu bir çığlık atıverdi.

Ben de çığlık çığlığa ona katılmakta gecikmedim; çünkü o oymaları ben de görmüş ve yere serilmiş, parçalanmış Eskiler'in -shoggothlara yeniden boyun eğdirmek amacıyla girişilen büyük savaş sırasında shoggothlar genellikle öldürdükleri hasım -larının başlarını emerek koparıyorlardı- üzerlerini kaplayan iğrenç balçığı ortaya atan sanatçıyı ürpertiler içinde takdir etmiştim. Bunlar, çoktan tarih olmuş, eski şeyleri anlatırlarken bile karabasanı andıran iğrenç oymalardı; çünkü shoggothların da eserlerinin de insanlarca görülmemeleri ve hiçbir varlık tarafından resmedilmemeleri gerekirdi. *Necronomicon*'un deli yazarı, shoggothların bu gezegende dünya gelmemiş, uyuşturucu etkisiyle tasarlanmış varlıklar olduğunu yemin billah ileri sürmüştü. Bütün biçimleri, bütün organları, bütün işlemleri taklit edebilen ve yansıtabilen biçimsiz protoplazma -fıkır fıkır kaynayan kıvamlı hücreler yığını- dört buçuk metre çaplı, son derece esnek ve sünek, lastiği andıran küreler-telkinle yönetilen köleler, kent inşaatçıları -git gide daha huysuz, daha zeki, daha amfibyen ve daha taklitçi - Aman Tanrım! Nasıl bir

delilik, bu allahın belası Eskiler'i böyle şeyleri yaratmaya ve kullanmaya itmişti?

Ve şimdi Danforth'la ben bu başsız gövdelere sıkı sıkıya yapışmış, sadece hastalıklı bir düş gücünün tasarlayabileceği kadar iğrenç, bilinmeyen bir koku yayan, parıl parıl parlayan, yanardöner kara balçığı - bu gövdelere yapışmış ve bir dizi lanet nokta kümesinin ikinci kez oyulmuş olduğu duvarın pürüzsüz bir bölümünde parıldayan kara balçığı- gördüğümüzde kozmik korkunun niteliğini tüm derinliğiyle kavradık. Bu korku ortalarda gözükmeyen diğer dördünden duyulan korku değildi -çünkü, her ne kadar fazlasıyla kuşkulanmış olsak da, onlar artık zarar veremezlerdi. Zavallı şeytanlar! Aslında hiç de kötü şeyler değillerdi. Onlar, bir başka çağın insanları ve varoluşun bir başka basamağı idiler. Doğa onlara -insan çılgınlığının, duygusuzluğunun ya da acımasızlığının ölü ya da uyumakta olan kutuplardan bundan sonra kazıp çıkaracağı diğer varlıklara da yapacağı gibi- kötü bir şaka yapmıştı. Onlar vahşi bile değillerdi - ne yapmışlardı ki, aslında? Bilinmeyen bir çağda, müthiş bir soğukta uyanmışlardı -belki, çılgınca havlayan dört ayaklı tüylü hayvanların saldırısıyla karşılaşmışlar ve hem onlara karşı hem de tuhaf şeylere sarınmış, tuhaf alet ve edevatları olan ve onlar kadar çılgın, maymuna benzer beyaz canlılara karşı umutsuzca kendilerini savunmuşlardı... zavallı Lake, zavallı Gedney... ve zavallı Eskiler! Hepsi de bilim adamıydılar - onların yerinde olsaydık bizim de yapmayacağımız ne yapmışlardı ki? Tanrım, nasıl bir zekâ, nasıl bir cesaretti bu! Tıpkı oymalarda resmedilmiş akraba ve atalarının inanılmazlığı daha az olan şeylerle yüz yüze gelmesi gibi, inanılmazla nasıl bir yüz yüze gelişti bu! Işınlı, bitki, canavar, yıldız dölü - her ne olurlarsa olsunlar, onlar insandılar!

Zavallı yaratıklar, bir zamanlar yamaçlarındaki tapınaklarda tapınıp ağaç büyüklüğünde eğreltiotları arasında gezindikleri dağların buzlu doruklarını aşmışlardı. Ölü kentlerinin lanetlenmiş halde yatmakta olduğunu görmüş ve son günlerinin duvarlara kazılmış öyküsünü bizim gibi oymalardan okumuşlardı. Hiç görmedikleri karanlığın derinliklerinde yaşayan soydaşlarına ulaşmaya çalışmışlar -ve neyle karşılaşmışlardı? Bakışlarımızı bu başsız, balçıkla kaplanmış bedenlerden yandaki taze balçık bulanmış iğrenç nokta gruplarına ve yoz oymalara çevirirken tüm bu düşünceler ikimizin birden aklından hızla gelip geçti - bakar bakmaz, Danforth'un isterik çığlığına bir yanıt gibi uğursuz, soluk bir pusun şimdi bile kıvrıla

kıvrıla çıkmakta olduğu, penguenlerle çevrili derin, karanlık uçurumun dibindeki dev kentte kimlerin galip geldiğini ve hayatta kaldığını anladık.

İğrenç balçığı tanıyıp başsız bedenleri görmüş olmanın neden olduğu şok yüzünden dilimiz tutulmuş, heykel gibi donup kalmıştık, o sırada tam olarak aynı şeyleri düşünmüş olduğumuzu ancak daha sonra konuştuğumuzda öğrendik. Orada sanki çağlar boyu kalakalmış gibiydik, oysa bu süre on ya da on beş saniyeden fazla olamazdı. Bu iğrenç soluk pus sanki bize doğru yaklaşmakta olan uzaktaki bir kütle tarafından hareket ettiriliyormuş gibi kıvrılarak ilerliyordu - sonra, henüz yeni varmış olduğumuz sonuçları altüst eden o ses duyuldu; büyü bozulmuştu, çılgınlar gibi koşarak ciyak ciyak bağıran penguenler arasından geçtik, buza gömülmüş yekpare taştan koridorlar boyunca geldiğimiz yolları izleyerek yuvarlak büyük açıklığa, oradan da arkaikrampa yoluyla yukarıya temiz havaya ve günışığına attık kendimizi.

Bu yeni ses, daha önce ima ettiğim gibi, vardığımız sonuçların çoğunu altüst etti; çünkü bu ses, zavallı Lake'in otopsisi yüzünden, ölü olduğuna hükmettiğimiz şeylere atfettiğimiz sesti. Bu ses, Danforth'un daha sonra bana anlattığına göre, buz seviyesinin üzerinde dar sokağın köşesinde belli belirsiz duyduğu sesin ta kendisiydi ve dağ yüzeyindeki mağaralar çivarında her ikimizin de duyduğu ıslık çalan rüzgâr sesine şaşılacak derecede benziyordu. Danforth'un izlenimlerinin benimkilerle hayret uyandıracak ölçüde çakışması konusunda, çocukça görünmek tehlikesini göze alarak bir şey daha söyleyeceğim. Bu yorumu yapmamıza yol açan Danforth'un, bundan yüzyıl kadar önce Poe'nun, *Arthur Gordon Pym'i* yazarken ulaşabildiği gerçekliği su götürmez, yasak kaynaklarla ilgili tuhaf düşünceler ileri sürmüş olmasına karşın, elbette ki aynı şeyleri okumuş olmamızdı. Anımsanacağı gibi, bu inanılmaz öyküde, kötülüklerle dolu bu bölgenin merkezinden uçup gelen kar beyazlığında dev kuşların çığlık çığlığa haykırdığı, anlamı bilinmeyen, Antaktika'yla ilgili müthiş ve çok önemli bir sözcük vardır: *"Tekeli-li! Tekeli-li!"*[95] Üzerimize doğru gelen sisin ardından kulaklarımıza ulaştığını düşündüğümüz sesin tam da bu ses -geniş bir perde aralığındaki o sinsi müzikal ıslık sesi- olduğunu kabul edebilirim.

Attığımız çığlıklarla uyanan, kıyımdan sağ kurtulmuş Eskiler'den herhangi bir takipçinin gerçekten isterse bizi hemen yakalayacak kadar hızlı olduğunu bilmemize karşın, daha ilk üç nota ya da heceyi duyduğumuzda,

var gücümüzle kaçmaya başlamıştık. Böyle bir yaratığın saldırgan olmayan tavırları ve bizim gibi akıl yürütüyor olması nedeniyle bizi yakalaması durumunda, sırf bilimsel bir merakla canımızı bağışlayabileceği yolunda belli belirsiz bir umut taşımıyor da değildik. Hem sonra, böyle bir yaratık kendi hayatı için endişelenmiyorsa bize zarar vermeyi neden istesindi ki? Böyle bir zamanda saklanmanın anlamı yoktu, kaçarken fenerimizi sürekli ardımıza çeviriyor ve sisin seyrelmekte olduğunu görüyorduk. En sonunda "ötekiler"den birini canlı ve sapasağlam görecek miydik? Ve yine o sinsi müzikal ıslık sesi duyuldu: *"Tekeli-li! Tekeli-li!"*

Sonra yaratıkla arayı açmakta olduğumuzu görerek, yaratığın yaralı olabileceğini düşündük. Ama, yaratık bir başka varlıktan kaçtığı için değil de belli ki Danforth'un çığlığını duyarak üzerimize geldiğine göre, işi şansa bırakamazdık. Bu iki olay arasındaki zaman aralığı hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak kadar kısaydı. Zor kavranabilen ve sözünün edilmesi caiz olmayan karabasanın -soyu, dipsiz uçurumu fetheden ve tepelerin içini oyarak orada kıvranıp dursun diye karaya öncüler gönderen o pis kokulu, o henüz hiç görmediğimiz, balçık kusan protoplazmanın- bulunduğu yer konusunda hiçbir tahmin yürütemiyorduk ve büyük bir olasılıkla sakatlanmış -belki de sağ kalan son yaratık- olan Eskiyi tekrar yakalanma tehlikesiyle ve bilinmeyen bir yazgıyla baş başa bırakmaktan dolayı büyük bir üzüntü duyuyorduk.

Allahtan yavaşlamamıştık. Ardımızda kalan yolunu şaşırmış penguenler, yanlarından geçişimiz sırasında gösterdikleri kayıtsızlığa bakılırsa oldukça şaşırtıcı sayılması gereken korku belirtileriyle, çığlık çığlığa bağrışırlarken kıvrım kıvrım bükülerek hareket eden sis koyulaşmış ve ilerleme hızı artmıştı. Bir kez daha o uğursuz ve geniş perdeli ıslık sesi duyuldu: *"Tekeli-li! Tekeli-li!"* Yanılmıştık. O şey yaralı değildi, sadece arkadaşlarının ölü bedenlerini ve üzerlerindeki korkunç balçık yazısını görünce duralamıştı. Bu şeytani mesajın ne olduğunu hiç öğrenemedik, ama Lake'in kampındaki mezarlar, bu yaratıkların ölülerine ne kadar değer verdiklerini ortaya koymuştu. Pervasızca kullandığımız el fenerlerimiz, şimdi, birçok yolun birleştiği geniş mağarayı aydınlatıyordu ve o iğrenç mi iğrenç -görülmedikleri zaman bile hissedilen- oymaları ardımızda bırakmış olmaktan memnunduk.

Büyük mağaranın görünmesinin aklımıza getirdiği bir başka düşünce de, şaşılacak kadar çok galerinin odak noktası olan bu yerde bizi takip eden

yaratığı şaşırtarak izimizi kaybettirebilme olasılığıydı. Açıklıkta beş on kör, albino penguen vardı ve yaklaşmakta olan varlıktan tarifsiz ölçüde korktukları apaçık görülüyordu. Eğer bu noktadan itibaren fenerlerimizi iyice kısacak ve sadece önümüze tutacak olursak, bu kocaman kuşların ciyak ciyak bağırışarak siste sağa sola koşuşturmaları, ayak seslerimizi örterek ardımızdan gelen yaratığı yanlış yola sevkedebilirdi. Spiraller çizerek çalkalanan siste, bu noktadan itibaren, zemini çerçöple dolu olan ve parıldamayan ana tüneli, zemini fena halde parıldayan diğer tünellerden, tahmin edebildiğimiz kadarıyla acil durumlarda ışıksız da mükemmelen yollarını bulabilen Eskiler bile ayırt edemezdi. Aslında, biz de aceleyle yanlış yola sapmaktan endişe duyuyorduk. Dosdoğru ölü kente ulaşmak istiyorduk, çünkü, bu petek gibi delik deşik tepelerin içerisinde yolumuzu kaybetmenin doğuracağı sonuçları düşünmek bile istemiyorduk.

Hayatta kalmış ve salimen dışarı çıkmış olmamız, şans eseri biz doğru galeriye girerken, peşimizdeki şeyin yanlış galeriye sapmış olduğunun yeterli kanıtı. Bizi sadece penguenler kurtarmış olamazdı, bu işte sisin de epeyce katkısı olmalıydı. Dönenip duran, sürekli değişen ve zaman zaman kalkacak gibi görünen sis, yaver giden talihimiz sayesinde tam da gereken zamanda yeterince koyulaşmıştı. Aslında, duvarlarına iğrenç resimler oyulmuş galeriden mağaraya çıkacağımız sırada sis bir an için kalkmış ve izimizi kaybettirmek amacıyla el fenerlerimizi söndürerek penguenlerin arasına dalarken geriye doğru umutsuz, korku dolu son bir bakış attığımızda ardımızdaki yaratığı hayal meyal görmüştük. Eğer bir sis perdesinin bizi saklamış olması bir şans ise, ardımızdaki yaratığı bir an için de olsa görebilmiş olmamız bunun tam zıddı olmalıydı; çünkü, o zamandan beri bu hayal meyal görüntünün dehşetinden yakamızı bir türlü kurtaramıyoruz.

Geriye doğru bakmamızın gerçek nedeni belki, takip edilenin ardındaki şeyin nasıl bir şey olduğunu ve ne kadar uzakta olduğunu anlama iç güdüsüydü, belki de duyularımızdan birinin bir bilinçaltı sorusuna kendiliğinden verilmiş bir yanıttı. Bütün dikkatimizi kurtulmaya vermiş kaçarken ayrıntılarla uğraşacak durumda değildik, yine de beyin hücrelerimiz, burun deliği yoluyla kendisine ulaşan mesaja şaşırmış olmalıydı. Sonra bunun ne olduğunu anladık: Başsız nesnelerin üzerini örten pis kokulu balçıktan uzaklaşıyor olmamız ve peşimize düşen yaratığın tesadüf en yaklaşmış olması, mantığın gerektirdiği koku değişimine yol açmamıştı. Başşız bedenlerin yakınındaki o yeni ve ne olduğu anlaşılmayan koku çok belirgindi, ama şimdiye kadar yerini çoktan “ötekiler”in adsız

kokusuna bırakmalıydı. Böyle olmamıştı - tam tersine, yeni ve daha az dayanılabilir koku seyrelmek bir yana, her an daha da artıyordu.

Kuşkusuz birimizin başını geri çevirmeye başlaması üzerine diğerimiz de aynı hareketi yaparak, ikimiz birden geri baktık. Bunu yaparken, ya görebileceğimiz her şeyi görebilmek çabasıyla ya da izimizi kaybettirmek amacıyla fenerlerimizin ışığını söndürerek penguenlerin arasına ve ilerdeki labirentin merkezine dalmadan önce peşimizdeki yaratığın gözlerini kamaştırmak için ikimiz birden el fenerlerimizi bir anlığına seyrelmiş sisin içine tuttuk. Yapmaz olaydık! Ne Orpheus'un[96] kendisi ne de Hz. Lut'un karısı[97], geriye dönüp bakmayı bu kadar pahalı ödemişlerdir. Ve sonra yeniden o şok edici, geniş perdeli ıslık sesi duyuldu: *"Tekeli-li! Tekeli-li!"*

O sırada birbirimize bile anlatamayacağımızı hissediyor olmakla birlikte, gördüğümüz şeyi -her ne kadar açıkça ifade etmeye dayanamıyor olsam dahiç yalana dolana sapmadan anlatacağım. Okuyucuya ulaşan sözcükler, gördüğümüz şeyin dehşetini ifade etmekten son derece acizdir. Gördüğümüz şey, bilincimizi öylesine dumura uğratmıştı ki, nasıl olup da düşündüğümüz gibi fenerlerimizi ışığını kısarak ölü kente çıkan doğru tünele girmiş olduğumuza şaşıyorum. Daha yüksek bir bedel ödediğimize göre, buna kurtulmak denebilirse, bunu akıldan çok içgüdüye borçlu olmalıydık. Bizde akıl diye bir şey kalmamıştı. Danforth'un sinirleri çok bozuktu ve bundan sonrasıyla ilgili olarak bütün hatırladığım, benden başka hiç kimsenin olayla bağıntısını kuramayacağı birtakım isterik lafları tekdüze bir sesle şakıyıp durduğuydu. Sesi, Penguen ciyaklamaları arasında, önümüzdeki kemerli yollarda ve ardımızdaki -Tanrıya şükür ki- şimdi boş olan kemerli yollarda yüksek perdeden yankılanıyordu. Danforth, şarkı söylemeye hemen başlamış olamazdı - yoksa ne hayatta kalabilir, ne de körlemesine koşuyor olurduk. Danforth'un verdiği tepkideki en ufak bir farklılığın nelere yol açabileceğini düşündükçe sırtım ürperiyor.

"South Station Under - Washington Under - Park Street Under - Kendall - Central - Harward-" Zavallıcık, binlerce mil uzaklıktaki New England'da memleketimizin huzur dolu topraklarında kazılmış Boston-Cambridge tünelinin istasyonlarını sayıyordu, ama bu davranışı ne yersiz ne de kişisel buldum. Sadece bundan dehşete düştüm, çünkü hangi iğrenç, ağza alınmaz şeyi kastettiğini kesinlikle biliyordum. Geriye doğru dönüp baktığımızda, sis yeterince incelmişse inanılmaz bir şekilde hareket eden korkunç bir varlık görmeyi umuyorduk ve kafamızda bu varlıkla ilgili bir düşünce

oluşturmuştuk. Ama gördüğümüz şey- sis felaket incelmişti- büsbütün farklı, beklentimizle kıyaslanamayacak kadar korkunç ve iğrençti. Fantastik bir romancının ‘olmaması gereken şey’ diye tanımlayacağı bir şeyin ete kemiğe bürünmüş şekliydi; bir pistonun bir silindiri doldurduğu gibi koca tüneli doldurarak, istasyona son hızla yaklaşan, çok uzakta heyula gibi beliren kapkara önünde rengârenk tuhaf ışıklar parıldayan bir metro trenine benzetilebilirdi ancak.

Ama biz istasyonda değildik. O karabasanı andıran, pis kokulu, yanardöner, her şekle girebilen kapkara sütun, dipsiz uçurumdan çıkan soluk buharlan karman çorman önüne katarak sıkı sıkıya doldurduğu dört buçuk metrelik tünelde kayar gibi korkunç bir hızla üzerimize doğru gelirken biz tam da yolu üzerindeydik. Herhangi bir metro treninden daha büyük, korkunç bir şeydi, tarif edilir gibi değildi - sivilce gibi batıp çıkan yeşil ışıklı binlerce gözüyle, bütün tüneli doldurup önüne çıkan penguenleri ezerek ve kendi soyundan başkalarının da yaptığı gibi parıl parıl parlayan zemini silip süpürerek, kayar gibi üzerimize gelen, zayıf bir ışıkla parıldayan protoplazmik kabarcıklardan şekilsiz bir yığın. Yine o tekinsiz, o taklit eden çığlık duyuldu: *“Tekeli-li! Tekeli-li!” Ve* sonunda -Eskiler tarafından hayat, düşünce ve her kalıba girebilen organlar verilen ve nokta gruplarıyla ifade edilen dil dışında bir dilleri olmayan- o şeytani shoggothların da *sesini taklit ettikleri, çoktan yok olmuş efendilerinin sesi dışında bir sesleri olmadığını* anımsadık.

XII

Danforth da, ben de oymalarla süslenmiş yarım küre şeklindeki kocaman açıklığa çıktığımızı ve gelirken bıraktığımız izleri takip ederek ölü kentin dev oda ve koridorlarından geçtiğimizi hayal meyal anımsıyorduk, ama bu anılar, istenç, çaba ya da ayrıntı içermeyen yarım yamalak düş parçalan gibiydi. Sanki bulutlardan bir dünyada ya da zamansız, nedensiz ve yönsüz bir boyutta uçmuştuk. Daire şeklindeki büyük açıklığın külrengi, yarım-günışığı bizi biraz kendimize getirdiyse de ne saklanmış kızakların yanına gittik, ne de zavallı Gedney’e ve köpeklere yeniden baktık. Onların tuhaf, dev bir anıt mezarları var ve umarım, bu gezegenin sonu geldiğinde, hâlâ bugünkü durumda olurlar.

Ancak döne döne çıkan dev rampayı tırmanırken seyreltik kutup havasında koşmanın yol açmış olduğu yorgunluğu hissettik ve soluğumuzun kesilmiş olduğunun ayırdına vardık; ama yorgunluktan düşüp öleceğimizi de bilsek, güneş ve gökyüzünün normal dünyasına kavuşmadan duramazdık. Bu kayıp dünyadan ayrılışımıza oldukça yakışan bir şey vardı; on sekiz metre yüksekliğindeki bu çok eski silindirik taş yapıyı döne döne ve nefes nefese çıkarken o ölü ırkın yozlaşmamış bir teknikle çok çok eskiden yapmış olduğu devasa boyutlarda oymaların yanı başımızdaki duvarlarda uzayıp gittiğini gördük - Eskiler tarafından elli milyon yıl önce yazılmış bir elveda.

Nihayet telaş içinde tepeye vardığımızda, kendimizi devrilmiş taş blokların oluşturduğu büyük bir yığının üzerinde bulduk; daha yukarılarda yer alan kavisli duvarlar batıya doğru yükseliyor, doğuya doğru uzanan harabelerin ötesinde dağların derin düşüncelere dalmış zirveleri seçiliyordu. Kutbun ufukta yükselmeyen geceyarısı güneşi, güney yönünde, harabelerin girintili çıkıntılı silueti arasından kıpkızıl parlıyor ve kutup manzaralarının oldukça bilinen ve alışıldık özellikleriyle zıtlık oluşturan karabasan kentin ne kadar yaşlı ve ne kadar ölü olduğu iyice ortaya çıkıyordu. Tepemizdeki gökyüzü, çalkalanıp duran, yanardöner bir seyreltik buz buharı kütlesiydi ve soğuk iliklerimize işliyordu. Umutsuz kaçışımız sırasında içgüdüyle sıkı sıkıya yapıştığımız giysi torbalarını yorgun argın yere koyduk ve tepeyi tırmanarak milyarlarca yıldır ölü taş labirenti aşıp uçağımıza ulaşmak üzere kalın giysilerimizin düğmelerini yeniden ilikledik. Dünyanın bu gizli ve antik uçurumlarının karanlığından bizi neyin kaçırttığı konusunda hiç konuşmadık.

Çeyrek saat geçmeden, büyük bir olasılıkla, eski bir taraça olan indiğimiz dik yokuşu bulmuştuk; seyrek yıkıntıların arasından ilerde yamaçta yatan uçağımızın koyu renkli gövdesini görebiliyorduk. Yarı yolda soluklanmak için bir an durarak dönüp, bilinmeyen batıya doğru yine gizemli bir siluet çizen, inanılmaz şekillere sahip taşların aşağıdaki fantastik karmaşasına baktık. O zaman, batı göğünün sabahki kadar puslu olmadığını gördük; hareketsiz duramayan buz-buharları, başucu noktasına çıkmışlar ve tam olarak almaya korktukları tuhaf tuhaf şekilllere bürünmekteydiler.

Şimdi, bu tuhaf kentin gerisinde, çok uzaklardaki bembeyaz ufukta, sipsivri dorukları batının gül rengi göğünde bir hayal gibi beliren mor tepeli, büyüleyici bir dağ silsilesinin uzandığı görülüyordu. Arazi, parıl

parıl yanan ufka doğru tatlı bir meyille yükseliyor, çoktan kuruyup yok olmuş nehir bu toprakları düzensiz bir gölge kuşağı gibi boydan boya kat ediyordu. Manzaranın dünya-dışı güzelliği karşısında duyduğumuz hayranlıktan bir an için soluğumuz kesildi, sonra içimizi belli belirsiz bir dehşet duygusu doldurmaya başladı. Çünkü, uzaklardaki bu mor hat - dünyanın en yüksek zirveleri ve dünyadaki kötülüklerin odağı; isimsiz dehşetin ve Arkeen sırların barınağı; anlamlarını oymalara kazımaya korkanların çekinip uzak durduğu ve tapındığı; hiçbir canlının ayak basmadığı, ancak uğursuz şimşeklerin çakıp kutup gecelerinde tuhaf ışınlarla düzlüklerini aydınlattığı- yasak toprakların korkunç dağlarından, en eski efsanelerde sakınımla sözü edilen iğrenç Leng'in ötesinde yer alan Soğuk Çöl'deki korkunç Kadath'ın bilinmeyen bir ilk örneğinden başka bir şey olamazdı.

İnsanlıköncesi döneme ait kentteki oyma harita ve resimler doğru söylüyorsa, bu gizemli mor dağlar en az üç yüz mil ötede olmalıydı; ama yine de, müthiş yabancı bir gezegenin testere dişli görüntülerini andıran bu ırak ve karlı yükseltilerin kuşku verici, büyülü nitelikleri açıkça ortadaydı. Bu dağlar, öyleyse, bilinen hiçbir dağ silsilesiyle karşılaştırılamayacak kadar yüksek olmalı, zirveleri, gözüpek pilotların açıklanamaz düşüşlerinden sonra, ancak sözünü edebilecek kadar yaşama fırsatı buldukları uçucu hayallerin doldurduğu seyreltik atmosfer tabakalarına kadar ulaşıyor olmalıydı. Onlara bakarken, bazı oymalarda, kurumuş nehrin kente, lanetli yamaçlarından aşağıya doğru neler sürükleyip getirmiş olduğu konusunda yapılan imaları düşündüm tedirginlikle - ve onları bu kadar az şey söyleyecek şekilde taşlara oyan Eskiler'in korkularında ne kadar sağduyu, ne kadar çılgınlık olduğunu merak ettim. Dağların kuzey eteklerinin, Sir Douglas Mawson keşif ekibinin bin mil kadar uzakta şu anda bile çalışmakta oldukları Kraliçe Mary Toprakları'nın sahillerine kadar uzandığını anımsadım ve yazgılarının onlara bu sahil şeridinin gerisinde ne yattığını merak ettirmemesini diledim. Heyecandan altüst olmuş sinirlerimle daha çok böyle şeyler düşünüyordum o zaman - Danforth'sa benden de kötü görünüyordu.

Yıldız biçimli kalıntıyı geçerek uçağımıza ulaşmadan çok önce, korkularımız biraz azalmış olmakla birlikte, esas olarak yeniden aşmak zorunda olduğumuz yüksek geçide yönelmişti. Bulunduğumuz yamaçtan doğuya doğru yıkıntılarla dolu, kapkara bayırlar tüm ürkütücülüğüyle yükseliyor ve aklımıza yine Nicholas Roerich'in o tuhaf Asya tablolarını

getiriyordu; bu tepelerin altındaki göz göz delikleri ve iğrenç kıvrım kıvrım yollarını ta zirveye kadar açmış olabilecek o şekilsiz korkunç varlıkları düşündüğümüzde, rüzgârın ıslık çalarak estiği mağara ağızlarının imalı bir şekilde gökyüzüne doğru açıldığı yerlerin yakınından uçma düşüncesi içimizi korkuyla dolduruyordu. Bu yetmiyormuş gibi, bazı dorukların çevresinde yer yer sisler görerek-zavallı Lake de bu sisleri görmüş ve dağların volkanik olduğu yanılgısına düşmüş olmalıydı- henüz kaçıp kurtulduğumuz sisi ve tüm bu buharlan çıkaran o korkunç uçurumu düşünerek korkuyla ürperdik.

Uçakta her şey yerli yerindeydi; kalın uçuş kürklerimizi beceriksizce üstümüze geçirdik. Danforth zorlanmadan motoru çalıştırdı ve karabasan kentten yavaşça havalandık. Çok eski çağların dev yapıları -çok kısa ama yine de, sonsuzluk kadar uzun bir zaman önce- onları ilk gördüğümüz zaman olduğu gibi altımızda uzanıyordu; geçitten geçmek üzere yükselmeye ve rüzgârı test etmek için dönmeye başladık. Çok yükseklerde hava akımları oldukça şiddetli olmalıydı, çünkü tam başucumuzda buz buharı bulutlar inanılmaz şekillere girip duruyordu; ama geçidi aşmak için yükselmemiz gereken yedi bin beş yüz metrede uçağın oldukça kolay idare edilebildiğini gördük. Çıkıntılı doruklara yaklaştıkça, o tuhaf ıslık sesini yeniden güçlü bir şekilde duymaya başladık; Danforth'un kontroller üzerindeki ellerinin titrediğini görüyordum. Amatör olmama karşın, o anda, uçağı doruklar arasındaki tehlikeli geçitten benim daha iyi geçirebileceğimi düşündüm ve onunla yer değiştirip görevini devralmaya kalkıştığımda Danforth hiç karşı koymadı. Bütün ustalığımı kullanarak kendime hâkim olmaya çalıştım; -dağların tepelerinden püsküren dumanlara bakmama kararlılığıyla ve Sirenler'in şarkılarını duymasınlar diye Ulysses'in adamlarının kulaklarını tıkadığı gibi rüzgârın huzursuz eden sesini duymamak için kulaklarımın tıkalı olmasını isteyerek- bakışlarımı geçidin duvarları arasından görülen ötelerdeki kızılımsı gökyüzü parçasına çevirdim.

Ama pilotluğu bırakan Danforth'un sinirleri iyice bozulmuştu, yerinde duramıyordu. Danforth'un geride kalan kente, küplerin yapışmış olduğu, mağaralarla delik deşik uzak doruklara, kale duvarlarıyla dolu karlı yamaçlara, şekilden şekile giren tuhaf bulutlara bakarak kıvranıp durduğunu hissediyordum. Tam geçitten uçağı emniyetle geçirmeye çalışıyordum ki, attığı korkunç çığlık bir an için kontrolleri karıştırmama neden oldu; az daha ikimiz de mahvolacaktık. Kendimi hemen toparladım ve geçidi sağ

salim aştık - ama korkarım ki, Danforth bir daha asla eskisi gibi olamayacaktı.

Danforth'un son olarak neden dehşete düşerek öyle delicesine çığlık atmış olduğunu bana anlatmaya yanaşmadığını söylemiştim - onun bugün içine düştüğü bu ruhsal bunalıma bu çığlığı attığı sırada duyduğu dehşetin yol açmış olduğundan eminim. Dağ silsilesinin güvenli tarafına geçip kampa doğru yavaşça inişe geçtiğimiz sırada, zaman zaman rüzgarın ıslık sesini ve motorun gürültüsünü bastırmaya çalışarak bağıra bağıra konuşmaya çalıştık; bu konuşmalar daha çok, karabasan kenti terk etmeye hazırlanırken ettiğimiz gizlilik yeminleri üzerineydi. Bazı şeylerin herkesçe bilinip, uluorta tartışılmasına gerek olmadığında anlaştık. Şimdi de, Starkweather-Moore Keşif gezisinin ve diğerlerinin yolunu kesmek gereği doğmasaydı dünyada anlatmazdım. İnsanlığın huzuru ve emniyeti için uyuyan anormallikler uyanmasın, hayatta kalmayı başarmış iğrenç karabasanlar sürünerek inlerinden çıkıp daha geniş alanlarda yeni yeni fetihler yapmasın diye dünyanın bazı karanlık, ölü köşelerinin, dipsiz derinliklerinin rahat bırakılması kesin bir zorunluluktu.

Danforth, kendisini dehşete düşüren şeyin sadece bir serap olduğunu söylemekle yetindi. Bu şeyin, dediğine göre, aştığımız dağlarla, o üzerlerinde küpler, yankılı mağaralar bulunan, içleri kıvır kıvır tünellerle göz göz oyulmuş ve buhar dolu delilik dağlarıyla bir ilgisi yokmuş; Eskiler'in korkup çekindikleri batıdaki o mor dağların ardında yatan şeyden başucu noktasında çalkalanıp duran bulutlara bir an için yansıyan fantastik, şeytani bir görüntüymüş. Büyük bir olasılıkla bu, yaşadığımız onca gerginliğin ve önceki gün Lake'in kampı yakınlarındayken gerçek olmasına karşın bizim bilmediğimiz dağın öte tarafındaki ölü kentin bulutlara yansıyan görüntüsünün zihnimizde doğmasına yol açtığı bir yanılsamadan başka bir şey değildi, ama Danforth için o kadar gerçekti ki, bugün bile bir türlü etkisinden kurtulamıyor.

Danforth, pek sık olmasa da ara sıra fısıltıyla "Kara oyuk", "oyma kenar", "proto-Shoggothlar", "beş boyutlu penceresiz cisimler", "adsız silindir", "eski Faros feneri", "Yog-Sothoth", "ilkel beyaz pelte", "gökten inen renk", "kanatlar", "karanlıkta gözler", "Ay feneri", "ezeli, ebedi, ölümsüz" ve daha bir yığın ipe sapa gelmez şey söylüyor, kendine gelince de tüm bunları yadsıyor, önceki yıllarda okumuş olduğu tuhaf ve uğursuz şeylere veriyordu hepsini. Danforth, gerçekten de, üniversite

kütüphanesinde kilit altında tutulan *Necronomicon'*un kurt yeniği nüshasını baştan sona okuma cesaretini gösterebilmiş birkaç kişiden biri olarak bilinir.

Biz dağ silsilesini aşarken, atmosferin yukarı katmanlarındaki karmaşa ve buhar kesinlikle artmış olmalıydı ve ben başucu noktasını görememiş olsam da, kaynaşıp duran buz tozlarının nasıl tuhaf biçimlere bürünmüş olabileceğini pekâlâ tahmin edebiliyordum. Uzak manzaraların bazen böylesi sürekli hareket halindeki bulutlar tarafından nasıl canlı bir şekilde yansıtılıp, kırılıp, büyütüldüğünü biliyordum, gerisini hayalgücü tamamlamış olmalıydı. Danforth, geçmişte okuduğu bazı şeyleri tesadüf en anımsayıncaya kadar elbette ki bu dehşet verici şeylerin hiçbirinden söz etmedi. Bir anlık bakışla, asla bu kadar çok şey görmüş olamazdı.

Danforth’un o sıradaki haykırışları, kaynağı besbelli, çılgın bir tek sözcüğün tekrarından ibaretti: "*Tekeli-li! Tekeli-li!”*

Notlar

[←1]

Bu ad, Lord Dunsany’nin bir öyküsünden *(The Dreamer's Tales*’deki *‘Hashish* Man’den) alınmış olabilir. “Ve en sonunda Delilik Dağlan denilen fildişi tepelere ulaştık.”

[←2]

Prekambrium: Arkeen devrini izleyen ve Kambriyen devrinden önce gelen (bugün daha çok protorezoik denilen) devir. Günümüzden kabaca 2500 milyon-570 milyon yıl önceki zaman dilimini kapsar. Eonların, craların, devirlerin ve devrelerin gerçek uzunlukları ve tarihleri bugün bazen Lovecraft zamanında anlaşıldığından çok farklı kabul edilmektedir.

[←3]

Shackleton Keşif Gezisinde (1907-1909) derin kömür damarlarına rastlanıldığında kıtanın bir zamanlar sıcak olduğu fikrine varıldı. 1930 Nisanında Lovecraft bir mektubunda, “Kuzey Kutbu’nun eski çağlardaki iklimine gelince, Berry’nin son zamanlarda ulaştığı sonuçlara karşın, sorunun hâlâ tartışmaya açık olduğunu düşünüyorum. Byrd Keşif Ekibindeki jeologlar tropik bir geçmişi gösteren fosiller bulduğuna göre aynı şey Antarktika için de geçerli” diye yazıyordu.

[←4]

Güney Kutup Dairesi: 66°30' Güney enlemi.

[←5]

Nikolai Roerich (1874-1947): 1923 yılında Tibet'e giderek 1929'a kadar birçok Himalaya manzarası çizmiş olan Rus ressamı. Budizm üzerine de birkaç kitap yazmıştır.

[←6]

Necronomicon, Lovecraft'ın uydurduğu efsane kitapların en ünlüsü. *Necronomicon'*dan ilk defa *"The Hound"* adlı öyküde (1922) söz edilirken, Abdul Alhazred'den *"TheNameless City"*de (1921) söz edilmiştir. Lovecraft "History of Necronomicon"da (1927), kitabın sekizinci yüzyılda Abdul Alhazred tarafından Al Azif (Samuel Henley'nin, William Beckford'un *Vathek'*ine (1786) yazdığı notlardan Lovecraft'ın aldığı, geceleri duyulan böcek vızıltılarını ima eden bir sözcük) adıyla yazıldığını ve 950 yılında Theodorus Philetas tarafından Yunancaya çevrildiğini söylemektedir. Son mektuplarından birinde Lovecraft Yunanca *Necronomicon* sözcüğünün, *"necros,* ceset,ölü; *nomos,* yasa; *eikon,* imge" sözcüklerinden türetilmiş olduğunu yazmaktaydı; böylece sözcük, Ölüler Yasasının imgesi (ya da resmi) anlamına geliyordu. Oysa Lovecraft yanılıyordu. Sözcük, *"necros,* ölü; *nemo,* bölmek (sınıflamak, incelemek) ve *ikon,* nötr sıfat eki" sözcüklerinden türetilmişti ve Ölülerin Sınıflandırılması anlamına geliyordu.

[←7]

Poe'nun "*Ulalume*" adlı şiirinden.

[←8]

Kingsport Head, Mass.:Lovecraft, Kingsport kentini *"Terrible Old Man"* (1920) adlı öyküsünde uydurdu, ama Massachusetts liman kentini ilk defa ziyaret ettikten bir yıl sonra yazdığı *"Festival" e* (1923) kadar bu kenti Marblehead ile özdeşleştirmedi. 'Head' sözcüğünü burun ya da denize bakan uçurum anlamında kullanmıştır.

[←9]

Bir başka deyişle Kasımdan Marta kadar.

[←10]

Metinde 20°-25° deniliyor. Belirtilmemiş de olsa bunun Fahrenheit olduğu açık. Bu da °C cinsinden sıfırın altında 4-7 civarında bir sıcaklıktır. Gerçekte, Antarktika'da yazları ortalama sıcaklık kıyıda 32 °F (0 °C), iç

bölgelerde -30 °F (-34,4 °C), kışları ise kıyıda -4 °F (-20 °C), iç bölgelerde -94 °F (-70 °C)'dır. Rahatsızlığının nedeni tam olarak anlaşılmamış olsa da, Lovecraft'ınkendisi soğuğa karşı çok duyarlıydı, 70°F'ın (21 °C) altında büyük bir rahatsızlık duyuyor 20 °F'ın (-7°C) altında ise bilincini yitiriyordu.

[←11]

Beardmore Buzulu: Ross Şelfbuzunun güneydoğusunda büyük bir buzul. 4530 metrelik yüksekliğiyle Antaktika'nın en yüksek dağı olan Kilpatrick Dağı'nın yakınındadır.

[←12]

Lovecraft'ın buradaki vurgusu uçuşun süresine değil -Dornier Uçakları zaten daha uzun süreli transatlantik uçuşlar yapmaktaydı- Antarktikanın keşfedilmemiş alanlarının büyüklüğünedir.

[←13]

Fridtjof Nansen Dağı, gerçekte 4070 m.

[←14]

Antarktika'nın iki ayrı toprak kütlesinden oluştuğu on dokuzuncu yüzyıl boyunca bir azınlığın fikriydi, ama Ross, kıtanın birçok toprak kütlesinden oluşmuş olabileceğine inanıyordu. Lovecraft, Byrd'ün bu varsayımı çürütmüş olduğunu düşünürken yanılıyordu: Bu görüşü, Lincoln Ellsworth ve Herbert Hollick-Kenyon 1935 Kasımında Weddell Denizi'nden Ross Denizi'ne kadar kıtayı uçakla ilk defa katettiklerinde çürüttüler.

[←15]

Kambriyenden Permiyene kadar var olduğu bilinen su eklembacaklıları altkolu.

[←16]

Aslında lingulae, 400 milyon yıl boyunca değişmeden kalmış bir yumuşakça sınıf ı.

[←17]

Güney Kutbu'na ilk uçak yolculuğu 28 Kasım 1929'da Byrd tarafından gerçekleştirilmiştir.

[←18]

Edward John Moreton Drax Plunkett, Lord Dunsany (1878-1957). 1919'da Lovecraft Dunsany'nin fantastik öykülerini okuyunca bu öykülere tutulmuştur.

[←19]

Kambriyen devir, bundan 500 milyon-570 milyon yıl önceki zaman dilimini kapsar.

[←20]

Arkeen era, 4000milyon yıldan 2500 milyon yıl önceye kadar uzanır. İlk mikroorganizmaların 3000 milyon yıl önce ortaya çıktığı sanılmaktadır.

[←21]

Kısa dalga radyo kullanımının öncülüğünü AvustralyalI Douglas Mawson (1882-1958) 1911-12'dcki Antarktika yolculuklarında yapmıştı. Byrd'ün ilk keşif gezisinde (1928-30) New York Times'dan bir muhabir halka sürekli olarak radyo yayını yapmıştı.

[←22]

Kraliçe Mary ve Knox Toprakları: Bugünkü adları Kraliçe Mary ve Knox Sahilleri. Wilkes Toprakları'nın güney doğu ucunda Masson Adası ve Shackleton Buzşelfi yakınlarında yer almaktadır.

[←23]

Esas olarak yatay mesafeleri ölçmek üzere tasarımlanmış olmakla birlikte, nirengi yapmak suretiyle yükseklik ölçmede de kullanılabilen bir aygıt.

[←24]

Antarktik rüzgârlar hiç de hafife alınacak gibi değildir, saatte 200 mili aşan bir hıza ulaşabilir. Bu rüzgârların en ciddilerinden biri katabatik rüzgârlardır. "İç bölgelerle sahil arasında özel bir rüzgâr eser. Tersine devinimli rüzgârlarla siklonlar arasında katabatik olarak bilinen yerçekimi kuvvetiyle harekete geçen güçlü ve geçiş niteliğinde bir rüzgâr vardır... Sıradan katabatik rüzgârlar saatlerce, belki günlerce eser, sonra yerini tersine devinimli rüzgârlara, hatta sakin havalara bırakır. Ama olağanüstü katabatik rüzgârlar günlerce, hatta haftalarca eser... Katabatik rüzgârlar daha çok doğu Antarktika'da görülür. Burada kutup yaylaları öylesine geniş ve yüksektir ki, seyreltik kutup atmosferinde kopan fırtınalar kıtanın

içindeki bölgelere zor nüfuz eder.” (Stephan J. Pyne, *TheIce:A Journey to Antardica*, New York, Ballantinc Books, 1986, s. 44-46)

[←25]

Jurasik: 190 milyon yıl önceden 136 milyon yıl önceye kadar uzanan devir.

[←26]

Komançiyen terimi eskiden Jurasikle kratese arasındaki dönemi (136 milyon-65milyon yıl arası) belirtmek için kullanılırdı. 1930’lardan itibaren kullanılmaz olmuştur.

[←27]

Permiyen: 280 milyon yıl önceden 225 milyon yıl önceye kadar uzanan devir.

[←28]

Triasik: 225 milyon yıl önceden 190 milyon yıl önceye kadar uzanan devir.

[←29]

Mezozoik: Triasik, Jurasik ve Kretase devirlerini içeren ve 225 milyon yıl önceden 65 milyon yıl önceye kadar uzanan zaman.

[←30]

Tersiyer: 65 milyon yıl önceden 2,5 milyon yıl önceye kadar uzanan devir.

[←31]

Kretase: Mezozoikin son devri.

[←32]

Eosen: Tersiyer devir içerisinde 54 milyon yıl önceden 38 milyon yıl önceye kadar uzanan çağ.

[←33]

Placoderm: Esas olarak devoniyen devirde (yani, 395-345 milyon yıl önce) yaşadığı bilinen kalın zırhlı, çeneli balıklar (Gnathostomata).

[←34]

Labyrinthodont: Paleozoik era ve T riasikdevirden beri yaşadığı bilinen ilkel amfibianların nesli tükenmiş altsınıf ı.

Thecodont: Üst Permiyen ve üst Triasikte yaşamış, muhtemelen dinozorların, pterozorların ve krokodillerin atası; arkozoryen sürüngenlerin ilkel bir altsınıf ı.

[←35]

Mososaur: Nesli tükenmiş bir leipdozoriyen deniz sürüngeni; çeşitli kertenkelelerin atası. Adı mosasaur olarak da söylenir.

[←36]

Pterodactyl: Soyu tükenmiş uçan bir sürüngen.

[←37]

Arkeopteriks: Uzun omurgalı bir kuyruğu olan, bilinen en eski fosil kuş. Bulunan fosillerin tarihi geç Jurasik devire aittir.

[←38]

Miyosen: Tersiyer devirin 26milyondan 7 milyona kadar olan çağı.

[←39]

Palaeother: Eosen ve Oligosende yaşamış at benzeri nesli tükenmiş bir memeli.

Xifodon: Eosen ve Oligosende yaşamış nesli tükenmiş ilkel artiodaktil sınıfından genellikle ot yiyen (ve her şeyi yiyen türleri de bulunan) ilkel kara memelileri.

Eohippi: At familyasının bilinen en eski türü. Terim bugün arkaiktir. Kullanıldığında, daha çok Kuzey Amerikan hyracotherium türünü gösterir.

Oreodon: Kuzey Amerika'da Oligosenden Miyosene kadar yaşamış atiodactyl cinsi nesli tükenmiş memeli.

Titanothere: Alt Eosenden orta Oligosene kadar yaşamış gergedana benzer nesli tükenmiş toynaklı bir memeli.

[←40]

Oligosen: Tersiyer devrin 38 milyondan 26 milyon öncesine kadar uzanan çağı.

[←41]

Ventriculit: Üst Krateseden birtip sünger.

[←42]

Silirüyen: 430 milyon yıl önceden 395 milyon yıl önceye kadar uzanan devir.

[←43]

Ordovisiyen: 500 milyon yıl önceden 430 milyon yıl önceye kadar uzanan devir.

[←44]

Pleistosen: Kuvaterner devrin 2,5 milyon yıl önceden 10000 yıl önceye kadar uzanan çağı.

[←45]

Archeozoic: Gezegenimizde ilk canlıların yaşamaya başlamasından önceki era. Bu terim artık kullanılmamaktadır.

[←46]

Echinoderm: Denizlaleleri, denizhıyarları, denizkestaneleri ve denizyıldızları gibi hepsi de beş eksenli ışınsal simetriye sahip, gövdeleri sert ve dikenli bir kabukla kaplı çok sayıda omurgasız deniz hayvanını kapsayan filum.

[←47]

ClarkAston Smith (1893-1961), Lovecraft'ın en yakın iş arkadaşıydı, on beş yıl mektuplaştılar. Smith, Lovecraft'ın çok takdir ettiği bir şair, öykü yazarı, ressam ve heykeltıraştı.

[←48]

Albert N. Wilmarth, Miskatonic Üniversitesi'nde yazın dalında okutman ve 'The Wisperer itt the Darkness' öyküsündeki anlatıcı.

[←49]

Cthulhu cult appendages: Bu tümceyle anlatılmak istenen çok açık değil. Pasifik'teki batık R'leyh kentinde hapsolunmuş dünyadışı bir varlık olan Cthulhu, "The Call of Cthulhu, Cthulhu'nun Çağrısı" (1926) adlı öyküde yaratıldı. Cthulhu'nun bütün dünyaya dağılmış, dirilmesi için uğraşan birçok tapmanı bulunmaktadır. Terim burada, uzayın derinliklerinden dünyaya Cthulhu'yla birlikte kozmik bir yolculuk yapan, muhtemelen Cthulhu gibi ahtapota benzeyen ve öyküde kendilerinden 'Yüce Eskiler' olarak sözü edilen varlıkları ifade etmektedir.

[←50]

Paleojen: Tersiyer devrin 65 milyon yıl önceden 26 milyon yıl önceye kadar uzanan ve Paleosen, Eosen ve Oligoseni kapsayan devresi.

[←51]

Criptogam: Çiçekler ve kozalaklar gibi göze çarpan üretim organları olmayan aşağı bitki sınıfı.

[←52]

Pteridophyta: Borulu Kriptogamlar olarak da bilinir. Spor taşıyan damarlı bitkilerin oluşturduğu bölüm. Kibritotlarını, atkuyruklarını, eğreltiotlarını ve pek çok fosil bitkiyi kapsayan bu grup, çoğu kez Spermatophyta (tohumlu bitkiler) ile birlikte Tracheophyta (damarlı bitkiler) filum ya da bölümü içinde sınıflandırılır (Ana Britannica).

[←53]

Thallus: Tal. Kök, sap ve yaprak şeklinde farklılaşmamış bir bitkinin yaşama ve büyüme organı.

Prothallus: Prothallium'un değişik bir söyleniş şekli. Döllenmeden sonra orijinal sporlar gibi meyveler içeren organları ya da böylesi sporları doğurabilen bitkiye prothallus denir.

[←54]

Great Old Ones, Yüce eskiler: Bu deyiş Lovecraft'ın "The Call of Cthulhu - Cthulhu'nun Çağrısı" adlı öyküsünde Cthulhu'nun yıldızlardan Dünya'ya yaptığı yolculuk sırasında yanında bulunan yaratıkları anlatmak üzere defalarca kullanılır. Ama sözkonusu öyküde bu yaratıkların bir şaka olarak ya da kazayla Dünya'daki yaşamı yaratmış oldukları ileri sürülmemektedir. "Great Ones, Yüceler" deyişi "The Dream Quest of Unknown Kadath" adlı öyküde 'Dünya'nın yumuşakbaşlı Tanrıları' anlamında kullanılırken "Old Ones, Eskiler" deyişi, bir çok öyküde, ama çok çeşitli kendindcliklere işaret etmek amacıyla kullanılmıştır.

[←55]

The Elder Ones, Eskiler: Bu deyiş de Lovecraft'ın birçok öyküsünde farklı farklı kendindelikleri anlatmak için kullanılmıştır. Terim ilk olarak *"The Strange High House in the Mist"* (1926) adlı öyküde, sonra *"The Dream Questo/Unknown Kadath"* (1926-27) adlı öyküde düş âleminin Tanrılarını ya da "Yüceleri" (Yukarıdaki nota bakınız) anlatmak için kullanılmıştır.

[←56]

Esir: Fizik terimi. Uzayı ve atomlar arasındaki boşluğu doldurduğu ve ışığın iletilmesini sağladığı varsayılan kütlesiz töz. Burada terim daha çok idiomatik olarak, belki de radyo sinyallerinin atmosfer içerisinde iletilmekte olduğunu anlatmak için kullanılmıştır. Öyküde, daha sonra daha teknik anlamda kullanılacaktır.

[←57]

Leng Yaylası: Lovecraft'ın ilk olarak "*Celephais*" (1926) adlı öyküsünde sözünü ettiği bir düş ülke. "*The Hound"* da (1922) Leng, Orta Asya'dadır. *"The Dream Quest of Unknown Kadath"*ta (1926-27) Leng, Soğuk Çöl'de Kadath'a yakın uğursuz bir bölgedir. Ve nihayet *"Delilik Dağlarında"da* ıssız bir dünyanın rüzgârlara açık *çatısında* yer almaktadır. Bu romanda Leng, elbette bir düş ülkesidir. Lovecraft, onu düşten veya efsaneden gerçekliğe transfer ederken, "Eskiler"e yaptığı gibi mitolojik unsurlarından soyutlamak istiyor gibidir.

[←58]

Pnakotic Elyazmaları: Lovecraft'ın kronolojik olarak Necronomicon'dan da önce icat ettiği efsane kitaplar. İlk olarak eski Lomar ülkesiyle ilgili bir öykü olan *"Polaris"de* (1918) sözü edilmiştir.

[←59]

Tsathoggua: Lovecraft'ın arkadaşı Clark Anton Smith tarafından uydurulmuş ve ilk olarak, 1929'da yazılan ve ancak 1931'de Weird.Tales adlı dergide yayımlanan "The Tale of Satampra Zeiros" adlı öyküde sözü edilmiştir. Daha sonra birçok öyküde "N'kai'den gelen, şekilsiz, kurbağa benzeri tanrı-yaratık" olarak sözü edilmiştir.

[←60]

WilliamScoresby (1789-1857), 1803-1822 yılları arasında her yıl Greenland'e yolculuk yaptı ve resimlerini kendi çizdiği birçok gezi kitabı yayımladı. Bunlardan bazıları *"On the Greenland Polar he"* (1815), *"An Account of Arctic Regions"* (1820) ve *"Journal of a Voyage to the Northern Whale-Fishery'dir* (1823).

[←61]

Macchu Picchu: Cuzco'nun elli mil kuzeybatısında, Vilcanota Nehrinin üzerinde 600 metre yükseklikte bir sırt üzerinde kurulu bir İnka kenti. İS

1000-1400 yıllarında kurulmuş olduğu tahmin ediliyor, 1911 yılında Hiram Bingham adlı Amerikalı kâşif tarafından yeniden bulunmuştur.

[←62]

Kish: Babil yakınlarında eski bir Sümer kenti. İÖ 3000 yıllarında en parlak dönemini yaşamıştır.

[←63]

Devler Yolu, Giant's Causeway: İrlanda dilinde Clochân an aifir. Kuzey İrlanda'da Antrim ilinin kuzey sahilindeki jeolojik bir oluşum. 210 m uzunluk ve 12 m genişliğinde, on iki milyon yıllık bir lav akıntısı. Lav soğurken düz yüzeyi üzerinde çok düzenli altıgenler şeklinde çatlaklar oluşmuş, bu çatlakların aşağıya doğru derinleşmesiyle 6'şar metre yükseklikte, çapları 375-500 mm arasında değişen düzgün altıgenlerden oluşmuş sık bir taş ormanı ortaya çıkmıştır. Efsaneler bu oluşumu İrlanda ile İngiltere arasında bir köprü kurmak isteyen dev Finn McCool'a atfetmektedir.

[←64]

Aneroid: Hava basıncının bir cıva ya da başka bir akışkan sütununun yüksekliğiyle değil, havası boşaltılmış bir kutunun elastik kapağı üzerindeki etkisiyle ölçüldüğü aneroit (kadranlı) barometrenin kısaltılmışı.

[←65]

Garden of the Gods: Colorado Springs'in kuzeybatısında, bazıları 90 metreye kadar yükselen kırmızı ve beyaz kumtaşlarından oluşumların bulunduğu bir park. Bu oluşumlar Paleozoik kökenli olup, rüzgâr ve suyun aşındırmasıyla meydana gelmiştir.

[←66]

Corona Mundi: Ağaçsız, çalısız 30000 mil karelik yüksek dağlık bölge Pamirler'e verilen ad.

[←67]

Mi-Go, Yeti, İğrenç Karadamı Nepal ve Tibet'in gerçek efsaneleri. Bunların hepsinin de Himalayalar'da karlar arasında yaşayan çok iri cüsseli insana benzer varlıklar olduğu varsayılmaktadır. Mi-Go, Tibet dilinde 'Hızlı hareket eden insana benzer yaratık' anlamına gelmektedir.

[←68]

Hiperborea: Clark Anton Smith tarafından yazılan öykülerde adı geçen Kuzey Kutbu'ndaki efsanevi kıta.

[←69]

Atlantis: Lovecraft batık Atlantik kıtasının varlığına inanmıyordu, ama yine de bu fikri öykülerinde kullanmaktan geri durmadı. "The Temple"ın (1920)anlatıcısı"sonunda büyük ölçüde efsane sandığım Atlantis'le karşılaştım" der.

[←70]

Lemuria: Hint Okyanusu'nda bir zamanlar bulunduğu düşünülen bir kıta. Güney Afrika'da ve Malaya Yarımadası'nda lemurların (Madagaskar Adası'nda bulunan maymuna benzer bir hayvan) ve daha başka hayvan ve bitkilerin varlığını açıklamak için Ernest Haeckel tarafından ortaya atılan tez. Lovecraft felsefi bakımdan Haeckel'den etkilenmiş olmakla birlikte Lemuria'yı ilk olarak W. Scott-Eliot'un *"The Story of Atlantis and Lost Lemuria"*sından (1925) öğrenmiştir.

[←71]

Commoriom: Clark Ashton Smith'in *"The Tale of Satampara"* adlı öyküsünde icat ettiği Hyperborea ülkesinde bir kent.

[←72]

Uzuldaroum: Hyperborea'daki bir başka kent.

[←73]

Lomar: Lovecraft'ın kendi öyküsü *"Polarize,* gönderme.

[←74]

Valusia: Lovecraft'ın arkadaşı Robert E. Howard (1906-1936) tarafından uydurulmuş tarihöncesi Avrupa'da bir kent.

[←75]

R'lyeh: "The Call of Cthulhu - Cthulhu'nun Çağrısı"nda (1926) Cthulhu'nun oturduğu batık kent.

[←76]

Ib: Lovecraft'ın *"The Doom That Came to Samath"* (1920) adlı öyküsünde Sarnath'ın tahrip ettiği bir eski zaman kenti.

[←77]

The Nameless City of Arabia Deserta: Lovecraft'ın kendi öyküsü *"The Nameless City"ye* (1921) gönderme.

[←78]

Petra: Bugünkü Ürdün'ün güneyinde Maan ili sınırları içerisinde bulunan eski bir kentin Yunanca taş anlamına gelen adı. İÖ 2000'lerde Edomitler tarafından kurulmuştur. İncildeki Sela kenti olabilir. İÖ 312'de Nebatiler, İS 106'da Romalılar tarafından fethedilmiştir. Yılanlı Mezar, Nebatiler tarafından bir dağa oyulmuş, üzerinde kıvrılmış bir yılan figürü bulunan bir anıt mezardır.

[←79]

Outre (Fr.): Alışılmış ve doğru kabul edilen şeylerin sınırı dışında, alışılmadık, eksantrik, sıradışı, abartılı.

[←80]

Pliocene age (doğrusu Pliocene epoch), 7 milyon-2,5 milyon yıl öncesi.

[←81]

Palmiyeye benzer, eğreltiotu gibi yapraklı ilkel tropikal bir bitki.

[←82]

Esir: On dokuzuncu yüzyıl biliminin Aristoteles'ten hareketle, ışığın boşlukta hareketini açıklayabilmek için başvurduğu kavram; bütün uzayı ve atomlar arasındaki boşluğu doldurduğu kabul edilen kütlesi olmayan ısıyı ve ışığı ileten töz.

[←83]

Shoggothlar: Bu yaratıklardan ilk defa "Night-Gaunts"da (1929-30) söz edilmiştir. Hemen hemen aynı sıralarda, adı verilmeden "Mound"da (1929-30) geçer.

[←84]

Permiyen Periyot, bugün 280-250 milyon yıl öncesi olarak kabul edilmektedir. 150 milyon yıl öncesi, Üst Jurasik'tir.

[←85]

Plüton, 1930'larda keşfedildi.

[←86]

Karbonifer Devir: 345-280 milyon yıl öncesini kapsayan dönem.

[←87]

Weddel Denizi'nin karşısındaki Coats Toprakları'nda bulunmaktadır ve bugünkü adı Luitpold Kıyısı'dır.

[←88]

Charles Wilkes (1798-1877): John Cleves Symmes'in içi boş dünya kuramını test etmek için 1838-40 yıllarında Antarktika'ya giden Amerikalı kâşif.

[←89]

Keiser II. Wilhelm Toprakları; bugünkü adı Leopold ve Castrid Kıyısı.

[←90]

Budd Toprakları'nın bugünkü adı Budd Kıyısı, Totten Toprakları'nınkiyse Sabrina Kıyısı'dır. Her ikisi de Wilkes Toprakları'nda, Knox Kıyısı'nın batısındadır.

[←91]

Constantinus I (Flavius Valerius Corıstantinus), 306 yılından 337 yılına kadar Roma imparatoru, 324 yılında eski Yunan kenti Byzantium'un yerinde Koıstantinopolis'i (bugün İstanbul) kurarak burayı Roma imparatorluğunun doğu başkenti yaptı. Burası bir Hıristiyan kenti olmakla birlikte birçok pagan tapınağından alınma sanat eserleriyle süslenmiştir. Konstantinopolis daha sonra Bizans imparatorluğunun başkenti olmuştur.

[←92]

Carsten Egeberg Borchgrevink(ya da Borchgrevingk) (1864-1934), 1898-1890 yılları arasında Antarktika'ya bir keşif gezisi yapmış olan Norveçli kâşif. 1899'da Antarktika toprağında ilk kampı kurdu ve bir yıl kadar sonra (19 Şubat 1900) Ross Buzşelfı üzerinde yürüyen ilk insan oldu.

[←93]

Cul de sac (Fr.): Çıkmaz sokak, çıkmaz, açmaz.

[←94]

Palmyra: 3. yüzyılın sonlarına doğru kısa bir süre ünlenmiş bir Kuzey Arabistan kenti. 273'te İmparator Aurelianus tarafından yıkılmıştır. Palmyra'nın heykel ve mimarisi Yunan, Roma ve Ortadoğu tarzlarının bir bileşimiydi.

[←95]

Bu çığlığı Lovecraft gibi Poe da açıklamamıştır. Bu çığlık ilk olarak Antarktika kıyılarındaki bazı adalarda yaşayan vahşiler tarafından, daha sonra da kuşlar tarafından atılmıştır. “Üzerimizde, perdenin gerisinden çıkan kirli beyaz renkte dev kuşlar uçuşuyordu ve görüş alanımızdan çıkarken ki çığlıkları o değişmez Tekeli-li idi.” Edgar Allan Poe, Arthur Gordon Pym’in Öyküsü, Çev.

[←96]

Orpheus: Aristaios’tan kaçmakta olan Orpheus’un karısı bir yılanın üstüne basarak ölür. Orpheus, Tartaros’a inerek Yeraltı Dünyasını yöneten Hades’ten karısı Eurydike’ı yeniden hayata döndürmesini ister. Hades, Yeraltı dünyasından çıkıncaya kadar arkalarına bakmamaları koşuluyla bu isteği kabul eder. Orpheus, son ana kadar bu koşula uyar, ama karısının hâlâ arkasında olup olmadığını görmek için arkasına dönüp baktığında, onu sonsuza kadar yitirir. Öykü, Ovidius’un Metamorphoses’unda anlatılmaktadır.

[←97]

Hz. Lut’un Karısı: Melekler Hz. Lut’a gelerek Sodom’un yakında yerle bir olacağını haber verdiklerinde Hz. Lut ile ailesi kentten kaçarlar. Geri dönüp bakmaları yasaklanmıştır. Ama Hz. Lut’un karısı, terk ettikleri mülke dönüp son defa göz atmak isteyince bir tuz sütununa döner. Tekvin 19:1-26.

CHARLES DEXTER WARD VAKASI

“Hayvanların temel Tuzları[1] öyle hazırlanmış ve muhafaza edilmiş olabilir ki, mahir bir İnsan Nuh’un Gemisindekilerin tümünü kendi Çalışma odasına buyur edebilir ve bir Hayvanın ruhunu, küllerinden Dilediğince diriltebilir; bir Filozof da aynı yöntemle, Nekromansi[2] suçu işlemeden, ölmüş Atalarından herhangi birinin Ruhunu, yanıp kül olmuş Bedenin Tozlarından diriltebilir.”

Borellus

I. Bölüm
Sonuç ve Önsöz

1

Bu yakınlarda Rhode Island’da Providence yakınlarındaki özel bir akıl hastanesinden son derece tuhaf bir şahıs kayboldu. Charles Dexter Ward adındaki hasta, alışılmışın dışındaki hareketlerinin tuhaflık sınırını aştığını ve kafasını cinayet dahil tuhaf tuhaf şeylere taktığını görerek üzülen babası tarafından istemeye istemeye buraya getirilip kapatılmıştı. Doktorlar bu vaka karşısında çok büyük bir şaşkınlık duyduklarını gizlemiyorlardı, çünkü vaka genel fizyolojik ve psikolojik nitelikleri bakımından gariplikler arz ediyordu.

Her şeyden önce, tuhaf bir şekilde, hasta yirmi altı yaşında birinin olamayacağı kadar yaşlı görünüyordu. Akıl hastalığının insanı hızla

yaşlandıracağı doğrudur ama, bu genç adamın yüzü, normal olarak ancak çok yaşlı insanların hilekâr yüz ifadesine bürünmüştü, ikinci olarak, organik işlevleri bugüne kadar tıbbın tanık olmadığı ölçüde acayip orantısızlıklar gösteriyordu. Solunumuyla kalp atışları arasında müthiş bir ahenk bozukluğu vardı, sesini tümden yitirmişti, fısıltıdan öte bir ses çıkaramıyordu, sindirim süresi inanılmaz ölçüde uzamış, sindirim çok çok azalmıştı ve standart uyarılara karşı gösterdiği normal ve patolojik tepkilerin bugüne kadar kaydedilmiş tepkilere benzer hiçbir yanı yoktu. Cildi hastalık derecesinde soğuk ve kuruydu, cilt dokusunun hücre duvarları aşırı kalınlaşmıştı ve hücreler arasındaki bağlar çok gevşek görünüyordu. Sağ kalçasındaki, doğuştan var olan zeytin biçimindeki kocaman leke yok olmuş, daha önce hiçbir iz bulunmayan göğsünde acayip bir ben ya da siyahımsı bir leke oluşmuştu. Genel olarak bütün hekimler, Ward'da metabolizma süreçlerinin alışılagelmişin ötesinde yavaşlamış olduğunda hemfikirdiler.

Charles Ward, psikolojik bakımdan da benzersizdi. Deliliğinin, en son ve en ayrıntılı incelemelerde sözü edilen vakalarla bile en ufak bir benzerliği yoktu ve kendisini bir dahi, hatta bu denli gülünç bir şekilde çarpık olmasa bir lider yapabilecek bir zekâya sahip olduğu söyleniyordu. Aile doktorları olan Dr. Wil-lett, hastalığa yakalanmasından bu yana Ward'un zihinsel kapasitesinin çok artmış olduğunu, deliliğinin sınırları dışında kalan konularda gösterdiği tepkilerin ölçülmesine dayanarak doğruluyordu. Ward'un her zaman bir bilim ve antikite meraklısı olduğu doğruysa da, bu ilk dönemindeki en parlak çalışmaları bile, akıl hastalıkları uzmanlarınca incelenmeye alındığı dönemde gösterdiği derin anlayış ve algılama yanında hiç kalırdı. Genç adamın belleği o kadar güçlü, zihni o kadar açıktı ki, akıl hastanesine kapatılabilmesi için yasal bir izin belgesi elde edebilmek oldukça zor gözüküyordu; ancak başkalarının tanıklıklarına ve zekâsından farklı bir şey olan bilgi dağarındaki anormal boşluklara dayanarak hastaneye yatırılabildi. Ward, ta kaybolduğu ana kadar, eline geçen her şeyi yutarcasına okuyan ve zavallı sesinin izin verdiği ölçüde sözü sohbeti yerinde biriydi; kaçacağını önceden kestiremeyen kurnaz gözlemciler, onun gözetim süresinin fazla uzamayacağı kehanetinde bulundular.

2

Sadece, Charles Ward'un doğumunu yaptıran ve hem bedence hem de kafaca gelişimini izleyen Dr. Willett, onun gelecekteki özgürlüğü fikrinden korkmuş gibi gözüküyordu. Dr. Willett, kuşkucu meslektaşlarına açıklamaya cesaret edemediği müthiş bir deney yapmış ve müthiş bir keşifte bulunmuştu. Willett, öyle anlaşılıyordu ki, olayla bağlantısı konusundaki küçük bir sırrı kendisine saklamıştı. Kaçışından önce hastayı en son gören kişiydi ve bu son konuşmalarından dehşet ve rahatlama karışımı bir duyguyla ayrılmış olduğunu Ward'un kaçtığının üç saat sonra anlaşılmasından sonra birçok kişi anımsıyordu. Bu kaçma olayı, Dr. Waite'in hastanesindeki sırrı çözülememiş en garip olaylardan biriydi. Tam yirmi metre yükseklikteki açık bir pencere, bu olayı açıklamaya pek yeterli değildi, ama genç adamın Dr. Willett'le konuşmalarından sonra gitmiş olduğu su götürmezdi. Willett bu olayla ilgili hiçbir açıklama yapmıyordu ama, kaçış öncesi döneme göre oldukça rahatlamışa benziyordu. Çoğu kimse, Dr. Willett'in, inanılacağını bilse, daha çok şey söyleyeceğini hissediyordu. Willett uğradığında, Ward odasındaydı, ama oradan ayrılmasından kısa bir süre sonra, hizmetliler odasının kapısını boş yere çalmışlardı. Kapıyı açtıklarında oda bomboştu, bütün buldukları açık bir pencere ve neredeyse insanı boğan mavimsi-grimsi bir toz bulutu şeklindeki soğuk Nisan yeliydi. Köpeklerin bundan bir süre önce havlamış oldukları doğruydu ama, o zaman Willett henüz Ward'un yanındaydı, ayrıca, sonra köpekler ne bir şey yakalamış ne de herhangi bir rahatsızlık göstermişlerdi. Ward'un babasına derhal telefonla haber verdiler, ama babası şaşırmaktan çok üzülmüş göründü. Dr. Waite tarafından şahsen çağrıldığında, Dr. Willett'le konuşmaktaydı; her ikisi de bu kaçış olayıyla ilgili herhangi bir bilgileri olduğunu ya da suç ortaklığını kabul etmediler. Sadece, Dr. Willett'in ve Senyör Ward'un çok yakın dostlarından bazı ipuçları elde edilebildi. Ama bunlar, hiç kimsenin inanamayacağı kadar mantığa aykırı şeylerdi. Ortadaki tek gerçek, kayıplara karışan deliden hiçbir iz bulunamamasıydı.

Charles Ward, çocukluğundan beri eski eserlere meraklıydı; bu zevki kuşkusuz yaşadığı saygın kentten ve Prospect Street'te, yokuşun başında bulunan, atalarına ait eski konağın her köşesini dolduran eski kalıntılardan geliyordu. Yıllar geçtikçe, eski şeylere olan bağlılığı arttı ve sonunda tarih, jenealoji, Koloni mimarisi, mobilyacılık ve zanaatlerin her türü ilgi alanını doldurdu. Ward'un deliliğini değerlendirirken, onun bu zevklerini akılda bulundurmanın büyük bir önemi vardır; çünkü bu zevkler deliliğinin tam

olarak özünü oluşturmasa da, görünüşünde çok önemli bir paya sahiptirler. Akıl hastalıkları uzmanlarının farkına vardıkları bilgi boşlukları hep çağdaş konularla ilgiliydi ve bu eksiklik, geçmişte olup bitmiş şeylerle ilgili, dışarıdan anlaşılamayan ancak ustaca sorularla meydana çıkarılabilen aşırı bir bilgiyle dengeleniyordu; öyle ki, insan onun, kelimenin tam anlamıyla, birtakım gizemli yollardan bir tür kendini-uyutma yoluyla eski bir çağa gitmiş olduğunu düşünebilirdi. Ward'un iyice öğrendiği eski şeylerden soğumuş gibi görünmesi oldukça tuhaf bir şeydi. Öyle anlaşılıyordu ki, eskiyi tam olarak öğrenince onlara ilgisini yitirmiş ve son zamanlardaki bütün çabasını, beyninden tümüyle ve hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak şekilde silinmiş olan yakın zamanların olaylarına yöneltmişti. Yakın zamanlara ilişkin bilgilerin beyninden toptan silinmiş olduğunu gizlemek için elinden geleni yapıyordu ama, okuma programının ve konuşmalarının, kendi yaşamıyla ilgili, doğum tarihi olan 1902'den bu yana yirminci yüzyılın teknik ve kültürel geri-planıyla ve bizim kendi zamanımızın okullarında kendi aldığı eğitimle ilgili bilgileri öğrenmeye yönelik delice istek tarafından belirlendiğini görenler için, bu çok açık bir şeydi. Hastaneden kaçan delinin bu eksik bilgilerini göz önünde bulunduran akıl hastalıkları uzmanları, şimdi, günümüzün karmaşık dünyasıyla onun nasıl baş edeceğini merak etmekteydiler; genel kanı, çağımızla ilgili bilgileri normal bir düzeye ulaşıncaya kadar, sıkıntılı ve alçakgönüllü bir konumda "kendini göstermeden" bekleyeceği yolundaydı.

Ward'un deliliğinin başlangıç tarihi, akıl hastalıkları uzmanları arasında tartışma konusudur. Boston'ın önde gelen doktorlarından biri olan Dr. Lyman bu tarihi, Ward'un birdenbire geçmiş yerine gizemli konuları incelemeye başladığı ve bireysel araştırmalarının çok daha önemli olduğu gerekçesiyle okula gitmekten vazgeçtiği, Moses Brown School'daki son yılı olan 1919 veya 1920 olarak veriyor. Ward'un tavırlarında o sıralarda bazı değişiklikler meydana gelmişti: Sürekli olarak kasabanın kayıtlarını inceliyor, mezarlıklarda atalarından Joseph Curwen adında birine ait 1771 'de kazılmış bir mezarı arıyordu; Ward, söylediğine göre, Stamper Hill'de, Olney Court'taki çok eski bir evin tahta kaplamalarının arkasında atasına ait bazı belgeler bulmuştu.

1919-1920 kışında Ward'da birtakım değişiklikler görüldüğü pek yadsınamaz; Ward, genellikle peşinde koştuğu eski eserleri bir yana bırakarak hem yurt içinde hem yurt dışında gizemli konularda korkunç yoğun bir araştırmaya girişmişti, ısrarla atasının mezarını arıyordu.

Ama hastayı yakından ve sürekli inceleyerek hükmünü son zamanlarda yaptığı bazı korkunç araştırmalara dayandıran Dr. Willett, hiç de aynı fikirde değildir. Bu araştırmalar ve yaptığı keşifler doktoru öyle derinden etkilemiştir ki, bunlardan söz ederken sesi, yazmaya kalkıştığında da elleri titremektedir. Dr. Willett, 1919-20 yıllarındaki değişikliklerin, derece derece ilerleyerek 1928'deki müthiş, hazin, tekinsiz akli dengesizlikte zirvesine ulaşan çöküşün başlangıcına işaret ettiğini kabul etmekle birlikte, kişisel gözlemlerine dayanarak daha net bir ayrım yapılması gerektiğine inanmaktadır. Çocuğun her zaman dengesiz davranışlar sergilediğini, çevresindeki olaylara karşı lüzumsuz bir hassasiyet ve aşırı bir heyecan göstermeye eğilimli olduğunu kabul etmekte, ama bu erken dönemdeki değişikliklerin aklı başındalıktan deliliğe geçişe işaret ettiğini kabule yanaşmamaktadır; bunun yerine, çocuğun, insan düşüncesini çok müthiş bir şekilde ve derinden etkileyecek bir şey keşfetmiş ya da yeniden keşfetmiş olduğu yolundaki kendi sözlerine inanmaktadır.

Asıl deliliğin daha sonraki bir değişiklikle; Curwen'ın portresinin ve eski belgelerin gün ışığına çıkmasından sonra; tuhaf yabancı yerlere bir gezi yapıldıktan ve tuhaf koşullarda gizlilik içerisinde monoton bir ses tonuyla yapılan bazı korkunç dualardan sonra; bu dualara açıkça bazı *yanıtlar* alındıktan ve ıstırap verici açıklanamaz koşullarda kaleme alınan çılgın bir mektuptan sonra; vampirlik dalgasından ve uğursuz Pawtuxet dedikodusundan sonra; hastanın belleği çağdaş imgeleri dışlamaya başladıktan ve bu arada sesini yitirip fiziksel görünümünde, sonraları çok kimsenin farkına vardığı ufak değişikliklerin meydana gelmesinden sonra ortaya çıktığından Dr. Willett emindir.

Dr. Willett, işte tam bu dönemde, karabasanların Ward'un ayrılmaz bir parçası haline geldiğine işaret etmekte ve korkudan tüyleri diken diken olacak kadar kuşkudan uzak, genç adamın can alıcı önemdeki keşfine ilişkin iddiasını destekleyecek yeterince somut kanıt bulunduğunu hissetmektedir. İlk olarak, aklı başında iki işçi, Joseph Curwen'a ait eski belgelerin bulunduğunu görmüşlerdi, ikinci olarak, çocuk kendisine bu belgeleri ve Curwen'ın güncesinden bir sayfayı göstermişti ve bu belgelerin gerçekliği kuşkuya hiç yer bırakmıyordu. Ward'un bu belgeleri bulduğunu ileri sürdüğü delik elle tutulur gözle görülür bir gerçeklikti ve Dr. Willett, inanılması pekgüç, belki de kanıtlanamayacak bir yerde bunlara son defa göz atma fırsatı bulmuş ve fazlasıyla ikna olmuştu. Sonra, Orne ve Hutchinson'ın mektupları ve Curwen'ın el yazısı sorunu, dedektiflerin Dr.

Ailen hakkında ortaya çıkardığı gerçekler gibi sırlar ve birbirine uyan tesadüfler vardı; bir de sarsıcı tecrübesinden sonra yeniden kendine geldiğinde cebinde bulduğu ortaçağa ait küçük harflerle yazılmış korkunç mesaj.

En sağlam kanıt olarak da, doktorun son araştırmaları sırasında kullandığı bir dizi formülle ulaştığı iki iğrenç *sonuç*, belgelerin ve içindeki korkunç imaların gerçekliğini, aynı zamanda da bu belgelerin insan bilgisinin ürünü olduğunu kanıtlayan sonuçlar ortadaydı.

3

Charles Ward'un önceki yaşamına, onca düşkünlük gösterdiği eski zaman kalıntıları gibi eskiye ait bir şey olarak bakılmalıdır. 1918 Ağustosunda, dönemin askeri eğitimine karşı büyük bir ilgi duyduğunu belli ederek, evlerinin çok yakınındaki Moses Brown School'daki ilk yılına başladı. 1819'da inşa edilmiş eski ana bina, eski eserlere düşkün genç dimağını her zaman büyülemiş, Akademi'nin bulunduğu geniş parkın manzarası gözüne çok güzel görünmüştü. Sosyal faaliyetlere pek katılmıyor, zamanını daha çok evde, sokakları arşınlamada, ders ve talimlerde ve Belediye Binası'nda, Hükümet Binası'nda, Halk Kütüphanesi'nde, Okuma Odası'nda, Tarih Kurumu'nda, Brown Üniversitesi'nin John Carter Brown ve John Hay Kütüphaneleri ile Benefit Street'teki yeni açılmış Shepley Kütüphanesinde eski eserler ve jenealoji üzerine bilgi peşinde koşmakla geçiriyordu. Onu bu dönemde ince, sarışın, dikkatle çevresini araştıran gözlere sahip, hafif kambur, özensiz giyimli ve çekicilikten ziyade zararsız bir beceriksizlik izlenimi veren biri olarak resmedebiliriz.

Yürüyüşleri, hep eski zamanlara doğru bir serüven olmuştu, bu yürüyüşler sırasında görkemli eski kentin binlerce kalıntısından yüzlerce yıl öncesinin canlı ve tutarlı bir resmini yakalamayı başarırdı. Evi, nehrin doğu yakasında yükselen neredeyse bir uçurumu andıran bir tepenin zirvesinde çok eski büyük bir konaktı; konağın çeşitli yönlerde düzensizce yayılan kanatlarındaki arka pencerelerinden karşı taraftaki mor tepeler üzerine kurulmuş aşağı kentin küme küme sivri kulelerine, kubbelerine, çatılarına ve gökdelenlerinin zirvelerine başı dönerek bakardı. Burada doğmuştu ve çocuk arabasını dadısı ilk defa, çift cumbalı cephesi tuğlayla örülmüş bu sevimli klasik sundurmada yürütmüş; iki yüz yıl önce inşa edilmiş küçük

beyaz çiftlik evini geçince birden karşılarına çıkan kente doğru; bereketli bahçeleri ve avluları içinde Dor tarzı kocaman sütunlu, dar sundurmalarıyla tuğladan konakların ve daha küçük tahta evlerin ebedi ve benzersiz yalnızlıkları içerisinde düş gördüğü evlerle çevrili gösterişli, görkemli cadde boyunca, görkemli yüksek okullara doğru ilerlemişlerdi.

Dadısı arabasını, dik yamacın bir sıra altındaki sokakta, doğusundaki evlerin yüksek taraçalarda yer aldığı uykulu Congdon Street boyunca da sürmüştü. Küçük tahta evler burada genel olarak daha eskiydiler; çünkü büyümekte olan kent gelip bu yamaca dayanmıştı ve bu gezintiler sırasında çocuk tuhaf bir Koloni köyünün görünüşünden bir şeyler kapmıştı. Dadı, durup polislerle çene çalmak için Prospect Terrace’in banklarına otururdu; çocuğun ilk anılardan biri, bir kış öğleden sonra, parmaklıkla çevrili büyük toprak setten gördüğü batıya doğru uzanan puslu çatı, kubbe ve çan kulelerinden bir deniz ve dünyanın sonunun yaklaştığını haber verir gibi hararetle yanan kırmızı, sarı, mor ve acayip yeşillikte bir günbatımı altında uzanan mora kesmiş gizemli uzak yamaçlardı. Hükümet Binasının koca mermer kubbesi yekpare bir siluet halinde yükseliyor, kubbesini taçlandıran heykelin başı alev alev yanan gökyüzünü yol yol bölen hafif renklenmiş katman bulutlardan birini delerek sanki gerçekdışı bir hale ile çevrelenmiş gibi gözüküyordu.

Biraz daha büyüdüğünde ünlü gezilerine başladı; önceleri sabırsızlıkla peşi sıra sürüklenen dadısıyla, sonra düşlerle dolu derin düşünceler içerisinde yalnız başına. Git gide daha aşağılara iniyor, neredeyse yamaçtan aşağı diklemesine inme cesaretini gösteriyor ve her seferinde eski kentin daha eski ve daha tuhaf bölgelerine ulaşıyordu. Destek duvarı ve koloni döneminden kalma üçgen çatıları gölgeler içindeki Benefit Street’e bakan Jenckes Street’ten aşağı inmeye çekiniyordu; köşede, kapısının her iki yanında İyon tarzı duvara yapışık birer sütun bulunan tahtadan eski bir yapı, onun yanında görkemli avlusundan geriye çok küçük bir bölüm kalmış olan tarihöncesi balıksırtı bir dam ve V. George döneminin ihtişamını sergileyen kalıntılarıyla Yargıç Durfee’nin evi yer alıyordu. Karaağaçların huzur verici gölgelerinin düştüğü bu yerler artık bir kenar mahalle olmaya başlamıştı, ama çocuk, ortalarında kocaman bacalarıyla klasik kapılı Bağımsızlık öncesi evlerin bulunduğu hattın ötesine geçip güneyde dolaşmaya alışıktı. Doğu yakasında, bu evler parmaklıklı çift basamakla çıkılan yüksek zeminler üzerine oturtulmuştu ve genç Charles, aşınmışlıkları açıkça

görülen boyalı alınlıkları süsleyen kırmızı topuklar ve perukalarıyla sokağın yeni olduğu zamanki halini gözünde canlandırabiliyordu.

Tepe, batı yönünde, kenti kuranların nehir kıyısında 1636'da inşa ettikleri eski "Town Street"e doğru, neredeyse dimdik iniyordu. Burada, birbirine sokulup yan yatmış inanılmaz derecede eski evler arasında sayısız dar sokak vardı ve çocuğun duyduğu hayranlığa rağmen, bir düş ya da bilinmez bir dehşete açılan kapılar olabileceği korkusuyla bu sokaklara dalması için oldukça uzun bir zamanın geçmesi gerekti. St. John'un gözlerden uzak mezarlığının demir çitini, 1761'de inşa edilmiş Koloni Binası'nın arka bahçesini ve Washington'ın konakladığı, eskilikten dökülen Golden Ball Hanı'nı geçerek Benefit Street boyunca yürümek çocuğa daha az korkunç gözüküyordu. Daha önceki dönemlerin Gaol Sokağı'nın ve King Street'in devamı olan Meeting Street'te, yukarıya, doğuya doğru baktığında, yolun eğimini azaltmak için başvurulan kamburlaşmış merdiven basamaklarını görüyordu; aşağıya, batıya doğru baktığında ise, Bağımsızlık'tan önce *Providerıce Gazette and Country-Journal'ın* basıldığı, eskimiş tabelasında Shakespeare'in resmi bulunan binanın karşısındaki Koloni Dönemi tuğla okul binasını görüyordu. Sonra, Gibbs tarzı eşsiz çan kulesi, V. George tarzı çatısı ve çatının yanı sıra yükselen küçük kubbeleriyle 1775'te inşa edilmiş zarif First Baptist Kilisesi geliyordu. Buradan başlayarak güneye doğru çevre biraz daha güzelleşiyor, sonunda bir grup görkemli konak başlıyordu, ama hâlâ eski binaların iki yanında sıralandığı kısa, dar sokakların uçurumdan batıya doğru uzandığı görülüyordu. Birçok dili konuşan sefil insanları, çürümüş iskeleleri, uykulu antrepoları ve Packet, Bullion, Gold, Silver, Coin, Doubloon, Sovereign, Guilder, Dollar, Dime ve Cent gibi hâlâ yaşayan sokak adlarıyla gururlu Eski Hindistan günlerini anımsatan eski bakımsız liman bölgesi, şurada burada yükselen birçok eski kulesiyle, yanardöner çürümüşlüğü ve pis, sefil görünümüyle bir hayalet kent gibiydi.

Boyu daha uzayıp, daha gözüpek olduğunda, genç Ward, yıkıldı yıkılacak evlerin, kırık kirişlerin, delik deşik basamakların, çarpık tırabzanların, güneşten kavrulmuş cephelerin, adsız kokuların girdabına dalmaya başladı; South Main'den South Water'a doğru kıvrılıp, buharlı gemilerin sağ salim bağlı durdukları rıhtım boyunca kuzeye doğru yönelerek, 1816'da inşa edilmiş dik çatılı depoyu geçiyor, 1773'te inşa edilmiş Pazar Binası'nın eski kemerleriyle sapasağlam durduğu Great Bridge'deki meydana çıkıyordu. Bu meydanda bir an duruyor, büyük ve yeni Christian Science kubbesinin, Londra'da St. Paul'ü taçlandıran kubbe gibi taçlandırdığı, V. George tarzı

ince kuleleriyle uçurumun doğu yakasında yükselen eski kentin güzelliğini zevkle doya doya seyrediyordu. Ward, bu noktaya daha çok öğleden sonra, yatık güneş ışınlarının Pazar Binası'na, yamaçtaki eski çatılara, altın yaldızlı çan kulelerine değdiği, Providence Indiamen'in demir atmış vaziyette yüzüp durduğu düşler içindeki rıhtıma düştüğü zaman ulaşmayı severdi. Uzun uzun seyre daldıktan sonra, manzaraya karşı duyduğu şairce bir aşkla başı döner, neden sonra beyaz kiliseyi geçerek sarı parıltıların ufacık pencerelerde parıldayıp söndüğü, dövme demirden tuhaf parmaklıklı çift merdiven basamaklarının üzerine yerleştirilmiş fenerlerin ışığı altında dar ve bir yanı uçurum sokaklardan geçerek alacakaranlıkta evine doğru tırmanırdı.

Daha sonraki yıllarda çarpıcı zıtlıkların peşine düşmeye başladı; haftanın yarısını, evinin kuzeybatısına düşen, Bağımsızlık'tan önce Boston posta arabasının kalktığı yerin etrafında kümelenmiş zenci mahallesinde ve gettosuyla daha alçak seviyedeki Stampers Hill'in bulunduğu Koloni bölgelerinde, diğer yarısını, yamacındaki zarif mülklerin ve duvarla çevrili bahçelerin değişmeden kaldığı, hoş kokulu anıları uzun süre belleklerden silinmeyen dik, yeşil patikaların, George, Benevolent, Power ve Williams gibi caddelerinin bulunduğu görkemli güney bölgesinde yürüyüşler yaparak geçiriyordu. Bu gezintiler ve onlara eşlik eden gayretli incelemeler, en sonunda Charles Ward'un zihninden çağdaş dünyayı kovan eski çağlar ve eski eserlerle ilgili bilgileri büyük ölçüde açıklar ve o meşum 1919-20 kışında meydana gelen garip ve korkunç olayların tohumunun düştüğü zihinsel toprağı gözler önüne serer.

Dr. Willett, ilk değişikliklerin görüldüğü o uğursuz kışa kadar, Charles Ward'un eskiye düşkünlüğünün hastalıklı olmaktan son derece uzak olduğuna inanmaktadır. Mezarlıkların onun gözünde sakin olmaları ve tarihi değerleri dışında özel bir çekiciliği olmadığı gibi, Ward şiddet ya da vahşi güdülerden de tamamen yoksundu. Sonra, ertesi yıl, anne tarafından ataları arasında 1692'de Salem'den gelmiş, hakkında etrafta bir yığın oldukça acayip ve rahatsız edici söylenti dolaşan, çok uzun yaşamış Joseph Curwen adında birinin bulunduğunu keşfederek ilk jenealojik zaferini elde ettiğinde, tuhaf bir oluşum sinsi sinsi gelişmeye başladı.

Ward'un dedesinin dedesi Welcome Potter, 1785'te soyu sopu üzerine hiçbir bilgi bulunmayan "Kaptan James Tillinghast'ın kızı Bayan Eliza'nın kızı Ann Tillinghast" ile evlenmişti. 1918'in sonlarına doğru, kent

kayıtlarından elyazması orijinal bir cildi incelerken, genç jenealog yasal bir isim değişikliğiyle ilgili bir maddeye rastladı. Bu maddeye göre, 1772'de Joseph Curwen'ın dulu, Bayan Eliza Curwen adında biri, "çok yaygın söylentilere karşın, hiçbir şüpheye yer bırakmayacak şekilde kanıtlanıncaya kadar yasal eşinin inanmayı reddettiği ancak kocasının vefatından sonra doğruluğu ortaya çıkan ve Kocasının adının herkesin gözünde bir Utanç vesilesi haline gelmesine yol açan bir Nedenle" yedi yaşındaki kızı Ann'le birlikte eski gençkızlık adı olan Tillinghast adını yeniden almıştı. Bu madde, dikkatle birbirine yapıştırılmış ve sayfa numaraları üzerinde büyük bir çabayla düzeltme yapılarak tek yaprak haline getirilmiş iki yaprağın kazara ayrılmasıyla gün ışığına çıkmıştı.

Charles Ward, o zamana kadar bilinmeyen dedesinin dedesinin babasını keşfetmiş olduğunu anında anlamıştı. Bu keşif Ward'u iki misli heyecanlandırmıştı, çünkü, hakkında herkese açık çok az kayıt bulunan bu şahısla ilgili anlamı belirsiz bazı raporların ve şurada burada yapılan bazı imaların varlığından haberdardı ve ancak yakın zamanlarda halka açılan bu kayıtlar dışında sanki onu belleklerden silmek üzere gizli bir anlaşma varmış gibi gözüküyordu. Dahası, bu öylesine benzersiz ve kışkırtıcı gözüküyordu ki, insan, Koloni kayıtlarını tutanların onu gizlemek ve unutmak ya da kayıtlardan çıkarmak için çok geçerli nedenlere sahip olduğunu düşünmeden edemiyordu.

Bundan önce, Ward, yaşlı Joseph Curwen'la ilgili romantik düşüncelerinin aslı esası olmayan şeylerle oyalanma düzeyinde kalmasıyla yetinmekteydi, ama bu "susturulmuş" olduğu açıkça gözüken şahsın kendisiyle olan ilişkisini keşfettikten sonra, olabildiğince sistematik bir şekilde, onunla ilgili her şeyin peşine düştü. Bu heyecanlı araştırmada, beklentilerinin çok ötesinde şeylere ulaştı; çünkü, Providence'ın örümcek ağı bağlamış tavan aralarında ve daha başka yerlerde bulduğu mektuplar, günlükler ve raflar dolusu yayımlanmamış anılar, yazarlarının imha etmeye değmeyeceğini düşündükleri birçok aydınlatıcı bölümler içeriyordu. Meseleye dolaylı yoldan ışık tutan bir bilgi ta New York'tan, Rhode Island'daki Koloniyle ilgili yazışmaların depolandığı Fraunces Tavern'daki müzeden geldi. Ama asıl önemlisi ve Dr. Willett'in fikrine göre de Ward'un kesin mahvına yol açan şey, Olney Court'taki eskilikten dökülen evin tahta döşemelerinin ardında 1919 Ağustosunda bulunan belgelerdi. Sonu bir kuyudan da derin olan bu karanlık gidişatı başlatanın bu belgeler olduğuna hiç kuşku yok.

II. BÖLÜM
Geçmiş ve Dehşet

1

Ward'un duyduğu ve gün ışığına çıkardığı belgelerde yer alan çeşitli öyküler Joseph Curwen'ın çok şaşırtıcı, anlaşılması zor ve son derece karanlık biri olduğunu ortaya koyuyordu. Yalnız yaşıyor olması ve garip kimya ya da simya deneyleri yapıyor olması nedeniyle, cadılıkla suçlanacağı korkusuyla, büyük cadı paniğinin başlangıcında, Salem'den kaçarak ayrıksılığın, özgürlüğün ve ayrılıkçılığın evrensel merkezi Providence'a gelmişti. Otuz yaşlarında, soluk benizli biriydi ve çok geçmeden özgür bir Providencelı olmaya layık olduğu anlaşıldı ve Olney Street'in aşağı tarafında Gregory Dexter'ın evinin tam kuzeyinde bir ev satın aldı. Evi, Town Street'in batısındaki, daha sonra Olney Court olan Stampers Hill üzerinde inşa edilmişti ve 1761'de aynı yerde, bugün hâlâ ayakta olan daha büyük bir ev yaptırdı.

Joseph Curwen'la ilgili olarak dikkati çeken tuhaflıkların ilki, ilk geldiği günkünden daha yaşlı görünmüyor olmasıydı. Yükleme boşaltma amacıyla, Mile-End Cove'a yakın bir iskele satın alarak nakliye işine girişti; Great Bridge'ın 1713'teki yeniden yapımına ve tepedeki Congregational Church'ün yapımına yardım etti; ama tarif edilemez bir şekilde her zaman otuz otuz beşini aşmayan bir adam görüntüsünü koruyordu. On yıllar üst üste bindikçe bu eşsiz özellik herkesin dikkatini çekmeye başladı; ama Curwen hep, kuvvetli ve çok dayanıklı atalara sahip olduğunu ve yıpratıcı olmayan basit bir hayat sürdürdüğünü söyleyerek açıklıyordu durumu. Ağzı sıkı tüccarların akıl sır ermez gidiş gelişlerinin, bütün gece penceresinde pırıldayan garip ışıkların basit bir hayatla nasıl bağdaştığı kent halkının akıl erdirebileceği bir şey değildi; halk, onun bu genç görünümünü ve ömrünün uzunluğunu daha başka nedenlere bağlama eğilimindeydi. Çoğu kimse için, Curwen'ın durmadan kimyasal maddeleri birbirine karıştırıp kaynatmasının bu işle yakından ilgisi vardı. Curwen'ın gemileriyle Londra'dan ve Doğu veya Batı Hint Adalarından getirttiği ya da Newport'tan, Boston'dan ve New York'tan satın aldığı tuhaf tuhaf malzemelerle ilgili söylentiler aldı yürüdü ve yaşlı Dr. Jabez Bowen, Rehoboth'tan gelip Great Bridge'ın

karşısına, tabelasında T ek Boynuzlu At ve Havan bulunan ecza dükkânını açtığında, tek başına, herkesten uzak yaşayan, ağzı sıkı adamın durmadan satın aldığı veya sipariş ettiği ilaçlar, asitler ve metallerle ilgili sonu gelmez dedikodular ortalığı kapladı. Curwen'ın harikulade ve gizli bir tıbbi ustalığa sahip olduğu varsayımından hareketle, çok çeşitli hastalıklardan acı çeken birçok insan yardım için ona başvurdu; onların bu isteklerine karşılık Curwen'ın fikrini açığa vurmadan, onların bu inançlarını pekiştirecek şekilde davranmasına, onlara her zaman tuhaf renkli merhemler vermesine karşılık, bu yardımlarından pek de kimsenin yarar sağladığı görülmedi. Sonunda, yüzünde ve fiziksel görünümünde beş yıllık bir değişiklikle, yabancının gelişinden bu yana elli yıldan fazla bir zaman geçtiğinde, insanlar birbirlerinin kulaklarına daha esrarengiz şeyler fısıldamaya, onun bu herkesten uzak yaşama arzusuna daha az saygı göstermeye başladılar.

O dönemde yazılmış özel mektuplar ve günlükler, Joseph Curwen'ın niçin garip bulunduğunu, niçin ondan korkulduğunu ve nihayet niçin veba görmüş gibi ondan kaçıldığını açıklayan daha başka bir yığın sebeple de doluydu. Günün her saatinde ve her türlü şart altında dolaşırken görüldüğü mezarlıklara olan tutkusu ünlüydü; ama hiç kimse onu gulyabanice diye nitelenebilecek bir iş üzerinde görmemişti. Pawtuxet yolu üzerinde, günün ve gecenin en olmadık saatlerinde atla giderken görüldüğü, genellikleri yazları gidip kaldığı bir çiftliği vardı. Burada, toprakla ve ev işleriyle ilgilenen, hizmetine bakan Narraganset yerlisi suratsız bir karı kocadan başkası yoktu; adam dilsizdi ve yüzünde tuhaf bir yara izi bulunuyordu; kadınınsa, belki de yarım kan zenci olması nedeniyle iğrenç bir yüzü vardı. Bu evin duvarına yaslanmış, damı meyilli kulübe, içinde kimyasal deneylerinin çoğunu yaptığı laboratuvarıydı. Küçük arka kapıdan şişeler, çuvallar ve sandıklar getirip teslim eden meraklı hamallar ve arabacılar, duvarları raflarla dolu basık tavanlı odada gördükleri acayip beherler, krozeler, imbikler ve fırınlar hakkında birbirlerine öyküler anlatıyor ve fısıltıyla ağzı sıkı kimyacının-bununla "*simyacı*" demek istiyorlardı-Filozof Taşını[3] bulmakta gecikmeyeceği kehanetinde bulunuyorlardı. Çiftliğin en yakın komşusu -çeyrek mil ötedeki Fenner'lar- geceleyin Curwen'ın çiftliğinden geldiğini ısrarla ileri sürdükleri bazı seslerle ilgili acayip şeyler anlatmaktaydılar. Önce çığlıklar, ardından uzun süre devam eden uluma sesleri duyuluyordu ve çayırları dolduran kalabalık hayvan sürülerinden de hoşlanmıyorlardı, çünkü yalnız bir adamın ve birkaç hizmetkârın et, süt ve yün gereksinmesini karşılamak için böyle büyük bir sürü beslemek

gerekmiyordu. Kingstown çiftçilerinden yeni sürüler satın alındıkça hayvanların cinsi haftadan haftaya değişiyordu. Sonra bir de, pencere niyetine yüksek dar delikleri bulunan taştan kocaman ek bina vardı.

Great Bridge'de aylak aylak dolaşanların, Curwen'ın Olney Court'taki evi hakkında, yüz yaşını geçtikten sonra 1761'de inşa ettirdiği yeni ve zarife v değil de yıktıktan sonra kerestelerini yakmaya büyük bir özen gösterdiği, tavan arası penceresiz, yan duvarları ince tahtayla kaplı, alçak balıksırtı damlı eski ev hakkında anlatacak epeyce öyküleri vardı. Burada daha az gizem olduğu doğruydu, ama ışıkların görüldüğü saatler, evin tek hizmetkârları olan esmer iki yabancının gizli kapaklı davranışları, inanılmaz derecede yaşlı Fransız kâhyanın anlaşılmaz mırıldanmaları, sadece dört insanın yaşadığı bir eve giren yiyeceğin çokluğu ve oldukça uygunsuz saatlerde boğuk bir sesle yapılan konuşmalar sırasında zaman zaman duyulan sesin *niteliği*, tüm bunlar Pawtuxet çiftliği hakkında bilinenlerle birleştiğinde eve kötü bir ad kazandırıyordu.

Daha seçkin çevrelerde de Curwen'ın evi tartışılmıyor değildi; çünkü, yeni gelen, doğal olarak kentin kilise ve ticaret hayatına karışmış, arkadaşlığından ve sohbetinden hoşlandığı insanlardan bir yığın tanışlar edinmişti. Curwenlar ya da Salemli Carwenlar New England'da herkesçe tanındığından Joseph Curwen'ın doğumu iyi karşılanmıştı. Curwen'ın ömrünün ilk yıllarında epey dolaştığı, bir süre İngiltere'de yaşadığı ve Doğuya en az iki yolculuk yaptığı anlaşılıyor; tenezzül edip de konuştuğunda eğitim görmüş, kültürlü bir İngiliz gibi konuşuyordu. Ama şu ya da bu nedenle Curwen'ın topluma pek aldırdığı yoktu. Hiçbir konuğunu gerçekte azarlamıyordu ama, konuklarıyla kendisi arasında öyle bir kayıtsızlık duvarı örüyordu ki, çok az kimse kulağa anlamsız gelmeyecek bir şeyler bulup söyleyebiliyordu.

Sanki yabancı ve daha güçlü varlıklar arasından gelmiş ve bütün insanları kalın kafalı buluyormuş gibi, örtülü, alaycı bir kibirlilik seziliyordu tavırlarında alttan alta. Zekâsıyla ünlü Dr. Checkly 1738'de King's Church'e papaz olmaz üzere Boston'dan geldiğinde, hakkında bu kadar çok şey duyduğu kişiye uğramamazlık etmedi, ama ev sahibinin konuşmalarının altında yattığını sezdiği netameli anlamlar yüzünden çok geçmeden oradan ayrıldı. Charles Ward, bir kış gecesi Curwen hakkında tartışırlarken, babasına, gizemli yaşlı adamın şen rahibe neler söylemiş olduğunu öğrenebilmeyi çok arzuladığını söyledi, ama günlük tutan insanların hepsi

Dr. Checkly'nin duyduğu şeyleri yinelemekteki gönülsüzlüğü konusunda hemfikirdiler. İyi kalpli adam öyle fena halde şoke olmuştu ki, Joseph Curwen'ı, o ünlü neşeli ve çelebice tavırlarında gözle görülür bir değişiklik olmadan asla anımsamıyordu.

Ama, zevk sahibi ve iyi terbiye görmüş başka bir adamın yalnız başına yaşayan kendini beğenmiş bu adamdan uzak durmasının nedeniyse son derece açıktı. Edebiyata ve bilime meraklı, yaşlı bir İngiliz beyefendisi olan Bay John Merritt, 1746'da Newport'tan gelerek, hızla artan itibarı Newport'a yetişen bu kente yerleşti ve şimdilerde kentin en iyi yerleşim bölgesi durumuna gelmiş olan Neck'te güzel bir sayfiye evi inşa ettirdi. Merritt, kentteki ilk fayton ve özel üniformalı uşaklarıyla, burada günün modasına uygun, oldukça rahat bir yaşam sürüyor, teleskobuyla, mikroskobuyla ve Latince ve İngilizce seçme kitaplarla dolu kütüphanesiyle büyük gurur duyuyordu. Curwen'ın Providence'taki en iyi kütüphaneye sahip insan olduğunu duyan Merritt, fazla zaman geçirmeden Curwen'ın ziyaretine gitti ve daha önce bu eve gelenlerin çoğundan daha büyük bir içtenlikle karşılandı. Curwen, Yunan, Latin ve İngiliz klasiklerinin yanı sıra, aralarında Paracelsus, Agricola, Van Helmont, Sylvius, Glauber, Böyle, Boerhaave, Becher ve Stahl'ın eserleri de bulunan dikkate değer felsefe kitaplarıyla dolu kocaman kocaman kitap raflarına Merritt'in hayran kalması üzerine, onu daha önce hiç kimseyi davet etmemiş olduğu çiftlik evine ve laboratuvarına davet etti ve ikisi birlikte derhal Bay Merritt'in faytonuna binerek yola koyuldular.

Bay Merritt, çiftlik evinde gerçekten dehşet verici hiçbir şey görmemiş olduğunu her zaman itiraf etmekle birlikte, Curwen'ın ön odada bulundurduğu büyü, simya ve teoloji konularındaki kitaplardan oluşan özel kütüphanesindeki kitapların adlarının bile onu ebediyen iğrendirmeye yeterli olduğunu ileri sürdü. Ama belki de, kitapların sahibinin onları gösterirken yüzünde beliren ifade bu önyargının ortaya çıkmasına neden oldu. Bu tuhaf koleksiyon, Bay Merritt'in çok fazla korkuya kapılmadan imrenerek baktığı, herkesçe bilinen bir yığın eserin yanı sıra insanoğlunun bildiği neredeyse tüm kabalacıların[4], demonologların[5] ve büyücülerin eserlerini kapsıyordu ve simya ve astrolojinin kuşku dolu dünyalarıyla ilgili tüm ilim ve irfanın hazine-eviydi. Mesnard basımı Hermes Trismegistus, *Turba Philosopharum*, Geber'in *Liber Investigationis'ı* ve Artephous'un *Key of Wisdom'ı*, hepsi buradaydı; Kabalacı Zohar, Peter Jamm'ın *Albertus*

Magnus serisinin yanında, Raymond Lully'nin Zetzner basımı *Ars Magna et Ultima*'sı, Roger Bacon'ın *Thesaurus Chemicus'u,* Fludd'ın *Clavis Alchimiae'si,* Trithemius'un *De Lapide Philosophico*'su rafları dolduruyordu. Ortaçağın Yahudileri ve Arapları kütüphanede fazlasıyla temsil ediliyordu ve Bay Merritt, üzerinde dikkati çekecek bir şekilde *Qanoon-e-lslam* yazılı güzel ciltli bir kitabı çekip eline aldığında sapsarı kesildi; bunun gerçekte, yıllar önce Massachuset-Bay Eyaletinde, küçük, tuhaf bir balıkçı köyü olan Kingsport'taki adsız ayinlerde, hakkında çok korkunç şeyler anlatıldığını duyduğu çılgın Arap Abdul Alhazred'in yasaklanmış *Necronomicon'u* olduğunu gördü.

Ama oldukça tuhaf olmakla birlikte, bu değerli adam, kendisine en anlaşılmaz rahatsızlığı veren şeyin çok küçük bir ayrıntı olduğunu kendi kendine itiraf etti. Satır aralarında ve kenarlarında Curwen'ın elinden çıkma şifreli notlar bulunan Borellus'un fena halde yıpranmış bir nüshası, koca maun masanın üzerinde yüzükoyun yatıyordu. Kitap yarısına kadar açıktı ve gizemli siyah harflerin altında koyu ve titrek bir yazıyla yazılmış bir paragraf öylesine dikkati çekiyordu ki, konuk alelacele bir göz atmaktan kendini alamadı. Artık pasajın altının çizilmiş olması mı, yoksa telaşlı kalın kalem vuruşlarıyla çizilmiş olması mı, bilmiyordu ama, bu bileşimdeki bir şeyler onu fena halde ve özel bir surette etkilemişti. Son günlerine kadar unutmadığı ve günlüğüne belleğinden yazdığı bu pasajı bir seferinde yakın dostu Dr. Checkly'ye ezberden okumaya çalıştığında, bunun nazik papazı ne kadar rahatsız ettiğini gördü. Pasaj şöyleydi: "Hayvanların temel Tuzları öyle hazırlanmış ve muhafaza edilmiş olabilir ki, mahir bir İnsan Nuh'un Gemisindekilerin tümünü kendi Çalışma odasına buyur edebilir ve bir Hayvanın ruhunu, küllerinden dilediğince diriltebilir; bir Filozof da aynı yöntemle, Nekromansi suçu işlemeden, ölmüş Atalarından herhangi birinin Ruhunu, yanıp kül olmuş Bedenin Tozlarından diriltebilir."

Ama, Joseph Curwen'la ilgili en kötü şeylerin fısıltıyla anlatıldığı yer Town Street'in güney ucundaki iskeleler civarıydı. Gemiciler batıl inançlı insanlardır; sıra sıra dizilmiş rom, köle ve melas yüklü şalopaların, direkleri hafif arkaya yatık hükümet izniyle savaşan korsan gemilerinin, Brownların, Crawfordların ve Tillinghastların iki direkli büyük gemilerinin tayfaları olan deniz kurtları, her ne zaman sarı saçları ve hafifçe kamburu çıkmış duruşuyla olduğundan genç görünen ince uzun yapılı şahsın Doublon Street'teki Curwen deposuna girdiğini ya da Curwen gemilerinin huzursuz salınışlarla bağlı durduğu uzun iskele üzerinde kaptanlarla ya da satış

memurlarıyla konuştuğunu görseler, korunma içgüdüsüyle tuhaf birtakım hareketler yapıyorlardı. Curwen'ın kendi memur ve kaptanları da kendisinden nefret ediyor ve korkuyorlardı; gemicilerinin tümü Martinik'ten, St. Eustatius'tan, Havana'dan ve Port Royal'dan ayaktakımı melezlerdi. Yaşlı adamdan bu kadar şiddetle korkulmasının nedeni, bir bakıma tayfalarının sık sık değişmesiydi. Tayfalar bir sahile yanaşınca izinle karaya çıkarılır, bazılarına belki şu ya da bu iş verilirdi, ama geri dönme zamanı geldiğinde her zaman bir iki kişi eksik olurdu mutlaka. Pawtuxet Road'daki çiftliğin işleriyle ilgili olarak gönderilen onca gemiciden çok azının gönderildiği yerden geri dönmüş olması da unutulmuyordu, bu yüzden tuhaf bir çeşitlilik gösteren tayfalarını elinde tutmak, Curwen için zamanla son derece zorlaştı. Providence rıhtımlarında dolaşan dedikoduları duyduktan sonra, hemen hemen her zaman mutlaka birkaç tayfa firar ederdi ve bunların yerine yenilerinin bulunması tüccar için giderek daha büyük bir sorun olmaya başlamıştı.

1760'a gelindiğinde, Joseph Curwenanlaşılamadığı, adlandıramadığı, hatta varlığı kanıtlanamadığı için giderek daha tehdit edici bir hal alan niteliği belirsiz bir dehşetin kaynağı olduğu ve şeytanla işbirliği yaptığı kuşkusuyla, kelimenin tam anlamıyla toplumdışı bir insan olmuştu. Bütün bunların üstüne tüy diken olay ise 1758'deki kayıp askerler olayı idi; o yılın Mart ve Nisan aylarında New France'a doğru yola çıkmış olan iki Kraliyet alayı Providence'ta konaklamış ve esrarengiz bir şekilde ortalamanın oldukça üzerinde sayıda askerin kaçması sonucu hızla tükenmişti. Curwen'ın sık sık kırmızı ceketli yabancılarla konuşurken görüldüğü ve onlardan birçoğunun kaybolmaya başladığı söylentileri üzerine, halk onun kendi adamlarıyla ilgili tuhaf olayları anımsadı. Alaylara derhal hareket emri verilmemiş olsaydı, n'olurdu Allah bilir.

Bu arada tüccarın işleri hızla gelişiyordu. Kentin güherçile, karabiber ve tarçın ticaretinde tam bir tekeldi ve Brownlar dışında her gemicilik şirketini pirinç eşyalar, çivit, pamuk, yünlü, tuz, gemi donanımı, demir, kâğıt ve her türden İngiliz malı ihracatında kolaylıkla yönlendirebiliyordu. Cheapside'daki tabelası Fiili James Green, Köprünün öte tarafındaki tabelası Altın Kartallı Russel veya Yeni Kahvehane yakınındaki tabelası Kızartma Tavalı ve Balıklı Clark veya Nigthingale gibi dükkân sahipleri satacak mallar bakımından neredeyse tamamen ona bağımlıydılar; yörenin içki imalatçıları, Naragansett sütçüleri ve at yetiştiricileri ve Newportlu

mum imalatçıları ile yaptığı anlaşmalar sayesinde Koloninin en başta gelen ihracatçılarından biri olmuştu.

Herkesin selamı sabahı kestiği biri olmasına karşın, Curwen yurttaşlık bilincinden pek yoksun da değildi. Koloni Binası yanıp kül olduğunda, eski ana caddedeki tören yerinde hâlâ sapasağlam durmakta olan yeni tuğla binanın 1761'de inşa edilmesini sağlayan çekilişlere en cömert şekilde katıldı. Aynı yıl, Ekim fırtınasından sonra Great Bridge'in yeniden inşa edilmesine de yardım etti. Koloni Binası yangınında yanıp kül olan halk kütüphanesi kitaplarının büyük bölümünün yerine yeni kitaplar temin etti ve çamurlu Pazar Alanı ve delik deşik Town Street'in kocaman yuvarlak taşlarla döşenmesini sağlayan çekilişten hatırı sayılı miktarda bilet satın aldı. Yine bu sıralarda, giriş kapısı bir oymacılık şaheseri olan sade ama mükemmel bir ev inşa ettirdi. Whitefield taraftarları, 1743'te Dr. Cotton'ın tepedeki kilisesinden ayrılarak Köprünün öte yakasında Deacon Snow kilisesini kurduklarında, kısa bir süre sonra heves ve devamlılığında bir düşüş görülecek olmasına karşın, Curwen da onlarla birlikte gitti. Ama şimdi, kendisini insanlardan uzaklaştırıp yalnızlığa terk eden ve çok iyi denetim altında tutulmayacak olursa çok geçmeden işlerini de altüst edebilecek olan gölgeyi kovalamak istermişçesine yeniden dindarlığa dönmüştü.

Tam anlamıyla belirlenemeyecek ve çözümlenemeyecek kadar bulanık bir dehşet ve yıkım bulutundan sıyrılmaya çalışan tuhaf, solgun benizli, yüz yaşını aşmış olmasına karşın ellisinde bile göstermeyen bu adamın görüntüsünde dokunaklı, çarpıcı ve rezilce bir şeyler vardı. Zenginliğinin gücü ve yüzeysel davranışların etkisiyle, özellikle de, tayfalarının ardı ardına kaybolmasının ansızın sona ermesinden sonra, insanlar ondan eskisi kadar iğrenmemeye başladılar. Mezarlıklarda yaptığı gezintilerde de gizliliğe özen göstererek son derece dikkatli davranmış olmalıydı, çünkü bir daha böyle yerlerde dolaşırken görülmediği gibi, Pawtuxet çiftliğindeki tekin olmayan sesler ve dönen dolaplarla ilgili söylentiler de aynı oranda azaldı. Gıda tüketimi ve sığır sürülerinin değişim hızı anormal dercedeki yüksekliğini korudu; ama Charles Ward'un, Shepley Library'de Curwen'ın hesaplarını ve faturalarını incelediği son zamanlara gelinceye dek, Curwen'ın 1776 yılına kadar ithal ettiği Gineli zencilerin sayısının fazlalığıyla Great Bridge'deki köle tüccarlarına ya da Narragansett Eyaletindeki büyük çiftlik sahiplerine köle satışından elde ettiği hakiki faturaların tedirgin edici derecede azlığı arasında karanlık ilişkiler kurmak -

belki, kalbi kırık bir genç adam dışında- hiç kimsenin aklına gelmedi. Şeytanlığa ve yaratıcılığa başvurmak zorunda kaldığında, hor görülen bu şahsın tekinsiz derinliğine kimseler ulaşamazdı.

Ama durumu düzeltmek için girişilen bu geç kalınmış çabaların elbette pek fazla bir etkisi olmadı, insanlar Curwen’dan kaçmaya ve ona güvensizlik duymaya devam ettiler; onun bu ilerlemiş yaşında hâlâ genç görünmeye devam etmesi bile bunun için yeterliydi. Curwen, sonunda bundan servetine zarar geleceğini görebiliyordu. Konusu pek bilinmeyen ayrıntılı çalışmalarının ve deneylerinin sürdürülebilmesinin büyük bir geliri gerektirdiği ortadaydı. Bir başka bölgeye gidip yeni bir başlangıç yapmak, o zamana kadar kazandığı ticari avantajlardan kendisini yoksun bırakacağı için hiçbir yarar sağlamayacaktı. Sağduyu, görüldüğü anda konuşmaların kesilmemesi, yalan olduğu açıkça belli mazeretler ileri sürülmemesi ve genel bir çekingenlik ve rahatsızlık havasının doğmaması için Providence halkıyla ilişkilerini düzeltmesini emrediyordu. Başka hiç kimsenin iş vermediği tembel, züğürt insanlar durumuna düşen memurları, şimdi onu oldukça düşündürüyordu; kaptanları ve yardımcılarını kurnazlıkla -bir ipotek, bir emre yazılı senet ya da servetlerine ilişkin bir bilgi kırıntısı sayesinde- elde tutuyordu. Günlük tutan insanlar, bir çok durumda Curwen’ın işe yarayacağı kuşkulu aile sırlarını ortaya çıkarmakta gösterdiği bir büyücüye yaraşır ustalığını saygıyla karışık bir korkuyla kaydetmişlerdir. Ömrünün son beş yılında, insanlara öyle geliyordu ki, Curwen’ın dilinin ucuna büyük bir rahatlıkla gelen birçok bilgi ancak çoktan ölüp gitmiş insanlarla yüz yüze konuşarak elde edilebilirdi.

Aşağı yukarı bu sıralarda kurnaz bilgin, toplum hayatına yeniden karışabilmek için son bir umutsuz çareye başvurdu. O güne kadar toplum hayatının tamamen dışında yaşayan biri olmasına karşın, toplumdaki konumu dışlanmayı olanaksız kılacak bir gelin adayı bularak uygun bir evlilik yapmaya karar verdi. Evlenmek istemesinin daha derin bir nedeni olabilir; ancak ölümünden yüz elli yıl sonra bulunan belgelerin insanları varlığından kuşkulanmaya ittiği, bildiğimiz evrenin çok ötelerinde yatan bir neden. Ama bu konuda kesin bir bilgiye ulaşılamadı. Elbette ki, herkes gibi kur yapmaya kalkışmasının nasıl bir dehşet ve kızgınlıkla karşılanacağını çok iyi biliyordu, bu yüzden ailesi üzerine baskı uygulayabileceği bir aday aradı. Böylesi adaylar bulmanın öyle pek kolay olmadığını gördü, çünkü belli bir güzellik, beceriklilik ve sosyal güvence gibi koşulları vardı. En sonunda, araştırmaları kaptanlarının en iyilerinden ve en eskilerinden biri

olan Dutie Tillinghast adında, soylu, geçmişi temiz dul bir adamın ailesi üzerinde yoğunlaştı; kaptanın tek kızı Eliza, bir mirasa konma umudu dışında düşünülebilecek her türlü avantaja sahip görünüyordu. Kaptan Tillinghast, Curwen'ın tam olarak egemenliği altındaydı; Curwen'ın, Power's Lane Hill'deki kubbeli evinde başbaşa yapılan korkunç bir görüşmeden sonra bu küfür niteliğindeki birleşmeyi onaylamaya razı oldu.

Eliza Tillinghast o zamanlar on sekiz yaşındaydı ve babasının düşkün durumunun elverdiği kadar şefkatle yetiştirilmişti. Stephen Jackson'ın, Court House Parad'ın karşısındaki okuluna devam etmiş ve 1557'de çiçek hastalığından ölmeden önce annesi büyük bir gayretle ona ev idaresinin bütün hüner ve inceliklerini öğretmişti. Eliza'nın 1557'de dokuz yaşındayken işlediği el işi örneklerinden biri bugün hâlâ Rhode Island Historical Society'nin salonlarında bulunabilir. Annesinin ölümünden sonra yalnızca yaşlı bir siyah kadının yardımıyla evi idare etmişti. Curwen'la evlenmesi önerisi üzerine babasıyla yaptığı tartışmaların çok üzücü olduğuna hiç şüphe yok; ama bu konuda elimizde hiçbir kayıt bulunmamaktadır. Kesin olarak bilinen şey, Eliza'nın Crawford posta gemisi *Enterprise'ın* ikinci kaptanı olan genç Ezra Weeden'la nişanının babasına hürmeten bozulduğu ve 1763 Martının yedisinde, kentin övüncü saygın konukların huzurunda, genç Samuel Winson'ın yönettiği bir törenle Joseph Curwen'la evlendiğidir. *The Gazette*, olaydan çok kısaca söz etti; gazetenin bugüne kalabilmiş en iyi nüshalarında sözü edilen olayla ilgili haber ya kesilmiş ya da yırtılıp atılmıştı. Ward, özel koleksiyoncuların arşivlerinde uzun uzun araştırmalar yaptıktan sonra el değmemiş bir nüsha bulduğunda, dilin anlamsız nezaketiyle eğlenerek şunları okudu:

"Geçtiğimiz Pazartesi akşamı, Kentimiz Tüccarlarından Bay Joseph Curwen ile Kaptan Dutie Tillinghast'ın güzel ve Hünerli Kızı, genç Bayan Eliza Tillinghast, aynı yastığa baş koymak ve mutluluklarını ebedi kılmak üzere evlendiler." Charles Ward'un ilk ünlü deliliğinden önce George Street'den Melville F. Peters'ın özel koleksiyonunda bulduğu, bu olayı ve bundan önceki dönemi kapsayan Durfie-Arnold mektupları, bu yakışıksız evliliğin kamuoyunun duygularını nasıl yaraladığı konusuna ışık tutuyordu. Tillinghastların toplum içindeki yerleri yadsınacak gibi değildi ve Joseph Curwen bir kere daha, başka türlü eşiğini aşmaya hiçbir şekilde ikna edemeyeceği insanların sık sık evine uğradıklarını gördü. Curwen, hiçbir şekilde toplum tarafından tam olarak kabul edilmiş değildi ve zorla gerçekleştirilen bu evlilik yüzünden gelin ıstırap çekiyordu, ama her

halükârda mutlak aforoz yırtılmıştı. Tuhaf güvey eşine davranışında gösterdiği aşırı incelik ve saygıyla hem karısını hem de toplumu şaşırttı. Olney Court'taki yeni evin şimdi tedirginlik veren hiçbir yanı yoktu ve Curwen, karısının hiç ziyaret etmediği Pawtuxet çiftliğinde daha az zaman geçiriyor olmakla birlikte, kentte yaşadığı o uzun yıllar boyunca olmadığı kadar normal bir yurttaş gibi görünüyordu. Sadece bir kişi ona karşı açıkça düşmanlık göstermeye devam ediyordu; bu kişi Eliza ile nişanı birdenbire bozulan genç gemi subayıydı. Ezra Weeden herkesin önünde öcünü alacağına ant içmişti ve oldukça sakin ve yumuşak tabiatlı biri olmasına karşın nişanlısını gasp eden kocaya karşı hiç de hayra alamet olmayan inatçı bir nefret büyütüyordu yüreğinde.

1765 Mayısının yedisinde Curwen'ın tek çocuğu Ann doğdu ve annesiyle babasının bağlı bulundukları Congregational ve Baptist kiliselerine karşı görevlerini uzlaştırmak için evlenmelerinden kısa bir süre sonra konuşmaya başladıkları King's Church rahibi John Graves tarafından vaftiz edildi. Bu doğum ve bundan iki yıl önceki evlilikle ilgili bilgiler yer almaları gereken bütün kent ve kilise kayıtlarından silinmişti ve Charles Ward, dul kadının isim değişikliğinin kendisine Curwen'la akrabalığını öğretmesinden ve deliliğinde zirvesine ulaşan ateşli bir ilgi uyandırmasından sonra çok büyük güçlüklerle bu iki olayın kesin tarihlerini saptayabildi. Doğum kaydı, Bağımsızlık'tan sonra papazlıktan ayrılırken bütün kayıtların birer suretini beraberinde götüren kralcı Dr. Graves'in mirasçılarıyla yapılan bir dizi yazışma sonucu tuhaf bir şekilde elde edilebildi ancak. Ward, bu kaynağı araştırdı, çünkü ninesinin ninesi Ann Tillinghast Potter'ın Episkopal kilisesine bağlı olduğunu biliyordu.

Cunven'ın, kızının doğumundan hemen sonra, her zamanki soğukluğunu bir yana bırakarak portresini yaptırmak üzere bir ressamın karşısında oturmaya karar vermesi büyük bir memnuniyetle karşılandı. Ressam, o zamanlar Newport'ta oturan ve Gilbert Stuart'ın ilk öğretmeni olmakla ünlü Cosmo Alexander adında yetenekli bir İskoç idi. Resmin Olney Court'taki evin kütüphane duvarlarından birindeki bir pano üzerine yapıldığı söylenmekteyse de, resimden söz eden günlüğün ikisi de resmin en son durumu üzerine herhangi bir ipucu vermiyordu. Belli bir yerde oturup kalamayan bilgin, bu dönemde, görülmedik dalgınlıklar göstermeye ve zamanını elinden geldiğince Pawtuxet Road'daki çiftliğinde geçirmeye başladı. Denildiğine göre, olağanüstü bir olayın meydana gelmesini bekliyormuş ya da tuhaf bir keşfin eşiğindeymiş gibi, bastırılmış bir

heyecan ya da gerilim içindeymiş. Bu işte kimya ya da simyanın önemli bir rolü var gibiydi, çünkü bu konu üzerine olan kitaplarının büyük bir bölümünü evden çiftliğe taşımıştı.

Kente ait işlere olan görünürdeki ilgisi azalmamıştı; kültür düzeyi, edebiyat ve insanbilimlerinin korunduğu Newport'a göre çok düşük olan kentin kültür düzeyini yükseltme konusunda Stephen Hopkins, Joseph Brown ve Benjamin West gibi önderlerin çabalarına yardım için hiçbir fırsatı kaçırmıyordu. Daniel Jenckes'a 1763'te kitabevini kurması için yardım etti ve ondan sonra da en iyi müşterisi oldu; her perşembe manşetinde Shakespear resmiyle çıkan *Gazette* in mücadelesine yardımlarını da esirgemedi. Politikada, özellikle Newport'ta güçlü olan Ward partisine karşı Vali Hopkins'i şiddetle destekledi ve 1765'te North Providence'ın ayrı bir kent olması için Mecliste yapılan oylama öncesinde Hacher's Hall'da yaptığı gerçekten etkili ve güzel konuşma, hakkındaki önyargıları her şeyden fazla zayıflattı. Fakat onu yakından izleyen Ezra Weeden tüm bu faaliyetlere alayla burun kıvırdı ve bunların Ölüler Diyarı Tartaros'un en karanlık uçurumlarına yapılan adı konmamış bir gidişgelişin maskesinden başka bir şey olmadığına yemin etti. Yüreği öfke dolu genç adam ne zaman limana gelse, Curwen'ı ve yaptığı her şeyi sistemli bir şekilde araştırıyordu; küçük yassı bir kayıkla geceleyin saatlerce iskeleler civarında dolaşıyor, Curwen depolarında görünecek ışığı ve bazen gizlice körfeze doğru açılan küçük kayığı bekliyordu, peşine düşmek için. Ayrıca Pawtuxet çiftliğini de elinden geldiğince yakından gözetliyordu ve bir keresinde yaşlı Yerli çiftin üzerine saldığı köpekler tarafından fena halde ısırıldı.

2

1770 sonbaharı geldiğinde, Weeden artık zamanın gelip çattığına karar verdi ve meraklı kent halkından oldukça bilgi topladı; Curwen'ın kuşku ve beklenti dolu hali gitmiş, yerini tam başarının gizlenemeyen heyecanına bırakmıştı. Curwen bulduğu, öğrendiği ya da yaptığı şeylerle ilgili olarak halkla uzun bıktırıcı konuşmalar yapmaktan kendini alamıyor gibiydi; ama gizlilik gereksinmesi, sevincini paylaşma arzusuna baskın çıkıyor olmalıydı ki, asla hiçbir açıklama yapmıyordu. Temmuz başlarında meydana gelen bu değişiklikten sonradır ki, uğursuz bilgin, halka ancak uzun yıllar önce ölmüş atalarının verebileceği bilgileri vererek onları şaşırtmaya başladı.

Ama, Curwen’ın heyecan dolu gizli faaliyetleri bu değişiklikle hiçbir şekilde azalmadı. Tam tersine daha da arttı; gemicilik işinin giderek daha büyük bir bölümünü, iflas etmekten duydukları güçlü korkunun bağlarıyla kendine bağladığı kaptanlarla yürütür oldu. Kârının sürekli düştüğünü ileri sürerek köle ticaretini tamamen bıraktı. Zamanını mümkün olabildiğince Pawtuxet çiftliğinde geçiriyordu; bununla beraber tam olarak mezarlıklarda değilse bile, mezarlıklarla ilişkili yerlerde ara sıra görüldüğüne dair söylentiler dikkatli insanları, yaşlı tüccarın alışkanlıklarının nasıl tamamen değişmiş olduğunu düşünmeye itti. Ezra Weeden, deniz yolculukları nedeniyle gözetleme süresinin ister istemez kısa ve kesik kesik olmasına karşın, öcünü alma konusunda sıradan kent halkından ve çiftçilerden çok daha sebatlıydı ve Curwen’ın işlerini daha önce hiç kimsenin yapmadığı kadar kılı kırk yararak inceden inceye gözden geçirdi.

Tuhaf tüccara ait gemilerin hiç de normal olmayan birçok manevrası, ticareti önemli ölçüde engelleyen Şeker Yasasına[6] karşı her kolonicinin direnmeye karar verdiği o karışıklık günlerinde normal kabul edilmişti. Kaçakçılık ve kaçamak Narragansett Körfezinde bir kuraldı ve yasadışı yüklerin geceleri karaya çıkarılması son derece olağandı. Ama Weeden, Town Street iskelesindeki Curwen depolarından gizlice ayrıldığını gördüğü mavnaları veya küçük şalopaları her gece izleyerek, çok geçmeden uğursuz kaçakçının korkup saklanması gereken şeylerin yalnızca Majestelerinin silahlı gemileri olmadığından kesinlikle emin oldu. 1766’daki değişiklik öncesinde bu kayıklar çoğunlukla körfezden aşağı taşınıp, Pawtuxet’in kuzeyinde karanlık bir noktada karaya çıkarılan zincire vurulmuş zencileri taşırdı; sonra bu zenciler kayalık sahilden ve kırlardan geçirilerek Curwen çiftliğine getirilir, pencere yerine sadece yüksek dar yarıklar bulunan taştan büyük ek binaya kilitlenirlerdi. Ama, bu değişiklikten sonra, bütün program değişti. Curwen birdenbire köle ithalatını durdurdu ve bir süre için geceleri denize açılmaktan vazgeçti. Sonra, 1767 baharında yeni bir politika izlenmeye başlandı. Bir kere daha mavnalar kararmış sessiz iskelelerden gizlice ayrılmayı ve körfezde belli bir uzaklığa kadar, belki de bu defa, çok değişik görünümlerdeki son derece büyük yabancı gemilerle buluşup, onlardan yük aldıkları Nanquit Point’e kadar gitmeyi alışkanlık edindiler. Sonra, Curwen’ın gemicileri bu yükü kıyıdaki her zamanki noktada indirip karayoluyla çiftliğe taşır ve daha önce zencilerin kapatıldığı aynı gizemli binaya kilitlerlerdi. Yük hemen hemen tamamen kutulardan ve sandıklardan

oluşurdu ve bunların büyük bir kısmı rahatsız edici derecede tabutu andıran ağır dikdörtgen sandıklar olurdu.

Weeden, toprağın ayak izlerini belli eden karla kaplı olduğu zamanlar dışında tek bir hafta bile atlamadan, her gece uzun süren ziyaretlerde bulunarak çiftliği büyük bir gayretle hiç aralıksız izliyordu. Böyle havalarda bile, artlarında nasıl izler bırakmış olduklarını görmek için kafilenin kat ettiği yolu izleyerek ya da komşu nehrin buzları üzerinde yürüyerek çiftliğin mümkün olduğunca yakınına kadar gelirdi. Denizcilik görevlerinin gece nöbetlerini kesintiye uğrattığını görerek, kentte bulunmadığı zamanlarda araştırmalarını kendisi adına sürdürmesi için meyhane arkadaşlarından Eleazer Smith adında birini kiraladı. Her ikisi de bazı olağanüstü söylentiler yayabilirlerdi. Bunu yapmamış olmalarının tek nedeni, ortaya çıkmalarının avlarını uyaracağını ve daha fazla ilerlemelerini olanaksız hale getireceğini biliyor olmalarıydı. Bunun yerine, harekete geçmeden önce kesin bir şeyler öğrenmeyi yeğlediler. Öğrenmiş oldukları şey çok ürkütücü olmalıydı; Charles Ward annesiyle babasına birçok defa Weeden’ın daha sonra defterlerini yakmış olmasından duyduğu üzüntüden söz etti. Keşifleri hakkında söylenebilecek şeylerin tümü, Eleazer Smith’in bütünlükten uzak günlüğüne karaladığı bazı kısa notlar ve bu ikilinin sonunda söyledikleri bazı cümleleri ürke ürke yineleyen diğer günlük ve mektuplardan ibaretti - ve bunlara göre çiftlik, kapsam ve derinliğine akıl sır ermeyecek çok büyük ve çok korkunç bir tehdidin kılıfından başka bir şey değildi.

Öyle anlaşılıyor ki, Weeden ile Smith çiftliğin altında yaşlı Yerli ile karısından başka çok sayıda insanın yaşadığı bir dizi tünel ve yeraltı mezarlıkları bulunduğunu daha işin başında anladılar. Sivri tepeli eski ev, kocaman bacası ve kare kare camlı pencereleriyle on yedinci yüzyılın ortalarından kalmaydı; kuzey duvarına bitişik olarak inşa edilmiş laboratuvarın eğik çatısı neredeyse yere değiyordu. Bu bina diğerlerinden daha masum durmakla birlikte, olmadık saatlerde duyulan seslere bakılacak olursa, altındaki gizli geçitlerden buraya yol olmalıydı. 1766’dan önce bu sesler, mırıltılardan, zencilerin fısıltılarından ve tuhaf şarkı ve dualar eşiliğinde çılgınca feryatlardan ibaretti. Ama bu tarihten sonra, duygusuz boyun eğişlerin monoton vızıltısıyla çılgın öfke patlamaları, gümbür gümbür konuşmalarla inleme ve yalvarmalar, arzu dolu solumalarla itiraz haykırışları arasındaki seslerin tamamını kapsadıkça çok tuhaf ve korkunç bir hal aldılar. Konuşmalar, çatlak çatlak çıkan sesi sık sık karşılık verir,

azarlar ya da tehdit ederken duyulan Curwen tarafından bilinen birçok değişik dildeydi.

Bazen evde birçok insan var gibi gözüküyordu: Curwen, bazı tutsaklar ve bu tutsakların muhafızları. Bazen, onca yabancı liman gezip görmüş olmalarına karşın ne Weeden'ın ne de Smith'in hiç duymadıkları türden, çoğu şu ya da bu ulusa ait olması gereken sesler duyuluyordu. Konuşmaların niteliğine gelince, sanki zorla bilgi almak için, Curwen dehşet içindeki ya da isyan halindeki mahkûmları sorguluyor gibiydi.

Weeden, zaman zaman duyduğu konuşma kırıntılarını kelimesi kelimesine not etmişti, çünkü bildiği İngiliz, Fransız ve İspanyol dilleri kullanılıyordu sık sık; ama bunlardan geriye hiçbir şey kalmadı. Bununla birlikte, Weeden'ın söylediğine göre, Providencelı ailelerin geçmişteki bazı işleriyle ilgili birkaç konuşma dışında, sorulan soruların ve verilen yanıtların çoğunluğu anlayabildiği kadarıyla tarihsel, bilimsel konulara, bazen de çok uzak yerlere ve dönemlere ilişkindi. Sözgelimi, bir defasında, ikide bir öfkeden kuduran ters biri, Kara Prens'in[7]> 1370'de Limoges'da yaptığı katliam konusunda, sanki bilmek zorunda olduğu gizli bir neden varmışçasına Fransız dilinde sorguya çekilmişti. Curwen tutsağa -eğer tutsaksa- katliam emrinin eski Roma yeraltı kemerindeki sunakta bulunan Oğlak Burcu işareti yüzünden mi, yoksa Haute Vienne Coven'lı Kara Adam Üç Sözcüğü söylediği için mi verildiğini sordu. Sorusuna yanıt alamayan sorgucu, aşırı çarelere başvurmuş olmalıydı ki, korkunç çığlıkları bir sessizlik, mırıltılar ve vurma sesleri izledi.

Pencere perdeleri her zaman sıkı sıkıya çekili olduğundan, bu karşılıklı konuşmaları hiçbir zaman gözüyle gören olmadı. Ama bir keresinde, bilinmeyen bir dilde yapılan bir konuşma sırasında perdeye, 1764 Ağustosunda Hacher's Hall'da gördüğü, Penssylvania Germantownlu bir adamın sunduğu ve duyurusu "Kudüs'ün, Hazreti Süleyman'ın Tapınağının, Krallık Tahtının, Ünlü Kulelerin ve T epelerin yanı sıra Kurtarıcı'mızın Gethsemane Bahçeleri'nden Golgotha Tepesindeki Haç'a kadar çektiği Acıların gösterildiği ünlü Kudüs kentinden görüntüler; meraklılarının mutlaka görmesi gereken sanat şaheseri bir Heykel" şeklinde yapılan usta işi bir gösterideki kuklalardan birini anımsatarak Weeden'ı fazlasıyla irkilten bir gölgenin düştüğü görüldü. Konuşma devam ederken, sürüne sürüne ön odanın penceresine fazlaca yaklaşmış olan dinleyicinin bu benzerlikten dolayı ürküp sıçraması yerli çiftin köpekleri serbest

bırakmasına yol açtı. Bu olaydan sonra, evde herhangi bir konuşma yapıldığı hiç duyulmadı ve Weeden'la Smith, bundan Curwen'ın eylem alanını aşağı bölgelere taşıdığı sonucunu çıkardılar.

Böylesi bölgelerin varlığı birçok şeyden açıkça anlaşılıyordu. Üzerinde herhangi bir bina bulunmayan topraklardan hiçbir yanlış anlamaya yer bırakmayan hafif çığlıklar ve iniltiler duyulurken, Pawtuxet ovasının nehre doğru dimdik indiği yamaçta, nehir kıyısındaki çalıların arasına gizlenmiş, tepe içerisindeki mağaraların girişi olduğu açıkça anlaşılan ve koca koca taşlardan bir çerçeve içerisine yerleştirilmiş meşeden, kemerli ağır bir kapı bulunuyordu. Weeden bu yeraltı mezarlarının ne zaman ve nasıl inşa edilmiş olduğunu söyleyemiyordu ama nehirden gelen işçi takımlarının kimseye görünmeden nasıl rahatlıkla buraya ulaşabileceklerine sık sık dikkati çekiyordu. Joseph Curwen melez denizcilerinden elbetteki çok çeşitli işlerde yararlanıyordu. Yağmurların çok fazla yağdığı 1769 baharında, iki gözetleyici yeraltından herhangi bir sırrın açığa çıkıp çıkmayacağını anlamak için sarp nehir yamacını bakışlarıyla dikkatle taradılar ve sel sularıyla açılan derin oyuklarda bol miktarda insan ve hayvan kemiği gömülü olduğunu görerek bekledikleri ödülü elde ettiler. Elbette ki, büyükbaş hayvan yetiştirilen bir çiftliğin arka taraflarında ve eski yerli mezarlarının çok yaygın olarak bulunduğu bir yörede böyle şeylerin birçok açıklaması olabilir, ama Weeden'la Smith bundan kendilerine göre bir sonuç çıkardılar.

1770 Ocağında, Weeden'la Smith bütün bu şaşırtıcı olaylar konusunda ne düşüneceklerini ya da ne yapacaklarını hâlâ boş yere tartışıp dururlarken, *Fortaleza* olayı meydana geldi. Önceki yaz gümrük muhafaza gemisi *Liberty*'nin Newport'ta yanmış olmasından dolayı çileden çıkmış olan, Amiral Wallace'ın kumanda ettiği gümrük filosu yabancı gemiler üzerinde çok sıkı bir denetim uygulamaya başlamıştı; bu önlemler çerçevesinde, Kaptan Harry Leshe komutasındaki Majesteleri'nin silahlı uskunası *Cygnet*, seyir defterindeki kayda göre Kahire'den Province'a gitmekte olan, Kaptan Manuel Arruda komutasındaki *Fortaleza* adlı, Ispanya'nın Barselona limanına kayıtlı salapuryayı bir sabah erken saatlerde kısa bir takipten sonra yakaladı. Gemide kaçak mal bulunup bulunmadığı araştırıldığında, çok şaşırtıcı bir gerçek ortaya çıktı: Yükün tamamı, bir mavna ile Nanquit Point açıklarına gelecek olan ve adını açıklamayı Kaptan Arruda'nın bir onur meselesi yaptığı 'Gemici A.B.C.'ye teslim edilecek Mısır mumyalarından ibaretti. Bir yandan yükün kaçak olmaması, öte yandan yasadışı gizli giriş

yapılmış olması yüzünden ne yapacağını bilemeyen Newport'taki Deniz Kuvvetleri Mahkemesi, sonunda Tahsildar Robinson'ın önerilerine uyarak, Rhode Island sularına girmemesi koşuluyla gemiyi serbest bıraktı. Daha sonra geminin Boston Limanı yakınlarında görüldüğü yolunda söylentiler duyulduysa da, açıkça limana girdiği görülmemişti.

Bu olağanüstü olay üzerinde Providence'da çok konuşuldu; mumya yüküyle uğursuz Joseph Curwen arasında bir bağ bulunduğuna kesin gözüyle bakmayan hemen hemen hiç kimse yoktu. Alışılmamış konulardaki çalışmaları ve ithal ettiği acayip kimyasal maddeler herkesçe biliniyor, mezarlıklara olan düşkünlüğünden çok yaygın bir kuşku duyuluyordu; böyle olunca da kentte başka hiç kimseye ait olması düşünülemeyecek bu acayip ithalatın Curwen'la bağlantısını kurmak için pek fazla düş gücü gerekmiyordu. Curwen, bu doğal inancın bilincinde olduğundan, belki de olayı daha az anormal gösterebileceğini düşünerek, birçok vesileyle dikkat etmeden mumyalarda bulunan pelesenk ağacı sakızının kimyasal değerinden söz etmeye özen gösterdi ama hiçbir zaman bu işle olan ilgisini söyleyecek kadar ileri gitmedi. Weeden'la Smith elbette bu olayın öneminden hiç kuşku duymadılar ve kendilerini Curwen'la ve canavarca işleriyle ilgili çılgınca kuramlar geliştirmeye verdiler.

Ertesi bahar, önceki yıl olduğu gibi yine çok yağmur yağdı ve gözetleyiciler, Curwen çiftliğinin arkasındaki nehrin kıyılarında bazı izler bulabilmek için iyice dikkat kesildiler. Seller geniş bir bölgeyi silip süpürmüş, bir miktar büyük kemik ortaya çıkmıştı ama, gerçekten bir yeraltı odasının veya yeraltı sığınağının varlığını kanıtlayacak bir şey bulunamamıştı. Yine de, sakin sakin akacağı çalılık alanlara ulaşmak için nehrin kayalık taraçalardan şelaleler yaparak aktığı bir mil kadar aşağıdaki Pawtuxet köyünden bazı söylentiler duyuldu. Acayip görünüşlü eski kulübelerin kaba saba köprüden tepeye doğru tırmandığı ve alamanaların uykulu iskelelerde demirlediği bu yerde, nehirde yüzen ve şelaleden aşağı düşmeden önce bir dakika kadar su yüzüne çıkan, ne olduğu anlaşılamamış bazı şeyler görüldüğüne ilişkin bazı kuşkulu söylentiler yayıldı ortalığa. Elbette ki, Pawtuxet, mezarlıkların bol olduğu birçok yerleşim bölgesinden geçen uzun bir nehirdi ve elbette ki bahar yağmurları çok bereketli olmuştu, ama köprü civarında yaşayan balıkçılar, bu şeylerden birinin, altında sessizce akan suya batıp gitmeden önce göze çarpacak şekilde suyun üzerinde dikelmesinden ya da durumu, normal olarak haykıran nesnelerin durumundan çok farklı olan diğer yarısının çığlık çığlığa haykırmasından

hoşlanmadılar. Bu söylentiler Smith'in -çünkü Weeden tam o sıralar denizdeydi- alelacele, çiftliğin arkasından geçen nehrin kenarına inmesine neden oldu; burada oldukça büyük bir yeraltı mağarasından yeterince kanıt kalmış olacağından hiç kuşkusu yoktu. Ama sarp nehir kıyısına ulaşmak için yol bulamadı, çünkü küçük çapta bir heyelan, üst tarafı çalı kaplı dimdik bir duvardan başka bir şey bırakmamıştı geride. Smith bazı kazı denemelerine giriştiyse de, başarı şansı olmadığından -ya da belki de başarı ihtimalinden korkarak- bu işten vazgeçti. İnatçı ve kinci Weeden, o sırada karada olsaydı ne yapardı, Allah bilir.

3

1770 sonbaharı geldiğinde, Weeden yaptığı keşifleri başkalarına anlatmaya karar verdi; çünkü, ortada birbiriyle bağlantılı çok sayıda gerçek ve hayalgücünü kışkırtanın kıskançlık ve kincilik olduğu suçlamasını çürütecek ikinci bir tanığı vardı. Kendine ilk sırdaş olarak, bir yandan dürüstlüğünden kuşku duyamayacak kadar iyi tanıdığı, öte yandan kentin etkili ve sözü sayılan insanlarından biri *olan Enterprise'ın* kaptanı James Mathewson'ı seçti. Aralarındaki konuşma, neredeyse her cümleyi doğrulayan Smith'in huzurunda, Sabin'in rıhtım yakınlarındaki meyhanesinin üst kat odalarından birinde yapıldı; Kaptan Mathewson'ın çok etkilenmiş olduğu görülebiliyordu. Kentteki başka herkes gibi o da Joseph Curwen hakkında çok kötü şeyler düşünmekteydi; bu yüzden tam olarak ikna olması için düşüncelerinin böyle doğrulanması ve biraz daha bilgi gerekiyordu yalnızca. Konuşmanın sonunda Mathewson çok ciddi bir tavır takındı ve iki genç adama bu konuda ağızlarını sıkı tutmaları emrini verdi. Bu bilgiyi Providence'ın en kültürlü en önemli şahsiyetlerinden on kadarına ayrı ayrı vererek görüşlerini öğreneceğini ve tavsiyelerine göre davranacağını söyledi. Gizlilik her halükarda esastı; çünkü, polisin veya milis kuvvetlerinin başa çıkabileceği bir iş değildi bu ve daha önemlisi, zaten ortalık bu kadar karışıkken, neredeyse yüz yıl kadar önce Salem'de meydana gelen ve Curwen'ın kaçıp buralara gelmesine yol açan paniğin bir benzerinin tekrarlanmaması için, kolayca heyecanlanan kalabalıkların bu durumdan haberdar olmamaları gerekiyordu.

Mathewson, Venüs'ün meridyen üzerinden son geçişine ilişkin broşürüyle bir bilim adamı ve derin bir düşünür olduğu ortaya çıkan Dr. Benjamin West'e; Warren'dan yeni göç etmiş ve Presbyterien Lane'in üst

tarafındaki tepede inşa edilmekte olan evinin tamamlanmasını beklerken geçici olarak yeni King Street'te bir evde oturan, Yüksekokul başkanı Rahip James Manning'e; Newport'taki Felsefe Cemiyeti'nin üyesi ve çok zeki bir insan olan eski vali Stephen Hopkins'e *Gazette*'in yayımcısı John Carter'a; dördü de yörenin kodamanları olarak bilinen John, Joseph, Nicholas ve Moses Brown kardeşlere (kardeşlerden Joseph amatör bir bilim adamıydı); bilgin bir kişi ve Curwen'ın satın aldığı tuhaf tuhaf mallar konusunda ilk elden bilgi sahibi Dr. Jabez Bowen'a ve hükümet izniyle korsanlık yapan, kuvvete baş vurmak gerekirse, kendisine güvenilebilecek, olağanüstü bir cesaret ve enerjiye sahip Kaptan Abraham Whiple'a bilgi vermenin yerinde olacağını düşünüyordu. Bu insanlar, gerekirse görüşmeleri için bir araya toplanacakve harekete geçmeden önce Koloni Valisi Newportlu Joseph Wanton'ı haberdar edip etmeyeceklerine karar verme sorumluluğu bu insanların olacaktı.

Kaptan Mathewson, görevinde hiç beklemediği kadar başarılı oldu; çünkü, gördü ki, kendine sırdaş seçtiği insanlardan bir ikisi Weeden'ın öyküsünün hortlaklara ilişkin yanını bir miktar kuşkuyla karşılamış olsa da, gizlice ve birlikte hareket etmenin gerekliliğine katılmayan kimse çıkmadı. Curwen'ın kentin ve Koloninin refahı için niteliği belirsiz potansiyel bir tehdit oluşturduğu açıktı ve ne pahasına olursa olsun bertaraf edilmesi gerekiyordu. 1770 Kasımının sonlarına doğru, kentin önde gelen simaları Stephen Hopkins'in evinde toplanarak alınacak önlemleri görüştüler; Weeden'ın Kaptan Mathewson'a verdiği notları dikkatle okudular ve ayrıntılarla ilgili tanıklıklarına başvurmak için Weeden'la Smith'i çağırdılar. En iyi ifadesini Kaptan Whipple'ın kuru sıkı tehditlerinde ve yakası açılmadık küfürlerinde bulan bir kararlılık duydukları korkuyu bastırsa da, toplantı bitmeden, katılımcıların hepsi tuhaf bir korkunun pençesine düştüler. Valiye ihbar edemezlerdi, çünkü bunun için yasal yollar dışında bir yol izlemeleri gerekiyordu. Nerelere kadar uzandığı kestirilemeyen gizli güçleriyle Curwen, kenti terk etmesi gönül rahatlığıyla istenebilecek biri değildi. İnsan, adı konmamış misillemelerle karşılaşabilirdi ve kötülük saçan yaratık bu isteğe boyun eğse bile, bu, bir pisliğin yer değiştirmesinden başka neydi ki? Kanunsuzluğun hüküm sürdüğü yıllardı; Kralın gümrük muhafaza kuvvetleriyle yıllardır dalgasını geçen bu insanlar, gerektiğinde böyle bir görev karşısında duraksayacak değillerdi ya! Feleğin çemberinden geçmiş korsanlardan kalabalık bir grupla Pawtuxet çiftliğine ani bir baskın vererek Curwen'a açıklama yapması için son bir şans

tanınacaktı. Eğer değişik seslerle kendi kendine konuşan ve çığlıklar atarak eğlenen bir, deli olduğu kanıtlanırsa hapsedilecekti. Yok eğer daha ciddi bir durum ortaya çıkar, yeraltında yaşanan dehşetin gerçek olduğu anlaşılırsa Curwen'la beraberindekiler öldürülmeliydi. Bu iş, sessizce yapılmalı, hatta dul karısına ve onun babasına bile olayın nasıl cereyan ettiği anlatılmamalıydı.

Bu ciddi adımlar atılır ve tartışılırken, kentte öylesine korkunç ve anlaşılmaz bir olay meydana geldi ki, oldukça geniş bir çevrede uzunca bir süre bundan başka hiçbir şey konuşulmadı. Ocak ayında, yerlerin kalın bir kar örtüsüyle kaplı olduğu aylı bir geceyarısı, nehrin ve tepelerin üzerinde çın çın öten ve insanın kanını donduran çığlıklar, uykulu yüzlü insanların pencerelere üşüşmelerine neden oldu ve Weybosset Point yöresinde oturan insanlar, Turk's Head'in önündeki iyi temizlenmemiş alanda çılgınca bata çıka yürüyen beyaz bir şey gördüler. Havlayan köpeklerin sesleri duyuluyordu uzaktan uzağa, ama uyanan kentin şamatası başlayınca havlama sesleri duyulmaz oldu. Bir sürü insan ne olup bittiğini anlamak için ellerinde fenerler ve tüfeklerle dışarı fırladı, ama araştırmaları bir sonuç vermedi. Bununla birlikte ertesi sabah, Long Dock'ın, Abbott'ın içki imalathanesinin ötelerine kadar uzandığı yerde, Great Bridge'ın güney payandaları civarında buzların arasına sıkışmış dev gibi, kaslı ve çırılçıplak bir ceset buldular; cesedin kimliği, bitmez tükenmez tahminlere ve fısıltılara konu oldu. Dehşetle yuvalarından dışarı uğramış gözleriyle kaskatı kesilmiş bu yüz, sadece çok çok yaşlı insanların belleğinde bir şeyler canlandırdığı için, gençlerden çok yaşlı insanların fısıltılarla konuşmalarına yol açtı. Tir tir titreyerek, şaşkınlık ve korku içinde gizli gizli fısıldaştılar; çünkü bu katılıp kalmış iğrenç yüz hatları birisine şaşılacak kadar çok benziyordu - ve bu birisi, tam elli yıl önce ölmüş bir adamdı.

Cesedi bulduklarında Ezra Weeden da oradaydı ve bir önceki gece duyulan köpek havlamalarını anımsayarak Weybosset Street boyunca yürüyüp seslerin geldiği Muddy Dock Bridge'in karşı yakasına geçti. Çok tuhaf bazı beklentiler içindeydi ve caddenin Pawtuxet Road'la birleştiği yerdeki yerleşim bölgesinin kıyısında karda birtakım garip izler bulduğunda hiç şaşırmadı. Çıplak dev, köpeklerle birçok çizmeli adam tarafından takip edilmişti ve geri dönen köpeklerle sahiplerinin izleri kolaylıkla izlenebiliyordu. Kasabanın kıyısına çok fazla yaklaşınca takipten vazgeçmişlerdi. Weeden acı acı gülümsedi ve pek fazla düşünmeden

mekanik bir şekilde ayak izlerini kaynağına doğru izledi. İzler, pekâlâ tahmin ettiği gibi Coseph Curwen’ın Paw-tuxet çiftliğine doğru gidiyordu; izlerin birbirine karışmayacağı şekilde avlunun daha az çiğnenmiş olması için neler vermezdi ki. Ama çiğnenmiş olduğuna göre, gün aydınlığında gelip bakmayı göze alması da gerekmiyordu. Weeden’ın raporunu derhal götürdüğü Dr. Bowen yabancı cesete otopsi yaptı ve kendinin son derece şaşırtan acayiplikler keşfetti. Dev adamın sindirim sistemi hiç kullanılmışa benzemiyordu, öte yandan cildinin açıklanması olanaksız kaba ve gevşek bir dokusu vardı. Yaşlıların, bu cesedin, Curwen’ın şirketinde satış memuru olan Aaron Hoppin’in dedesinin babası nalbant Daniel Green’e benzerliğinden fısıltıyla söz etmelerinden etkilenen Weeden, Daniel Green’in gömülü olduğu yeri öğrenene kadar soruşturup durdu. O gece, on kişilik bir grup Herrenden’s Lane’in karşısındaki eski North Burying Ground’u ziyaret etti. Mezarı tam da bekledikleri gibi boş buldular.

Bu arada, Joseph Curwen’ın postasına el koymak amacıyla posta sürücüsünün yolunu kesmek için gereken düzenlemeler yapılmıştı ve çıplak cesedin bulunması olayından kısa bir süre önce Salemli Jedediah Orne diye birinden gelen bir mektup, bu işte işbirliği yapan insanları derin düşüncelere şevk etti. Bir kısmı, Charles Ward’un bulduğu özel aile arşivinde kopyalanarak saklanmış olan mektupta şunlar yazılıydı:

“Eski Meselelere kendi bildiğin yolda devam ediyor olmanıza çok memnun oldum ve Salem Köyünde Bay Hutchinson’ın evinde daha iyisinin yapıldığını da sanmıyorum. Ancak bir Parçasını toplayabildiğimiz Şeyden H.’nın diriltti̇ği O şeyde Dehşetten başka bir şey olmadığı kesin. Gönderdiğiniz şey, belki bir şeyin eksik olması yüzünden, belki de ya benim telaffuzum ya da sizin kopyanız nedeniyle Sözlerin doğru olmaması yüzünden Çalışmadı. Tek başıma ne yapacağımı şaşırmış durumdayım. Borellus’u izleyecek kadar Simya ilmine vakıf değilim ve elimde sadece sizin tavsiye ettiğiniz *Necronomicon* un VII. Kitabı var. Sizin, Bay Mather’ın çok yerinde olarak anlatılan şeyin Korkunçluğuna hükmettiği, —’nın kenar notu konusundaki hassasiyetini bildiğimden, kimi dirilteceğimiz konusunda çok dikkatli olmamız için bize anlatılanlara dikkatinizi çekmeliyim. Size tekrar söylüyorum, yeniden öldüremeyeceğiniz bir şeyi asla diriltmeyin; bununla şunu demek istiyorum, O da size karşı en Güçlü Araçların bile bir işe yaramayacağı birini diriltebilir. Daha büyük olanı yanıt vermek istemeyebilir ve sizden daha fazla hükmetmeye kalkışabilir diye daha Küçük olanına sorun. Ben

Zaristnatmik’in Abanoz Kutusunda neler olduğunu bildiğinizi öğrendiğimde, size kimin anlatmış olabileceğini bildiğimden, korktum. Ve bana Simon olarak değil de Jedediah olarak yazmanızı sizden bir kere daha istiyorum. Bu Toplulukta bir İnsan çok uzun yaşamayabilir ve benim nasıl Oğlum olarak geri geldiğimi biliyorsunuz. Kara Adam’ın Roma duvarı altındaki Kemerde Sylvanus Cocidius’tan ne öğrendiğinden beni haberdar etmenizi dört gözle bekliyorum ve sözünü ettiğiniz Elyazmasını bana ödünç verecek olursanız size minnettar kalacağım.”

Philadelphia’dan yazılmış imzasız bir başka mektup, özellikle aşağıdaki pasaj nedeniyle benzer bir heyecan yarattı:

“ Hesapların her zaman sadece sizin Teknelerinizle gönderilmesi hususunda söylediklerinizi göz önünde bulunduracağım, ama onların ne zaman geleceğinden hiçbir zaman emin olamam. Söz konusu Meselede sadece bir tek şeye daha ihtiyacım var, ancak sizi tam olarak anladığımdan emin olmak istiyorum. Bana verdiğiniz Malum ata göre etkinin tam olması için hiçbir Parçanın eksik olmaması gerekiyor, ama bir bilseniz bundan emin olmak ne kadar zor. Bütün bir Sandığı alıp götürmek oldukça Tehlikeli ve Mesuliyetli, ayrıca bu işi Kentte (sözgelimi, St. Peter’s, St. Paul’s, St. Mary’s veya Christ Church) yapmak neredeyse imkânsız. Ama geçtiğimiz Ekimde diriltilende nasıl Kusurlar olduğunu ve bütün Meselelerde kılavuz olarak kullanacağınız doğru Usulü 1766’da buluncaya dek ne kadar çok canlı Numune kullanmak zorunda kaldığınızı biliyorum. Geminizin gelmesini sabırsızlıkla bekliyorum ve bir haber almak ümidiyle her gün Bay Biddle’ın İskelesine uğruyorum.”

Üçüncü bir kuşkulu mektup bilinmeyen bir dilde, hatta bilinmeyen bir alfabeyle yazılmıştı. Charles Ward’un bulduğu Smith’in günlüğünde sık tekrarlanan bir harf kombinasyonu beceriksizce kopya edilmişti; Brown Üniversitesi’ndeki yetkililer bunun Amhara veya Abyssinia[8] alfabesi olduğunu söyledilerse de sözcüğün ne anlama geldiğini bilemediler. Bu mektuplardan hiçbiri Curwen’a asla verilmedi, ama kısa bir süre sonra Salem’den Jedediah Orne’ın kaybolması Providencelıların bazı sessiz adımlar atmaya başladıklarını gösteriyordu. Pennsylvania Historical Society’den Dr. Shippen tekin olmayan bir şahsın Philadelphia’da bulunduğuna ilişkin tuhaf bir mektup almıştı. Ama daha kesin adımlar henüz hazırlık aşamasındaydı; yeminli ve tecrübeli gemiciler, sadık eski korsanlar Brown ambarlarında geceleri, Weeden’ın ifşaatının esas

meyveleri olarak görülmesi gereken gizli toplantılar yapıyorlardı. Joseph Curwen'ın muzır esrarından geriye hiçbir iz bırakmayacak bir kampanyanın planları yavaş ama emin adımlarla gelişmekteydi.

Alınan tüm önlemlere karşın, Curwen'ın her an bir şeylerin olmasından kuşkulandığı belliydi; çünkü, şimdilerde alışılmadık derecede yüzünden düşen bin parçaydı. Faytonu günün her saatinde kentte ve Pawtuxet Road'da görülüyordu ve kentin önyargılarıyla mücadele etmek için takındığı zoraki nezaketi yavaş yavaş bir kenara bıraktı. Çiftliğin en yakın komşuları Fenner'lar bir gece, pencereleri son derece dar ve yüksekte olan gizemli taş binanın çatısındaki bir aralıktan gökyüzüne vuran parlak bir ışık demeti gördüler ve derhal Providence'ta oturan John Brown'a bildirdiler. Bay Brown, Curwen'ı yeryüzünden silmek amacıyla oluşturulan seçkin grubun yöneticisiydi ve bir eylemin yapılmak üzere olduğundan Fenner'ları haberdar etmişti. Fenner'ların son saldırıya tanık olmamalarının olanaksızlığı yüzünden Brown bunu gerekli gördü ve davranışını, Curwen'ın Providence'taki her nakliyecinin, tüccarın veya çiftçinin açıkça ya da gizlice karşı çıktığı Newport'taki gümrük memurlarının casusu olduğunu söyleyerek açıkladı. Birçok acayip şey görmüş olan komşuların bu kurnazlığa tam olarak inanıp inanmadıkları kesinlikle belli değilse de, Fenner'lar bu kadar tuhaf davranışlar sergileyen bir adama her türlü kötülüğü yakıştırmaya dünden razıydılar. Brown onlara Curwen çiftliğini gözetleme ve olup biten her şeyi düzenli bir şekilde bildirme görevini verdi.

4

Tuhaf ışık demetinin akla getirdiği gibi, Curwen'ın tetikte durduğu ve alışılmadık bir şeyler yapmaya kalkışacağı olasılığı, bir grup ciddi yurttaş tarafından büyük bir dikkatle hazırlanmış eylemi, sonunda çabuklaştırdı. Smith'in günlüğüne göre, yaklaşık yüz kişilik bir grup on iki Nisan 1771 Cuma akşamı saat onda köprünün öte tarafında, Weybosset Point'te, Thurnston'ın Altın Aslan adlı meyhanesinde toplandı. Önemli şahsiyetlerden oluşan yönetici grup içerisinde John Brown'dan başka, cerrahi alet kutusuyla Dr. Bowen; ünlü koca perukasını (Kolonilerde daha büyüğü yoktu) başına geçirmemiş olan Başkan Manning; yanında, geri kalanların izniyle son anda gruba katılan, bir deniz yolculuğundan henüz dönmüş olan kardeşi Eseh olmak üzere, koyu renkli paltosuna bürünmüş Vali Hopkins; John Carter; Kaptan Mathewson ve hücum edecek gruba asıl

önderlik edecek olan Kaptan Whipple vardı. Bu şefler herkesten ayrı olarak bir arka odada toplanıp görüştüler, sonra Kaptan Whipple büyük odaya gelerek orada toplanmış denizcilere son yeminlerini ettirip talimatlarını verdi. Görevi, Curwen'ı izleyip faytonunun çiftliğe doğru yola çıktığını bildirmek olan Weeden'ı arka odada bekleyen liderlerin yanında Eleazer Smith de vardı.

On otuz sularında, Great Bridge'in üzerinden büyük bir gürültü, ardından da caddeden geçmekte olan bir faytonun sesi duyuldu; ölüm mahkûmunun son murdar büyücülük gecesi için yola koyulmuş olduğunu anlamak için bu saatte Weeden'ı beklemek gerekmiyordu. Biran sonra, uzaklaşmakta olan faytonun Mudy Dock Bridge üzerinden duyulan tıkırtısı iyice hafiflerken Weeden göründü ve hücuma katılanlar askeri bir düzen içerisinde, yanlarındaki çakaralmazlarım, av tüfeklerini ve balina zıpkınlarını sırtlanarak sessizce sokağa döküldüler. Weeden'la Smith grupla beraberdi ve arka odadaki görüşmeye katılanlardan, Kaptan Whipple lider olarak, Kaptan Eseh Hopkins, John Carter, Başkan Manning, Kaptan Mathewson ve meyhanedeki toplantı başladığında orada bulunmayan ama saat on birde gelen Moses Brown aktif göreve katılmışlardı. Tüm bu özgür insanlar, yanlarındaki yüz kadar gemiciyle vakit geçirmeden uzun sürecek yürüyüşlerine başladılar; Mudy Dock'ı arkalarında bırakıp Pawtuxet Road'a doğru çıkan Broad Street'in tatlı yokuşunu tırmanırlarken zalim bir ifadenin okunduğu yüzlerinde az da olsa bir endişe vardı. Elder Snow Kilisesi'nin hemen ötesinde adamlardan bazıları, erkenden doğmuş ilkbahar yıldızları altında uzanan Providence'a son bir def a dönüp bakmak için durdular. Çan kuleleri ve üçgen çatılar karanlığı yırtıyor, Köprü'nün kuzeyindeki küçük körfezden hafif, tuzlu bir yel esiyordu. Vega yıldızı, suyun öte yakasındaki, ağaçların tepeleriyle tamamlanmamış Yüksekokul binasının çatı çizgisinin iç içe girdiği büyük tepe üzerinde yükseliyordu. Bu tepenin eteklerinde ve tepeye tırmanan dar patikalar boyunca eski kent, emniyeti ve akıl sağlığı için çok büyük ve korkunç bir günah silinip süpürülmek üzere olan Eski Providence düşlere dalmıştı.

Bir saat on beş dakika sonra, baskıncılar önceden kararlaştırıldığı gibi, Fenner'ların çiftlik evine vardılar ve burada kurbanları hakkındaki son raporu dinlediler. Curwen, çiftliğine yarım saat kadar önce gelmiş ve gelişinden hemen sonra o tuhaf ışık gökyüzüne vurmuştu, ama bu sırada görülebilen pencerelerden hiçbirinde ışık yoktu. Son sıralarda hep böyle oluyordu. Daha bu bilgi verilirken, güneyden bir başka güçlü ve parlak ışık

gökyüzüne vurdu; baskıncılar korkunç ve olağanüstü birtakım olayların cereyan edeceği yere çok yaklaşmış olduklarını iyice anladılar. Kaptan Whipple, kuvvetlerine üçe ayrılmalarını emretti; Eleazer Smith'in komutasındaki yirmi kişi, bir ulakla acil yardım için çağırılana dek, Curwen'a gelebilecek yardımlara karşı sahili tutacak; Kaptan Eseh Hopkins komutasındaki yirmi kişilik ikinci grup, kimseye görünmeden çiftliğin arkasındaki nehir kıyısına inerek yamaçtaki meşe kapıyı baltalarla kıracak veya barutla uçuracak; üçüncü grup ise ev ve bitişik binaların civarında kalacaktı. Bu grubun üçte birini Kaptan Mathewson yüksek dar pencereli taş binaya doğru götürecek, üçte birini Kaptan Whipple'ın kendisi ana binaya yönlendirecek, geri kalanlarsa acil durum sinyaliyle çağrılıncaya kadar binaların tümünü kuşatarak bekleyeceklerdi.

Nehir grubu, ıslıkla verilen bir işaret üzerine yamaçtaki kapıyı kıracak ve bekleyip içeriden çıkacak her şeyi yakalayacaktı. Üst üste iki ıslık sesi duyduklarında da düşmana karşı koymak ya da saldırı grubuna katılmak için deliğe doğru ilerleyecekti. Taş binadaki grup da bu işaretleri aynı şekilde anlayacak ve birinci işarette zor kullanarak binaya girecek, İkincisinde bulabildikleri geçitlerden aşağı dalarak, mağaralarda cereyan edeceği düşünülen savaşa katılacaktı. Üst üste çalınan üç ıslıkla verilecek olan üçüncü işaret ya da acil durum işareti, en yakında nöbet bekleyen yedek kuvvetleri yardıma çağıracaktı. Bu gruptaki yirmi kişi ikiye ayrılarak hem çiftlik binasının hem de taş binanın bilinmeyen derinliklerine dalacaktı. Kaptan Whipple yeraltında inşa edilmiş koridorlu, odalı mezarlıkların varlığına kesin olarak inanıyor ve planlarını yaparken başka hiçbir seçeneği göz önünde bulundurmuyordu. Yanında, çok güçlü ve tiz ses çıkaran bir düdüğü vardı; hiçbir terslikten ya da vereceği işaretlerin yanlış anlaşılmasından korkmuyordu. Sahildeki yedekler elbette düdük sesinin neredeyse menzili dışındaydılar; bu yüzden, yardımlarına gerek duyulursa özel haberci göndermek gerekecekti. Moses Brown ve John Carter, Kaptan Hopkins'le birlikte nehir kıyısına giderken, Başkan Manning, Kaptan Mathewson'la birlikte taş binanın yolunu tuttu. Dr. Bowen, Ezra Weeden'la, çiftlik evini zaptedecek olan Kaptan Whipple'ın grubunda kaldı. Saldırı, Kaptan Hopkins'in gönderdiği, nehir grubunun hazır olduğunu bildiren haberci Kaptan Whipple'ın yanına ulaşır ulaşmaz başlayacaktı. O zaman, lider düdüğünü yüksek sesle bir def a öttürecek ve gruplar önceden kararlaştırıldığı gibi üç noktadan aynı anda saldırılarını başlatacaklardı. Saat bire gelirken, üç bölük Fenner'ların çiftlik evinden ayrıldı, bölüklerden biri

sahile inecek, diğeri nehir kıyısını ve yamaçtaki kapıyı arayacak, üçüncüsü de gruplara ayrılarak Curwen çiftliğindeki binalarla ilgilenecekti.

Sahili gözetleyecek grubun içinde yer alan Eleazer Smith, günlüğünde, olaysız bir yürüyüşle kıyıya vardıklarını ve koyun yakınlarındaki kayalıkların üzerinde, tekdüzeliğini bir defa uzaktan duyulan bir ıslık sesinin, bir defa da aynı yönden geldiği sanılan gürleme, haykırış ve barut patlaması karışımı boğuk seslerin bozduğu oldukça uzun bir süre beklediklerini yazıyor. Sonra, adamlardan biri uzaktan uzağa silah seslerinin kulağına çalındığını sandı; daha sonra da, Smith'in kendisi gök gürültüsünü andıran sözlerin havada yankılandığını hissetti. Şafak sökmek üzereyken, çakmak çakmak gözleri, elbiselerine sinmiş bilinmeyen, iğrenç bir kokuyla yorgunluktan bitmiş, vahşi görünüşlü bir haberci ortaya çıkarak müfrezeye, sessizce dağılıp evlerine gitmelerini ve bu geceki işlerle Joseph Curwen adındaki adam hakkında bir daha asla düşünmemelerini ve konuşmamalarını söyledi. Habercinin tavırlarında, sadece sözlerinin asla sahip olamayacağı bir ikna kuvveti vardı; çoğunun tanıdığı denizci, anlaşılmaz bir şekilde ruhundan eksilen ya da ruhuna eklenen bir şeyler yüzünden ebediyen yok olmuştu. Dehşet bölgesine gitmiş diğer arkadaşlarının durumları da aynıydı. Çoğu, tartıya gelmez, tarifi olanaksız bir şeyler yitirmiş ya da kazanmıştı. İnsan denilen yaratıkla hiçbir ilişkisi olmayan ya bir şey görmüş ya duymuş ya da hissetmişlerdi ve bunu unutamıyorlardı. Hiçbirinin asla bu konuda ağızlarından bir şey kaçırdığını duyan olmadı; çünkü, insani içgüdülerin en yaygın olanları için bile korkunç sınırlar vardır. Bir tek bu habercinin görünmesiyle, sahildekiler, dudaklarını ebediyen mühürleyen müthiş bir korkuya kapıldılar. Bu konudaki söylentilerden çok azı günümüze ulaştı; Eleazer Smith'in günlüğü, Yıldızların altındaki Altın Aslan Tabelasından yola koyulan seferle ilgili bugüne kalmış tek yazılı belgedir.

Ama, Charles Ward, Fenner'lardan birinin, ailenin bir kolunun yaşadığı New London'daki bir yakınına yazdığı mektuplarda olaya dolaylı yoldan ışık tutan bazı bilgiler buldu. Anlaşıldığına göre, saldırılan çiftlik evlerinden görülen Fenner'lar, saldırı kollarının harekete geçişini seyretmiş, Curwen'ın köpeklerinin öfkeyle havlamalarını ve ardından saldırıyı başlatan tiz düdük sesini açıkça duymuşlardı. İlk düdük sesinin ardından, taş binadan gökyüzüne doğru yine o güçlü ışık demeti yükselmiş ve bir an sonra, genel saldırı emrini veren ikinci işaretten sonra, tüfek atışlarının hafif tıkırtıları ve ardından da Luke Fenner'ın mektubunda "Waaaahrrrr—R'waaahrrr"

harfleriyle tanımladığı gök gürültüsü gibi korkunç bir çığlık duyulmuş. Ama bu çığlığı yazıya aktarmanın olanağı yoktu ve Luke’un yazdığına göre bu sesi duyan annesi bayılmış. Bu çığlık, sonra, daha hafiflemiş olarak tekrarlandı ve nehir yönünden gelen güçlü bir patlama sesiyle birlikte çok sayıda silahın ateşlenmesinden kaynaklanan, ama bu defa daha da boğuk sesler duyuldu. Bir saat kadar sonra bütün köpekler korkuyla havlamaya başladılar ve yeraltından, niteliği anlaşılamayan bazı gümbürtüler geliyordu; öylesine güçlüydü ki bu gümbürtüler, şömine rafı üzerindeki şamdanlar sallandılar. Keskin bir kükürt kokusu ortalığı kapladı; Luke’un babası üçüncü, yani acil durum işaretini işittiğini söyledi, ama ötekiler bu sesi duyamadılar. Yeniden boğuk boğuk tüfek sesleri, ardından da gırtlaktan gelen iğrenç bir öksürük ya da çağıltıyı andıran ve çığlık olarak kalitesi gerçek akustik değerinden çok sürekliliğinden ve psikolojik değerinden kaynaklanan, daha az etkileyici olmakla birlikte öncekilerden daha korkunç uzun bir çığlık duyuldu.

Sonra Curwen çiftliğinin bulunması gereken noktada, alev alev yanmakta olan bir şey aniden ortaya çıktı ve korkudan deliye dönmüş insanların çığlık ve feryatları duyuldu. Şimşek gibi art arda çakan tüfekler mermi yağdırdılar; yanmakta olan şey yere yıkıldı. Alevalevyanan ikinci bir şey ortaya çıktı ve bir insana ait olması gereken feryadı açıkça duyuldu. Fenner, cinnet halinde sarf edilen bu sözlerden birkaç kelimeyi kendisinin de seçebildiğiniyazdı: “Tanrım, sen koru kulunu!” Sonra tüfekler mermi yağdırmaya devam etti, alev alev yanan bu ikinci şey de yere yıkıldı. Bundan sonra, ortalığa üç çeyrek saat kadar sessizlik çöktü; bu sürenin sonunda Luke’un kardeşi, küçük Arthur Fenner, lanetli çiftlikten yıldızlara doğru yükselmekte olan “kırmızı bir sis” gördüğünü haykırarak söyledi. Buna çocuktan başka tanıklık edecek kimsenin olmamasına rağmen, Luke, o sırada odada bulunan üç kedinin korkudan kasılmalarının ve tüyleri diken diken olarak sırtlarını kamburlaştırmalarının tam da o zamana denk geldiğini kabul etmektedir.

Beş dakika sonra soğuk bir rüzgâr esti ve havayı öyle iğrenç ve dayanılmaz bir kokuyla doldurdu ki, sahildeki grubun ya da Pawtuxet köyündeki uyanık birinin bu kokuyu fark etmesini sadece deniz havasının olağanüstü tazeliği engellemiş olabilirdi. Bu pis koku, Fenner’ların daha önce karşılaştıkları hiçbir kokuya benzemiyordu ve iliklerine dek ürperten bir korkuyla dolduruyordu insanın içini. Hemen ardından, duymak bahtsızlığına uğrayan kişinin bir daha asla unutamayacağı o korkunç ses

duyuldu. Gümbürtüsüyle göğü sarstı ve perde perde sönerken yankıları pencereleri zangır zangır titretti. Boğuk ve müzikaldi, prinç bir enstrümandan çıkıyormuş gibi güçlü ama Arapların yasak kitapları gibi kötülük doluydu. Bilinmeyen bir dilde konuşuyor olması yüzünden, sesin ne dediğini kimse söyleyemezdi ama, şeytanca sözlerini tanımlamak için Luke Fenner şunları not etmişti: “DEESMEES —JESHET — BONEDOSEFE-DUVEMA—ENTTEMOSS.” 1919 yılına kadar hiçbir allahın kulu, bu garip yazıyla insanoğlunun bilgisi dahilindeki şeyler arasında bir bağlantı kuramadı, ama Charles Ward bunları okuduğunda, Mirandola’nın[9] kara büyünün dehşeti üzerine titremeler içinde anlattığı şeyleri tanıyarak sapsarı kesildi.

Ne olduğu anlaşılamayan pis kokunun, bir o kadar tahammül edilemez ikinci bir kokunun katılımıyla iyice karmaşıklaşmasının ardından Curwen çiftliğinde meydana gelen uğursuz mucizeye, insan sesi olduğu su götürmez haykırışlar hep bir ağızdan yanıt verir gibiydiler. Çığlıklardan farkı açıkça anlaşılan bir feryat, ani boşalmalarla güçlenip zayıflayarak uzun bir ulumaya dönüştü. Bu feryat zaman zaman neredeyse anlaşılır gibi olduysa da kimse tam olarak bir tek kelimesini bile anlayamadı ve bir ara şeytanca ve isterik bir gülüşün sınırlarına yönelir gibi oldu. Sonra, belki otuz, belki kırk insanın gırtlağından aynı anda söküldüğü izlenimi veren, çok derinlerden gelmesine karşın yeterince net bir şekilde kulağa ulaşan son derece korku ve çılgınlık dolu bağırtılar duyuldu ve ardından karanlık ve sessizlik her şeye egemen oldu. Genzi yakan dumanlar döne döne gökyüzüne doğru yükselerek yıldızları silikleştirdi, ama hiç alev gözükmedi ve ertesi gün binaların yerli yerinde ve sapasağlam durmakta olduğu görüldü.

Şafağa doğru, giysilerine iğrenç ve niteliği belirsiz kokular sinmiş, korku içinde iki haberci Fenner’ların kapısını vurarak bir fıçı rom istedi ve romun parasını elbette ki fazlasıyla ödedi. Habercilerden birisi, aileye, Joseph Curwen işinin bittiğini ve bir daha bu gecenin olaylarından söz edilmeyeceğini söyledi.

Emrin küstahça görünmesine karşın, tebliğ eden kişinin görünüşü alınmaya yer bırakmıyor ve ona korkutucu bir otorite veriyordu; bu yüzden o gece görülen ve duyulan şeyleri anlatmak için sadece Luke Fenner’ın Connecticut’taki akrabasına gizli gizli yazdığı ve okunduktan sonra yok edilmesini istediği mektuplar kalıyordu geriye. Konuyu unutulmaktan

sadece bu akrabanın Luke Fenner'ın isteğine uymayarak mektupları saklaması kurtardı. Charles Ward'un, Pawtuxet'te oturan ataları konusunda yaptığı uzun süren araştırmaların sonucu olarak söylentilere ilave edeceği bir tek ayrıntı vardı. Pawtuxet köyünden ihtiyar Charles Slocum, dedesinin, Joseph Curwen'ın ölmüş olduğunun ilan edilmesinden bir hafta sonra tarlalarda kömürleşmiş, çarpık çurpuk bir ceset bulunduğuna ilişkin tuhaf bir söylenti duymuş olduğunu anlattı. Konuşmaları canlı tutan, bu yanmış ve çarpılmış cesedin ne tam olarak bir insan cesedine ne de Pawtuxetlilerin o güne kadar gördüğü ya da hakkında bir şeyler okuduğu herhangi bir hayvana benziyor olmasıydı.

5

Bu korkunç saldırıya katılanlardan hiç kimse bu konuda ağzını açmadı; bugüne ulaşan belli belirsiz bilgilerin her kırıntısı, son saldırıya katılanların dışında kalan insanlardan kaynaklanmaktadır. Saldırıya gerçekten katılmış olanların konuyla en ufak bir ilişkisi olabilecek her şeyi yok etmede gösterdikleri özende korkutucu bir şey vardı.

Sekiz gemici öldürülmüştü, ama cesetlerinin gösterilmemesine karşın, aileleri, onların gümrük muhafaza memurlarıyla girişilen bir çatışmada ölmüş oldukları yolundaki beyanla yetindiler. Aynı beyan çok sayıdaki yaralı için de dile getirildi; bu yaralılar sadece ve sadece, kendisi de saldırıya katılan Dr. Jabez Bowen tarafından sarıldı ve tedavi edildi. Açıklaması en zor olan şey, saldırıya katılan herkesin üzerine sinen o adlandırılmayan kokuydu; bu konu haftalarca tartışıldı. Liderlerden en ciddi şekilde yaralananlar Kaptan Whipple'la Moses Brown idi; karılarının mektupları, kocalarının ağızlarının sıkılığı ve sargılarını sıkı sıkıya saklamaya çalışmalarına duydukları şaşkınlığa tanıklık etmektedir. Saldırıya katılanların hepsi psikolojik bakımdan yaşlanmış, üzerlerine bir ağırbaşlılık gelmiş ve sarsılmışlardı. Allahtan ki, hepsi de mücadeleci, sade ve inançlı insanlardı; yoksa kendi düşünce ve duygularını çözümlemeye meraklı, kafası karışık insanlar olsalardı durum elbette daha kötüye giderdi. En fazla altüst olan Başkan Manning idi, ama o bile en koyu gölgeleri ardında bıraktı ve dualarla anılarını küllendirdi. Bu liderlerden her biri daha sonraki yıllarda meydana gelen olaylarda çok önemli bir rol oynadılar ve allahtan ki böyle oldu. Yaklaşık on iki ay kadar sonra Kaptan Whipple, gümrük muhafaza gemisi *Gaspee'yi* yakan çeteyi yönetti ve bu gözüpek eylemde

sağlıksız hayallerin silinip yok edilmesi yönünde atılmış bir adımı görüp tanıyabiliyoruz.

Joseph Curwen'ın dul eşine, içinde kocasının cesedinin olduğu söylenen, ihtiyaç duyulduğunda hemen oracıkta bulunmuş olduğu besbelli, son derece tuhaf görünüşlü, mühürlü, kurşun bir tabut teslim edildi. Kocasının, gümrük muhafaza ile girişilen, ayrıntılarını vermenin pek akıllıca olmayacağı bir çatışmada ölmüş olduğunu söylediler. Joseph Curwen'ın sonuyla ilgili olarak hiç kimse bundan tek kelime fazlasını konuşmadı ve Charles Ward'un bir kuram oluşturmak için, elinde yalnızca bir tek ipucu vardı. Bu çok zayıf ipucu, Jedediah Orne'ın Joseph Curwen'a yazdığı, el konulan mektuptaki, bir kısmını Ezra Weeden'ın el yazısıyla kopya etmiş olduğu, altı titrek bir çizgiyle çizilmiş bir pasajdı. Kopya, Smith'in torunlarına ait evrak arasında bulunmuştu ve her şey olup bittikten sonra, bütün bu olanların anormalliğine dilsiz bir anahtar olması amacıyla Weeden'ın mı kopyayı arkadaşına verdiğine, yoksa, ki bu daha olası, Smith'in daha önceden kopyayı ele geçirerek kurnazca bir tahmin ve ustaca bir sorgulamayla arkadaşından öğrendiklerine dayanarak pasajın altını kendisinin mi çizdiğine karar vermek bize kalıyor. Altı çizili pasaj, tam olarak şöyleydi:

Size tekrar söylüyorum, yeniden öldüremeyeceğiniz bir şeyi asla diriltmeyin; bununla şunu demek istiyorum, O da size karşı en Güçlü Araçların bile bir işe yaramayacağı birini diriltebilir. Daha büyük olanı yanıt vermek istemeyebilir ve sizden daha f azla hükmetmeye kalkışabilir diye daha Küçük olanına sorun."

Bu pasajın ışığında ve mağlup olmuş bir adamın kötülüklerini en aşırı noktalara vardırırken hangi sözü edilmez, kayıp müttefikleri bir araya toplamaya çalışacağını düşünerek, Charles Ward, Providencelılardan birinin Joseph Curwen'ı öldürmüş olup olmadığını merak etti.

Ölmüş adamla ilgili anıların Providence'ın hayatından ve kent kayıtlarından kasten silinmesinde, saldırıya katılan liderlerin nüfuzunun çok yardımı dokundu. Başlangıçta bu kadar köktenci bir tavır takınmayı düşünmemişler ve dul karısının, babasının ve çocuğunun gerçek durumdan habersiz kalmalarını uygun görmüşlerdi; fakat Kaptan Tillinghast kül yutmaz, akıllı bir adamdı ve çok geçmeden kendini dehşete düşüren ve kızıyla torununun soyadlarını değiştirmelerini, kitaplığın ve tüm geri kalan kâğıtların yakılmasını ve Joseph Curwen'ın adının mezartaşından kazınıp

silinmesini istemesine neden olan yeterince söylentiye ulaştı. Thillinghast, Kaptan Whipple’ı iyi tanıyordu ve muhtemelen lanetli büyücünün sonunu başkalarından çok bu tok sözlü denizciden öğrenmiş olmalıydı.

Bu andan itibaren Curwen’la ilgili anıların silinip yok edilmesi giderek hız kazandı ve sonunda tam bir oybirliğiyle kent kayıtlarına ve *Gazette’in* dosyalarına kadar uzandı. Bu iş özü bakımından, gözden düşmesinden sonra Oscar Wilde’ın adı etrafında sürdürülen sessizlikle, boyutu bakımından da Lord Dunsany’nin öyküsündeki, Tanrıların sadece yok olmasına değil, hiçbir zaman var olmamış olmasına da karar verdikleri günahkâr Runagur Kralı’nın yazgısıyla kıyaslanabilir ancak.

1772’den sonra dul kaldığı kabul edilen Bayan Tillinghast Olney Court’taki evi sattı ve 1817’de ölünceye kadar Power’s Lane’de babasıyla birlikte oturdu. Hiçbir allahın kulunun korkudan yaklaşamadığı Pawtuxet’teki ev öylece kendi haline bırakıldı ve akıl almaz bir hızla çürüyüp gitti. 1780’e gelindiğinde sadece taş ve tuğla duvarlar ayaktaydı, 1800’de ise bunlar da yıkılarak şekilsiz birer yığına dönüştü. Ne kimse ardında yamaçtaki kapının bulunabileceği, nehir kıyısındaki çalıların arasına girme cesaretini gösterdi ne de kimse Joseph Curwen’ın yarattığı ve kendi ölümüne de yol açan dehşet sahnelerini tam olarak resmetmeye kalkıştı.

Sadece güçlü kuvvetli Kaptan Whipple’ın arasıra kendi kendine, “Şu — üzerindeki frengi, ama çığlık atarken kahkahalarla gülmeye hiç de hakkı yoktu. Sanki, kahrolası — bir şeyler saklıyor gibiydi. Üç kuruşa onun — evini yakardım,” diye mırıldandığı kulak kesilmiş dinleyicilerce duyuldu.

III. BÖLÜM
Araştırma ve Ruh Çağırma

1

Charles Ward, görmüş olduğumuz gibi, Joseph Curwen'ın soyundan geldiğini ilk 1918'de öğrendi. Geçmişte cereyan etmiş bu esrarengiz olayla ilgili her şeye karşı büyük bir ilgi duymasında şaşılacak bir şey yok; çünkü Curwen'la ilgili olarak duyduğu her söylenti, damarlarında Curwen'ın kanı dolaşan kendisi için yaşamsal bir önem kazanmaya başlamıştı. Hayır, ateşli ve hayalgücü geniş hiçbir jenealog, derhal, istekle ve sistemli bir şekilde Curwen'la ilgili bilgi toplamaktan başka bir şey yapamazdı.

İlk başlarda araştırmasını gizlemeye en ufak bir çaba göstermedi; bu yüzden, Dr. Lymanbile, genç adamın deliliğinin başlangıcı olarak 1919 yılının sonlarından başka bir zaman dilimini vermekte tereddüt etmektedir. Ward, ailesiyle -her ne kadar annesi, Curwen gibi bir atası olmasından pek hoşlanmadıysa da- ve ziyaret ettiği çeşitli müzelerin ve kütüphanelerin görevlileriyle serbestçe konuştu. Ailelerin ellerinde bulunan kayıtlara göz atmak istediğinde amacını hiç gizlemedi ve eskinin günlük tutan, mektup yazan insanlarının anlatıları konusunda genel olarak duyulan eğlenceli kuşkuları paylaştı. Nerede olduğunu boş yere bulmaya çalıştığı Pawtuxet çiftliğinde bir buçuk yüzyıl önce gerçekten neler olduğunu ve Joseph Curwen'ın başına gerçekten neler geldiğini ne kadar çok merak ettiğini sık sık dile getirdi.

Smith'in günlüğüne ve arşivlerine rastladığında ve Jedediah Orne'ın mektubuyla karşılaştığında, Salem'i ziyaret ederek Curwen'ın oradaki ilk faaliyetlerine ve ilişkilerine bir göz atmak istedi ve bunu 1919 Paskalya Yortusu tatili sırasında gerçekleştirdi. Harap Püriten üçgen çatıların, küme küme balıksırtı çatıların şaşaalı eski kentinde önceki konukluklarından yakından bildiği Essex Institute'ta çok iyi karşılandı ve orada Curwen'la ilgili epey bilgiyi açığa çıkardı. Atasının on sekiz Şubat (eski takvime göre) 1662-3'te bugünkü adı Danvers olan, kentten yedi mil uzaklıktaki Salem Village'da doğmuş olduğunu, on beş yaşında evden kaçarak denize açıldığını, dokuz yıl boyunca hiç geri dönmediğini, sonra konuşması, giyimi ve tavırlarıyla doğma büyüme bir İngiliz gibi gelip Salem'e

yerleştiğini öğrendi. Curwen, o günlerde ailesiyle pek ilgilenmiyor, zamanının çoğunu Avrupa'dan getirmiş olduğu kitaplara ve İngiltere'den, Fransa'dan ve Hollanda'dan gemilerle getirttiği tuhaf tuhaf kimyasal maddelere veriyordu. Kırlara yaptığı bazı gezintiler merak uyandırıyor ve geceleri dağlarda yanan ateşlerle ilgili söylentiler kulaktan kulağa fısıltıyla aktarılıyordu.

Curwen'ın biricik yakın arkadaşları Salem Village'dan Edward Hutchinson adında biriyle Salem'den Simon Orne adında biriydi. Sık sık bu adamlarla orada burda sohbet ederken görülüyordu, birbirlerine yaptıkları ziyaretler de pek seyrek sayılmazdı. Hutchinson'ın, köyün oldukça dışında, ormana yakın bir evi vardı ve geceleri duyulan sesler nedeniyle, aklı başında insanlar bu evden hiç hoşlanmazlardı. Evin tuhaf konukları olduğu olduğu söylenirdi ve pencerelerinden görünen ışıklar her zaman aynı renkte değildi. Çoktan ölmüş insanlar ve çoktan unutulmuş olaylar hakkındaki bilgisi pek hayra yorulmuyordu; cadı paniği baş gösterdiğinde ortalıktan kayboldu ve bir daha da ondan haber alan çıkmadı. Aynı sıralarda Joseph Curwen da köyden ayrıldı, ama çok geçmeden Providence'a yerleşmiş olduğu duyuldu. Simon Orne, yaşlanmamasının dikkati çekmeye başladığı 1720'ye kadar Salem'de yaşadı. Sonra, o da ortadan kayboldu, ama otuz yıl sonra, hık demiş burnundan düşmüş oğlu, malına mülküne sahip çıkmak üzere köye geri döndü. Simon Orne'ın elinden çıkmış olduğu çok açık belgeler karşısında talebi haklı bulundu ve Jedediah Orne, Providencelılardan rahip Thomas Barnard'a ve daha başkalarına gelen mektuplar yüzünden sessizce ayrılıp bilinmedik bir yere gittiği 1771 'e kadar Salem'de oturmaya devam etti.

Tüm bu tuhaf konularla ilgili bazı belgeler Essex Institute'ta, Adliye Binası'nda ve Tapu Kadastro'da bulunmaktaydı ve bu belgeler arasında arazi tapusu, satış senedi gibi olağan belgelerin yanı sıra daha kışkırtıcı nitelikte gizli belgeler de bulunuyordu. Cadı davalarına ilişkin kayıtlarda hiçbir yanılmaya yer vermeyecek şekilde dört beş defa adları geçiyordu. Hepzibah Lawson adında biri, Yargıç Hathome başkanlığındaki Ağır Ceza Mahkemesinde 10 Haziran 1692'de "Kırk cadı ve Kara Adamın Bay Hutchinson'ın evinin arkasındaki ormanda buluşmayı alışkanlık edindiklerini" yeminle ifade etti; yine Amity How adında biri Sekiz Ağustos tarihli oturumda Yargıç Gedney'in huzurunda "Bay G.B.'nin [George Burroughs] o Gece Bridgeh S., Jonathan A., *Simon* O., Deliverance W.,*Joseph* C., Susan P., Mehitable C. ve Deborah B. üzerine kendi Şeytan

işaretini koymuş olduğunu" bildirdi. Sonra, Hutchinson'ın ortadan kaybolmasının ardından bulunan tekinsiz kütüphanesindeki kitapların listesi, bir de kimsenin okuyamadığı bir şifreyle yazılmış, eksik bırakılmış elyazması bir not vardı. Ward bu belgenin negatife gerek olmadan doğrudan fotoğrafının çekilmesi suretiyle bir kopyasını aldı ve fırsat buldukça şifre üzerinde çalıştı. Ağustos ayından sonra, şifre üzerine çalışmaları çok yoğun ve hummalı bir hal aldı; konuşmalarına ve davranışlarına bakılırsa, Ekim ya da Kasımdan önce hedefine ulaştığına inanmak yanlış olmasa gerek. Ancak, o, hiçbir zaman şifreyi çözmeyi başarıp başaramadığını açıkça ifade etmedi.

Ama bütün bu belgeler içerisinde en fazla ilgisini çekenler Orne'la ilgili olanlardı. Ward'un, el yazılarını inceleyerek, Curwen'a yazılan mektubun metninden zaten bildiği bir şeyi, yani Simon Orne ile sözde oğlunun aynı kişi olduğunu kanıtlaması pek fazla zamanını almadı. Orne'ın mektubunda da belirttiği gibi, Salem'de çok uzun süre yaşamak pek güvenli değildi, bu yüzden otuz yıl dışarda yaşamış ve ailesinin yeni kuşaktan bir temsilcisi oluncaya kadar malını mülkünü geri istemek için köye dönmemişti. Orne, belli ki, yazışmalarının çoğunu yok etmeye büyük bir özen göstermişti, ama 1771'de harekete geçen hemşehrileri meraklarını çeken birkaç mektup ve belge bularak, bunları saklamışlardı. Orne'ın kendisi ve daha başkaları tarafından çizilmiş bazı şifreli formüller ve çizimler vardı; Ward bunları özenle kopya etti ya da fotoğraflarını çekti. El yazısıyla yazılmış son derece gizemli bir mektup vardı ki, araştırmacı Tapu Kadastro'daki kayıtlardan, bunun kesinlikle Joseph Curwen'a ait olduğunu çıkardı.

Curwen'a ait olan ve tarih atılırken yılı yazılmamış bu mektup, Orne'ın el konulan mektubunun yanıt olarak yazıldığı mektup değildi ve mektubun içindeki bazı bilgilerden Ward, bu mektubun en geç 1750'de yazıldığı sonucunu çıkardı. Geçmişi bu denli karanlık ve korkunç olan birinin üslubuna bir örnek olması amacıyla metnin tamamının verilmesi pek fena olmayabilir. Alıcıya "Simon" olarak hitap edilmiş, ama sözcüğün üzerine (Curwen'ın mı, yoksa Orne'ın mı çizdiğini Ward'un söyleyemeyeceği) bir çizgi çekilmişti.

Providence, 1 Mayıs

Kardeş:-

Muhterem ve kadim dostum, ebedi Güç için hizmetkârı olduğumuz Kişiye en derin Hürmet ve en samimi temennilerimi sunarım. Sizin de bildiğiniz işin neredeyse nihayetine geldim. Sizin yolunuzu takip ederek uzaklara gitmeye hiç niyetim yok; çünkü buna ne yaşım müsait ne de Providence körfezde müstesna şeyleri avlayarak mahkeme önüne çıkarmak gibi sıkı tedbirlere başvuruyor. Gemilerim ve malım mülküm beni buraya bağlıyor, sizin gibi yapamam; ayrıca, Pawtuxet'teki çiftliğimin altındakiler sizin de bildiğiniz gibi bir Başkası olarak geri dönmemi bekleyemezler.

Ama size anlattığım gibi kaderin en sert sillelerine de hazırlıksız değilim ve Ölümden sonra geri dönmenin yolları üzerine çok uzun süre çalıştım. Dün gece, YOGGE-SOTHOTHE'u ortaya çıkaran Kelimelere rastladım ve İbn Schacabac'ın—'da bahsettiği yüzü ilk defa gördüm ve O, Liber-Damnatus'taki III. Mezmurun lüzumlu bağı temin ettiğini söyledi. Güneş Zodyakın beşinci, Satürn üçüncü burcundayken beş köşeli Ateş yıldızını çizin ve dokuzuncu bapı üç defa okuyun. Bu bapı her Roodemas ve Hortlak Gecesinde tekrarlayın, o zaman o şey Dış Alemlerde hasıl olacaktır.

Ve Eski'nin tohumundan, ne aradığını biliyor olmasa da, geçmişe bakacak Biri doğacaktır.

Ama hiçbir Varis yoksa ve elinin altında tuz ya da tuz yapmanın yolları hazır değilse, bu hiçbir şeyi beklemeyecektir. Ve burada itiraf ederim ki, ne gereken Adımları atabildim ne de Çok fazla bir şey bulabildim. İş çok zor ve yavaş ilerliyor, sonra öyle çok Numune tüketiyor ki, kâfi miktarda numune bulmakta bayağı zorlanıyorum, allahtan ki Doğu ve Batı Hint Adalı denizcilerim var. Bu durum civar sakinlerinin merakını celbediyor, ama onlardan uzak duruyorum. Teferruata düşkün okumuş takımı avamdan daha berbat ve üstelik onların sözlerine daha çok inanılıyor. Şu Vaizle Bay Merritt'in konuşmaları beni biraz endişelendiriyorsa da, şimdilik tehlikeli sayılabilecek bir durum doğmuş değil. Kimyasal madde bulmada zorlanmıyorum, çünkü şehirde Dr. Bowen ve Sam Carew adında iki iyi kimyacı var. Borellus'un dediklerini yapıyor ve Abdool Al-Hazred'in VII. Kitabından istifade ediyorum. Ben de olan her şeyden sizin de olacak.Ve bu arada, size şimdi verdiğim sözleri kullanmayı ihmal etmeyin. Bendeki Sözler doğru, ama ONU görmek isterseniz bu paketin içine koyduğum — parçası üzerindeki Yazılardan istifade edin. Her Roodemas ve Hortlak Gecesi'nde bapı okuyun, eğer sizin tuttuğunuz yol semere vermezse *ilerde,*

geçmişe bakacak ve kendisine bıraktığınız tuzlardan ya da Tuz esasından istifade edecek biri olacaktır. Eyüp XIV. XIV.

Tekrar Salem'e dönmüş olmanıza sevindim, yakında sizi görmeyi ümit ediyorum. İyi bir Aygırını var, bir Fayton satın almayı düşünüyorum. Providence'ta yollar çok kötü olsa da bir fayton var (Bay Merritt'e ait). Eğer yolculuğa çıkmak niyetindeyseniz, bana uğramadan geçmeyin. Boston'dan kalkan ve Dedham, Wrentham ve Attleborough yolunu takip eden Posta Arabasına binin, bütün bu şehirlerde çok iyi hanlar var. Wrentham'da Bolcom'un hanına inin, oranın yatakları Bay Hatch'ınkilerden iyidir, ama yemeklerini öteki handa yiyin, oranın yemekleri çok daha iyidir. Patucket Şelalesinden Providence'a sapın, yol Bay Sayle'in hanın önünden geçer. Evim, Town Street'in sonunda, Bay Epenetus Olney'in Hanının karşısında, Olney Court'un Kuzeyindeki ilk evdir. Boston Store'dan takriben XLIV mil mesafede.

Kadim ve hakiki dostunuz ve Almonsin-Metraton'daki hizmetkârınızım.

Josephus C.

Bay Simon Orne'a

William's Lane, Salem.

Oldukça tuhaf olan bu mektup, Ward'a Curwen'ın evinin yerini tam olarak bildiren ilk belgeydi; daha önce eline geçen belgelerden hiçbirisi bu konuda yeterince açık değildi. Bu keşif, Curwen'ın eski evinin yerinde 1761'de inşa edilen, bugün bakımsızlıktan dökülüyor olsa da hâlâ Olney Court'ta ayakta duran yeni evinin yerini bildirmesi ve Stampers Hill'de eski eserleri gezerken Ward'un bu evi yakından tanıyor olması nedeniyle iki misli dikkat çekiciydi. Ev, tepenin yukarısında, Ward'un kendi evinden ancak birkaç ada ötedeydi ve şimdi içinde çamaşır, ev temizliği ve ocak-fırın bakımı gibi hizmetler nedeniyle oldukça aranan bir zenci aile oturuyordu. Bir sürü sefil insanı barındıran, yakından tanıdığı bu harap konutun, ailesinin tarihi açısından taşıdığı önemin böyle Salem gibi uzak bir yerde ansızın kanıtlanması Ward'u oldukça etkiledi ve döner dönmez evi keşfetmeye karar verdi. Mektubun aşırı derecede sembolizm içerdiğini düşündüğü daha gizemli bölümleri, Incil'den aşina olduğu bir bölüme - Eyüp 14,14 "İnsan ölürse, dirilir mi? Bu zor günlerim sona erinceye kadar

daha güzel günleri bekleyeceğim.”- atıf yaptığını heyecandan titreyerek fark etmesine karşın, onu açıkçası çok şaşırttı.

2

Genç Ward eve büyük bir heyecan içinde döndü ve ertesi cumartesini Olney Court’taki evi uzun uzun ve etraflıca araştırmayla geçirdi. Şimdi eskilikten dökülen ev, hiçbir zaman bir konak olmamıştı; sivri çatısı, tam ortasındaki kocaman bacası, sanatla oyulmuş kapısı, kapının üzerindeki açık yelpaze şeklindeki penceresi, üçgen alınlığı ve Dor usulü duvara yapışık zarif sütunları ile Providence’ın Koloni tarzı iki buçuk katlı, mütevazı, bildik ahşap evlerinden biriydi. Dış görünüşünde pek fazla bir değişiklik olmamıştı, Ward araştırmakta olduğu netameli konularla çok yakından ilişkili bir şeye baktığı hissine kapıldı.

Ward, evde oturan zencileri tanıyordu; yaşlı Asa ve güçlü kuvvetli karısı Hannah tarafından çok nazik bir şekilde karşılandı ve içeri buyur edildi. İçerisi, dışarıdan tahmin edilenden çok daha fazla değişmişti ve Ward üzüntüyle şömine rafı üzerindeki tomar şeklindeki ince süslerin, istiridye kabukları oyulmuş dolap astarlarının yok olduğunu, zarif lambrilerin, pervazların ve kornişlerin çoğunun, çizilmiş, çentilmiş ve oyulmuş ya da en ucuzundan duvar kâğıtlarıyla kaplanmış olduğunu gördü. Araştırma genel olarak Ward’un umduğu kadar bereketli sonuçlar vermedi, ama yine de Joseph Curwen gibi dehşet salmış bir adamı barındıran duvarların arasında bulunmak oldukça heyecan vericiydi. Eski, pirinç kapı tokmağından atasının adının baş harflerinin dikkatle silinmiş olduğunu görmek Ward’u oldukça heyecanlandırdı.

Ward, o andan sonra, okul kapanıncaya kadar, bütün zamanını Hutchinson’ın şifreli notunun fotostatik kopyası üzerinde çalışarak ve Joseph Curwen’la ilgili bilgi toplayarak geçirdi. Bunlardan birincisi pek sonuç vermediyse de, İkincisi konusunda o kadar çok ipucu, birbirine benzer o kadar çok bilgi elde etti ki, New London ve New York’ta bulunduğunu öğrendiği bazı mektupları görmek için buralara bir yolculuğa hazırdı. Bu yolculuk çok verimli oldu, çünkü Pawtuxet çiftliğine yapılan saldırının korkunç betimlemelerinin yer aldığı Fenner mektuplarıyla, Curwen Kütüphanesindeki panoya çizilmiş portreyi öğrendiği Nightingale-Talbot mektuplarına ulaştı. Bu portre meselesi Ward’u özellikle ilgilendirdi,

çünkü Joseph Curwen'ın neye benzediğini öğrenmeye can atıyordu; bu yüzden soyulan boyaların veya küflenmiş duvar kâğıtlarının altında bu resimden bir iz kalıp kalmadığını öğrenmek için Olney Court'taki eve ikinci bir sefer yapmaya karar verdi.

Bu ikinci araştırma Ağustos ayının başlarında yapıldı ve Ward, Curwen'ın kütüphanesi olabilecek büyüklükteki her odayı büyük bir dikkkatle gözle geçirdi. Şömine rafının üzerindekilere benzer büyük panolara özellikle önem verdi ve bir saat kadar sonra zemin kattaki büyük bir odanın ocağı üzerinde boyaların kat kat soyulmasıyla ortaya çıkan büyükçe bir yüzeyin renginin diğer odaların duvar boyasından ya da altındaki tahtanın renginden daha koyu olduğundan kesinlikle emin olduğunda yüreğinde çok şiddetli bir heyecan duydu. Keskin bir bıçakla yaptığı birkaç dikkatli denemeden sonra, büyük boyutta bir yağlı boya portreye rastlamış olduğunu artık biliyordu. Gizlenmiş resmi çakıyla hemen ortaya çıkarmaya girişmenin resme verebileceği zararları göze alamadığından genç adam, sırf bilimsel kaygılarla, keşfinden uzaklaşarak bir uzmanın yardımına başvurdu. Üç gün sonra, stüdyosu College Hill'in eteklerine yakın bir yerde bulunan çok deneyimli bir sanatçıyla, Bay Walter Dwight'la birlikte geri döndü ve mahir sanatçı uygun yöntemler ve kimyasal malzemelerle hemen resmi ortaya çıkarma işine koyuldu. Yaşlı Asa'yla karısı bu tuhaf ziyaretçiler yüzünden oldukça heyecanlanmışlardı; aile ocaklarının işgali nedeniyle hak ettikleri tazminatı fazlasıyla aldılar.

Günler geçip restorasyon ilerlerken, Charles Ward, uzun süren bir unutuluştan sonra yavaş yavaş gün ışığına çıkan hatları ve gölgeleri büyük bir ilgiyle seyretti. Dwight, resmin alt tarafından işe başlamıştı; portrenin, dizlere kadar inen bir resim olması nedeniyle, uzunca bir süre yüzü ortaya çıkmadı. Bu arada, resimdeki şahsın, rıhtım ve daha ilerisinde gemilerin göründüğü bir pencere önüne yerleştirilmiş oymalı bir sandalyede oturan, koyu mavi bir ceket, işlemeli bir yelek, siyah satenden kısa diz pantolonu ve beyaz ipek çoraplar giyinmiş zayıf, biçimli bir vücuda sahip biri olduğu görüldü. Baş ortaya çıktığında, zarif bir Albemarle peruğu takmış, hem Ward'a hem de sanatçıya oldukça tanıdık gelen ince, sakin ve pek de soylu bir ifade taşıdığı söylenemeyecek bir yüzü olduğu görüldü. Ancak işin sonuna gelindiğinde, resmi onaran sanatçıyla müşterisi büyük bir şaşkınlık içerisinde bu zayıf, solgun çehrenin ayrıntılarını kavramaya başladılar ve büyük bir korkuyla kalıtımın oynadığı etkileyici oyunu fark ettiler. Çünkü, sanatçının resmin üzerindeki boyaları kazıyan zarif son darbesi yüzyılların

gizlediği ifadeyi tam olarak gözler önüne serdi ve Charles Dexter Ward korkunç dedesinin dedesinin yüzünde kendi yüz ifadesini görerek şaşkınlıktan donakaldı.

Ward, ortaya çıkardığı mucizeyi göstermek için annesiyle babasını Olney Court'taki eve getirdi ve sabit bir pano üzerine yapılmış olmasına karşın babası o anda resmi satın almaya karar verdi. Resimdeki şahsın daha yaşlı olmasına karşın çocuğa olan benzerliği şaşırtıcıydı ve Joseph Curwen'ın yüz hatlarının bir buçuk yüzyıl sonra kalıtımın tuhaf bir oyunuyla tam bir kopyasını bulduğu görülüyordu. Bayan Ward'un atasına benzerliği pek belirgin değildi, ama akrabaları arasında yüz hatları hem oğluna hem de çoktan dünyadan ayrılmış Curwen'a benzeyenler olduğunu anımsıyordu. Bayan Ward bu keşiften hiç hoşlanmadı ve kocasına resmi eve getirmek yerine yakmasının daha iyi olacağını söyledi. Resmin kendisinde de, Charles'a benzerliğinde de tekin olmayan bir şeylerin bulunduğunu ısrarla ileri sürüyordu. Ama Bay Ward zengin ve güçlü bir işadamıydı -Pawtuxet Vadisindeki Riverpoint'ta büyük fabrikaları olan bir pamuklu dokuma imalatçısıydı- ve kadınca vesveselere kulak verecek biri değildi. Resim, oğluna benzerliğiyle onu çok etkilemişti ve oğlunun resmi bir hediye olarak hak ettiğini düşünüyordu. Charles'ın bu fikre yürekten katıldığını söylemeye hiç gerek yok ve birkaç gün sonra Bay Ward, ufak tefek, kemirgen suratlı ve gırtlaktan çıkan bir sesle konuşan ev sahibini buldu ve şömine rafıyla üzerinde resim bulunan panoyu her türlü pazarlığı kökünden kestirip atacak bir fiyata satın aldı.

Geriye sadece panonun sökülerek Ward'un evine taşınması işi kalmıştı; Charles'ın üçüncü kattaki çalışma odasında bulunan elektrikli ya da taklit şöminenin üzerine monte edilmesi ve tam olarak restorasyonu için gerekli bütün hazırlıklar yapılmıştı. Charles'a bu söküm işini denetlemek kalmıştı ve Ağustosun yirmi sekizinde Charles, Crooker dekorasyon firmasından iki uzman işçiyi yanına alarak Olney Court'taki eve gitti ve şömine rafıyla üzerinde resim bulunan panoyu şirketin nakliye arabasıyla taşımak üzere büyük bir özenle söktürdü. Açığa çıkan tuğlalar arasında bacaya giden bir yol vardı; Genç Ward, burada portrenin tam başının arkasına gelen yerde, kenar uzunluğu otuz santimetre kadar küp şeklinde bir girinti keşfetti. Böyle bir yerin ne anlama geldiğini ya da neyi saklayabileceğini merak eden genç, yaklaşarak girintinin içine baktı ve kalın bir toz ve kurum tabakası altında bazı sararmış kâğıtlar ve kaba, kalın bir defterle, bütün bu kâğıtları bağlamada kullanılan kuşak olduğu anlaşılan bazı küflenmiş kumaş şeritler

buldu. Üzerindeki toz ve küllerin büyük bir kısmını üfleyerek defteri aldı ve kapağındaki siyah harflerle yazılmış yazıya baktı. Essex Institute'ta iken tanıdığı bir el yazısıyla *"Providence Plantasyonlarından Eski Salemli Jos. Curwen'ın Günlüğü ve Notları"* yazılıydı.

Bu keşiften fazlasıyla heyecana kapılan Ward, defteri yanındaki iki meraklı işçiye gösterdi. Bu işçilerin bulgunun niteliği ve gerçekliği konusunda tanıklıkları kesindi ve Dr. Willett, asıl tuhaflıkları başlamadan önce gencin deli olmadığı yolundaki kuramını oluştururken bu tanıklıklara dayanıyordu. Diğer bütün belgeler de aynı şekilde Curwen'ın el yazısıyla yazılmıştı ve bir tanesi üzerindeki yazı nedeniyle oldukça hayret vericiydi: *"Arkadan Gelecek Olana ve Zamanın ve Dünyaların Ötesine Nasıl Gidebileceği Hakkında".* Bir başka belge şifreliydi ve Ward, bu şifrenin şimdiye kadar çözemediği Hutchinson'ın şifresiyle aynı olmasını diledi içinden. Şifrenin anahtarına benzeyen üçüncü bir şifreli belge araştırmacıyı sevince boğdu sonra 'Edw. Hutchinson, Silahtar' ve 'Jedediah Orne, Esq.'Ya da 'Varislerine veya Temsilcilerine' hitaben yazılmış dördüncü ve beşinci belgeler. Altıncı ve sonuncu belgenin üzerinde şöyle yazılıydı: *" 1678'le 1687 Yılları Arasında Joseph Curwen'ın Hayatı ve Seyahatleri: Nerelere Seyahat Etti, Nerelerde Kaldı, Kimleri Gördü ve Ne Öğrendi."*

3

Şimdi, daha akademik birçok akıl hastalığı uzmanının Charles Ward'un deliliğinin başlangıç tarihi kabul ettikleri noktada bulunmaktayız. Bu keşiften sonra delikanlı hemen defterin bazı sayfalarına ve elyazmalarına bakmış ve orada bulduğu bir şeylerden olağanüstü etkilenmiş olmalıydı. Başlıkları işçilere göstermekle birlikte, metnin kendisini saklamaya büyük bir özen gösterdi ve bulgunun antik ve jeneaolojik önemiyle açıklanamayacak kadar huzursuz göründü. Eve dönünce haberi, sanki kanıt göstermeden bulgunun olağanüstü önemli olduğu düşüncesini yaratmak istiyormuş gibi neredeyse sıkıntılı bir havayla verdi. Annesiyle babasına başlıkları bile göstermeyip sadece, Joseph Curwen'ın el yazısıyla yazılmış, gerçek anlamlarının ortaya çıkarılması için dikkatle incelenmesi gereken 'çoğu şifreli' bazı belgeler bulmuş olduğunu söyledi. Meraklarını açığa vurmamış olsalardı, büyük bir olasılıkla bulduğu şeyleri işçilere göstermezdi. Kuşkusuz, fazla ağzı sıkı davranarak, konuyu daha fazla tartışmalarına yol açmak istememişti.

O gece, Charles Ward odasında oturarak yeni bulduğu defter ve kâğıtları okudu ve gün ışıdığında da okumasına ara vermedi. Neyin yanlış gittiğini görmek için annesi uğradığında, Charles'ın ısrarlı ricası üzerine yemekleri odasına gönderildi ve öğleden sonra bazı adamlar şömine rafını ve Curwen'ın resmini çalışma odasına yerleştirmeye geldiğinde kısa bir süre ortada göründü. Ertesi gece, giysilerini çıkarmadan parça parça uyudu ve bu arada şifreli elyazmalarını çözmek için hummalı bir mücadeleye girişti. Sabahleyin, annesi oğlunun, daha önce kendisine sık sık gösterdiği Hutchinson'ın şifreli notunun fotostatik kopyası üzerinde çalışmakta olduğunu gördü; ama Charles annesinin sorusuna, Curwen'ın anahtarının bu nota uygulanamayacağı yanıtını verdi. O gün, öğleden sonra çalışmasına ara verdi ve adamların panoyu gerçekmiş gibi görünen elektrikli bir kütüğün üzerine ustalıkla monte etmelerini, bir baca varmış gibi sahte şömineyi ve şömine rafını kuzey duvarından biraz öteye yerleştirmelerini ve kenarlarını odanın kaplamasına uydurmak için tahtayla çevirmelerini hayranlıkla seyretti. Üzerinde resim bulunan ön pano testereyle kesilmiş ve arkasında dolap yeri bırakacak şekilde menteşelerle tutturulmuştu, işçiler gittikten sonra, Charles işini çalışma odasına taşıyarak, gözleri kâh şifrede, kâh yaşına yaş-katan, yüzyılları- anımsatan bir ayna gibi dik dik kendisine bakan portrede olmak üzere resmin önünde oturdu. Onun bu dönemdeki tavırlarını sonradan anımsayan annesiyle babası, Charles'ın uyguladığı gizleme politikasıyla ilgili çok ilginç ayrıntılar vermektedirler. Üzerinde çalışmakta olduğu belgeleri hizmetçi ve hizmetkârlardan pek saklamıyordu, çünkü çok yerinde olarak Curwen'ın karmaşık ve arkaik el yazısının onların anlayamayacağı bir şey olduğunu varsayıyordu. Ama annesiyle babasının yanında, daha dikkatli davranıyordu ve söz konusu belge şifreli ya da (" *Arkadan Gelecek Olana*, "ve benzeri belgelerde olduğu gibi) anlamı belirsiz sembol ve işaretlerle dolu bir belge olmadıkça, konuğu gidinceye kadar belgenin üzerini uygun bir kâğıtla kapatıyordu. Geceleri, kâğıtları kendine ait antika bir çekmecede kilit altında tutuyordu; gündüzleri de her ne zaman odadan ayrılsa aynı şekilde onları çekmeceye kilitliyordu. Çok geçmeden eski yaşamına ve alışkanlıklarına neredeyse geri döndü, ancak uzun yürüyüşleri ve dışarıya duyduğu merak sona ermişe benziyordu. Okulun açılışı -şimdi son sınıf öğrencisiydi- onun için büyük bir sıkıntı kaynağı oldu ve sık sık okulu dert etmeme konusundaki kararlılığını dile getirdi. Bilgi ve hümaniter bilimler konusunda, dünyanın övündüğü hiçbir

üniversitenin sağlayamayacağı yeni yollar açacak çok önemli özel araştırmalar yapmakta olduğunu söylüyordu.

Elbette ki, ancak her zaman oldukça çalışkan, tuhaf ve yalnız biri, günlerce dikkati çekmeden böyle bir yol izleyebilirdi. Ward, yaratılış itibariyle bilimsel araştırmalara düşkün ve insanlardan uzak yaşamayı seven biriydi; bu yüzden annesiyle babası onun sıkı sıkıya odasına kapanmasına ve yaptığı işleri gizli tutmasına üzülmek şöyle dursun pek şaşırmadılar bile. Aynı zamanda da, annesi de babası da onun hâzinesinden en ufak bir kırıntıyı göstermemesini ve ortaya çıkardığı bulgularla ilgili ağzından hiçbir şey kaçırmamasını oldukça tuhaf buldular. Charles bu suskunluğunu, tutarlı bir açıklama yapıncaya kadar bekleme arzusuyla açıklıyordu; ne var ki, haftalara geçip de hiçbir açıklama yapılmayınca delikanlı ile ailesi arasında sıkıntılı bir hava doğdu; özellikle, Curwen'la ilgili bütün bu araştırmaları onaylamadığını açıkça ifade eden annesiyle aralarında büyük bir gerginlik yaşandı.

Ekim ayında Ward yeniden kütüphaneleri ziyarete başladı, ama bu def a daha önceki araştırma konuları olan eski eserler için değil. Şimdiki araştırma konuları cadılık, büyü, okültizm ve demonolojiydi ve Providence'daki kaynakların yetersizliği ortaya çıkınca Ward bir trene atlayarak Boston'a gidecek ve Copley Square'daki büyük kütüphanenin veya Harvard'daki Widener Library'nin ya da İncille ilgili bazı nadir çalışmaların bulunduğu Brookline'deki Zion Research Library'nin zenginliklerinden yararlanacaktı. Essex Institude'taki bazı belgelere baş vurmak üzere Noel tatili sırasında gittiği Salem'den ve daha başka bazı kentlerden bolca kitap satın aldı ve tekin olmayan konulardaki bu yeni edindiği eserler için çalışma odasına bir sürü raf ilave etti.

1920 yılında Ocak ayının ortalarına doğru, Ward utku kazanmış gibi bir havaya girdi ama ne bu konuda bir açıklamada bulundu ne de bir daha Hutchinson'ın şifreli notu üzerinde çalışırken görüldü. Bunun yerine kimyasal çalışmalara ve kayıtları taramaya başladı; birincisi için evin kullanılmayan tavan arasını bir laboratuvara dönüştürdü, İkincisi için Providence'ın önemli bütün istatistiksel kaynaklarına dadandı. Yöredeki ecza ve bilimsel malzeme satıcıları, daha sonra sorgulandıklarında, Ward'un satın aldığı şaşırtıcı derecede tuhaf, anlamsız malzeme ve aygıt kataloglarından söz ettiler; ama Hükümet Konağındaki, Belediye Sarayındaki ve çeşitli kütüphanelerdeki memurlar, bu ikinci ilgisinin amacı

konusunda hemfikirdiler. Eski kuşakların büyük bir akıllılık göstererek mezartaşından adını sildikleri Joseph Curwen’ın mezarını arıyordu, ısrarla ve hararetle.

Ward ailesi bir şeylerin yolunda gitmediğinin yavaş yavaş ayırdına vardı. Charles, daha önce de sık sık kapris yapar, ilgi alanlarını boyuna değiştirirdi, ama bu giderek artan gizlilikte ve kendini kaybedercesine garip amaçların peşine düşmesinde öncekilerden çok farklı bir şeyler vardı. Okul çalışmaları bir gösterişten başka bir şey değildi ve her ne kadar hiçbirinden başarısız olmadıysa da derslere gösterdiği eski özenden eser kalmamıştı. Şimdi daha başka şeylere ilgi duyuyordu; artık kullanılmayan bir yığın simya kitabıyla yeni laboratuvarında bulunmadığı zamanlarda ya kentte eski mezarlık kayıtlarına dalmış ya da Joseph Curwen’ın o hep aynı donuk bakışlarla kuzey duvarındaki büyük şömine rafının üzerinden kendisini süzdüğü çalışma odasında esrarlı kitaplara gömülmüş oluyordu.

Mart ayının sonlarına doğru, Ward, arşiv araştırma merakına bir de kentin eski mezarlıklarında dolaşmak gibi bir garabet ekledi. Daha sonra, Ward’un muhtemelen önemli bir ipucu ele geçirmiş olduğu Belediye memurlarından öğrenildiğinde, bunun nedeni ortaya çıktı. Araştırmaları ansızın Joseph Curwen’ın mezarından Naphthali Field diye birinin mezarına kaymıştı; Charles’ın incelediği dosyalar gözden geçirilince bunun nedeni anlaşıldı: Araştırmacılar, Curwen’ın mezar yeri ile ilgili genel imhadan kurtulmuş küçük bir bilgi kırıntısına rastladılar; buna göre tuhaf bir kurşun tabut ¾’da Naphthali Field’ın mezarının 10 ayak güneyine, 5 ayak batısına gömülmüştü. Bu kayıtta mezar yerinin tam olarak belirtilmemiş olması oldukça karışıklığa yol açıyordu ve Naphthali Field’ın mezar yerini bulmak Curwen’ınkini bulmak kadar zordu, ama sistemli bir yok etme söz konusu olmadığından, kayıtlar silinmiş bile olsa, insan mezartaşına kendisine rastlamayı pekâlâ umabilirdi. Dolaşılacak mezarlıklar listesinden St. John Kilisesi’nin (eski King’s) mezarlığıyla Swan Point Cemetery’nin ortasındaki eski Congregational Church’ün mezarlığı çıkarıldı, çünkü diğer bütün istatistikler, tek Naphthali Field’in (öl.:1729) ancak Baptist olabileceğini göstermekteydi.

Mayıs ayının sonlarına doğruydu, Dr. Willett, baba Ward'un ricası üzerine, gizlilik günlerinden önce ailenin Charles'tan devşirebildiği Curwen'la ilgili bilgilerle takviyeli olarak delikanlıyla konuştu. Bu görüşme önemli sayılabilecek bir sonuç vermedi, çünkü Willett, sürekli olarak Charles'ın gerçekten önemli konularda kendisine son derece hâkim olduğunu hissetti; ama en sonunda gizliliğe düşkün delikanlıyı son zamanlardaki davranışları hakkında makul açıklamalar yapmaya zorladı. Hiç de sıkılganlık göstermeyen solgun benizli, sakin yaratılışlı biri olan Ward, amaçlarını açıklamaya olmasa da hareket tarzını tartışmaya oldukça hazırdı. Atasına ait, çoğu şifreyle yazılmış belgelerde, kapsamı ancak Rahip Bacon'ın keşifleriyle karşılaştırılabilecek, belki de onu bile aşan eski bilimlerin son derece dikkat çekici bazı gizlerinin bulunduğunu söyledi. Ancak, bugün tamamıyla unutulmuş bir öğretiyle bağlantısı kurulmadıkça bu bilgilerin anlamı yoktu; bu yüzden sadece çağdaş bilimlerden haberdar bir dünyaya bu bilgilerin açıklanması önemini ve yaratacağı dramatik etkiyi yok ederdi. Bunların, insanlığın düşünce tarihindeki yerinin önemini anlayabilmek için, içinden çıktıkları temele aşina biri tarafından o temelle karşılıklı ilişkilerinin ortaya konulması gerekiyordu ve Ward şimdi kendini, bu ilişkilendirme görevine adamıştı. Curwen'la ilgili bilgileri doğru yorumlayacak birinin eskinin bu unutulmuş sanatlarında sahip olması gereken ustalığa ulaşmanın yollarını arıyordu ve zamanla insanlığın ve düşünce dünyasının son derece yararına olacak bir bildirimde bulunmayı umuyordu. Einstein'ın bile dünyanın kavranmasını bu kadar köklü bir şekilde değiştirmemiş olduğunu söyledi.

Mezarlıklarda yaptığı araştırmalara gelince, amacını hiç gizlemeye çalışmadan kabul etti, ama araştırmasındaki gelişmeleri anlatmadı; Curwen'ın bozulmuş mezartaşında Curwen'ın örtük sisteminin nihai çözümü açısından son derece önemli -vasiyeti gereğince taşa kazınmış ve taştan adını silenlerin silmeyi unuttukları- bazı gizemli işaretler olduğunu düşünmesi için nedenleri olduğunu söyledi. Curwen'ın esrarını gizlemeye çok önem verdiğine ve sonuçta bilgileri son derece ilginç bir tarzda dağıtmış olduğuna inandığını söyledi. Dr. Willett gizemli belgeleri görmek istediğinde, Ward oldukça gönülsüz davrandı ve Hutchinson'ın şif reli notunun ve Orne'un formül ve çizimlerinin fotostatik kopyaları gibi şeylerle onu atlatmaya çalıştı; ama sonunda Curwen'la ilgili bazı gerçek bulguların kapaklarını -*Günlük ve Notlar'ı*, şifreyi (başlık da şifreliydi) ve formüllerle

dolu *‘Arkadan Gelecek Olana’* mesajını- gösterdi ve anlaşılması güç içeriğine göz atmasına izin verdi.

Charles ayrıca, günlüğün zararsızlığı bakımından dikkatle seçilmiş bir sayfasını açarak Dr. Willett’e Curwen’ın İngilizce yazmış olduğu düzgün el yazısını gösterdi. Doktor, okunaksız ve karmaşık harfi eri ve yazarının on sekizinci yüzyılda hâlâ yaşıyor olmasına karşın hem yazıya hem üsluba sinen on yedinci yüzyıla ait genel havasını hemen fark etti ve belgenin sahiciliğine kanaat getirdi. Metnin kendisi pek önemli değildi ve Willett sadece bir bölümünü anımsıyordu:

“Çarş.16 Ekim 1754. Londra’dan hareket eden *Whajel* adlı şalopam bugün, Batı ve Doğu Hint Adalarından alınan Hintli, Martinik Adalarından alınan İspanyol, Surinam’dan alınan Hollandalı XX yeni adamla limana girdi. Hollandalılar işin tehlikeleri hakkındaki söylentileri işitince kaçacak gibi oldularsa da, ben onları kalmaya nasıl ikna edeceğimi biliyorum. “Bay and Book”tan Bay Knigth Dexter için 120 Parça deve yünü ve ipek karışımı kumaş, 100 Parça çeşitli deve tüyü kumaş, 20 Parça mavi renkli kalın havlı yünlü kumaş, 50 Parça desenli ve parlak yünlü kumaş 300’er Parça Shendsoy ve pamuklu Hint kumaşı. “Elephant”tan Bay Green için 50 galon Cyttles, 20 yatak ısıtma kabı, 15 adet pişmiş Cyttles, 10 çift Füme Dil. Bay Ferrigo için bir takım Biz. Bay Nightingale için 50 Top birinci kalite 33x40’lık kâğıt. Dün gece SABAOTH’ı üç defa okudum, ama Hiç kimse gözükmedi. Transilvanya’daki Bay H.’dan bu konuda daha fazla şey öğrenmeliyim, ama ona da ulaşmak çok zor ve onun yüzlerce yıldır o kadar başarıyla kullandığı şeyi bana verememesi son derece tuhaf. Simon V haftadır bana yazmıyor, ama yakında ondan haber almayı umuyorum.”

Dr. Willet buraya kadar okuyup sayfayı çevirdiğinde dikkatle onu izlemekte olan Ward defteri elinden hızla çekip aldı. Yeni açılan sayfada doktorun bütün görebildiği iki küçük cümlecik oldu; çok tuhaf olmakla birlikte okuduğu bu sözler aklından hiç çıkmadı: “Liber Damnatus’taki bap Roodmass’larda V ve Hortlak Gecesi’nde IV defa okunduğunda Şey’in Dünyalar dışında hasıl olacağını ümit ediyorum. O, eğer varlığına inanacak olursam Gelecek olan Kişiyi çekecektir, o da Geçmiş şeyler üzerine düşünecek ve bütün yıllardan geriye bakacaktır; bunun için T uzları ya da tuz yapmaya yarayan şeyleri hazır etmeliyim.” Willett daha fazlasını görmedi, ama bu küçük bilgi kırıntısı nasıl olduysa, şöminenin üzerinden yumuşak bir şekilde bakmakta olan Curwen’ın görünüşüne yeni ve belli

belirsiz bir korkutuculuk verdi. O andan itibaren Willet, portrenin gözlerinde, odada gezinen genç Ward'u sürekli izlemek isteği, hatta bu yönde gerçek bir eğilim bulunduğunu hayal etti - mesleki bilgisi, bunun elbette hayalden başka bir şey olmadığını söylüyordu. Willett, resmin Charles'a benzerliğine şaşarak ve sağ kaşı üzerindeki küçük bir yara izine varıncaya dek gizemli ve renksiz yüzündeki en küçük ayrıntıyı ezberleyerek, gidinceye kadar resmi dikkatle incelemeyi sürdürdü. Willet, Cosmo Alexander'ın Raeburn'ü yetiştiren İskoçya'ya ve ünlü öğrencisi Gilbert Stuart'ın öğretmeni olmaya layık bir ressam olduğuna karar verdi.

Charles'ın ruh sağlığının tehlikede olmadığına, diğer taraftan gerçekten önemli sonuçlar doğurabilecek birtakım araştırmalarla meşgul olduğuna ikna edilen Wardlar, ertesi Haziranda Charles yüksekokula devam etmeyi kesin olarak reddettiğinde, Willett'in onları ikna etmemiş olması durumunda gösterebileceklerinden daha fazla hoşgörü gösterdiler. Charles, yapması gereken çok daha önemli çalışmaları olduğunu beyan ederek Amerika'da bulunmayan bazı kaynaklardan yararlanmak için ertesi yıl yurt dışına gitmek istediğini ima etti. Bu son isteğin on sekiz yaşında bir delikanlı için son derece saçma bir istek olduğunu düşünen baba Ward buna karşı çıkarken üniversite konusundaki isteğini kabul etti. Böylece, Moses Brown School'dan hiç de parlak sayılmayacak bir dereceyle mezuniyetten sonra, Charles için üç yıllık yoğun bir gizemli bilimler ve mezarlık araştırmaları dönemi başladı. Garip biri olarak tanındı ve devamlı işiyle meşgul olması ve ara sıra bazı gizemli kayıtlara başvurmak üzere başka kentlere yolculuklar yapması yüzünden aile dostları onu eskisi kadar da göremez oldular. Bir defasında, bataklıkta oturan ve hakkında bir gazetede ilginç bir yazı çıkan yaşlı tuhaf bir melezle konuşmak için güneye gitti. Sonra, tuhaf törenler yapıldığını öğrendiği Adirondacklar'daki küçük bir köyü aramaya çıktı. Ama, ailesi Eski Dünya'ya yapmayı çok istediği yolculuğa izin vermedi.

1923 Nisanında yaşını doldurarak anne tarafından dedesinden daha önceden miras kalmış küçük bir geliri almaya hak kazanınca Ward o güne kadar yapması yasaklanan Avrupa yolculuğuna sonunda çıkmaya karar verdi. Yapmaya niyetlendiği yolculuk konusunda, araştırmalarının gereği olarak birçok yere uğramak zorunda olduğu dışında bir şey söylemiyor, ama ailesine her şeyi ayrıntılarıyla yazacağına söz veriyordu. Annesiyle babası, Charles'ı niyetinden caydırmayacaklarını anladıklarında, bu yolculuğa karşı çıkmaktan vazgeçerek ellerinden geldiğince yardım ettiler ve böylece genç

adam, kendisine Boston'a kadar eşlik eden ve gözden kayboluncaya kadar Charles-town'daki White Star rıhtımından el sallayan annesi ve babasının iyi yolculuk dilekleriyle Haziran ayında Liverpool'a gitmek üzere denize açıldı. Wardlar, çok geçmeden Charles'ın salimen Londra'ya ulaştığını, kalmak istediği Great Russel Street civarında iyi bir semtte bir eve yerleştiğini, British Museum'daki belirli bir konudaki bütün kaynakları tüketene dek bütün aile dostlarından uzak durduğunu bildiren mektuplar aldılar. Charles günlük yaşamı hakkında çok az şey yazdı, çünkü yazacak pek bir şey yoktu. İnceleme ve deney bütün zamanını alıyordu; odalarından birinde kurduğu bir laboratuvardan söz ediyordu. Charles'ın, eski kubbe ve çan kulelerinin cazip silueti ve birden ortaya çıkan davetkâr, şaşırtıcı manzaralı, gizemli bükülüşlü girift cadde ve sokaklarıyla görkemli eski kentte antik eserleri dolaşmaktan söz etmeyişini, anne ve babası yeni ilgi alanının Charles'ın zihnini ne kadar meşgul ettiğinin iyi bir göstergesi olarak kabul ettiler.

1924 Haziranında, kısa bir not, daha önce birkaç defa Bibliotheque Nationale'deki bazı belgelere bakmak için uçtuğu Paris'e gitmek üzere Londra'dan ayrıldığını haber veriyordu. Bu tarihten itibaren üç ay süreyle Charles sadece kartpostallar gönderdi; Rue St. Jacques'ta bir adres veriyor ve kütüphanede adı belirtilmeyen özel bir koleksiyoncunun nadir bulunan elyazmaları üzerinde araştırma yapmakta olduğunu bildiriyordu. Tanışlara görünmekten kaçınıyordu ve hiçbir turist onu görmüş olduğu haberini getirmedi. Sonra, uzunca bir sessizlik dönemi oldu ve Ekim ayında Wardlar, Prag'dan resimli bir kart aldılar; kartta Charles'ın, ortaçağla ilgili ilginç bilgilere sahip son kişi olduğu kabul edilen yaşlı bir adamla görüşmek üzere bu eski kente bulunduğu bildiriliyordu. Charles, Neustadt'ta bir adres veriyordu; Ocak ayma kadar başka bir yere gittiğini bildiren hiçbir haber vermedi. Ocak ayında, kendisi gibi gizemli konularla uğraşan, mektuplaştığı bir arkadaşının daveti üzerine daha doğudaki bölgelere gitmek üzere Viyana'ya gelmiş olduğunu bildiren kartlar attı bu kentten.

Bir sonraki kart, Transilvanya Klausenburg'tandı ve Charles'ın hedefine doğru ilerlemekte olduğunu bildiriyordu. Malikânesi Rakus'un doğusundaki dağlarda bulunan Baron Fernczy adında birini ziyaret edecekti ve adres olarak bu soylu eliyle Rakus'u veriyordu. Rakus'tan bir hafta sonra gönderilen ve ev sahibinin arabasının kendisini köyden aldığını ve dağlara gitmek için yola çıkmak üzere olduklarını söyleyen bir başka kart oldukça uzun bir süre için Charles'ın gönderdiği son ileti oldu; Mayıs ayına kadar,

ailesinin sık sık yazdığı mektuplara hiç yanıt vermedi ve Mayısta yazdığı mektup, yazın Avrupa'ya yolculuk yapmayı planlayan ve Londra, Paris ya da Roma'da Charles'la buluşmayı uman annesinin umutlarını suya düşürdü. Araştırmalarının geldiği noktanın, bulunduğu yerden ayrılmasına izin vermediğini, öte yandan Baron Fernczy'nin şatosunun durumunun konuk ağırlamaya uygun olmadığını söylüyordu. Şato, karanlık ormanlarla kaplı dağlarda sarp bir uçurumun kıyısındaydı; halk bu yöreye yaklaşmaktan öylesine çekiniyordu ki, sıradan insanlar ellerinde olmadan huzursuzlanıyorlardı. Hem sonra, Baron, New Englandlı dürüst ve tutucu soyluların yardım talebinde bulunabilecekleri biri değildi. Görünüşü ve tavırları garipti ve insanı huzursuz edecek kadar yaşlıydı. Providence'a artık çok uzak olmayan dönüşünü beklemelerinin daha iyi olacağını söylüyordu, Charles.

Ama bu dönüş 1925 Mayısına kadar gerçekleşmedi; sözkonusu tarihte, genç gezgin, dönüşünü müjdeleyen birkaç karttan sonra, *Homeric* adlı gemiyle sessizce New York'a giriverdi ve Providence'a kadar olan uzun yolu, baharın hüküm sürdüğü Connecticut'ın yemyeşil tepelerini, çiçekler içerisindeki hoş kokulu bahçelerini ve beyaz çan kuleli kasabalarını zevkle, doya doya seyrederek otobüsle kat etti; yaklaşık dört yıldan beri New England'ı ilk defa görüyordu. Altın sarısı bir ilkbahar akşamı otobüs, Pawcatuck'u geçip Rhode Island'a girdiğinde, yüreği heyecanla çarpmaya başladı; Reservoir ve Elmwood caddelerinden Providence'a giriş, uğraştığı yasak bilimlerin yüreğinde tuttuğu engin yere karşın soluk kesici bir mucizeydi. Broad, Weybosset ve Empire caddelerinin kesiştiği yüksek meydandan, ilerde ve aşağılarda, batan günün ateşi andıran ışığı altında, eski kentin anımsanan hoş görünüşlü evlerini, kubbelerini ve çan kulelerini gördü; otobüs, büyük kubbeyi, nehrin karşı yakasındaki eski tepenin çatılarla delinmiş yumuşak yeşilliğini, büyülü akşam ışığında ardındaki yemyeşil uçuruma pesbembe resmedilmiş First Baptist Church'ün Koloni tarzı sivri kulelerini gözler önüne sererek Biltmore'un ardındaki terminale yavaş yavaş girerken Charles'ın başı tuhaf bir şekilde döndü.

Eski Providence! Bu yer ve buranın uzun kesintisiz tarihindeki gizemli güçlerdi Charles'ı var eden ve sınırlarını hiçbir kâhinin saptayamayacağı mucize ve gizlere geri çeken. Yıllar boyu süren yolculuk ve uygulamaların kendisini hazırladığı, harikulade ya da korkunç sırlar burada yatıyordu. Bir taksi Charles'ı, yer yer nehrin pırıltısının görünüp kaybolduğu Postahane meydanından, eski Hal Binasından, koyun üst tarafından ve dolambaçlı dik

Waterman Street'ten geçirerek Christian Science Church'ün parıl parıl parlayan koca kubbesi ile batan günün tunca kestiği İyon sütunların kuzeye doğru çağırdığı Prospect'e getirdi hızla. Sonra Charles'ın çocuk gözlerinin tanıdığı zarif eski konaklar ve genç ayaklarının sık sık çiğnediği tuhaf taş döşeli kaldırımlarıyla sekiz alan geçildi. En sonunda sağda, birden karşısına çıkan küçük beyaz çiftlik evi ve solda, klasik verandası, cephesindeki gösterişli cumbasıyla doğduğu büyük tuğla ev. Alacakaranlıktı ve Charles Dexter Ward, eve dönmüştü.

5

Dr. Lyman'ınkinden daha az akademik bir ekolden akıl hastalığı uzmanları, Ward'un gerçek deliliğinin başlangıcı olarak onun Avrupa yolculuğunu göstermektedir. Bu doktorlar, Charles'ın yolculuğa çıkarken sağlıklı olduğunu kabul ederlerken, dönüşte sergilediği davranışların feci bir değişiklik gösterdiğine inanmaktadırlar. Ama Dr. Willett bu savı kabule hiç yanaşmamaktadır. Willett, daha sonra bir şeyler olduğunda ısrar ediyor ve delikanlının o dönemdeki acayipliklerini yurt dışında öğrendiği ritüellere veriyordu - bunlar elbette son derece tuhaf şeyler olmakla birlikte, törene katılanın aklından zoru olduğu anlamına gelmemekteydi. Ward, gözle görülür bir şekilde yaşlanmış ve katılaşmış olmasına karşın, genel tepkileri bakımından hâlâ normaldi ve Willett'le yaptığı birçok konuşmada hiçbir delinin -isterse deliliğinin daha başlangıcında olsun- uzun süre yalandan sürdüremeyeceği bir tutarlılık göstermişti. Bu dönemde onun deli olduğunun düşünülmesinin nedeni, Ward'un zamanının çoğunu geçirdiği tavan arasındaki laboratuvarından her saat duyulan *seslerdi.* Şarkılar, ezbere okumalar ve gök gürültüsü gibi sesle esrarengiz bir ritimle söylenen sözler duyuluyordu; gerçi bunlar her zaman Ward'un kendi sesiydi ama bu sesin niteliğinde ve vurgularında her duyanın kanını donduran bir şeyler vardı. Evin saygıdeğer ve sevilen kara kedisi Nig'in, bazı sesleri duyunca hareketlendiği ve gözle görülür bir şekilde sırtını kamburlaştırdığı gözlerden kaçmıyordu.

Laboratuvardan ara sıra rüzgârla taşınan kokular da aynı şekilde son derece acayipti. Bu kokular bazen fena, çoğunlukla da fantastik hayaller gördüren, aromatik, akıldan çıkmayan ve anlaşılmayan türden kokulardı. Bunları koklayan insanlar, bir an için, tuhaf tepeler, iki yanı sfenksli sonsuz caddeler ya da başı ve kanatları kuşa, gövdesi ata benzeyen efsane

yaratıkların iki yanını süslediği sonsuza uzanan yollarla dolu müthiş seraplar görüyorlardı. Ward eskiden yaptığı gezintilere yeniden başlamadı, kendini büyük bir gayretle eve getirdiği tuhaf kitaplara ve yakın çevresinde aynı derecede tuhaf uğraşlara verdi; Avrupa'da ulaştığı kaynakların çalışma olanaklarını çok genişletmiş olduğunu söylüyor ve ileri yıllarda büyük açıklamalarda bulunacağına söz veriyordu. Charles'ın bu yaşlı görüntüsü, kütüphanesindeki Curwen portresine benzerliğini şaşılacak kadar artırmıştı. Dr. Willett, eve çağrıldığında, bazen çoktan ölmüş büyücüyle yaşayan delikanlı arasındaki tek farkın resmin sağ kaşı üzerindeki küçük çukur olduğunu düşünerek ve ikisinin birbirine ne kadar benzediğine hayret ederek bu portrenin önünde bir an dururdu. Dr. Willett'in, baba Ward'un ricası üzerine yaptığı bu ziyaretler çok ilginçti. Ward, doktoru hiç reddetmedi, ama doktor da delikanlının ruhunun derinliklerine inemediğini gördü. Doktor çevrede sık sık tuhaf şeyler kaydetti; raflarda veya masanın üzerinde tuhaf görünümlü küçük balmumu heykelcikler, geniş odanın temizlenmiş orta yerine tebeşir veya kömürle çizilmiş çember, üçgenlerin ve pentagramların yarı silinmiş kalıntıları. Ve her gece, ta ki hizmetçilerin Charles'ın deliliği hakkında gizli gizli konuşmaları engellenemeyecek bir noktaya gelinceye kadar gök gürültüsü gibi bir sesle ve bir ritimle söylenen büyüler.

1927 Ocağında çok tuhaf bir olay meydana geldi. Charles bir gece, geceyarısına doğru garip ahengi aşağıdaki evde nahoş bir şekilde yankılanan bir ritüel söylerken birden körfezden soğuk bir rüzgâr esti ve çevredeki herkesin hissettiği hafif bir yer sarsıntısı oldu. Aynı anda kedi korktuğunu belli eden hareketler yaparken, bir mil kadar mesafede bulunan köpekler havlamaya başladılar. Bu, bu mevsimde pek görülmeyen şimşekli yıldırımlı sert bir fırtınanın başlangıcıydı, yıldırım öyle büyük bir gürültüyle düştü ki, Bay ve Bayan Ward eve isabet ettiğini sandılar. Tahribatı görmek için yukarı seğirttiler, ama tavan arasının kapısında onları, yüzünde utku ve ciddiyetin korku verici karışımı bir ifadeyle, sapsarı kesilmiş, önemli bir şeyi haber verecekmiş gibi duran, kararlı görünümlü Charles karşıladı. Eve yıldırım isabet etmediğine ve fırtınanın birazdan dineceğine onları ikna etti. Annesiyle babası duraladılar ve pencereden baktıklarında Charles'ın haklı olduğunu gördüler; denizden esen dondurucu borada ağaçlar artık eğilmezken, şimşekler gittikçe daha uzaklarda çakıyordu. Gök gürültüsü bir tür boğuk mırıltıya dönüşerek sonunda

tamamen söndü. Yıldızlar çıktı ve Charles'ın yüzündeki utku ifadesi elle tutulacak kadar belirginleşti.

Bu olaydan sonra aşağı yukarı iki ay kadar, Ward, laboratuvarına eskiden olduğundan daha az kapandı. Hava durumuna karşı büyük bir ilgi göstermeye ve baharda toprağın ne zaman çözüleceği konusunda etrafa tuhaf sorular sormaya başladı. Martın sonlarına doğru bir gece, Ward geceyarısına doğru evden çıktı ve neredeyse sabaha kadar dönmedi; o saatte uyanık olan annesi garaj girişine yaklaşan bir arabanın motorunun homurtusunu duydu. Boğuk küfürler açıkça seçiliyordu; yatağından kalkıp pencereye giden Bayan Ward, Charles'ın talimatıyla bir kamyondan ağır bir sandık çıkararak yan kapıdan içeri taşıyan dört karanlık siluet gördü. Merdivenden, güçlükle soluk alıp vermeler, ağır ayak sesleri ve nihayet tavan arasından gelen boğuk bir pat sesi işitti; bundan sonra, ayak sesleri yeniden merdiveni indi, dışarı çıkan dört adam kamyonlarına binip uzaklaştı.

Ertesi gün Charles, laboratuvar pencerelerinin koyu perdelerini indirerek, tavan arasında yeniden sıkı bir inzivaya çekildi, sanki metal bir malzeme üzerinde çalışıyor gibiydi. Kapısını kimseye açmıyor ve bütün yemek tekliflerini kararlılıkla geri çeviriyordu. Öğleye doğru burkutarak koparma sesinin ardından acı bir çığlık ve yere düşen bir şeyin çıkardığı ses işitildi; ama kapısını tıklatan annesine Charles, sonunda zayıf bir sesle, her şeyin yolunda olduğunu söyledi. Ortalığa yayılan iğrenç ve tarifsiz pis koku kesinlikle zararsız ama ne yazık ki gerekliydi. Yalnız kalmasının çok büyük önemi vardı ve daha sonra akşam yemeğine inecekti. O öğleden sonra, kapalı bir kapının gerisinden gelen tuhaf bir tıslama sesinin ardından, Charles son derece bitkin bir halde ve herhangi bir bahaneyle laboratuvarına girilmesini herkese yasaklayarak ortaya çıktı. Bu, yeni bir gizlilik politikasının başlangıcı oldu; bu tarihten itibaren ne gizemli tavan arası odasını ne de temizleyip, yeniden kabaca döşeyerek uyuma dairesi olarak dokunulmaz özel alanına dahil ettiği bitişik odayı kimsenin ziyaret etmesine izin verdi. Pawtuxet'te tek katlı bir ev satın alarak bütün bilimsel çalışmalarını oraya taşıncaya kadar, aşağıdaki kütüphaneden getirdiği kitaplarla burada yaşadı.

Akşamleyin, Charles, gazeteyi ailenin geri kalanından saklayarak bir kısmını sözde bir kazayla imha etti. Daha sonraları ev halkının tanıklıklarına dayanarak bu tarihi saptayan Dr. Willett, *Journal* bürosunda el

değmemiş bir nüshasına baktı ve gazetenin yırtılan bölümünde aşağıdaki yazının bulunduğunu gördü:

North Burial Ground'da Geceleyin Mezar Kazanlar Şaşkınlığa Yol Açtı

North Burial Ground'un gece bekçisi Robert Hart, bu sabah mezarlığın eski bölümünde kamyonla yedi sekiz kişilik bir grup adam olduğunu gördü, ama adamlar, amaçları her neyse başarmadan, korkup kaçtılar.

Bu keşif saat dört sıralarında yapıldı, sığınağının dışından gelen bir motor sesi Bay Hart'ın dikkatini çekti. Bay Hart dışarı çıkıp baktığında, ana yolda yirmi otuz metre uzakta kocaman bir kamyonun durmakta olduğunu gördü; ama çakıl taşları üzerinde ayak sesleri duyulmadan oraya ulaşmayı başaramadı. Adamlar alelacele kocaman bir sandığı kamyona yükleyip yakalanmadan uzaklaştılar ve hiçbir mezarın kazılmamış olduğunu gördüğünden Bay Hart, bu sandığın adamların gömmek istedikleri bir şey olduğunu sanmaktadır.

Mezar kazıcılar, keşfedilmeden önce uzunca bir süreden beri orada çalışıyor olmalıydılar, çünkü, Hart yoldan epeyce uzakta, mezartaşlarının çoğunun uzun yıllar önce kaybolduğu Amosa Field yönünde kazılmış kocaman bir çukur buldu. Bir mezar büyüklüğü ve derinliğindeki çukur boştu ve yeri, mezarlık kayıtlarında yer alan hiçbir mezarla çakışmıyordu.

İkinci Şube'den Komiser Yardımcısı Riley, çukuru incelemiş ve deliğin, şeytanca ya da dahiyane bir fikirle, içkileri için kimsenin aklına gelmeyecek emin bir yer bulmak isteyen içki kaçakçılarınca kazılmış olduğu düşüncesinde olduğunu bildirmiştir. Sorulan sorulara verdiği yanıtta Hart, emin olmamakla birlikte kamyonun Rochambeau Avenue yönünde uzaklaşmış olduğunu sandığını söylemiştir.

Bundan sonraki birkaç gün boyunca, Charles Ward ailesine pek görünmedi. Çatı katı krallığına, uyuma dairesini de ilave ettikten sonra oraya kapandı, yemeklerin kapısına getirilmesini emretti ve hizmetçi uzaklaşana kadar da yemeği almadı. Tekdüze formüllerin, tuhaf ritimli sözlerin vızıltı gibi bir sesle söylendiği ara ara yeniden duyulurken, bazen de çınlayan cam eşyaların, fışırdayan kimyasal maddelerin, akar suyun veya gürleyen gaz alevlerinin sesini duyanlar oldu. Daha öncekilerden tamamen farklı çok nahoş kokular zaman zaman kapının civarını kapladı ve genç

münzevinin kısa aralıklarla da olsa insan içine çıktığı anlarda açıkça gözlemlenen gergin havası, tahmine dayalı akıl yürütmeleri alabildiğine körükledi. Bir defasında, gereksindiği bir kitap için alelacele Genel Kütüphaneye gidip geldi, bir defasında da Boston'da bulunan oldukça gizemli bir kitabı gidip getirmesi için bir adam tuttu. Uğursuz bir şeylerin döndüğü her şeyden belliydi ve hem aile hem de Dr. Willett bu konuda ne yapacaklarını ya da ne düşüneceklerini bilmediklerini kendi kendilerine itiraf etmekteydiler.

Sonra, on beş Nisanda tuhaf bir gelişme oldu. Nitelik olarak yeni ve değişik hiçbir şey yok gibi gözükmekle birlikte, nicelikte çok büyük bir fark olduğu kesindi ve Dr. Willett bu değişikliğe çok önem veriyordu. Paskalya yortusundan önceki Cuma idi; hizmetkârların bir bölümünün oldukça anlamlı buldukları, diğerlerinin basit bir tesadüf kabul ederek önem vermedikleri bir gün. İkindiden sonra, gençWard, fevkalade yüksek bir sesle belli bir formülü okumaya, aynı zamanda da kokusu bütün eve yayılan keskin kokulu bir maddeyi yakmaya başladı. Kapalı kapının ardından gelen ses ta salondan o kadar net duyuluyordu ki, Bayan Ward endişe içinde bekleyip dinlerken elinde olmadan okunanları ezberledi ve daha sonra Dr. Willett'in ricası üzerine onları yazıya dökebildi. Sözler aşağıdaki gibiydi ve uzmanlar Dr.Willett'e bu sözlerin'Eliphas Levi'nin, yasak kapıdaki bir çatlaktan süzülerek geçen hafif bir ruhun boşluğun ötesindeki korkunç manzaraları görebildiğini söyleyen gizemli yazıları arasında çok yakın bir benzerlik bulunduğunu söylediler:

'Per Adonai Eloim, Adonai Jehova, Adonai Sabaoth, Metraton Ou Agla Methon, verbum pythonicum, mysterium salamandrae, cenventus sylvorum, antra gnomorum, daemonia Coeli God, Almonsin, Gibor, Jehosua, Evam, Zariathnatmik, Veni, veni, veni.'

Bu sözlerin okunması, hiçbir değişiklik olmadan ve hiç ara vermeden tam iki saat sürdü ve bittiğinde yakın çevrede bulunan bütün köpekler hep bir ağızdan ulumaya koyuldular. Bu havlamaların boyutu, nerelerden duyulduklarına ilişkin ertesi günün gazetelerinde çıkan yazılardan değerlendirilebilir, ama Wardların evindeki insanlar için bu havlamalar, ayini takiben duyulan ve hiçbirinin ne daha önce ne de daha sonra asla koklamadıkları, her yeri kaplayan iğrenç bir kokunun gölgesinde kaldı. Bu fena koku her tarafı istila ederken, şimşek çakar gibi bir ışık yanıp söndü; günün aydınlığı olmasa bu ışık gözü alır ve daha etkili olurdu. Sonra, gök

gürlemesi gibi uzaklığı, inanılmaz derinliği ve Charles Ward'un sesinden korku uyandıracak kadar farklı olması nedeniyle, duyan hiç kimsenin unutamayacağı bir ses duyuldu. Bu ses, evi sarstı ve köpek havlamalarına karşın komşulardan en az ikisi tarafından işitildi. Oğlunun laboratuvarının kapalı kapısının dışında umutsuzluk içinde bu sesleri dinlemekte olan Bayan Ward, bunun müthiş önemini kavrayarak korkuyla titredi; çünkü, Charles bunun karanlık kitaplardaki kötü ününü ve Fenner'ın mektuplarına göre Curwen'ın yok edildiği gece mahvolan Pawtuxet çiftliğinin üzerinde nasıl gürlediğini anlatmıştı. Hiç bir yanlışlık yoktu, aynı karabasan cümleydi bu duyduğu; çünkü Charles, Curwen'la ilgili araştırmalarından açıkça söz ettiği o eski günlerde çok net bir şekilde tanımlamıştı. Arkaik ve unutulmuş bir dilde söylenen bu cümle şöyleydi: "DIES MIES JESCHET BOENE DOESEF DOUVEMA ENITEMAUS."

Gök gürlemesini andıran bu sesin hemen ardından, daha gün batımına bir saat olmasına karşın her yer bir an için kapkaranlık oldu ve ortalığa yayılan ilk kokudan farklı ama onun kadar bilinmedik, onun kadar dayanılmaz bir koku kapladı ortalığı. Charles, tekdüze bir sesle yeniden okumaya başlamıştı ve annesi, kulağa "Yi-nash-Yog-Sothoth-he-lglb-fı-throdag" gibi gelen ve çılgınca şiddeti kulakları sağır eden bir "Yah!" ile biten heceleri duyabiliyordu. Bir saniye sonra, çılgınca patlayan, ani ve şeytani bir boşalmadan derece derece isterik bir kahkahaya dönüşen acı bir feryat, daha önceki tüm anıları sildi. Bayan Ward, korku ve anneliğin verdiği kör cesaret karışımı duygularla ilerleyip korka korka kapıyı çaldı ama tanındığını belli eden hiçbir yanıt alamadı. Kapıyı tekrar tıklattı, ama duyduğu ikinci bir çığlıkla kolları iki yanına düştü; bu ses şüphe götürmez bir şekilde oğlunun tanıdık sesiydi ve *isterik kahkahalarla boşanan diğer sesle aynı anda duyuluyordu.* Bayan Ward o anda düşüp bayıldı, ama bayılma nedenini bugün bile tam olarak anımsayamamaktadır. Bellek bazı anıları unutmakla, bazen çok merhamet gösterir.

Altıyı çeyrek geçe işyerinden eve dönüp karısını alt katta bulamayan Bay Ward'a korku içindeki hizmetkârlar Bayan Ward'un muhtemelen oğlunun her zamankinden tuhaf sesler gelen kapısını gözetlemekte olduğunu söylediler. Bay Ward merdivenleri çıkar çıkmaz laboratuvarın dışında, koridorda boylu boyunca yatmakta olan karısını gördü ve baygın olduğunu anlayarak yakındaki odalardan birinden bir bardak su getirmeye koştu. Soğuk suyu yüzüne çarptığında, karısının kendine gelmeye başladığını görerek yüreklendi, onun şaşkınlıkla açılan gözlerini seyrediyordu ki,

birden içi buz kesti, karısının içinden çıkmakta olduğu durumun aynısına kendisi düşeyazdı. Çünkü, sessiz olduğunu sandığı laboratuvar göründüğü kadar sessiz değildi; anlaşılamayacak kadar yavaş ama yine de insanın ruhunu altüst eden mırıltılar, sinirli, boğuk konuşmalar duyuluyordu.

Charles için birtakım formüller mırıldanmak elbette ki yeni bir şey değildi, ama bu seferki kesinlikle farklıydı. Bu düpedüz karşılıklı konuşma ya da sorulan sorulara yanıtlar, söylenilen sözlere karşılıklar verildiğini düşündürecek kadar karşılıklı konuşma taklidiydi. Seslerden biri besbelli Charles'ın sesiydi, ama diğer ses, genç adamın taklit yeteneğinin zirvesindeyken bile ulaşamadığı kadar derin ve boşluktan gelir gibiydi. İğrenç, kâfirce ve anormal bir şeyler vardı bu seste; kendine gelmekte olan karısının çığlığı sayesinde koruyucu içgüdüsünün harekete geçmesiyle kendini toparladı ve bir yıldan fazla bir süreyle Thedore Howland Ward, hiç bayılmamış olmakla eskisi gibi övünemedi. Bunun üzerine karısını kollarına alarak, kendisini bu kadar rahatsız eden sesleri karısı duymadan, çabucak aşağıya taşıdı. Ama yine de, kucağında yüküyle tehlikeli bir şekilde sendelemesine neden olan bir şeyi fark etmesini engeleyecek kadar çabuk davranamamıştı. Bayan Ward'un çığlığını başkaları da duymuş olduğu için, bu çığlığa yanıt olarak, kapalı kapının gerisinden bu maskelenmiş ve korkunç konuşmalara son veren ilk ayırt edilebilir sözcükler duyuldu. Bu sözcükler, heyecan içerisindeki Charles'ın kendi sesiyle söylenmiş bir uyarıydı, ama ima ettiği anlamlar onları tesadüfen işiten babanın içini korkuyla doldurdu. Duyduğu şey sadece şu kadardı: "Şşşş! - *Yaz!"*

Bay ve Bayan Wardlar akşam yemeğinden sonra bir süre görüştüler ve Bay Ward, aynı gece Charles'la çok sert ve ciddi bir şekilde konuşmaya karar verdi. Konu ne kadar önemli olursa olsun, böylesi davranışlara daha fazla izin verilemezdi; çünkü bu son gelişmeler, makul davranış sınırlarım aşıyor bütün ev halkının düzen ve sinirleri için bir tehdit oluşturuyordu. Delikanlının aklı başından gitmiş olmalıydı, çünkü ancak insan büsbütün delirmişse, bugünkü gibi vahşi çığlıklar atar, değişik ses tonlarıyla hayali konuşmalar yapardı. Bütün bunlara bir son verilmeliydi, yoksa Bayan Ward hasta olacak ve hizmetkârları da elde tutmanın olanağı kalmayacaktı.

Bay Ward yemekten sonra kalkıp Charles'ın laboratuvarına gitmek üzere yukarı kata çıktı. Ama üçüncü kattayken, oğlunun artık kullanmadığı kütüphanesinden gelen sesler üzerine duraladı. Kitaplar oraya buraya

fırlatılmakta, sayfalar hışırtıyla çevrilmekteydi; kapıdan geçince her boy ve şekilden bir yığın edebi malzemeyi heyecanla kucaklamış oğlunu gördü. Charles çok süzülmüş ve bitkin görünüyordu; babasının sesini duyunca irkilerek kucağındaki bütün yükü yere düşürdü. Yaşlı adamın emri üzerine oturdu ve çoktan hak ettiği azarlamaları bir süre dinledi. Charles hiç karşı çıkmadı. Paylamanın sonunda, babasının haklı olduğunu kabul etti; haykırışları, fısıldamaları, büyüleri ve kimyasal kokuları elbette ki hiç de mazur görülemeyecek can sıkıcı şeylerdi. Daha sessiz, sakin davranmayı kabul etti, ama gizliliği sürdürme konusunda ısrarlıydı. Bundan sonraki çalışmaların çoğunun, sadece kitap incelemeleri olduğunu ve çalışmanın ileri aşamalarında sesli ritüeller gerekecek olursa, bunun için başka bir yer bulacağını söyledi. Annesinin korkmasına ve bayılmasına gelince, bundan dolayı çok büyük pişmanlık duyuyordu; daha sonra duyulan karşılıklı konuşmanın ise belirli bir zihinsel atmosfer yaratmak için tasarlanmış ayrıntılı bir sembolizmin bir parçası olduğunu açıkladı. Charles'ın anlamı belirsiz kimyasal terimler kullanması, Bay Ward'u bir ölçüde şaşırtmıştı, ama ayrılırkenki izlenimi, son derece gizemli gerginliğine karşın, Charles'ın inkâr edilemez ölçüde sağlıklı ve dengeli olduğu yolundaydı. Görüşme gerçekte hiçbir sonuç vermemişti; Charles kollarında bir kucak dolusu kitapla odadan çıkarken Bay Ward ne yapacağını bilmez haldeydi. Zavallı yaşlı Nig'in ölümü de çok gizemliydi; yuvalarından fırlamış gözleri, korkudan çarpılmış ağzıyla katılaşmış bedenini bir saat kadar önce bodrumda bulmuşlardı.

Belli belirsiz bir dedektiflik içgüdüsüyle şaşkın baba, oğlunun hangi kitapları tavan arasına götürmüş olduğunu anlamak için merakla boş raflara baktı. Genç adamın kütüphanesi anlaşılır ve çok düzenli bir şekilde sınıflandırılmıştı, öyle ki, insan bir bakışta hangi kitapların ya da hangi tür kitapların alındığını söyleyebilirdi. Bu nedenle, BayWard daha önce alınmış olanlar dışında gizemli ya da antik konularla ilgili hiçbir kitabın eksik olmadığını görmekten büyük bir şaşkınlık duydu. Bu yeni alınanların hepsi çağdaş konularla ilgiliydi; tarih kitapları, bilimsel incelemeler, coğrafya kitapları, edebiyat elkitapları, felsefe eserleri, bazı çağdaş dergi ve gazeteler. Bu, Charles Ward'un son zamanlardaki okuma çizgisinden çok ilginç bir sapmaydı; baba giderek şiddetlenen bir şaşkınlık kasırgası altında ve içinde kaybolduğu yabancılık duygusuyla duraladı. Yabancılık çok acı verici bir duyguydu ve yanlışın ne olduğunu anlamaya çalıştıkça göğsünü bir mengene gibi sıkıyordu. Ortada hem maddi hem manevi bir yanlışlığın

bulunduğu kuşkusuzdu. Bu odaya girdiğinden beri bir şeylerin yanlış gitmekte olduğunu biliyordu ve en sonunda yanlışın ne olduğu birden kafasına dank etti.

Kuzeye bakan duvarda Olney Court'taki evden getirilen oymalı eski şömine süsü hâlâ sapasağlam duruyordu, ama kocaman Curwen portresinin dökülecek gibi duran çatlak çatlak boyasına olanlar olmuştu. Zaman ve eşitsiz ısıtma en sonunda yapacağını yapmış ve odanın son defa temizlenmesinden bir süre sonra olabileceklerin en kötüsü olmuştu. Ağaçtan kalkan boyalar git gide kıvrılmış, Joseph Curwen'ın portresi o kadar çok benzediği genç adamı denetleyen bakışlarından ebediyen vazgeçerek sonunda kötücül bir sessizlikle ve ansızın küçük parçacıklar halinde ufalanmıştı ve şimdi mavimsi gri bir toz tabakası halinde döşemeyi kaplamaktaydı.

IV. BÖLÜM
Dönüşme ve Delilik

1

O unutulmaz Paskalya yortusundan önceki Cumayı izleyen hafta, Charles Ward her zamankinden fazla ortalarda göründü ve sürekli olarak kütüphanesi ile tavan arası Laboratuvarı arasında kitap taşıyıp durdu. Hareketleri oldukça sakin ve makuldü, ama çevresine annesinin hoşlanmadığı sinsi, araştırıcı bakışlarla bakıyordu ve aşçıdan isteklerine bakılırsa inanılmaz bir aç kurt iştahına sahipti.

Dr. Willett'e o Cuma gününün patırtısı ve olayları anlatıldı ve izleyen Salı günü, tablonun artık dik dik bakmadığı kütüphanede Willett genç adamla uzun bir konuşma yaptı. Görüşme, her zamanki gibi sonuçsuzdu, ama Dr. Willett delikanlının o zaman henüz sağlıklı ve kendinde olduğuna bugün bile yemin etmeye hazırdır. Delikanlı çok yakın bir gelecekte açıklamalarda bulunacağına söz verdi ve başka bir yerde bir laboratuvara sahip olmanın gereğini dile getirdi. Portrenin kaybından dolayı, ilk başta gösterdiği heyecan düşünülecek olursa, inanılmayacak kadar az üzülmüştü, ansızın ufalanıp gitmesini kesinlikle çok gülünç buluyordu.

İkinci haftadan itibaren, Charles uzun sürelerle evden uzaklaşmaya başladı ve bir gün bahar temizliğine yardıma gelen iyi yürekli yaşlı zenci kadın Hannah, Charles'ın Olney Court'taki eve sık sık uğramakta olduğundan söz etti; elinde kocaman bir valizle geliyor ve mahzende çok garip şeylerle uğraşıyordu. Kendisine ve yaşlı Asa'ya karşı eli açık davranıyordu, ama eskiden olduğundan çok daha üzgün görünüyordu ki, bu durum, doğumundan beri Charles'ın büyümesini izleyen Hannah'ı çok üzüyordu.

Charles'ın yaptığı işlere ilişkin bir başka haber de Paw-tuxet'ten geldi; bazı aile dostları onu şaşılacak kadar şık uzaktan görmüşlerdi. Öyle anlaşılıyor ki, sık sık Rhodes-on-the-Pa-wtuxet mesire yerine ve kayıkhanesine uğruyordu; daha sonra buralarda Dr. Willett'in yürüttüğü soruşturmalar, Charles'ın amacının daha çok nehir kıyısındaki çitten öteye bir geçit bulmak olduğu gerçeğini ortaya çıkardı. Çit boyunca kuzeye doğru yürüyor ve genellikle uzun bir süre ortalarda görünmüyordu.

Daha sonraları, Mayıs ayında, tavan arası laboratuvarından, Bay Ward'un şiddetli azarlamalarına, Charles'ın da şaşkınlık içerisinde düzelme sözleri vermesine yol açan yine o ayin sesleri duyuldu. Bir sabah vakti duyulan bu sesler, o çalkantılı Paskalyadan önceki Cuma günü duyulan hayali karşılıklı konuşmanın kaldığı yerden sürdürülmesine benziyordu. Genç adam hararetle kendi kendisiyle tartışıyor ve kendini paylıyordu; birden, Bayan Ward'un yukarı koşup kapıyı dinlemesine yol açan, mükemmelen ayırt edilebilen istekler ve karşı çıkmalar şeklinde değişik ses tonlarıyla sürdürülen bir dizi haykırış duyuldu. Bayan Ward'un duyduğu seslerden açıkça seçilebilenler şöyleydi: " ... üç ay boyunca onu kırmızı yapmalısın" ve kapıyı vurmasıyla her şey anında sessizliğe gömüldü. Daha sonra babası tarafından sorguya çekildiğinde, Charles, sadece çok büyük ustaların kaçınabilecekleri, ama kendisinin başka bir bölgeye aktarmaya çalışacağı belirli bir bilinç alanları çatışması bulunduğunu söyledi.

Haziran ayının ortalarına doğru, geceleyin tuhaf bir vaka meydana geldi. Akşamın ilk saatlerinde yukarı kattaki laboratuvardan bazı gürültüler ve güm güm diye sesler duyuldu; Bay Ward gidip ne olduğuna bakmaya hazırlanıyordu ki ansızın bütün sesler sustu. Aynı geceyarısı, aile odalarına çekildikten sonra, baş uşak ön kapıyı kaparken, dediğine göre, Charles elinde kocaman bir bavulla kararsız ve ürkek merdivenin alt başında gözüktü ve işaretlerle dışarı çıkmak istediğini anlattı. Genç adamın ağzından hiçbir söz çıkmadı, ama saygıdeğer Yorkshirelı, Charles'ın ateş saçan gözlerinde yakaladığı bir bakışla hiç nedensiz, korkuyla titredi. Kapıyı açtı, genç Ward dışarı çıktı; ama sabahleyin baş uşak bayan Ward'a işten ayrılacağım bildirdi. Charles'ın üzerine yöneltiği bakışlarda kötü bir şeyler olduğunu söyledi. Genç bir beyefendinin dürüst hiçbir insana böyle bakmaması gerekirdi; bu evde bir gece daha geçiremezdi. Bayan Ward adamın ayrılmasına izin verdi, ama söylediklerine pek itibar etmedi. Charles'ı o gece vahşi bir durumda hayal etmek oldukça gülünçtü, çünkü Bayan Ward, uyanık kaldığı süre boyunca yukarıdaki laboratuvardan hafif sesler, çok büyük bir umutsuzluk ifade eden sanki hıçkıra hıçkıra ağlanılıyor, aşağı yukarı geziniliyor ve derin derin iç geçiriliyormuş gibi sesler duymuştu. Bayan Ward, geceleri ses dinleme alışkanlığı edinmişti, çünkü oğlunun esrarı, başka her şeyi zihninden silip atmıştı.

Ertesi akşam, tıpkı üç ay önceki bir başka akşam olduğu gibi, Charles Ward erkenden gazeteyi eline geçirdi ve ana bölümünü sanki istemeyerekmiş gibi kazayla yok etti. Bu mesele daha sonra unutulup gitti,

ta ki Dr. Willettyarım kalmış bağlantıları şurada burada araştırmaya başlayıncaya kadar. Journal'ın bürosunda, Dr.Willett, Charles’ın yok ettiği bölümü buldu ve önemli sayılabilecek iki yazıyı işaretledi. Bu yazılar şöyleydi:

Yine Mezar Soygunu

North Burial Ground’un gece bekçisi Robert Hart, bu sabah mezar hırsızlarının mezarlığın eski bölümünde yine iş başında olduklarını keşfetti. Yerinden sökülmüş ve vahşice parçalanmış mezar taşına göre 1740’da doğup 1824’te ölen EzraWeeden’ın mezarının besbelli ki bitişikteki sundurmadan alınan bir bel ile kazılıp soyulmuş olduğu görüldü.

Yüzyıldan fazla bir süreden sonra geriye ne kalmışsa, birkaç kıymık dışında hepsi gitmişti. Hiçbir tekerlek izi yoktu, ama polis civarda kibar bir insana ait olduğu anlaşılan ayak izleri buldu.

Hart, bu olayın geçen Martta derin bir çukur kazdıktan sonra korkup kaçan kamyonlu grupla bağlantılı olduğunu düşünmektedir, ama İkinci Şube’den Komiser Yardımcısı Riley, bu görüşü çürütmekte ve iki olay arasındaki temel farklara işaret etmektedir. Mart ayında, bilinen hiçbir mezarın bulunmadığı bir yer kazılmıştı, oysa şimdi mim konulmuş bir mezar, önceki güne kadar el değmeden kalmış kalasın parça parça edilmesinde ifadesini bulan bir kötü niyet ve belirli bir kasıtla soyulmuştu.

Olaydan haberdar edilen Weeden ailesinin üyeleri hayret ve üzüntülerini ifade ettiler; atalarının mezarına tecavüz edecek herhangi bir düşman düşünemediklerini belirttiler. Angel Street 598’de oturan HazardWeeden, ailede anlatılagelen bir öykü anımsamaktaydı; buna göre Ezra Weeden Bağımsızlık’tan kısa bir süre önce, kendisi için onursuzluk sayılmayacak çok tuhaf bir olaya karışmıştı, ama herhangi bir çağdaş kan davası veya gizemden içtenlikle habersizdi. Olayı soruşturma görevi Müfettiş Cunningham’a verilmiştir ve yakın bir gelecekte ipuçlarına ulaşılması beklenmektedir.

Pawtuxet’te Köpek Ulumaları

Pawtuxet'te oturanlar, bu sabah saat üçte Rhodes-on-the-Paw-tuxet'in kuzeyindeki nehrin kıyılarından geldiği sanılan olağanüstü köpek havlamalarıyla yataklarından fırladılar. Uluma seslerinin nitelik ve şiddeti, duyanların çoğunluğunun söylediğine göre, alışılmadık derecede tuhaftı ve Rhodes'daki gece bekçisi Fred Lemdin, bu ulumalara büyükbir dehşet ve ıstırap içerisinde olan bir insanın çığlığına benzer seslerin karışmış olduğunu söylemektedir. Nehrin kıyılarında bir yerlere düşen bir yıldırım tüm bu karışıklığa bir son vermiştir. Halk, muhtemelen koydaki petrol tanklarından gelen tuhaf ve nahoş kokunun bu olayla ilgili olduğunu ve köpeklerin kışkırtılmasında da payı bulunduğunu düşünmektedir.

Charles şimdi çok bitkin ve süzülmüş görünmekteydi ve herkes geriye doğru bakınca onun bu dönemde pençesinde kıvrandığı dehşete ilişkin bir şeyler söylemeyi, itirafta bulunmayı istemiş olabileceğinde hemfikirdir. Annesinin geceleri ses dinlemeye gösterdiği aşırı düşkünlük, Charles'ın karanlıktan yararlanarak sık sık dışarı çıktığı gerçeğini ortaya çıkardı ve bugün daha akademik akıl hastalığı uzmanlarının birçoğu, o sıralarda basının sansasyonel bir şekilde verdiği ama yapanın henüz kesinlikle bulunamadığı iğrenç vampirlik olayları konusunda onu suçlamada birleşmektedirler. Daha ayrıntılı anlatılması gereken, yakın zamanlarda cereyan etmiş, hakkında çok yazılıp çizilmiş olan bu olayların her yaş ve cinsten kurbanları vardı ve olaylar esas olarak iki bölgede, tepenin Wardların evine yakın oturulan kısmında ve North End'de, bir de Pawtuxet yakınlarındaki Cranstone hattı boyunca uzanan varoşlarda yoğunlaşıyordu. Hem evine geç kalmış kişiler hem de pencereleri açık uyuyanlar saldırıya uğramıştı ve sağ kalanların hepsi söz birliği etmişçesine, gözlerinden alevler saçan zayıf, çevik bir canavarın üstlerine sıçrayarak dişlerini boğazlarına ya da kollarına geçirerek aç kurt gibi kanlarını emdiğini anlattılar.

Charles Ward'un daha o zaman deli olduğunu bugüne kadar kabule yanaşmayan Dr. Willett, bu dehşet olaylarını açıklamaya çalışırken ihtiyatlıdır. Kendine has bazı kuramları olduğunu söylemekte ve kesin yargısını bir tür yadsımayla sınırlamaktadır. "Bu saldırıları ve cinayetleri kimin ya da neyin işlemiş olduğu konusunda ne düşündüğünü söylemeyeceğim," demektedir, "ancak Charles Ward'un bu konuda suçsuz olduğunu söyleyeceğim. Onun, kanın tadını bilmediğine inanmak için kendimce nedenlerim var; kansızlığının artması ve git gide benzinin solması her türlü sözden daha etkili bir kanıttır. Ward çok korkunç şeylere karıştı

ama bunun bedelini ödedi; o asla bir canavar ya da bir cani değildir. Şimdi, düşünmek bile istemiyorum. Bir değişiklik meydana geldi ve eski Charles Ward bu değişiklik sonucu öldü. Bir şekilde ruhu öldü, Waite'ın hastanesinden kaybolan vücudunsa başka bir ruhu vardı."

Willett kendinden emin bir şekilde konuşuyordu, çünkü gerilim altında sinirleri harap olan Bayan Ward'a bakmak üzere her gün Wardlara gidiyordu. Bayan Ward'un geceleri sesleri dinlemesi, doktora çekinerek anlattığı bazı hastalıklı sanrılar görmesine yol açmıştı. Willet, Bayan Ward'la konuşurken bunları alaya almış, ama yalnız kalınca Üzerlerinde derin derin düşünmüştü. Bu kuruntular her zaman tavan arası ya da yatak odasından işittiğini hayal ettiği hafif seslerle ve en olmadık saatlerde duyulan bastırılmış iç çekişleri ve hıçkırıklarla ilgiliydi. Temmuzun başlarında Dr. Willett, Bayan Ward'a sağlığına yeniden kavuşması için gidip bir süre Atlantic City'de kalmasını ve Bay Ward ile Charles'a da ona neşeli mektuplar yazmalarını önerdi. Bayan Ward, büyük bir olasılıkla hayatını da sağlığını da bu zoraki ve gönülsüz kaçışa borçludur.

2

Charles Ward, annesi gider gitmez Pawtuxet'teki tek katlı ev için görüşmelere başladı. Bu ev, Rhodes'un biraz yukarısında, yerleşmelerin tek tük olduğu nehir kıyısında, yüksekçe bir yere tünemiş, beton garajlı, bakımsız ahşap bir evdi ve tuhaf bir nedenle genç adam başka bir ev istemiyordu. Emlakçılardan birisi, gönülsüz sahibinden fahiş bir fiyata evi satın alıncaya kadar, Charles emlakçılara rahat vermedi ve ev boşalır boşalmaz, çalışma odasından ödünç aldığı tuhaf ve çağdaş kitaplar dahil, tavan arası laboratuvarında bulunan her şeyi, gece karanlığında kapalı kocaman bir kamyonla taşıdı. Kamyonu geceyarısından sonra yükletmişti; babası, sadece uykulu boğuk küfürleri ve geceleyin eşyalar götürülürken çıkan ağır ayak seslerini anımsıyordu. Bundan sonra Charles, üçüncü kattaki eski yerine döndü ve bir daha da asla tavan arasına uğramadı.

Pawtuxet'teki tek katlı eve Charles, tavan arası krallığını kuşatan gizliliğin tamamını taşımıştı, ama bu sefer iki sırdaşı vardı: Hizmetçi gibi hareket eden, South Main Street Waterfront'tan cani suratlı melez bir portekizli ve statüsünün iş arkadaşlığı olduğu anlaşılan kara gözlükleri, traşsız, boyalı sakalıyla bilge görünüşlü zayıf bir yabancı. Komşular, boş

yere bu tuhaf insanlarla konuşmaya çalıştılar. Melez Gomez çok az İngilizce biliyordu ve adının Dr. Allen olduğunu söyleyen sakallı adam da gönüllü olarak diğerini örnek alıyordu. Ward'un kendisi daha cana yakın davranmaya çalıştı, ama kimyasal araştırmaları ile ilgili olarak sağda solda anlatılan öykülere duyulan merakı kışkırtmaktan başka bir işe yaramadı bu. Çok geçmeden, bütün gece yanan ışıklar hakkında tuhaf öyküler dolaşmaya başladı ortalıkta ve bir süre sonra ansızın ışıklar yanmaz olduktan sonra, kasaba sipariş edilen acayip miktarlarda etlerle ve derinlerdeki bir mahzenden geldiği varsayılan boğuk haykırışlar, nutuk söyler gibi konuşmalar, ahenkle söylenen şarkılar ve çığlıklarla ilgili daha da tuhaf öyküler yayıldı ortalığa. Evin yeni ve tuhaf sakinlerinden civarda oturan dürüst kentliler hiç mi hiç hazzetmediler; vampir saldırıları ve cinayet salgınıyla Zenci yerleşimi arasında bağlar kuran karanlık imaların artmasında, salgının yarıçapının tamamıyla Pawtuxet ve Edgewood'a bitişik caddelerle sınırlı olması yüzünden şaşılacak bir yön olmasa gerek.

Ward zamanının çoğunu tek katlı evde geçirdiyse de burada ancak ara sıra yattı ve hâlâ babasının çatısı altında yaşayan biri sayılıyordu. İki defa kentten ayrılarak birer haftalığına bilinmeyen bir yere gitti. Benzinin solgunluğu git gide arttı, her zamankinden daha zayıfladı; yaşamsal önemdeki çalışmaları ve gelecekteki açıklamalarıyla ilgili eski öykülerini Dr. Willett'e tekrarlarken eskisi kadar kendinden emin değildi. Willett sık sık babasının evinde ona pusu kurdu, çünkü Bay Ward fazlasıyla üzülüyordu ve tam bir şaşkınlık içindeydi, bu kadar ketum ve bağımsız bir genç adam olan oğlunun elden geldiğince sıkı gözetim altında tutulmasını arzuluyordu. Doktor genç adamın halen o tarihte bile sağlıklı olduğunda ısrar etmekte ve görüşünü destekleyen birçok konuşmayı kanıt göstermektedir.

Eylülde vampir olayları azaldı, ama Ocak ayına gelindiğinde Ward'un başı ciddi bir şekilde belaya girdi. Bir süreden beri Pawtuxet'teki tek katlı eve geceleri gelip giden kamyonlar eleştirilmekteydi ve tam bu nazik zamanda beklenmedik bir aksaklık bu kamyonların taşıdığı mallardan birinin niteliğini gözler önüne serdi. Hope Valley'nin ıssız bir noktasında bu kamyonlardan biri içki arayan "çeteler" tarafından alçakça pusuya düşürüldü; ama bu defa soyguncuları büyük bir şok bekliyordu. Çünkü, ele geçirdikleri kocaman sandıklardan birini açtıklarında içinde son derece iğrenç bir şey bulunduğunu gördüler; gerçekte o kadar iğrenç ki, bu madde yeraltı dünyasının sakinleri arasında suskunlukla karşılanamazdı. Hırsızlar

buldukları şeyi alelacele gömdüler, ama olay polisin kulağına çalındığında, dikkatli bir araştırma yapıldı. Son zamanlarda tutuklanmış bir serseri, ayrıca bu olaydan dolayı soruşturulmayacağı güvencesi verilince en sonunda polis birliklerini olay yerine götürmeye razı oldu ve burada, alelacele hazırlanan bu zulada çok iğrenç ve utanç verici bir şey bulundu. Hayretten ağzı açık kalmış grubun bulduğu şeyin halka açıklanması ulusal -ve hatta uluslararası- edep duygularını incitirdi. Gayretli olmaktan uzak bu memurların bile yanlış anlamaları söz konusu değildi; haber hiç vakit geçirilmeden telgrafla Washington'a bildirildi.

Olayların adresi Charles Ward'un Pawtuxet'teki tek katlı eviydi. Eyalet polisiyle birlikte Federal polis derhal bu adrese baskın verdi. Charles Ward'u iki tuhaf arkadaşıyla birlikte beti benzi atmış ve çok üzgün bir durumda buldular; Charles suçsuzluğunu kanıtlayan ve oldukça geçerli görünen bir açıklamada bulundu. Kendisini beş on yıldır tanıyan herkesin derinliğini ve gerçekliğini onaylayacağı bir araştırma programının gereği olarak bazı anatomi numunelerine ihtiyacı olmuştu ve böyle bir şeyin yasal olacağını düşünerek acentalardan gerekli tür ve sayıda numune sipariş etmişti. Numunelerin *kimliğine* gelince, kesinlikle hiçbir fikri yoktu; müfettişlerin, böyle bir meselenin öğrenilmesinin halkın duygularına ve ulusun itibarına vereceği muazzam zararı ima etmelerine çok şaşırmıştı. Bu ifadesi, sakallı iş arkadaşı Dr. Allen tarafından kuvvetle desteklendi; Allen'ın boşluktan geliyora benzeyen tuhaf sesi Charles'ın sinirli sesinden daha ikna ediciydi. Sonunda, görevliler hiçbir işlem yapmadılar, ama boşa çıkan bir araştırmanın temeli olarak Charles'ın verdiği New York'taki ismi ve adresi dikkatle bir tarafa kaydettiler. Numunelerin çabucak ve sessizce ait olduğu yere iade edildiğini ve halkın asla bu pis karışıklıktan haberdar olmadığını ilave etmek de yerinde olacaktır.

9 Şubat 1928' de, Dr. Willett, Charles'dan çok önem verdiği ve hakkında sık sık Dr. Lyman ile tartıştığı bir mektup aldı. Lyman, bu notun çok mükemmel bir *dementia praecox*[10] vakasının kanıtlarını taşıdığına inanmakta, oysa Willett bunu talihsiz gencin son aklı başında ifadesi olarak görmektedir. Doktor, el yazısının harap bir sinirin izlerini taşımasına karşın, açıkça Ward'un kendine has yazısı olduğuna özellikle dikkati çekmektedir. Metnin tamamı aşağıdaki gibidir:

100 Prospect St.,
Providence,R.I.,
8Mart 1928

Sevgili Dr. Willett:-

Uzun zamandan beri size söz verdiğim ve sizin de beni zaman zaman sıkıştırdığınız açıklamaları yapma zamanının sonunda geldiğini hissediyorum. Beklemekte gösterdiğiniz sabırla zekama ve dürüstlüğüme beslediğiniz güven için size ilelebet minnettar kalacağım.

Şimdi artık konuşmaya hazır olduğuma göre, alçakgönüllülükle itiraf etmeliyim ki benim düşünü kurduğum gibi bir zafer asla olamaz. Zafer yerine dehşetle karşılaştım ve sizinle konuşmam, kazanılan bir zaferle övünmekten çok hem kendimi hem dünyayı insanoğlunun havsalasının alamayacağı bir dehşetten kurtarmak için yardım ve tavsiye dilenmek içindir. Pawtuxet'teki çiftliğe yapılan baskına katılan grupla ilgili olarak Fenner'ın mektubunda yazılanları hatırlarsınız. Bütün bunların yeniden, hem de çabucak yapılması gerekiyor. Dile getirilebilecek her şey, bütün uygarlık, bütün doğal yasalar, hatta belki de güneş sisteminin ve evrenin yazgısı bize bağlı. Korkunç bir anormalliği gün ışığına çıkardım, ama bunu sadece bilgi hatırına yaptım. Şimdiyse, hayatın ve doğanın hatırına, onu yeniden karanlıklar içine itmek için bana yardım etmeniz gerekiyor.

Pawtuxet denilen yeri ebediyen terk ettim; ölü veya diri orada var olan her şeyi imha etmeliyiz. Oraya bir daha asla adımımı atamam; yeniden oraya gittiğimi duyarsanız sakın inanmayın. Sizi gördüğümde, neden böyle söylediğimi anlatırım. Temelli eve döndüm; oturup sürekli olarak beş altı saat beni dinleyecek kadar zaman bulur bulmaz bana uğramanızı istiyorum. Anlatacaklarım bu kadar zaman alır - ve bundan daha profesyonel bir görev yapmamış olduğunuzu söylersem bana inanın. Hayatım ve aklım bıçak sırtında.

Bunları babama anlatamam, çünkü o bütün bunları kavrayamaz. Ama ona tehlikede olduğumu söyledim ve bir dedektiflik bürosundan evi gözetleyen dört kişi tuttu. Ne kadar işe yararlar bilmiyorum, çünkü sizin bile tasavvur edemeyeceğiniz güçlerle karşı karşıyalar. Bu yüzden eğer beni canlı görmek ve evreni mahvolmaktan kurtarmak için nasıl yardım edebileceğiniz konusunda söyleyeceklerimi dinlemek istiyorsanız, çabuk geliniz.

Ne zaman gelseniz olur - evden hiç çıkmayacağım. Önceden telefon etmeyiniz, çünkü kimin ya da neyin sizi engelleyeceğini söyleyemem. Bu

karşılaşmayı engelleyecek bir şeyin olmaması için ilahlara dua edelim.

Çok büyük bir tehlike ve umutsuzluk içinde olan

Charles Dexter Ward.

Not: Gördüğünüz yerde Dr. Allen'i vurun ve *cesedini asitte eritin. Sakın yakmayın.*

Dr. Willett bu notu sabah on otuzda aldı ve hemen bütün öğleden sonrayı ve akşamı, hatta gerekirse bütün geceyi bu konuşmaya ayırmak için kendini ayarladı. Saat dörtte oraya varmayı planladı ve arada geçen süre içerisinde kafasında öylesine çılgınca düşünceler dönüp durdu ki, her şeyi neredeyse mekanik bir şekilde yaptı. Mektup, yabancı birine çılgınca gelebilirdi, ama Charles Ward'un birçok tuhaflığını görmüş olan Dr. Willett, bunları sırf deli saçması kabul edip bir yana atamazdı. Ortada kavranılamaz, eski ve korkunç bir şeylerin dönmekte olduğunu Charles'ın hissettiğinden emindi ve Dr. Allen'la ilgili olarak yazdıkları ise ancak Pawtuxet'te çıkan dedikodularda Ward'un bu acayip iş arkadaşı hakkında söylenenler göz önüne alınırsa anlaşılabilirdi. Willett bu adamı hiç görmemişti, ama görünüşü ve tavırları hakkında çok şey duymuştu ve o çok tartışılan kara gözlüklerin ardında ne tür gözlerin gizlendiğini merak etmekten kendini alamıyordu.

Dr. Willettsaat tam dörtte Ward'un konutuna vardı ve büyük bir can sıkıntısıyla Charles'ın evde kalma kararında sebat etmemiş olduğunu gördü. Korumalar oradaydılar ve Charles'ın korkusunu kısmen yenmiş olduğunu söylediler. Bu sabah telefonda korkmasına yol açan tartışmalar yapmıştı; dedektiflerden birinin söylediğine göre bilinmeyen bir sese "Çok yorgunum, bir süre dinlenmeliyim", "Bir süre kimseyi kabul edemem, beni mazur görün", "Lütfen, kesin hareketi bir tür uzlaşma sağlayıncaya kadar erteleyelim" veya "Özür dilerim ama, her şeyden elimi eteğimi çekmem gerekiyor, sizinle daha sonra konuşurum" gibi cümlelerle konuşmuştu. Bir süre derin düşüncelere daldıktan sonra, cesaretini toplayarak öylesine sessizce sıvışmış ki, ne gittiğini bir gören, ne de saat bir civarında geri dönerek tek söz etmeden eve girene kadar gitmiş olduğunu anlayan olmuş. Merdivenleri çıkmış, orada yeniden korkunun pençesine düşmüş olmalıymış ki, kütüphaneye girmesiyle yüksek sesle, dehşet içerisinde

haykırdığı işitilmiş, bundan sonra boğuluyormuş gibi zorlukla soluk almaya başlamış. Ama baş uşak ne olduğunu sormaya gittiğinde, büyük bir cesaret gösterisiyle kapıda belirmiş ve adamcağızın içine korkular salan bir tarzda sessiz işaretlerle uzaklaşmasını istemiş. Sonra, yeniden raflarını düzenlemeye başlamış, çünkü pata küte bir yığın ses duyulmuş; bundan sonra tekrar ortaya çıkarak derhal evi terk etmiş. Willett, herhangi bir mesaj bırakılıp bırakılmadığını sordu, ama hiçbir mesaj bırakılmadığı yanıtını aldı. Baş uşak Charles'ın görünüşünden ve tavırlarından fena halde tedirgin olmuştu; altüst olmuş sinirlerinin düzelmesi için umut olup olmadığını endişeyle sordu.

Neredeyse iki saat boyunca Dr. Willett, kitapların alındığı yerlerde kocaman boşluklar olan tozlu rafları seyrederek ve bir yıl önce yaşlı Joseph Curwen'ın hoş görünüşlü çehresinin yumuşak yumuşak aşağı doğru baktığı kuzey duvarındaki şömine rafının üzerindeki panoya bakıp acı acı gülümseyerek boş yere kütüphanede Charles'ı bekledi. Bir süre sonra gölgeler koyulaşmaya başladı, gün batımındaki neşe yerini gecenin önünde gölge gibi ilerleyen belli belirsiz bir dehşete bıraktı. Bay Ward en sonunda geldi ve korunması için girişilen bunca zahmetten sonra oğlunun yokluğuna çok şaşırdı ve öfkelendi. Charles'ın kiminle buluşmaya gittiğini bilmiyordu ve delikanlı döner dönmez Willett'i haberdar edeceğine söz verdi. Doktora iyi geceler dileğinde bulunurken, oğlunun durumundan duyduğu büyük şaşkınlığı dile getirdi ve oğlunun normal dengesine kavuşturulması amacıyla elinden geleni yapması için konuğunu sıkıştırdı. Willett bu kütüphaneden kaçabildiğine memnundu çünkü ona burada korkunç ve kötü bir şeyler var gibi geliyordu; sanki yok olan resim ardında kötü bir miras bırakmıştı. O resmi hiç sevmemişti ve sinirleri çok sağlam bir insan olmasına karşın, şimdi bile, resmin boş panosunda, bir an önce temiz havaya kaçma isteği duymasına yol açan bir niteliğin gizlenmiş olduğunu düşünüyordu.

3

Ertesi sabah Willett, Bay Ward'dan Charles'ın hâlâ dönmemiş olduğunu bildiren bir mesaj aldı. Bay Ward, Dr. Allen'ın telefon ederek Charles'ın bir süre Pawtuxet'te kalacağını, rahatsız edilmemesi gerektiğini söylediğini yazıyordu. Bu gerekliydi, çünkü, kendisi ansızın belli olmayan bir süre için uzak bir yere çağrılmıştı ve araştırmalar Charles'ın sürekli gözetimine

kalmıştı. Charles iyi dileklerini yolluyor ve planlarını ansızın değiştirmesinin verdiği rahatsızlıktan dolayı üzüntüsünü bildiriyordu. Bu mesajı dinlerken Bay Ward, Dr. Allen'ın sesini ilk defa duydu; bu ses, tam olarak çıkaramadığı ama korku derecesinde rahatsızlık veren belli belirsiz ve anlaşılması zor bazı anıları canlandırır gibi oldu.

Bu şaşırtıcı ve birbiriyle çelişen bilgilerle karşı karşıya kalınca Dr. Willet doğrusu ne yapacağını bilemedi. Charles'ın mektubunun müthiş içtenliği yadsınacak gibi değildi, ama, mektubunda izleyeceğini yazdığı davranışı bu kadar çabuk bozmasına ne demeliydi? Genç Ward, uğraşının artık bir küfür, bir tehdit haline geldiğini, ne pahasına olursa olsun onların ve sakallı iş arkadaşının kökünün kazınması gerektiğini, olayın son sahnesinin geçeceği yere kendisinin asla dönmeyeceğini yazıyordu; ama bütün bunları unutarak yeniden koyu bir gizemin içine dalmıştı. Sağduyu, genç adamı bu maymun iştahlılığıyla baş başa bırakmayı emrediyordu, ama daha derinlerde yatan bir içgüdü, çılgın mektubunun yarattığı izlenimin bastırılmasına izin vermiyordu. Willett mektubu yeniden baştan başa okudu, abartılı laf kalabalığına ve eksik bırakılmışlığına karşın özünde ne boş ne de delice buldu yazılanları. İçerdiği dehşet çok derin ve çok gerçekti ve doktorun önceden bildiği şeylerle birleştirilince, alaycı açıklamalarla geçiştirilemeyecek kadar zamanın ve uzanım ötesinden gelen bir canavarlığın ipuçlarını akla getiriyordu. Dışarda adı konulmamış dehşet verici şeyler vardı ve insan bunlara ne kadar az vakıf olursa olsun, her zaman harekete geçmeye hazır olmalıydı.

Bir haftayı aşkın bir süre Dr.Willett, karar vermekte zorlandığı bu ikilem üzerinde derin derin düşündü ve Pawtuxet'teki evinde Charles'ı ziyaret etme eğilimi git gide güçlendi. Genç adamın hiçbir dostu bu yasak sığınağa girmeye asla kalkışmamıştı, babası bile evin içini ancak Charles'ın seçerek verdiği tanımlar kadar biliyordu, ama Dr. Willett hastasıyla yüz yüze konuşmanın gerekli olduğunu hissediyordu. Bay Ward, oğlundan kısa ve pek fazla anlam ifade etmeyen notlar almaktaydı ve dediğine göre Bayan Ward da Atlantic City'deki inzivaya çekildiği yerde bundan daha fazlasını elde edememekteydi. Bu yüzden doktor sonunda harekete geçmeye karar verdi;Joseph Curwen'la ilgili eski öykülerle Charles Ward'un son zamanlarda yaptığı açıklama ve uyarıların esinlediği tuhaf duygulara karşın nehrin üst tarafındaki uçurumun üstünde bulunan eve doğru cesaretle yola koyuldu.

Willett daha önce, elbette asla eve girmeden, hatta varlığını bile belli etmeden, sırf meraktan evin bulunduğu yeri ziyaret etmişti; bu yüzden tutacağı yolu tam olarak biliyordu. Şubatın sonuna doğru bir öğleden sonranın ilk saatlerinde küçük arabasıyla Broad Street boyunca yol alırken yüz elli yedi yıl önce aynı yolu, hiçbiri tam olarak yapacakları korkunç görevi bilmeden kat eden yavuz grubu acı acı düşündü.

Kentin çürüyen kenar semtlerini çabucak aştı; şimdi önünde düzenli Edgewood ve uykulu Pawtuxet uzanıyordu. Willett sağa dönüp Lockwood Street boyunca arabasını sürdü, bu kır yolunda gidebildiği kadar gitti, sonra arabadan inerek, nehrin güzel kıvrımlarının ve ötesindeki puslu ovaların üzerinde kayalık uçurumun yükseldiği kuzeye doğru yürüdü. Evler burada tek tüktü ve işte en yüksek noktada ve bütün evlerden uzakta beton garajıyla tek katlı ev soldaydı. Bakımsız çakıl taşlı yolda hızla yürüyüp kararlı bir şekilde kapıyı çaldı ve büyük bir gıcırtıyla kapıyı açan suratsız Portekizli melezle kılı kıpırdamadan konuştu.

Son derece hayati bir mesele için derhal Charles'ı görmesi gerektiğini söyledi. Hiçbir mazereti dinlemeyecek ve isteğinin geri çevrilmesi halinde meseleyi Bay Ward'a rapor edecekti. Melez tereddüt ediyordu, Willett'in açmaya çalışması üzerine kapıyı itti, ama doktor sesini yükselterek isteğini tekrarladı. O sırada karanlık evin içinden, neden korktuğunu bilmese de, ürpermesine neden olan kısık bir ses işitildi. "Bırak girsin, Tommy," dedi ses, "her zamanki gibi konuşabiliriz." Fısıltı onu rahatsız etmişti, hemen ardından gelen şey ise iyice korkuttu. Döşeme gıcırdadı ve konuşan kişi ortaya çıktı - sesin sahibi, Charles Dexter Ward'un ta kendisiydi.

Dr. Willett'in bu öğleden sonraki konuşmayı aslına sadık ve ayrıntılı bir şekilde anımsayıp kaydetmesinin nedeni, bu dikkate değer döneme verdiği önemdir. Çünkü, en azından Charles Dexter Ward'un kafa yapısının temelli bir şekilde değişmiş olduğunu kabul etmekte ve genç adamın, yirmi altı yıldır büyümesini izlediği birinin beyninden farklı birinin beyniyle konuştuğuna inanmaktadır. Dr. Lyman'la arasındaki tartışma Willett'i çok kesin olmaya zorlamıştı ve Charles Ward'un deliliğini tam olarak annesiyle babasına daktiloyla yazılmış notlar göndermeye başladığı dönemden başlatıyordu. Bu notlar Ward'un normal üslubuyla yazılmış notlar değildir, hatta Willett'e yazdığı en çılgın notların üslubuyla bile yazılmamıştır. Sanki yazarının zihni birdenbire harekete geçerek, çocukluğundaki antik eserlere merakından bilinçsizce edindiği bir yığın eğilim ve izlenimi serbest

bırakmış gibi, bu üslup tuhaf ve eskiydi. Çağdaş olmak için açık bir çaba görülüyordu, ama yazının ruhu ve yer yer dili geçmişe aitti.

Geçmiş, Charles'ın doktoru bu karanlık eve kabul ederkenki ses ve hareketlerinde de açıkça görülüyordu. Başını eğerek Willett'i selamladı, oturacak bir yer gösterdi ve daha başlangıçta açıklamaya çalıştığı o tuhaf fısıltıyla birdenbire konuşmaya başladı.

"Bu lanet nehir havasından nefes darlığına yakalandım," diye başladı söze, "konuşmamı mazur görünüz. Sanırım neyim olduğunu görmek için babam tarafından gönderildiniz ve umarım onu telaşa düşürecek bir şey söylemezsiniz."

Willett, büyük bir dikkatle, bu kulak tırmalayan ses tonunu, bundan daha büyük bir dikkatle de konuşmacının yüzünü inceliyordu. Bir şeylerin yanlış olduğunu hissediyordu ve bir gece Yorkshirelı baş uşağın nasıl korkmuş olduğuna ilişkin ailenin kendisine anlattıklarını düşündü. Keşke bu kadar karanlık olmasaydı diye düşündü, ama güneşliklerin açılmasını da istemedi. Bunun yerine sadece, daha bir hafta önceki o çılgın notu neden yalanladığını sordu.

"Ben de buna geliyordum," dedi, ev sahibi, "Biliyorsunuz, sinirlerim çok berbat durumda, açıklayamadığım tuhaf şeyler söylüyor ya da yapıyorum. Size sık sık söylediğim gibi, çok büyük meseleleri çözmek üzereyim; onların büyüklüğü başımı döndürüyor. Bulduğum şeylerden kim olsa korkardı, ama bu işi daha fazla geciktirmeyeceğim. Evde onca gözetim ve engelleme altında kalmam ahmaklıktan başka bir şey değildi; işi bu noktaya kadar getirdikten sonra benim yerim artık burasıdır. Meraklı komşularım hakkımda iyi şeyler söylemiyorlar; buna belki de zayıflığım nedeniyle ben kendim de inanmış olmalıyım. Doğru yaptığım sürece yaptığım şeyde bir kötülük yok. Lütfedip de altı ay beklerseniz, sabrınızın ödülünü göreceksiniz.

"Ayrıca biliyorsunuz ki, eski şeyleri kitaplardan daha emin kaynaklardan öğrenme yollarını biliyorum ve açabildiğim kapılar nedeniyle tarihe, felsefeye ve sanatlara verebileceklerimin önemini değerlendirmeyi size bırakıyorum. Kafasız, röntgenciler gelip öldürdüklerinde atam bütün bunları biliyordu. Şimdi bu bilgilere ben de sahibim, ya da en azından eksik de olsa bir kısmına sahibim. Bu defa bir şey olmamalı, hele hele benim aptalca korkularım nedeniyle hiç olmamalı. Lütfen, efendim, size yazdığım her şeyi unutun ve ne bu yerden ne de içindekilerden korkun. Dr. Ailen çok iyi

özellikleri olan biri ve onun hakkında söylediğim kötü şeyler yüzünden ona bir özür borcum var. Keşke onsuz yapmak zorunda kalmasaydım, ama başka yerlerde yapması gereken işleri var. Tüm bu meselelere karşı onun da benim kadar hevesi var ve sanırım işten korktuğumda, bu konudaki en büyük yardımcım olan ondan da korktum.”

Ward sustuğunda doktor ne yapacağını veya ne düşüneceğini bilemiyordu. Mektubun böylesine soğukkanlılıkla yadsınması karşısında kendini aptallaşmış hissediyordu, ama o anki konuşmanın tuhaf, yabancı ve şüphe götürmez derecede çılgınca oluşuna karşın, ses tonunun doğallığı ve bildiği Charles Ward’un sesine benzerliğinde trajik bir yan bulunduğu gerçeği aklına takıldı. Willett, bunun üzerine konuşmayı daha önceki meselelere yöneltmeye ve genç adamı bildik bir ruh haline döndürecek geçmiş olayları anımsatmaya çalıştı, ama böyle yapmakla son derece acayip sonuçlara ulaştı. Daha sonra bütün akıl hastalığı uzmanları da benzer sonuçlar elde ettiler. Charles Ward’un zihninden yakın zamanlara ve kişisel yaşamına ilişkin bütün imgeler anlaşılmaz bir şekilde silinirken, eski eserlerle ilgili gençlik dönemi imgeleri çağdaş ve kişisel olanları yutmak üzere bilinçaltının derinliklerinden yüzeye çıkmıştı. Genç adamın eski şeylere ilişkin derin bilgisi anormal ve tekinsizdi ve bu bilgisini gizlemek için elinden geleni yapıyordu. Willett, çocukluğunun bazı en gözde araştırma konularından söz ettiğinde, Charles çoğu kez sırf rastlantıyla konuyu öylesine açıkladı ki, hiçbir ölümlünün bu kadar bilgiye sahip olabileceği düşünülemezdi; doktor hızla aklından gelip geçen düşünceyle titredi.

Bir perşembeye rastlayan 1762 yılının on bir Şubat günü, King Street’teki Mr. Douglass’s Histrionick Academy’deki oyunda şişko şerifin eğilmesiyle başındaki peruğun nasıl düştüğünü ya da Steele’ın “Conscious Lover”ının metnini oyuncuların nasıl fena halde kestiğini, bu yüzden Baptist-güdümlü yasama organı tiyatroyu iki hafta sonra kapattığında insanın neredeyse memnun olduğunu bilmek pek tekin bir şey değildi. Thomas Sabin’in Boston posta arabasının “son derece rahatsız” olduğundan eski mektuplarda söz edilmiş olabilir, ama hangi sağlıklı eski zaman meraklısı, Epenutus Olney’in gıcırdayan yeni tabelasının (meyhanesini Crown Coffee House olarak adlandırmaya başladıktan sonra tabelasına süslü bir taç resmetmişti) Pawtuxet’teki bütün radyoların çalmakta olduğu yeni caz parçasının ilk notalarının tam olarak aynısı olduğunu anımsayabilirdi?

Ama Ward, uzun süre bu yolda sorguya çekilemezdi. Çağdaş ve kişisel konuları süratle bir kenara iterken, eskiye ilişkin konularda çok geçmeden açıkça sıkılmaya başladığı görüldü. İstediği tek şey, geri dönme isteği duymaksızın gitmesini sağlamak için konuğunu tatmin etmekti. Bu amaca ulaşmak için Willett'e bütün evi görmesini önerdi ve hemen önüne düşerek doktoru mahzenden tavan arasına kadar gezdirdi. Willett çok dikkatli bir şekilde baktı, ama ortada gözüken kitapların, Ward'un evindeki raflarda bulunan kocaman gedikleri dolduramayacak kadar az, hatta önemsiz; yetersiz, sözde "laboratuvar"ınsa çok enti püften olduğunu fark etti. Başka bir yerde bir kitaplığın ve laboratuvarın bulunduğu açıktı, ama nerede olduğunu söylemek olanaksızdı. Dr. Willett, adını koyamadığı bir şey yüzünden soruşturmasında esasında yenilmiş olarak akşamdan önce kente döndü ve tüm olup bitenleri Bay Ward'a anlattı. Genç adamın kesinlikle aklını oynatmış olduğunda hemfikir olmalarına karşın, o an için acilen yapılması gereken bir şey olmadığına karar verdiler. Bütün bunlardan başka, Bayan Ward'un, oğlunun daktiloyla yazılmış tuhaf notlarının izin verdiğinden daha fazlasını kesinlikle bilmemesi gerekiyordu.

BayWard, bunun üzerine oğluna baskın bir ziyarette bulunmaya karar verdi. Dr. Willett, bir akşam Bay Ward'u arabasına alarak tek katlı evin göründüğü bir noktaya kadar götürdü ve sabırla dönüşünü bekledi. Oldukça uzun süren ziyaretin ardından, baba evden çok üzgün ve şaşkın bir vaziyette çıktı. Konuğun zorla salona girip Portekizliyi bir emirle uzaklaştırmasından sonra Charles'ın görünmesinin epeyce zaman alması dışında, o da aynen doktor gibi karşılanmıştı ve değişmiş oğulun tavırlarında hiç de bir evladın babaya karşı duyduğu cinsten bir yakınlıktan eser yoktu. Işık oldukça loştu, yine de genç adam ışıkların fena halde gözlerini kamaştırdığından yakındı. Boğazının çok kötü olduğunu ileri sürerek hiç yüksek sesle konuşmamıştı, ama boğuk sesinde, Bay Ward'un aklından uzaklaştıramadığı, belli belirsiz rahatsızlık veren bir şeyler vardı.

Genç adamın akıl sağlığını kurtarmak için elden gelen her şeyi yapma kesin kararını veren Bay Ward'la Dr. Willett, işe yarayabilecek her türlü bilgi kırıntısını toplamaya koyuldular. İlk inceledikleri konu Pawtuxet'te çıkan dedikodulardı; buradan bilgi toplamak oldukça kolaydı, çünkü her ikisinin de bölgede dostları vardı. Daha çok bilgiyi Dr.Willetttopladı, çünkü insanlar onunla, dedikoduların merkezindeki kişinin babasıyla konuştuklarından daha içtenlikle konuşuyorlardı ve Willett duyduğu şeylerden gençWard'unyaşantısının çok tuhaf bir yaşantı haline gelmiş

olduğu sonucuna vardı. Sokaktaki adam, tek katlı evde yaşayanları geçen yılın vampirlik olaylarından ayrı düşünmezken, geceyarıları gidip gelen kamyonlar da kuşkulu söylentilere yol açmaktan geri kalmıyordu. Yöre tüccarları, kötülüğü yüzünden okunan melezin verdiği siparişlerin tuhaflığından ve özellikle yakınlardaki iki kasap dükkânından sağlanan aşırı miktarlardaki et ve taze kandan söz ediyorlardı. Üç kişilik bir ev için bu miktarlar çok saçmaydı.

Sonra, toprağın altından gelen sesler meselesi vardı. Böylesi bilgileri kesin olarak belirlemek daha zordu ve bütün belli belirsiz ipuçları bazı temel esaslara işaret ediyordu. Ayin niteliğinde sesler kesinlikle vardı ve tek katlı ev karanlıkken duyuluyordu. Bu sesler bilinen mahzenden geliyor olabilirlerdi elbette, ama daha derin ve daha yaygın yeraltı kemerlerinin bulunduğu yolunda ısrarlı söylentiler vardı. Joseph Curwen'ın yeraltı mezarlıkları hakkındaki eski öyküleri anımsayan ve bu yerin, resmin arkasında bulunan bazı belgelerde açığa çıkan Curwen mülkü içindeki konumu nedeniyle seçilmiş olmasına kesin gözüyle bakan Willett'le Bay Ward, dedikoduların bu bölümüne daha çok önem verdiler ve eski elyazmalarında sözü edilen nehir kıyısındaki kapıyı bir çok defa araştırdılarsa da bir şey bulamadılar. Halkın evde yaşayanlarla ilgili düşüncelerine gelince, Portekizliden tiksinildiği, sakallı, gözlüklü Dr. Allen'dan korkulduğu, solgun, genç âlimden büyük ölçüde nefret edildiği açıkça ortadaydı. Son bir iki hafta içerisindeWard açıkçası çok değişmişti, etrafa sevimli görünme çabalarından vazgeçmiş, konuşmaya kalkıştığında, boğuk ama tuhaf bir şekilde itici fısıltılarla konuşmuştu.

Şurdan burdan toplanan bölük pörçük bilgiler böyleydi; bunlar üzerinde Bay Ward'la Dr.Willett uzun ve ciddi görüşmeler yaptılar. Tümdengelim, tümevarım gibi yöntemleri ve hayal güçlerini son sınırlarına kadar zorladılar ve doktorun şimdi babasına gösterdiği çılgın mektup da dahil Charles'ın son zamanlardaki hayatı ile Joseph Curwen konusunda elde bulunan az sayıdaki belge arasında bir bağlantı kurmaya çalıştılar. Charles'ın bulduğu kâğıtlara şöyle bir göz atmak için neler vermezlerdi ki, çünkü, genç adamın deliliğinin anahtarının yaşlı büyücü ve onun işleri hakkında öğrendiklerinde yattığı çok açıktı.

Ve yine de, bütün bunlara rağmen, bu olağanüstü olayda bir sonraki adım Bay Ward'dan ya da Dr. Willett'ten gelmedi. Genç Ward'un anne ve babasına gönderdiği daktilo ile yazılmış notlar git gide azalırken, mücadele edilemeyecek kadar şekilsiz ve soyut bir gölge tarafından geri püskürtülmüş ve kafaları karışmış olan babayla hekim, bir süre için hiçbir şey yapamayarak köşelerine çekildiler. Sonra, alışılageldik mali düzeniyle ayın ilk günü gelip çattı ve çeşitli bankalardaki memurlar garip bir şekilde başlarını sallamaya ve birbirlerine telefonlar etmeye başladılar. Charles Ward'la göz aşinalığı olan görevliler, bu sıralardaki bütün çeklerinin neden bu kadar beceriksizce bir sahtekârlık olduğunu sormak üzere tek katlı eve gittiler ve genç adam boğuk bir sesle, son zamanlarda normal bir şekilde yazmasını büsbütün olanaksız kılan bir sinir rahatsızlığından elinin fazlasıyla etkilenmiş olduğunu anlattığında, olmaları gerektiğinden daha az tatmin oldular. Çok büyük çabalar harcamadıkça hiçbir harfi yazamadığını söyledi, son zamanlarda bütün mektuplarını, hatta bu iddiasını destekleyecek olan annesiyle babasına yazdığı mektupları bile daktiloda yazmak zorunda kaldığı gerçeğiyle bunu kanıtlayabilirdi.

Araştırmacıların şaşkınlık içerisinde duraklamalarına neden olan şey, ne sadece, öngörülmedik veya esas itibariyle kuşkulu hiçbir şeyin görülmediği içinde bulundukları durumdu ne de birkaçının kulağına çalınan Pawtuxet'teki dedikodulardı. Onları asıl şaşırtan genç adamın daha birkaç ay öncesine kadar çok iyi bildiği parasal konularda belleğini tamamen yitirmiş olduğunu akla getiren karmakarışık konuşmalarıydı. Bir şeyler yanlıştı, çünkü konuşmasının görünürdeki tutarlılığına ve akla uygunluğuna karşın, bu kadar yaşamsal bir konuda bu iyi gizlenememiş bellek yitiminin hiçbir normal nedeni olamazdı. Dahası, bu adamlardan hiçbiri Ward'u çok iyi tanımasa da, dilinde ve tavırlarındaki değişiklikleri gözlemlemekten kendilerini alamıyorlardı. Ward'un bir antikite meraklısı olduğunu duymuşlardı, ama en umutsuz antikite meraklıları bile modası geçmiş tümce ve hareketleri kullanmazdı. Bu ses kısıklığı, inmeli eller, bellek yitimi, değişikliğe uğramış konuşma ve davranışlar bütün bunlar hep birlikte, ortalıkta dolaşan tuhaf söylentilerin temelini oluşturan bir rahatsızlığın veya gerçekten çok ciddi bir hastalığın varlığını gösteriyordu ve oradan ayrıldıktan sonra görevliler grubu Bay Ward ile bir konuşmanın zorunlu olduğu sonucuna vardılar.

Böylece 1928 Martının altısında, Bay Ward'un bürosunda uzun ve ciddi bir görüşme yapıldı ve bu toplantıdan sonra son derece şaşırmış baba, bir

tür umutsuz bir boyun eğişle Dr. Willett'i çağırttı. Willett, çeklerin üzerindeki okunaksız ve acayip imzalara baktı ve onları zihninden son çılgın mektubun el yazısıyla karşılaştırdı. Hiç kuşkusuz değişiklik köklü ve derindi ama yine de bu yeni yazıda şaşırtıcı derecede tanıdık bir şeyler vardı. Çok ilginç bir tarzda muğlak ve arkaik eğilimlere sahipti ve genç adamın her zaman kullandığı kalem vuruşlarından çok farklı kalem vuruşlarıyla yazılmıştı. Tuhaftı, ama - daha önce nerede görmüştü bunu? Charles'ın aklını oynatmış olduğu açıktı. Bundan kuşku duyulamazdı. Malını mülkünü idare edebilecek ya da dış dünyayla ilişkilerini yürütmeyi daha fazla sürdürebilecek gibi gözükmediğinden, idaresi ve olası tedavisi için acilen bir şeylerin yapılması gerekiyordu. İşte o zaman, akıl hastalıkları uzmanları, Providence'dan Dr. Peck ve Dr. Wait ile Boston'dan Dr. Lyman çağrıldı ve Bay Ward ile Dr. Willett uzmanlara hastalığın gelişim öyküsünü mümkün olan en ayrıntılı bir şekilde anlattılar ve en sonunda genç hastalarının artık kullanılmayan kütüphanesinde hangi kitap ve kâğıtların kalmış olduğunu inceleyerek genç adamın normal kafa yapısı hakkında daha fazla bilgi sahibi olsunlar diye onları kütüphaneye götürdüler. Bu malzemeleri gözden geçirdikten ve Dr. Willett'e yazdığı mektubu okuduktan sonra, hepsi de Charles'ın çalışmalarının sıradan her zihni bulandıracağında, hiç değilse saptıracağında fikir birliğine vardılar ve onun daha yakından ilgilendiği kitapları ve belgeleri görebilmeyi yürekten istediler; ama bu sonuncu isteklerinin tek katlı evde olay çıkarmadan gerçekleşemeyeceğini biliyorlardı. Dr. Willett, şimdi hummalı bir enerjiyle tüm vakayı baştan aşağı gözden geçiriyordu; Charles'ın Curwen'a ait belgeleri buluşuna tanık olan işçilerin ifadelerini işte o zaman elde etti ve daha sonra Journal'ın bürosuna giderek aradığı tahrip edilmiş gazetelerden öğrendiği olayları birbirine bağladı.

Perşembe günü, Mart ayının sekizinde, Dr. Willett, Dr. Peck, Dr. Lyman ve Dr. Wait, yanlarına Bay Ward'u da alarak, genç adama o unutulmaz ziyarette bulundular; amaçlarını hiç gizlemeye çalışmadan, artık hastalığı resmen kabul edilen genç adamı inceden inceye sorguya çektiler. Çağrılara yanıt vermede olağanüstü gecikmesine ve sonunda heyecan içerisinde ortaya çıktığında üzerine sinmiş bulunan tuhaf ve zararlı laboratuvar kokularına karşın, inatçı bir hasta olmadığını ortaya koydu ve muğlak çalışmalara çok fazla dalmış olması nedeniyle belleğinin ve akıl dengesinin çok zarar görmüş olduğunu kabul etti. Başka bir yere götürülmesi konusunda ısrar edildiğinde hiç zorluk çıkarmadı ve bellek gücünden başka

oldukça yüksek derecede bir zeka da sergiledi. Sürekli eski sözcüklerle konuşmaya ve çağdaş fikirlerin yerine kesinlikle normal bir insan olmadığını gösteren eski fikirleri koymaya düşkünlüğü olmasaydı, sergilediği tavırlar nedeniyle, sorgulayıcıları orayı şaşkınlık içerisinde terk ederlerdi. İşi konusunda doktor grubuna, daha önce ailesine ve Dr. Willett'e söylediklerinden fazlasını söyleyecek değildi ve geçen ay yazdığı çılgın mektubuysa sinir bozukluğu ve isteri sonucu yazılmış bir mektup olarak önemsemiyordu. Israrla, loş evinde görülenlerden başka bir kütüphane veya laboratuvar olmadığını ileri sürdü ve şu anda giysilerine sinmiş olan türden kokuların evde bulunmayışını açıklamak için bir yığın anlaşılmaz laf etti. Komşu dedikodularını tatmin edilememiş meraklarının neden olduğu ucuz yaratıcılığa veriyordu. Dr. Allen'ın nerelerde olduğu sorusunaysa, kesin olarak nerede olduğunu söylemeye kendini yetkili saymadığı yanıtını verdi, ama konuklarına, sakallı ve gözlüklü adamın ihtiyaç duyulduğunda geri döneceği konusunda güvence verdi. Konukların hiçbir sorusuna yanıt vermeyen Melezin ücretinin .ödenip kendisine yol verilmesine ve hâlâ bir sürü karanlık giz barındırıyora benzeyen evin kapatılmasınaWard hiçbir sinirlilik belirtisi göstermedi, sadece sanki çok hafif bir sesi dinliyormuş gibi durakladığı fark edildi. Başka bir yere götürülmesi, sanki kolaylaştırılacak ve ilk ve son defa başvurulacak olursa en ufak bir soruna yol açmayacak geçici bir olaymış gibi sakince ve filozofça bir boyun eğişle canlandı. Sakatlanmış belleği, yitirdiği konuşma ve yazma yeteneği ile ketum ve acayip davranışlarının yol açtığı sıkıntıların üstesinden gelmek için hiçbir zarar görmediği belli olan zekâsının keskinliğine güvendiği açıktı. Annenin değişiklikten haberdar edilmemesine karar verildi, baba oğlunun yerine daktiloda yazılmış mektupları göndermeye devam edecekti. Ward, koydaki Conanicut Adası'nda tüm haşmetiyle, sakin sakin yükselen ve Dr. Wait tarafından yönetilen özel hastaneye götürüldü ve vakayla ilgili bütün hekimler tarafından inceden inceye muayene edilip sorgulandı. İşte o zaman, fiziksel tuhaflıkların, yavaşlamış metabolizmanın, değişime uğramış cildin ve orantısız sinirsel tepkilerin farkına varıldı. Genç adamı inceleyenler arasında en fazla şaşıran Dr. Willet idi; çünkü, Ward'a hayatı boyunca eşlik etmişti ve ondaki fiziksel bozuklukları anında ayırt edebilirdi. Kalçasındaki o bildik zeytine benzer işaret yok olmuş, öte yandan göğsünde daha önce bulunmayan ve vücuda "cadı işaretleri" yapılmasıyla ünlü yabanıl ve ıssız yerlerdeki bazı tekinsiz gece toplantılarına genç adamın katılıp katılmadığını Dr. Willet'in merak etmesine neden olan büyük siyah

bir ben veya yara izi ortaya çıkmıştı. Doktor, Charles'ın o kadar ketum olmadığı günlerde gösterip okuttuğu, Salem'deki cadı yargılamalarına ilişkin bazı kayıtları aklından çıkaramıyordu: "Bay G.B. o Gece Şeytan işaretini Bridget S.,Jonathan A., Siman O., Deliverance W.,Joseph C., Susan P., Mehitable C. ve Deborah B.'nin üzerine koydu." Ward'un yüzünde de doktoru müthiş rahatsız eden bir şey vardı, sonunda birden neden dehşete düştüğünü keşfetti. Genç adamın sağ gözü üzerinde, daha önce fark etmediği bir şey vardı - Joseph Curwen'ın ufalanan yağlıboya portresindekine benzer ve belki de büyücülük mesleklerinin belirli bir aşamasında her ikisinin de yaptırdığı iğrenç bir ayinsel aşılamayı gösteren bir yara izi veya çukur.

Ward'un kendisi hastanede bütün doktorları şaşırtırken, ona ve Dr. Allen'a gelen bütün mektuplar üzerinde sıkı bir denetim uygulanmaya başlandı; Bay Ward, bütün mektupların evine gönderilmesini emretti. Willett, bütün önemli haberleşmelerin muhtemelen özel ulaklar kanalıyla yapılıyor olması nedeniyle çok az şey ele geçirilebileceği tahmininde bulunmuştu, ancak Mart ayının ikinci yarısında Dr. Allen'a Prag'dan gönderilen bir mektup hem doktorun hem de babanın derin düşüncelere dalmasına yol açtı. Mektup okunaksız ve arkaik bir el yazısıyla yazılmıştı; açıkça yabancı biri tarafından yazılmamış olmakla birlikte Ward'un konuşması gibi çağdaş İngilizceden çok farklı bir dili vardı. Mektup şöyleydi:

Kleinstrasse 11,
Altstadt, Prag,
11Şub. 1928

Almousin-Metraton'daki Kardeş-

Size gönderdiğim Tuzlardan hasıl olanları anlattığınız mektubu bugün aldım. Yanlış bir şey hasıl oldu. Bu, açıkça, Barnabus'un bana Numuneyi tedarik ettiği zaman Mezartaşlarının değiştirilmiş olduğu anlamına gelir. Çoğu zaman böyle olur, 1769'da King Chapel mezarlığından aldığınız Şeyin ve 1690'da Eski Mezarlık'tan alınanların sizi etkilemiş olması gibi, bu onun sonunu getirmeye benzer. 75 yıl oluyor, Mısır'dan öyle bir şey aldım ki, 1924'te burada Çocuğun bende gördüğü Yara izi bundan ileri gelmektedir. Size çok önceden söylediğim gibi, ister ölü Tuzlardan olsun,

ister öte Alemlerden olsun, öldüremeyeceğiniz şeyi diriltmeyin. Sözleri her zaman hazırda tutun ve elinizdekinin *Kim* olduğu hususunda herhangi bir şüphe söz konusu olduğunda durmayın. Bugün, 10Mezarlıktan dokuzundaki Taşların hepsi değişmiş durumda. Sorgulamadıkça asla emin olamazsınız. Askerlerle başı Belaya girmiş olan H.'dan bugün haber aldım. Transilvanya'nın Macaristan'dan Romanya'ya geçmiş olmasına üzülmüşe benziyor, eğer Şato Bildiğimiz Şeylerle dolu olmasaydı yerini değiştirirdi. Ama, bunu şüphesiz size yazmıştır. Bir dahaki sefere, Doğudaki bir Tepede bulunan bir mezarlıktan alınan ve sizi çok memnun edecek bir şey göndereceğim. Bu arada, eğer benim için elde edebilecek olursanız B.F.'yi arzuladığımı unutmayınız. Philaldelphia'daki G.'yi siz benden iyi tanıyorsunuz. İsterseniz, ilkin onu diriltin, ama fazla kullanmayın, Sonunda onunla konuşmam Zor olabilir.

Yogg-Sothoth Neblod Zin
Simon O.

Providence'dan
Bay J C.'ye.

Bay Ward'la Bay Willet, düpedüz bir cinnet örneği olan bu mektup karşısında dillerini yutayazdılar. Bunun ne anlama gelebileceği yavaş yavaş kafalarına dank etmeye başladı. Bu durumda, Pawtuxet esrarında asıl üzerinde durulması gereken Charles Ward değil de, şu ortalıklarda gözükmeyen Dr. Allen mı oluyordu? Bu, genç adamın son çılgın mektubundaki korkunç imaları ve kararlılığı açıklardı. Ya şu sakallı ve gözlüklü yabancıya "Bay J. C." diye hitap edilmesi de neyin nesi oluyordu? Bunun anlamı çok açıktı, ama canavarlığın da bir sınırı vardı. Ward'un dört yıl önce Prag'da ziyaret ettiği yaşlı adam "Simon O." kimdi? Ama, yüzyıllar önce de bir başka Simon O. vardı -1771 'de ortalıktan kaybolan ve Dr. Willet'in, *Charles'ın bir defasında fotostatik kopyalarını göstermiş olduğu Orne formülünden, onun kendine has el yazısını kesinlikle tanıdığı*, diğer adı Jedediah olan Salemli Simon Orne. Küme küme ince uzun kuleleri ve kubbeleriyle Eski Providence'ı taciz etmeye bir buçuk yüzyıl sonra nasıl bir dehşet ve esrar, ne tür aykırılıklar ve doğa ihlalleri geri dönmüştü?

Gerçekten ne yapacaklarını, ne düşüneceklerini bilemeyen babayla yaştı hekim Charles'ı görmeye hastaneye gittiler ve Dr. Ailen hakkında, Prag'a

yaptığı ziyaret hakkında ve Salemli Simon ya da Jedediah Ome'la ilgili ne bulduğu konusunda genç adamı ellerinden geldiğince inceden inceye sorguya çektiler. Tüm bu sorulara genç adam kibar bir şekilde, duygularını belli etmeden, boğuk bir fısıltıyla yanıt verdi ve Dr. Allen'da geçmişteki bazı ruhlarla dikkat çekici bir ruhsal bağ bulduğunu, muhtemelen benzer yetenekleri olan Prag'daki biriyle mektuplaşıyor olabileceğini söyledi. Oradan ayrıldıklarında Bay Ward'la Dr. Willett sorguya çekilenin kendileri olduğunu büyük bir üzüntüyle kavradılar; hastaneye kapatılmış genç adam kendisi açısından gerçekten önemli hiç bir şey söylemeden Prag'dan gelen mektupla ilgili bütün bilgileri ustalıkla onlardan sızdırmıştı.

Dr. Peck, Waite ve Lyman, genç Ward'un tuhaf arkadaşının mektuplaşmasına pek önem vermediler; çünkü, aynı soydan eksantrik ve saplantılı insanların bir araya gelme eğiliminde olduklarını biliyor ve Charles'ın ya da Allen'ın sadece vatanından uzakta yaşayan kendi benzerlerini keşfetmiş olduklarına inanıyorlardı - belki de bunlardan biri Orne'un el yazısını görmüş ve çoktan ölmüş birinin reenkarnasyonu amacıyla kopya etmişti. Belki, Allen'ın kendisi de benzer bir vakaydı ve genç adamı, kendisini çoktan ölmüş Curwen'ın yeniden yeryüzüne dönmüşü olarak görmeye ikna etmişti. Böylesi şeyler daha önce de görülmüştü; hislerine yenilmeyen doktorlar aynı temelde, çeşitli hilelerle elde edilen önceden tasarlanmamış örnekleri göstererek Charles Ward'un şimdiki el yazısı konusunda Willet'in endişelerini giderdiler. Willett, bu yazının tuhaf bir şekilde tanıdık gelmesini, sonunda, onu Joseph Curwen'ın modası geçmiş yazı stiline benzetmiş olmasına bağladı; ama diğer doktorlar bunu sadece bu tür hastalıklarda beklenmesi gereken bir taklit aşaması olarak gördüler ve olumlu ya da olumsuz bir önemi olduğunu kabule yanaşmadılar. Meslektaşlarının bu tatsız tavırlarını gören Willett, Bay Ward'a, Dr. Allen adına Rakus, Transilvanya'dan gönderilen ve iki Nisanda ellerine geçen mektubu kendisine saklamasını önerdi; el yazısı Hutchinson'ın şifreli yazısına o kadar benziyordu ki, hem baba hem de hekim mührü açmadan önce korkuyla durakladılar. Mektup şöyleydi:

Ferenczy Şatosu
7 Mart 1928

Azizim C.:-

Yöre halkının dedikodularıyla ilgili olarak konuşmak üzere 20 kişilik bir Milis grubu geldi. Daha az laf söz olması için daha derinden gitmeliyim. Bir Macar'ın bir kadeh içki ya da bir kap yemek karşılığında satın alınabileceği yerde bu işgüzar ve titiz Romanyalılar insanı fena halde uğraştırıyorlar. Geçen ay, M. beni, diriltiğim Adamın Akropolis'in Beş Sfenksli Lahiti olduğunu söylediği yere götürdü ve içinde *gömülü olanla* 3 Konuşma yaptım. O,

Prag'da doğruca S.O.'a gidecek, oradan da size gelecek. Çok inatçıdır, ama böyleleriyle nasıl başa çıkılacağını siz bilirsiniz. Daha Öncekilerden daha azına sahip olma Akıllılığını gösterdiniz; çünkü, Muhafızlara vücut vermenin ve Kafalarını yemenin lüzumu yoktu ve sizin de çok iyi bildiğiniz gibi, işler sarpa sarınca, bu, fazla şeyin bulunmasına sebep oluyordu. Şimdi artık, bir başka yere gidip, gerektiğinde öldürme zahmetine girmeden Çalışabilirsiniz; ama böyle üzücü bir Yol tutmak zorunda kalmayacağınızı ümit ediyorum. *Dışardakilerle* çok fazla bir alışverişinizin olmamasına çok seviniyorum, çünkü bunun çok amansız tehlikeleri var ve istediğiniz Korumayı vermeye hazır olmayan birinden korunma talep ettiğinizde onun yapmış olduğu şeylere karşı çok hassassınız. *Başka birinin* Başarıyla söylediği formülü elde etmede siz beni geçiyorsunuz, ama Borellus, doğru Sözlerin söylenmesi halinde bunun böyle olacağını tasavvur ediyordu. Çocuk onları sık sık kullanıyor mu?Yaklaşık on beş ay kadar önce benim yanıma geldiğinde korktuğum gibi giderek daha çok tiksiniyor olmasına üzülüyorum, ama sizin onunla nasıl başa çıkacağınızı bildiğinizi seziyorum. Ona kahrolası formülü söyleyemezsiniz, çünkü o yalnızca diğer Formülün Tuzlardan diriltiği şeyde Çalışır; ama sizin hâlâ kuvvetli Elleriniz ve Bıçağınız ve Tabancanız var ve Mezarları kazmak da zor değil, ne de Asitler yakmaktan tiksinir. O. kendisine B. F.'yi söz verdiğinizi söylüyor. Ondan sonra o benim olmalı. B. çok geçmeden size gelir ve Memphis'in altındaki Karanlık Şeyden istediğiniz şeyi belki o size verebilir. Dirilttiğiniz şeye ihtimam gösterin ve Çocuğa dikkat edin. Yeraltındaki Alayları diriltmek için bir senelik bir süre kafi gelecek ve ondan sonra bizim için Sınır namına bir şey kalmayacak. Sözlerime inanın, çünkü biliyorsunuz ki O.'nun ve benim istişare ettiğiniz bu Meselelerde sizden 150 yıl fazlamız var.

Nephreu- Ka nai Hadoth
Edw: H.

Sn. J. Curwen için
Providence

Ama, Willetve Bay Ward bu mektubu akıl hastalığı uzmanlarına göstermekten geri durmuş olsalar da, üzerine bizzat gitmekten geri durmadılar. Bilgiçliğin hiçbir derecesi, Charles’ın çılgın mektubunun canavarca bir tehdit olarak nitelediği tuhaf sakallı ve gözlüklü Dr. Allen’ın, Ward’un seyahatlerinde ziyaret ettiği ve Curwen’ın hâlâ yaşamaya devam eden ya da başka bir bedende yaşamlarını sürdüren Salem’deki eski meslektaşları olduklarını açıkça ileri süren iki açıklanamaz yaratıkla yakın ve uğursuz bir haberleşme içerisinde olduğu gerçeğini yalanlayamazdı. Allen’ın kendisini Joseph Curwen’ın enkarnasyonu olarak gördüğünü ve Charles Ward’dan başkası olamayacak bir “çocuğa” karşı canice niyetler beslediğini -ya da tavsiyelerde bulunduğunu- da. Kim başlatmış olursa olsun örgütlü dehşet ayaktaydı ve temelinde de sırra kadem basmış Ailen bulunuyordu. Bu yüzden, Charles’ın şimdi hastanede güvende olmasına şükrederek BayWard, gizemli sakallı doktorla ilgili bilgi toplamak, nereden gelmiş olduğunu, hakkında Pawtuxet’in ne bildiğini öğrenmek ve mümkünse şu anda nerede bulunduğunu keşfetmek için hiç zaman yitirmeden dedektifler kiraladı. Charles’ın teslim ettiği, tek katlı evin anahtarlarından birini adamlara vererek, kalan izlerden bir ipucu elde etmek üzere, onları hastanın eşyalarının toplanması sırasında Allen’ın odası olduğu anlaşılan boş odayı araştırmaya zorladı. BayWard dedektiflerle oğlunun eski kütüphanesinde konuştu ve adamlar sonunda orayı terk ettiklerinde gözle görülür bir rahatlama hissettiler; çünkü, ortalığı adeta Kötülüğün kokusu sarmıştı. Belki resmi bir zamanlar şömine rafı üzerindeki panodan sert sert bakan, adı kötüye çıkmış yaşlı büyücü hakkında duydukları şeylerden, belki de tamamen farklı ve ilgisiz bir şey yüzünden hepsi de, eski bir konuttan kalmış bu oyma etrafında odaklaşan ve bir zamanlar yoğunluğu elle tutulur bir dereceye çıkan pis ve zehirli bir havanın varlığını belli belirsiz hissettiler.

V. BÖLÜM
Karabasan ve Felaket

1

Ve bundan sonra Marinus Bicknell Willett'in ruhunda korkunun silinmez izlerini bırakan korkunç olaylar hızla gelişerek gençliğini o zaman bile geride bırakmış birinin görünür yaşına bir on yıl ilave etti. Dr.Willettsonunda BayWard'la bir görüşme yaptı ve her ikisi de, akıl hastalığı uzmanlarının alaya alacaklarını düşündükleri birçok noktada bir anlaşmaya vardılar. Ölülerle haberleşmeyle bağlantısı Salem büyücülüğünden bile eski, müthiş bir hareketin dünyada faaliyette olduğundan şüphe edilemeyeceği sonucuna vardılar. En azından yaşayan iki adamın -ve hakkında düşünmeye çekindikleri bir başkasının- ta 1690'da, hatta daha önce yaşamış zihinlere veya kişiliklere kesinlikle sahip olduğu, bütün bilinen doğal yasalara karşın, hemen hemen çürütülemez bir şekilde kanıtlanmıştı. Bu korkunç yaratıkların -ve Charles Ward'un- ne yaptıkları veya yapmaya çalıştıkları, yazdıkları mektuplardan ve olayı aydınlatan eski ve yeni her bilgi kırıntısından açıkça anlaşılıyordu. Dünyanın en akıllı ve en büyük insanları da dahil her yaştan insanın mezarını, bir zamanlar onu canlandıran ve bilgi sahibi yapan bilinç ve bilgi izlerini zamanın eskittiği küllerinden kazanmak umuduyla, soyuyorlardı.

Bu karabasan mezarlık soyguncuları arasında ünlü kemiklerin, okul çocuklarının kitaplarını trampa etmeleri gibi soğukkanlı bir hesaplılıkla değiş tokuş edildiği iğrenç bir alışveriş sürüyordu ve bu yüzlerce yıllık tozdan gasp edilen şeyden bugüne kadar evrende tek bir kişi veya grupta toplandığı asla görülmedik ölçüde güç veya akıl elde edileceği umuluyordu. Beyinlerini kendi bedenlerinde ya da farklı bedenlerde canlı tutmanın kutsal olmayan bir yolunu bulmuşlar ve bir araya getirdikleri ölülerden bilinç sızdırmayı başarmışlardı. Öyle anlaşılıyordu ki, hayalî yaşlı Borellus, en eski şeylerde bile çoktan ölmüş bir canlının ruhunun geri getirilebileceği bazı "Temel Tuzların" kalacağını yazdığında, bunda bir gerçeklik payı vardı. Bir ruhu çağırmak için bir formül vardı, bir de onu yeniden öldürmek için. Ve şimdi bu formüller o kadar geliştirilmişti ki, başarıyla

öğretilebiliyordu. Ruh çağırırken dikkatli olmak gerekiyordu, çünkü eski mezarların üzerindeki işaretler her zaman doğru değildi.

Willet'le BayWard sonuçtan sonuca geçtikçe korkuyla titrediler. Şeyler - bir tür görüntü veya sesler- bilinmeyen yerlerden ve mezardan çekip çıkarılabilirdi ve bu süreçte de dikkatli olmak gerekirdi. Joseph Curwen'ın bir çok yasak şeyi uyandırmış olduğu tartışma götürmezdi; Charles'a gelince - onun hakkında ne düşünülebilirdi ki? Joseph Curwen zamanından "Alemlerin dışından" hangi güçler ona ulaşmış ve zihnini unutulmuş şeylere çekmişti? Belli yönleri bulmaya yöneltilmiş ve onları kullanmıştı. Prag'daki dehşet verici adamla konuşmuş, Transilvanya dağlarındaki yaratıkla uzun süre birlikte kalmıştı. Ve sonunda da Joseph Curwen'ın mezarını bulmuş olmalıydı. Gazetedeki yazılar ve annesinin o gece duydukları göz ardı edilemeyecek kadar önemliydi. Sonra, bir şeyi çağırmış, o da gelmiş olmalıydı. Paskalya Yortusundan önceki Cuma gecesi yukarıdan işitilen güçlü ses ve kapalı tavan arası laboratuvarından gelen ***farklı*** tonlardaki sesler. Derinden ve boşluktan geliyora benzeyen nitelikleriyle bu sesler neye benziyordu? Bir hayaletinkini andıran pes sesiyle şu korkulan yabancı Dr. Allen'ı haber veren korkunç bir şeyler yok muydu, bu seste? Evet, Bay Ward'un adamla telefonda yaptığı -telefondaki o idiyse- tek konuşmada belli belirsiz bir dehşet içerisinde hissettiği ***buydu.***

Charles Ward'un kapalı kapılar ardındaki ayinlerine cehennemden çıkma hangi bilinç ya da ses, hangi marazi varlığın ruhu konuşmaya gelmişti? Tartışırken duyulan şu sesler -"üç ay boyunca onu kırmızı yapmalısın"- Tanrım! Bunlar, vampirlik olayları patlak vermeden hemen önce değil miydi? Ezra Weeden'ın eski mezarının soyulması ve ardından Pawtuxet'te duyulan çığlıklar- hangi bilinç bu intikamı planlamış ve küfrün çekinilen eski merkezini yeniden keşfetmişti? Ve sonra şu tek katlı ev, sakallı yabancı, dedikodular ve korku. Charles'ın sonunda delirmesini ne babası ne de doktor açıklamaya cesaret edebiliyordu, ama Joseph Curwen'ın zihninin kesinlikle dünyaya geri döndüğünü ve eski marazi amaçlarının peşinden koştuğunu hissediyorlardı. Kötü ruhların etkisine girerek cinnet geçirmek sahiden mümkün müydü? Allen'ın bununla bir ilişkisi olmalıydı ve dedektifler, varlığı genç adamın hayatını tehdit eden kişi hakkında daha çok şey öğrenmeliydiler. Bu arada, tek katlı evin altında kocaman bir yer altı kemerinin varlığı tartışma kabul etmez bir gerçek olduğuna göre, onu bulmak için bir çaba sarf edilmeliydi. Akıl hastalığı uzmanlarının kuşkucu tavırlarının bilincinde olanWillett'le BayWard son görüşmelerinde, benzeri

görülmemiş kadar ayrıntılı bir araştırmayı ortaklaşa yürütmeye karar vererek, ertesi gün valizleriyle, mimari incelemelere ve yeraltı araştırmalarına uygun araç gereçlerle tek katlı evde buluşma hususunda anlaştılar.

Altı Nisan sabahı bulutsuz pırıl pırıl bir gökyüzü vardı ve iki araştırmacı saat on olduğunda iki katlı evdeydiler. BayWard'da evin anahtarı vardı; içeri girip ortalığı şöyle bir kolaçan ettiler. Dr. Allen'ın odasının karmakarışıklığından, dedektiflerin daha önce oraya uğramış oldukları anlaşılıyordu ve sonraki araştırmacılar onların değerli bir ipucu bulmuş olabileceklerini umdular. Elbette ki, işin asıl önemli bölümü mahzendeydi, bu yüzden daha fazla gecikmeden mahzene indiler ve ikisi de hiçbir sonuç elde edemeden, daha önce genç, deli ev sahibinin yanındayken yaptıkları gibi her tarafı araştırarak birer tur attılar. Bir süre her şey çok şaşırtıcı göründü; toprak zeminle taş duvarların her santimetre karesi o kadar sağlam ve el değmemiş durumdaydı ki, bir geçit bulunabileceği pek akla gelmiyordu. Willet, mademki diye düşündü, altındaki yeraltı mezarlığının varlığı bilinmeden ilk mahzen kazılmıştı, genç Ward'la yardımcıları, söylentilerini hiç de tekin olmayan yollardan duydukları kemerleri aradıkları yerde geçidin başlangıcını tam manasıyla modern usullerle kazmış olmalıydılar.

Doktor, kazmaya nereden başlanabileceğini kestirmek için kendini Charles'ın yerine koymaya çalıştı, ama bu yöntemin hiç yararı olmadı. Sonra olanaksızlıkları eleme usulünü denemeye karar verdi ve mahzen yüzeyini hem yatay hem düşey yönlerde karış karış taradı. Çok geçmeden araştırılması gereken alan önemli ölçüde azalarak daha önce bir defa boş yere araştırmış olduğu çamaşır teknesinin önündeki küçük bir platforma indirgendi. O zaman platformu itebileceği her yöne bütün kuvvetiyle iterek, en sonunda, köşesindeki bir mil etrafında dönerek yana kaydığını buldu. Altında, betondan düzgün bir yüzey yer alıyordu. Bu yüzeyin ortasındaki demir kapağa Bay Ward büyük bir heyecan ve hevesle atıldı. Kapağı kaldırmak zor değildi, baba kapağı daha yeni kaldırmıştı ki, Willett onun görünüşündeki tuhaflığı fark etti. Bay Ward olduğu yerde sallanıyor başı sersemlemiş gibi önüne düşüyordu; Willett, bunun nedeninin karanlık kuyudan yayılan pis kokulu hava olduğunu anlamakta gecikmedi.

Dr. Willett, bayılmak üzere olan arkadaşını hemen yukarı çıkardı ve soğuk suyla kendine getirmeye çalıştı. Ward'un soğuk suya tepkisi çok az

oldu, yeraltı kemerinden gelen pis kokulardan ciddi şekilde rahatsızlanmış olduğu görülüyordu. Willett, hiçbir değişikliğin meydana gelmemesini arzulayarak, aceleyle taksi çağırmaya Broad Street'e koştu ve hastanın zayıf itirazlarını önemsemeden onu evine yolladı; sonra eline bir elektrik feneri alıp, burnunu steril bir sargı beziyle kapayarak yeni bulunan derinliklere bir göz atmak üzere bir kez daha aşağıya indi. Pis hava şimdi biraz hafiflemişti; Willett lambanın ışığını cehennemi delikten aşağı tuttu. Yaklaşık üç metre aşağısına kadar beton duvarlı ve demir merdivenli silindirik bir kuyuydu; bundan sonra, mevcut binanın güneyinde bir yerlerde eskiden yeryüzüne çıkıyor olması gereken eski taş basamaklı bir merdiven göze çarpıyordu.

Willett, Curwen'la ilgili eski öykülerin birden aklına gelmesiyle tek başına bu pis kokulu çukura inmekten çekindiğini kabul etmektedir. Luke Fenner'ın son korkunç gece hakkında anlattıkları aklından çıkmıyordu. Sonra görev duygusu ağır bastı ve bulacağı önemli kağıtları içine doldurmak amacıyla büyük bir valizi yanına alarak kuyuya indi. Demir merdivenleri yaşına uygun bir şekilde yavaş yavaş inerek, aşağıdaki kirli taş basamaklara ulaştı. Fenerinin ışığında taş merdivenin çok eskiden inşa edilmiş olduğunu anladı; üzerinde su damlacıkları bulunan duvar, yer yer yüzyılların yosunuyla kaplıydı. Basamaklar döne döne değil ama üç keskin dönüş yaparak daha aşağı doğru uzanıyordu; öylesine dardı ki, iki kişi yan yana zor sığardı. Çok hafıf bir ses kulağına çalındığında saydığı basamakların sayısı otuz civarındaydı; bundan sonra daha fazla saymak içinden gelmedi.

Allahsız bir sesti bu; doğanın beklenmedik, alçak perdeden, sinsi bir tecavüzüydü. Bu sesi iç karartıcı bir feryat, bir ölüm çığlığı, büyük bir ıstırabın hep bir ağızdan umutsuz bir iniltiyle dile getirilmesi ya da bilinçsiz, hastalıklı bir bedenin sızlanması şeklinde nitelemek onun ne kadar iğrenç, insan ruhunu nasıl altüst eden bir ses olduğunu eksik değerlendirmek olurdu. Buradan götürüldüğü gün Ward'un dinler gibi göründüğü bu ses miydi? Willet'in bugünece duyduğu en şaşırtıcı şeydi ve basamakların dibine inip cep fenerinin ışığını, üzerinde dev gibi bir çatı kemeri bulunan, karanlık sayısız kemeraltı yolunun açıldığı yüksek tavanlı koridorun duvarlarına tuttuğunda bu sesin belirli bir noktadan gelmekte olmadığını gördü. Şu anda, içerisinde ayakta dikilmekte olduğu dehlizin yüksekliği kemerin orta noktasında yaklaşık dört metre, genişliğiyse üç, üç buçuk metre kadardı. Zemin geniş yassı kaldırım taşlarıyla döşenmişti, duvarlar ve kemer yontma taştandı. Uzunluğunu kestirmesi olanaksızdı,

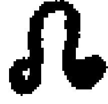
çünkü karanlığın içine doğru belirsiz bir şekilde uzayıp gidiyordu. Kemeraltı yollarından bazılarının Koloni tipi altı göbekli kapıları varken, bazıları kapısızdı.

Kokunun ve iniltilerin yarattığı korkuyu biraz bastırdıktan sonra Willett, bu kemeraltı yollarını birer birer araştırmaya başladı; bu yolların her birinin sonunda, tuhaf işlerde kullanıldığı anlaşılan, orta büyüklükte, tavanı kemerlerin birleşmesiyle oluşmuş birer oda vardı; çoğunda, bacalarının izlediği yollar ilginç bir mühendislik araştırma konusu olabilecek birer ocak vardı. Yüz elli yıllık bir toz ve örümcek ağı tabakası altında her yanda görülen aletleri ya da alet olduğunu sandığı nesneleri Willett ne daha önce görmüştü ne de ondan sonra gördü; bunların çoğu muhtemelen baskına katılanlarca paramparça edilmişlerdi. Yakın zamanlarda hiçbir insan ayağının değmediği odaların çoğunluğu Joseph Curwen deneylerinin ilk ve en eski dönemlerini temsil ediyor olmalıydı. Sonunda çağdaş ya da en azından son zamanlara ait işlerin yapıldığı açıkça belli olan bir odaya geldi. Yağ seviye göstergeleri, kitap rafları ve masalar, sandalyeler, çekmeceler, her çeşit eski ve yeni kağıdın üzerine tepeleme yığılmış olduğu bir yazı masası vardı. Birçok yerde şamdanlar ve yağ lambaları bulunuyordu; Willett, el altında bir kutu kibrit bularak kullanıma hazır durumdaki şamdanları yaktı.

Ortalık aydınlanınca, bu odanın Charles Ward'un en son çalışma odası yada kütüphanesi olduğu açıkça ortaya çıktı. Kitaplardan çoğunu doktor daha önce görmüştü; eşyaların büyük bir bölümünün Prospect Street'teki konaktan geldiği belliydi. Şurada burada göze çarpan eşya parçalarını Willett o kadar iyi tanıyordu ki, tanışıklık duygusu pis kokuyu ve inleme seslerini yarı yarıya unutturdu; oysa her ikisi de merdivenin dibine göre burada daha açıkça duyuluyordu. İlk görevi, önceden planlandığı gibi, hayati önemdeki kağıtları, özellikle de Charles'ın çok eskiden Olney Court'taki resmin arkasında bulduğu uğursuz belgeleri bulup ele geçirmekti. Araştırdıkça, olayı tamamen çözmenin ne kadar zor bir görev olduğunu anlıyordu; tuhaf el yazılarıyla yazılmış, üzerinde tuhaf desenler bulunan dosyalar dolusu kağıt vardı; bunların deşifre edilip yazıya geçirilmesi için aylar, hatta yıllar gerekirdi. Üzerlerindeki el yazılarının Orne'a ve Hutchinson'a ait olduğunu tanıdığı, Prag ve Rakus damgalı kocaman mektup paketleri bularak valizine konulacak belgelerin arasına kattı.

En sonunda, bir zamanlar Ward'un evini süsleyen kilitli maun bir çekmecede, Charles'ın yıllar önce istemeye istemeye görmesine izin verdiği için tanıdığı eski Curwen belgelerini deste halinde buldu. Genç adam, bu belgeleri ilk bulduğu andan itibaren hep bir arada tutmuş olmalıydı, çünkü Orne ve Hutchinson'a hitabeden kağıtlar, şifre ve anahtarı dışında, işçilerin anımsadıkları bütün başlıklar oradaydı. Willett, bunların tamamını valizine koydu ve dosyaları incelemesini sürdürdü. Genç Ward'un şu anda çok büyük bir tehlike içerisinde olması nedeniyle, araştırmalarını ağırlıklı olarak son zamanlara ilişkin konulara yöneltti ve bunca çok sayıdaki çağdaş elyazması içerisinde çok tuhaf bir şey dikkatini çekti. Bu tuhaflık, Charles'ın normal el yazısıyla yazılmış çok az şey olmasıydı; bunların arasında son iki ayda yazılmış hiçbir şey yoktu. Diğer taraftan, çok yakın tarihlerde yazılmış olduğu yadsınamaz olsa da, Joseph Curwen'ın okunaksız el yazısına çok benzer bir yazıyla yazılmış, kelimenin tam anlamıyla bir yığın sembol, formül, tarihsel not ve felsefi yorum vardı. Besbelli ki, son zamanlardaki programın bir kısmını, göründüğü kadarıyla Charles'ın şaşılacak kadar mükemmelleştiği, yaşlı büyücünün anlaşılmaz el yazısını taklit oluşturuyordu. Allen'a ait olması gereken üçüncü bir el yazısınınsa izi bile yoktu. Elbette ki, Allen lider konumuna yükseldiyse genç Ward'u yazıcısı gibi davranmaya zorlamış olmalıydı.

Bu yeni malzemede bir formül, daha doğrusu bir çift formül o kadar çok geçiyordu ki, Willet daha araştırmasını yarı etmeden bunları ezberlemişti bile. Bunlar paralel iki sütundan oluşuyordu ve soldakinin üzerinde "Ejder kuyruğu" ya da inen düğüm denilen arkaik sembol bulunuyordu. Tamamının görünüşü aşağıdaki gibi bir şeydi ve doktor neredeyse bilincine varmaksızın, son hecesiveWillett'in daha başka birçok şeyde görüp tanıdığı ve bu korkunç meselenin temelinde yattığını anladığı tuhaf *Yog-Sothoth* adı dışında ikinci yarının birinci yarının hece hece tersten yazılmışından başka bir şey olmadığını fark etti.

Y'AI 'NG'NGAH,
YOG-SOTHOTH
H'EE-L'GEB
F'AI THRODOG
UAAAH

OGTHROD AI'F
GEB'L-EE'H
YOG-SOTHOTH
'NGAH'NG AI'Y
ZHRO

Geçen yılki Paskalya yortusundan önceki Cuma gününün o korkunç olaylarını daha sonra incelediğinde Willet bunlardan ilkinin belleğinin derinliklerinde nahoş izler bırakmış olduğunun bol bol kanıtlarını gördü; formüller *tam olarak aşağıdaki gibiydi.* Bu formüller öylesine zor unutulan türdendiler ve onlarla öylesine sık sık karşılaşıyordu ki, doktor farkına varmadan alçak sesle onları tekrarlamaya başlamıştı. Sonunda, şimdilik inceleyebileceği kadar kağıt bulduğu kanaatine vardı, bu yüzden daha geniş ve sistemli bir sefer için kuşkucu akıl hastalığı uzmanlarını toptan getirinceye kadar araştırmasına ara vermeye karar verdi. Henüz gizli laboratuvarı bulamamıştı, bu yüzden valizini aydınlık odada bırakarak o kasvetli ve iğrenç iniltilerin kemerlerinde sürekli yankılandığı karanlık, pis kokulu koridora çıktı yeniden.

Bundan sonra girdiği birkaç odanın hepsi terkedilmişti veya sadece çürümüş kutularla, uğursuz görünüşlü kurşun tabutlarla doluydu; Willett Joseph Curwen'ın başlangıçtaki uğraşılarının boyutundan derinden etkilendi. Ortadan kaybolan köleleri ve denizcileri, dünyanın her tarafında tecavüze uğrayan mezarları ve son saldırıya katılan gruptakilerin görmüş olabileceği şeyleri düşündü ve daha fazlasını düşünmemenin yerinde olacağına karar verdi. Çok geçmeden, sağında yükselen büyük taş basamaklara rastladı ve indiği merdivenlerin dik çatılı çiftlik evinin merdivenleri olması halinde, bu merdivenin Curwen'ın ek binalarından birine, belki de yükseklerde dar bir yarık şeklinde penceresi bulunan meşhur binaya çıkan bir merdiven olabileceği sonucunu çıkardı. Birden duvarlar ilerde açılır gibi oldular ve pis kokuyla inilti güçlendi. Willett, kocaman meydanlık bir yere gelmiş olduğunu gördü; burası o kadar genişti ki, bir tarafından öte tarafına aydınlatmaya fenerinin gücü yetmiyordu ve

ilerlemeye devam ettikçe ara sıra tavan kemerlerini tutan kalın sütunlara rastladı.

Bir süre sonra, Stonehenge[11] abidesi gibi çember şeklinde dizilmiş bir grup sütuna ulaştı; merkezinde üç basamakla çıkılan oymalı bir sunak vardı; elektrik feneriyle incelemek üzere yaklaştığı bu sunağın üzerindeki oymalar son derece tuhaftı. Ama, ne olduklarını görünce korkudan titreyerek geri çekildi ve sunağın üst yüzünün rengini karartan ve yer yer aşağı doğru akan koyu lekeleri incelemek için durmadı. Bunun yerine uzaktaki duvarı buldu ve yer yer karanlık yolların açıldığı, önü demir ızgaralarla kapatılmış sayısız dar girintilerinde el ve ayak bileği kemiklerinin gerideki taş duvara zincirlenmiş olduğu dev bir çember şeklindeki bu duvar boyunca ilerledi. Bu hücreler boştular, ama iğrenç koku ve korkunç iniltiler şimdi her zamankinden daha kuvvetle duyuluyor ve zaman zaman ne olduğu anlaşılmaz bir gümbürtüye dönüşüyordu.

2

Willett, artık dikkatini bu berbat kokudan ve tekin olmayan gürültüden başka bir şeye veremiyordu. Bu büyük sütunlu holde, her ikisi de başka yerlerde olduğundan çok daha açıkça duyuluyor ve bu yeraltı esrarının ölüler diyarında bile, çok daha aşağılardan geliyormuş gibi bir izlenim yaratıyordu. Karanlık yollardan herhangi birindeki merdivenlerden aşağı inmeyi denemeden önce fenerin ışığını iri kaldırım taşlarıyla kaplı zemine tuttu. Zemin oldukça gevşek döşenmişti ve şurada burada üzerlerinde belirli bir düzenle delinmemiş ufak acayip delikler olan kütük gibi kalın, düz taşlar göze çarpıyordu; bir yerde öylesine yere atılmış çok uzun bir merdiven vardı. Bu merdivene her tarafı saran ağır iğrenç bir koku sinmişti. Yavaşça yürümesini sürdürürken birden kokunun da seslerin de tuhaf şekilde delinmiş taşların hemen üzerinde çok daha güçlü olduğunu fark etti; bunlar sanki daha derin bir dehşete açılan kapılardı. Birinin yanına çömelip elleriyle kaldırmaya çalıştığında, yerinden çok zor kıpırdatabildiğini gördü. Taşa dokunmasıyla, altından gelen inilti daha yüksek bir perdeye ulaştı ve büyük bir dehşet içerisinde canını dişine takarak taşı kaldırma çabalarına devam edebildi. Aşağıdan adlandırılamayacak pis bir koku yükseldi ve doktor taşı bırakıp, fenerini karanlık, kuyuya yöneltirken başının döndüğünü hissetti.

Willett son derece iğrenç bir uçuruma inen taş basamaklar görmeyi umuyor idiyse, büyük bir hayal kırıklığına uğradı; çünkü, bu iğrenç kokuların ve çılgın iniltilerin arasında, sadece çapı bir bir buçuk metre kadar olan ve içine inmek için bir merdiven ya da benzer bir şey gözükmeyen tuğladan silindirik bir kuyunun üst bölümünü gördü. Işık aşağıyı aydınlatırken, feryat ansızın kesik kesik acı havlamalara dönüştü ve yanı sıra anlaşılması güç tırmalama sesleri ve gümbürtüler duyuldu. Kaşifimiz korkuyla titredi; bu dipsiz kuyuda nasıl iğrenç bir şeyin pusuya yatmış olabileceğini düşünmek bile istemiyordu; ama çok geçmeden kuyunun kaba yontulmuş kenarından aşağıya bir göz atmak için bütün cesaretini toplayarak boylu boyunca uzandı ve elini mümkün olabildiğince aşağı uzatarak kuyunun dibinde ne olduğunu görmek için fenerini aşağıya doğrulttu. Bir an, neredeyse elle tutulabilir yoğunluktaki kasvetli ve iğrenç bir havanın içinde kaybolup giden yosun bağlamış, kaygan duvarlardan başka bir şey göremedi; sonra, uzandığı beton zeminden altı yedi metre aşağıda kapkara bir şeyin beceriksizce ve çılgınca sıçrayıp durduğunu gördü. Elindeki fenerin ışığı titredi, ama bu hiç de doğal olmayan kuyunun karanlığında hapsolmuş canlının neye benzediğini görmek için yeniden baktı; Charles'ın, doktorların kendisini götürmesi üzerine bütün bir ay boyunca açlıktan ölmeye terk ettiği ve büyük mağaranın zeminini sık bir şekilde kaplayan benzer delikli kocaman taşların altındaki kuyulara hapsolunmuş çok sayıdaki canlıdan biriydi. Bu şeyler her ne idilerse, bu kadar dar bir yerde yatamayıp sahiplerinin kendilerini bırakıp gittiği bu korkunç haftalar boyunca çömelmiş, sızlanmış, beklemiş ve güçsüz bir şekilde sıçramış olmalıydılar.

Ama Marinus Bicknell Willett yeniden baktığına bin pişman oldu; çünkü tecrübeli bir cerrah olmasına karşın, o andan itibaren bir daha asla aynı insan olamadı. Makul ölçülerdeki maddi bir varlığa bir tek bakışın bir insanı nasıl bu kadar sarstığını, değiştirebildiğini açıklamak çok zor; biz ancak, bazı siluetlerin ve varlıkların etrafında hassas bir düşünürün bakış açısını korkunç bir şekilde etkileyen bir sembolizm ve telkin gücü olduğunu ve sıradan bakışın yanılsamalarının ötesinde kuşkulu kozmik ilişkiler ve adlandırılamayan gerçekliklerle ilgili korkunç ipuçları fısıldadığım söyleyebiliriz. Willett, böylesi bir siluet ya da varlık gördü; bundan sonraki birkaç saniye boyunca, Dr. Wait'in özel hastanesindeki delilerden herhangi biri kadar deli olduğuna hiç kuşku yok. Bütün gücü çekilen ya da sinirleri felç olan elinden elektrik fenerini düşürdü; fenerin, kuyunun dibindeki

yazgısını anlatan çatır çutur çiğneme seslerine aldırış bile etmedi. Onu tanıyan hiç kimsenin tanık olmadığı kadar panik içinde bir sesle haykırdı, haykırdı, haykırdı ve ayakları üzerinde doğrulamadığından, kendi çılgın haykırışlarına yanıt olarak ölüler diyarına ait düzinelerce kuyunun tükenmiş sızlanmalarını ve kesik kesik havlamalarını döktüğü rutubetli döşeme taşlarının üzerinde umutsuzca süründü, süründü. Pürüzlü, gevşek taşlar üzerinde ellerini yırttı, sık sık rastladığı sütunlara bir çok defa başını çarparak bereledi, ama hep ilerlemeye devam etti. Sonunda zifiri karanlık ve pis kokular arasında yavaş yavaş kendine geldi ve kesik kesik havlamaların içinde eridiği tek perdeden sızlanma seslerine karşı kulaklarını tıkadı. Terden sırılsıklam olmuştu, ışık yakma olanaklarından yoksundu; karanlığın ve dehşetin dipsiz uçurumunda yaralı, cesareti kırılmış ve asla belleğinden silemeyeceği bir anının ağırlığıyla ezilmiş durumdaydı. Altında, o şeylerden düzinelercesi yaşıyordu ve kuyulardan birinin kapağı kaldırılmıştı. Gördüğü şeyin asla o kaygan duvarlardan tırmanamayacağını biliyordu, ama yine de karanlıkta kalmış bir ayak basma yerinin olabileceği düşüncesi onu korkudan tir tir titretiyordu.

Willett, o şeyin ne olduğunu asla söyleyemeyecekti. Bu şey cehennemden çıkma sunağın üzerindeki bazı oymalara benziyordu, ama canlıydı. Doğa onu asla bu biçimde yaratmamıştı, çünkü, *tamamlanmamış* olduğu çok açıktı. Kusurları son derece şaşırtıcı cinstendi ve oranlarındaki anormallikleri tarif edilebilecek gibi değildi. Willett, bu tür şeylerin, Ward’un kusurlu *tuzlardan* diriltiği ve köle ya da ayin amacıyla muhafaza ettiği varlıklardan olması gerektiğini söylemekle yetinmektedir. Belirli bir önemi olmasaydı, resmi şu lanet taşın üzerine oyulmazdı. Taşın üzerine resmi oyulmuş şeylerin en kötüsü değildi -ama Willett asla diğer çukurları açmadı. Zamanla zihninde oluşan ilk bağlantılı fikir, önceden üzerinde epeyce düşündüğü, Curwen’la ilgili belgelerde karşılaştığı ve pek bir şeye bağlayamadığı bir paragraf, Simon ya da Jedediah Orne’un ölüp gitmiş büyücüye yazdığı, el konulan uğursuz mektubunda kullandığı bir cümle oldu:

'Ancak bir Parçasını toplayabildiğimiz Şeyden H. *'nın diriltiği O şeyde Dehşetten başka bir şey olmadığı kesin."*

Doktor sonra, bu imgeyi korkunç ayrıntılarla tamamlayarak, Curwen baskınından bir hafta sonra yanmış ve çarpılmış bir vaziyette tarlalarda bulunan şeyle ilgili olarak çevreye yayılan eski söylentileri anımsadı.

Charles Ward, bir defasında doktora ihtiyar Slocum’un bu şey hakkında söylediklerini anlatmıştı; ne tam anlamıyla bir insana ne de Pawtuxetlilerin o güne kadar gördükleri ya da hakkında bir şeyler okudukları herhangi bir hayvana benzer bir yanı vardı.

Azotlu taş zemine çömelmiş ileri geri sallanırken bu sözler doktorun zihninde uğulduyordu. Bu düşünceleri kovmaya çalıştı, içinden dualar okudu; sonra, T.S. Eliot’ın “Çorak Ülke”si gibi çağdaş bir yığın metni karmakarışık bir şekilde anımsamayı denedi ve en sonunda, Ward’un yeraltı kütüphanesinde bulduğu belgelerde sık sık tekrarlanan çift formüle geri döndü: *“Y’ai ‘ng’ngah, Yog-Sothot"* ve vurgulanmış son hece *“Zhro”* ya kadar devam etti. Bu onu yatıştırır gibi oldu; bir süre sonra, sendeleyerek ayakları üzerinde doğruldu, korkusu yüzünden yitirdiği elektrik fenerine hayıflanarak ürpertici havanın mürekkep koyuluğundaki karanlığında parıldayan bir ışık arandı çılgın gibi. Bulamayacağını düşünüyor olmakla birlikte, kütüphanede bıraktığı parlak ışığın zayıf bir yansımasını veya ufacık bir parıltı görebilmek umuduyla her yönü dikkatle ve uzun uzun gözleriyle taradı. Bir zaman sonra, çok çok uzakta hafif bir parıltıyı fark eder gibi olduğunu düşündü ve çok sayıdaki büyük sütunlardan birine çarpmamak ya da kapağını açık bıraktığı kuyuya düşmemek için hep önünü yoklayarak pis kokular ve iniltiler arasında el ve dizleri üzerinde büyük bir sakınımla oraya doğru süründü.

Bir defasında, titreyen parmakları, korkunç sunağa çıkan basamaklar olması gereken bir şeye dokundu ve bu noktadan tiksintiyle geri çekildi. Bir başka sefer de kaldırdığı delikli taş kapağa rastladı ve acınası bir sakınımla ilerlemeye başladı, ama kuyunun korkunç ağzıyla karşılaşmaktan kaçınamadı. Aşağıda olması gereken şey ne bir ses çıkarıyor ne de kıpırdıyordu. Aşağı düşen elektrik fenerini çatır çutur yemesi kendisi için iyi olmamış olmalıydı. Willett, parmaklarının delikli taşlara değdiği her seferde korkuyla titredi. Bu taşların üzerinden geçmesi bazen aşağıdan gelen homurtuyu artırıyor, ama çok sessiz hareket ettiğinden genellikle hiçbir etkisi olmuyordu. İlerlemesini sürdürürken birçok defa önündeki parıltının belli belirsiz azaldığını fark etti ve yanar durumda bıraktığı çeşitli mum ve lambaların birer birer sönmekte olduğunu anladı. Bu karabasan labirentlerin yeraltı dünyasında, zifiri karanlıkta kibritsiz kaybolmak korkusu onu ayağa kalkıp koşmaya zorladı; açık kuyuyu geçtiğine göre şimdi emniyetle yapabilirdi bunu; çok iyi biliyordu ki bir kere ışıklar tamamen sönecek olursa, tek kurtuluş ve hayatta kalma umudu, yeterince

uzun bir süre ortadan kaybolduğunu gören Bay Ward'un göndereceği kurtarma ekibine bağlı olacaktı. Ama, şimdi açıklığı geçerek dar koridora gelmişti ve sağ tarafındaki bir kapıdan gelen parıltının yerini tam olarak görebiliyordu. Göz açıp kapayıncaya kadar oraya vardı, şimdi onu esenliğe çıkaran son lambanın cızırtılarla yanışını seyrediyor ve kurtuluşun sevinciyle titreyerek bir kez daha genç Ward'un gizli kütüphanesinin ortasında ayakta dikiliyordu.

3

Bundan hemen sonra, yanıp tükenmiş lambaları önceden dikkatini çekmiş olan bir yağ kabından alelacele doldurmaktaydı. Oda yeniden aydınlanınca, araştırmasına devam etmek için etrafında bir fener arandı. Korkudan permeperişan durumda olmasına karşın korkunç amacına ulaşma duygusu hâlâ her şeyin üzerindeydi; Charles Ward'un tuhafdeliliğinin ardındaki iğrenç gerçekleri araştırırken başvurmadık çare bırakmamaya kesin kararlıydı. Bir fener bulamayınca, lambaların en küçüğünü seçti; ceplerini mum ve kibritle doldurdu, ayrıca bir galonluk bir kutu yağ aldı. Kirli sunaklı meydanlığın ve adsız kuyuların ötesinde gizli bir laboratuvar bulacak olursa, bunlara ihtiyaç duyabilirdi. Bu alanı yeniden aşmak çok büyük bir cesareti gerektiriyordu, ama Willett bunun yapılması gerektiğini biliyordu. Allahtan ki ne insanın içine korku salan sunak, ne üstü açık kuyu, mağara alanını çevreleyen, girintilerine hücreler inşa edilmiş olan ve karanlık gizemli kemerli yolları mantıklı bir araştırmanın bir sonraki hedefi olacak olan büyük duvara yakındılar.

BöyleceWillett yeniden, ıstırap dolu inlemelerin duyulduğu, pis kokulu, büyük sütunlu meydanlığa gitti; cehennemden çıkma sunağı ya da ağzının yanında delikli taş kapağı duran kuyunun gözüne ilişmemesi için lambasının alevini kıstı. Geçitler, bazıları boş, bazıları da depo olarak kullanıldığı açıkça belli olan küçük odalarla sona eriyordu çoğunlukla; Willett, bu depo-odaların birçoğunda garip eşyanın yığılı olduğunu -gördü. Odalardan biri, çürümüş ve üzeri kalın bir toz tabakasıyla kaplanmış yedek giysilerle tıka basa doluydu; kâşifimiz bunların hiçbir yanılgıya yer bırakmayacak kadar kesinlikle yüz elli yıl öncesinin giysileri olduğunu gördüğünde korkuyla titredi. Bir başka odada çağdaş giyim kuşamla ilgili bir yığın ıvır zıvır buldu, sanki çok sayıda insanın giydirilmesi için zaman zaman buraya yığınak yapılmıştı. Ama en hoşlanmadığı şey şurada burada

gözüne çarpan dev bakır fıçılar ve Üzerlerindeki uğursuz kabuklar oldu. Bu fıçıları, yeraltı mezarlığının genel kokusunu bile bastıran iğrenç kokular yayan maddelerle dolu tuhaf şekilli paramparça kurşun kâselerden bile az sevdi. Duvar turunun yarısını tamamladığında, geldiği koridora benzer, birçok kapının açıldığı bir başka koridor buldu.

Willett, burayı incelemeye girişti ve içinde önemli hiçbir şey bulunmayan orta büyüklükte üç odaya girdikten sonra, sonunda büyük, dikdörtgen bir odaya geldi; büyük tanklar, masalar, fırınlar ve çağdaş aygıtlar, şurada burada göze çarpan kitaplar sonu gelmez kavanoz ve şişe rafları, buranın Charles Ward'un -ve elbette ondan önce de Joseph Curwen'ın- uzun zamandır aranılan laboratuvarı olduğunu gösteriyordu.

Dolu ve hazır durumda bulduğu üç lambayı yaktıktan sonra Dr. Willett derin bir ilgiyle odayı ve eklentilerini inceledi; raflardaki çeşitli reaktiflerin miktarlarından genç Ward'un asıl ilgi alanının organik kimyanın bir dalı olduğu sonucunu çıkardı. Kasvetli görünüşlü teşrih masası dahil, bilimsel çalışmaların bütününden genel olarak pek bir şey anlaşılamıyordu; oda, daha çok bir düş kırıklığı yaratmıştı. Kitapların arasında gotik harflerle yazılmış eski püskü bir Borellus nüshası vardı ve Bay Merritt'in yüz elli yıl önce Curwen çiftliğinde işaretlenmiş olduğunu görmekten rahatsızlık duyduğu aynı pasajın Ward tarafından da altının çizilmiş olduğunu görmek oldukça ilginçti. O daha eski nüsha, kuşkusuz, son saldırıda Curwen'ın gizemli kütüphanesiyle birlikte ortadan kaldırılmış olmalıydı. Laboratuvara açılan üç kemerli yol vardı; doktor bunları da sırasıyla inceledi. Üstünkörü bir göz attığında, bunlardan ikisinin sadece küçük birer depoya çıktığım gördü; ama çeşitli derecelerde hasar görmüş tabut yığınlarım görüp, bazılarında bulunan levhalardan iki üçünü okumayı başarınca, korkuyla tir tir titreyerek bunları daha yakından incelemeye başladı. Bu odalarda ayrıca, bol miktarda giysiyle araştırmaktan geri duramadığı birkaç sıkı sıkıya çivilenmiş yeni sandık bulunuyordu. Hepsinin belki de en ilginci ise,Joseph Curwen'ın eski laboratuvarına ait olması gerektiğine hülkmettiği aygıt parçalarıydı. Bunlar, baskına katılanlar tarafından oldukça tahrip edilmişlerdi, ama yine de George Dönemi kimyasal araç gereç parçaları oldukları hâlâ anlaşılabiliyordu.

Üçüncü kemerli yolun sonunda oldukça büyük bir oda bulunuyordu; duvarları raflarla tamamen kaplıydı ve ortadaki masanın üzerinde iki lamba vardı. Willett, bunları yaktı ve parlak ışığında, etrafındaki sonu gelmez

rafları inceledi. Üst sıradaki bazı raflar boştu, ama rafların çoğu genel olarak tuhaf görünüşlü iki tip kurşun kavanozla doluydu: Bir tip,Yunan lekythosları[12] ya da yağ kapları gibi uzun ve kulpsuz, diğer tip tek kulplu ve Phaleron testisi gibi orantılıydı. Üzerlerine kabartmayla tuhaf görünüşlü semboller işlenmiş metal tıkaçları vardı hepsinin de. Willett, birden tüm bu testilerin katı bir sınıflandırmaya tabi tutulmuş olduğunu fark etti; bütün lekythoslar üzerinde "Custodes" yazılı büyük bir tahta levha ile odanın bir tarafında, bütün Phaleronlar aynı şekilde üzerinde "Materia" yazılı büyük bir tahta levha ile odanın öte tarafındaydılar. Üst taraftaki boş olanları dışında bütün testi ve kavanozlara bir kataloga ait olduğu anlaşılan rakamlar yazılı kartonlar bağlanmıştı; Willett, hemen bu katalogu aramaya karar verdi. Ama şu anda genel olarak rafların düzeni daha çok ilgisini çekiyordu ve kabaca bir genelleme yapabilmek için lekythos ve Phaleronların rasgele bazılarını açtı. Sonuç hep aynıydı. Her iki tip kavanozda da, bir tek tür maddeden az miktarlarda vardı: Çok hafif ve tam olarak hangi renk olduğu söylenemeyecek bir rengin çeşitli tonlarında mat görünüşlü ince bir toz. Maddeler arasındaki tek farkı oluşturan renklerin sıralanışında belli bir yöntem görülmüyordu lekythoslarda bulunan şeylerle Phaleronlarda bulunan şeyler arasında bir fark gözükmüyordu. Mavimsi beyaz bir toz, pembemsi beyaz bir tozun yanında bulunabiliyordu ve her Phalerondaki tozun lekythoslarda bir karşılığı vardı. Tozların en belirgin özelliği yapışkan olmamalarıydı. Willett, testilerden birinden avucuna biraz toz aldıktan sonra tozu yeniden testiye döktüğünde avucuna hiçbir şey yapışmıyordu.

İki işaretin anlamı onu şaşırttı ve bu kimyasal madde serisinin normal bir laboratuvarın raflarındaki cam kavanozlarda bulunan kimyasal maddelerden niçin bu kadar köklü bir şekilde farklı olduğunu merak etti. "Custodes", "Materia" sözcükleri "Muhafızlar" ve "Malzeme" sözcüklerinin Latincedeki karşılıklarıydı -ve sonra birdenbire bu korkunç gizemle ilgili olarak bu "muhafızlar" sözcüğünü daha önce nerede görmüş olduğunu anımsadı. Edward Hutchinson'dan Dr. Allen'a gönderilen son mektuptaydı elbette. Ve cümle şöyleydi: "Muhafızlara vücut vermenin ve Kafalarını yemenin lüzumu yoktu ve sizin de çok iyi bildiğiniz gibi, işler sarpa sarınca, bu, fazla şeyin bulunmasına sebep oluyordu." Ne anlama geliyordu bu? Ama dur! -"muhafızlar", Hutchinson'ın mektubunu okurken tam olarak anımsayamadığı bir başka gönderme daha yok muydu? Ward, ketum olmadığı o eski günlerde ona Curwen çiftliğini gözetleyen Smith ve Weeden'ın gözlemlerinin yazılı olduğu Eleazar Weeden'ın günlüğünden söz

etmişti ve bu günlükte, yaşlı büyücünün yeraltına çekilmesinden önce duyulan bir konuşmadan söz edilmekteydi. Smith'le Weeden ısrarla, Curwen, bazı tutsaklar ve *bu tutsakların muhafızları* arasında korkunç konuşmalar geçmekte olduğunu ileri sürüyorlardı. Bu muhafızlar, Hutchinson'a ya da onun insan biçimindeki enkarnasyonuna göre "kafayı yemişlerdi", bu yüzden de Dr. Ailen şimdi onları *vücut verilmiş olarak* muhafaza etmemekteydi. Peki, *vücut verilmiş olarak* değilse, bu büyücü çetesi onları -ellerinden geldiğince çok sayıda insan gövdesi ya da iskeletini dönüştürdükleri- "tuzlar" dışında başka nasıl muhafaza ediyorlardı?

Demek ki, lekythosların içinde, kutsal olmayan ayin ve uğraşların iğrenç meyveleri olan, şeytani bir büyüyle diriltildiklerinde zındık efendilerini korumada ve gönülsüz davrananları sorgulamada yardım etmeleri için muhtemelen gözleri korkutularak boyun eğdirilmiş şeyler vardı? Willett, avucuna alıp geri döktüğü şeyi düşününce korkuyla ürperdi ve bir an, sessiz, belki de kendini gözetleyen nöbetçileriyle bu iğrenç rafların mağarasından ürküyle kaçıp gitmek için dayanılmaz bir dürtü duydu. Sonra, odanın öbür tarafındaki sayısız Phaleron testisinin içindekileri, "Materia"yı, düşündü. Bunlar da tuzdu -peki, muhafızların "tuzları" değilse, neyin tuzuydular? Tanrım! -Burada, bütün çağların büyük düşünürlerinin yarısının, becerikli mezar soyguncuları tarafından, herkesçe emniyet içerisinde yatmakta oldukları düşünülen yeraltı kemerlerinde kaçırılmış, zavallı Charles'ın çılgın mektubunda çıtlattığı gibi "bütün uygarlığı, bütün doğal yasaları ve hatta belki de Güneş sisteminin ve evrenin yazgısını" ilgilendirecek bir amaç için bilgilerini sağmaya çalışan delilerin emir ve insaflarına kalmış kalıntıları yatıyor olabilir miydi? Ve Marinus Bicknell Willett onları parmakları arasından elemişti!

Sonra odanın uzak duvarında küçük bir kapı bulunduğunu fark etti ve yaklaşıp üst tarafına kazınmış işaretleri inceleyebilmek için sakinleşmeye çalıştı. Bu, sadece bir semboldü, ama içini adlandıramadığı bir korkuyla doldurdu; çünkü marazi ve düş gören bir arkadaşı bir zamanlar bu sembolü kağıt üzerine çizerek, uykunun karanlık, dipsiz uçurumunda ne anlama geldiği hakkında bir iki şey söylemişti. Bu, düş görenlerin, alacakaranlıkta tek başına dikelen kapkara bir kulenin kemerli yolunun üst taraflarına kazılı olduğunu gördükleri Koth'un işaretiydi. Ve Willett, arkadaşı Randolph Carter'ın onun gücü hakkında söylediklerinden hoşlanmamıştı. Ama bir an sonra, pis kokulu hava içerisinde yeni ve keskin bir kokuyu fark ettiğinde işareti unuttu. Bu, bir hayvan kokusundan çok kimyasal madde kokusuydu

ve kapının öte tarafındaki odadan geldiği belliydi. Ve hiçbir yanılgıya yer vermeyecek şekilde, doktorların alıp götürdükleri gün Charles'ın giysilerine sinmiş kokunun aynısıydı. Öyleyse son defa çalışmaları bölünerek çağrıldığında Charles'ın bulunduğu yer burası mıydı? Charles, direnmemekle Joseph Curwen'dan daha akıllıca davranmıştı. Willett, bu yeraltı krallığının bütün giz ve karabasanını ortaya çıkarma kesin kararlılığıyla küçük lambayı kaparak eşiği aştı. Adsız bir korku dalgasıyla burun buruna geldiyse de hiçbir saçma arzuya boyun eğmedi, hiçbir sezgi onu yolundan döndürmedi. Burada ona zarar verebilecek canlı hiçbir şey yoktu ve hastasını saran tekinsiz bulutun esrarına vakıf olmaktan geri duramazdı.

Kapının ötesindeki oda orta büyüklükteydi ve içerisinde bir masa, bir sandalye ve Willett'in bir süre sonra ortaçağ işkence aletleri olduklarını tanıdığı kelepçeli ve kasnaklı iki grup tuhaf makine dışında bir şey yoktu. Kapının bir yanında, korkutucu görünüşlü kırbaçlarla dolu bir raf vardı; bu rafın üzerinde Yunan kyliksleri[13] biçiminde bir dizi ayaklı yayvan boş kurşun kabın bulunduğu raflar yer alıyordu. Masa, kapının öbür yanındaydı; üzerinde güçlü bir Argand lambası[14], bir bloknot ve bir kurşun kalemle dışarıdaki raflardan alınmış ve sanki geçici olarak ya da aceleyle öylesine masaya konulmuş iki adettıpası kapalı lekythos vardı. Willett, lambayı yaktı ve Ward'un çalışması kesintiye uğratıldığında neler not etmekte olduğunu görmek için dikkatle bloknota baktı, ama genel olarak pek bir şey aydınlatmayan, Curwen'in okunaksız el yazısıyla yazılmış birbirleriyle bağlantılı olmayan aşağıdaki küçük notlardan başka bir şey bulamadı: "B. ölmedi. Duvarların içine kaçtı ve aşağıdaki Yeri buldu." "Yaşlı bilge V. Sabaoth'u gördü ve Yolu öğrendi." "*Yog-Sothoth* üç defa diriltildi ve ertesi Gün gönderildi." "F. Dışardakileri diriltmeyle ilgili bilgileri silmeye çalıştı." Güçlü Argand alevi bütün odayı aydınlattığından, doktor, kapının karşısındaki duvarın, köşelerdeki iki grup işkence aleti arasında kalan kısmının tahta çivilerle kaplı olduğunu gördü; bu çivilerde oldukça iç karartıcı sarımtırak-beyaz renkli bir dizi elbise asılıydı. Ama daha da ilginci, iki boş duvardı. Her iki duvarda da taşların düzgün yüzeylerine sık bir şekilde gizemli sembol ve formüller kazılmıştı. Rutubetli zemine de aynı işaretler oyulmuştu ve Willett, odanın tam ortasında kocaman bir pentagram ve bu pentagramla odanın köşelerine olan uzaklıkların orta yerinde çapları yaklaşık birer metre olan dört çember çizilmiş olduğunu biraz zorlanarak da olsa çözdü. Bu çemberlerden, dikkatsizce asılmış sarımtırak bir elbiseye

yakın olan birinde, kırbaç rafının üzerindeki raflarda bulunan kyliksler türünden bir kyliks duruyordu; çemberin tam kıyısında ise diğer odadaki raflardan alınmış bir Phaleron testisi vardı ve etiket numarası 118 idi. Bu testinin tıpası çıkarılmıştı; Willett içine baktığında boş olduğunu gördü, ama kyliksin boş olmadığını fark ederek korkuyla titredi. Derinliği pek fazla olmayan kabın içerisinde, Phaleron testisindeki malzeme olması gereken, sadece kapalı mağarada rüzgar olmaması sayesindeetrafa saçılmadan kalabilmiş az miktarda kuru, donuk yeşilimsi ince bir toz vardı. Willett, bu sahneyi önceleyen olayların çeşitli unsurları arasında yavaş yavaş ilişkiler kurdukça, bunların aklına getirdiği şeyler karşısında başının döndüğünü hissetti. Kırbaçlar ve işkence aletleri, “Materia” testisinden alınan toz ya da tuzlar, “Custodes” rafından iki lekythos, elbiseler, duvarlardaki formüller, bloknottaki notlar, mektuplar ve söylentilerdeki ipuçları ve Charles Ward’un dostlarına, annesine ve babasına işkence eden binlerce ayrıntı, kuşku ve varsayım - zemindeki ayaklı kurşun kyliks içindeki toza bakarken bütün bunlar doktoru dehşete boğdu.

Ama büyük bir çaba sarfederek Willett kendine hakim olmayı başardı ve duvarlara kazınmış formülleri incelemeye başladı. Kirlenmiş ve kabuk bağlamış harflerden, Joseph Curwen zamanında kazılmış oldukları belliydi ve metin Curwen’la ilgili malzemelerin çoğunu okumuş, ya da büyü tarihiyle çok fazla ilgilenmiş biri için az çok tanıdık olmalıydı. Doktor bunlardan birini, bir yıl önceki o korkunç Paskalya yortusundan önceki Cuma günü oğlu monoton bir sesle bir şeyler okurken Bayan Ward’un duyduğu şeyi, bir uzmanın, normal alemler dışındaki gizli Tanrılara yöneltilmiş korkunç bir çağrı olduğunu söylediği şeyi tanıdı. Burada tam olarak Bayan Ward’un belleğinden yazdığı gibi, hatta uzmanın ona gösterdiği “Eliphas Levi”nin yasak sayfalarındaki gibi yazılmamıştı; ama ne oldukları konusunda yanılgı söz konusu olamazdı ve *Sabaoth, Metraton, Almonsin ve Zariatnatmik* gibi sözcükler, hemen yanı başında bunca kozmik iğrençlik gören ve hisseden araştırmacının tüylerini diken diken etti.

Bu, odaya girildiğinde sol tarafta kalan duvardaydı. Sağ taraftaki duvara da daha az şey kazılmış değildi ve Willett, kütüphanede bulduğu son notlarda sık sık geçen formül çiftiyle karşılaştığında irkildiğini hissetti. Üst taraflarına Charles’ın karalamalarındaki eski “Ejder Başı” ve “Ejder Kuyruğu” sembolleri kazılmış olan bu formüller aşağı yukarı aynıydılar. Ama yazılışları, sanki yaşlı Curwen’ın farklı bir ses kaydetme yöntemi

varmış ya da sonraki çalışmalar sözkonusu duanın daha güçlü ve daha yetkin bir değişkesini geliştirmiş gibi, son zamanlarda yazılmış olanlardan oldukça farklıydı. Doktor, duvara kazınmış olanla, sürekli kafasında dolanıp duran formülü uzlaştırmaya çalıştı ama, bunu yapmanın pek de kolay olmadığını gördü. Ezberlediği yazının *“Y' ai ‘ng' ngah, Yog-Sothoth"* diye başladığı yerde, bu yazı *“Aye, cngengah, Yogge-Sothotha"* şeklinde idi; bu da ikinci sözcüğün zihnindeki heceleniþiyle ciddi bir şekilde çatışıyordu.

Sonraki metin sinirlerine dokunduğundan, aradaki farktan rahatsız oldu ve kazılı bulduğu harflerden tasarladığı sesleri doğru bir şekilde çıkarmaya çabalarken, kendini formüllerden ilkinin sözlerini yüksek sesle mırıldanırken buldu. Bu antik küfrün derinliklerinde, sesi acayip ve tehditkâr çınlıyordu; ya geçmiş ve meçhul bir büyüyle, ya da pis kokular arasında ve karanlıkta insanlıkdışı soğukluğu uzaktan uzağa ritmik bir şekilde artıp azalan kuyuların kasvetli, allahsız, iğrenç iniltilerini örnek alarak, tekdüze bir vızıltı halinde perde perde yükseliyordu.

“Y’AI ‘NG’NGAH
YOG-SOTHOTH
H’EE - L’GEB
F’AI’ THRODOG
UAAAH!”

Ama, şarkının daha başlangıcında çıkan bu soğuk rüzgar da neyin nesiydi? Lambalar ıstırapla cızırdıyor, karanlık öylesine koyulaşıyordu ki duvardaki harfler neredeyse görünmez oldu. Bir de duman sarmıştı ortalığı; uzak kuyuların pis kokularını bastıran acı bir koku; daha önce koklamış olduğuna benzer, ama çok daha keskin bir koku. Duvarlardaki yazıları bırakıp odanın içindeki tuhaf şeylere döndü ve içerisinde uğursuz ince taneli toz bulunan zemindeki kyliksten şaşılacak kadar çok ve yoğun, yeşilimsi-siyah bir buharın çıkmakta olduğunu gördü. Bu toz - Ulu Tanrım! “Materia” rafından gelmişti- ne yapıyordu şimdi ve bunu başlatan neydi? Okumakta olduğu formül - formül çiftinin ilki - *inen düğüm*, Ejder Başı - Hazreti İsa aşkına, olabilir miy...

Doktorun başı döndü, korkunç Joseph Curwen ve Charles Dexter Ward olayıyla ilgili gördüğü, duyduğu, okuduğu her şey kopuk kopuk aklına üşüştü. ‘Size tekrar söylüyorum, yeniden öldüremeyeceğiniz hiç kimseyi diritmeyin... Sözleri her zaman hazırda tutun ve elinizdekinin *Kim* olduğu hususunda herhangi bir şüphe sözkonusu olduğunda durmayın... İçinde

gömülü olanla üç Konuşma... ’ *Aman Tanrım, şu dağılan dumanın ardında beliren suret de ne?*

4

Marinus Bicknell Willett, bazı yakın dostlarından başka kimsenin öyküsünün hiçbir bölümüne inanacağını sanmıyordu; bu yüzden çok yakın çevresi dışında kimseye anlatmaya kalkışmadı.

Bu çevre dışında çok az kişi anlatılanları duydu ve bunların çoğunluğu da gülerek, doktorun kesinlikle yaşlanmaya başladığı yorumunu yaptı. Uzun bir tatil yapmasını ve gelecekte de akıl hastalığı vakalarından uzak durmasını salık verdiler. Ama Bay Ward, deneyimli hekimin sadece ve sadece korkunç bir gerçekten söz etmekte olduğunu biliyordu. Tek katlı evin mahzenindeki pis kokulu deliği bizzat görmemiş miydi? Willlett, kendisini o uğursuz sabahın on birinde bitkin ve hasta eve göndermemiş miydi? O akşam ve ertesi gün doktora boş yere telefon etmemiş ve arabasıyla o öğlen vakti tek katlı eve giderek, arkadaşını yukarı kattaki yataklardan birinde bilinçsiz ama zarar görmemiş durumda yatar halde bulmamış mıydı? Willett hırıltıyla soluk alıp veriyordu; Bay Ward’un gidip arabasından getirdiği konyaktan bir yudum vermesi üzerine yavaş yavaş gözlerini açtı. Korkuyla titredi ve çığlık çığlığa haykırdı: “Bu *sakal... bu gözler... Tanrım, kimsin sen?"* İnsanın çocukluğundan beri tanıdığı, şık, mavi gözlü, sinek kaydı traşlı birine söyleyeceği bir laf mıydı bu?

Öğlen güneşinin parlak ışığında tek katlı ev, önceki sabahtan beri değişmemişti. Willett’in giysilerinde, is lekeleri ve dizlerindeki yıpranmışlık dışında göze çarpan bir anormallik yoktu ve ancak duyulabilen kekre bir koku Bay Ward’a, hastaneye kaldırıldığı gün oğlunun üzerine sinmiş kokuyu anımsattı. Doktorun el feneri kayıptı, ama valizi, getirdiği zamanki kadar boş, orada duruyordu. Bir açıklamada bulunmadan önce Willett, belli ki kendi kendisiyle büyük bir çekişme içerisinde sendeleyerek sersemlemiş gibi mahzene indi ve çamaşır teknesinin önündeki platformu itmeye çalıştı. Platform bana mısın demedi. Henüz kullanmamış olduğu el çantasına giderek bir keski çıkardı ve inatçı platform tahtalarını birer birer sökmeye başladı. Platformun altındaki düzgün beton yüzey ortaya çıktı, ama bir açıklık ya da delikten eser yoktu. Doktoru mahzene kadar izlemiş olan hayretler içerisindeki babayı hasta edecek, ağzını açmış bekleyen bir

geçit kapağı yoktu bu sefer; döşeme tahtalarının altında sadece düzgün yüzeyli bir beton zemin vardı; iğrenç kuyu yoktu, dehşetengiz yeraltı dünyası yoktu, gizli kütüphane yoktu, Curwen belgeleri yoktu, pis kokulu ve içinden inleme sesleri gelen çukurlar yoktu, laboratuvar, raflar ve formül kazınmış duvarlar yoktu... Dr. Willett'in benzi sarardı ve kendinden daha genç adama sıkıca tutundu. "Dün," diye sordu yumuşak bir ses tonuyla, "onu burada görüp... kokusunu almadınız mı?" Ve korku ve şaşkınlıktan donakalmış Bay Ward olumlu anlamda başını sallama gücünü kendinde bulduğunda, doktor da yarı iç çekiş yarı soluma sesi çıkarak başını salladı. "O zaman size anlatacağım," dedi.

Böylece, yukarı katta bulabildikleri güneş ışınlarıyla en fazla aydınlanan odada bir saat süreyle doktor korkunç öyküsünü şaşkınlık içindeki babaya anlattı. Kyliksten çıkan yeşilimsi-siyah buharların dağılmasıyla beliren suretin ötesinde anlatacak bir şey yoktu ve Willett, bundan sonra gerçekten ne olduğunu kendi kendine de soramayacak kadar yorgundu. Her iki adam da şaşkınlık içerisinde başlarını boş yere sallayıp duruyorlardı, bir ara Bay Ward, "Burayı kazmanın bir işe yarayacağını sanıyor musunuz?" diye çok kısık bir sesle soracak oldu. Doktor sessizliğini bozmadı, çünkü bilinmeyen dünyalardan güçler, Büyük Uçurumun bu tarafına böylesine el uzattığında yanıt vermek hiçbir insan beyninin harcı değildi. Bay Ward yeniden sordu: "Ama, nereye gitti o şey? Bildiğiniz gibi, sizi buraya getirdi ve deliği bir şekilde kapadı." Willett'in yanıtı yine sessizlik oldu.

Ama mesele burada kapanmamıştı. Gitmek üzere kalkarken mendilini çıkarmak için elini cebine sokan Dr.Willett'in parmakları, daha önce cebinde bulunmayan bir kağıda değdi; yok olan yeraltı kemerinden ele geçirdiği mum ve kibritlerin yanında duruyordu. Yeraltında bir yerlerde bulunan inanılmaz dehşet odasındaki ucuz bloknottan koparılmışa benzeyen bir kağıttı ve üzerindeki yazı -kuşkusuz bloknotun yanında duran- sıradan bir kurşun kalemle yazılmıştı. Çok dikkatsizce katlanmıştı ve gizemli odanın acı kokusu dışında, bu dünyadan başka hiçbir dünyanın iz ya da işaretini taşımıyordu. Ama metnin kendisi baştan aşağı esrar kokuyordu; çünkü, bu yazı hiç de tekin çağlardan değildi; şimdi üzerinde uğraşıp duranlar gibi meslekten olmayan insanların kolayca okuyamayacakları, karanlık ortaçağların şatafatlı kalem vuruşlarıyla yazılmış bir yazıydı; yine de az çok bildik gelen bazı sembol bileşimlerini tanıdılar.

Kısaca karalanmış mesaj böyleydi ve taşıdığı esrar, korkudan titreyen iki adamın derhal Ward'un dışarıdaki arabasına yürümelerine ve önce yemek yenilecek sessiz bir yere ardından da tepedeki John Hay Library'ye götürülmeleri talimatını vermelerine yol açtı.

Kütüphanede, eski yazıları okumak için güzel elkitapları bulmak kolaydı ve iki adam akşam olup büyük avizenin ışığı yanana dek bu elkitapları üzerinde çalışıp durdular. Sonunda, ihtiyaç duydukları şeyi buldular. Harfler elbette, fantastik bir icat olmayıp çok karanlık bir dönemin normal el yazısıydı. Sekiz ya da dokuzuncu yüzyılın sivri uçlu Sakson küçük harfleriydi bunlar ve taze Hristiyan cilası altında eski inanç ve eski dinsel törenlerin sinsice kıpırdandığı, soluk Britanya mehtabının zaman zaman Carleon ve Hexaus dönemi harabeleriyle, ufalanan Hadrianus duvarları boyunca yer alan kuleleri aydınlattığı o uzak dönemlerin anılarını akla getiriyordu. Sözcükler ilkel bir dönemin anımsayabileceği Latinceydi: *"Convinus necandus est. Cadaver aq(ua)forti dissolvendum, nec aliq(ui)d retinendum. Tace ut potes."* Yaklaşık olarak şöyle çevrilebilirdi: "Curwen öldürülmelidir. Cesedi kezzapla eritilmeli, geriye hiçbir şey bırakılmamalıdır. Elinden geldiğince çeneni tut."

Willett'le Bay Ward sus pus olmuşlardı, büyük bir şaşkınlık içindeydiler. Bilinmeyenle karşılaşmışlardı ve böylesi bir durum karşısında yeterince heyecanlanmamış olduklarını gördüler. Özellikle Willett, dehşete düşme kapasitesinin sınırına gelmişti; iki adam kütüphanenin kapanması yüzünden oradan ayrılmak zorunda kalıncaya kadar sessizce oturdular. Sonra, arabalarını keyifsiz keyifsiz Ward'un Prospect Street'teki konağına sürdüler ve geceye kadar hiçbir sonuca varamadan konuşup durdular. Doktor evine dönmeyip sabaha kadar orada dinlendi.

Ve pazar günü öğleye doğru, Dr. Allen'ı aramakla görevlendirilen dedektiflerden bir telefon mesajı geldiğinde hâlâ oradaydı.

Sabahlıkla sinirli sinirli odayı arşınlamakta olan Bay Ward, telefona bizzat cevap verdi ve hazırlanan raporun neredeyse tamamlanmış olduğunu duyunca, adamların ertesi sabah erkenden gelmelerini söyledi. Willett de, Bay Ward da işin bu aşamasının şekillenmeye başlamış olmasından memnunluk duydular, çünkü tuhaf el yazılı mesajın kaynağı ne olursa olsun, yok edilmesi gereken "Curwen" sakallı ve gözlüklü yabancıdan başkası olamazdı. Charles bu adamdan korkmuş ve çılgın mektubunda, öldürülüp asitte eritilmesi gerektiğini söylemişti. Dahası, Allen Avrupa'daki büyücülerden Curwen adına mektuplar alıyordu ve ve kendini açıkça çoktan ölüp gitmiş Ruh Çağırıcının enkarnasyonu olarak görüyordu. Ve şimdi de bilinmeyen bir kaynaktan, "Curwen"ın öldürülmesi ve asitte eritilmesi gerektiğini söyleyen bir mesaj gelmişti. Bağ, yanılgıya yer bırakmayacak kadar açıktı ve üstelik Allen, Hutchinson denilen yaratığın tavsiyesiyle genç Ward'u öldürmeyi planlamıyor muydu? Elbette, okudukları bu mektup sakallı yabancının eline ulaşmamıştı ama, mektup metninden, genç adam daha çok tiksinecek olursa Allen'ın onunla uğraşmak için zaten planlar yapmış olduğunu anlamışlardı. Kuşkusuz Allen tutuklanmalı ve en sert önlemlere başvurulmasa bile, en azından Charles Ward'a zarar veremeyeceği bir yere kapatılmalıydı.

O öğleden sonra, gizemlerin en deriniyle ilgili bilgi verebilecek eldeki tek kaynaktan ufacık bir bilgi kırıntısı elde edebilme umuduyla, babayla doktor körfeze, hastanedeki genç Ward'a uğradılar. Willett, keşfettiği her şeyi basit ve ciddi bir dille genç adama anlattı ve yaptığı her betimleme üzerine, gencin nasıl sararıp solduğunu görerek keşfinin doğruluğundan iyice emin oldu. Doktor, üstleri kapatılmış kuyular ve içindeki adsız melezlere yaklaştığında elinden geldiğince ifadesine etkili ve canlı bir hava vererek Charles'ın ürkmesini bekledi. Ama Charles ürkmedi. Willett, bir an duraladı ve o şeylerin nasıl açlıktan ölmekte olduklarını anlatırken sesi öfkeyle doldu. Genç adamı insanlıktan nasibini almamış olmakla suçladı ve yanıt olarak tüylerini ürperten alaycı bir kahkahayla karşılaştı. Çünkü, yeraltı kemerlerinin varlığını bilmiyormuş gibi yapmanın bir işe yaramayacağını görerek bu tavrından vazgeçmiş olan Charles, bütün bunlarda korkunç bir şaka görüyor olmalıydı ki, eğlenceli bulduğu bir şeylere boğuk bir sesle kıkırdadı. Sonra, çatlak sesi nedeniyle vurguları iki misli korkunç bir fısıltıyla konuştu: "Kahrolasıcalar yiyorlar, ama *yemeye ihtiyaçları yok!* Onlar nadidedirler! Yiyeceksiz bir ay mı, diyorsunuz? Aman efendim, çok mütevazisiniz. Bunun, zavallı ihtiyar Whipple'ın

erdemli martavalları üzerine yapılan bir şaka olduğunu biliyor musunuz? Her şeyi öldür ha, ne dersin? Kahrolası ihtiyar, “Dışarı”dan gelen sesle yarı sağırdı ve kuyulardan en ufak bir şey ne gördü, ne de işitti. Onların orada oldukları aklının kıyısından bile geçmedi! Şeytanlar götürsün seni, o lanet şeyler *yüz elli yedi yıl önce Curwen’ın icabına bakılmasından beri kuyuların dibinde uluyup duruyorlar!"*

Ama Willett, bundan daha fazlasını öğrenemedi genç adamdan. Dehşete düşmüş olmasına ve devam etmek istememesine karşın, karşısındakini sarsıp deli dinginliğinden çıkarabilme umuduyla öyküsünü anlatmayı sürdürdü. Doktor, yüzüne baktıkça, son ayların genç adamın yüzünde yaptığı değişikliklerden ürküye kapılmaktan kendini alamıyordu. Doğrusu, çocuk göklerden gelen adsız dehşetler yaşamıştı. Duvarlarında formüller olan yeşilimsi tozların bulunduğu odadan söz edildiğinde, Charles’da ilk canlanma belirtileri görüldü. Willett’in bloknotta okuduğu notlardan söz edilince yüzüne şakacı bir gülümseme yayıldı; onların eskiden kalma, kimse için bir anlam ifade etmeyen ve büyücülük tarihinde de önemli bir yeri olmayan cümleler olduğunu söyledi. “Ama,” diye ilave etti, “kâseye boşalttığım şeyi diriltmek için söylenmesi gereken sözleri bilseydiniz, bunları bana anlatmak için buraya gelmezdiniz. O, 118 numaraydı ve diğer odadaki listeme bakmış olsaydınız, korkudan yüreğiniz yarılırdı. Onu hiç diriltmedim, ama beni buraya getirdiğiniz gün diriltmek niyetindeydim.”

Sonra, Willett, yüksek sesle okuduğu formülü ve ortaya çıkan yeşilimsi siyah dumanı anlattı ve o zaman ilk defa Charles’ın yüzünde gerçek korkuyu gördü. “O *geldi* ve sen hâlâ hayattasın ha!” Ward, çatlata çatlata sözcükleri telaffuz ederken, sesi sanki önündeki engellerden kurtulup tekinsiz bir tınlamanın mağaramsı derinliklerinde yitip gitti. Birden esin gelmesiyle durumu anlamaya başladığına inanan Willett, yanıtını anımsadığı bir mektuptan bir uyarıyla verdi: “118 numara mı dediniz? Ama unutmayın ki, *bugün mezarlıkların onda dokuzunda taşların yeri değişmiştir. Sorgulayıncaya kadar asla emin olamazsınız!”* Sonra hiçbir uyarıda bulunmadan küçük harfle yazılı mesajı çıkararak hastanın gözüne sokuverdi. Bundan daha etkili bir sonuç elde etmeyi umamazdı; Charles Ward anında düşüp bayıldı.

Hastanenin akıl hastalığı uzmanları babayla doktoru deli bir adamın yanılsamalarını körüklemekle suçlamasınlar diye, bütün bu konuşmalar, elbette ki, büyük bir gizlilik içinde yapıldı. Kimseden yardım istemeden Dr.

Willett'le Bay Ward, bayılan genci kaldırıp yatağına uzattılar. Ayıldığında, hasta birçok defa, derhal Orne'la Hutchinson'a gitmesi gerektiğini mırıldandı; bilincinin tam olarak geri geldiği anlaşıldığında doktor ona bu yaratıklardan en azından birinin onun azılı düşmanı olduğunu ve Dr. Allen'a kendini öldürmesi tavsiyesinde bulunduklarını anlattı. Bu açıklamanın görünür hiçbir etkisi olmadı; bu açıklama yapılmadan önce de konuklar ev sahibinin mahvolmuş bir adama benzediğini görebiliyorlardı. Bundan sonra Charles hiç konuşmadı; bunun üzerine babayla doktor, sakallı Allen'a karşı uyarıda bulunarak oradan ayrıldılar. Bu uyarıya, genç adam, bu şahsa çok dikkat edilmekte olduğu ve istese de kimseye zarar veremeyeceği karşılığını verdi. Bunu, insanı kederlendiren pis bir kıkırdamayla söyledi. Charles'ın Avrupa'daki iki canavarla haberleşebileceğinden endişe duymuyorlardı. Çünkü, hastane yetkililerinin sansür etmek üzere bütün giden mektuplara el koyduğunu biliyorlardı, bu yüzden hiç bir kuşkulu ya da acayip mektup geçemezdi.

Ama, Orne ve Hutchinson meselesinin ilginç bir devamı var, eğer sürgündeki büyücüler bunlarsa elbette. O dönemin dehşet dolu olayları arasında belli belirsiz bir sezgiyle harekete geçen Willett, Prag ve doğu Transilvanya'da meydana gelen dikkat çekici suçları ve olayları öğrenmek için uluslararası basını taramak üzere bir büro kurdu ve altı ayın sonunda eline geçirip tercüme ettiği birçok olay arasında ikisinin çok ilginç olduğuna kesin kanaat getirdi. Bunlardan biri, Prag'ın en eski mahallesindeki bir evin geceleyin yerle bir olması ve hiç kimsenin anımsayamadığı kadar eski bir zamandan beri orada tek başına oturmakta olan Josef Nadah adlı kötü bir ihtiyarın ortadan kaybolmasıyla ilgili haberdi. Diğeri, Rakus'un doğusundaki Transilvanya dağlarındaki dev patlama ve kötü gözle bakılan Ferenczy Şatosunun, çevredeki köylü ve askerlerin hakkında kötü şeyler anlattığı, kimselerin anımsamadığı kadar eski zamanlardan beri sürdürdüğü mesleğine bu olay son vermemiş olsaydı çok yakında ciddi bir sorgudan geçirilmek üzere Bükreş'e çağrılacağını söyledikleri sahibi de dahil içindeki herkesle birlikte havaya uçması olayıydı. Willett, küçük harfli notu yazan elin çok daha güçlü silahları da kullanabileceğini ve Curwen'la ilgili tasarruf kendisine bırakıldığından, notun yazarının Orne ve Hutchinson'u bulup bizzat ilgilendiğini ileri sürmektedir. Bu kişilerin sonlarının ne olduğuna gelince, doktor büyük bir azimle bunu düşünmemeye çalışmaktadır.

5

Ertesi sabah, Willett, dedektifler geldiğinde hazır bulunmak üzere alelacele Ward'un evine gitti. Allen'ın -ya da, dile getirilmeyen reenkarnasyon iddiası geçerliyse, Curwen'ın-yok edilmesi ya da hapsedilmesinin ne pahasına olursa olsun başarılması gerektiğini hissediyordu; oturup dedektiflerin gelmesini beklerlerken bu kanısını Bay Ward'a aktardı. Bu defa alt kattalardı, çünkü havada asılı gibi duran, eski hizmetkârların ortadan kaybolan Curwen portresinin geride bıraktığı bir lanete bağladıkları tuhaf iğrenç bir koku yüzünden evin üst katlarından herkes çekinmeye başlamıştı.

Saat dokuzda üç dedektif eve gelerek söylemeleri gereken her şeyi bir çırpıda anlattılar. Üzücü olmakla birlikte, melez Tony Gomes'in yerini, istedikleri gibi saptayamamışlardı, ne de Dr. Allen'ın nereden geldiği ve şu anda nerelerde olduğu konusunda en ufacık bir iz bulabilmişlerdi, ama ağzı sıkı yabancıyla ilgili oldukça çok sayıda yerel izlenim ve gerçeği meydana çıkarmayı başarmışlardı. Allen, Pawtuxet halkının zihninde neredeyse olağanüstü bir varlık olarak yer etmişti ve sık, kırçıl sakalının boyama ya da takma olduğu konusunda genel bir inanç mevcuttu -meşum tek katlı evdeki odasında kapkara bir gözlükle birlikte bulunan takma sakalın kesinlikle desteklediği bir inanç. Sesinin, Bay Ward'un telefonda yaptığı konuşmaya dayanarak tanıklık edeceği, boşluktan geliyora benzeyen unutulmayacak bir derinliği vardı; bakışları, kemik çerçeveli koyu renk gözlüklerine rağmen, son derece kötücüldü. Dükkân sahiplerinden birisi bir pazarlık sırasında el yazısını görmüştü ve bu yazının son derce tuhaf, okunaksız bir yazı olduğunu ileri sürüyordu; Odasında kurşun kalemle yazılmış ne anlama geldiği bilinmeyen notlar bulunmuş ve tüccar Allen'ın el yazısı tanımıştı.

Geçen yazın vampir karışıklığıyla bağlantılı olarak, dedikoduların büyük çoğunluğuna göre hakiki vampir Ward değil, Allen idi. O nahoş kamyon soygunundan sonra tek katlı eve giden görevlilerin ifadeleri de elde edilmişti. Dr. Allen'daki uğursuzluğu pek hissetmemişlerse de, tuhaf, karanlık kulübedeki asıl önemli kişi olarak onu görmüşlerdi. Kulübe, onu açıkça göremeyecekleri kadar karanlıktı, ama onu yeniden görseler, tanırlardı. Sakalı tuhaf görünüyordu ve sanki koyu renk gözlüklü sağ gözünün üzerinde hafif bir yara izi var gibiydi. Allen'ın odasında yapılan araştırmaya gelince, sakal, gözlük ve eski Curwen belgelerindeki ve ortadan

kaybolmuş korkunç yeraltı mezarlığında son bulunan gençWard'a ait çok miktarda nottaki yazıyla aynı olduğunu Willett'in görür görmez tanıdığı okunaksız bir yazıyla ve kurşun kalemle yazılmış bazı notlar dışında önemli hiçbir şey bulunamadı.

Dr. Willett'le Bay Ward, bu bilgiler önlerine serildikçe bunlarda kozmik ölçekte derin, ustalıklı ve sinsi bir şeylerin varlığını sezerek korkuya kapıldılar ve aynı anda akıllarına gelen belirsiz, çılgınca bir düşünceyi izleyerek korkuyla titrediler. Sahte sakal ve gözlükler, okunaksız Curwen el yazısı - eski portre ve küçük yara izi - *ve gözünün üst tarafında böyle bir yara iziyle hastanedeki değişime uğramış genç adam* - telefondaki yankılı, derin ses - Oğlu, acıklı ses tonlarıyla havlar gibi konuştuğunda, Bay Ward'un anımsadığı bu ses değil miydi? Charles'la Allen'ı bir arada kim görmüştü? Evet, görevliler bir defa görmüşlerdi, ama ondan sonra kim görmüştü? Charles'ın giderek artan korkularından kurtularak artık hep tek katlı evde yaşamaya başlaması Allen'ın çekip gitmesinden sonra değil miydi? Curwen-Allen-Ward hangi pis ve iğrenç süreçler iki çağı ve iki kişiyi kaynaştırmıştı? Resmin Charles'a kahrolası benzerliği - sert sert bakarak çocuğun odada gezinmesini gözleriyle izlemez miydi? Neden Charles ve Allen, savunmasız ve bir başınayken bile Joseph Curwen'ın el yazısını taklit etmişlerdi? Ve sonra bu insanların korkunç eseri - Willett'i bir gecede yaşlandıran kayıp yeraltı mezarlığı; iğrenç kuyularda açlıktan ölmek üzere olan canavarlar; adlandırılmayacak sonuçlar doğuran korkunç formül; Willett'in cebinde bulunan el yazısı mesaj; belgeler, mektuplar ve mezarlar, "tuzlar" ve keşifler üzerine bütün o konuşmalar -bütün bunlardan ne çıkıyordu? Sonunda Bay Ward en makul şeyi yaptı. Muhtemel sonuçlarına karşı bütün iradesini toplayarak, uğursuz Dr. Allen'ı görmüş olan dükkâncılara gösterilmek üzere dedektiflere bir şey verdi. Bu şey bahtsız oğlunun bir fotoğrafıydı; resmin üzerine, adamların Allen'ın odasından getirdikleri kalın gözlükleri ve sivri siyah sakalı mürekkeple dikkatle çizmişti.

Bay Ward doktorla birlikte iki saat süreyle, boş panonun yukarı kattaki kütüphanede öfkeyle çevreyi süzdüğü, korkunun ve pis kokunun yavaş arttığı sıkıntılı evde bekledi. Sonra, adamlar geri döndüler. Evet, *üzerinde değişiklik yapılmış resmin Dr. Allen'la oldukça büyük bir benzerliği vardı.* Bay Ward'un rengi sarardı ve Willett, birden ter basan alnını bir mendille kuruladı. Allen-Curwen-Ward- tutarlı düşünce için, bu kadarı çok fazlaydı. Çocuk, boşluktan ne çağırmıştı ve o şey ona ne yapmıştı? Baştan sona

gerçekten ne cereyan etmişti? “Tiksiniyor” diye Charles’ı öldürmeye kalkışan bu Allen kimdi ve öldürmeyi planladığı kişi çılgın mektubunun dipnotunda niçin onun asitte yok edilmesi gerektiğini söylemişti?Yine, kaynağını kimsenin düşünmeye cesaret edemediği el yazısı küçük not da niçin “Curwen”ın aynı şekilde yok edilmesi gerektiğini söylemekteydi? *Değişiklik* neydi ve son aşaması ne zaman meydana gelmişti? Çılgın notun alındığı gün - Ward bütün sabah çok sinirliydi, sonra bir değişiklik oldu. Görünmeden dışarı süzülüp kendini koruması için tutulan adamların yanından kasıla kasıla yürüyerek geçip gitmişti. Değişiklik, dışarıda olduğu sırada olmuş olmalıydı. Ama, hayır -çalışma odasına, yani işte bu odaya, girdiğinde dehşet içinde haykırmamış mıydı? Orada ne bulmuştu?Ya da, dur - *ne onu bulmuştu?* Görünmeden dışarı çıkıp acele ve telaşla dönüp içeri giren bu suret - hiç dışarı çıkmamış olan ve korkudan tir tir titreyen birini dehşete düşüren yabancı bir gölge miydi? Baş uşak, tuhaf gürültülerden bahsetmemiş miydi?

Willett, zili çalıp adamı çağırarak ona alçak bir ses tonuyla bazı sorular sordu. Berbat birtakım şeyler dönmüş olduğu yeterince açıktı. Gürültüler duyulmuştu -bir çığlık, derin derin solumalar, boğulma sesi, bir takım tıkırtılar, gıcırtılar, güm güm vuruşlar ve daha bir yığın ses. Ve Bay Charles tek kelime etmeden, azametle yürüyüp giderken artık aynı adam değildi. Baş uşak konuşurken korkuyla titredi ve yukarıdaki açık bir pencereden aşağı doğru yayılan ağır havayı kokladı. Dehşet evin üzerine kesin olarak çökmüştü ve sadece ciddi dedektifler bunu tam anlamıyla kavramaktan uzaktılar. Ama onların da içi rahat değildi, çünkü, bu olayın geri planında anlamını tam olarak çıkaramadıkları birtakım yeni unsurların bulunmasından hiç hoşlanmıyorlardı. Dr. Willett derin düşüncelere dalmıştı ve çok hızlı bir şekilde düşünüyordu; düşündüğü şeyler çok dehşet verici şeylerdi. Kafasından yeni, korkutucu ve karabasanı andıran olaylar zincirini daha tam olarak kavrayan düşünceler geçtikçe zaman zaman kendi kendine homurdanıyordu.

Sonra Bay Ward, görüşmenin bittiğini belirten bir işaret yaptı ve kendisiyle doktor dışında herkes odayı terk etti. Artık öğle olmuştu, ama yaklaşan gecenin gölgeleri hayaletlerin uğrak yeri olan evi yutacağa benziyordu. Willett, ev sahibiyle çok ciddi olarak konuşmaya başladı ve onu, gelecekteki araştırmaları büyük ölçüde kendine bırakmaya zorladı. Bir dostun, bir akrabadan daha iyi dayanabileceği bazı çirkin unsurların bulunabileceğini söyledi. Aile doktoru olarakserbest hareket etmesi

gerekiyordu ve ilk gereksinim duyduğu şey de, eski şömine üstü süsünün, Joseph Curwen resminin boyalı panelden ters ters etrafını süzdüğü zamanlarda olduğundan daha iğrenç bir dehşet havası yarattığı terk edilmiş laboratuvarda kimse tarafından rahatsız edilmeden tek başına bir süre kalmaktı.

Her taraftan üzerine yağan acayipliklerin ve düşünülemeyecek kadar delirtici imaların selinde afallamış bulunan Bay Ward razı olmaktan başka bir şey yapamazdı ve yarım saat sonra doktor, içinde Olney Court'tan getirilen panonun bulunduğu, herkesin çekinip korktuğu odaya kendini kilitlemişti. Dışarıdan dinleyen baba, her tarafın altüst edilerek araştırılmakta olduğunu duyuyordu; sonunda sıkı sıkıya kapalı bir dolap kapısının açılmasına benzer bir gıcırtı işitildi. Sonra bastırılmış bir çığlık, bir tür öfkeden boğulma sesi duyuldu ve açılmış olan her ne idiyse alelacele çarpılıp kapatıldı. Bunun hemen ardından anahtar kilitte gürültüyle döndü, Dr. Willett perişan ve ölü gibi sapsarı, koridorda belirerek güney duvarındaki sahici şömine için yakacak odun istedi. Fırının yetersiz olduğunu ve elektrik ocağının pek işe yaramadığını söyledi. Soru sormayı çok istiyor olmakla birlikte buna cesaret edemeyen Bay Ward, gerekli emirleri verdi ve adamlardan biri, havası zehirlenmiş kütüphaneye korkudan titreyerek girip getirdiği kalın çam kütükleri ızgaranın üzerine yerleştirdi. Bu arada Willett, yukarıdaki eşyaları boşaltılmış laboratuvara giderek, geçen Hazirandaki taşınma sırasında götürülmemiş birkaç ufak tefek şey getirdi. Üzeri örtülmüş bir sepet içindeydiler; Bay Ward, onların ne olduğunu hiç göremedi.

Sonra doktor kendini bir kez daha kütüphaneye kilitledi ve bacadan çıkarak pencerelerden aşağıya yayılan siyah duman bulutlarından ateş yakmış olduğunu herkes anladı. Daha sonra epeyce gazete hışırtısından sonra yeniden o tuhaf gıcırtı, ardından da kulak misafiri olanların hiçbirinin hoşlanmadığı pat diye bir ses duyuldu. Bundan sonra, Willett'inbastırmaya çalıştığı çığlıklar attığı duyuldu iki defa ve tarifsiz derecede öfke dolu aceleci hışırtılar geldi odadan. Nihayet, rüzgarın aşağı bastırdığı bacadan çıkan dumanlar öylesine koyulaştı ve geniz yakıcı bir hal aldı ki, herkes bu her tarafı dolduran, kendine has, boğucu ve zehirli dumanların dağılmasını yürekten arzuladı. Bay Ward'un başı döndü ve tüm hizmetkârlar korkunç kara dumanların aşağı bastırmasını seyretmek için bir araya toplandılar. Asırlar kadar uzun süren bir bekleyişten sonra duman azalır gibi oldu ve sürgülü kapının ardından kazıma, süpürme seslerine benzer birtakım sesler

geldi. Ve en sonunda, içerdeki dolabın kapağının çarpılarak kapatılmasından sonraWillet, yukarı kattaki laboratuardan aldığı üstü örtülü sepet kolunda, üzgün, sararmış ve perişan bir halde yeniden ortaya çıktı. Pencereyi açık bırakmıştı ve bu pencereden bir zamanların lanetli odasının şimdiki yeni ve tuhaf dezenfektan kokularına temiz, sağlıklı bir hava karışıyordu. Şömine üstündeki eski çerçeve hâlâ yerindeydi, ama eski kötücüllüğünden sıyrılmıştı ve sanki Joseph Curwen'ın resmini hiç taşımamış gibi beyaz panosunun üzerinde sakin ve görkemli duruyordu. Gece yaklaşıyordu, ama bu sefer gölgeleri, tatlı bir hüzün dışında hiçbir gizli korku taşımıyordu. Ne yapmış olduğundan doktor hiçbir zaman söz etmedi. Bay Ward'a, "Hiçbir soruya yanıt veremeyeceğim, sadece farklı türlerde büyüler olduğunu söylemekle yetineceğim. Büyük bir temizlik yaptım. Bu evdekiler rahat uyuyacaklar," dedi.

6

Dr. Willett'in "temizliği"nin, kayıp kemeraltı mezarlığındaki iğrenç gezintisi kadar büyük bir işkence, bir sinir törpüsü olduğu, yaşlı hekimin evine varır varmaz kendisini bırakmasından yeterince bellidir. Üç gün boyunca sürekli odasında kaldı, ama hizmetkârlar çarşamba geceyarısından sonra dış kapının yavaşça açılıp olağanüstü bir yumuşaklıkla kapandığını duydular. Hizmetkârların düş güçleri allahtan ki sınırlıdır, yoksa, perşembe günü *Evening Bulletin'* de çıkan aşağıdaki yazı üzerine yığınla yorumda bulunurlardı:

North End Mezarlık Soyguncuları Yine İş Başında

North Burial Ground'da Weeden ailesine ait parseldeki alçakça vandalizmin üzerinden on aylık bir süre geçtikten sonra dün sabaha karşı gece bekçisi Robert Hart tarafından bir gece kuşunun aynı mezarlıkta sinsi sinsi dolaştığı görülmüştür. Olay sabah saat 2 sularında cereyan etmiştir; kuzey yönünde çok uzak olmayan bir yerde bir lamba ya da el feneri ışığı gören Hart, kapıyı açtığında yakındaki elektrik direğinin ışığında elinde kürek bulunan bir adamın siluetini açıkça fark etmiştir. Hart, derhal takibe geçmişse de, adamın aceleyle ana girişe doğru atıldığını, caddeye ulaşıp

kimsenin yaklaşmasına veya yakalamasına fırsat vermeden gölgelere karışıp kaybolduğunu görmüştür.

Bu davetsiz misafir varlığı fark edilmeden önce, geçen yılki ilk mezarlık soyguncusu gibi mezarlara gerçek bir zarar vermemiştir. Ward ailesine ait parselde, bir mezar boyutunda bile olmayan yüzeysel bir çukurun kazılmış olduğu tespit edilmiştir; başka da bir mezara dokunulmamıştır.

Muhtemelen sakallı, ufak tefek birisi oluşu dışında gece kuşunu tarif edemeyen Hart, üç olayın da aynı kişiler tarafından yapıldığı görüşündedir; ama İkinci Şubenin polisleri, eski bir tabutun götürüldüğü ve mezar taşının parça parça edildiği ikinci olaydaki vahşet nedeniyle başka türlü düşünmektedirler.

Amacının bir şeyler gizlemek olduğu düşünülen, başarısızlıkla sonuçlanan ilk olay bir yıl önce Mart ayında cereyan etmiş ve kendilerine gizli bir yer arayan içki kaçakçılarına atfedilmişti. Komiser yardımcısı Riley, bu üçüncü işin de aynı nitelikte olduğunu söylemektedir. İkinci Şubenin memurları bu tecavüzlerden sorumlu vicdansızlar çetesini yakalamak için özel önlemler almaktadır.

Perşembe günü sabahtan akşama kadar, Dr. Willett geçmişte olmuş bir şeyden sonra kendine gelmek ya da gelecekte olacak bir şey için kuvvet ve cesaret toplamak istiyormuş gibi dinlendi. Akşam Bay Ward’a bir mektup yazdı; mektup yarı sersemlemiş babaya ertesi sabah verildi ve uzun, derin düşüncelere dalmasına yol açtı. Bay Ward, şaşırtıcı raporları ve uğursuz “temizlik" hareketiyle o şok edici pazartesi gününden sonra kendinde işe gidecek gücü bulamamıştı; ama bir umutsuzluk havası taşımasına ve akla yeni yeni esrarlar getirmesine karşın doktorun mektubunda sakinleştirici bir şeyler buldu.

10 Barnes St.
Providence, R. I.,

12 Nisan 1928

Sevgili Theodore:-

Yarın yapacağım şeyden önce size iki çift laf etmem gerektiğini hissediyorum. Yapacağım bu şey, birlikte giriştiğimiz korkunç işi sona erdirecektir (ikimizin de bildiği o korkunç yere hiçbir küreğin ulaşamayacağını hissediyorum), ama, bunun ne kadar kesin sonuç alıcı

olduğu konusunda size güvence vermediğim sürece korkarım ki ruhunuz huzur bulmayacaktır.

Beni ta çocukluğunuzdan beri tanırsınız, bu yüzden, bazı meselelerin bir sonuca bağlanmadan ve meydana çıkarılmadan bırakılmasının en iyisi olacağını söylersem, sanırım bana güvenmezlik etmezsiniz. Charles olayı üzerine daha fazla kafa yormasanız iyi edersiniz, annesine de zaten kuşkulandığı şeylerin ötesinde bir şey anlatmamalısınız kesinlikle. Yarın size uğradığımda Charles kaçmış olacak. İnsanların aklında kalması gereken tek şey bu. Deliydi ve kaçtı. Charles adına daktiloda yazılmış mektupları annesine göndermeye son verdiğinizde, Charles'ın deliliğiyle ilgili bölümleri incitmeden ve yavaş yavaş annesine anlatabilirsiniz. Sizin de Atlantic City'ye onun yanına giderek biraz dinlenmenizi tavsiye etmek isterim. Tanrı biliyor ya, yaşadığınız bu şoktan sonra sizin de tıpkı benim gibi buna ihtiyacınızvar. Ben sakinleşmek ve kendimi toplamak için bir süre güneye gidiyorum.

Bu yüzden size uğradığımda, bana hiçbir şey sormayınız. Ola ki bir şeyler yanlış gidebilir, ama öyle olursa size anlatırım. Ben, hiçbir şeyin yanlış gideceğini sanmıyorum. Artık üzülecek hiçbir şey yok, çünkü Charles çok, ama çok güvende olacak. O şimdi, sizin düşleyemeyeceğiniz kadar güvende. Allen, ya da her kimse, ondan da korkmanıza gerek yok. O, Curwen resmi gibi geçmişin bir parçasından başka bir şey değil; kapınızın zilini çaldığımda böyle birinin artık bulunmadığından emin olabilirsiniz. Ve şu küçük harfli mesajda yazılı olanlar sizi ya da ailenizi bir daha asla rahatsız etmeyecektir.

Ama hüzne karşı metin olmalı ve eşinizi de aynısına hazırlamaksınız. Açık yüreklilikle söylemeliyim ki, Charles'ın kaçışı onun size dönmesi anlamına gelmeyecektir. Ondaki fiziksel ve ruhsal değişikliklerden sizin de anladığınız gibi çok tuhafbir hastalığın pençesine düşmüş durumdadır ve onu tekrar görmeyi asla ummamaksınız. Şununla teselli bulmalısınız ki, o asla bir şeytan ve hatta gerçekten bir deli değildi; o sadece gizemli şeylere ve geçmişe duyduğu sevgi yüzünden mahvolmuş hevesli, çalışkan ve meraklı bir çocuktu. Bir ölümlünün asla bilmemesi gereken şeylerle karşılaştı; zamanda hiç kimsenin asla ulaşamayacağı kadar gerilere gitti ve o yılların ötesinden onu yutmak için bir şey çıkageldi.

Şimdi, bana en fazla güvenmenizi isteyeceğim meseleye geliyorum. Çünkü, Charles'ın kaderiyle ilgili hiçbir belirsizlik bulunmamalıdır. Söz

gelimi bir yıl kadar sonra isterseniz oğlunuzun ölümüyle ilgili uygun bir öykü tasarlayabilirsiniz. North Burial Ground'da babanızın mezarının üç metre batısına, tam olarak aynı yönde bir mezar taşı dikebilirsiniz; burası oğlunuzun hakiki dinlenme yeri olacaktır. Bir anormallikten ya da bir beden değişikliğinden de korkmanız gerekmiyor. Bu mezardaki küller, çocukluğundan beri ruhsal gelişimini izlediğiniz hakiki Charles Dexter Ward'un -kalçasında zeytin işareti bulunan, göğsünde siyah cadı işareti ve kaşının üzerinde yara izi olmayan sahici Charles'ın değişim geçirmemiş kemiklerinin külleridir. Hayatında hiçbir kötülük yapmamış olan ve "tiksinti"sini hayatıyla ödemiş olacak olan Charles'ın.

Hepsi bu kadar. Charles kaçacak ve bundan bir yıl sonra siz mezar taşını dikeceksiniz. Yarın bana soru sormayınız. Ve aile şerefinizin geçmişte her zaman olduğu gibi bugün de lekelenmemiş olduğuna inanınız.

En derin sevgilerimle size metanet, sükunet ve tevekkül tavsiye ediyorum.

Her zaman dostunuz
Marinus B. Willett

Böylece 13 Nisan 1928, Cuma günü Marinus Bicknell Willett, Charles Dexter Ward'u, Dr. Waite'ın Conanicut Adası'ndaki özel hastanesinde ziyaret etti. Genç adam ziyaretçisinden kaçmaya kalkışmadıysa da epeyce somurttu ve Willett'in arzuladığı konuları açmaya hiç istekli görünmedi. Doktorun yeraltı mezarlığını keşfetmiş olması ve orada yaşadığı korkunç deneyler, elbette ki, yeni bir sıkıntı kaynağı olmuştu; bu yüzden her ikisi de zoraki bir iki formalite sözünden sonra gözle görülür şekilde bir tereddüt sergilediler. Sonra yeni bir sıkıntı unsuru baş gösterdi; Ward, doktorun maskeyi andıran yüzünde daha önce hiç görmediği korkunç bir amacı okumaya başlamıştı. Son ziyaretten bu yana bir değişiklik meydana geldiğini ve vesveseli aile doktorunun yerini acımasız ve amansız bir intikamcıya bıraktığını anlayan hasta sindi.

Ward'un benzi sarardı ve konuşmaya ilk başlayan doktor oldu: "Daha fazla şey keşfettik," dedi, "ve sizi uyarmalıyım ki, artık hesaplaşmanın zamanı geldi."

‘‘Yeniden kazı yapıp, açlıktan ölmek üzere olan daha başka hayvanlar mı buldunuz?” diye alaycı bir yanıt aldı. Genç adamın sonuna kadar kabadayılığı elden bırakmamak istediği anlaşılıyordu.

“Hayır,” diye sakince yanıtladı Willet, “bu defa kazı yapmam gerekmedi. Dr. Allen’ı araması için adam tuttuk ve adamlar tek katlı evde sahte bir sakalla gözlük buldular.”

Huzursuzlanan genç adam zekice küçümseme çabasıyla, “Mükemmel,” diye fikrini açıkladı, “ve eminim onlar, şu sakal ve gözlüğünüzden daha fazla yaraşmıştır size!”

“Ama size çok daha uyardı,” şeklinde oldu temkinli ve önceden üzerinde çalışılmış yanıt, *“ve hiç kuşkusuz uymuşlardı da."*

Willett bunları söylerken, zemindeki gölgelerde bir değişiklik olmasa da güneşin önünden bir bulut geçer gibi oldu. Sonra Ward söze başladı:

“Böyle hararetle hesaplaşmaya kalkışmanızın nedeni bu mu? Bir insan zaman zaman çift kişi olmayı yararlı bulamaz mı?”

“Hayır,” dedi ciddiyetle Willett, “yine yanılıyorsunuz. Herhangi biri, çift kişilik peşindeyse bu beni hiç ilgilendirmez; *yeter ki var olmaya hakkı olsun, yeter ki kendisini boşluktan çağıran şeyi yok etmesin."*

Ward şiddetle irkildi. “Pekâlâ, bayım” dedi, *“ne* buldunuz ve benden ne istiyorsunuz?”

Doktor sonunda monoton bir sesle “Bir zamanlar üzerinde bir resim asılı olan eski bir şömine süsünün arkasındaki bir dolapta bir şey buldum, onu yaktım ve küllerini Charles Dexter Ward’un mezarının olması gereken yere gömdüm,” dedi.

Deli, boğulur gibi oldu ve oturduğu sandalyeden ayağa fırladı.

“Allah belanı versin, kime anlattın bunu - ve iki koca ay boyunca ben burada yaşıyorken, onun o olduğuna kim inanır? Ne yapmak istiyorsun?”

Willett, ufak tefek biri olmasına karşın, bir hareketiyle hastasını sakinleştirirken son derece otoriter bir tavır takındı.

“Kimseye anlatmadım. Bu, sıradan bir vaka değil - hiçbir polisin, hukukçunun, mahkemenin, akıl hastalığı uzmanının anlayamayacağı ve uğraşamayacağı zamandışı bir delilik ve dünyalar ötesi bir dehşet vakası. Tanrıya şükür ki, bu şeyi düşünürken yanlış yönlere sapmamam için içimde

düş gücünün kıvılcımı kalmış. *Beni kandıramazsın, Joseph Curwen, çünkü senin lanetli büyünün doğru olduğunu biliyorum!*”

“Yıllar yılı kuluçkaya yatan ve ikizin olan torununun üzerine kapanan büyünü nasıl dokuduğunu biliyorum; onu nasıl geçmişe çektiğini ve iğrenç mezarından kendini ona nasıl dirilttirdiğini biliyorum; sen çağdaş şeyleri çalışır, sonra geceleri bir vampir olarak ortalarda dolaşırken seni nasıl laboratuvarında gizlediğini ve daha sonra, ona kahrolası benzerliğinden kimse kuşkulanmasın diye nasıl takma sakal ve gözlüklerle ortaya çıktığını biliyorum; sen dünya mezarlıklarını canavarca soyup soğana çevirirken sana çattığında ne karara vardığını ve *bundan sonra ne planladığını biliyorum* ve nasıl yaptığını da.

“Sakalını ve gözlüklerini bırakarak evin etrafındaki muhafızları aldattın. İçeri girenin o olduğunu sandılar; onu boğup gizledikten sonra dışarı çıktığında da, çıkanın o olduğunu düşündüler. Ama iki zihnin farklı ilişkilerini hesaba katmamıştın. Sadece görüntü benzerliğinin yeterli olacağını düşünmekle de aptallık ettin, Curwen. Neden konuşmayı, sesi ve el yazısını düşünmedin. Görüyorsun ki, sonunda yürümedi. Şu küçük notu kimin ya da neyin yazdığını sen benden daha iyi biliyorsun, ama boşuna yazılmamış olduğu konusunda seni uyarmalıyım. Ezilip yok edilmesi gereken iğrençlikler ve küfürler vardır ve sanıyorum ki, o sözlerin yazarı, Orne ve Hutchinson’la da ilgilenecektir. Bu yaratıklardan birisi bir zamanlar sana “öldüremeyeceğin kimseyi diriltme” diye yazmışlardı. Daha önce bir kez, muhtemelen aynı yoldan, mahvolmuştun; şimdi bir kere daha kendi kötü büyün seni mahvedecek. Curwen, bir insan Doğayla belirli sınırların ötesinde oynayamaz ve dokuduğun her dehşet, seni yeryüzünden silmek için yükselir.”

Ama bu noktada doktorun konuşması, önündeki yaratığın çırpınmalar içinde attığı kısa keskin çığlıklarla kesildi. Umutsuzca köşeye sıkıştırılmış, silahsız ve fiziksel güce başvurması durumunda bir yığın görevlinin doktorun yardımına koşacağının bilincinde olan Curwen, eski müttefikinin yardımına başvurmuştu; işaret parmağı ile havada birtakım kabalistik işaretler çizerken bir yandan da artık yalandan kısık göstermeye çalışmadığı derin, yankılı sesiyle korkunç bir formülün başlangıç sözlerini böğürüyordu.

“PER ADONAI ELOIM, ADONAIJEHOVA, ADONAI SABAOTH, METRATON...”

Ama Willett ona göre çok hızlıydı. Avludaki köpekler ulumaya başlar ve ansızın körfezden doğru esen buz gibi bir rüzgar çıkarken, doktor ezbere okumaya hep niyetli olduğu şeyi ağırbaşlı, ölçülü ve tek düze bir sesle okumaya başladı. Göze göz, dişe diş - büyüye karşı, büyü - bırak, uçurumun dersinin ne kadar öğrenildiğini sonuç göstersin! Böylece Marinus Bicknell Willett berrak bir sesle, üst tarafında Ejder Kuyruğu, *inen düğüm* işareti olan birinci formülü elyazması notun yazarını dirilten formül çiftinin *ikinci formülünü* okumaya başladı:

'OGTHROD AI'F
GEB'L-EE'H
YOG-SOTHOTH
'NGAH'NG AI'Y
ZHRO!'

Willetin ağzından daha ilk sözcüklerin dökülmesiyle, hasta daha önce başladığı formülün okunmasını birden kesti. Ağzından tek sözcük çıkaramayan canavar, kollarıyla çılgınca hareketler yapmaya başladı, sonra onları da oynatamaz oldu. Ürkütücü *Yog - Sothoth* adının dile getirilmesiyle iğrenç değişim başladı. Bu sadece bir *çözülme* olmayıp daha çok bir *dönüşüm* ya da *aslına dönüştü* ve okumasını tamamlayamadan bayılmamak için Willett gözlerini yumdu.

Ama bayılmadı ve tekinsiz yüzyıllarla yasak sırların adamı bir daha asla dünyayı rahatsız etmedi. Zamandışı delilik dindi, Charles Dexter Ward olayı kapandı. Dehşet odasından sendeleyerek çıkmadan önce gözlerini açan Willett, belleğinde tuttuklarında yanılmamış olduğunu gördü. Öngördüğü gibi, aside gerek kalmamıştı. Çünkü Joseph Curwen, şimdi, bir yıl önceki lanetli resmi gibi mavimsi-gri ince bir toz tabakası halinde zemine saçılmıştı.

Notlar

[←1]

16. yüzyılın başlarında çeşitli bitkileri damıtan kimyacılar Aristoteles'in toprak, hava, su ve ateş'i yerine üç temel unsur olduğunu ileri sürdüler: Uçucu unsurları ifade etmek üzere, bugünkü aynı adla anılan elementle hiçbir ilgisi olmayan Cıva; yağ, su gibi sıvı unsurları ifade etmek üzere,

yine bugün aynı adla anılan elementle hiçbir ilgisi olmayan Kükürt ve son olarak da katı maddeleri, tortuyu ifade etmek üzere bildiğimiz tuzla hiçbir ilişkisi olmayan *Tuz.*

[←2]

Necromansi: Ölülerle haberleşerek fala bakma, sihirbazlık, büyücülük.

[←3]

Filozof Taşı: Adi metalleri altına ve gümüşe dönüştüreceği inancıyla simyacılar tarafından aranan hayali madde; felsefe taşı diye de bilinir.

[←4]

Kabala ya da Kabbala, İbrahim'den geldiğini savlayan, ama gerçekte hahamların biçimciliğine bir tepki olarak ortaçağda üretilen ezoterik bir Kitabı Mukaddes yorum sistemi. On ikinci yüzyılda popülaritesinin zirvesine ulaşan bu sistem, her harfin, her sayının, hatta her fonetik işaretin sadece sırrı bilen kişilerce yorumlanabilecek gizler içerdiği inancına dayanmaktaydı..

[←5]

Demonoloji: Cin ve şeytanların varlığına olan inancı araştıran bilim dalı.

[←6]

Sugar Act: İngiltere'nin Amerika'daki kolonilere Fransız ve Hollanda Batı Hint Adaları'ndan kaçak olarak şeker ve melas getirilmesini önlemek amacıyla 1764'te çıkardığı yasa (Ana Britannica).

[←7]

Kara Prens (1330-1376): İngiltere kralı III. Edward'ın oğlu, Yüzyıl Savaşlarının (1337-1453) önde gelen komutanlarından biri. Lakabının siyah zırh giymesinden kaynaklandığı sanılmaktaysa da yaşadığı dönemde kullanıldığına ilişkin bir kanıt bulunmamaktadır. Ekim 1370'te Limoges'u yağmaladı, 1371'de hasta ve kırılmış bir adam olarak İngiltere'ye döndü ve 1372'de prensliğini babasına bıraktı (Ana Britannica).

[←8]

Amharic: Etiyopya'nın (eski Habeşistan) resmi dili. Abyssinia: Etiyopya

[←9]

Giovanni Pico Della Mirandola (1463-1494): İtalyan hümanist ve filozof. Bologna Üniversitesinde hukuk okumasının ardından Floransa ve

Padova’nın hümanist çevrelerine girdi. 900 tezden oluşan bir kitap yayımladı ve bu tezleri tartışmak için bütün filozofları bir araya getirmek istedi. Bu tezlerden yedisinin tanrıbilimciler tarafından yasaklanması üzerine Floransa’ya kaçarak Muhteşem Lorenzo’nun himayesine sığındı. *De hominis dignitale* (1485), *Heptatlus* (1489) ve De *etile el uno* (1492) yazdığı diğer kitaplardır. Yeni-Platonculuğu benimsemişti ve büyü de dahil tüm alanlarda özgürce araştırma hakkı istiyordu (Büyük Larousse).

[←10]

Erken Bunama.

[←11]

Stonehenge Abidesi: İngiltere’de Salisbury’nin kuzeyinde, dev taşlardan tarihöncesi bir yapı. Dikili taşlar iç içe iki çember oluşturur (büyüğünün çapı 32 m). Dış çemberdeki taşların üzerine yatay bloklar yerleştirilmiştir (üç taş). Bu anıtlar topluluğu, en eskisi İÖ 2400’e doğru, diğer ikisi de İÖ 1900-1700 yıllarında olmak üzere üç aşamada inşa edilmiştir. Ne için kullanıldığı kesin olarak bilinmemekle birlikte yıldızların gözlemlenmesiyle ilgili olduğu sanılmaktadır (Büyük Larousse).

[←12]

Lekythos: Eski Yunan’da hamamlarda, gymnasion’larda ve cenaze törenlerinde kullanılan yağ kabı. İnce uzun, silindirik gövdesi tabanına doğru hafif bir kavisle daralır, boynu incedir ve halka biçiminde bir kulpu vardır (Ana Britannica).

[←13]

Kyliks: Eski Yunanda kullanılan iki yatay kulplu yayvan içki kabı. Miken Döneminden Klasik Dönemin sonuna değin çok yaygındı (Ana Britannica).

[←14]

Argand Lambası: Patenti 1784'te Aime Argand tarafından alınan, bilimsel yöntemlerle tasarlanıp yapılmış ilk petrol lambası. Argand lambası aynı büyüklükteki eski lambalardan on kat fazla ışık verir (Ana Britannica).

CADI EVİNDEKİ DÜŞLER

Düşlerin mi ateşten, yoksa ateşin mi düşten ileri geldiğiniWalter Gilman bilmiyordu. Ucuz demir yatağında huzursuzca dönüp durmadığı zamanlarda yazdığı, çalıştığı, rakam ve formüllerle boğuştuğu küfbağlamış, murdar çatı katının ve eski kentin her şeyi kokuşturan, pusuya yatmış dehşeti yatıyordu her şeyin gerisinde. Kulakları olağanüstü hassaslaşmıştı ve şöminenin üstündeki, tik takları top atışı gibi gelen ucuz saati durduralı çok olmuştu. Geceleri, dışardaki karanlık kentin uzaktan uzağa duyulan patırtısı, kurt yeniği bölmeler arasında farelerin aceleyle koşuşturmaları ve yüz yıllık evin görünmeyen kirişlerinden gelen gıcırtılar, tiz seslerin doldurduğu bir cehennemde yaşadığı duygusuna kapılmasına yetiyordu. Karanlık her zaman, açıklanamayan seslerle kaynıyordu - ama yine de, bazen duyduğu sesler sönecek de pusuya yatmış olduğundan kuşkulandığı daha hafif başka sesler kulaklarına erişecek diye korkudan ödü patlıyordu.

Province'in eski günlerinde cadıların karanlıkta Kralın adamlarından saklandığı tavan aralarının Üzerlerini örten çökmüş, bel vermiş balıksırtı damlarıyla hiç değişmeden kalmış, tekinsiz söylentilerin kenti Arkham'daydı. Bu kentte hiçbir yer, barındığı bu tavan arası odası kadar meşum anılarla dolu değildi - çünkü, burası Salem Zindanı'ndan hiç kimsenin akıl erdiremediği bir şekilde kaçan yaşlı Keziah Mason'ın barındığı evin, odanın ta kendisiydi. Bu olay 1962'de oldu, aklı başından giden zindancı, anlamsız laflar ediyor, Keziah'ın hücresinden küçük, beyaz dişli, tüylü bir şeyin fırlayıp kaçtığını söylüyordu ve Cotton Mather[1] bile külrengi duvarların kavis ve köşelerine sıvanan yapışkan, kızıl sıvıyı açıklayamadı.

Gilman bu kadar çok çalışmakla iyi yapmamıştı. Eukleides geometrisi dışında bir geometri ve kuantum fiziği her beyni yormak için zaten fazlasıyla yeterliydi; kişi bir de onları halkbilimle karıştırıp, ocak başında anlatılan gotik öyküler ve korkunç fısıltıların gerisindeki çok-boyutlu tuhaf

gerçekliğin izlerini yakalamaya kalkışırsa kafasının sağlam kalması pek beklenemezdi. Gilman, Haverhill'lidir, ama ancak Arkham'da yüksekokula girdikten sonradır ki, matematiğini eski büyülerle ilgili fantastik söylentilerle birleştirmeye başlamıştır. Bu çok eski kasabanın havasındaki bir şeyler anlaşılmaz bir şekilde hayalgücünü etkiliyordu. Miskatonic Üniversitesindeki hocalar onu biraz hız kesmeye zorladılar ve birçok noktada derslerini kestiler. Dahası, üniversite kütüphanesinin bir mahzeninde kilit altında tutulan yasaklanmış sırlarla ilgili şüpheli kitaplara başvurmasını engellediler. Ama tüm bu önlemlerde geç kalınmıştı; Gilman, uzayın özellikleriyle bilinen ve bilinmeyen boyutlar arasındaki bağın kendi soyut formülleriyle karşılıklı ilişkilerini kuracak korkunç ipuçlarını Abdul Alhazred'in ürkütücü *Necronomicon'unda,* eksik Book of Etbon'da, von Juntz'un herkesten saklanan *Unaussprechlichen Kulten'inde* çoktan bulmuştu bile.

Gilman, odasının eski Cadı-Evi'nde olduğunu biliyordu -zaten onu bu yüzden tutmuştu. Essex İli kayıtlarında Keziah Mason'ın yargılanmasıyla ilgili epeyce bilgi vardı, Ağır Ceza mahkemesinin baskısıyla kadının kabul ettiği şeyler Gilman'ı aklın almayacağı ölçüde büyülemişti. Kadın, Yargıç Hathome'a düz çizgilerle eğrilere uzayın duvarları arasından öte taraftaki başka uzaylara açılan yolun göstertirilebileceğinden söz etmiş ve nehirdeki ıssız adayla Meadow Hill'in öte tarafındaki beyaz taşların karanlık vadisinde bazı geceler yapılan toplantılarda bu düz çizgilerle eğrilerin sık sık kullanıldığını ifade etmişti. Ayrıca Kara Adam'dan, kendi ettiği yeminden ve yeni gizli adının Nahab olduğundan söz etmişti. Sonra bu işaretleri hücresinin duvarına çizerek ortadan kaybolmuştu.

Gilman, Keziah'la ilgili tuhaf şeylere inanıyordu ve Keziah'ın oturduğu evin iki yüz otuz beş yıl sonra ayakta olduğunu öğrenmekten acayip heyecanlanmıştı. Keziah'ın bu eski evde ve dar sokaklarda sürekli yaşamış olduğuna ilişkin Arkham'da fısıltıyla aktarılan söylentileri, bu evde ve diğer evlerde uyuyan bazı insanlarda görülen düzensiz diş izlerini, Bahar bayramı ve Bütün Ölmüş Azizler Yortusu'na yakın duyulan çocukça haykırışları, çoğunluk bu korkunç mevsimden sonra eski evin tavan arasından duyulan pis kokuları, şafaktan önceki karanlık saatlerde çürüyen yapılara ve kente sık sık uğrayarak insanları tuhaf bir şekilde kucaklayan küçük, tüylü ve sivri dişli şeyi duyduğu zaman, her ne pahasına olursa olsun bu yerde yaşamaya karar verdi. Bir oda bulmak çok kolaydı; çünkü, kimsenin kiralamak istemediği, gözden düşmüş bir evdi burası ve çoktandır ucuza

kiralanan bir meskendi. Gilman, orada ne bulmayı umduğunu söylememiş olsa da, bazı olayların onyedinci yüzyılın sıradan, yaşlı bir kadınına birdenbire matematiğin, belki de Planck, Heisenberg, Einstein ve Sitter'in en çağdaş araştırmalarının bile ötesinde, derinliklerini kavrayacak bir yetenek kazandırdığı bu binada bulunmak istediğini biliyordu.

Kereste ve alçı duvarlarda, gizemli desenler çizilme olasılığı bulunan duvar kâğıdının soyulmuş olduğu her noktayı dikkatle araştırdı ve bir hafta geçmeden Keziah'ın bir zamanlar büyülerini yaptığı doğuya bakan tavan arasını bulmayı başardı. Ta baştan beri bu oda boştu -hiç kimse burada kalmak istememişti- ama Polonyalı mal sahibi orayı kiraya vermekte epeyce nazlandı. Yine de, ta ki ateşleninceye kadar Gilman'a hiçbir şey olmadı. Ne Keziah'ın hayaleti sıkıntılı salonlarda ve odalarda dolaştı, ne küçük, tüylü bir şey onu kucaklamak için kasvetli kuş yuvasına sızdı, ne de sürdürmekten bir an geri durmadığı araştırmaları cadı büyülerinin bir kaydıyla ödülünü buldu. Ara sıra, bilinmeyen çağlardan kalmış, daracık pencereleri hor görüyle yan yan bakan tekinsiz, kararmış evlerin yıkılacak gibi eğilmiş olduğu pis pis kokan, kaldırımsız, dolambaçlı ara sokaklarda yürüyüşe çıkıyordu. Burada bir zamanlar tuhaf olayların meydana gelmiş olduğunu biliyordu; bu korkunç geçmişten her şeyin -hiç değilse, en karanlık, en dar, en karışık ve çapraşık sokaklarda- yitip gitmediğini içten içe hissediyordu. İki defa da, nehirdeki kötü gözle bakılan adaya kürek çekti ve ayakta kalmış olan, başlangıcı karanlık ve kimselerin anımsayamadığı kadar eski, yosun tutmuş sıra sıra duvarların betimlediği benzersiz açıları kâğıda geçirdi.

Gilman'ın odası büyükçe bir odaydı, ama tuhaf bir şekli vardı; kuzey duvarı dıştan içe doğru belli belirsiz eğimliydi, yine alçak tavan da aynı yönde eğimliydi. Fare deliği olduğu açıkça belli olan bir delik ve duvarlardaki izlerden tıkanmış olduğu anlaşılan diğerleri dışında, evin kuzeyindeki eğik duvarla, düz dış duvarı arasında bulunması gereken boşluğa açılan ne bir yol ne de geçmişte böyle bir geçidin var olduğunu gösteren herhangi bir iz vardı; ama dışarıdan bakılınca bir zamanlar var olan bir pencerenin çok eski zamanlarda tahtayla kaplanmış olduğu görülüyordu. Eğik bir çatısı olması gereken, tavanın üstündeki güvercinliğe de yine hiçbir giriş yoktu. Gilman, tavan arasının geri kalan kısmı üzerindeki güvercinliğe bir merdivenle tırmandığında, tahtalarla çoktan kapatılmış, Koloni dönemi mimarisinde yaygın bir şekilde kullanılan kalın, sağlam tahta çivilerle tutturulmuş eski bir geçidin izlerini buldu. Bu iki

kapalı alandan herhangi birini inceleme iznini koparmak için Gilman’ın duygusuz mal sahibine döktüğü dil para etmedi.

Zaman geçtikçe, Gilman kafayı, duvarlarının ve tavanının düzensizliğine daha fazla takar oldu; çünkü, tuhaf açılara, açıların amacına ilişkin belli belirsiz ipuçları sunar gibi gözüken matematiksel bir anlam vermeye başlamıştı. Yaşlı Keziah’ın, diye düşünüyordu, böyle tuhaf açıları olan bir odada yaşamak için çok iyi nedenleri olmalıydı; çünkü, bildiğimiz uzay dünyasının dışına belirli bir açıyla gitmiş olduğunu ileri sürmemiş miydi? Eğik yüzeylerin amacının onun bulunduğu tarafı, ilgilendirdiği neredeyse belli olduğundan, Gilman’ın ilgisi yavaş yavaş eğik duvarlar arasındaki içine nüfuz edilemeyen boşluktan uzaklaştı.

Beyin hummasına yakalanması ve düşler görmeye başlaması Şubatın ilk günlerine rastlıyordu. Görünüşe göre, odasının tuhaf açılarının Gilman üzerinde acayip, neredeyse ipnotik bir etkisi olmuştu ve karakış ilerlerken Gilman kendini aşağıya doğru eğim yapan tavanla içeriye doğru eğim yapan duvarın kesiştiği köşeye daha bir ısrarla bakar buldu. Bu dönemde dikkatini bir türlü yapmak zorunda olduğu çalışmalara verememesi, epeyce canını sıktı, yarıyıl sınavlarıyla ilgili kaygıları çok arttı. Ama aşırı hassaslaşmış işitme duyusu onu eskisi kadar rahatsız etmeye devam ediyordu. Yaşam, ısrarcı ve dayanılmaz bir kakofoniye dönmüştü ve bir de şu işitilebilirliğin sınırlarında titreyen -belki de yaşamın ötesindeki bölgeden gelen- *diğer* sesleri duymakta olduğu gibi sürekli ve dehşet verici izlenim vardı. Bazen, sanki sinsice değil de kasten tırmalıyora benziyorlardı. Sesler kuzeydeki eğik duvarın ardından geldiğinde, sert bir tıkırtıyla karışık gibi oluyordu, yukardaki eğik tavanın üstündeki yüzlerce yıldır kapalı güvercinlikten geldiğinde ise, Gilman, aşağı inip kendini yutmak üzere zamanın gelmesini bekleyen bir dehşetle karşı karşıyaymış gibi cesaretini toplamaya çalışıyordu.

Gördüğü düşlerse, hiç de sağlıklı bir insanın göreceği türden düşler değildi ve Gilman bunların matematik ve halkbilim çalışmalarının ortak sonucu olduğunu hissediyordu. Durmadan, formüllerinin, bildiğimiz üç boyutun ötesinde yattığını söylediği belli belirsiz bölgeyi ve -tüm tahminlerin ötesinde bir gücün yol göstericiliğiyle- yaşlı Keziah Mason’ın bu bölgenin kapısını gerçekten bulmuş olabileceğini düşünüyordu. Keziah’ın ve onu suçlayanların ifadelerini içeren sararmış kent arşivleri bugüne kadar hiçbir insanın yaşamadığı şeyleri akla getiriyordu ve

Keziah’ın cini olarak betimlenen, bir ok gibi fırlayıp giden küçük tüylü şey, inanılmaz ayrıntılarına karşın fena halde gerçekçiydi.

Şöyle irice bir fareden daha büyük olmayan ve kasabalılarca garip bir şekilde ‘Esmer Jenkin’ diye adlandırılan şey, olağanüstü duygudaş bir sürü-kuruntusu vakasına benziyordu, çünkü 1692’de en az on bir kişi ifadelerinde, onu bir çala gördüğünü söylemişti. Şaşırtıcı ve can sıkıcı bir şekilde birbiriyle uyumlu daha yakın tarihli söylentiler de vardı. Tanıklar onun uzun kıllı bir fareye benzediğini, ama sivri dişli, sakallı suratının kötülük dolu bir insan suratını, pençelerinin ise küçük bir insan elini andırdığını söylüyorlardı. Yaşlı Keziah’la şeytan arasında haber getirip götürüyor ve bir vampir gibi emdiği cadının kanıyla besleniyordu. Sesi, bir tür iğrenç kıkırdamaydı ve her dili konuşabiliyordu. Gilman’ın düşlerine giren anormal şeylerden hiçbiri, uyanık zihninin eski arşivlerden ve çağdaş söylencelerden çıkardığı en iğrenç şeyden bin kat iğrenç görüntüsü imgelemini dolduran bu kahrolası, cüce melez kadar onu dehşete düşürüp iğrendirmemişti.

Gilman düşlerinde çoğunlukla, tarifsiz renklerde alacakaranlığa gömülmüş, şaşırtıcı derecede düzensiz seslerin doldurduğu dipsiz uçurumlara, esasına ve çekim gücüne ilişkin özelliklerini ve kendi varlığıyla olan ilişkisini açıklamaya bile başlayamadığı uçurumlara yuvarlanıyordu. Ne yürüyor, ne tırmanıyor, ne uçuyor, ne yüzüyor, ne emekliyor, ne sürünüyordu, ama yine de, kısmen isteyerek kısmen isteği dışında her zaman bir çeşit hareket halindeydi. Kendi durumu hakkındaysa bir hüküm veremiyordu, çünkü her zaman kol ve bacaklarıyla gövdesini görmesini engelleyen bir şeyler oluyordu; ama, bedeninin ve yeteneklerinin -normal oran ve özellikleriyle tuhaf bir ilişki içinde olsa da- mucizevi bir şekilde değişime uğrayarak uzamış olduğunu hissediyordu.

İçine yuvarlandığı uçurumlar hiçbir şekilde boş olmayıp, görülmedik renklerde kimisi organik, kimisi inorganik maddelerden garip garip açıları olan kütlelerle doluydu. Organik maddelerden birkaçı, neye benzedikleri hakkında net bir fikre sahip olmasa da, belleğinin derinliklerinde belli belirsiz anılar uyandırıyordu. Daha sonraları gördüğü düşlerde, organik maddeleri birbirinden tamamen farklı davranış kalıplarına ve güdülere sahip kategorilere ayırmaya başladı. Bu kategorilerden birisinin hareketleri, diğer kategorilerdekilere göre daha az mantıkdışı ve ilgisizdi.

İster organik, ister inorganik olsun, tüm bu nesneler tarif edilebilecek ya da anlaşılabilecek gibi değildi. Gilman bazen inorganik maddeleri prizmalar, labirentle, küp ve düzlem kümeleri ve dev binalarla kıyaslıyordu, organik maddelerse, çeşiti kabarcık, ahtapot, kırkayak, canlı Hindu mabudu ve yılan canlılığında çiçekli ve yapraklı süsleme grupları halinde ona çarpıyordu. Gördüğü her şey tarifsiz derecede tehditkâr ve korkunçtu ve her ne zaman organik varlıklardan biri -hareketlerine bakılırsa- kendini fark etmiş gibi görünse, genellikle sıçrayarak uyanmasına yol açan şiddetli, müthiş bir korku duyuyordu. Organik varlıkların nasıl hareket ettiğiyle ilgili olarak, kendisinin nasıl hareket ettiği hakkında söyleyebileceklerinden fazlasını bilmiyordu. Zamanla, bir sırrın daha farkına vardı - bazı varlıkların birdenbire pat diye boşlukta bitiverdiğini ya da aynı hızla kaybolduklarını gözlemledi. Uçurumları karmakarışık dolduran çığlık ve gürleme sesleri, perde, renk ve ahenk bakımından çözümlenebilecek gibi değildi; ama, ne oldukları anlaşılamayan organik ve inorganik maddelerdeki gözle görülebilir tüm belli belirsiz değişiklikle eş zamanlı olarak değişikliğe uğruyordu. Gilman sürekli olarak bu seslerin, kuşkulu, insafsızca kaçınılmaz dalgalanmaları sırasında, dayanılmaz derecede şiddetlenebileceğinin korkusunu çekiyordu.

Ama Esmer Jenkin'i bu tam yabancılaşma girdaplarında görmüş değildi. Korkudan insanın dizlerinin bağını çözen bu küçük canavarı, uykunun derinliklerine dalmadan hemen önce üzerine çullanan daha hafif, daha can yakıcı düşlerde görüyordu. Karanlıkta uzanmış, uyanık kalmaya çalışırken, yüzlerce yıllık oda, beynine çöreklenmiş eğimli duvarların birbirine kavuştuğu hattı mor bir pusun ardından ortaya çıkaran hafif bir parıltıyla aydınlanıyor gibiydi. Bu korkunç şey, köşedeki fare deliğinden fırlayarak, insana çok kötü şeyler düşündüren sakallı ufacık insan yüzüyle bel vermiş, geniş tahtalı döşemede kısa ve süratli adımlarla yürüyüp ona doğru yaklaşıyordu; ama allahtan ki, her zaman bu şey ona iyice sokulmadan düş sona eriyordu. Korkunç uzun keskin köpek dişleri vardı. Gilman her gün fare deliğini tıkamaya çalışıyor, ama bölmenin gerçek sakinleri her gece tıkanan şey ne olursa olsun onu kemiriyorlardı. Bir seferinde mal sahibine deliğin üzerine teneke çaktırmış, ama ertesi gece fareler yeni bir delik açmış ve bu arada yeni delikten içeri tuhaf bir kemik parçası atmışlardı.

Sınav öncesi çalışmak için her saniyeye gereksinim duyduğu şu sıralar okulun revirine gitmesi emredilecek olursa sınavları geçemeyeceğini bildiğinden, Gilman ateşlenmiş olduğunu doktora anlatmadı. Yine de,

Matematikten ve İleri Genel Psikolojiden kaldı, ama yarıyıl tamamlanmadan bunları telafi etme umudu yok değildi.

Mayıs başlarında, hazırlık niteliğindeki hafif düşlerine yeni bir unsur girdi ve Esmer Jenkin'in bir karabasanı andıran şekli, giderek iki büklüm yaşlı bir kadına benzemeye başlayan bulanık bir lekeye eşlik etmeye başladı. Bu ilave, Gilman'ı nedenini açıklayamayacağı kadar rahatsız etti, ama sonunda onun, terk edilmiş rıhtımlar yakınındaki karanlık, dolambaçlı, dar sokaklarda iki defa gerçekten karşılaşmış olduğu bir kocakarıya benzediğine karar verdi. Bu karşılaşmalarda acuzenin kötü, alaycı ve sabit bakışları korkudan titremesine yol açmıştı - özellikle de, yan taraftaki dar bir sokağın gölgeler içindeki girişinden ok gibi ileri atılan irice bir farenin ona Esmer Jenkin'in mantıkdışılığını düşündürdüğü ilk seferde. Şimdi, diye düşündü, bu asabi korkular karmakarışık düşlerinde yansımaktaydı.

Eski evin etkisinin sağlıksız olduğunu yadsıyamıyordu, ama ilk başlardaki hastalıklı merakının kalıntıları onu hâlâ burada tutuyordu. Geceleri gördüğü bu hayallerin ateşten ileri geldiğini ileri sürüyordu, hastalığı atlattığında bu görüntülerden de kurtulacaktı. Ama bu hayaller öylesine canlı ve inandırıcıydı ki, uyandığında, anımsadığından daha fazlasını gördüğü duygusuna kapılıyordu. Anımsamadığı düşlerinde hem Esmer Jenkin'le hem de yaşlı kadınla konuşmuş olduğundan ve onların daha güçlü üçüncü bir varlıkla buluşmak üzere birlikte bir yere gitmeye kendisini zorladıklarından kesinlikle emindi.

Martın sonlarına doğru matematikte epeyce ilerleme kaydettiyse de, diğer konular ona giderek artan oranda rahatsızlık vermeye devam etti. Riemann[2] eşitliklerini çözmede sezgisel bir ustalık kazanmıştı; dördüncü-boyutu ve sınıfta herkesi dut yemiş bülbüle döndüren daha başka problemleri kavrayışıyla Profesör Upham'ı şaşırtıyordu. Bir öğleden sonra, uzayın garip bir şekilde kavisli oluşu üzerine ve kozmosun bizim bulunduğumuz tarafıyla en uzak yıldızların bulunduğu çeşitli uzak bölgelerin ya da galaksilerarası uçurumların bizzat kendilerinin -hatta, Einsteincı uzay-zaman dizgesinin ötesinde, inanılmaz uzaklıktaki, varlığı kuşkulu kozmik birimlerin- birbirlerine yaklaştığı, hatta değdiği kuramsal noktalar üzerine bir tartışma yapılmaktaydı. Gilman'ın bu konuları ele alışı, her ne kadar verdiği bazı varsayımsal örnekler, kendisi hakkında zaten var olan çekingen, yalnız ve acayip biri olduğu dedikodularını iyice artırdıysa da, herkesi kendine hayran bıraktı. Öğrencilerin başlarını sallayarak

onayladıkları şey, insanoğlunun bugüne kadar ulaşamadığı kabul edilen matematik bilgisine sahip birinin, dünyadan, evrenin sonsuz uzaklıktaki belirli noktalarında yer alan bir gök cismine bilinçle adım atabileceği yolundaki ağırbaşlı kuramıydı.

Böyle bir adım, diyordu Gilman, iki aşamadan ibaret olacaktı; birincisi, bildiğimiz üç boyutlu dünyanın dışına geçiş; ikincisi, bir başka, belki sonsuz uzak bir noktada yeniden üçboyutlu dünyaya geçiş. Böyle bir geçişin insanın hayatına mal olmadan başarılması birçok durumda mümkündü. Üçboyutlu uzayın herhangi bir bölgesinden herhangi bir varlık büyük bir olasılıkla dördüncü boyutta yaşayabilirdi ve ikinci aşamada sağ kalması, yeniden dönmek üzere üçboyutlu uzayın hangi noktasını seçmiş olduğuna bağlı olacaktı. Bazı gezegenlerin sakinleri başka gezegenlerde -ve hatta başka galaksilerdeki gezegenlerde ya da uzay-zaman dizgesinin benzer boyutsal aşamalarında -yaşayabilirlerdi, ama elbette ki, matematiksel olarak yan yana olsalar da, yaşanması olanaksız çok sayıda uzay cisimleri ya da bölgeleri vardı.

Ayrıca, belirli sayıda boyutu olan bir dünyanın sakinlerinin, -verilen uzay-zaman dizgesinin içinde veya dışında- ilave boyutları ya da sonsuz sayıda boyutu olan bir dünyaya girdiklerinde yaşamaları da olasıydı. Ve aynı şekilde bunun tersi de doğruydu. Tartışma götürür bir konuydu, ama belirli bir boyut düzeyinden bir üst boyut düzeyine geçiş sırasında uğranılacak köklü değişim tipinin biyolojik bütünlüğü tahrip etmeyeceğinden yeterince emin olunabilirdi. Gilman bu son varsayımının nedenlerini pek açıkça ortaya koyamıyordu, ama buradaki anlaşılmazlığı diğer daha karmaşık noktalardaki anlaşılırlığıyla fazlasıyla dengeleniyordu. Profesör Upham, özellikle yüksek matematiğin tarifsiz eski çağlardan -belki de insanlık öncesinden- bu yana aktarılagelen, kozmosla ve yasalarıyla ilgili bilgisi bizimkilerden çok ileri olan büyü bilimine yakınlığını göstermesinden hoşlandı.

Gilman, 1 Nisana doğru, artık bıkkınlık veren ateşinin düşmemesi nedeniyle oldukça endişeye kapıldı. Aynı evdeki kiracıların, uykuda yürüdüğünü söylemelerine de canı sıkıldı. Görünüşe göre, sık sık yatağından kalkıp gidiyordu ve gecenin belli saatlerinde döşemesinin gıcırtısı aşağıdaki kiracı tarafından fark ediliyordu. Aynı kişi, geceleri ayakkabılı adım sesleri duyduğunu da söylüyordu; ama Gilman adamın bunda yanıldığından emindi, çünkü, diğer giysileri gibi ayakkabıları da

sabahleyin hep yerli yerinde oluyordu. Bu marazi evde insan her türden sesleri duyduğu yanılsamasına kapılabilirdi - Gilman'ın kendisi de, şimdi, güpegündüz, eğik duvarların gerisindeki ve eğik tavanın üstündeki karanlık boşluklardan fare sesleri dışında sesler duymuyor muydu? Hastalık derecesinde hassaslaşmış kulakları, başının üzerindeki, çok çok eskiden beri sıkı sıkıya kapatılmış güvercinlikten ayak sesleri duymaya başlamıştı ve bazen bu yanılsama o kadar gerçekçi görünüyordu ki.

Bununla birlikte artık bir uyurgezer olduğunu biliyordu; çünkü iki defa, bütün giysilerinin yerliyerinde olmasına karşın geceleyin kendisinin odasında olmadığı görülmüştü. Yoksulluğun bu pis ve rağbet görmeyen evde bir oda kiralamaya zorladığı okul arkadaşlarından Frank Elwood bu konuda onu ikna etmişti. Elwood, geceyarısından sonraki ilk saatlerde çalışmaktaydı ve bir diferansiyel eşitlikle ilgili olarak yardımını istemek üzere odasına gelmiş ama Gilman'ı bulamamıştı. Elwood'un kapıyı çalıp da bir yanıt alamamasından sonra kilitli olmayan kapıyı açması küstahlıktan başka bir şey değildi, ama fena halde yardıma gereksinmesi vardı ve ev sahibinin yavaşça dürtülerek uyandırılmaya aldırış etmeyeceğini düşünmüştü. Ama hiçbir defasında Gilman odada yoktu ve Gilman'a bundan söz edildiğinde gece kıyafetiyle, yalınayak nerelerde dolaşmakta olduğunu kendisi de merak etti. Uykuda gezmeye devam ettiği söylenecek olursa bu meseleyi araştırmaya karar verdi ve adımlarının nereye yöneldiğini görmek üzere koridora un serpmeyi düşündü. Dar pencerenin dışında ayak basacak sağlam bir yer olmadığından, kapı, dışarı çıkılması düşünülebilecek tek yerdi.

Nisan ayının ilerleyen günlerinde, Gilman'ın yüksek ateşten keskinleşmiş kulaklarını, zemin katta bir odası bulunan Joe Mazurewicz adlı, batıl inançlı bir dokuma tezgâhı tamircisinin sızlanan duaları rahatsız etmeye başladı. Mazurewicz, yaşlı Keziah'ın hayaleti ve insana sokulan tüylü, keskin dişli şey hakkında daldan dala atlayan uzun uzun öyküler anlatmış ve birçok defa ziyaretine gelen bu şeyden -Aziz Stanislas Kilisesinden Peder lwanicki'nin bu amaçla kendisine vermiş olduğu- gümüş haç sayesinde kurtulmuş olduğunu söylemişti. Şimdi, Cadıların Toplantı Günü yaklaşmakta olduğu için dua etmekteydi. Bahar Bayramından önceki gece, büyücü kadınların toplandıkları geceydi, o gece cehennemin en karanlık kötülükleri dünyada kol gezer, Şeytan'ın köleleri adsız ayinler ve işler için bir araya gelirdi. Miskatonic Caddesi ile High ve Saltonstall Sokaklarında yaşayan yüksek tabakadan insanlar bu konuda bir şey bilmiyormuş gibi yapsalar da, o gece

her zaman Arkham'ın en kötü zamanı olurdu. Joe'nun böylesi şeyler hakkında bilgisi vardı, çünkü memleketindeki ninesi, kendi dedesinden bu konuda öyküler dinlemişti. İnsanın bu mevsimde dua edip tespih çekmesi akıllılık olurdu. Üç aydır Keziah'la Esmer Jenkin ne Joe'nun ne Paul Choynski'nin odalarının yakınlarında ne de başka biryerde görülmüştü - böyle uzak durmaları hiç de iyiye alamet değildi. Bir şeyler karıştırıyor olmalıydılar.

Ayın on altısında Gilman doktorun muayenehanesine uğradı ve ateşinin korktuğu kadar yüksek olmadığını görmekten büyük bir şaşkınlığa düştü. Hekim onu inceden inceye sorguya çekti ve bir sinir hastalıkları uzmanına görünmesini salık verdi. Gilman, düşününce, daha çok sorgulayıcı bir doktora gitmediğine memnun oldu. Faaliyetlerini daha önce de kısıtlamış olan yaşlı Waldron ona dinlenme verecekti - denklemlerinde çok büyük sonuçlara ulaşmaya bu kadar yaklaşmışken olacak şey değildi. Bilinen evrenle dördüncü boyut arasındaki sınıra kesinlikle çok yakındı ve daha ne kadar ileri gidebileceğini kim söyleyebilirdi?

Ama daha bu düşünceler aklına geldiği anda, bu tuhaf kendine güvenin kaynağını merak etti. Çok yakın bir tehlikeyle karşı karşıya olduğu duygusu günler boyu kağıtlara doldurduğu formüllerden mi ileri geliyordu? Başının üzerindeki sıkı sıkıya kapalı güvercinlikten gelen yumuşak, sinsi ve hayali ayak sesleri son derece asap bozucuydu. Şimdi de, yapmaması gereken korkunç bir şeyi yapması için birilerinin sürekli olarak kendisini ikna etmeye çalıştığı duygusu giderek güçleniyordu. Ya uyurgezerliğe ne demeliydi? Zaman zaman, geceleri nereye gitmişti? Peki, şu ayırt edilmez seslerin karmaşası arasından ara sıra gün ortasında ve tamamen uyanıkken bile süzülüp gelen hafif ses neyin nesiydi? Belki, cadılar toplantısında söylenen bir iki ağza alınmayacak ayinin nağmesi dışında, bu dünyada hiçbir şeyle karşılaştırılamayacak bir ahengi vardı ve bazen bu sesin, o tamamen yabancı düş uçurumlarındaki belli belirsiz çığlıkların ve gürlemelerin bazı özelliklerini taşıyor olmasından korkuya düşüyordu.

Düşler, bu arada, giderek daha da zalim bir hal alıyordu. Hazırlık niteliğindeki hafif düş aşamasında gördüğü kötü yaşlı kadın öyle çok net değildi ve Gilman, onun kenar mahallede kendisini korkutan kadın olduğunu biliyordu. İki büklüm beli, uzun burnu, etsiz buruşuk çenesi kuşkuya yer bırakmıyordu; rengi atmış, biçimsiz giysileri tam anımsadığı gibiydi. Yüzünden iğrenç bir kötülük ve coşku okunuyordu; Gilman

uyandığında ikna edici ve tehditkâr, çatlak bir ses anımsıyordu. Kara Adam'la buluşmalıydı ve hep birlikte en büyük kaosun merkezindeki Azathoth'un tahtına gitmeliydiler. Kadının söylediği buydu. Azathoth'un kitabını kendi kanıyla imzalamalı ve bağımsız araştırmaları bu noktaya kadar geldiğine göre kendine yeni bir gizli ad almalıydı. Onu zayıf flüt seslerinin duyulduğu Kaos'un merkezine yaşlı kadın, Esmer Jenkin ve diğeriyle gitmekten alıkoyan 'Azathoth' adını *Necronomiconda* okumuş olması ve bu adın tanımlanamayacak korkunç ilkel bir kötülüğün yerini tutmakta olduğunu bilmesiydi.

Yaşlı kadın hep eğik duvarın eğik tavanla birleştiği noktada bitiveriyordu. Zeminden çok tavana yakın biryerde beliriyordu ve her gece düş sona ermeden biraz daha yakına geliyor, biraz daha netleşiyordu. Esmer Jenkin de durmadan yakınlaşıyor ve sarı-beyaz uzun dişleri dünyevi olmayan mor ışıma içerisinde şaşırtıcı bir parıltıyla parlıyordu. Tiz, iğrenç kıkırdaması her geçen gün Gilman'ı daha çok etkiliyor, ve 'Azathoth' ve 'Nyarlathotep' sözcüklerini nasıl telaffuz ettiğini sabahları anımsayabiliyordu.

Aynı şekilde derin düşlerinde de her şey daha netleşmişti ve Gilman, içine düştüğü yarı karanlık derin uçurumların dördüncü boyutun uçurumları olduğunu hissediyordu. Hareketleri açıkça uygunsuz ve bir güdüden yoksun gözüken şu organik varlıklar bizim kendi gezegenimizden -insanlar da dahil- yaşam biçimlerinin izdüşümleri olmalıydı. Diğerlerininse kendilerine has sayıda boyutlu dünya ya da dünyalarında ne olduklarını düşünmeye cüret edemiyordu. Daha az uygunsuz bir tarzda hareket eden şeylerden ikisi -yanardöner, yumurtamsı kabarcıklardan oldukça büyük bir yığın ile yüzey açılarını hızla değiştiren, bilinmedik renklerde çok daha küçük bir çokyüzlü- onu fark etmişe benziyordu ve Gilman, dev prizmalar, labirentler, küp ve düzlem kümeleriyle binaya benzer yapılar arasında konumunu değiştirdikçe ya ardı sıra ya da önünde yüzdüler ve bu arada belli belirsiz çığlık ve gürlemeler, sanki dayanılmaz derecede korkunç bir sona yaklaşılıyormuş gibi git gide arttı.

19 Nisanı 20'sine bağlayan gece yeni bir gelişme ortaya çıktı. Gilman yarı-karanlık uçurumda kabarcıklı kütle ve küçük çokyüzlü şey önünde yüzer vaziyette yarı isteksizce hareket ederken yanındaki dev prizma kümelerinden bazılarının kenarlarının tuhaf bir şekilde düzenli köşeler oluşturduğunu fark etti. Bir an sonra ise uçurumdan çıkmış, yoğun bir yeşil ışığa boğulmuş durumda kayalık bir yamaçta, titreyerek dikeliyor buldu

kendini. Yalınayak ve gece kıyafetiyleydi; yürümeye kalkıştığında ayaklarını pek kaldıramadığını gördü. Burgaçlar çizerek dönenen bir buhar, hemen ayaklarının dibindeki eğimli yamaç dışında her şeyi gözlerden saklıyordu ve Gilman bu buhardan çıkacak sesleri düşünerek ürküye kapıldı.

Sonra iki şeklin binbir zahmetle ona doğru emeklemekte olduğunu gördü - bunlar, yaşlı kadınla küçük tüylü şeydi. Kocakarı büyük bir gayretle dizlerinin üzerinde doğrulup kollarını görülmedik bir şekilde kavuşturmayı başarırken, Esmer Jenkin açık bir güçlükle kaldırdığı, korkunç bir şekilde insan elini andıran ön pençesiyle belli bir yönü işaret etti. Kendi içinden kaynaklanmayan bir güdüyle kamçılanan Gilman, yaşlı kadının kollarının yaptığı açıyla küçük canavarın pençesinin işaret ettiği yönün belirlediği yola doğru atıldı ve ayaklarını sürüyerek daha üç adım atmıştı ki, kendini yeniden yarı-karanlık uçurumda buldu. Etrafında geometrik şekiller kaynıyordu; başı dönerek sonu gelmez bir düşüşün içine yuvarlandı. En sonunda tekinsiz eski evin çılgın açılı tavan arası odasındaki yatağında uyandı.

O sabah içinden hiçbir işin ucundan tutmak gelmedi ve hiçbir derse girmedi. Bilinmedik bir çekim gücü bakışlarını görünüşte ilgisiz bir yöne çekiyor gibiydi; elinde olmadan bütün dikkatiyle döşemedeki boş bir noktaya bakıyordu. Saatler ilerledikçe görmeyen gözlerinin odağı konum değiştirdi ve öğleye doğru gözlerini boşluğa dikip bakma güdüsünü alt etti. Saat iki civarında öğlen yemeği için dışarı çıktı ve kentin dar sokaklarını adımlarken her zaman güneye doğru yönelmekte olduğunu gördü. Ancak büyük bir çaba harcayarak Kilise Sokağındaki kafeteryada durdu ve yemekten sonra bilinmedik çekim gücünün daha da artmış olduğunu hissetti.

Bütün bunlardan sonra-belki de bunların uyurgezerliğiyle bir ilgisi vardı-bir sinir hastalıkları uzmanına görünmesi gerekirdi, ama bu arada bu marazi büyüyü bozmayı kendi de deneyebilirdi. Kuşkusuz, çekim gücünün tersi yönde yürümeyi başarabilirdi; böylece büyük bir azimle Garrison Sokağı boyunca kuzeye doğru ilerledi. Miskatonic Caddesi üzerindeki köprüye vardığında soğuk bir tere batmıştı; akıntının üst tarafındaki, ayakta kalmış eski taş duvarlarının düzenli hatları öğle sonrası güneşinin altında kasvetli düşüncelere dalmış olan adı kötüye çıkmış adaya bakarken sıkı sıkıya köprünün demir korkuluklarına yapıştı.

Sonra Gilman birden irkildi. Çünkü bu ıssız adada yaşayan birinin olduğu açıkça görülüyordu; ikinci bir bakış, bunun, uğursuz görüntüsü hastalıklı düşlerine ısrarla giren tuhaf yaşlı kadın olduğunu anlamasına yetti. Kadının yakınındaki uzun otlar da, sanki bir başka canlı şey yere yakın ilerliyormuş gibi, hareket ediyordu. Yaşlı kadın ondan yana dönmeye başladığında, Gilman köprüden kaçarcasına uzaklaşarak liman bölgesinin labirenti andıran dar sokaklarına sığındı. Adanın çok uzakta olmasına karşın, bu paçavralar içerisindeki, beli bükülmüş yaşlı insanın alaycı bakışlarından canavarca ve alt edilemez bir kötülüğün ona doğru akacağını hissetti.

Güneydoğu yönü onu hâlâ çekmekteydi, bu yüzden Gilman ancak olağanüstü bir çabayla eski eve dönüp sarsak merdivenlerini tırmanabildi. Bakışları yavaş yavaş batıya doğru kayarken saatlerce sessiz ve amaçsız oturdu. Altıya doğru keskinleşmiş kulaklarına iki kat aşağıdaki Joe Mazurewicz'in sızlanan duaları çalındı; umutsuzluk içerisinde şapkasını kaparak kendini dışarıya, günbatımının altın rengine bürüdüğü sokaklara attı ve bu sefer güneydoğunun çekimine karşı koymadı. Bir saat sonra, parlak bahar göğünün yıldızları ileride ışıldarken karanlık onu Hangman's Brook'un ötesindeki açık alanlarda yakaladı. Yürüme dürtüsü gizemli bir şekilde uzaya sıçrama dürtüsüne dönüşüyordu yavaş yavaş ve birdenbire çekim gücünün kaynağının nerede yattığını kavradı.

Gökyüzündeydi.Yıldızlar arasında belirli bir nokta ona sahip çıkıyor ve onu çağırıyordu. Buranın Hydra ile Argo Navis takımyıldızları arasında bir nokta olduğu açıktı ve Gilman biliyordu ki, şafaktan sonra uyandığından beri ona doğru gitmeye zorlanmıştı. Sabahleyin hâlâ yoldaydı, şimdi yaklaşık olarak güneye doğru gidiyordu, azıcık batıya yönelmişti. Bu yeni şeyin anlamı neydi? Deliriyor muydu? Bu daha ne kadar sürecekti? Gilman yeniden bütün iradesini toplayarak kendini uğursuz eski eve sürükledi.

Mazurewicz onu kapıda bekliyordu ve batıl inançlarından yeni bir şey fısıldama konusunda hem endişeli hem gönülsüz görünüyordu. Cadı-ışığı hakkındaydı bu şey. Joe, önceki geceyi -Massachusetts'da Patriot's Day[3] idi- kutlamak için dışarı çıkmış ve geceyarısından sonra eve dönmüştü. Dışarıdan eve bakınca, önce Gilman'ın penceresinin karanlık olduğunu düşünmüş, ama sonra içerdeki zayıf mor parıltıyı fark etmişti. Beyefendiyi bu parıltı konusunda uyarmak istemişti, çünkü Arkham'da herkes bunun Esmer Jenkin'in ve kocakarının kendi hayaletinin etrafında oynaşan Keziah'ın cadı-ışığı olduğunu bilirdi. Bundan daha önce söz etmemişti, ama

şimdi anlatmalıydı, çünkü bu demekti ki, Keziah ve onun uzun dişli cini beyefendinin peşindeydi. Bazen o, Paul Choynski ve ev sahibi Dombrowski bu ışığın genç beyin odasının üzerindeki sıkı sıkıya kapalı güvercinliğin çatlaklarından sızdığını gördüklerini düşünmüşler, ancak bundan kimseye söz etmemeye karar vermişler. Ama şimdi beyefendinin bir başka odaya geçmesi ve Peder Iwanicki gibi iyi bir papazdan bir haç alması iyi olacaktı.

Adam konuyu dağıtıp durdukça, Gilman adını koyamadığı şiddetli bir korkunun boğazını sıkmakta olduğunu hissetti. Dün geceyarısı eve döndüğünde Joe'nun büyük bir olasılıkla yarı yarıya sarhoş olduğunu biliyordu; ama yine de tavan arası penceresinde mor bir ışığın görülmüş olmasının korkunç bir anlamı vardı. Derin uçurumlara dalmadan önceki hazırlayıcı, hafif düşlerde gördüğü yaşlı kadınla küçük tüylü şeyin etrafında oynaşan her zaman böyle hafifçe parlayan mor bir ışıktı, ama bu düş-ışıltısının ikinci bir kişi, hem de uyanık biri tarafından görülmüş olduğu düşüncesi sağduyuyla kabul edilebilecek bir şey değildi. Yine de bu adam böyle garip bir düşünceye nasıl kapılmıştı? Kendisi uykuda evin içinde dolaşırken, ayrıca konuşmuş muydu? Joe, konuşmamış olduğunu söyledi - ama bunu araştırmalıydı. Belki, FrankElwood bir şeyler söyleyebilirdi, ama bunu sormaktan nefret ediyordu.

Yüksek ateş - korkunç düşler - uyurgezerlik- gaipten duyulan sesler - gökyüzünde bir noktaya doğru çekiliş - şimdi de, uykuda çılgınca laflar etmiş olmasından duyulan kuşku! Çalışmalarına son vermeli, bir sinir hastalıkları uzmanına görünmeli, iyi bir tedavi görmeliydi. İkinci kata çıktığında, Elwood'un kapısında durakladı, ama diğer gencin odasında olmadığını gördü. İstemeye istemeye kendi tavan arası odasına çıkan merdivenleri tırmanmaya devam etti ve karanlıkta oturdu. Bakışları hâlâ güneydoğuya doğru çekiliyordu, ama ayrıca kendini alçak, eğik tavandaki son derece küçük çatlaklardan kötü, mor bir ışığın sızacağını hayal ederek kapalı güvercinlikten gelecek bir sesi büyük bir dikkatle dinler buldu.

O gece Gilman uyurken, mor ışık daha parlak olarak ortaya çıktı ve yaşlı cadıyla küçük tüylü şey her zamankinden fazla yakınına sokularak onunla insani olmayan ciyaklamalar ve şeytani el kol hareketleriyle eğlendiler. O yanardöner kabarcıklı kütlenin ve o kaleidoskopik küçük çokyüzlünün takiplerinin kendini tehdit edip kızdırmasına karşın, belli belirsiz gürleyen alacakaranlık uçuruma dalmaktan memnuniyet duydu. Sonra kaygan görünüşlü bir maddeden birbirine yaklaşan kocaman düzlemler başının

üstünde ve altında bir hayal gibi belirirken değişiklik ortaya çıktı - sarının, kızılın ve çivit renginin karma-karışık ve çılgınca birbirine girdiği bilinmeyen, yabancı bir ışıkla birden tutuşup ani bir taşkınlıkla sona eren bir değişiklik.

Acayip, inanılmaz doruklar, dengeli düzlemler, kubbeler, minareler, tepe noktalarına dengeyle yerleştirilmiş yatay diskler ve çok renkli bir göğün altında görkemle parlayan -kimisi taş, kimisi metal- daha çılgın sonsuz sayıda şeklin oluşturduğu uçsuz bucaksız bir ormanın kıyısındaki yüksek, fantastik tırabzanlı bir taraçanın üzerinde yarı-yatar durumdaydı. Yukarı doğru baktığında, her birisi farklı bir renkte ve alçak dağların sonsuz uzaklıktaki kavisli ufku üzerinde farklı farklı yükseklikte üç heybetli ateş diski gördü. Gerisinde, daha yüksek taraça sıraları görebildiğince yukarılara tırmanıyordu. Altındaki kent göz alabildiğine uzaklara uzanıyordu, Gilman oradan hiçbir ses gelmemesini diledi.

Üzerinde kolayca ayağa kalktığı kaldırım, tarifetmekte kendini aciz hissettiği damarlı, parlak bir taştandı ve kaldırımı oluşturan taşlar, ilkelerini anlamadığı dünyadışı bir simetriden daha az asimetrik görünen tuhaf açılarla kesilmişti. Parmaklıklar göğüs hizasına geliyordu, zarif ve fantastik bir tarzda işlenmişti ve tırabzan boyunca kısa aralıklarla işçiliği enfes, grotesk tasarımlı, küçük figürler bulunuyordu. Tırabzan gibi bu figürler de, bu parlaklık karmaşasında rengi kestirilemeyen ve malzemesi tüm tahminlere meydan okuyan bir metalden yapılmışa benziyordu. Bu figürler, kabartma çizgili fıçı biçiminde bir nesneyi temsil ediyordu; fıçının merkez halkasından tekerlek parmağı gibi çıkan yatay ince kollar ve üst tarafıyla tabanından çıkıntı yapan dikey topuzlar ya da yumrular vardı. Bu topuzların her biri, bir denizyıldızının kolları gibi etrafına dizilmiş beş uzun, düz, uçlara doğru incelen -neredeyse yatay, ama merkezdeki fıçıdan uzaklaştıkça hafifçe kavislenen- kolun göbeğiydi. Dipteki topuzun tabanı öylesine küçük bir noktadan, öylesine zarif bir şekilde tırabzana kaynatılmıştı ki, birçoğu kopup kaybolmuştu. Figürlerin boyları dört buçuk parmak kadardı, sivri uçlu kollarsa figürlere en fazla iki buçuk parmaklık bir çap kazandırıyordu.

Gilman ayağa kalktığında kaldırım taşlarının çıplak ayakları için fazla sıcak olduğunu hissetti. Yapayalnızdı; ilk işi tırabzanlara doğru yürüyüp tam iki bin ayak aşağısındaki uçsuz bucaksız dev kente başı dönerek bakmak oldu. Kulak kabartıp dinlerken, aşağıdaki dar sokaklardan geniş yelpazeli ritmik bir müzik sesinin yükselmekte olduğu duygusuna kapıldı

ve kent sakinlerini de seçebiliyor olmayı diledi. Bir süre sonra manzara başını döndürdü, içgüdüyle parlak tırabzanlara tutunmasaydı, kaldırıma düşecekti. Sağ eli, çıkıntı yapan figürlerden birine değdi; bu onun sallanmasını biraz engeller gibi oldu. Ama bu kadarı, metal işçiliğinin egzotik inceliğine fazla geldi ve tutunmasıyla kopan sivri uçlu figür elinde kaldı. Hâlâ yarı şaşkın, diğer eliyle tırabzanın çıkıntısız bir yerine tutunurken figürü sıkı sıkıya elinde tutmaya devam etti.

Ama şimdi aşırı hassas kulakları arka tarafından gelen bazı sesler duydu ve yeniden taraçadan baktı. Gizlenmeye çalışarak olmasa da sessizce beş şekil yaklaşıyordu, bunlardan ikisi uğursuz yaşlı kadınla uzun dişli, tüylü küçük hayvandı. Diğer üçü, aklını başından aldı; çünkü bunlar, tam olarak tırabzanın üzerindeki sivri uçlu figürlere benzeyen, sekiz ayak boyunda canlı varlıklardı ve denizyıldızının kollarını andıran bacaklarını bir örümcek gibi kullanarak hareket ediyorlardı.

Gilman yüzünde, ellerinde ve ayaklarında bir acı hissiyle ve soğuk bir tere batmış olarak yatağında uyandı. Fırlayıp yatağından çıktı ve evden olabildiğince çabuk ayrılması gerekiyormuş gibi, alelacele yıkanıp, giyindi. Nereye gitmek istediğini bilmiyordu, ama derslerden bir kez daha fedakârlık etmesi gerektiğini hissediyordu. Gökyüzünde Hydra ve Argo takımyıldızları arasındaki noktanın o tuhaf çekim gücü azalmış, ama daha güçlü bir başkası onun yerini almıştı. Şimdi kuzeye -tam kuzeye- gitmesi gerektiğini hissediyordu. Issız adanın göründüğü, Miskatonic Caddesi köprüsünden geçmeye çekiniyordu, bu yüzden Peabody Caddesi köprüsüne yürüdü. Sık sık tökezledi, çünkü, gözleri ve kulakları açık mavi gökyüzündeki son derce yüksek bir noktaya çivili gibiydi.

Bir saat kadar sonra artık kendini daha iyi kontrol ediyordu ve kentten oldukça uzaklaşmış olduğunu gördü. Dört bir yanını ıpıssız tuzlu bataklıklar çevreliyor, önündeki dar yol bütün Arkhamlıların ziyaret etmekte tuhaf bir çekingenlik gösterdikleri yarı terk edilmiş, eski bir kasaba olan Innsmouth’a doğru uzanıyordu. Kendini kuzeye doğru çeken güç zayıflamamış olmakla birlikte, diğer güce direndiği gibi bu güce de direndi ve sonunda birini diğeriyle dengeleyebildiğim gördü. Büyük bir zahmetle yürüyerek kente geri döndü, bir büfede kahve içtikten sonra kendini bir kütüphaneye atıp hafif dergi ve gazeteleri rasgele karıştırdı. Ne kadar tuhaf bir şekilde güneşte yanmış gibi göründüğünü fark eden bazı arkadaşlarına rastladı, ama onlara yaptığı yürüyüşten söz etmedi. Saat üçte bir lokantada yemek yedi ve

bu arada çekim gücünün zayıflamış ya da bölünmüş olduğunu fark etti. Bundan sonra, ucuz bir sinemaya gitti, gösterilen anlamsız filmi ne olduğuna dikkat etmeden tekrar tekrar seyrederek zaman öldürdü.

Akşam dokuzda ayaklarını sürüyerek eski eve doğru yöneldi. Joe Mazurewicz sızlanır gibi bir sesle dualar okuyordu, Gilman, Elwood'un içerde olup olmadığını görmek için durmayarak, alelacele kendi tavan arası odasına çıktı. Zayıf bir ışık veren elektrik lambasının düğmesini çevirdiğinde şoka uğradı. Masanın üzerinde, oraya ait olmayan bir şeyin bulunduğunu hemen gördü; ikinci bir bakış hiçbir kuşkuya yere bırakmadı. Masanın üzerinde yan yatmış duran şey -çünkü dik duramazdı- anormal düşünde fantastik tırabzandan kopardığı sivri uçlu egzotik figürdü. Hiçbir ayrıntısı eksik değildi. Kabartma çizgili, fıçı biçimindeki merkez, merkezden etrafa yayılan ince kollar, her iki uçtaki topuzlar ve topuzlardan çıkan düz, hafif dışarıya doğru kıvrık denizyıldızı kollar -hepsi yerli yerindeydi. Rengi, elektrik ışığında, yeşil damarlı bir tür yanardöner gri idi ve Gilman içine düştüğü dehşet ve şaşkınlığa karşın, topuzlardan birinin eskiden düş-tırabzanına bağlı olduğu noktaya karşılık gelen yerinde, pürüzlü kırık izinin varlığını fark etti.

Şaşkınlıktan donakalmış olması avaz avaz çığlık atmasını engelledi. Düşle gerçeğin böylesine kaynaşması dayanılabilecek gibi değildi. Hâlâ yarı bilinçsiz, sivri uçlu şeyi sıkı sıkıya kavrayarak sarsak adımlarla ev sahibi Dombrowski'nin dairesine doğru inmeye başladı. Batıl inançlı dokuma tezgâhı tamircisinin sızlanır gibi duaları küf bağlamış koridorlar boyunca hâlâ duyuluyordu, ama Gilman şimdi buna aldırış edecek durumda değildi. Ev sahibi dairesindeydi, Gilman'ı nezaketle selamladı. Yo, hayır bu şeyi daha önce görmemişti ve hakkında hiçbir şey bilmiyordu. Ama karısı, öğle vakti odaları düzeltirken yataklardan birinde ince, tuhaf bir şey bulmuş olduğunu söylemişti; belki bu oydu. Dombrowski karısına seslendi, kadın paytak paytak yürüyerek geldi; evet bu, o şeydi. Onu küçük beyin yatağında, duvardan tarafta bulmuştu. Ona çok tuhaf görünmüştü, ama küçük beyin odasında yığınla tuhaf şey vardı - kitaplar, biblolar ve kağıt üzerinde resimlerle işaretler. Bu şey hakkında kesinlikle hiçbir şey bilmiyordu.

Böylece Gilman kafası karmakarışık yeniden odasına çıktı; hâlâ düş görmekte olduğunu ya da uyurgezerliği en aşırı noktalara vardırarak bilinmeyen yerleri yağmalamış olduğunu düşünüyordu. Bu acayip garayip

şeyi nereden almış olabilirdi. Arkham'da onu hiçbir müzede görmüş olduğunu anımsamıyordu. Ama yine de bir yerlerde bulunmalıydı ve uykuda onu koparıp alırken görmüş olması, o tuhaf, tırabzanlı taraça düşünü görmesine yol açmış olmalıydı. Ertesi gün etraflı bir araştırma yapacak ve belki de bir sinir hastalığı uzmanına gidecekti.

Bu arada, dikkatle uyurgezerliğinin izini sürecekti. Tavan arası odasına çıkarken merdivenlere ve koridora ev sahibinden -amacını açıkça itiraf ederek- ödünç aldığı unu serpti. Yarı yolda, Elwood'un kapısında durmuş, ama içerisinin kapkaranlık olduğunu görmüştü. Odasına girdiğinde sivri uçlu şeyi masasının üzerine koydu ve zihince ve bedence tükenmiş bir halde soyunma zahmetine katlanmadan yatağına uzandı. Eğik tavanın üzerindeki güvercinlikten sanki hafif bir tırmalama ve sessizce yürüme sesi duyar gibi olduğunu sandı, ama bunu kafasına takmayacak kadar altüst olmuştu. Kuzeyin şu gizemli çekim gücü, bu sefer gökyüzünde sanki daha alçak bir noktadan geliyor gibi görünse de, yeniden artmaya başlıyordu.

Düşün göz kamaştırıcı mor ışığında, yaşlı kadınla uzun dişli, tüylü şey daha önceki gelişlerinden çok daha net bir görüntüyle geri geldiler. Bu sefer ona gerçekten ulaştılar, kocakarının kurumuş pençesinin kendisini kavradığını hissetti. Yatağından çekilip çıkarılarak boşluğa sürüklendi ve bir an için ahenkli bir gürüldemeyle etrafında kaynayan bulanık uçurumun belirli bir şekilden yoksun alacakaranlığını gördü. Ama bu an çok kısa sürdü, şimdi kaba saba, penceresiz, küçük bir yerdeydi; başının üzerinde kaba kiriş ve tahtalardan yükseltilmiş bir tavan, ayakların altında tuhaf bir şekilde eğik bir zemin vardı. İçleri parçalanmış antika kitaplarla dolu alçak sandıklar zeminin bir köşesine konup payandalarla desteklenmişti; ortada bir masa ve bir peyke vardı, her ikisi de belli ki yere sabitlenmişti. Sandıkların üstünde bilinmeyen biçim ve nitelikte küçük küçük nesneler diziliydi ve alev alev yanan mor ışıkta Gilman, kendisini müthiş surette şaşırtmış olan sivri uçlu figürün bir ikinci suretini gördüğünü sandı. Döşemenin sol tarafı, birdenbire ardında üçgen biçimi simsiyah bir boşluk bırakarak çöktü; bir saniye kadar süren şiddetli bir takırtının ardından, açılan boşluktan uzun dişli ve sakallı insan suratlı iğrenç, küçük tüylü şey tırmanıp çıktı.

Kötü kötü sırıtan acuze onu hâlâ sımsıkı tutuyordu ve masanın öte tarafında daha önce hiç görmediği ince, uzun -zenciye benzer hiçbir yanı olmayan- kara bir adam duruyordu; giysi olarak üzerinde kalın, siyah bir

kumaştan biçimsiz bir elbise bulunan, saçsız, sakalsız biriydi. Masayla peyke yüzünden ayakları görülmüyordu, ama her hareket edişinde duyulan tıkırtıya bakılırsa ayakkabılı olmalıydı. Adam ağzını açmadı, düzenli küçük yüzünün hatları herhangi bir ifadeden yoksundu. Sadece masanın üzerinde açık duran kocaman kitaba işaret etti, bu arada acuze Gilman'ın sağ eline kocaman külrengi bir tüy kalem sokuşturdu. Her şeyin üzerine çıldırtıcı bir korkunun kasvetli havası çökmüştü ve tüylü şey düşteki genç adamın elbiseleri üzerinden omuzuna tırmanıp, oradan sol koluna inerek, sonunda sivri dişlerini bileğine geçirdiğinde dehşetin zirve noktasına ulaşılmış oldu. Yarasından kan fışkırırken Gilman bayıldı.

Gilman, yirmi ikisi sabahı sol bileğinde bir acıyla uyandı ve kol yeninin kurumuş kanla kahverengi bir renk almış olduğunu gördü. Anılarında her şey bulanık olmakla birlikte, kara adamın yer aldığı bilinmeyen yerdeki sahne çok canlıydı. Uyurken, fareler bileğini ısırarak düşündeki dehşeti doruğa çıkarmış olmalıydı. Kapıyı açtığında, tavan arasının öte ucundaki odada oturan kaba saba adamın kocaman ayak izleri dışında koridordaki unda herhangi bir iz olmadığını gördü. Demek ki, bu defa uykusunda gezmemişti. Ama fareler konusunda bir şeyler yapmalıydı. Ev sahibine söyleyebilirdi. Eğik duvarın dibindeki deliği, uygun boyda gözüken bir şamdanla tıkamayı denedi yeniden. Düşünde duyduğu korkunç sesler yankılanıyormuş gibi, kulakları çınlıyordu.

Banyo yapıp giysilerini değiştirirken, mor ışıkla aydınlanmış sahneden sonra düşünde ne görmüş olduğunu anımsamaya çalıştı, ama zihninde hiçbir şey netlik kazanmadı. Bu sahnenin kendisi, hayalgücü üzerinde şiddetli bir baskı oluşturmaya başlayan, başının üzerindeki sıkı sıkıya kapalı güvercinliğe karşılık geliyor olmalıydı; ama bundan sonraki izlenimler zayıf ve bulanıktı. Belli belirsiz, alacakaranlık uçurumlar ve onların gerisinde daha derin, daha karanlık-hiçbiriyle ilgili net bir şey anımsamadığı- uçurumlar geliyordu aklına. Oraya kabarcık-kütle ve hiç peşini bırakmayan küçük çokyüzlü tarafından götürülmüştü; ama onlar da kendisi gibi, nihai karanlığın bu en uzak boşluğunda bir avuç sise dönüşmüşlerdi. Daha ilerde başka bir şey -zaman zaman yoğunlaşarak belirsiz bir şekil almaya yüz tutan daha büyükçe bir sis kütlesi- gitmekteydi; Gilman, hareketlerinin düz bir hat üzerinde olmayıp, tasarlanabilecek hiçbir kozmostaki fizik ve matematiğin bilmediği yasalara uyan havai bir girdabın helisler çizen garip hatları boyunca olduğunu düşünmüştü. Sonunda, sıçrayan kocaman gölgeleri, nabız atışı gibi yarı akustik sesleri ve

görülmeyen bir flütün zayıf, tekdüze sesini duyar gibi olmuştu - ama hepsi bu kadar. Gilman bu son düşünceyi, Kaosun merkezindeki kara tahtından tüm zamanı ve uzayı yöneten bilinçsiz varlık Azathoth hakkında *Necronomicon'da* okuduğu şeylerden edindiğine karar verdi.

Gilman bileğindeki kanı yıkadığında yarasının önemli olmadığını gördü ve iki küçük deliğin yerine pek şaştı. Üstünde yattığı yatak örtüsünde hiç kan lekesi olmadığı aklına geldi - cildindeki ve kol ağzındaki kan miktarı düşünülecek olursa, bu oldukça tuhaftı. Uykusunda oda içinde gezinmiş de, bir sandalyeye oturduğunda ya da daha az mantıklı bir konumda dururken mi fareler tarafından ısırılmıştı? Kahverengi bir damla ya da lekeyi her köşede aradı, ama bir şey bulamadı. Odanın dışına olduğu gibi, içine de un serpmesinin iyi olacağını düşündü - gerçi, uyurgezerliğinin kanıta gereksinmesi yoktu ya. Gezindiğini biliyordu - ve şimdi yapılması gereken şey bunun önüne geçmekti. Frank Elwood’dan yardım istemeliydi. Bu sabah uzayın o tuhaf çekim gücü azalmış görünüyordu, ama onun yerini daha da açıklanamaz bir başka duygu almıştı. Bulunduğu yerden uzaklara uçma yönünde içinde belli belirsiz, ısrarlı bir dürtü vardı, ama tam olarak hangi yöne uçmak istediği konusunda en ufak bir fikri yoktu. Sivri uçlu tuhaf figürü masanın üzerinden eline aldığında, kuzeyin çekim gücü birazcık kuvvetlenmiş geldi, ama o zaman bile, yeni ortaya çıkan, şaşırtıcı dürtü daha kuvvetliydi.

Dokuma tezgâhı tamircisinin zemin kattan gelen sızlanışlarına karşı kendi kendini yüreklendirmeye çalışarak, sivri uçlu figürü aşağıya, Elwood’un odasına götürdü. Tanrıya şükür, Elwood odasındaydı ve acelesi varmış gibi dolanıp duruyordu. Kahvaltı yapıp, yüksekokula gitmeden önce ancak kısa bir görüşme yapmaya yetecek kadar zaman vardı, bu yüzden Gilman, son gördüğü düşleri ve korkularını bir çırpıda anlatıverdi. Elwood, büyük bir yakınlık gösterdi ve bir şeyler yapılması gereğini kabul etti. Konuğunun süzülmüş, bitkin görünüşüne çok şaşırdı ve başkalarının önceki hafta fark ettikleri anormal güneş yanığı teninin farkına vardı. Ama, söyleyebileceği fazla bir şey yoktu. Gilman’ı uykuda gezinirken görmemişti ve acayip figürün ne olabileceği konusunda hiçbir fikri yoktu. Ama, Gilman’ın tam altında oturan Fransız-Kanadalıyı bir akşam Mazurewicz’le konuşurken görmüştü. Şunun şurasında sadece birkaç gün kalmış olan, cadıların toplanacağı gecenin yaklaşmasından nasıl fena halde korktuklarını birbirlerine anlatıyor ve mahvolmuş, zavallı genç adam hakkında acıma dolu sözler ediyorlardı. Desrochers -Gilman’ın odasının altındaki odanın

kiracısı- geceleri duyduğu ayakkabılı ve ayakkabısız ayak sesleriyle, bir gece Gilman'ın kapısının anahtar deliğinden gözetlemek üzere korka korka ve gizlice yukarı çıktığında gördüğü mor ışıktan söz ediyordu. Mazurewicz'e anlattığına göre, kapının çatlaklarında sızan bu ışığı gördükten sonra, gözetlemeye cüret edememişti. Ayrıca hafif bir sesle yapılan konuşmalar da vardı - ve bunu tarif etmeye kalkıştığında, sesi neredeyse duyulmaz bir fısıltıya dönüşmüştü.

Elwood, bu batıl inançlı yaratıkların böyle dedikodu yapmalarına neyin sebep olduğunu bilmiyordu, ama bir yandan Gilman'ın geç saatlere kadar oturmasının, uykusunda dolaşmasının ve konuşmasının, bir yandan da öteden beri korktukları cadıların toplanacağı gecenin yaklaşmış olmasının, hayal güçlerini harekete geçirmiş olduğunu sanıyordu. Gilman'ın uykusunda konuştuğu açıktı ve Desrochers'in anahtar deliğinden bu konuşmaları dinlemiş olmasının bu aldatıcı mor düş-ışığı fikrinin yayılmasına yol açtığı ortadaydı. Bu basit insanların duydukları acayip şeyleri hemen gördüklerini hayal etmekte üstlerine yoktur. Nasıl bir yol tutmak gerektiğine gelince - Gilman'ın Elwood'un odasına taşınması ve yalnız yatmaktan kaçınması yerinde olurdu. Uykusunda konuşmaya ya da ayağa kalkmaya kalkıştığında, Elwood, kendisi uyanıksa, onu uyandırırdı. En kısa zamanda da bir uzmana görünmeliydi. Bu arada, sivri uçlu figürü çeşitli müzelere ve bazı profesörlere gösterip, onu sokaktaki çöp kutularından birinde bulduklarını söyleyerek ne olduğunu anlamaya çalışacaklardı. Ayrıca, Dombrowski de duvardaki farelerin icabına bakmalıydı.

Elwood'un arkadaşlığından destek alan Gilman o gün derslere devam etti. Tuhaf dürtülerin etkisini hâlâ kuvvetle hissediyor, ama oldukça büyük bir başarıyla onları savıyordu. Boş bir ders saatinde, acayip figürü bazı hocalara gösterdiler; hepsi de büyük bir ilgi göstermekle birlikte, hiçbiri ne olduğunu ya da nereden gelmiş olabileceğini aydınlatamadı. Gilman o gece, Elwood'un, ev sahibine söyleyerek ikinci kattaki odasına getirtmiş olduğu bir divanda yattı ve haftalardır ilk defa rahatsızlık veren düşleri görmedi. Ama harareti hâlâ devam ediyor ve dokuma tezgâhı tamircisinin sızlanmaları sinirlerine dokunuyordu.

Bundan sonraki birkaç gün boyunca Gilman hiçbir hastalık belirtisi göstermemiş olmaktan büyük bir hoşnutluk duydu. Elwood'un dediğine göre, Gilman uykusunda hiç konuşmaya ya da yürümeye kalkışmamıştı; bu

arada da, ev sahibi her yere fare zehiri koyuyordu. Rahatsızlık veren tek şey, hayal güçleri ileri derecede uyarılmış olan batıl inançlı yabancıların dedikodularıydı. Mazurewicz sürekli olarak onu bir haç edinmesi gerektiğine ikna etmeye çalışıyordu, sonunda da, Peder Iwanicki tarafından kutsanmış olduğunu söylediği bir haçı zorla vermeye kalkıştı. Desrochers'in de söyleyecekleri vardı; Gilman'ın artık boş olan odasından Gilman'ın ayrılmasından sonraki ilk gün ve ikinci gün sakınımlı ayak sesleri duymuş olduğunda ısrar ediyordu. Bayan Dombrowski, Bütün Ölmüş Azizler Yortusundan bu yana ilk defa Esmer Jenkin'i görmüş olduğuna yemin ederken, Paul Choynski geceleri koridorlarda ve merdivenlerde sesler duyduğunu sanmıştı ve kapısının yavaşça yoklanmış olduğunu ileri sürüyordu. Ama Gilman böylesi saf söylentilere itibar etmedi ve metal haç, konuk olduğu odadaki dolaplardan birinin kolunda sallanıp durdu.

Gilman'la Elwood üç gün boyunca yöredeki müzeleri soruşturdularsa da hiçbir şey öğrenemediler. Ama gittikleri her yerde büyük bir ilgiyle karşılandılar; çünkü, ellerindeki nesnenin son derece yabancı oluşu, bilimsel meraka karşı büyük bir meydan okumaydı. Dışa doğru güneş ışınları gibi uzanan küçük kollardan biri kırılarak kimyasal analizi yapıldı. Profesör Ellery, tuhaf alaşımda platin, demir ve tellür buldu; ama bunlarla karışmış, atom ağırlığı yüksek en az üç element daha vardı ki, kimya bilimi bunların ne olduğunu söylemekten tamamen acizdi. Bilinen elementlerden hiçbirine karşılık gelmediği gibi, ilerde bulunabilecek elementler için periyotlar çizelgesinde ayrılmış boş yerlere de uymuyordu. Figür, Miskatonic Üniversitesi müzesinde sergileniyor olmakla birlikte, esrarı bugüne kadar çözülememiştir.

27 Nisan sabahı, Gilman'ın konuk olduğu odada yeni bir fare deliği ortaya çıktı, ama Dombrowski gündüz teneke çakarak kapattı. Zehirin etkisi olmamış olmalıydı ki, duvarlardaki tırmalama ve koşuşturma sesleri pek öyle azalmamıştı.

O gece Elwood, geç saatlere kadar dışardaydı ve Gilman onu bekliyordu. Odada tek başınayken -özellikle de, düşlerine giren iğrenç yaşlı kadını akşamın alacakaranlığında görmüş olduğunu sanıyorken- uykuya dalmak istemiyordu. Kadının kim olduğunu ve bakımsız, pis bir avlunun girişindeki çöp yığınında, takırdayan teneke kutunun yanında ne yaptığını merak etti. Hayalinin ona oynadığı bir oyun olabilirdi, ama Gilman'a kocakarı kendisini fark etmiş ve kötü bakışlarla süzmüş gibi geldi.

Ertesi gece, iki genç kendilerini fena halde yorgun hissediyor, gece olduğunda kütük gibi uyuyacaklarını biliyorlardı. Akşam, Gilman’ın zihnini tamamen, belki de kendisine zarar verecek ölçüde işgal eden matematik incelemelerini tartışıp eski büyü ve söylencelerle esrarengiz bir şekilde olası gözüken bağlar üzerine fikir yürüttüler uykulu uykulu. Yaşlı Keziah Mason’dan söz ettiler ve Elwood, yaşlı kadının tuhaf ve önemli bilgilerle karşılaşmış olması gerektiğini düşünmekte Gilman’ın çok haklı olduğunu kabul etti. Cadıların bu gizli mezhepleri, çoğu kez unutulmuş, çok çok eski çağlardan kalma şaşırtıcı gizleri koruyup kuşaktan kuşağa aktarırdı; Keziah’ın, boyutlar kapısından geçme sanatını gerçekten öğrenmiş olması hiç de olanaksız gözükmüyordu. Söylenceler, cadıların hareketini engellemede maddi engellerin yararsızlığını ortaya koyuyordu ve geceleri süpürgesine binmiş uçan cadılarla ilgili eski masalların ardında nelerin yattığını kim bilebilirdi?

Sadece matematik alanındaki çalışmalarıyla günümüzün bir öğrencisinin benzer bir güce ulaşıp ulaşamayacağı ise görülecekti. Gilman, başarının tehlikeli ve öngörülemez sonuçlara yol açabileceğini kabul ediyordu; çünkü, yanı başımızda yer alan ama normalde ulaşılmaz bir boyutu dolduran tehlikeleri kim önceden bilebilirdi ki? Öte yandan kimbilir ne ilginç, ne tuhaf şeyler görülürdü! Uzayın belli kuşaklarında zaman olamazdı ve böyle bir kuşağa girip orada kalan kişi sonsuza kadar yaşlanmaz, kendi kuşağına ya da benzer bir kuşağa girdiği anlardaki hafif organik metabolizma ya da bozunma dışında bir bozunmaya uğramazdı. İnsan, örneğin zamanın olmadığı bir boyuta girip, dünya tarihinin çok eski devirlerinde, eskisi kadar genç olarak, ortaya çıkabilirdi.

Bugüne kadar herhangi bir insanın bunu başarıp başaramamış olduğunu kestirmek pek kolay değildi. Eski söylenceler bulanık ve belirsizdi ve tarihin eski dönemlerinde yasak uçurumları aşma yönündeki tüm çabalar, dışarıdan gelen varlıkların ve ulakların tuhaf ve korkunç ittifaklarıyla anlaşılmaz bir hal almış gibi görünüyordu. Gizli ve korkunç güçlerin temsilcisi ya da ulağı olan o çok eski figür vardı: Cadı mezhebinin ‘Kara Adam’ı ve *Necronomicon*'un ‘Nyarlathotep’i. Sonra, o şaşırtıcı, ikinci dereceden ulaklar ya da aracılar sorunu vardı: Söylencelerin cadıların yardımcı cinleri olarak betimledikleri yarı hayvanlar ve acayip melezler. Gilman’la Elwood kendilerini daha fazla tartışamayacak kadar yorgun hissederek yataklarına girdiklerinde, Joe Mazurewicz’in yarı sarhoş

sendeleyerek eve döndüğünü duydular ve sızlar gibi okuduğu duaların yabanıllığından korkuyla ürperdiler.

O gece Gilman, yine mor ışığı gördü. Düşünde bölmelerden gelen tırmalama ve kemirme seslerini duydu ve birinin beceriksizce kilidin mandalıyla oynadığını düşündü. Sonra halı kaplı döşeme üzerinde yürüyerek yaklaşan yaşlı kadınla küçük, tüylü şeyi gördü. Acuzenin suratı insani olmayan bir sevinçle aydınlanmıştı, sarı dişli küçük canavarsa odanın diğer tarafındaki divanda derin bir uykuya dalmış olan Elwood'u işaret ederken alay eder gibi kıkırdadı. Gilman, korkudan felç olmuştu, bağıramadı bile. Daha önce olduğu gibi iğrenç kocakarı Gilman'ı omuzlarından kavradı ve birden yatağından dışarı çekerek boşluğa sürükledi. Yine çığlıklarla dolu sonsuz sayıda uçurumdan yıldırım hızıyla geçti ve bir an sonra, her tarafta eski evlerin küf bağlamış, pis kokulu duvarlarının yükseldiği, karanlık, çamurlu dar bir sokakta olduğu düşüncesine kapıldı.

Biraz ilerde, önceki düşte gördüğü kara adam uzun bir elbise giyinmiş halde duruyor, daha yakın bir mesafedeki yaşlı kadın sırıtarak emreder gibi el ediyordu. Esmer Jenkin, sevgi gösterileriyle ve oynaşarak kara adamın, çamurun büyük ölçüde gizlediği topuklarına sürünüyordu. Sağ tarafta, kara adamın sessizce işaret ettiği karanlık bir kapı aralığı vardı. Sırıtıp duran kocakarı, pijamasının yeninden çekip Gilman'ı peşi sıra sürükleyerek bu geçide atıldı. Uğursuz bir şekilde gıcırdayan ve yaşlı kadının zayıf mor bir ışıkla aydınlattığı pis pis kokan merdiven basamakları vardı; basamaklar bir sahanlığa açılan kapıyla son buluyordu. Yaşlı kadın mandalla oynadı ve itip kapıyı açtıktan sonra, eliyle Gilman'a beklemesini işaret ederek karanlık geçitte gözden kayboldu.

Genç adamın fazlasıyla hassaslaşmış kulaklarına korkunç, boğuk bir çığlık çalındı ve hemen ardından acuze ortaya çıkarak, elinde taşıdığı küçük, baygın bir bedeni, taşımasını emreder gibi düşteki adamın kucağına attı. Bu bedenin görüntüsü ve yüzündeki ifade büyüyü bozdu. Gilman, hâlâ bağıramayacak kadar şaşkın, hiçbir şey düşünmeden kendini paldır küldür merdivenlerden aşağı, dışardaki çamura attı; ancak orada beklemekte olan kara adam yolunu keserek boğazını sıktı. Bilincini yitirirken, uzun dişli, fareye benzer anormal yaratığın zayıf, tiz kıkırdama sesini duydu.

Yirmi dokuzu sabahı Gilman tam bir dehşetin içine uyandı. Daha gözlerini açar açmaz bir şeylerin müthiş yanlış olduğunu anladı; çünkü,

yeniden kendi eğik duvarlı, eğik tavanlı tavan arası odasına getirilerek bozulmamış yatağın üzerine sere serpe atılmıştı. Boğazı fena halde ağrıyordu ve doğrulup oturmaya kalktığında, giderek artan bir korkuyla ayaklarının ve pijama pantolonunun arka kısmının kurumuş çamur lekeleri içinde olduğunu gördü. O an için kafası pek yerinde değildi, ama en azından uykuda gezmiş olduğunu biliyordu. Elwood, onu duyup durduramayacak kadar derin bir uykuya dalmış olmalıydı. Zeminde, karmakarışık çamur izleri vardı, ama bu izlerin kapıya kadar gitmiyor olması çok tuhaftı. Gilman bu izlere ne kadar çok bakarsa, gözlerine o kadar tuhaf göründüler; çünkü zeminde kendi ayak izlerine ilaveten bazı küçük, neredeyse yuvarlak -iki parçalı olmaları dışında büyük bir sandalye ya da masanın ayak izini andıran- izler bulunuyordu. Ayrıca yeni bir fare deliğinden çıkan ve yeniden oraya dönen bazı tuhaf, çamurlu fare izleri de vardı. Sendeleyerek kapıya gidip de kapının dışında hiçbir iz olmadığını görünce büyük bir şaşkınlığa düştü ve delirmekte olduğu korkusu yüreğini dağladı. İğrenç düşünü ne kadar anımsarsa o kadar dehşete düşüyordu ve Joe Mazurewicz'in iki kat aşağıda kasvetli bir sesle ilahiler okuduğunu duymak umutsuzluğunu artırıyordu.

Aşağıya inerek hâlâ uyumakta olan Elwood'u uyandırdı ve kendini ne durumda bulduğunu anlatmaya başladı; ama Elwood ne olup bittiğini bir türlü anlayamıyordu. Gilman'ın nereye gitmiş olabileceği, koridorda iz bırakmadan nasıl kendi odasına dönmüş olduğu ve tavan arası odasında masa sandalye izlerini andırır izlerin onunkilerle nasıl karıştığı tahmin edilebilecek gibi değildi. Sonra, bir de, sanki kendi kendini boğmaya çalışmış gibi, boğazındaki şu koyu, mor izler vardı. Elini bu izlerin üzerine koydu, ama yaklaşık olarak bile uymadığını gördü. Konuşurlarken, gecenin karanlık ilk saatlerinde başının üzerindeki odadan müthiş tıkırtılar duymuş olduğunu söylemek üzere Desrochers damladı. Hayır, geceyarısından sonra kimse merdivenlerden çıkmamıştı, ama geceyarısından önce tavan arasından hafif ayak sesleri gelmiş ve birinin dikkatle merdivenlerden inen hiç hoşlanmadığı ayak seslerini duymuştu. Arkham için yılın en kötü günlerinde olduklarını söylemeyi de ihmal etmedi. Genç adam, Mazurewicz'in kendisine verdiği haçı boynuna assa iyi ederdi. Gündüzleri bile emniyetli değildi, şafaktan sonra evde tuhaf sesler duyulmuştu - zayıf, çocukça bir ses alelacele susturulmuştu.

Gilman o sabah adeta düşünmeden derslere girdi, ama kafasını bir türlü konulara veremiyordu. Büyük bir kaygı ve beklenti içindeydi; yok edici bir

darbenin inmesini bekler gibiydi. Öğle yemeğini üniversite kantininde yedi; tatlısını beklerken yanındaki sandalyeden bir gazete aldı. Ama, tatlısını asla yiyemedi; çünkü gazetenin ilk sayfasında gördüğü bir şeyle eli ayağı çözüldü, gözleri yuvalarından dışarı uğradı ve hesabı ödeyerek, sendeleye sendeleye Elwood'un odasına dönecek gücü kendinde zor buldu.

Evvelsi gece, Orney's Pasajı'nda tuhaf bir kaçırılma olayı cereyan etmiş, AnastasiaWolejko adlı aptal görünüşlü bir çamaşırcı kadının iki yaşındaki oğlu sırra kadem basmıştı. Anlaşıldığına göre anne, bir süreden beri bundan korkmaktaymış, ama ileri sürdüğü nedenler o kadar gülünçmüş ki, kimse bunları ciddiye almamış. Dediğine göre, Martın başlarından beri zaman zaman Esmer Jenkin'i o civarda görüyor ve suratındaki ifadeyle kıkırdamalarından Mayıs arifesindeki cadılar toplantısında kurban edilmek için küçük Ladislas'ın seçildiğini biliyormuş. Komşusu Mary Czanek'ten çocukla aynı odada yatarak onu korumasını istemiş, ama Mary buna cesaret edememiş. Polise gitmemişti, çünkü onlar asla böyle şeylere inanmazlardı. Kendini bildi bileli, her yıl çocuklar böyle götürülüyordu. Ve arkadaşı Pete Stowacki de yardım etmezdi, çünkü çocuğun yolundan çekilmesini istiyordu.

Ama Gilman'ı asıl soğuk soğuk terleten, geceyarısından hemen sonra pasajın girişinin yakınından geçen iki cümbüşçünün ifadesiydi. Sarhoş olduklarını kabul ediyorlardı, ama her ikisi de çılgın giyimli üç kişinin karanlık pasaja girdiğini gördüklerine yemin ediyordu. Uzun bir elbise giyinmiş dev gibi bir zenci, paçavralar içinde ufak tefek, yaşlı bir kadın ve gece kıyafetiyle genç bir beyaz adam. Ehlileştirilmiş bir fare zencinin ayaklarına sürtünerek çamurda oynaşıp dururken, yaşlı kadın genç adamı çeke çeke götürüyordu.

Gilman bütün öğleden sonra şaşkın şaşkın oturdu -bu arada gazeteleri okumuş ve korkunç tahminler yürütmüş olan Elwood- eve döndüğünde onu bu durumda buldu. Bu defa etraflarında son derece ciddi bir şeylerin dönmekte olduğundan kuşku duyulamazdı. Karabasanların kuruntularıyla nesnel dünyanın gerçekleri arasında korkunç ve düşünülmez bir ilişki şekillenmeye başlıyordu; ancak çok dikkatli ve uyanık davranmakla daha dehşet verici gelişmelerin önü alınabilirdi. Gilman er veya geç bir uzmana görünmek zorundaydı, ama bütün gazetelerin çocuk kaçırılması olayıyla ilgilendiği şu sıralar değil.

Gerçekte ne olup bittiği, insanı çıldırtacak kadar şüpheliydi ve bir süre için hem Gilman, hem Elwood fısıltıyla en korkunç türden kuramlar geliştirdiler. Yoksa, Gilman farkına varmadan uzay ve boyutlarıyla ilgili çalışmalarında sandığından daha mı fazla başarılı olmuştu? Bizim dünyamızın dışına çıkarak tahmin edilemez ve düşünülemez noktalara mı varmıştı? Kötü ruhların etkisi altında yabancılaştığı geceler -bir yerlere gitmişse- nerelere gitmişti? Gürleyen, alacakaranlık uçurumlar -yeşil yamaç - trabzanlı taraça - yıldızlardan çeken güçler - en sondaki kara girdap - kara adam - çamurlu sokak ve basamaklar - yaşlı cadı ve uzun dişli, tüylü korkunç şey - kabarcık yığınları ve küçük çokyüzlü - tuhaf güneş yanığı - bilekteki yara - açıklanamayan figür - çamurlu ayaklar - boğazındaki morartılar - batıl inançlı yabancıların öykü ve korkuları - tüm bunlar ne anlama geliyordu? Böyle bir olay ruh sağlığı kurallarıyla ne ölçüde bağdaşırdı?

O gece ikisi de gözlerini kırpmadı, ama ertesi gün derste uyukladılar. Nisanın 30'uydu ve akşam karanlığının çökmesiyle bütün yabancıların ve batıl inançlı yaşlı insanların korktukları o korkunç, cadıların toplanma günü başlamış olacaktı. Mazurewicz saat altıda eve geldi ve fabrikadakilerin, büyücülerin toplantısının Meadow Hill’in ötesindeki karanlık dere yatağında, beyaz bir taşın dikili olduğu ot bitmeyen tuhaf bir yerde yapılacağını fısıltılarla anlattıklarını söyledi. Hatta bazıları bunu polise de anlatıp kayıp çocuk Wolejko’yu orada aramalarını önerdiler, ama bir şey yapılabileceğine inanmıyorlardı. Joe, zavallı genç adamın nikel zincirli haçı boynuna takması konusunda ısrar etti ve Gilman adamın kaprisine boyun eğerek haçı boynuna takıp gömleğinin içine sarkıttı.

Alt kattaki dokuma tezgahı tamircisinin dualarının sakinleştirdiği iki genç, gecenin geç saatlerinde uyuklayarak sandalyelerinde oturmaktaydılar. Başı önüne düşerken Gilman’ın olağanüstü keskinleşmiş kulaklarına eski evdeki gürültülerin ötesinde o korkulan hafif mırıltı çalındı. Necronomicon'daki ve Kara Kitap’taki şeylerle ilgili sağlıksız anılar su yüzüne çıktı ve Gilman kendini, büyücüler toplantısının en karanlık merasimlerine ait olduğu söylenen ve kaynağı bizim anladığımız zaman ve uzayın dışında bulunan iğrenç bir ahenkle salınır buldu.

Gilman, anında ne dinlemekte olduğunu kavradı - uzak karanlık vadide toplanmış olanların, monoton bir ses tonuyla söylediği murdar şarkılardı bunlar. Peki, onların ne beklediklerini nasıl bu kadar iyi biliyordu?

Nahab'la çömezinin siyah horozla siyah keçinin ardından ağzına kadar dolu kaseyi ne zaman taşıyacaklarını nasıl biliyordu? Elwood'un uykuya daldığını gördü ve seslenip uyandırmak istedi. Ama bir şey sesinin çıkmasını engelledi. Kendine hakim değildi. Yoksa sonunda kara adamın kitabını imzalamış mıydı?

Sonra ateşli, anormal işitme duyusu ta uzaklardan rüzgarın taşıdığı sesleri yakaladı. Tepeler, tarlalar, sokaklar aşarak millerce uzaktan geliyordu, ama yine de bu sesleri tanıdı. Ateşler yakılmış, dansçılar danslarına başlamış olmalıydılar. Oraya gitmekten kendini nasıl alıkoyacaktı? Ne, onu ağa düşürmüştü? Matematik- halkbilim - ev - yaşlı Keziah - Esmer Jenkin ...ve şimdi duvarda yatağına yakın yeni bir fare deliğinin bulunduğunu gördü. Uzaklardan gelen monoton seslerle Joe Mazurewicz'in yakından gelen dualarından başka bir ses daha duyuldu - bölmelerden gelen sinsi, kararlı bir tırmalama sesi. Elektrik ışığının sönmemesini diledi. Sonra, fare deliğinde uzun dişli, sakallı ufak suratı -yaşlı Keziah'a şaşılacak derecede benzediğini en sonunda kavradığı kahrolası ufaksuratı- gördü ve kapının mandalıyla usulca oynandığını duydu.

Haykırışlarla dolu alacakaranlık uçurumlar önünde şimşek gibi çaktı ve yanardöner kabarcıklı şekilsiz yığınlar karşısında kendini çaresiz hissetti; ilerde kaleidoskopik çokyüzlü çalkalanan boşlukta hızla seğirtiyor, sesler tarifsiz, dayanılmaz bir doruk noktasına yaklaşılmakta olduğunu haber verir gibi yükselip hızlanıyordu. Neyin gelmekte olduğunu biliyor gibiydi - kozmik titreşiminde maddi dünyaların gerisinde yatan en ilkelinden en gelişmişine uzay-zaman kaynaşmasının yoğunlaşacağı ve bazen varlığın her katmanına sızarak bazı korkulan dönemlerin dünyalarına iğrenç bir anlam kazandıran ölçülü yansımalara yol açacak olan cadılar töreninin acayip ritim patlamasıydı bu.

Ama tüm bunlar anında yok oldu. Şimdi yeniden eski kitaplarla dolu alçak sandıkların, masa ve peykenin, acayip nesnelerin bulunduğu, bir tarafında üçgen biçimi dipsiz bir uçurum olan, mor bir ışığın aydınlattığı, eğik zeminli, sıkıntılı odadaydı. Masanın üzerinde küçük, beyaz bir beden -çıplak ve baygın bir erkek çocuğu- yatıyordu; masanın öte tarafındaysa, sağ elinde garip saplı, parıl parıl parlayan bir bıçak; sol elinde üzerine garip resimler oyulmuş zarif kulplu ve acayip boyutlu donuk renkli bir metalden bir kase tutan ve bakışlarında öfke okunan korkunç, yaşlı kadın duruyordu. Çatlak bir sesle, Gilman'ın anlamadığı bir dilde, ama *Necronomicon'* da

sakınımla sözü edilen bir şeye benzeyen bir ayini monoton bir makamla okuyordu.

Sahne aydınlanırken Gilman kocakarının öne doğru eğilip boş kaseyi masanın üzerinden ileri doğru uzattığını gördü - ve kendine hakim olamayarak uzanıp kaseyi iki eliyle birden tuttu; bunu yaparken onun oldukça hafif olduğunu fark etti. Aynı anda da, Esmer Jenkin'in iğrenç görüntüsü sol tarafındaki üçgen biçimi karanlık deliğin ağzında beliriverdi. Kocakarı kocaman, tuhaf bıçağı küçük, beyaz kurbanın üzerinde, sağ kolunun kalkabileceği kadar yükseğe kaldırırken, Gilman'a kaseyi belli bir konumda tutmasını işaret etti. Uzun dişli, tüylü şey bilinmeyen bir ayinin devamı niteliğinde bir şeyler gevelerken, cadı çatlak bir sesle iğrenç yanıtlar verdi ona. Gilman içini ezen, şiddetli bir tiksintinin beynini ve bedenini felce uğrattığını hissetti; kaseyi tutan elleri gevşedi. Bir saniye sonra, aşağı doğru inen bir bıçak büyüyü tamamen bozdu ve bu korkunç işi durdurmak için ellerini çılgınca ileri uzatırken, dalga dalga yankılanan büyük bir şangırtıyla kaseyi düşürdü.

Bir anda masanın etrafından dolanarak, eğimli zemini aştı, yaşlı kadının pençelerinden burkarak aldığı bıçağı fırlatıp üçgen biçimi dar deliğin kenarına attı. Ama bir anda iş tersine döndü; çünkü, yaşlı kadının buruş buruş suratı çılgınca bir öfkeyle çarpılırken, kanlı pençeleri bir mengene gibi boğazına kenetlendi. Ucuz haçın zincirinin boğazına sürtündüğünü hissetti ve bu nazik anda bu nesnenin görünmesinin kötü yaratığı nasıl etkileyeceğini merak etti. Kadın insanüstü bir kuvvete sahipti, o boğazını sıkmaya devam ederken, güçbela elini gömleğinin içine soktu ve zincirinden çekerek metal sembolü ortaya çıkardı.

Haçı gören cadı paniğe kapılarak ellerini gevşetti, bu da Gilman'a onlardan tamamen kurtulma fırsatı verdi. Çelik gibi pençeleri boğazından çekti; kadının pençeleri yeni bir güçle tekrar boğazına sarılmasaydı acuzeyi sürükleyip delikten fırlatacaktı. Bu sefer aynıyla karşılık vermeye karar verdi ve o da ellerini acuzenin boğazına doğru uzattı. Kadın daha onun ne yaptığını görmeden, haçın zincirini boğazına geçirdi ve bir anda soluğunu kesecek kadar sıktı. Kadın umutsuzca çırpınırken, Gilman bir şeyin topuğunu ısırmakta olduğunu hissetti ve Esmer Jenkin'in kadının yardımına koşmuş olduğunu gördü. Güçlü bir tekmeyle pis yaratığı delikten aşağı fırlattı ve onun çok aşağılarda bir yerlerde inleyip sızlandığını duydu.

Kocakarıyı öldürüp öldürmediğini bilmiyordu ama zeminde, düştüğü yerde bıraktı. Arkasını döndüğünde, masanın üstünde gördüğü şeyle aklı başından gidecek gibi oldu. Cadı Gilman'ın boğazını sıkarken, adaleli ve son derece mahir dört küçük ele sahip Esmer Jenkin, çocukla meşgul olmuş ve Gilman'ın bütün çabaları boşa gitmişti. Kurbanın göğsüne inmesini engellediği bıçağın yapacağı şeyi, tüylü küfrün dişleri bileğine yapmıştı - ve daha önce yere düşmüş olan kase, şimdi cansız küçük bedenin yanında dolu duruyordu.

Düş-sayıklamasında Gilman, sonsuz uzaklıktan gelen müthiş yabancı ritimli şarkıları duydu ve anladı ki, kara adam oradaydı. Karmakarışık anılar matematikle karıştı ve normal dünyaya ilk defa yardımsız dönmesini sağlayacak açıların bilinçaltında bulunduğuna inandı. Kendi odasının üzerindeki evvelden beri sıkı sıkıya kapalı güvercinlikte bulunduğundan emindi, ama eğimli zemininden ya da çoktandır kapalı çıkış kapısından çıkıp çıkamayacağından o kadar emin değildi. Ayrıca bir düş-güvercinlikten kaçış onu sadece aradığı gerçek yerin anormal bir izdüşümü olan bir düş-eve getirmez miydi? Tüm deneylerindeki düşle gerçek arasındaki ilişki konusunda tam bir şaşkınlık içindeydi.

Karanlık uçurumlardan geçiş korkunç olacaktı; çünkü, büyücüler toplantısından gelen şarkıların ritmi salınımlar yaratacak ve ölesiye korktuğu, nabız gibi atan şimdiye kadar perdelenmiş kozmik sesi duymak zorunda kalacaktı. Şimdi bile, temposu nedeniyle kuşku duymasına neden olan anormal bir sarsıntıyı sezmekteydi. Bu ses büyücülerin toplandığı zamanlarda her zaman yükselir ve adsız törenlerin başlatılması için bütün dünyalara ulaşırdı. Büyücü toplantılarındaki şarkıların yarısı, nabız gibi attığı hafiften duyulan ve uzayı doldurduğu haliyle duymaya hiçbir dünyevi kulağın dayanamayacağı bu tondaydı. Gilman, içgüdülerinin kendisini uzayın doğru noktasına döndürebileceğine güvenip güvenemeyeceğini de merak etti. Uzak bir gezegenin yeşil bir ışıkla aydınlanmış yamacına, galaksinin ötesinde bir yerlerdeki vantuzlu canavarların kentine hakim mozaiklerle süslenmiş bir taraçaya ya da bilinçsiz şeytan-sultan Azathoth'un hüküm sürdüğü Kaos'un helezonik karanlık girdaplarının sonsuz boşluğuna gitmeyeceğinden nasıl emin olabilirdi?

Dalışa geçmesinden hemen önce, mor ışık sönerek onu zifiri karanlıkta bıraktı. Cadı - yaşlı Keziah - Nahab - bu, onun öldüğü anlamına geliyor olmalıydı. Gilman, bilinmez derinliklerden gelen ve büyücüler toplantısının

uzaktan uzağa duyulan şarkılarıyla uçurumda bir yerlerde bulunan Esmer Jenkin'in sızlanmalarına karışan daha vahşi, başka bir inleme duyduğunu sandı. Joe Mazurewicz - şimdi açıklanamaz bir zafer çığlığına dönüşen, Sürünen Kaos'a karşı okunan dualar - ateşli düş girdaplarının sınırlarını aşan acı gerçeklerin dünyaları - İa! Shub-Niggurath! Bin Oğlaklı Keçi ...

Gilman'ı şafaktan çok önce, garip açılı eski tavan arası odasının döşemesinde buldular; çünkü, müthiş bir çığlık Desrochers'in, Choynski'nin, Dombrowski'nin ve Mazurewicz'in derhal oraya koşmalarına yol açmış, sandalyesinde derin bir uykuya dalmış olan Elwood'u bile uyandırmıştı. Gilman yaşıyordu ve açık olan gözleri bir noktaya takılı kalmıştı, ama bilinci pek yerinde değildi. Boğazında katil ellerin bıraktığı izler, sol topuğunda derin fare ısırıkları vardı. Giysileri fena halde örselenmişti ve Joe'nun haçı kayıptı. Elwood, arkadaşının uyurgezerliğinin aldığı yeni şekil üzerine akıl yürütmeye bile korkarak tir tir titredi. Mazurewicz, dualarına yanıt olarak aldığını söylediği bir 'işaret' yüzünden çok şaşkın görünüyordu ve eğik bölmenin öte tarafından bir farenin ciyaklayan, sızlanan sesi duyulduğunda çılgınca haç çıkardı.

Genç adamı, Elwood'un odasındaki divana yatırdıktan sonra, -sıkıntı yaratabilecek öyküleri sağda solda anlatmayacak olan- Dr. Malkowski'yi çağırttılar; doktor Gilman'a doğal uyku haline benzer bir rahatlama veren iki iğne yaptı. Gün içerisinde hasta zaman zaman bilincine kavuştu ve Elwood'a fısıltıyla en son gördüğü düşleri bölük pörçük anlattı. Bu, çok zahmetli bir işti ve daha başlangıçta yeni ve çok rahatsız edici bir gerçeği ortaya çıkardı.

Gilman'ın son zamanlarda anormal derecede hassaslaşmış kulakları şimdi küp gibi sağırdı. Acele yeniden çağrılan Dr. Malkowski, Elwood'a insan havsalasının alamayacağı ya da dayanılması olanaksız çok güçlü bir sesin etkisiyle genç adamın her iki kulak zarının da patlamış olduğunu söyledi. Şu son birkaç saat içerisinde bütün Miskatonic vadisini ayağa kaldırmadan, böyle bir sesin genç adamın kulağına nasıl ulaşmış olduğu ise hekimin açıklayabileceği bir şey değildi.

Elwood, karşılıklı konuşmanın kendine düşen bölümlerini kağıda yazdı; böylece oldukça kolay bir iletişim yolu bulunmuş oldu. İkisi de bu karışık işten bir şey anlamıyorlardı, bu yüzden üzerinde ne kadar az düşünürlerse o kadar iyi olacağına karar verdiler. Ayrıca, bir başka ev bulur bulmaz bu lanetli, eski evden ayrılma hususunda anlaştılar. Akşam gazetelerinde,

Meadow Hill’in ötesindeki dere yatağında cümbüş yapan bazı tuhaf insanlara polisin şafaktan hemen önce baskın yaptığı haberleri yer alıyor ve beyaz taşın çok eski zamanlardan beri bir batıl inanç konusu olduğu anlatılıyordu. Hiç kimse yakalanamamıştı, ama çil yavrusu gibi dağılan kaçaklar arasında dev gibi bir Zenci görülmüştü. Bir başka sütunda, kayıp çocuk Ladislav Wolejko’nun izine rastlanmadığı yazılıydı.

Dehşetin en büyüğünü o gece yaşadılar. Elwood bunu asla unutamayacaktı ve bu olay sonunda içine düştüğü ruhsal çöküntü nedeniyle o yarıyıl bir daha okula devam edemedi. Bütün akşam, bölmelerdeki farelerin sesini duyduğunu düşünmüş, ama pek önemsememişti. Sonra, her ikisi de yattıktan çok sonra, yürek paralayıcı çığlıklar duyulmaya başladı. Elwood ayağa fırladı, ışığı yakıp konuğunun yattığı divana koştu. Konuğu, sanki tarifsiz işkenceler görüyormuş gibi, insani olamayacak sesler çıkarıyordu. Gilman yatak örtülerinin altında kıvranıyordu ve büyük bir kan lekesi battaniye üzerinde yayılmaya başlamıştı.

Elwood, dokunmaya pek cesaret edemedi, ama Gilman’ın çığlıkları ve kıvranması yavaş yavaş dindi. Bu arada, Domb-rowski, Choynski, Desrochers, Mazurewicz ve üst kattaki kiracı kapının önüne doluşmuşlar ve mal sahibi Dr. Malkowski’ye telefon etmesi için karısını geri göndermişti. Kanlı yatak örtülerinin altından birdenbire fareye benzer kocaman bir şey atlayıp, yakındaki yeni açılmış bir deliğe seğirttiğinde herkes çığlığı bastı. Doktor gelip, üzerindeki korkunç örtüleri kaldırdığında Gilman ölmüştü.

Gilman’ı neyin öldürmüş olduğunu ima etmekle yetinmemek çok barbarca olurdu. Gövdesine gerçek bir tünel açılmıştı - bir şey, yüreğini yiyip bitirmişti. Fare zehirleme işinde uğradığı başarısızlıktan çılgına dönen Dombrowski, bütün kira kontratlarını bir yana atıp, bir hafta içinde, eski kiracılarıyla birlikte Walnut Sokağındaki daha pis, ama daha az eski bir eve taşındılar. Bir süre için Joe Mazurewicz’i sakinleştirmekte çok zorlandılar, çünkü çok derin düşüncelere dalmış olan dokuma tezgahı tamircisi hiç ayık gezmiyor, sızlanır gibi mırıl mırıl hayaletlerden ve korkunç şeylerden söz ediyordu boyuna.

Öyle anlaşılıyor ki, o son korkunç gece Joe, Gilman’ın yatağından yakındaki fare deliğine uzanan kanlı fare izlerine bakmak için durmuştu. Halının üzerindeki izler pek belirgin değildi, ama halının kenarıyla süpürgelik arasında zeminin çıplak olduğu bir bölüm vardı. Mazurewicz orada korkunç bir şey bulmuştu -ya da bulduğunu düşünmüştü, çünkü,

izlerin yadsınamaz tuhaflığına karşın, hiç kimse onunla aynı fikirde değildi. Zemindeki izlerin pek de fare izine benzemediği kesindi ama, Choynski ve Desrochers bile bunların dört küçük insan elinin izi olduğunu kabule yanaşmadılar.

Evi bir daha kimse kiralamadı. Dombrowski terk eder terk etmez evin üzerine tam bir harabe havası çökmeye başladı; insanlar buradan hem eski kötü ünü yüzünden hem de şimdi ortaya çıkan pis koku yüzünden çekiniyorlardı. Belki de, eski mal sahibinin fare zehirleri en sonunda işe yaramıştı; Dombrowski'nin bırakmasından sonra ev, çok geçmeden komşuları için tam bir sıkıntı kaynağı haline geldi. Sağlık görevlileri pis kokuyu doğuya bakan tavan arası odasının üstündeki ve yanındaki kapalı alanlara kadar izlediler ve içerideki ölü farelerin sayısının çok fazla olduğuna hükmettiler. Çok uzun zamandır sıkı sıkıya kapalı olan bu yerlerin duvarlarını yıkıp dezenfekte etmeye değmeyeceğine karar verdiler, çünkü nasıl olsa çok geçmeden koku kaybolurdu, hem zaten buralar standartlara titizlikle uyulmasını gerektiren bir yöre değildi. Elbette, Mayıs Arifesinden ve Bütün Ölmüş Azizler Yortusundan hemen sonra Cadı-Evi'nin yukarı katlarından gelen açıklanamaz pis bir kokuyla ilgili kuşkulu öyküler yörede hep anlatılıp durdu. Komşular durumu sessizce kabullendiler -ama pis kokuyu da evin hanesine yazdılar. Sonuna doğru, yapı müfettişleri evin konut olarak kullanılamayacağı hükmünü verdiler.

Gilman'ın düşleriyle onlara eşlik eden koşullar hiçbir zaman açıklanamadı. Bu olayla ilgili düşünceleri bazen tam bir delilik derecesine varan Elwood, ertesi sonbahar yüksekokula döndü ve bir sonraki Haziranda mezun oldu. Kentteki hayalet dedikodularının azalmış olduğunu gördü ve -terk edilmiş ev ayakta kaldığı sürece bir hayaletin kıkır kıkır güldüğü zaman zaman ileri sürülmüşse de- Gilman'ın ölümünden sonra ne yaşlı Keziah'ı ne de Esmer Jenkin'i gördüğünü söyleyen çıkmıştı. Ertesi yıl, eski dehşetlerle ilgili dedikodular birdenbire yeniden alevlendiğinde Elwood allahtan ki Arkham'da değildi. Bu söylentiler elbette daha sonra kulağına ulaştı ve birçok karanlık ve karmaşık tahminde bulunarak anlatılmaz işkenceler çekmesine yol açtı, ama bunlar çok yakında ortaya çıkacak olan bazı görüntülerin yanında hiç kalırdı.

1931 Martında bir fırtına boş Cadı-Evi'nin çatısını uçurup, bacasını yıktı, öyle ki, çok miktarda ufalanmış tuğla, kararmış, yosun bağlamış çatı kaplama malzemesi, çürümüş tahta ve kalas güvercinliğin üzerine çöküp,

tabanını parçaladı. Bütün tavan arası yukardan dökülen yıkıntılarla dolmuştu, ama kaçınılmaz son binayı tümüyle yerle bir edinceye kadar hiç kimse bu döküntülere el sürme zahmetine katlanmadı. Bu son aşamaya Aralık ayında ulaşıldı ve Gilman'ın eski odası gönülsüz, kaygılı işçiler tarafından temizlendiğinde dedikodular başladı.

Çöken eski eğik tavanının döküntüleri arasında görülen bazı şeyler yüzünden işçiler işi bırakıp polis çağırdılar. Daha sonra polisler de sorgu memuruyla üniversiteden birçok profesörü çağırdılar. Fena halde ezilmiş, parçalanmış olmalarına karşın yine de insan kemiği oldukları kolayca anlaşılan kemikler vardı ve çok yakın zamanlara ait olmaları, gizlenmiş olabilecekleri tek yer olan alçak, eğik zeminli güvercinliğin çok eski zamanlarda hiç kimsenin giremeyeceği şekilde sıkı sıkıya kapatılmış olmasıyla şaşırtıcı bir zıtlık oluşturuyordu. Adli tıp hekimi bu kemiklerden bazılarının küçük bir çocuğa, -çürümüş kahverengi bir kumaşla karışık durumda bulunan- diğer bazı kemiklerinse, ilerlemiş yaşı nedeniyle beli bükülmüş oldukça ufak tefek bir kadına ait olduğuna karar verdi. Yığının dikkatle araştırılması, döküntülerin içinde ufak ufak birçok fare kemiğiyle, ateşli tartışmalara yol açacak şekilde küçük dişler tarafından kemirilmiş daha eski fare kemiklerinin bulunduğunu açığa çıkardı.

Bulunan diğer şeyler arasında birçok kitap ve gazete kalıntısının yanı sıra, tamamen çürümüş, daha eski kitap ve gazetelerden geriye kalmış sarımtırak bir toz vardı. İstisnasız hepsi, kara büyünün en ileri ve en korkunç biçimleriyle ilgiliydi ve daha yakın bir zamana ait oldukları açıkça belli olan bir yığın öteberi de, tıpkı yakın zamanlı insan kemikleri gibi hâlâ çözülememiş bir sır olarak durmaktadır. Daha büyük bir esrar da, durumlarına ve filigranlarına bakılacak olursa aralarında en az yüz elli iki yüz yıllık bir zaman farkı olması gereken çok sayıda kâğıt üzerinde tıpatıp aynı okunaksız arkaik el yazısının bulunmasıydı. Daha başkalarına göre ise esrarların en büyüğü, değişik derecelerde hasar görmüş durumda enkaz içine dağılmış olarak bulunan -şekilleri, malzemesi, işçiliği ve amaçları her türlü tahmini boşa çıkaran- çok değişik garip garip nesnelerdi. Bu şeylerden -Miskatonic Üniversitesinin birçok profesörünü fazlasıyla heyecanlandıran- bir tanesi, büyüklüğü ve metal yerine mavimsi tuhaf bir taştan yapılmış olması dışında, Gilman'ın yüksekokul müzesine verdiği tuhaf figüre çok benzeyen, fena halde hasar görmüş bir garabet idi ve okunamayan hiyeroglifleriyle çok garip açılara sahip bir tabanı vardı.

Arkeologlar ve antropologlar, bugün hâlâ, bulunduğunda iç tarafında uğursuz kahverengimsi lekeler bulunan, hafif metalden kırık bir kâse üzerine kazılmış tuhaf desenleri açıklamaya çalışıyorlar. Yabancılar ve her şeye inanan nineler de aynı şekilde, enkazın arasında bulunan ve Joe Mazurewicz'in titreyerek, yıllar önce zavallı Gilman'a verdiği haç olduğunu tanıdığı, zinciri kopmuş modern bir nikel haç hakkında boşboğazlık edip duruyorlar. Bazı insanlar bu haçın kapalı güvercinliğe farelerce sürüklenip götürüldüğüne inanırken, bazıları da olay sırasında Gilman'ın eski odasında bir köşede olduğunu düşünmektedirler. İçlerinde Joe'nun da bulunduğu daha başkaları ise, aklı başında hiç kimsenin inanamayacağı fazlasıyla çılgın kuramlar ileri sürmektedirler.

Gilman'ın odasının eğik duvarı yarıldığında, evin kuzey duvarı ile bu bölme arasındaki kapalı üçgen alanda, büyüklüğüne oranla odanın kendisinden çıkandan çok daha az yapı enkazı bulunduğu görüldü; yıkımcıların dehşetle kanını donduran korkunç bir malzemeyle doluydu burası. Kısacası, zemin küçük çocuk kemikleriyle kaplıydı -kemiklerin bazıları yakın zamanlara aitti, geri kalanlar ise o kadar eskiden kalmaydı ki, bazıları tümüyle un ufak olmuştu. Bu kalın kemik tabakasının üzerinde, eski mi eski, acayip süslemeli, egzotik şekilli koskoca bir bıçak duruyordu - üzerinde bir döküntü yığını vardı.

Bu döküntü yığınının içerisinde, tavandan düşmüş bir tahta parçası ile bacadan yıkılmış betonlu tuğlalar arasına sıkışmış bir şey vardı ki, perili ve lanetli evde bulunan her şeyden fazla şaşkınlığa, korkuya ve açıkça batıl inançlı konuşmalara yol açtı, Arkaham'da.

Bu şey, Miskatonic Üniversitesi karşılaştırmalı anatomi bölümü üyeleri arasında anormal şekli hâlâ tartışma konusu edilen ve görülmedik bir ağız sıkılığının kaynağı olan hastalıklı, iri bir farenin kısmen parçalanmış iskeletiydi. Bu iskeletle ilgili dışarı çok az bilgi sızdı, ama onu bulan işçiler korkudan şoke olmuş bir ses tonuyla ve fısıldayarak kahverengimsi, uzun kıllardan söz ettiler.

Ufak pençelerinin fareden çok, küçük bir maymuna has kavrayıcı türden olduğu, yırtıcı, sarı dişleriyle, son derece anormal, küçük kafatasının bazı açılardan müthiş bozulmuş bir insan kafatasım andırdığı söylentileri yayıldı ortalığa. İşçiler bu küfre rastladıklarında korkuyla haç çıkardılar, ama daha sonra, hayaletlere has, o tiz kıkır kıkır gülüşü bir daha duymayacaklarını hissettikleri için Aziz Stanislas Kilisesinde minnettarlık mumu yaktılar.

Notlar

[←1]

Cotton Mather (1663-1718): 17. yüzyılda New England'da Püritenliğin ateşli savunucusu bir aileden, Babası Increase Mather gibi halkı “hayalet kamtı”nrn kullanılmasına karşı uyaran, 400’den fazla kitabın yazarı, Amerikalı teolog (Ana Britannica).

[←2]

George Friedrich Bernhard Riemann (1826-1866): Ortaya attığı n boyutlu eğri uzay geometrisiyle modern kuramsal fiziğin gelişmesinde önemli rol oynamış, görelilik kuramının kavram ve yöntemlerinin temelini oluşturmuş Alman matematikçi (Ana Britannica).

[←3]

Patriot’s Day: 1775 yılındaki Lexington vc Concord çarpışmalarının anısına Maine ve Massachusetts’da Nisan ayının üçüncü pazartesi günü kutlanan resmi bayram.

RANDOLPH CARTER’IN İFADESİ

Tekrar ediyorum, baylar, boşuna sorguluyorsunuz. İsterseniz beni burada sonsuza kadar alıkoyun; adalet dediğiniz yanılsamaya bir kurban vermek gerekiyorsa beni hapsedin ya da asın; ama yine de söylemiş olduklarımdan fazlasını söyleyemem. Anımsadığım her şeyi size tam bir içtenlikle anlattım. Ne bir şeyi çarpıttım ne de gizledim, yine de bazı şeyleryeterince açık değilse, bu sadece zihnimi kaplayan kara bulut -ve o bulutu zihnime musallat eden dehşetin bulanık niteliği- yüzündendir.

Yine söylüyorum, Harley Warren’a ne olduğunu bilmiyorum, ama sanıyorum -daha doğrusu umuyorum- ki, huzur içinde yatıyordur, tabii eğer herhangi bir yerde huzur diye bir şey varsa. Beş yıldır onun en yakın arkadaşı olduğum ve bilinmezle ilgili araştırmalarını kısmen paylaştığım doğrudur. Belleğimin güvenilmez ve bulanık olmasına karşın, sizin şu tanığınızın, söylediği gibi, o korkunç gece saat on bir buçukta bizi Gainsville yolunda, Büyük Selvi Bataklığı’na doğru beraberce yürürken görmüş olabileceğini, yadsımayacağım. Hatta, elektrik fenerleri, beller ve ilgili alet edevatla birlikte tuhaf bir kangal tel taşımakta olduğumuzu da söyleyeceğim; çünkü tüm bu şeyler altüst olmuş belleğime kazınan' tek sahnede, o korkunç sahnede rol aldılar. Ama bundan sonra olanlar ve ertesi sabah bataklığın kıyısında yapayalnız ve yarı bilinçsiz bir durumda bulunma nedenim konusunda, size tekrar tekrar anlattıklarım dışında hiçbir şey bilmediğimde ısrar etmek zorundayım. Bataklıkta ya da yakınlarında, bu korkunç olayın geçebileceği hiçbir yer olmadığını söylüyorsunuz bana. Ben de diyorum ki, gördüğüm şeylerden başka bir şey bilmiyorum. Hayal ya da karabasan görmüş olabilirim -bunun böyle olmasını öyle isterdim ki- ama, insanların görüş alanından çıkışımızdan sonra geçen şok edici saatlerden aklımda kalanların hepsi bu. Ve HarleyWarren’ın niçin geri dönmemiş olduğunu, ancak kendisi veya hayaleti -ya da tanımlayamayacağım adsız bir şey- söyleyebilir.

Daha önce söylediğim gibi, Harley Warren'in esrarengiz araştırmalarını çok iyi biliyordum ve bir ölçüde ben de katılmıştım. Yasak konulardaki tuhaf, az bulunur kitaplardan oluşan engin koleksiyonundan bildiğim dillerde olanların hepsini okumuştum; ama bunların sayısı anlamadığım diğer dillerdeki kitaplara kıyasla çok azdı. Çoğu, sanırım Arapçaydı; sonunu getiren, şeytanın esinlediği kitap-dünyadan ayrılırken cebinde taşıdığı kitap- ise benzerlerini başka hiçbir yerde görmediğim harflerle yazılmıştı. Warren bu kitapta ne olduğunu bana asla anlatmazdı. Araştırmalarımızın niteliğine gelince - artık onları tam olarak aklımda tutamadığımı bir defa daha söylemek zorunda mıyım? Bunun böyle olması, bana Tanrının bir lütfu gibi geliyor, çünkü bu araştırmalar hakiki bir eğilim duymaktan çok, gönülsüz bir hayranlıkla sürdürdüğüm korkunç araştırmalardı. Warren her zaman bana hükmederdi; bazen ondan korkardım. O korkunç olaydan önceki gece, bazı cesetlerin niçin çürümeyip, mezarlarında binlerce yıl sapasağlam kaldıkları konusundaki kuramını uzun uzun anlattığında yüzünün ifadesinden korkuya kapılarak nasıl titrediğimi anımsıyorum. Benim aklımın alamayacağı dehşetlerle tanışmış olduğundan kuşkulandığım için artık ondan korkmuyorum. Şimdi onun için korkuyorum.

Bir daha söylüyorum; o geceki amacımız hakkında net bir fikrim yok. Mutlaka, Warren'ın yanında taşıdığı kitapla -bir ay önce Hindistan'dan gelen, anlaşılmaz harflerle yazılmış şu eski kitapla- ilgili bir şey olmalıydı - ama yemin ederim ki, ne bulmayı umduğumuzu bilmiyorum. Tanığınız bizi saat on bir buçukta, Gainsville yolunda, Büyük Selvi Bataklığı'na doğru ğiderken gördüğünü söylüyor. Olabilir, ama ben hiç mi hiç anımsamıyorum. Ruhuma kazılmış bir tek sahne var, o da geceyarısından epey sonra olmalı; çünkü son dördünü geçmiş hilal puslu gökyüzünde iyice yükselmişti.

Yer, eski bir mezarlıktı; öylesine eskiydi ki, çok çok eski zamanlara ilişkin bir yığın iz karşısında korkuyla titredim. Mezarlık, sık otların, yosunların, tuhaf sürüngen bitkilerin bürüdüğü, başıboş hayal gücümün garip bir şekilde çürüyen taşlara bağladığı belli belirsiz duyulan pis bir kokuyla dolu rutubetli, derin bir çukurdaydı. Her tarafta ihmalin, perişanlığın izleri görülüyordu, Warren'la benim, yüzyılların ölümcül sessizliğini bozan ilk canlılar olduğumuz düşüncesi geldi aklıma. Vadinin kıyısında solgun bir hilal, işitilmedik yeraltı mezarlıklarından çıkıyora benzeyen pis kokulu buharlar arasında göz kırpıyor, bu hilalin zayıf, titrek

ışığında eski mezartaşlarının, urnaların, anıt mezarların, mozole cephelerinin iğrenç dizilerini seçebiliyordum; hepsi de ufalanmış, yosun bağlamış, rutubetten leke leke olmuştu ve sağlıksız, aşırı gür bir bitki örtüsü tarafından kısmen gizlenmişti.

Bu dehşet verici mezarlıkta kendi varlığıma ilişkin ilk güçlü izlenimim, Warren'la birlikte yarı yarıya yok olmuş bir mezarın önünde durup, taşımakta olduğumuzu anladığım bazı yükleri yere atmamızla ilgiliydi. O zaman yanımda bir elektrik feneriyle iki bel olduğunu gördüm; arkadaşımda da benzer bir fenerle taşınabilir bir telefon cihazı vardı. Tek kelime konuşmadık, çünkü bulunduğumuz yeri ve görevimizi biliyor gibiydik; zaman yitirmeden belleri kaparak otları temizlemeye, düz mezartaşı üzerindeki toprağı atmaya başladık. Üç büyük granit taştan oluşan kapağı ortaya çıkardıktan sonra, mezarı incelemek üzere birkaç adım geri çekildik. Warren aklından birtakım hesaplar yapıyor gibiydi. Sonra yeniden mezara yöneldi ve beli bir kaldıraç gibi kullanarak, bir zamanlar mezartaşı görevi yapmış olan taş kalıntısına en yakın kapağı kaldırmaya çalıştı. Başaramayınca, işaretle benden yardım istedi. İkimiz birden asılarak taşı yerinden oynattık ve sonunda kaldırıp bir yana devirdik.

Kapağın kalkması, içinden çıkan tiksindirici zehirli gazlar yüzünden dehşetle irkilerek geri çekilmemize yol açan karanlık bir deliği açığa çıkardı. Ama bir süre sonra yeniden çukura yaklaştık ve çıkan gazların biraz daha tahammül edilebilir olduğunu gördük. Fenerlerimiz, iç dünyanın iğrenç iriniyle sırsıklam ıslanmış ve güherçile bağlamış rutubetli duvarların çevrelediği taş bir merdivenin ilk basamaklarını aydınlattı. Ve şimdi belleğim ilk defa bir ses kaydediyor: Warren, içinde bulunduğumuz korkunç çevreden hiç mi hiç etkilenmemiş bir sesle, en sonunda o tatlı tenor sesiyle bana sesleniyor.

“Senden yukarda kalmanı istemek zorunda olduğum için özür dilerim,’’ dedi, “ama, senin gibi sinirleri zayıf birinin aşağıya inmesine izin vermek düpedüz cinayet olurdu. Okumuş olduğun onca şeye ve sana anlatmış olduklarıma rağmen, görmek ve yapmak zorunda olduğum şeyleri hayal bile edemezsin. Bu, şeytanca bir iş Carter; sinirleri çelik gibi olmayan birinin her şeyi gördükten sonra sağ salim geri döneceğinden kuşku duyarım. Seni gücendirmek istemem, hem Tanrı da biliyor ya, senin yanımda gelmene memnun olurdum, ama sorumluluk bir bakıma bende ve ben senin gibi sinirleri zayıf birini aşağıya, ölümün ya da deliliğin

kucağına atamam. Söylediğim gibi, o şeyin gerçekten neye benzediğini hayal bile edemezsin! Ama seni telefonla her hareketimden sürekli haberdar edeceğime söz veriyorum - görüyorsun ya, dünyanın merkezine kadar gidip gelmeme yetecek kadar tel var, yanımda!”

Soğukkanlılıkla söylenmiş bu sesleri hâlâ belleğimde duyabiliyor ve karşı çıkışlarımı hâlâ anımsayabiliyorum. Mezarlığın derinliklerine doğru yapacağı bu yolculukta arkadaşıma eşlik etmeye fena halde hevesli görünüyordum, ama o Nuh deyip peygamber demedi. Bir ara, ısrarımı sürdürürsem keşif gezisine son vereceği tehdidinde bulundu; o şeyin anahtarı sadece onda olduğundan bu tehdit etkili oldu. Her ne kadar neyin peşinde olduğumuzu artık bilmiyor olsam da, bütün bunları hâlâ anımsayabiliyorum. İstemeye istemeye de olsa planına razı olmamdan sonra,Warren tel makarasını aldı ve cihazları ayarladı. Başıyla işaret vermesi üzerine, bunlardan birini alarak, ortaya yeni çıkmış deliğin ağzına yakın, rengi bozulmuş, eski bir mezartaşının üstüne oturdum. Sonra elimi sıktı, telin kangalını omzuna vurdu ve ölü kemiklerinin korunduğu o tarifsiz mahzene girerek, gözden kayboldu.

Bir dakika kadar, fenerinin ışıltısını görmeye ve ardı sıra açarak gittiği telin hışırtısını duymaya devam ettim; ama sonra sanki merdiven birden yön değiştirmiş gibi fenerin parıltısı söndü, telin sesi de aynı hızla duyulmaz oldu. Artık yalnızdım, ama yine de batmakta olan hilalin zayıf ışığında yalıtılmış yeşil yüzeyi görülen şu büyülü tellerle bilinmezin derinliklerine bağlıydım.

Elektrik fenerimin ışığıyla ikide bir saatime bakıyor ve heyecanla telefonun kulaklığını dinliyordum; ama çeyrek saat, hiçbir şey duymadım. Sonra cihazdan hafif bir tıkırtı geldi; gergin bir sesle arkadaşıma seslendim. Endişe içindeydim ama yine de, tekinsiz mahzenden gelen, Harley Warren’dan daha önce hiç duymadığım kadar korku dolu, titrek sesin söylediği lafı duymaya hazır değildim. Daha biraz önce yanımdan o kadar sakin bir şekilde ayrılan Warren, şimdi en kuvvetli çığlıklardan bile daha uğursuz titrek bir fısıltıyla bana sesleniyordu:

“Aman Tanrım! Gördüğüm şeyi bir görebilseydin!”

Yanıt veremedim. Dilim tutulmuş, öylece kalakalmıştım. Sonra o çılgına dönmüş sesi yeniden duydum:

“Carter, bu müthiş - korkunç - inanılmaz bir şey!”

Bu defa dilim çözüldü ve mikrofona heyecanla art arda soruları sıraladım. Dehşet içinde boyuna “Warren, ne görüyorsun, ne görüyorsun?” diye soruyordum.

Arkadaşımın sesini bir kez daha duydum, korkudan boğuk çıkan sesinde, şimdi açıkça umutsuzluk okunuyordu.

“Söyleyemem, Carter! Tasavvurun ötesinde bir şey bu -sana anlatma cüretini gösteremem - bunu bilen hiç kimse sağ kalamaz - Ulu Tanrım! Böyle bir şey aklımın köşesinden bile geçmemişti!”

Korkudan tüylerim ürpererek yağdırdığım abuk sabuk sorular dışında ortalığa yine sessizlik çöktü. Sonra, büyük bir dehşet ve panik içinde Warren’ın sesini duydum:

“Carter! Tanrı aşkına, mezarın kapağını kapatıp kaç buradan, kaçabilirsen! Çabuk ol! Bırak her şeyi, uzaklaş buradan - tek şansın bu! Dediğimi yap, benden açıklama isteme!”

Duyuyor, ama çılgınca sorularımı tekrarlamaktan başka bir şey yapamıyordum. Çevremde mezarlar, karanlık ve gölgeler vardı; altımdaysa insanın hayalgücünün sınırlarını aşan bir tehlike. Arkadaşım benden daha fazla tehlike içindeydi ve duyduğum tüm korkuya rağmen, beni, böyle bir durumda kendisini terk edebilecek biri saydığı için belli belirsiz gücendiğimi hissettim. Birtakım tıkırtıların ardından kısa bir sessizlik oldu, sonra da Warren’ın dokunaklı haykırışını duydum:

“Kirişi kır! Tanrı aşkına, kapağı kapatıp kirişi kır, Carter!” Bahtsız arkadaşımın bu çocukça argosundaki bir şey bana yeniden hareket yeteneği kazandırdı. Kararımı vererek haykırdım: “Dayan, Warren! Aşağı geliyorum!” Bu önerime arkadaşımın yanıtı umutsuz bir çığlık oldu.

“Sakın ha! Anlasana! Artık çok geç - hepsi benim hatam. Kapağı kapatıp kaç - artık ne senin ne de kimsenin yapabileceği bir şey var!”

Sesinin tonu yeniden değişmiş, umutsuz bir boyun eğişle yumuşamıştı. Ama benim için duyduğu endişeyle hâlâ gergindi.

“Çabuk ol! - çok geç olmadan!”

Ona aldırış etmemeye çalıştım; elimi kolumu bağlayan felci alt ederek, yardımına koşma sözümü yerine getirmeye çalıştım. Fısıltıyla söylediği bir sonraki sözleri duyduğumda hâlâ dehşetten donmuş durumdaydım.

“Carter! Elini çabuk tut! Yararı yok - gitmelisin - ikimiz birden öleceğimize, hiç değilse sen kurtul - kapak-”

Kısa bir sessizlik, yeniden tıkırtılar ve ardından Warren’ın zayıf sesi:

“Artıkneredeyse bitiyor - daha f azla zorlaştırma - şu kahrolası merdivenleri kapatıp canını kurtar -zaman kaybediyorsun - elveda Carter - bir daha görüşmeyeceğiz . ”

Warren’ın fısıltısı burada bir çığlığa, çağların dehşetiyle yüklü bir feryada dönüştü.

“Lanet olsun bu zebanilere - ne kadar da çoklar -Tanrım! Kirişi kır, Carter, çabuk, KİRİŞİ KIR!”

Bundan sonra ses seda kesildi. Aptallaşmış bir vaziyette, telefona fısıldayarak, mırıldanarak, seslenerek, haykırarak ne bitmez tükenmez çağlar boyunca oturduğumu bilmiyorum. Bu bitmez tükenmez çağlar boyunca tekrar tekrar fısıldadım, mırıldandım, seslendim, bağırdım, haykırdım, ‘Warren! Warren! Cevap ver bana - orada mısın?”

Ve sonra tüm dehşetlerin en büyüğünün -inanılmaz, düşünülemez, dile getirilemez bir dehşetin- pençesine düştüm. Warren’ın son umutsuz uyarısını haykırmasından sonra yüzyıllar geçmiş olduğunu söylemiştim; şimdi iğrenç sessizliği sadece benim kendi çığlıklarım yırtıyordu. Ama kısa bir süre sonra, telefondan yeniden tıkırtılar duyarak kulak kabarttım. Yeniden ‘Warren, orada mısın?” diye seslendim ve yanıt olarak, zihnimi bu bulutla örten şeyi duydum. Daha ilk sözler aklımı başımdan aldığından ve hastanede kendime gelinceye kadar zihnimde bir boşluk oluştuğundan, ne bu şeyi -bu sesi- açıklamaya çalışacağım, baylar, ne de ayrıntılı bir şekilde betimlemeye cüret edebilirim. Boşluktan gelir gibi derin, yapış yapış, ırak, dünyadışı, insanlıkdışı bir ses olduğunu, somut bir varlıktan çıkmadığını söylememe bilmem gerek var mı? Ne diyeyim? Bu benim deneyimin de, öykümün de sonuydu. Onu duydum, başka da bir şey fark etmedim - çukurdaki bu bilinmeyen mezarlıkta, ufalanmış taşların ve yıkılmış mezarların, sık, uzun otların ve zehirli buharların arasında donakalmış vaziyette otururken onu duydum - lanetli bir hilalin altında cesetlerle beslenen şekilsiz gölgelerin dans edişlerini izlerken, kahrolası açık bir mezarın bağrından yükseldiğini duydum.

Şöyle dedi bana:

“Seni aptal, Warren ÖLDÜ!”

BİLİNMEYEN KADATH'A DÜŞ YOLCULUĞU

Randolph Carter, o olağanüstü kenti üç kez düşünde gördü ve üçünde de kentin üst tarafındaki yüksek taraçada dururken birden uzaklara götürülüverdi. Duvarları, tapınakları, sıra sıra sütunları ve damarlı mermerden kemerli köprüleri, meydanlar ve hoş kokulu bahçeler içinde suları dupduru fışkıran gümüş renkli havuzlu çeşmeleri, nefis ağaçların arasında uzanan geniş caddeleri, dizi dizi çiçek dolu vazoları ve fildişi heykelleriyle kent, günbatımında göze çok hoş görünen altın sarısı bir renkle parıl parıl yanıyor; sıra sıra kırmızı damlar ve ot bürümüş taş döşeli dar sokakları barındıran eski üçgen çatılar kuzey tarafındaki dik yamaca tırmanıyordu. Tanrıların telaşesi, semavi borazanların hep birden ötüşü, ölümsüz zillerin çınlamasıydı bu. Hiç kimselerin çıkmamış olduğu muhayyel bir dağın üzerinde asılı duran bulutlar gibi bir esrar bürümüştü ortalığı ve Carter, hemen hemen yok olmuş bir belleğin verdiği elem ve kuşkuyla, yitirilen şeylerin acısıyla ve bir zamanlar korku ve huşu veren önemli yeri tanıyabilmek için çılgınca yanıp tutuşarak bu korkuluk duvarı üzerinde bir şeyler bekleyerek soluksuz dikiliyordu.

Hangi devir ya da enkarnasyonda, düşte mi yoksa uyanıkken mi bildiğini söyleyemese de, burasının kendisi için bir zamanlar çok şeyler ifade ettiğini biliyordu. Günün gizeminde şaşkınlık ve keyif bulduğu, şafakla alacakaranlığın sabırsız lavta ezgilerine ve şarkılarına aynı şekilde adım attığı, daha ileri ve şaşırtıcı mucizelere doğru ateşten kapılar açtığı o unutulmuş, uzak ilk gençliğinden bir şeyleri belli belirsiz anımsatıyordu. Ama, her gece tuhaf ayaklı vazolar ve oymalı parmaklıkları olan bu yüksek mermer taraçada durup güzelliğin ve dünyevi olmayan yakın bir tehlikenin bu sesi sedası kesilmiş günbatımı kentine bakarken düşlerin despot tanrılarına olan esaretini hissediyordu, çünkü hiçbir surette, bu yüksek yerden ayrılamaz ya da geniş mermer merdivenlerin sonsuz

basamaklarından aşağı, eski büyücülüğün kapladığı davetkar sokaklara inemezdi.

Bu basamaklardan henüz inmemiş ve günbatımının aydınlattığı sessiz sedasız sokaklarda henüz dolaşmamış olarak üçüncü defa uyandığında, insan ayağı değmemiş soğuk çöldeki bilinmeyen Kadath üzerindeki bulutlarda mesken tutmuş bilinmeyen düş tanrılarına uzun uzun yakardı. Ama tanrılar ne yanıt verdiler, ne acıyıp merhamet gösterdiler ne de düşünde onlara yakardığında lütuf göstereceklerinin işaretini verdiler ve Carter, ateş sütunlu mağara-tapınakları uyanıklık dünyasının kapılarından fazla uzakta olmayan sakallı rahipler Nasht ve Kaman-Thah aracılığıyla tanrıların himayesini diledi fedakarca. Ama tanrılar, yakarılarını tersten duymuş olmalıydılar ki, Carter, daha ilkinden sonra bile, sanki kentin uzaktan üç defa görünmesi bir kaza ya da yanlışlıkmış gibi, tanrıların gizli bir planı ya da isteğiymiş gibi o olağanüstü kenti hiç göremez oldu.

En sonunda, günbatımında ışıl ışıl parlayan caddelere ve eski kiremitli çatıların arasındaki gizemli dar sokaklara duyduğu hasretle onları uykuda olsun uyanıkken olsun aklından çıkarıp atamayan Carter, büyük bir yüreklilikle, daha önce insanoğlunun gitmediği yerlere gitmeye, karanlık, buzlu çölleri aşıp, hayal edilemez yıldızların altında, bulutların gerisinde gizlenen bilinmeyen Kadath'ın "Yücelerdin damarlı akik şatolarını sürekli bir gece içerisinde herkesten sakladığı yere gitmeye karar verdi.

Hafif bir uyku halinde, ateş mağarasına giden yetmiş basamağı inerek sakallı rahipler Nasht ile Kaman-Thah'a niyetinden söz etti. Rahipler eski Mısır krallıklarının tacına benzer taçlarla süslü başlarını sallayarak, bunun ruhunun ölümü anlamına geleceğine yemin ettiler. "Yüceler"in arzularını zaten ortaya koymuş olduklarına ve ısrarlı ricalarla taciz edilmekten hoşlanmadıklarına işaret ettiler. Ayrıca, kimsenin Kadath'a girmiş olmak şöyle dursun, uzayın neresinde yer aldığını, bizim kendi dünyamız civarında bir düş alemi mi yoksa Fomalhaut veya Eldeberan yıldızı civarında bir yerlerde mi olduğu hususunda en ufak bir bilgiye bile sahip olmadığını anımsattılar. Bizim düş alemimizde ise oraya ulaşılabilirdi, ama zamanın başlangıcından bu yana salt insan olan sadece üç ruh diğer düş alemleriyle aramızdaki karanlık allahsız boşluğu aştıktan sonra geri dönebilmişti ve bu üçünden ikisi döndüğünde neredeyse delirmişti.

Böylesi yolculuklarda sayısız tehlikeler vardı, hiçbir düşün ulaşamayacağı, düzenli evrenin dışından abuk sabuk söz eden, şok edici o

son korku vardı, sonsuzluğun ortasında saygısızca konuşup fokurdayan en alttaki karmaşanın o şekilsiz çirkinliği -adını hiçbir ağzın yüksek sesle söylemeye cesaret edemediği; boğuk, çıldırtıcı, iğrenç davul vuruşlarının ve boru seslerinin En Büyük Tanrılara, ruhu ve habercisi sürünen kaos Nyarlathotep olan kör, dilsiz, karanlık, bilinçsiz Başka Tanrılara yavaşça, beceriksizce ve gülünç bir şekilde dans ettirdiği zamanın ötesindeki akıl sır ermez ışıksız odalarda iğrenç davul vuruşları ve lanetli flütlerin zayıf, tekdüze iniltileri arasında, aç kurt gibi kemirip duran hudutsuz şeytan sultan Azathoth- vardı.

Ateş mağarasındaki rahipler Nasht ve Kaman-Thah bunlardan bahsederek Carter'ı uyardılar, ama Carter, yine de nerede olursa olsun, soğuk çöldeki bilinmeyen Kadath'ın tanrılarını bulmaya ve onlardan görüş kuvveti, anımsama yeteneği ve olağanüstü günbatımı kentinde barınma talep etme kararında ısrarlıydı. Yolculuğunun garip ve uzun bir yolculuk olacağını ve Yüceler'in buna karşı olduğunu biliyordu; ama düş aleminde çok eski olduğundan kendisine yardım edecek yararlı anılara ve hünerine güveniyordu. Bu yüzden rahiplerden basit bir kutsama isteyerek, tutacağı yolu kurnazca planladı ve Derin Uyku Kapısı'na götüren yetmiş basamağı yüreklilikle inip Büyülü Koru'ya doğru yola koyuldu.

Pek yüksek olmayan koca koca meşelerin birbirine dolanıp, dallarının yoklaya yoklaya boy attığı ve tuhaf mantarların ışımasıyla hafif, bir aydınlığa sahip bu korunun yeraltı yollarında, düş aleminin birçok karanlık sırrını ve korunun insanların toprağına -nerede olduğunu söylemenin felaket olacağı- iki noktada değmesi yüzünden uyanıklık dünyasının bazı sırlarını bilen gizliliğe meraklı Zooglar yaşamaktadır. Zoogların geçit buldukları yerde insanların arasında bazı açıklanamayan söylentiler dolaşır, olaylar ve ortadan kayboluşlar meydana gelir; Zoogların düş aleminin dışında çok uzaklara seyahat edemiyor olmaları çok isabetlidir. Ama ufacık ve kahverengi Zooglar düş aleminin yakınlarında, diğer tarafa kolayca geçip kimseye görünmeden, oraya buraya koşturup, sevdikleri ormanda ocak başında vakit geçirmek için merak uyandıran öykülerle geri dönerler. Çoğu toprak altındaki kovuklarda, bazıları büyük ağaçların gövdelerinde yaşarlar ve çoğunlukla mantarlarla besleniyor olsalar da etten de, hem fiziksel hem de manevi olarak hoşlandıkları söylenir, çünkü bu ormana giren birçok düşçü bir daha geri dönmemiştir. Ama Carter hiç korkmuyordu, çünkü eski bir düşçüydü ve Zoogların titreşimli dillerini öğrenip onlarla birçok anlaşma yapmış ve hayattayken başka bir adı olan

büyük Kral Kuranes'in yılın yarısında hükmettiği Tanaria dağlarının ötesindeki Ooth-Nargai'de bulunan görkemli Celephais kentini onların yardımıyla bulmuştu. Kuranes, yıldızlararası boşluğa gidip de delirmeden geri dönen tek kişiydi.

Carter, şimdi bu dev ağaçların arasındaki hafif ışıyan dar geçitlerde yol bulup geçmeye çalışırken Zooglar gibi titreşen sesler çıkarıyor ve zaman zaman durup verilecek karşılığı dinliyordu. Bu yaratıkların köylerinden birinin bir zamanlar açıklık olanbir yerdeki çember şeklinde dizilmiş, yosun bağlamış kocaman taşların çoktan unutulmuş daha eski ve daha korkunç yaratıkların eskiden burayı mesken tutmuş olduğunu anlattığı ormanın ortasında olduğunu anımsadı ve buraya doğru hızlandı. Ormanda yolunu, eski yaratıkların dans edip kurban kestikleri noktaya yaklaştıkça her zaman daha besili görünen acayip mantarlara bakarak buldu. Nihayet daha sık mantarların verdiği güçlü ışık, uğursuz bir yeşilliği ve ormanın çatısından yukarı göz alabildiğine uzanan engin bir kurşuniliği ortaya çıkardı. Burası büyük taş halkanın hemen yanı başındaydı ve Carter, Zoog köyüne yakın olduğunu biliyordu. Bir kez daha titreşen sesler çıkararak sabırsızlıkla yanıtını bekledi ve sonunda birçok gözün kendisini seyrettiği izlenimine kapılarak beklediği karşılığı aldı. Zooglardı bunlar, çünkü insan onların ufak, kararsız, kahverengi siluetlerini seçmeden önce o tuhaf gözlerini görürdü.

Zooglar gizli oyuklardan, göz göz oyulmuş ağaç gövdelerinden dışarı üşüşerek loş bir ışıkla aydınlanmış açıklığa toplandılar. Daha vahşi olan bazıları nahoş duygulara neden olarak Carter'a sürtündü ve hatta iğrenme duygusu yaratacak şekilde kulağını çimdikledi, ama bu serkeş Zooglar çok geçmeden yaşlı Zooglarca durduruldular. Ziyaretçiyi tanıyan İhtiyarlar Meclisi,

Ay'da yaşayan birinin ektiği bir tohumdan büyümüş, diğerlerinden farklı tekinsiz bir ağaçtan yapılmış bir maşrapa mayalanmış özsuyu sundular ve Carter merasimle içerken aralarında çok tuhaf bir konuşma başladı. Zooglar, ne yazık ki, Kadath doruğunun nerede olduğunu bilmiyorlardı, hatta soğuk çölün bizim düş âlemimizde mi, yoksa başka bir düş aleminde mi olduğunu bile söyleyemiyorlardı. Yüceler'le ilgili söylentiler hemen hemen her taraftan duyuluyordu, sadece Yüceler'in vadilerden çok, yüksek dağların doruklarında olmasının daha kuvvetli bir olasılık olduğu söylenebilirdi,

çünkü, Ay tepelerinde, bulutlar ayaklarının altında, böylesi zirvelerde dans ettiklerini anımsayanlar vardı.

Sonra çok yaşlı bir Zoog, diğerlerinin duymadığı bir şey anımsadı ve unutulmuş Kuzey Kutbu krallıklarından uyanık insanlar tarafından yazılmış ve tüylü yamyam Gnophkehs çok tapınaklı Olathoe'yu alt edip Lomar Ülkesinin bütün kahramanlarını kestiğinde düşler âlemine getirilmiş olan inanılmaz eskilikteki Pnakotic Elyazmalarının son nüshasının hâlâ Skai Nehrinin ötesindeki Ulthar'da bulunduğunu söyledi. Dediğine göre, bu elyazmalarında tanrılar hakkında birçok bilgi bulunuyormuş ve Ulthar'da tanrıların işaretlerini görmüş olan birçok insan ve hatta ay ışığında tanrıların dansını seyretmek için büyük bir dağa tırmanmış yaşlı bir rahip varmış. Arkadaşı tanrıları görerek tarif edilemez bir şekilde yok olurken, bu rahip tanrıları görmeyi başaramamış.

Böylece Randolph Carter, titreşimlerle kendisiyle dostça konuşan ve yanında götürmesi için bir maşrapa daha Ay-ağacı içkisi veren Zooglara teşekkür etti ve hafif bir ışımayla aydınlanan ormanın öte yanına doğru, Skai Nehrinin Lerion'un yamaçlarından hızla aktığı ve Hatheg, Nirve Ulthar'ın ovada bir benek gibi göründüğü tarafa doğru yola koyuldu. Birçok meraklı Zoog sinsice peşine düştü, çünkü başına neler geleceğini öğrenmek ve öyküsünü halklarına anlatmak istiyorlardı. Köyden uzaklaştıkça engin meşeler daha da sıklaştı, Carter meşelerin bir miktar seyreldiği, olağandışı sık mantarlar, çürümüş, küf bağlamış ve yıkılmış kardeşlerinin pelteye dönüşmüş kütükleri arasında ölmüş ya da ölmek üzere durduğu bir yeri görmek için dikkatle etrafına bakınıyordu. Buradan keskin bir dönüşle sapacaktı, çünkü bu noktada ormanın zemininde kocaman taş bir kapak bulunuyordu ve yaklaşma cesaretini gösterenler kapağın üzerinde üç ayak genişliğinde demir bir halka bulunduğunu söylerler. Küf bağlamış arkaik kocaman taşlardan yapılmış çemberi ve niçin yapılmış olduğunu anımsayan Zooglar, üzerinde kocaman bir halka bulunan bu devasa kapağın yakınlarında pek oyalanmazlar; çünkü unutulmuş olanın mutlaka ölü olması gerekmediğinin pekâlâ farkındadırlar ve kapağın yavaş yavaş kaldırıldığını görmekten hiç hoşlanmazlar.

Carter, sapması gereken yerden saptı ve daha ürkek Zoogların korku dolu seslerini duydu ardında. Kendisini takip edeceklerini biliyordu, bu yüzden bundan rahatsız olmadı; çünkü, insan bu gözetlemeye meraklı yaratıkların anormalliklerine alışıyordu. Ormanın kıyısına geldiğinde ortalık

alacakaranlıktı ve aydınlığın artmasından birazdan şafak sökeceğini anladı. Skai Nehrinin döküldüğü yamaçların aşağısındaki bitek ovalarda kulübelerin bacalarını gördü; aşağıda huzur dolu bir ülkenin çitleri, sürülmüş tarlaları ve saz damları uzanıyordu. Bir defasında bir tas su almak için bir çiftlik evinin kuyusunda durdu ve bütün köpekler, göze çarpmadan otların arasına sıvışan Zooglara korkuyla havladılar. Carter, insanların kalkmış olduğu bir başka evde, tanrılar hakkında ve Lerion üzerinde sık sık dans edip etmedikleri hakkında sorular sordu, ama çiftçiyle karısı sadece Eski İşareti yaptılar ve Nir ile Ulthar'a giden yolu gösterdiler.

Öğlen, daha önce bir kez ziyaret etmiş olduğu ve bu yöndeki eski seyahatlerinin en uzak noktasını oluşturan Nir kentinin geniş bir caddesinde yürüyordu; sonra çok geçmeden, bin üç yüz yıl önce inşa edilirken ortasına taş ustalarının kurban olarak canlı bir insan kapattıkları büyük taş köprüye geldi. Öte yakaya geçince rastlanılan kedi bolluğu (hepsi de ardı sıra gelen Zooglar yüzünden sırtını kamburlaştırdı) Ulthar'ın yakın olduğunu gösteriyordu; çünkü, Ulthar'da çok eski ve anlamlı bir yasaya göre, hiç kimse kedi öldüremezdi. Ulthar'ın varoşları küçük yeşil kulübeleri ve düzenli çitlerle çevrilmiş çiftlikleriyle pek hoştu; alışılmadık derecede tuhaf kent ise, eski üçgen çatıları, çıkıntılı üst katları, sayısız baca külahları, nazik kedilerinden yeterince yer kalmışsa görülebilen eski taş döşeli, dar yokuşlarıyla daha da hoştu. Yarı-görünmez Zooglar, kedileri bir dereceye kadar dağıtmış olduğundan, Carter doğrudan, rahiplerin ve eski kayıtların Eskiler'in alçakgönüllü tapınağının bulunduğunu söyledikleri yere yöneldi ve Ulthar'ın en yüksek tepesini bir taç gibi süsleyen, taşlarını sarmaşıklar bürümüş saygın kulenin içine bir kez girdikten sonra, taşlık çöldeki yasak Hatheg-Kla doruğuna tırmanıp oradan sağ salim dönmüş olan yaşlı ve saygın Atal'ı aramaya başladı.

Tapınağın en üstünde, kavis şeklinde sarkan çiçeklerden yapılmış kordonlu bir fildişi kürsüde oturmakta olan Atal, tam üç yüz yaşındaydı ama aklı da belleği de sapasağlamdı. Carter ondan tanrılarla ilgili çok şey öğrendi; ama onlar Yeryüzünün tanrılarıydı ve bizim düş alemimizi pek yönetmedikleri gibi başka bir yerde güçleri ve ikametgâhları da yoktu. Atal'ın söylediğine göre, iyi taraflarına denk gelirse bir insanın yakarışlarına karşılık verdikleri olurdu; ama insan onların soğuk çöldeki Kadath'ın doruğunda bulunan damarlı akik şatolarına tırmanmayı aklından bile geçirmemeliydi. Bereket versin, Kadath'ın gökyüzüne doğru yükseldiği yeri kimse bilmiyordu, çünkü oraya tırmanmanın sonuçları çok ciddi

olurdu; Atal'ın yoldaşı Bilge Barzai sadece bilinen Hatheg-Kla'nın zirvesine tırmandığı için çığlık çığlığa gökyüzüne çekilip alınmıştı. Bilinmeyen Kadath da ise, eğer bulunabilirse, her şey daha kötü olurdu; çünkü, her ne kadar bazen akıllı bir ölümlü Yeryüzünün tanrılarını geçebilirse de, onlar Dışarıdan Başka Tanrılarca korunmaktaydılar ki, bu sonuncuları tartışmamak en iyisiydi. Dünya tarihinde en az iki defa Başka Tanrılar damgalarını vurmuşlardı; bir defa, okunamayacak kadar eski olan Pnakotic Elyazmalarındaki çizimden anlaşıldığı kadarıyla tufanöncesi dönemde, bir defa da Bilge Barzai Yeryüzü tanrılarının ay ışığında dans edişlerini görmek istediğinde Hatheg-Kla üzerinde. Bu yüzden, dedi Atal, diplomatça dualar dışında tanrıları rahatsız etmemek çok daha iyi olacaktı.

Atal'ın cesaret kırıcı öğüdüyle Pnakotik Elyazmaları ve Hsan'ın Gizemli Yedi Kitabını bulma konusunda pek yardımcı olmaması yüzünden düş kırıklığına uğrayan Carter, yine de tümden umudunu yitirmedi. İlkin, tanrıların yardımı olmadan da bulabileceğini düşünerek, yaşlı rahibe parmaklıklı taraçadan görülen olağanüstü günbatımı kenti hakkında sorular sordu; ama Atal bu konuda hiçbir şey diyemedi. Belki de, dedi Atal, burası herkesin bildiği genel hayal alemine değil de Carter'ın kendine has düş alemine ait bir yerdi ve başka bir gezegende olması pekâlâ mümkündü. Bu durumda,Yeryüzü tanrıları isteseler de ona yol gösteremezlerdi. Ama durum pek böyle görünmüyordu, çünkü düşlerin engellenmesi, burasının Yüceler'in ondan gizlemek istedikleri bir yer olduğunu açıkça gösteriyordu.

O zaman Carter çok fena bir şey yaptı; içinde hiç kötülük olmayan ev sahibine Zoogların kendine vermiş olduğu ay şarabından o kadar cömert ikramlarda bulundu ki, yaşlı adamın çenesi düştü. Sakınımı bir yana bırakan zavallı Atal yasak şeyler konusunda gevezelik etti; gezginlerin anlattığı Güney Denizindeki Oriab adasında bulunan Ngranek dağında kayalara oyulmuş büyük bir resimden söz etti ve bunun, ay ışığında dans ettikleri günlerde yeryüzü tanrılarının bir keresinde kayalara resmetmiş oldukları kendi resimleri olabileceğini ima etti. Ve hıçkırıklar arasında, bu resmin çok tuhaf özellikleri olduğunu, insanın onu kolayca tanıyabileceğini ve sahici tanrıların kesin işareti olduğunu anlattı.

Carter bu bilgilerle tanrıları bulabileceğini anladı. Yüceler'in en gençlerinin zaman zaman kılık değiştirerek insanoğluyla evlendiği bilinir, bu yüzden Kadath'ın yer aldığı soğuk çölün sınırlarına yakın yerlerde yaşayan bütün köylüler onların kanını taşıyor olabilirdi. Durum böyle

olunca, bu çölü bulma işi Ngranek'teki taş yüzü bularak özelliklerini belleğine kazıdıktan sonra, yaşayan insanlar arasında bu resme benzeyenleri arayıp bulmaya kalıyordu. Bu insanların en çok bulunduğu yer, tanrıların oturduğu yerin yakınlarında ve Kadath köylerin gerisinde uzanan taşlık çölde olabilirdi.

Böylesi bölgelerde Yüceler hakktnda çok şey bilinir, kanlarını taşıyan insanların belleğinde araştırmacı için yararlı bazı bilgiler kalmış olabilirdi. Onlar kimin soyundan geldiklerini bilmiyor olabilirlerdi; tanrıların insanlar tarafından biliniyor olmaktan hoşlanmamaları yüzünden, Carter'ın daha Kadath'a tırmanmayı düşünürken kavradığı gibi, bilinçle yüzlerini görmüş hiç kimse bulunamayabilirdi. Ama tanrıların, aralarında yaşadıkları insanlar tarafından yanlış anlaşılan tuhaf, yüce fikirleri olabilirdi; sıradan insanların onları aptallıkla nitelemelerine yol açan, düş alemindekilere bile benzemeyen uzak yerlerden ve bahçelerden söz etmiş olabilirlerdi. Tüm bunlardan, insan belki de Kadath'ın sırlarını öğrenebilir, tanrıların gizli tuttukları o olağanüstü günbatımı kentiyle ilgili ipuçları edinebilir ve hatta bazı durumlarda bir tanrının sevgili çocuklarından birini rehine alabilir ve kimbilir belki de kılık değiştirerek güzel bir köylü kızıyla evlenmiş ve insanlar arasında oturan bir tanrıyı yakalayabilirdi.

Atal, Oriab adasındaki Ngranek'in nasıl bulunabileceğini bilmiyordu, ama bugüne kadar hiçbir Ultharlının asla gitmemiş olduğu, sadece tüccarların kayıklarıyla ya da çok sayıda katır ve iki tekerlekli arabadan oluşan kervanlarıyla geldikleri Güney Denizi'ne doğru köprülerin altından şakıyarak akan Skai nehrini izlemesini salık verdi. Orada Dylath-Lean adında bir kent vardı, ama adı açıkça söylenmeyen kıyılardan yakutlarla dönen üç sıra kürekli kara kadırgaları yüzünden bu kent Ulthar'da pek iyi tanınmıyordu. Mücevherat satıcılarıyla iş yapmak üzere bu kadırgalardan inen tüccarlar insandılar, ya da neredeyse insandılar, ama kürekçileri gören olmamıştı ve kara gemilerle bilinmeyen yerlerden gelen, kürekçileri görünmeyen bu tüccarlar hakkında Ulthar'da pek iyi şeyler düşünülmüyordu.

Bu bilgileri verirken Atal'ın uykusu geldi ve Carter, onun uzun sakalını uygun bir şekilde göğsünün üstüne toplayarak onu kakmalı abanoz yatağına yatırdı. Gitmek üzere döndüğünde bastırılmaya çalışılan hiçbir telaşlı sesin kendini izlemediğini görerek Zoogların meraklı takiplerini neden bu kadar tavsattıklarını merak etti. Sonra büyük bir zevkle yalanmakta olan

kendilerinden hoşnut, besili Ulthar kedi yavrularını fark etti ve yaşlı rahiple konuşmaya daldıkları sırada tapınağın aşağı katlarından gelen belli belirsiz tıslama ve miyavlamaları anımsadı. Ayrıca, son derece küstah genç bir Zoog'un taş döşeli sokakta kara bir kedi yavrusuna nasıl kötü kötü baktığını da anımsadı. Ve Carter, bu dünyada küçük kara yavru kedilerden çok hiçbir şeyi sevmediği için, eğilip yalanmakta olan besili Ulthar kedilerini okşadı ve meraklı Zoogların artık ona eşlik etmeyecek oluşuna hiç üzülmedi.

Şimdi gün batmak üzereydi, bu yüzden Carter kente bakan dik bir yokuşun üzerindeki eski bir handa konakladı. Ve odasının balkonuna çıkıp da güneşin eğik ışıkları altında büyülü ve gayet hoş görünen kırmızı kiremitli çatıların denizine, taş döşeli yollara ve ötelerdeki nefis tarlalara baktığında, daha büyük günbatımı kentinin durmadan rahatsız eden, dürten anısı olmasaydı, Ulthar'ın sonsuza dek yaşanılacak bir yer olduğuna yemin ederdi. Sonra alacakaranlık çöktü; alçı sıvalı üçgen çatı duvarlarının rengi morarıp gizemli bir görünüme büründü ve küçük, sarı ışıklar eski kafesli pencerelerden birer birer süzüldü. Tepedeki tapınaktan gelen tatlı çan sesleri duyuldu ve Skai nehrinin karşı yakasındaki çayırların üzerinde, gökyüzünde ilk yıldız tatlı tatlı göz kırpmaya başladı. Gece olunca şarkılar duyuldu ve sesleri Ulthar'ın süslü balkonlarının gerisinden, mozaiklerle donatılmış avlularından duyulan lavtacıların eski günlere dizdiği övgüleri Carter başını sallayarak onayladı. Ulthar'ın çok sayıdaki kedisinin sesi de geceye bir güzellik katabilirdi, ama çektikleri tuhaf ziyafet nedeniyle çoğuna ağırlık basmış, Üzerlerine sessizlik çökmüştü. Bazı kediler de sadece kedilerin bildiği ve köylülerin Ay'ın karanlık yüzünde olduğunu söyledikleri gizemli bir aleme sıvışmışlardı; kediler oraya yüksek evlerin tepelerinden sıçrıyorlardı. Ama küçük kara bir yavru yukarı çıkıp, mırıldanarak oynamak üzere Carter'ın kucağına sıçradı ve en sonunda, yastıkları uyku getiren, hoş kokulu otlarla doldurulmuş küçük yatağına uzandığında ayaklarının dibine kıvrıldı.

Sabahleyin Carter, Ulthar'ın eğrilmiş yünü ve verimli Ulthar çiftliklerinin lahanalarıyla Dylath-Leen'e doğru yola koyulan bir tüccar kervanına katıldı. Altı gün, Skai nehri boyunca uzanan düzgün yolda çın çın öten çanların eşliğinde yol aldılar; bazı geceler küçük, tuhaf balıkçı kasabalarının hanlarında konakladılar, diğer geceler de sakin nehirden gelen kayıkçıların şarkılarını dinleyerek yıldızların altında kamp kurdular.

Yeşil çitleri ve korularıyla, garip çatılı kulübeleri ve sekizgen yeldeğirmenleriyle kırlar çok güzeldi.

Yedinci gün, ufukta bir duman belirdi ve ardından da Dylath-Leen'in, çoğu bazalttan yapılmış yüksek, kara kuleleri göründü. İnce, köşeli kuleleriyle Dylath-Leen uzaktan Devler Yolu'na[1] benziyordu ve karanlık sokakları hiç de davetkar değildi. Çok sayıda rıhtımın yakınlarında birçok kasvetli meyhane vardı ve kent, bazılarının bu dünyaya ait olmadığı söylenen, dünyanın her tarafından garip denizcilerle kaynıyordu. Carter, kentin tuhaf giyimli insanlarına Oriab adasındaki Ngranek doruğu hakkında sorular sordu ve orayı çok iyi bildiklerini gördü. Bu adada bulunan Baharna'dan gemiler gelmişti; bunlardan biri bir ay içerisinde geri dönecekti ve Ngranek bu limandan zebra yürüyüşüyle iki günlük yoldaydı. Ama içlerinden çok azı tanrının taştan yüzünü görmüştü; çünkü bu yüz, Ngranek'in sarp uçurumlara ve uğursuz bir lav ovasına bakan en güç tarafındaydı . Bir defasında tanrılar bu taraftaki insanlara kızmış ve bu meseleden Başka Tanrılara söz etmişlerdi.

Bu bilgileri Dylath-Leen'in deniz kıyısındaki meyhanelerde bulunan tüccarlardan ve gemicilerden almak zordu, çünkü, onlar daha çok kara kadırgalar hakkında söyleşmeyi yeğliyorlardı. Bu kadırgalardan birinin, bilinmeyen kıyılardan yüklediği yakutlarla bir hafta içinde gelmesi bekleniyordu ve kasabalılar onu limanda görmekten korkuyorlardı. Ticaret yapmak üzere bu gemilerden inen insanların ağızları kocamandı ve alınlarının üzerinde iki noktada çıkıntı yapan sarıklarında hoş olmayan bir şeyler vardı. Ve ayakkabıları Altı Krallık'ta bugüne kadar görülmüş en kısa ve en acayip ayakkabılardı. Ama en kötüsü görünmeyen kürekçilerdi. Bu üç sıra kürek insanı huzursuz edecek kadar canlı, uyumlu ve kuvvetli bir şekilde çekiliyordu ve tüccarlar haftalarca ticaretle uğraşırken limanda duran bir geminin tayfasının ortaya çıkmaması biraz tuhaftı. Dylath-Leen'in meyhanecileri açısından, manavlarve kasaplar açısından adil değildi; çünkü gemiye erzakın kırıntısı bile gönderilmiyordu. Tüccarlar sadece altınla, nehrin öte yakasındaki Parg'dan güçlü kuvvetli siyah köleler alıyorlardı. Bu çirkin tüccarlarla görünmeyen kürekçilerin aldıkları bunlardan ibaretti; İngiliz Lirasıyla ödedikleri

Parglı şişman kara adamlarla altın dışında kasaplardan ve manavlardan hiçbir şey almıyorlardı. Ve güney rüzgârının bu kadırgalardan rıhtıma taşıdığı kokular tarif edilir gibi değildi. Ancak meyhanelerin pis kokulara

alışık en yürekli sakinleri bu kokuya dayanabilirlerdi. Böylesi yakutlar başka bir yerden elde ediliyor olsaydı Dylath-Leen asla kara kadırgalara hoşgörü göstermezdi; ama yeryüzünün bütün düş âlemlerinde böylesi yakutların çıkarılabileceği başka maden bilinmiyordu.

Carter kendisini, üzerine tanrı resmi kazılı Ngranek'in mağrur ve çıplak götürecek geminin Bahama'dan gelmesini sabırsızlıkla beklerken, Dylath-Leen'in kozmopolit halkı bunları konuşuyordu. Carter, bu arada gezginlerin peşine düşerek, onların soğuk çöldeki Kadath ya da günbatımında bir taraçanın altında uzanan duvarları mermer, çeşmeleri gümüş bir kent hakkında bir şeyler bilip bilmediklerini araştırmaktan da geri durmadı. Her ne kadar bu konuda bir şey öğrenemediyse de, bir seferinde, şaşı bakan yaşlı bir tüccarın, soğuk çölden söz edildiğinde tuhaf bir şekilde gözlerinin parladığını düşündü. Bu adam, hiçbir sağlıklı insanın ziyaret etmediği ve kötülük kokan ateşleri geceleri uzaktan görülen Leng'in buzlu çöl yaylasındaki korkunç taş köylerle yaptığı ticaretle ünlüydü. Hatta, yüzünde ipekten sarı bir maske olan ve tarihöncesi bir taş manastırda tek başına oturan başrahiple bile görüştüğü söylenirdi. Böyle birinin, soğuk çölde oturması muhtemel böylesi varlıklarla bir alış verişinin olmasından kuşkulanılması doğaldı, ama Carter, çok geçmeden ona sorular sormanın bir yararı olmadığını anladı.

Sonra kara kadırga, bazalt sırtı ve yüksek deniz fenerini geçerek, güneyden esen rüzgârların kente taşıdığı tuhaf pis bir kokuyla, sessizce ve ayrıksı, limana süzüldü. Kıyıdaki meyhaneleri bir huzursuzluk kapladı ve bir süre sonra çıkıntılı sarıkları ve kısa ayaklarıyla karanlık koca ağızlı tüccarlar, mücevherat pazarlarını aramak üzere ağır adımlarla karaya çıktılar. Carter onları dikkatle gözetlerken onlardan nefret etti. Sonra Parglı iri yarı kara adamları homur homur homurdanarak, tere batmış bir halde sürüp o benzersiz kadırgaya götürdüklerini gördü ve içler acısı bu şişman adamların, hangi ülkede -herhangi bir ülke söz konusuysa, eğer-nasıl bir hizmete koşulacaklarını merak etti.

Ve kadırganın limana gelişinin üçüncü gecesinde rahatsızlık verici bir görünüşü olan tüccarlardan biri, meyhanelerde yaptığı soruşturmayı ima ederek, suratında pis bir sırıtışla Carter'la konuştu. Görünüşe göre uluorta konuşulamayacak sırlara vakıftı ve sesinin dayanılamayacak kadar iğrenç olmasına karşın, Carter bu kadar uzaklara seyahatler yapmış birinin bilgisinin göz ardı edilemeyeceğini hissetti. Bu yüzden tüccara yukardaki

odalardan birine çekilmeyi önerdi ve dilini çözmek için konuğuna Zoogların Ay-şarabından kalan son yudumlan ikram etti. Yabancı tüccar epeyce içtiyse de yüzündeki sırıtış hiç değişmedi. Sonra o da kendi tuhaf şarap şişesini çıkardı ve Carter, üzerine inanılmaz desenler kazılmış şişenin içi oyulmuş tekbir parça yakut olduğunu gördü. O da kendisini davet eden kişiye kendi şarabından sundu ve Carter çok küçük bir yudum almasına karşın boşluktaymış gibi başının döndüğünü ve hayal edilemez ormanların hararetini duydu. Bu arada konuğunun yüzündeki gülümseme gittikçe yayılıyordu ve karanlıklara yuvarlanırken Carter'ın gördüğü son şey kötücül bir gülüşle kasılan karanlık iğrenç bir yüz ve turuncu sarığın alnındaki iki çıkıntıdan birinin tutaraklı bir neşeyle sarsılarak çözülmesiyle ortaya çıkan dile gelmez bir şeydi.

Carter, Güney Denizi'nin hayranlık uyandırıcı sahilleri boyunca olağanüstü hızla uçan bir geminin güvertesine gerilmiş bir tente altında, iğrenç kokular içerisinde kendine geldi. Zincire vurulmamıştı, ama karanlık yüzlü, alaycı görünüşlü üç tüccar sırıtarak yanında duruyordu ve uğursuz ambar kapaklarından süzülen pis koku kadar sarıklarındaki tümseklerin görüntüsüyle de yeniden bayılayazdı. Yeryüzü düş arkadaşlarından birinin -eski Kingsport'taki bir deniz feneri bekçisinin- sık sık sözünü ettiği görkemli ülke ve kentlerin önünden kayar gibi geçtiklerini gördü ve unutulmuş düşlerin meskeni Zak'ın tapınaklı taraçalarını; hayalet Lathi'nin hüküm sürdüğü bin harikalı iblis kenti kepaze Thalarion'un ince uzun kulelerini; ulaşılmaz hazların ülkesi ve kutsal hayal kenti Sona-Nyl limanını koruyan şaşaalı bir kemerin üzerinde kavuşan kristal ikiz burunu, Zura'nın ölü kemikleriyle dolu bahçelerini tanıdı.

Aşağıdaki görünmez kürekçilerin anormal kürek vuruşlarıyla kanatlanmış fena kokulu gemi tüm bu harikulade ülkeleri sağlıksız bir şekilde uçarak geçti. Ve gün sona ermeden, Carter dümencilerin hedefinin, sıradan insanların ötesinde muhteşem Cathuria'nın uzandığını söylediği, ama usta düşçülerin yeryüzü düş alemi okyanuslarının toptan hiçliğin derin uçurumuna yuvarlandığı ve başka dünyalar ve başka yıldızlar arasındaki boşluğa, davul ve flüt sesleri arasında kör, dilsiz, karanlık ve bilinçsiz Başka Tanrıların bir cehennem dansı yaptıkları kaosta, ruhu ve habercisi Nyarlathotep olan iblis sultan Azathoth'un aç kurt gibi kemirip durduğu yer olan, bilinen evrenin dışındaki korkunç boşluğa savrulduğu muazzam bir şelalenin kapıları olduğunu çok iyi bildiği Batının Bazalt Sütunlarından başka bir yer olamayacağını anladı.

Bu arada üç alaycı tüccar niyetlerinden tek kelime söz etmediler, ama Carter, onların kendini konuğundan almak isteyenlerle ittifak içinde olduğunu çok iyi biliyordu. Düş aleminde, Başka Tanrıların insanlar arasında birçok casusu olduğu anlaşılmaktaydı ve ister insan, ister insandan daha aşağı varlıklar olsun, bu casuslar, tanrıların ruhu ve habercisi sürünen kaos Nyarlathotep'in lütfu karşılığında, onların isteklerini yerine getirmeye can atıyorlardı. Bu yüzden, Carter, Kadath'daki şatosunda oturan Yüceler'le ilgili cüretkar araştırmasını duyan tümsek sarıklı tüccarların kendini kaçırarak kimbilir hangi ödül karşılığında Nyarlathotep'e teslim etmeye karar verdikleri sonucuna vardı. Bu tüccarların memleketlerinin bizim evrenimizde mi, yoksa bu evrenin dışında tekinsiz bir uzamda mı olduğunu Carter kestiremiyor, kendisini sürünen kaosa teslim etmek üzere nasıl cehennemi bir yerde buluşarak, ödüllerini isteyeceklerini tahmin edemiyordu. Ama Carter, bunlar gibi neredeyse insan olan yaratıkların iblis Azathoth'un şekilsiz merkezi boşluktaki zifiri karanlık tahtına yaklaşmaya cüret edemeyeceklerini biliyordu.

Gün batarken tüccarlar aşırı kocaman dudaklarını yalayarak aç gözlerle etrafa dik dik baktılar ve içlerinden biri aşağı giderek gizli ve pis kokulu bir kamaradan aldığı bir kap ve bir sepet tabakla geri döndü. Sonra tentenin altına çömelerek dumanı tüten yemeklerini yediler. Carter'a da bir tabak verdiklerinde yemeğin boyut ve biçiminde iğrenç bir şeyler olduğunu düşünerek beti benzi attı ve kimsenin kendisine bakmadığı bir sırada tabağını denize boşalttı. Ve yeniden, aşağıdaki görünmeyen kürekçilerle, fazlasıyla mekanik güçlerini aldıkları niteliği kuşkulu besini düşündü.

Kadırga, Batı'nın Bazalt Sütunları arasından geçerken karanlık çökmüştü ve şelalelerin en yükseğinin sesi ilerden uğursuzca yükseldi. Bu şelalenin serpintisi yıldızları karartıyor, güverteyi ıslatıyor ve uçurumdan dökülen suların yarattığı akıntıda gemi yalpalayıp duruyordu. Sonra gemi acayip bir ıslık sesiyle dalışa geçti ve dünya uzaklaşır, koca gemi bir kuyruklu yıldız gibi sessizce yıldızlar arası boşluğa yuvarlanırken Carter karabasanların dehşetini hissetti. Carter, esir[2] içerisinde nasıl şekilsiz karanlık şeylerin, yolcular yanlarından geçerken yan yan bakıp sırıtarak ve bazen meraklarını çeken bazı hareketli nesnelere kaygan pençeleriyle dokunarak pusuya yatıp beklediğini, hoplayıp zıpladığını, ağır ağır hareket ettiğini daha önce hiç

bilmiyordu. Bunlar Başka Tanrılar'ın adsız larvalarıydı ve tıpkı onlar gibi kör ve bilinçsizdiler, görülmedik derecede aç ve susuzdular.

Ama pis kokulu kadırga Carter'ın korktuğu kadar uzakları hedeflemiyordu, çünkü dümencinin doğrudan Ay'a doğru bir rota tutturduğunu görmüştü. Parlak bir hilal olan Ayyaklaştıkça büyüyor, benzersiz krater ve dorukları rahatsızlık vererek gözler önüne seriliyordu. Gemi yanaşmaya başladı ve çok geçmeden hedefinin her zaman Dünya'ya dönük olan ve belki de düşçü Snireth-Ko dışında tamamen insan hiç kimse tarafından görülmemiş gizli ve esrarlı yüzü olduğu anlaşıldı. Geminin iyice yaklaşmasıyla Ay'ın yakından görünüşü Carter'a çok rahatsız edici geldi, sağda solda görülen harabelerin boyut ve şekillerinden hiç hoşlanmadı. Dağ başlarındaki ölü tapınaklar arazi üzerine öyle serpiştirilmişti ki, hiçbir uygun ya da sağlıklı tanrıyı ululuyor olamazdı ve parçalanmış sütunların simetrisinde çözümlenebilecek gibi gözükmeyen karanlık ve derin bir anlam var gibiydi. Ve Carter çoktan yok olmuş tapınanlarının boyut ve yapılarını tahmin etme cesaretini bulamadı kendinde.

Gemi Ay'ın görünmeyen yüzüne dolandığında, tuhaf manzarada bazı yaşam belirtileri göründü ve Carter acayip beyazımsı mantar tarlaları arasında birçok alçak, kocaman ve yuvarlak kulübe gördü. Bu kulübelerin pencereleri olmadığını fark etti ve şekillerinin Eskimo kulübelerini andırdığını düşündü. Sonra gözüne yağlı dalgaları yavaş yavaş çalkalanan bir deniz ilişti ve yolculuğun bir kez daha suda -ya da bir sıvıda- yapılacağını anladı. Kadırga sıvının yüzeyine tuhaf bir sesle çarptı ve dalgaların gemiyi karşılamada gösterdiği esneklik Carter'ı oldukça şaşırttı. Şimdi dalgaların üzerine büyük bir hızla kayarak ilerliyorlardı ve bir seferine benzer biçimde bir gemiyi selamlayarak geçtiler, ama genellikle bu ilginç denizden ve kavurucu bir sıcaklıkla parıldayan güneşe karşın karanlık ve yıldızlarla dolu gökyüzünden başka bir şey görünmüyordu.

Sonra ilerde, cüzamlı bir görüntüye sahip sahildeki engebeli tepeler belirdi ve Carter bir kentin sık, çirkin, kül rengi kulelerini gördü. Kulelerin yana yatma, eğilme ve bir araya toplanma tarzlarıyla hiç pencerelerinin olmaması, tutukluyu çok rahatsız etti ve kendisine çıkıntılı sarıklı tüccarın acayip şarabından bir fırt çektiren deliliğe fena halde hayıflandı. Kıyıya yaklaştıkça kentin pis kokusu kuvvetlendi ve engebeli tepelerin üzerinde ormanlar bulunduğunu görüp ağaçlardan bazılarının

küçük kahverengi Zoogların özsuyundan acayip şaraplarını mayaladıkları, dünyadaki büyülü ormanda tek başına bulunan Ay-ağacına benzediklerini fark etti.

Carter şimdi, ilerideki gürültülü rıhtımlarda hareket eden şekilleri seçebiliyordu ve onları seçebildiği oranda korkusu artıp onlardan nefret etmeye başladı. Çünkü bunlar insan değildi, hatta insan olmakla uzaktan yakından ilgileri yoktu, keyiflerince büyüyüp küçülen grimtırak beyaz kocaman şeylerdi ve -sık sık değişseler de- esas olarak gözsüz ama varla yok arası basık burunlarının ucunda tuhaf bir şekilde titreşen kısa, pembe bir kütle halinde dokunaçlar bulunan kurbağalar şeklindeydiler. Bu şeyler rıhtımlar üzerinde paytak paytak sağa sola seğirtiyor, balya, ağaç kafes ve sandıkları doğaüstü bir güçle hareket ettiriyor zaman zaman ön pençelerindeki uzun küreklerle demir atmış kadırgalara sıçrayıp biniyor ya da onlardan sıçrayıp iniyorlardı. Zaman zaman da birinin, Dylath-Leen'de ticaret yapan tüccarlara benzeyen koca ağızlı yarı insanımsı varlıklardan ağır ağır yürüyen bir köle sürüsünü önüne katıp götürmekte olduğu görülüyordu, ancak sarıkları, ayakkabıları ve giysileri bulunmayan bu yaratıkların pek o kadar da insana benzer tarafları yoktu. Kölelerden bazıları -bir tür nezaretçinin tecrübeyle seçtiği şişmanca olanlar- gemilerden indiriliyor ve ağaç kafeslere tıkılıp çivilenerek kapatılıyor ve işçiler bu kafesleri alçak depolara iteliyor ya da hantal yük arabalarına yüklüyorlardı.

Yük arabasının yükünü tutmasından sonra arabayı çeken inanılmaz acayip şeyi gördüğünde, bu iğrenç yerdeki diğer canavarları görmüş olmasına karşın Carter'ın soluğu kesildi. Bazen karanlık görünüşlü tüccarlar gibi giydirilip sarıklar sarınmış küçük bir köle sürüsü bir kadırgaya götürülüyor, onları subay, tayfa ve kürekçi olarak kaygan kurbağaya benzer yaratıklardan bir kalabalık takip ediyordu. Ve Carter, insana en fazla benzeyen yaratıklara dümen kullanmak, yemek pişirmek, getir götür işleri yapmak, dünyada ya da ticaret yaptıkları diğer gezegenlerde insanlarla pazarlığı yürütmek gibi fazlaca kuvvet kullanılmasını gerektirmeyen daha aşağılık işlerin ayrılmış olduğunu gördü. Bu yaratıklar dünyada kullanılmaya elverişli olmalıydılar, çünkü giydirilip ayaklarına ayakkabı geçirilip kafaları da sarıkla sarıldığında hiç de insana benzemedikleri söylenemezdi ve tuhaf açıklamalar yapmak zorunda kalmadan dükkânlarda insanlarla rahatça çekişe çekişe pazarlık edebilirlerdi. Ama, fazlasıyla çelimsiz ve çirkin olmadıkça, çoğunluğu çıplaktı ve ağaç kafeslere doldurularak, hantal

arabalarda inanılmaz acayip şeyler tarafından çekilip götürülüyorlardı. Zaman zaman da, bazıları yarı insan, bazıları insana pek benzemeyen, bazılarının insanla uzaktan yakından ilişkisi olmayan daha başka yaratıklar gemilerden indirilip kafeslere kapatılıyordu. Ve Carter, Parglı güçlü kuvvetli kara adamlardan gemiden indirilmeyen, sandıklara tıkılarak iç bölgelere gönderilmeyen kimsenin kalıp kalmadığını merak etti.

Kadırga, süngerimsi taşlardan yapılmış yağlı görünüşlü rıhtıma yanaştığında, karabasanı andırır bir kurbağamsı yaratık sürüsü ambar kapaklarından fırladı ve içlerinden ikisi Carter’ı yakalayarak kıyıya sürükledi. Bu kentin kokusu ve görünüşü anlatılabilir gibi değildi ve Carter, taş döşeli sokaklar, karanlık kapı girişleri ve penceresiz, kül rengi, yüksek dik duvarlarla ilgili bölük pörçük imgeler yakalayabilmişti yalnızca. Sonunda alçak bir kapı girişinden içeri sokularak zifiri karanlıkta sonu gelmez basamaklar tırmandırıldı. Aydınlık ya da karanlığın kurbağa-şeyler için fark etmediği açıktı. Koku dayanılır gibi değildi ve Carter bir odaya kapatılarak yalnız bırakıldığında odanın biçimini ve büyüklüğünü anlamak için, kendinde sürünecek kuvveti zor buldu. Burası yuvarlak bir odaydı ve genişliği yirmi ayak kadardı.

Bu andan itibaren zaman durdu. Zaman zaman içeriye yiyecek itiliyordu, ama Carter bunlara dokunmuyordu. Başına gelecekleri bilmiyordu, ama sonsuzluğun Başka Tanrılarının ruhu ve habercisi sürünen kaos Nyarlathotep’in gelişini beklemek üzere tutulduğunu hissediyordu. Nihayet tahmin edilemez saatler ya da günler sonra büyük taş kapı yeniden sonuna kadar açıldı ve Carter taş basamaklardan aşağı sürüklenerek korkunç kentin kırmızı bir ışıkla aydınlanmış sokaklarına çıkarıldı. Ay'da geceydi ve kentin her yerine meşaleler taşıyan köleler yerleştirilmişti.

İğrenç bir meydanda kurbağa-şeylerden onuyla, on biri bir tarafta, on biri öbür tarafta, biri önde ve biri de arkada olmak üzere yirmi dört neredeyse-insan meşale taşıyıcıdan oluşan bir tür geçit töreni düzenlenmişti. Carter, beş kurbağa-şey önünde, beşi arkasında ve her iki yanında birer neredeyse-insan meşale taşıyıcı olmak üzere alayın ortasına yerleştirildi. Kurbağa-şeylerden bazıları üzerinde iğrenç oymalar bulunan fildişi flütler çıkararak iğrenç sesler üflediler. Bu çirkin boru sesiyle tören alayı harekete geçti, taş döşeli sokaklardan ve pis, karanlık mantar tarlalarının arasından geçip kentin arkasındaki alçak bir tepeye tırmanmaya başladı. Korkunç yamaçlardan birinde ya da tepede, sürünen kaosun beklediğinden Carter’ın

hiç kuşkusu yoktu ve bu gerilimin bir an önce sona ermesini arzuluyordu. Bu saygısız flütlerin inildemesi çok tiksindiriciydi, Carter yarı-normal kabul edilebilecek bir ses için neler vermezdi ki, ama bu kurbağa-şeylerin başka sesleri yoktu ve esirler konuşmuyordu.

Sonra yıldızlarla bezeli karanlıktan normal bir ses geldi. Daha yüksek tepelerden gürleyen bu ses çevredeki engebeli doruklarda çoğalarak yankılandı. Kedinin geceyarısı attığı çığlıktı bu ve Carter, yaşlı köylülerin sadece kedilerin bildiği ve yüksek evlerin tepelerinden geceleri gizlice sıçrayarak gittikleri gizemli ülkeler hakkında fısıldayarak tahminler yürütürken haklı olduklarını sonunda anlamıştı. Hakikaten Ay'ın karanlık yüzüne sıçrıyor ve tepelerin üzerinde oynayıp hoplayarak eski hayaletlerle konuşuyorlardı ve Carter burada bu iğrenç yürüyüş kolunun ortasında onların evi anımsatan, dostça çığlıklarını duydu ve evlerin dik çatılarını, sıcacık ocaklarını ve aydınlık küçük pencerelerini düşündü.

Randolph Carter kedi dilini oldukça biliyordu, bu ırak korkunç yerde en uygun şeyi haykırdı. Ama bunu yapmasının aslında gereği de yoktu, daha ağzını açmadan bağırtıların artıp yakınlaştığını duydu ve küçük zarif şekiller tepeden tepeye atlayarak bir araya toplanırken yıldızlara doğru atılan hızlı gölgeler gördü. Kabileye çağrı yapılmıştı ve iğrenç geçit alayı daha korkmaya bile fırsat bulamadan boğucu bir tüy bulutu ve öldürücü pençeler bir fırtına gibi dalga dalga Üzerlerine çullandı. Flüt sesleri sustu, geceyi haykırışlar doldurdu. Ölmekte olan neredeyse-insanlar çığlıklar attı, kediler tıslayıp, uluyup kükrediler, ama kurbağa-şeylerin pis kokulu hayat sıvıları iğrenç mantarlarla delik deşik toprağa sızarak sonlarını getirirken hiç sesleri çıkmadı.

Yanmaya devam eden meşalelerin ışığında görülen manzara çok etkileyiciydi ve Carter ömründe bu kadar çok kedi görmemişti. Kara, gri, beyaz, sarı, tekir, alaca; sıradan, İran, Manks, ' Tibet, Ankara ve Mısır kedileri; hepsi orada muharebenin içindeydi ve Bubastis[3] tapınaklarındaki tanrıçalarını yücelten derin ve ihlal edilmemiş kudsiyetten bir şeyler üzerlerinde havada asılı duruyordu. Kedilerden güçlü kuvvetli yedisi neredeyse-insanlardan birinin boğazına ya da kurbağa-şeylerden birinin pembe dokunaçlı burnuna atılıp büyük bir şiddetle onu mantarlarla kaplı yere seriyor ve binlerce arkadaşı öfkeli pençe ve diş darbeleriyle üzerine çullanıyordu. Carter yere yıkılmış kölelerden birinden bir meşale

kaptı, ama çok geçmeden hakikatli savunucuların kabaran saldırı dalgaları altında çöktü. O zaman, savaşın şakırtılarını ve galiplerin bağırtılarını dinleyerek ve arbede sırasında üzerinden ileri geri atlayan dostlarının yumuşak dokunuşlarını hissederek zifir karanlıkta uzanıp yattı.

Sonunda korku ve yorgunluktan Carter'ın gözleri kapandı ve gözlerini yeniden açtığında tuhaf bir manzarayla karşılaştı. Bizim gördüğümüz Ay'dan on üç defa büyük Yeryüzü diski, Ay manzarası üzerine dalga dalga vuran tuhaf ışıklarla gökte yükselmişti ve siluetleri testere dişi gibi tepelerle çevrili vahşi yaylada kilometrelerce uzunlukta düzenli sıralar halinde çömelmiş bir kedi denizi vardı. İç içe çemberler halinde dizilmişlerdi ve saflardan çıkan iki üç önder teselli edici mırıltılarla yüzünü yalıyordu. Ölü kölelerden ve kurbağa-şeylerden geriye pek bir şey kalmamıştı, ama Carter kendisiyle savaşçıların arasındaki açıklıkta biraz ötesinde bir kemik görür gibi olduğunu sandı.

Carter o zaman kedilerin yumuşak diliyle önderleriyle konuştu ve kedilere duyduğu muhabbetin çok iyi bilindiğini ve kedilerin toplandığı yerlerde sık sık dile getirildiğini öğrendi. Ulthar'da aralarından geçtiğinde fark edilmemiş değildi ve ipek gibi parlak tüylü yaşlı kediler küçük kara bir kedi yavrusuna kötü kötü bakan aç Zooglara göz kulak olmak için geldiklerinde onları nasıl okşamış olduğunu unutmamışlardı. Ayrıca, handa onu görmeye gelen küçük kedi yavrusunu nasıl iyi karşılamış ve sabahleyin gitmeden önce ona bir tabak kaymak vermiş olduğunu da anımsıyorlardı. İşte o küçük kedi yavrusunun dedesi burada toplanmış olan ordunun lideriydi ve uzaktaki bir tepenin üzerinden kötü yürüyüş kolunu görüp tutuklunun kendi cinsinin dünyadaki ve düş âlemindeki ebedi dostu olduğunu tanımıştı.

O sırada uzaktaki doruklardan birinden bir uluma sesi duyuldu ve yaşlı önder onunla konuşmasına birden ara verdi. Dünya kedilerinin korktuğu bir düşmanı, Ay'ın karanlık yüzünün çekiciliklerini nedense unutmayan iri ve tuhaf Satürn kedilerini gözetlemek üzere dağların en yüksek yerine konumlanmış ileri karakoldan geliyordu bu ses. Yaptıkları antlaşmalarla kötücül kurbağa-şeylerle ittifak halindeydiler ve bizim dünyalı kedilerimize fena halde düşmandılar, bu yüzden bu nazik anda onlarla karşılaşmak ciddi sonuçlar doğurabilirdi.

Generallerin aralarında kısa bir görüşme yapmalarından sonra kediler kalktılar ve uzayda büyük bir sıçrama yaparak gerisin geri bizim

Dünyamızdaki evlerin üstüne ve Dünyanın düş alemine dönmek üzere Carter’ın etrafında koruyucu bir halkaoluşturdular.Yaşlı mareşal Carter’a rahatça taşınmak üzere kendini, sıçrama yapacak tüylü kütleye bırakmasını tavsiye etti ve kediler sıçrarken nasıl yaylanacağım ve yere konarlarken nasıl zarafetle konacağını anlattı. Ayrıca onu istediği yerde toprağa indirmeyi de teklif etti ve Carter, kara kadırganın yola çıktığı Dylath-Leen kentine inmeye karar verdi; çünkü, oradan Oriab’a yelken açıp Ngranek doruğuna gitmeyi düşünüyor ve ayrıca kent halkını, bir daha kara kadırgalarla alışveriş yapmamaları için uyarmak istiyordu, tabii eğer bu alışveriş diplomatça ve tedbirlice sona erdirilebilirse. Sonra, Ay dağlarının tekinsiz zirvelerinden birindeki karanlık bir mağarada sürünen kaos Nyarlathotep boş yere beklerken, bir işaret üzerine, kediler dostlarını emniyetli bir şekilde aralarına almış olarak hep birden büyük bir zarafetle sıçradılar.

Kediler uzayda çok hızlı yol alıyorlardı ve Carter dostlarıyla çevrelenmiş olduğu için bu defa uçurumlarda pusuya yatmış, oynayıp sıçrayan, sürüklenip duran karanlık büyük şekilsizliği görmedi. Daha ne olup bittiğini anlamaya fırsat kalmadan kendini Dylath-Leen’deki hanın tanıdık odasında buluverdi; dost kediler akın akın pencerden dışarı akıyordu. Ultharlı yaşlı önder odayı en son terk etti ve Carter patisini sıkarken, horozlar ötmeden eve varabileceğini söyledi. Şafak söktüğünde, Carter aşağı indi ve yakalanmasından serbest kalmasına kadar bir hafta geçmiş olduğunu öğrendi. Oriab’a gidecek gemiyi neredeyse iki hafta beklemesi gerekiyordu ve bu süre boyunca kara kadırgalar ve alçakça hareket tarzları hakkında söyleyebileceği her şeyi söyledi. Kent halkının çoğunluğu ona inandı ama mücevherat satıcıları büyük yakutlara o kadar düşkündüler ki, hiçbiri bundan böyle koca ağızlı tüccarlarla alışveriş yapmayacaklarına tam olarak söz vermedi. Bu alışveriş yüzünden Dylath-Leen’in başı belaya girecek olursa, bunda onun bir suçu olmayacaktı.

Beklenen gemi bir hafta sonra kara sırtı ve yüksek deniz fenerini geçerek limana girdi ve Carter bunun yanları boyalı, üç köşeli sarı yelkenleri ve gri ipek elbiseli bir kaptanı olan sağlıklı insanların kullandığı üç direkli bir yelkenli olduğunu

görmekten büyük bir memnuniyet duydu. Yükü Oriab’ın iç bölgelerindeki ormanlardan elde edilmiş hoş kokulu reçineler, Baharnalı sanatçıların pişirdiği zarif çömlekler ve Ngranek’in eski lavlarından

yontulmuş ilginç küçük heykellerdi. Bunların karşılığında onlara Ulthar yünü, Hatheg'in yanardöner dokumaları- ve nehrin ötesinde Parg'daki kara adamlar tarafından işlenmiş fildişleri veriliyordu. Carter, Baharna'ya birlikte gitmek için kaptanla anlaştı ve kendisine yolculuğun on gün süreceği söylendi. Bir haftalık bekleme süresi içinde Ngranekli kaptanla epeyce konuştu ve kaptan ona adadaki taştan oyulmuş yüzü gerçekten gören çok az insan olduğunu söyledi; ama gezginlerin çoğunun, efsanesini yaşlı insanlardan, lav toplayıcılardan ve heykel yapımcılarından dinleyip sonra uzaklardaki memleketlerinde onu gerçekten görmüş olduklarını söylemekten memnun olduğunu söyledi. Kaptan taştan oyulmuş bu yüzü yaşayan birinin görmüş olduğundan da pek emin değildi, çünkü, Ngranek'in öte yüzü son derece dik, çıplak ve uğursuzdu ve zirvesine yakın yerlerde, içinde zebanilerin yaşadığına ilişkin söylentiler olan mağaralar vardı. Ama, kaptan bu sığırların ne menem şeyler olduğunu söylemek istemiyordu, çünkü onlar daha çok, sürekli onları düşünenlerin düşlerine giriyordu. Sonra Carter kaptana soğuk çöldeki Kadath'la olağanüstü günbatımı kenti hakkında sorular sordu, ama adamcağızın bunlar hakkında söyleyeceği hiçbir şeyi yoktu.

Carter, akıntı döndüğünde bir sabah erkenden Dylath-Leen'den yelken açtı ve günün ilk ışıklarının bu korku verici bazalt kentin köşeli kulelerine vurduğunu gördü. Ve iki gün süreyle yeşil kıyılar boyunca doğuya doğru yol aldılar, Carter sık sık kırmızı çatı ve baca külahlarının, kuruması için ağların serildiği düşler içindeki eski rıhtımlar ve kıyılardan başlayarak dik yamaçlara tırmandığı sevimli balıkçı kasabaları gördü. Ama üçüncü gün, birdenbire dalgaların daha büyük bir hızla Üzerlerine geldiği güneye döndüler ve çok geçmeden kara gözden yitti. Beşinci gün tayfalarda huzursuzluk belirtileri görüldü, ama kaptan geminin, anımsanmayacak kadar eski zamanlarda batmış bir kentin yosun bürümüş duvarları ve parçalanmış sütunları üzerinden geçeceğini ve suyun berrak olduğu zamanlarda bu derin yerlerde basit insanların hoşlanmayacağı birçok hareketli gölge görüldüğünü söyleyerek onların bu korkularını mazur gördü. Ayrıca, yakından geçerken selamlanan ama bir daha hiç görülmeyen birçok geminin de bu bölgede kaybolduğunu sözlerine ilave etti.

O gece ay çok parlaktı ve suyun derinlikleri görülebiliyordu. Rüzgar o kadar hafif esiyordu ki, gemi nerdeyse yerinde duruyordu ve okyanus çok sakindi. Küpeşteden bakan Carter, suyun metrelerce altında büyük bir tapınağın kubbesini ve önündeki, bir zamanlar halkın toplanmış olması

gereken bir alana çıkan, doğaüstü sfenksli yolu görebiliyordu. Yunuslar harabelerin arasında neşeyle oynaşıyor, zaman zaman yüzeye doğru çıkıp, suyun dışına sıçrayarak beceriksizce eğleniyorlardı. Gemi biraz daha sürüklenince, okyanus dibinde tepeler ortaya çıktı; yokuş yukarı tırmanan eski yollar ve binlerce küçük evin yıkanmış tertemiz duvarları açıkça görülüyordu.

Sonra varoşlar, daha sonra da bir tepenin üzerinde öbürlerinden daha iyi durumda, mimarisi basit, tek başına kocaman bir bina belirdi. Taş döşeli kare şeklinde bir iç avlunun dört yanını çevreleyen karanlık, basık bir binaydı; dört köşesinde birer kule yükseliyordu ve dört bir yanında tuhaf yuvarlak pencereleri vardı. Büyük bir kısmını otlar bürümüş olsa da, bazalttan yapılmışa benziyordu ve öylesine yalnız ve uzak bir tepede öylesine etkileyici bir yerdeydi ki bir tapınak ya da manastır olmalıydı. Bina içindeki ışık saçan bazı balıklar, küçük yuvarlak pencerelerin parıldar gibi görünmesine neden oluyordu; Carter, gemicileri korktukları için pek suçlamadı. Sonra ayı şığıyla aydınlanan suda, merkezi avlunun ortasında yekpare, yüksek bir taştan tuhaf bir şey fark etti ve bir şeyin ona bağlı olduğunu gördü. Ve kaptanın kamarasından aldığı bir dürbünle baktığında, bağlı şeyin Oriab'ın ipek giysileri içinde baş aşağı bir gemici olduğunu gördü; gemicinin gözleri yoktu. Esmeye başlayan hafif bir yelin gemiyi daha sağlıklı sulara taşımasından Carter fazlasıyla memnun oldu.

Ertesi gün, tuhaf renklerde lale soğanları yüküyle, unutulmuş düşler ülkesi Zar'a gitmekte olan, mor yelkenli bir gemiyle konuştular. Ve on birinci günün akşamı, Oriab adasının görüş alanına girdiler; sipsivri tepesi karlı Ngranek uzaklarda göğe doğru yükseliyordu. Oriab çok büyük bir ada ve limanı Bahama görkemli bir kentti. Bahama'nın rıhtımları somaki taşındandı ve kent bu rıhtımların gerisinden başlayan taştan taraçalar halinde yükseliyordu; basamaklı sokaklarının üzerinde binalar zaman zaman kemer oluşturuyordu ve binaların arasında köprüler vardı. Granit kapaklı bir tünel halinde bütün kentin altından geçerek, uzak kıyısında adını hiç kimsenin anımsamadığı eski bir kentin koca koca toprak tuğlalardan harabeleri bulunan Yath iç gölüne dökülen büyük bir kanal vardı. Akşamın karanlığında gemi limanın içinde ilerledikçe, Thon ve Thal ikiz fenerleri hoş geldin der gibi parıldadı ve başlarının üzerindeki alacakaranlıktaki yıldızlar bir bir ortaya çıkarken, Bahama'nın taraçalarındaki milyonlarca pencere yumuşak bir ışıkla yavaş yavaş aydınlandı ve dik yamaçlı liman

gökyüzündeki yıldızlardan ve pencerelerden yansıyan ışıklarla parıl parıl bir takımyıldızı görünümüne büründü.

Karaya çıktıktan sonra kaptan Carter’ı, kentin Yath gölüne bakan yamacında yer alan arka mahallesindeki küçük evinde konuk etti ve karısıyla hizmetkârları gezgine nefis yiyecekler getirdiler. Ve bundan sonraki günlerde Carter lav-toplayıcılarının ve heykel yapanların gittiği bütün meyhanelerde ve halkın toplandığı yerlerde Ngranek’le ilgili söylenti ve efsaneleri araştırdı, ama dik yamaçlara tırmanmış ya da kayalara oyulu yüzü görmüş hiç kimseyle karşılaşmadı. Ngranek, öte yanında lanetli bir ova uzanan sarp bir dağdı ve insan zebanilerin tamamen uydurma olup olmadığından asla emin olamazdı.

Kaptan, Dylath-Leen’e doğru yeniden yelken açtığında, Carter kentin, Yath’ın öte yakasındaki harabelere benzeyen, tuğlalardan inşa edilmiş ilk kurulan kesiminde basamaklı bir sokağa açılan handa bir oda tuttu. Ngranek’e çıkan yollarla ilgili lav-toplayıcılardan edindiği bütün bilgileri bir araya getirerek Ngranek’e tırmanma planını burada oluşturdu. Hancı çok yaşlı biriydi ve Carter’a çok yararlı olan epeyce efsane duymuştu. Hatta Carter’ı hanın üst odalarından birine götürerek, insanların daha yürekli ve Ngranek’in doruğuna tırmanmaya daha hevesli olduğu eski günlerde bir gezginin toprak duvara çizmiş olduğu kaba saba bir resmi bile gösterdi. Yaşlı hancının dedesinin babası kendi babasından bu resmi çiziktiren gezginin Ngranek’e tırmanıp taşa oyulu yüzü görmüş ve başkalarının seyretmesi için onu buraya çizmiş olduğunu duymuştu; ama Carter bundan oldukça kuşkuluydu, çünkü aceleyle ve dikkatsizce çizilmiş kocaman yüz resmi, çok sayıda boynuzlu, kanatlı, uzun pençeli ve kıvrık kuyruklu küçük iğrenç yaratık resimlerinin gölgesinde kalmıştı.

En sonunda meyhanelerden ve halkın devam ettiği yerlerden toplayabileceği bütün bilgiyi toplayan Carter, bir zebra kiraladı ve bir sabah Yath gölünün kıyılarını izleyerek, kayalık Ngranek’in gökyüzüne yükseldiği iç bölgelere doğru yola koyuldu. Sağ tarafında inişli yokuşlu tepeler, hoş bahçeler ve taştan derli toplu küçük çiftlik evleri vardı ve tüm bu manzara fena halde Skai nehri boyunca uzanan verimli tarlaları anımsatıyordu. Akşam olurken, Yath’ın öte kıyısındaki isimsiz eski harabelere yaklaşmıştı ve lav-toplayıcıların burada geceleyin kamp kurmaması konusunda kendisini uyarmış olmalarına karşın, zebrasını yıkık bir duvarın önündeki acayip bir sütuna bağladı ve battaniyesini anlamını çözemediği bir oymanın

altındaki korunaklı bir köşeye serdi. Oriab'da gecelerin serin olması nedeniyle üzerine bir başka battaniye daha çekti ve henüz uykuya dalmamışken yüzüne bazı böceklerin kanatlarının dokunmakta olduğunu düşünerek battaniyeyi iyice kafasına çekti ve uzaklardaki çam ormanlarının magah kuşları tarafından uyandırılıncaya kadar rahatça uyudu.

Güneş, birçok eski tuğla yapının, yıkık duvarın, şurada burada görülen parçalanmış sütun ve temelin iç paralayıcı bir perişanlıkla Yath kıyılarına indiği yamacın üzerinde doğdu ve Carter bağladığı zebrasını gözleriyle aradı. Yumuşak başlı hayvanı bağlandığı tuhaf sütunun dibinde yere serilmiş yatar durumda görmekten büyük bir üzüntüye kapıldı, boğazındaki tuhaf bir yaradan bütün kanı emilmiş olan bineğinin ölmüş olduğunu anladığındaysa canı iyice sıkıldı. Denkleri karıştırılarak bir çok cici bici alınmıştı ve çevredeki tozlu topraklarda ne olduğunu anlayamadığı kocaman perdeli ayak izleri vardı. Aklına efsaneler ve lav-toplayıcıların uyarıları geldi ve geceleyin yüzünü süpürüp geçen şeyin ne olduğunu düşündü. Sonra denklerini sırtına vurarak ağır adımlarla Ngranek'e doğru yola koyuldu, ama yolunun eski bir tapınağın duvarları arasındaki alçak bir kemerin yıkıntıları üzerinden geçtiğini gördüğünde korkudan titremediği söylenemez; kemerin altındaki taş basamaklar karanlıkta göremeyeceği kadar aşağılara iniyordu.

Yolu şimdi daha vahşi görünümlü, kısmen ormanlık dağlara ulaşmıştı; artık sadece odun kömürü yapanların kulübelerine ve ormanlardan reçine toplayan insanların kamplarına rastlıyordu. Hava mis gibi pelesenk kokuyor, güneşin yedi rengiyle birden ortaya çıkan magah kuşları neşeyle şakıyordu. Akşama doğru, dolu torbalarıyla Ngranek eteklerinden dönmekte olan lav-toplayıcıların yeni kampına ulaştı ve adamların şarkılarını ve öykülerini dinleyip, yitirdikleri bir arkadaşları hakkındaki fısıldaşmalara kulak misafiri olarak o da orada kamp kurdu. Arkadaşları daha yukarılardaki güzel bir lav kütlesine ulaşmak için yükseklere tırmanmış ve hava karardığında dönüp aralarına katılmamıştı. Ertesi gün onu aradıklarında sarığından başka bir şey bulamamışlardı, düştüğü kayalık uçurumda ondan en ufak bir iz yoktu. Daha fazla aramamışlardı, çünkü aralarındaki yaşlı adam, bunun bir işe yaramayacağını söylemişti. Gerçi zebanilerin var olup olmadıkları kesin olarak bilinmiyordu ama, bu canavarların aldıkları bir şeyi bir daha hiç kimse bulamamıştı. Carter, zebanilerin kan emip emmediklerini, cicili bicili şeylere düşkün olup olmadıklarını ve perdeli ayak izi bırakıp bırakmadıklarını sordu; herkes

olumsuz anlamda başını salladı, ama böyle şeyler sormasından korkmuş gibi göründüler. Onların ne kadar sessizleştiğini görerek daha fazla soru sormadı ve uyumak üzere battaniyesini başına çekti.

Ertesi gün lav-toplayıcılarla birlikte kalktı ve onlar batıya, kendisi onlardan satın aldığı bir zebra sırtında doğuya doğru yola çıkarken birbirlerine veda ettiler. Kafilenin yaşlısı onu kutsayıp uyarılarda bulundu ve Ngranek'in çok yükseklerine tırmanmamasını söyledi, ama onlara yürekten teşekkür ederken Carter niyetinden hiç caymış değildi. Çünkü hâlâ bilinmeyen Kadath'daki tanrıları bulmak ve hiç aklından çıkmayan olağanüstü günbatımı kentinin yolunu onlardan öğrenmek zorunda olduğunu hissediyordu. Öğleye doğru, epeyce yokuş tırmandıktan sonra, bir zamanlar Ngranek'e yakın oturmuş ve yumuşak lavlarından heykeller oymuş dağlılar tarafından terk edilmiş bazı tuğla köylere rastgeldi. Onlar burada yaşlı hancının dedesinin yaşadığı günlere kadar oturmuş, sonra burada oturmalarından hoşlanılmadığını hissetmişlerdi. Evleri git gide dağda daha yukarılara inşa etmiş ve yukarılara tırmandıkça gündoğumunda daha fazla insanın eksilmiş olduğunu görmüşlerdi. Sonunda çekip gitmenin daha iyi olacağına karar verdiler, çünkü karanlıkta bazen şöyle bir görünen şeyler hakkında kimse olumlu bir şey düşünemiyordu; böylece hepsi deniz kıyısında Baharna'ya inerek çok eski bir mahalleye yerleştiler ve çocuklarına bugüne kadar yapageldikleri eski heykelcilik sanatını öğrettiler. Carter, Baharna'nın eski meyhanelerinde araştırmalarını sürdürürken Ngranek'le ilgili en iyi öyküleri bu yerlerinden sürülmüş dağlıların torunlarından dinlemişti.

Tüm bu zaman zarfında, Carter yaklaştıkça, Ngranek'in kasvetli yüzü her an daha yüksek ve aslından daha korkunç ortaya çıkıyordu. Yamacın alt kısımlarında tek tük ağaçlar, daha yukarılarda cılız çalılar vardı, sonra çıplak, iğrenç görünüşlü kayalar kırağı, buz ve hiçbir zaman erimeyen karlarla buluşmak üzere gökyüzüne doğru yükseliyordu. Carter bu kasvetli kayaların yarıklarını, girinti ve çıkıntılarını görebiliyor, tırmanmanın kolay olmayacağını anlıyordu. Yer yer katılaşmış lav akıntılarıyla yamaçları ve çıkıntılı düz kayaları dolduran cüruf yığınları görünüyordu. Doksan devir önce, daha tanrılar sivri doruklarında dans etmeden önce, bu dağ ateşle konuşmuş ve bağrından kopan gök gürlemesini andırır seslerle kükremişti. Şimdi, gözlerden uzak tarafında, hakkında söylentiler dolaşan gizli kocaman bir tanrı suretiyle sessiz ve uğursuz gökyüzüne doğru yükseliyordu. Ve bu dağda, öteden beri süregelen karanlığıyla yapayalnız ve

boş olabileceği gibi -söylenceler doğruysa- akla hayale sığmayacak dehşetleri barındıran mağaralar vardı.

Seyrek bir bodur meşe ve dişbudak ağacı örtüsüyle, etrafa saçılmış kaya parçaları, lav ve eski küllerle kaplı toprak Ngranek'in eteklerine doğru yükseliyordu. Lav-toplayıcıların kamp kurmayı alışkanlık haline getirdikleri yerlerde birçok kampın kömürleşmiş artıklarıyla Yüceler'in gazabını dindirmek ya da Ngranek'in yüksek geçitlerinde ve labirenti andıran mağaralarında düşledikleri şeyleri savuşturmak amacıyla inşa ettikleri kaba saba birçok sunak görülüyordu. Akşamleyin Carter kömür kalıntılarının en uzaktaki yığınına ulaştı ve geceyi geçirmek üzere orada kamp kurdu; zebrasını bir fidana bağlayarak uyumak için battaniyesine bir güzel sarındı. Bütün gece uzaklardaki gizli bir gölcüğün kıyılarından bir voonith uluyup durdu, ama Carter, hem suda hem karada yaşayan bu korkunç hayvandan hiç korkmadı, çünkü onların Ngranek' in eteklerine yaklaşmaya asla cesaret edemeyecekleri kendisine kesin olarak anlatılmıştı.

Güneşin berrak gökte parıl parıl parladığı ertesi sabah Carter, zebrasını, bu yararlı hayvanı gidebileceği kadar yanında götürerek, ama seyrek ormanın zeminini iyice dikleştiğinde, bodur kalmış bir dişbudak ağacına bağlayarak uzun tırmanışına başladı. Bundan sonra tırmanışı tek başına sürdürdü; ilkin, büyükçe açıklıklarında eski köy harabeleri bulunan seyrek ormanın içinden, sonra da şurada burada cansız çalıların büyüdüğü sert otların arasından geçerek ilerledi. Ağaçlık alanın sona ermiş olmasına üzülüyordu, çünkü yokuş bir uçurum kadar dik ve baş döndürücüydü. Sonunda ne zaman dönüp etrafına bakacak olsa ayaklarının altına serilen tüm civarı seçmeye başladı; heykel yapımcılarının terk edilmiş kulübelerini, reçineli ağaç ormanlarını ve oralardan reçine toplayan insanların kamplarını, parlak renkli magah kuşlarının yuva kurup şakıdıkları ormanları ve hatta çok uzaktan bir çala, Yath'ın öte kıyısındaki adı unutulmuş yasak eski harabeleri. Carter, etrafına bakınmamanın daha iyi olacağı sonucuna vardı ve tırmanmaya devam etti. Çalıların çok seyrekleştiği ve sert otlardan başka tutunacak hiçbir şeyin kalmadığı yere kadar tırmandı.

Sonra toprak iyice azaldı; kocaman kocaman kayalar toprağın üzerinde belirmeye başladı, zaman zaman bir yarıkta akbaba yuvalarına rastlıyordu. En sonunda kayalardan başka hiçbir şey kalmadı; pürüzlü ve çok aşınmış olmasalardı daha fazla zor tırmanırdı. Ama yuvarlak, düz ve sivri çıkıntıların oldukça faydasını gördü. Ve zaman zaman, bir lav-toplayıcının

gevrek kaya üzerine beceriksizce çiziktirdiği bir işareti görmek ve sağlıklı insanların kendinden önce buralara kadar tırmanmış olduğunu bilmek sevindiriciydi. Belirli bir yükseklikten sonra, bir insanın buralara tırmanmış olduğu artık sadece gerektikçe yontulmuş tutunma veya ayak basma yerlerinden ve bazı seçme lav damarlarının bulunduğu yerlerdeki küçük kazılardan belli oluyordu. Bir yerde, asıl tırmanma hattının sağında uzakça bir yerdeki zengin bir yatağa ulaşmak için kayalar düz bir çıkıntı yapacak şekilde yontulmuştu. Bir ya da iki defa Carter çevresine bakma cesaretini gösterdi ve aşağısında uzanan manzaranın genişliğinden serseme döndü. Kendisiyle sahil arasında kalan tüm adayı, taş taraçaları ve bacalarından yükselen gizemli dumanlarıyla Baharna'yı ve ilginç sırlarıyla sonsuz güney denizini görebiliyordu.

Buraya kadar dağın çevresinde döne döne tırmanmıştı ve oymanın bulunduğu uzak taraf henüz görünmüyordu. Carter şimdi yukarı doğru giden raf gibi düz çıkıntılı bir kaya görüyordu; onun solunda tutmak istediği yönde ilerleyen bir yol vardı; sürekli olması umuduyla bu yolu tuttu. On dakika sonra bunun gerçekten de bir çıkmaz olmadığını gördü, bu yol dik bir kemerin üzerinden geçerek, birdenbire kesintiye uğramaz ya da başka bir yöne sapmazsa, birkaç saatlik bir tırmanıştan sonra onu ıssız uçurumlara ve lanetli lav ovalarına bakan bilinmeyen güney yamacına ulaştıracaktı. Aşağısında yeni topraklar görüş alanına girerken, buraların aşıp gelmiş olduğu deniz tarafındaki topraklardan daha çıplak ve yabanıl olduğunu gördü. Dağın bu yüzü de farklıydı; öte taraf ta bulunmayan ilginç yarıklar ve mağaralarla delik deşikti. Bu deliklerden bazıları yukarısında, bazılarıysa aşağısında yer alıyordu ve dimdik uçurumların yüzeyindeki bu deliklerin hiçbirine insanın ulaşmasının yolu yoktu. Hava artık çok soğuktu, ama tırmanış o kadar güçtü ki, buna aldırış etmedi. Sadece havanın git gide seyreliyor olmasından rahatsızlık duydu ve belki de diye düşündü, diğer gezginlerin başını bu döndürdü ve dağa tırmananların tehlikeli patikalardan düşerek ölmelerini açıklamak için şu saçma zebani öykülerini uydurdular. Gezginlerin öykülerinden pek o kadar etkilenmemişti, ama yine de ne olur ne olmaz diye yanına enli bir pala almıştı. Bilinmeyen Kadath'ın tepesindeki tanrılara giden yolu bulmasını sağlayacak olan kayalara oyulu resmi görme isteği karşısında tüm ikinci derece düşünceler önemini yitirmişti.

Nihayet, yükseklerin dondurucu, buz gibi havasında Ngrnek'in gizli öte tarafına dolandı ve altındaki sonsuz uçurumları, daha az derin yarları ve Eskiler'in gazabına işaret eden, üzerinde ot bitmeyen lav uçurumlarını gördü. Gözlerinin önünde, ayrıca güneye doğru çok geniş topraklar uzanıyordu; ama bir çöldü burası, güzel tarlalar, tüten bacalar yoktu ve görünüşe göre uçsuz bucaksızdı. Oriab'ın çok büyük bir ada olması nedeniyle bu tarafta denizden eser görünmüyordu. Sarp uçurumun yüzünde sayısız karanlık mağara ve tuhaf yarıklar vardı, ama hiçbiri ulaşılabilir gibi değildi. Yukarılardan sarkan bir kütle daha yukarıların görülmesini engelliyordu ve Carter bir an için, oradan öteye gidemeyeceği kuşkusuyla sarsıldı. Bir tarafında sadece boşluk ve ölüm, öte tarafında kaygan bir kaya yüzeyi olmak üzere kilometrelerce yüksekte, sert rüzgarlar altında bu kararsız ve güvenlikten uzak durumda, insanların Ngranek'in gizli yüzünden çekinmelerine yol açan korkuyu bir an için tanıdı. Öte yana dönemeyecekti, oysa güneş epeyce alçalmıştı. Eğer yukarıya çıkan bir yol yoksa, gece onu orada çömelmiş olarak yakalayacak, şafaksa onu bulamayacaktı.

Ama bir yol vardı ve Carter onu tam zamanında gördü. Yalnızca çok uzman bir düşçü bu zor fark edilen tutunma yerlerinden yararlanabilmiş olmalıydı, ama Carter'a bu kadarı yeterliydi. Dışarı doğru çıkıntılı kayanın üzerine çıktığında yukarıdaki eğimin, aşağıdaki yoldan çok daha az olduğunu gördü; çünkü, büyük bir buzulun erimesi özlü toprakla ve düz kayalarla dolu kocaman bir yol açmıştı. Sol tarafında, başının üzerinde uzanamayacağı bir yerde karanlık bir mağara ağzıyla bilinmeyen yüksekliklerden bilinmeyen derinliklere dimdik inen bir uçurum vardı. Bunun dışında dağ her yerde geriye doğru yatıktı, öyle ki, üzerine doğru eğilerek dinlenebiliyordu bile.

İliklerine işleyen soğuktan, kar hattına yakın olması gerektiğini hissetti ve ışık saçan zirvenin kızıla kesmiş güneş ışığında nasıl parladığını görmek için yukarı baktı. Kimbilir kaç bin ayak yukarıda kar bulunduğu oldukça kesindi ve bu karın altında biraz önce tırmandığına benzer çıkıntılı kocaman bir kaya vardı ve karın altında hiç değişmeyen bir hat oluşturuyordu. Bu çıkıntılı kayayı gördüğünde soluğu kesildi ve korku içerisinde var gücüyle haykırarak kayaların çıkıntısına tutundu. Çünkü devasa çıkıntı dünyanın şafak vaktinde aldığı biçimi korumuyordu, bir tanrının oyulmuş ve cilalanmış yüzüyle günbatımında azametle kıpkırmızı parlıyordu.

Haşin ve korkutucu bu yüz, günbatımının tutuşturduğu ateşle alev alev yanıyordu. Büyüklüğünü kimseler ölçemezdi, ama Carter bunun insan işi olmadığını hemen anladı. O, tanrıların eliyle oyulmuş bir tanrıydı ve aşağıya, araştırmacıya doğru gurur ve haşmetle bakıyordu. Söylenceler onun acayip olduğunu, yanılma olanağının bulunmadığını söylüyordu ve Carter bunun böyle olduğunu gördü; kısık uzun gözleri, uzun kulak memeleri, ince burnu ve sivri çenesi, hepsi birden bunun insan değil tanrı soyundan olduğunu haykırıyordu.

Her ne kadar bunun için gelmiş, bunu bulmayı ummuş olsa da, korkudan donakalmış vaziyette bu yüksek ve tehlikeli kartal yuvasına sıkı sıkıya yapıştı; çünkü tanrının yüzü öngörülebilecek her şeyden daha şaşırtıcıydı ve büyük bir tapınaktan daha kocaman olan bu yüzün, koyu renkli lavlarından eskilerin kutsal bir yontu yaptığı yukarı dünyanın gizemli sessizliğinden günbatımında aşağı doğru bakmakta olduğu görüldüğünde, şaşırtıcılık öyle artıyordu ki, kimse ondan kaçamazdı.

Bu şaşkınlığa tanımış olmanın şaşkınlığı da ekleniyordu; çünkü her ne kadar, Carter bu yüze benzerlikleri tanrıların çocukları oldukları anlamına gelecek insanları bütün düş aleminde arayıp bulmayı planlamışsa da, artık bunu yapmasına gerek kalmadığını biliyordu. Bu dağın yüzüne oyulmuş yüz elbette ki çok tuhaf bir yüzdü, ama Tanaria dağlarının ötesindeki Ooth-Nargai'de bulunan ve Carter'ın uyanıkken bir defa tanışmış olduğu Kral Kuranes tarafından yönetilen Celephais kentinin liman meyhanelerinde benzerlerini sık sık görmüştü. Buna benzer yüzlü gemiciler yeşim taşı, ince altın işlemeler ve Celephais'in küçük ötücü kuşları karşılığında damarlı akik taşı ticareti yapmak üzere her yıl kapkara gemilerle kuzeyden gelirdi; bunların, aramakta olduğu yarım tanrılardan başkaları olmadığı açıktı. Bilinmeyen Kadath'la Yüceler'in damarlı akikten şatolarının içinde yer aldığı soğuk çöl, onların oturduğu yerin yakınlarında uzanıyor olmalıydı. Öyleyse, Oriab adasından çok uzaklardaki Celephais'e gitmeliydi; bu bölgeye giderken Dylath-Leen'e, Skai nehrinin yukarısında Nir yakınlarındaki köprüye ve yeniden Zoogların büyülü ormanına gidecek, oradan kuzeye dönüp, Oukranos'un yanı başındaki bağlık bahçelik topraklardan geçerek Cerenar denizine yelken açacak bir kalyon bulabileceği narin kuleleri yaldızlı Thran'a varacaktı.

Ama şimdi karanlık iyice koyulaşmıştı ve taşa oyulu kocaman yüz, gölgede aşağıya doğru daha haşin bakıyordu. Gece, araştırmacıyı bu düz

kaya parçası üzerine tünemiş olarak yakaladı; karanlıkta ne aşağı inebiliyor ne yukarı tırmanabiliyordu; bütün yapabildiği bu daracık yerde tir tir titreyerek kayalara yapışmaktan ve uykuya yenik düşüp ellerinin tutunduğu yeri bırakarak kilometrelerce aşağısında lanetli vadinin sivri kayaları bulunan baş döndürücü uçuruma yuvarlanmamak için uyanık kalmaya dua etmekten ibaretti. Yıldızlar çıktı, ama onların dışında gözlerine kapkara bir hiçlikten başka bir şey görünmüyordu; hiçlik ölümle ittifak kurmuştu ve onun çağrısına karşı bütün yapabildiği, görünmeyen bir kenardan kendini geri çekerek kayalara yaslanmaktı. Hava kararırken dünyadan son gördüğü şey, yan tarafındaki batı uçurumu üzerinde yükseklerde hareketsizmiş gibi duran ve Carter'ın ulaşamayacağı bir mağara ağzına yaklaştığında canhıraş bir feryatla ok gibi ileri atılan bir akbabaydı.

Ansızın, karanlıkta hiçbir uyarıcı ses duyulmak sızın, Carter belindeki enli palanın görünmeyen bir el tarafından çekilip alındığını hissetti. Sonra palanın aşağıdaki kayalara çarpmasından çıkan sesleri duydu. Ve kendisiyle Samanyolu arasında son derece ince, boynuzlu, kuyruklu ve yarasa kanatlı korkunç bir şeyin siluetini görür gibi oldu. Daha başka şeyler de batısına düşen yıldızları örtmeye başlamıştı, sanki uçurumun yüzündeki ulaşılmaz mağaradan çok sayıda zor fark edilir varlık sessizce dışarı uğruyor gibiydi. Sonra, lastik gibi soğuk kollar boğazından, bir başka şey de ayaklarından yakalayıp dikkatsizce havaya kaldırdılar ve boşlukta salınarak ilerlemeye başladılar. Kısa bir süre sonra yıldızlar görünmez oldu ve Carter zebanilerin kendisini yakalamış olduklarını anladı.

Carter’ı soluk soluğa uçurum kıyısındaki mağaraya ve korkunç labirentlerden geçirerek daha ötelere taşıdılar. İlk başlarda içgüdüyle debelendiğinde onu usturupluca gıdıkladılar. Kendileriyse hiç ses çıkarmıyorlardı, hatta zarsı kanatları bile sessizdi. Korkunç derecede soğuk, nemli ve kaygandılar ve pençeleriyle mıncıklarlarken insanın içini tiksinti dolduruyordu. Çok geçmeden, mezar havası gibi rahatsız edici, rutubetli bir hava içinde dönerek, baş döndürücü bir hızla sonsuz derin bir uçurumdan aşağı inmeye başladılar; Carter iblisçe bir deliliğin girdabına daldıklarını hissetti. Çığlık çığlığa haykırmaya başladı, ama ne zaman ağzını açsa kapkara pençeler büyük bir ustalıkla onu gıdıkladılar. Sonra, etrafının fosforlu kül rengi bir ışıkla aydınlandığını gördü ve karanlık söylencelerde sözü edilen, Dünyanın merkezindeki kuyularda ta başlangıç devirlerinden kalma ağır bir havanın ve sislerin pis kokusuyla

dolu solgun ölüm-ışığıyla aydınlanan yeraltı dehşetlerinin iç dünyasına yaklaşmakta olduklarını tahmin etti.

Nihayet çok aşağılarda külrengi ve uğursuz dorukların belli belirsiz hatlarını fark etti; bunlar ünlü Throk Dorukları olmalıydılar. Güneşsiz ve ebedi karanlığın tekinsiz dünyasında korkunç ve uğursuz yükseliyorlardı; kimsenin tahmin edemeyeceği kadar yüksektiler ve dhollerin sürünüp, toprağın altına iğrenç inler kazdıkları korkunç vadileri koruyorlardı. Ama Carter, pürüzsüz, yağlı, balinayı andıran derileri, birbirine doğru kıvrık boynuzları, çırpılırken ses çıkarmayan yarasa kanatları, çirkin, kavrayıcı pençeleri, gereksiz yere ve rahatsız edici bir şekilde havayı döven dikenli kuyruklarıyla şüphesiz çok şaşırtıcı ve görülmedik şeyler olan kendini yakalayan kapkara varlıklara bakmaktansa onlara bakmayı yeğledi. En kötüsüyse, bu şeyler hiç konuşmuyor, gülmüyor, hatta gülümsemiyorlardı, çünkü gülümseyecek bir yüzleri yoktu, yüzlerinin olması gereken yerde sadece bir boşluk vardı. Tüm yaptıkları sıkı sıkıya yakalamak ve gıdıklamaktı; bu, zebanilerin tarzıydı.

Grup aşağı indikçe, dört bir yanı dimdik yükselen kül rengi Throk Dorukları daha belirgin ortaya çıkıyor ve sonsuz alacakaranlığın bu haşin ve etkileyici graniti üzerinde yaşayan hiçbir varlığın olmadığı açıkça görülüyordu. Daha aşağı seviyelerde havada ölüm ateşleri yanıyor ve yukarılardaki hayalet gibi gözüken sivri doruklar dışında, boşluğa has karanlıktan başka bir şey bulunmuyordu. Çok geçmeden doruklar çok uzaklarda kalmıştı ve en derinlerdeki mağaralardan büyük bir hızla esen rutubetli rüzgardan başka bir şey kalmamıştı. Sonra, zebaniler kemik olduğu hissedilen ve göremedikleri şeylerden bir zemine kondular ve Carter’ı karanlık vadide yapayalnız bıraktılar. Onu oraya getirmek Ngranek’i koruyan zebanilerin göreviydi ve bu görev yerine getirilince kanatlarını sessizce çırparak uzaklaştılar. Carter onların uçuşlarını gözleriyle izlemeye çalıştığında bunu beceremediğini gördü, çünkü Throk Dorukları bile doğru dürüst seçilemiyordu. Etrafta karanlıktan, sessizlik ve kemiklerin dehşetinden başka hiçbir şey yoktu.

Carter şimdi, önceden bildiği belirli bir kaynağa dayanarak, çok iri dhollerin sürünerek dolaştığı ve toprağın altına inler kazdığı Pnoth vadisinde olduğunu biliyordu; ama neyle karşılaşacağını tam olarak bilmiyordu, çünkü bir dholü ne kimse görmüş ne de neye benzediği konusunda bir tahmin yürütmüştü. D holler karanlık söylencelerden, kemik

yığınlarını karıştırırken çıkardığı seslerden ve birinin yanından kıvrılarak geçerkenki kaygan temasından biliniyordu. Sadece karanlıkta süründükleri için görünmezlerdi. Carter bir dholle karşılaşmak istemiyordu bu yüzden etrafındaki kemik yığının derinliklerinden gelebilecek bir sesi duymak için kulak kesildi. Bu korkunç yerde bile bir planı ve amacı vardı; çünkü, Pnoth'la ilgili söylentiler eskiden uzun uzadıya konuştuğu birinin hiç de meçhulü değildi. Kısacası burası, uyanıklık dünyasının bütün güllerinin ziyafette beğenmedikleri parçaları attığı yerdi ve eğer şansı varsa onların egemenlik alanının sınırlarını belirleyen, Throk doruklarından bile yüksek kayalığa rastlardı. Kemik sağanağı nereye bakması gerektiğini ona gösterecekti ve bulunca da bir merdiven uzatması için bir güle seslenecekti; çünkü, söylemesi tuhaf ama, bu korkunç yaratıklarla eşsiz bir bağlantısı vardı.

Boston'dayken tanıdığı biri -mezarlık yakınındaki eski ve tekinsiz bir sokakta bulunan gizli stüdyosunda tuhaf resimler yapan bir ressam- güllerle arkadaşlık kurmuştu ve Carter'a onların ciyaklamayı andıran bıcır bıcır iğrenç dillerinin basit kısımlarını öğretmişti. Bu adam sonunda kayıplara karışmıştı ve Carter şimdi onu bulabileceğini ve onun uyanıkken kullandığı eski İngilizce'den düş aleminde ilk defa yararlanabileceğini hiç sanmıyordu. Ama Pnoth'dan çıkış yolunu göstermesi konusunda bir gülü ikna edebileceğini hissediyordu ve insanın göremediği bir dhole rastlamasındansa görebileceği bir güle rastlaması daha iyi olacaktı. i

Böylece Carter karanlıkta yürüdü ve ayaklarının altındaki kemiklerden bir ses duyduğunu sandığı zamanlar da koştu. Bir seferinde kayalık bir yamaca çarptı ve bunun Throk Doruklarının tabanı olduğunu anladı. Sonra çok uzaklara kadar yayılan korkunç bir takırtı ve çatırtı duyduğunda güllerin kayasının yakınlarına gelmiş olduğundan emin oldu. Kilometrelerce aşağıdaki vadiden sesini duyurabileceğinden emin değildi, ama iç dünyanın tuhaf yasaları olduğunu kavramıştı. Derin düşünceler içerisindeyken uçarak gelen ağır bir kemik Carter'a çarptı, bu bir kafatası olmalıydı; meşum kayalığa yakın olduğunu anlayan Carter güllerin çağrısı olan acı çığlığı elinden geldiğince kuvvetle haykırdı.

Ses ağır yol alır, bu yüzden yanıt alması biraz zaman aldı. Ama sonunda yanıt geldi ve çok geçmeden, kendisine bir ip merdiven sarkıtılacağı söylendi. Bağırtısının kemikler arasında neleri harekete geçirmiş olabileceğini söylemenin yolu olmadığından, bekleyiş çok gergindi.

İlerisinde bir yerlerde belli belirsiz bir hışırtı duyması için çok fazla beklemesi gerekmedi. Oraya doğru dikkatle yaklaşırken duyduğu huzursuzluk giderek arttı, çünkü merdivenin sarkıtılmış olduğu yerden uzaklaşmayı istemiyordu. Sonunda gerginliği dayanılamayacak derecede arttı, tam panik içerisinde kaçacaktı ki, yeni yığılmış kemiklerden gelen güm diye bir ses dikkatini diğer sesten uzaklaştırdı. Merdivendi, bu; bir dakika kadar el yordamıyla aradıktan sonra ipi sıkı sıkıya yakaladı. Ama diğer ses kesilmedi ve tırmanırken ardı sıra gelmeye devam etti. Tam beş ayak tırmanmıştı ki, alt taraftan gelen tıkırtı iyice güçlendi ve on ayak yüksekliğe vardığında aşağıdan bir şey merdiveni salladı. On beş ya da yirmi ayağa çıktığında sırayla çukurlaşıp, tümseklenen, kıvranan kocaman, kaygan, uzun bir şey yan taraftan gövdesine süründü;

bundan sonra, şeklini hiç kimsenin göremediği bu iğrenç ve aşırı doymuş dholün dürtüklemesinden kaçabilmek için canını dişine takarak umutsuzca tırmandı.

Sızlayan kollar ve patlamış ellerle saatlerce tırmandı; kül rengi ölüm ateşlerini ve Throk'un rahatsızlık veren zirvelerini yeniden görmeye başladı. Nihayet yukarılarda biryerde güllerin, düşey yüzünü göremediği büyük kayasının çıkıntı yapan kenarını seçti ve saatler sonra Notre Dame'ın korkuluklarından aşağı bakan oluk ağzı gibi aşağıyı süzen meraklı bir yüz gördü. Az kalsın bayılıp halatı bırakıyordu, ama çabucak kendini topladı; çünkü, ortalıktan kaybolan arkadaşı Richard Pickman bir zamanlar onu bir gûl ile tanıştırmıştı ve Carter onların bir köpeğinkini andıran suratlarını, ince uzun bedenlerini ve tuhaf huylarını çok iyi tanıyordu. Çıkıntılı kayanın kıyısında duran bu iğrenç şey kendini baş döndürücü boşluktan çekip alırken kendine hakim oldu ve bir taraftaki kısmen yenmiş süprüntüler yığınını ya da halka halinde çömelmiş bir yandan kemirirken bir yandan da merakla bakıp duran gülleri gördüğünde haykırmadı.

Şimdi, tek topoğrafik özelliği koca koca kayalar ve in girişleri olan loş bir düzlükteydi. Diğerleri zayıflığına tahminler yürüterek bakarken bir tanesi onu çimdiklemeye çalışsa da, güller genel olarak saygılıydılar. Aceleci, bıcır bıcır konuşmalarla kayıp arkadaşı hakkında sorular sordu ve onun uyanıklık dünyası yakınlarındaki dipsiz bir uçurumda mühim bir gül haline gelmiş olduğunu öğrendi. Yaşlıca, yeşil bir gül, onu Pickman'ın şu anda oturmakta olduğu yere götürmeyi önerdi, böylece içinden doğal olarak yükselen iğrenmeye rağmen tiksinç yaratığın peşi sıra geniş ine girdi

ve ağır kokulu, rutubetli bir karanlıkta saatlerce süründü. Etrafa dünyadan tuhaf tuhaf yadigarın -eski mezar taşları, kırık vazolar, acayip anıt parçaları-saçılmış olduğu loş bir yere çıktılar ve Carter ateş mağarasından Derin Uyku Kapısı'na doğru yedi yüz basamak aşağı inmesinden bu yana uyanıklık dünyasına ilk defa bu kadar yakın olduğunu heyecanla kavradı.

Orada, Boston'daki Granary mezarlığından çalınmış 1760 tarihli bir mezartaşı üzerinde bir zamanlar sanatçı Richard Upton Pickman olan bir gûl oturuyordu. Çıplak ve elastik bir bedeni vardı ve öylesine güllerin görünüşüne bürünmüştü ki, insana benzer bir yanı kalmamıştı. Ama yine de biraz İngilizce anımsıyordu ve ara sıra güllerin o bıcır bıcır dillerinin de yardımıyla Carter'la homurtular ve tek heceli sözcüklerle konuşabiliyordu. Carter'ın büyülü ormana, oradan da Tanaria dağlarının ötesindeki Ooth-Nargai'de bulunan Celephais kentine gitmek istediğini öğrendiğinde Pickman oldukça kararsızlık gösterdi, çünkü uyanıklık dünyasının güllerinin üst-düş aleminin mezarlıklarıyla hiçbir ilgileri yoktu (buraları ölü kentlere üreyen kırmızı ayaklı wamplara bırakmışlardı), üstelik kendi uçurumlarıyla büyülü orman arasındaki bölgede, Gugların korkunç krallığı da dahil birçok şey yer alıyordu.

Kıllı, dev Guglar bir zamanlar bu ormanda silindirik taşlar dikmiş, yaptıkları kötülüklerden biri bir gece Dünya tanrılarının kulağına ulaşıp da yerin derinliklerindeki mağaralara sürülünceye kadar, Başka Tanrılar'a ve sürünen kaos Nyarlathotep'e tuhaf kurbanlar sunmuşlardı. Sadece demir halkalı kapak şeklinde kocaman bir taş kapı yeryüzü güllerinin uçurumuyla büyülü ormanı birbirine bağlıyordu ve Guglar lanetten korkularından bu kapıyı açmaya cesaret edemiyorlardı. Ölümlü bir düşçünün kendi mağaralarından geçerek bu kapıdan çıkması düşünülebilecek şey değildi; çünkü, ölümlü düşçüler onların eski besinleriydi ve sürgün olmaları yüzünden tüm beslenmelerinin gün ışığında ölüveren ve Zin mahzenlerinde yaşayıp kanguru gibi arka ayakları üzerinde sıçrayan iğrenç ghastlarla sınırlı olmasına karşın, ölümlü düşçülerin lezzetine ilişkin söylenceler hâlâ yaygındı.

Bu yüzden, bir zamanlar Pickman olan gül, Carter'a, düş âleminden daha aşağıdaki uçurumlara inen, güherçile bağlamış kapkara basamakları kanatlı diarit aslanları tarafından korunan Leng'in aşağısındaki vadide bulunan terk edilmiş bir kent olan Sarkomand'a giderek uçurumdan çıkmasını ya da bir kilise avlusundan uyanıklık dünyasına dönmesini ve yolculuğa yeni baştan

başlayarak hafif uykunun yetmiş basamağını inip ateş mağarasına, oradan da yedi yüz basamak aşağıya Derin Uyku Kapısına ve nihayet büyülü ormana ulaşmasını salık verdi. Ama bunların ikisi de araştırmacıya uygun değildi; çünkü Leng'den

Ooth-Nargai'ye giden yol hakkında hiçbir şey bilmiyordu ve aynı şekilde düşünde buraya kadar edindiği kazanımları unutmak korkusuyla uyanmaya da yanaşmıyordu. Kuzeyden Celephais'e akik ticareti yapmaya gelen ve tanrıların çocukları olmaları nedeniyle soğuk çöle ve Yüceler'in oturduğu Kadath'a giden yolu gösterecek olan denizcilerin saygın ve semavi yüzlerini unutmak araştırması açısından tam bir felaket olurdu.

Carter, epeyce dil döktükten sonra gül, konuğuna, Gug Krallığının büyük duvarları içinde kılavuzluk etmeye razı oldu. Carter bir ihtimal, bütün devler iyice tıkınmış olarak evlerinde horul horul uyurken yuvarlak taş kulelerin alacakaranlık krallığını kimselere görünmeden aşabilir ve büyülü ormana açılan kapıya çıkan merdivenlerin bulunduğu, üzerinde Koth'un işareti olan merkezi kuleye ulaşabilirdi. Pickman ayrıca, taş kapağı kaldırmada yardımcı olmak üzere mezar taşı levyeleriyle üç gülün Carter'la birlikte gelmesine de razı oldu; çünkü güllerden Guglar az çok korkarlar ve onların oralarda boy gösterdiğini gördüklerinde çoğu kez kendi devasa mezarlıklarından kaçarlardı.

Pickman, Carter'a ayrıca sakalını traş edip (çünkü güllerin hiç sakalı yoktu), bedeninin gerekli rengi alması için küf içerisinde çırılçıplak yatıp yuvarlanarak bir gül kılığına girmesini, uzun sarsak adımlarla yürümesini ve giysilerini bir çıkında, içinde sanki bir mezardan alınmış nefis bir parça varmış gibi taşımasını salık verdi. Uygun yeraltı yollarından gidip içinde taş kapıya çıkan basamakların bulunduğu Koth Kulesinden çok uzakta olmayan bir mezarlıktan çıkarak-krallığın sınırındaki- Gug kentine ulaşabilirlerdi. Ama mezarlığın yakınlarındaki büyük bir mağaraya dikkat etmeleri gerekiyordu; çünkü, burası Zin mahzenlerinin ağzıydı ve kindar ghastlar, kendilerini avlayan yukarı uçurum sakinlerini öldürmek için sürekli olarak orada nöbetteydiler. Guglar uyurken ghastlar dışarı çıkıp Guglara olduğu kadar güllere de saldırırlardı, çünkü ghastlar onları birbirinden ayırt edemezlerdi. Çok ilkeldiler ve birbirlerini yerlerdi. Guglar, Zin mahzenlerindeki dar bir geçide bir nöbetçi koyarlardı, ama bu nöbetçi sık sık uyuya kalır ya da kalabalık bir grup ghastın ani baskınına uğrardı.

Ghastlar gerçek ışıkta yaşayamazlarsa da, uçurumun kül rengi alacakaranlığına saatlerce dayanabilirlerdi.

Böylece, 1719’da ölmüş ve Salem’de Charter Street Mezarlığına gömülmüş Albay Nepemiah Derby’nin arduvaz mezar taşını taşıyan üç yardımcı gülle birlikte Carter sonunda sonsuz inlerde sürünmeye başladı. Yeniden alacakaranlığa çıktıklarında, göz alabildiğine yükseğe ulaşan ve Gugların en mütevazı mezar taşlarını oluşturan liken kaplı yekpare kocaman taşlardan bir ormandaydılar. İçinden sürünerek çıktıkları deliğin sağında, mezar taşlarının arasından, iç dünyanın kurşuni havasında sonsuz yüksekliğe ulaşan devasa yuvarlak kuleler görünüyordu. Burası, Gugların kapı girişleri otuz ayak yükseklikte olan büyük kentleriydi. Güller sık sık buraya gelirlerdi, çünkü gömülmüş bir Gug, gül topluluğunu hemen hemen bir yıl idare ederdi, ayrıca ilave tehlikelerine rağmen Gugların mezarını kazmak insan mezarlarını rahatsız etmekten daha iyiydi. Carter şimdi Pnoth vadisinde ayaklarının altında varlıklarını hissettiği dev kemiklerin ne anlama geldiğini anlamıştı.

Tam ilerisinde ve mezarlığın hemen dışında sarp mı sarp bir uçurum vardı ve bu uçurumun dibinde yasak bir mağaranın kocaman ağzı bulunuyordu. Buradan sakınmasını güller Carter’a sıkı sıkıya tembih ettiler, çünkü burası Gugların karanlıkta ghastları avladığı Zin mahzenlerinin girişiydi. Ve doğrusu bu ya, bu uyarının ne kadar yerinde olduğu çok geçmeden anlaşıldı; çünkü, Gugların dinlenme saatleri tam tutturulabilmiş mi diye bakmak için güllerden biri kulelere doğru sürünmeye başladığı sırada büyük mağaranın kasvetli karanlığından önce sarımtırak kırmızı bir çift göz, ardından bir ikinci çift göz çıktı; bu Gugların bir nöbetçi kaybettikleri ve ghastların koku duyularının gerçekten mükemmel olduğu anlamına geliyordu. Bunun üzerine gül ine geri dönerek arkadaşlarına sessiz olmalarını işaret etti. En iyisi ghastları kendi haline bırakmaktı, hem sonra çok geçmeden geri çekilmeleri olasılığı vardı, çünkü çok doğaldı ki, karanlık mahzende bir Gug nöbetçisiyle başa çıkmaktan yorgun düşmüş olmalıydılar. Bir an sonra, küçük bir at büyüklüğünde tuhaf bir şey sıçrayıp kurşuni alacakaranlığa çıktı; Carter, burnunun, alnının ve diğer önemli kısımlarının olmamasına karşı yüzü yine de garip bir şekilde insana benzeyen bu pul pul kabuklu, tekinsiz canavarın görüntüsünden dehşete kapıldı.

Tam o sırada üç ghast daha fırlayıp arkadaşlarına katıldı ve bir gül, o bıcır bıcır diliyle yavaşça Carter’a ghastların yarasız beresiz olmalarının kötüye işaret olduğunu söyledi. Bu, ghastların Gug nöbetçisiyle dövüşmeyip, uyurken yanından süzülerek geçtiklerini gösteriyordu; bu da demekti ki, güçlerinden ve vahşiliklerinden bir şey kaybetmemişlerdi ve kendilerine bir kurban bulup yararlanıncaya kadar meydanı terk etmeyeceklerdi. Sayıları çok geçmeden on beşe ulaşan, bu pis ve orantısız canavarların, dev kulelerin ve yekpare taş blokların içinde yükseldiği kurşuni alacakaranlıkta sağı solu karıştırararak ve kangurular gibi sıçrayarak dolaştıklarını görmek çok nahoş bir şeydi; ama gırtlaktan gelen bir sesle öksürür gibi konuşmaları daha da iç bulandırıcıydı. Bununla birlikte ghastlar ne kadar korkunç olurlarsa olsunlar, yine de, tam o sırada birdenbire arkaları sıra mağaradan çıkan şey kadar korkunç değillerdi.

Bu, heybetli pençeleri olan iki buçuk ayak genişliğinde bir ayaktı. Sonra ikinci bir ayak, ardından da güçlü pençelerin kısa birer ön kolla bağlı olduğu kapkara kıllarla kaplı bir kol göründü. Daha sonra da iki pembe göz parıldadı ve uyanmış olan Gug nöbetçisinin bir varil kadar kocaman başı sallanarak ortaya çıktı. Aşırı büyümüş kıllarla kaplı kemikli çıkıntıların gölgelediği gözler her iki yanda ikişer parmak dışarı pörtlemişti. Ama bu baş, asıl ağzı yüzünden korkunçtu. Kocaman san dişleri olan bu ağız, yatay değil düşey yönde başın üstünden altına kadar uzanıyordu.

Ama bu bahtsız Gug mağaradan çıkıp yirmi ayak yüksekliğe ulaşan boyuyla dikelmeden önce kindar ghastlar üzerine çullandılar. Güllerden biri, Gugların sesi olmadığını, yüz işaretleriyle konuştuklarını yavaş bir sesle bıcır bıcır söyleyinceye kadar Carter, Gug’ın alarm vererek bütün Gugları uyandıracağından korktu. Gözlerinin önünde cereyan eden mücadele hakikaten korkunç bir mücadeleydi. Kin dolu ghastlar, yerlerde sürünen Gug’ın üzerine her taraftan yağmur gibi yağıyor, ısırıp parçalıyor, sivri uçlu toynaklarıyla öldürücü çifteler atıyorlardı. Tüm bu kapışma sırasında ghastlar heyecanla öksürdüler, Gug’ın düşey ağzı zaman zaman aralarından birini ısırdıkça çığlıklar attılar; nöbetçinin güçten düşmesiyle kavga giderek mağaranın içlerine doğru sürüklenmemiş olsaydı, bu gürültü patırtının uyuyan kenti ayağa kaldıracağı kesindi. Zaman zaman, kavganın sürmekte olduğunu gösteren hafif sesler duyuluyor olmakla birlikte, çok geçmeden patırtı karanlıkta azalıp neredeyse yok oldu.

Sonra güllerin en açıkgözü herkesin ilerlemesini işaret etti ve Carter yekpare taş ormanından çıkarak, dev taşlardan yapılmış yuvarlak kuleleri gözün seçemeyeceği kadar yükseklere tırmanan bu korkunç kentin pis kokulu karanlık sokaklarına doğru uzun adımlarla koşturan gülleri izledi. Karanlık kocaman kapı girişlerinden, Gugların uyumakta olduğunu gösteren iğrenç, boğuk horultuları dinleyerek, kabataş döşenmiş sokaklarda ayaklarını sürüye sürüye sessizce ilerlediler. Dinlenme saatinin sona ereceğinden endişe eden güller adımlarını hızlandırdılarsa da, kat edilmesi gereken yol öyle hemen bitecek gibi değildi, çünkü devlerin kentinde mesafeler çok büyüktü. Ama sonunda ötekilerden daha kocaman bir kulenin önündeki nispeten açık bir alana geldiler; devasa kapı girişinin üzerinde, anlamını bilmeyenleri bile korkudan titreten alçak-kabartma acayip semboller vardı. Burası Koth'un işaretini taşıyan merkez kuleydi ve alacakaranlıkta başlangıcı görülen basamaklar, yukarı- düş alemine ve büyülü ormana çıkan merdivendi.

Zifiri karanlıkta sonsuz bir tırmanış başladı; Guglara göre yapılmış, yaklaşık yarımşar metrelik yüksek basamaklar, tırmanışı neredeyse olanaksız kılıyordu. Basamak sayısına gelince, Carter bir tahmin bile yürütemiyordu; çok geçmeden fazlasıyla bitkin düşmesi yüzünden, esnek bedenli güller ona yardım etmek zorunda kaldılar. Tüm bu bitmez tükenmez tırmanış sırasında, her an fark edilmeleri ve peşlerine düşülmesi tehlikesi pusudaydı; çünkü, Yüceler'in laneti yüzünden Guglar ormana açılan kapağı kaldıramazlarsa da, kuleyle merdivenler konusunda bir kısıtlama söz konusu değildi; kaçan ghastlar çoğu kez ta tepeye kadar kovalanıyordu. Gugların kulakları o kadar keskindi ki, kent uyanıkken tırmanıcıların çıplak el ve ayaklarının sesi bile kolayca duyulabilirdi; Kocaman adımlarla yürüyen ve Zin mahzenlerindeki ghast avından ışıksız görmeye alışkın Gugların, kendilerinden daha yavaş ve daha küçük avlarını yakalaması sadece bir an meselesi olurdu. Sessizce kendilerini izleyecek olan Gugların duyulmayacağını, karanlıkta birdenbire Üzerlerine çullanacaklarını düşünmek çok can sıkıcıydı. Üstünlüğün fazlasıyla Guglarda olduğu böyle bir yerde, güllerin tek korkusu geleneksel Gug korkusu değildi. Gugların uyuduğu saatlerde kuleye girmeyi başaran kaçak ve kindar ghastların yarattığı tehlike de söz konusuydu. Guglar uzun süre uyur da, çok geçmeden mağaradaki işlerini bitiren ghastlar geri dönecek olurlarsa, bu iğrenç ve kötü niyetli şeyler merdivenlerden

tırmananların kokusunu hemen alırlardı ki, bu durumda, bir Gug tarafından yenilmek çok daha iyiydi.

Sonra asırlarca süren bir tırmanıştan sonra yukarılarındaki karanlıktan bir öksürük sesi geldi; gidişat çok ciddi ve beklenmedik bir hal almıştı. Carter'la kılavuzları kuleye girmeden önce bir ya da daha çok ghastın kaçıp buraya girmiş oldukları açıktı; ayrıca, tehlikenin yakın olduğu da bir o kadar açıktı. Soluksuz geçen bir saniyeden sonra, öndeki gül Carter'ı duvara itti ve düşman görünür görünmez eski arduvaz mezar taşıyla vurup ezmek üzere arkadaşlarını mümkün olan en uygun şekilde dizdi. Güller karanlıkta görebiliyorlardı, bu yüzden Carter'ın tek başına olması durumuna kıyasla, grup daha iyi durumdaydı. Bir an sonra yukarıdan gelen bir toynak tıkırtısı, en az bir canavarın aşağı inmekte olduğunu haber veriyordu; mezar taşını taşıyan güller öldürücü darbeyi vurmak için silahlarını ellerinde tarttılar. Tam o sırada iki sarımtırak kırmızı göz karanlıkta parladı ve tıkırtıların yukarısından ghastın soluma sesi duyuldu. Güllerin durduğu basamağın bir üstündeki basamağa adımını attığı anda, güller mezar taşını öyle büyük bir hızla kaldırıp indirdiler ki, kurban biçimsiz, iğrenç bir yığın haline gelmeden önce sadece bir vızıltı ve boğuk bir ses duyuldu. Bu hayvandan başkası yok gibiydi; bir an dinledikten sonra güller, yeniden ilerlemesini işaret etmek için hafifçe Carter'ın omzuna vurdular. Daha önce olduğu gibi, yine ona yardım etmek zorunda kaldılar ve Carter, ghastın karanlıkta görünmeyen iğrenç kalıntılarının yattığı kıyım yerinden uzaklaştığına memnun oldu.

En sonunda güller yol arkadaşlarını durdurdular; Carter, sonunda büyük taş kapağa ulaşmış olduklarını anladı. Bu kadar kocaman bir şeyi tam olarak açmak olacak şey değildi, ama güller, ellerindeki mezar taşını kapağın altına destek olarak koyacak kadar onu kaldırabileceklerini umuyorlardı; böylece ortaya çıkan aralıktan Carter dışarı süzülebilecekti. Kendileri yeniden aşağı inip, Gugların kentinden geçerek geri dönmeyi planlıyorlardı, çünkü kendilerini yakalatmamak konusunda çok yetenekliydiler ve uçuruma açılan kapılarını aslanların koruduğu yukarıdaki, hayali Sarkomand diyarına giden yolu bilmiyorlardı.

Başları üzerindeki taş kapağı kaldırmak için üç gül son derece zorlandılar ve Carter da ne kadar gücü kaldıysa onlara omuz verdi. Kapağın, merdivenin üst basamağına yakın olan kenarının doğru kenar olduğuna hükmederek kötü şöhretli bir beslenmenin yarattığı kaslarının bütün

gücüyle oraya yüklendiler. Bir an sonra ince bir çizgi halinde ışık göründü ve ortaya çıkacak aralığa mezar taşının sürülmesi görevi verilmiş olan Carter, mezar taşının ucunu aralığa kaydırdı. Bundan sonra var güçleriyle kapağı kaldırmaya giriştiler, ama çok yavaş ilerliyorlardı ve kapağı döndürüp arasına destek koymada başarısızlığa uğradıkları her seferde, ilk baştaki konumlarına geri dönmek zorunda kalıyorlardı.

Aşağıdaki basamaklardan gelen bir sesle ansızın umutsuzlukları bin katına çıktı. Duyulan ses öldürülen ghastın toynaklı bedeninin aşağı basamaklara yuvarlanmasının çıkardığı boğuk ses ve tıkırtılardı sadece, ama bu bedenin aşağı yuvarlanması hiç de hayra alamet olmasa gerekti. Bu yüzden, Gugların hareket tarzlarını çok iyi bilen güller çılgınca bir gayretle kapağa abandılar ve şaşılacak kadar kısa bir sürede kapağı yukarı kaldırıp, Carter'ın altına destek koymasına olanak verecek kadar o konumda tutmayı başardılar. Bundan sonra, lastik gibi esnek omuzlarından yukarı tırmanarak dışarıdaki düş aleminin kutsal topraklara adımını atması için Carter'a yardım ettiler. Bir saniye kadar sonra, aşağıdan gelen soluma sesleri duyulmaya başladığında güller de kendilerini dışarı attılar ve mezar taşını vurup düşürerek büyük taş kapıyı kapattılar. Yüceler'in laneti yüzünden hiçbir Gug asla bu kapıdan dışarı çıkamazdı, bu nedenle derin bir rahatlama duygusuyla Carter büyülü ormanın tuhaf, sık mantarları arasına uzanırken, kılavuzları, güllerin dinlenme usulüne uygun olarak çömeldiler.

Daha önce onca yolculuk yaptığı bu büyülü ormanın, ardında bıraktığı uçurumlardan sonra, gerçek bir sığınak ve tam bir zevk kaynağı olması çok tuhaftı. Etrafta hiçbir canlı görünmüyordu, çünkü Zooglar gizemli kapıdan korkup uzak duruyorlardı; Carter güllerle bundan sonra izleyecekleri yol hususunda görüştü. Kuleden geçerek geri dönmeye cesaret edemezlerdi ve ateş mağarasındaki rahip Nasht'la Rahip Kaman-Thah'ıgeçmek zorunda olduklarını öğrendiklerinde uyanıklık dünyası da pek çekici gelmedi güllere. Bu yüzden en sonunda Sarkomand'ı aşmaya ve oraya nasıl ulaşılacağı konusunda hiçbir şey bilmiyor olsalar da, uçuruma açılan kapısından geçmeye karar verdiler. Carter, buranın Leng yaylasının altındaki vadide olduğunu anımsadı, yine aynı şekilde Leng'de ticaret yapmakla tanınan şaşı gözlü yaşlı bir tüccarı Dylath-Leen'de görmüş olduğunu da anımsadı; bu yüzden, güllere, Nir tarlalarını ve Skai'yi aşıp, nehri ağzına kadar izleyerek Dylath-Leen'e ulaşmalarını salık verdi. Bunu derhal uygulamaya karar verdiler ve yola çıkmakta hiç vakit kaybetmediler, çünkü koyulaşmaya başlayan alacakaranlık, yolculuğa

uygun uzun bir geceyi vaat ediyordu. Carter bu tiksinç canavarların pençelerini sıkarak onlara teşekkür etti ve bir zamanlar Pickman olan canavara minnet duygularını gönderdi, ama güller gittiğinde hoşnutlukla iç çekmeden edemedi. Çünkü, ne de olsa bir gül her zaman bir güldür ve insan için en iyisi bile hoş bir yoldaş değildir. Bundan sonra, Carter bir su birikintisi buldu ve alt-dünyanın çamurundan yıkanıp arındı, sonra da, o kadar büyük bir dikkatle yanında taşımış olduğu giysilerini sırtına geçirdi.

Dev ağaçların bu korkutucu ormanında şimdi geceydi, ama mantarların yaydığı ışıma yüzünden gündüzmüş gibi yol alınabilirdi; bu yüzden Carter, Tanaria dağlarının ötesindeki Ooth-Nargai'de yer alan Celephais'e giden o çok iyi bildiği yola koyuldu. Yürürken, Oriab'dan çok uzaklarda Ngranek üzerinde bir dişbudak ağacına çok uzun zaman önce bağlamış olduğu zebra aklına düştü ve lav toplayıcılardan birinin onu besleyip beslemediğini ve serbest bırakıp bırakmadığını merak etti. Ayrıca, bir daha Baharna'ya dönüp, Yath kıyılarındaki harabelerde geceleyin öldürülen zebranın karşılığını ödeyip ödeyemeyeceğini ve yaşlı hancının kendisini tanıyıp tanıyamayacağını da merak etti. Yeniden geldiği yukarı-düş aleminin havasında aklına üşüşen düşünceler bunlardı.

Ama o sırada, içi oyuk kocaman bir ağaçtan gelen sesi duyunca yürümesine ara verdi. Şu anda Zooglarla konuşmayı canı istemediğinden büyük taş çemberden uzak durmuştu; ama bu kocaman ağaçtan gelen benzersiz titreşimli seslerden bir yerlerde önemli bir toplantının yapılmakta olduğu anlaşılıyordu. Yaklaşınca, gergin ve hararetli bir tartışmanın süre gitmekte olduğunu fark etti ve çok geçmeden, büyük bir ilgiyle incelediği sorunun ne olduğunu kavradı. Zoogların yüce meclisi kedilere karşı yürütülen bir savaşı görüşmekteydi. Bu savaşın nedeni, Carter'ın peşi sıra gizlice yola koyulan ve uygunsuz niyetleri yüzünden kedilerin haklı olarak cezalandırdığı grubun toptan telef olmuş olmasıydı. Mesele uzun süre içlerine dert olmuştu ve şimdi, ya da en fazla bir ay içinde, liderlerinin komutası altında Zoog grupları, tek tek kedilere veya kedi gruplarına habersizce, sürpriz baskınlar vererek Ulthar'ın binlerce kedisine talim yapma ve seferberlik fırsatı vermeden bütün kedi kabilesine öldürücü bir darbe indirmeye hazırlanıyorlardı. Zoogların planı böyleydi ve Carter, büyük yolculuğuna çıkmak üzere ormanı terk etmeden önce bu planı bozmak zorunda olduğunu anladı.

Bu yüzden çok sessizce ormanın kıyısına kadar gelen Carter, yıldızların aydınlattığı tarlalara doğru kedi haykırışıyla bağırdı. Ve yakın kulübelerden birindeki iri bir yaşlı dişi kedi sorumluluğu üstlenerek mesajı inişli yokuşlu otlaklar boyunca siyah, gri, kaplan çizgili, beyaz, sarı, iri ve ufak savaşçılara iletti; mesaj, Nir boyunca, Skai nehrinin ötesinde ve hatta Ulthar'da yankılandı ve Ulthar'ın çok sayıda kedisi toplanıp hep beraber yürüyüşe geçti. Allahtan dolunay yoktu da, bütün kediler Dünyadaydı. Ocaklardan ve evlerin çatılarından çevik ve sessiz sıçrayışlarla atılıp büyük bir kıl-tüy denizi halinde ovayı aşarak ormanın kıyısına geldiler. Carter, onları orada karşıladı; uçurumda gördüğü ve yan yana yürüdüğü şeylerden sonra kedilerin biçimli ve sağlıklı görüntüleri gözünü okşadı. İpek gibi parlak boynunda rütbesini gösteren bir tasma ve askerce dikilen bıyıklarıyla Ulthar kolunun başında bir zamanlar hayatını kurtarmış olan eski ve saygıdeğer dostunu görmekten memnunu oldu. Bundan daha da iyisi, o çok eskilerde kalmış sabah vakti Ulthar'daki handa bir tabak kaymak verdiği o küçük kara kedi yavrusunun asteğmen rütbesiyle orduya katılmış olan uyanık, genç kedi olduğunu görmekti. Şimdi, boylu poslu, gelecek vaat eden bir kediydi ve dostuyla el sıkışırken mırıl mırıl sesler çıkardı. Dedesi, orduda hızla yükselmekte olduğunu söyledi; bir sefere daha katıldıktan sonra yüzbaşı olması işten bile değildi.

Carter, kedi kabilesini bekleyen tehlikeyi ana hatlarıyla kısaca anlattı ve her taraftan minnettarlık ifade eden yürekten mırıltılar yükseldi. Generallerle görüşerek, Zoog konseyi ve Zoogların diğer müstahkem mevkilerine derhal baskın vermeyi; onların sürpriz baskınından önce davranarak istila ordularının seferber edilmesinden önce onları uzlaşmaya zorlamayı da kapsayan acil bir eylem planı hazırladı. Bunun üzerine bir an bile vakit kaybetmeden, kedi okyanusu büyülü ormana sel gibi aktı ve konseyin toplandığı ağaçla büyük taş çemberin etrafını sardı. Gelenleri gören Zooglar büyük bir paniğe kapıldılar; sinsi ve tuhaf kahverengi yaratıklardan pek direniş göstereni çıkmadı. Partiyi kaybettiklerini gören Zooglarda öç alma düşüncesi yerini canını kurtarma düşüncesine bıraktı.

Esir edilen Zooglar ortada olmak üzere, kedilerin yarısı bir halka oluşturacak şekilde oturmuş, diğer kedilerin, ormanın başka yerlerinden toparlayıp getirdiği yeni esirlerin geçmesi için halkada dar bir geçit bırakmışlardı. Sonunda, Carter'ın tercüman olarak katıldığı görüşmelere başlandı ve Zoogların kedilere tazminat olarak, ormanın daha az hayali tarafından, çok sayıda orman tavuğu, bıldırcın ve sülün vermeleri kaydıyla

serbest bir kabile olarak kalmasına karar verildi. Ulthar'daki Kedi Tapınağında alıkonulmak üzere soylu ailelerden on iki genç Zoog rehine olarak alındı ve galipler, Zoogların egemenlik sahalarına yakın topraklarda herhangi bir kedinin kaybolmasının Zooglar açısından çok kötü sonuçlar doğuracağını çok net bir şekilde anlattılar. Bu meseleleri kesin bir sonuca bağladıktan sonra, kediler halkayı gevşeterek, Zoogların birer birer evlerine sıvışmalarına izin verdiler; Zooglar geriye doğru dönüp asık bir suratla son bir bakış fırlatarak alelacele uzaklaştılar.

O zaman yaşlı kedi generali, savaş planlarının boşa çıkarılması yüzünden Zoogların Carter'a fena halde içerlemiş olduklarını düşünerek, ormandan geçip istediği sınırlara ulaşıncaya kadar Carter'a koruma teklif etti. Carter, bu teklifi sadece sağladığı güvenlik açısından değil, kedilerin arkadaşlığından hoşlanıyor olması yüzünden de büyük bir minnettarlıkla karşıladı. Böylece, Randolph Carter fosforlu gibi ışıyan dev ağaçların ormanında, görevini yerine getirmenin verdiği rahatlıkla gevşemiş bu tatlı, şen ve şakrak alayın ortasında başı dik yürürken, yaşlı generalle torununa çıktığı yolculuğu anlatıyor, bu arada diğer kediler garip hareketlerle oynayıp sıçrıyor, rüzgarın bu kadim zeminin mantarları arasına sürüklediği yaprakları kovalıyordu. Yaşlı kedi soğuk çöldeki bilinmeyen Kadath hakkında çok şeyler duymuş olduğunu söyledi, ama nerede olduğunu bilmiyordu. Olağanüstü kente gelince adını bile duymamıştı, ama bundan sonra herhangi bir şey öğrenecek olursa, memnuniyetle Carter'a iletecekti.

Yaşlı kedi, araştırmacıya düş âlemindeki kediler arasında çok değer verilen bazı parolalar verdi ve Carter'ın gitmekte olduğu Celephais'deki kedilerin yaşlı reisine özellikle selam yolladı. Carter'ın da şöyle böyle bildiği bu yaşlı kedi vakur bir Maltız kedisiydi ve her türlü işte çok yararlı olacağı açıktı. Ormanın kıyısına geldiklerinde şafak söküyordu, Carter dostlarına istemeye istemeye veda etti. Dedesi yasaklamasa, küçük bir kedi yavrusu olarak tanıdığı genç asteğmen, Carter'ı izleyecekti, ama sert ve otoriter atası, görevinin kabilesi arasında ve orduda kalmasını emrettiğini ısrarla belirtti. Böylece Carter, iki kenarına söğütler sıralanmış nehir boyunca gizemli bir şekilde uzanan altın sarısı tarlaları aşmak üzere yalnız başına yola koyulurken kediler ormana geri döndüler.

Gezgin, Cereneria Denizi'yle orman arasında uzanan bu bağlık bahçelik toprakları çok iyi tanıyordu, bu yüzden yolu boyunca çağlayarak akan

Oukranus Nehrini neşeyle izledi. Güneş, koruluklarının ve çayırların hafif eğimli yamaçları üzerinde yükselerek tepecikleri ve minik dereleri yıldızlar gibi süsleyen binlerce çiçeğin renklerine canlılık verdi. Tüm bu bölgeyi tatlı bir sis kaplamıştı, gün ışığı diğer bölgelere göre buraya daha az giriyor, yazın kuş cıvıltıları ve arı vızıltıları burada daha az işitiliyordu; bu yüzden insan büyülü topraklarda yürüdüğünü düşünüyor ve sonradan anımsayacağından fazla sevinç ve şaşkınlık duyuyordu.

Öğleye doğru Carter, nehrin kıyısına doğru dik bir meyille inen ve Ilek-Vad kralının alacakaranlık denizindeki uzak krallığından, gençliğinde kıyılarındaki bir kulübede yaşarken kendisiyle şakıyarak konuşan Oukranos tanrısına dua etmek üzere yılda bir defa altın bir tahtırevan içerisinde geldiği letafet tapınağının bulunduğu yeşim taşından Kiran taraçalarına vardı. Baştan aşağı yeşim taşındandı bu tapınak ve duvarları, avluları, sivri tepeli yedi kulesi, nehrin gizli kanallardan içine aktığı ve geceleri tanrının yumuşak bir sesle şarkı söylediği iç türbesiyle dört dönümden fazla yer kaplıyordu. Mehtap çoğu kez bu avlular, taraçalar ve sivri kuleler üzerine ışırken tuhaf bir müzik sesi duyulur, ama bu müziğin tanrının şarkısı mı, yoksa rahiplerin makamla okuduğu şarkılar mı olduğunu Ilek-Vad kralından başka söyleyebilecek kimse yoktur, çünkü bir tek o tapınağa girmiş ve rahipleri görmüştür. Her şeyin yarı uykuya daldığı şu anda, kayalara oyulmuş bu zarif, küçük tapınak sessizliğe gömülmüştü ve Carter yoluna devam ederken sadece nehrin derinden gelen mırıltısıyla kuş cıvıltılarını ve arıların vızıltısını duyuyordu.

Bütün o öğleden sonrayı yolcumuz hoş kokulu çayırlar arasında ve nehrin kıyısındaki, huzur dolu, saz damlı evlerin ve yeşim taşı ya da kristoberilden oyulmuş dost tanrıların tapınakları bulunan alçak tepelerin duldasında dolaşıp durdu. Bazen Oukranos'un kıyısına gidip berrak nehrin kıpır kıpır ve yanardöner balıklarına ıslık çaldı, bazen hışırdayan sazlar arasında durup, ağaçları suyun kıyısına kadar inen karşı yakadaki karanlık ormana gözlerini dikip uzun uzun baktı. Daha önceki düşlerinde, bu ormandan ürkek ürkek çıkıp hantalca yürüyerek su içmeye gelen buopothlar gördüğünü anımsıyordu, ama şu anda hiçbiri ortalarda yoktu. Arada bir durup, etçil bir balığın, güneşte parlayan pullarını göstererek suya çektiği balıkçı bir kuşu avlamasını seyrediyordu; kanatlı avcı tam kendisini gagalayacağı sırada balık kocaman ağzıyla kuşu gagasından yakalıyordu.

Akşama doğru Carter, yeşillik küçük bir tepeyi tırmandı ve günbatımında alev alev yanan binlerce ince kulesiyle Thran kentinin önünde uzanmakta olduğunu gördü. Bu akıl almaz güzellikteki kentin, yukarıya doğru incelen ve üst sırasına, çok çok eski zamanlarda yapıldığı için kimsenin nasıl yapıldığını anımsamadığı yekpare bir taş bulunan kaymaktaşı duvarları inanılmaz derecede azametliydi. Bu duvarlar, yüz kapısı ve iki yüz gözetleme kulesiyle azametliydi ama, duvarların içinde bulunan, tepeleri altın sarısı küme küme bembeyaz ince kuleler daha da azametliydi; kenti çevreleyen ovadan bakanlar bu kulelerin bazen pırıl pırıl gökyüzüne ağdığını, bazen tepelerinin bulutlar ve sisle sarmalanmış olduğunu, bazen de bulutlar ortalarını sararken, zirvelerinin bulutların üzerinde parladığını görürler. Ve Thran'ın kapılarının nehre açıldığı yerde, hoş kokulu sedir ve kalamander[4] ağacından kalyonların demir atmış olarak hafif hafif salındığı, tuhaf sakallı denizcilerin uzak diyarlara ait hiyerogliflerin yazılı olduğu fıçılar ve balyalar üzerinde oturduğu büyük mermer rıhtımlar bulunuyordu. Duvarların karaya bakan tarafında, küçük beyaz kulübelerin alçak tepeler arasında uyukladığı ve üzerinde birçok taş köprü bulunan dar yolların dereler ve bahçeler arasında zarafetle kıvrıldığı çiftlik arazileri uzanıyordu.

Akşam çökerken Carter bu yeşil topraklardan aşağı inmeye başladı ve alacakaranlığın nehirden Thran'ın muhteşem altın kulelerine doğru yayıldığını gördü. Ve tam karanlık bastırırken güney kapısına geldi, üç inanılmaz öykü anlatarak Thran'ın gizemli, dik sokaklarında dolaşmayı ve süslü kalyonlar için çeşitli malların satıldığı pazarlarında oyalanmayı hak ettiğini kanıtlayıncaya kadar, kırmızı giysiler giyinmiş bir nöbetçi tarafından orada durduruldu. Sonra, duvarın kalınlığı nedeniyle bir tünel gibi olan kapıdan geçerek bu inanılmaz kente girdi ve gökyüzüne yükselen kuleler arasından kentin iç kısımlarına doğru giden dar ve kıvrımlı sokaklar boyunca ilerledi. Parmaklıklı ve balkonlu pencerelerden ışıklar sızıyor ve suların mermer fıskiyelerden fışkırdığı iç avlulardan lavta ve kaval sesleri geliyordu. Carter yolu biliyordu, nehir kıyısındaki karanlık sokaklara doğru sokuldu ve eski bir meyhanede, daha önceki sayısız düşten tanıdığı kaptanları ve denizcileri buldu. Orada, büyük bir kalyonla Celephais'e gitmek için biletini satın aldı ve büyük bir ocağın önünde eski savaşları ve unutulmuş tanrıları düşünerek uykuya dalan, hanın saygıdeğer kedisiyle ciddi ciddi konuştuktan sonra geceyi geçirmek üzere orada kaldı.

Sabahleyin Carter, Celephais’e gidecek kalyona bindi ve halatlar çözülüp kalyon Cereneria Denizine doğru yelken açarken pruvaya geçip oturdu. Kıyı kilometrelerce, Thran’ın yukarı taraflarındakinden farklı değildi, ara sıra, sağda uzaklardaki tepelerin üzerinde bir tapınak yükseliyor ve kırmızı, dik çatıları, güneşe serilmiş ağlarıyla sahilde uyuklayan bir köy göze çarpıyordu. Yolculuğunun amacını bir an olsun unutmayan Carter, Celephais’teki meyhanelerde karşılaştığı bütün denizcileri oyma yeşim taşı, ince altın işlemeleri ve Celephais’in küçük ötücü kuşları karşılığında damarlı akik ticareti yapmak üzere kapkara gemilerle kuzeyden gelen uzun kısık gözlü, kulak memeleri uzun, ince burunlu ve sivri çeneli tuhaf insanların adları ve geldikleri yol konusunda sıkı sıkıya sorguladı. Denizciler, bu adamlar hakkında, nadiren konuşmaları ve çevrelerinde saygıyla karışık bir korku uyandırmaları dışında, pek fazla şey bilmiyorlardı.

Çok çok uzaklardaki ülkelerinin adı Inquanok’tu, soğuk ve alacakaranlık bir ülke olduğu için oraya gitmek kimsenin umurunda değildi; Leng’in bulunduğu düşünülen tarafın aşılmaz yüksek dağlarla çevrili olması nedeniyle korkunç taş köyleri ve adı ağza alınmaz manastırlarıyla bu kötü yaylanın gerçekten orada olup olmadığını hiç kimse söyleyemese ya da bu konudaki söylentilerin kaynağı geceleyin ay gökyüzünde yükselirken karanlık bir heyula gibi yükselen geçit vermez, korkunç dorukların ürkek halkta yarattığı korku olsa da, bu ülkenin iğrenç Leng’e yakın olduğu söyleniyordu. İnsanlar Leng’e elbette çok farklı okyanuslardan ulaşıyorlardı. Inquanok’un diğer sınırları konusunda bu denizcilerin hiçbir fikri yoktu; anlamı ve kaynağı belirsiz bir söylenti dışında ne soğuk çölü ne de bilinmeyen Kadath’ı duymuşlardı. Ve Carter’ın aradığı olağanüstü günbatımı kenti hakkındaysa hiçbir şey bilmiyorlardı. Bu yüzden, gezgin, uzaklardaki şeyler hakkında daha fazla soru sormadı; yüzlerini Ngranek’e oyan tanrıların tohumları olan, soğuk ve alacakaranlık Inquanoklularla konuşabileceği uygun zamanı beklemeye karar verdi.

Öğleden sonra geç saatlerde kalyon, Kled'in hoş kokulu gür ormanlarından geçen nehrin dönemeçlerinin başladığı yere ulaştı. Carter burada gemiden inebilmeyi isterdi; çünkü, bir zamanlar bu balta girmez tropik ormanlarda, adı unutulmuş toprakların efsanevi hükümdarlarının oturduğu, şimdi ıssız ama el değmeden kalmış harikulade fildişi saraylar uyumaktaydı. Eskiler'in büyüsü buraların zarar görmeden ve bozulmadan kalmasını sağlıyordu, çünkü bir gün onlara yeniden ihtiyaç duyulabileceği yazılıydı; ay ışığında uzaktan bir fil sürüsünün geçtiğini gördüler, ama gereğince korunuyor olmaları nedeniyle hiç kimse daha fazla yaklaşmaya cesaret edemedi. Gemi salınarak yoluna devam etti ve çökmeye başlayan karanlık günün uğultusunu bastırdı; birbiri ardı sıra çıkmaya başlayan yıldızlar nehir kıyısındaki erkenci ateş böceklerine yanıt olarak göz kırparken, balta girmemiş orman anılarda yalnızca hoş kokusunu bırakarak gerilerde kaldı. Bir defasında gözcü, doğuda uzak tepelerde ateşler gördüğünü söyledi, ama uykulu kaptan, kimin ya da neyin bu ateşleri yaktığının çok kuşkulu olması nedeniyle çok fazla bakmamalarının daha iyi olacağını söyledi.

Sabah, nehir büyük ölçüde genişledi ve Carter, kıyıdaki sıra sıra evlerden Cereneria Denizi sahilindeki büyük ticaret kenti Hlanith'e yaklaşmış olduklarını anladı. Burada duvarlar yontulmamış granittendi ve kapı üstündeki üçgen tepelikleri kirişlerle desteklenip sıvanmış evler oldukça ilginçti. Hlanithliler diğer düş alemlilerden çok uyanıklık dünyasının insanlarına benziyorlardı; bu yüzden takas yapmak isteyenlerin dışında kenti pek arayıp soran olmuyordu, ama zanaatçılarının işçiliği çok takdir ediliyordu. Hlanith'in rıhtımları meşedendi ve gemi, rıhtımda beklerken kaptan meyhanelerde alışveriş yaptı. Carter da karaya çıktı ve ağır ağır ilerleyen öküz arabalarının tekerlekleri altında yol yol oyulmuş sokaklarla pazarda mallarını satmak için avaz avaz bağıran telaşlı satıcıları ilgiyle seyretti. Deniz meyhanelerin hepsi de, deniz yükseldiğinde sıçrayan serpintilerle tuz bağlamış kaldırım taşı döşeli yolların üzerindeki rıhtımlara yakındılar ve kararmış alçak tavan kirişleriyle, yeşilimtırak oval pencereleriyle çok eski görünüyorlardı. Bu meyhanelerdeki denizciler uzak limanlardan bol bol söz ettiler ve alacakaranlık Inquanok'tan gelmiş tuhaf insanlar hakkında birçok hikaye anlattılar, ama kalyondaki gemicilerin anlattıklarından pek farklı bir şey söylemediler. Nihayet yükleme, boşaltma işleri tamamlandıktan sonra, gemi bir kez daha batan güne karşı denize yelken açtı ve günün son altın ışıkları hiç kimsenin veremeyeceği bir

harikuladelik ve güzellik verirken Hlanith'in yüksek duvarları ve üçgen tepelikli evleri git gide ufaldı.

İki gün, iki gece boyunca kalyon, hiçbir kara parçası görmeden ve bir tekne dışında hiçbir gemiye rastlamadan Cereneria denizinde yol aldı. Sonra ikinci gün, günbatımına yakın, yamaçlarının alt kesimlerinde gingko ağaçları dalgalanan karlı Aran dorukları ileride hayal gibi belirdi; Carter, Ooth-Nargai topraklarına ve muhteşem Celephais kentine geldiklerini anladı. Bu hayal kentin parıl parıl parlayan minareleri, bronz heykellerle süslenmiş tertemiz mermer duvarları ve Naraxa'nın denizle birleştiği yerdeki büyük taş köprü çok geçmeden gözler önüne serildi. Kentin arkasında, üzerinde küçük türbeler ve kulübeler bulunan, çirişotu koruları ve bahçeleriyle alçak tepeler yükseliyor; daha uzaklarda etkileyici ve gizemli, mor Tanaria sırtları göze çarpıyordu; bu dağların ötesinde uyanıklık dünyasına ve düş aleminin diğer bölgelerine giden yasak yollar uzanıyordu.

Liman, bazıları denizin gökyüzüyle buluştuğu yerin ötesinde uzanan göksel bölgede yer alan mermer Serannia hayal-kentinden, bazıları düş aleminin daha önemli bölgelerinden türlü renklere boyalı çektirilerle doluydu. Dümenci bu çektiriler arasında yol bulup ilerledi ve kentin milyonlarca ışığı karanlıkta sularda yanıp sönerken kadırga, baharat kokulu rıhtıma yanaşıp durdu. Bu ölümsüz hayal-kent her daim yepyeni görünüyordu, çünkü burada zamanın eskitme ya da yıkma gücü yoktu. Nath-Horthath'ın turkuvazı hâlâ yerli yerindeydi ve seksen orkideli çelenkli rahipler, on bin yıl önce kenti kuran aynı rahiplerdi. Büyük bronz kapılar yine ilk günkü gibi parıldıyordu, damarlı akik kaldırımlarsa ne aşınmış ne de kırılmıştı. Ve duvarlardaki bronz heykeller, efsanelerden daha eski ama yine de çatal sakallarında bir tek beyaz kıl bulunmayan tüccarlar ve deve sürücülere bakıyordu.

Carter tapınağı, sarayı ya da hisarı aramaya kalkışmadı hemen, deniz kıyısındaki duvarın dibinde, tüccarların ve gemicilerin arasında kaldı. Vakit ilerleyip de artık kimsenin hikaye anlatacak hali kalmadığında, çok iyi bildiği eski bir hanı aramaya çıktı ve aradığı bilinmeyen Kadath'ın tanrılarının düşünü görerek geceyi orada geçirdi. Ertesi gün, Inquanoklu tuhaf denizcileri aramak için bütün rıhtımları dolaştı, ama limanda hiçbir Inquanoklu bulunmadığını kuzeyden gelecek olan çektirilerinin iki haftadan önce beklenmediğini söylediler. Ama Carter, Inquanok'ta bulunmuş ve bu

alacakaranlık yerin damarlı akik ocaklarında çalışmış Thorabanialı bir gemici buldu ve bu gemici, insanların yerleşmiş olduğu bölgenin kuzeyine elbette ki herkesin korkup uzak durduğu bir iniş olduğunu söyledi. Thorabanialı, kimsenin kullanmadığı bu ıssız geçidin korkunç Leng yaylasını çevreleyen geçit vermez dorukların en yüksek kenarından geçtiği ve bu yüzden insanların korktuğu fikrindeydi; ayrıca kötü varlıkların ve adsız nöbetçilerin bulunduğuna ilişkin daha başka söylentiler de olduğunu kabul etti. Buranın, bilinmeyen Kadath'ın bulunduğu ünlü çöl olup olmadığım bilmiyordu, ama bu varlıklar ve nöbetçiler, tabii eğer varlarsa, oraya boşuna dikilmiş değillerdi ya!

Ertesi gün Carter, Sütunlu Sokaktan turkuvaz tapınağa çıkıp Başrahiple konuştu. Her ne kadar Celephais'te esas olarak Nath-Horthath'a tapınılıyorsa da, günlük dualarda bütün Yüceler'in adı anılıyordu ve rahip kendi usullerinde oldukça bilgiliydi. Irak Ulthar'daki Atal gibi, bu rahip de tanrıların çok ters ve huysuz olduklarını, ayrıca ruhları ve haberciler sürünen kaos Nyarlathotep olan Dışarı'dan gelen Başka Tanrılarca tuhaf bir şekilde korunduklarını söyleyerek, onları görmeye kalkışmamasını şiddetle tavsiye etti. Olağanüstü günbatımı kentini kıskançlıkla gizlemeleri, Carter'ın oraya ulaşmasını istemediklerini açıkça göstermekteydi ve amacı kendilerini görüp ricada bulunmak olan birine ne gözle bakacakları ise bilinmiyordu. Kadath'ı geçmişte hiç kimse bulamamıştı ve öyle görünüyordu ki, gele-

cekte de kimse bulamayacaktı. Yüceler'in damarlı akik şatolarıyla ilgili söylentiler pek güven verici değildi.

Orkide taçlı Başrahibe teşekkür ettikten sonra, Carter tapınaktan ayrıldı ve Celephais kedilerinin eski reisinin ipek gibi parlak ve kendinden hoşnut oturduğu koyun-kasaplarının pazarını aramaya gitti. Gri renkli ve vakarlı varlık, damarlı akikten kaldırımda güneşleniyordu ve konuğu yaklaşırken patisini mecalsizce kaldırdı. Ama Carter, Ulthar'ın yaşlı general kedisi tarafından kendisine verilen parolayı ve bilgileri tekrarladığında tüylü hükümran daha içten davranmaya başladı, çenesi açıldı ve Ooth-Nargai'nin denize bakan yamacında yaşayan kedilerce bilinen gizli bilgilerin çoğunu Carter'a anlattı. En önemlisi de, Celephais'in deniz tarafında yaşayan ürkek kedilerin, kapkara gemilerine hiçbir kedinin gitmeyeceği Inquanoklular hakkında kendisine gizlice anlattığı şeyleri tekrarlamasıydı.

Bu insanların dünyadışı bir havaları var gibiydi, ama hiçbir kedinin gemilerine adım atmamasının nedeni bu değildi. Bunun nedeni Inquanok'un hiçbir kedinin dayanamayacağı gölgeler barındırmasıydı, bu yüzden bu soğuk, alacakaranlık ülkesinde hiçbir neşeli mırıltı ya da basit miyavlama duyulmazdı. Rüzgârın varsayımsal Leng'den geçit vermez doruklara taşıdığı şeyler yüzünden mi, yoksa dondurucu çölden kuzeye doğru süzülen şeyler yüzünden mi olduğunu hiç kimse söyleyemezdi ama, bu uzak topraklarda kedilerin sevmediği ve kedilerin insanlara göre daha duyarlı olduğu dış uzaydan bir şeyler bulunduğu bir gerçekti. Bu yüzden kediler, Inquanok'un bazalt rıhtımlarına doğru yelken açan kapkara gemilere binmezlerdi.

Kedilerin yaşlı reisi, ayrıca, Carter'ın son düşlerinde Celephais'teki pembe kristalden Yetmiş Haz Sarayında ve gökyüzünde yüzen kuleli Serannia hayal şatosunda sırayla hüküm süren eski dostu Kral Kuranes'i nerede bulabileceğini de söyledi Carter'a. Anlaşıldığı kadarıyla Kuranes bu yerlerde artık huzur bulamıyor, küçük, uykulu köylerde kafesli pencerelerin gerisindeki havayı akşamları eski İngiltere şarkılarının doldurduğu, uzak vadilerin yeşillikleri arasında kurşuni kilise kulelerinin yükseldiği çocukluğunun İngiliz uçurum ve ovalarına karşı büyük bir özlem duyuyordu. Gövdesinin ölü olması nedeniyle,

Kuranes uyanıklık dünyasındaki bu şeylere geri dönemezdi; o da, bundan sonra yapabileceği en iyi şeyi yaptı ve otlakların deniz kıyısındaki uçurumlardan Tanaria dağlarının eteklerine kadar zarafetle uzandığı kentin doğu bölgesinde küçük bir arazi parçası düşledi. Orada denize bakan, taştan, gri renkli kocaman bir Gotik konakta oturarak bu konağın kendi doğduğu ve atalarından on üç kuşağın ışığı ilk defa gördüğü eski Trevor Kuleleri olduğunu düşünmeye çalıştı. Ve yakın sahilde, dik sokakları taş döşeli küçük bir Kelt balıkçı köyü kurarak, burayı çoğu İngiliz yüzlü adamlarla doldurup onlara eski Cornwallu balıkçıların o unutulmaz, aziz aksanını öğretmeye çalıştı. Çok uzak olmayan bir vadide, büyük bir Normandiya Manastırı inşa ederek binanın çevresine, üzerinde atalarının isimleri kazınmış ve eski İngiltere yosunlarına benzer yosunla kaplı gri taşlar yerleştirdi. Kuranes, düşlenebilecek tüm ihtişam ve harikalarla, saltanat ve güzelliklerle, kendinden geçiş ve hazlarla, dilediğince yönlendirebildiği yenilikler ve heyecanlarla düş aleminde hükümran olmakla birlikte, bu saf ve sakin İngiltere'de, kişiliğini biçimlendirmiş olan ve bundan böyle her zaman bir parçası olacağı sevgili İngiltere'de basit bir

çocuk olarak bir tek gün yaşamak için tüm gücünden, lüksünden ve özgürlüğünden ebediyen vazgeçebilirdi.

Böylece, Carter kedilerin bu kül rengi, yaşlı reisine veda ettikten sonra, pembe kristalden taraçalı sarayı aramayıp, doğu kapısından çıktı ve papatyaya kesmiş tarlalardan geçerek, deniz kıyısındaki uçurumların yamacındaki bir parkın meşeleri arasından gözüne çarpan sivri bir çatıya doğru yürüdü. Bir süre sonra büyük bir çiti ve kapıyı aşarak küçük, tuğla bir eve geldi ve zili çaldığında, onu karşılamak için giyimli kuşamlı bir saray uşağı değil, ırak Cornwall'un tuhaf aksanıyla konuşan gömlekli bodur bir adam geldi seke seke. Ve Carter, olabildiğince İngiltere'deki ağaçlara benzetilmiş ağaçların arasındaki gölgeli bir patikayı izleyerek Kraliçe Anne zamanındaki bahçeler tarzında düzenlenmiş bahçeler arasından taraçaları tırmandı. Her iki yanında eski tarz taş kediler bulunan kapıda, uzun favorili, uygun bir üniforma giyinmiş bir kahya tarafından karşılandı ve Ooth-Nargai'nin ve Serannia civarındaki gökyüzünün Efendisi Kuranes'in pencere kenarındaki bir sandalyede düşünceli düşünceli oturup, deniz kıyısındaki küçük köyüne bakarak, papaz evinin bahçesindeki iğrenç partiye hazır olmadığı, araba beklemekte ve annesinin sabrı taşmak üzere olduğu için yaşlı dadısının gelip kendisini haşlamasını arzulayarak oturduğu kütüphaneye buyur edildi hemen.

Gençliğindeki Londralı terzilerin yeğlediği türden bir sabahlık giyinmiş olan Kuranes, konuğunu karşılamak üzere heyecanla ayağa fırladı; çünkü, uyanıklık dünyasından birAnglo-Saxon'un görüntüsü, bu bir Cornwallu değil de, Boston, Massachusettsli bir Saxon olsa bile, onun için çok değerliydi. Ve uzun uzadıya eskilerden konuştular; inanılmaz yerlerdeki harikalar konusunda deneyimli eski düşçüler olduklarından, her ikisinin de söyleyecek çok şeyi vardı. Kuranes, aslında sonsuz boşluktaki yıldızların ötesine gitmişti ve böyle bir yolculuktan sağ salim dönebilmiş tek insan olduğu söylenmekteydi.

Sonunda Carter, sözü yolculuğunun amacına getirdi ve daha önce başkalarına defalarca sorduğu soruları ev sahibine de sordu. Kuranes ne Kadath'ın, ne de olağanüstü günbatımı kentinin yerini biliyordu, ama Yüceler'in araştırılması tehlikeli varlıklar olduğunu ve Başka Tanrıların onları münasebetsiz meraklardan korumak için acayip yollara başvurduklarını çok iyi biliyordu. Kuranes, uzayın uzak, özellikle de biçimin olmadığı ve renkli gazların en derin sırları incelediği bölgelerinde

Başka Tanrılarla ilgili çok şey öğrenmişti. Mor gaz S'ngac, sürünen kaos Nyarlathotep hakkında korkunç şeyler anlatmış ve iblis sultan Azathoth'un karanlıkta büyük bir oburlukla kemirip durduğu merkez boşluğa yaklaşmaması konusunda onu uyarmıştı. Velhasıl, Eskiler'in işine burnunu sokmak pek doğru değildi ve madem ki olağanüstü günbatımı kentine girişi ısrarla engelliyorlardı, öyleyse bu kenti aramamak daha iyi olurdu.

Ayrıca Kuranes, konuğu bu kente ulaşabilse bile oraya girmekten zerrece yarar sağlar mı, pek emin değildi. Kendisi yıllar yılı güzelim Celephais ve Ooth-Nargai topraklarını, zincirlerinden, bağlantılarından ve aptallıklarından kurtulmuş özgür, renkli ve deneyimlerle dolu bir hayatı düşlemiş ve bunların hasretini çekmişti. Ama şimdi bu kente ve bu topraklara gelip, buraların kralı olduktan sonra, tüm özgürlüğün ve canlılığın uçup gittiğini, hislerinde ve anılarında sıkı sıkıya tutunacak bir şeylerle bağların olmayışından kaynaklanan monotonluğun onların yerini aldığını görmüştü. Ooth-Nargai'nin kralıydı, ama bunda bir anlam bulamamıştı ve gençliğini biçimlendirmiş olan İngiltere'deki eski, tanıdık şeylere eğilim duymaya başlamıştı. Tüm krallığını yüksek meralar üzerindeki Kelt kiliselerinin çan seslerine, Celephais'in binlerce minaresini evinin yakınlarındaki köyün basit ve dik çatılarına feda edebilirdi. Bu yüzden, konuğuna, bilinmeyen günbatımı kentinin, aradığı mutluluğu sağlamayabileceğini, belki de görkemli ve yarım yamalak anımsanan bir düş olarak kalmasının daha iyi olacağını söyledi. Eski uyanıklık günlerinde Carter'ı sık sık ziyaret ettiğinden, Carter'ın doğduğu güzelim New England yamaçlarını çok iyi biliyordu.

Kuranes, araştırmacının eninde sonunda ilk gençlik anılarını, akşamları parıl parıl parlayan Beacon tepelerini, yabansı Kingsport'un dolana dolana tepelere çıkan sokaklarını, ince kulelerini, cadıların uğrak yeri olan Arkham'ın eski balık sırtı damlarını, taş duvarların çeşitli yönlerde düzensizce yayıldığı kutsal çayırları ve vadileri, beyaz çiftlik evlerinin yeşillikler arasında tepeleri görünen üçgen çatılarını özleyeceğinden emindi. Kuranes bütün bunları araştırmacıya anlattı, ama Carter kararından caymadı. Ve sonunda ikisi de birbirini ikna edemeden ayrıldı ve Carter, Celephais'e gitmek üzere yeniden bronz kapıdan geçti ve Sütunlu Caddeden inerek, uzak limanlardan gelen gemicilerle konuştuğu, sahildeki eski duvara gidip, tuhaf yüzlü gemicilerinin ve damarlı akik tüccarlarının Yüceler'in kanını taşıdığı Inquanok'tan gelecek kara gemileri beklemeye başladı.

Yıldızların aydınlattığı bir gece, özlemle yolu beklenen gemi Pharos debdebeyle limana girdi ve deniz kıyısındaki hanlarda, meyhanelerde tuhaf yüzlü gemiciler birer birer ve gruplar halinde boy göstermeye başladılar. Ngranek'teki tanrı resmine benzeyen canlı yüzleri görmek çok heyecan vericiydi, ama Carter, bu sessiz gemicilerle konuşmakta acele etmedi. Yüceler'in çocuklarının ne kadar gururlu ve gizliliğe meraklı, ne kadar semavi duygularla dolu olduklarını bilmiyordu ama araştırmasının hedefinden onlara söz etmenin ya da alacakaranlık ülkelerinin kuzeyinde uzanan soğuk çöl hakkında onları sıkı sıkıya sorgulamanın akıllıca olmayacağından emindi. Bu adamlar, deniz meyhanelerinin eski sakinleriyle pek az konuşuyor, daha çok, uzak köşelerde toplanıp bilinmeyen yerlerin akıldan çıkmayan havalarını söylüyor ya da düş aleminin diğer sakinlerince bilinmeyen bir aksanla ve monoton bir ses tonuyla birbirlerine uzun mu uzun öyküler anlatıyorlardı. Bu havalar ve öyküler o kadar duyulmamış ve dokunaklıydı ki, sözleri sıradan kulaklara tuhaf bir ahenk ve karanlık bir ezgi gibi gelse de, ne kadar şaşırtıcı oldukları dinleyenlerin yüzüne bakılarak kestirilebilirdi.

Bir hafta süreyle yabancı gemiciler meyhanelerde oyalanıp, Celephais'in pazarlarında alışveriş yaptılar ve denize yelken açmalarından önce Carter, eski bir akik madencisi olduğunu, onların maden ocaklarında çalışmak istediğini söyleyerek kara gemide yerini almıştı. Tik ağacından gövdesi, abanozdan donanımı, altın süslemeleriyle bu gemi son derece güzeldi ve ustaca inşa edilmişti, gezginin yerleştiği odanın duvarlarına asılan kumaşlar ipek ve kadifedendi. Bir sabah deniz akıntıları değişirken yelkenler açılıp, demir alındı ve geminin kıç tarafında, yüksekçe bir yerde duran Carter, yaşı olmayan Celephais'in gündoğumunda alev alev yanan duvarlarının, bronz heykellerinin ve altın minarelerinin uzakta yavaş yavaş gözden yittiğini ve Aran Dağı'nın karlı doruklarının git gide küçüldüğünü gördü. Öğleye doğru, denizin gökyüzüyle buluştuğu yerdeki Serannia ülkesine doğru gitmekte olan çok uzaklardaki boyalı bir çektirmeyle Cereneria Denizinin tatlı mavisinden başka hiçbir şey yoktu görünürde.

Ve gece olduğunda gökyüzü göz kamaştıran yıldızlarla doldu; Büyük Ayı ve Küçük Ayı takımyıldızları yavaşça kutba doğru kayarken kara gemi onlara doğru dümen kırdı. Ve gemiciler bilinmeyen yerlerle ilgili tuhaf şarkılar söylediler ve düşünceli gözcüler eski şarkılar mırıldanarak, denizin altında pruva lenger çıpalarıyla oynaşan parıltılı balıkları seyretmek için küpeşteden sarkarken, gemiciler birer birer ön kasaraya sıvıştılar. Carter

geceyarısı yattı ve yeni bir günün ilk ışıklarıyla uyandığında güneşin her zamanki yerinden daha güneyde olduğunu fark etti. Tüm o ikinci gün boyunca gemideki insanlarla tanışıklığı ilerletti, konuşmayı yavaş yavaş onların soğuk, alacakaranlık ülkelerine, akik taşından zarif kentlerine ve ötesinde Leng yaylasının uzandığı söylenilen geçit vermez, yüksek doruklardan duydukları korkuya getirdi. Gemiciler Inquanok topraklarında hiçbir kedinin durmamasından ne kadar üzüntü duyduklarını ve bunun suçlusunun Leng'in gizli yakınlığı olduğunu düşündüklerini anlattılar Carter'a. Ancak, kuzeydeki taşlık çölden söz edemezlerdi. Çölde rahatsız edici bir şeyler vardı; çölün varlığını kabul etmemenin daha doğru olacağı düşünülüyordu.

Sonraki günler, Carter'ın çalışmaya gittiğini söylediği maden ocakları hakkında konuştular. O kadar çok sayıda ocak vardı ki tüm Inquanokkenti akikten inşa edilmişti; öte yandan parlatılmış büyük akik blokları Rinar'da, Ogrothan'da, Celephais'te satılıyor, Thraalı, Ilarnekli ve Kadatheronlu tüccarlar tarafından bu efsanevi liman kentlerinin olağanüstü malları karşılığında ülke içinde pazarlanıyordu. Ve daha kuzeyde, varlığını Inquanokluların kabule yanaşmadıkları soğuk çöle yakın bölgede, bütün diğer ocaklardan daha büyük, terk edilmiş bir ocakvardı; bu ocaktan çok çok eski zamanlarda öylesine kocaman bloklar kesilip çıkarılmıştı ki, geride kalan boşluklar göreni dehşet içinde bırakıyordu. Bu akıl almaz büyüklükteki blokları kimin çıkardığını ve blokların nereye götürüldüğünü kimse bilmiyordu; ama muhtemelen insanlıkdışı böylesi anılar taşıyan bu ocaktan uzak durmanın yerinde olacağı düşünülüyordu. Bu yüzden, yücelerine tünemiş kuzgun ve efsane Shantak kuşuyla alacakaranlıkta kendi kaderine terk edilmişti. Carter bu ocağı duyduğunda derin düşüncelere daldı, çünkü eski öykülerden Yüceler'in bilinmeyen Kadath'daki şatolarının akikten olduğunu biliyordu.

Her geçen gün güneş gökyüzünde daha alçak bir çember çizdi ve başlarının üzerindeki sis koyulaştı. Ve iki hafta içerisinde, gün ışığı büsbütün yok oldu; geriye sadece gündüzleri, başlarının üzerinden hiç eksilmeyen bulutlardan süzülen tuhaf, gri bir alacakaranlık, geceleriyse bu bulutun altından yansıyan soğuk, yıldızsız bir ışıltı kaldı. Yirminci gün sivri uçlu kocaman bir kaya göründü uzaktan; bu, Aran'ın karlı doruklarının yavaş yavaş arkalarında kaybolmasından bu yana rastladıkları ilk karaydı. Carter kaptana bu kayanın adını sordu, ama bu kayanın herhangi bir adının olmadığı ve geceleri bu kayadan gelen sesler nedeniyle hiçbir geminin

buraya yaklaşmadığı yanıtını aldı. Ve karanlık çöktükten sonra, sivri uçlu granitten, dur durak bilmez kasvetli bir uluma sesi yükseldi; yolcular, oralarda durmadıklarına ve kayanın bir adının olmamasına çok memnun oldular. Gürültü kulaklarına erişemez oluncaya kadar denizciler monoton bir sesle dualar okudular ve Carter, geceyarısından sonraki ilk saatlerde düş içinde korkunç düşler gördü.

Bundan iki gün sonra, sağ tarafta, uzakta, tepeleri bu alacakaranlık dünyanın hareketsiz bulutları içinde kaybolan kül rengi, sıra sıra yüksek doruklar belirdi. Bu görüntünün ortaya çıkmasıyla gemiciler neşeyle şarkılar söylemeye başladılar, bazıları güverteye çöküp dua etti; böylece Carter, Inquanok topraklarına geldiğini ve çok geçmeden bu topraklarla aynı adı taşıyan büyük kentin bazalt rıhtımlarına yanaşıp demirleyeceklerini anladı. Öğleye doğru koyu renkli bir sahil şeridi gözler önüne serildi ve saat üç olmadan akik kentin soğanı andıran kubbeleri ve fantastik kuleleri kuzey göğünde yükseldiler. Duvarlarının ve rıhtımlarının gerisinde, bu arkaik kent, tomar şeklinde ve yivli kararmış, zarif süslemeleriyle, altın kakmalı arabeskleriyle az bulunur ve ilginç bir görüntü sergiliyordu. Evler yüksek ve çok pencereliydi, bütün duvarları çiçeklerle ve esrarlı simetrisi ışıktan daha göz kamaştırıcı desenlerle süslenmişti. Evlerden bazıları, tepesi sivri bir kubbeyle; bazıları, üzerinde akla, havsalaya sığmaz tuhaf minarelerin yükseldiği taraçalı piramitlerle sona eriyordu. Duvarlar alçaktı ve duvarların içine sık aralıklarla kapılar açılmıştı; kapıların üzerinde duvarların genel seviyesinin çok üstüne yükselen kocaman kemerler, kemerlerin üzerinde de Ngranek’teki kocaman taş yüzle aynı ustalıkla oyulmuş birer tanrı başı bulunuyordu. Kentin ortasındaki bir tepede, tüm diğer kulelerden daha yüksek, on altı köşeli bir kule vardı; kulenin üzerini kapatan yassı kubbenin üstünde sivri bir çan kulesi yükseliyordu. Denizciler buranın Eskiler Tapınağı olduğunu ve derin sırlara vakıf yaşlı bir başrahip tarafından yönetildiğini söylediler.

Belirli aralıklarla, tuhaf bir çan sesi akik kentin üzerindeki havayı titreşimlere boğuyor ve her seferinde borazan, viyol ve monoton insan seslerinden tuhaf bir müzik buna yanıt veriyordu. Ve tapınağın yüksek kubbesi etrafına üç ayak üzerine yerleştirilmiş bir dizi kazandan zaman zaman alevler yükseliyordu; çünkü bu kentin rahibi ve sakinleri eski gizemleri çok iyi biliyor, Eskiler’in, Pnakotic Elyazmalarından daha eski parşömenlerde kayıtlı ayinlerini sadakatle sürdürüyorlardı. Tekne, büyük bazalt dalgakıranı geçip limana girdiğinde, kentin hafif sesleri iyice duyulur

hale geldi ve Carter, rıhtımlardaki köleleri, gemicileri ve tüccarları gördü. Gemicilerv e tüccarlar tanrıların tuhaf görünüşlü yüzlerine sahiptiler; ama köleler, bodur, şaşı gözlü insanlardı; Leng'in ötesindeki vadilerden aşılmaz dorukları bir şekilde aşıp gelmiş oldukları söyleniyordu. Kent duvarlarının dışında uzanan geniş rıhtımlarda, limana demirlemiş çektirmelerin malları sergileniyordu; bir uçta, işlenmiş ve işlenmemiş büyük akik yığınları uzak Rinar, Ograthan ve Celephais pazarlarına gönderilmek üzere gemilere yüklenmeyi bekliyordu.

Kara gemi, çıkıntılı taş rıhtımın yanına demir attığında henüz akşam olmamıştı, bütün gemiciler ve tüccarlar karaya çıkıp, kemerli kapılardan kente girdiler. Bu kentin sokakları akik döşeliydi ve bazıları geniş düz, bazılarıysa darve dolambaçlıydı. Suya yakın evler diğerlerinden daha alçaktı ve tuhaf şekilde kemerli kapı girişlerinin üzerinde her biri çeşitli küçük tanrıların onuruna yapılmış bazı altın işaretler vardı. Geminin kaptanı Carter'ı garip memleketlerden gelmiş gemicilerin üşüştüğü sahil meyhanelerinden birine götürdü ve ertesi gün ona alacakaranlık kentin harikalarını göstereceğine ve onunla birlikte kuzey duvarı yakınlarındaki akik madencilerinin meyhanesine geleceğine söz verdi. Ve akşam oldu, küçük bronz lambalar yakıldı, meyhanedeki gemiciler uzak yerlerden şarkılar söylediler. Ama yüksek kulede çalınan çan sesi havada yankılanıp da borazan, viyol ve insan seslerinin korosu gizemli bir tarzda ona yanıt vermeye başlayınca herkes şarkı söylemeye, öykü anlatmaya ara verip, sesler tümden kesilinceye kadar sessizce başını önüne eğdi. Alacakaranlık Inquanok kentinde bir fevkaladelik, bir tuhaflık vardı, insanlar, pusuda bekleyen akla hayale gelmez bir felaket ve intikamı yakınlaştırmak korkusuyla dinsel törenleri ihmal etmeye çekiniyorlardı.

Carter, meyhanenin uzak ve karanlık bir köşesinde hoşlanmadığı bodur bir siluet gördü; bunun, çok zaman önce Dylath-Leen'de gördüğü ve hiçbir sağlıklı insanın ziyaret etmeye cesaret edemediği, geceleri kötü ateşlerinin yandığı uzaktan görülen Leng'in korkunç taş köyleriyle alışveriş yapmasıyla ünlü ve yüzünde sarı ipekten bir maske taşıyan ve tarihöncesi bir taş manastırda tek başına yaşıyan tarif edilemez başrahiple bile görüştüğü rivayet edilen şaşı gözlü tüccar olduğuna hiç şüphe yoktu. Carter, Dylath-Leenlı tüccarlara soğuk çöl ve Kadath'la ilgili sorular sorarken, bu adamın yüzüne sanki bildiğini gösteren bir ifade yayılmıştı ve bu adamın kuzeyin harikalarına bu kadar yakın olan karanlık ve tekinsiz Inquanok'taki mevcudiyeti her nasılsa rahatsız ediciydi. Carter onunla konuşamadan

gözden kayboldu ve daha sonra gemiciler onun, tüccarların Ilarnek'ten getirmiş olduğu şahane yeşim kaselerle değiştokuş etmek üzere efsanevi Shantak kuşunun lezzetli ve kocaman yumurtasıyla pek belli olmayan bir yerden bir yak kervanıyla gelmiş olduğunu anlattılar.

Ertesi gün kaptan, alacakaranlık gökyüzünün altında Inquanok'un karanlık akik sokaklarında Carter'ı gezdirdi. Kakma işlemeli kapılar, desenlerle süslenmiş bina cepheleri, oymalı balkonlar ve kristal camlı yuvarlak ve çok köşeli cumbalar hepsi de ağırbaşlı bir sevimlilikle parıldıyordu; ara sıra kapkara sütunların, tuhaf insan ve hayali varlık heykellerinin bulunduğu bir alana çıkıyorlardı. Dümdüz uzanan caddeler ve dar yan sokaklar arasından, soğanımsı kubbeler, ince kuleler ve arabesk çatılar üzerinden görülen bazı manzaralar öylesine acayipti ki kelimelerle ifadesi mümkün değildi ve oymalarla süslü on altı yan duvarı, yassı kubbesi, çevredeki her şeyden yüksek ve gözün gördüğü her şeyden daha haşmetli, yüksek tepelikli çan kulesi ile Eskiler'in merkezi tapınağından daha görkemli hiçbir şey yoktu. Ve doğu yönünde, kent duvarlarının ve çayırların fersah fersah ilerisinde, öte tarafında iğrenç Leng'in uzandığı söylenen, tepeleri gözükmeyen, geçit vermez dorukların kasvetli gri yamaçları yükseliyordu.

Kaptan, Carter'ı, bir tekerleğin göbeğinden çıkan çubuklar gibi her yöne uzanan caddelerin başlangıç noktası olan büyük ve yuvarlak bir meydanda duvarlarla çevrili bir bahçe içerisine kurulmuş büyük tapınağa götürdü. Her birinin üzerinde kent kapılarındakine benzer suretler oyulmuş kemerli yedi bahçe kapısı her zaman açıktı ve insanlar tapınak bahçesinin tuğla döşenmiş sokaklarında, tuhaf şekilde süslenmiş, alçakgönüllü tanrıların türbelerine çıkan dar yollarında keyiflerince saygıyla dolaşıyorlardı. Ve yüksek balkondaki üç ayaklı kazanlardan sık sık yükselen alevleri yansıtan fıskiyeler, havuzlar ve gölcükler vardı; hepsi de akiktendi ve içinde okyanus diplerinden dalgıçlarca çıkarılmış ışıklı küçük balıklar bulunuyordu. Tapınağın çan kulesinden gelen derin ses havayı doldurup da, bahçe kapılarının yakınındaki yedi evden borazan, viyol ve insan sesi korosu buna cevap verdiğinde, tapınağın yedi kapısından siyahlar giyinmiş, maskeli ve kukuletalı rahipler, içerisinden tuhaf dumanlar yükselen altın kaseler taşıyarak yedi uzun saf halinde çıkmaya başladılar. Rahipler tek sıra halinde, azametle tuhaf bir şekilde yürüyor, dizlerini bükmeden adım atarak, yedi eve girip gözden kayboluyor ve bir daha görünmüyorlardı. Yeraltı yollarının evlerle tapınağı birbirine bağladığı ve rahiplerin bu

yollardan geri döndükleri söylenmekteyse de, akik basamakların asla ağza alınmayan gizemlere indiğinden kimse söz etmiyordu. Sadece birkaç kişi, maskeli ve kukuletalı rahiplerin insan olmadıklarını ima etti.

Carter tapınağa girmedi, çünkü Peçeli Kral'dan başka hiç kimsenin içeri girmesine izin verilmiyordu. Ama, Carter tapınaktan ayrılmadan önce, çanın çalınma vakti geldi ve Carter başının üzerindeki havayı dolduran sağır edici titreşimli sesi ve kapıların yanındaki evlerden ona karşılık olarak yükselen borazan, viyol ve insan seslerini duydu. Ve, kase taşıyan rahipler, gezgine, insan rahiplerin genellikle vermediği kadar korku vererek, yedi koldan tuhaf bir azametle yürüdüler. Rahiplerin sonuncusu gözden yittiğinde, Carter bahçeden ayrıldı; bu arada, kaldırımda, kaselerin üzerinden geçtiği bir nokta dikkatini çekmişti. Bu noktadan kaptan da hoşlanmamıştı ve Carter'ı Peçeli Kral'ın sarayının birçok kubbesiyle garip bir şekilde yükseldiği tepeye doğru sürükledi.

Kralın ve maiyetindekilerin yaklar ya da yakların çektiği arabalarla geçtiği geniş ve dolambaçlı bir yol dışında, akik saraya çıkan yolların hepsi dik ve dardı. Carter'la kılavuzu tuhaf altın işaretler kakılmış duvarların arasından ve bazen yumuşak bir ezgi ya da egzotik kokular gelen balkon ve cumbaların altından geçerek dik ve dar bir yokuşu tırmandılar. Dev duvarlar, güçlü payandalar ve Peçeli Kral'ın sarayını ünlü kılan soğanımsı küme küme kubbeler hep önlerinde bir hayal gibi yükselmekteydi ve en sonunda büyük kara kemerin altından geçerek hükümranın zevkine uygun olarak düzenlenmiş bahçeye girdiler. Carter karşılaştığı güzellik karşısında bayıl ayazdı; çünkü, akik taraçalar ve sütunlu yollar, sevimli tarhlar ve dallarını altın bir kafes gibi açmış zarif çiçekli ağaçlar, üzerine sanatla yarım kabartmalar işlenmiş pirinç vazolar ve üç ayaklı kazanlar, kaideler üzerine yerleştirilmiş damarlı siyah mermerden soluk kesici heykeller, içinde ışıklı balıkların yüzdüğü bazalt tabanlı, çini döşeli, fıskiyeli havuzlar, oyma sütunlarının tepesinde yanardöner ötücü kuşlar bulunan küçük tapınaklar, büyük bronz kapıların muhteşem tomar süslemeleri ve parıl parıl duvarların her santimetre karesini dolduran çiçeğe durmuş asmalar, bütün bunlar düş aleminde bile yarı-hayali sayılabilecek, gerçekliğin ötesinde güzel bir görüntü oluşturuyordu. Bu kül rengi alacakaranlık gökyüzü altında, saray, kubbelerinin ve kenar süslerinin ihtişamıyla ilerde, geçit vermez, dorukların fantastik silueti sağda uzakta donuk bir ışıkla titriyordu. Ve küçük kuşlar durmadan öter, fıskiyeler çağıltılarla dökülürken, görülmedik çiçeklerin güzel kokuları bu inanılmaz bahçenin üzerini bir

perde gibi örtüyordu. Başka hiçbir insan görünmüyordu ortalarda ve Carter bunun böyle olmasından çok hoşnuttu. Sonra geri dönüp akik merdivenli sokaktan inmeye başladılar, çünkü saraya hiçbir ziyaretçi kabul edilmiyordu ve gözünü dikip uzun uzun merkez kubbeye bakmanın iyi olmadığı söyleniyordu, çünkü burası efsanevi Shantak kuşlarının hepsinin atalarının yuvasıydı ve meraklı insanların acayip düşler görmesine yol açıyordu.

Bundan sonra kaptan, Carter'ı, yak tüccarlarıyla akik madencilerinin devam ettiği meyhanelerin bulunduğu Kervanlar Kapısı'nın yakınlarındaki kentin kuzey bölgesine götürdü. Ve madencilerle dolu alçak tavanlı meyhanede veda edip ayrıldılar; çünkü, kaptanın yapacak işleri vardı, Carter ise kuzeydeki madenlerle ilgili olarak konuşmaya can atıyordu. Meyhane insanlarla dopdoluydu ve eski bir akik madencisi olduğunu, Inquanok madenleri hakkında bilgi edinmek istediğini söyleyerek, gezginin konuşacak birilerini bulması çok fazla zamanını almadı. Ama daha önce bildiklerinden fazla bir şey öğrenemedi, çünkü madenciler kuzeydeki soğuk çölden ve kimsenin ziyaret etmediği madenden söz etmeye çekiniyor, kaçamaklı yanıtlar veriyorlardı. Madenciler, ötesinde Leng'in uzandığı söylenen dağlardan gelen gizli muhbirlerden ve sağa sola serpilmiş kayaların arasındaki adsız nöbetçilerin kötü varlığından korkuyorlardı. Ayrıca kulağına efsanevi Shantak kuşlarının hiç de tekin şeyler olmadığını fısıldadılar, çünkü hiç kimse şimdiye kadar gerçekten bir Shantak kuşu görmemişti (kralın kubbesindeki Shantakların atası karanlıkta besleniyordu).

Ertesi gün, çeşitli madenlere bizzat göz atmak ve Inquanok'un dağınık çiftlikleriyle tuhaf köylerini ziyaret etmek istediğini söyleyerek, Carter bir yak kiraladı ve büyük deri heybeleri yolculuk için tıkabasa doldurdu. Kervanlar Kapısı'nın ötesinde yol, ekili tarlaların arasında dümdüz uzanıyor, tuhaf, alçak kubbeli birçok çiftlik evi göze çarpıyordu. Araştırmacı, soru sormak için, bu evlerden bazılarında durdu ve bir seferinde öylesine haşin, ağzı sıkı ve Ngranek'teki büyük resimdeki gibi heybetli bir ev sahibiyle karşılaştı ki, nihayet Eskiler'den birine ya da onda dokuz oranında Eskiler'in kanını taşıyan ve insanlar arasında yaşayan birine rastlamış olduğunu anladı. Ve bu haşin, az konuşan yoksul köylüyle tanrılar hakkında konuşurken çok dikkatli davrandı; kendisine o güne kadar öğretileri bütün övgüleri tanrılara yağdırmaya özen gösterdi.

Carter, o gece yol kıyısındaki bir çayırda, hayvanını bağladığı büyük bir lygath ağacının altında konakladı ve sabahleyin kuzeye doğru yolculuğuna yeniden başladı. Saat on sıralarında, tüccarların dinlenip, madencilerin öyküler anlattığı küçük kubbeli Urg köyüne vardı ve öğleye kadar köyün meyhanelerinde zaman geçirdi. Büyük kervan yolu buradan batıya, Selarn'a dönüyordu, ama Carter, madenlere çıkan kuzey yolunu tuttu. Bütün öğleden sonra, yokuş yukarı giden ve genel yoldan daha dar olan bu yolu izledi; yol şimdi sürülmüş tarlalar arasında olduğundan daha fazla kayaların arasından geçiyordu. Ve akşama doğru sol tarafındaki alçak tepeler hatırı sayılır kapkara uçurumlara dönüşmüş bulunuyordu, bu yüzden Carter, maden bölgesine çok yaklaşmış olduğunu anladı. Bu süre zarfında, geçit vermez dorukların kasvetli yamaçları sağ tarafında, uzaklarda gökyüzüne doğru yükselmeye devam etmişti ve yoluna devam ettikçe, arada sırada rastladığı çiftçilerden, tüccarlardan ve ağır hantal arabaları önüne katmış giden sürücülerden daha korkunç öyküler duyuyordu.

İkinci gece, hayvanını yere çaktığı bir kazığa bağlayarak kapkara kocaman bir kayanın gölgesinde konakladı. Kuzeyin bu uzak noktasında bulutların fosforlu gibi ışıldaması dikkatini çekti ve birçok defalar bulutlarda karanlık şekiller gördüğünü düşündü. Ve üçüncü günün sabahı ilk akik madenini gördü; kazma ve keskilerle orada çalışan insanları selamladı. Akşam olmadan on bir maden ocağını ardında bıraktı; toprak buralarda yerini tamamen akik kayalara bırakmıştı, sağa sola saçılmış koca kaya parçalarından başka bir bitki örtüsü görünmüyor, buna karşılık sağda uzaklarda aşılmaz doruklar kasvetli ve uğursuz yükselmeye devam ediyordu. Üçüncü geceyi, titrek kamp alevlerinin batıdaki dik ve parlak akik kayaları üzerine tuhaf gölgeler düşürdüğü bir madenci kampında geçirdi. Madenciler, eski günler ve tanrıların huyları konusunda öylesine acayip bilgiler sergileyen şarkılar söyleyip, öyküler anlattılar ki, Carteronların belleklerinde, ataları olan Yüceler'le ilgili bir çok gizli anı bulunduğunu anladı. Carter'a nereye gittiğini sordular ve çok fazla kuzeye gitmemesi hususunda onu uyardılar; ama Carter yanıt olarak, yeni akik kayaları aradığını ve sıradan bir madencinin girdiğinden fazla riske girmeyeceğini söyledi. Ertesi sabah madencilere veda ederek, daha insanların olmadığı devirlerde çok büyük kaya parçalarının çıkarıldığı, şimdi korkudan kimselerin yaklaşmaya cesaret edemediği maden ocağına rastlayabileceği konusunda kendini uyardıkları karanlık kuzeye doğru yola çıktı. Ama son bir defa el sallamak üzere kampa döndüğünde, uzaklarda

kalmış Dylath-Leen'de, Leng'e gidip geldiği dedikoduları yapılan şu bodur, ele avuca sığmaz, şaşı gözlü tüccarın kampa yaklaştığını görür gibi oldu ve buna canı çok sıkıldı.

İki maden ocağı daha geçtikten sonra, Inquanok'un insan bulunan bölgesinin sonuna gelmiş oldu ve kapkara çirkin kaya parçaları arasından geçen yol bundan sonra sadece yakların geçebildiği son derece dik bir patika halini aldı. Sağ tarafında kasvetli ve uzak doruklar gökyüzüne yükselmeye devam ediyordu ve Carter bu ayak basılmamış bölgeye tırmandıkça, karanlık ve soğuğun arttığını gördü. Çok geçmeden yürüdüğü kara patikada hiçbir ayak ya da toynak izi olmadığını fark etti ve eski zamanların tuhaf ve ıssız yollarına gerçekten gelmiş olduğunu kavradı. Arada sırada yükseklerde bir yerde bir kuzgun ötüyor, zaman zaman kocaman bir kayanın arkasından duyduğu kanat sesleri efsanevi Shantak kuşunu aklına getirerek rahatsız olmasına yol açıyordu. Ama çoğunlukla, kaba tüylü hayvanıyla yapayalnızdı ve bu mükemmel hayvanın ilerlemede git gide daha fazla gönülsüz davrandığını ve yol alırken duyduğu en ufak gürültüde korkup daha fazla homurdandığını görmekten büyük bir rahatsızlık duydu.

Yol şimdi parıldayan siyah duvarların arasına sıkışmış ve daha da dikleşmişti. Zemin çok kötüydü ve bol miktardaki taş parçaları yüzünden yak adım atmakta zorlanıyor, sık sık ayağı kayıyordu. İki saat kadar sonra Carter, ötesinde donuk, kül rengi bir gökyüzünden başka hiçbir şeyin olmadığı bir tepe silueti gördü önünde ve oradan itibaren düz ya da iniş bir yolun olmasına dua etti. Ama bu tepeye ulaşmak pek o kadar kolay bir iş değildi, çünkü, yol neredeyse dimdik olmuş, gevşek siyah çakıllar ve küçük taşlarla tehlikeli bir hal almıştı. Sonunda Carter, bineğinden inip kararsız hayvanın önüne düştü; elinden geldiğince yere sağlam basmaya çalışarak, hayvan durakladığında ya da tökezlediğinde ipinden kuvvetle çekiyordu. Ve hiç beklemediği bir anda tepeye vardı, öte tarafa baktı ve gördüğü şeyden soluğu kesildi.

Yol, aslında, önceki gibi doğal duvarlarla çevrili olarak ve hafif bir eğimle dümdüz ileriye doğru uzanıyordu, ama sol tarafta dönümlerce büyüklükte bir boşluk vardı; arkaik bir güç kayaları kesip muazzam akik bloklar çıkarmıştı, sanki devlerin maden ocağıydı burası. Kübik kayaların gerisinde bu dev oyuk vardı; dünyanın içine doğru uzanan derin bir çukur esner gibi ağzını açmış duruyordu. Bu, insan işi olamazdı; çukurun iç

tarafındaki metrelerce büyüklükte kare şeklinde izler, bir zamanlar kayaları kesip çıkaran adsız ellerin ve keskilerin büyüklüğünü gösteriyordu. Kayaların testere gibi diş diş olmuş kenarlarının üstünde koca koca kuzgunlar kanat çırpıp çatlak sesleriyle bağırışıyorlardı ve dibi görünmeyen derinliklerden belli belirsiz duyulan kanat sesleri sonsuz karanlıklarda yarasaların, urhagların veya pek ağza alınmayacak varlıkların mevcudiyetine işaret ediyordu. Carter, aşağı doğru meyilli, dar, kayalık patikanın ortasında alacakaranlıkta, orada öylece durup bekledi; sağ tarafında göz alabildiğine yüksek akik kayalar uzanıyordu ve sol tarafındaki akik kayalar kesilip çıkarılarak bu korkunç ve dünyadışı ocak oluşturulmuştu.

Birdenbire, korkunç bir böğürtüyle yak kontrolden çıktı ve panik içerisinde ileri atılarak, dar patikadan hızla kuzeye doğru seğirtip gözden yitti. Uçarcasına koşan hayvanın toynaklarının fırlattığı taşlar maden ocağının kenarından aşağı yuvarlanıp dibe çarptıklarını anlatan bir ses duyulmadan karanlıklarda yitip gitti; ama Carter kaçan binek hayvanının ardı sıra soluk soluğa koştururken bu daracık patikanın tehlikelerine aldırış etmedi. Çok geçmeden sol tarafındaki sarp kayalıklar normal seyrine kavuştu, yol bir kez daha dar bir geçit haline gelmişti; gezgin, umutsuzca kaçtığı ayak izleri arasındaki mesafeden anlaşılan hayvanının ardından koşmaya devam etti.

Bir ara, korkmuş hayvanın ayak seslerini duyar gibi oldu ve bundan aldığı cesaretle hızını artırdı. Kilometreleri kat etmişti; yol yavaş yavaş genişliyordu ve Carter biliyordu ki, çok geçmeden kuzeyin soğuk ve korkutucu çölüne çıkacaktı. Geçit vermez, uzak dorukların kasvetli kül rengi yamaçları sağ tarafındaki kayaların üzerinden yeniden görünmeye başladı; ilerisinde, açık alanda, soğuk ve sınırsız ovanın habercileri olan koca koca kayalar vardı. Kulağına, öncekinden daha net olmak üzere, yeniden ayak sesleri çalındı, ama bu sesler bu defa ona cesaret vermek yerine içini korkuyla doldurdu, çünkü, bunun kaçan yakın ayak sesleri olmadığını anlamıştı. Canavarlar, acımasız ve kötü niyetliydiler ve onun peşindeydiler.

Carter’ın yak takibi şimdi görünmeyen bir şeyden kaçışa dönüşmüştü, çünkü, ardına bakmaya cesaret edemese de peşindeki varlığın hayra alamet bir varlık olamayacağını biliyordu. Yak, onu kendinden önce görmüş ya da hissetmiş olmalıydı ve onun insanların sık sık uğradığı bir yerden itibaren

mi peşinde olduğunu, yoksa şu karanlık maden çukurundan mı çıktığını kendi kendine sormayı canı istemiyordu. Bu arada büyük kayalar gerilerde kalmış, yaklaşan gece, içinde bütün yolların kaybolduğu geniş kumluk bir alan ve hayalet gibi görünen kayaların üzerine çökmüştü. Kendi hayvanının ayak izlerini göremiyordu, ama gerisinden, zaman zaman dev bir kuşun kanat sesleri olduğunu düşündüğü seslerle karışık o iğrenç, ağır ayak sesleri geliyordu hep. Her geçen saniye durumun daha kötüye gittiği kafasına dank etti, bu insan ayağı değmemiş kumların ve anlamsız kayaların çölünde fena halde kaybolduğunu biliyordu artık. Sadece uzaklardaki geçit vermez doruklara bakarak yön tayin edebiliyordu ve kül rengi alacakaranlık sönüp de yerini bulutların hastalıklı fosfor ışıltısına bıraktığında onlar bile seçilmez oldu.

Sonra ileride, kuzey yönünde bulanık, puslu ve korkunç bir şey gözüne çarptı Carter'ın. Carter, bir süre onun kapkara sıradağlar olduğunu düşünmüştü, ama şimdi bundan daha fazla bir şey olduğunu görüyordu. Üzerine abanan bulutun fosfor aydınlığı bu şeyi, hatta geri tarafındaki buharlar parıldarken siluetini açıkça gösteriyordu. Uzaklığını kestiremiyordu, ama çok uzaklarda olmalıydı. Geçit vermez kül rengi doruklardan batıya doğru akıl almaz uzaklıklara tümsek bir yay halinde uzanan binlerce ayak yüksekliğindeki bu şey, bir zamanların büyük akik tepelerinin sırtı olmalıydı. Ama bu tepeler, tepe olmaktan çıkmıştı artık, çünkü, onlara insan elinden büyük bir el dokunmuştu. Dünyanın tepesinde kurtlar ya da güller gibi sessizce çömelmiş, üzerlerini kaplayan bulutlar ve puslarla, kuzeyin sırlarını sonsuza kadar koruyorlardı. Bir yarım çember halinde çömelmişti, kocaman bir bekçi köpeği şeklinde oyulmuş bu dağlar ve sağ ellerini insanlığa karşı bir tehdit olarak yukarı kaldırmışlardı.

Bulutların titrek ışığı yüzünden, dağların piskoposluk tacı giyinmiş çifte başı hareket eder gibi görünüyordu, ama Carter düşe kalka yoluna devam ederken, hareketleri hiç de yanılsamaya benzemeyen kocaman bir şeylerin dağların gölgeli tepelerinden yükseldiğini gördü. Kanat çırparak yaklaşan bu şeyler her geçen an daha da büyüdüler ve gezgin, düşe kalka yürüyüşünün sonuna geldiğini anladı. Dünyada ya da düş aleminde bilinen türden bir kuş ya da yarasa değildi bunlar; filden büyüktüler ve kafaları at kafasına benziyordu. Carter biliyordu ki, bunlar kötü ünlü Shantak kuşları olmalıydı; bundan sonra, insanların kuzeyin kayalık çölünden çekinmesine hangi kötü muhafızların ve adsız nöbetçilerin yol açtığını merak etmedi. Tam bir boyun eğmişlikle durduğunda, sonunda dönüp ardına bakma

cesaretini gösterdi; hakkında kötü söylentiler dolaşan şaşı gözlü bodur tüccar, kanatlarına derin uçurumların zamanı ve güherçilesi bulaşmış öfkeli bakışlı, akla ziyan bir Shantak sürüsünü önüne katmış, zayıf bir yakın üzerinde sırıtarak tırısa geliyordu.

Her taraftan üzerine çullanan at kafalı, kanatlı karabasanların tuzağına düşmüş olmasına rağmen Randolph Carter kendini kaybetmedi. Çirkin suratlı bu dev yaratıklar tepesine dikilirken, şaşı gözlü tüccar yaktan atlayıp indi ve gülerek gelip tutsağının önünde durdu. Sonra adam, duyduğu tiksintiyi yenmesine yardım ederek, Carter'a bu iğrenç Shantaklardan birine binmesini işaret etti. Shantakın üzerine çıkmak zor bir işti, çünkü kuşun üzeri tüy yerine çok kaygan pullarla kaplıydı. Carter, kuşun üzerine yerleştiğinde, şaşı gözlü adam, zayıf yakı oyularak halka şekline sokulmuş kuzeydeki dağlara doğru götürmesi için dev kuşlardan birine bırakarak, zıplayıp Carter'ın yanına çıktı.

Bundan sonra, doğuya, ötesinde Leng'in bulunduğu söylenen şu geçit vermez dağların kasvetli, kül rengi yamaçlarına doğru buz gibi bir havada sonu gelmez korkunç hızlı bir yolculuk başladı. Bulutların çok üzerine çıktılar, öyle ki, sonunda Inquanokluların hiç görmediği ve her zaman parıldayan bir pus içinde yüzen efsanevi doruklar altlarında kaldı. Üstünden geçerken Carter dikkatle bu doruklara baktı ve üst kısımlarında, kendine Ngranek'tekileri anımsatan tuhaf mağaralar bulunduğunu gördü; ama, kendini esir eden adamın da, at başlı Shantakların da bu mağaralardan fena halde korktuklarını ve onlar gerilerde kalıncaya kadar çok gergin olduklarını gördüğü için bu konuda herhangi bir soru sormadı.

Shantak şimdi daha alçaktan uçuyordu; bulutların örtüsü altında kül rengi çıplak bir ova uzanıyor, uzaklarda küçük, zayıf ateşler yanıyordu. Yere inerlerken, küçük pencereleri solgun bir ışıkla parlayan, tek tük granit kulübeler ve çıplak taş köyler ortaya çıktı. Ve bu kulübelerle köylerden, Inquanokluların bu yörelerle ilgili söylentilerini haklı çıkaran tiz boru sesleriyle, kastanyet şıngırtıları geliyordu. Gezginler buna benzer sesleri daha önce duymuşlardı ve bu seslerin, hiçbir sağlıklı insanın ziyaret etmediği soğuk çölden, kötülüğün ve gizemin büyülü yeri olan Leng yaylasından geldiğini biliyorlardı.

Zayıf ateşlerin çevresinde karanlık bazı şekiller dans ediyordu, Carter bunların ne tür yaratıklar olduğunu fena halde merak etti; çünkü, hiçbir sağlıklı insan asla Leng'e ayak basmamıştı ve burası sadece yanan ateşlerle

uzaktan görülen kulübelerden biliniyordu. Bu şekiller, göze hiç de hoş görünmeyen çılgınca bükülüş ve kıvranışlarla, çok yavaş ve beceriksizce sıçrıyorlardı; bu yüzden Carter karanlık söylencelerin bunlara yüklediği canavarca kötülüğe ya da tüm düş aleminde donmuş yayladan duyulan korkuya hiç şaşmadı. Shantak kuşu daha da alçaldığında, dansçıların iğrençliği uğursuz bir benzerlikle daha da ilginç bir boyut kazandı; yaratıklardan gözünü alamayan tutuklu, daha önce bunlara benzer yaratıkları nerede görmüş olduğunu anımsamak için belleğini zorlayıp durdu.

Sanki ayakları değil de toynakları varmış gibi sıçrıyorlardı ve küçük boynuzlu bir tür peruka ya da başlık giymişe benziyorlardı. Üzerlerinde başkaca bir giysi yoktu, ama çoğunluğu, fazlasıyla kıllıydı. Gerilerinde ufak bir kuyrukları vardı ve başlarını yukarı kaldırdıklarında, Carter ağızlarının aşırı ölçüde büyük olduğunu gördü. O zaman Carter onların peruka ya da başlık giyinmediklerini ve aslında ne olduklarını anladı. Çünkü gizemli Leng ahalisi, kara kadırgalarla Dylath-Leen'e gelen rahatsız edici yakut tüccarı ırklardandı; Aydaki canavar şeylerin şu tam insan olmayan kölelerindendiler. Bunlar, hiç kuşku yok ki, uzun zaman önce Carter'ı sarhoş edip iğrenç kadırgalarına götüren, lanetli Ay kentinin pis rıhtımları civarında yakın arkadaşlarının sürüler halinde götürüldüğünü Carter'ın gördüğü, zayıf olanları çalışıp çabalarken, şişmanca olanları polipe benzer şekilsiz efendilerinin başka ihtiyaçları için kafesler içerisinde götürülen ırktandılar. Carter şimdi bu kuşkulu yaratıkların nereden geldiğini biliyordu ve Aydaki iğrenç yaratıkların Leng'i bildiklerini düşününce korkuyla titredi.

Ama Shantak ateşlerin, kulübelerin ve insanımsı yaratıkların üzerinden aşıp kül rengi granitler, kara kara taşlar, buz ve karla kaplı otsuz bir tepenin üzerinde süzülerek uçmaya devam etti. Gün ağardı, alçak bulutların fosforlu aydınlığı yerini kuzey dünyasının puslu alacakaranlığına bıraktı; çirkin kuş soğukta ve sessizlikte manalı manalı kanat çırpmaya devam ediyordu. Zaman zaman şaşı gözlü adam binek hayvanıyla gırtlaktan gelen nefret dolu bir sesle konuşuyor ve Shantak, tırnakla buzlu cam kazınıyormuş gibi kulak tırmalayan bir sesle ve kıkır kıkır gülüyormuş gibi ona yanıt veriyordu. Bu arada arazi git gide yükseliyordu ve sonunda kimselerin bulunmadığı dünyanın tepesinde, rüzgârlara açık düz ve yüksek bir yaylaya geldiler. Burada, sessizliğin, karanlığın ve soğuğun ortasında biçimsiz taşlardan penceresiz, alçak bir bina yükseliyordu; çevresinde yekpare kaba taşlardan bir halka bulunuyordu. Bütün bu düzenlemede insani olmayan bir şeyler

vardı ve Carter, önceden duyduğu eski öykülerden en korkunç, en gizemli yere, yüzüne sarı ipekten bir maske giyen, Başka Tanrılara ve onların sürünen kaosu Nyarlathotep’e yakaran, hiçbir eşi, dostu bulunmayan tarifsiz başrahibin oturduğu o en uzak ve tarihöncesi manastıra gelmiş olduğunu tahmin etti.

İğrenç kuş o zaman yere kondu ve şaşı gözlü adam yere atlayıp, tutsağının da inmesi için yardım etti. Carter, adamın kendini tutuşundan amacını kesin olarak anladı; bilinmeyen Kadath’ı bulmak ve akik şatolarında oturan Yüceler’in önünde dua etmek gibi bir arsızlığa niyetlenen bir ölümlüyü yaka paça efendilerinin önüne sürüklemek isteyen bu şaşı gözlü tüccar karanlık güçlerin bir ajanıydı. Öyle anlaşılıyordu ki, daha önce Dylath-Leen’de Ay yaratıklarının köleleri tarafından tutsak edilmesine de bu şaşı gözlü tüccar önayak olmuştu ve şimdi, kediler tarafından kurtarılmasının engellediği şeyi yapmak; kurbanını korkunç Nyarlathotep’le buluşturup, hangi cesaretle bilinmeyen Kadath’ı aradığının hesabını sormak istiyordu. Leng ve Inquanok’un kuzeyindeki soğuk çöl, Başka Tanrılara yakın olmalıydı; oradan Kadath’a geçişe karşı çok sıkı önlemler alınmıştı.

Şaşı gözlü adam ufak tefekti, ama at başlı iri kuş ona itaat edilip edilmediğini gözetlemek üzere oradaydı; bu yüzden Carter, adamın elinden tutup götürdüğü yere onunla gitti; dikili taşlardan oluşan halkayı geçip, alçak kemerli bir kapı girişinden penceresiz manastıra girdiler. İçerde hiç ışık yoktu, ama kötü kalpli tüccar, üzerinde kötücül yarım kabartmalar bulunan toprak bir lambayı yaktı ve tutsağını, labirenti andıran dar ve dolambaçlı koridorlarda dürterek yürüttü. Koridorların duvarlarına, tarihten eski ve Yeryüzü arkeologlarının bilmediği bir tarzda korkunç sahneler resmedilmişti. Aradan geçen sayısız çağa rağmen boyalar parlaklığından hâlâ bir şey kaybetmemişti; çünkü soğuk ve iğrenç Leng’in kuru havası çok eski şeyleri bozulmadan koruyordu. Carter bunları az ışık veren, hareket halindeki lambanın bir an için aydınlatan ışığında gördü ve bu resimlerin anlattığı öykü korkudan titremesine neden oldu.

Bu arkaik fresklerde Leng’in tarihi okunuyordu ve boynuzlu, toynaklı, koca ağızlı neredeyse-insan yaratıklar bu fresklerde unutulmuş kentlerin ortasında şeytanca dans ediyorlardı. Bu fresklere savaş sahneleri resmedilmişti; bu sahnelerde Leng’in neredeyse-insan yaratıkları komşu vadilerin pembe, dev örümcekleriyle savaşıyordu; sonra, Ay’dan gelen kara

kadırgaları, kadırgalardan inip her tarafı istila eden şekilsiz iğrenç yaratıklara Lenglilerin boyun eğişlerini gösteren sahneler vardı. Lengliler, bu kaygan, kül rengi-beyaz iğrenç varlıkları tanrı kabul edip onlara tapındılar ve aralarından çok sayıda sağlıklı, şişman erkek seçilip kara kadırgalarla uzaklara götürüldüğünde, hiç yakınmadılar. Korkunç Ay-canavarları denizin ortasındaki sivri kayalarla dolu bir adada kamp kurmuşlardı ve fresklere bakarak Carter, buranın, Inquanok'a giderken gördüğü denizin ortasındaki yalnız kayalıktan, Inquanoklu gemicilerin çekindiği ve yankısı geceyi dolduran uluma seslerinin duyulduğu kül rengi, lanetli kayalıktan başka bir yer olmadığını söyleyebilirdi.

Ve bu fresklerde, neredeyse-insan yaratıkların, yüksek kayalarla bazalt rıhtımlar arasında yer alan, sütunlarla süslenmiş, yüksek mabetleriyle mağrur limanları ve başkentleri resmedilmişti. Büyük bahçeler, kayalıklardan ve altı sfenksli kapıdan büyük merkezi meydana uzanan sütunlu caddeler ve bu meydanda, yeraltına inen merdivenlerin başlangıcın, koruyan bir çift kanatlı dev aslan görülüyordu. Gündüzün kül rengi alacakaranlığında ve gecenin bulutlu fosfor ışığında parıldayan dioritten güçlü böğürleriyle bu kanatlı büyük aslanlar tekrar tekrar resmedilmişti. Ve Carter sık aralıklarla defalarca çizilmiş resimlerin önünden sendeleyerek geçerken, birden bunların ne anlama geldiğini ve kara kadırgaların gelişinden önce neredeyse-insan yaratıkların yönettiği kentin neresi olduğunu anladı. Yanılmış olamazdı, çünkü düş aleminin söylenceleri çok cömert ve boldu. Bu eski kentin, harabelerinin rengi ilk insan günışığını görmeden milyon yıl önce solan ve ikiz dev aslanları düş âleminden Büyük Uçurum'a çıkan merdivenleri ebediyen koruyan destan olmuş Sarkomand olduğuna hiç şüphe yoktu.

Diğer resimlerde Leng'i Inquanoktan ayıran kasvetli, kül rengi doruklar ve dağların orta kısımlarındaki düz kayalar üzerinde yuva yapan korkunç Shantak kuşları görülüyordu. Aynı şekilde, zirvelere yakın tuhaf mağaralar ve Shantakların en cesurunun bile nasıl haykırarak bu mağaralardan uzaklara kaçtığı görülüyordu. Üzerinden geçerken Carter bu mağaraları görmüş ve Ngranek'teki mağaralara benzerliklerini fark etmişti. Şimdi bu benzerliğin tesadüf ten ileri bir anlamı olduğunu biliyordu, çünkü bu resimlerde mağaraların korkulan sakinleri çizilmişti ve bu yarasa kanatları, kavisli boynuzlar, dikenli kuyruklar, kavrayıcı pençelerle lastik gibi esnek bedenler ona yabancı değildi. Bu kuş gibi hızlı ve kavrama yetenekleri gelişmiş, sessiz yaratıklarla, Yüceler'in bile korktuğu ve efendi olarak

Nyarlathotep'i değil de saçlarına ak düşmüş Nodens'i gören, Büyük Uçurum'un bu bilinçsiz muhafızlarıyla daha önce karşılaşmıştı. Çünkü bunlar, yüzleri olmadığı için asla gülmeyen ya da gülümsemeyen ve Pnath Vadisi ile dış dünyanın geçitleri arasında ebediyen kanat çırpan, herkesin korktuğu zebanilerdi.

Şaşı gözlü tüccar Carter'ı duvarlarında şaşırtıcı yarım kabartmalar oyulmuş, ortasında ağzı açık yuvarlak bir kuyu ve etrafında halka halinde dizilmiş altı adet pis taş sunak bulunan büyük kubbeli bir alana doğru iteledi. Kötü kokan bu kocaman kapalı yerde hiç ışık yoktu ve uğursuz tüccarın küçük lambası o kadar az ışık veriyordu ki, ayrıntılar yavaş yavaş fark ediliyordu. En uzak uçta, beş basamakla çıkılan taş bir kürsü üzerindeki altın tahtta, kırmızı desenlerle süslü sarı ipekten bir giysi giyinmiş ve yüzünde sarı ipekten bir maske bulunan yumru gibi, biçimsiz biri oturuyordu. Bu varlığa şaşı gözlü adam elleriyle bazı işaretler yaptı ve karanlıklarda saklanan bu şey buna, ipeklerle kaplı pençeleriyle tuttuğu, üzerine iğrenç resimler kazınmış fildişinden bir flüttle, ipek maskesinin altından iğrenç sesler üfleyerek yanıt verdi. Bu karşılıklı konuşma bir süre devam etti; bu flüt sesiyle bu pis yerin iğrenç kokusunda Carter'a fena halde tanıdık gelen bir şeyler vardı. Bunlar ona, Dünyalı dost kedilerin kendini kurtarmak üzere saldırıya geçmelerinden önceki, kırmızı bir ışıkla aydınlatılmış korkunç kenti ve bir zamanlar içinde yer aldığı iğrenç bir yürüyüş alayını düşündürdü. Carter kürsüdeki yaratığın, söylencelerin hakkında iblisçe ve çok anormal şeyler anlattığı, tarif edilmemesi gereken başrahip olduğundan hiç kuşku duymuyordu; ama bu iğrenç başrahibin ne menem bir şey olabileceğini düşünmeye korkuyordu.

Sonra, desenlerle süslenmiş ipek, grimsi-beyaz pençelerden birinden birazcık sıyrıldı ve Carter, iğrenç başrahibin ne olduğunu anladı. Ve o anda ruhunu saran çılgınca korku, aklı başındayken dünyada kalkışamayacağı bir şey yaptırdı ona; çünkü, altın tahta çöreklenmiş şeyden kaçıp kurtulma isteğinden başka zihninde hiçbir şeye yer kalmamıştı. Kendisiyle dışarıdaki soğuk, düz tepe arasında geçmeyi umamayacağı taş labirentler uzandığını, bunları aşsa bile dışarıda o iğrenç Shantakın beklediğini biliyordu; yine de bu kıvranıp duran, ipek giysili canavardan derhal uzaklaşmaktan başka bir şey düşünemiyordu.

Şaşı gözlü adam tuhaf lambasını kuyunun yakınındaki fena halde pis, yüksek taş sunaklardan birinin üzerine koymuş ve elleriyle bir şeyler

anlatmak için başrahibe yaklaşmıştı. O ana kadar son derece edilgen davranmış olan Carter, korkunun verdiği güçle bu adamı öyle itti ki, kurbanı, söylentilerin Guglarla ghastların karanlıkta avlandıkları cehennemi Zin Mahzenlerine kadar indiğini söylediği ağzı açık kuyuya tepe taklak yuvarlandı. Aynı anda da sunaktan lambayı kaptığı gibi, peşi sıra gelen biçimsiz pençelerin taşlar üzerindeki perdelenmiş seslerini ya da karanlık koridorlardaki sessiz kıvrılıp bükülmeleri ve

sürünmeleri düşünmemeye çalışarak bir kurtuluş şansı olarak gördüğü fresklerle süslü koridorlara doğru atıldı.

Bir an sonra bu düşüncesiz aceleciliğinden pişmanlık duydu ve keşke içeri girerken geçtiğim freskli koridorlardan geri dönseydim diye düşündü. Bu koridorların çok karmaşık olduğu doğruydu, ama yine de denemiş olmayı diledi. Şimdi gördüğü freskler daha önce gördüklerinden bile korkunçtu ve bu koridorların kendisini dışarı çıkaracak koridorlar olmadığını biliyordu. Bir süre sonra takip edilmediğinden kesinlikle emin oldu ve biraz yavaşladı; ama daha bir oh demeden yeni bir tehlike baş gösterdi. Lambası sönüyordu, çok geçmeden bir kılavuzu ve görmesini sağlayacak hiçbir aracı olmadan zifiri karanlıkta kalacaktı.

Işığı söndüğünde el yordamıyla yavaş yavaş ilerlemeye başladı, bu arada kendine yardım etmeleri için Yüceler'e yakardı durdu. Bir süre sonra taş zeminin aşağı ya da yukarı meylettiğini fark etti ve bir defasında var olması için herhangi bir sebep görülmeyen bir basamağa ayağı takıldı. Carter'a, ilerledikçe rutubet artıyor gibi geldi ve ne zaman bir kavşağa ya da bir yan geçidin ağzına gelse, her seferinde aşağı doğru en az eğimli olanını seçti. Ama genel olarak aşağı doğru indiğine inanıyordu ve mahzen kokusuna benzer kokuyla, kabuk bağlamış kirli duvarlar ve zemin, Leng'in tekinsiz düz tepesinin derinlerine doğru inmekte olduğu konusunda Carter'ı uyarıyordu. Ama sonunda olan şey için hiçbir uyarıyla karşılaşmadı; şok eden bir dehşet ve soluk kesen bir karmaşayla olay meydana geldi. Eğimi olmayan kaygan bir zeminde el yordamıyla yavaş yavaş yürüyordu ki, birdenbire neredeyse dimdik aşağı inen bir delikten baş döndürücü bir hızla aşağı kaymaya başladı.

Ne kadar süreyle kaydığını kesin olarak bilemiyordu ama, müthiş bir iç bulantısı ve delice bir kendinden geçişle ona saatler sürmüş gibi geldi. Sonra, bir kuzey gecesinin başının üzerinde fosforlu gibi parlayan bulutlarının hastalıklı ışığı altında durmuş olduğunu kavradı. Etrafı

eskilikten ufalanan duvarlarla, parçalanmış sütunlarla doluydu; üzerinde yatmakta olduğu kaldırım taşları orasından burasında büyüyen otlarla delik deşik olmuş, çalılar ve ağaç kökleriyle parçalara ayrılmıştı. Gerisindeki, tepesi görünmeyen bazalt bir kaya dimdik göğe yükseliyordu;

karanlık yüzüne iğrenç sahneler kazınmış ve Carter'ın içinden çıktığı karanlığa açılan kemerli bir giriş oyulmuştu. İlerde çift sıra sütunlar ve burada bir zamanlar çok geniş bir cadde bulunduğunu anlatan sütun ve sütun kaidesi parçaları uzanıyordu; Carter yolun kıyısındaki ayaklı vazolardan ve havuzlardan, bu yolun bahçelerin arasından geçen büyük cadde olması gerektiğini çıkardı. Sütunların sona erip iki yana doğru yayıldığı yerde geniş, yuvarlak bir meydan vardı ve bu meydandaki dev gibi bir çift korkunç şey bulutların donuk ışığında olduğundan daha büyük ve korkunç görünüyordu. Bunlar dioritten, kanatlı kocaman aslanlardı. Yukarı diktikleri tuhaf görünüşlü, parçalanmamış başları tam yirmi ayak geliyordu ve çevrelerindeki harabelere alay eder gibi hırlayarak bakıyorlardı. Carter, bunların ne olduğunu çok iyi biliyordu; çünkü efsaneler buna benzer sadece bir çiftten söz ediyordu. Bunlar Büyük Uçurumun değişmeyen muhafızlarıydılar ve bu karanlık yıkıntılar da, gerçekte, o eski zamanların Sarkomand'ı idi.

Carter'ın ilk yaptığı hareket, kayanın içindeki girişi etraftaki kırık bloklarla ve tuhaf tuhaf döküntülerle kapatmak oldu. Leng'in iğrenç manastırından hiç kimsenin kendini izlemesini istemiyordu, çünkü daha pusuya yatmış bir sürü tehlikeyle karşılaşacaktı. Sarkomand'dan düş aleminin insanlı bölgelerine nasıl ulaşacağı konusunda hiçbir fikri yoktu; güllerin mağaralarına inmekle de eline bir şey geçmezdi, çünkü onlar da kendinden fazla bir şey bilmiyorlardı. Gugların kentinden dış dünyaya çıkmasına yardım etmiş olan üç gül geri dönüş yolunda Sarkomand'a nasıl geleceklerini bilmiyorlardı ama Dylath-Leen'deki yaşlı tüccarlara sormayı düşünüyorlardı. Yeniden Gugların yeraltı dünyasına gitme ve korkunç Koth kulesinin dış dünyaya çıkan devasa basamaklarını tırmanma tehlikesini göze alma fikrinden hiç hoşlanmıyordu, ama bütün çareler suya düşecek olursa bu yolu yeniden denemek zorunda kalacağını hissediyordu. Leng yaylasının üzerinde tek başına dikilen manastırdan yardımsız geçmeyi göze alamazdı; çünkü başrahibin çok sayıda casusu olmalıydı, üstüne üstlük yolculuğun sonunda, başa çıkılması gereken Shantakların ve belki de daha başka şeylerin olacağına hiç şüphe yoktu. Eğer bir kayık ele geçirebilecek olursa denizin ortasındaki o iğrenç sivri kayalığı geçerek yeniden

Inquanok'a ulaşabilirdi; çünkü manastırın labirentlerindeki çok eski zamanlardan kalma fresklerde bu korkunç yerin Sarkomand'ın bazalt rıhtımlarından çok uzakta olmadığını görmüştü. Ama milyonlarca yıldan beri terk edilmiş bu kentte bir kayık bulmak olacak şey değildi, kendisinin bir kayık yapması ise hiç mümkün değildi.

Kafasında yeni bir fikir doğmaya başladığı sırada Randolph Carter'ın düşünceleri böyleydi. Kapkara kırık sütunları, ufalanan sfenks başlı kapıları, devasa taşları ve kocaman kanatlı aslanlarıyla efsanevi Sarkomand parıltılı gece bulutlarının hastalıklı ışığında kocaman bir ceset gibi yatıyordu. O sırada ileride, sağ tarafta bulutların ışıltısına verilemeyecek bir parıltı gördü ve bu ölü kentin sessizliğinde yalnız olmadığını anladı. Yeşilimsi bir parıltı, seyredene hiç güven vermeyen bir tarzda düzensiz aralıklarla artıp azalıyordu. Ve Carter, yıkıntılarla dolu sokaklardan, yıkılmış duvarların arasındaki dar geçitlerden sürünerek yaklaştığında, bunun, rıhtımların yakınında yakılmış bir kamp ateşi olduğunu gördü; ateşin etrafında birçok karanlık şekil toplanmıştı ve havada iğrenç, ağır bir koku vardı. Daha ötede, büyük bir geminin demir attığı limanın yağlı dalgaları kıyıyı dövüyordu ve Carter, bu geminin Ay'ın korkulan kara kadırgalarından biri olduğunu gördüğünde dehşetten donakaldı.

Sonra, tam bu iğrenç ateşten sürünerek uzaklaşacağı sırada, karanlık şekiller arasında bir kımıldanma olduğunu gördü ve hiçbir yanılgıya yer vermeyecek o kendine has sesi duydu. Bu, bir gülün korku dolu sesiydi ve bir an içinde yükselerek kaygı dolu bir koroya dönüştü. Muazzam yıkıntıların gölgesinde emniyette olduğundan, Carter merakının korkusuna baskın çıkmasına izin verdi ve geri çekilmek yerine sürünerek ilerlemeye devam etti. Bir ara, açık bir caddeyi geçerken solucan gibi kıvrılarak ilerledi, bir başka yerde ise kırık mermer yığınları arasında gürültü yapmamak için doğrulmak zorunda kaldı. Ama. her seferinde görülmeden ilerlemeyi başardı ve çok geçmeden, dev bir sütunun altında, yeşil ışıkla aydınlanmış sahneyi rahatça seyredebileceği bir yer buldu. Bir halka halinde çömelip oturmuş, kurbağaya benzeyen pis kokulu Ay yaratıklarıyla neredeyse-insan esirlerinin ortasında Ay mantarlarının iğrenç gövdeleriyle beslenen çirkin bir ateş yanıyordu. Kölelerden bazıları sıçrayıp duran alevlerde tuhaf demir mızraklar kızdırıyor ve ateşten bembeyaz olmuş uçlarını zaman zaman, önderlerinin yanında yerde kıvranmakta olan sıkı sıkıya bağlanmış üç mahkûmun bedenlerine bastırıyorlardı. Dokunaçlarının hareketlerinden Carter, küt burunlu Ay yaratıklarının bu görüntüden

fazlasıyla hoşlandıklarını anladı ve birdenbire bu çılgınca çığlıkları tanıyıp, işkence gören güllerin kendisini uçurumdan emniyetle çıkardıktan sonra kendi derinliklerine dönmek için Sarkomand'ı ve kapıyı bulmak üzere büyülü ormandan yola koyulan sadık üçlüden başkaları olmadığını anladığında tarifsiz bir dehşete düştü.

Bu yeşilimsi ateşin çevresindeki pis kokulu Ay yaratıklarının sayısı çok fazlaydı ve Carter, eski müttefiklerini kurtarmak için şimdilik yapacak bir şeyi olmadığını görüyordu. Güllerin nasıl yakalandıklarını tahmin edemiyordu; ama kurbağaya benzer iğrenç yaratıkların, onların Dylath-Leen'de Sarkomand yoluyla ilgili sorular sorduklarını ve iğrenç Leng yaylasına ve tarif edilmemesi gereken başrahibe bu kadar yaklaşmalarını istemediklerini düşünüyordu. Carter bir süre, ne yapması gerektiğini düşündü ve güllerin karanlık krallığının kapısına ne kadar yakın olduğunu anımsadı. Doğudaki çifte aslanlı meydana sürünüp hemen uçuruma inmenin en akıllıca davranış olacağı açıktı; besbelli orada yukarıdakinden daha büyük bir dehşetle karşılaşamazdı, hem orada kardeşlerini kurtarmaya hevesli, belki de Ay yaratıklarını kara kadırgadan süpürüp atacak güllere de rastlayabilirdi. Birden, uçurumun diğer kapıları gibi bu girişin de bir zebani sürüsü tarafından korunuyor olması gerektiği aklına geldi; ama bu yüzsüz yaratıklardan korkmuyordu artık. Onların ciddi antlaşmalarla güllere bağlanmış olduklarını öğrenmişti ve bir zamanlar Pickman olan gül, onların anlayacağı parolayı nasıl söyleyeceğini Carter'a öğretmişti.

Böylece Carter yeniden sessizce sürünmeye başlayıp kentin ortasındaki meydana ve kanatlı aslanlara doğru sokuldu. Nazik ve tehlikeli bir işti bu, ama Ay yaratıkları, etrafa saçılmış taşların arasında bir iki defa kazayla çıkardığı sesleri duyamayacak kadar eğlencelerine dalmışlardı. Sonunda açık alana ulaştı ve etrafı saran bodur ağaçlarla asmaların arasına daldı. Dev aslanlar, fosforlu gibi parıldayan gece bulutlarının hastalıklı ışığında, olduklarından daha heybetli ve korkunç görünüyordu, ama yiğitçe ilerlemeye devam etti ve aslanların korudukları karanlığı diğer tarafta bulacağını bildiğinden burunlarının dibinden öte tarafa döndü. Alaycı yüzlü diorit canavarlar, yan taraflarına korkunç kabartmalar kazınmış birbirlerinden on ayak uzaklıktaki dev kaideler üzerine oturmuşlardı. Aralarında, bir zamanlar orta yerinde damarlı akikten tırabzanlar uzanan, seramik kaplı geniş bir yol bulunuyordu. Bu alanın tam orta yerinde karanlık bir kuyunun olduğu görülüyordu; Carter, kabuk ve küf bağlamış

taş basamakları karabasan derinliklere inen uçurumun ardına kadar açık ağzına sahiden ulaşmış olduğunu çok geçmeden anladı.

Döne döne diklemesine inen bu dipsiz merdivenin kaygan basamaklarını karanlıkta, önünü görmeden saatler boyu inen Carter için bu karanlık inişin anısı bile çok korkunçtu. Basamaklar o kadar aşınmış, o kadar dar ve iç dünyanın rutubetiyle öylesine kaygandı ki, Carter ne zaman ayağı kayıp da kuyunun dibine kadar yuvarlanacağını bilemiyordu, ayrıca muhafız zebanilerin, tabii eğer bu çok eski zamanlardan kalma geçit civarında varlarsa, ne zaman üzerine çullanacaklarından da emin değildi. Tüm çevresi, güherçileli kuyuların boğucu havasıyla doluydu ve bu boğucu derinliklerin havasının insanlara göre olmadığını hissediyordu. Zamanla uyuştu ve uykusu geldi, adımlarını bilinçle değil de, daha çok düşünmeden mekanik bir şekilde atıyordu ve bir şey onu arkasından sıkı sıkıya tutup hareket edemez hale getirdiğinde, bu değişikliği de tam olarak kavrayamadı. Kötü niyetli bir gıdıklama ona lastiğimsi zebanilerin görevlerini yapmakta olduklarını anlatmadan önce, havada hızla uçmaya başlamıştı bile.

Çırpınır gibi hızla hareket eden yüzsüz yaratıkların soğuk ve nemli organlarının kendisini sıkı sıkıya yakalamış olduğunu anlayan Carter, güllerin parolasını anımsayarak bütün bu uçuş karmaşası içerisinde yüksek sesle parolayı söyledi. Zebanilerin bilinçsiz oldukları söylense de, parola anında etkisini gösterdi; tüm gıdıklamalar birden durdu ve yaratıklar, tutsaklarını çabucak daha rahat bir konuma getirdiler. Bundan cesaret alan Carter, hemen bazı açıklamalar yapmaya girişti; Ay yaratıkları tarafından tutsak edilen üç güle işkence yapıldığını, onları kurtarmak için bir ekip kurmak gerektiğini söyledi. Zebaniler her ne kadar dilsiz olsalar da, söyleneni anlamışa benziyorlardı; daha büyük bir hızla ve bilinçle uçmaya başladılar. Ansızın koyu karanlık yerini iç dünyanın kül rengi alacakaranlığına bıraktı ve ileride güllerin çömelerek oturup bir şeyler kemirmeyi sevdiği ürün vermez düz ovalardan biri ortaya çıktı. Sağa sola saçılmış mezar taşları ve kemik kalıntıları bu yerin sakinlerinin kimler olduğunu anlatıyordu ve Carter yüksek sesle toplanma işareti verdiğinde çok sayıda delikten köpeğe benzer sırım gibi yaratık dışarı çıktı. Zebaniler şimdi daha alçaktan uçuyorlardı ve sonunda yolcularını ayakları üzerine bıraktıktan sonra, güller yeni geleni selamlarken biraz geri çekilerek bir yarım çember oluşturdular.

Carter bu tuhaf topluluğa alelacele ama açıkça mesajını verdi ve bunlardan dördü haberi etrafa yaymak ve arkadaşlarını kurtarmak için gerekli birlikleri toplamak üzere ayrılıp çeşitli deliklere girdiler. Uzun bir bekleyişten sonra, önemli olduğu anlaşılan bir gül ortaya çıktı ve zebanilere anlamlı işaretler yaparak bunlardan ikisinin uçup karanlıklara dalmasına neden oldu. Bundan sonra pis toprak zebanilerle kapkara oluncaya kadar ovadaki topluluğa sürekli yeni katılımlar oldu. Bu arada deliklerden yeni güller çıkıyordu birer birer ve heyecanla konuşarak zebanilerden uzak olmayan bir yerde yeni savaş safları oluşturuyorlardı. Zamanla, gururlu ve etkili gülün bir zamanların Bastonlu sanatçı Richard Pickman olduğu ortaya çıktı ve Carter ona güllerin bıcır bıcır dilleriyle olup bitenleri ayrıntılı bir şekilde anlattı. Eski arkadaşını yeniden görmekten büyük bir memnuniyet duyan bir zamanların Pickman'ı Carter'dan çok etkilendi ve giderek büyüyen kalabalıktan biraz uzakta diğer şeflerle bir görüşme yaptı.

Bir araya toplanmış şefler, safları dikkatle gözden geçirdikten sonra, gül ve zebani kalabalığına hep bir ağızdan emirler yağdırmaya başladılar. Boynuzlu uçan yaratıklardan büyük bir müfreze derhal gözden kaybolurken, geri kalanlar ikişer ikişer dizlerini yere koyup, kollarını birer birer yaklaşan güllere doğru uzattılar. Ve her gül kendisine tahsis edilen zebanilerin kolları arasına yerleştikten sonra derhal havalandırılıp karanlığın içine doğru uçuruldu; sonunda, geriye sadece Carter, Pickman, diğer şefler ve birkaç çift zebani kaldı. Pickman, zebanilerin, güllerin ileri muhafızları ve savaş atları olduğunu ve ordunun Ay yaratıklarıyla ilgilenmek için Sarkomand'a doğru hareket etmiş olduğunu açıkladı. Sonra Carter'la diğer şefler bekleyen taşıyıcılara yaklaşıp nemli, kaygan pençelerin arasına oturdular. Ve hemen karanlıklar içinde havalanıp durmadan yukarıya, yukarıya doğru, kanatlı aslanların kapısına ve çok eski zamanların Sarkomand'ının yıkıntılarına doğru hep birlikte uçmaya başladılar.

Uzunca bir zaman sonra, Carter, Sarkomand'ın hastalıklı gece ışıklarını yeniden gördü; savaşçı güller ve zebanilerle kaynayan ana meydan görülecek gibiydi. Neredeyse şafak sökmek üzereydi, ama ordu o kadar güçlüydü ki, düşmana ani bir baskın verilmesi gerekmiyordu. Rıhtımların yakınındaki yeşilimsi alev hâlâ zayıfça parlıyordu, ama güllerden bir haykırış duyulmadığına göre tutuklulara yapılan işkenceye şimdilik ara verilmiş olmalıydı. Bineklerine ve ilerideki sürücüsüz zebanilere alçak sesle emirler verdikten sonra, güller çıplak yıkıntıların arasından dört koldan

çirkin aleve doğru hücuma geçtiler. Carter, şimdi Pickman'ın yanı başında, güllerin ileri saflarındaydı ve iğrenç kampa yaklaşırlarken Ay yaratıklarının tamamen hazırlıksız olduğunu görüyordu. Üç tutuklu ateşin yanında sıkı sıkıya bağlanmış, hareketsiz yatarken, kurbağaya benzer yaratıklar düzensiz olarak. birer köşeye düşmüş uyukluyorlardı. Neredeyse-insan esirler uyuyor, nöbetçiler bile, böylesi bir yerde kendilerine pek gerekli görülmeyen görevlerini savsaklıyordu.

Bindirilmiş güller ve zebaniler o kadar ani olarak üstlerine çullandılar ki, kurbağaya benzer, yeşilimsi iğrenç varlıkların her biri ve nerdeyse-insan köleleri, daha seslerini çıkaramadan kalabalık bir grup zebani tarafından yakalandı. Ay yaratıklarının elbette ki sesleri yoktu, kölelerse seslerini çıkarmaya fırsat bulamadan, lastiğimsi pençelerce ağızları kapatılıp susturuldular. Alaycı zebaniler tarafından yakalanırken bu kocaman bir pelteyi andıran yaratıklar dehşet içerisinde kıvranıyorlardı, ama bu kara pençelerin gücüne karşı hiçbir şey işe yaramazdı. Ay yaratıklarından biri fazlasıyla kıvrandığında, bir zebani onun titreyen pembe dokunaçlarından birini yakalayıp çekiyordu; bu canını çok yakıyor olmalıydı ki, kurban mücadele etmekten vazgeçiyordu hemen. Carter, daha fazla kan döküleceğini sanıyordu, ama güllerin çok ustalıklı bir plan yapmış olduğunu gördü. Güller, tutsakları sıkı sıkıya kavramış olan zebanilere, gerisini içgüdülerine bırakarak, basit emirler verdiler ve şanssız yaratıklar, çok geçmeden, Dhollar, Guglar, ghastlar ve karanlık dünyanın, beslenme tarzları seçtikleri kurbanları için hiç de acısız olmayan diğer sakinleri arasında adil bir şekilde paylaştırılmak üzere sessizce Büyük uçuruma taşındılar. Bu arada, bağlı bulunan üç gülün bağları çözülüp, galip gelen arkadaşlarınca teselli edilirken, çeşitli gruplar civarda başka Ay yaratığı kalıp kalmadığını araştırdılar ve genel yenilgiden hiç kimsenin kurtulamaması için iskeledeki pis kokulu kara kadırgaya çıktılar. Tam bir zafer elde edilmişti; galipler, başka hiçbir canlı bulamadılar. Carter, düş aleminin geri kalan bölgelerine gidebileceği bir aracı koruyabilmek düşüncesiyle, güllerden limanda demirli gemiyi batırmamalarını istedi, yakalanan üç gülün başına gelen felaketi haber vermesinden dolayı duydukları minnet duygusuyla, güller onun bu ricasını seve seve kabul ettiler. Gemide, bazılarını Carter'ın hemen denize fırlattığı bazı acayip şeyler ve süsler buldular.

Güller ve zebaniler ayrı ayrı gruplar halinde toplandılar, güller kurtardıkları arkadaşlarını, başlarından geçenlerle ilgili olarak sorguladılar.

Anlaşıldığına göre, güller Carter'ın salık verdiği gibi büyülü ormandan Dyalth-Leen'e ulaşmak için, Nir ve Skai nehrini izlemişler, bu arada, tek başına bir çiftlik evinden insan giysileri çalıp, mümkün olduğunca insanların yürümesini taklit etmişlerdi. Dylath-Leen meyhanelerinde tuhaf davranışları ve yüzleri epeyce şüphe çekmiş, ama onlar sonunda kendilerine bu yolu söyleyebilecek yaşlı bir gezgine rastlayıncaya kadar ısrarla Sarkomand'a giden yolu sormaya devam etmişler. Sonunda, amaçlarına hizmet edecek tek geminin Lelag-Leng'e gidecek gemi olduğunu öğrenmiş ve sabırla bu gemiyi beklemeye başlamışlar.

Ama kötü niyetli casusların daha fazlasını rapor ettiklerine hiç kuşku yokmuş, çünkü, çok geçmeden kara bir kadırga girmiş limana ve koca ağızlı yakut tüccarları, gülleri beraberce içki içmek için bir meyhaneye davet etmişler. İçkiler, şu yekpare yakuttan tuhaf bir şekilde oyularak yapılmış uğursuz şişelerden birinden sunulmuş ve bundan sonra güller kendilerini tıpkı Carter gibi kara kadırgada esir bulmuşlar. Ama bu sefer görünmeyen kürekçiler Ay'a doğru dümen kırmak yerine, belli ki, esirlerini tarif edilmemesi gereken başrahibin huzuruna çıkarmak için rotayı Sarkomand'a çevirmişler. Yolda, Inquanoklu gemicilerin korkup uzak durdukları kuzey denizindeki sivri kayalıklı adaya uğramışlar ve güller orada, ilk defa geminin kızıl sahiplerini görmüşler ve kendi nasırlı bedenlerine karşın, böylesine iğrenç, aşırı ölçüde şekilsiz ve pis kokulu yaratıklar karşısında büyük bir tiksinti duymuşlar. Kurbağa benzeri yaratıkların garnizonunda güller, bazı eğlencelere, hani şu, geceleri insanların korkmalarının nedeni olan uluma seslerine yol açan eğlencelere de tanık olmuşlar. Bundan sonra Sarkomand yıkıntılarına gelmişler ve bu saldırı sayesinde kurtuldukları işkencelere sıra gelmiş.

Bundan sonra, ilerde yapılacak şeyler tartışıldı ve kurtarılan üç gül, sivri kayalıklara bir baskın verilerek kurbağamsı yaratıkların oradaki garnizonunun ortadan kaldırılmasını teklif ettiler. Ama, zebaniler su üzerinde uçmaktan hoşlanmadıkları için bu teklife karşı çıktılar. Güllerin çoğunluğu bu fikre katılmakla birlikte, kanatlı zebanilerin yardımı olmaksızın bu tasarıyı nasıl gerçekleştireceklerini bilmiyordu. Demirli gemiyi kullanamayacaklarını gören Carter, bunun üzerine onlara sıra sıra kürekleri nasıl kullanacaklarını öğretmeyi teklif etti ve bu teklifi hevesle kabul edildi. Şimdi kül rengi bir gün başlamıştı ve kurşuni kuzey göğü altında seçilmiş bir gül müfrezesi tek sıra halinde iğrenç gemiye yürüyüp küreklerin başındaki yerlerini aldılar. Carter, güllerin öğrenmeye son derece

yatkın olduklarını gördü ve gece çökmeden liman civarında birkaç deneme yapmayı göze aldı. Bununla birlikte, ancak üç günden sonra, emniyetle fetih yolculuğuna çıkabileceklerine hükmetti. Sonra, talim görmüş kürekçilerle zebaniler emniyetle baş kasarasına yerleştirildi ve en sonunda yelken açıldı; Pickman ve diğer şefler güvertede toplanarak adaya nasıl yaklaşacaklarını ve tutulacak yolu tartıştılar.

Daha o gece, kayalıklardan gelen uluma sesleri duyuldu. Bu seslerin tonu öyleydi ki gemideki herkes görülür bir şekilde korkuyla titredi, ama en çok titreyenler, bu ulumaların ne anlama geldiğini tam olarak bilen üç güldü. Geceleyin saldırmanın pek uygun olmayacağı düşünüldü, bu yüzden gemi, kurşuni günün sökmesini beklemek üzere fosforlu gibi ışık yayan bulutların altında faça edip durdu. Ortalık aydınlanıp ulumalar dindiğinde kürekçiler yeniden küreklere asıldılar ve gemi, granit dorukları fantastik bir şekilde kasvetli göğe çengelini takmış kayalığa yaklaştı. Kayaların yan yüzleri çok sarptı, ama orada burada görülen çıkıntılı düz kayaların üzerinde penceresiz tuhaf konutlar ve yüksek yolları koruyan tırabzanlar görülüyordu. Bugüne kadar hiçbir insan gemisi buraya bu kadar yaklaşmamıştı ya da yaklaşmışsa bile geri dönememişti; ama ne Carter’da ne de güllerde korkudan eser vardı; kayalığın doğu tarafına dolanmaya devam ederek, üç gülün tarif ettiği, adanın güneyindeki dik burunların oluşturduğu bir limanda olması gereken rıhtımı aramayı kararlılıkla sürdürdüler.

Bu burunlar, tam adaya yaraşır uzantılardı ve birbirlerine o kadar yaklaşıyorlardı ki, aralarından bir seferinde ancak tek gemi geçebilirdi. Dışarıda hiç gözcü görünmüyordu; böylece kadırga daracık boğazdan, ötesindeki durgun, kokuşmuş limana serbestçe geçti. Ama burada tam bir telaş ve faaliyet vardı; birçok gemi çirkin rıhtımın yanında demirlemiş yatıyor, su kıyısındaki elli altmış kadar neredeyse-insan köleyle Ay yaratığı kutu ve sandık yükleyip boşaltıyor ya da dehşet verici, adsız yaratıklar koşulmuş hantal arabaları sürüyorlardı. Rıhtımların üst tarafındaki dimdik yükselen kayalara oyulmuş taştan küçük bir kent ve daha yukarıdaki düz kayalara doğru dolana dolana çıkarak gözden kaybolan bir yolun başlangıcı vardı. Bu muazzam granit doruğun içinde ne olduğunu kimse söyleyebilecek durumda değildi, ama dışarıdan görülebilenler cesaret verici olmaktan çok uzaktı.

Kadırganın ortaya çıkması rıhtımdaki kalabalığı hareketlendirdi; gözleri olanlar gözlerini dikip dikkatle bakmaya, gözü olmayanlarsa ümitle pembe

dokunaçlarını sağa sola çevirmeye başladılar. Kara geminin el değiştirmiş olduğunu elbette anlamamışlardı; çünkü güller boynuzlu ve toynaklı neredeyse-insan kölelere oldukça benziyordu ve bütün zebaniler aşağıda, gözden ıraktı. Bu arada önderler bir plan yapmışlardı; bu plana göre

rıhtıma yanaşır yanaşmaz zebanileri serbest bırakıp, yeniden uzaklaşacak ve işi, bu neredeyse-bilinçsiz yaratıkların içgüdülerine bırakacaklardı. Kayalara çıkarılan boynuzlu uçan yaratıklar ilkin orada buldukları tüm canlı yaratıkları yakalayacak, sonra da içgüdüleriyle eve dönmekten başka bir şey düşünemeyerek, sudan duydukları korkuyu unutacak ve iğrenç avlarını hemen hiçbirinin sağ çıkamayacağı karanlık dünyadaki uygun hedeflere götürmek üzere beraberlerinde taşıyarak, gerisin geri uçuruma döneceklerdi.

Gemi uğursuz ve pis kokulu rıhtıma yaklaşırken, bir zamanlar Pickman olan gül aşağı inip zebanilere basit talimatlar verdi. Su kıyısında o sırada başlayan karışıklıktan Carter, geminin hareketlerinin kuşku yaratmaya başladığını anladı. Dümencinin yanlış iskeleye yöneldiği açıktı, ayrıca nöbetçiler de neredeyse-insan kölelerle onların yerini alan korkunç güller arasındaki farkı anlamış olabilirlerdi. Sessiz bir alarm verilmiş olmalıydı, çünkü, neredeyse bir anda, penceresiz evlerin karanlık küçük kapı girişlerinden beliren bir sürü pis kokulu Ay yaratığı sağ taraftaki dolambaçlı yola fırladılar. Pruvası iskeleye çarparken, tuhaf mızraklar bir yağmur gibi kadırganın üzerine yağdı; iki gül düştü, bir başkası hafifçe yaralandı; ama tam bu sırada ambar kapakları açıldı, kara bir bulut gibi kanat çırparak havalanan zebaniler boynuzlu dev yarasalar gibi kenti istila ettiler.

Peltemsi Ay yaratıkları bir yerlerden bulup çıkardıkları kocaman bir sırıkla istilacı kadırgayı iskeleden uzaklaştırmaya çalışıyorlardı, ama zebanilerin darbesini yiyince artık böyle şeyleri düşünmez oldular. Yüzleri olmayan bu lastiğimsi yaratıkların eğlenceleri korkunç bir manzaraydı, yoğun bir bulut gibi kentin ve dolana dolana ta tepelere çıkan yolların üzerine yayılmaları son derece etkileyiciydi. Bazen bir grup hızla kanat çırpan kara yaratık, kurbağaya benzer tutsaklarından birini kazayla yukarıdan düşürüyordu, o zaman kurban görenleri rahatsız edecek bir şekilde patlıyor ve ortalığı pis kokular sarıyordu. Zebanilerin sonuncusu da kadırgadan ayrıldığında, güllerin önderleri geri çekilme emri verdiler ve kent tam bir savaş ve fetih karmaşasının ortasındayken kürekçiler sessizce

kürek çekerek gemiyi kül rengi burunların arasından geçirip limandan çıkardılar.

İlkel zebanilerin bir karara varmaları ve deniz üzerinden uçma korkularını yenmeleri için, bir zamanların Pickman'ı gül, kadırgayı saatlerce kayalık adadan bir mil açıkta bekletti ve bu arada yaralı adamlarıyla ilgilendi. Akşam çöktü ve kül rengi alacakaranlık yerini alçak bulutların hastalıklı fosfor ışığına bıraktı; bu arada önderler zebanilerin uçup uçmadıklarını görmek için sürekli olarak lanetli kayalığın yüksek doruklarını gözetliyordu. Sabaha karşı, en yüksek zirvelerin üzerinde ürkek ürkek uçan kara bir benek belirdi ve bundan hemen sonra bu benek koca bir sürüye dönüştü. Şafak sökmeden bu sürü dağılır gibi oldu ve çeyrek saat içinde kuzeydoğu yönünde tamamen gözden yitti. Bir iki defa gözden yitmek üzere olan sürüden bir şeyler denize düşer gibi oldu; ama bu Carter'ı endişelendirmedi, çünkü gözlemlerinden kurbağaya benzer Ay yaratıklarının yüzemediklerini biliyordu. Sonunda, güller, bütün zebanilerin ölüme mahkûm edilmiş yükleriyle birlikte Sarkomand'a ve Büyük Uçurum'a gitmek üzere adadan ayrıldıklarına kanaat getirdikten sonra, kadırgayı yeniden kül rengi burunlar arasındaki limana soktular ve hep birlikte karaya çıkan korkunç topluluk çıplak kayalar, kayalara oyulmuş kuleler, kartal yuvaları ve hisarlarda merakla dolaştı.

Bu iç karartıcı, penceresiz inlerde ortaya çıkarılan sırlar çok korkunçtu; çünkü, bitirilmemiş ziyafetlerden geriye bir çok şey kalmıştı ve bunlar ölüme farklı farklı derecelerde yaklaşmışlardı. Carter, hâlâ canlı şeylerin icabına baktı, ama canlı olup olmadığından kesinlikle emin olamadığı bazılarından çabucak uzaklaştı. Pis kokulara boğulmuş evlerde mobilya olarak çoğunlukla Ay ağaçlarından yontulmuş tuhaf tabure ve sıralar vardı ve evlerin içine adsız, çılgın desenler çizilmişti. Çevreye, sayısız silah, araç gereç, Dünyada bulunmayan tuhaf varlıkları betimleyen som yakuttan kocaman heykeller de dahil birçok süs eşyası dağılmıştı. Bu süsler, çok değerli bir malzemeden yapılmış olmalarına karşın, ne beğenilecek gibiydi ne de uzun uzun incelenmeyi gerektiriyordu, Carter bir çekiç kaptığı gibi bunlardan beşini tuzla buz etti. Etrafa saçılmış mızrak ve kargıları toplayıp Pickman'ın onayıyla güllere dağıttı. Böylesi şeyler köpek gibi yürüyen yaratıklar için yeniydi, Ama oldukça basit olmaları yüzünden, birkaç denemeden sonra güller bunları kullanmada epeyce ustalaştılar.

Kayaların yukarı bölümlerinde özel evlerden fazla tapınak vardı ve oyularak yapılmış sayısız odada korkunç sunaklar ve bu yaratıkların tapındığı, Kadath'ın tepesindeki vahşi tanrılardan daha korkunç şeyler için olduğundan kuşku duyulamayacak kirli kurnalar ve türbeler bulunuyordu. Büyük bir tapınağın arka tarafında alçak tavanlı karanlık bir geçit vardı, Carter çok büyük, ışıksız, kubbeli bir salona gelinceye kadar, kayaların içine oyulmuş bu geçitte, elinde bir meşaleyle ilerledi; salonun kemerlerine şeytani desenler oyulmuştu ve tanımlanmaması gereken başrahibin tek başına pineklediği, o iğrenç Leng manastırındakine benzer pis ve dipsiz bir kuyu açık ağzıyla salonun ortasında duruyordu. İğrenç kuyunun ötesinde, uzaktaki gölgeli tarafta Carter, dövme bronzdan küçük, tuhaf bir kapı bulunduğunu fark etti, ama bir nedenle onu açmaktan, hatta ona yaklaşmaktan tarifsiz bir korkuya kapıldı ve aceleyle mağaradan geçip, ayaklarını sürüye sürüye rahat ve aldırışssız dolaşan sevimsiz arkadaşlarının yanına döndü. Güller sona ermemiş ziyafeti fark etmiş, kendi usullerince ondan yararlanmışlardı. Güller ayrıca koca bir fıçı güçlü Ay şarabı bulmuş, kurtarılan üç gülün Dylath-Leen'de kendi Üzerlerinde nasıl bir etki yaratmış olduğunu anımsayarak arkadaşlarını bu şaraptan tatmamaları konusunda uyarmalarına karşın, ilerde diplomatik işlerinde ondan yararlanmak için yuvarlaya yuvarlaya rıhtıma indirmişlerdi. Denize yakın kemerlerden birinde ham ve işlenmiş Ay yakutlarından bol miktarda vardı; ama güller yenilmez olduğunu görünce hiç ilgi göstermediler. Carter bunlardan yanında götürmeye kalkışmadı, çünkü onları kazıp çıkaranlar hakkında çok şey biliyordu.

Ansızın rıhtımdaki nöbetçilerin heyecanla bağırıştıkları duyuldu ve bütün iğrenç yağmacılar ellerindeki işi bırakarak denize ve orada kümelenmiş gruba bakmak için döndüler. Külrengi burunlar arasından yeni bir kara kadırga hızla limana girmekteydi ve güvertedeki neredeyse-insan yaratıkların kentin işgal edildiğini anlayıp, aşağıdaki canavarlara alarm vermeleri sadece bir anlarını aldı. Bereket versin, Carter'ın dağıttığı mızrak ve kargılar hâlâ güllerin yanındaydı ve Carter'ın, bir zamanlar Pickman olan varlığın da destek verdiği emriyle bir muharebe hattı oluşturarak geminin karaya yanaşmasını engellemeye hazırlandılar. O anda kadırgada kopan patırtı ve tayfaların değişen durumu bildirmeleriyle geminin birden durması, güllerin ne kadar çok sayıda olduğunun farkına varılıp dikkate alındığını kanıtlıyordu. Bir anlık duraksamadan sonra yeni gelenler sessizce geri dönüp burunların arasından dışarı çıktılar, ama güller bir an için bile

çatışmanın savuşturulduğunu düşünmediler. Kara gemi ya takviye arayacak ya da tayfalar adanın bir başka noktasında karaya çıkmaya çalışacaklardı; bu yüzden düşmanın nasıl bir yol izleyeceğini izlemek üzere doruklara gözcüler gönderildi.

Birkaç dakika sonra, bir gûl,Ay yaratıklarının ve neredeyse-insan kölelerinin kül rengi burunların doğusunda bir yerlerde karaya çıktıklarını ve ancak keçilerin tırmanabileceği gizli patikalar ve çıkıntılı düz kayalardan yukarı doğru tırmanmaya başladıklarını haber vermek üzere soluk soluğa koşarak geldi. Hemen hemen aynı anda, kadırga dar boğazda yalnızca bir anlığına görünüp kayboldu. Birkaç saniye sonra, ikinci bir haberci, bir grup yaratığın da diğer buruna çıkmakta olduğunu soluk soluğa bağırarak bildirdi; her iki grup da kadırganın boyutlarından umulmayacak kadar kalabalıktı. Küreklerinde az sayıda kol kalmış olan gemi çok geçmeden dik burunlar arasından yavaşça süzülerek yeniden ortaya çıktı ve yaklaşmakta olan arbedeyi izlemek, gerekirse yardıma koşmak ister gibi kokuşmuş limanda faça edip durdu.

O zamana kadar Carter’la Pickman, gülleri, ikisi iki koldan saldırıya geçen düşmanları karşılamak, üçüncüsü kentte kalmak üzere üç gruba ayırmışlardı. İlk iki grup verilen talimatlar doğrultusunda derhal kayalara tırmanırken, üçüncü grup kara ve deniz grubu olarak yeniden ikiye ayrıldı. Carter’ın komutasındaki deniz grubu, demirli gemiye binip yeni gelenlerin tayfası azalmış kadırgasına doğru kürek çekmeye başladılar, bunun üzerine yaratıkların gemisi boğazdan geçere kaçık denize çıktı. Carter geminin peşine düşmedi, çünkü kendisine kentte daha fazla ihtiyaç duyulabileceğini biliyordu.

Bu arada Ay yaratıklarının ve neredeyse-insanların korku verici müfrezeleri ağır adımlarla burunların tepelerine çıkmışlardı ve her iki yanda kül rengi alacakaranlık gökyüzüne doğru şok edici siluetleri düşüyordu. Şimdi istilacıların zayıf, cehennemi flütleri inler gibi seslerle çalınmaya başlamıştı ve bu melez, biçimsiz alayın etkisi kurbağaya benzer Aylı iğrenç yaratıkların yaydığı pis koku kadar mide bulandırıcıydı. Sonra iki grup gül ortaya çıkıp siluetlerini bu manzaraya kattılar. Karşılıklı olarak kargılar, mızraklar fırlatılmaya başlandı, güllerin yükselen haykırışları ve yarı-insan yaratıkların hayvani böğürtüleri flütlerin cehennemi iniltilerine katılarak tarifsiz bir karmaşa, şeytani bir kakofoni oluşturuyordu. Zaman zaman burunların dar sırtlarından açık denize ya da iç limana düşenler oluyordu; iç

limana düşenler, suyun altında pusuya yatmış, varlığı sadece çıkardığı kocaman kabarcıklardan belli olan bazı varlıklar tarafından çabucak emilerek yutuluyorlardı.

Bu mücadele yarım saat kadar batı burnu üzerindeki istilacılar tamamen yok edilene kadar gökte devam etti. Ay canavarlarının önderinin de bulunduğu anlaşılan batı burnundaysa, güller o kadar başarı elde edemediler ve yavaş yavaş kayalığın eteklerine doğru geri çekildiler. Pickman, derhal kentteki gruptan buraya takviye gönderilmesini emretti ve mücadelenin ilk aşamalarında bu oldukça işe yaradı. Sonra, batı bunundaki savaş bitince, ayakta kalan güller, zor durumdaki arkadaşlarının yardımına koştular, saldırıyı durdurup, burnun dar sırtı boyunca istilacıları püskürttüler. Bu zamana kadar, neredeyse-insanların tümü öldürülmüştü, ama kurbağaya benzer korkunç yaratıkların sonuncuları güçlü ve iğrenç pençeleriyle kavradıkları kocaman mızraklarla umutsuzca savaşmaya devam ediyorlardı. Kargılarla savaşmanın zamanı geçmişti, mücadele, dar sırtta karşı karşıya gelebilen birkaç mızraklı savaşçının göğüs göğüse çarpışmasına dönüşmüştü.

Öfke ve pervasızlık arttıkça denize düşenlerin sayısı da arttı. Liman tarafına düşenler, kabarcıklar çıkaran adsız yaratıklarca kapılıyor, açık denize düşenlerse, denizin çekilmesiyle ortaya çıkan kayalara yüzebiliyorlardı; bu arada, etrafta dolaşan düşman kadırgası Ay canavarlarından bazılarını kurtardı. Canavarların çıkarma yaptıkları yer dışında, kayalar tırmanmaya uygun değildi, bu yüzden kayaların üzerindeki güller savaş hattına katılamıyordu. Bu güllerin çoğu düşman kadırgasından ya da yukarıdaki Ay canavarlarınca fırlatılan kargılarla öldürüldü, hayatta kalıp kurtarılanlar çok az oldu. Kara grubunun emniyetinin sağlandığı belli olunca, Carter'ın kadırgası iki burun arasından dışarı fırlayarak düşman gemisini uzaklara sürdü, sonra durarak kayaların üzerindekileri ve hâlâ denizde yüzmekte olan gülleri kurtardı. Kayalara ve resiflere çıkmayı başarmış çok sayıda Ay canavarının da bu arada icabına bakıldı.

Nihayet, Ay canavarlarının gemisi yeterince uzaklara sürülüp, istilacı kara grubu bir yerde toplandığında, Carter doğu burnunda, düşmanın gerisine büyük bir kuvvet çıkardı ve kavga, bundan sonra tabiatıyla kısa sürdü. Her iki yandan saldırıya uğrayan iğrenç yaratıklar çabucak doğrandı ya da denize döküldü; akşam olduğunda gül şefleri adanın bir kez daha bu canavarlardan temizlendiği kanısına vardılar. Düşman gemisi bu arada

gözden yitmişti; Ay canavarlarından daha kalabalık bir sürünün toplanarak galiplere baskın vermelerinden önce bu kötülük dolu kayalığı terk etmenin yapılacak en iyi iş olduğuna karar verildi.

Böylece, akşamleyin Pickman'la Carter, bütün gülleri toplayıp dikkatle saydılar ve gündüz savaşlarında dörtte birden fazla kayıp vermiş olduklarını gördüler. Pickman, gülleri kendi yaralılarını öldürüp yeme geleneklerinden vazgeçirmiş olduğu için yaralılar kadırgadaki yataklara yatırıldı ve sağlam olanlar küreklere ve faydalı olabilecekleri başka işlere verildi. Alçak gece bulutlarının fosforlu ışığında kadırga yola çıktı; dipsiz kuyusu ve insanın yaklaşmaya korktuğu bronz kapısıyla ışıksız, kubbeli salonu hiç aklından çıkmayan Carter, bu akla ziyan sırların adasından ayrıldığına hiç üzülmüyordu. Şafakta, gemi, parçalanmış sütunları ve ufalanan sfenksleri üzerinde birkaç zebaninin, çömelmiş, boynuzlu kapkara siluetler şeklinde hâlâ nöbet tuttuğu, insanoğlunun dünyaya gelişinden çok zaman önce yaşayıp ölen korkunç Sarkomand kentinin harap olmuş bazalt rıhtımlarının açığında bulunuyordu.

Güller, binek hayvanı olarak uygun sayıda zebani gelmesi için haberci göndererek Sarkomand'ın yıkıntılarında kamp kurdular. Pickman ve diğer şefler, yaptığı yardım için Carter'a büyük bir minnet duyuyorlardı. Carter planlarını gerçekleştirmek için zamanın olgunlaştığını, bu korkunç müttefiklerinden sadece düş aleminin bu bölgesinden ayrılmak için değil, bilinmeyen Kadath'ın tepesindeki tanrıları ve uykusunda kendisinden tuhaf bir şekilde esirgenen olağanüstü günbatımı kentini araştırmak için de yardım isteyebileceğini düşündü. Ve bunları gül önderlerine açtı; Kadath'ın bulunduğu soğuk çöl, canavar Shantak kuşları ve Kadath'ı koruyan çift başlı figür halinde oyulmuş dağlar hakkında bildiklerini anlattı. Shantakların zebanilerden duydukları korkudan, Inquanok'u iğrenç Leng'den ayıran kasvetli, kül rengi dorukların yukarı bölümlerindeki kara oyukların önünden at başlı kocaman kuşların nasıl çığlık çığlığa uçtuklarından söz etti. Tarif edilmemesi gereken başrahibin penceresiz manastırındaki fresklerden zebaniler hakkında öğrendiklerinden, Yüceler'in bile onlardan nasıl korktuğundan ve onların hükümranının sürünen kaos Nyarlathotep olmayıp, Büyük Uçurumun Efendisi ak saçlı Nodens olduğundan da söz etti.

Carter bütün bunları toplanmış güllere bıcır bıcır anlattı, sonra, köpek gibi yürüyen bu lastiğimsi yaratıklara son zamanlarda yaptığı yardım

nedeniyle hiç de aşırı saymadığı isteğini dile getirdi. Yeterince sayıda zebaninin kendini havadan taşıyarak, Shantakların bulunduğu bölgenin ve oyulmuş dağların ötesine, hiçbir ölümlünün geri dönmediği soğuk çöle götürmesini çok istediğini söyledi. Kendinden esirgenen günbatımı kenti için Yüceler'den ricada bulunmak üzere soğuk çöldeki bilinmeyen Kadath'ın tepesindeki damarlı akik şatoya uçmayı çok arzuluyordu ve zebanilerin hiçbir zorlukla karşılaşmadan, ovanın tehlikelerinden uzak yüksekliklerden, kül rengi karanlıkta sonsuza kadar oturan dağlara oyulmuş nöbetçilerin iğrenç çifte başları üzerinden uçurarak kendini oraya götürebileceğinden emindi. Yüzü olmayan boynuzlu yaratıklar için zerrece tehlike yoktu, çünkü Yüceler'in kendileri de onlardan korkuyordu. Ve Dünyanın yumuşak başlı tanrılarının işlerini seyretme eğiliminde olan Başka Tanrılardan gelebilecek umulmadık şeylerden bile zebanilerin korkmasına gerek yoktu; çünkü bu dış-cehennemler, efendi olarak Nyarlathotep'i tanımayan, sadece güçlü ve çok yaşlı Nodens'e boyun eğen böylesi sessiz ve ele avuca gelmez uçan yaratıklara karşı tamamen kayıtsızlardı.

Carter, on on beş zebaninin Shantakları uzak tutmaya yeteceğini söyledi, ama bu yaratıkları yönetmek için, onların huylarını insanlardan daha iyi bilen birkaç da gülün gelmesi yerinde olurdu. Grup kendini bu hayal akik hisarın içine indirip, kendisi dünyanın tanrılarına yakarmak için şatoya girmeye çalışırken, onlar gölgede oturup dönmesini veya işaretini beklerlerdi. Eğer Yüceler'in saltanat odasına girerken güllerden birkaçı kendine eşlik ederse, Carter bundan dolayı onlara minnettar kalırdı, çünkü mevcudiyetleri, ricasına ağırlık ve önem katardı. Ama bu konuda ısrarlı değildi, sadece bilinmeyen Kadath'ın tepesindeki şatoya götürülüp geri getirilmeyi istiyordu; son yolculuk, tanrılar lütufkar davranacak olurlarsa olağanüstü günbatımı kentine, yok eğer yakanları boşa giderse, Büyülü Orman'daki Derin Uyku kapısı yoluyla gerisin geri Dünyaya doğru olacaktı.

Carter konuşurken bütün güller büyük bir dikkatle dinlediler ve zaman ilerlerken gökyüzü, haberciler gönderilip çağırılan zebani bulutlarıyla kapkara oldu. Kanatlı korkunç yaratıklar, gül ordusunun etrafında yarım halka oluşturacak şekilde dizildiler ve köpeğe benzer reisler dünyalı gezginin isteğini düşünürlerken saygıyla beklediler. Bir zamanlar Pickman olan gül, arkadaşlarıyla ciddi bir şekilde konuştu ve sonunda Carter'a umduğundan daha fazlasını sundular. Güllerin Ay canavarlarını yenmesine

yardım ettiğinden, ona sadece birkaç müttefik zebaniyi değil, kamp kurmuş bütün orduyu, ele geçirilen kara kadırga ve denizdeki sivri kayalıklardan getirilen ganimet için nöbetçi olarak bırakılan küçük bir garnizon dışında, savaşa katılmış güllerden ve yeni katılan zebanilerden oluşan bütün orduyu vererek, kimsenin geri dönmediği yerlere yapacağı cüretkar yolculuğunda yardımcı olacaklardı. Carter ne zaman isterse havalanacaklar ve Kadath'a vardıklarında, Carter akik şatodaki dünyalı tanrılara dilekçesini sunarken, münasip sayıda gül ona resmi olarak eşlik edecekti.

Tarifsiz bir minnet ve memnuniyet duyan Carter, gül önderleriyle cüretli yolculuğu için planlar yapmaya koyuldu. Ordunun, adsız manastırı ve habis taş köyleriyle iğrenç Leng'in çok yükseklerinden uçmasına; sadece, Shantakları korkutan, mağaraları dağın yukarı kısımlarını petek gibi delik deşik eden zebanilerle görüşmek için kül rengi, engin doruklarda durulmasına karar verildi. Sonra, bu mağara sakinlerinin tavsiyelerine göre, bilinmeyen Kadath'a ya lnquanok'un kuzeyindeki oyulmuş dağa uzanan çölü geçerek ya da iğrenç Leng'in daha kuzeyinden geçerek yolculuğun son kısmını tamamlayacaklardı. Güller ve zebaniler köpeğe benzer, ruhsuz yaratıklar olduklarından, ayak basılmamış çöllerde karşılaşılabilecek hiçbir şeyden korkuları yoktu; ne de esrarlı akik şatosuyla gökyüzüne yapayalnız yükselen Kadath'ı düşünmek korkup caymalarına yol açabilirdi.

Öğleye doğru, güller ve zebaniler uçuşa hazırlandılar; her gül kendini taşıyacak uygun bir boynuzlu binek çifti seçti. Carter, Pickman'ın yanında saldırı kolunun başındaydı ve hepsinin önünde öncü kolu olarak iki sıra halinde binicisiz zebaniler vardı. Pickman'ın verdiği işaretle, bu şok edici ordu, Sarkomand'ın parçalanmış sütunlarıve ufalanan sfenksleri arasından bir karabasan bulutu halinde havalanıp git gide daha yukarılara, kentin arkasındaki büyük bazalt kayalık gözden yitip, Leng'in eteklerindeki düz tepeli dağ gözler önüne serilene kadar yükseldi. Bu kapkara ordu, düz tepe altlarında küçücük bir nokta kalıncaya kadar yükselmeye devam etti ve rüzgârlara açık bu dehşet yaylası üzerinde kuzeye doğru uçarlarken Carter, bir kere daha korkuyla yekpare taşlardan halkayı ve pençelerinden güç bela kaçabildiği ipek maskeli korkunç yaratığın oturduğunu bildiği penceresiz, alçak binayı gördü. Ama bu defa aşağı inmek söz konusu değildi; ordu, çorak arazinin üzerinden, orada dans edip kaval çalan toynaklı, boynuzlu neredeyse-insan varlıklara durup bir göz atmaya tenezzül bile etmeden, zayıf ateşler yanan sağlıksız taş köylerin çok yukarılarından bir yarasa sürüsü gibi uçup gitti. Bir defasında düzlüğün üzerinde, alçaktan uçan bir

Shantak kuşu gördüler, ama kuş onları görünce iğrenç çığlıklar atarak, garip bir panik içerisinde kuzeye doğru kanat çırpıp uzaklaştı.

Akşam karanlığı çökerken, lnquanok'un sınırını oluşturan kül rengi, sivri doruklara vardılar ve Carter'ın Shantakları korkuttuğunu anımsattığı, zirveye yakın tuhaf mağaraların civarında süzülerek dolaşmaya başladılar. Gül önderlerinin ısrarlı seslenişleri üzerine zirveye yakın mağaraların her birinden bir sürü boynuzlu, kapkara, uçan yaratık çıktı; güller ve zebanilerden oluşan grup onlarla sonunda çirkin el kol hareketleriyle görüşmeye başladı. Çok geçmeden takip edilecek en iyi yolun, Inquanok'un kuzeyindeki soğuk çöl olduğu ortaya çıktı; çünkü, Leng'in kuzeyindeki bölgeler zebanilerin bile hoşlanmadığı görünmez tuzaklarla doluydu; genel olarak Başka tanrılarla ve onların sürünen kaosu Nyarlathotep'le ilişkili olduğu düşünülen, tuhaf tepeciklerdeki bazı beyaz yarım küre evlerde yoğunlaşan güçlü etkiler söz konusuydu.

Dorukların bu hızlı kanat çırpıcıları, Kadath'la ilgili olarak, kuzeyde, Shantakların ve oyulmuş dağların beklediği çok acayip bir esrar olması gerektiğinden başka bir şey bilmiyorlardı. Bunun ötesinde kuş uçmaz kervan geçmez engin alanların uzanmakta olduğuna ilişkin söylentilerden, ebediyen hüküm süren geceler hakkındaki muğlak fısıltılardan söz ettiler, ama kesin bilgiler veremediler. Bunun üzerine Carter'la beraberindekiler onlara kibarca teşekkür edip, en tepedeki granit zirveleri aşarak, Inquanokgöklerine geçtiler ve fosforlu gibi ışıyan gece bulutlarının altına indiklerinde, dev bir el onları oyuncaya kadar bir dağ olan çömelmiş korkunç yaratıkları uzaktan gördüler.

Cehennemi bir yarım daire şeklinde çömelmiş oturuyorlardı orada; ayakları çöl kumundaydı, yeleleri parlak bulutları deliyordu; uğursuz, kurda benzer, çift başlı, öfke dolu yüzleriyle sağ ellerini yukarı kaldırmış, hışımla ve kötü niyetle insanların dünyasını gözetliyor ve insanlara ait olmayan bir soğuk kuzey dünyasını dehşet saçarak koruyorlardı. İğrenç eteklerinden fil büyüklüğünde çirkin Shantak kuşları havalandı, ama puslu gökte zebanilerin öncü kolunu görünce çılgınca çığlıklar atarak uzaklaştılar. Ordu, bu iğrenç biçimde oyulmuş dağların üzerinden kuzeye doğru, kasvetli çölün üzerinde hiçbir hudut işaretiyle karşılaşmadan uçtu da uçtu. Bulutlardan yayılan ışık git gide azaldı, sonunda Carter, etrafında karanlıktan başka bir şey göremez oldu; ama kanatlı binek hayvanları şuncacık duraksamadılar, dünyanın en karanlık derinliklerinde yetişmiş olduklarından gözleriyle

değil, kaygan bedenlerinin tüm ıslak yüzeyiyle görüyorlardı. Durmadan uçtular; kuşkulu kokular ve kuşkulu sesler taşıyan rüzgarları geçtiler; sürekli karanlıklar içerisinde, o kadar uzun mesafeler kat ettiler ki, Carter hâlâ Dünyanın düş aleminde olup olmadıklarını merak etti.

Sonra ansızın bulutlar inceldi ve başlarının üzerinde yıldızlar bir hayal gibi parlamaya başladı. Aşağısı hâlâ karanlıktı, ama bu solgun fenerler, başka hiçbir yerde olmadığı kadar anlam ve yol göstericilikle canlı gibiydiler. Dizilişleri farklı değildi, ama bu tanıdık şekiller şimdi, daha önce böylesine açıkça ifade edemedikleri kadar anlamlıydılar. Her şey kuzeye doğru odaklanıyordu; pırıl pırıl parlayan gök yüzündeki her eğri ve yıldızlar kümesi, işlevi önce gözü, sonra tüm gözlemciyi, ötesinde donmuş bir çölün sonsuzca uzandığı gizemli ve korkunç bir hedefe doğru yöneltmek olan engin tasarımın bir parçası olmuştu. Carter doğuya, dorukların Inquanok boyunca aşılmaz bir sırt oluşturduğu yere doğru baktı ve dağların hâlâ devam ettiğini anlatan çentikli bir siluetin yıldızlara karşı yükseldiğini gördü. Dağlar şimdi daha girintili çıkıntılıydı, şurada burada derin yarıklar, çılgınca düzensiz yükseltiler görünüyordu; Carter, kuzeye doğru yönelmekte yıldızlarla ortak bir güdüye sahip gibi görünen bu tuhaf hatları, anlamlı bir dönemeç ve meyil görmek umuduyla dikkatle inceliyordu.

O kadar büyük bir hızla uçuyorlardı ki, gözlemci ayrıntıları seçerken zorlanıyordu; sonra Carter, birdenbire en yüksek zirvelerin hattı üzerinde yıldızlara doğru uçan ve güzergâhı bu tuhaf grubunkiyle aynı olan karanlık ve hareketli bir nesne gördü. Güller de onun farkına varmışlar, aralarında fısıldaşmaya başlamışlardı; Carter bir an için bu şeyin, türünün ortalama büyüklüğünden çok iri bir Shantak kuşu olduğunu düşündü. Ama çok geçmeden yanıldığı ortaya çıktı; dağların üzerindeki bu şey hiç de at kafalı bir kuşa benzemiyordu. Yıldızların ışığında hatları belli belirsiz seçilen bu şey, daha çok yeleli bir başa, daha doğrusu sonsuz derecede büyük bir çift başa benziyordu; kanatları olmamasına karşın, başını aşağı yukarı hareket ettirerek hızla uçuyordu. Carter, onun dağın hangi yüzünde olduğunu kestiremiyordu, ama çok geçmeden ilk gördüğü alt kısımların da altında bazı kısımları olduğunu anladı, çünkü, dağ sırtında kocaman gediklerin bulunduğu yerlerde bütün yıldızları gözden saklıyordu.

Sonra, sıradağlarda kocaman bir yarıkla karşılaştılar; burada, dağın öte yüzündeki Leng'in iğrenç toprakları, arasından solgun yıldızlar görülen alçak bir geçitle bu yüzdeki soğuk çölle birleşiyordu. Carter, zirvelerin

üzerinde yükselip alçalarak dalgalı bir şekilde uçan kocaman şeyin alt kısımlarının siluetini görebileceğini bildiğinden, bu yarığı çok büyük bir dikkatle gözledi. Bu şey şimdi biraz ilerilerinde uçuyordu ve ordudaki bütün gözler birazdan bütün siluetinin belireceği boşluğa çevrilmişti. Dorukların üzerindeki kocaman şey, gül ordusunun uzaklığını yanlış değerlendirmiş olduğunu fark etmiş gibi, hızını yavaş yavaş azalttı. Bundan sonraki dakikanın gerilimi dayanılacak gibi değildi, sonra kısa bir an için kocaman yaratığın silueti bütün haşmetiyle ortaya çıktı; duydukları büyük korkuyla güllerin çığlıkları boğazlarına düğümlendi ve gezginin ruhunu bir daha asla tam olarak kurtulamadığı bir ürperme kapladı. Çünkü, dağların sırtından daha yüksekte dalgalanarak ilerleyen mamut gibi şey sadece bir, daha doğrusu bir çift yeleli baştı, ve altında inanılmaz büyüklükte bir gövde; ses çıkarmadan yürüyen dağ büyüklüğünde bir canavar; yeleli çift başı yıldızlara uzanan, tırısa giden insanımsı dev bir şeklin sırtlan gibi çarpık karanlık silueti.

Carter eski bir düşçü olduğundan ne kendini kaybetti ne de yüksek sesle haykırdı; ama ilkinin peşi sıra gelen daha başka canavar kafaların siluetlerini dorukların üzerinde gördüğünde arkasına bakıp korkuyla titredi. Ve tam arkasında güney yıldızlarının ışığında bütünüyle görünen, yeleleri binlerce ayak yüksekliğe ulaşan üç canavar dağ, kurt gibi ayak uçlarına basarak ağır ağır ilerliyordu. Oyulmuş dağlar demek ki, sağ ellerini yukarı kaldırarak, Inquanok'un kuzeyinde yerinden kıpırdamadan bir yarım halka halinde çömelip beklemiyorlarmış. Yerine getirecek bir görevleri vardı ve görevlerini hiç ihmal etmiyorlardı. Ama hiç konuşmamaları ve yürürken bile hiç ses çıkarmamaları çok korkunçtu.

Bu arada, eskinin Pickman'ı gül, zebanilere bir emir verdi ve bütün ordu birden gökyüzüne doğru süzüldü. Tuhaf ordu yıldızlara doğru o kadar yükseldi ki, ne hareketsiz kül rengi, granit sırtlar ne de yürüyen, yeleli dağlar kaldı görünürde. Kanatlarım titreştirir gibi hızla hareket ettiren bu kalabalık müfreze sert esen rüzgârlar ve esir içindeki görünmez gülüşler arasında hızla kuzeye doğru atılırken, aşağısı koyu karanlıklar içindeydi ve tekinsiz çöllerden onları izlemek için ne bir Shantak kuşu ne de daha az iğrenç başka yaratıklar havalandı. İlerledikçe hızları arttı, öyle ki kısa bir süre sonra bu baş döndürücü hız, mermi hızını geçip, yörüngesinde dönen bir gezegenin hızına yaklaştı. Carter, bu hızla nasıl olup da dünyanın hâlâ altlarında uzanmakta olduğunu merak etti, ama düş âleminde boyutların tuhaf özellikleri olduğunu biliyordu. Sonsuz gece ülkesinde olduklarından

kesinlikle emindi ve tıpkı içerisindeki son kırıntıları dışarı atmak için bir torbanın kıvrımlarının bir araya toplanması gibi, başlarının üzerindeki yıldızlar kümesinin yukarıda bir araya gelerek, uçan orduyu kuzey kutbunun boşluğuna fırlatmak üzere, kuzeye yönelmesini ustaca kolaylaştırdığını hayal etti.

Sonra, zebanilerin artık kanat çırpmadıklarını dehşetle fark etti. Yüzü olmayan, boynuzlu binek hayvanları zarsı eklentilerini kapamış, kendilerini, kıkırdayarak döne döne esen rüzgâra bırakmışlardı. Dünyadışı bir güç orduyu ele geçirmişti; güller ve zebaniler kendilerini kimsenin geri dönmediği kuzeye doğru çılgınca ve amansızca çeken bir akımın önünde çaresizdiler. Sonunda gökyüzünde, yaklaştıkça hızla yükselen ve altında yıldızları gözden saklayan karanlık bir kütle bulunan tek başına solgun bir ışık kaldı önlerinde. Carter, bunun dağın tepesindeki bir fener olması gerektiğini düşündü, çünkü gökyüzünde böylesi bir yüksekliğe ancak bir dağ ulaşabilirdi.

Düzensiz konik bir kütle kuzey göğünün yarısını kaplayıncaya kadar ışık yükseldi, altındaki karanlık büyüdü. Ordu yükseldikçe bu solgun ve uğursuz fener de yükseldi; Yeryüzünün tüm doruklarını ardında bırakarak, gizemli Ay’ın ve çılgın gezegenlerin içinde döndüğü atomsuz esirin tadına bakarak yükseldi. Önlerinde hayal gibi yükselen bu dağ insanoğunun bildiği dağlardan değildi. En yüksek bulutlar, bu dağın eteklerinde ancak püskül, havanın baş döndürücü bir hal aldığı yer belinde bir kuşaktı. Yer yüzüyle gökyüzü arasındaki bu köprü, zifiri karanlık sonsuz gecede her şeyi küçümseyerek bir hayal gibi yükseliyor, korkunç ve anlamlı hatları her an biraz daha ortaya çıkan meçhul yıldızlar başını bir taç gibi süslüyordu. Bunu gören güller hayretle bağırıştılar; Carter, hızla ileri atılan ordu bu yol vermez dev akik kayaya çarpıp paramparça olacak diye korkuyla titredi.

Işık, baş ucunun en yüksek kürelerine karışana kadar yükseldikçe yükselip, oradan, uçan yaratıklara korkutucu bir alaycılıkla göz kırpmaya başladı. Aşağısındaki tüm kuzey karanlıklar içindeydi şimdi; sadece ulaşılmaz bir yükseklikte göz kırpan fenerin ölgün ışığıyla, sonsuz derinliklerden sonsuz yüksekliklere uzanan ürkütücü, soğuk karanlık vardı. Carter, ışığı daha bir dikkatle inceledi ve sonunda, ardındaki simsiyah fonun yıldızlı gökyüzünde çizdiği hatları seçebildi. Bu dev dağın tepesinde kuleler vardı; insan yapısı olduğu düşünülemeyecek, hesaba gelmez sayıda kat kat, küme küme korkunç kubbeli kuleler; acayip ve tehditkâr mazgallı siperler

ve taraçalar; hepsi de kötücül bir ışıkla yıldız gibi parlayan tepe noktasından uzak, kapkara ve mini minnacık. Dağların bu en ölçüsüzünün tepesinde hiçbir ölümlü düşüncenin kavrayamayacağı bir şato bulunuyor ve içinde şeytani bir ışık parlıyordu. Randolph Carter, yolculuğunun sonuna gelmiş olduğunu ve başının üzerinde, bütün ürkütücü adımların ve cüretli hayallerin hedefinin, Yüceler'in bilinmeyen Kadath'ın tepesindeki efsanevi, inanılmaz evinin bulunduğunu biliyordu.

Carter, bunu aklından geçirirken, rüzgarın önünde çaresizce sürüklenen ordunun rotasında bir değişiklik olduğunu fark etti. Şimdi, diklemesine yükseliyorlardı ve uçuş hedefinin, solgun bir ışığın parladığı damarlı akik şato olduğu besbelliydi. Yüksek, kara dağa o kadar yakındılar ki, bir mermi gibi yükselirlerken dağın yüzeyi baş döndürücü bir hızla yanlarından kayıyordu ve karanlıkta dağın üzerindeki hiçbir şey seçemiyorlardı. Gecenin sürekli hüküm sürdüğü şato git gide büyüyordu ve Carter bu büyüklükte iğrenç bir küfrün mevcudiyetini hissediyordu. Şatonun yapıldığı taşlar, pekâlâ Inquanok'un kuzeyindeki tepelerden adsız işçilerin kesip çıkardığı devasa kayalar olabilirdi, çünkü öylesine büyüktüler ki, eşiğinde duran biri dünyadaki en yüksek hisarın en yüksek basamağında duruyor gibi olurdu. Kubbeli, sayısız kulesi üzerinde birer taç gibi duran bilinmeyen yıldızların ölgün, soluk ışığında kasvetli, kaygan akik duvarlar bir tür alacakaranlık içerisinde kalıyordu. Şimdi solgun fenerin, en yüksek kulelerden birinin parıldayan tek penceresi olduğu görülüyordu ve çaresiz ordu dağın tepesine yaklaşırken, Carter, zayıf bir ışıkla aydınlanmış pencerede hızla hareket eden nahoş gölgeler görür gibi oldu sanki. Tasarımı Dünyaya yabancı, tuhaf kemerli bir pencereydi bu.

Şimdi kesintisiz kayaların yerini korkunç şatonun dev binaları almıştı ve ordu biraz hız kesmişe benziyordu. Yukarı doğru korkunç yüksek duvarlar uzanıyor ve ordunun çaresizce sürüklendiği büyük bir kapı göze çarpıyordu. Dev avluda her şey karanlıklar içindeydi ve sonra kemerli kocaman bir giriş orduyu yutarken derinliklerin koyu karanlığı her yere egemen oldu. Göz gözü görmez akik labirentlerde soğuk, rutubetli rüzgarlar burgaçlar yaparak esiyordu ve Carter, helisler çizerek yaptığı bu sonu gelmez hava yolculuğu boyunca hangi dev merdiven basamaklarının ve koridorların sessizce uzandığını söyleyecek durumda değildi. Karanlıkta hep yukarı doğru sürüklendiler ve asla ne bir ses, ne bir dokunuş, ne de bir ışıltı esrarın kalın perdesini araladı. Gül ve zebani ordusu çok büyük de olsa, bu dünyadışı şatonun muazzam boşluklarında kayboldu. Ve nihayet, yüksek penceresi

karanlıklarda bir fener işlevi gören kule odasının donuk ışığı birden çevresini sardığında, Carter'ın odanın uzak duvarlarını, yüksek tavanını seçmesi ve yeniden dışarının hudutsuz açık havasında olmadığını kavraması epeyce zamanını aldı.

Randolph Carter, Yüceler'in saltanat odasına, bir tören düzeniyle peşi sıra gelen etkileyici bir gül ordusunun desteğinde, güvenli, vakur adımlarla gelmeyi ve özgür ve kudretli bir düşçü olarak ricada bulunmayı ummuştu. Yüceler'in kendilerinin hiç de ölümlülerin boy ölçüşemeyeceği kadar güçlü olmadığını biliyordu ve insanlar Yeryüzü tanrılarını kendi evlerinde ya da dağlarında aramaya kalkıştıklarında, daha önce olduğu gibi Başka Tanrılar'la sürünen kaos Nyarlathotep'in en nazik zamanda yardıma koşmayacakları konusunda şansına güvenmişti. Ve güllerin hiç efendisi olmadığını, zebanilerinse efendi olarak

Nyarlathotep'i değil sadece yaşlı Nodens'i tanıdıklarını bildiğinden, gerekirse, korkunç maiyetiyle Başka Tanrılar'ı yenebileceğini bile ummuştu. Ama şimdi, soğuk çöldeki semavi Kadath'ın karanlık mucizeler ve adsız nöbetçilerle donatılmış olduğunu ve Başka Tanrılar'ın zayıf, yumuşak başlı Yeryüzü tanrılarını koruma konusunda tetikte olduğunu görüyordu. Güller ve zebaniler üzerinde egemen olmasalar da, dış-uzayın bu bilinçsiz, biçimsiz küfürleri, yine de gerektiğinde onları kontrol edebiliyorlardı, bu yüzden Randolph Carter, Yüceler'in saltanat odasına, güllerle birlikte özgür ve güçlü bir düş ustası olarak giremedi. Yıldızlardan esen karabasan fırtınaların önüne katılıp eli kolu bağlı sürüklenen ve kuzey çöllerinin görünmeyen dehşetleri tarafından izlenen bütün ordu, duyulmayan bir emir korkunç rüzgârlara son verdiğinde hissizce akik zemine serilmişti.

Randolph Carter, ne bir altın kürsünün önüne gelmişti, ne de bir düşçünün yalvaracağı, Ngranek'te kayalara oyulmuş yüze benzer kısık gözlü, uzun kulak memeli, ince burunlu, sivri çeneli ve başı bir haleyle çevrelenmiş varlıklar vardı. Kadath'ın tepesindeki akik şato, bir kule odası dışında karanlıktı ve efendiler ortada yoktu. Carter, soğuk çöldeki bilinmeyen Kadath'a gelmiş, ama tanrıları bulamamıştı. Yine de, helezoni hareketlerle kıvrılan ince bir siste uzak duvarları ve çatısı zor seçilen, neredeyse avlu büyüklüğündeki bu kule odasında donuk bir ışık parıldıyordu. Yeryüzü tanrılarının burada olmadığı doğruydu ama daha mahir ve daha zor görülür varlıklar eksik olmayabilirdi. Yumuşak başlı

tanrıların bulunmadığı yerde, Başka Tanrıların temsilcisi bulunmalıydı; akik şatoda kimsenin oturmadığı düşünülemezdi. Şato sakininin nasıl çirkin bir şekilde veya şekillerde ortaya çıkacağını Carter gözünde canlandıramıyordu. Carter, ziyaretinin beklenmekte olduğunu hissetti ve sürünen kaos Nyarlathotep'in bu süre boyunca kendini ne kadar yakından gözetlemiş olduğunu merak etti. Bu, mantarsı Ay canavarlarının hizmet ettiği, Başka Tanrılar'ın habercisi, sonsuz biçimlere girebilen, korkunç ruh Nyarlathotep idi ve Carter'ın aklına denizdeki sivri kayalıkta girişilen savaş, kurbağaya benzer çirkin yaratıkların aleyhine döndüğünde ortadan kaybolan kara kadırga geldi.

Solgun bir ışıkla aydınlanmış, hudutsuz büyük odada birdenbire iğrenç ve şeytani bir boru sesi duyulduğunda, Carter bunları düşünerek, karabasanları andıran maiyetinin arasında olduğu yerde sendelemekteydi. Bu korkunç pirinç çığlık üç defa duyuldu ve üçüncüsü bir gülüş gibi sönerken Randolph Carter yalnız olduğunu gördü. Güllerin ve zebanilerin niçin, nasıl ve nereye götürülmüş olduğu Carter'ın bilebileceği bir şey değildi. Bütün bildiği, birdenbire yalnız kalmış olduğu ve etrafında pusuya yatmış, alaycı, görünmez güçlerin, Yeryüzü düş âlemlerinin dost güçlerinden olmadığıydı. Tam o sırada odanın yukarılarından yeni bir ses duyuldu. Bu da, ahenkli bir boru sesiydi; ama maiyetini ortadan kaldıran önceki, boğuk boru sesiyle uzaktan yakından benzerliği yoktu. Bu alçak fanfar sesinde tüm semavi düşlerin alışılmadık ezgisi yankılandı; her tuhaf notasından ve yabancı ahenginden hayal edilemez güzellikte egzotik manzaralar serildi gözler önüne. Bu fevkalade notalara yaraşır günlük kokuları yayıldı ortalığa ve borazanların çaldığı tuhaf ezginin ahengine uyarak, sürekli değişip, Dünyada bilinmeyen renklere giren güçlü bir ışık belirdi başının üzerinde. Uzakta meşaleler yandı ve endişeli beklenti dalgaları arasında gittikçe yaklaşan davul sesleri bir nabız gibi attı.

İncelen sisin ve acayip tütsülerin içinden, bellerine sarılmış yanardöner ipekli kumaşlarla iki sıra halinde dev zenci köleler belirdi. Başlarının üzerinde pırıl pırıl parlayan metalden kaska benzer meşaleler taşıyorlar, bu meşalelerden kıvrıla kıvrıla yükselen dumanlarla ne olduğu anlaşılmayan güzel kokular yayılıyordu ortalığa. Sağ ellerinde, kristal asalar vardı, bu asaların uç kısımları, başı ve göğsü aslan, karnı keçi, kuyruğu ejderha olan ve ağzından alevler püskürten masal hayvanı şeklinde oyulmuştu; sol ellerindeyse, sırayla üfledikleri uzun, ince, gümüş borazanları sıkı sıkıya tutuyorlardı. Altın kolçak ve halhalları vardı, her halhal çiftinin arasında,

taşıyanın ölçülü yürümesini sağlayan altın bir zincir uzanıyordu. Bunların yeryüzünün düş âleminden gerçek kara derili insanlar olduğu açıktı, ama ayinlerinin ve giysilerinin Dünyamızla ilgili şeyler olduğu pek söylenemezdi. Carter'ın on ayak uzağında, yürüyüş kolu durdu ve aynı anda da bütün borazanlar sahiplerinin kalın dudaklarına gitti. Ardından yabanıl ve esrik sesler duyuldu ve karanlık hançerlerden koro halinde çıkan bu sesler yükselerek tiz bir çığlığa dönüştü.

Sonra, yürüyüş kollarının oluşturduğu geniş koridorun alt ucunda, uzun adımlarla yürüyen biri belirdi; eski firavunların yüzüne sahip, rengarenk giysiler giyinmiş, başında eski Mısır'ın taçlarını andıran ışıklı altın bir taç bulunan ince, uzun biri. Gururlu tavırlarında ve gösterişli hatlarında karanlık bir tanrının veya düşmüş bir baş meleğin büyüleyiciliği olan ve gözlerinin etrafında havai bir nüktedanlığın isteksiz kıvılcımları oynaşan bu soylu kişi uzun adımlarla Carter'a yaklaştı. Unutkanlık nehirlerinin yabanıl müziğini çağrıştıran yumuşak bir ses tonuyla konuşmaya başladı.

“Randolph Carter,” dedi ses, “insanların görmeleri yasak olan Yüceler'i görmeye geldin. Gözcüler bunları rapor etti ve Başka Tanrılar, hiçbir dudağın yüksek sesle adını telaffuz etmeye cesaret edemeyeceği iblis-sultanın oturduğu karanlık, sonsuz boşlukta hafıf flüt sesleriyle bilinçsizce hoplayıp zıplarken öfkeyle homurdandılar.

Bilge Barzai, Yüceler'in ay ışığında bulutların üstünde dans edip ulumalarını seyretmek için Hatheg-Kla'ya tırmandığında bir daha geri dönmedi. Başka Tanrılar oradaydılar ve kendilerinden bekleneni yaptılar. Aphoratlı Zenig soğuk çöldeki bilinmeyen Kadath'a ulaşmaya çalıştı, şimdi kafatası, adını vermem gerekmeyen birinin küçük parmağındaki yüzüğü süslüyor.

Ama, sen Randolph Carter, sen Yeryüzünün düş âlemindeki her şeye meydan okudun ve hâlâ da araştırma ateşiyle yanıp tutuşuyorsun. Sen buraya merak ettiğin için değil, hakkın olan bir şeyi aramak için geldin ve Yeryüzünün yumuşak başlı tanrılarına saygıda da kusur etmedin. Yine de bu tanrılar, sırf tamahkarlıklarından, düşlerinin olağanüstü günbatımı kentini senden esirgediler; doğruyu söylemek gerekirse, senin hayal gücünün biçimlendirdiği olağanüstü güzelliği şiddetle arzuladılar ve bundan böyle oradan başka bir yerde oturmayacaklarına ant içtiler.

Senin olağanüstü kentinde oturmak için bilinmeyen Kadath'taki şatolarından ayrıldılar. Damarlı mermer saraylarında bütün gün cümbüş

yapıyor ve güneş battığında hoş kokulu bahçelere gidip tapınakların ve sütunlu yolların, kemerli köprülerin ve gümüş tabanlı havuzların ve her iki yanı çiçek açmış vazolar ve parıldayan sıra sıra heykelle süslü geniş caddelerin altın ihtişamını seyrediyorlar. Gece çöktüğünde, çiyler içindeki yüksek taraçalara tırmanıyor, oymalı somaki sıralara oturarak yıldızları inceliyor ya da basit mumların huzur veren sarı ışıklarının eski üçgen çatıların küçük pencerelerini birer birer aydınlattığı kentin dik kuzey yamaçlarını seyretmek için renksiz parmaklıklardan sarkıyorlar.

Tanrılar senin olağanüstü kentini seviyorlar ve artık tanrıların yolundan gitmiyorlar. Yeryüzünün yüksek bölgelerini ve gençliklerinde tanıdıkları dağları unuttular. Yeryüzünde artık tanrıya benzer tanrı yok, sadece dış-uzaydan gelen Başkalar, anımsanmayan Kadath'ta hüküm sürüyorlar. Senin kendi çocukluğunun uzak vadilerinde gamsız Yüceler oyun oynuyorlar. Çok iyi düşler kurdun, sen ey bilge baş düşçü, çünkü, düşlerin tanrılarını bütün insanların hayal dünyalarından çekip çıkararak sadece kendine ait hayal dünyasına götürdün, çocukluğunun küçük hayallerinden bugüne kadar hayal edilen tüm kentlerden daha güzel bir kent yarattın.

Yeryüzü tanrılarının tahtlarını terk edip, orada örümceklerin ağ örmesi ve krallıklarında Başkalar'ın kendi karanlık tarzlarında hüküm sürmeleri hoş değil. Tanrıları dünyalarına sadece senin geri gönderebileceğini bilmeselerdi, Randolph Carter, dış güçler, düzenlerinin altüst olmasına yol açtığın için seni seve seve mahvederlerdi. Sana ait olan bu yarı-uyanık düş âleminde, en karanlık gecenin güçleri âcizdir ve sadece sen, bencil Yüceler'i senin olağanüstü günbatımı kentinden nazikçe çıkarıp, kuzeyin alacakaranlığı içinden, soğuk çöldeki bilinmeyen Kadath'ın tepesinde bulunan her zamanki yerlerine gönderebilirsin.

Bu yüzden Randolph Carter, Başka Tanrılar adına sana hayatını bağışlıyor ve emirlerime uymanı emrediyorum. Kendine ait olan günbatımı kentini bulmanı ve uyuşuk, firari tanrıları oradan, kendilerini bekleyen düş âlemine göndermeni emrediyorum. Tanrıların gül renkli ateşlerini, semavi borazanların fanfarım ve ölümsüz zillerin sesini, yeri ve anlamı uyanıklığın koridorlarında ve düşlerin uçurumlarında sürekli seni taciz eden, belleğinden silinmiş anı kırıntılarıyla ve yitirilmiş korkunç ve önemli şeylerin acısıyla sana işkence eden gizemleri bulman zor olmayacak. Harika günlerinin sembol ve yadigarını bulman zor olmayacak; çünkü, o hakikatte, senin akşam karanlığındaki yolunu billur kıvılcımlarıyla aydınlatan

ölümsüz ve sonsuz cevherden başka bir şey değil. Araştırmalarını bilinmeyen denizlerin ötesine değil, çok iyi bildiğin yılların öncesine; çocukluğunun parıltılı tuhaf olaylarına ve eski sahnelerin genç gözlerinin önüne serdiği gün ışığına boğulmuş bir anlık büyülü parıltılara doğru yapmalısın.

Çünkü, bilmelisin ki, senin altın ve mermer harika kentin gençliğinde görüp sevdiğin şeylerin toplamıdır sadece. Boston'ın batı yamaçlarındaki çatıların ve günbatımında alev alev yanan pencerelerin, çiçek kokularına boğulmuş kent meydanının, tepedeki büyük kubbenin ve çok köprülü Charles nehrinin tembel tembel aktığı mor vadideki birbirine karışmış üçgen çatılar ve bacaların ihtişamıdır. Bu şeyleri, Randolph Carter, dadın seni ilkbaharda ilk defa dışarı çıkarıp arabanla gezdirdiğinde gördün ve onlar, belleğin ve aşkın gözleriyle göreceğin son şeyler olacak. Sonra, kasvetli yıllarıyla antik Salem ve kayalık uçurumları geçmiş yüzyıllarda oluşmuş etkileyici Marblehead var; Marblehead'in, limanın ötesindeki çayırlarından güneş batarken görünen Salem'in kuleleri var.

Mavi limandaki yedi tepe üzerinde, hâlâ ayakta kalmış antik çan kulelerine ve hisarlara çıkan yeşil taraçalarıyla yabanıl ve azametli Providence ve düşler içindeki dalgakırandan bir hayal gibi yükselen Newport var. Küf bağlamış, balıksırtı damları ve gerisinde görülen kayalık ve inişli çıkışlı çayırlarıyla Arkham ve sıra sıra bacaları, terk edilmiş rıhtımları, bel vermiş üçgen çatıları ve şaşırtıcı yüksek uçurumlarıyla eski mi eski Kingsport ve berisinde şıngır şıngır sesler çıkaran şamandıralarla bembeyaz bir sisin kapladığı okyanus var.

Concord'un serin vadileri, Portsmouth'un taş döşeli dar sokakları, beyaz çiftlik evlerinin duvarlarını ve gıcırtılı kuyu kaldıraçlarını dev karaağaçların yarı gizlediği New Hamsphire'ın köy yollarındaki alacakaranlık dönemeçler. Glouscester'ın tuzlu rıhtımları ve Truro'nun rüzgarla salınan söğütleri. Uzaktan çan kuleleri görülen kentlerin ve North Shore boyunca birbiri ardına dizilmiş tepeleri, Rhode Island'ın arka taraflarındaki kocaman kayaların duldasında kalan, derin bir sessizlik içindeki kayalık yamaçlar ve sarmaşık bürümüş alçak duvarlar. Denizin ve tarlaların kokusu, karanlık koruların büyüsü, bahçelerin ve bostanların şafaktaki canlılığı. Bunlar, Randolph Carter, bunlar senin kentin; çünkü bunlar sen kendinsin. NewEngland seni doğurdu ve hiç ölmeyecek cevval bir güzellik halinde ruhuna doldu. Yıllar boyu görülen düşlerle ve anımsayışlarla yoğrulan,

belirginleşen ve incelen bu güzellik senin anlaşılmaz gün batımlarının taraçalı harikasıdır; tuhaf vazolarla ve oyma parmaklıklarla süslü mermer korkuluğu bulmak ve bu sonu gelmez tırabzanlı basamaklardan geniş meydanlarla ve berrak çeşmelerle dolu kente inmek için bütün yapman gereken sadece özlemlerle yanıp tutuştuğun çocukluğunun düşüncelerine ve hayallerine geri dönmektir.

Bak! Şu pencereden ebedi gecenin yıldızlarının parladığını göreceksin. Onlar şimdi bile, düş bahçeleri üzerinde daha güzel parlamak için senin çok iyi bildiğin ve anılarını aziz tuttuğun sahnelerin cazibesini içlerine çekerek, onların üzerinde parlıyorlar. Sonra Antares var -o, şu anda Tremont caddesinin damlarının üzerinde göz kırpıyor ve sen onu Beacon Hill'deki evinin penceresinden görebilirdin. Bu yıldızların ötesinde beni buraya gönderen bilinçsiz efendilerimin oturduğu uçurumlar uzanır. Bir gün belki sen de oralara gidebilirsin, ama aklın varsa böyle bir çılgınlıktan uzak durursun; çünkü, oraya gidip de geri dönebilen ölümlülerden sadece biri, boşlukta bir yürek gibi atan, pençelerini gösteren dehşetten aklını koruyabilmiştir. Uzayda dehşet verici, iğrenç yaratıklar birbirinin boğazına sarılmaktadır ve seni benim ellerime teslim etmek isteyen yaratıkların yaptıklarından senin de bildiğin gibi, güçsüzler güçlülerden daha kötüdür; oysa, benim seni mahvetmek gibi bir niyetim yoktu ve başka yerlerde işlerim olmasaydı sana çoktan yardım ederdim ve sen de yolu kendin bulabilirdin. Dış-cehennemlerden uzak dur ve gençliğinin sakin, güzel şeylerine sıkı sıkıya yapış. Olağanüstü kentini ara ve oradan alçak Yüceler'i kendi gençliklerinin geçtiği ve sıkıntıyla onların dönüşünü bekleyen yerlere geri gönder.

Bulanık anıların yolundan daha kolay bir yol hazırlayacağım sana. Bak! Aklını korumak için görünmez kılınmış bir kölenin yönettiği dev bir Shantak buraya doğru geliyor. Hemen ona bin -hadi! Kara Yogash pullu, korkunç yaratık üzerinde sana yardımcı olacak. Baş ucunun tam güneyindeki en parlak yıldıza -Vega'ya- doğru yönel, iki saate kalmaz senin şu günbatımı kentinin taraçası üzerinde olacaksın. Göklerin en yüksek katından gelen bir müzik sesi duyuncaya kadar o yöne git; oradan daha yukarıda delilik pusuya yatmıştır; bu yüzden, müziğin ilk notalarını duyar duymaz Shantakın dizginlerine asıl. Sonra, dönüp Yeryüzüne bak, o zaman bir tapınağın kutsal çatısındaki Irad-Naa'nın ölümsüz sunak ateşinin parıldadığını göreceksin. Bu tapınak senin özlemini çektiğin günbatımı kentindedir; müziğe kapılıp boşlukta kaybolmadan, oraya yönel.

Kente yaklaştığında, bir zamanlar kentin ihtişamını seyrettiğin korkuluğa doğru git ve bağırtıncaya kadar Shantakı dürt. Bu çığlığı hoş kokulu taraçalarda oturan Yüceler duyup tanıyacaklar ve Kadath'ın kasvetli şatosuyla, şatonun tepesini taçlandıran ebedi yıldızlara karşı, senin kentinin bütün harikalarının teselli etmeye yetmeyeceği bir özlem duyacaklar.

Sonra, Shantakla tanrıların arasına inmeli, bu iğrenç at kafalı kuşu görmelerini ve ona dokunmalarını sağlamalısın; bu arada da, kısa bir süre önce ayrıldığın bilinmeyen Kadath'dan söz etmeli, eskiden semavi bir şaşaa içinde oynayıp cümbüş yaptıkları hudutsuz salonların ne kadar güzel ve karanlık olduğunu sürekli anlatmalısın. Ve Shantak da kendi Shantak dilinde onlarla konuşacaktır, ama bunun onlara eski günleri anımsatmak dışında hiçbir ikna gücü olmayacaktır.

Gezgin Yüceler ağlayarak, çoktan unuttukları dönüş yolunun kendilerine gösterilmeni isteyinceye kadar, onlara tekrar tekrar yurtlarından ve gençliklerinden bahsedeceksin. Bundan sonra, beklemekte olanı Shantakı, kendi türüne has yuvaya dönüş çığlığıyla gökyüzüne doğru uçması için serbest bırakacaksın; bunu duyan Yüceler sevinçle hoplayıp zıplayacaklar ve iğrenç kuşu tanrılara has bir yöntemle takip ederek, gökyüzünün dipsiz uçurumlarından geçip Kadath'ın tanıdık kule ve kubbelerine gelecekler.

Bundan sonra olağanüstü günbatımı kenti, bağrına basman ve ebediyen oturman için senin olacak ve bir kez daha Yeryüzü tanrıları alışageldikleri yerlerinden insanların düşlerini yönetecekler. Şimdi git - pencere açık ve dışarıda yıldızlar bekliyor. Shantakın sabırsızlıkla sızıldayıp kıkırdamaya başladı bile. Gece boyunca Vega'ya doğru git, ama müziği duyunca dön. Akla hayale gelmez dehşetler seni bangır bangır bağıran deliliğin içine çekmesin diye, sakın ha, bu uyarıyı unutma. Başka Tanrıları aklından çıkarma; onlar büyük, bilinçsiz ve korkunçturlar; dış-boşluklarda pusuya yatmış beklemektedirler. Onlar, sakınılması gereken tanrılardır.

HeUAa-Shanta'nygh! Hadi, yola çık artık! Yeryüzü tanrılarını bilinmeyen Kadath'daki mekânlarına geri gönder ve binlerce diğer biçimimden biriyle karşına çıkmadığım için tüm uzaya dua et. Hadi uğurlar olsun, Randolph Carter ve dikkatli ol; *çünkü ben Sürünen Kaos Nyarlathotep'im."*

Ve Randolph Carter, iğrenç Shantakın üzerinde soluğu kesilip başı dönerek kuzeydeki Vega'nın soğuk mavi parıltısına doğru boşluğa atıldı;Yeryüzü düş âleminin bulutlarının üzerindeki pencerede tek bir donuk ışığın hâlâ parıldadığı akik karabasanın küme küme, karmaşık kulelerine

bakmak için sadece bir kez arkasına döndü. Karanlıkta yanından dehşet verici, biçimsiz kocaman şeyler geçti, görünmeyen sayısız yarasa kanat çırptı, ama Carter at kafalı ve pullu kuşun iğrenç yelesine sıkı sıkıya yapışmaya devam etti. Yıldızlar, alay edercesine etrafında dans ettiler ve zaman zaman yer değiştirerek daha önce kimsenin karşılaşmadığı kötü bir kadere işaret eden solgun belirtiler oluşturdular ve cehennemi rüzgârlar kozmosun ötesindeki muğlak karanlık ve boşluğun nefesiyle estiler.

Sonra, parıl parıl parlayan göğe uğursuz bir sessizlik çöktü ve şafağın önünden gecenin kaçması gibi bütün rüzgârlar ve dehşet verici şeyler uzaklaşıp gitti. Bir nebula gibi dalga dalga titreşen sapsarı ışıklar, görmeyi zorlaştırdı ve bizim bildiğimiz yıldızların evreninde bilinmeyen hafif bir melodi duyulmaya başlandı uzaktan uzağa. Müzik giderek güçlenirken Shantak kulaklarını dikip ileri atıldı; Carter da aynı şekilde bu güzel ezgiyi daha iyi duyabilmek için öne eğilerek kulak kabarttı. Bu bir şarkıydı, ama sözlü bir şarkı değildi. Gece ve dış dünyalar söylüyordu bu şarkıyı ve uzay, Nyarlathotep ve Başka Tanrılar doğduğunda o çoktan eskimişti.

Shantakın hızı arttıkça, fırıl fırıl dönen yabancı büyülerin billur döngüsünde, tuhaf uçurumların ihtişamıyla başı dönen sürücü, kuşun boynuna iyice yapıştı. Kötü yaratığın uyarısı, bu şarkının delirticiliği konusunda iblisin elçisinin araştırmacıya yaptığı acı uyarı aklına çok geç geldi. Sırf eziyet etmek için, Nyarlathotep esenliğe ve olağanüstü kente götüren yolu göstermişti; sırf alay etmek için bu uğursuz ulak, canı çektiğinde Carter’ın kolayca geri gönderebileceği firari tanrıların gizini açığa vurmuştu. Çünkü, delilik ve boşluğun öcü, Nyarlathotep’in küstah kişilere vereceği tek hediyeydi ve binicisi, iğrenç binek hayvanını geri döndürmek için ne kadar çılgın bir çabaya girerse girsin, bu yan yan bakan, kıkırdayan Shantak kaygan, koca kanatlarını kötücül bir neşeyle çırparak hiç yavaşlamadan büyük bir hızla yol almaya devam etti ve hiçbir düşün ulaşamadığı dipsiz uçurumlara, adını kimsenin yüksek sesle söylemeye cüret edemeyeceği iblis sultan Azathoth’un öfkesinden fokur fokur kaynadığı sonsuzluğun merkezindeki karmaşaya doğru yöneldi.

Bu korkunç kuş, yolundan sapmadan ve murdar elçinin emirlerinden çıkmadan, karanlıkta gizli gizli dolaşan, hoplayıp zıplayan sürüyle şekilsiz varlık arasından, başka Tanrıların larvaları olan, onlar gibi kör ve bilinçsiz, ama benzersiz derecede aç ve susuz olan, sağa sola pençeler atarak el

yordamıyla ilerleyen bir sürü anlamsız varlığın arasından geçerek ileri atıldı.

Gecenin ve dış dünyaların şarkısı git gide güçlenerek isterik bir kıkırdamaya dönüşürken bu uğursuz, pullu canavar neşeyle kıkırdayarak, hiçbir yana sapmadan, hızını azaltmadan çaresiz binicisini taşıyarak ileriye hep ileriye doğru atıldı, bir mermi hızıyla en uzak uçurumları aştı yıldızları ve madde dünyasını ardında bırakıp, en ileri derecede şekilsizliğin içinden bir göktaşı gibi geçerek, boğuk, çıldırtıcı davul sesleri ve lanetli flütlerin tekdüze inlemeleri arasında biçimsiz Azathoth'un öfkeden kudurarak kendi kendini yediği zamanın ötesindeki şu inanılmaz derecede ışıksız bölgelere doğru atıldı.

İleri - hep ileri - çığlıklar atan, kesik kesik gülen, korkunç yaratıklarla dolu uçurumları aşarak daima ileri - ve sonra sislerin içindeki mutlu günlerden bir hayal belirdi ölüme yargılı Randolph Carter'ın gözlerinin önünde, kafasında bir düşünce doğdu. Nyarlathotep alayını ve eziyetini çok iyi planlamıştı, insanı iliklerine kadar donduran hiçbir dehşet kasırgasının büsbütün silemeyeceği bir şeydi bu. Ev - New England - Beacon Hill - uyanıklık dünyası.

"Çünkü, bilmelisin ki, senin altın ve mermer harika kentin gençliğinde görüp sevdiğin şeylerin toplamıdır sadece. Boston'ın batı yamaçlarındaki çatıların ve günbatımında alev alev yanan pencerelerin, çiçek kokularına boğulmuş kent meydanının, tepedeki büyük kubbenin ve çok köprülü Charles nehrinin tembel tembel aktığı mor vadideki birbirine karışmış üçgen çatılar ve bacaların ihtişamıdır. .. Yıllar boyu görülen düşlerle ve anımsayışlarla yoğrulan, belirginleşen ve incelen bu güzellik senin anlaşılmaz günbatımlarının taraçalı harikasıdır; tuhaf vazolarla ve oyma parmaklıklarla süslü mermer korkuluğu bulmak ve bu sonu gelmez tırabzanlı basamaklardan geniş meydanlarla ve berrak çeşmelerle dolu kente inmek için bütün yapman gereken sadece özlemlerle yanıp tutuştuğun çocukluğunun düşüncelerine ve hayallerine geri dönmektir."

İleri - daima ileri - görmeyen, sadece hisseden yaratıkların pençeler savurduğu, kaygan burunların çarptığı ve adsız şeylerin hiç durmadan kıkırdadığı karanlıkların içinden nihai felakete doğru hep ileri. Ama hayal ve düşünce ortaya çıkmıştı ve Randolph Carter düş görmekte olduğunu, sadece düş gördüğünü ve gerilerde bir yerlerde uyanıklık dünyasının ve çocukluğunun kentinin sessiz sakin uzandığını çok iyi biliyordu. Söylenen

sözler yeniden aklına geldi - “Bütün yapman gereken sadece özlemlerle yanıp tutuştuğun çocukluğunun düşüncelerine ve hayallerine geri dönmektir.” Dönmek -dönmek- her taraf kapkaranlıktı, ama Randolph Carter dönebilirdi.

Üzerine çullanıp duyularını felç eden karabasanın koyuluğuna rağmen, Randolph Carter dönebilir ve hareket edebilirdi.

Hareket edebilir, hatta isterse, Nyarlathotep’in emriyle kendisini felakete götürmekte olan iğrenç Shantakın üzerinden aşağı atlayabilirdi. Aşağı atlayabilir ve ağzını sonsuzca açmış gecenin derinliklerine; dehşeti, kaosun merkezinde pusuya yatmış bekleyen adsız felaketi yine de aşamayan korkunun derinliklerine meydan okuyabilirdi. Dönebilir, hareket edebilir, atlayabilirdi -yapabilirdi- ve yapacaktı da.

Bahtsız ve umutsuz düşçü, bu at kafalı kocaman, iğrenç yaratıktan atlayıp duygun karanlığın sonsuz boşluğuna yuvarlandı. Çağlar çağları izledi, evrenler öldü ve yeniden doğdu, yıldızlar nebulalara, nebulalar yıldızlara dönüştü ve Randolph Carter duygun karanlığın sonsuz boşluklarında düşmeye devam etti.

Sonra, sonsuzluğun yavaş yavaş emekleyen seyrinde, evren çalkalanıp bir başka boş ve anlamsız bütünlüğe ulaştı ve her şey yeniden milyarlarca yıl[5] önceki benliğine kavuştu. Madde ve ışık, bir zamanlar onları uzayın tanıdığı halleriyle yeniden doğdu; kuyrukluyıldızlar, güneşler ve dünyalar, onların durmadan ve tekrar tekrar, ta ilk başlangıca kadar doğup öldüğünü anlatacak hiçbir şey varlığını sürdüremediyse de alevler saçarak yaşama döndü.

Ve sonra yeniden bir gökyüzü oldu ve rüzgar çıktı; düşmeye devam eden düşçünün gözlerine pembe bir ışığın parıltısı düştü. Tanrılar, varlıklar ve istenç vardı artık; güzel ve çirkin vardı ve çığlıklarla dolu iğrenç gece avından mahrum kaldı. Çünkü, bir düşçünün çocukluğundan bir hayal ve bir düşünce, çok ama çok uzun bir süre yaşamıştı ve şimdi bunlara gerçeklik kazandırmak ve bunları doğrulamak için yeniden yaratılmış bir uyanıklık dünyası ve bağra basılan eski bir kent vardı. Boşluktan çıkmak için mor S’ngac gazı yol gösterdi, sonsuz derinliklerden arkaik Nodens kükreyerek kılavuzluk etti.

Genç yıldızlar doğdu; yıldızlar doğarken gökler altın sarısına, kızıla ve mora kesti ve düşçünün düşüşü sürdü. Çığlıklar boşluğu yırtarken yol yol

ışıklar dış alemlerin ifritlerini geri püskürttü. Ve parlak bir ışığın, şekilsiz dehşetlerini gri bir toza dönüştürmesi üzerine, avına yakın duran Nyarlathotep şaşkınlıktan donakaldığında, ak saçlı Nodens bir zafer çığlığı attı. Randolph Carter, aslında, geniş mermer basamaklardan olağanüstü kentine inmişti en sonunda; çünkü, kendini biçimlendiren güzelim New England dünyasına gelmişti yeniden.

Böylece Randolph Carter, sabahı dolduran binlerce org sesi arasında ve tepenin üzerindeki Hükümet Konağının kocaman altın kubbesinden mor pencerelere yansıyan göz kamaştırıcı seher aydınlığında, çığlık çığlığa Boston'daki odasında uyandı. Gizli bahçelerde kuşlar öter, dedesinin inşa ettiği çardaklardan kafeslere sarılmış asmaların özlem dolu kokusu duyulur, klasik şömine raflarından, oymalı geniş silmelerden, tuhaf desenlerle süslenmiş duvarlardan Güzellik ve ışık yayılırken, ocağın yanında uyuyan parlak tüylü kara bir kedi sahibinin sıçrayıp çığlık atmasından rahatsız oldu ve esneyerek kalktı. Ve sonsuzluk kadar uzakta, Derin Uyku Kapısının ve büyülü ormanın ve bağlık bahçelik ülkelerin ve Cereneria denizinin ve alacakaranlık Inquanok topraklarının ötesinde, sürünen kaos Nyarlathotep uzun adımlarla soğuk çöldeki bilinmeyen Kadath'ın tepesinde bulunan damarlı akik şatoya yürüdü ve olağanüstü günbatımı kentindeki güzel kokular içindeki eğlencelerinden birdenbire çekip aldığı yumuşak başlı Yeryüzü tanrılarını küstahça azarladı.

Notlar

[←1]

DevlerYolu *için Delilik Dağlan'nda* adlı öykünün 63. dipnotuna bakınız.

[←2]

Esir terimi için 56. dipnota bakınız.

[←3]

Bubastis: Kuzey Mısır'da bugünkü Zagazig yakınlarında eski bir kent.

[←4]

Calamander: Hindistan'a mahsus, abanoza benzer bir tür kereste.

[←5]

Metinde “Kalpa”. Brahma'nın bir gün ve bir gecesi; 4 320 000 000 güneş yılına eşit bir zaman dilimi.

GÜMÜŞ ANAHTAR

Randolph Carter otuzuna geldiğinde düş kapısının anahtarını kaybetti. Bu zamandan önce yaşamın can sıkıcılığını telafi etmek için, uzayın ötesindeki tuhaf ve eski kentlere, gök denizlerinin ilerisindeki inanılmaz güzellikteki bahçelere geceleyin yolculuklar yapardı; ama orta yaşlar onu katılaştırdığında, bu özgürlüklerin yavaş yavaş ellerinin arasından kaymaya başladığını hissetti, sonunda da onlardan tamamen yoksun kaldı. Kadırgaları, artık Thran'ın altın yaldızlı ince kulelerini geçerek Oukranos Nehrine yukarı seyredemiyor, fil kervanları, damarlı fildişi sütunlu unutulmuş sarayların Ay ışığı altında inanılmaz güzellikte ve el değmemiş bir şekilde uyumakta olduğu Kled'in balta girmemiş hoş kokulu ormanlarında dolaşmıyordu.

Maddenin niteliği konusunda çok okumuş ve çok fazla insanla konuşmuştu. İyi niyetli düşünürler ona şeylerin mantıksal ilişkilerini araştırmayı ve düşünceleriyle hayallerini biçimlendiren süreçleri çözümlemeyi öğretmişlerdi. Hiçbir şeye şaşmaz olmuş ve tüm yaşamın beyindeki bir dizi resim olduğunu, gerçek şeylerden doğan resimlerle düşlerden doğan resimler arasında hiçbir fark olmadığını ve birini diğerinden üstün tutmak için bir neden bulunmadığını unutmuştu. Gelenek, elle tutulabilir ve fiziksel olarak mevcut şeylere karşı inanç derecesinde bir saygıyı kafasına sokmuş ve hayal âleminde yaşamaktan gizliden gizliye utanmasına neden olmuştu. Bilge kişiler, basit hayallerinin çılgınca ve çocukça olduğunu ve kozmosun kör güçleri karanlıkta ara sıra birkaç saniyeliğine parlayıp sönen bilinçlerin isteklerine ya da varlıklarına aldırış etmeden, hatta farkına bile varmadan hiçlikten amaçsızca bir şeyler yaratır, sonra bir şeyleri yeniden hiçliğe döndürürken, onların anlamlı ve amaçlı olduğu varsayımında ısrar etmenin büsbütün saçma olduğunu söylemişlerdi.

Onu, mevcut olan şeylere zincirlerle bağlamışlar, sonra hiçbir gizeme yer kalmayıncaya kadar bu şeylerin işleyişini açıklamışlardı. O, bunlardan

yakınıp, büyünün parlak renkleriyle yoğrulmuş, soluk soluğa bırakan umutlarla, doyulmaz hazlar veren manzaralarla dolu alacakaranlık diyarlara kaçmayı arzuladığında, atomun burgaçlarında ve gizeminde gökyüzü boyutlarında harikalar bulmasını isteyerek, ona bilimin yeni keşfedilmiş harikalarını göstermişlerdi. Ve yasaları bilinen ve ölçülebilen bu şeylerde sözü edilen nimetleri bulamayınca da, hayal gücünden yoksun ve düş-yanılsamalarını fiziksel yaratılarımızın yanılsamalarına yeğlediği için olgunlaşmamış olduğunu söylemişlerdi.

Bu yüzden Carter, başkalarının yaptığı gibi yapmayı denemiş ve alelade olayların ve sıradan kafaların heyecanlarının nadir ve narin bir ruhun fantezilerinden daha önemli olduğunu yalandan ileri sürmüştü. Gerçek yaşamda, boğazlanmış bir domuzun veya hazımsızlık çeken bir köylünün acısının, düşlerinden şöyle böyle anımsadığı ve onların yol göstericiliğinde acı veren bir merhamet duygusuyla trajedi tohumları ektiği, oymalarla süslü yüz kapısı ve kadıköy taşından kubbeleri bulunan eşsiz güzellikteki Narath'dan daha büyük bir şey olduğu söylendiğinde karşı çıkmamıştı.

Ama zaman zaman, bütün insan arzularının ne kadar sığ, kararsız ve anlamsız olduğunu, hakiki güdülerimizin ağzımızdan çıkan gösterişli ideallerle nasıl çeliştiğini görmüyor da değildi. O zaman düşlerin saçmalık ve yapaylığına karşı ona öğrettikleri nazik gülüşe başvuruyordu; çünkü, dünyamızdaki günlük yaşamın her anının bir saçmalık ve yapaylık olduğunu, güzellik yoksulu olmaktan başka, aklıselim ve niyet noksanlığını kabul etmede de isteksiz olması yüzünden daha az saygın olduğunu görüyordu. Böylece, tutarlılık ya da tutarsızlık konusunda hakiki bir standarttan yoksun, bilinçsiz bir evrende mizahın bile boş olduğunu anlamadığından bir tür mizahçı oldu çıktı.

Esaretinin ilk günlerinde, atalarının saf güveninin sevdirdiği kilise inancına yöneldi, çünkü oradan, yaşamdan kaçma umudu vaat eden gizemli yollar uzanıyor gibiydi. Ama daha yakından gözlemleyince, hayal gücünden ve güzellikten yoksunluğu, bayat ve can sıkıcı bayağılığı, baykuş ciddiyetini ve öğreticilerinin çoğuna egemen olan o tuhaf, sıkıcı ve gına getiren hakikate ulaşılmış olduğu iddiasını fark etti ya da bilinmeyenle karşılaşan ilk insanın aşırı korku ve tahminlerini hakikatin ta kendisi olarak canlı tutmaya çalışmasındaki yakışıksızlığı hissetti. Ağırbaşlı insanların, öğündükleri bilimlerinin her adımının çürüttüğü eski efsaneleri dünyanın gerçekleri yerine koymaya çalışmaları Carter'ı bezdirdi ve yanlış bir

konuda gösterilen bu ciddiyet, yüksek sesli törenlerini ve semavi fantezilerindeki gerçek duygusal çıkış kapılarını sunmakla yetinecek olsalardı eski inançlara karşı besleyebileceği bağlılığı öldürdü.

Ama, eski efsanelerden kendini kurtarmış olanları incelediğinde onları, efsanelerden kurtulamamış olanlardan daha çirkin buldu. Güzelliğin ahenkte yattığını ve amaçsız bir evrende, yaşamın güzelliğinin, daha önce gördüğümüz ve kaosun geri kalanından bizim küçük dünyalarımızı bilinçsizce yoğurup yaratan düş ve duygularla uyum dışında, herhangi bir standartı olmadığını bilmiyorlardı. İyiliğin ve kötülüğün, güzelliğin ve çirkinliğin, sadece, tek değeri tesadüfen atalarımızın düşünüp hissettiği ve daha ince ayrıntıları her ırk ve kültür için farklı olan şeylerle olan bağında yatan görüş açısının süslü meyveleri olduğunu bilmiyorlardı. Ya bu şeyleri toptan yadsıyor ya da onları hayvanlarla ve köylülerle paylaştıkları kaba, belirsiz içgüdülere dönüştürüyorlardı; böylece, acılar, çirkinlikler ve oransızlıklar içinde, ama yine de hâlâ pençesinde kıvrandıkları şeylerden daha az sağlıksız bir şeylerden kurtulmuş olmaktan duydukları gülünç bir gururla pis kokulu bir yaşam sürdürüyorlardı. Aşırı serbestlik ve anarşiye karşı, korku ve kör merhametin sahte tanrılarını takas ediyorlardı.

Carter bu çağdaş özgürlüklerden pek hazzetmedi; çünkü, bunlardaki ucuzluk ve sefalet güzelliklere âşık ruhunu hasta ederken, aklı, önde gelen savunucularının, vahşi güdüleri, bir yana attıkları yanlış fikirlerden alınma kutsallıkla allayıp pullamaya çalışmalarındaki mantık yanlışlığına karşı isyan ediyordu. Reddettikleri papazlıkla ortaklaşa bir şekilde, bunların çoğunun, insanların düşlediklerinin dışında yaşamın bir anlamı olduğu kuruntusundan kendilerini kurtaramadıklarını ve bilimsel buluşlarının ışığında, Doğa bilinçsizliğini ve kişisel olmayan bir ahlaktan yoksunluğunu haykırırken yükümlülükleri ve incelikten uzak bir ahlak kavramını güzellik kavramından ayırt

edemediklerini gördü. Adalet, özgürlük ve bağlılık önyargılarıyla yoldan çıktıkları ve dar görüşlü oldukları için eski bilgileri ve eskilerin inançlarını bir yana ittiler ve bu bilgilerle inançların bugünkü düşünce ve yargılarının tek yaratıcısı, sabit bir amaçtan ve güvenilir başvuru noktalarından yoksun, anlamsız bir evrende tek kılavuzları olduğunu bir an bile durup düşünmediler. Bu yapay ortamdan yoksun kalınca, yaşamlarını yöneltebilecekleri bir amaç kalmadı, o zaman can sıkıntılarını koşuşturma, sözde yararlılık, şamata, heyecan, barbarca gösteriler ve tensel duyularda

boğmaya çalıştılar. Bu şeyler yavanlaşıp, düş kırıklıklarına yol açtığında ya da duygularda meydana gelen ani değişikliklerle tiksindirici olduğunda her şeyi alaya aldılar, yerden yere vurdular ve toplumsal düzeni suçladılar. Mantıksız kurumlarının, eskilerin tanrılarının yerine koydukları bir şey, o tanrıların yadsınması olduğunu ve bir andan hoşnut olmanın bir sonrakini zehredeceğini kavramadılar bile. Sakin, sürekli güzellik sadece düşte gelir; gerçeğe tapınma uğruna dünyanın vazgeçtiği bu teselli, çocukluğun ve masumiyetin gizlerini de yanında götürdü.

Boşluğun ve huzursuzluğun bu karmaşası içinde Carter, görüşü kuvvetli ve iyi kalıta sahip bir insan olarak yaşamaya çalıştı. Çağın alaycılığıyla düşleri solarken hiçbir şeye inanamıyordu, ama uyuma duyduğu aşk, onu ırkının inançlarına ve bulunduğu yere yakın tuttu. Hiç etkilenmeden kentlerden geçti ve hiçbir manzara gözüne yeterince gerçek görünmediğinden derin derin içini çekti; çünkü, yüksek çatılarda aniden çakan sapsarı gün ışığı da, korkuluklu meydanlarda akşamları yanan ilk lambaların parıltısı da, ona bir zamanlar gördüğü düşleri anımsatıyor ve nasıl bulacağını artık bilmediği göksel ülkelerin hasretiyle yüreğinin dağlanmasına yol açıyordu. Seyahat, alaydan başka bir şey değildi ve 1. Dünya Savaşı bile onu pek heyecanlandırmadı, ama başından itibaren Fransa’nın Yabancılar Lejyonunda görev aldı. Bir süre, dostlar edinmeye çalıştı, ama çok geçmeden heyecanlarının ilkelliğinden, hayallerinin aynılığından ve bayağılığından bezdi. Zihinsel yaşamını anlayamayacakları için, tüm yakınlarının uzakta olmasından belli belirsiz bir memnuniyet duydu. Doğrusunu söylemek gerekirse onu dedesiyle dedesinin kardeşi Christopher’dan başka kimse anlayamazdı; onlarsa çoktan ölüp gitmişlerdi.

Sonra, Carter, düş göremez olduktan sonra bir yana bıraktığı kitap yazma işine yeniden başladı. Ama bundan da tatmin olmadı, çünkü, zihni maddi dünyanın etkisi altındaydı ve vaktiyle düşündüğü kadar güzel şeyler düşünemiyordu. Alaycı yaklaşımlar, yükselttiği tüm alacakaranlık minareleri yerle bir etmiş, kaba saba olanaksızlık korkusu, inanılmaz güzellikteki bahçelerde yetiştirdiği zarif, harikulade çiçekleri yakıp kavurmuştu. Basmakalıp, sözde merhamet, roman kahramanlarını yavanlaştırırken, önemli gerçekler, büyük olaylar ve heyecanlar üstün nitelikli tüm fantezilerini ince bir tül gerisindeki alegorilere ve ucuz, toplumsal taşlamalara dönüştürmüştü. Yeni romanları, eskilerinden çok ama çok başarılıydı; boş kafalı kalabalıkları hoşnut etmek için romanlarının ne kadar boş olmaları gerektiğini bildiğinden kitaplarını yaktı ve yazmaya son

verdi. Bunlar, pek ciddiye almadan resmettiği düşlere kibarca güldüğü çok zarif romanlardı; ama fazlasıyla karmaşık yapıları, onları cansız yapıtlar haline getiriyordu.

Bundan sonradır ki, yapıtlarına kasıtlı olarak yanılsamalar kattı ve sıradanlığın panzehiri olarak biraz tuhaflık ve acayiplik serpiştirdi. Ama çok geçmeden bunların çoğunluğunun yetersiz ve verimsiz olduğu anlaşıldı; Carter, halkın itibar ettiği büyücülük ve gizli güçlerle ilgili görüşlerin, kendilerini bağışlatmaya yetecek en ufak bir hakikat kırıntısı içermedikleri gibi, en az bilimsel düşünceler kadar da kuru ve esneklikten yoksun olduğunu gördü. Salaklık, yalan ve karmakarışık düşünceler düş değildi ve onlardan daha üst düzeyde eğitimli bir beyne kaçış sağlamıyordu. Bu yüzden Carter acayip kitaplar satın aldı, fantastik konularda derin bilgi sahibi korkunç insanlarla görüştü, çok az insanın bugünece adım attığı bilincin arka bahçelerini araştırdı ve hayatın, efsanelerin ve çok çok eski zamanların, daha sonraları bile kendisini rahatsız eden derin sırlarını öğrendi. Değişen ruh hallerine uygun döşenmiş odalarda yaşamaya karar verdi ve Boston'daki evinin her odasını ayrı ayrı renklere boyayıp, uygun kitaplarla ve nesnelerle doldurdu, gerekli gördüğü ışık, ısı, ses, tat ve kokuyu sağlayacak kaynakları temin etti.

Güneyde yaşayan ve tarihöncesi kitaplarla Hindistan ve Arabistan'dan kaçırılmış kil tabletlerden okuduğu iğrenç şeyler nedeniyle herkesin korkup çekindiği bir adamdan söz edildiğini duydu. Onu ziyarete gitti ve çalışmalarını paylaşarak, onunla yedi yıl birlikte yaşadı, ta ki, iki kişi olarak girdikleri bilinmeyen eski bir mezarlıkta birdenbire dehşetle yüz yüze geldikten sonra oradan tek başına çıkıncaya kadar. Sonra, atalarının New England'daki eski ve korkunç kentine, cadıların uğrak yeri olan Arkham'a geri döndü ve asırlık söğütlerle, çılgın fikirli atalarının günlüklerindeki bazı sayfaları ebediyen mühürlemesini sağlayan yıkıldı yıkılacak balıksırtı damlar arasında karanlık deneyler yaptı. Ama bu dehşetler onu, gençliğinde tanıdığı sahici düş alemine değil, sadece gerçekliğin kıyısına götürdü; bu yüzden, ellisinde, güzelliğe zaman ayıramayacak kadar meşgul ve düş göremeyecek kadar açıkgöz bir dünyada huzur ve mutluluk bulmaktan umudunu kesti.

Gerçek şeylerin boşluğunu ve değersizliğini en sonunda anlayan Carter, inzivaya çekildi ve düşlerle dolu geçliğinin özlemle andığı, birbirinden kopuk anılarına daldı. Hayata katlanmanın aptalca bir şey olduğunu

düşündü ve Güney Amerikalı bir tanıdığından acı vermeden unutmayı sağlayan acayip bir sıvı aldı. Ama, tembellik ve alışkanlık harekete geçmesini geciktirdi ve Carter eski zamanların düşünceleri arasında kararsızca bocalayıp durdu; duvarlara astığı tuhaf şeyleri indirdi ve evi mor pencereleri, Kraliçe Viktorya dönemi mobilyaları ve her şeyiyle çocukluğundaki eski haline koydu.

Zaman ilerledikçe, oyalanmış olmaktan hoşnutluk duymaya başladı, çünkü gençliğinin kutsal anıları ve dünyadan kopmuş olması, bütün karmaşıklığıyla yaşamın uzak ve gerçekdışı görülmesine yol açtı ve gece uykularına yavaş yavaş büyü ve umut sızmaya başladı. Yıllardır bu uykularda en sıradan uykularda rastlanılan gündelik şeylerin çarpık yansımalarından başka bir şey yoktu, ama şimdi, daha tuhaf ve yabanıl bir şeylerin geçici belirtileri, yakında korkunç bir şeylerin olacağına işaret eden ve çocukluk günlerinden kalma bazı görüntülerin biçimine bürünerek ona çoktan unuttuğu birbiriyle bağlantısız birçok önemsiz olayı anımsatan bir şeyler görünmeye başlamıştı. Sık sık, her ikisi de çeyrek yüzyıldır mezarlıkta olan annesiyle dedesini çağırarak uyanıyordu.

Sonra bir gece, dedesi ona anahtarı anımsattı. Eskisi kadar hayat dolu olan yaşlı alim, atalarından ve bu zarif, duyarlı insanların garip bakış açılarından ciddiyetle ve uzun uzun söz etti. Kendini tutsak eden Arapların sırlarını öğrenen, Haçlı seferlerine katılmış, alev saçan gözlere sahip atasından ve Elizabeth kraliçeyken sihir öğrenen ilk Sir Randolph Carter'dan söz etti. Ayrıca, büyücü olduğu gerekçesiyle Salem'de asılmaktan kıl payı kurtulan ve eski bir kutuya yerleştirdiği büyük, gümüş anahtar kuşaktan kuşağa devredilen Edmund Carter'dan da söz etti. Carter uyanmadan önce kibar konuğu bu kutuyu, iki yüz yıldır hiç kimsenin acayip kapağını kaldırmadığı, oymalarla süslü, bu garip, eski meşe kutuyu nerede bulacağını anlattı.

Carter onu, tozlu, karanlık tavan arasında, kocaman bir sandığın çekmecesinin gerisinde unutulmuş buldu. Kenarları yaklaşık otuzar santimetre kadar olan kare şeklinde bir kutuydu ve gotik oymaları o kadar korku vericiydi ki, Edmund Carter'dan bu yana hiç kimsenin onu açmaya cesaret edememiş olmasında şaşılacak bir şey yoktu. Sallandığında hiç ses çıkarmıyordu, ama anımsanmayan baharatların kokusuyla son derece gizemliydi. İçinde bir anahtar olduğu kesin olmaktan uzak bir söylentiydi ve Randolph Carter'ın babası böyle bir kutunun varlığından bile haberdar

değildi. Kutu paslı demirlerle bağlanmıştı ve heybetli kilit mekanizmasını harekete geçirecek bir araç görünmüyordu ortada. Carter, kutuda düşlerin kaybolmuş kapısını açacak bir anahtar bulacağını sezinledi, ama bu kapının nerede olduğu ve anahtarı nasıl kullanacağı konusunda dedesi hiçbir şey anlatmamıştı.

Ve yaşlı uşak oymalarla süslü kapağı zorla açtı, kutuyu sallayıp silkelerken kararmış tahta üzerindeki tiksinç yüzler, tanıdık hiçbir şeye benzetilemeyen korkunç gözlerle bakıyordu. Kutunun içinde, rengi atmış bir parşömene sarılı, gizemli arabesklerle süslü, kararmış, kocaman bir gümüş anahtar vardı, ama okunabilir herhangi bir açıklama yoktu. Parşömen kocamandı ve üzerinde sadece kamışla bilinmeyen bir dilde yazılmış tuhaf hiyeroglifler vardı. Carter, bilinmeyen bir mezarlıkta bir geceyarısı ortadan kaybolan şu Güneyli korkunç alime ait bir papirüs tomarında gördüğü harfleri tanıdı. Adamcağız bu tomarı ne zaman okusa korkudan titrerdi, şimdi de Carter titriyordu.

Ama Carter anahtarı temizledi ve geceleri yanı başındaki, keskin kokulu eski meşe kutunun içinde tuttu. Bu arada düşleri daha canlı bir hal alıyordu ve her ne kadar bu düşler eski günlerin tuhaf kentlerinden ve inanılmaz bahçelerinden hiçbirini gösteriyor olmasa da, amacı konusunda hiçbir yanılgıya yer vermeyen kesin biçimler almaya başlamıştı. Carter’ı geçmiş yılların ötesine çağırıyorlardı ve atalarının birbirine karışmış istekleri onu gizli ve geçmiş zamanlara ait bir kaynağa doğru çekiyordu. Sonra, geçmişe gitmesi ve eski şeylerle bütünleşmesi gerektiğini anladı ve günden güne kuzeydeki tepeleri, tekin olmayan Arkham’ı, hızla akan Miskatonic’i ve ailesinin oturduğu evi daha çok düşünür oldu.

Ilık bir sonbahar günü, Carter, inişli çıkışlı zarif tepeleri ve duvarlarla çevrili otlakları, uzak vadileri, dik yamaçları kaplayan ormanları, dolambaçlı yolları, birbirine sokulmuş çiftlik evlerini, üzerinde birçok ahşap ve taş kaba saba köprü bulunan Miskatonic’in billur dönemeçlerini geçerek eskiden anımsadığı yolu tuttu. Bir dönemeçte, yüz elli yıl kadar önce atalarından birinin içinde kaybolduğu bir grup dev karaağaca rastladı ve rüzgar aralarından anlamlı bir şekilde estiğinde Carter korkuyla ürperdi. Sonra, cadı Goody Fowler’ın eskilikten dökülen ve kocaman çatısı kuzey yönünde yere kadar uzanan, küçük pencereleri kötü kötü bakan çiftlik evini gördü. Burayı geçerken arabasının hızını artırdı; ufukta Kingsport’un ince kulelerinin, daha gerilerde düş yüklü arkaik bir denizin işaretlerinin

göründüğü soluk kesecek derecede güzel bir manzarası olan kayalık bir yamaçtan ve yeşil bir vadiden geçen yolun öte tarafındaki tepede annesiyle, annesinin atalarının doğdukları eski beyaz evin üzerinde hala gururla yükseldiği tepeye varıncaya kadar da yavaşlamadı.

Sonra, kırk yılı aşkın süredir görmediği eski Carter malikanesinin bulunduğu daha dik yamaçlara geldi. Yamacın eteklerine geldiğinde vakit ikindiyi çoktan gerilerde bırakmıştı ve yamacın ortalarındaki dönemeçte bir an durup, batmakta olan güneşin eğik ışınlarının sarıya boyadığı görkemli manzarayı seyretti.

Son zamanlarda gördüğü bütün düşlerin tuhaflıkları ve beklentileri bu dünyadışı ve sessiz manzarada mevcuttu ve gözleri, yıkılmış duvarların arasında parıltılar saçarak dalgalanan kadifemsi, ıssız çayırlar, uzak mor tepelerdeki inanılmaz güzellikte ormanlar, damla damla akan suların mırıltılarla çağlayarak yamrı yumru kökler arasında aktığı gölgeler içindeki ormanlık vadiler üzerinde dolaşırken başka gezegenlerin bilinmeyen yalnızlıklarını düşündü.

Bir şey, motorların araştırdığı dünyaya ait olmadığını ona hissettirdi, bu yüzden ormanın kıyısında arabasından indi ve büyük anahtarı paltosunun cebine koyarak tepeye kadar yürüdü. Orman şimdi onu tam olarak yutmuştu, ama evin, kuzey tarafı, dışında her yanı ağaçsız yüksek bir tepecik üzerinde olduğunu biliyordu. Evin nasıl göründüğünü merak ediyordu, çünkü dedesinin kardeşi olan tuhaf huylu Christopher'ın otuz yıl önceki ölümünden sonra ihmal yüzünden buralara gelmeyi boşlamıştı. Çocukluğunda buralara keyifli, uzun yolculuklara yapar, meyve ağaçlarının ötesindeki koruda şaşırtıcı harikalar bulurdu.

Etrafındaki gölgeler koyulaştı, çünkü gece çökmek üzereydi. Bir ara ağaçların arasında sağda bir açıklığa rastladı ve kilometrelerce uzanan alacakaranlık çayırları gördü ve Kingsport'taki Central Hill üzerinde bulunan, günün son ışıklarıyla pembeleşmiş, yansıttığı ışıklarla küçük yuvarlak pencereleri alev alev yanan Congregational çan kulesini uzaktan seçti. Sonra yeniden koyu gölgelerin içine daldığında, bu görüntülerin çocukluğuna ilişkin anılardan kaynaklanmış olabileceğini düşündü ürpererek, çünkü, yerine Congregational Hastanesi yapılmak üzere eski beyaz kilise yıkılalı çok oluyordu. Bu konuda gazetelerin yazdıklarını büyük bir ilgiyle okumuştu, çünkü, gazeteler kilisenin altındaki kayalık tepede bulunan tuhaf oyuklardan ve geçitlerden söz ediyordu.

Kulağına çalınan boru sesleri şaşırmasına neden oldu ve bu seslerin çok uzun yıllar ötesinden anımsadığı bir sesle olan benzerliği irkilmesine yol açtı. İhtiyar Benijah Corey, Christopher Amca'sının ücretle tuttuğu adamdı ve Carter'ın o uzak çocukluk yıllarında yaptığı ziyaretler sırasında bile yaşlıydı. Şimdi yüz yaşını aşmış olmalıydı, ama bu boruyu ondan başkası çalıyor olamazdı. Hiçbir sözü yakalayamadıysa da, müziğin tonu akıldan çıkmayan ve yanlışlığa yer bırakmayan cinstendi. "İhtiyar Benijy"nin hâlâ hayatta olması olacak şey değildi!

"Bay Randy! Bay Randy! Nerde kaldın? Martha Halanın yüreğine indirip öldürmek mi istiyorsun? O, sana öğleden sonraları uzaklaşmamam ve karanlık basmadan geri dönmeni söylemedi mi? Randy! Ha, Ran... dee! ... Hep ormana kaçıyorsun; sen, hayatımda gördüğüm en dayak arsızı çocuksun, zamanının yarısında ormanlık arazideki şu yılan yuvasının etrafında sürtüp duruyorsun, Randy! Sana diyorum Ran ...dee!"

Randolph Carter zifiri karanlıklar içinde durup gözlerini oğuşturdu. Bir acayiplik vardı. Olmaması gereken bir yere gelmişti; çok uzaklaşmıştı ve mazeretsiz olarak geç kalmıştı. Kingsport çan kulesi üzerindeki saati fark etmemişti, oysa ki cep dürbünüyle saati kolayca görebilirdi; ama daha önce hiç olmadığı kadar geç kalmış olması çok tuhaftı. Küçük dürbününün yanında olduğundan pek emin değildi, dürbününün yanında olup olmadığını anlamak için gömleğinin cebini yokladı. Orada değildi, ama cebinde, bir yerlerdeki bir kutuda bulduğu büyük gümüş anahtar vardı. Chris Amca, bir keresinde, içinde bir anahtar bulunan, kapağı açılamayan eski bir kutuyla ilgili tuhaf bir şeyler anlatmıştı, ama birden araya giren Martha Hala, bunların, kafası zaten acayip hayallerle dolu bir çocuğa anlatılacak türden şeyler olmadığını söyleyerek onu susturmuştu. Anahtarı nerede bulduğunu anımsamaya çalıştı, ama bir şey çok karışık görünüyordu. Boston'daki evin tavan arasında bulmuş olduğunu tahmin etti ve kutuyu açmasına yardımcı olup, ağzını sıkı tutması için Park'a haftalık harçlığının yarısını rüşvet verdiğini belli belirsiz anımsadı; ama bunu anımsadığında, Park'ın yüzü, sanki uzun yılların buruşuklukları yerinde duramayan küçük Londralının üzerine saldırıya kalkmış gibi, çok tuhaf bir şekilde gözlerinin önünde belirdi.

"Ran...dee! Ran... dee! Hey! Randy!"

İki yana sallanan bir fener karanlık dönemeçte belirdi ve ihtiyar Benijah, ağır adımlarla sessiz ve şaşkın gezginin üzerine doğru gelmeye başladı.

“Sen tam bir baş belasısın çocuk! Dilin yok mu, senin? Niye cevap vermiyorsun?Yarım saattir sana sesleniyorum, beni çoktan duymuş olmalısın. Karanlık bastırdıktan sonra uzaklarda olmanın Martha Halanı huzursuz ettiğini bilmiyor musun? Chris Amcan eve döndüğünde söyleyeyim de gör! Bu ormanın bu saatte dolaşmaya uygun bir yer olmadığını bilmelisin! Büyük Beyin bana çoktan öğrettiği gibi dışarıdaki şeylerden kimseye hayır gelmez. Gelin, Bay Randy, yoksa Hannah bize çorba vermez.”

Böylece Randolph Carter, yoldan yukarı doğru, sonbaharın çıplak dalları arasından insanı şaşkınlığa sürükleyen yıldızların parladığı yere doğru yürüdü. Küçük camlı pencerelerin sarı ışığı ilerideki dönemeçte parlarken köpekler havladı ve gölgeler içindeki batı göğüne doğru kocaman bir balıksırtı damın kapkaranlık yükseldiği tepeciğin üzerinde Süreyya takımyıldızı göz kırpıştırdı. Martha Hala girişte bekliyordu, Benijah kaçağı içeri soktuğunda, onu çok fazla haşlamadı. Carter soyundan böyle şeyler beklenmesi gerektiğini Chris Amcadan dolayı çok iyi biliyordu. Randolph anahtarını göstermedi ve yemeğini sessizce yedi, ama yatma zamanı gelince itiraz etti. Bazen uyanıkken daha iyi düş görüyordu ve bu anahtarı kullanmayı istiyordu.

Randolph, sabah erkenden kalktı, Chris Anıca onu yakalayıp kahvaltı masasındaki sandalyesine oturmaya zorlamasaydı ormanın yukarılarına kaçacaktı. Randolph, yırtık pırtık halılarla döşeli, hatılları ve köşe destekleri açıkta olan, çatısı hafif meyilli bu odaya sıkıntıyla baktı ve ancak meyve dalları arka pencerenin kurşunlu camlarını tırmaladığında gülümsedi. Ağaçlar ve tepeler ona yakındılar ve gerçek ülkesi olan zamansız kırallığın kapısını oluşturuyorlardı.

Sonra, serbest kaldığında, anahtarın yerinde olup olmadığını anlamak için gömleğinin cebini yokladı ve anahtarın yerinde olduğundan emin olunca, meyve bahçesini iki adımda aşıp, ormanlık arazinin ağaçsız tepeden bile daha yükseklere ulaştığı bayıra vurdu kendini. Ormanın zemini yosun kaplı ve gizemliydi; kutsal koruluğun yanın yumru ve çarpık ağaçları arasında yer yer, yekpare taştan Druid anıtları gibi liken bürümüş kocaman kayalar görülüyordu. Randolph dağa tırmanırken, pusuya yatmış faunlara, aegipanlara ve dryadlara[1] efsunlu şarkılar söyleyerek biraz ileride çağıldayan, hızla akan bir dereyi geçti.

Sonra, yamaçta tuhaf bir mağaraya rastladı; burası yöre halkının korkup çekindiği ve ötesine geçmemesi için Benijah'ın onu tekrar tekrar uyardığı “yılan yuvası” idi. Mağara derindi; Randolph'dan başka hiç kimsenin tahmin edemeyeceği kadar derindi; çocuk, mağaranın en uzaktaki karanlık köşesinde daha büyük bir mağaraya -granit duvarları insan elinden çıkmışa benzeyen kasvetli, tekinsiz bir yere- açılan bir yarık buldu. Oturma odasındaki kibrit kutusundan aşırdığı kibritlerle yolunu aydınlatarak, tahmin edilebileceği gibi, hemen bu yarıktan içeri süzüldü ve kendine bile açıklamakta zorlandığı bir hevesle yarığın sonuna kadar süründü. En uzak duvara neden bu kadar güvenle sokulmuş olduğunu ya da duvara yaklaşırken neden içgüdüsel olarak büyük gümüş anahtarı çıkarmış olduğunu söyleyebilecek durumda değildi. Ama ilerlemeye devam etti ve gece neşe içerisinde eve döndüğünde, geç kalmasıyla ilgili hiçbir mazeret ileri sürmeye kalkışmadı, ne de öğlen yemeğini kaçırmış olduğu için azarlanmasına aldırış etti.

Şimdi bütün uzak akrabaları, on yaşındayken bir şeylerin Randolph Carter'ın hayal gücünü kamçılamış olduğunu kabul etmektedirler. Carter'ın kendinden tam on yaş büyük kuzeni, saygıdeğer Chicago'lu Ernest B. Aspinwall, 1883 sonbaharından sonra çocukta bir değişiklik olduğunu çok açık anımsamaktadır. Carter, bugüne kadar çok az insanın gördüğü hayaller görüyor ve çok sıradan şeylerle ilgili çok tuhaf davranışlarda bulunuyordu. Kısacası, tuhaf bir kehanet yeteneği kazanmışa benziyordu ve olaylar karşısında, o anda anlamsız görünse de, sonraları onu haklı çıkaran, alışılmadık tepkiler gösteriyordu. Daha sonraki yıllarda yeni buluşlar, yeni adlar, yeni olaylar birer birer tarihin kayıtlarına geçerken, insanlar zaman zaman Carter'ın nasıl olup da yıllar öncesinde, ilerde olacak bu şeylerle ilgili sözler sarf etmiş olduğunu hayretler içerisinde anımsayacaklardı. Bu lafları Carter'ın kendisi de anlamıyordu, bazı şeylerin kendinde niçin bazı duygular yarattığını bilmiyordu; ama bazı anımsanmayan düşlerin bunda payı olması gerektiğini düşünüyordu. Ta 1897'de bir gezgin, Belloy-en-Santerre adlı Fransız kentinden söz ettiğinde sapsarı kesilmişti ve 1. Dünya Savaşında Yabancılar Lejyonu'ndayken 1916'da bu kentte ölümcül bir yara aldığında dostları bunu anımsadılar.

Carter'ın son zamanlarda ortadan kaybolması üzerine yakınları bu şeylerden çokca söz ettiler. Yıllardır kaprislerine katlanan küçük yaşlı uşağı Park, Carter'ı son olarak, son zamanlarda bulduğu bir anahtarla, arabasına

binip tek başına gittiği sabah gördü. Park, anahtarın kutudan çıkarılmasına yardım etmiş ve kutunun üzerindeki acayip oymalarla, adlandıramadığı daha başka garip özelliklerinden tuhaf bir şekilde etkilenmişti. Carter giderken, Arkham civarındaki atalarının eski topraklarını ziyaret edeceğini söylemişti.

Arabasını, Carter'ların eski malikânelerinin kalıntılarına giden yolda, Elm Dağı'nın ortalarında, yol kıyısına dikkatle bırakılmış halde buldular; içerisinde görenleri korku içinde bırakan oymalarla süslü, keskin kokulu bir ağaç kutu vardı. Kutuda, hiçbir dilbilimcinin ve eski yazı uzmanının çözemediği, hatta tanıyamadığı harflerle yazılmış tuhaf bir parşömen bulunuyordu yalnızca. Yağmur, olası ayak izlerini çoktan silmişti, ama Bostonlu araştırmacılar, Carter malikânesinin yıkılmış kerestelerinin bazı ipuçları içerdiği fıkrindeydiler. İddialarına göre, çok uzak olmayan bir zamanda biri yıkıntıları körü körüne araştırmıştı. Ormanın öte yamacındaki kayalar arasında bulunan sıradan beyaz bir mendilin kayıp kişiye ait olup olmadığı anlaşılamadı.

Randolp Carter'ın mirasının varisleri arasında pay edilmesi söz konusu edildiyse de, ben buna şiddetle karşı çıkıyorum, çünkü onun ölmüş olduğuna inanmıyorum. Zamanın ve uzayın, hayalin ve gerçekliğin yalnızca bir düşçü tarafından sezilebilecek dönüşüm noktaları vardır ve Carter hakkında bildiğim şeylere dayanarak, onun bu labirentler arasından bir yol bulmuş olduğunu sanıyorum. Geri dönüp dönmeyeceğini söyleyemem. Yitirmiş olduğu düş âlemlerine gitmek istiyor ve çocukluk günlerinin hasretini çekiyordu. Sonra bir anahtar buldu ve inanıyorum ki, tuhaf bir şekilde ondan yararlandı.

Gördüğümde bunu ona sormalıyım, çünkü her ikimizin de sık sık uğradığımız bir düş-kentinde çok geçmeden ona rastlamayı umuyorum. Skai Nehrinin ötesindeki Ulthar'da, dikenli ve yüzgeçli Gnorri'nin eşi menendi bulunmayan labirentlerini inşa ettiği alacakaranlık denize bakan camdan uçurumların tepesindeki kuleleriyle ünlü Ilek-Vad kentinin opal tahtında yeni bir kralın hüküm sürmeye başladığı yolunda bir söylenti yayıldı ortalığa ve ben bu söylentiyi nasıl yorumlayacağımı çok iyi biliyorum. Şurası kesin ki, büyük gümüş anahtarın gözlerimin önüne sereceği manzaraları görmeye can atıyorum, çünkü, üzerindeki gizemli arabesk süslemelerde, kişisellikten uzak kozmosun bütün amaç ve sırları simgelerle ifade edilmiş olabilir.

Not

[←1]

Faun: Yarısı keçi yarısı insan olduğuna inanılan bir ilah. Aegipan: Zeus’un güzel vücutlu ama korkunç yüzlü hastabakıcısı. Dryad: Orman perisi.

GÜMÜŞ ANAHTARIN AÇTIĞI KAPILARIN ÖTESİ[1]

I

Duvarları tuhaf desenli halılarla kaplı, zemini çok eski ve değerli Buhara halılarıyla döşenmiş büyük odada, dört adam, üzerine belgeler yayılmış bir masanın etrafında oturuyorlardı. Koyu renkli uşak üniformalı, inanılmaz yaşlı bir siyahinin zaman zaman yeniden doldurduğu dövme demirden mangalların bulunduğu uzak köşeden ortalığa uyku veren günlük dumanları yayılırken, duvarlardan birindeki derin bir oyuktan, kadranında şaşırtıcı hiyeroglifler bulunan ve dört ibresi bu gezegende bilinen hiçbir zaman sistemine uymayan bir sistemle hareket eden, tabut biçimindeki acayip bir saatin tik takları gelmekteydi. İnsanı tedirgin eden, garip, ama tam da görüşülmekte olan konuya uygun bir odaydı. Çünkü, kıtanın en büyük gizemcisi, matematikçisi ve oryantalistine ait olan New Orleans'taki bu evde, dört yıl önce sırra kadem basan en az onun kadar büyük bir gizemci, alim, yazar ve düşçü olan birinin vasiyeti ele alınıyordu nihayet.

Tüm hayatı boyunca uyanıklık dünyasının can sıkıcılığından ve sınırlamalarından düş manzaralarına ve başka boyutların hayal ürünü caddelerine kaçmaya çalışmış olan Randolph Carter elli dört yaşında, 7 Ekim 1928 günü ortadan kayboldu. Tek başına sürdürdüğü, son derece alışılmadık bir meslek hayatı olmuştu ve ilginç romanlarından, bazı insanlar Carter'ın hayatında, kayıtlara geçmiş bütün dönemlerinden daha garip dönemler bulunduğu sonucunu çıkarıyorlardı. Himalayalı rahiplerin eski Naacal dilinde yaptığı çalışmalardan son derece çirkin sonuçlar çıkarılan Güney Carolinalı gizemci Harley Warren'la çok yakın bir arkadaşlığı olmuştu. Warren'ı sisli, korkunç bir gece eski bir mezarlıkta, bir daha geri

yukarı çıkmadığı, güherçile bağlamış, küf kokulu bir yeraltı kemerine inerken gören de ondan başkası değildi. Carter, Boston'da yaşadı, ama tüm ataları, cadıların lanetine uğramış eski Arkham'ın ötesindeki yabanıl ve tekinsiz tepelerden gelmeydi. Ve en sonunda Carter, bu eski ve gizemli bir şekilde kasvetli tepelerde ortadan kaybolmuştu.

1930'ların başlarında ölen yaşlı uşağı Parks, Carter'ın da mektuplarında sözünü ettiği şeylerden; tavan arasında buldukları üzerinde iğrenç oymalar bulunan tuhaf, keskin kokulu bir kutudan ve kutunun içindeki okunamayan bir parşömen ile garip bir şekli olan gümüş bir anahtardan söz etmişti. Parks'ın söylediğine göre, Carter, bu anahtarın kendisine atalarından kalmış olduğunu, onunla kaybettiği çocukluğunun ve şimdiye kadar ancak belli belirsiz, kısa ve anlaşılmaz düşlerde ziyaret etmiş olduğu tuhaf boyutların ve fantastik krallıkların kapılarını açacağını anlatmıştı. Sonra, bir gün Carter, içindekilerle birlikte kutuyu alıp, arabasına atladığı gibi uzaklara gitmiş, bir daha da geri dönmemişti.

Daha sonra, Carter'ın arabasını harabe halindeki Arkham'ın ötesinde yükselen -Carter'ın atalarının bir zamanlar oturduğu ve Carter malikânesinin yıkıntı halindeki bodrum katının hâlâ ağzını gökyüzüne açtığı- tepelerde ot bürümüş bir yolun kıyısında buldular. Burası, bir başka Carter'ın 1781'de gizemli bir şekilde yakınlarında kaybolduğu yüksek karaağaçlardan bir korunun içinde, cadı Goody Fowler'ın eskiden uğursuz iksirlerini kaynattığı yarı çürümüş kulübesinden pek de uzak olmayan bir yerdi. Bu bölgeye ilk yerleşenler 1692'de, Salem'deki cadı yargılamalarından kaçan insanlar oldu ve buraların bugün bile zihinde pek canlandırılamayan uğursuz şeyleri çağrıştıran kötü bir ünü vardır. Edmund Carter, Darağacı Tepesi'nin gölgesinden tam zamanında kaçmıştı ve hakkında sürüyle büyücülük hikâyesi anlatılmaktaydı. Şimdi öyle görünüyordu ki, soyundan geriye kalmış tek kişi, onunla buluşmak üzere bir yerlere gitmişti.

Arabada keskin kokulu bir ağaçtan yapılmış, üzeri iğrenç oymalarla süslü bir kutuyla, kutunun içinde kimsenin okuyamadığı bir parşömen buldular. Gümüş anahtar ortalarda görünmüyordu - büyük bir olasılıkla, Carter yanında götürmüştü. Bundan sonrası için hiçbir kesin ipucu yoktu ortada. Bastonlu dedektifler eski Carter yıkılan konağından düşen kerestelerin tuhaf bir şekilde karıştırılmış olduğunu söylediler ve biri, yıkıntıların ötesinde

Yılan İni denilen herkesin çekindiği mağaranın yakınlarında, meşum görünüşlü ağaçlarla kaplı yamaçtaki kayalık sırtta bir mendil buldu.

Bunun üzerine yörede Yılan İni'yle ilgili olarak dolaşan söylentiler yeni bir canlılık kazandı. Çiftçiler, yaşlı büyücü Edmund Carter'ın bu korkunç mağarada ne pis işler çevirdiğini Asıltıyla gizli gizli anlattılar ve daha sonra anlattıkları şeylere Randolph Carter'ın çocukluğunda buraya gösterdiği düşkünlükle ilgili öyküler ilave ettiler. Carter'ın çocukluğunda saygıdeğer balıksırtı damlı konak hâlâ ayaktaydı ve içinde dedesinin kardeşi Christopher oturuyordu. Carter burayı sık sık ziyaret ediyor ve hemen hemen sadece Yılan İni hakkında konuşuyordu. İnsanlar, onun mağaranın dibindeki derin bir çatlaktan ve ötesindeki bilinmeyen iç mağaradan söz ettiğini anımsadılar ve dokuz yaşındayken bütün bir günü mağarada geçirdikten sonra çocukta görülen değişiklikler hakkında ileri geri yorumlar yaptılar. Bu olay, Ekim ayında meydana gelmiş ve bu tarihten sonra çocuk sanki gelecekteki olayları bilme konusunda tekinsiz bir hüner sergiler olmuştu.

Carter'ın ortadan kaybolduğu gece geç saatlere kadar yağmur yağmış ve hiç kimse arabasından itibaren ayak izlerini takip etmeyi başaramamıştı. Bol miktarda sızıntı olması nedeniyle Yılan İni'nin içi bir çamur deryasıydı. Sadece cahil köylüler yolun üst tarafındaki koca koca karaağaçların yakınlarında ve mendilin bulunduğu Yılan İni'nin yanındaki uğursuz yamaçta gördüklerini sandıkları izler hakkında gizli gizli konuştular. Randolph Carter'ın küçücük bir çocukken giydiği köşeli ökçeli ayakkabıların bıraktığı izleri andıran küçük küt izler hakkındaki Asıltıları kim ciddiye alırdı ki? Bu, ihtiyar Benijah Corey'in kendine has topuksuz ayakkabılarına ait izlerin küçük kütizlerle bir yerde buluştuğu yolundaki diğer Asıltı kadar çılgıncaydı. İhtiyar Benijah, Carterlar'ın yanında çalışan adamdı ve otuz yıl önce ölmüştü.

Bu söylentiler ve Carter'ın Parks'a ve daha başkalarına söylediği, tuhaf arabesklerle süslü bu gümüş anahtarın kayıp çocukluğunun kapılarını açmada kendine yardımcı olacağı yolundaki sözler, çok sayıda mistik araştırmacının, kayıp adamın gerçekte, zamanda geri giderek, küçük bir çocukken Yılan İni'nde bütün gün kaldığı kırk beş yıl önceki 1883 yılının o Ekim gününe geri dönmüş olduğunu ileri sürmesine neden oldu. Bu araştırmacıların savlarına göre, o gece Yılan İni'nden çıktığında Carter, bir

şekilde, 1928 yılına bir yolculuk yapıp geri dönmüştü; çünkü, bundan sonra, ileride olacakları bilmemiş miydi? Ama, 1928'den sonra olan şeylerle ilgili tek söz etmemişti.

Bir başka araştırmacı -Carter'la uzun süre, sık sık mektuplaşmış, Rhode Island, Providencelı, acayip tavırlı, yaşlıca biri-daha ayrıntılı bir kuram ileri sürmekte ve Carter'ın çocukluğuna dönmekle kalmayıp, çocukluğunun rengarenk düşleri arasında dilediğince dolaşabilmenin yolunu bulduğuna da inanmaktadır. Bu adam, tuhaf bir önseziyle, Carter'ın ortadan kayboluşuyla ilgili bir öykü yayımladı; bu öyküde kayıp kişinin şu anda, dikenli ve yüzgeçli Gnorri'nin eşi menendi bulunmayan labirentlerini inşa ettiği alacakaranlık denize bakan camdan uçurumların tepesindeki kuleleriyle ünlü Ilek-Vad kentinin opal tahtında hüküm sürmekte olduğunu ima ediyordu.

Carter'ın vasiyetinin -uzaktan kuzenleri olan-varisleri arasında pay edilmesi isteğine, Carter'ın bir başka zaman ve boyutta hâlâ yaşıyor olduğu ve bir gün pekâlâ geri dönebileceği gerekçesiyle en fazla karşı çıkan bu yaşlı adam, yani Ward Phillips idi. Carter'ın adli davalara düşkün kuzenlerinden biri, kendinden on yaş büyük, Chicagolu Ernest K. Aspinwall buna karşı çıkıyordu. Çekişme dört yıldır sürüyordu, ama şimdi paylaşma zamanı gelmişti ve New Orleans'taki bu büyük oda söz konusu anlaşmazlığın çözüme bağlandığı sahne olacaktı.

Burası Carter'ın edebi ve mali işlerini yürüten, gizemlerin ve Doğu antikitesinin seçkin araştırmacısı Creole[2], Etienne-Laurent de Marigny'nin eviydi. Carter, de Marigny ile, her ikisi de Fransız yabancılar Lejyonu'ndayken, savaş sırasında karşılaşmıştı ve benzer zevk ve görüşlere sahip olmaları nedeniyle aralarında hemen derin bir dostluk kurulmuştu. Beraber çıktıkları o unutulmaz izinde, engin bir bilgiye sahip Creole, Bostonlu istekli düşçüyü Fransa'nın güneyindeki Bayonne'a götürmüş ve milyarlarca yılın yükünü taşıyan kentin altına yuvalanmış zifiri karanlıklar içindeki kadim zamanlardan kalma yeraltı kemerlerinin korkunç sırlarını göstermişti; böylece dostlukları perçinlenmişti. Carter'ın vasiyeti, de Marigny'yi vasiyetin hükümlerini yerine getirecek kişi olarak belirliyordu ve şimdi hırslı alim miras meselesinin halledilmesi işine gönülsüz olarak başkanlık ediyordu. Bu, onun için hüzünlü bir işti, çünkü o da Rhode Islandlı gibi, Carter'ın ölmüş olduğuna inanmıyordu. Ama, mistiklerin

gördüğü düşlerin dünyanın acımasız akılcılığı karşısında ne ağırlığı olabilirdi ki?

Eski Fransız mahallesindeki bu tuhaf evdeki masanın etrafında, mirasta hak iddia eden kişiler oturuyordu. Carter'ın mirasçıların oturduğu düşünülen yerlerin gazetelerine toplantıyla ilgili alışıldık yasal ilanlar verilmişti; ama şu anda sadece dört kişi, dünyevi olmayan bir zamanı gösteren tabut biçimi saatin anormal tik taklarını ve iç avludaki çeşmenin, perdeyle yarı örtülmüş, kapı üzerindeki açık yelpaze şeklindeki pencerenin gerisinden duyulan sesini dinleyerek oturuyordu. Saatler ilerledikçe, bu dördünün yüzü, kayar gibi sessizce hareket eden ve gittikçe çekingenleşen yaşlı zencinin ilgilenmesini pek de gerektirmeyen, tepeleme yakıt doldurulmuş üç ayaklı mangallardan kıvrıla kıvrıla yükselen dumanların gerisinde kaldı.

Bu dört kişiden biri, ince, uzun, esmer tenli, yakışıklı, bıyıklı ve hâlâ genç Etienne de Marigny idi. Mirasçıları temsil eden Aspinwall beyaz saçlı, felçli suratlı, favorili ve iri yapılıydı. Providencelı gizemci Phillips zayıf, yaşlı, uzun burunlu, sinekkaydı tıraşlı ve çökük omuzluydu. Dördüncü şahsın yaşı belli olmuyordu; oldukça zayıftı ve çok biçimli hatlara sahip, olağanüstü kıpırtısız, sakallı, esmer tenli bir yüzü vardı, başına Brahman yukarı-kast türbanı bağlamıştı ve yüzünün çok gerisinde bir yerlerden bakıyormuş gibi görünen gece-karası, delici, neredeyse irissiz gözlere sahipti. Kendini, verecek önemli bilgileri olan, Benaresli Swami[3] Chandraputra olarak tanıtmıştı ve -onunla mektuplaşmış olan- de Marigny ile Phillips, onun mistik iddialarının hakiki olduğunu anlamakta gecikmemişlerdi. Ağzından güçlükle çıkıyormuş izlenimini veren sesi boşluktan geliyormuş gibiydi ve metalik bir nitelik taşıyordu; sanki İngilizce konuşmak onun için bir külfetti; bununla birlikte İngilizceyi, anadiliymişçesine, herhangi bir Anglosakson kadar akıcı ve düzgün konuşuyordu. Kılığı genel olarak Avrupalıydı, ama kendine bol gelen giysileri üzerinde iğreti duruyordu, öte yandan çalıyı andıran kara sakalı, Doğulu türbanı ve tek parmaklı büyük beyaz eldivenleri ona son derece egzotik ve garip bir hava veriyordu.

De Marigny, Carter'ın arabasında bulunan parşömeni parmağıyla göstererek konuşuyordu.

"Hayır, parşömenden bir şey anlayamadım. Bay Phillips de benim gibi pes etti. Albay Churchward onun Naacal dilinde olmadığını söylüyor ve

Paskalya Adası’ndaki savaş kulübünde bulunan hiyerogliflere de benzer bir yanı yok. Kutu üzerindeki oymalarsa Paskalya Adası’ndaki desenleri akla getiriyor. Bu parşömendeki harfleri en fazla benzettiğim şey -bütün harflerin nasıl çizgilerin altına doğru sarkma eğiliminde olduğuna dikkat eder misiniz?- zavallı Harley Warren’da bir zamanlar bulunan bir kitaptaki harfler oldu. Carter’la ben ziyaretine gittiğimiz sırada bu kitap Hindistan’dan geldi; o, bilmememizin daha iyi olacağını söyledi ve kitabın Dünya dışında bir yerden gelmiş olabileceğini ima ederek, bize bu kitap hakkında hiçbir zaman bir şey anlatmadı. Aralık ayında şu eski mezarlıktaki yeraltı kemerine indiğinde onu da beraberinde götürdü, ama bir daha ne o, ne de kitap yeryüzüne çıktı. Bir süre önce, şu anda aramızda bulunan dostumuz Swami Chandraputra’ya, aklımda kaldığı kadarıyla bu harfleri çizip, Carter’ın parşömeninin fotostatik bir kopyasıyla birlikte gönderdim. Dostumuz bazı kaynaklara baktıktan sonra bu konuyu aydınlatabileceğini umuyor.

Ama anahtara gelince -Carter bana bir fotoğrafını göstermişti- üzerindeki acayip arabeskler harf olmasa da, parşömenle aynı gelenekten ve kültürden geliyor gibiydiler. Carter, hiçbir zaman ayrıntılara girmemekle birlikte, sırrı çözmek üzere olduğundan söz edip duruyordu. Bir ara, bu konuda şairane bir tutum takındı. Dediğine göre, bu antik gümüş anahtarla uzay ve zamanın olağanüstü koridorlarında serbestçe dolaşmamızı engelleyen kapıları art arda açarak, müthiş dehasıyla, muazzam kubbeleri olan, sayısız minareli ve bin sütunlu Cennet Bahçesini inşa edip Kayalık Arabistan’ın kumları arasında saklayan Shaddad’dan beri hiç kimsenin aşmadığı Sınırlara ulaşacaktı. Açlıktan kadidi çıkmış dervişler -diye yazıyordu Carter-ve susuzluktan aklını oynatmış göçebeler geri döndüklerinde bu heybetli kapıdan ve kemerin kilittaşı üzerine oyulmuş el figüründen söz etmişlerdi, ama bu kapıdan hiç kimse geçip de yeniden aynı yoldan geri dönerek lal serpili kumlar üzerindeki ayak izlerinin ziyaretine tanıklık ettiğini söyleyememiştir. Carter, anahtarın, dev el oymasının boş yere tuttuğu şey için olduğunu tahmin ediyordu.

Carter’ın anahtar gibi parşömeni de neden yanında götürmediğini söyleyemiyoruz. Belki unuttu - belki, benzer harflerle yazılmış bir kitapla birlikte bir yeraltı kemerine girip de bir daha geri dönemeyen birini anımsayarak yanına almaya çekindi. Belki de, yapmak istediği şeyle hiç ilgisi yoktu.”

Marigny konuşmasına bir an için ara verdiğinde, yaşlı Bay Phillips haşin, tiz bir sesle konuşmaya başladı.

“Biz, Randolph Carter’ın gezintilerini ancak gördüğümüz düşlerden bilebiliriz. Düşlerimde ben bir çok tuhaf yerde bulundum ve Skai Nehrinin ötesindeki Ulthar hakkında birçok tuhaf ve önemli şey duydum. Parşömene gerek duyulmamış gibi görünüyor, çünkü Carter’ın yeniden çocukluğunun düş dünyasına girdiği ve şu anda Ilek-Vad’da kral olduğu besbelli.” Bay Aspinwall tükürükler saçarak çabuk çabuk ve anlaşılmaz bir şekilde konuşurken suratı sanki daha bir çarpılmış gibiydi: “Bu bunağı kimse susturmayacak mı? Bu sabah bu boş lakırdılardan gına geldi. Sorun, mal paylaşımı sorunu ve artık bunu halletmenin zamanı geldi de geçiyor.”

Swami Chandraputra, tuhaf bir şekilde yabancı sesiyle ilk defa konuştu.

“Baylar, bu mesele sizin düşündüğünüzden çok daha derin. Bay Aspinwall düşleri ciddiye almamakla iyi yapmıyor. Bay Phillips, belki yeterince düş görmediğinden olacak, meseleyi eksik kavramış. Ben, kendim çok fazla düş gördüm. Biz, Hindistan’da tıpkı bütün Carterlar gibi hep düş görürüz. Siz, Bay Aspinwall, siz anne tarafından kuzen olduğunuz için, doğal olarak bir Carter değilsiniz. Benim kendi düşlerim ve bazı başka bilgi kaynakları, sizin hâlâ kuşkulu bulacağınız birçok şey öğretti. Söz gelimi, Randolph Carter, okuyamadığı şu parşömeni unuttu - ama, onu yanına almayı unutmasaydı kendisi için daha iyi olurdu. Gördüğünüz gibi, Carter dört yıl önce Ekimin yedisinde gün batarken elinde gümüş anahtarla arabasından ayrıldıktan sonra başına ne geldiğini gerçekten öğrenmiş durumdayım.”

Aspinwall abartılı bir şekilde alayla dudak büktü, ama diğerleri artan bir ilgiyle kulak kabarttılar. Üç ayaklı mangallardan çıkan dumanların yoğunluğu arttı ve tabut biçimi saatin çılgın tik takları sanki uzayın derinlikleriden gönderilen yabancı ve çözülemez bir telgrafın nokta ve çizgileri halini aldı. Hindu, gözleri yarı kapalı arkasına yaslandı ve garip bir şekilde ağzından güçlükle dökülen düzgün İngilizcesiyle konuşmasını sürdürürken, Randolph Carter’ın başına gelenler dinleyicilerinin gözlerinin önünden bir film şeridi gibi geçmeye başladı.

II

Arkham’ın arkasındaki tepeler-yaşlı büyücü Edmund Carter’ın belki yıldızlardan indirdiği, belki de 1692’de Salem’den kaçtığında aşağı dünyanın derinliklerinden çıkardığı- tuhaf bir büyüyle doludur. Randolph Carter bu dağlara döndüğünde, birkaç cüretkar, hor görülen ve yabancı-ruhlu insanın Dünya ile mutlak dışarı arasındaki dev duvarlarda açtığı kapılardan birine yakın olduğunu bildi. Kararmış ve inanılmaz derecede eski gümüş anahtarın üzerindeki arabesklerden aylar önce okuduğu mesajın gereklerini yılın bu gününde, burada başarıyla yerine getirebileceğini hissetti. Şimdi, onun nasıl çevrilmesi gerektiğini, batan güneşe karşı nasıl havaya kaldırılacağını ve dokuzuncu ve son çevrilişinde boşluğa hangi törensel sözlerin okunacağını çok iyi biliyordu. Karanlık kutba bu kadar yakın bir noktada ve bunun gibi düş gücüyle yaratılmış bir kapıda, anahtar, temel işlevlerini mutlaka yerine getirecekti. Bu gece, yasını tutmaktan asla vazgeçmediği kayıp çocukluğunda dinleneceği kesindi.

Cebinde anahtarla arabasından indi ve dolana dolana giden yolların, asmaların sarıldığı taş duvarların, kara ormanlık arazinin, yanın yumru ağaçlı, bakımsız bahçelerin, pencereleri açık, terk edilmiş çiftlik evlerinin ve adsız kalıntıların koyu gölgeler içindeki kasvetli, tekinsiz merkezine doğru yürüdü. Güneşin battığı saatte, uzaklardaki Kingsport kuleleri kıpkızıl bir parıltıyla yanarken, anahtarı çıkararak gerekli çevirmeleri yapıp, gerekli sözleri söyledi. Bu ayinin ne kadar çabuk etkisini gösterdiğini ancak daha sonra kavrayabildi.

Sonra karanlık koyulaşırken, geçmişten bir ses duydu: Büyük amcasının parayla tuttuğu ihtiyar Benijah Corey. Benijah otuz yıl önce ölmemiş miydi? *Ne zamandan* otuz yıl önce? Şimdi hangi yıldı? Benijah’ın bu 7 Ekim 1883 günü ona sesleniyor olması niçin tuhaftı? Martha Halasının izin verdiğinden daha fazla geç kalmamış mıydı? İki ay önce dokuz yaşına bastığında babasının armağan ettiği küçük dürbünün bulunması gereken gömlek cebindeki bu anahtar da neyin nesiydi? Onu, evde, tavan arasında mı bulmuştu? Bununla, tepedeki Yılan İni’nin gerisindeki iç mağaranın sivri uçlu kayaları arasında keskin gözlerinin seçtiği gizemli pilonu açmayacak mıydı? Burası, yaşlı büyücü Edmund Carter’la her zaman bağlantısı kurduğu yerdi. İnsanlar oraya gitmezdi ve ondan başka kimse ne pilonlu karanlık iç odayı fark etmiş ne de bitki köklerinin tıkadığı yarıktan sürünerek oraya geçmişti. Hangi eller bu sert kayayı pil ona benzeterek oymuştu? Yaşlı büyücü Edmund’un eli mi, yoksa büyüyle çağırdığı ve komutlar verdiği *başkalarının* eli mi?

O akşam küçük Randolph, akşam yemeğini, çiftlikteki balıksırtı damlı eski evde, Chris Amca ve Martha Hala'yla yedi.

Ertesi sabah Carter, erkenden kalkıp dışarı çıktı ve yamru yumru dallı elma bahçesinden geçerek Yılan İni'nin karanlık ve ürkütücü ağzının, aşırı büyük acayip meşeler arasında pusuda beklediği yukarı ormanlık araziye doğru çıktı. Adını koyamadığı bir beklenti içindeydi ve tuhaf gümüş anahtarın yerinde durup durmadığını anlamak için gömleğinin cebini yoklarken mendilini düşürdüğünü fark etmedi bile. Oturma odasından aldığı kibritlerle yolunu aydınlatarak sinirleri kopacak gibi gerilmiş ama aşırı bir kendine güvenle, sürünerek karanlık delikten içeri süzüldü. Bir an sonra, mağaranın ilerisindeki köklerle tıkanmış yarıktan sürünerek geçip, en ilerisindeki kaya bilinçle kocaman bir pilon şekline sokulmuş olan, kimselerin bilmediği geniş iç mağaraya ulaştı. Sular damlayan bu rutubetli duvarın önünde kibritleri birbiri ardına yakarak korkuyla karışık bir saygıyla sessizce dikildi. Hayal edilen kemerin kilittaşı üzerindeki şu kayalık tümsek gerçekten el biçiminde miydi? Sonra, gümüş anahtarı çıkardı ve nereden öğrendiğini açıkça anımsayamadığı hareketleri yapıp, sözleri söyledi. Unutulan bir şey var mıydı? Sadece, düşlerinin özgür ülkelerine ve bütün boyutların mutlak olarak çözüldüğü uçurumlara girmesini engeleleyen sınırları aşmak istediğini biliyordu.

III

Bundan sonra olanları dile getirmeye kelimeler yetmez. Uyanıklık dünyasında yeri olmayan, ancak en fantastik düşlerimizi dolduran, elle tutulur sebep-sonuç ilkelerine göre işleyen mantığımızın dar, katı ve nesnel dünyasına dönünceye kadar sorun olarak kabul edilen paradokslar, çelişkiler ve anormalliklerle doluydu olup bitenler. Hindu öyküsüne devam ederken, çocukça bir havayla ileri geri konuşan, saçmalayan -yılların ötesinde kalmış çocukluğuna geri dönmüş- biri gibi görünmek istemiyor ama bu etkiyi yaratmakta zorlanıyordu. Bay Aspinwall, bıkkınlıkla suratını asmıştı ve gerçekte artık dinlemiyordu.

Bu karanlık, tekinsiz mağara içindeki mağarada Randolph Carter'ın gümüş anahtarla yaptığı tören etkisini göstermekte gecikmedi. Yapılan ilk el hareketi ve söylenen ilk sözle havada tuhaf, korku verici bir değişimin kokusu -zamanda ve uzamda süresi ve büyüklüğü konusunda hiçbir bilgiye

sahip olmadığımız hesaba kitaba gelmez bir karışıklık ve karmaşa oluştuğu hissi- kendini belli etti. Zaman ve mekan gibi şeyler, fark edilmez bir şekilde, anlamını yitirdiler. Önceki gün Randolph Carter bir mucizeyle uzun yılların üzerinden atlamıştı. Şimdi artık, çocuk olmakla yetişkin biri olmak arasında bir fark kalmamıştı. Şimdi, zihninde yeryüzüyle ilgili sahneler ve kazanımlarla tüm bağını koparmış birtakım imgeler taşıyan Randolph Carter diye bir varlık vardı sadece. Daha biraz önce, kocaman bir kemeri ve dev bir el oyulmuş uzak duvarı belli belirsiz akla getiren bir iç mağara vardı. Şimdiyse, ne mağara vardı, ne de duvar. Sadece beyinden geçenler kadar görsel olmayan izlenimlerin akışı vardı, bunların ortasında Randolph Carter adlı varlık zihninin etrafında döndüğü şeyleri seziyor ya da kaydediyordu, ama bu algılara nasıl ulaştığının bilincine tam olarak varamıyordu.

Tören bittiğinde, Carter, Dünyalı hiçbir coğrafyacının söyleyemeyeceği bir yerde ve tarihin belirleyemeyeceği bir çağda olduğunu biliyordu; çünkü olup bitenler hiç de onun aşina olmadığı şeyler değildi. Bunun ipuçları gizemli Pnakotic elyazmalarında vardı ve deli Arap Abdul Alhazred'in yasak *Necrono*micon'undaki bir bölümün tamamı, gümüş anahtar üzerine kazınmış şifreyi çözdüğünde önem kazanmıştı. Bir kapı açılmıştı -ama elbette ki Nihai kapı değil, sadece Dünya'dan ve zamandan, Dünya'nın zamanın dışındaki uzantısına açılan kapı; sonra Nihai kapıdan geçilerek, bütün dünyaların, bütün evrenlerin ve tüm maddenin dışındaki korkunç ve tehlikeli Son Boşluk'a ulaşılıyordu.

Bir Rehber, hem de en korkuncundan bir rehber olacaktı; milyonlarca yıl önce, daha insanoğlunun akla hayale gelmediği ve çoktan unutulmuş hayallerin tüten bir gezegende, -son kalıntıları arasında ilk memelilerin oynadığı- tuhaf kentleri inşa ettiği çağlarda Yeryüzü'nde varolmuş bir Rehber. Carter, iğrenç *Necronomicon'un* bu Rehberle ilgili belli belirsiz ve rahatsız edici imalarını anımsadı. Şöyle yazıyordu, deli Arap:

"Öte Yan'a biran için göz atma ve O'NU rehber olarak kabul etme cesaretini gösterenler, O'NUNIA ilişkiye girmekten kaçınmakla daha akıllı davranmış olurlardı; çünkü, Thoth'un Kitabı'nda biran için görmenin ne kadar pahalıya patlayacağı yazılıdır. Öte yana geçenler, bir daha geri dönemezler, çünkü bizim dünyamızdan çok çok büyük bir dünyada karanlığın hayaletleri onları yakalar ve esir eder. Geceleyin ayaklarını sürüyerek dolayan **Şey,** ***Eski İşarete meydan okuyan kötülük,***

her mezarın sahip olduğu bilinen gizli kapısında nöbet bekleyen Sürü ve mezarların sakinlerinden hasıl olan garabet- tüm bu Karanlık şeyler, Giay'i koruyan O'NUN, Gözüpek insanlara bütün dünyaların ötesindeki adlandırılmaz canavarların Uçurumuna giden yolda rehberlik edecek olan O'NUN yanında hiç kalır. Çünkü, o fakihin ÖMRÜ UZATILMIŞ OLAN şeklinde tanımladığı En Eski, yani 'UMRAT-TAWIL'dir"

Belleği ve hayal gücü, kaynayan kaosun ortasında sınırları kesin olmayan bulanık yarı resimler oluşturuyor, ama Carter bunların anı ve hayalden ibaret olduğunu biliyordu. Yine de, bu şeyleri bilincinde tesadüfün değil, etrafını saran ve kendini Carter'ın kavrayabileceği sembollere dönüştürmeye çabalayan dile gelmez büyük ve boyutsuz bir gerçekliğin biçimlendirdiğini hissediyordu. Çünkü, Dünya'daki hiçbir zihin, bildiğimiz zaman ve boyutların dışındaki meyilli uçurumu dokuyan hayalin uzantılarını kavrayamaz.

Gözlerinin önünde, Dünya'nın çoktan unutulmuş geçmişiyle bir şekilde bağdaştırdığı hayallerin ve sahnelerin bulanık bir geçit töreni yapılmaktaydı. Çok iri ve korkunç canlılar, hiçbir aklı başında düşte asla yer almamış, inanılmaz bir bitki örtüsü, uçurumlar, dağlar ve insan işi olmayan taş yapılardan fantastik bir manzarada sakınımla hareket ediyorlardı. Denizaltında, İçinde yaşayan sakinleriyle kentler ve büyük çöllerde kürelerin, silindirlerin ve adsız kanatlı varlıkların uzaya atıldığı veya uzayın dışına fırladığı kuleler vardı. Carter, tüm bu hayalleri, birbiriyle ve kendisiyle belirli, sabit bir ilişkisi olmasa da, algıladı. Kendinin de, fırıl fırıl dönen imgeleminin esinlediği hızla değişen biçim ve konum dışında, kararlı bir biçimi ya da konumu yoktu.

Kadırgaların, Oukranos Nehri'ne, Thran'ın altın yaldızlı ince kulelerinden öteye yelken açtığı; fil kervanlarının, ötesinde unutulmuş sarayların ve damarlı fildişi sütunların ay ışığı altında bütün ihtişamıyla, el değmemiş bir durumda beklediği Kled'in hoş kokulu balta girmemiş ormanlarında dolaştığı çocukluk düşlerinin büyülü bölgelerini bulmayı istemişti. Şimdi daha muhteşem görüntülerden sarhoş olmuş bir halde, ne aradığını tam olarak bilemiyordu. Zihninde son derece cüretkar düşünceler doğuyor; o çok korkulan Rehber'in karşısına gözünü kırpmadan çıkabileceğini ve ondan anormal, korkunç şeyler isteyeceğini biliyordu.

Birden, izlenimler geçidi belli belirsiz bir istikrara kavuşur gibi oldu. Yabancı ve anlaşılmaz bir tasarımla işlenmiş, bilinmeyen, ters bir geometrinin kurallarına göre şekillendirilmiş çok kocaman kaya kütleleri vardı. Işık, rengi kestirilemeyen bir gök yüzünden şaşırtıcı ve birbirine zıt yönlerde geliyor ve dev hiyerogliflerle süslü, çoğunlukla altıgen kaidelerin üzerine monte edilmiş, ne olduğu anlaşılmayan örtülü şekiller üzerinde adeta bilinçle geziniyordu.

Bulutumsu zeminde kayıyor ya da yüzüyor gibi görünen kaidesiz bir başka şekil daha vardı. Dış hatları sürekli olarak aynı kalmıyor, bir insan biçimine uzaktan paralellikler göstererek değişiyordu. Kaidelerin üzerindeki diğer şekiller gibi bu şekil de rengi belli olmayan bir kumaşla sıkı sıkıya örtülüydü ve Carter, şeklin arasından bakacağı hiçbir göz deliği göremedi. Muhtemelen bakması gerekmiyordu; çünkü, sadece fiziksel bir organizma ve yeteneklere sahip sınıfların çok uzağında varlıklar sınıfından olmalıydı.

Çok geçmeden Carter, bunun böyle olduğunu anladı, çünkü Şekil, ses ya da dil kullanmadan zihninin içinde konuşmuştu. Ve telaffuz ettiği ismin korkulan, korkunç bir isim olmasına karşın Carter, korku içinde geri çekilmedi. Hatta tam tersine, aynı şekilde sesini ve dilini kullanmadan cesaretle karşılık verdi ve iğrenç *Necronomicon'dan* öğrendiği saygı hareketlerini yaptı. Çünkü bu şekil, Lomar'ın denizden yükselmesinden ve Ateş Sisi Çocukları'nın, insanoğluna Eski Bilimi öğretmek üzere Yeryüzüne gelmesinden bu yana bütün dünyanın korktuğu şeyden aşağı kalır bir şey değildi. Bu şekil elbette ki, korkulan Rehber, Kapı'nın Koruyucusu, fakihin ÖMRÜ UZATILMIŞ OLAN şeklinde tanımladığı 'UMR AT-TAWIL, yani en eski idi.

Rehber her şeyi bildiği gibi, düşlerin ve esrarların peşindeki bu adamın, Carter'ın, neyin peşinde olduğunu, buraya nasıl geldiğini ve şu anda önünde korkmadan durduğunu biliyordu. Rehberden etrafa yayılanlarda dehşet ve kötülük yoktu ve bir an için Carter, deli Arab'ın korkunç iğrenç anıştırmalarının hasetten ve şu anda yapılacak olan şey karşısında duyulan şaşkınlıktan dolayı mı olduğunu düşündü. Ya da belki de, Rehber dehşet ve kötülüğünü, ondan korkanlara saklıyordu. Dalgalar yayılmaya devam ederken Carter, sonunda onları sözcük olarak algılamaya başladı.

"Ben," dedi Rehber, "elbette ki, senin bildiğin En Eski'yim. Biz -Eskiler ve ben- seni bekliyorduk. Çok gecikmiş de olsan hoş geldin. Senin

anahtarın var ve İlk Kapıyı açtın. Şimdi Son Kapı seni bekliyor. Korkuyorsan, daha ileriye gitmek zorunda değilsin. Hiç zarar görmeden, geldiğin yoldan geri dönebilirsin. Ama ilerlemeyi seçersen... ”

Bu duraklamada uğursuz bir şeyler vardı, ama dalgalar dostça yayılmaya devam etti. Carter bir an için olsun duraksamadı, yakıcı bir merakın pençesinde kıvranıyordu.

“İlerleyeceğim,” diye beyin dalgalarıyla yanıtladı, “ve senin Rehberim olmanı kabul ediyorum.”

Bunun üzerine Rehber, giysisinin bazı hareketleriyle bir kolun ya da benzer bir uzvun kaldırıldığını düşündüren hareketler yaptı. Bunu ikinci bir işaret izledi ve Carter çok iyi öğrendiği eski zaman bilimlerinden, nihayet Son kapıya iyice yaklaşmış olduğunu anladı. Işık şimdi açıklanamaz bir renge bürünmüş, neredeyse altıgen kaideler üzerindeki şekiller daha anlaşılır bir hal almıştı. Daha dik oturduklarından dış hatları insanı daha fazla andırır olmuştu, ama Carter onların insan olmadığını biliyordu. Örtülü başlarının üzerinde, adı çoktan unutulmuş bir yontucunun Tataristan’daki yüksek, haşin bir dağın derin uçurumları kıyısında yonttuğu bazı adsız heykellerin başlarındaki taçları tuhaf bir şekilde akla getiren, rengi belli olmayan bir tür yüksek taçlar bulunduğu görülürken, Carter, bazı sargı kıvrımlarının altında, oymalarla süslü başları acayip ve arkaik bir sırrı barındıran uzun saltanat asaları bulunduğunu anladı.

Carter, onların ne olduklarını, nereden geldiklerini ve Kime hizmet ettiklerini de hizmetlerinin bedelini de tahmin ediyordu. Ama, yine de hoşnuttu, çünkü bir tek büyük serüvende hepsini öğrenecekti. Lanet, diye düşündü, körlükleri yüzünden tek gözle bile olsa görebilen herkesi mahkûm edenlerin ortaya attıkları bir sözcükten başka neydi ki. Kötü *niyetli* Eskiler hakkında, sanki ebedi düşlerinden bir an için uyanıp da insanoğlunun üzerine gazap yağdıracaklarmış gibi saçma sapan sözler edenlerin kibrinin büyüklüğüne şaştı. Sanki bir mamut bir solucandan çılgınca öç almaya kalkışırmış gibi, diye düşündü. Şimdi altıgen kaidelerin üzerinde bulunanlar tuhaf bir şekilde oymalarla süslenmiş saltanat asalarını sallayarak onu selamlıyor ve Carter’ın anladığı mesajlar yayıyorlardı:

“Seni selamlıyoruz, En Eski ve gösterdiğin büyük cesaretle bizlerden biri olan seni, Randolph Carter.”

Carter, o zaman kaidelerden birinin boş olduğunu gördü ve En Eski’nin bir hareketinden oranın kendine ayrılmış olduğunu anladı. Diğerlerinden

daha yüksek ve onların oluşturduğu yarım çember, elips, parabol ya da hiperbol olmayan tuhaf kavisli hattın ortasında bir kaide daha gördü. Bunun, Rehber'in kendi tahtı olduğunu tahmin etti. Carter ilerleyip, anlaşılmaz bir şekilde yükselerek yerini alırken Rehber'in de yerini almış olduğunu gördü.

Çok net olmasa da, yavaş yavaş ortaya çıktı ki, En Eski elinde bir şey tutuyordu - örtülerin altındaki arkadaşlarının görmesi için ya da onların gördüğü bir şeye yanıt olarak elbisesinin öteye savrulmuş kıvrımlarının altında sıkı sıkıya tuttuğu bir şey. Bu, yanardöner bir metalden kocaman bir küre ya da görünüşte bir küreydi ve Rehber küreyi ileri doğru uzattığı zaman, dünyadakilere hiç benzemeyen bir ritimle zaman zaman yükselip alçalan hafif bir müzik sesi ortalığa yayılmaya başladı. Bu ses, bir şarkıyı, daha doğrusu insan imgeleminin bir şarkı olarak yorumlayacağı bir ezgiyi akla getiriyordu. O sırada sözde küre ışımaya başladı ve ne idüğü belirsiz renklerin bir nabız gibi atan soğuk ışığıyla parıldarken, Carter, renk titreşimlerinin şarkının yabancı ritmine uyduğunu gördü. O zaman, kaidelerin üzerindeki taçlı, saltanat asalı şekiller, örtülü başlarının etrafında -sözde küreden yayılan ışıklara benzer- hiçbir sınıfa sokulamayacak türden ışık bulutları oynaşırken, yine aynı açıklanamaz ritimle hafif, tuhaf bir salınım tutturdular.

Hindu, öyküsünün burasında susup çılgın tik takları dünyada bilinen hiçbir ritme uymayan dört gösterge kollu, kadranı hiyeroglifi, tabut biçimi saate anlamlı bir şekilde baktı.

"Bay de Marigny," dedi Hindu, bilge ev sahibine ansızın, "altıgen kaidelerin üzerindeki şarkı söyleyip başlarını sallayan bu kukuletalı şekillerin yabancı ritmini özellikle size anlatmaya gerek yok. Siz Dış Uzantılardan hoş bir armağan almış -Amerika'daki- tek insansınız: Şu saat- Sanırım zavallı HarleyWarren'ın sana sık sık sözünü ettiği, çağlarca eski Leng'in gizli mirası Yian-Ho'ya gitmiş ve o korkunç, yasak kentten bazı şeyler getirmiş tek canlı olduğunu söyleyen kâhin Yogi tarafından gönderilmiş olmalı. Onun incelikli özelliklerinden ne kadarını bildiğinizi doğrusu merak ediyorum. Düşlerim ve okuduklarım doğruysa, İlk Kapı'yı çok iyi bilenler tarafından yapılmış olmalı. Neyse, biz öykümüze dönelim."

Sonunda, diye devam etti Swami, sallanmalar ve şarkıyı andıran sesler sustu, artık aşağı sarkmakta olan hareketsiz başların etrafındaki hafifçe

parlayan aylalar sönerken örtülü şekiller tuhaf bir şekilde kaideleri üzerine yığıldılar. Ama, sözde küre şiddeti azalıp çoğalan açıklanamaz bir ışıkla parıldamaya devam etti. Carter, Eskiler'in, onları ilk gördüğü zamanki gibi, yeniden uykuya dalmış olduğunu hissetti ve gelişiyle ne tür kozmik düşler görmelerine yol açtığını merak etti. Yavaş yavaş, bu tuhaf şarkılı ayinin bilgi verme amaçlı olduğunu ve pasaportu gümüş anahtar olan Son Kapı'yı düşleri açsın diye En Eski'nin Arkadaşlarını şarkılarla yeni ve tuhaf bir tür uykuya daldırdığını anladı. Carter, Eskiler'in, daldıkları derin uykuda, mutlak uzaklığın dipsiz büyüklüğünü düşünmekte olduklarını ve mevcudiyetinin gerektirdiği şeyi başaracaklarını biliyordu.

Rehber bu uykuyu paylaşmadı, ama daha ince ve sessiz bir yoldan onlara bilgi aktarmaya devam eder göründü. Rehber'in, Arkadaşlarının düşlerinde görmelerini istediği şeylerin imgelerini ektiği besbelliydi ve Carter, Eskiler'den her biri emredilen düşünceyi hayal ederken, bir görüntünün çekirdeğinin kendi dünyevi gözlerinde doğacağını biliyordu. Tüm bu Şekillerin hepsinin düşleri Tek ve Aynı olduğunda bu görüntü oluşacak ve gereksindiği her şey yoğunlaşma yoluyla ete kemiğe bürünecekti. Böyle şeylere Yeryüzünde tanık olmuştu -bir grup uzmanın aynı amaca yönelmiş arzusunun bir düşünceyi somut bir nesneye dönüştürdüğü Hindistan'da ve çok az insanın hakkında konuşmayı göze alabildiği eski Atlaanât'ta.

Carter, Son Kapı'nın nasıl bir şey olduğundan ve nasıl geçileceğinden emin olamıyor, gergin bir beklentinin pençesinde kıvranıyordu. Bir tür bedene sahip olduğunun ve meşum gümüş anahtarı elinde tuttuğunun bilincindeydi. Tam karşısındaki yüksek taş kütleler bir duvar kadar düzgündü ve Carter'ın bakışları karşı konulamaz bir tarzda bu kütlenin ortasına doğru çekiliyordu. Ve sonra birden En Eski'nin zihin dalgalarının artık yayılmadığını hissetti.

İlk defa olarak Carter mutlak sessizliğin hem fiziksel hem ruhsal bakımdan ne kadar korkunç bir şey olduğunu kavradı. İlk anlarda, dünyanın boyutsal uzantılarının gizemli bir şekilde zayıflayıp güçlenmesinden başka bir şey olmayan bazı zayıf, zor hissedilir titreşimler vardı, ama şimdi uçurumun sessizliği her şeyin üzerine çullanmıştı. Bedenini belli belirsiz sezinlemesine karşın, duyulur bir şekilde soluk alıp vermiyordu ve 'Umr at-Tawil'in sözde küresi kıpırtısız ve titreşimsiz parıldıyordu. Şekillerinin başlarının etrafında oynaşanlardan daha parlak bir ışık bulutu, korkunç Rehber'in örtülerin altındaki başının etrafında donmuşçasına parlıyordu.

Carter’ı uyku bastı ve yönünü kaybetmişlik duygusu içine yuvarlandı. Garip ışıklar, altıgenimsi kaidelerinde oturan Eskiler’in etrafında kopkoyu karanlıklara dönüşürken, akıl almaz uzaklıklara has bir hava doğdu. Sonra, ılık, hoş kokuların dalga dalga yüzüne çarptığı dipsiz derinliklere doğru yavaş yavaş sürüklendiğini hissetti. Sanki yakıcı, gül rengi bir denizde, dalgaları alev alev yanan bir sahile çarpıp köpüklenen ilaçlı şaraptan bir denizde yüzüyordu. Kabaran dalgaları uzak sahilleri döven bu engin denizi yarım yamalak gördüğünde büyük bir korkunun pençeleri arasına düştü. Ama sessizlik kırılmıştı - dalgalar fiziksel olmayan bir ses ve kolay anlaşılmayan sözcüklerden bir dille onunla konuşuyordu.

“Hakikat insanı, iyinin ve kötünün ötesindedir,” dedi, ses olmayan bir ses, *“Hakikat insanı, Her Şey Birdir’e ulaşmıştır. Hakikat İnsanı, Yanılsamanın Tek Gerçek olduğunu ve Özdeğin Büyük bir Sahtekar olduğunu öğrenmiştir.”*

Ve şimdi, bakışlarının karşı konulamaz bir şekilde çekildiği bu kaya yüzeyinde, çok uzaklarda kalmış olan üç boyutlu Yeryüzünün gerçek olmayan yüzeyinde bulunan mağara içindeki mağarada, çok uzun bir süre önce kısacık bir an için gördüğüne hiç benzemeyen bir kemer belirmişti. Carter, İç Kapı’yı açmış olan harekete çok benzeyen öğrenilmemiş, içgüdüsel bir hareketle gümüş anahtarı kullanmakta olduğunu kavradı. Yanaklarını yalayan bu gül-sarhoşu denizin, kendi büyüsünün ve Eskiler’in bu büyüye yardım eden düşünce girdabının önünde açılıp yol veren sert ve parlak kaya kütlesinden başka bir şey olmadığını anladı. Hâlâ içgüdünün ve körlemesine kararlılığın yol göstericiliğinde ileriye, Son Kapı’dan içerilere doğru yüzmeye devam etti.

IV

Randolph Carter’ın dev kaya kütlesi içinde ilerlemesi, yıldızlar arası sonsuz boşlukta baş döndüren bir düşüşe benziyordu. Çok uzaktan, fevkalade büyük, inanılmaz tatlılıkta dalgaları hissetti ve sonra kocaman kanatların çarpma sesini ve Yeryüzünde, hatta Güneş sisteminde bilinmeyen cıvıltı ve mırıltılara benzeyen sesler duydu. Arkaya bir göz attığında, bir tek değil birçok kapı gördü; bazılarında, sonradan anımsamamaya çalıştığı bazı Şekiller yaygara koparıyorlardı.

Ve sonra, ansızın Şekiller'in verebileceğinden daha büyük -kendisiyle bağlantılı olduğu için, önünden kaçamayacağı- bir korku duydu. Daha İlk Kapı, dengesini alt üst etmiş, bedeninin varlığından ve etrafındaki puslar içindeki nesnelerle olan ilişkilerden kuşku duymasına yol açmıştı, ama ondaki teklik duygusunu parçalamamıştı. Hâlâ Randolph Carter ve kaynaşan boyutlar içinde sabit bir noktaydı. Ama şimdi Son Kapı'nın ötesinde, yiyip bitiren bir korkuyla tek bir kişi değil birçok kişi olduğunu kavradı.

Aynı anda birçok yerdeydi. Yeryüzünde, 7 Ekim 1883 günü Randolph Carter adlı küçük bir çocuk,Yılan İni'ni akşamın sessizliği içinde terk ediyor, kayalık yamaçtan aşağı koşuyor, dalları yamru yumru meyve bahçesinin içinden geçerek Arkham'ın arkasındaki tepelerde bulunan Christopher Amcasının evine yollanıyordu; yine, Dünya takvimine göre nasılsa 1928 yılı olan aynı anda, Randolph Carter'dan başka biri olmayan belli belirsiz bir gölge, Yeryüzünün boyutlar ötesindeki uzantısında Eskiler'in arasında bir kaidede oturuyordu. Burada, Son Kapı'nın ötesindeki bilinmeyen ve şekilsiz kozmik uçurumda da bir üçüncü Randolph Carter vardı. Ve başka bir yerde, sonsuz çokluğu ve muazzam çeşitliliği onu deliliğin eşiğine getiren bir manzaralar karmaşası içinde, Son Kapı'nın ötesindeki yerel görüntünün olduğu kadar bizzat kendinin de olduğunu bildiği varlıkların sınırsız karmaşası bulunuyordu.

Yerküre tarihinin bilinen ve kuşkulanılan bütün evrelerine ve maddi varoluşun bilgiyi, kuşkuyu ve güvenilirliği aşan en uzak çağlarına ilişkin tüm dekorlarda Carterlar vardı; aynı anda insan ve insan-olmayan, omurgalı ve omurgasız, bilinçli ve bilinçsiz, hayvan ve bitki biçiminde Carterlar. Ve dahası, dünyevi yaşamla ortak hiçbir yanı olmayan, ama başka gezegenler, sistemler, galaksiler ve kozmik sistemlerin arka planında taşkınca hareket eden Carterlar vardı; ebedi yaşamın sporları dünyadan dünyaya, evrenden evrene damlıyordu ve yine de hepsi aynı derecede kendisiydi. Bir an için gözüne çarpan şeylerden bazıları -zayıf ve canlı, anlık ve sürekli- ilk düş görmeye başladığı çok eskiden içinde bulunduğu düşleri anımsatıyordu, birkaçıysa, dünyevi hiçbir mantığın açıklayamayacağı akıldan çıkmayacak türde, büyüleyici ve dehşet verici bir şeylere benziyordu.

Bu gerçekle yüzyüze kalan Randolph Carter, büyük bir korkunun -batmakta olan bir ayın zayıf ışığında eski ve iğrenç bir mezarlığa iki kişi

girip de tek başına çıktığı o iğrenç gecenin en nazik anında duyduğu korkudan bile büyük bir korkunun-pençesinde dönenip durdu. *Kimliğini* yitirmekten doğan umutsuzlukla hiçbir ölüm, hiçbir felaket, hiçbir ıstırap boy ölçüşemez. Hiçlikle bütünleşmek huzurlu bir unutuştur; oysa ki, varoluşunun bilincinde olup da artık diğer varlıklardan değişik, belirli bir varlık olmadığını bilmek -artık bir *ben* olmamak- bu, adsız ıstırap ve dehşetin doruğudur.

Geçmişte Bostonlu bir Randolph Carter'ın var olduğunu biliyordu, ama onun Son Kapı'nın ötesindeki varlığın bir parçası mı, yoksa bir sureti mi olduğundan emin olamıyordu. Kendi *benliği* ortadan kalkmıştı ve yine de o - bireysel varoluşun bu mutlak yokluğu karşısında, o denilebilecek bir şey varsa eğer- anlaşılmaz bir şekilde bir yığın *ben* olduğunun bilincindeydi. Bedeni sanki birdenbire Hint tapınaklarındaki o çok-kollu, çok-başlı heykellere dönüşmüştü ve o şimdi şaşkınlık içerisinde bunlardan hangisinin orijinal, hangilerinin sonradan ilave edilmiş olduğunu anlamaya çalışıyor gibiydi - tabii eğer (ne canavarca bir düşünce), diğer ete kemiğe bürünmelerden farklı bir orijinal *var idiyse.*

Sonra, Carter'ın kapı-ötesi parçası, perişan eden bu düşünceler içinde, dehşetin başucu olarak görülen yerden, olanca hızıyla çok daha derinlerdeki, dehşetin insanı çekip içine alan karanlık çukuruna atıldı. Bu sefer büyük ölçüde dışsal bir güçtü - aynı anda kendini karşılayan, sarmalayan, saptıran ve ilaveten o yöredeki varlığına kendi kendinin bir parçası ve tüm zamanlarda, tüm uzaylara bitişik görünen bir kişilik gücü. Hiçbir görsel imge yoktu, yine de, varlık duygusuyla yöresellik, özdeşlik ve sonsuzluğun o korkunç birlikteliği kavramı hiçbir Carter- parçasının bugüne kadar var olabileceğini düşünemeyeceği ölçüde felç edici bir dehşete düşmesine yol açıyordu.

Bu müthiş büyük şaşkınlık içerisine, kısmen-Carter, parçalanmış kişiliğinden kaynaklanan dehşeti unuttu. Bu, sınırsız varlıkla ben'in Tümün-Bir, Birin-Tüm olması haliydi - sadece uzay-zaman sürekliliğine ilişkin değil, varoluşun hayali ve matematiği aşan, sınırsız, nihai ve mutlak alanının özüne hayat veren şeye ilişkin bir durumdu. Belki de, Dünya'daki bazı gizli mezheplerin gizliden gizliye *Yog-Sothoth* olarak adlandırdığı, daha birçok adı olan bir tanrıydı; Yuggoth kabuklularının Öteki olarak tapındığı, helezoni bulutsuların hayalperest beyinlerinin tercüme edilemez bir işaret olarak algıladığı şeydi -yine

de, Carter-suret tüm bu kavramların ne kadar eksik ve önemsiz olduğunu şimşek hızıyla kavradı.

Ve şimdi Varlık, Carter-surete, çarpan, yakan ve gümbürdeyen -neredeyse dayanılmaz bir şiddetle içinde bulunduğu kabı mahveden ve Eskiler'in dünyevi olmayan garip salınımlarına ve İlk Kapı'nın ötesinde uzanan bu şaşırtıcı bölgedeki anormal ışık titreşimlerine benzeyen bir enerji yoğunlaşması olan- muazzam dalgalarla hitap etmekteydi. Sanki güneşler, dünyalar ve evrenler karşı konulmaz bir öfkeyle vurup yok etmek için işbirliği yapmak üzere uzayda bir noktada buluşmuşlardı. Ama, büyük dehşetler arasında nispeten küçük bir tanesi iyice azalmıştı; çünkü kavurucu dalgalar, Kapı-ötesi-Carter'ı sonsuz sayıda kopyasından ayırmış, onun yeniden bir kimliğe kavuştuğu duygusunu edinmesine yol açmıştı. Dinleyici, bir süre sonra, dalgalan bildiği konuşma biçimlerine tercüme etmeye başladı; duyduğu dehşet ve sıkıntı azaldı. Korku, salt huşuya dönüştü, gözüne bir küfür kadar anormal görünen şey tarif edilemez derecede haşmetli göründü.

"Randolph Carter," dedi ses sanki, "senin gezegeninin uzanımındaki görüntülerim olan Eskiler, seni, kaybetmiş olduğu küçük düş ülkelerine bu yakınlarda geri dönmüş, ama bu kez sahip olduğu daha büyük özgürlüklerle daha büyük ve daha asil arzu ve meraklar duyan biri olarak gönderdiler. Tepeden tırnağa orkideye kesmiş Kled'in unutulmuş fildişi kentlerini aramak üzere altın Oukranos'tan yukarı yelken açmak, efsanevi kuleleri ve sayısız kubbesi senin Dünyana ve tüm maddelere yabancı bir gökte parlayan tek kırmızı yıldız altında haşmetle yükselen Ilek-Vad'ın opal tahtında hüküm sürmek istedin. Şimdi, iki Kapı'dan geçtikten sonra daha yüce şeyler istiyorsun. Bir çocuk gibi, hoşlanılmayan bir sahneden sevilen bir düşe kaçmayacak, bir erkek gibi bu sahne ve düşlerin arkasında yatan en derin sırların içine dalacaksın.

İsteğini uygun buldum ve -senin insan dediklerine veya onlara benzeyenlere beş defa olmak üzere- senin gezegeninden varlıklara sadece on bir defa verdiğim şeyi sana da vermeye hazırım. Bir bakışın zayıf bir ruhu mahvedeceği Nihai Esrarı sana göstermeye hazırım. Bununla birlikte, bu ilk ve son gizeme tam olarak bakmadan önce hür iradenle, istersen gözlerinin önündeki Perde kalkmadan iki Kapı'dan geri dönebilirsin."

V

Dalgaların ansızın durması, Carter'ı yalnızlık duygusuyla, ürpertici ve korkutan bir sessizlik içinde bıraktı. Her taraftan boşluğun hudutsuz büyüklüğü üstüne çullandı, ama araştırmacı, Varlık'ın hâlâ orada olduğunu biliyordu. Bir süre sonra, zihinsel esasını uçuruma fırlattığı sözcükleri düşündü: "Kabul ediyorum. Geri çekilmeyeceğim."

Dalgalar yeniden akmaya başladı ve Carter, Varlık'ın kendini duymuş olduğunu anladı. O zaman, araştırmacının gözlerinin önüne yeni görüş sahaları açan ve ona kozmos konusunda asla sahip olmayı ummadığı bir kavrayış sağlayan bir bilgi ve açıklama seli aktı sınırsız Zihin'den. Ona, üç-boyutlu dünya algısının ne kadar çocukça ve yetersiz olduğu ve bilinen yukarı-aşağı, ileri-geri ve sağa-sola yönlerinin dışında sonsuz sayıda yön olduğu anlatıldı. Küçük, insanca çıkarlar ve ilişkileriyle -kinleri, öfkeleri, aşkları ve kibirleriyle, övülmeye ve fedakarlığa duydukları özlemle, akla ve doğaya aykırı sadakat talepleriyle-küçük Dünya tanrılarının küçüklüğü ve gösterişli boşluğu gösterildi.

İzlenimlerin çoğu, kendilerini Carter'a sözcükler olarak ifade ederken, diğer duyuların tercümanlık yaptığı daha başka izlenimler de vardı. İnsanoğlunun gözü ve beyniyle kavranabilecek boyutların ötesinde bir boyutta olduğunu Carter belki gözleriyle, belki de hayal gücüyle kavradı. Başlangıçta bir güç kasırgası, sonra da sonsuz bir boşluk olan şeyin kasvetli gölgesinde, şimdi, duyularını uyuşturan bir dizi yaratılış görüyordu. Ömrü boyunca gizemli konuları incelemiş olmasına karşın, çok sayıda uzantısı, düşünebildiği bütün büyüklük ve boyutları aşan muazzam şekillere bulunduğu inanılmaz derecede elverişli noktadan bakıyordu. Arkham'daki çiftlik evinde 1883 yılında küçük Randolph Carter'ın, İlk Kapı'nın ötesinde, belli belirsiz altıgen bir kaidenin üzerindeki belirsiz şeklin, sınırsız boşluktaki Varlık'la şu anda karşı karşıya olan parça'nın ve hayal ya da kavrama gücünün tasavvur ettiği diğer Carterların nasıl olup da aynı anda var olabildiğini bulanık bir şekilde anlamaya başlıyordu.

Sonra dalgalar güçlendi ve onu, şu anki parçasının son derece küçük bir bölümünü oluşturduğu çok-biçimli varlığıyla uzlaştırarak, anlayışını artırmaya çalıştı. Dalgalar ona, uzaydaki her şeklin bir üst boyuttaki kendisine karşılık gelen başka bir şeklin bir düzlemle kesilmesinin sonucundan başka bir şey olmadığını anlattı -tıpkı küpün bir düzlem tarafından kesilmesinin kareyi, kürenin bir düzlem tarafından kesilmesinin daireyi oluşturması gibi. Üç-boyutun küpü ve küresi dört-boyutun

kendilerine karşılık gelen şekillerinden, bunlar da beş-boyutun şekillerinden kesilmişlerdir ve bu böylece baş döndürücü yüksekliklere kadar, sonsuzluktaki ilk modele kadar sürer gider. İnsanların ve insanların tanrılarının dünyası sonsuzca küçük bir şeyin sonsuzca küçük bir aşamasından başka bir şey değildir - bu küçük bütünlüğün üç boyutlu aşamasına, ’Umr at-Tawil’in Eskiler’e düşler dikte ettirdiği İlk Kapı’dan ulaşılır. İnsanların onu gerçeklik olarak selamlamasına ve onun çok boyutlu orijinali düşüncesini gerçeklikdışı olarak damgalamasına karşın, gerçek bunun tam tersidir. Bizim madde ve gerçeklik dediğimiz şey, gölge ve yanılsama; bizim gölge ve yanılsama dediğimiz şeyse madde ve gerçekliktir.

Zaman, diye devam etti dalgalar, hareketsizdir ve ne başı ne de sonu vardır. Onun hareketli olduğu ve değişime yol açtığı bir yanılsamadır. Aslında onun kendisi bir yanılsamadır ve sınırlı boyutların dar görüşüne sahip olmadıkça geçmiş, şimdi ve gelecek diye bir şey yoktur. İnsanlar zamanı sadece değişim dedikleri, kendisi de bir yanılsama olan şey yüzünden düşünürler. Geçmiş, şimdi ve gelecek aynı anda mevcuttur.

Bu vahiy, Carter’ın kuşkusuna yer bırakmayacak tarzda tanrısal bir ağırbaşlılıkla geldi. Söylenenlerin onun algı sınırlarının çok ötesinde olmasına karşın, tüm yerel görüş açılarını ve dar, kısmi görüşleri çürüten son kozmik gerçekliğin ışığında, doğru olmaları gerektiğini biliyordu ve yerel ve kısmi görüşlerin tutsağı olmadığından, derin spekülasyonlardan haberdardı. Ve tüm araştırması, yerel ve kısmi olanın gerçekdışılığı inancına dayanmıyor muydu?

Etkileyici bir suskunluktan sonra dalgalar konuşmaya devam ederek, az-boyutlu bölgelerin sakinlerinin değişimi sadece, dış dünyayı çeşitli kozmik açılardan gören bilinçlerinin bir işlevi olarak adlandırdığını söyledi. Bir koninin kesilmesi sonucu ortaya çıkan şeklin, kesme açısıyla değişmesi-koninin kendinde bir değişiklik olmadan, kesme açısına göre çember, elips, parabol veya hiperbol olması- gibi değişmeyen ve sonsuz bir gerçekliğin yerel görünümleri de kozmik bakış açısındaki farklılıklarla değişebilir. Bu bakış açılarının çeşitliliğine iç dünyaların zayıf varlıkları tutsaktırlar, çünkü küçük bir istisna dışında, onları denetlemesini öğrenemezler. Yasak şeyleri araştıranlardan sadece çok küçük bir bölümü bu denetim yeteneğini kazanabilmiş ve sonuçta zamanı ve değişimi fethetmişlerdir. Ama, Kapıların dışındaki varlıklar tüm açılara kumanda

eder, kozmosun sayısız parçasını parça parça değişimler içeren bakış açıları ya da bakış açılarının ötesindeki değişimsiz bütünlük açılarından, canlarının istediğince görebilirler.

Dalgalar geçici olarak yeniden sustuğunda, Carter, başlangıçta kendini o kadar dehşete düşürmüş olan kayıp kimlik bulmacasının ardında yatan nihai gerçeği dehşet içerisinde ve belli belirsiz anlamaya başladı. Sezgisi vahyin parçalarını bir araya getirdi ve sırrı kavramaya iyice yaklaştırdı. İlk Kapı'nın berisinde gümüş anahtarı Son Kapı'yı açabilsin diye doğru kullanması için 'Umr at-Tawil'in büyüleri onu korumamış olsaydı, vahiydeki korkunç felaketlerin çoğuna uğramış olacağını -beninin sayısız dünyevi benzerlere bölünmüş olacağını- anladı. Daha net bilgiler edinmeyi çok istediğinden, çeşitli suretleri -şu anda Son Kapı'nın ötesinde bulunan parçası, hâlâ İlk Kapı'nın berisindeki altıgenimsi kaidede oturmakta olan parça, 1883'ün küçük çocuğu, 1928'in ergin insanı, kalıtını oluşturan ve benliğinin siperi olan ataları ve bir anda ulaştığı korkunç kavrama gücünün ilk anda kendisiyle özdeşleştirdiği başka çağların ve başka dünyaların adsız sakinleri - arasındaki ilişkilerin tam olarak ne olduğunu soran düşünce dalgaları yolladı. Varlık'ın dalgaları, yanıt olarak, dünyevi bir zihin için neredeyse erişilmez olan şeyleri anlaşılır kılmak üzere yavaş yavaş kabarmaya başladı.

Sınırlı boyutların varlıklarının soyundan gelenlerin hepsi, diye devam etti dalgalar, ve bu varlıkların her birinin gelişimlerindeki her aşama, boyut-dışı uzaydaki ilk örnek olan ebedi bir varlığın görüntüleridir sadece. Her yerel varlık-oğul, baba, dede, vb.-ve bireysel varlığın her aşaması-bebek, çocuk, ergen, yetişkin-aynı ilk örnek ve ebedi varlığın, onu kesen bilinç-düzlemi açısındaki değişimin neden olduğu, farklı aşamalarından başka bir şey değildir. Her yaştaki Randolph Carter; Randolph Carter ve onun insan ve insan-öncesi, dünyalı ve dünya-öncesi ataları, bunların hepsi uzay ve zamanın dışındaki nihai ve ebedi bir 'Carter'ın aşamalarıdır sadece - her durumda ebedi ilk örneği kesen bilinç düzlemi açısındaki değişikliğin farklılaştırdığı hayali izdüşümlerdir.

Küçük bir açı değişikliği, bugünün araştırmacısını, dünün çocuğuna dönüştürebilir; Randolph Carter'ı, 1692'de Salem'den Arkaham'ın arkalarındaki tepelere kaçan büyücü Edmund Carter'a ya da 2169'da Moğol sürülerini Avustralya'dan püskürtmede tuhaf yollara başvuracak olan Pickman Carter'a dönüştürebilir; insan Carter'ı, çok eski devirlerin

Hyperborea'sında oturan ve bir zamanlar Arcturus çevresinde dönen çifte gezegen Kythamil'den kaçtıktan sonra, yoğurulabilir, kara Tsathoggua'ya tapınan şu eski varlıklardan birine dönüştürebilir; dünyalı Carter'ı, uzak atası ve kuşkulu bir şekle sahip Kythamilli bir varlığa veya galaksiler ötesi Stronti'li daha uzak bir yaratığa veya daha eski bir uzay-zaman dizgesindeki gaz halinde bir bilince veya kavranamaz bir yörüngede dönen karanlık, radyoaktif bir kuyrukluyıldız üzerindeki geleceğin bitki beynine ya da sonsuz kozmik çevrimde daha başka şeylere dönüştürebilir.

İlk örnekler, diye devam etti bir nabız gibi zonklayarak dalgalar, Nihai Uçurum'un -şekilsiz, tarif olunamaz ve az-boyutlu dünyaların ancak çok az sayıdaki düşçüsü tarafından tahmin edilebilen- halkıdır. Bunların önde gelenlerinden biri olan, bilgi veren Varlık'ın kendisi *...aslında Carter'ın kendi İlk örneği idi.* Carter'ın ve tüm atalarının yasak kozmik sırlara duydukları doymak bilmez açlık Üstün İlk örneklerinden gelen doğal bir sonuçtu. Bütün dünyalarda bütün büyük büyücüler, bütün büyük düşünürler, bütün büyük sanatçılar Onun suretleriydi.

Duyduğu saygıyla karışık korkudan afallamış halde ve dehşet verici bir tür hazla Randolph Carter'ın bilinci, kendisinden türediği bu aşkın Varlık'ın önünde saygıyla eğildi. Dalgalar yeniden susarken, Carter, tuhaf methiyeler, tuhaf sorular ve daha da tuhaf ricaları aklından geçirerek bu görkemli sessizlikte derin düşüncelere daldı. Alışılmadık manzaralar ve öngörülmedik ifşaatlardan şaşkına dönmüş zihninden birbiriyle çelişen garip düşünceler geçiyordu. Birden, bu ifşaatların gerçekten doğru olması halinde, bilinç-düzleminin açısını değiştirecek büyüye hükmedebilirse, şimdiye kadar sadece düşlerinde ziyaret ettiği sonsuz uzak çağlara ve evrenin sonsuz uzak kısımlarına bedenen gidebileceğini akıl etti. Peki, gümüş anahtar bu büyüyü sağlayamaz mıydı? Onu ilkin 1928'deki bir adamdan, 1883'teki bir çocuğa, sonra da zamanın oldukça dışında bir şeye dönüştürmemiş miydi? Tuhaf olmakla birlikte, şu anda bedeninin yok gibi görünmesine karşın, anahtarın hâlâ yanında olduğunu biliyordu.

Sessizlik sürerken, Randolph Carter aklına üşüşen düşünce ve soruları dalgalar halinde yaydı. Bu sonsuz boşlukta, ilk örneğinin —insan veya insan-öncesi, dünyalı veya dünya-dışı, galakside veya galaksi-ötesinde- bütün görüntülerinden eşit uzaklıkta olduğunu biliyor ve varlığının diğer aşamaları -özellikle de, 1928 dünyasından zaman ve uzayda en uzak olan ya da hayatı boyunca düşlerine en fazla girmiş olan aşamalar-

konusunda yakıcı bir merak duyuyordu. İlk örneği olan Varlık'ın, canı isterse, bilinç düzlemini değiştirerek onu hayatının bu çok uzaklarda kalmış aşamalarından herhangi birine bedenen gönderebileceğini hissediyor ve başına gelen bunca mucizevi şeye rağmen, düşlerinde parça parça gördüğü acayip ve inanılmaz sahnelere bedenen gitmek için yanıp tutuşuyordu.

Kesin bir niyet taşımaksızın Varlık'tan kendini, çok renkli beş güneşi, yabancı takımyıldızları, baş döndürücü kara uçurumları, pençeli, tapir-burunlu sakinleri, garip, metal kuleleri, anlaşılmaz tünelleri ve havada yüzen gizemli silindirleri ile boyuna uykularına giren loş, fantastik bir dünyaya sokmasını istiyordu. Bu dünyanın, kişinin serbestçe başkalarıyla ilişkisini sürdürebileceği tasarlanabilir kozmosun bütünü olduğunu sezinliyor, başlangıcını şöyle bir gördüğü manzaraları keşfetmeye ve pençeli, hortumlu yaratıkların dolaştığı daha uzak dünyalara doğru uzay yolculuğuna çıkmaya can atıyordu. Korkmaya vakit yoktu. Çünkü, tuhaf yaşamının bütün bunalım anlarında, salt kozmik merakı her şeye baskın çıkmıştı.

Dalgalar korkutucu titreşimlerine yeniden başladığında, Carter aşırı ricasının kabul gördüğünü biliyordu. Varlık ona içinden geçeceği zifiri karanlık uçurumları, etrafında yabancı bir dünyanın dönmekte olduğu, mevcudiyetinden kimsenin haberdar olmadığı, bilinmeyen beşli yıldızı ve bu dünyanın pençeli, hortumlu yaratıklarının sürekli savaş halinde olduğu dehşet verici varlıkların inlerini anlatıyordu. Varlık ona ayrıca, Carter-suretin oturmuş olduğu dünyayı geri getirmek üzere onun kişisel bilinç düzlemi ile aranılan dünyanın uzay-zaman unsurlarının bilinç düzleminin, nasıl aynı anda eğileceğini anlattı.

Varlık, seçtiği uzak ve yabancı dünyadan geri dönmek istiyorsa sembollerinden emin olması gerektiği hususunda Carter'ı uyardı ve Carter da sabırsızlıkla onayladığını belirten dalgalar gönderdi; yanında olduğunu hissettiği ve kendini 1883'e yollamak için dünyanın düzlemiyle onun kişisel düzlemini aynı açıyla eğen gümüş anahtarın kastedilen sembolleri içerdiğini düşünüyordu. Carter'ın sabırsızlandığını gören Varlık, bunun üzerine, bu muazzam düşüşü gerçekleştirmeye hazır olduğunu belirtti. Dalga akışı, yerini adsız, korkunç beklentilerle dolu gerilimli bir sessizliğe terk ederek ansızın kesildi.

Sonra hiçbir ön belirti olmaksızın bir vızıltı ve davul sesi duyuldu; bu sesler güçlenerek müthiş bir gümbürtüye dönüştü. Carter bir defa daha

kendini, alev alev yanan yıldızın yakan ısısı mı yoksa nihai uçurumun her şeyi kaskatı donduran soğuğu mu olduğunu kestiremediği ve dış uzayın şimdi artık o tanıdık, dayanılmaz ritmiyle vuran, yakıp kavuran büyük bir enerji yoğunlaşmasının odağında buldu. Bizim evrenimize son derece yabancı renklerden bantlar ve ışınlar önünde oynayıp, dans etti, desenler çizdi; Carter, korkunç hareket hızının bilincindeydi. Bir ara, bulutlar içerisinde ve başka bir biçimden çok altıgen denilebilecek bir taht üzerinde *tek* başına oturan bir şekil gözüne çarptı.

VI

Hindu, susup öyküsüne ara verdiğinde, de Marigny ile Phillips'in dalgın dalgın kendine bakmakta olduklarını gördü. Aspinwall, anlatılanları dinlemiyormuş gibi yapıyor, bakışlarını gösterişli bir şekilde önündeki kağıtların üzerinde dolaştırıyordu. Boğulmuş, ihmal edilmiş üç ayaklı mangallardan çıkan dumanlar havada acayip, inanılmaz şekiller çizer ve hava akımıyla uçuşan halıların garip figürleriyle rahatsız edici bileşimler yaratırken, tabut biçimi saatin yabancı ritimli tiktakları yeni ve daha meşum bir anlam kazanmıştı. Mangallara bakan yaşlı Zenci gitmişti -evdeki giderek artan gerilimden korkmuş olmalıydı. Konuşmacı, tuhaf bir şekilde güçlükle ağzından dökülen sözcüklerle, ama yine de akıcı bir şekilde yeniden konuşmaya başladığında özür niteliğinde bir duraksamayla biraz tutuktu.

“Uçurumla ilgili şeyleri inanılmaz buldunuz,” dedi, “ama, ilerde anlatacağım daha somut ve maddi şeyleri daha da inanılmaz bulacaksınız. Kafamızın çalışma şekli böyledir. Mucizeler, sınırları belirsiz, olası düş bölgelerinden üç-boyuta getirildiğinde iki misli inanılmaz olurlar. Size bu konuda daha fazla şey anlatacak değilim, bu tamamen farklı bir hikaye. Size sadece kesinlikle bilmeniz gerekenleri anlatacağım.

Carter, yabancı ve çok renkli bu son girdaptan sonra, bir an için eski, sebatkar düşü olduğunu düşündüğü bir ortamda buldu kendini. Çok geceler önce olduğu gibi, farklı renkte bir güneşin ışınları altında alev alev yanan açıklanamaz türde bir metalden yapılmış sokaklarda pençeli, hortumlu kalabalık bir yaratık sürüsü arasında yürümekteydi; aşağı baktığında kendi gövdesinin de onlarınki gibi olduğunu gördü - buruşuk, kısmen pullarla kaplı, esas olarak böceklere benzer tuhaf şekilde eklemli, ama yine de insan

görüntüsünün karikatürüne bile benzemeyen. İğrenç görünüşlü bir pençeyle tutuyor da olsa, gümüş anahtar hâlâ elindeydi.

Bir an sonra düş-duygusu yok oldu ve Carter daha çok düşten yeni uyanmış biri gibi hissetti kendini. Nihai uçurum -Varlık-henüz doğmamış bir gelecek dünyasında Randolph Carter denilen absürd, acayip bir döl; bu şeylerden bazıları Yaddith gezegenindeki büyücü Zkauba'nın tekrar tekrar gördüğü inatçı düşlerinin bir kısmıydı. Bu düşler fazlasıyla inatçıydı - korku verici dholleri inlerinde tutmak için büyü yapma görevini engelliyor ve ışık hûzmesi bir zarf içerisinde ziyaret ettiği sayısız gerçek dünyayla ilgili anılarına karışıyordu. Ve şimdi de, daha önce hiç olmadıkları kadar yarı-gerçek olmuşlardı. Sağ üst pençesindeki bu ağır, maddi gümüş anahtar, düşlediği bir şeyin hakiki imgesi hiç de hayra alamet değildi. Dinlenmeli ve düşünmeliydi; ne yapması gerektiği hususunda tavsiye almak için Nhing tabletlerine başvurmalıydı. Anayolun dışındaki dar bir yolda bulunan metal bir duvarı aşarak kendi dairesine girdi ve tabletlerin durduğu rafa yaklaştı.

Yedi gün-kesri sonra Zkauba, huşu içinde ve neredeyse umutsuz bir halde prizmasının üzerinde çömelmişti; çünkü hakikat, zihninde yeni ve birbiriyle çelişen bir dizi anının doğmasına yol açmıştı. Tek varlık olmanın huzurunu bir daha asla bilemeyecekti. Çünkü tüm zamanlarda ve tüm uzaylarda iki kişiydi: Bir zamanlar dünyalı iğrenç memeli Carter olduğu düşüncesine çok içerleyen Yaddithli büyücü Zkauba ve eskiden olduğu pençeli, hortumlu yaratık karşısında korkudan titreyen Bostonlu Randolph Carter.

Güçbela çıkan sesinde yorgunluk belirtileri görülmeye başlayan Swami,Yaddith'te geçirilen zaman birimleri, diye karga gibi bir sesle devam etti, kısa zamanda anlatılamayacak başlı başına bir hikayedir. Stronti'ye, Mthura'ya, Kath'a ve Yaddithli yaratıkların ışık hûzmesi zarflar içerisinde ulaşabildikleri yirmi dört galaksideki dünyalara yapılan yolculuklar vardı; gümüş anahtarın ve Yaddithli büyücülerin bildiği diğer sembollerin yardımıyla milyarlarca yıllık bir zaman dilimi içinde ileriye ve geriye yolculuklar vardı. Gezegeni bir petek gibi delik deşik eden, çok eski tüneller içindeki kar beyazı, yapış yapış Dholler ile yapılan iğrenç kavgalar vardı. Yaşayan ve ölü on binlerce dünyanın bilgisinin toplandığı kütüphanelerde huşu içinde yapılan toplantılar vardı. Baş-Eski Buo da dahil Yaddith'in diğer zekâlarıyla yapılan gergin görüşmeler vardı. Zkauba, kişiliğinin başına gelenlerden kimselere söz etmedi, fakat Randolph Carter-suret üste çıktığında, öfkeyle Yeryüzüne ve insan biçimine dönmenin

çarelerini aradı ve insan konuşmasına uygun olmayan yabancı boğaz-organıyla umutsuz bir şekilde insan konuşması egzersizleri yaptı.

Carter-suret çok geçmeden gümüş anahtarın insan biçimine dönüşmesini sağlayamayacağını dehşet içerisinde öğrendi. Anımsadığı şeylerden, düşlediği şeylerden ve Yaddith biliminden çıkarsadığı şeylerden çok geç anladığı gibi, anahtar, Dünya'daki Hyperborea'nın ürünüydü ve sadece insan varlıkların kişisel bilinç açılarını değiştirme gücüne sahipti. Bununla birlikte, gezegen açısını değiştirerek, kullanıcısının bedence değişikliğe uğramadan zaman içerisinde istediğince dolaşmasını sağlayabilirdi. Anahtara sınırsız bir güç veren ilave bir büyü daha vardı -onsuz anahtarın gücü eksik kalırdı- ama, bu da uzayda ulaşılması olanaksız bir bölgeye has bir insan icadıydı ve Yaddithli büyücülerce eşi yapılamazdı. Bu büyü, iğrenç oymalarla süslü kutuda gümüş anahtarın yanında bulunan bir parşömene şifresi çözülemeyen bir yazıyla yazılmıştı; Carter onu orada bıraktığına fena halde hayıflandı. Uçurumun artık ulaşılmaz olan Varlık'ı, sembollerinden emin olması konusunda onu uyarmıştı ve kuşkusuz Carter'ın hiçbir eksiği olmadığını düşünmüştü.

Zaman yavaş yavaş ilerlerken, Carter-suret her şeye kadir Varlık'a ve uçuruma geri dönüş yolunu bulabilmek için muazzam Yaddith ilminden yararlanmaya daha çok çalıştı. Yeni edindiği bilgilerle gizemli parşömeni okuma konusunda daha başarılı olabilirdi; ama içinde bulunduğu koşullarda bu güç, acı bir ironiden başka bir şey değildi. Bununla birlikte Zkauba-suretin üste çıktığı anlar oluyordu; o zaman onu huzursuz eden çelişkili Carter anılarını silmeye uğraşıyordu.

Böylece çok uzun zaman dilimleri yavaş yavaş akıp gitti -insan beyninin kavrayabileceğinden uzun çağlar; çünkü Yaddithliler çok uzun dönemlerden sonra ölür. Yüzlerce dönüşümden sonra Carter-surete, Zkauba-suretle aradaki mesafeyi kapatır gibi oldu ve Yaddith'in, insan Dünyasına uzay ve zamandaki uzaklığını hesaplamak için çok fazla zaman harcamaya başladı. Rakamlar şaşırtıcıydı -sayısız ışık yılı- ama Yaddith'in kadim bilimi Carter'ı böylesi şeyleri kavrar duruma getirmişti. Düş görme gücünü, kendini geçici olarak dünyada düşleyecek şekilde terbiye etti ve gezegenimiz hakkında daha önce asla bilmediği şeyler öğrendi. Ama kayıp parşömen üzerindeki, gerek duyulan formülü düşleyemedi.

Sonra, -Zkauba-sureti sürekli uyur durumda tutacak, ama bilgi ve anılarını yok etmeyecek bir ilaç bulduğunda-Yaddith'ten kaçmak için

cüretli bir plan tasarladı. Hesaplarına göre, bir ışık dalgası zarfı içerisinde Yaddithli olmayan hiçbir varlığın asla yapmadığı türden bir yolculuk yapabilecekti- sayısız galaksiden öteye Güneş sistemine ve Dünya'ya yapılacak milyarlarca yıllık *bedensel* bir yolculuk. Dünya'ya ulaştığında, pençeli, hortumlu bir bedenle bile olsa, Arkham'da arabasında bıraktığı tuhaf hiyeroglifi parşömeni bir şekilde bulup okuyacak; onun -ve elbette anahtarın-yardımıyla yeryüzündeki eski görünümüne kavuşacaktı.

Bu girişimin tehlikelerini görmeyecek kadar kör değildi. Gezegen-açısını doğru çağa getirdiğinde (uzayda büyük bir hızla yol alırken yapılması olanaksız bir şey), Yaddith, galip gelen Dhollerin egemenliğinde ölü bir dünya olacaktı ve bir ışık dalgası zarfı içinde kaçması çok zor olacaktı. Aynı şekilde, dipsiz uçurumda milyarlarca yıl sürecek bu uçuşta, geçici olarak askıya alınmış yaşamı nasıl ustaca sürdürmesi gerektiğinden de haberdardı. Yolculuğu başaracağı varsayımıyla, Yaddithli bir bedene düşman bakterilere ve diğer dünya koşullarına karşı kendini aşılaması gerektiğini de biliyordu. Dahası, parşömeni bulup şifresini çözünceye ve gerçek biçimine kavuşuncaya kadar insan gibi görünmenin bir yolunu bulmalıydı. Yoksa onu keşfeden insanlar duydukları dehşetle onu ortadan kaldırabilirlerdi. Ve araştırma yaptığı süre boyunca onu idare edecek altına gereksinmesi vardı ki, allahtan bunu Yaddith'ten sağlayabilirdi.

İşler, yavaş da olsa, Carter'ın planladığı gibi yürüdü. Zamanda ve uzayda yapılacak bu çok uzun ve benzeri görülmemiş yolculuğa dayanacak, anormal sağlamlıkta bir ışık dalgası zarfı buldu. Bütün hesaplarını yeniden gözden geçirdi ve mümkün olduğunca 1928'e kadar uzanacak şekilde tekrar tekrar Yeryüzü yönünde düşler gördü. Olağanüstü bir başarıyla, yaşamın askıya alınması egzersizleri yaptı. Tam da gereksindiği türden bakterileri buldu ve alışmak zorunda olduğu, değişen yerçekiminin üzerinde yaratacağı yük sorununu bir çözüme kavuşturdu. Büyük bir ustalıkla, insanlar arasında bir tür insan gibi kabul edilmesini sağlayacak balmumu bir maskeyle bol bir giysi yaptı ve ölü, karanlık Yaddith'den kavranılamaz uzak bir geleceğe doğru yola çıkarken Dholları uzak tutacak iki kat güçlü bir büyü hazırladı. Yaddith bedeni ayırıp bir kenara koyuncaya kadar Zkauba-sureti askıda tutacak- Dünya'da bulunmayan- ilaçlardan çok miktarda temin etti ve Dünya'da kullanmak üzere bir mikrar altın bulmayı da ihmal etmedi.

Yolculuğun başladığı gün kuşku ve kaygılarla dolu bir gün oldu. Carter, üçlü yıldız Nython'a gidecekmiş gibi zarf-platformuna çıktı ve parlak metal

kılıfın içine süzüldü. İçerde, gümüş anahtar ayinini yapmaya ancak yetecek kadar yer vardı; ayini tamamladığında içinde bulunduğu zarf yavaş yavaş havalanmaya başladı. Gün korkutucu bir şekilde kaynıyor, kararıyor, Carter acı içerisinde kıvranıyordu. Kozmos sanki başıboş bir dönüş tutturmuştu; kapkara gökte takımyıldızlar dans ediyordu.

Carter ansızın yeni bir dengeye kavuştuğunu hissetti. Dışarıda yıldızlararası boşluğun ısıran soğuğu vardı ve uzayda serbestçe yüzmekte olduğunu görebiliyordu - yolculuğa başladığı metal bina yıllarca önce çürümüştü. Altında, yer dev Dhollarla kaynıyordu; hatta Carter bakarken bir tanesi yüzlerce metre yüksekliğe şahlanarak kar gibi ağarmış yapış yapış ucunu ona doğrulttu. Ama Carter'ın büyüleri etkiliydi ve bir an sonra kılına zarar gelmeden Yaddith'ten uzaklara düşmeye başladı.

VII

Yaşlı siyahi uşağın içgüdülerine uyarak kaçtığı, New Orleans'taki bu acayip odada, Swami Chandraputra'nın tuhaf sesi daha da pürüzlü çıkmaya başladı.

"Baylar", diye sürdürdü konuşmasını, "özel bir kanıt gösterinceye kadar bu anlattıklarıma inanmanızı isteyecek değilim sizden. O zaman, Randolph Carter'ın elektronla hareket eden ince bir zarf içerisinde yaptığı *milyarlarca ışık-yılı, -milyarlarca yıl, milyarlarca, milyarlarca mil-* süren yolculuğundan söz ettiğimde onu bir efsane olarak kabul edin. Carter, yaşamını askıya aldığı süreyi, Dünya'ya 1928 ya da buna çok yakın bir tarihte inmeyi planlayarak, çok dakik bir şekilde ayarlamıştı.

Carter bu uyanış anını asla unutmayacaktır. Unutmayınız ki, baylar, O, bu milyarlarca yıllık uykudan önce, *Yaddith'in yabancı ve dehşet verici acibeleri arasında binlerce Dünya-yılı bilinçle yaşamıştı.* İğrenç, ısıran bir soğuk vardı, tehdit edici düşler sona ermişti ve zarfın gözetleme-levhalarından dışarı göz atabiliyordu. Her tarafta yıldızlar, kümeler, nebulalar vardı -ve nihayet *bildiği Dünya'nın da içinde bulunduğu takımyıldızlarının dış hatlarını seçmeye başladı.*

Carter'ın Dünya'ya inişi belki bir gün anlatılabilir. Kenarda Kynarth ve Yuggoth'u gördü, Neptün' ün yakınından geçti ve onu benek benek gösteren korkunç beyaz mantarlar bir an için gözüne ilişti, kısa bir süre yakından gördüğü Jüpiter'in sislerinden anlatılamaz birçok sırrı öğrenip

gezegenlerden birindeki dehşeti gördü ve Mars'ın kızıl diski üzerinde uzanan dev yıkıntılara gözünü dikip baktı. Dünya'ya yaklaştığında korkunç bir hızla büyüyen ince bir hilal halinde gördü onu. Eve dönüş duygusu yüzünden bir an bile kaybetmeyi istemese de hız kesti. Carter'dan öğrenmiş olduğum bu duyguları size anlatmayacağım.

Sonra yolculuğun en sonunda, gün ışığı kuzey yarımküresine düşünceye kadar, Carter atmosferin üst katmanlarında havada asılı bekledi. Dünya' dan ayrıldığı noktaya -Arkham'ın arkasındaki tepelerde bulunan Yılan İni'ne- inmek istiyordu. Eğer evinizden çok uzaklaşmışsanız -ki, içinizden birinin uzaklaşmış olduğunu biliyorum- New England'ın inişli yokuşlu tepelerinin, koca koca karaağaçların, eğri büğrü meyve ağaçlarının ve eski taş duvarların görüntüsünün onu nasıl etkilemiş olabileceğini size bırakıyorum.

Şafakta, eski Carter çiftliğinin aşağı çayırlarına indi; buraların sessiz ve ıssız olduğunu görmekten büyük bir memnuniyet duydu. Mevsim, tıpkı gittiği zamanki gibi sonbahardı ve tepelerin kokusu ruhuna ferahlık verdi. Metal zarfı ağaçlıklı yamaçtan yukarı Yılan İni'ne sürüklemeyi başardı, ama ayrık otlarının bürüdüğü yarıktan geçerek iç mağaraya ulaşamadı. Orada, yabancı bedeninin üzerine insan giysisiyle balmumu maskeyi giyindi. Bazı durumlar yeni bir saklama yerini gerektirinceye kadar metal zarfı bir yıl orada sakladı.

Arkham'a gitti -bu arada, yerçekimine karşı insanlar gibi dik durarak yürüme egzersizi yapmaktan geri durmadı- ve bir bankada altınını paraya çevirdi. Ayrıca, pek fazla İngilizce bilmeyen bir yabancıymış gibi yaparak soruşturup 1930'da olduğunu öğrendi; hedefi olan yıldan sadece iki yıl sonrasındaydı.

Aslında çok zor bir durumdaydı. Kimliğini açığa vuramadığından yiyecek konusunda bazı sıkıntılar çekerek ve Zkauba-suretini uyur durumda tutan yabancı ilacı saklamak zorunluluğuyla sürekli tetikte yaşamak zorundaydı; elini çabuk tutması gerektiğini hissediyordu. Boston'a gidip, ucuz ve göze çarpmadan yaşayabileceği, çürümeye yüz tutmuş West End'de bir oda kiraladı ve hemen Randolph Carter'ın malını mülkünü soruşturmaya başladı. İşte o zaman, Bay Aspinwall'ın mülkünü paylaşmaya ne kadar hevesli olduğunu ve Bay de Maligny ile Bay Phillips'in de mülke el sürdürmeme konusunda nasıl yiğitçe uğraştıklarını öğrendi."

Hindu başını eğerek oturanları selamladı, ama gür bir sakalla kaplı esmer, sakin yüzünde hiçbir ifade yoktu.

“Dolambaçlı yollardan,” diye devam etti Hindu, “Carter, kayıp parşömenin iyi bir kopyasını ele geçirdi ve şifresini çözmek için çalışmaya başladı. Ona bu konuda yardım edebildiğimi söylemekten memnunum - çünkü oldukça erken bir tarihte bana başvurdu ve benim vasıtamla dünyanın diğer gizemleriyle tanıştı. Onunla beraber yaşamak üzere Boston’a gittim - Chambers Street’te sefil bir yerdi burası. Parşömene gelince - Bay de Marigny’nin bu konudaki kafa karışıklığını gidermekten memnun olurum. İzninizle o hiyerogliflerin Naacal dilinde olmayıp, sayısız çağlar önce Cthulhu’nun dölü tarafından Yeryüzü’ne getirilmiş olan R’lyeh dilinde olduğunu söylemeliyim. Elbette ki o bir tercümeydi -ilkel Tsatho dilinde milyonlarca yıl önce orijinal bir Hyperborea nüshası da vardı.

Carter’ın aradığı şeyi deşifre etmeye daha çok vardı, ama o hiçbir zaman umudunu yitirmedi. Bu yılın başlarında Nepal’den getirttiği bir kitap sayesinde oldukça ilerleme kaydetti, çok geçmeden sonuca ulaşacağına kuşku yoktu. Ama ne yazık ki, bir terslik ortaya çıktı -Zkauba-sureti uyur durumda tutan yabancı ilaç tükendi. Ancak, bu, Carter’ın korktuğu kadar büyük bir felaket olmadı. Carter’ın kimliği bedeninde ağır basıyor, ancak olağanüstü heyecanlandığı zamanlarda ve gitgide daha kısa sürelerle ortaya çıkan Zkauba genellikle Carter’ın işlerini bozamayacak kadar yarı bilinçsiz oluyordu. Kendini Yaddith’e geri götürecek metal zarfı bulamazdı, çünkü Zkauba-suretin tamamen gizli olduğu bir anda Carter metal zarfı yeniden saklamıştı. Carter’a verdiği bütün zarar, birkaç kişiyi korkutarakWest End’deki Polonyalılarla Litvanyalılar arasında karabasanı andıran söylentilerin yayılmasına yol açmak oldu. Şimdiye kadar, Carter-suretin dikkatle hazırladığı kılık değişikliğine zarar verecek hiçbir şey yapamadı, ama bazen bu maskenin bazı kısımlarının yenilenmesini gerektirecek kadar sakatladığı oldu. Maskenin altında yatan şeyi gördüm - hiç de bakılabilecek gibi değildi.

Carter bir ay önce bu toplantıyla ilgili ilanı gördü ve mülkünü kurtarmak için elini çabuk tutması gerektiğini anladı. Parşömeni okumayı ve insan biçimine dönmeyi bekleyemezdi. Sonuç olarak kendini temsil etmem için beni vekil olarak gönderdi.

Baylar, sizlere Randolph Carter’ın ölmemiş olduğunu, geçici olarak anormal bir durumda bulunduğunu, ama taş çatlasın iki üç ay içinde normal bir görünümle ortaya çıkıp mallarını isteyeceğini söylemeliyim. Gerekirse,

bunun kanıtlarım size sunmaya hazırım. Bu yüzden sizlerden bu toplantıyı belirsiz bir tarihe ertelemenizi rica ediyorum.”

VIII

De Marigny ile Phillips, Hindu’ya ipnotize olmuş gibi bakarken, Aspinwall çılgınca böğürmeye başladı. Yaşlı dava vekilinin tiksintisi şimdi açık bir hiddete dönüşmüştü, felç inmiş gibi damarlı yumruğuyla masayı dövmeye başladı. Konuşmaya başladığında, neredeyse havlıyordu.

“Bu aptallığa daha ne kadar tahammül edeceğiz? Bu deliyi -bu sahtekarı- bir saattir dinlemekteyim; şimdi de kalkmış Randolph Carter’ın hayatta olduğunu söylemek küstahlığım gösteriyor, hiç de makul olmayan sebeplerle toplantıyı ertelememizi istiyor. Bu rezil adamı neden tutup dışarı atmıyorsunuz de Marigny? Hepimizi bir şarlatanın, bir geri zekâlının oyuncağı mı yapmak niyetindesiniz?”

De Marigny, sakin bir şekilde elini kaldırdı ve yumuşak bir sesle konuştu.

“Yavaş ve açık bir tarzda düşünelim. Bu çok benzersiz bir öykü ve bunda, hiç de cahil sayılmayacak bir mistik olarak benim, olanaksız bulmadığım noktalar var. Ayrıca 1930’dan beri Swami’den bu anlattıklarıyla uyuşan mektuplar alıyorum.”

De Marigny susarken, yaşlı Bay Phillips söze girme cesaretini gösterdi.

“Swami Chandraputra kanıtlardan söz etti. Ben de bu öyküde birçok şeyi anlamlı buluyorum ve ben de bu son iki yıl boyunca Swami’den bunları doğrulayan çok sayıda tuhaf mektup aldım, ama burada söylenenlerden bazıları çok aşırı. Gösterilebilecek somut bir şeyler yok mu?”

Sonunda, yüzünden hiçbir duygusu okunmayan Swami, üzerinde bol duran ceketinin cebinden bir şey çıkarırken boğuk bir sesle yanıtladı.

“İçinizden hiç kimse gümüş anahtarı görmemiş olmakla birlikte Bay de Marigny ile Bay Phillips onun fotoğrafını görmüşlerdi. Bu, *size tanıdık geliyor* mu?”

Tek parmaklı beyaz eldivenli kocaman eliyle, kararmış gümüş bir anahtarı beceriksizce masaya koydu -on iki on üç santimetre uzunluğunda, son derece egzotik bir işçiliği olan ve üzerinde baştanbaşa bilinmedik, çok tuhaf hiyeroglifler bulunan bir anahtardı bu. De Marigny ve Phillips nefeslerini tuttu.

“Bu, o,” diye haykırdı de Marigny. “Fotoğraf makinesi yalan söylemez. Yanılmış olamam!”

Ama Aspinwall yanıtı yapıştırmıştı bile.

“Aptallar! Bu neyi ispat eder? Eğer bu anahtar gerçekten kuzeniminse, onu nasıl ele geçirdiğini açıklamak bu yabancıya -bu lanet olası zenciye-düşer! Randolph Carter dört yıl önce anahtarla birlikte ortadan kayboldu. Onun soyulup öldürülmediğini ne biliyoruz? Zaten yarı deliydi ve kendinden daha deli insanlarla ilişkileri vardı.

Buraya bak zenci - bu anahtarı nereden aldın? Randolph Carter’ı öldürdün mü?”

Swami’nin anormal derecede sakin yüz hatlarında hiçbir değişiklik olmadı, ama bu yüzün gerisindeki irissiz, soğuk gözleri tehlikeli bir şekilde parladı. Büyük bir güçlükle konuştu.

“Lütfen kendinize hakim olun, Bay Aspinwall, size *gösterebileceğim* başka bir kanıt daha var, ancak bunun üzerinizdeki etkisi hoş olmayacaktır. Buyrun, burada Randolph Carter’ın üslubuyla yazılmış olduğundan kuşku duyulamayacak olan, 1930’dan sonra yazılmış bazı belgeler var.”

Bol ceketinin içinden beceriksizce bir zarf çıkarıp, dili dolaşarak konuşan dava vekiline uzattı; de Marigny ile Phillips karmaşık duygular içinde seyrediyorlar ve doğa ötesi bir mucizeye tanık olduklarını sezinliyorlardı.

“Elbette ki, el yazısı neredeyse okunaksız - ama, Randolph Carter’ın insan gibi yazmaya uygun ellerinin olmadığını unutmayınız.”

Aspinwall aceleyle kağıtlara baktı; çok şaşırdığı görülüyordu, ama tavrını değiştirmedi. Odada büyük bir gerilim ve heyecan yaşanıyordu; adsız korkular ve tabut biçimindeki saatin yabancı ritmi de Marigny ile Phillips’e son derece şeytani geliyor, ama hukukçuyu pek etkilemiş görünmüyordu.

Aspinwall yeniden konuştu. “Bunlar ustaca yapılmış sahtekârlıklara benziyor. Yok eğer sahte değillerse, Randolph Carter’ın hiç de iyi amaçları olmayan kişilerin eline geçmiş olduğu anlamına gelebilir. Yapılacak bir tek şey var- bu sahtekarı tutuklatın. De Marigny, polise telefon eder misiniz?”

“Biraz bekleyelim,” diye yanıtladı ev sahibi, “ortada polis çağırmayı gerektirecek bir şey olduğunu sanmıyorum. Aklıma bir fikir geldi. Bay Aspinwall, bu bay gerçek hüner sahibi bir gizemci. Randolph Carter’ın sırdaşı olduğunu söylüyor. Ancak böyle bir sırdaşın yanıtlayabileceği bazı

soruları yanıtlayacak olursa, bu sizi tatmin eder mi? Ben Carter'ı tanıyorum ve böyle sorular sorabilirim. İzninizle, iyi bir tecrübe yapmamıza yarayacak bir kitabı gidip getireyim."

Kütüphane kapısına doğru yöneldi; Phillips, şaşkınlık içinde ve neredeyse düşünmeden onu takip ediyordu. Aspinwall, kıpırtısız bir yüzle karşısında oturmakta olan Hinduyu yakından inceleyerek odada kaldı. Chandraputra beceriksiz bir hareketle gümüş anahtarı ceketinin cebin : koyarken, Aspinwall ansızın, gırtlaktan çıkan bir sesle haykırdı. , "Aman Tanrım! Anladım! Bu alçak, kılık değiştirmiş. Onun Doğu Hintli olduğuna hiç inanmıyorum. Bu yüz - bu bir yüz değil, bir *maske*! Sanırım bu fikri kafama onun anlattığı öykü soktu, ama doğru. Yüzü hiç hareket etmiyor ve bu sarıkla sakal maskenin kenarlarını saklıyor. Bu adam sıradan bir dolandırıcı! Diline dikkat ettim de, bir yabancı bile değil. O bir Yankee. Sonra şu eldivene bakın -parmak izlerinin tanınacağını biliyor. Seni kahrolası, onları çıkaracağım-"

"Dur! Swami'nin boğuk yabancı sesi, şimdi dünyasal olmayan korkutucu bir hal almıştı. *"Gerekirse size göstereceğim başka kanıtlarım da olduğunu söylemiş* ve beni bunu yapmaya zorlamamanız konusunda sizi uyarmıştım. Bu, her şeye burnunu sokan kızıl suratlı yaşlı adam haklı - ben gerçekten de Doğu Hintli değilim. *Bu yüz bir maske ve örttüğü şeyse insan değil.* Siz diğerleriniz bunu tahmin etmiş bulunuyorsunuz - birkaç dakika önce bunu hissettim. Bu maskeyi çıkaracak olsam, -Emest dışında-hiçbiriniz bundan hoşlanmazsınız. Ayrıca söylemem gerekiyor ki, ben *Randolph Carter'ım.*

Hiç kimse yerinden kıpırdamadı. Aspinwall öfkeyle homurdandı. De Marigny ile Phillips odanın öbür tarafından Aspin-wall'ın kıpkırmızı suratının seğirmesini ve onun karşısındaki sarıklı şahsın sırtını dikkatle seyrediyorlardı. Saatin anormal tik takları korkunçtu ve mangallardan çıkan dumanlarla dalgalanan duvar halıları bir ölüm dansı yapıyordu. Öfkeden boğulacak gibi olan hukukçu sessizliği bozdu.

"Hayır, dalavereci, hayır, beni korkutamayacaksın! Maskeni çıkarmamak için kendince nedenlerin olmalı. Belki de, seni tanıyoruz. Çıkar şunu -"

Aspinwall ileri doğru uzanırken, Swami, eldivenli uzvuyla beceriksizce kolunu yakalayarak Aspinwall'in acı ve şaşkınlık karışımı tuhaf bir çığlık atmasına yol açtı. De Marigny ikisine doğru atılacak gibi oldu, ama sözde-Hindunun protesto çığlığının tamamen açıklanamaz nitelikte bir takırtı ve vızıltıya dönüşmesinin verdiği şaşkınlıkla duraladı. Aspinwall'ın kırmızı

suratı öfkeliydi serbest kalan eliyle hasmının çalı gibi gür sakalına doğru yeni bir hamle yaptı. Bu defa yakalamayı başardı ve çılgınca asılmasıyla balmumu maske, sarığın altından olduğu gibi sıyrılarak hukukçunun inmeli avucunda kaldı.

Bunu yaptığında, Aspinwall çın çın öten, korku dolu bir çığlık attı ve Phillips’le de Marigny, Aspinwall’ın yüzünün büyük bir panik içerisinde, daha önce hiçbir insanın yüzünde görmedikleri kadar korkunç bir şekilde çarpıldığını gördüler. Sözde-Swami bu arada diğer elini bırakmış, sanki şaşkınlıktan donakalmış gibi ayakta dikiliyor, anormal nitelikte vızıltı sesleri çıkarıyordu. Sonra sarıklı şekil, pek insana benzemeyen bir konumda tuhaf bir şekilde ayaklarını sürüyerek anormal bir ritmle tıkırdayan tabut biçimi saate doğru ilerlemeye başladı. Şimdi artık açığa çıkmış bulunan yüzü öte tarafa dönüktü, de Marigny ile Phillips, hukukçunun hareketinin neyi ortaya çıkardığını göremiyorlardı. Sonra, bakışlarını yavaş yavaş yere yıkılmakta olan Aspinwall’a çevirdiler. Büyü bozulmuştu - yanına vardıklarında, yaşlı adam ölmüştü.

Hemen, ayaklarını sürüyerek uzaklaşmakta olan Swami’ye döndüklerinde, de Marigny tek parmaklı kocaman eldivenlerden birinin aşağı doğru sarkan bir koldan kayıtsızca kayıp düştüğünü gördü. Günlük dumanları çok koyuydu ve bir anlığına bütün görebildikleri uzun ve kapkara bir şeydi. Creole, uzaklaşmakta olan figürün peşinden koşmak üzereyken, yaşlı Bay Phillips, elini omzuna koyarak onu durdurdu.

“Gitme!,” diye fısıldadı, “Neyle karşı karşıya olduğumuzu bilmiyoruz. Hani, şu diğer suret -Yaddithli büyücü Zkauba... ”

Sarıklı figür şimdi anormal saate varmıştı; arkasından bakanlar, pek net seçilemeyen kara bir pençenin koyu dumanların arasında hiyeroglifli uzun kapağı el yordamıyla beceriksizce açmaya çalıştığını gördüler. Saatin kapağının kurcalanması garip tıkırtıların çıkmasına yol açıyordu. Sonra şekil tabut biçimi saatin kasasına girdi ve çekip kapağını kapattı.

De Marigny artık kendini daha fazla tutamadı, ama koşup saatin kapağını açtığında, içi boştu. Tüm mistik kapıları vurgulayan karanlık, kozmik bir ritmle anormal tik taklar vurmaya devam ediyordu. Yerdeki tek parmaklı kocaman eldiven ve avuçladığı sakallı maskeyle yatan ölünün açıklayacağı daha fazla bir şey yoktu.

Aradan bir yıl geçti ve Randolph Carter’dan hiçbir haber çıkmadı. Mirası hâlâ paylaşılmadı. ‘Swami Chandraputra’ diye birinin 1930-31-32

yıllarında bir çok gizemciye sorgulayıcı mektuplar gönderdiği Boston’daki adreste elbette tuhaf bir Hindu oturmuş ama New Orleans’taki buluşma tarihinden kısa bir süre önce ortadan kaybolmuş, o tarihten bu yana bir daha görülmemişti. Kara tenli, ifadesiz yüzlü ve sakallı biri olduğu söyleniyordu; ev sahibi, -uygun bir şekilde kendisine gösterilen-esmer maskenin ona çok benzediğini söylemektedir. Ama, yöredeki Slavların fısıltıyla anlattıkları korkunç görüntülerle bir ilişkisi olduğundan hiç kuşkulanmamıştı. Arkham’ın arkasına düşen tepelerde ‘metal zarf arandıysa da, bu türden bir şey bulunamadı. Bununla birlikte Arkham’s First National Bank’taki bir memur, 1930 yılının Ekiminde tuhaf bir küçük altın külçe bozduran acayip sarıklı birini açık seçik anımsamaktadır.

De Marigny ile Phillips bu konuda ne yapacaklarını bilemiyorlardı. Ne kanıtlanmıştı ki? Bir öykü vardı. Carter’ın 1928’de sağa sola dağıttığı resimlerden kolayca yapılabilecek bir anahtar vardı. Hepsi de kuşkulu, birtakım kağıtlar vardı. Maskeli bir yabancı vardı, ama maskenin gerisinde ne olduğunu gören canlı kim vardı? Onca gerilim ve kesif günlük dumanları arasında saatin içinde kaybolma pekâlâ bir çifte varsam olabilirdi. Hindular ipnotizma konusunda çok ileridirler. Mantık, ‘Swami’nin, Randolph Carter’ın mülkünde gözü olan bir suçlu olduğunu söylüyordu. Ama otopsi, Aspinwall’ın şoktan öldüğünü ortaya koydu. Sadece ***öfke*** mi buna yol açmıştı? Ve bu öyküde bulunan bir şey...

Tuhaf desenli duvar halılarının asılı olduğu, günlük dumanlarıyla dolu büyük bir odada, Etienne-Laurent de Marigny, sık sık kafasında netleştiremediği duygularla, bu hiyeroglifli, tabut biçimi saatin anormal ritimli tik taklarını dinleyerek oturur.

Notlar

[←1]

E. Hoffman Price ile birlikte yazılmıştır.

[←2]

Creole: Fransız asıllı, fakat Louisiana'da doğmuş kimse, İspanyol asıllı olup Karayip adalarında doğup yaşayan kimse.

[←3]

Swami: Hindu dininde çileciliği öğreten hoca.

DAGON

Bu satırları oldukça büyük bir zihinsel gerilim altında yazıyorum, çünkü bu geceden sonra artık var olmayacağım. Beş parasız durumda ve hayatı çekilir kılan ilaçlarımı tüketmiş olarak, bu işkencelere artık daha fazla dayanamayacağım, kendimi tavanarası penceresinden aşağıya, sefil sokağa atacağım. Morfin bağımlılığıma bakarak benim zayıf ya da yoz biri olduğumu sanmayın. Bu alelacele karalanmış satırları okuduğunuzda, niçin unutuşu ya da ölümü seçmek zorunda olduğumu tam olarak kavrayamasanız da, belki kestirebilirsiniz.

Satış memuru olarak görev yaptığım posta gemisi, engin Pasifik okyanusunun gemilerin en az uğradığı bir bölgesinde açık denizde, bir Alman savaş gemisi tarafından avlandı. I. Dünya Savaşı daha yeni başlamış ve barbarların okyanus kuvvetleri rezilliği henüz tam olarak ele almamışlardı; bu yüzden gemimize yasal bir ganimet olarak el konulurken biz mürettebata yasalara uygun savaş tutsağı muamelesi yapıldı. Bizi tutsak edenlerin üzerimizdeki disiplini o kadar gevşekti ki, tutsak düşmemizden beş gün sonra, yanıma uzun bir süre yetecek kadar su ve erzak alarak küçük bir sandalla tek başıma kaçmayı başardım.

Sonunda kendimi özgürlüğe kavuşmuş, akıntıyla sürüklenir durumda bulduğumda, nerede bulunduğum konusunda hiç fikrim yoktu, Usta bir denizci olmadığımdan, sadece güneşe ve yıldızlara bakarak ekvatorun güneyinde bir yerlerde olduğumu kestirebiliyordum. Bulunduğum boylamı bilmiyordum ve görünürlerde hiçbir ada ya da kıyı şeridi yoktu. Hava hiç kapatmadı, sayısız günler boyunca yakınlardan bir gemi geçmesini ya da dalgaların beni yaşanabilir bir kıyıya atmasını umarak, kavurucu güneşin altında nereye gittiğimi bilmeden sürüklenip durdum. Ama ne bir gemi geçti, ne bir toprak parçası göründü ve göz alabildiğine uzanan masmavi dev dalgalar arasında yapayalnız olmaktan umutsuzluğa düşmeye başladım.

Her şey ben uyurken oldu. Ayrıntılarını bilmiyorum, rahatsız ve düşlerle dolu bir uyku çekmiş olsam da hiç uyanmamıştım. Sonunda uyandığımda, tekdüze dalgalanmalarla göz alabildiğine uzanan kapkara pis bir çamura yarı belime kadar saplanmış olduğumu gördüm; sandal biraz ötede karaya oturmuştu.

Manzarada böylesine büyük ve beklenmedik bir değişiklikle karşılaşmanın üzerimde yarattığı ilk etkinin şaşkınlık olacağı düşünülebilir, ama ben şaşmaktan çok dehşete kapıldım; çünkü havada ve çürüyen toprakta beni iliklerime kadar ürperten uğursuz bir şeyler vardı. Her taraf çürümekte olan balık leşleri ve sonsuz iğrenç çamur ovasının şurasından burasından dışarı fırladığını gördüğüm, diğer tarifsiz şeylerle pis pis kokuyordu. Belki de, bu mutlak sessizliğin ve çorak sonsuzluğun iğrençliğini dile getirebileceğimi ummak boşuna. Göz alabildiğine uzanan kara balçık dışında ne bir şey görülüyor ne de duyuluyordu; yine de mutlak sessizlik ve manzaranın tekdüzeliği tiksinç bir korkuyla beni eziyordu.

Güneş, ayağımın altındaki simsiyah bataklığı yansıtırcasına, gözüme zifiri karanlık görünen bulutsuz gökyüzünden aşağıları yakıp kavuruyordu. Karaya oturmuş sandalıma doğru sürünürken, içinde bulunduğum durumu sadece bir kuramın açıklayabileceğini düşündüm. Benzeri görülmemiş bir volkanik kabarmayla okyanus tabanının bir kısmı yüzeye yükselmiş ve milyonlarca yıldır suların derinliklerinde yatan katmanlar açığa çıkmış olmalıydı. Altımda yükselen bu yeni kara parçası o kadar genişti ki, ne kadar kulak kabartırsam kabartayım okyanus dalgalarının sesini duyamıyordum. Ölü şeyleri avlayan deniz kuşları da görülmüyordu ortalıkta.

Yan yatmış duran ve güneşin gökyüzündeki hareketi sonucu azıcık bir gölge sağlayan sandalın içinde saatler boyunca oturup kukumav kuşu gibi düşündüm. Gün ilerledikçe, zemin yapış yapış olmaktan çıktı, kısa bir süre içerisinde üzerinde yürünebilecek kadar katılaşacağa benziyordu. O gece çok az uyudum ve ertesi gün, gözden yiten denizi ve kurtuluş olasılığını aramak için çıkacağım yolculuğa hazırlık olmak üzere kendime içinde yiyecek ve su bulunan bir paket hazırladım.

Üçüncü günün sabahı, zeminin, üzerinde rahatlıkla yürünebilecek kadar kuru olduğunu gördüm. Balık kokusu çıldırtıcıydı; ama zihnim, böylesi önemsiz şeylere aldırış edemeyecek kadar, daha ciddi şeylerle meşguldü ve bilmediğim bir hedefe doğru cesaretle yola koyuldum. Dalgalı çöldeki her

yükseltiden daha yüksek olan uzaktaki bir tepeciği gözüme kestirerek bütün gün batıya doğru ağır ağır yol aldım. O gece konakladım ve ertesi gün, ilk fark ettiğim andakinden daha yakın gözükmese de, yine tepeye doğru ilerlememi sürdürdüm. Dördüncü günün akşamında, uzaktan göründüğünden çok daha yüksek olduğu ortaya çıkan tepenin eteklerine ulaştım; aradaki vadi nedeniyle genel yükseltiden çok daha yüksek görünüyordu. Tırmanamayacak kadar yorgun olduğumdan, tepenin gölgesinde uyudum.

O gece neden o kadar çılgınca düşler gördüğümü bilmiyorum, ama inanılmaz derecede ince bir hilal uzak doğu göğünde yükselmeden önce soğuk terler dökerek uyandım ve bir daha uyumamaya karar verdim. O düşleri yeniden görmeye dayanamazdım. Ve ay ışığında, gündüz yolculuk yapmakla ne kadar akılsızlık etmiş olduğumu anladım. Yakıcı güneş ışınları olmadan, yolculuğum sırasında daha az enerji harcayabilirdim; gerçekten de, günbatımında gözümü korkutan tırmanışı gerçekleştirebileceğimi hissediyordum. Çıkınımı alarak önümde yükselen tepeye tırmanmaya başladım.

Önümdeki dalgalı ovanın tekdüzeliğini bozan hiçbir şeyin bulunmamasının benim için belli belirsiz bir dehşet kaynağı olduğunu söylemiştim; ama, tepenin üstüne çıkıp da, öte yandaki, ayın henüz yeterince yükselmediği için karanlık köşelerini aydınlatamadığı çok derin bir kanyonu ya da çukuru gördüğümde duyduğum dehşet, sanırım daha büyük oldu. Kendimi dünyanın kıyısından, ebedi gecenin hudutsuz karmaşasını seyrediyor gibi hissettim. Dehşet içerisinde, *Paradise* Lost'tan tuhaf anılar ve Şeytan’ın çirkin karanlıklar ülkesinden tırmanışı geçti aklımdan.

Ay gökyüzünde yükseldikçe, vadi yamaçlarının hayal ettiğim kadar dik olmadığını görmeye başladım. İnişi oldukça kolaylaştıran, ayak basmaya uygun düz kayalar ve çıkıntılar göze çarpıyordu; öte yandan, birkaç yüz ayak aşağıda eğim daha da azalıyordu. Tam olarak çözümleyemediğim bir dürtünün etkisiyle, düşe kalka kayalardan aşağı inmeye başladım ve eğimin iyice azaldığı bir yerde durarak henüz ışığın nüfuz etmediği kasvetli karanlıklara diktim gözümü.

Birden yüz metre ilerde dimdik yükselen karşı yamaçtaki kocaman ve benzersiz bir şey, yükselen ayın ışınlarıyla bembeyaz parıldayan bir nesne dikkatimi çekti. Dunun dev bir kaya parçasından başka bir şey olmadığına

inandırdım çabucak kendimi; ama dış hatlarına ve konumuna bakarak, salt Doğa'nın eseri olmadığını sezinliyordum. Daha dikkatli bir inceleme, yüreğimde ifade edemeyeceğim duyguların doğmasına yol açtı; çünkü, çok büyük olmasına ve çok eski devirlerden beri denizin dibinden esner gibi ağzını açmış duran bir uçurum içindeki konumuna karşın, bu kocaman, tuhaf nesnenin canlı ve düşünen yaratıklar tarafından biçimlendirilmiş ve tapınılan yekpare taş bir anıt olduğunu hiç kuşkuya yer bırakmayacak şekilde kavradım.

Şaşırmış ve korkmuş olmama karşın, bir bilim adamının ya da arkeologun duyacağı bir heyecanla çevremi inceledim. Şimdi neredeyse tam tepemde olan Ay, uçurumu çevreleyen dik ve yüksek yamaçların üzerinde garip bir şekilde parıldıyor, zeminde her iki yöne doğru akarak gözden yiten ve durduğum yamaç üzerinde neredeyse ayaklarımı yalayan geniş bir su kütlesinin varlığını ortaya çıkarıyordu. Küçük dalgalar, kanyonun öte yakasında, yüzeyine kazılmış yazılarını ve kaba saba oymalarını artık seçmeye başladığım yekpare taştan dev anıtın tabanını yıkıyordu. Yazılar, bilmediğim ve hiçbir kitapta bir benzerini görmediğim bir hiyeroglif sistemiyle yazılmıştı ve çoğun-lukla balıklar, yılanbalıkları, ahtapotlar, kabuklular, yumuşakçalar, balinalar gibi sudaki yaşamın gelenekselleşmiş sembollerinden oluşuyordu. Bazı karakterler, çağdaş dünyanın bilmediği, ancak deniz dibinden yükselmiş ovada çürümekte olduğunu fark ettiğim bazı deniz hayvanlarını simgeliyordu açıkça.

Ama beni en fazla büyüleyen şey, kabartma resimler oldu. Konuları Dore'yi bile kıskandıracak bir dizi yarı kabartma, boyutlarının büyüklüğü nedeniyle, aradaki su kütlesine karşın, açıkça görülüyordu. Bu yaratıklar bir deniz dibi mağarasında balıklar gibi oynaşırken ya da yine deniz dibindeki yekpare taştan bir mabuda tapınırken resmedilmiş olsa bile, sanırım bu resimler insanı -hiç değilse bir tür insanı- betimlemekteydi. Sadece anımsamakla bile bayılayazdığımdan, yüzlerinden ve şekillerinden ayrıntılı bir şekilde söz etmeye cesaretim yok. Poe'nun ya da Bulwer'ın bile hayal edemeyeceği kadar tuhaf yaratıklardı bunlar; perdeli el ve ayaklarına, şaşılacak derecede geniş ve sarkık dudaklarına, cam gibi, pörtlek gözlerine ve anımsanması hiç de hoş duygular uyandırmayan daha başka özelliklerine karşın bu yaratıklar fena halde insana benziyorlardı. Geri plandaki manzaraya göre çok orantısız çizilmiş olduklarını görmek hayli tuhaftı; bu yaratıklardan biri, kendisinden pek de büyük olmayan bir balinayı öldürürken resmedilmişti. Dediğim gibi, acayipliklerini ve boyutlarının

büyüklüğünü fark etmiştim, ama bir anda, bunların, Piltdown ya da Neanderthal İnsam'nın ilk atalarının doğmasından çağlar önce yok olmuş bir kavmin son torunları olan balıkçı veya denizci ilkel bir kavmin hayali tanrıları olabileceğine hükmettim. Ay ışığı önümde sessizce uzanan kanalda tuhaf gölgeler yansıtırken, geçmişe, en cüretkar antropoloğun bile kavrayışının ötesinde umulmadık bu bakıştan duyduğum korkuyla derin düşüncelere daldım.

Sonra birden onu gördüm. Siyah bir şey, yüzeye yaklaştığına işaret eden hafif bir çalkalanmayla, karanlık sudan kayar gibi dışarı çıktı. Kocaman, Polyphemos'u andırır iğrenç yaratık, karabasanlardan çıkma heybetli bir canavar gibi yekpare taştan anıta doğru atıldı; pullarla kaplı dev kollarıyla taşa sarılırken iğrenç kafasını eğip bazı düzenli sesler çıkardı. Sanırım o zaman kendimi kaybettim.

Yamacı ve uçurumu çılgınca tırmanışımla karaya oturmuş sandala doğru hezeyan içinde yaptığım yolculuğu pek fazla anımsamıyorum. Bağıra çağıra şarkı söylediğimi, artık şarkı söyleyemez hale geldiğimde de garip bir gülme tutturduğumu sanıyorum. Sandala vardıktan bir süre sonra kopan şiddetli bir fırtınayla ilgili bölük pörçük şeyler anımsıyorum; başka şeyler bir yana, gök gürlemelerini ve Doğa'nın ancak gemi azıya aldığında çıkardığı diğer sesleri duyduğumu biliyorum.

Kendime geldiğimde, San Francisco'da bir hastanedeydim; sandalıma okyanusun ortasında rastlayan bir Amerikan gemisinin kaptanı tarafından buraya getirilmiştim. Abuk sabuk bir yığın şey sayıklamıştım, ama sözlerimi ciddiye alan çıkmamıştı. Pasifik'te su yüzeyine yükselmiş bir kara parçası konusunda kurtarıcılarımın bildiği bir şey yoktu; ben de, inanmayacaklarını bildiğim bir konuda ısrar etmeyi gerekli görmedim. Bir defasında, ünlü bir budunbilimciyi bularak eski Filistin efsanesi balık-Tanrı Dagon konusundaki garip sorularımla onu eğlendirdim; ama, kısa sürede adamın umutsuz derecede gelenekçi olduğunu gördüğümden sorularımla daha fazla sıkıştırmadım.

Ayın özellikle ince bir hilal olduğu gecelerde, o şeyi yeniden görüyorum. Morfini denedim, ama ilaç sadece geçici bir rahatlama sağlamış ve beni pençeleri arasına alarak kendine tutsak etmişti. Bu yüzden, yurttaşlarımın bilgilenmeleri ya da hor görerek eğlenmeleri için her şeyi ayrıntılı bir şekilde yazdıktan sonra son noktayı koyacağım. Sık sık kendime tüm bunların salt hayal gücünün bir oyunu -Alman savaş gemisinden kaçtıktan

sonra açık sandalda kavurucu güneşin altında yatmam nedeniyle çıkan ateşimin yol açtığı bir sanrı- olup olmadığını sorarım. Bunu ne zaman kendi kendime sorsam, yanıt olarak her seferinde gözlerimin önüne son derece iğrenç bir görüntü geliyor. O anda çamurların içinde debelenip duran, eski taş mabutlara tapınan ve kendilerine benzer iğrenç şekilleri suyun altındaki yekpare granit kayalara oyan o adsız şeyleri gözlerimin önüne getirerek korkudan titremeden derin denizleri düşünemiyorum. O şeylerin dalgalar arasından çıkarak, pis kokulu pençeleri arasında, savaşlardan yorulmuş, zayıf düşmüş insanlıktan arta kalanları suların derinliklerine sürükleyecekleri bir günü -evrensel bir karmaşanın ortasında, karaların denizin dibini boyladığı ve karanlık okyanus tabanının yüzeye yükseldiği bir günü- düşlüyorum.

Sonum yaklaştı. Sanki ağır ve kaygan bir beden kapıya abanmış gibi bir gürültü duydum. O şey beni bulamamalı. Aman Tanrım, bu el! Pencere! Pencere!

MEZAR

Bu deliler evine kapatılmama yol açan olayları anlatırken, şu anda içinde bulunduğum durumun, anlatacaklarımın doğruluğu konusunda doğal olarak kuşku yaratacağının farkındayım. İnsanların büyük çoğunluğunun, sadece psikolojik bakımdan duyarlı çok az sayıda insanın görüp hissettiği, genel olarak insanların tecrübe sınırlarının dışında kalan bu tür olayları sabır ve zekayla tartacak zihinsel yeteneklerden yoksun oluşu ne yazık ki bir hakikat. Zeka düzeyleri daha ileri insanlar gerçekle gerçek dışı arasında kesin sınırlar olmadığını; her şeyin, onlardan haberdar olmamızı sağlayan hassas, fiziksel ve zihinsel bireysel araçlar yoluyla göründüğünü ve çoğunluğun bayağı materyalizminin, deneyciliğin örtüsünü aralayan üstün anlayışın parıltılarını delilik olarak mahkûm ettiğini bilirler.

Adım Jervas Dudley ve ta küçüklüğümden bu yana sürekli düş görüp hayaller kuran biri oldum hep. İş hayatına girmemi gerektirmeyecek kadar varlıklı olmam ve yaratılışımın, alışılageldik çalışmalarla eş dost eğlencelerine katılmaya uygun olmaması nedeniyle, görünür dünyanın ötesindeki bir dünyada yaşadım, gençliğimi ve ergenliğimi eski ve pek bilinmeyen kitaplar arasında, atalarımdan kalma evin yakınlarındaki tarla ve koruluklarda dolaşarak geçirdim. Bu kitaplarda okuduğum, bu tarla ve koruluklarda gördüğüm şeylerin, tam olarak diğer çocukların okuduğu ya da oralarda gördüğü şeyler olduğunu sanmıyorum; ama bunları bir yana bırakalım, çünkü, ayrıntıya girmek, etrafımda sinsice dolaşan hizmetçilerin fısıltılarından kulağıma çalınan akıl sağlığımla ilgili acımasız karalamaları doğrulayabilir. Nedenlerini çözümlemeye çalışmadan olayları anlatmakla yetineceğim.

Görünür dünyanın dışında yaşadığımı söylemiştim ama, yalnız yaşadığımı söylememiştim. Bunu hiçbir insan yapamaz; çünkü, canlı bir arkadaşın bulunmayışı, kişiyi ister istemez canlı olmayan ya da artık yaşamayan şeylerle beraber olmaya iter. Evimin yakınlarında ağaçlarla

kaplı tuhaf bir çukur vardı; zamanımın çoğunu okuyarak, düşünerek ya da düş kurarak bu çukurun alacakaranlık derinliklerinde geçirirdim. Yosun kaplı yamaçlarında daha minnacık bir çocukken dolaşmış, tuhaf tuhaf boğumlu meşe ağaçları üzerine çocukluğumun - ilk hayallerini kurmuştum. Bu ağaçları kollayan orman perilerini tanıma mutluluğuna eriştim ve batmak üzere olan ayın dallar arasından nüfuz etmeye çalışan ışınları altında yaptıkları çılgın dansları sık sık seyrettim - ama bunları bir yana bıraksak daha iyi olacak. Sadece, yamaçtaki çalıların en sık olduğu yerde bulunan tek başına bir mezardan; en son temsilcisi benim doğumumdan çok uzun yıllar önce bu karanlık çukura gömülmüş olan eski ve soylu bir ailenin, Hyde'ların artık kimsenin uğramadığı olduğu mezarından söz edeceğim.

Sözünü ettiğim kemerli mezar, kuşaklar boyunca sis ve rutubetin aşındırıp kararttığı granitten eski bir yapıdır. Yamaca oyulmuş bu yapının sadece girişi görünür durumdadır. Mezarın ağır ve ürkütücü taş bir levha olan kapısı, paslı demir menteşelerle tutturulmuş ve yarım yüzyıl öncesinde adet olduğu üzere, ağır demir zincirler ve asma kilitlerle oldukça tuhaf ve uğursuz bir tarzda yarı aralık bırakılmıştır. Bu mezarda evlatlarının külleri gömülü olan ailenin oturduğu ev bir zamanlar aynı yamaçta bulunuyordu; ama çok uzun zaman önce yıldırım düşmesi sonucunda çıkan bir yangın evi yakıp kül etmişti. Bir gece yarısı kopup kasvetli konağı yok eden fırtınadan, yörenin yaşlıları bazen, ormanın karanlığındaki bu gömüte karşı her zaman duyduğum hayranlığı ileriki yıllarda belli belirsiz artıracak bir tarzda, "ilahi gazap" dedikleri şeyi ima ederek, rahatsız bir ses tonuyla ve fısıltıyla söz ederler. Yangında sadece bir kişi ölmüştü. Hyde'ların sonuncusu bu gölgeli ve dingin yere gömüldükten sonra, buraya keder verici görünüşlü um dolusu küller, konağın yanıp kül olmasından sonra ailenin göç ettiği uzak bir yerden gelmeye devam etti. Granit kapının önüne çiçek koyacak kimse kalmadı ve suların aşındırdığı taşların etrafında garip bir şekilde oyalanan kasvetli gölgeleri aşma zahmetini göze alacak çok az insan çıktı.

Yarı gizlenmiş ölüm evine ilk defa rastladığım öğlen sonrasını asla unutamam. Yaz ortasıydı; Doğa'nın sihirli eli ormanlık araziyi baştan aşağı canlı yeşil bir kütleye dönüştürmüş, toprak ve bitki örtüsünün tarifsiz kokularıyla rutubetli yeşilliğin taşkın denizi duyuları neredeyse sarhoş etmişti. Böyle bir ortamda zihin bakış açısını şaşırır, zaman ve mekan önemini yitirerek gerçek dışı kalır ve tarihöncesi unutulmuş bir geçmiş, büyülenmiş bilinçte bir nabız gibi atar ısrarla.

Bütün gün çukurun içindeki gizemli korulukta, şu anda tartışmak istemediğim düşünceleri kafamda evirip çevirerek, adını verme gereğini duymadığım şeylerle konuşarak dolaşıp durmuştum. On yaşında bir çocuk olarak, büyük çoğunluğun bilmediği nice şaşırtıcı şey duymuş, görmüş ve bazı bakımlardan tuhaf bir şekilde yaşlanmıştım. Ölçüsüzce büyümüş iki funda kümesinin arasına daldığımda, ansızın kemerin girişiyle burun buruna geldim; keşfettiğim şey hakkında hiçbir bilgim yoktu. Koyu renkli granit bloklar, tuhaf bir şekilde aralık kapı, ve kemerin üzerine oyulmuş defin resimleri, hüzünlenmeme ya da dehşet duymama yol açmadı. Mezarlar ve mezarlıklar hakkında bilgi sahibiydim, çok da hayal kurmuştum, ama kendime has yaradılışım nedeniyle kilise avlularından ve mezarlıklardan uzak durmuştum. Ağaçlık yamaçtaki tuhaf taş ev ilgimi çekmiş, türlü fikirler yürütmeme neden olmuştu; kışkırtıcı bir şekilde aralık bırakılmış kapısından boş yere görmeye çalıştığım rutubetli ve karanlık iç kısmında ölü ya da çürüyen bir şeylerin var olduğu izlenimini edinmedim. Bu korkunç deliler evine tıkılmama yol açan delicesine mantıksız arzu işte bu merak anında doğdu. Ormanın iğrenç ruhundan gelmiş olması gereken bir sesin kışkırtmasıyla, yolumu kesen ağır zincirlere karşın kasvetli karanlığa girmeye karar verdim. Sönükleşen gün ışığında, taş kapıyı açabilmek amacıyla paslı engellerin her birini sırasıyla yokladım, sonra da ince bedenimi mevcut aralıktan geçirmeye çalıştım; ama her iki planım da başarıya ulaşmadı. Başlangıçta merak ederken, şimdi çılgına dönmüştüm; beni çağırıyora benzeyen karanlık, ürpertici derinliklere *ne pahasına olursa olsun* bir gün gireceğim üzerine ormanın yüz tanrısına yeminler ederek alacakaranlık koyulaştığında eve döndüm. Her gün odama gelen demir kırı sakallı hekim, bir defasında ziyaretçilerden birine bu kararın hüzün verici bir saplantının başlangıcını oluşturduğunu söyledi; ama, nihai hükmü her şeyi öğrendikten sonra okuyucularım versin.

Keşfimi izleyen ayları, kapısı hafif aralık mezarın karmaşık asma kilidini boş yere zorlamakla, yapının kendisiyle ve tarihiyle ilgili sakınımlı soruşturmalar yapmakla geçirdim. Küçük bir çocuğun doğal olarak fazla delik kulaklarıyla çok şey öğrendim, ama çok ketum bir yaradılışta olduğum için kimseye öğrendiğim ya da aklıma koyduğum şeylerden bahsetmedim. Mezarla ilgili öğrendiklerimin beni hiç şaşırtmamış ya da dehşete düşürmemiş olduğundan söz etmem sanırım yerinde olacak. Ölüm ve yaşam hakkındaki kendime has düşüncelerim, soğuk kil ile soluk alan vücut arasında muğlak ilişkiler kurmama sebep olmuştu; yanıp kül olmuş

konağın büyük ve uğursuz ailesinin, keşfetmeye çalıştığım bu taş mekanda bir şekilde temsil edilmekte olduğunu hissediyordum. Eski salondaki acayip ayinlerde fısıltıyla anlatılan öyküler ve geçmişte kalmış allahsız cümbüşler, kapısının önünde her gün saatlerce oturduğum mezarla ilgili bende yeni ve güçlü bir ilginin doğmasına yol açtı. Bir seferinde kapının dar aralığından içeriye yanan bir mum uzattım, ama aşağı inen rutubetli taş basamaklardan başka bir şey göremedim. Buranın kokusu iğrenç de olsa beni büyülüyordu. Anımsayamadığım kadar eski bir geçmişten, hatta vücut bulmamdan önceki bir dönemden beri burayı bildiğimi hissediyordum.

Mezarı ilk defa görüşümden bir yıl sonra, evimin kitap dolu tavan arasında Plutarkhos'un *Yaşamlar* adlı yapıtının çok eski bir çevirisine rastladım. Theseus'un yaşamını okuduğumda, genç kahramanın zamanı gelip kaldırdığında, altında yazgısına ilişkin işaretler bulacağı kocaman bir taşı anlatan bölümden çok etkilendim. Bu öykünün üzerimdeki etkisi, mezara girmek konusundaki acı veren sabırsızlığımdan kurtulmak oldu; çünkü, bana zamanın henüz gelmediğini hissettirdi. Sıkı sıkıya zincirlenmiş kapıyı kolayca açmama yetecek kuvvet ve ustalığı kazanıncaya kadar beklemem gerektiğini söyledim kendi kendime; ama o gün gelinceye kadar Yazgıya isteğine boyun eğmem yerinde olacaktı.

Bu düşünceye uygun olarak, küf kokan kapıyı daha az ısrarla gözetler oldum ve zamanımın çoğunu tuhaflıkta hiç de ondan geri kalmayan daha başka amaçlar peşinde geçirmeye başladım. Bazen geceleri sessizce kalkar, kimseye görünmeden dışarı çıkar, ailemin beni uzak tuttuğu kilise avlularında ve mezarlıklarda dolaşırdım. Oralarda neler yaptığımı söylemesem daha iyi olacak sanırım, çünkü, şimdi bazı şeylerin gerçekliğinden kuşku duyuyorum; ama, dolaşmaya çıktığım gecelerin ertesi günü, kuşaklar boyu unutulmuş konulardaki bilgimle çoğu kez çevremdekileri şaşırtmış olduğumu biliyorum. 1711'de toprağa verilen ve bir kuru kafayla çaprazlamasına iki kemik oyulu arduvaz mezar taşı yavaş yavaş ufalanarak toza dönüşen, yörenin tarihinde önemli bir yere sahip, zengin ve ünlü Squire Brewster'ın defin töreni konusunda, herkesin ağzını, tuhaf bir kendini beğenmişlikle bir karış açık bırakışım, böyle bir gecenin ertesine rastlar. Çocukça hayal gücümün coştuğu bir anda, yalnızca ölü kaldırıcı Goodman Simpson'ın, ölünün gömülmesinden önce onun gümüş tokalı ayakkabılarını, ipek çoraplarını ve saten iç çamaşırlarını çaldığına değil, ruhu henüz bedeninden ayrılmamış olan Squire'ın definden sonraki gün, üstü toprakla kaplı tabutunda iki defa döndüğüne de yemin ettim.

Soylarının tükenmiş olduğu varsayılan Hyde'larla anne tarafından uzaktan da olsa bir bağımın olduğunu umulmadık bir şekilde keşfetmemle kamçılanan mezara girme düşüncesini bir türlü aklımdan çıkaramıyordum. Baba tarafımdan soyumun sonuncu temsilcisi olduğum gibi, anne tarafımdan da, bu daha eski ve daha gizemli soyun son temsilcisiydim. Mezarın, *benim* mezarım olduğunu hissetmeye başladım ve o taş kapıdan geçip karanlık, kaygan basamaklardan aşağı ineceğim günü iple çeker oldum. Gece yarısının dingin saatlerinde yarı aralık kapıyı dikkatle dinlemeyi artık bir alışkanlık haline getirmiştim. Ergin yaşa ulaştığımda, yamaçtaki küf tutmuş cephenin önünde uzanan sık çalılıkta küçük bir yeri temizleyerek, orman bitkilerinin duvar ve çatısını oluşturduğu bir tür çardak yaptım. Bu çardak benim tapınağım, sıkı sıkıya zincirlenmiş kapı mabedimdi; burada yosun bağlamış zemine uzanır, tuhaf düşüncelere dalar, tuhaf düşler kurardım.

- İlk defa gaipten sesler duyduğumda, boğucu bir geceydi. Yorgunluktan uyuya kalmış olmalıydım; çünkü, bir uykudan uyanmakta olduğum duygusuyla sesler kulağıma çalındı. Bu seslerin tonundan ve aksanından söz etsem mi bilmiyorum, niteliklerindense söz etmeye hiç niyetim yok, ama kullanılan sözcüklerde, telaffuz ediliş ve söyleniş tarzlarında uğursuz birtakım farklılıklar olduğunu söyleyebilirim. Kimler arasında geçtiğini görmediğim bu konuşmalar, püriten kolonicilerin incelikten yoksun telaffuzundan, elli yıl öncesinin ağdalı konuşma tarzına kadar New England'ın tüm lehçelerinde yapılıyor gibiydi, ama bu gerçeği daha sonra fark ettim. O sırada dikkatimi aslında bir başka olguya, gerçek olduğuna yemin edemeyeceğim kadar çabucak başlayıp biten bir olguya çevirmiştim. Uyandığım anda, bana öyle geldi ki, kayalara gömülü mezarda bir ışık alelacele sönmüştü. Şaşırdığımı ya da korkuya kapıldığımı sanmıyorum, ama o gece temelli ve büyük ölçüde *değiştiğimi* biliyorum. Eve döndüğümde doğru tavanarasına çıktım ve çürümekte olan bir sandıkta, onca zamandır aşmakta başarısız olduğum engeli ertesi gün kolayca aşmamı sağlayacak anahtarı buldum.

Terk edilmiş yamaçtaki yeraltı mezarına ilk olarak, yumuşak bir ışığın aydınlattığı bir ikindi vakti girdim. Büyülenmiş gibiydim, kalbim tarifsiz bir coşkuyla göğüs kafesimden fırlayacakmış gibi çarpıyordu. Kapıyı ardımdan kapayıp, elimdeki tek mumun ışığında, sular damlayan basamaklardan aşağı inerken yolu biliyor gibiydim ve içerinin boğucu kokularla dolu havasında mum sönecekmiş gibi cızırdayarak yansa da, bu ölü kemikleri mahzeninin

küf kokulu atmosferinde kendimi tuhaf bir şekilde evimde hissediyordum. Etrafıma göz gezdirdiğimde, üzerinde birçok tabut, daha doğrusu tabut kalıntısı bulunan mermer levha gördüm. Tabutlardan bazıları sıkı sıkıya kapalı ve bozulmamış durumdaydı, bazılarıysa, tuhaf beyazımsı bir toz yığını içerisinde sadece gümüş kulplar ve plakalar bırakarak neredeyse yok olmuştu. Plakalardan birinin üzerinde, 1640'ta Sussex'ten gelip birkaç yıl sonra burada ölen Sir Geoffrey Hyde'ın adını okudum. Büyükçe bir oyukta, oldukça iyi durumda boş bir küçük tabut vardı; tabutun üzerindeki ad beni hem gülümsetti hem içimi ürpertiyle doldurdu. Tuhaf bir içgüdüyle mermerin üzerine tırmanıp, mumumu söndürdükten sonra boş tabuta uzandım.

Şafağın kül rengi aydınlığında, yeraltı mezarından sendeleyerek çıktım ve kapının zincirini arkamdan kilitledim. Topu topu yirmi bir kış geçirmiş olsam da, artık genç bir adam değildim. Beni evime doğru giderken gören, erkenci köylüler tuhaf tuhaf baktılar ve ağırbaşlı, yalnız bir yaşam sürdüğünü bildikleri benim gibi birinde gördükleri bayağı neşe işaretlerine şaşırdılar. Uzun ve dinlendirici bir uyku çekmeden ailemin gözüne görünmedim.

O günden sonra, asla anımsamamam gereken bir yığın şey görerek, duyarak ve yaparak her gece mezara uğradım. Değişime ilk yenilen şey, dış etkilere her zaman açık olan konuşma tarzım oldu; konuşma üslubumun eskiliği çok geçmeden dikkati çekmeye başladı. Sonra, tavırlarıma tuhaf bir gözüpeklik ve pervasızlık egemen oldu; öyle ki, ömrümce yalnız yaşamış biri olmama karşın farkına varmadan tam bir hayat adamı gibi davranmaya başladım. Önceleri ağzımı bıçak açmazken, Chesterfield'in[1] zarif nüktedanlığı ya da Rochester'ın[2] allahsız kinizmiyle çenebaz biri olup çıktım. Gençliğimde üzerinde uzun boylu durduğum fantastik ve keşişvari bilgilerden tamamen farklı, kendine has bir allamelik sergiliyor ve kitaplarımın önünde ve arkasında bulunan boş sayfaları, hemen o anda aklıma geliveren, Gay'i,[3] Prior'ı[4] ve İngiltere'nin neoklasik döneminin en yağdı yağmur çaktı şimşek şairlerini akla getiren hicviyelerle dolduruyordum. Bir sabah kahvaltıda, on sekizinci yüzyıl içki alemlerinde okunan bir şiiri sefih bir tarzda ve hiçbir Kitaba girmemiş Gregoryen dönemi şakacılığıyla okuyarak, neredeyse bir felakete yol açıyordum. Okuduğum şiir aşağıdaki gibi bir şeydi:

Gelin buraya, delikanlılar, ellerinizde bira maşrapaları,
Bugüne için, iş işten geçmeden;
Tepeleme etle doldurun tabakları,
Çünkü- yiyip içmektir derdimize derman.
Doldurun öyleyse bardakları,
Ömür göz açıp kapayıncaya kadar geçer.
Ne kralınızın şerefine içebilirsiniz öldüğünüzde,
Ne de sevgilinizin.

Anakreon'un[5] kırmızı bir burnu vardı, derler;
Ama mutlu ve neşeliysen kırmızı burun ne yazar? Allah bin defa belamı versin,
Yeğlemezsem hayatta ve kırmızı burunlu olmayı,
Bir zambak kadar beyaz -ve altı aylık ölü- olmaya!
Hadi, Betty, dilber,
Bana bir öpücük ver;
Var mı cehennemde senin gibi bir hancı kızı?

Genç Harry elinden geldiğince dik tutuyor kuyruğu,
Birazdan düşürüp peruğunu kayacak masanın altına,
Ama siz doldurup kadehleri elden ele dolaştırın,
İyidir masanın altı, toprağın altında olmaktan!
Öyleyse gül, oyna
Ve iç kana kana:
Zor yaparsın bunu toprağın beş karış altında!

Cin çarpmışa döndüm! Ayakta zor duruyorum,
Ne kalkıp yürüyebiliyorum, ne konuşabiliyorum;
Hancı, Betty'ye söyle bir sandalye getirsin buraya
Gidip bir zaman da evde içeyim, nasılsa karım yok orada

Hadi ver elini bana
Mecalim yok kalkmaya
Ama hoşnudum hâlâ toprağın bu tarafında olmaktan!

Yaklaşık olarak o sıralarda, yangından ve şimşekli yıldırımlı fırtınalardan korkmaya başlamış olduğumun farkına vardım. Eskiden böyle şeylere aldırmazken, şimdi onlardan anlatılmaz bir dehşete düşüyordum ve ne zaman gökler elektriğini boşaltacak gibi olsa evin en kuytu köşelerine sığınıyordum. Gündüzleri en gözde uğrak yerlerimden biri, yanıp kül olmuş konağın harabeye dönmüş mahzeniydi; yapının eski görkemli günlerindeki halini hayalimde canlandırabiliyordum. Bir keresinde, mahzenin kuşaklar boyu içine girilmemiş ve unutulmuş bir bölümünü elimle koymuş gibi bularak bir köylüyü şaşırtmıştım.

Sonunda uzun zamandır olmasından korktuğum şey oldu. Annemle babam, biricik oğullarının tavır ve görünüşündeki değişikliklerden telaşa kapılarak hareketlerimi uzaktan uzağa izletmeye başladılar, ki bu bir felaketle sonuçlanabilirdi. Gizli amacımı çocukluğumdan beri dinsel bir gayretle gizlemiş, mezara yaptığım ziyaretlerden kimseye söz etmemiştim; şimdi, peşime düşecek kişiyi atlatabilecek için koruluktaki labirentte yol alırken çok dikkatli davranmak zorundaydım. Yeraltı mezarının anahtarını bir kordonla boynuma astım; anahtarın varlığını benden başka bilen yoktu. Mezardan dışarı hiçbir zaman bir şey çıkarmadım.

Bir sabah, rutubetli mezardan çıkıp, titremesini engelleyemediğim ellerimle kapının zincirini kilitlerken yakınlardaki bir çalılıktan beni izleyen birinin korku dolu yüzünü gördüm. Çardağım keşfedildiğine ve geceleri yaptığım gezintilerin amacı açığa çıktığına göre sonun yaklaştığı kesindi. Adam, yanıma yaklaşmadı; bunun üzerine, endişeden bitkin düşmüş babama söyleyeceklerine kulak misafiri olmak üzere alelacele evin yolunu tuttum. Zincirli kapının ardındaki konukluğum dünyaya açıklanmak üzere miydi? Casusun sakınımlı bir fısıltıyla babama, uykudan kapanmış gözlerim asma kilitli yarı aralık kapıya dikili *olarak geceyi mezarın dışında, çardakta geçirmiş olduğumu* söylediğini işittiğimde hissettiğim sevinci ve içine düştüğüm şaşkınlığı bir düşünün! Hangi mucizeyle beni gözetleyen adam böyle aldanmıştı? İşte o zaman, doğaüstü bir gücün beni koruduğuna ikna

oldum. Göklerden gelen bu yardımdan cesaret buldum, kimsenin mezara girişime tanık olmayacağına duyduğum güvenle, gizlenme gereği duymadan mezara gitmeye başladım. Bir hafta boyunca, betimlememem gereken ölüler eğlencesinin tadını çıkardım, sonra o *şey* oldu ve hüznün ve tekdüzeliğin egemen olduğu bu kahrolası yere getirildim.

O gece dışarı çıkmaya kalkışmamalıydım; çünkü havada fırtına kokusu vardı ve korunun dibindeki pis kokulu bataklıktan ürkünç bir parıltı yayılıyordu etrafa. Ölülerin çağrısı da farklıydı. Yamaçtaki mezar yerine, dağın tepesindeki yanıp kül olmuş mahzene nezaret eden kötü ruh görünmez parmaklarıyla beni çağırıyordu. Koruluğu geçip de yıkıntıların önündeki düzlüğe çıktığımda, puslu ay ışığında, gözüme görünmesini çoktandır belli belirsiz beklemiş olduğum şeyi gördüm. Yüz yıldan fazla bir süre önce yok olmuş konak, tüm pencereleri sayısız mumun ışığıyla pırıl pırıl aydınlık, bütün görkemiyle gözlerimin önünde duruyordu; sevinçten kendimden geçeyazdım. Konağa çıkan uzun araba yolunu Boston sosyetesinin faytonları doldurmuştu, civar konaklardan gelen pudralı, zarif insanların oluşturduğu büyük bir kalabalık yaya olarak yokuşu tırmanıyordu. Kalabalığa karıştım; ama konuklardan ziyade ev sahiplerinden olduğumu biliyordum. Salondan müzik sesleri ve kahkahalar yükseliyor, herkes içiyordu. Bazı yüzleri tanıdım; gerçi kuruyup büzüşmüş ya da çürüyüp dökülmüş olsalardı daha kolay tanırdım ya. Bu çılgın ve dünyayı umursamaz kalabalığın içinde en çılgın ve kendini koyvermiş kişi bendim. Tanrının, insanın ya da doğanın hiçbir yasasını iplemiyor, durmadan küfrediyor, edepsiz espriler yapıyordum.

Ansızın bu hayvanca cümbüşün şamatasını bastıran müthiş bir gümbürtü tavanı yardı ve velveleci kalabalık korkudan sus pus oluverdi. Alevlerin kızıl dili ve ısının kavurucu soluğu evi sardı; bu denetlenemez doğal felaket karşısında dehşete düşen cümbüşçüler çığlık çığlığa gecenin karanlığına doğru kaçıştılar. Tek başıma kalakaldım; daha önce hiç duymadığım türden elimi kolumu bağlayan bir korkuyla adeta yerime çivilenmiştim. Sonra, ikinci bir dehşet dalgası ruhumu kapladı.

Diri diri yanıp, küllerim rüzgârlarla dört bir yana savrulduğunda, *Hyde'ların mezarında asla yatamayabilirdim*! Tabutum benim için hazırlanmamış mıydı? Sir Geoffrey Hyde'ın soyundan gelenler arasında sonsuza dek dinlenmeye benim hakkım yok muydu? Elbette buna hakkım vardı! Ruhum, mezardaki boş tabut içerisinde kendini temsil edecek bir

başka beden buluncaya dek hakkı olan şeyi aramaya devam edecekti. Jervas *Hyde* asla Palinurus’un[6] hüzünlü yazgısını paylaşmayacaktı.

Yanan evin hayali sönerken, kendimi iki adamın kolları arasında çığlıklar atarak, delice çırpınırken buldum; adamlardan biri, beni mezara kadar izleyen casustu. Yağmur, bardaktan boşanırcasına yağıyor, kısa bir süre önce başımızın üstünden geçip giden bulutlardan çakan şimşeklerle güney ufku pırıl pırıl aydınlanıyordu. Ben çığlık çığlığa mezara uzanmak istediğimi haykırırken, hüzünlü bir yüzle yanıbaşımda duran babam, beni tutan adamlara fazla sert davranmamalarını tembihliyordu sık sık. Harabe halindeki mahzenin zeminindeki kararmış bir daire, göklerden şiddetli bir darbenin inmiş olduğunu anlatıyordu ve ellerinde fenerlerle bir grup meraklı köylü, yıldırımın gün ışığına çıkardığı küçük bir antik kutuyu seyretmekteydi.

Boşu boşuna debelenmekten vazgeçerek, definelerini seyretmekte olan seyircilere bakmaya başladım; keşiflerinden payıma düşeni almama izin verdiler. Sürgüleri, kendisini gün ışığına çıkaran darbenin etkisiyle parçalanan kutuda birçok kâğıt ve değerli eşya vardı, ama benim gözlerim bir tek şeyi görüyordu. Bu, zarif bukleli peruğuyla bir gencin porselen minyatürüydü ve üzerinde 'J.H.’ başharfleri vardı. Yüzüne bakarken, aynada kendimi seyrediyor gibiydim.

Ertesi gün, pencereleri parmaklıklı bu odaya getirildim, ama çocukluğumda çok düşkün olduğum ve kendisi de benim gibi kilise avlularını seven yaşlı ve basit bir hizmetkâr sayesinde bazı şeylerden haberdar oluyordum. Yeraltı mezarının içinde yaşadığım deneylerle ilgili olarak anlattığım şeyler, sadece acıma dolu gülümsemelerle karşılandı. Sık sık ziyaretime gelen babam, zincirli kapıyı hiçbir zaman geçmemiş olduğumu söylüyor ve paslı asma kilidi incelediğinde elli yıldır hiç dokunulmamış olduğunu gördüğüne yemin ediyor. Hatta, mezara yaptığını ziyaretleri bütün köyün bildiğini, birçok defa, kasvetli cephenin karşısındaki çardakta yarı açık gözlerimi kapının aralığına dikmiş uyurken görüldüğümü söylüyor. O dehşet gecesindeki boğuşma sırasında asma kilidin anahtarını yitirdiğimden, bu savlara karşı somut bir kanıt ileri süremiyorum. Geceleri ölülerle buluştuğumda öğrendiğim, geçmişe ilişkin garip şeyleri ise, aile kütüphanesindeki eski ciltleri yutarcasına okumuş olmamın bir sonucu sayıyor ve göz önüne almıyor. Yaşlı uşağım Hiram olmasaydı, delirdiğime çoktan ikna olurdum.

Ama, sonuna kadar sadık Hiram, bana olan inancını yitirmedi ve beni öykümün hiç değilse bir kısmını açıklamaya zorlayan şeyi yaptı. Bir hafta önce, mezarın kapısını sürekli yarı açık tutan zincirleri kırarak, elinde bir fenerle karanlık derinliklere indi. Bir köşede, kararmış plakasında sadece *Jervas* sözcüğü yazılı eski ama boş bir tabut buldu. Bu mezardaki, bu tabuta gömüleceğime söz verdiler.

KUTUPYILDIZI

Odamın kuzeye bakan penceresinden Kutupyıldızının tekinsiz bir ışıkla parladığı görülür. Kutupyıldızı, zifiri karanlıkta saatler boyunca ışıldar. Güz gelip de kahredici kuzey rüzgarları inildeyerek esmeye, bataklığın kızıl yapraklı ağaçları gece yarısından sonraki ilk saatlerde yeni doğan hilal halindeki ayın ışığında birbirlerinin kulağına mırıl mırıl bir şeyler anlatmaya başladığında, pencere kanadının yanına oturup bu yıldızı gözlerim. Saatler yavaş yavaş ilerledikçe, parlak Koltuk takımyıldızı, bulunduğu yüksekliklerden aşağı doğru inerken, Büyük Ayı takımyıldızı gece rüzgârında salınan, buharlar içindeki bataklık ağaçlarının gerisinden ağır ağır yükselir. Şafak sökmeden hemen önce Arktürüs alçak tepelerin üzerindeki mezarlığın yukarısından kızıl parıltılarla göz kırparken, Berenis'in Saçı takımyıldızı donuk bir ışıkla tekinsizce parıldayarak çok uzaklarda, gizemli doğuda ortaya çıkar. Bu arada Kutupyıldızı, karanlık gök kubbedeki her zaman bulunduğu yerden, tuhaf bir mesaj iletmeye çalışıp da, bir zamanlar iletilecek bir mesajı olduğundan başka bir şey anımsayamayan çılgın bir gözetçi gibi, iğrenç bir parıltıyla öfkeli öfkeli aşağıyı süzmeye devam eder. Ara sıra, bulutlu havalarda uyuyabilirim.

Doğaüstü ışınların bataklık üzerinde şaşırtıcı bir parlaklıkla oynaşarak bütün geceyi apaydınlık ettiği o müthiş geceyi çok iyi anımsıyorum. Işınlardan sonra bulutlar geldi; sonra uyuyakaldım.

Kenti ilk olarak, küçülmesinin sonuna gelmiş bir hilalin ışığında gördüm. Tuhaf doruklar arasındaki bir çukurda yer alan tuhaf bir düzlükte sakin ve uykulu yatıyordu. Duvarları, kuleleri, sütunları, kubbeleri ve kaldırımları sapsarı mermerdendi. Mermer caddelerde, üst kısmına sakallı ağırbaşlı insan figürleri oyulmuş mermer sütunlar vardı. Hava sıcak ve kıpırtısızdı. Yukarıda, başucundan olsa olsa on derece uzaklıkta, bekçi Kutupyıldızı parıldıyordu. Kenti uzun süre seyrettim, ama ortalık ağarmadı. Ufka yakın bir noktada hiç batmadan parıldayıp duran kızıl Aldebaran yıldızı, ufuk

boyunca kat ettiği yolun dörtte birini aldığında, evlerde ve caddelerde ışık ve hareket gördüm. Tuhaf bir tarzda ama soylu ve tanıdık giyimli insanlar, evlerinde çıkıp dışarıda dolaşıyor, hilalin cansız ışığı altında, bildiğim dillerden hiçbirine benzemese de anladığım bir dilde akıllıca laflar ediyorlardı. Ve kızıl Aldebaran ufuk civarındaki yolunun yarıdan fazlasını kat ettiğinde yeniden karanlık ve sessizlik çöktü.

Uyandığımda, artık eskisinden farklı biriydim. Belleğime kentin görüntüsü kazınmış, ruhumda, niteliğini o zaman henüz tam olarak kavrayamadığım daha bulanık bir başka anı belirmişti. O günden sonra, bulutlu gecelerde uyuyabildiğimde, bazen batmayıp ufuk boyunca yavaş yavaş yol alan güneşin sıcak, sarı ışınları altında, kenti sık sık gördüm. Ve bulutsuz gecelerde, Kutupyıldızı, daha önce hiç olmadığı kadar öfkeli bakar oldu.

Yavaş yavaş, bu tuhaf doruklar arasındaki tuhaf düzlükte yer alan kentte benim yerimin ne olduğunu merak etmeye başladım. Başlangıçta, her şeyi gözlemleyen ruhsal bir varlık olmakla yetinirken, şimdi kentle olan ilişkimi tanımlamak ve her gün alanlarda konuşan ağırbaşlı insanların arasında düşüncelerimi ifade etmek istiyordum. Kendi kendime, “Bu, bir düş değil, çünkü, Kutupyıldızı’nın her gece kuzeye bakan penceremi gözetlediği yerde, uğursuz bataklığın ve tepedeki mezarlığın güneyinde bulunan taş ve tuğladan evdeki diğer yaşamın daha gerçek olduğunu nasıl kanıtlayabilirim ki?” dedim.

Bir gece, birçok heykelin bulunduğu geniş bir meydandaki konuşmaları dinlerken bir değişiklik hissettim ve sonunda maddi bir bedenim olduğunu fark ettim. Noton ve Kadiphonek dorukları arasındaki Sarkia düzlüğünde yer alan Olathoe’nun caddelerinde bir yabancı değildim. Konuşan, arkadaşım Alos’tu ve konuşması içimi ferahlatıyordu, çünkü adam gibi bir adamın ve bir yurtseverin konuşmasıydı. O gece Daikos’un düşüşü ve beş yıl önce bilinmeyen batıdan gelerek ülkemizin sınırlarını yağmalayan ve birçok kentimizi kuşatan, bodur, korkunç, sarı iblisler olan Inuto’ların ilerleyişleri hakkında haberler gelmişti. Dağların eteklerindeki kalelerimizi ele geçirdiklerinden, her yurttaşımız on adamın kuvvetiyle direnmedikçe, kentimizin bulunduğu düzlüğün yolu önlerinde açılmış demekti. Çünkü, bu bodur yaratıklar savaş sanatında ustaydılar ve bizim uzun boylu, gri gözlü Lomar’lılarımızı acımasız bir fetihten alıkoyan vicdanın kırıntısına sahip değillerdi.

Arkadaşım Alos, kentteki kuvvetlerin komutanıydı ve ülkemizin son umudu ona bağlanmıştı. Alos, bu vesileyle, karşılaşılacak tehlikelerden bahsetti ve Lomar'lıların en cesurları olan Olathoe'luları, büyük buz tabakasının ilerlemesi önünde Zobna'dan güneye doğru (tıpkı bir gün bizim torunlarımızın da Lomar'dan kaçmak zorunda kalacakları gibi) kaçmak zorunda kaldıklarında yollarına çıkan kıllı, uzun kollu, yamyam Gnophkehleri yiğitçe bir mücadeleyle yenen atalarının geleneklerini sürdürmeleri konusunda yüreklendirdi. Alos benim savaşçılara katılmama izin vermedi, çünkü güçsüzdüm ve zora geldiğimde tuhaf bir şekilde baygınlık geçiriyordum. Pnakotic elyazmalarını ve Zobna atalarının bilimini incelemeye her gün saatlerimi vermeme karşın, kentteki en keskin gözlü insan bendim; bu yüzden, beni hareketsizliğe mahkûm etmek istemeyen dostum, önemi neredeyse hiçliğe yakın bir görev verdi bana. Beni, ordunun gözü olarak hizmet vereceğim Thapnen nöbetçi kulesine gönderdi. Inuto'lar, kaleyi ele geçirmek için Noton doruğunun gerisindeki dar geçitten geçerek garnizona baskın vermeye kalkışacak olurlarsa, beklemekte olan askerlere ateşle işaret verecek ve kenti, kucağına düşmekte gecikmeyeceği felaketten kurtaracaktım.

Güçlü kuvvetli her insana aşağıdaki geçitlerde gerek duyulduğundan, kuleye tek başıma çıktım. Günlerdir uyumamıştım; heyecan ve yorgunluktan beynim zonkluyordu; yine de, azimle görevime sarıldım; çünkü anayurdum Lomar'ı, Noton ve Kadiphonek dorukları arasında yer alan mermer Olathoe kentini seviyordum.

Kulenin en üstteki odasında ayakta durmuş, uzaklardaki Banof vadisinin sisleri arasında titreşen kızıl ve uğursuz hilali seyrediyordum. Çatıdaki bir delikten, canlıymış gibi çırpınan ve baştançıkarıcı bir iblis gibi şehvetle bakan solgun Kutupyıldızı parıldadı. Bana öyle geldi ki, Kutupyıldızı'nın ruhu, kötü niyetli öğütler fısıldıyor, bıkıp usanmadan tekrarladığı, allahın belası ritmik bir vaatle beni yatıştırarak, ihanet anlamına gelecek bir uykuya davet ediyordu.

"Uyu, gözcü, ta ki, dünyalar
Yirmi altı bin yıl dönünceye
Ve ben şimdiki ışık saçtığım yere
Yeniden gelinceye kadar.

Başka yıldızlar yükselecek çok geçmeden
Göklerin kutbuna
Tatlı bir unutkanlıkla
Yatıştıran yıldızlar, kutsayan yıldızlar;
Ancak ben devrimi tamamladığımda
Geçmiş çalacak senin kapını.”

Bu tuhaf sözlerle gökler üzerine Pnakotic elyazmalarından öğrendiğim bilgiler arasında bir bağlantı kurmaya çalışarak, bastıran uykuya karşı boş yere mücadele ettim. Dönen ve ağırlaşan başım göğsüme düştü; başımı yeniden kaldırdığımda bir düşteydim; penceremden görünen Kutupyıldızı, bir düş bataklığının iki yana sallanan korkunç görünüşlü ağaçlarının üzerinden sırıtarak bakıyordu bana: Ve ben hâlâ düş görüyorum.

Utanç ve umutsuzluk içinde, zaman zaman çığlıklar atarak, Inuto’lar, Noton doruğunun gerisindeki geçitten gizlice geçerek kaleye baskın vermeden önce beni uyandırmaları için etrafımdaki düş-yaratıklarına yalvarıyorum; ama bu yaratıklar şeytan olmalıydılar, çünkü, bana gülüyor ve düş görmediğimi söylüyorlar. Ben uyurken ve belki de bodur sarı düşman sessizce sürünerek üstümüze doğru geliyorken, benimle alay ediyorlar. Görevimde başarısızlığa uğramış, Olathoe’ya ihanet; dostum ve komutanım Alos’a vefasızlık etmiştim. Ama, düşlerimdeki bu hayaller hâlâ benimle alay ediyorlar. Geceleri kurduğum hayaller dışında Lomar diye bir ülke olmadığını; Kuzey kutbunun yükseklerde parladığı ve kızıl Aldebaran yıldızının ufka yakın seyrettiği bu topraklarda binlerce yıldan beri buzdan başka hiçbir şey ve ‘Eskimo’ dedikleri, soğuktan kavrulmuş, bodur, sarı yaratıklardan başka insan olmadığını söylüyorlar.

Ve ben her an büyüyen bir tehlikeden kenti kurtarmak için çılgına dönmüş bir halde, suçluluğun verdiği ıstırapla kıvranır; uğursuz bir bataklığın ve alçak bir tepe üzerindeki mezarlığın güneyindeki taş ve tuğladan evde görülen düşten çıkmaya boş yere uğraşırken, kötü ve korkunç Kutupyıldızı, bir mesaj iletmeye çalışan, ancak bir zamanlar iletilecek bir mesajı olduğunun dışında bir şey anımsamayan çılgın bir gözcü gibi iğrenç bir şekilde göz kırparak karanlık gökten aşağıya öfkeyle bakmaya devam ediyor.

UYKU DUVARININ ÖTESİ

İnsanların çoğunluğunun zaman zaman durup düşlerin muazzam önemi ve onların ait olduğu karanlık dünya üzerine düşünüp düşünmediklerini sık sık merak etmişimdir. Geceleri gördüğümüz görüntülerin büyük çoğunluğu uyanıkken yaşadığımız deneylerle ilgili gerçeklikten uzak, belirsiz düşünceler olabilir -çocukça simgeciliğiyle Freud buna karşı çıkmaktadır- yine de kavranılamaz ve olağandışı niteliği sıradan yorumlarla açıklanamayan, heyecanlandırıp rahatsız eden etkisi, fiziksel yaşamdan hiç de daha az önemli olmayan ama bu yaşamdan aşılmaz bir engelle ayrılmış olan ruhsal varlık alanından anlık görüntüler olduklarını düşündüren çok sayıda düş kalıyor geriye. Ben kendi deneylerime dayanarak, o adamın dünyevi bilincini yitirdiğinde, daha sonra uyandığında önemsiz, kopuk kopuk şeyler anımsadığı, maddi olmayan ve bizim bildiğimiz hayattan tamamen farklı nitelikte bir dünyada konuk olduğundan hiç kuşku duymuyorum. Bu bulanık ve bölük pörçük anılardan pek bir şey kanıtlayamassak da önemli sonuçlar çıkarabiliriz. Düş yaşamında madde ve ruhun, dünyada bilindiği gibi, mutlak surette sabit olmadığını; zaman ve mekânın uyanıkken anladığımız anlamda var olmadığını kestirebiliriz. Bazen daha az maddi olan bu yaşamın bizim asli yaşamımız olduğuna ve yeryüzü küresi üzerindeki değersiz varoluşumuzun ikincil ya da sadece varlığı dolaylı kanıtlardan çıkarılan bir olgu olduğuna inanıyorum.

Stajyer olarak çalıştığım ruh sağlığı kurumuna, 1900-1901 kışının bir öğleden sonrasında, vakası o zamandan beri hiç aklımdan çıkmayan bir adam getirildiğinde daldığım bu tür düşüncelerle dolu düşlerden uyandım. Kayıtlara göre adı Joe Slater ya da Slaader idi; tipik bir Catskill Mountain'lıya benziyordu; şans eseri daha kalabalık yörelere yerleşmiş kardeşleri gibi ilerlemek yerine, kuş uçmaz kervan geçmez dağlık bir yörede neredeyse üç yüz yıldır sürdürdükleri tecrit yaşamı nedeniyle, bir tür vahşi yozlaşmaya uğramış ilkel Koloni köylülüğünün şu tuhaf, itici

evlatlarından biriydi. Güney'deki "beyaz süprüntü"lerin yoz temsilcilerine karşılık gelen bu acayip halk, hak hukuk nedir bilmezdi ve muhtemelen kafaca Amerika'nın diğer bölgelerindeki tüm halkların gerisindeydi.

Dört polisin gözetiminde kuruma gelen ve oldukça tehlikeli biri olarak, nitelenen Joe Slater, kendisini ilk gördüğümde hiç de tehlikeli birine benzemiyordu. Gerçi boyu ortalamanın hayli üzerindeydi ve kaslı bir yapısı vardı ama, küçük, sulu gözlerinin solgun, uykulu maviliği, tıraş yüzü görmemiş, bakımsız sarı sakallarının seyrekliği ve kayıtsızca sarkan etli alt dudağı ona aptalca ve zararsız bir görünüm veriyordu. Yaşı bilinmiyordu; çünkü bu tür insanların ne aile kayıtları ne de sürekli aile bağları vardır; baş hekim alnı açılmış saçma, çürük dişlerine bakarak Slater'ın kırk yaşlarında olduğunu kayda geçirdi.

Onunla ilgili her şeyi hastane ve adliye kayıtlarından öğrendik; avcı, tuzakçı ve başı boş gezen bu adam ilkel arkadaşlarının gözünde her zaman tuhaf biriydi. Geceleri bildik zamanların dışında uyumak alışkanlığındaydı ve uyandığında hayal gücünden yoksun ayaktakımının yüreklerinde korku uyandırmak ister gibi acayip bir şekilde, bilinmedik şeylerden söz ederdi. Öyle alışılmadık bir dilde konuşmazdı; çünkü çevresinde konuşulan bozuk lehçeden başka bir dil biliniyordu; ama, ses tonu öylesine gizemli ve vahşiydi ki, dinleyenleri bir korku alıyordu. Kendisi de genellikle dinleyicileri kadar dehşete düşer ve şaşkınlık gösterirdi; uyandıktan sonra bir saat içinde, tüm söylediklerini ya da en azından, yaptığını söylediği şeylerin nedenlerini unutur, diğer dağlılarınkinden farklı olmayan, her zamanki handiyse sevimli vurdumduymazlığına geri dönerdi.

Slater yaşlandıkça, öyle anlaşılıyor ki, sabahları yakalandığı çılgınlık nöbetlerinin sayısı ve şiddeti gitgide artarak hastaneye getirilmesinden bir ay önce yetkililerce tutuklanmasıyla sonuçlanan sarsıcı trajediye kadar varmıştı. Bir gün öğlene doğru, bir önceki gün saat beş sıralarında başladığı viski aleminden sonra daldığı derin uykudan, kendisi kadar anlatılmaz ailesiyle birlikte yaşadığı domuz ahırı gibi pis kulübeye komşularından birkaçının koşup gelmelerine sebep olan korkunç ve dünyevi olmaktan uzak haykırışlarla uyandı. Dışarıya, karlara koşup, kollarını kaldırarak havalara sıçrarken, bir yandan da, ne pahasına olursa olsun "uzaklardan yüksek sesli garip bir müziğin işitildiği, çatısı, duvarları ve zemini pırıl pırıl yanan büyük, büyük bir kulübe"ye gideceğini haykırıyordu avaz avaz. Orta yapılı iki kişi onu zapt etmeye çalışırken, o "parıldayan, sallanan ve gülen bir

şeyi” öldürmek istediğini haykırarak delice bir kuvvetle ve öfkeyle ellerinden kurtulmaya çalışıyordu. Sonunda, kendini zaptetmeye çalışanlardan birini ani bir vuruşla devirdikten sonra tam bir kana susamışlıkla kendinden geçerek diğer adamın üzerine atıldı; bu arada da “havalara sıçrayacağını ve onu durdurmaya çalışacak her şeyi yakıp yıkacağını” haykırıyordu çılgınlar gibi.

Ailesi ve komşuları o zaman korkuyla kaçıştılar ve içlerinden daha yürekli olanları geri döndüğünde, Slater, ardında daha bir saat öncenin kanlı canlı insanından geriye tanınmaz durumda, lapa gibi şekilsiz bir şey bırakarak gitmişti. Dağ köylülerinden kimse takip etmeye kalkışmadı, Slater’ın soğuktan donup ölmesi herhalde herkesi memnun ederdi; ama birkaç gün sonra bir sabah uzak bir dere yatağından gelen çığlıklarını duyduklarında, Slater’ın nasılsa hayatta kalmayı başarmış olduğunu ve şu ya da bu şekilde yok edilmesi gerektiğini anladılar. Sonra, Slater’ın peşine düşmek için silahlı bir araştırma grubu oluşturdular; başlangıçtaki amacı ne olursa olsun, grup, pek sevilmeyen atlı polisin tesadüfen kendilerini görmesi ve sorup soruşturduktan sonra onlara katılmasıyla tam bir polis müfrezesine dönüştü.

Üçüncü gün, Slater bilincini yitirmiş durumda bir ağaç kovuğunda bulunarak en yakın hapishaneye götürüldü; bilinci yerine gelir gelmez de, Albany’den gelen akıl hastalığı uzmanlarınca muayene edildi. Slater onlara basit bir öykü anlattı. Dediğine göre, bir akşam üzeri çokça içtikten sonra gidip yatmıştı. Uyandığında, kendisini kulubesinin önünde, komşusu Peter Slader’ın karların üzerindeki parçalanmış cesedinin yanı başında elleri kan içerisinde bulmuş. Zanlısı büyük ihtimalle kendisi olması gereken bu suç mahallinden uzaklaşma çabasıyla dehşet içerinde ormana kaçmış. Bunların dışında bir şey bilmiyor gibiydi; kendisini sorgulayan uzmanların ustaca soruları da yeni bir bilgiye ulaşılmasını sağlamadı.

O gece Slater sakin bir şekilde uyudu ve ertesi gün uyandığında yüz ifadesindeki bazı değişiklikler dışında bir fevkaladelik göze çarpmıyordu. Hastayı gözetlemekte olan doktor Barnard’a öyle geldi ki, hastanın soluk mavi gözlerinde tuhaf bir parıltı, sarkık dudaklarında kararlılık ifade eden belli belirsiz bir gerginlik vardı. Ama sorgulandığında, Slater her zamanki dağlı tavırlarına geri döndü ve sadece önceki gün söylediklerini tekrarladı.

Üçüncü günün sabahı, akıl hastalığı krizlerinin ilki patlak verdi. Rahatsızlık belirtileri sergileyen bir uykudan sonra Slater öylesine güçlü bir

çılgınlık nöbetine yakalandı ki, dört kişi deli gömleğini zor giydirdi. Akıl hastalığı uzmanları, Slater’ın ağzından çıkan sözcükleri büyük bir dikkatle dinlediler; çünkü, ailesinin ve komşularının anlattığı oldukça imalı ama birbiriyle çelişen ve tutarsız öyküler fena halde ilgilerini çekmişti. Slater, on beş dakika boyunca, ışıktan yapılmış yeşil binalar, uzay okyanusları, acayip müzikler, gölgeli dağlar ve vadiler üzerine kaba bir dille, hezeyan içinde, abuk sabuk şeyler haykırıp durdu. Söylediklerinin çoğu, onu sarsalayan, ona gülen, onunla alay eden gizemli ve ışık saçan bir varlıkla ilgiliydi. Bu güçlü şahıs, her kimse, Slater’a çok büyük bir kötülük yapmışa benziyordu, ondan öcünü almak en büyük arzusuydu. Bu amaca ulaşmak için, dediğine göre Slater önüne çıkan her engeli *yakarak* boşluk uçurumlarına ağacaktı. Apansız susuncaya kadar bu minvalde konuşup durdu. Gözlerindeki delilik ateşi söndü; boş gözlerle kendisini sorgulayanlara bakıp, neden bağlanmış olduğunu sordu. Doktor Bamard, gömleğin sırım bağlarını çözdü ve akşam, Slater’ı kendi iyiliği için kendi isteğiyle giyinmeye razı edinceye kadar da yeniden bağlamadı. Adam, o zaman, ara sıra acayip laflar ettiğini kabul etmişti; ama bunun nedenini bilmiyordu.

Bir hafta içinde Slater iki nöbet daha geçirdi, ama doktorlar bunlardan bir şey öğrenemedi. Doktorlar Slater’ın gözüne görünen hayallerin *kaynağı* üzerine epey kafa yordular; çünkü, adamcağız okuma yazma bilmediği gibi, muhtemelen hiç masal ya da efsane de dinlememişti; bu yüzden görkemli düşleri açıklanabilir gibi değildi. Bahtsız delinin kendini, kendine has yalın bir tarzda ifade etmesiyle, bu düşlerin bilinen hiçbir efsane ya da destandan kaynaklanmadığı açıkça ortaya çıkıyordu. Anlamadığı ve yorumlayamayacağı, bizzat yaşadığını iddia ettiği, ancak normal ya da mantıklı bir anlatıdan öğrenmiş olamayacağı şeyler üzerine abuk sabuk laflar ediyordu. Akıl hastalığı uzmanları, kısa sürede, sorunun kaynağında, gerçeğe benzerlikleriyle zavallı adamın aklına bir süre için tümden egemen olan anormal düşlerin yatmakta olduğuna karar verdiler. Slater formalite gereği cinayetten yargılandı; deli olduğu için aklandı ve benim de mütavazı bir görev yapmakta olduğum kuruma teslim edildi.

Düş-yaşamının sürekli kafamı meşgul ettiğini söylemiştim; buradan, yeni gelen hastayla ilgili gerçekleri etraflıca sorup soruşturduktan sonra ne büyük bir hevesle onu incelemeye giriştiğimi çıkarabilirsiniz. Hasta, gizleyemediğim ilgiden doğduğu su götürmez, dostça duygularımın ve onu sorgularkenki nazik davranışımın farkında gibiydi. Krizleri sırasında, soluğumu tutmuş onun karmakarışık dünya betimlemelerini dinlerken beni

hiçbir zaman tanımadıysa da, demir parmaklıklı pencerenin önüne oturup, belki de bir daha asla kavuşamayacağı dağlardaki özgürlüğüne yanarak, sazlardan ve söğüt dallarından sepetler ördüğü sakin anlarında tanıdı. Ailesi hiç ziyaretine gelmedi; belki de dağlıların yoz adetlerine göre kendilerine geçici olarak başka bir reis bulmuşlardı.

Joe Slater'ın çılgın ve fantastik görüşlerine karşı yavaş yavaş karşı konulmaz bir merak duymaya başladım. Adam, kafa yapısı ve dil bakımından acınacak derecede geriydi, ama tutarlı bir bütünlükten yoksun, kaba bir ağızla betimlenen parıltılı, görkemli hayallerini ancak, üstün, hatta olağanüstü bir beynin tasarlayabileceğine kuşku yoktu. Yoz bir Catskill'linin duygularını belli etmeyen imgeleminin, varlığı bile gizli bir deha kıvılcımına işaret eden böylesi hayalleri nasıl tasarlayabildiğim birçok defa kendi kendime sordum. Cahil ve mankafa herhangi biri, Slater'ın çılgınca sayıklamaları sırasında ağzından dökülen olağanüstü parlak ülkeler ve uzay hakkında nasıl fikir sahibi olurdu? Karşımdaki korkudan sinmiş zavallıda, benim anlayış sınırlarımı aşan, daha deneyimli olmakla birlikte hayal güçleri çok daha sınırlı olan doktor ve bilim adamı melektaşlarımın anlayış sınırlarınınsa çok ama çok ötesinde bir şeylerin düzensiz çekirdeğinin yatmakta olduğuna giderek daha çok inanmaya başladım.

Yine de bu adamdan kesin bilgiler öğrenemedim. Araştırmalarımın sonunda elde edebildiğim tüm bilgi, Slater'ın, bir tür yarı-maddi düş-yaşamında, insanoğlunun bilmediği hudutsuz bir bölgede göz alıcı, çok geniş vadilerde, çayırlarda, bahçelerde, kentlerde ve ışık saraylarında dolaştığı ya da yüzdüğünden; orada bir köylü ya da yozlaşmış biri değil de; renkli bir hayatı olan, gururlu, nüfuzlu, önemli bir yaratık olduğundan; sadece, görünür olmakla birlikte elle tutulamaz bir yapıda olan -ve Slater ona *adam* değil de *şey* dediğine göre insan biçiminde olmayan- ölümcül bir düşman tarafından denetlendiğinden ibaretti. Bu şey Slater'a adı söylenmeyen bir kötülük yapmıştı ve deli (deli miydi gerçekten?) öç almaya can atıyordu.

Slater'ın, ilişkilerinden söz ediş tarzından, Slater'la parlak *şeyin* eşit koşullarda karşılaştığı; düş yaşamında, düşmanıyla aynı türden parlak bir varlığa sahip olduğu sonucunu çıkardım. Sık sık, *uzayda uçtuğunu* ve ilerlemesini engelleyen her şeyi *yaktığını* söylemesi, bu izlenimimi destekliyordu. Ancak, bütün bunlar, onları ifade etmeye hiç de yeterli olmayan kaba saba sözcüklerle dile getiriliyordu; bu durum, eğer bir düş

dünyası varsa, sözlü dilin bu dünyanın aktarılmasına yetmediği sonucunu çıkarmama yol açtı. Bu aşağılık bedende ikamet eden düş ruhu, kalın kafalılığın basit ve kısıtlı dilinin ifade edemediği şeyleri umutsuzca söylemeye çalışıyor olabilir miydi? Ancak keşfetmeyi ve okumayı öğrenebilmem durumunda, bu gizemi açıklayabilecek akli çıkarımlarla karşı karşıya olabilir miydim? Orta yaşta insanların kuşkucu, kinik ve yeni şeyleri kabul etmemeye eğilimli olmaları yüzünden, daha yaşlı hekimlere bu şeylerden söz etmedim. Zaten, enstitü başkanı daha geçenlerde fazla çalıştığım ve kafa dinlendirmeye ihtiyacım olduğu konusunda beni her zamanki babacan tavrıyla uyarmıştı.

Uzun zamandan beri, insan düşüncesinin temelde, esir[7] dalgalarına veya ısı, ışık ve elektrik gibi yayman enerjiye dönüşebilen atomik veya moleküler bir hareket olduğuna inanmaktaydım. Bu inanç, telepati ya da uygun bir aygıt aracılığıyla zihinsel iletişimin olabilirliği üzerinde beni düşünmeye yöneltmiş ve üniversite yıllarımda, radyonun icadından önceki dönemde kullanılan hantal telsiz cihazlarını andırır bir dizi alıcı-verici cihaz hazırlamıştım. Bu cihazları bir öğrenci arkadaşımla denemiş, ama bir sonuç elde edemediğimden, ileride kullanılmak üzere diğer bilimsel ıvır zıvırla birlikte paketleyip bir kenara kaldırmıştım.

Şimdi, Joe Slater’ın düş-yaşamını araştırmayı şiddetle arzuladığımdan, bu aygıtları yeniden arayıp buldum ve çalışır duruma getirmek için günlerce uğraşıp onardım. Yeniden kullanıma hazır hale geldiklerinde, onları denemek için hiçbir fırsatı kaçırmadım. Slater’ın kriz nöbeti geçirdiği anlarda, vericiyi onun alnına, alıcıyı da kendiminkine bağlayarak, zihinsel enerjinin çeşitli varsayımsal dalgalarına karşı sürekli hassas ayarlar yaptım. Slater’ın düşüncelerinin, başarıyla iletilebilecek olurlarsa, beynimde nasıl bir karşılık yaratacakları hususunda pek fikrim olmasa da, onları saptayıp yorumlayabileceğimden emindim. Böylece, ne tür deneyler yaptığımdan hiç kimseye söz etmemekle birlikte deneylerime devam ettim.

Tarih, yirmi bir Şubat 1901 idi, o şey olduğunda. Şimdi uzun yılların ardından dönüp geriye baktığımda, ne kadar gerçekdışı göründüğünü anlıyor ve bazen, Yaşlı Doktor Fenton, tüm bunları aşırı uyarılmış hayalime verirken yoksa haklı mıydı diye düşünüyorum. Kendisine anlattığımda beni büyük bir kibarlık ve sabırla dinlediğini anımsıyorum, ama ardından bana sinir yatıştırıcı birtakım tozlar vermiş ve ertesi hafta çıktığım bir yarı-yıl tatili ayarlamıştı.

O uğursuz gece fena halde heyecanlanmış ve altüst olmuştum, çünkü, o kadar mükemmel bakıma karşın Joe Slater’ın ölmekte olduğu kesindi. Belki dağlardaki özgürlüğünü özlemişti, belki de, beyninde kopan fırtınalar, uyuşuk bünyesine fazla gelmişti; nedeni ne olursa olsun, çökmüş bedeninde yaşam alevi titreyerek yanmaktaydı. Başını kaldıracak hali yoktu; karanlık çökerken huzursuz bir uykuya daldı.

Ölüp gitmeden önce son bir defa, karmakarışık bir kafayla uyanacak olsa bile, tehlike yaratamayacak kadar zayıf olduğunu gördüğümden, uyuduğunda hep yapıldığı gibi deli gömleğinin bağlarını bağlamadım. Geriye kalan kısa zaman aralığında, düş dünyasından ilk ve son mesajı almaktan umudumu kesmediğimden, güçlü “radyo”mun uçlarından birini onun başına, diğerini kendi başıma yerleştirdim. Hücrede ikimizden başka, aygıtımın amacını anlamayan ya da davranış tarzımı sorgulamayı akledemeyen sıradan bir hastabakıcı vardı. Dakikalar yavaş yavaş ilerlerken, başının uykuyla tuhaf bir şekilde önüne düştüğünü gördüm, ama adamcağızı rahatsız etmedim. Sağlıklı adamın ve ölmekte olanın ritmle soluk alıp vermelerinin yatıştırıcı etkisiyle çok geçmeden ben de uykuya dalmış olmalıyım.

Daldığım uykudan beni garip lirik bir ezgi uyandırdı. Her yanda ahenkli notalar, neşeli titreşimler tutkuyla yankılanırken, içimi sevinçle dolduran enfes bir manzara gözlerimin önünde uzanıyordu. Ateşten duvarlar, sütunlar, sütun başlıkları, havada yüzer gibi dolaştığım yere doğru ışık saçarak yükseliyor, tarif edilemeyecek kadar ihtişamlı ve tonozlu, sonsuz yüksek kubbeye dek uzanıyordu. Ruh olduğu kadar madde de olan parlak, elle tutulmaz, şekilden şekle giren ve zihnimde canlan-dırabileceğim en güzel manzaralarla kaplı geniş ovalar, latif vadiler, yüksek dağlar ve davetkar mağaraların kısa bir an için görünüp kaybolan görüntüleri bu görkemli gösteriyle harmanlanıyor, daha doğrusu, zaman zaman bir kaleidoskopta olduğu gibi onun yerini alıyordu. Manzarayı seyrederken, bu büyülü değişimlerin anahtarının kendi beynimde olduğunu anladım; çünkü her görüntü, değişen zihnimin görmeyi en fazla arzuladığı görüntüydü. Her ses ve görüntü, sonsuz eski çağlarda olduğu ve gelecekteki sonsuzlukta da olacağı gibi, benim için tanıdık olduğundan bu cennet ülkesinde bir yabancı değildim.

Sonra ışık-kardeşimin göz alıcı ruhu yaklaştı ve ruhtan ruha-düşünce değişimi yoluyla sessizce benimle sohbete başladı. Zafer saati yaklaşıyordu,

çünkü, benim arkadaş sonunda sadece alçaltıcı esaretten kurtulmakla kalmıyor, kendine zulmeden melunu gökyüzünün en yukarı katlarına kadar izleyerek âlemleri sarsacak bir intikam almaya da hazırlanıyordu. Böylece kısa bir süre havada süzülür gibi birlikte yüzerek ilerledik, sonra, bir güç beni gitmeyi en az istediğim yere, dünyaya çağırıyormuş gibi etrafımdaki nesnelerin bulanıklaşıp, solduğunu fark ettim. Yanımdaki şekil de bu değişimi fark etmişe benziyordu, çünkü sözünü bağlayıp gitmeye hazırlandı ve diğer nesnelerden daha düşük bir hızla uzaklaşıp görüş alanımdan çıktı. Birkaç düşünce alışverişinde daha bulunduk, ışıklı varlıkla benim yeniden esarete çağrıldığımızı biliyordum; ama ışık-kardeşim için bu sonuncu defa olacaktı. Bir saatten kısa bir süre içerisinde kasvetli gezegen atmosferini geride bırakıp, kendini ezen varlığı izlemek üzere serbest kalacak ve Samanyolu'nu geçerek sonsuzluğun sınırındaki yıldızlara ulaşacaktı.

Ansızın ve biraz da mahcubiyet içinde uyanıp sandalyemde dikeldim; ölüm halindeki hastanın yatağında sıkıntıyla kıpırdandığını gördüğümde, solmakta olan ışık sahnesinin etkisinden adeta bir şok duygusuyla sıyrılıp çıktım. Joe Slater, muhtemelen son defa da olsa uyanıyordu. Daha yakından baktığımda, solgun yanaklarına daha önce hiç orada olmayan bir renk gelmiş olduğunu gördüm. Dudaklarının da alışılmadık bir görünüşü vardı, sanki Slater'ınkinden daha güçlü bir kişiliğin zorlamasıyla sıkı sıkıya kapatılmışlardı. Bütün yüz hatları sonunda gerilmeye başladı ve göz kapaklarını aralamadan kafasını çevirdi.

Uyumakta olan hastabakıcıyı uyandırmadım, ama düş görmekte olan adamın gönderebileceği herhangi bir veda mesajını alabilmek amacıyla, telepatik "radyo"mun yerinden hafif kaymış alın bandını düzelttim. Adamın başı ansızın benden yana döndü ve gözleri, gördüğüm şeye tam bir şaşkınlıkla aval aval bakmama yol açarak, fal taşı gibi açıldı. Bir zamanlar Joe Slater -Catskill'li sıradan bir köylü- olan adam, mavisi kurnazlıkla derinleşmiş parıltılı, kocaman gözlerle bana bakmaktaydı. Bu bakışlarda ne delilik ne de yozlaşma okunuyordu; ardında, etkin düzeyde bir zihnin yattığı bir yüzü seyretmekte olduğumdan en ufak bir kuşkum yoktu.

Bu nazik anda, beynimi etkileyen bir dış etkinin varlığını fark ettim. Daha fazla yoğunlaşabilmek için gözlerimi yumdum ve *onca zamandır peşinde olduğum zihinsel mesajın en sonunda gelmiş olduğunu* anlayarak ödülümü almış oldum. İletilen her düşünce zihnimde çabucak

şekilleniyordu; gerçek bir dil kullanılmamamasına karşın, bu kavram ve ifadelere o kadar alışıktım ki, mesajı sanki ana dilimde alıyor gibiydim.

"Joe Slater öldü," dedi, uyku duvarının ötesindeki failin ruhu donduran sesi. Dehşetle kocaman açılan gözlerim, Slater'ın yüzünde acıyı arandı, ama mavi gözleri sükûnetle bakıyordu ve zekâ okunan yüzü hayat doluydu. "Ölmesi iyi oldu, kozmik varlığın etkin zekâsını kaldıramıyordu. Kaba saba bedeni, göksel yaşamla gezegen yaşamı arasındaki gerekli ayarlamaları yapamıyordu. Hayvan yönü, insan yönüne ağır basıyordu. Yine de onun yetersizliği yüzünden beni keşfetmeyi başardın; demek ki, doğrusu, kozmik ruhlarla gezegen ruhlarının asla karşılaşmamalarıymış. Sizin dünyanızın zamanıyla kırk iki yıl boyunca onu gündüzleri tutsağım olarak tuttum ve ona eziyet ettim.

Düşsüz uykularda senin olmayı seçtiğin türde bir varlığım ben. Ben senin ışık-kardeşinim ve seninle birlikte ışıklı vadilerin üzerinde uçtum. Senin gerçek benliğinin uyanıklık dünyasındaki halini anlatmaya yetkili değilim, ama bizler uzay ve zaman gezginleriyiz. Gelecek yıl, sizin eski dediğiniz Mısır'da ya da bundan üçyüz bin yıl sonrasının zalim Tsan Chan imparatorluğunda yaşıyor olabilirim. Seninle ben, kızıl Arctürüs'ün etrafında dönen dünyalarda dolaştık,Jüpiter'in dördüncü uydusunda gururla sürünen böcek-fılozofların bedeninde yaşadık. Dünyanın kendisi, yaşam ve boyutları hakkında ne kadar az şey biliyor! Aslında, kendi huzuru için ne kadar da az şey bilmesi gerekiyor!

Zalim hakkında konuşamam. Siz dünyalılar, farkında olmadan onun uzak varlığını hissettiniz - göz kırpar gibi yanıp sönen fenere, bir esasa dayanmaksızın *Algol,* yani *Şeytan-Yıldızı* adını verdiniz. Zalimle karşılaşıp onu alt etmek için, çağlar boyunca maddi engellerin ayakbağı olması yüzünden, boş yere çabalayıp durdum. Bu gece bir cehennem, bir felaket olarak, bir İntikam Tanrıçası olarak gideceğim. *Beni gökte, Şeytan-Yıldızı'nın yakınlarında seyret.*

Daha fazla konuşamayacağım, çünkü Joe Slater'ın bedeni soğuyup katılaşıyor ve katılaşmış beyinler istediğim gibi titreşimler yaymaz oluyor. Sen bu gezegendeki tek dostum -bu kanepede yatan itici bedende beni hissedip arayan tek ruh-oldun. Yine karşılaşacağız -belki Orion'un Kılıcı'nın parıldayan sislerinde, belki tarihöncesi Asya'da çıplak bir yaylada, belki bu gecenin anımsanmayan düşlerinde, belki güneş sisteminin

yok olmasından milyarlarca yıl sonra bir başka biçim altında yine buluşacağız.”

Tam bu noktada düşünce-dalgaları birdenbire kesildi ve düş görenin - yoksa ölünün mü demeliydim?- solgun gözleri bir balığın gözleri gibi donuk donuk bakmaya başladı. Yarı sersemlemiş bir halde kanepenin üzerine eğilip Slater’ın nabzına baktım; bileği soğuk ve katıydı, nabzı atmıyordu. Solgun yanakları daha da soldu; kalın dudakları sarkarak aralandı ve eski, yoz Joe Slater’ın iğrenç derecede çürük dişlerini ortaya çıkardı. Korkuyla titreyerek iğrenç yüzünün üzerine bir battaniye örttüm ve hastabakıcıyı uyandırdım. Sonra sessizce hücreden çıkıp kendi odama gittim. Açıklanamaz bir şekilde, düşlerini anımsamamam gereken bir uykuya hemen o anda dalmak için büyük bir özlem duyuyordum.

Sonuç? Hangi basit bilimsel öykü böylesine güçlü bir anlatımla övünebilir? Ben sadece bana gerçek gibi görünen bazı şeyleri aktardım, bunlardan istediğiniz sonucu varın siz çıkarın. Daha önce belirttiğim gibi, amirim olan yaşlı Doktor Fenton, anlattığım bu şeylerin gerçekliğine inanmıyor. Sinirlerimin harap olduğunu ve büyük bir cömertlik göstererek verdiği tam ücretli uzun tatile fena halde ihtiyacım olduğunu yeminle söylüyor. Doktor Joe Slater’ın, en basit topluluklarda bile anlatılagelen kaba halk masallarından fantastik kavramlarını devşirmiş olması gereken, sıradan bir paranoyaktan başka bir şey olmadığına meslek onuru adına beni temin etmektedir. Doktorun bütün bu anlattıklarına karşın, ben Slater’ın ölmesinden sonraki gece gökyüzünde gördüğüm şeyi unutamam. Beni taraflı bir tanık saymamanız için belki de beklediğiniz sonucu destekleyecek bir başka kalemin tanıklığına ihtiyacınız vardır. Saygın astronomi otoritesi Profesör Garrett P. Serviss’in sayfasında *Nova Persei* yıldızı üzerine yer alan bölümü, kelimesi kelimesine aktarıyorum:

“22 Şubat 1901’de Edinburgh’lu Doktor Anderson tarafın-*dan Algol’dan çok uzak olmayan* hayret verici bir yıldız keşfedildi. Bu noktada, daha önce, başka bir yıldız saptanmamıştı. Yirmi dört saat içinde yabancı yıldızın parlaklığı Capella’nınkini geçti. Birkaç hafta içinde bariz bir şekilde solarak birkaç ay sonra da çıplak gözle seçilmez oldu.”

SARNATH'IN ÖLÜM HÜKMÜ

Marn diyarında, hiçbir akıntının beslemediği ve dışarıya hiçbir akıntısı olmayan durgun büyük bir göl vardır. On bin yıl önce, bu gölün kıyısında güçlü Sarnath kenti bulunurdu, ama bugün Sarnath'ın yerinde yeller esiyor.

Dünyanın genç olduğu çok çok eski zamanlarda, Sarnath'lılar henüz Mnar diyarına gelmeden önce, gölün kıyısında bir başka kentin bulunduğu anlatılır; gölün kendisi kadar eski bir kent, korkunç görünüşlü bir halkın yaşadığı, külrengi taşlardan yapılmış Ib kenti. Gelişimini henüz tamamlamamış ve yeterince yetkinleşmemiş bir dünyanın tüm yaratıkları gibi bu yaratıklar da garip görünüşlü ve çok çirkindiler. Silindirik Kadatheron tuğlalarında, Ib'lilerin, göl ve üzerinde yükselen sis kadar yeşil renkte, pörtlek gözlü, gevşek, sarkık dudaklı, acayip kulaklı ve sesleri olmayan yaratıklar olduğu yazılıdır. Yine aynı yerde, onların sisli bir gece, büyük durgun göl ve kurşuni taş duvarlı Ib kentiyle birlikte aydan indikleri de yazılıdır. Belki de böyledir, ama kesin olan bir şey varsa, onlar, ayın hilal durumunda olduğu günlerde, önünde korkunç danslar yaptıkları, büyük su kertenkelesi Bokrug'a benzetilerek yontulmuş, deniz-yeşili taş bir mabuta tapıyorlardı. Ve Ilarnek papirüsünde, bir gün ateşi keşfettikleri, bundan sonra birçok törende ateş yaktıkları yazılıdır. Ama bu varlıklar hakkında yazılı çok fazla şey bulunmamaktadır; çünkü çok eski devirlerde yaşamışlardı ve insanoğlunun, henüz genç olduğu bu dönemde, eskiden yaşamış varlıklar hakkında pek fazla bilgisi yoktu.

Milyarlarca yıl sonra Mnar diyarına insanoğlu geldi; bunlar, menderesler çizerek akan Ai nehri kıyısında Thraa, Ilarnek ve Kadatheron kentlerini kuran, yünlü hayvan sürülerine sahip, koyu renk tenli çoban bir kavimdi. Diğerlerinden daha gözüpek olan bazı kabileler gölün kıyısına kadar ilerleyip, toprağın altında değerli metallerin bulunduğu bir yerde Sarnath'ı kurdular.

Göçebeler, Sarnath'ın ilk taşını, külrengi Ib kentinden fazla uzak olmayan bir yere koydular ve Ib'li yaratıklarla karşılaştıklarında büyük bir hayrete düştüler. Ama duydukları hayret nefretle karışıktı, çünkü, insanların alacakaranlık dünyasında böyle acayip görünüşlü yaratıkların dolaşmasını münasip bulmuyorlardı. Ib'in kurşuni yekpare taşları üzerindeki garip heykellerden de hiç hoşlanmadılar; çünkü Mnar diyarının çok dingin ve hem uyanıklık dünyasının hem de düş dünyasının çoğu ülkesinden ırak olması yüzünden, bu heykellerin insanoğlunun gelişine kadar, ne kadar zamandır yeryüzünde bulunduğunu kimse bilmiyordu.

Sarnath'lılar Ib'li yaratıkları gördükçe, onlara karşı duydukları nefret büyüdü; taş ve okla vurduklarında bu yaratıkların zayıf ve pelte kadar yumuşak olduklarını görmek de duydukları nefreti bir o kadar artırdı. Böylece, günün birinde, genç savaşçılar, sapancılar, mızrakçılar ve okçular Ib'e karşı yürüyüp hepsini kılıçtan geçirdiler ve ellerini sürmek istemediklerinden, garip görünüşlü cesetlerini uzun mızraklarla iterek göle döktüler. Ib'in kurşuni yekpare taş heykellerinden de hoşlanmadıkları için, onları da göle fırlattılar; bu taşların ta uzaklardan buraya getirilmesi için -uzaklardan getirilmiş olmalıydılar, çünkü, ne Mnar diyarında ne de çevresindeki topraklarda böyle bir şey vardı- sarfedilen emeğin büyüklüğünden şaşkınlığa düştüler.

Böylece, eski mi eski Ib kentinden geriye, su kertenkelesi Bokrug şeklinde yontulmuş deniz yeşili taş mabut dışında hiçbir şey kalmamış oluyordu. Genç savaşçılar bu mabudu, Ib'in eski tanrılarına ve garip yaratıklarına karşı kazanılmış zaferin sembolü ve Mnar diyarında önder olmanın işareti olarak beraberlerinde götürdüler. Ama mabutun tapınağa yerleştirilmesinden sonraki gece korkunç bir şey olmuş olmalıydı, çünkü gölün üzerinde acayip ışıklar görüldü; ertesi sabah insanlar mabutun sırra kadem bastığını gördüler ve dile getirilmesi olanaksız bir korkudan ölmüşe benziyen başrahip Taran-Ish'in yere serilmiş cesediyle karşılaştılar. Taran-Ish ruhunu teslim etmeden önce, krizolit sunağın üzerine titrek kaba bir yazıyla HÜKÜM sözcüğünü karalamıştı.

Taran-Ish'ten sonra Sarnath'ın birçok başrahibi oldu, ama deniz yeşili taş mabut hiçbir zaman bulunamadı. Yüzyıllar gelip geçti ve bu arada Sarnath fazlasıyla büyüyüp zenginleşti; öyle ki, Taran-Ish'in krizolit sunak üzerine karaladığı şeyi artık sadece başrahipler ve yaşlı kadınlar anımsıyordu. Sarnath'la Ilarnek kenti arasında bir kervan yolu yapıldı ve topraktan

çıkarılan değerli metaller, başka metallerle, az bulunur kumaş ve mücevherlerle, zanaatçıların kullandığı kitap ve araç gereçlerle ve menderesler yaparak akan Ai nehrinin kıyılarında ve daha ötelerde oturan halkların bildiği lüks şeylerle değiş tokuş edildi. Böylece Sarnath güçlendi, bilgilendi ve güzelleşti; komşu kentlere boyun eğdirmek için ordular gönderdi ve zamanla, Sarnath'daki tahtta oturan kişi bütün Mnar diyarının ve ona komşu birçok toprağın kralı oldu.

Görkemli Sarnath dünyanın bir harikası ve bütün insanlığın gurur kaynağıydı. Çöldeki ocaklardan çıkarılarak parlatılmış mermerden inşa edilmiş surları üç yüz gez[8] yükseklik ve yetmiş beş gez genişlikteydi; öyleki, insanlar surların üzerinde arabalarla birbirlerini geçebilirdi. Bu surlar tam tamına beş yüz stadium[9] uzunluktaydı ve tek açıklığı, tuhaf bir şekilde, yılda bir defa, Ib'in yok edilişi şenliklerinde yükselen gölün dalgalarını zapteden yeşil taştan bir duvarın bulunduğu yerdeydi. Sarnath'da gölden kervan yolu kapısına kadar elli cadde uzanıyor ve başka elli cadde de onlarla kesişiyordu. Atların, develerin ve fillerin geçtiği granit döşeli bölümler dışında, bu caddeler damarlı akik taşıyla döşenmişti. Sarnath'ın bronz kapılarının çoğu caddelerin kara tarafında surlara ulaştığı noktalardaydı ve kapıların her iki yanında insanların artık adını unuttuğu bir taştan yapılmış aslan ve fil figürleri vardı. Duvarla çevrili bahçeleri ve içlerinde birer billur gölcüğü bulunan Sarnath evleri sırlı tuğla ve kadıköy taşındandı. Bu evler tuhaf bir sanatla inşa edilmişlerdi; başka hiçbir kentte böylesi evler yoktu; Thraa'dan, Ilarnek'ten ve Kadatheron'dan gelen gezginler, evlerin çatılarını süsleyen ışıltılı kubbelere hayran kalıyorlardı.

Ama en fazla hayranlık uyandıran yerler eski krallardan Zok-kar tarafından yaptırılmış saraylar, tapınaklar ve bahçelerdi. Bu sarayların en kötüsü bile Tharaa, Ilarnek ve Kadatheron'daki saraylardan görkemliydi. Öylesine yüksektiler ki, içindeyken, kişi bazen kendini göklerin altında sanabilirdi; bununla birlikte, Dother yağına batırılmış meşalelerle aydınlatıldığında, duvarlarında kralları ve orduları betimleyen ve görenleri hem büyüleyen, hem şaşırtan, görkemli, devasa resimler bulunduğu görülüyordu. Sarayların, renkli mermerden ve üzerlerine olağanüstü güzellikte resimler oyulmuş sayısız sütunları vardı. Ve sarayların çoğunda zemin beril, lapis lazuli, kırmızı Süleyman taşı, lal taşı ve daha başka seçkin malzemelerden mozaik döşenmişti ve bu taşlar öyle yerleştirilmişti ki, insan en nadide çiçeklerden bir zemin üzerinde yürüdüğünü sanırdı. Yine aynı

şekilde sanatla ve maharetle düzenlenmiş, gözü okşayan fıskiyelerle etrafa hoş kokulu sular fışkırtan çeşmeler vardı. Mnar'ın ve komşu toprakların kralının sarayıysa tüm bunları gölgede bırakıyordu. Taht, ışıl ışıl bir zeminden birçok basamakla çıkılan bir yükseklikte çömelmiş iki altın aslanın üzerinde yer alıyordu. Böyle büyük bir parçanın nereden gelmiş olabileceğini bilecek bir allahın kulu olmasa da tek parça fıldişinden yapılmıştı. Bu sarayda birçok üstü kapalı balkon, kralın canı çektikçe aslan, insan ve fillerin birbiriyle savaşa tutuştuğu birçok amfi tiyatro vardı. Bazen amfi tiyatrolar, fevkalade geniş, kemerli su kanallarıyla gölden getirilen suyla doldurulur ve içinde heyecan verici deniz-savaşları ya da yüzücülerle ölümcül deniz yaratıkları arasında cereyan eden dövüşler yapılırdı.

Sarnath'ın hiçbir yerde bilinmeyen parlak, çok renkli bir taştan yapılmış, birer kuleyi andıran on yedi tapınağı azametli ve hayran olunacak yapılardı. İhtişamı hiç de kralınkinden aşağı kalmayan başrahiplerin oturduğu en büyük tapınağın yüksekliği tam bin gez idi. Zemin katta, Sarnath'ın en büyük tanrıları olan ve buhurlar içindeki mabetleri hükümdarların tahtlarını aratmayan Zo-Kalar, Tamash ve Lobon'a tapınan kalabalıkların toplandığı, saraylardaki kadar geniş ve görkemli salonlar vardı. Başka hiçbir tanrının heykeli Zo-Kalar, Tamash ve Lobon'un heykellerine benzemiyordu. Öylesine canlı gibiydiler ki, fildişi tahtlarda, zarif sakallı tanrıların bizzat oturmakta olduğuna yemin edilebilirdi. Çık çık bitmeyen, zirkondan basamakların yukarısında, başrahiplerin gündüzleri kenti, ovaları ve gölü; geceleriyse gizemli ayı, parlak yıldız ve gezegenleri ve onların göldeki yansımalarını gözetledikleri kule-oda vardı. Deniz kertenkelesi Bokrug'a duyulan nefretle, gizli ayinler burada yapılırdı ve Taran-Ish'in üzerine 'Hüküm' sözcüğünü kazıdığı krizolit sunak da yine burada bulunuyordu.

Eski krallardan Zokkar tarafından yaptırılan bahçeler de muhteşemdi. Geniş bir alana yayılmış, yüksek bir duvarla çevrilmiş bu bahçeler kentin ortasındaydı. Ve bahçelerin üzerinde, havanın açık olduğu günlerde parlak güneşin, gezegenlerin ve yıldızların görüldüğü, açık olmadığındaysa güneşin, gezegenlerin ve yıldızların şaşaalı suretlerinin üzerine asılı bulunduğu camdan kocaman bir kubbe vardı. Bu bahçelerde sürekli bahar hüküm sürecek şekilde yazın, fanlarla ustaca estirilen taze kokulu meltemlerle serinletilir, kışınsa gizli ateşlerle ısıtılırdı. Parıltılı çakıl taşları üzerinden akarak yeşil çimenlerin ve rengarenk bahçelerin ortasından geçen küçük dereciklerin üzerinde çok sayıda köprü vardı. Derecikler, akarken çok sayıda çağlayanlar yapıyor, sonra nilüferlerle dolu pek çok gölette

genişleyerek duruluyordu. Akıntılar ve göletler üzerinde ak kuğular yüzerken, az bulunur kuşların şakımalarıyla suların melodisi ahenkli bir bütün oluşturuyordu. Düzenlenmiş taraçalarda, asmalar ve güzel kokulu çiçeklerle süslü çardaklarla mermer ve somakiden sıra ve peykelerin süslediği yeşil yamaçlar yükseliyordu. Ve insanların küçük tanrılara yakaracağı ya da oturup dinleneceği çok sayıda mabet ve tapınak vardı.

Sarnath'da her yıl, Ib'in yok edilmesi şerefine şarabın su gibi aktığı, insanların şarkılar söyleyip, danslar ederek çılgınca eğlendiği dillere destan bir şenlik yapılırdı. Bu şenlikte, o acayip ve eski yaratıkları yok edenlerin ruhu şad edilir ve Zok-kar bahçelerinden alınan çiçeklerden başlarına taçlar yapılmış dansçılarla çalgıcılar onların eski tanrılarını alaya alırlardı. Ve krallar, göle bakıp, altında yatan ölülerin kemiklerine lanet okurlardı.

Deniz-yeşili mahutun nasıl kaybolduğu ve Taran-Ish'in ardında bir uyarı bırakarak nasıl korkudan öldüğü hakkında tuhaf öyküler rahipler arasında aktarılageldiğinden, başlangıçta başrahipler bu şenliklerden hoşlanmazlardı. Ve yüksek kulelerinden göl suları altında bazen ışıklar gördüklerini söylerlerdi. Ama başlarına bir bela gelmeden çok uzun yıllar geçtikten sonra, rahipler de gülüp lanetler okuyarak çılgın eğlencelere katıldılar. Aslında, su kertenkelesi Bokrug'tan duydukları nefretle, kulelerinde sık sık çok eski ve gizli ayinler yapanlar bizzat kendileri değil miydi? Ve böylece dünyanın harikası Sarnath'da refah içerisinde, haz dolu bin yıl geçti.

Ib'in yok edilişinin bininci yılını kutlama şenlikleri aklın alamayacağı kadar görkemli oldu. On yıl boyunca Mnar ülkesinde hep bu şenlik konuşulmuştu ve şenlik günü yaklaştığında Sarnath'a at, deve ve filler üzerinde Thraa, Ilarnek, Kadatheron'dan ve daha ötelerdeki topraklardan insanlar geldiler. Mermer surların önünde, kararlaştırılan gecede prenslerin otağları ve seyyahların çadırları çatıldı. Kral Nargis-Hei, ziyafet salonunda, yiyip içen soylular ve koşuşturan kölelerle çevrili olarak, fethettiği Pnoth kentinin mahzenlerinden gelme yıllanmış şaraptan esrik, uzanmıştı. Ziyafette çok çeşitli, tuhaf ve nefis şeyler yenmişti; çok uzaklardaki Implan tepelerinin tavus kuşları, Bnazic çölünde yaşayan develerin paçası, Sydatria korularından sert kabuklu yemişler ve baharatlar, dalgaların yıkadığı Mtal'dan gelme Thraa sirkesinde çözülmüş inciler. Mnar'ın en mahir aşçılarının hazırladığı ve ziyafete katılan tüm konukların damak tadına uygun soslarınsa haddi hesabı yoktu. Ama tüm yemeklerin en değerlisi,

yakut ve elmas kakma,'düz, büyük altın tabaklar içinde sunulan, gölde yakalanmış koca koca balıklardı.

Kralla asilzadeleri sarayda yiyip içer, altın tabaklar içinde yenilmeyi bekleyen yiyecekleri seyrederken, başkaları da başka yerlerde kendilerine ziyafet çekiyorlardı. Büyük tapınağın kulesinde rahipler cümbüş ediyor, duvarsız otağlarında komşu ülkelerin prensleri eğleniyordu. Hilal halindeki aydan göle inen gölgeleri, gölden aya doğru yükselen ve mahvolmaya yargılı Sarnath'ın kuleleriyle kubbelerini bir kefen gibi saran kahrolası yeşil pusu ilk fark eden başrahip Gnai-Kah oldu. Bundan sonra, kuledekilerle duvarı olmayanlar da göldeki garip ışıkları gördüler ve sahilin yakınlarında sudan yükselmek alışkanlığında olan külrengi Akurion kayasının neredeyse tamamen suya gömülü olduğunu fark ettiler. Ne olduğu tam olarak anlaşılamayan bir korku benlikleri hızla sardı ve Ilarnek prensiyle ırak Rokol kentinin prensi çadırlarını, otağlarını söküp topladılar ve niçin gittiklerini tam olarak bilmemelerine karşın çabucak kentten ayrıldılar.

Sonra, vakit gece yarısına yaklaşırken, Sarnath'ın tüm bronz kapıları ardına kadar açıldı ve çılgına dönmüş bir kalabalık göz açıp kapayıncaya kadar kendini ovaya attı; bunun üzerine ziyarete gelen tüm prensler ve gezginler korkuyla uzaklara kaçıştılar. Çünkü, bu insanların yüzlerinde dayanılmaz bir dehşetten kaynaklanan öylesine çılgınca bir ifade vardı, öylesine delice laflar ediyorlardı ki, bunları duyanlar, doğru olup olmadıklarına bakmadan kaçıyorlardı. Duydukları korku yüzünden gözlerinden çılgınlık okunan insanlar, pencerelerinden artık Nargis-Hei'nin, asilzadelerin ve kölelerin değil de, pörtlek gözlü, sarkık dudaklı ve acayip kulaklı, tarif edilmesi olanaksız yeşil, sessiz şeylerin; pençelerinde tuttukları yakut ve elmas kakmalı altın tabaklar içinde görülmemiş bir ateş taşıyan yaratıklar sürüsünün göründüğü kralın ziyafet salonu içindeki manzarayı avaz avaz bağırarak anlatıyorlardı. Ve prenslerle gezginler, mahvolmuş Sarnath kentinden at, deve ve filler üzerinde kaçarlarken, sisleri doğuran göle dönüp yeniden baktılar ve külrengi Akurion kayasının sulara batık olduğunu gördüler. Sarnath'dan kaçanların öyküsü tüm Mnar diyarına ve komşu ülkelere yayıldı; kervanlar artık bu lanetlenmiş kenti ve onun değerli metallerini aramaz oldu. Gezginlerin yeniden oraya kadar gitmesi için çok uzun bir zaman geçmesi gerekti; o zaman bile, ancak Mnar'lıların akrabası olmayan sarı saçlı, mavi gözlü, yiğit ve serüvenci genç adamlar oraya yaklaşma cesaretini gösterebildiler. Bu insanlar aslında göle, Sarnath'ı görmek için gittiler, ama sadece durgun gölün kendisini ve sahile

yakın suların üzerine yükselmiş külrengi Akurion kayasını buldular; dünyanın harikası ve tüm insanlığın gururu olan kenti göremediler. Bir zamanlar üç yüz gez yükseklikte duvarların ve daha da yüksek kulelerin bulunduğu yerde, şimdi sadece bataklık bir sahil uzanıyor ve bir zamanlar elli milyon insanın yaşadığı yerde, şimdi iğrenç su kertenkelesi geziniyor. Değerli metal ocaklarının bile yerinde yeller esiyor. Sarnath'ın ölüm HÜKMÜ infaz edildi.

Ama sazlara yarı yarıya gömülmüş garip, yeşil bir mabut; büyük su-kertenkelesi Bokrug şeklinde yontulmuş son derece eski bir mabut görüldü. Bu mabut, Ilarnek'teki baştapınağa kondu ve daha sonra tüm Mnar diyarında bu mabuta hilal altında tapınıldı.

BEYAZ GEMİ

Ben, benden önce babamın ve dedemin de bekçilik yaptığı North Point fenerinin bekçisi Basil Elton'ım. Sahilden uzakta, deniz çekildiğinde ortaya çıkan, deniz yükseldiğinde görünmeyen kaygan kayalar üzerinde boz renkli bir deniz feneri yükselmektedir. Bu fenerin önünden, yüz yıldır, dünyanın dört bir yanından nice haşmetli gemi gelip geçmiştir. Dedemin zamanında geçen gemi sayısı çok fazlaydı; babamın zamanında pek fazla gemi geçmezdi, şimdiyse o kadar az geçiyor ki, bazen sanki gezegenimizdeki son insanmışım gibi tuhaf bir şekilde kendimi yalnız hissediyorum.

Eskinin beyaz yelkenli, büyük ticaret gemileri, uzak sahillerden, gökte sıcak güneşlerin parıldadığı, hoş kokuların tuhaf bahçeleri ve şen tapınakları doldurduğu uzak doğu sahillerinden gelirdi. Yaşlı deniz kaptanları sık sık gelip dedeme bunlardan söz eder, o da babama anlatırdı; babam da, rüzgârın doğudan tekinsiz iniltilerle estiği uzun sonbahar akşamlarında bana anlatırdı. Meraklı bir gençken, insanların bana verdiği kitaplardan bunlar ve daha başka bir sürü şey hakkında yığınla şey okudum.

Ama insanların bilgisinden de, kitapların bilgisinden de daha harikulâdedir okyanusun gizli bilgisi. Mavi, yeşil, gri, beyaz veya kapkara; çarşaf gibi, hafif dalgalı ya da dağ gibi dalgalarla okyanus hiçbir zaman suskun değildir. Tüm ömrümce onu seyrettim ve onu dinledim; onu çok iyi tanıyorum. Okyanus, başlangıçta, bana yalnızca sakin kumsalların ve yakın limanların basit, küçük öykülerini anlatırdı; ama yıllar geçtikçe dostluğumuz ilerledi ve bana daha başka şeyler, uzak zamanlarda ve uzak mekânlarda geçen daha tuhaf şeyler anlatmaya başladı. Bazen, ufuktaki kurşuni buharlar alacakaranlıkta aralanarak ötelerdeki yolları bana bir an için gösterir; bazen, suyun altındaki yolları bir an görmem için geceleri, denizin derin suları fosfor gibi ışıltılı bir berraklığa bürünürdü. Ve bir an görünüp kaybolan bu görüntüler, mevcut yolların görüntüleri olduğu kadar,

bir zamanlar var olan yolların ve olabilecek yolların da görüntüleriydi; çünkü, okyanuslar dağlardan çok eskidir ve Zaman düşleriyle doludur.

Dolunay gökte yükseldiğinde, Beyaz Gemi, Güney'den çıkagelirdi. Güney'den çıkagelip denizin üzerinde kayar gibi sessizce ilerlerdi. Ve deniz ister çalkantılı, ister dalgalı; rüzgârlar ister uygun, ister ters olsun o hep kayar gibi yol alır, tuhaf, uzun kürek sıralarının ahenkli hareketleriyle uzaklardan geçip giderdi. Bir gece güvertesinde sakallı, uzun giysili bir adam gördüm; uzak, bilinmeyen sahillere gitmek üzere gemiye binmem için bana el ediyor gibiydi. Bundan sonra, onu birçok defa dolunayda gördüm; el edip beni çağırmaktan hiç geri durmadı.

Ayın ışıl ışıl olduğu bir gece, çağrıya yanıt verdim ve ay ışınlarından bir köprünün üzerinden yürüyerek Beyaz Gemi'ye gittim. Beni çağıran adam, biliyor gibi göründüğüm tatlı bir dilde bana hoş geldin dedi ve yusyuvarlak ayın ışığıyla altın rengine kesmiş Güney'e doğru kayar gibi yol alırken kürekçilerin yumuşak ezgileri geceyi doldurdu.

Pespembe ışıltılarla şafak söktüğünde, bilmediğim uzak ülkelerin parıltılı, yeşil kıyılarının önümde uzandığını gördüm. Denizden itibaren muhteşem görünüşlü, ağaçlıklı, yemyeşil taraçalar yükseliyor; şurada burada parıltılı beyaz çatılar ve tuhaf tapınakların sıra sıra sütunları göze çarpıyordu. Yeşil kıyıya yaklaşırken, sakallı adam bana, insanların bir zamanlar düşlediği, aklından geçirdiği ama sonraları unutulan tüm güzel düşlerin ve düşüncelerin ikametgâhı olan bu diyardan, Zar diyarından bahsetti. Ve bakışlarımı yeniden taraçalara çevirdiğimde, adamın söylediklerinin doğru olduğunu anladım; çünkü, önümde uzanan görüntüler arasında, bir zamanlar ufkun sisleri arasından ve okyanusun fosforlu gibi ışıyan derinliklerinde gördüğüm yığınla şey vardı. Orada ayrıca benim bildiklerimden daha şahane şekiller ve fanteziler vardı; bunlar, gördüklerini ve düşlediklerini dünya öğrenemeden, yokluk içinde ölen genç ozanların hayalleriydi. Zar diyarının yeşil yamaçlarına ayak basmadık; çünkü, denir ki, bu çimenleri çiğneyenler bir daha doğdukları ülkeye geri dönememiş.

Beyaz Gemi, Zar'ın tapınaklı taraçalarından sessizce uzaklaşırken, ileride, ufukta, muhteşem bir kentin ince uzun kulelerinin yükselmekte olduğunu gördük ve sakallı adam bana, "Burası, insanların boş yere anlamaya çalıştıkları tüm esrarları barındıran Bin Harika Kenti Thalarion'dur," dedi. Ve daha fazla yaklaştığımızda yeniden bakınca, kentin bugüne kadar gördüğüm ya da düşlediğim bütün kentlerden daha büyük

olduğunu gördüm. Tapınakların kuleleri göğe doğru öyle yükseliyordu ki, tepeleri görülmüyordu; ve çok daha geride, ufkun ötesinde, üzerinde ancak birkaç acayip ve uğursuz çatının göründüğü, ama yine de üzerlerinde zengin süslemeler ve çekici heykeller olan kasvetli, külrengi surlar uzanıyordu. İtici olduğu kadar da büyüleyici olan bu kente girmeye can atıyordum; sakallı adama, beni büyük oyma kapı Akariel'in yakınında bulunan ışıklar içindeki iskeleye çıkarması için yalvardım; ama o, "Bin Harika Kenti Thallarion'a giden çok insan oldu, ama hiçbiri geri dönmedi. Kentte ancak şeytanlar ve artık insan olmaktan çıkmış deliler dolaşır ve sokakları, kentte hüküm süren hayalet Lathi'ye bakanların gömülmemiş bembeyaz kemikleriyle doludur," diyerek, isteğimi kibarca geri çevirdi. Böylece Beyaz Gemi, Thallarion'un surlarını geçip yoluna devam etti ve tüylerinin parlaklığı, içinden çıktığı gökyüzünün parlaklığına yaraşır, güneye doğru uçmakta olan bir kuşu izledi günlerce.

Sonra, rengarenk çiçeklerle şirin bir sahile geldik; öğle güneşi altında güneşlenmekte olan şirin koruların ve ışıltılı kameriyelerin içerilere doğru göz alabildiğine uzandığını görebiliyorduk. Göremediğimiz çardaklardan zaman zaman hafif gülüşlerin eşlik ettiği lirik ezgiler ve kahkaha sesleri geliyordu, bu sesler öylesine baştan çıkarıcıydı ki, duyduğum sabırsızlıktan, kürekçileri, daha ileri gitmeleri için zorladım. Sakallı adamın ağzından tek kelime çıkmadı, ama nilüferlerin bir dantela gibi çevrelediği sahile yaklaşırken beni izliyordu. Ansızın, çiçeğe durmuş çayırlardan ve koca yapraklı ağaçlardan üzerimize doğru esen bir rüzgar, dehşetle titrememe yol açan kokular getirdi bize. Rüzgar şiddetlendi ve hava, vebanın kasıp kavurduğu kentlerin, üstü kapatılmamış mezarların ölümcül, leş kokularıyla doldu. Bu lanetlenmiş kıyıdan delirmiş gibi, alelacele uzaklaşırken, sakallı adam sonunda ağzını açarak, "Burası, Erişilmemiş Hazlar Diyarı Xura'dır" dedi.

Böylece, Beyaz Gemi, okşayıcı, hoş kokulu meltemlerin serinlettiği ılık denizler üzerinde bir kez daha semavi kuşun peşine takıldı. Günler, geceler boyu yol aldık ve dolunaylarda, kürekçilerin, memleketimden ilk defa yelken açtığım o uzaklarda kalmış gece dinlediğim şarkılar kadar latif şarkılarını dinledik. Sonunda, denizden yükselerek muhteşem bir kemer halinde birbirine kavuşan iki kristal burnun koruduğu Sona-Nyl limanına ay ışığında demir attık. Burası Hayaller Diyarı'ydı ve yemyeşil sahile ay ışığının altın köprüsünden geçerek çıktık.

Sona-Nyl diyarında ne zaman vardı, ne uzam; ne acı vardı ne de ölüm; orada sonsuzluk kadar uzun bir süre yaşadım. Korular ve çayırlar yemyeşil, çiçekler parlak ve hoş kokulu, dereler masmavi ve müzikal, çeşmeler berrak ve serin, Sona-Nyl'in tapınakları, şatoları ve kentleri azametli ve görkemliydi. Bir hududu yoktu bu diyarın; her güzel manzaranın ardından insanın karşısına daha güzeli çıkıyordu. Yetkin bir zarafet ve eksiksiz bir mutluluk bağışlanmış olan bu mutlu halk, kırsal alanda ve görkemli kentlerde canının istediği gibi hareket ediyordu. Orada yaşadığım milyarlarca yıl boyunca, acayip pagodaların sevimli çalı kümeleri arasından gözüktüğü ve beyaz patikaları güzel çiçeklerin çevrelediği bahçelerde neşe içinde dolaştım. Zirvelerinden, yeşil vadilerin koynundaki çan kuleli kentler ve sonsuz uzaklıktaki ufukta parıldayan dev kentlerin altın kubbeleriyle insanı büyüleyen manzaraların gözler önüne serildiği, tatlı eğimli tepelere tırmandım. Ay ışığında yakamozlanan denizi, kristal burunları ve Beyaz Gemi'nin demirlediği durgun limanı seyrettim.

O çok eski Tharp yılında, dolunayın gökte yükseldiği bir gece, ilahi kuşun insanı çağıran siluetinin belirdiğini gördüm ve huzursuzluğun ilk kıpırtılarını hissettim içimde. O zaman sakallı adamla konuşarak, ona, şimdiye kadar hiç kimsenin görmediği, ama Batı'nın bazalt sütunlarının gerisinde uzandığına inanılan ırak Cathuria'ya gitmeye can attığımı söyledim. Orası, Umut Diyarı'dır ve orada hepimizin başka yerlerde de bildiğimiz yetkin fikirler ışıldar, ya da en azından böyle olduğu anlatılır. Ama sakallı adam bana, "İnsanların, Cathuria'nın bulunduğunu söyledikleri tehlikeli denizlerden sakın. Sona-Nyl'de ne acı ne de ölüm var, ama Batı'nın bazalt sütunlarının ötesinde ne olduğunu kim söyleyebilir?" dedi. Buna rağmen bir sonraki dolunayda Beyaz Gemi'ye bindim ve kimsenin dolaşmadığı denizlere açılmak üzere, gönülsüz sakallı adamla birlikte sakin limandan ayrıldım.

Ve semavi kuş önümüz sıra uçarak Batı'nın bazalt sütunlarına doğru bize kılavuzluk etti; ama bu defa, kürekçiler dolunayda her zamanki tatlı ezgilerini söylemiyorlardı. Görkemli koruları ve saraylarıyla, bilinmeyen Cathuria Diyarı'nı sık sık zihnimde canlandırıyor ve daha başka ne gibi harikaların beni beklemekte olduğunu merak ediyordum. "Cathuria," diyordum kendi kendime, "tanrıların mekanı ve sayısız altın kentin ülkesi. Camorin'in koruları kadar hoş kokulu ormanları, sarısabır ve sandalağaçlarındandır ve ağaçlarında sevimli kuşlar cıvıldayıp, kanat çırpar. Cathuria'nın çiçekli, yemyeşil dağlarında, oyma ya da boyama resimleri ve

bir mağaradan doğan Narg nehrinin kokulu serin sularının gümüş çeşmelerden büyüleyici bir müzikle döküldüğü bahçeleri olan pembe mermerden tapınakları bulunmaktadır. Cathuria kentlerinin etrafı altın surlarla çevrilidir ve kaldırımları da altın döşelidir. Bu kentlerdeki bahçelerde tuhaf orkideler ve tabanı mercan ve kehribardan hoş kokulu göller vardır. Geceleri caddeler ve bahçeler, üç renkli kaplumbağa kabuğundan yapılmış şirin fenerlerle aydınlatılır ve şarkıcılarla çalgıcıların yumuşak notaları duyulur. Cathuria kentlerinin evleri, kutsal Narg'ın sularının aktığı hoş kokulu bir kanal üzerine kurulmuş birer saraydır. Evler mermerden ve somakidendir; çatılarıysa, neşe dolu tanrılar uzak doruklardan seyrederken, güneş ışınlarını yansıtarak kentin görkemini daha da artıran ışıl ışıl altındandır. Bu sarayların en güzeli, kimilerinin bir yarı-tanrı, kimilerinin tanrı dedikleri yüce hükümdar Doriab'ın sarayıdır. Doriab'ın sarayı yüksektir ve duvarları üzerinde mermerden birçok ufak kule vardır. Koca koca salonlarında büyük kalabalıklar toplanır ve burada çağların ganimetleri duvarları süsler. Lal rengi ve lacivert uzun sütunlar üzerine kurulmuş çatısı som altındandır; üstüne tanrıları ve kahramanları betimleyen öyle resimler oyulmuştur ki, başını yukarı kaldırıp bakanlar, yaşayan Olympos'a baktıklarını sanırlar. Sarayın tabanı camdandır, altından Narg'ın ustaca aydınlatılmış ve güzelim Cathuria dışında bilinmeyen gösterişli balıklarıyla şenlenmiş suları akar."

Cathuria hakkında kendi kendime böyle konuşuyordum, ama sakallı adam hiç durmadan beni Sona-Nyl'in mutlu kıyılarına geri dönmem konusunda uyarıyordu; çünkü Sona-Nyl insanlarca bilinirken, bugüne kadar kimse Cathuria'yı görmemişti.

Ve kuşun peşine takılışımızın otuz birinci gününde, Batı'nın bazalt sütunlarını gördük. Sise gömülmüşlerdi; sis öylesine koyuydu ki, ne ötesini ne de -kimilerinin ta gökyüzüne kadar uzandığını söylediği- sütunların tepesini görmenin olanağı vardı. Sakallı adam, geri dönmemiz için bana yalvardı, ama aldırmadım; çünkü, bazalt sütunların gerisindeki sisin içerisinden şarkıcıların ve çalgıcıların, Sona-Nyl'in en tatlı nağmelerinden daha tatlı nağmelerinin geldiğini hayal ediyordum; bu şarkılar beni, dolunayda çok uzaklardan gelen ve Hayal Diyarı'nda ikamet eden beni övüyordu. Böylece Beyaz Gemi, ezginin sesini takip ederek sütunlar arasından sise daldı. Ve müzik susup, sis kalktığında, karşımızda Cathuria'yı değil, üzerinde gemimizin bilinmeyen bir hedefe doğru umarsızca sürüklendiği çalkantılı, amansız bir deniz bulduk. Çok

geçmeden, kulaklarımıza suların uzak gümbürtüsü çalındı ve ufukta, dünyanın tüm okyanuslarının hiçlik uçurumuna döküldüğü muazzam bir şelalenin göklere yükselen serpintileri göründü. O zaman sakallı adam yanaklarından aşağı süzülen yaşlarla bana, “Belki de bir daha hiç görmeyeceğimiz güzelim Sona-Nyl Diyarı’nı terk ettik. Tanrılar insandan daha büyüktür; kazanan da onlar oldu,” dedi. Kopacağını bildiğim çatırtı sesi duyulmadan gözlerimi kapadım; suların hızla aşağı döküldüğü yerin kıyıcığında alay edercesine kanatlarını çırpan semavi kuşun görüntüsü kayboldu.

Çatırtının ardından zifiri karanlığa gömüldük; insanların ve insan olmayan şeylerin çığlıklar attığını duydum. Ayaklarımın altında yükselen rutubetli taşların üzerinde serili yatarken, Doğu’dan esen şiddetli rüzgarlar, iliklerime kadar dondurdu beni. Duyduğum bir başka çatırtıyla gözlerimi açtığımda, kendimi, milyarlarca yıl önce yelken açtığım deniz fenerinin sahanlığında buldum. Aşağılarda, karanlığın içinde, kayalara çarpıp parçalanmış bir geminin bulanıklaşmış hatları bir hayal gibi görünüyordu ve başımı batmakta olan gemiden kaldırıp yukarı baktığımda, dedemin fener bekçisi olarak atanmasından bu yana fenerin ilk defa sönmüş olduğunu gördüm.

Gece nöbetimin daha ileri bölümünde, deniz fenerine girdiğimde, duvarda, hâlâ denize açıldığım gün bıraktığım tarihte duran bir takvim gördüm. Şafakla birlikte aşağı inip gemi enkazını bakındım, ama bütün bulduğum şuydu: Mavi rengini gökyüzünden almış tuhaf bir ölü kuş ve çatlayan dalgalardan ya da dağlardaki karlardan daha beyaz, bir seren çubuğu parçası.

Ve ondan sonra, okyanus bana bir daha sırlarını anlatmadı ve o zamandan beri birçok dolunay gökte yükseldiyse de Güney’den gelen Beyaz Gemi hiç görünmedi.

ARTHUR JERMYN

I

Hayat iğrenç bir şey ve hakkında bilgi sahibi olduğumuz arka planından, hayatı bazen bin defa daha iğrenç kılan gerçeğin çılgınca imalarını sezinleriz. Şok edici ifşaatlarıyla insanı zaten ezmekte olan bilim, belki de sonunda, biz insan türünü -eğer ayrı bir türsek- tümüyle yeryüzünden silecektir; çünkü, bilimin ihtiyaten sakladığı tahmin edilemez dehşetler ortaya salıverilecek olsaydı, ölümlü beyinler buna dünyada katlanamazdı. Ne olduğumuzu bilseydik, biz de Sir Arthur Jermyn'in yaptığını yapardık: Arthur Jermyn bir gece üstüne benzin döküp ateşe verdi. Kimse kömürleşmiş kalıntılarını bir kavanoza koymadı ya da anısına bir tören düzenlemedi; çünkü, insanların onu unutmak istemelerine yol açan bazı belgelerle sandık içinde bir şey bulunmuştu. Onu tanıyan bazıları, hiçbir zaman var olduğunu kabule yanaşmıyorlar.

Arthur Jermyn, bir sandık içerisinde Afrika'dan gelen şeyi gördükten sonra kıra gidip kendini yaktı. Hayatına son vermesine neden olan şey, kendi tuhaf kişisel görünüşü değil, bu *şeydi*. Çoğu insan, Arthur Jermyn'in tuhaf çehresine sahip olsaydı, yaşamaktan hoşlanmazdı; ama o bir ozan ve bilim adamıydı ve suratını hiç umursamıyordu. Öğrenme tutkusu kanında vardı; çünkü, dedesinin babası Baronet Sir Robert Jermyn ünlü bir antropologdu; ayrıca, dedesinin dedesinin babası Sir Wade Jermyn Kongo bölgesini ilk keşfedenlerden biriydi ve Kongo'nun kabileleri, hayvanları ve eski sözümona uygarlıkları hakkında çok geniş bilgiler içeren yazılar yazmıştı. Yaşlı Sir Wade Jermyn gerçekte, neredeyse bir hastalık derecesinde entelektüel heves sahibiydi; *Afrika'nın Bazı Bölgeleri Hakkında Gözlemler* adlı kitabı yayımlandığında, Kongo'daki tarihöncesi bir beyaz uygarlığı konusunda ileri sürdüğü acayip savlar onu oldukça gülünç duruma

düşürdü. Bu korkusuz kaşif, 1765’te Huntingdon’da bir delilerevine kapatıldı.

Delilik bütün Jermyn’lerde vardı, ama bereket versin, pek fazla Jermyn yoktu. Jermyn soyu dallara ayrılmamıştı ve Arthur, soyunun son temsilcisiydi. O olmasaydı, insan, o şey geldiğinde ne yapacağını söyleyemezdi. Jermyn’ler pek eli yüzü düzgün kimseler değildi, hep kusurlu bir yanları vardı ve Arthur en beterleriydi; oysa, Sir Wade’den öncesine ait aile resimlerinde pekâlâ düzgün yüzlere rastlanıyordu. Deliliğin, çılgın Afrika öyküleri dostlarını hem dehşete düşüren, hem de eğlendiren Sir Wade ile başladığı kesindi. Bu, hiç de normal birinin toplayıp muhafaza etmeyeceği andaç ve numunelerden, karısına yaşattığı Doğu’ya has inziva hayatından açıkca görünüyordu. Dediğine göre, karısı, Afrika’da rastladığı bir Portekizli tüccarın kızıymış ve İngiliz tarzı yaşamdan hoşlanmıyormuş. Yolculuklarının ikincisi ve en uzunundan geri dönerken, karısıyla henüz küçük bir çocuk olan Afrika'da doğmuş oğlu da Sir Wade’in yanında geldi ve geri dönmediği üçüncü ve sonuncu yolculuğunda da ona eşlik ettiler. Kadını, hizmetkârlar da dahil hiç kimse yakından görmüş değildi; çünkü çok sert ve tuhaf yaradılışlı biriydi. Jermyn Konağı’nda kaldığı kısa süre içerisinde, evin uzak bir kanadında oturmuş ve hizmetine sadece kocası bakmıştı. Gerçekte, Sir Wade’in ailesi üzerinde titreme tarzı son derece tuhaftı; Afrika’ya döndüğünde, oğluna iğrenç bir Gineli siyah kadın dışında kimsenin bakmasına izin vermedi. Bayan Jermyn’in ölmesi üzerine geri döndüğünde, çocuğun bakımını bütünüyle kendisi üstlendi.

Ama dostlarının onu deli saymalarına yol açan şey esas olarak Sir Wade’in konuşmalarıydı, özellikle de sarhoşken söyledikleri. On sekizinci yüzyıl gibi bir akıl çağında, bir âlimin Kongo ayı altındaki yabanıl görüntülerden, tuhaf sahnelerden; eskilikten ufalanmakta olan, sarmaşıklar bürümüş, unutulmuş bir kentin dev sur ve sütunlarından; uçurumu andırır derinliklerdeki karanlık hazine mahzenlerine, akıl almaz yeraltı mezarlarına inen sonsuz sayıda rutubetli, sessiz taş basamaktan söz etmesi pek akıl kârı değildi. Özellikle, böyle bir yeri uğrak yeri yapan yarı orman yaratığı, yarı o çok eski kentin yaratığı canlı varlıklardan; Plinius’un bile betimlerken duraksayacağı türden hayal mahsulü yaratıklardan; büyük maymunların, surları, sütunları, kemerli yeraltı mezarları ve tuhaf oymalarıyla ölmekte olan kenti istila etmelerinden sonra ortaya çıkmış olmaları gereken şeylerden söz etmesi akılla bağdaşır gibi değildi. Yine de Sir Wade, yurduna son defa dönüşünden sonra böylesi şeylerden,çoğunlukla Knight’s

Head’deki üçüncü bardağından sonra öylesine tekinsiz ve insanı iliklerine kadar titreten bir tarzda söz ederek; balta girmemiş ormanda ne bulduğunu ve yalnızca kendisinin bildiği korkunç harabeler arasında nasıl yaşadığını söyleyerek övündü. Ve sonunda bu canlı şeylerden öyle bir edayla söz etmeye başladı ki, onu tımarhaneye kapattılar. Huntington’da demir parmaklıklı bir odaya kapatıldığında pek üzülmüş gibi görünmedi, çünkü zihni tuhaf bir şekilde çalışıyordu. Oğlu çocukluktan çıkmaya başladı başlayalı evini daha az sever olmuş, sonunda da açıkça korkmaya başlamıştı. Knight’s Head’i karargâh tutmuştu ve tımarhaneye kapatıldığında, korunma altına alınmış gibi belli belirsiz bir minnettarlık gösterdi. Üç yıl sonra da öldü.

Wade Jermyn’in oğlu Philip, hayli tuhaf biriydi. Fizik olarak babasına çok benzemesine karşın, görünüşü ve davranışları birçok bakımdan o kadar kabaydı ki, herkes ondan uzak duruyordu. Bazılarının korktuğu gibi, babasından deliliği miras almamıştı ama, son derece kalın kafalıydı ve kısa sürelerle de olsa kendini önüne geçilemez bir şiddete kaptırdığı oluyordu. Ufak tefek olmasına karşın, son derece kuvvetli ve inanılmaz çevik biriydi. Babasının unvanını almasından on iki yıl sonra, soyunun çingenelere dayandığı söylenen kendi avlak bekçisinin kızıyla evlendi, ama oğlu doğmadan önce bir deniz eri olarak donanmaya yazıldı ve böylece, alışkanlık ve kötü davranışları yüzünden kendisinden nefret edenlere geri kalan tüm halkın nefretini de eklemiş oldu. Bağımsızlık savaşından sonra, Afrika’yla ticaret yapan bir gemiye yazıldığı; kuvveti ve tırmanmada gösterdiği başarılar nedeniyle bir tür ün kazandığı, ama sonunda, bir gece gemi Kongo sahilinden ayrılırken ortadan kaybolduğu haberleri geldi.

Ailenin artık herkesçe kabul edilen garipliği Sir Philip Jermyn’in oğlunda, çok tuhaf ve ölümcül bir aşamaya ulaştı. Ufak tefek orantısızlıklarına karşın, bir tür Doğu zarafetiyle uzun boylu ve epey yakışıklı sayılabilecek Robert Jermyn hayata bir bilim adamı ve araştırmacı olarak başladı. Deli dedesinin Afrika’dan getirmiş olduğu kutsal andaç koleksiyonunu bilimsel olarak ilk inceleyen ve ailenin adını budunbilimde olduğu kadar keşifler dünyasında da meşhur eden o oldu. 1815’te, Sir Robert yedinci Vikont Brightholme’un kızıyla evlendi ve ardından üç çocukları olmak mutluluğuna nail oldular. Bu çocuklardan en büyüğüyle en küçüğünü bedensel ve zihinsel kusurları yüzünden hiç gören olmadı. Ailesindeki bu talihsizliklere üzülen bilim adamı teselliyi çalışmada aradı ve Afrika’nın iç bölgelerine iki uzun inceleme gezisi yaptı. Philip Jermyn’in

kabalığıyla Brightholm'ların gururunu birleştirmişe benzeyen son derece itici bir kişiliğe sahip olan ikinci evlat Nevil, 1849'da sıradan bir dansçı kızla kaçtı, ama ertesi yıl geri döndüğünde bağışlandı. Nevil Jermyn Konağı'na Arthur Jermyn'in babası olacak olan Alfred adlı oğluyla birlikte, bir dul olarak geri dönmüştü.

Dostları, Sir Robert Jermyn'in aklını oynatmasına peş peşe gelen bu üzüntülerin sebep olduğunu söyedilerse de, hastalığa yol açan şeyin Afrika inançları olması da büsbütün olanak dışı değildi. Yaşlı bilgin, Sir Wade'in garip, melez yaratıklarla dolu kayıp kent hakkında anlattığı çılgınca öyküleri açıklayabilmek umuduyla, dedesinin ve kendisinin keşif gezisi yaptığı yörede yaşayan Onga kabilesine ait efsaneleri toplamaktaydı. Atasının belgelerinde belirli bir tutarlılık bulunması, deli adamın hayal gücünü tetikleyenin yerel efsaneler olduğunu akla getiriyordu. Kaşif Samuel Seaton, beyaz bir tanrı tarafından yönetilen, beyaz maymunlarla dolu eski bir kentle ilgili bazı efsanelerin budunbilimcinin işine yarayabileceği inancıyla, elinde Ongalar arasında tuttuğu notlarla 19Ekim 1852'de Jermyn Konağı'na uğradı. Sohbet sırasında muhtemelen daha birçok ayrıntı vermiş olmalıdır, ancak ansızın yaşanan bir dizi korkunç facia yüzünden bu ayrıntılar hiçbir zaman öğrenilemedi. Sir Robert Jermyn kütüphanesinden çıktığında geride kâşifin boğularak öldürülmüş cesedini bıraktı ve kimsenin engellemesine kalmadan çocuklarının üçünü de, hiç kimselerin görmediği iki çocukla, kaçıp gitmiş olan oğlunun işini bitirdi. Nevil Jermyn, yaşlı adamın çılgın katliam planına dahil olduğu anlaşılan iki yaşındaki oğlunu başarıyla savunurken can verdi. Defalarca intihara kalkışan ve ağzını açıp tek kelime konuşmayı ısrarla reddeden Sir Robert, hapsedilişinin ikinci yılında inme geçirerek öldü.

Sir Alfred Jermyn, daha dördüne basmadan baronet oldu, ama zevkleri hiçbir zaman unvanına yakışmadı. Yirmisinde, bir müzikhol çalgıcı grubuna katıldı, otuz altısında gezici bir Amerikan sirkiyle birlikte dolaşmak uğruna karısını ve çocuğunu terk etti. Sonu çok korkunç oldu. Birlikte seyahat ettiği sirkte normalden daha açık renkli kocaman bir erkek goril vardı; göstericilerin el üstünde tuttuğu, şaşılacak kadar uysal bir hayvan. Alfred Jermyn, bu gorilden olağanüstü etkilendi; demir parmaklıkların arasından sık sık gözlerini birbirlerine dikip uzun uzun bakıştılar. Sonunda Alfred Jermyn hayvanı eğitmesine izin verilmesini istedi ve kendisine bu izin verildi; başarısıyla seyircileri de gösterici-arkadaşlarını da şaşırttı. Bir sabah, Chicago'da, Alfred Jermyn gorille, son derece akıllıca bir boks

maçının provasını yaparken, goril her zamankinden daha güçlü bir darbe indirerek amatör terbiyecinin hem bedenini hem gururunu zedeledi. Bundan sonra olanlar hakkında “Dünyanın En Büyük Gösterisi”nin üyeleri konuşmaktan pek hazzetmezler. Sir Alfred Jermyn’in insani olmayan tiz bir çığlıkla hantal rakibinin üzerine atılmasını, gorili iki eliyle tutup kafesin zeminine yatırmasını ve hayvanın kıllı boynunu gaddarca ısırmasını görmeyi hiç beklemiyorlardı. Goril gafil avlanmıştı, ama bu durum uzun sürmedi ve gorilin her zamanki terbiyecisi işe karışmaya fırsat bulamadan, bir zamanlar bir baronete ait olan beden tanınmaz hale gelmişti bile.

II

Arthur Jermyn, Sir Alfred Jermyn ile soyu sopu belirsiz bir müzikhol şarkıcısının oğluydu. Çocuğunun babası olan kocası, ailenin hayatından çıktıktan sonra, anne, çocuğunu alıp, artık oradaki mevcudiyetine itiraz edecek kimsenin olmadığı Jermyn Konağı’na gitti. Bir soylunun nasıl itibarlı bir kişi olduğu konusunda bilgi sahibi olmadığı söylenemezdi; bu itibarı, oğlunun sınırlı parasının elverdiği en iyi eğitimi görmesiyle kazanacağını görüyordu. Ailenin serveti artık son derece azalmış ve Jermyn Konağı bir harabeye dönmüştü, ama genç Arthur eski binayı da içindekileri de çok sevdi. Arthur, daha önce yaşamış Jermyn’lere benzemiyordu, çünkü o bir ozan ve bir düşçüydü. Yaşlı Sir WadeJermyn’in kimselerin görmediği Portekizli eşi hakkında anlatılan öyküleri duymuş olan bazı komşular, onun Latin kanının kendini gösterdiğini ileri sürdüler; ama çoğunluk, çocuğun güzellik karşısındaki bu duyarlılığını, toplumsal kabul görmemiş bir müzikhol şarkıcısı annesine vererek, dudak büktü. Arthur Jermyn’in şair inceliği, kaba saba görüntüsü yüzünden daha da dikkat çekiciydi. Jermyn’lerin çoğunun son derece tuhaf ve itici bir dış görünüşü vardı, ama Arthur’un durumu son derece çarpıcıydı. Tam olarak neye benzediğini söylemek zordu, ama yüzündeki ifade, yüz açısı ve kollarının uzunluğu, onunla ilk defa karşılaşanların irkilerek ürpermesine neden oluyordu.

Görüntüsünün yarattığı etkiyi yumuşatan Arthur Jermyn’in aklı ve karakteriydi. Arthur yetenekli ve bilgiliydi; Oxford’da en iyi dereceleri almıştı ve ailesinin entelektüel ününü kurtarmışa benziyordu. Yaradılış olarak bilimden çok şiire eğilimli olmasına karşın, Sir Wade’in tuhaf ama gerçekten şahane koleksiyonundan yararlanarak, atalarının Afrika budunbilimi ve eski uygarlıkları konularındaki çalışmalarını sürdürmeyi

aklına koydu. Engin düş gücüyle, deli kâşifin kesinlikle inandığı anlaşılan tarihöncesi uygarlığı sık sık düşündü ve söz konusu kâşifin daha çılgın not ve paragraflarında sözü edilen, balta girmemiş ormandaki sessiz kent üzerine kafasında öykü üzerine öykü icat etti. Balta girmemiş ormanlardaki bu varlığını kimsenin bilmediği, adsız, melez ırkla ilgili bulanık ifadelere karşı dehşetle çekicilik karışımı tuhaf duygular besliyor; böyle bir hayalin olası temellerini kafasında evirip çevi-riyor ve dedesinin babasıyla Samuel Seaton'ın Ongalar arasında topladıklarından daha yakın tarihli bilgiler elde etmeye çalışıyordu.

1911'de, annesinin ölümünden sonra Sir Arthur Jermyn araştırmalarını sonuna kadar götürmeye azmetti. Bir araştırma gezisinin gerektirdiği parayı bulabilmek için mülkünün bir kısmını sattı ve Kongo'ya doğru yelken açtı. Belçikalı yetkililerden kılavuzlar temin ederek Onga ve Kaliri kabilelerinin yaşadığı topraklarda bir yıl geçirdi ve ummadığı kadar çok bilgi elde etti. Kaliriler arasında, Mwanu adında, eski efsanelere karşı ilgi duyan, güçlü bir belleğe sahip olmakla kalmayıp son derece zeki de olan yaşlı bir şef vardı. Bu yaşlı şef, Jermyn'in duymuş olduğu tüm öyküleri doğruladı ve bunlara taş kent ve beyaz maymunlarla ilgili olarak kendisine anlatılmış öyküleri de ekledi.

Mwanu'ya göre gri kent ve melez yaratıklar bugün artık yoktu; çok uzun yıllar önce savaşkan N'bangular tarafından yok edilmişlerdi. Bu kabile binaların çoğunu yıkıp, canlıları da öldürdükten sonra saldırılarının amacı olan içi-doldurulmuş tanrıçayı; tuhaf varlıkların tapındığı ve Kongo geleneklerine göre bu varlıklar arasında bir prenses olarak hüküm sürmüş kişinin biçiminde olduğu kabul edilen beyaz maymun-tanrıçayı alıp götürdüler. Bu maymun benzeri yaratıkların ne oldukları hakkında Mwanu'nun hiçbir fikri yoktu; ama onların yıkılan kentin kurucuları olduğunu sanıyordu. Jermyn hiçbir tahminde bulunamıyordu; ama epeyce sorup soruşturduktan sonra içi-doldurulmuş tanrıça hakkında çok renkli bir efsane ortaya çıkardı.

Söylenenlere göre, Maymun-prenses Batı'dan gelen büyük beyaz bir tanrının eşi olmuş. Uzun bir süre kentte birlikte hüküm sürmüşler, ama bir oğulları olduğunda, üçü birlikte gitmişler. Daha sonra tanrıyla prenses geri dönmüş ve prensesin ölümü üzerine, kutsal kocası, prensesin bedenini mumyalamış ve tapınılacağı taştan büyük bir eve yerleştirmiş. Sonra da tek başına çekip gitmiş. Efsanenin bundan sonraki kısmı üç değişik şekilde

anlatılıyordu. Bir öyküye göre, içi-doldurulmuş tanrıçanın, ona sahip olan kabile için bir üstünlük simgesi olması dışında bir şey olmuyordu. N'bangular da bu yüzden onu götürmüşlerdi. İkinci bir öykü, bir tanrının geri dönüşünden ve kutsal eşinin ayakları dibinde ölümünden söz ediyordu. Üçüncü öykü ise, büyüyüp yetişkin bir adam -yoksa maymun ya da tanrı mı demeliyiz?- olan, ancak gerçek kimliğini bilmeyen oğulun dönüşünden söz ediyordu. Hayal gücü kuvvetli siyahilerin bir takım olayları abartarak bir efsane uydurmuş olduklarına hiç kuşku yoktu.

Yaşlı Sir Wade'in betimlediği orman kentinin gerçekliğinden Arthur Jermyn'in artık kuşkusu kalmamıştı; bu yüzden, 1912'nin başlarında kentin kalıntılarına rastladığında pek şaşırmadı. Kentin büyüklüğü biraz abartılmıştı, ama etrafa dağılmış taşlar buranın bir zenci köyü olmadığının kanıtıydı. Ne yazık ki, hiç oyma bulunamadı ve araştırma gezisinin kısıtlı bütçesi, Sir Wade'in sözünü ettiği kemerli mahzen sistemine indiği açıkça belli olan bir geçidin temizlenmesini engelledi. Beyaz maymunlar ve içi doldurulmuş tanrıça üzerine yörenin bütün kabile reisleriyle konuşuldu, ama yaşlı Mwanu'nun verdiği bilgilere en önemli katkı bir Avrupalıdan geldi. Kongodaki takas usulü alışveriş yapan bir dükkanda çalışan Belçikalı görevli B. Verhaeren, hakkında kulağına bir şeyler çalınmış olan içi doldurulmuş tanrıçanın sadece yerini bulmakla kalmayıp onu ele geçirebileceğine de inanıyordu; çünkü bir zamanların kudretli N'banguları şimdi Kral Albert hükümetinin itaatkar kullarıydı ve beraberlerinde götürdükleri korkunç tanrıçadan ayrılmaya kolayca ikna edilebilirlerdi. Bunun üzerine, Jermyn, dedesinin dedesinin babasının en çılgın öykülerini -yani, bugüne kadar duyduğu en çılgın öyküleri-doğrulayacak paha biçilmez bir budunbilim kanıtının birkaç ay içinde eline geçme olasılığının verdiği coşkuyla, İngiltere'ye gitmek üzere yola çıktı. Jermyn Konağı civarında yaşayan hemşerileri, ola ki, Sir Wade'in Knight's Head'deki masaların başında anlattığı öyküleri dinlemiş olan atalarının aktardığı daha çılgınca öyküleri duymuş olabilirler.

Arthur Jermyn, B. Verhaeren'in göndereceği sandığı sabırla beklerken, bir yandan da büyük bir gayretle deli atasından kalan elyazmalarını incelemeye girişti. Sir Wade ile aralarında büyük bir benzerlik olduğunu hissetmeye ve Sir Wade'in hem İngiltere'deki yaşamına hem de Afrika serüvenine ilişkin kalıntılar aramaya başladı. İnzivada yaşayan gizemli eşle ilgili çok şey anlatılagelmekteydi, ancak Jermyn Konağı'nda kaldığına ilişkin elle tutulur bir kanıt kalmamıştı geriye. Jermyn, bütün izlerin böyle

tamamen silinmesine neyin yol açtığını ya da sağladığını merak etti ve kocasının deliliğinin bunun esas nedeni olduğuna hükmetti. Dedesinin dedesinin babasının eşinin Afrika'daki bir Portekizli tüccarın kızı olduğunun söylendiğini anımsadı. Kadıncağızın yaşam tecrübesi ve Kara Kıta hakkındaki yüzeysel bilgisi, kuşkusuz, Sir Wade'in kıtanın iç bölgelerine ilişkin öyküleriyle alay etmesine yol açmış olmalıydı; böyle bir adamın bağışlayabileceği bir şey olmasa gerekti bu. Kadıncağız Afrika'da ölmüştü; oraya sürüklenip götürülmesinin nedeni, belki de, kocasının, anlattıklarının doğruluğunu kanıtlama kararlılığıydı. Ama bu düşünceler kafasında belirdiğinde, Arthur Jermyn bunların boşunalığına gülmeden edemedi; çünkü, söz konusu her iki atasının ölümlerinin üzerinden bir buçuk yüzyıl geçmişti.

1913 Haziranında, B. Verhaeven'den içi doldurulmuş tanrıçanın bulunmuş olduğunu anlatan bir mektup geldi. Belçikalı bunun, meslekten olmayan birinin sınıflandırmayacağı türden, son derece olağanüstü bir şey olduğunu iddia ediyordu. Bunun bir insan mı, yoksa bir maymunsu mu olduğunu ancak bir bilim adamı belirleyebilirdi; mumyanın bozulmuş olması bu tayin işlemini büyük ölçüde zora sokacaktı. Zaman ve Kongo'nun iklimi mumyalara, hele böyle amatör işi mumyalara göre değildi. Yaratığın boynunda, içinde haneden motifleri çizilmiş boş bir madalyonun asılı olduğu altın bir zincir bulunmuştu; kuşkusuz bu şey N'bangular tarafından bahtsız bir yolcudan yadigar alınıp, tılsım olarak tanrıçanın boynuna asılmış olmalıydı. Mumyanın yüz hatları hakkında düşündüklerini söylerken B.Verhaeren acayip bir karşılaştırma yapıyor, daha doğrusu bu yüzün muhatabını he kadar şaşırtacağını biraz da alaycı bir üslupla belirtiyordu; ama böylesi hafiflikler üzerinde uzun boylu duramayacak kadar, işin bilimsel yönüyle ilgileniyordu. İçi doldurulmuş tanrıçanın usulünce ambalajlanmış olarak mektuptan bir ay sonra geleceğini yazıyordu.

Sandığa konulmuş şey 3 Ağustos 1913 günü öğleden sonra Jermyn Konağı'na geldi ve hemen, Sir Robert ve Arthur tarafından düzenlenen Afrika numuneleri koleksiyonun bulunduğu büyük odaya götürüldü. Bundan sonra olup bitenler, en iyi, hizmetkarların anlattığı öykülerden ve daha sonra incelenen nesnelerden ve belgelerden çıkarılabilir. Anlatılan çok sayıda öykü içinde en ayrıntılı ve tutarlı öykü, evin baş uşağı yaşlı Soames'in öyküsüydü. Bu güvenilir adama göre Arthur Jermyn, sandığı açmadan önce herkesi odadan çıkardı; ama herkes çıkar çıkmaz duyulan

çekiç ve keski seslerinden, Arthur Jermyn'in hiç vakit kaybetmeden sandığı açmaya giriştiği anlaşılıyordu. Bir süre hiç ses duyulmadı; Soames bu süreyi tam olarak kestiremese de, taş çatlasın çeyrek saat sonra, Jermyn'e ait olması su götürmez bir sesin dehşet içinde haykırdığı duyuldu. Hemen ardından Jermyn odadan çıktı ve ardından atlı kovalıyormuş gibi evden dışarı doğru hamle etti. Beti benzi atmış yüz ifadesi tarif edilebilecek gibi değildi. Ön kapıya yaklaştığında aklına bir şey düşmüş gibi duraladı, koşarak geri dönüp, mahzene inen merdivenlere atıldı. Hizmetkârların şaşkınlıktan ağızları açık kalmıştı; merdivenlerin başında efendilerinin dönüşünü beklediler, ama o görünmedi. Aşağıdan sadece petrol kokusu geliyordu. Hava karardıktan sonra, mahzenden avluya açılan kapıdan bir takırtı duyuldu ve ahırda hizmet eden bir uşak, tepeden tırnağa kadar petrole bulanmış ve etrafa keskin bir petrol kokusu yayan Arthur Jermyn'in gizlice dışarı çıkıp karanlıkta gözden yittiğini gördü. Sonra büyük bir heyecan ve dehşet içinde herkes neticeyi gördü. Kırda bir kıvılcım çaktı, alevler yükseldi ve bir insan ateşi sütunu göklere tırmandı. Jermyn soyu artık yoktu.

Arthur Jermyn'in kömürleşmiş kalıntılarının toplanıp gömülmemesinin nedeni, daha sonra bulunan şeylerde, daha çok da sandıkta bulunan şeyde yatıyor. İçi doldurulmuş tanrıçanın çok iğrenç bir görünüşü vardı; kuruyup büzüşmüştü; ama bilinmeyen bir türden, mumyalanmış bir maymun olduğu açıkça görülüyordu; kayıtlara geçmiş bütün türlerden daha az kıllıydı ve insanoğluna şaşılacak derecede yakındı. Daha fazla ayrıntıya girmenin alemi yok, ancak iki dikkat çekici özellikten söz edilmesi gerekir; çünkü bunlar, Sir Wade'in Afrika'daki araştırma gezilerinde tuttuğu notlara ve Kongo halkının beyaz tanrıyla maymun tanrıça efsanelerine fazlasıyla uyuyor. Söz konusu iki özellik şunlar: Yaratığın boynundaki madalyonun içinde bulunan arma, Jermynlerin armasıydı ve B. Verhaeven'in canlı, korkunç ve doğadışı bir dehşet atfettiği büzüşmüş yüzü şakayla karışık benzettiği yüz, Sir Wade Jermyn ile meçhul karısının torununun torununun oğlu olan hassas yaratılışlı Arthur Jermyn'in yüzünden başkası değildi. Kraliyet Antropoloji Enstitüsü üyeleri bu şeyi yakıp, madalyonu bir kuyuya attılar ve bu üyelerden bazıları, bir zamanlar Arthur Jermyn diye birinin var olduğunu kabule asla yanaşmıyorlar.

ULTHAR’IN KEDİLERİ

Skai nehrinin ötesinde uzanan Ulhar’da kimsenin bir kediyi öldüremeyeceği söylenir; ateşin önüne uzanmış mırıldanan kediye gözümü dikip bakarken doğrusu buna inanabilirim. Çünkü, kedi gizemlidir ve insanın anlayamayacağı tuhaf şeylere yakındır. Antik Mısır’ın ruhu; Meroe ve Ophir’deki unutulmuş kentlerin öykülerinin taşıyıcısıdır. Balta girmemiş ormanın efendilerinin soyundandır; yaşlı ve uğursuz Afrika’nın sırlarının mirasçısıdır. Sfenks onun amcasının kızıdır ve onun dilini konuşur; ama kedi Sfenks’ten daha eskidir ve onun unutuğu şeyleri hatırlar.

Kasabalılar kedilerin öldürülmesini yasaklamadan önce, Ulthar’da komşularının kedilerini tuzağa düşürüp boğazlamaktan zevk alan yaşlı bir rençperle karısı yaşıyordu. Çoğu insanın geceleri kedi sesi duymaktan nefret etmesi ve alacakaranlıkta kedilerin avlu ve bahçelerde gizlice koşuşturmalarını kötüye yorması dışında, bunu yapmaları için bir neden düşünemiyorum. Ama sebebi ne olursa olsun, bu yaşlı adamla kadın, fakirhanelerinin yakınlarına gelen bütün kedileri tuzağa düşürüp avlamaktan ve boğazlamaktan keyif alıyorlardı ve karanlık bastırdıktan sonra duyulan bazı seslerden, çoğu köylü kedilerin boğazlanma tarzının son derece tuhaf olduğunu düşünmekteydi. Ama yaşlı çiftin sararıp solmuş suratlarında her zaman görülen ifade yüzünden; kulübelerinin çok küçük olması ve ihmal edilmiş bir avluda oraya buraya serpilmiş meşe ağaçlarının gerisinde kuşku verici bir şekilde gizlenmiş olması yüzünden köylüler onlarla bu konuyu konuşmadılar. Gerçekte, çoğunluğu kedi sahibi olan köylüler, bu tuhaf insanlardan nefret ettiklerinden daha fazla korkuyorlardı ve onları acımasız katiller diye azarlamak yerine, sevgili ev hayvanlarının veya avcı kedilerinin yollarını şaşırıp, yaşlı çiftin karanlık ağaçlar altındaki, herkesten ırak o metruk evlerine yaklaşmaması için ellerinden geleni yapıyorlardı. Ama kaçınılmaz bir hata sonucu bir kedi kaybolduğunda ve karanlık bastırdıktan sonra sesler duyulduğunda, kediyi kaybeden kişi hiçbir

şey yapamamanın verdiği acıyla sızlanır, bu şekilde ortadan kaybolanın çocuklarından birisi olmadığı için kaderine şükrederdi. Çünkü, Ulthar'lılar basit insanlardı ve tüm kedilerin ilk olarak nereden geldiğini bilmiyorlardı.

Bir gün, Güneyden gelen tuhaf bir gezgin kervan, Ulthar'ın kaldırım taşı döşeli dar sokaklarına girdi. Bunlar koyu renk tenli insanlardı ve köyden yılda iki defa geçen diğer gezginlere benzemiyorlardı. Pazar yerinde, para karşılığında fal bakıp, satıcılardan incik boncuk aldılar. Bu insanların nereli olduklarını kimse bilmiyordu, ama tuhaf dualar ettikleri ve arabalarının yan taraflarına gövdesi insan; başı kedi, atmaca, koç ve aslan olan garip resimler çizmiş oldukları görülüyordu. Ve kervan başı iki boynuzunun arasında ilginç bir disk olan acayip bir başlık giyiyordu.

Bu benzersiz kervanda, tek can yoldaşı minik kara bir kedi yavrusu olan anasız babasız küçük bir çocuk vardı. Veba bu çocuğa pek insaflı davranmamış, ama yine de acısını hafifletmek için olacak, ona bu küçük tüylü şeyi bırakmıştı; insan çok gençken, küçük kara bir kedi yavrusunun maskaralıklarında büyük bir avuntu bulur. Bu yüzden, koyu tenli insanların Menes adıyla çağırdıkları çocuk, garip resimler çizili arabanın basamağına oturup zarif kedi yavrusuyla oynarken ağlamaktan çok gülüyordu.

Gezginlerin Ulthar'da geçirdikleri üçüncü günün sabahı, Menes kediciğini bulamadı ve pazar yerinde yüksek sesle ağlarken, bazı köylüler ona yaşlı adamla karısından ve geceleyin duydukları seslerden söz ettiler. Çocuk bu lafları duyunca ağlamasını kesip derin düşüncelere daldı, sonra da dua etmeye başladı. Ellerini güneşe doğru uzatıp, köylülerin anlamadığı bir dilde dualar okudu; köylülerin dikkati daha çok gökyüzü ve bulutların almaya başladığı garip şekiller üzerinde toplandı. Söylemesi tuhaf ama, küçük çocuk yakarışını sürdürürken, gökyüzünde gölgeye benzer, belirsiz, egzotik şekiller, başının üzerinde garip bir disk ve diskin iki yanında boynuzlar bulunan melez yaratıklar oluşmaya başladı. Doğa, hayal gücü geniş insanları etkileyen böylesi yanılsamalarla doludur.

O gece gezginler Ulthar'dan çekip gittiler ve bir daha da görünmediler. Halk, köyde bir tanecik bile kedi kalmamış olduğunu görünce tedirginliğe düştü. Bütün aile ocaklarının teklifsiz tekellüfsüz kedileri; irili ufaklı, kara, gri, çizgili, sarı, beyaz bütün kediler sırra kadem basmıştı. Belediye reisi, yaşlı Kranon, esmer tenli insanların, Menes'in yavru kedisinin öldürülmesine misilleme olarak kedileri götürmüş olduğuna yemin ediyor, kervana da, küçük çocuğa da bela okuyordu. Ama sıska noter Nith, asıl

suçlanacak kişilerin yaşlı rençperle karısı olduğunu ileri sürüyordu; çünkü onların kedilere karşı düşmanlıkları herkesin malumuydu ve giderek de cüretlerini artırıyorlardı. Hancının küçük oğlu Attal, alacakaranlıkta Ulthar'ın bütün kedilerinin ağaçlar altındaki menfur avluda toplanmış olduklarını; kulübe etrafında oluşturdukları çemberi ağırbaşlılıkla ve yavaş yavaş daralttıklarını; içlerinden ikisinin işitilmemiş bir hayvan ayinini yönetirmiş gibi öne çıktığını gördüğüne yemin ettiğinde bile kimse uğursuz çifti suçlamaya cesaret edemedi. Köylüler, bu kadar küçük bir çocuğa inansınlar mıydı, bilemiyorlardı. Köylüler, kötü kalpli çiftin kedileri büyüleyerek ölüme sürüklediklerinden kuşkulansalar da, karanlık ve iğrenç bahçesinin dışında yaşlı rençpere raslayıncaya kadar onu suçlamamayı yeğlediler.

Böylece Ulthar'lılar, kör bir öfkeyle uykuya daldılar ve şafakta uyandıklarında, ne görsünler! Kedilerin tümü her zamanki yerlerine geri dönmüştü! İrili ufaklı, kara, gri, çizgili, sarı, beyaz bütün kediler geri dönmüştü; biri bile eksik değildi. Kedilerin keyflerine diyecek yoktu; hepsi de gayet besili görünüyor, kendilerinden hoşnut mırıl mırıl mırıldanıyorlardı. Kasabalılar aralarında bu meseleyi konuşuyordu; şaşkınlıkları hiç de az değildi. Yaşlı Kranon yine, kedileri esmer tenli insanların götürmüş olduğunda ısrar etti; zira kediler yaşlı adamla karsının kulübesinden asla sağ dönemezlerdi. Ama herkes bir şeyde hemfikirdi: Kedilerin günlük tayınlarını yemeyi ve sütlerini içmeyi reddetmeleri oldukça tuhaftı. Ve iki gün boyunca Ulthar'ın besili, tembel kedileri hiçbir yiyeceğe dokunmadı; ateşin başında ya da güneşte uzanıp kestirdiler.

Ağaçların altındaki kulübede akşam karanlığında ışık görülmediğini köylüler fark edinceye kadar tam bir hafta geçti. Sonra sıska Nith, kedilerin gittiği geceden beri hiç kimsenin yaşlı adamı da karısını da görmediğine dikkati çekti. Aradan bir hafta daha geçtikten sonra, belediye reisi korkusunu bastırmaya ve tuhaf bir şekilde sessiz bu meskene, görev gereği, uğramaya karar verdi; ama bunu yaparken tanık olarak yanına nalbant Shang ile taşçı Thul'ı almayı ihmal etmedi. Derme çatma kapıyı kırıp içeri girdiklerinde şu manzarayla karşılaştılar: Toprak zeminde , üzerinde et namına bir şey kalmamış iki insan iskeleti ve karanlık köşelerde yavaş yavaş hareket eden kınkanatlılar familyasından çok sayıda garip böcek.

Sonradan Ultharlılar arasında bu konu çok konuşuldu. Tahkikat memuru Zath, sıska noter Nith ile enine boyuna tartıştı; Kranon, Shangve Thul soru

yağmuruna tutuldu. Hancının oğlu küçük Attal bile sıkı sıkıya sorgulandı ve karşılığında şekerlemeyi hak etti. İnsanlar uzun uzadıya yaşlı rençber ve karısından, koyu tenli gezginler kervanından, küçük Me nes'ten ve onun küçük kara kedi yavrusundan, Menes'in duasından ve dua sırasında gökyüzünde meydana gelen değişiklikten, kervanın gittiği gece kedilerin yaptıklarından ve itici avlunun karanlık ağaçlarının altındaki kulubede daha sonra bulunan şeylerden konuştular.

Sonunda kasabalılar, Hatheg'de tüccarların sözünü ettiği ve Nir'de gezginlerin tartıştığı şu harikulade yasayı kabul etti: Ulthar'da hiç kimse bir kediyi öldüremez.

CELEPHAIS

Kuranes, bir düşte vadideki kenti, ötesindeki sahili, denizi yukarıdan seyreden karlı dorukları ve denizle gökyüzünün birleştiği ırak bölgelere gitmek üzere limandan çıkmakta olan şirin boyalı kadırgaları gördü. Yine bir düşte, Kuranes adıyla ortaya çıkmıştı; çünkü uyanıkken başka bir adı vardı. Belki yeni bir ad düşlemek onun için normaldi; çünkü, ailesinin son üyesiydi ve varlığına kayıtsız milyonlarca Londralı arasında yapayalnızdı; yani onunla konuşacak ve kim olduğunu ona anımsatacak pek fazla insan yoktu. Parasını ve topraklarını kaybetmişti; çevresindeki insanların davranışları umurunda değildi, o düş görmeyi ve düşlerini yazıya geçirmeyi yeğliyordu. Kime gösterdiyse, yazdıklarına güldü; bu yüzden bir süre yazdıklarını kimseye göstermedive sonunda da yazmayı bıraktı. Dünyadan elini eteğini çektiği oranda, düşleri yetkinleşti; bu düşleri kağıda geçirmeye çalışmak boşuna bir uğraş olacaktı. Kuranes çağdaş biri değildi ve yazı yazan diğer insanları sevmiyordu. Onlar, yaşamın üzerinden süslü efsane giysisini soymaya ve gerçeklik denilen iğrenç şeyi olanca çirkin çıplaklığıyla göstermeye çalışırken; Kuranes tek başına güzelliğin peşine düşmüştü. Hakikat ve tecrübe güzelliği ortaya çıkarmayı başaramayınca, o da onu düşte ve hayalde aradı; onu hemen yanı başında, çocukluğunun masal ve düşlerinin bulanık anıları arasında buldu.

Gençliğinin öykü ve hayallerinin önlerine nasıl harikalar serdiğini bilen çok fazla insan yoktur; çünkü, çocukken dinler ve düş kurarız; düşünür ama tam bir fikir oluşturamayız ve yetişkin bir insan olduğumuzda o düşleri, hayalleri anımsamaya çalışırız; ama hayatın zehriyle körleşmiş, yavan biri olup çıkmışızdır artık. Ama bazılarımız, büyülü tepeler ve bahçeler, güneşte çağlayan çeşmeler, mırıldayan denizlere yükseklerden bakan altın rengi uçurumlar, bronzdan ve taştan uykulu kentlere doğru uzanan ovalar, sık ağaçlı ormanların kıyısında haşeyle örtülmüş beyaz atlara binen kahramanlardan oluşan gölge gibi insanların tuhaf hayalleriyle gecenin

ortasında uyanıveririz ve o zaman, akıllı ve mutsuz olmadan önce bizim olan harikalar dünyasının fildişi kapısına bir göz atmış olduğumuzu anlarız.

Kuranes ansızın eski çocukluk dünyasına geri dönmüştü. Düşünde doğduğu evi; atalarından on üç kuşağın içinde yaşamış olduğu, kendisinin de içinde ölmeyi umduğu, sarmaşık kaplı büyük taş evi görüyordu. Ay ışığı vardı; Kuranes, bahçelerin içinden, taraçalar aşağı yürümüş, parktaki meşeleri geçip, uzun beyaz köy yolu boyunca ilerleyek sessizce mis kokulu yaz gecesine çıkmıştı. Köy gözüne çok eski göründü, tıpkı ayın küçülmesi gibi kenarından başlayarak yavaş yavaş tükenmeye başlamıştı; Kuranes, küçük evlerin sivri çatılarının uykuyu mu yoksa ölümü mü barındırdığını merak etti. Uzun otların fışkırdığı sokağın her iki yanındaki camlar ya kırılmış ya da ince bir pusla kaplanmış gibi duruyordu. Kura nes oyalanmadı; belirli bir amaç onu çağırıyormuş gibi zorla ağır ağır yürüdü. Uyanıklık yaşamının hiçbir hedefe yönlendirmeyen dürtü ve arzuları gibi bir yanılsama olabileceği korkusuyla, çağrılara boyun eğmeme cesaretini gösteremedi. Sonra köy yolundan ayrılıp uçurumdan yana götüren dar bir yola doğru çekildi ve madde evreninin sonuna -köyün ve tüm dünyanın ansızın içine yuvarlandığı, sonsuzluğun yankı vermez boşluğuna; gökyüzünün bile bomboş olduğu, ufalanan ayın ve göz kırpan yıldızların aydınlatmadığı bir uçuruma- geldi. İçindeki inanç onu uçurumdan aşağı atlamaya zorladı; atladı ve aşağıya doğru indi babam indi; karanlık, biçimsiz, düşlenmemiş düşlerin; kısmen düşlenmiş düşler olabilecek solgun bir ışıkla parlayan kürelerin ve dünyanın tüm düşçüle riyle alay ediyora benzeyen, gülen kanatlı şeylerin yanından geçti. Sonra, karanlıkta bir gedik açılır gibi oldu ve çok çok aşağılarda ışık saçarak parıldayan vadi kentini gördü, geri planda deniz, gökyüzü, dorukları karla kaplı, sahile yakın bir dağ görülüyordu.

Kuranes, tam kenti gördüğü anda uyandı, ama kısacık bir an görmüş olsa bile bu kentin, çok uzun Zaman önce, bir yaz günü öğleden sonra, bakıcısına hissettirmeden uzaklaşıp, köyün yakınlarındaki bir uçurumun kıyısına uzanarak bulutları seyrederken denizden esen ılık yelin etkisiyle uyuyakaldığında, ruhunun sonsuz uzunlukta bir saat ikamet ettiği, Tanaria dağlarının ötesinde uzanan Ooth-Nargai vadisindeki Celephais kentinden başka bir kent olmadığını biliyordu. Kendisini uzandığı yerde bulup, uyandırarak eve götürdüklerinde, itiraz etmişti; çünkü, tam uyandırıldığı sırada, denizin gökyüzüyle birleştiği cazip diyarlara doğru altın bir kadırgayla yelken açmak üzereydi. Şimdi de, uyandığı için bir o kadar

öfkelendi; çünkü bezdirici kırk yıldan sonra, masal kentini yeniden bulmuştu.

Ama üç gece sonra Kuranes yeniden Celephais'e geldi. Daha önceki gibi, önce uyuyan ya da ölmüş olan köyü gördü düşünde, sonra, insanın sessizce aşağı yuvarlandığı uçurumu; yeniden önünde bir gedik açıldı ve kentin parıldayan minarelerini, mavi limanda demir atmış zarif kadırgaları gördü ve Aran dağının, denizden esen yellerle bir o yana bir bu yana sallanan gingko ağaçlarını seyretti. Bu defa onu oradan kapıp uzaklaştıran olmadı; kanatlı bir varlık gibi yavaşça yeşil yamaçlara doğru alçaldı ve sonunda ayakları çimenlere değdi. Sahiden de, Ootth-Nargai vadisine ve muhteşem Celephais kentine gelmişti.

Kokulu otlar ve parlak çiçekler arasında yürüyerek yamacı indi, köpürerek akan Naraxa üzerindeki, yıllarca önce adını kazıdığı tahta köprüden geçti, fısıltılarla dolu koruluktan geçip kent kapısının yakınındaki taş köprüye geldi. Her şey eskisi gibiydi; ne mermer duvarların rengi atmış, ne de üzerlerindeki parlatılmış bronz heykeller kararmıştı. Kuranes, tanıdığı, bildiği şeylerin yok olmasından kaygıya kapılmaması gerektiğini anladı; surlar üstündeki nöbetçiler bile aynı ve anımsadığı kadar gençtiler. Bronz kapıyı geçip damarlı akik kaldırımlar üzerinde yürüyerek kente girdiğinde, tüccarlar ve deveciler, onu, sanki hiç uzaklara gitmemişçesine selamladılar. Orkide çelenkli rahiplerin ona Ooth-Nargai'de zaman olmadığını, sadece ebedi gençlik olduğunu söyledikleri firuze tapınak da hiç değişmemişti. Sonra Kuranes, Sütunlar Caddesi'nden geçerek, tüccarların, gemicilerin ve denizle gökyüzünün birleştiği diyarlardan gelmiş tuhaf insanların toplandığı, deniz tarafındaki surlara doğru gitti. Bilinmeyen bir güneşin altında balkıyan dalgacıklara ve sessizce limana süzülen uzak diyarların kadırgalarına gözünü dikerek orada uzun süre kaldı. Ayrıca, azametle sahilden yükselen, bir o yana bir bu yana salınan ağaçlarla etekleri yemyeşil ve karlı dorukları gökyüzüne değen Aran dağın; da uzun uzun seyretti.

Kuranes, hakkında o kadar tuhaf öyküler dinlediği ırak diyarlara bir kadırgayla gitmeyi her zamankinden fazla istiyordu ve uzun zaman önce, kendisini oralara götürmek için anlaştığı kaptanı aradı yeniden. Athib'i her zamanki oturduğu baharat sandığı üzerinde otururken buldu; Athib, aradan zaman geçmiş olduğunu fark etmişe benzemiyordu. Sonra ikisi, bir sandala binerek limandaki bir kadırgaya doğru kürek çektiler ve kürekçilere gereken

emirler verildikten sonra gök yüzüyle birleşen dev dalgalı Cerenaria denizine açılmak için manevralara başladılar. Günlerce dev dalgalarla boğuşarak yol aldılar ve sonunda denizin gökyüzüyle buluştuğu ufka ulaştılar. Kadırga burada bir an bile durmayıp, pembeye çalan yumak yumak bulutların arasından göğün mavisine süzülüver di. Kuranes, gemi omurgasından çok aşağılarda, hiç azalmayacağa veya yok olmayacağa benzeyen bir gün ışığında tembelce serilmiş tuhaf topraklar, nehirler, inanılmaz güzellikte kentler görüyordu. Sonunda, Athib ona, yolculuklarının sonuna yaklaştıklarını, birazdan, batı yelinin gökyüzüne doğru estiği semavi sahilde inşa edilmiş bulutların pembe mermer kenti Serrenia'nın limanına gireceklerini söyledi; ama kentin oymalarla süslü en yüksek kulelerinin göründüğü anda, uzaydan bir yerlerden gelen bir sesle Kuranes, Londra'daki çatıkatında uyandı.

Bundan sonra Kuranes, aylarca boş yere olağanüstü Celephais kentini ve onun gökyüzüne doğru yol alan kadırgalarını aradı; düşleri onu birçok harikulade ve işitilmedik yere götürdüyse de, karşılaştığı hiç kimse ona Tanaria dağlarının ardındaki Ooth-Nargai'yi nasıl bulacağını söyleyemedi. Bir gece, uçarak, birbirinden uzakta tek tek cılız kamp ateşlerinin yandığı, garip, kaba tüylü sürülerin, başlarındaki hayvanın boynunda çın çın öten çanlarla dolaştığı karanlık dağların üzerine geldi; bu dağlık ülkenin- çok uzak olması nedeniyle bugüne kadar çok az insanın görebildiği- en vahşi kısmında, sırtlar ve vadiler boyunca zikzaklar çizen, insan eliyle inşa edilmiş olamayacak kadar büyük, iki ucu da görünemeyecek kadar uzun bir duvar ya da geçit buldu. Tan ağarırken bu duvarın öte yanındaki garip bahçelerin ve kiraz ağaçlarının diyarına geldi; gün doğduğunda, kırmızı ve beyaz çiçekler, yeşil yapraklar ve çimenler, beyaz patikalar, elmas dereler, mavi göletler, oymalı köprüler ve kırmızı çatılı pagodalardan oluşan öyle bir güzellikle karşılaştı ki, duyduğu büyük hazzın etkisiyle, bir an için Celephais'i unuttu. Ama beyaz bir patikadan aşağı, kırmızı çatılı bir pagodaya doğru yürüdüğünde yeniden anımsadı; kuşlar, arılar ve kelebeklerden başka insanlar da bulabilseydi, onlara Celephais hakkında sorular soracaktı. Kuranes, bir başka gece, döne döne çıkan sonu gelmez rutubetli basamağı tırmanarak, dolunayın aydınlattığı çok geniş bir ovaya ve nehre yukarılardan bakan bir kulenin penceresine geldi ve nehrin karşı yakasında uzanan sessiz kentte daha önceden bildiği bir özellik ya da düzeni seyretmekte olduğu sanısına kapıldı. Ufkun ötesindeki ırak bir yerlerden doğan ürkütücü bir tan kızıllığı, kentin yıkıklığını ve eskiliğini,

sazların kapladığı nehrin kıpırtısızlığını, fetih seferinden döndüğünde Kral Kynaratholis’in tanrıların intikamıyla karşılaşmasından beri bu toprakların üzerine çökmüş olan ölümü göstermeseydi, aşağı inip Ooth-Nargai’nin yolunu soracaktı.

Böylece Kuranes, hiçbir sonuç elde edemeden harikulade Celephais kentini ve gökyüzündeki Serennia’ya yelken açan kadırgalarını aradı durdu ve bu arada birçok olağanüstü şeyle karşılaştı; bir defasında, soğuk çöldeki Leng yaylasında tarihöncesi bir manastırda tek başına yaşayan, yüzünde sarı ipekten bir maskesi olan ve betimlenmemesi gereken başrahibin elinden kıl payı kurtuldu. Zamanla, bomboş geçen gündüzler, sabırsızlığını öyle artırır oldu ki, uyku sürelerini uzatmak için uyuşturucu satın almaya başladı. Haşhaş epey işe yaradı ve haşhaş onu bir defasında uzayın, biçimin mevcut olmadığı, ışık saçan gazların varoluşun sırlarını araştırdığı bir bölgesine yolladı. Ve menekşe renkli bir gaz, ona, uzayın bu bölgesinin onun sonsuzluk dediği şeyin dışında olduğunu söyledi. Bu gaz, gezegenleri ve organizmaları daha önce duymamıştı, ama Kuranes’i maddenin, enerjinin ve yerçekiminin varolduğu sonsuzluktan biri olarak tanımladı. Kuranes, minareleri göğü delen Celephais’e dönebilme konusunda artık çok endişe duymaya başlamıştı, bu yüzden uyuşturucu dozunu artırdı; ama sonunda hiç parası kalmadı ve uyuşturucu satın alamaz oldu. Sonra bir yaz günü tavanarası odasından da atıldı ve amaçsızca sokaklarda dolaşırken, bir köprüden geçti ve evlerin giderek seyreldiği bir yere geldi. İşte orada emeline nail oldu; Celephais’ten gelen ve sonsuza kadar orada yaşaması için onu beraberinde götürecek olan bir şövalye kortejiyle karşılaştı.

Demir kır atlara binmiş, pırıl pırıl parlayan zırhlarının üzerine tuhaf armalar işli altın renkli cüppeler giyinmiş şövalyeler çok alımlıydılar. Öyle kalabalıktılar ki, Kuranes onları neredeyse bir ordu sandı; ama onun şerefine gönderilmişlerdi; çünkü, Ooth-Nargai’yi düşlerinde yaratan oydu ve şimdi de oraya ebediyen baştanrı olarak atanıyordu. Sonra Kuranes’e bir at vererek onu süvari alayının başına geçirdiler ve hep birlikte azametle Surray’in yüksek meralarından geçerek Kuranes ile atalarının doğmuş olduğu yere doğru ilerlediler. Çok tuhaf ama, atlılar yollarına devam ederken, sanki dörtnala Zaman içinde geriye doğru gidiyorlardı; çünkü, alacakaranlıkta ne zaman bir köyden geçecek olsalar, ancak Chaucer’ın ya da daha eski insanların görebilecekleri türden evler ve köylüler görüyorlardı; bazen de küçük bir hizmetli grubunun izlediği at sırtında şövalyelere rastlıyorlardı. Karanlık bastığında daha hızlı yol almaya

başladılar; çok geçmemişti ki, sanki havadaymışçasına esrarengiz bir şekilde uçuyorlardı. Şafağın külrengi aydınlığında, çocukluğunda ayakta, düşlerinde ise uyur durumda ya da ölü olarak gördüğü köye geldiler. Köy şimdi ayaktaydı, atlılar cadde boyunca gürültüyle ilerleyip, düşlerin uçurumunda sona eren dar patikaya girerlerken erkenci köylüler eğilerek onları selamladılar. Kuranes bu uçuruma daha önce sadece geceleri girmişti, gündüz nasıl göründüğünü çok merak ediyordu; bu yüzden, süvari kolu uçurumun kıyısına yaklaşırken, heyecanla gözlerini dört açtı. Uçuruma doğru yokuşu dörtnala çıkarlarken, batıdan bir yerlerden altın rengi bir parıltı ortaya çıkıverdi ve tüm manzarayı ışık saçan bir örtüyle kapladı. Tüm uçurum, kaynaşıp duran gül pembesi ve havai mavinin muhteşem bir karmaşasına dönüştü; şövalyeler topluluğu uçurumun kenarından zarafetle aşıp, parlak bulutlar ve gümüş parıltıları arasından aşağılara doğru uçarken görünmeyen sesler coşku dolu şarkılar söylediler. Atlılar, altın kumların üzerinde dörtnala gidiyorlarmış gibi, atlarının ön ayakları gökyüzünü eşeleyerek dur durak bilmeden aşağılara uçtular, sonra ışıklı buharlar dağıldı ve ortaya daha büyük bir parlaklık; Celephais kentinin, ötesindeki sahilin, denize yukarılardan bakan tepesi karlı dağın ve denizle göğün buluştuğu ırak diyarlara gitmek üzere limandan açılmakta olan zevkle boyanmış kadırgaların parlaklığı çıktı.

Ve bundan sonra Kuranes, Ooth-Nargai'ye ve tüm komşu düş ülkelerine hükmetti ve sarayı hümayununu bir Cele phais'e bir bulutları andırır Serannia'ya taşıdı durdu. Yarı terkedilmiş köyden şafak vakti geçen serserinin Innsmouth'daki yarların dibinde yatan cesediyle boğazın dalgaları alay eder gibi oynayıp, hayli şişman ve çok saldırgan bir bira milyonerinin tükenmiş bir soyluluk atmosferinde hoşça vakit geçirdiği Trevor Towers yakınlarındaki sarmaşık bürümüş kayalıkların üzerine atsa bile, o, hâlâ orada hüküm sürmektedir ve mutluluk içinde sonsuza kadar da hüküm sürmeye devam edecektir.

ÖTE TARAFTAN

Dostum Crawford Tillinghast'ın geçirdiği değişim, havsalanın alamayacağı kadar korkunçtu. İki buçuk ay önce bana fizik ve metafizik alanlardaki araştırmalarının yöneldiği hedeften söz ettiği günden beri onu görmemiştim; o zaman, benim hayret ve korku içindeki çıkışmalarıma, çılgınca bir öfkeye kapılarak, beni laboratuvarından ve evinden dışarı atarak yanıt vermişti. Zamanının çoğunu o allahın belası elektrikli makineyle tavanarasındaki laboratuvarına kapanmış olarak geçirdiğini, çok az yediğini ve hizmetçileri ile yanına yaklaştırmadığını öğrenmiştim; ama on hafta gibi kısa bir sürede insan denilen yaratığın şeklinin şemailinin bu kadar değişebileceğine dünyada ihtimal vermezdim. Sapasağlam bir adamın birdenbire zayıfladığını, gevşek derisinin sarardığını veya külrengine döndüğünü, gözlerinin çukura kaçıp, altlarının torbalandığını ve esrarengiz bir şekilde parlamaya başladığını, damarları dışarı fırlamış alnının yol yol çizgilerle dolduğunu, ellerinin titrediğini ve seğirdiğini görmek hoş değildi. Bunlara ilaveten kılıksızlığı, dipleri ağarmış saçlarının dağınıklığı, bir zamanların sinekkaydı tıraşlı yüzünde görülen beyaz kıllar, bütün bunlar bir arada oldukça sarsıcı bir etki yaratıyordu. Ama, Crawford Tillinghast'dan aldığım abuk sabuk mesaj üzerine, haftalardır uzak durduğum evinin kapısına gittiğim gece görünüşü böyleydi; Benevolent Street'in arka taraflarındaki tek başına, eski evdeki görünmeyen korkunç bir şeye omzunun üzerinden kaçamak bakışlar atarak, mum elinde, beni içeri buyur ederken hayalet böyleydi.

Crawford Tillinghast'ın fizik ve felsefe okuması başlı başına bir hataydı. Bu şeyler soğukkanlı ve mesafeli araştırmacılara bırakılmalıdır; çünkü, bu konular duygulu bir eylem adamına eşit derecede trajik iki seçenek sunar: Araştırmasında başarısızlığa uğrayacak olursa, umutsuzluk; başarıya ulaşacak olursa, dile gelmez ve hayal edilemez bir dehşet. Tillinghast daha önceki gelişimde, başarısızlığın, yalnızlığın ve melankolinin kurbanıydı;

oysa bu defa, mideme kramplar saplanmasına neden olan bir korkuyla görüyordum ki, başarının kurbanıydı. On hafta önce, keşfetmek üzere olduğu şeyi bir çırpıda anlattığında, onu uyarmıştım. O zaman, heyecanlanmış, yüzüne kan hücum etmişti ve doğallıktan uzak, yüksek bir sesle bilgiçlik taslayarak konuşmaya başlamıştı.

“Dünya ve bizi çevreleyen evren hakkında ne biliyoruz?” demişti. “Algılama yollarımız saçmalık derecesinde az, çevremizdeki nesneler hakkında son derece az fikir sahibiyiz. Şeyleri ancak fiziksel yeteneklerimiz ölçüsünde görüyor, onların gerçek nitelikleri Hakkında bir fikir sahibi olamıyoruz. Acınası beş duyumuzla sınırsız derecede karmaşık kozmosu anlıyor muş gibi yapıyoruz; oysa daha çok sayıda, daha güçlü ve daha değişik duyuları olan daha başka varlıklar, şeyleri bizim gördüğümüzden daha farklı görmekle kalmaz, hemen yanı başımızda duran, ama bizim sahip olduğumuz duyularla varlığı saptanamayan tüm madde, enerji ve yaşam dünyasını görüp, inceleyebilir. Böyle tuhaf, erişilmez dünyaların yanı başımızda olduğuna hep inanmışımdır ve *şimdi de aradaki engelleri kaldıracak bir yol bulmuş olduğuma inanıyorum.* Şaka etmiyorum. Masanın yanındaki şu makine yirmi dört saat içinde, bizde dumura uğramış ya da gelişmeden kalmış olan bilmediğimiz duyu organlarımızı etkileyen dalgaları üretecek. Bu dalgalar, insanoğlunun daha önce bilmediği, birçoğu bizim organik yaşam olarak kabul ettiğimiz şeye yabancı yeni ufaklar açacak önümüze. Köpeklerin karanlıkta neleri gördüğünü ve gece yarısından sonra kedilerin neye kulak kabarttığını göreceğiz. Bu şeyleri ve soluk alıp veren hiçbir yaratığın henüz görmediği diğer şeyleri göreceğiz. Zamanın, mekanın ve boyutların ötesine geçecek; maddi bir hareket olmaksızın, yaratılışın aslını astarını göreceğiz."

Tillinghast bunları anlattığında ona çıkıştım; çünkü, onu o kadar iyi tanıyordum ki, anlattıkları beni eğlendirmekten çok korkutmuştu; ama o ölçüsüz davranışları olan biriydi ve beni evinden kovdu. Şu anda daha az ölçüsüz değildi, ama konuşma arzusu kızgınlığına baskın çıkmış ve zor tanıdığım bir el yazısıyla bana buyurgan bir mektup yazmıştı. Çok ani bir değişimle tüyler ürpertici bir garabete dönüşen dostumun evine adımımı attığımda, tüm kuytularda sezdirmeden yürüyen bir dehşetin pençesine düştüm. On hafta önce dile getirilen inançlar, mum ışığının küçük çemberi dışında kalan karanlıkta beden bulmuş gibiydi; ev sahibimin boşluktan geliyormuşa benzeyen değişmiş sesinden büyük bir huzursuzluk duydum. Keşke uşaklar yanımızda olsaydı diye düşündüm; üç gün önce hepsinin

ayrılıp gittiğini söylediğinde bundan hiç hoşlanmadım. Hiç değilse ihtiyar Gregory'nin, benim kadar güvenilir bir arkadaşına haber vermeden efendisini terk edip gitmesi bana tuhaf geldi. Öfkeyle kovuluşumdan sonra Tillinghast hakkında öğrendiğim bütün bilgiyi bana veren oydu.

Ama kısa bir süre içinde, gitgide artan merak ve hayranlığım korkularımı ikinci plana itti. Crawford Tillinghast'ın o anda benden ne istediğini kestirebiliyor ve harikulade bir sır ya da keşiften söz edeceğinden kuşku duymuyordum. Daha önce, düşünülemez olanı anormal yollardan araştırmasına karşı çıkmıştım; şimdiyse, ruh halini paylaştığım belli bir başarıya -müthiş bir bedel karşılığında bile olsa- ulaşmış olduğu açıktı. Evin karanlık boşluğunda, bu tir tir titreyen insan müsveddesinin elindeki aşağı yukarı hareket eden mumu takip ettim. Elektrik kesilmişe benziyordu; bunun nedenini rehberime sorduğumda, belli bir nedeni olduğu yanıtını verdi.

"Bu çok fazla olurdu... göze alamazdım," diye söylenmeye devam etti. Yeni edindiği bu söylenme alışkanlığı özellikle dikkatimi çekti; kendi kendine konuşan biri değildi. Tavanarasındaki laboratuvara girdik ve marazi, uğursuz bir mor ışıkla parıldayan o iğrenç elektrikli makineyi gördüm. Güçlü bir kimyasal akümülatöre bağlanmıştı, ama akım çekmiyor gibiydi; çünkü, deney yapılırken cızırdayıp vızıldadığını anımsıyorum. Tillinghast, sorduğum soruya yanıt olarak bu sürekli parıltının benim anladığım anlamda elektriksel olmadığını söyledi mırıldanarak.

Makine sağ yanımda kalacak şekilde beni oturttu ve makinenin tepesindeki ampul kümesinin altında bir yerlerde bulunan düğmeyi çevirdi. Her zamanki cızırtı başladı, sonra ses, iniltiye dönüştü ve yeniden sessizliğe döndüğünü düşündüren yumuşak vızıltıyla sona erdi. Bu arada artan parlaklık yeniden azaldı, sönükleşti ve tarif edemeyeceğim bir renk, ya da renkler karışımına dönüştü. Tillinghast beni seyrediyordu; yüzümdeki şaşkınlık ifadesini fark etti.

"Bunun ne olduğunu biliyor musun?" diye fısıltıyla sordu, *"Bu, morötesi ışıktır."* Şaşkınlığıma tuhaf bir şekilde kıkır kıkır güldü." Sen morötesinin görünmez olduğunu sanıyordun, ki öyledir - ama *şimdi* bunu ve daha birçok görünür şeyi görebilirsin.

"Beni iyi dinle! Bu şeyden yayılan dalgalar, içimizde uyumakta olan, birbirinden kopuk atomlar durumundan organik insanlık durumuna evrimleştiğimiz milyarlarca yılın mirası binlerce duyuyu uyandırıyor.

Bengerçeği gördüm; sana da göstermek istiyorum." Tillinghast, bunları söyledikten sonra mumunu söndürüp, gözlerini iğrenç bir şekilde gözlerime dikerek, tam karşıma oturdu. “Mevcut duyu organların -sanırım en başta da kulakların- izlenimlerin çoğunu yakalayacak, çünkü onların uyumakta olan organlarla yakın bağlantıları var. Sonra diğerleri olacak. Beyin epifizini duydun, değil mi? Şu sığ endokrinologlara, o dangalak heriflere, freudçu sonradan görmelere çok gülüyorum. Bu bez, tüm duyu organlarının en büyüğüdür - *Ben buldum.* Nihayetinde, bir görüş kuvveti gibi ve beyne görsel resimler gönderiyor. Eğer normal biriysen, kanıtların çoğunu ... demek istediğim, *öte tarafın kanıtlarının* çoğunu bu yolla alırsın."

Mor ötesi ışınlarla loş bir şekilde aydınlanmış, her günkü gözle görülemeyecek olan, güney duvarı eğimli geniş tavanara sı odasına göz gezdirdim. Uzak köşelerin hepsi gölgeler içindeydi; tüm tavanarası, gerçek niteliğini gözlerden saklayan, hayal gücünü simgeciliğe ve fanteziler kurmaya davet eden puslu bir gerçekdışılığa bürünmüştü. Tillinghast’ın sessiz kaldığı kısa süre içerisinde, çok uzun zaman önce ölmüş tanrıların inanılmaz büyüklükte bir tapınağında, sayısız siyah taş sütunun rutubetli zeminden gözün göremeyeceği bulutlu yüksekliklere uzandığı bir binada olduğumu zannettim. Gözlerimde canlanan resim bir süre için çok etkileyiciydi, ama yerini yavaş yavaş daha korkunç bir kavrama; sonsuz, manzarasız, sessiz uzayın tam ve mutlak yalnızlığı kavramına bıraktı. Boşluktan gayrı bir şey görünmüyordu; East Providence’ta yolum kesilip soyulduğum geceden beri hava karardıktan sonra hep yanımda taşıdığım tabancayı pantolonumun arka cebinden çekmeme sebep olan çocukça bir korku hissettim. Sonra, uzaklığın en ileri bölgelerinden *o ses* yavaşça varoluşa adım attı. Son derece zayıf, ustalıkla titreşen ve yanılgıya meydan vermeyecek kadar ahenkli bir sesti; ama etkisini tüm bedenimde incelikli bir işkence şeklinde hissettiren fevkalade vahşi bir yanı vardı. Kazara buzlu camı çiziktiren birinin hissettiği türden duygular içindeydim. Aynı anda, benden, uzaktaki sese doğru soğuk bir hava cereyanı oldu. Nefesimi tutup beklerken, sesin de rüzgarın da kuvvetlenmekte olduğunu fark ettim; bunun üzerimdeki etkisi, bana doğru yaklaşmakta olan kocaman bir trenin önündeki raylara bağlanmışım gibi garip bir duyguya kapılmam oldu. Tillinghast’la konuşmaya başladım; bunu yapar yapmaz da, bütün o olağandışı etkiler birdenbire yok oluverdi. Önümde sadece, adamın, parıldayan makinelerin ve loş tavanarasının durduğunu gördüm. Tillinghast, neredeyse bilinçsizce çektiğim tabancaya bakarak pis pis sırıtıyordu; ama

yüzündeki ifadeden benim görüp duyduğum şeyleri, belki de daha fazlasını, görüp duymuş olduğuna emindim. Yaşadığım deneyi ona fısıltıyla anlattım; o ise bana sesimi çıkarmamamı ve mümkün olduğunca algılara açık olmamı söyledi.

“Kıpırdama,” diye beni uyardı, “çünkü bu ışınlar atında, *görebildiğimiz gibi görülebiliyoruz da.* Sana uşakların ayrıldığını söyledim, ama *nasıl* olduğunu söylemedim. Şu kalın kafalı kahya kadın, ışıkları açmamasını tembih etmemem rağmen, merdivenin altınaki lambayı yaktı ve teller harmonik titreşimleri yakaladı. Çok korkunç şeyler cereyan etmiş olmalıydı - o sırada başka bir yönden gelen şeyleri görüyor ve. duyuyor olsam da, ev halkının çığlıklarını yukarıdan duyabiliyordum.

Daha sonra evin içinde orada burada içi boş giysi yığınları bulmak çok korkunç bir şeydi. Bayan Updike’ın giysileri merdiven altındaki lambanın düğmesine yakındı - ışığı açanın o olduğunu böyle anladım. Hepsini almıştı. Ama hareket etmediğimiz sürece epey güvendeyiz. Unutma ki, karşısında tamamen çaresiz olduğumuz iğrenç bir dünyayla uğraşıyoruz... *kıpırdayayım deme sakın!"*

Yaptığı açıklamanın ve pattadak verdiği emrin şaşkınlığıyla adeta felç oldum ve dehşet içerisinde, zihnimin yeniden, Tillinghast’ın *“öte taraf’* dediği yerden gelen etkilere açıldığını hissettim. Şimdi tam bir ses ve hareket girdabının ortasındaydım; gözlerimin önünden resimler gelip geçiyordu. Odanın bulanık hatlarını seçer gibi oldum, ama sanki uzaydan bir yerlerden tanınamaz biçimlerde kaynaşıp duran bir bulut sütunu dökülüyor ve biraz ötemde, sağımda bir noktadan sağlam çatıyı deliyordu. Sonra tapınak benzeri binayı bir an için yeniden gördüm; ama bu defa sütunları, daha önce gördüğüm bulutsu sütunun yolundan göz kamaştırıcı bir ışın gönderen gökyüzündeki bir ışık okyanusuna kadar uzanıyordu. Bundan sonra manzara bir çiçek dürbünündeki gibi durmadan değişmeye başladı; görüntülerin, seslerin, ne olduğunu anlamadığım duyu izlenimlerinin karmaşasında çözülmek üzere olduğumu ya da üç boyutlu biçimimi kaybetmeye başladığımı hissettim. Aniden parlayan bir ışığı hiç unutmayacağım. Bir an için kendimi, dönüp duran parlak kürelerle dolu tuhaf bir gece manzarasına bakar durumda buldum ve bu manzara gözümün önünden uzaklaşıp giderken parlayan güneşlerin sabit şekilli bir takımyıldızı ya da gökada oluşturduklarını gördüm; bu sabit şekil, Crawford Tillinghast’ın çarpılmış suratıydı. Bir an sonra, kocaman canlı bir şeylerin

hafifçe dokunarak yanımdan geçtiğini, zaman zaman da *benim sözde üç boyutlu bedenimin içinden yürüyerek ya da sürüklenerek geçtiğini* hissettim ve Tillinghast'ın, daha eğitimli duyuları sayesinde, onlara görüyormuş gibi baktığını gördüm. Aklıma beyin epifizi hakkında söyledikleri geldi ve bu doğaüstü gözle neler gördüğünü merak ettim.

Ansızın ben kendim de daha güçlü bir görüş kuvvetine sahip oldum. Aydınlık ve gölgelerle dolu bu karmaşanın yukarılarında bir resim belirdi; bulanık da olsa yoğunluk ve süreklilik arz ediyordu. Aslında bir miktar tanıdıktı bu resim; çünkü, olağandışı kısmı, tıpkı bir sinema görüntüsünün resimler çizilmiş bir tiyatro perdesi üzerine düşürülmesi gibi, normal bir yeryüzü sahnesi üzerine eklemlenmişti. Tavanarası laboratuvarını, elektrikli makineyi ve karşımda oturan Tillinghast'ın çirkin suretini seçebildim; ama uzamın tanıdık nesnelerce işgal edilmemiş kısmında zerrece boşluk yoktu. Betimlenmesi olanaksız canlı ve cansız şeyler karman çorman birbirine girmişti ve tanıdık bildik her şeyin yanı başında bir sürü yabancı, bilinmeyen varlık vardı. Aynı şekilde, bütün bilinen şeyler öteki bilinmeyen şeylerle -ya da tersi- bileşim oluşturmuş gibiydi. Canlı nesneler içinde en dikkat çekenleri, makineden yayılan tireşimlerle ahenk içinde gevşek gevşek tireşen, pelteyi andırır, kapkara ucubelerdi. İğrenç derecede çoktular ve dehşet içinde, *üstüste bindiklerini,* yarı-akışkan olduklarını, birbirlerinin içinden ve bizim katı olduğunu bildiğimiz cisimlerin içinden geçebildiklerini gördüm. Bu şeyler bir an yerlerinde duramıyor, kötü bir amaçla olsa gerek boyuna uçuyorlardı. Sanki, bazen birbirlerini yutuyorlardı; saldırganın kurbanının üzerine atılmasıyla diğerinin yok olması bir oluyordu. Korkudan tir tir titreyerek, zavallı uşakları yok eden şeyin ne olduğunu anladığım duygusuna kapıldım ve çevremizdeki eskiden görünmeyen, yeni görünür olmuş dünyanın diğer özelliklerini de görmeye can atmama karşın, bu şeylerden gözlerimi alamıyordum. Ama beni seyretmekte olan Tillinghast konuşmaya başladı.

"Görüyorsun değil mi, onları? Ömrün boyunca yanı başında ve içinde yüzen, çırpınan şeyleri görüyor musun? İnsanların saf hava ve mavi gök dedikleri şeyi oluşturan yaratıkları görüyor musun? Aradaki engelleri yok etmeyi başaramadım mı? hayatta kimsenin görmediği şeyleri sana göstermedim mi? Dehşetengiz kaosun içinden gelen çığlığını duyup, tehdit edercesine burnumun dibine soktuğu vahşi suratını gördüm. Gözleri birer alev kuyusuydu; müthiş bir kinle gözlerini benimkilere dikmiş olduğunu gördüm. Makine iğrenç bir vızıltıyla çalışıyordu.

“Uşakları, şu debelenip duran şeylerin mi temize havale ettiğini sanıyorsun? Seni aptal, onlar zarasız şeyler! Ama uşaklar *kayboldular* değil mi? Sen, beni durdurmaya çalıştın. Cesaretin zerresine ihtiyaç duyduğum bir anda, cesaretimi kırdın. Kozmik gerçekten korkuyordun, seni allahın belası korkak, ama artık elimdesin! Uşakları ne temize havale etti? Onlara öyle yüksek sesle çığlıklar attıran şey neydi?... Bilmiyorsun, ha? Birazdan öğrenirsin. Bana bak -söylediklerime kulak ver- zaman ve boyut gibi şeylerin gerçekten var olduğunu sanıyor musun? Biçim ya da madde . gibi şeylerin var olduğunu düşünüyor musun? Sana söylemeliyim ki, senin o küçük beyninin alamayacağı kadar derinlere daldım. Sonsuzluğun sınırlarının ötelerini gördüm ve yıldızlardan iblisleri çekip çıkardım...

Ölüm ve delilik tohumları ekmek için dünyadan dünyaya giden gölgelere kolan vurdum... Uzay, benimdir, duyuyor musun? O şeyler -yutup yok eden, çözen şeyler- şimdi benim peşimde, ama ben onları nasıl atlatacağımı biliyorum. Götürecekleri sensin; tıpkı uşaklar gibi... Ne heyecan verici, değil mi, efendim? Sana, hareket etmenin tehlikeli olduğunu söyledim; kıpırdamamam söyleyerek seni şu ana kadar korudum - sırf, daha çok şey görüp, beni dinleyesin diye. Kıpırdamış olsaydın çoktan icabına bakmışlardı. Merak etme, *canını yakmazlar.* Uşakların da canını yakmadılar - zavallıcıkların öyle canhıraş çığlıklar atmalarının sebebi *gördükleri şeydi*. Benim sevgili hayvancıklarımın pek şirin görünüşlü olduğu söylenemez, çünkü estetik satandartların -nasıl söylesem-çok *farklı* olduğu bir yerden geliyorlar. Seni temin ederim, parçalarına ayrılmak çok acısız - *ama onları görmeni istiyorum.* Ben onları hemen hemen gördüm, ama onları nasıl durduracağımı biliyordum. Korkmaya mı başladın? Senin bilim adamı olmadığını hep biliyordum. Titriyorsun, ha? Keşfettiğim, bu nihai öneme sahip şeyleri görecek olmanın heyecanıyla titriyorsun demek. Öyleyse, kıpırdasana. Yoruldun mu? Neyse bunu kendine dert etme, dostum, *çünkü onlar geliyorlar...* Bak, bak, seni allahın belası, bak... tam sol omzunun üstündeler. ..” Anlatacak pek fazla şey kalmadı; gazetelerde okumuşsunuzdur. Polis, eski Tillinghast konağından gelen bir el silah sesi duyup, bizi orada buldu: Tillinghast ölmüştü, benimse bilincim yerinde değildi. Elimde tabanca olduğu için beni tutukladılar, ama Tillinghast’ın felç sonucunda öldüğünün ve benim kurşunumun, şu anda laboratuvar zeminine paramparça saçılmış muzır makineye isabet ettiğinin anlaşılması üzerine üç saat içinde salıverildim. Sorgu memurunun inanmayacağını bildiğimden, ona gördüklerimle ilgili pek fazla bir şey anlatmadım; ama

olanları kabaca anlattığım doktor, kindar ve katil delinin besbelli ki, beni ipnotize etmiş olduğunu söyledi.

Keşke doktora inanabilseydim. Beni çevreleyen hava ve başımın üzerindeki gökyüzü hakkında şu anda düşünmekte olduklarımı kafamdan atabilseydim, bozulan asabıma ne iyi gelirdi. Hiçbir zaman kendimi yalnız ya da rahat hissedemiyorum, özellikle, yorgun olduğum zamanlarda, izlenmekte olduğum duygusu bütün iğrençliğiyle üzerime çullanıyor. Beni doktora inanmaktan alıkoyan basit gerçek şu: Crawford Tillin-ghast'ın öldürdüğü söylenen uşakların cesetleri hiçbir zaman bulunamadı.

TAPINAK

(Yucatan sahilinde bulunan el yazması)

Ben, Karl Heinrich, Grafvon Altberg-Ehrenstein, Alman İmparatorluk Donanması'nda kıdemli yüzbaşı ve U-29 denizaltısının komutam, 20 Ağustos 1917'de, bu şişeyi ve notu Atlantik Okyanusu'nda bilmediğim bir yerde, muhtemelen gemimin okyanus zeminine saplanıp kaldığı 20° Kuzey enlemi, 35° Batı boylamı civarında bir noktaya bırakıyorum. Böyle yapmamın nedeni, bazı sıradışı gerçekleri herkesin öğrenmesini istememdir; U-29'un tamiri olanaksız bir şekilde bozulmuş olması da dahil, çok olağanüstü ve tehlikeli bir durumda olmamın yanı sıra, demirden Alman irademin de zayıflamış olması nedeniyle, bu işi muhtemelen şahsen yapamayacağım.

Kiel'e gitmekte olan U-61'e telsizle bildirildiği gibi, 18 Haziran günü öğleden sonra, New York'la Liverpool arasında seyrüsefer yapan Victory adlı İngiliz şilebini 45° 16' Kuzey enlemi, 28° 34' Batı boylamında torpilledik; amirallik arşivine gönderilmek üzere iyi filmler çekebilmek için mürettebatının sandallara binip gemiden ayrılmasına izin verdik. Gemi, tam resim konusu olmaya layık bir görüntüyle battı; pruvası suya gömülürken kıçı havaya dikildi ve diklemesine denizin dibini boyladı. Kameramız hiçbir şeyi kaçırmadı; böylesine güzel bir makara filmin asla Berlin'e ulaşamayacak olmasına çok üzülüyorum. Bundan sonra, cankurtaran sandallarını silahlarımızla tarayıp batırdık ve dibe daldık.

Güneşin batmasına yakın yeniden su yüzüne çıktığımızda, güvertede, elleri tuhaf bir şekilde parmaklıkları kavramış bir denizcinin cesedi bulundu. Zavallı genç, oldukça koyu tenli ve çok yakışıklıydı; bir Kalyan ya da Yunanlı olmalıydı ve hiç şüphesiz Victory'nin mürettebatındandı. Besbelli, kurtuluşu kendi gemisini batıran gemide aramış olmalıydı - al sana, İngiliz domuzunun Babavatan'a karşı yürüttüğü haksız istila savaşının

kurbanlarından biri daha! Adamlarımız, anı olarak alınacak bir şey var mı diye üstünü aradılar ve ceketinin cebinde, üzerine, başında defne yapraklarından taç bulunan bir genç adam portresi oyulmuş tuhaf bir fildişi parçası buldular. Subay arkadaşım, Teğmen Klenze, bu şeyin çok eski ve büyük bir sanatsal değere sahip olduğunu düşündüğünden, onu adamlardan aldı. Sıradan bir denizcinin nasıl olup da buna sahip olduğunu ne o ne de ben anlayabildik.

Ceset, denize atılırken tayfaların epeyce huzursuzlanması na yol açan iki olay meydana geldi. Adamın gözleri kapalıydı; ama denize atılmak üzere parmaklığa doğru sürüklenirken sarsıntıdan kocaman açıldı ve tayfalardan birçoğu, bu gözlerin, cesedin üzerine eğilmiş olan Schmidt ile Zimmer'e alay ederek, dik dik baktığı gibi garip bir yanılsamaya kapıldılar. Batıl inançları olmasa, pekâlâ aklıbaşında sayılabilecek yaşlı lostromo Müller, bu izlenimden öyle etkilendi ki, suya atılan cesedi gözleriyle uzun süre izledi ve cesedin azıcık suyun altına battıktan sonra kollarını yüzme konumuna getirip, dalgaların altından hızla güneye doğru uzaklaştığına yeminler ediyor. Klenze de, ben de köylü cahilliğinin böylesine sergilenmesinden hoşlanmadık ve adamları, özellikle de Müller'i sertçe azarladık.

Ertesi gün, mürettebattan bazılarının işe canıgönülden sarılmaması oldukça sıkıntılı bir durum yarattı. Yolculuğumuzun uzaması belli ki sinirlerini harap etmişti ve kötü bir gece geçirmiş olmalıydılar. Çoğu oldukça şaşkın ve aptallaşmış görünüyordu; mecalsizliklerinin numara olmadığından emin olduktan sonra, onları görevlerinden affettim. Deniz hayli sertti, bu yüzden dalgaların daha az rahatsızlık verdiği bir derinliğe indik. Oşinografi haritalarında yer almayan güney yönündeki kafa karıştırıcı bir akıntının varlığına karşın, burada oldukça sakindik. Hastaların iniltileri kesinlikle çok can sıkıcıydı, ama mürettebatın geri kalanının moralini bozuyor gibi görünmediğinden, çok sert önlemlere başvurmadık. Planımız, olduğumuz yerde kalıp, New York'taki ajanlarımızın raporlarında sözü geçen Dada adlı yolcu gemisinin yolunu kesmekti.

Sabah erkenden su yüzüne çıktık ve denizin daha az çalkantılı olduğunu gördük. Kuzey ufkunda bir savaş gemisinin dumanları görülüyordu; ama uzakta oluşumuz ve dalma yeteneğimiz sayesinde emniyetteydik. Asıl canımızı sıkan, lostromo Müllerin, gecenin bastırmasıyla daha da zıvanadan çıkan konuşmalarıydı. İnsanın midesini ağzına getirecek kadar ço cuklaşmıştı; sualtında kalmış lombozlardan geçip denize sürüklenen

cesetlerle; kendisine ters ters bakan, suda şişmiş olmalarına rağmen, Almanya'nın zaferle çıktığı bazı çatışmalarda öldüklerini bildiği için tanıdığı cesetlerle ilgili birtakım abuk sabuk hayallerden söz ediyordu. Ve bulup, denize attığımız genç adamın onların lideri olduğunu söyledi. Artık bu kadarı da fazlaydı; Müller'i hapsedip zincire vurduk ve bir güzel kamçılattık. Adamlar bu cezadan hoşlanmadılar, ama disiplin gerekliydi. Ayrıca, deniz eri Zimmer'in başkanlık ettiği heyetin, oymalı tuhaf fildişi madalyonun denize atılması yönündeki teklifini de kabul etmedik.

20 Haziran'da, önceki gün rahatsızlanan Bohm ve Schmidt adlı deniz erleri, deyim yerindeyse çıldırdılar. Subayların arasında bir hekim bulunmadığına hayıflandım; çünkü, Alman hayatı değerlidir; ama üzerimizdeki lanetle ilgili deli saçması sözler etmeleri disiplini altüst ediyordu; bu yüzden, son derece şiddetli önlemlere başvurduk. Mürettebat surat astıysa da, bu olay Müller'i epeyce yatıştırdı ve artık mesele çıkarmadı. Akşamleyin onu serbest bıraktık, o da sessizce görevinin başına döndü.

Sonraki hafta, Dacia'nın yolunu gözlerken hepimiz çok sinirliydik. Müller'le Zimmer'in ortadan kaybolması asabımızı iyice bozmuştu; denize atladıklarını gören olmamakla birlikte, bu ikisi, bir türlü yüreklerinden söküp atamadıkları korkunun etkisiyle, intihar etmiş olmalıydı. Zimmer'den kurtulmuş olmaktan epeyce memnundum; çünkü, suskunluğu bile mürettebatı olumsuz etkiliyordu. Açığa vurmak istemedikleri bir korkuyla herkes suspus olmuştu. Adamların çoğu hastaydı, ama kimse huzursuzluk çıkarmıyordu. Teğmen Klenze'nin tedirginliği son haddine varmıştı -U-29'un çevresinde giderek daha çok sayıda yunus toplanması, haritamızda yer almayan akıntının hızının artması gibi- olur olmaz her şeye sinirleniyordu.

En sonunda Dacia'yı büsbütün kaçırmış olduğumuz anlaşıldı. Böylesi başarısızlıklar nadirattan değildir; hayal kırıklığından çok memnuniyet duyduk; çünkü, artık Wilhelmshaven'a dönebilirdik. 28 Haziran günü, öğle sularında, rotamızı kuzeydoğuya çevirdik ve alışılmadık ölçüde kalabalık bir yunus sürüsünün çıkardığı komik engele karşın, çok geçmeden yola koyulduk. Makine dairesinde sabahın 2'sinde meydana gelen patlama tam bir sürpriz oldu. Ne makinelerde bir aksaklık, ne de adamların dikkatsizliği söz konusuydu; yine de, ortada en ufak bir emare yokken, gemi dev bir darbenin etkisiyle baştan kıça sarsıldı. Teğmen Klenze makine dairesine

doğru atıldı ve yakıt tankıyla mekanizmasının parçalanmış, Raabe ve Schnider adlı mühendislerinse anında ölmüş olduklarını gördü. Birden kendimizi çok nazik bir durumda bulmuştuk; çünkü, kimyasal hava üreticilerimizin sağlam olmasına, basınçlı hava ve akümülatörler idare ettiği sürece gemiyi su yüzüne çıkarıp, suya daldıracak ve ambar kapaklarını açacak cihazları kullanabilecek olmamıza karşın, gemiyi ilerletmek veya yönlendirmek hususunda elimizden hiçbir şey gelmezdi. Cankurtaran sandallarıyla kurtulmaya çalışmak, kendimizi, büyük Alman ulusuna mantıksızca düşmanlık besleyen düşmanlarımızın ellerine teslim etmek demekti; telsizimize gelince, ta *Victory* olayından beri İmparatorluk Donanmasının hiçbir U-boat'u ile bağlantı kuramamıştı.

Kaza saatinden 2 Temmuz'a kadar, hiçbir gemiyle karşılaşmadan, isteğimiz dışında sürekli olarak güneye doğru sürüklendik. Yunuslar hâlâ U-29'un etrafındaydı; kat ettiğimiz mesafe göz önüne alınacak olursa, fevkalade dikkat çekiciydi bu. 2 Temmuz sabahı, Amerikan bayrağı taşıyan bir savaş gemisi gördük; adamlar, teslim olmak istediklerinden çok huzursuzlandılar. Sonunda Teğmen Klenze, bu gayri-Alman davranışta ısrar eden Traube adlı bir deniz erini vurmak zorunda kaldı. Bu, mürettebatı o an için sakinleştirdi ve görülmeden dibe daldık.

Ertesi gün öğleden sonra, güney yönünde kalabalık bir deniz kuşu sürüsü belirdi ve okyanus tekinsiz bir şekilde kabarmaya başladı. Kapakları kapatarak gelişmeleri bekledik, ama sonunda, dalmayacak olursak dev dalgalar yüzünden su alıp batacağımızı anladık. Hava basıncımız düşüyor, elektriğimiz azalıyordu ve zaten kıt olan mekanik kaynaklarımızı lüzumsuz yere kullanmak istemiyorduk; ama bu durumda başka çaremiz yoktu. Çok fazla derinlere inmedik ve birkaç saat sonra deniz yeniden sakinleştiğinde yüzeye çıkmaya karar verdik. Ama, makinistlerin ellerinden gelen her şeyi yapmalarına karşın, geminin komutlarımıza yanıt vermemesi yüzünden yeni bir belanın içine düştük. Deniz altında mahsur kalmamız üzerine, korkusu daha da artan mürettebattan bazıları yeniden Teğmen Klenze'nin fildişi madalyonu hakkında ileri geri söylenmeye başladılar; ama otomatik tabancanın şöyle bir gösterilmesi onları sakinleştirdi. Bir işe yaramayacağını bile bile zavallıcıkları tamir işlerine koşarak, elimizden geldiğince oyaladık.

Klenze ile genellikle ayrı ayrı zamanlarda uyuduk; toplu ayaklanma 4 Temmuz sabahı saat 5 sıralarında ben uykudayken çıktı. Geriye kalan altı

hınzır deniz eri, iki gün önce Yanki savaş gemisine teslim olmayı kabul etmeyerek kendi sonumuzu hazırladığımızı düşündüklerinden, ansızın önüne geçilemez bir öfkeye kapıldılar ve kudurmuşçasına saldırıp, aygıt ya da eşya önlerine ne gelirse, parçaladılar; bu arada, haykırarak, fildişi madalyonun laneti ve onlara baktıktan sonra yüzerek uzaklaşan koyu tenli ceset gibi saçma sapan şeyler söylüyorlardı. Tam da, muhallebi çocuğu, kadın kılıklı bir Renanya'lıdan bekleneceği gibi, Teğmen Klenze adeta felç oldu ve hiçbir harekette bulunmayı akledemeden donup kaldı. Altı adamı da vurdum; çünkü, bu gerekliydi. Sonra gidip sağ kalan olup olmadığına baktım.

Cesetleri çifte kapaklardan dışarı atıp, U-29'da başbaşa kaldık. Klenze'de sinir diye bir şey kalmamıştı; sarhoş oluncaya kadar içti. Bol miktardaki erzak ve o gemici olacak hıyarların soytarılıklarından zarar görmemiş kimyasal oksijen stoklarından yararlanarak mümkün olduğunca hayatta kalmaya karar verdik. Pusulalarımız, derinlikölçerlerimiz ve diğer hassas aygıtlarımız tahrip olmuştu; bu yüzden, bundan sonraki tüm hesaplamalarımız, saatlerimize, takvime ve lombozlarla kumanda kulesinden görebildiğimiz herhangi bir nesneye bakarak hüküm verdiğimiz görünürdeki sürüklenme hızımıza dayalı tahminlerden ibaret olacaktı. Bereket versin, hem iç aydınlatmada, hem de projektörde uzun süre kullanılabilecek akümülatörlerimiz vardı. Projektör ışığıyla sık sık etrafı tarıyor, ancak sürüklendiğimiz yönde yüzen yunuslardan başka bir şey görmüyorduk. Bu yunuslar bilimsel açıdan dikkatimi çekti; çünkü, sıradan *Delphinus delphis*, havasız yapamayan bir memeli deniz hayvanı olduğu halde, çevremizde yüzen bu yunuslardan iki saat boyunca dikkatle izlediğim bir tanesinin hiç yüzeye çıkmadığını gördüm.

Geçen zaman süresince, sürekli güneye sürüklenirken, bir yandan da durmadan daha derinlere battığımız hususunda Klenze ile hemfikirdik. Deniz faunasını ve florasını dikkatle gözlemledik ve boş zamanlarda okumak amacıyla gemide bulundurduğum kitaplardan bu konuda epeyce şey okuduk. Arkadaşımın bilimsel konulardaki bilgisizliğini, görmezden gelemiyordum. Bir Prusyalı kafa yapısına sahip değildi, beş para etmez hayal ve düşüncelerle doluydu kafası. Yaklaşan ölümümüzden acayip etkilenmişti ve Alman devletine hizmet eden her şeyin soylu olduğunu unutarak, pişmanlık içinde, denizin dibine yolladığımız erkek, kadın ve çocuklar için dua ediyordu. Bir süre sonra, iyice dengesini yitirdi; gözlerini saatlerce fildişi madalyonuna dikiyor ve denizin dibindeki kaybolup

unutulmuş şeylerle ilgili gerçeklikten uzak hikayeler uyduruyordu. Bazen, psikolojik bir deney olarak, hayal dünyasına yaptığı bu gezintilerde ona rehberlik ediyor ve sonu gelmez şiir alıntılarıyla batık gemi öykülerini dinliyordum. Bir Alman'ın acı çekmesini görmekten hoşlanmadığım için ona çok üzülüyordum, ama birlikte ölünecek adam değildi. Bana gelince, ben, Babavatanın anıma nasıl saygı duyacağını ve oğullarıma benim gibi adam olmalarının öğretileceğini bildiğimden, gurur doluydum.

9 Ağustos günü, uzaktan okyanusun dibini görerek, projektörün güçlü ışığını üzerine tuttuk. Okyanusun dibi göz alabildiğine uzanan dalgalı bir düzlüktü; büyük bölümü yosunlarla kaplıydı ve küçük yumuşakça kabuklarıyla doluydu. Orada burada, Klenze'nin, mezarlarında yatan eski gemiler olduğunu ileri sürdüğü yosun bürümüş, midye kabuklarıyla kaplanmış şaşırtıcı, yapışkan görünüşlü nesneler göze çarpıyordu. Bunlardan özellikle bir tanesi Klenze'nin aklını fazlasıyla karıştırdı: Deniz tabanından tepe noktasına kadar yaklaşık olarak dört ayak yüksekliğinde, iki ayak genişliğinde, yan taraflarıyla düz üst yüzeyi geniş bir açıyla birleşen bir cisim. Bence deniz yüzeyinden yükselmiş bir kaya parçasından başka bir şey değildi, ama Klenze, üzerinde oymalar gördüğünü düşünüyordu. Bir süre sonra Klenze titremeye başladı ve korkmuş gibi, görüntüye arkasını döndü; ama okyanusun derinliğinden, karanlığından, ıraklığından, eskiliğinden ve gizeminden çok etkilenmiş olduğundan başka bir açıklama yapmadı. Klenze sürme naj olmuştu, ama ben her zaman Alman kaldım ve iki şeyi fark etmekte gecikmedim: U-29'un.bu derinlikteki su basıncına mükemmelen dayanıyor olması ve çoğu doğabilimcisi tarafından yüksek düzeyde organik hayatın imkansız kabul edildiği bir derinlikte bile, şu tuhaf yunusların hâlâ etrafımızda yüzüyor olmaları. Bulunduğumuz derinliği daha önce, olduğundan fazla tahmin ettiğimden eminim; ama yine de, bu olguları olağanüstü kılan bir derinlikte olmalıydık. Okyanus tabanında ölçtüğüm güneye doğru sürüklenme hızımız, daha yukarı seviyelerde yanından geçtiğimiz organizmalara bakarak yaptığım tahmini hızımız kadardı.

12 Ağustos öğleden sonra, saat 3:15'i gösterirken zavallı Klenze aklını büsbütün kaçırdı. Oturup bir şeyler okuduğum kütüphane bölmesine gidiyordum ki, onun kumanda kulesinde, projektörü kullanmakta olduğunu gördüm; yüz ifadesi ruh durumunu ele veriyordu. Israrla söylediği lafları, buraya alıyorum: "O *çağırıyor! O çağırıyor!* Onu duyuyorum! Gitmek zorundayız!" Konuşurken, masanın üzerindeki fildişi madalyonu alıp

cebine attı ve beni kamara iskelesine sürüklemek çabasıyla kolumdan yakaladı. O anda, intihar ve cinayet saplantısıyla kapağı açıp benimle birlikte dışarının sularına dalmak niyetinde olduğunu anladım, buna hiç de hazır değildim.

Çekinerek onu yatıştırmaya çalışırken, iyice kudurdu ve şöyle dedi: "İş işten geçmeden gel. Tövbe edip bağışlanmak, karşı çıkıp cezalandırılmaktan iyidir." O zaman, yatıştırmaya çalışmaktan vazgeçip tam tersini denemeye karar verdim ve ona aklını oynattığını, kaçığın teki olduğunu söyledim. Ama hiç tınmadı ve bas bas bağırarak, "Eğer delirmişsem, Tanrının lütfuna ermişim demektir! Korkunç son karşısından vurdumduymazlığını sürdürebilene tanrılar acısın! O hâlâ merhametle çağırırken, aklın varsa sen de delir!" dedi.

Böyle feveran etmesi, beynindeki basıncı azaltmışa benziyordu; çünkü, sözlerini bitirdiğinde daha sakinleşmişti; ona eşlik etmeyeceksem, tekbaşına gitmesine izin vermemi istiyordu. Nasıl bir yol izlemem gerektiği birden kafama dank etti. O Alman olmakla birlikte, bir Renanya'lıydı ve aşağı tabakadan geliyordu; şimdi o potansiyel olarak tehlikeli bir deliydi. İntihar ricasını kabul etmekle, artık yoldaş olmaktan çıkıp, tehdit haline gelmiş birinden kurtulacaktım. Gitmeden önce fildişi madalyonu bana bırakmasını istedim; ama bu ricam onu öyle güldürdü ki isteğimi tekrarlayamadım. Bunun üzerine, eğer olur da kurtulacak olursam, ailesine götürmem için herhangi bir andaç ya da bir tutam saç verip vermeyeceğini sordum; buna da yine aynı tuhaf gülüşle yanıt verdi. Böylece o merdiveni tırmanırken, ben manivela koluna gittim ve onu ölüme yollayan mekanizmayı uygun aralıklarla açıp kapattım. Artık gemide olmadığını anladıktan sonra son bir defa daha onu görebilmek için projektörün ışığıyla etrafı taradım; çünkü, kuramsal olarak olması gerektiği gibi, suyun basıncıyla yassılaşmış mı, yoksa şu olağanüstü yunuslar gibi basınçtan etkilenmemiş mi olduğunu öğrenmek istiyordum. Ama merhum arkadaşımı bulmayı başaramadım; çünkü, yoğun bir yunus kütlesi kumanda kulesinin etrafını sarıp karartmıştı.

O akşam, Klenze gemiden ayrılırken, fildişi madalyonu cebinden aşırmadığıma hayıflandım; çünkü, madalyonun anısı beni büyülemişti. Sanatçı yaratılışta olmasam da, başında yapraklardan taç bulunan, yakışıklı genç adamın portresini unutamıyordum. Ayrıca artık sohbet edecek kimsenin olmamasına da üzülüyordum. Klenze kafaca eşitim olmasa da, hiç

yoktan iyiydi. O gece uyku tutturamadım ve sonun tam olarak ne zaman gelip çatacağını merak ettim. Pek kurtulma şansımın olmadığı kesindi.

Ertesi gün kumanda kulesine çıkıp, projektörle her zamanki gibi etrafı, taramaya başladım. Kuzey yönündeki görünüş, dört gün önce okyanusun dibini ilk görüşümüzden bu yana pek değişmemişti; ama U-29'un sürüklenme hızının azalmış olduğunu fark ettim. Işınları güneye doğru çevirdiğimde, ilerde eğimin dikkati çekecek kadar artarak okyanus tabanının çukurlaştığını ve bazı yerlerde belirli bir plana göre tuhaf bir şekilde düzenlenmiş izlenimini veren taş bloklar bulunduğunu fark ettim. Gemi, tabanın eğimine uyarak hemen aşağı inmedi; bu yüzden, tam altımı görebilmek için projektörü ayarlamak zorunda kaldım. Projektörü çok hızlı döndürdüğüm için, onarımı beş on dakikamı alan, bir tel koptu, ama sonunda ışın demeti, altımdaki deniz vadisini ışığa boğarak yeniden akmaya başladı.

Pek fazla heyecanlanan biri değilimdir, ama elektrik ışığının aydınlığında gördüklerim hayretten ağzımın açık kalmasına yol açtı. Üstün Prusya *Kültür'ü* ile yetişmiş biri olarak buna şaşırmamalıydım bile, çünkü, yerbilimi ve söylenceler bize okyanusların ve kıtaların kaydığını söylemektedir. Gördüğüm şey, geniş bir alanda düzenli sıralar halinde uzanan yıkık binalardı; bilinen hiçbir mimari üsluba sokulamasalar da her biri göz alıcı bir mimarinin ürünüydü ve çoğunluğu oldukça sağlam kalmıştı. Çoğu bina mermere benziyor, projektörün ışığında bembeyaz parıldıyordu; genel plan, orada burada göze çarpan çok sayıda tapınak ve dik yamaçlardaki villalarla, dar bir vadiye kurulmuş büyük bir kentin planıydı. Çatılar uçmuş, sütunlar kırılmıştı, yine de, hiçbir şeyin silemeyeceği, çok çok eski zamanlara ait bir ihtişamın izleri okunuyordu.

Eskiden, daha çok bir efsane saydığım Atlantis ile nihayet karşı karşıyaydım ve onu keşfetmeye can atıyordum. Vadinin dibinde bir zamanlar bir nehir akmış olmalıydı; çünkü, manzarayı daha yakından incelediğimde, taş ve mermer köprülerin, istinat duvarlarının, bir zamanların yeşil, güzel taraça ve toprak setlerinin kalıntılarını gördüm. Duyduğum heyecanla, neredeyse zavallı Klenze kadar aptallaşmış ve duygusallaşmıştım. Güney yönündeki akıntının sonunda kesildiğini, bir uçağın bir kente konması gibi U-29'un da yavaşça batık kente konmakta olduğunu fark etmekte geciktim. Yine aynı şekilde, o olağanüstü yunus sürüsünün yok olduğunu fark etmekte de geç kaldım.

Gemi, yaklaşık olarak iki saat içerisinde, vadinin kayalık duvarına yakın, taş döşeli bir meydana indi. Bir yandan tüm kenti görebiliyordum, çünkü arazi, meydandan eski nehir yatağına kadar eğimliydi; diğer yanda ise, kayalara oyularak yapılmış, bir tapınak olduğu anlaşılan büyük bir binanın çok süslü ve bozulmamış durumdaki cephesinin ürküntü verecek kadar yakınındaydım. Bu muazzam yapının orijinal işçiliği hakkında sadece tahmin yapabiliyorum. Çok geniş cephenin gerisinde kocaman bir iç mekan bulunmalıydı; çünkü, birbirinden oldukça aralıklı çok sayıda penceresi vardı. Cephenin tam ortasında, etkileyici basamaklarla çıkılan ve her iki yanı, Baküs rölyeflerindeki figürleri andıran nefis oymalarla süslü, ardına kadar açık bir kapı vardı. Bütün bu şeyler arasında en dikkat çekici olanlar, anlatılmaz güzellikte oymalarla süslü büyük sütunlarla frizdi; bu oymaların, idealize edilmiş pastoral sahneleri ve ışıltılı bir tanrıya tapınma töreni için tuhaf nesneler taşıyan rahip ve rahibelerden oluşan bir tören alayını betimledikleri açıktı. Düşünce olarak büyük ölçüde Helen olmakla birlikte tuhaf bir şekilde kendine özgü olan sanat harikuladeydi. Yunan sanatının yakın ataları değil de en uzak atalarıymış gibi, korkunç eski olduğu izlenimini uyandırıyordu. Bu muazzam ürünün her parçasının, gezegenimizin yamaçlarındaki el. değmemiş kayalardan yapılmış olduğundan kuşku duyamazdım. Bu kadar büyük bir mekanın kayalara nasıl oyulmuş olduğuna aklım ermese de, vadi duvarının bir parçası olduğu su götürmezdi. Belki, bir ya da bir dizi mağara, özünü oluşturmuştu. Ne aradan geçen çağlar ne de sular altında kalmış olması, bu müthiş, mabetin -elbette bir mabet olmalıydı burası- ihtişamından bir şey kaybettirmişti ve binlerce yıl sonra bugün, okyanus çukurunun sonsuz gecesinde ve sessizliğinde lekelenmemiş ve bozulmamış durumda yatmaktaydı.

Binaları, kemerleri, heykelleri, köprüleri ve gizemli, güzel dev tapınağı ile batık kenti kaç saat seyrettim bilmiyorum. Ölümün yakın olduğunu bilmeme rağmen meraktan çatlıyor, projektörün ışığım sabırsızlıkla etrafta dolaştırıyordum. Işın demeti, birçok ayrıntıyı görmemi sağladıysa da, kayaların içine oyulmuş tapınağın ardına kadar açık kapısının ardında neler olduğunu görmeme yetmedi ve gücü korumam gerektiğini bildiğimden bir süre sonra akımı kestim. Işınlar, şimdi, sürüklenip durduğumuz hafta boyunca olduğundan hissedilir derecede zayıftı. Işıktan yoksun kalacağım zamanın yaklaşması sanki su altındaki gizleri keşfetme arzumu kamçıladı. Ben, bir Alman olarak, bu çok uzun zamandır unutulmuş yollarda ilk yürüyen kişi olmalıydım!

Eklemli, metal bir dalgıç giysisi çıkarıp inceledim ve portatif bir ışık ve hava jeneratörüyle denemeler yaptım. Çifte kapaktan tek başıma geçmek zor olacaksa da, bilimsel ustalığımla tüm zorlukları alt edeceğime ye ölü kentte yürüyeceğime inanıyordum.

16 Ağustosta U-29'dan çıkmayı başardım ve çamura boğulmuş, harap sokaklardan eski nehir yatağına doğru, binbir zahmetle ilerlemeye başladım. İskelet ya da daha başka insan kalıntılarına rastlamadım, ama heykel ve sikkelerden zengin bir arkeolojik bilgi derledim. Avrupa'da insanlar mağaralarda yaşar ve Nil nehri hiç kimse tarafından seyredilmeden denize dökülürken, en görkemli günlerini yaşıyan bir kültüre duyduğum son derece büyük saygı dışında, şu an, bunlardan söz etmeyeceğim. Başkaları, bu el yazmalarının rehberliğinde -bulunurlarsa elbette- benim sadece dokunup geçtiğim gizlerin ayrıntılarını ortaya çıkarabilir. Elektrik bataryalarım zayıflayınca, kaya tapınağı ertesi gün keşfetmeye karar vererek, gemiye döndüm.

Ayın 17'sinde, tapınağın sırrını araştırmak arzum daha da artmışken, büyük bir düş kırıklığına uğradım; çünkü, portatif ışığı üretmek için gerekli malzemenin, o hınzır tayfanın Temmuzda çıkardığı ayaklanmada mahvolmuş olduğunu gördüm. Sınırsız bir öfkeye kapıldım, ancak Alman sağduyum, korkunç bir deniz canavarının ini ya da içinden asla çıkamayacağım bir labirent olabilecek, zifiri karanlık tapınağa hazırlıksız girmekten beni alıkoydu. Bütün yapabildiğim, U-29'un artık iyice zayıflamış olan projektörünü yakmak ve onun yardımıyla tapınağın basamaklarını çıkıp dış oymaları incelemek oldu. Işın demeti kapıya, yukarı doğru bir açıyla geliyordu, bir şey görebilir miyim diye içeri baktımsa da, boşuna. Çatı bile görünmüyordu, bir sopayla zemini yoklayarak içeri doğru birkaç adım attımsa da, daha ileri gitmeye cesaret edemedim. Dahası, ömrümde ilk defa korku denilen duyguyu hissettim. Zavallı Klenze'nin sergilediği bazı ruh hallerinin nasıl ortaya çıktığını anlamaya başladım; çünkü, tapınak beni kendine doğru çektikçe, kör ve gittikçe artan bir dehşetle onun uçurumu andırır derinliklerinden korkuyordum. U-29'a dönerek ışıkları söndürdüm ve karanlıkta oturup düşündüm. Elektriği artık acil durumlara saklamalıydım.

Ayın 18'i olan Cumartesi gününü, Alman irademi tehdit eden düşünce ve anılarla kendime eziyet ederek karanlıkta geçirdim. Klenze delirerek geçmişin bu akla ziyan eskilikteki uğursuz kalıntılarını görmeden ölmüştü

ve ölüme giderken, birlikte gitmemizi tavsiye etmişti. İnsanoğlunun düşleyebileceği en korkunç ve en düşünülmez sondan daha korkunç ve düşünülmez bir sona sürüklemek için mi, acaba, yazgı aklımı korumaktaydı? Çok açıktı ki, sinirlerim fena halde yıpranmıştı; zayıf insanlara has bu duygulardan kendimi kurtarmalıydım.

Cumartesi gecesi uyuyamadım ve geleceği umursamadan ışıkları yaktım. Elektriğin, hava ve yiyecekler kadar dayanmaması ne fenaydı. Ötenazi düşüncesine yeniden rağbet etmeye başladım ve otomatik tabancamı gözden geçirdim. Sabaha doğru, ışıklar açık, uyuya kalmış olmalıyım; çünkü, dün öğleden sonra karanlıkta uyandığımda, bataryaların tükenmiş olduğunu gördüm. Art arda birkaç kibrit çaktım ve yanımızdaki az sayıda mumu uzun süre önce tüketmemize yol açan düşüncesizliğimize hayıflandım.

Harcamaya kıyabildiğim son kibritin de sönüp gitmesinden sonra, karanlıkta çıt çıkarmadan oturdum. Kaçınılmaz sonumu düşünürken zihnim önceki olaylara gitti ve şimdiye kadar uyumakta olan, daha zayıf ya da batıl inançlı birini korkudan tir tir titretecek bir izlenimi su yüzüne çıkardı. *Kaya tapınak üzerine oyulmuş ışıltılı tanrı başı, ölü denizcinin- denizden getirdiği ve zavallı Klenze'nin yeniden denize götürdüğü fildişi parçası üzerine oyulmuş portrenin aynısıydı.*

Bu rastlantıya biraz şaşırmakla birlikte, dehşete düşmedim. Benzersiz ve karmaşık olanı doğaüstücülüğün ilkel kestirmeciliğiyle kısa yoldan açıklamaya çalışmak ancak yeterince düşünmesini bilmeyen insanların harcıdır. Rastlantı tuhaftı, ama mantıkla uzaktan yakından ilişkisi olmayan durumlarla ya da *Victory* olayından sonra meydana gelen felaketlerle şu anda içinde bulunduğum bela arasında esrarengiz bağlar kurmayacak kadar sağlam akıl yürütebilen biriydim. Daha fazla dinlenmeye ihtiyaç duyduğumdan, bir uyku ilacı içip derin bir uykuya daldım. Sinir bozukluğum düşlerime de yansımış olmalı ki, düşümde, boğulan insanların çığlıklarım duyup, ölü suratların lombozlara yapıştığını gördüm boyuna. Ve bu ölü suratlar arasında, fildişi madalyon üzerindeki gencin canlı, alaycı suratı da vardı.

Uykudan bugünkü uyanışımı kayda geçirirken dikkatli olmalıyım, çünkü sinirlerim laçka olmuş durumda, dolayısıyla ister istemez sanrılar gerçeklerle karışıyor. Psikolojik bakımdan durumum son derece ilginç; uzman bir Alman yetkili tarafından bilimsel olarak gözlemlenemediğime

çok yanıyorum. Gözlerimi açtığım anda, ilk duygum, her an şiddetini artıran, ama aksi yönde işlev gören korku duygusunun etkisiyle otomatik olarak direnç gösterdiğim kaya tapınağı ziyaret etmek yönünde karşı konulmaz bir arzu oldu. Sonra çoktan bitmiş bataryaların karanlığında bir *ışık* izlenimi algıladığımı sandım; sanki, geminin tapınağa bakan lombozundan suyun fosforlu gibi ışıdığını gördüm. Hiçbir derin deniz organizmasının böyle bir ışıltı yayamayacağını bildiğimden, bu dikkatimi çekti. Ama incelemeye kalmadan, akıldışılığıyla duyularımın nesnelliğinden kuşkulanmama yol açan üçüncü bir izlenim edindim. İşitsel bir sanrıydı bu; U-29'un kesinlikle ses-geçirmez gövdesinin dışından geliyora benzeyen çılgın ama yine de güzel bir ezginin ya da koro tarafından okunan ilahinin ritmik, ahenkli sesini duymakta olduğum duygusuna kapıldım. Psikolojimin ve sinirlerimin çok berbat durumda olduğu kesin inancıyla birkaç kibrit yakarak, kendime okkalı dozda bir sodyum bromür çözeltisi hazırlayıp içtim; bu beni biraz sakinleştirmiş olmalı ki, ses yanılsaması kayboldu. Ama fosfor ışıltısı yerli yerindeydi; lomboza gidip kaynağını araştırmak gibi çocukça bir dürtüyü bastırmakta zorluk çektim. Bu ışıltı korkunç derecede gerçekti; öyle ki, çok geçmeden onun yardımıyla çevremde olduğunu önceden bildiğim nesneleri de, şimdiki yerinde daha önce görmediğim boş bromür bardağını da görebiliyordum. Bu son ayrıntı beni derin düşüncelere sevk etti ve odayı arşınlayıp bardağa dokundum. Gerçekten de, gördüğümü sandığım yerdeydi. Artık, ışığın ya gerçek ya da yok etmeyi umamayacağım kadar sabit ve sürekli bir yanılsamanın bir parçası olduğunu biliyordum; bu yüzden, direnmekten vazgeçerek ışık yayan nesneyi aramak için kumanda kulesine çıktım. Bu, kurtulma olanağı sağlayacak bir başka U-boat olamaz mıydı?

Okuyucu bundan sonra anlatılanları nesnel gerçeklik olarak kabul etmese iyi olur; çünkü anlatılanlar doğa yasalarını aşıyor; bunların benim aşırı yorgun zihnimin öznel yaratılan olduğu muhakkak. Kumanda kulesine ulaştığımda denizin beklediğimden daha az ışıltılı olduğunu gördüm. Etrafta ışık saçan bir hayvan ya da bitki yoktu ve nehre doğru eğimle uzanan kent karanlıkta görünmüyordu. Gördüğüm şey ne hayranlık uyandırıcı, ne acayip, ne de dehşet vericiydi; yine de bilincimin yerinde olduğuna ilişkin son güven kırıntılarını da yok etti. *Çünkü, kayalık yamaca oyulmuş deniz dibi tapınağının kapısı ve pencereleri, içerisinde büyük bir sunak-ateşi yanıyormuşçasına pınl pırıldı.*

Bundan sonraki olaylar akıl alır gibi değil. Esrarlı bir şekilde aydınlanmış kapı ve pencerelere gözümü dikmiş bakarken, aklın almayacağı türden görüntülerle karşılaştım, öyle ki bu görüntüleri dile getirmekten acizim. Tapınakta, hareket etmeyen ve hareketli bazı şeyler gördüğümü sandım ve uyandığımda kulağıma çalınan o gerçek dışı ezgiyi yeniden duyar gibi oldum. Ve denizden gelen genç adamla fildişi madalyon üzerindeki -benzerleri önümdeki tapınağın friz ve sütunları üzerine oyulmuş- portre etrafında dönenen düşünce ve korkular her şeyin üzerine çıktı. Zavallı Klenze'yi düşündüm ve yeniden denize götürdüğü madalyonla birlikte cesedinin nerede yattığını merak ettim. O beni bir konuda uyarmıştı ama ben aldırmamıştım - ama o, bir Prusyalının kolayca katlanabileceği bir güçlük karşısında deliren zayıf karakterli bir Re nanya'lıdan başka neydi ki?

Gerisi çok basit. Tapınağı ziyaret etmek ve içine girmek dürtüm, artık karşı koyamayacağım açıklanamaz ve kaçınılmaz bir emir haline gelmişti. Alman iradem artık hareketlerimi denetim altında tutamıyordu; irade kuvveti bundan böyle sadece ufak meselelerde söz konusu olabilirdi. Klenze'yi başı açık ve korunmasız olarak okyanusa; ölümüne götüren işte böyle bir delilikti; ama ben bir Prusyalıyım, sağduyu sahibiyim; irademi son zerresine kadar kullanacağım. Gitmek zorunda olduğumu anlar anlamaz, dalgıç giysimi, başlığımı ve hava jeneratörümü derhal giyinmek üzere hazırladım ve bir gün birilerinin eline geçer umuduyla alelacele bu notları yazmaya koyuldum. Bu notları bir şişeye koyup ağzını sıkıca kapatacağım ve U-29'dan ebediyen ayrılırken şişeyi denize bırakacağım.

Hiç korku duymuyorum, hatta deli Klenze'nin kehanetlerinden bile korkmuyorum. Görmüş olduğum şey gerçek olamaz; kendi irademle kalkıştığım bu deliliğin, en fazla, havam bitince boğulmama yol açacağını biliyorum. Tapınaktaki ışık sırf yanılsamaydı; karanlık ve unutulmuş derinliklerde bir Alman'a yakışır şekilde soğukkanlılıkla öleceğim. Yazarken duyduğum bu delicesine kahkaha benim zayıf düşmüş beynimin ürünü. Bu yüzden, giysilerimi dikkatle giyeceğim ve derinliklerine varılmaz suların, sayısız yılların sessiz esrarını barındıran şu çok eski mabedin basamaklarını yiğitçe tırmanacağım.

AĞAÇ

Arkadia'da,[10] Maenalos Dağı'nın yeşil yamaçlarında bir villanın yıkıntıları civarında bir zeytinlik bulunur. Zeytinliğin yakınlarında, bir zamanlar nefis oymalarıyla çok güzel olmakla birlikte, şimdi evin kendisi kadar harap olmuş bir de mezar vardır. Bu mezarın bir ucunda, tuhaf kökleri, zamanla kararmış Pentelik mermerleri yerinden söken, tuhaf ve itici görüntüsü acayip bir insana ya da ölümün çarpıttığı bir cesede benzeyen, anormal büyüklükte bir zeytin ağacı büyür; öyle ki, geceleri ayın solgun ışıkları çarpık dalları arasından ışırken köylüler yanından geçmeye korkarlar. Maenalos Dağı, korkulan Pan'ın sayısız acayip arkadaşıyla sık sık ziyaret etmeyi sevdiği bir yerdi ve cahil köy delikanlıları ağacın bu garip Pan topluluğuyla iğrenç bir akrabalığı olması gerektiğine inanırlar; ama yakınlardaki bir kulübede yaşayan yaşlı bir arıcı bana değişik bir öykü anlattı.

Çok uzun yıllar önce, yamaçtaki villa yeni ve göz alıcıyken, içinde Kalos ve Musides adlı iki heykeltıraş yaşıyordu. Lidya'dan Nablus'a[11] kadar eserlerinin güzelliğinden övgüyle söz edilir ve kimse, birinin ustalıkta diğerini geride bıraktığını söyleyemezdi. Kalos'un Hermes heykeli Korinthos'ta mermer bir mabette durur, Musides'in Pallas heykeli Atina'da Parthenon yakınlarında bir sütunu süslerdi. Herkes Kalos'la Musides'e saygı gösterir ve sanatçı kıskançlığının aralarındaki kardeşçe dostluğa gölge düşürmemesine şaşardı.

Her ne kadar, Kalos'la Musides tam bir uyum içinde yaşıyor olsalar da, aslında tabiatları hiç benzeşmiyordu. Musides, geceleri Tegea'nın kent eğlencelerinde cümbüş ederken, Kalos evde kalıp, kölelerine görünmeden zeytinliğin serin köşelerine sıvışırdı. Orada, zihnini meşgul eden hayaller üzerine derin düşüncelere dalar ve soluk alan mermerde ölümsüzleşecek olan eserlerini tasarlardı. İşsiz güçsüz takımı, Kalos'un aslında ormanın ruhuyla konuştuğunu ve heykellerinin orada buluştuğu yarı keçi yarı insan

tanrılarla orman perilerinin suretlerinden başka bir şey olmadığını söylerdi; çünkü, bir canlıyı model almış hiçbir eseri yoktu.

Kalos’la Musides o kadar ünlüydüler ki, Syracusa hükümdarının şehrine koydurmayı düşündüğü pahalı Tyche[12] heykeli hakkında görüşmek üzere temsilcilerini göndermesine kimse şaşırmadı. Heykelin çok büyük olması ve çok ustalıkla yapılması gerekiyordu; çünkü, ulusları kendine hayran bırakacak ve gezginleri oraya çekecekti. Eseri kabul edilecek sanatçı düşünülemeyecek kadar yücelecekti; Kalos’la Musides bu onur için yarışmaya davet edildiler. Birbirlerine karşı olan kardeşçe sevgileri çok iyi bilinmekteydi ve kurnaz hükümdar, ikisinin yaptıkları işleri birbirlerinden gizleyecek yerde birbirlerine yardım ve tavsiyelerde bulunacağını ve bu yardımseverliğin, güzelliği ozanların düşlerini bile gölgede bırakacak işitilmemiş mükemmellikte iki heykel ortaya çıkaracağını tahmin ediyordu.

Heykeltıraşlar bu çağrıyı sevinçle kabul ettiler ve daha sonraki günlerde köleler bitip tükenmez keski seslerini dinlediler. Kalos’la Musides yaptıklarını birbirlerinden gizlemediler, ama başkalarının görmesine de izin vermediler. Dünyanın başlangıcından beri içine hapsolundukları kaya bloklarından ustalıklı vuruşlarla kurtulan bu iki ilahi figürü kendi gözlerinden başka hiçbir göz seyretmedi.

Geceleri, eskiden olduğu gibi, Musides Tegea’nın salonlarında gönül eğlendirirken, Kalos tek başına zeytinlikte dolaşmaya devam etti. Ama zaman geçtikçe, insanlar Musides’in bir zamanlar ışıldayan gözlerindeki keyifsizliğin farkına vardılar. Aralarında konuşurlarken, en yüce sanat ödülünü kazanma şansı bu kadar yüksek birinin bu denli derde kedere düşmesindeki tuhaflığa dikkat çektiler. Aradan aylar geçti, ama Musides’in asık suratında, böyle bir durumun yaratacağı hevesin ışığı yanmadı.

Sonra bir gün, Musides, Kalos’un hasta olduğundan söz etti, bundan sonra, artık hiç kimse onun üzüntüsüne şaşmadı, çünkü, heykeltıraşların birbirlerine düşkünlüğü herkesin malumuydu. Daha sonra birçok insan Kalos’u ziyaret etti ve gerçekten de yüzünün solgun olduğunu fark etti; ama Kalos’un yüzünde, bakışlarını -belli ki, endişeden deliye dönmüş bir vaziyette, dostunu kendi elleriyle besleyip başında beklemek arzusuyla bütün köleleri uzaklaştırmış olan- Musides’in bakışlarından daha büyüleyici kılan bir huzur vardı. Kalın perdeler, hastanın ve sadık refakatçisinin son zamanlarda pek el sürmedikleri, Tyche’nin tamamlanmamış iki heykelini gözlerden gizliyordu.

Kalos, ne yapacağını şaşırmış hekimlerin ve yorulmak bilmez dostunun bütün çabalarına karşın anlaşılmaz bir şekilde gitgide zayıf düşerken, sık sık, o çok sevdiği zeytinliğe götürülmeyi arzuluyordu. Orada, görünmeyen şeylerle konuşmak is tiyormuşçasına, kendisini yalnız bırakmalarını rica ediyordu. Kalos'un yarı keçi yarı insan tanrılara ve orman perilerine kendisinden daha çok değer verdiği düşüncesiyle gözleri yaşlarla dolsa da, Musides her zaman onun bu isteklerini yerine getiriyordu. Sonunda ecel kapıya dayandı ve Kalos bu hayatın ötesindeki şeylerden söz etmeye başladı. Musides, gözyaşları içinde, ona, Mausolos'un mezarından daha güzel bir mezar yapacağına söz verdi; ama Kalos ona, artık mermerin haşmetinden söz etmemesini söyledi. Ölmek üzere olan adamın zihninde bir tek düşünceye yer vardı; o da, zeytinlikteki bazı ağaçların sürgünlerinin ebedi istirahatgâhının başucuna dikilmesiy di. Ve bir gece zeytinlikte karanlıklar içinde tek başına otururken Kalos öldü.

Beyninden vurulmuşa dönen Musides'in sevgili dostu için yaptığı mermer mezar kelimelerle anlatılamayacak kadar güzeldi. Elysion'un[13] tüm görkemini sergileyen böylesi yarım kabartmaları, Musides'ten başka sadece Kalos yapabilirdi. Musides, Kalos'un başucuna korudan zeytin sürgünleri dikmeyi de ihmal etmedi.

İlk başlardaki derin üzüntüsü yerini kabullenmeye bıraktığında, Musides büyük bir gayretle kendini Tyche'nin heykeli üzerinde çalışmaya verdi. Syracusa hükümdarı Onunkiyle Kalos'unki dışında hiç kimsenin eserini kabul etmeyeceğinden, şeref artık onundu. İşi, duygularını dile getirmenin bir yolu oldu ve bir zamanlar çok hoşlandığı eğlence hayatından uzak durarak, her geçen gün daha büyük bir gayretle çalışıp çabaladı. Bu arada, akşamlarını, başucunda bir zeytin ağacının boy atmaya başladığı dostunun mezarı yanında geçirir oldu. Bu ağaç o kadar hızlı büyüdü ve öyle garip bir şekil aldı ki, gören şaşkınlıkla bir çığlık atmaktan kendini alamıyordu; Musides ağaca karşı hem hayranlık, hem de nefret duyuyor gibiydi.

Kalos'un ölümünden üç yıl sonra, Musides hükümdara bir ulak yolladı ve Tegea kenti agorasında fevkalade heykelin tamamlanmış olduğu yolunda fısıltılar dolaştı. O zamana kadar, mezarın başındaki ağaç, şaşılacak kadar büyüyüp, kendi türünden bütün ağaçları geride bırakacak boyutlara ulaştı; son derece kalın bir dalı Musides'in çalıştığı odanın üzerine doğru uzanıyordu. Sanatçının sanatını takdire gelenler kadar, bu şaşılacak büyüklükteki ağacı görmeye gelenler de olduğundan, Musides nadiren

yalnız kalıyordu. Ama, konuklarının çokluğuna aldırmıyordu; aslında, kendini o kadar oyalayan işinin sona ermesinden beri yalnızlıktan korkuyor gibiydi. Zeytinliğin içinden ve mezarın başındaki ağacın dalları arasından inleyerek esen soğuk dağ rüzgarı esrarengiz bir şekilde neredeyse anlaşılabilir sesler çıkarıyordu.

Hükümdarın elçilerinin Tegea'ya geldikleri akşam gökyüzü kapkaranlıktı. Büyük Tyche heykelini götürmeye ve Musi des'e ebedi onur vermeye geldikleri kesin olarak biliniyordu; bu yüzden kent temsilcileri tarafından çok sıcak karşılandılar. Gece geç vakitlerde, Maenalos dağının doruklarından soğuk ve sert bir rüzgar esmeye başladı; Syracusa'lılar sağ salim kapağı kente atabilmiş olduklarına şükrettiler. Syracusa'lılar ünlü hükümdarlarından ve payitahtının ihtişamından söz ettiler ve Musides'in hükümdarları için yapmış olduğu heykeli göklere çıkardılar. Sonra Tagea'lılar, Musides'in erdemlerini, dostu için duyduğu büyük üzüntüyü ve yaşasaydı bu şanı pekâlâ kazanabilecek Kalos olmadıktan sonra, kazanılan hiçbir şanın, şöhretin onu avutamayacağını anlatttılar. Mezarın yakınında, Kalos'un başucunda büyüyen ağaçtan da bahsettiler. Rüzgâr daha korkunç bir şekilde adeta uludu ve Syracusa'lılar da, Arkadia'lılar da Aiolos'a yakardılar.

Sabahleyin gün ışıyınca, kent temsilcileri, hükümdarın ulaklarını yamaçtan yukarıya, heykeltıraşın ikametgâhına götürdüler, ama rüzgâr geceleyin tuhaf şeyler yapmıştı. Kölelerin çığlıkları bir yıkım sahnesinin ortasından yükseliyordu ve zeytin ağaçlarının arasındaki, Musides'in bir zamanlar içinde çalışıp didindiği, düşler kurduğu geniş salonun parıltılar saçan sıra sıra sütunlarının yerinde yeller esiyordu. Tenha avlular, alçak duvarlar yas tutuyordu; çünkü, şu yeni ve tuhaf ağacın evin üzerine doğru uzanan ağır dalı, sıra sıra sütunlarla çevrili muhteşem avlunun tam üzerine düşerek, mermerin haşmetli şiirini çirkin bir moloz yığınına dönüştürmüştü. Yabancılar ve Tegea'lılar bakışlarını moloz yığınından, görüntüsü garip bir şekilde insanı andıran ve tuhaf kökleri Kalos'un kabartmalarla süslü mezarına kadar uzanan o büyük, meşum ağaca çevirdiklerinde şaşkınlıktan donakaldılar. Artık bir harabeye dönmüş evi araştırdıklarında, duydukları korku ve yılgı daha da arttı; çünkü ne o çelebi tavırlı Musides'in, ne de Tyche'nin muhteşem heykelinin izine rastlayabildiler. Her tarafta tam bir karmaşa hüküm sürüyordu; iki kentin temsilcileri hayal kırıklığı içinde oradan ayrıldılar; Syracusa'lılar beraberlerinde götürecekleri heykelden, Tegea'lılar taçlandıracakları sanatçıdan yoksun kalmışlardı. Ama bir süre

sonra Syracusa’lılar Atina’dan şahane bir heykel aldılar; Tegea’lılarsa, Musides’in yeteneklerinin, erdemlerinin ve kardeşçe merhametinin anısına agoraya mermer bir tapmak inşa ederek kendilerini avuttular.

Ama zeytinlik de, Kalos’un mezarının başındaki ağaç da hâlâ yerli yerinde duruyor ve yaşlı arıcı bana, bazı geceler rüzgârda dalların birbirine fısıltıyla tekrar tekrar “Oida! Oida! - Biliyorum! Biliyorum!” dediğini söyledi.

AY BATAKLIĞI

Bilmediğim uzak ve korkunç bir bölgede bir yerlere gitti Denys Barry. İnsanların arasında yaşadığı son gece onunlaydım ve o şey ona geldiğinde attığı çığlıkları duydum; ama tüm köylüler ve Meath İlçesi polisi çok uzaklara kadar her yeri didik didik etmelerine karşın onu da, diğerlerini de, bulamadılar. Artık ne zaman bataklıklarda kurbağaların vırakladığını duysam ya da ıssız yerlerde ayı görsem korkudan tir tir titriyorum.

Denys Barry'yi zenginleştiği Amerika'dan tanırdım ve gürültüsüz, sakin bir kasaba olan Kilderry'deki bataklığın yakınlarındaki, bir zamanlar ailesinin olan eski şatoyu yeniden satın aldığında onu kutlamıştım. Babası Kilderry'liydi; Barry de servetinin sefasını orada, atalarının yaşadığı yerlerde sürmek istiyordu. Kendi kanından insanlar bir zamanlar Kilderry'de hüküm sürmüş, bu şatoyu inşa ettirerek, orada oturmuşlardı; ama o günler çok uzaklarda kalmıştı; kaç kuşaktır şato boştu ve çürümeye terk edilmişti. İrlanda'ya gittikten sonra Barry bana sık yazarak, eski şatonun kendi gözetiminde nasıl kule kule eski görkemine kavuştuğunu, sarmaşıkların restore edilmiş duvarları, yüzyıllar önce olduğu gibi, nasıl yavaş yavaş kapladığını ve deniz ötesinden getirdiği altınlarla eski günleri geri getirdiği için köylülerin ona nasıl minnet duyduklarını anlattı. Ama zamanla sorunlar baş gösterdi ve köylüler ona minnet duymak yerine bir felaketten kaçar gibi ondan uzaklaştılar. Sonra bir mektup yazarak, kendisini ziyarete gitmemi istedi benden; çünkü, şatoda yapayalnızdı ve Kuzey'den getirttiği yeni uşak ve işçiler dışında konuşacak bir allahın kulu yoktu.

Şatoya vardığım gece Barry'nin anlattıklarına göre bütün dertlerin kaynağı bataklıktı. Kilderry'ye, tepelerin ve koruların yeşilini, bataklığın mavisini günbatımının altın sarısı bir renge boyadığı, uzak bir adacıktaki tuhaf bir yıkıntının hayal gibi parıldadığı bir yaz günü varmıştım. Günbatımı enfesti, ama Ballylough'taki köylüler beni ona karşı uyarmış ve

Kilderry’nin lanetlenmiş olduğunu söylemişlerdi; bu yüzden şatonun günbatımının kızıllığında yaldızlı gibi parıldayan ufak kulelerini gördüğümde korkuyla titredim. Kilderry’nin demiryolundan uzak olması nedeniyle, Barry’nin otomobili beni Ballylough istasyonunda karşılamıştı. Köylüler arabadan ve Kuzeyli sürücüden uzak durmuşlar, ama benim Kilderry’ye gideceğimi anladıkları zaman korkudan kanı çekilmiş yüzlerle fısır fısır bütün bunları anlatmışlardı. Ve gece yeniden buluştuğumuzda Barry bunun nedenini anlattı.

Köylüler Kilderry’yi, Denys Barry büyük bataklığı kurutacak diye terk etmişlerdi. İrlanda’ya karşı duyduğu büyük aşka rağmen, Amerika Barry’nin ruhuna işlemişti; kömür çıkarılabilecek ve tarıma açılabilecek bu güzel toprakları ziyan etmekten nefret ediyordu. Kilderry’nin efsaneleri ve batıl inançları onu etkilemedi ve köylülerin önce yardım etmeyi reddettiklerini, sonra ona ilendiklerini ve kararlılığı karşısında öteberilerini toplayıp Ballylough’a gittiklerini gördüğünde gülüp geçti. Onların yerine Kuzey’den işçiler getirtti ve uşaklar gittiğinde de aynı şekilde yerlerini doldurdu. Ama, insan yabancıların arasında kendini yalnız hisseder; bu yüzden benden yanına gelmemi rica etmişti.

Halkı Kilderry’den kaçıran korkuları duyduğumda ben de arkadaşımın gülmüş olduğu gibi kahkahalarla güldüm; çünkü, bu korkular temelsiz, çılgınca ve son derece saçmaydı. Bunlar, bataklıkla ve günbatımında uzaktan gördüğüm adacıktaki tuhaf eski harabeyi koruyan acımasız bir kötü ruhla ilgili aklın kabul etmeyeceği efsanelerdi. Mehtapsız gecelerde dans eden ışıklarla, ılık gecelerde esen ürpertici rüzgarlarla, sular üzerinde kayar gibi uçuşup görenlerin ölümüne sebep olan hayaletlerle ve bataklık sularının derinlerindeki hayali bir taş kentle ilgili öyküler gırla gidiyordu. Ama bu garip fantezilerin içinde en dikkat çekici olan ve herkesin hemfikir olduğu tek fantezi, engin kızıl bataklığa dokunmayaya da kurutmaya kalkışacak kişiyi bekleyen lanetti. Köylülerin dediğine göre ortaya çıkarılmaması gereken sırlar vardı; bunlar, efsanevi tarih öncesi yıllarda Partholon’un evlatlarının başına gelen felaketten beri gizli kalmış sırlardı. *Istilactlar Kitabı,*[14]> Yunan ulusunun sözü edilen evlatlarının tümünün Tallaght’ta gömülü olduğunu yazmaktadır, ama Kilderry’nin yaşlıları, bir kentin, ta ki Nemed’in adamları otuz gemiyle önlerine çıkanı silip süpürerek İskit elinden aşağı doğru akınlar yaptığında, ormanlık dağlar

kayarak üstünü örtünceye kadar, ay tanrıçası hamisi sayesinde gözlerden uzak kaldığını söylüyorlardı.

Köylüleri Kilderry'den işte bu aslı esası olmayan öyküler kaçırtmıştı; bunları duyduğumda, Denys Barry'nin onları dinlemeyi reddetmiş olmasına şaşmadım. Ama, Barry eski çağlara karşı büyük bir ilgi duyuyordu; bu yüzden, kurutulduğunda bataklığı adamakıllı araştırmayı önerdi. Küçük adadaki beyaz yıkıntıları sık sık ziyaret etmişti; çok çok eski olmalarına karşın, bu yıkıntıların İrlanda'daki çoğu yıkıntıya pek benzemediği açıkça görülüyordu; öyle viran olmuşlardı ki, eski ihtişamlı günlerinde neye benzediğini anlamaya imkan yoktu. Kurutma işi artık başlamak üzereydi; Kuzeyli işçiler çok geçmeden yasak bataklığın yeşil yosunlarını, kızıl fundalarını temizleyecek, tabanı kabuklarla kaplı dereciklerini, kenarlarını çalılar bürümüş sakin, mavi gölcüklerini kurutacaklardı.

Barry'nin bana bunları anlatmasından sonra, üzerime bir ağırlık çöktü; çünkü, gündüz yaptığım yolculuktan yorgun düşmüştüm ve ev sahibim de gecenin çok geç saatlerine kadar konuşmuştu. Bir uşak önüme düşüp, köye, bataklığın kıyısındaki ovaya ve bataklığın kendisine yukarılardan bakan uzak bir kuledeki odama götürdü; ay ışığında, pencerelerimden, köylülerin bırakıp kaçtığı, şimdi Kuzeyli işçileri barındıran, sessiz çatıları; antik kuleli köy kilisesini ve düşüncelere dalmış gibi duran bataklığın ilerisinde, uzaklardaki adacık üzerindeki bir hayal gibi parıldayan eski yıkıntıları görebiliyordum. Tam uykuya dalacağım sırada uzaklardan gelen bazı hafif sesler duyduğumu sandım; düşlerime renk katan bir heyecan duymama yol açan çılgınca ve yarı ahenkli seslerdi bunlar. Ama sabahleyin uyandığımda, hepsinin bir düşten ibaret olduğunu hissettim; çünkü, görmüş olduğum hayaller, geceleri duyulan çılgın boru seslerinden çok muhteşemdi. Barry'nin anlattığı efsanelerden etkilenmiş olan zihnim, uykusunda, yeşil bir vadideki, mermer caddeleri ve heykelleri, villaları ve tapınakları, oymaları ve yazıtları açıkça bir Yunan ihtişamını yansıtan, gösterişli bir kentte dolaşıp durmuştu. Gördüğüm bu düşü Barry'ye anlattığımda ikimiz de güldük; ama ben daha yüksek sesle güldüm, çünkü onun aklı Kuzeyli işçilerindeydi. Çünkü, altıncı defadır, hep birden uyuyakalmış, şaşkınlık içinde, güç bela uyanmış ve hiç dinlenmemiş gibi davranmışlardı; oysa, önceki gece erken yattıkları biliniyordu.

O sabah ve öğleden sonra, Barry, bataklığı kurutma işinin başlaması için son planları yapmakla meşgul olduğundan, gün ışığına boğulmuş köyde tek

başıma dolaşıp, zaman zaman, tembellik eden işçilerle konuştum. İşçiler, olmaları gerektiği kadar mutlu değillerdi; çünkü, çoğu, gördüğü ama boşu boşuna anımsamaya uğraştığı bir düşten dolayı huzursuz gibiydi. Onlara kendi düşümü anlattım, ama duyduğumu sandığım garip seslere gelinceye kadar, ilgilerini çekmedi. O zaman bana tuhaf bir şekilde bakmaya başladılar ve kendilerinin de sanki tuhaf sesler duymuş olduklarını söylediler.

Akşamleyin Barry benimle birlikte yemek yedi ve iki gün içinde kurutma işine başlayacağını söyledi. Buna sevindim; çünkü yosunların, fundaların, küçük akıntı ve gölcüklerin kuruduğunu görmekten hoşlanmamakla birlikte, kalın bir kömür tabakasının gizliyor olabileceği eski sırların açığa çıktığını görmeyi giderek daha çok arzuluyordum. Ve o gece, çalınan flütler ve geniş avluları çevreleyen sıra sıra mermer sütunlarla ilgili düşlerim ani ve rahatsız edici bir sona ulaştı; çünkü, vadideki kenti vebanın kırıp geçirdiğini, sonra da ormanlık yamaçların kayarak caddelerdeki ölülerin üzerini örttüğünü, gömülmedik sadece, yaşlı ay-rahibesi Cleis'in, gümüş rengi başındaki fildişi taçıyla soğuk ve sessiz yattığı, tepedeki Artemis tapınağının kaldığını gördüm.

Birden, dehşet içinde uyandığımı söylemiştim. Flütlerin tiz sesleri hâlâ kulaklarımda çınlamakta olduğundan, uykuda mı, uyanık mı olduğumu bir süre anlayamadım, ama zemine düşen ayın donuk ışınlarını görüp, kafesli gotik pencerenin hatlarını seçtiğimde, gözlerimi açtığım bu yerin Kilderry şatosu olması gerektiği sonucuna vardım. Ve uzakta, aşağıda bir yerlerde saatin ikiyi vurduğunu duyduğumda artık uyanmış olduğumdan tamamen emindim. Ama, hâlâ tekdüze flüt sesleri çalınıyordu kulağıma; uzaklardaki Maenalos dağında yarı keçi yarı insan tanrıların dans etmekte olduğunu düşündüren çılgın tuhaf ezgilerdi bunlar. Uyutmayacaklardı beni; sabırsızlıkla sıçrayıp çıktım yatağımdan ve odada volta atmaya başladım. Tamamen tesadüf eseri, kuzeye bakan pencereye gidip, sessiz köye ve bataklığın kıyıcığındaki ovaya baktım. Uyumak istediğim için, dışarıyı seyretmek gibi bir niyetim yoktu; ama flüt sesleri huzurumu bozuyordu; bir şeyler yapmalı ya da görmeliydim. Ne göreceğimi nasıl tahmin edebilirdim ki?

Ayın, geniş ovayı aydınlığa boğan ışığında, gören hiçbir ölümlünün asla unutamayacağı bir manzarayla karşılaştım. Bataklık üzerinde yankılanan kaval seslerine doğru, bir erkek ve kadın kalabalığı her iki yana veya ileri

geri sallanarak ürkütücü bir tarzda, sessizce kayıyor; eski zamanlarda, Sicilyalılar'ın Cyane kıyılarında, sonbahar başındaki dolunayda Demeter şerefine tertipledikleri şenliklerde dans ederken dönmüş olabilecekleri gibi döne döne ilerliyordu. Göz alabildiğine uzanan ova, ayın altın sarısı ışınları, hareket eden siluetler ve en çok da tekdüze, tiz flüt sesleri beni neredeyse felç etti; yine de bütün korkuma rağmen, bu yorulmaz, mekanik dansçıların yarısının, uykuda olduklarını sandığım işçiler, diğer yarısınınsa, ne oldukları tam olarak anlaşılamamakla birlikte, akla bataklığın perili çeşmelerinden çıkan solgun, arzulu su perilerini getiren, beyazlar içindeki hayali yaratıklar olduğunu fark ettim. Gökte yükselen sabah güneşiyle uyandığım, bayılmaya benzer, düşsüz, derin bir uykuya yenik düşmeden önce, kulenin penceresinden gözlerimi dikip bu manzarayı ne kadar seyrettiğimi bilmiyorum.

Uyandığımda ilk aklıma gelen şey, tüm korku ve gözlemlerimi Denys Barry'ye anlatmak oldu, ama doğuya bakan kafesli pencereden parıldayan günışığını gördüğümde, gördüğümü sandığım şeylerin gerçek dışılığından hiç kuşkum kalmadı. Tuhaf fantezilere düşkün biri olmakla birlikte, asla onlara inanacak kadar zayıf değilimdir; bu yüzden, bu sefer de, çok geç uyumuş olan ve dün geceyle ilgili olarak düşlerinde duyduklarını hayal meyal anımsadıkları tiz sesler dışında hiçbir şey anımsamayan işçileri sorgulamakla yetindim. Bu hayali düdük sesi meselesinden çok tedirgin oldum ve sonbaharlarda ortaya çıkan çekirgelerin vaktinden önce gelip, geceleri insanları taciz ederek karabasanlar görmelerine yol açıp açmadıklarını merak ettim. Daha sonra, ertesi gün başlayacak olan büyük işin planları üzerinde kütüphanesinde çalışmakta olan Barry'yi gördüm ve ilk defa, köylüleri kaçırtan türden bir korkunun beni şöyle bir yokladığını hissettim. Bilmediğim bir nedenle, eski bataklığı ve gün yüzü görmemiş sırlarını rahatsız etmek düşüncesinden korktum ve asırlık kömür tabakasının sonsuz derinliklerinde, karanlıkta yatan korkunç görüntüler canlandı gözlerimin önünde. Bu sırların gün ışığına çıkarılmasının tedbirsizlik olacağını düşünerek, şatoyu ve köyü terk etmek için bir bahanenin ortaya çıkmasını kollamaya başladım. Barry ile oradan buradan konuşurken lafı konuya getirdimse de, çın çın öten kahkalarından sonra gerisini getiremedim. Böylece, güneş uzak tepelerin ardında şaşaalı bir şekilde batar ve Kilderry uğursuzluğa alamet bir alevle kızıl sarı yanarken benim çıtım çıkmıyordu.

O geceki olayların gerçek mi, yoksa bir yanılsama mı olduğunu hiçbir zaman bilemeyeceğim. Doğada ve evrende düşlediğimiz her şeyi aştıkları kesindi, ama her şey olup bittikten sonra herkesçe bilinen o ortadan kayboluşları normal bir şekilde açıklayamam. Korku içinde erkenden odama çekildim ve kulenin tekinsiz sessizliğinde uzun süre uyuyamadım. Çok karanlıktı; çünkü, havanın bulutsuz olmasına karşın, küçüle küçüle incecik bir hilal haline gelmiş olan ay geceyarısından önce gökte yükselmiyordu. Döşeğimde uzanmış yatarken Denys Barry'yi ve hava aydınlanınca bataklığa ne olacağını düşündüm ve karanlıkta dışarı koşup, Barry'nin arabasına atlayarak, tehdit altındaki bu topraklardan deliler gibi Ballylough'a gitmek için çılgınca bir istek duydum. Ama korkularım eyleme geçecek kadar belirginleşmeden uyuyakaldım ve düşümde vadideki kentin iğrenç bir gölge altında soğuk ve ölü uzandığını gördüm.

Beni uyandıran muhtemelen tiz flüt sesleriydi, ancak gözlerimi açtığımda ilk fark ettiğim şey bu sesler değildi. Arkam, hilal durumundaki ayın üzerinde yükseleceği bataklığa bakan doğu penceresine dönük yatıyordum; dolayısıyla, ışığın karşımdaki duvara düşeceğini bekliyordum, ama o anda görmekte olduğum gibi bir şeyi daha önce hiç görmemiştim. Duvarın üzerine gerçekten de bir ışık düşmüştü; ama bu ayın verdiği ışık olamazdı. Gotik pencereden içeriye akan bu parlak kırmızı ışın demeti dehşet verici ve müthiş etkileyiciydi; oda, dünyevi olmayan bir aydınlıkla pırıl pırıldı. İlk yaptığım şey, böylesi bir durumda herkesin yapacağı türden bir şeydi; sadece romanlarda insanlar çarpıcı ve beklenmedik şeyler yaparlar. Bataklığın karşı yakasındaki, bu yeni ışık kaynağına bakmak yerine, ürkü içinde, gözlerimi pencereden kaçırdım ve şaşkınca bir kaçma düşüncesiyle giysilerimi beceriksizce sırtıma geçirdim. Tabancamı ve şapkamı elime aldığımı anımsıyorum, ama birincisini ateşlemeye, ikincisini kafama geçirmeye fırsat kalmadan, her ikisini de kaybettim. Bir süre sonra, kırmızı ışığın büyüsü korkuma baskın çıktı ve o fasılasız, o çıldırtıcı flüt sesi şatonun içerisinde ve tüm köyde inleyip yankılanırken, sürünerek doğu penceresine gidip, dışarı baktım.

Bataklığın üzerini, uzak adacıktaki tuhaf, eski yıkıntıdan akan tekinsiz, kızıl bir ışık seli kaplamıştı. Bu yıkıntının nasıl göründüğünü hayatta tarif edemem -herhalde delirmiş olmalıydım, çünkü, hiç yıkılmışa benzemeyen haşmetli bir görüntüsü vardı; çepeçevre sütunlarla çevriliydi ve alevleri yansıtan mermer sütun pervazları, bir dağın zirvesine kurulmuş bir tapmağın bulutları delen tepe noktaları gibi gökyüzünü deliyordu. Flütler

feryat figan çalınırken, davullar vurmaya başladı; huşu ve dehşet içinde seyrederken mermerler ve alevler arasında hoplayıp zıplayan birtakım tuhaf siluetler görür gibi oldum. Bunun üzerimde çok müthiş -ve beklenmedik- bir etkisi oldu; sol tarafımdan gelen flüt sesleri giderek güçlenir gibi olmasaydı, kim bilir daha ne kadar süre seyrederdim. Bir tür kendinden geçişle karışık dehşet içinde titreyerek, yuvarlak odayı boydan boya kat edip, köyü ve bataklığın kıyısındaki ovayı görebildiğim kuzey penceresine gittim. Sanki daha demin, öteki pencereden doğa ötesi bir manzaraya bakmamışım gibi, gözlerim hayretle yuvalarından fırladı; çünkü iğrenç kızıl bir ışıkla aydınlanmış düzlükte, hiç kimsenin karabasanlar dışında görmemiş olduğu türden yaratıkların tören alayı vardı.

Beyazlara bürünmüş bataklık hayaletleri, eski ve ağırbaşlı bir tören dansını çağrıştıran fantastik kıvranış ve bükülüşlerle, yarı kayar, yarı havada yüzer gibi, yavaşça durgun sulara ve küçük adadaki yıkıntılara doğru çekiliyordu. O görünmeyen flütlerin iğrenç seslerine uyarak sallanan yarı saydam kolları, tekinsiz bir ahenkle işaret ederek, hantal ama karşı konulmaz bir şeytani irade tarafından sürükleniyormuş gibi kör, beyinsiz ve ağır adımlarla bir köpek sadakatiyle sendeleye sendeleye kendilerini izleyen işçi kalabalığını çağırıyordu. Su perileri gidişatlarını değiştirmeden bataklığa yaklaşırken, geride kalmış bir grup işçi, penceremin altında bir kapıdan şatonun dışına çıktı, zikzaklar yaparak, el yordamıyla, körlemesini avluyu ve köyü geçip, bata çıka ovada ilerleyen işçilere katıldı. Benden çok uzakta olmalarına karşın, bunların Kuzeyden getirilen uşaklar olduğunu anlamam zor olmadı; çünkü, gülünçlüğü artık anlatılamayacak derecede trajik bir hal almış olan aşçının çirkin ve hantal vücudunu tanıdım. Flüt sesleri dehşet verici nağmelerle havayı doldururken, adadaki yıkıntıların yönünden yeniden davulların çalınmaya başladığını duydum. Sonra, su perileri sessizce ve büyük bir zarafetle suya erişip birbirleri ardı sıra eski bataklığa karışırken, peşlerinden gelenler, hız kesmeden, onların ardından etrafa sıçratarak beceriksizce suya daldılar ve kızıl ışıkta güç bela gördüğüm iğrenç bir kabarcık kasırgası içinde gözden kayboldular. En geriye kalan acınası şişman aşçı, bu kasvetli bataklığın dibini bir kurşun gibi boylarken, flütler ve davullar sustu ve yıkıntılardan yayılan kör edici kızıl ışık, bahtsız köyü yeni ayın cılız ışıkları altında yalnızlığa ve kimsesizliğe terk ederek ansızın söndü.

Ruhumda fırtınalar esiyordu şimdi. Deli mi, aklı başında mı, uyuyor mu, yoksa uyanık mı olduğumu bilmiyordum; hislerimin uyuşması sayesinde

mahvolmaktan kurtuldum. Sanırım, Artemis’e, Latona’ya,[15] Demeter’e, Persephone’ye ve Pluton’a[16] yakarmak gibi gülünç şeyler yaptım. İçinde bulunduğum dehşet verici durumun zihnimin derinliklerinde uyandırdığı batıl inançların etkisiyle, gençliğimde okuduğum klasik eserlerden anımsadığım her şey dudaklarımdan döküldü. Bütün bir köyün ölümüne tanıklık etmiş olduğumu hissettim; artık biliyordum ki, cesareti bir felakete yol açan Denys Barry ile şatoda yalnız kalmıştık. Barry’yi düşünürken yeni bir dehşet duygusunun etkisiyle şiddetle sarsıldım, bayılmamakla birlikte bacaklarımda derman kalmadığından döşemeye yığıldım. Sonra, yükselen ayın göründüğü doğu penceresinden esen dondurucu rüzgarı hissettim ve şatonun içinden aşağılardan bir yerlerden gelen feryatları duydum. Bu feryatlar çok geçmeden, sırf düşünmesi bile bayılayazmama yol açan, tarifsiz bir nitelik ve büyüklüğe ulaştı. Sadece şu kadarını söyleyebilirim: Bu çığlıklar bir zamanlar arkadaşım olarak bildiğim bir şeyden geliyordu.

Soğuk rüzgarı hissetmemle çığlıkları duymam arasında geçen korkunç zaman diliminde bir şeyler beni ayağa kaldırmış olmalıydı; çünkü, bir sonraki hareketim, zifiri karanlık odayı ve koridorları deliler gibi koşarak geçip, avludan çıkarak kendimi korkunç geceye atmak oldu. Sabahleyin beni Ballylough yakınlarında bilinçsizce dolaşırken buldular; ama aklımı büsbütün oynatmama yol açan şey, daha önce gördüğüm ya da duyduğum dehşet verici şeyler değildi. Bilincimi bulandıran karanlıklardan yavaş yavaş sıyrılırken, kendi kendime fısıltıyla tekrarlayıp durduğum şey, kaçışım sırasında meydana gelen, önemli olmamakla birlikte bataklık yerlerde ya da ay ışığında yalnız başıma olduğumda sürekli beni taciz eden iki inanılmaz olayla ilgiliydi.

O lanetli şatodan fırlayıp, bataklık boyunca kaçarken, çok sıradan, ama daha önce Kilderry’de duyduğum hiçbir sese benzemeyen yeni bir ses duydum. Son zamanlarda hemen hemen hiçbir hayvanın yaşamadığı durgun sular, şimdi boylarından beklenmeyecek tuhaf tiz bir perdeden hiç durmadan vrak vrak öten iri mi iri, yapış yapış bir kurbağa sürüsüyle kaynıyordu. Şişinmiş kurbağalar ay ışığında yeşil yeşil parıldıyor ve gözlerini ışığın kaynağına dikmiş gibi görünüyorlardı. Bakışlarımı, çok şişman ve çirkin bir kurbağanın gözlerini dikip baktığı yere çevirdiğimde, aklımı başımdan alan şeylerden ikincisini gördüm.

Uzak adacıktaki, eski, tuhaf yıkıntılardan doğrudan hilale uzanan ve bataklık sularında yansısı olmayan, zayıf, titrek bir ışınım seçer gibi oldum.

Bu silik patikanın yukarılarında, ateşli hayal gücüm, yavaş yavaş kıvranan ince bir gölge, sanki görünmeyen iblislerce çekiliyormuş gibi belli belirsiz çarpılmış bir gölge gördüğü sanısına kapıldı. Delirmiş olmalıydım ki, bu korkunç gölgeyle, bir zamanlar Denys Barry olan günahkar varlığın sureti arasında müthiş bir benzerlik -tiksinç, inanılmaz bir karikatür- kurdum.

ADSIZ KENT

Adsız kente yaklaştığımda onun lanetlenmiş olduğunu fark ettim. Sıcaktan kavrulmuş, korkunç bir vadide ay ışığında yolculuk yapıyordum, uzaktan, kötü yapılmış bir mezardan dışarı fırlayan iskelet parçaları gibi kumun üzerinde acayip bir şekilde çıkıntı yaptığını gördüm. En eski piramitlerin ninesinin ninesi olan, tufandan arta kalmış bu eski kalıntının, çağların aşındırdığı taşlarından etrafa korku yayılıyor; görünmez bir atmosfer beni geri püskürtüyor ve hiçbir insanın görmemesi gereken, şimdiye dek kimsenin asla görmeye kalkışmadığı eski ve uğursuz gizemlerden uzak durmamı söylüyordu.

Harap olmuş, dilsiz adsız kent, Arabistan çölünün ırak bir köşesinde bulunmaktadır; alçak duvarları sayısız çağın kumuyla örtülerek, neredeyse gözden kaybolmuştur. Memphis kentinin ilk taşı konmadan önce de, Babil'in ilk tuğlaları pişirilmeden önce de bu durumda olmalıydı. Ona bir ad verecek ya da faal olduğu zamanları anımsayacak kadar eski bir efsane bulunmamaktadır; ama kamp ateşlerinin çevresinde alçak sesle ve şeyhlerin çadırlarındaki kocakarıların fısıltılarıyla, sebebini bilmeden bütün kabilelerin bu kentten uzak durdukları anlatılır. Deli şair Abdul Alhazred, açıklanamaz beytini okumadan önceki gece bu yerde düş görmüştü:

“Ebediyen var olan ölü değildir,

Ama günü gelir ölüm de ölür.”

Arapların, garip öykülerde anlatılan, ama hiç kimsenin görmediği adsız kentten korkmaları için geçerli nedenleri olduğunu bilmem gerekirdi; buna rağmen bu nedenlere meydan okudum ve devemle ayak basılmamış çorak topraklara gittim. Onu tek ben gördüm; hiçbir yüzün benimki gibi korkunun iğrenç hatlarını taşımaması bu yüzdendir; geceleyin esen rüzgârlar pencereleri takırdatırken kimsenin benim gibi dehşetle titrememesi de işte bu yüzdendir. Bitimsiz uykunun korkunç dinginliğinde ona rastladığımda,

çöl sıcağının içinde soğuk ay ışınlarının donduruculuğuyla bana baktı. Ve bakışlarına karşılık verdiğimde, onu bulmakla kazandığım utkuyu unutuverdim ve şafağın sökmesini beklerken devemle kıpırdamadan durdum.

Doğu göğü ağarıp, yıldızlar sönükleşinceye, gökyüzünün griliği, kenarları altın sarısı bir pembeliğe dönüşünceye kadar saatlerce bekledim. Gökyüzünün açık ve çölün göz alabildiğine sakin, sessiz olmasına karşın bir inilti duyup, antik taşlar arasında bir kum fırtınasının dönenip durduğunu gördüm. Sonra, ansızın çöl ufkunda, dinmek üzere olan küçük kum fırtınasının arasından görünen güneşin ışıklar saçan kenarı belirdi. Ateşli diski, tıpkı Memnon'un Nil kıyısından selamladığı gibi selamlamak üzere, toprağın derinliklerden ahenkli büyük bir gümbürtünün koptuğunu sandım. Devemi, benden başka hiçbir canlının görmediği bu ahenksiz seslerin duyulduğu yere doğru kumların üzerinde yavaşça sürerken, kulaklarım çınlıyor, gözüme binlerce hayal üşüşüyordu.

Çok uzun zaman önce bu kenti kurmuş ve içinde yaşamış olan insanlar -eğer insanlarsa- hakkında bilgi sağlayacak bir oyma ya da yazıt bulamadan biçimsiz evler ve meydanlar arasında dolaşıp durdum. Kentin eskiliğinde marazi bir yan vardı; kentin gerçekten de insanoğlu tarafından kurulmuş olduğunu kanıtlayacak bir işaret ya da alete rastlamayı çok arzuluyordum. Yıkıntıların *orantı ve boyutlarından* hiç hazzetmemiştim. Yanımda birçok araç gereç vardı; yok olmuş binaların duvarları içinde epey kazı yaptım; ama çok yavaş ilerliyordum ve dikkate değer herhangi bir şey bulamadım. Gece olup yeniden ay doğduğunda, yeni korkulara yol açan soğuk bir rüzgârın esmeye başladığını hissettim; bu yüzden kentte kalmaya cesaret edemedim. Uyumak üzere antik duvarların dışına çıkarken, ayın pırıl pırıl parıldamasına ve çölün büyük kısmının sakin olmasına karşın, gri taşlar üzerinde iç çekerek dönenip duran küçük bir kum fırtınası ardım sıra toplanmaya başladı.

Tam şafak vakti, bir alay dehşet verici düşten, kulaklarım sanki metal bir çandan gelen seslerle çınlıyarak, uyandım. Adsız kentin üzerinde dönenen küçük kum fırtınasının son esintileri arasında kıpkızıl parıldayan güneşi gördüm ve manzaranın geri kalanının dinginliğini fark ettim. Bir kez daha, bir örtünün altındaki insan yiyen bir canavar gibi kumda kabarıklık yaparak yatan düşüncelere dalmış yıkıntılara gitme cesaretini gösterdim ve çoktan unutulmuş ırktan andaçlar bulabilmek umuduyla boşuna kazı yaptım. Öğlen

vakti dinlenip, öğleden sonra surların, yitip gitmiş sokakların ve neredeyse yok olmuş binaların dış hatlarının izini araştırarak epey zaman geçirdim. Kentin bir zamanlar fevkalade büyük olduğunu görüp, bu büyüklüğün nereden geldiğini merak ettim. Kalde'nin bile anımsayamadığı kadar uzak bir geçmişin ihtişamını gözümde canlandırdım; insanoğlunun gençlik döneminde, Mnar diyarında ölüm hükmüyle karşılaşan Sarnath'ı ve insanoğlu var olmadan önce gri taşlardan yapılmış Ib kentini düşündüm.

Apansızın, toprağın altındaki kaya tabakasının dimdik yükselerek bir tür alçak sarp bir uçurum oluşturduğu bir yere geldim ve büyük bir sevinçle, burada, tufan öncesi halktan daha başka izler bulunduğunu gördüm. Uçurumun yüzeyine kabaca yontulmuş şeyler, hiçbir yanılgıya yer bırakmayacak şekilde birçok küçük, alçak kaya ev ya da tapınağın ön cephesiydi. Dış yüzlerinde bir zamanlar bir oyma var idiyse bile çok zaman önce silinmiş olmalıydı, ama binaların içlerinde hesaba kitaba gelmez uzak çağlardan birçok sır bulunabilirdi.

Yakınımdaki karanlık girişlerin hepsi de çok alçaktı ve kumla tıkalıydı, ama bir tanesinin ağzını küreğimle açtıktan sonra, içerisinde bulunabilecek gizemleri açığa çıkarabilmek için elimde bir meşaleyle içeri süzüldüm. İçeri girdiğimde, bu büyük mağaranın gerçekten de bir tapınak olduğunu anladım ve çöl, çöl olmadan önce yaşayıp tapınmış bir ırkla ilgili bariz işaretleri gördüm. Hepsi de garip bir biçimde alçak, ilkel sunaklar, sütunlar ve nişler yok değildi, ama etrafta heykel ya da fresk benzeri bir şey göremediysem de, belirli bir sembol olduğu açıkça anlaşılan, insan elinden çıkma birçok tuhaf görünüşlü taş vardı. Keski ile şekil verilmiş odanın basıklığı çok tuhaftı; çünkü dizlerimin üzerine zor doğruluyordum; ama o kadar geniş bir alana sahipti ki, meşalem tamamını aydınlatamıyor du. Bazı uzak köşelerde garip bir şekilde korkuyla titredim, çünkü, bazı sunaklar ve taşlar dehşet verici, iğrenç, anlaşılmaz nitelikte unutulmuş ayinleri akla getiriyordu; ne tür insanların böyle bir tapınağı yaptığını ve gelip burada tapındığını merak etmeye başladım. Tapınağın içindeki her şeyi gördükten sonra, diğer tapınakları da keşfetme arzusuyla, sürünerek oradan çıktım.

Artık akşam olmak üzereydi, ama gördüğüm somut şeylerle kamçılanan merakım korkuma baskın çıktı; bu yüzden, adsız kenti ilk gördüğümde gözümü korkutan, ay ışığında uzayan gölgelerden kaçmadım. Alacakaranlıkta bir başka girişin ağzını temizledim ve elimde yeni bir meşaleyle içeri girdim; burada da diğer tapınaktakilerden daha belirgin bir

anlam taşımayan bazı taş ve sembollerden başka bir şey bulamadım. Bu oda da diğeri kadar basık, ama çok daha dardı ve ne oldukları anlaşılmayan, gizemli türbelerle dolu çok dar bir geçitle son buluyordu. Bu türbeleri merakla seyrettiğim sırada, rüzgarın ve dışarıda bıraktığım devemin gürültüsü gecenin sessizliğini yırttı; hayvanı neyin korkuttuğunu görmek için kendimi dışarı attım.

İlerideki uçurumun bir yerinden kopan güçlü ama dinmek üzere olan bir rüzgarın savurduğu yoğun kum bulutunu aydınlatan ay, bu çok eski zamanlardan kalma yıkıntıların üzerinde parlıyordu. Deveyi rahatsız eden şeyin bu dondurucu, kum fırtınası olduğunu anladım ve onu daha korunaklı bir yere götürmek üzereydim ki, tesadüfen başımı yukarı kaldırdığımda uçurumun üstünde hiç esinti olmadığını fark ettim. Bu beni şaşırttı ve yeniden korkuttu, ama daha önce gün doğarken ve batarken görüp duyduğum ansızın çıkan mahalli rüzgarları anımsayarak bunun doğal bir olay olduğuna hükmettim. Rüzgarın, bir mağaraya açılan, kayalar arasındaki bir yarıktan çıktığına karar vererek, kaynağını anlayabilmek için kaynaşıp duran kumu gözlerimle izledim ve biraz sonra, rüzgarın güneyimde, hayli uzakta, neredeyse göz erimimin dışındaki bir tapınağın karanlık ağzından çıktığını anladım. Boğucu kum bulutuna rağmen, ağır adımlarla, yaklaştıkça diğerlerinden daha büyük olduğu görülen ve girişi topaklaşmış kumla daha az tıkanmış olan bu tapınağa yöneldim. Büyük bir güçle esen buz gibi rüzgar meşalemi neredeyse söndürmemiş olsaydı içeri girecektim. Karanlık kapıdan dışarı doğru delicesine esen rüzgar, kumu karıştırıp, acayip yıkıntıların arasında dağıtırken tekinsizce iç çekiyordu. Çok geçmeden rüzgar dinmeye başladı, kumlar duruldu ve sonunda her şey eski dinginliğine kavuştu; ama kentin hayaleti andıran taşları arasında bir varlık sezdirmeden dolaşıyor gibiydi; başımı kaldırıp aya baktığımda, onun, huzursuzlukla kıpırdanan sulardaki bir yansıma gibi titreştiğini gördüm. Anlatamayacağım kadar korktum, ama korkum duyduğum merakı bastıracak ölçüde değildi; bu yüzden, rüzgar diner dinmez, rüzgarın geldiği karanlık odaya girdim.

Bu tapınak, dışarıdayken düşündüğüm gibi, daha önce girdiğim tapınaklardan daha büyüktü ve ötelerinde bir yerlerden rüzgarlar doğurduğuna göre muhtemelen doğal bir mağara olmalıydı. Burada, oldukça dik durabiliyordum, ama sunak ve taşların diğer tapınaklardakiler kadar alçak olduğunu gördüm. Duvarlarda ve çatıda, ilk defa, eski ırkın resim sanatından izlerle, tamamen solmuş ya da dökülmüş garip, kıvrımlı

boyalı çizgilerle karşılaştım ve sunaklardan ikisinin üzerinde, bir labirent gibi birbirinin içine geçmiş çizgilerden büyük bir ustalıkla yapılmış oymalar olduğunu büyük bir heyecanla fark ettim. Meşaleyi yukarı kaldırdığımda, tavanın doğal olamayacak kadar düzgün olduğunu gördüm ve tarihöncesi taş ustalarının bu tavanı yontmada kullandıkları kesici alet edavatı merak ettim. Mühendislikte epey hünerli olmalıydılar.

Sonra meşalemin aniden parlayan alevi bana aradığım şeyi, derinliklerinden ansızın rüzgarların koptuğu dipsiz uçuruma açılan girişi gösterdi; kayaya oyulmuş, insan elinden çıktığı besbelli küçük kapıyı gördüğümde dizlerimin bağı çözüldü. Meşalemi kapıdan içeri uzattım ve aşağı doğru dimdik inen sayısız, çok küçük ve kaba basamak üzerindeki kemerli alçak tüneli gördüm. Bu basamakları her zaman düşlerimde göreceğim; çünkü ne anlama geldiklerini öğrenmiş bulunuyorum. O anda, onları basamak olarak nitelemenin yerinde olup olmadığını pek bilemiyordum. Çılgınca düşüncelerle beynim bulanıyor, Arap kâhinlerin söz ve uyarıları insanların bildiği topraklardan insanların bilmeye cesaret edemediği adsız kente doğru uçarak çölü aşıyor gibiydi. Yine de, geçitten geçip, bir ip merdivenden iner gibi dikkatle, ayaklarım önde aşağıya inmeye başlamadan önce bir an duraksadım.

Benimkisi gibi bir inişi bir başkası ancak uyuşturucuların etkisiyle daldığı hayal dünyasında ya da hezeyan geçirdiğinde yaşayabilir. Dar geçit, dibine ulaşılamayacak iğrenç, tekinsiz bir kuyu gibi aşağılara uzanıyor, başımın üzerinde tuttuğum meşale emekleyerek indiğim bilinmez derinlikleri aydınlata mıyordu. Zamanla olan bağlantımı yitirdim ve saatime bakmak da aklımın ucuna gelmedi, ama aşmak zorunda olduğum mesafeyi düşününce korktum. Kuyunun yönünde ve eğiminde zaman zaman değişiklikler oluyordu; bir seferinde meşaleyi bir kol yüksekliği başımın üzerinde tutarak, ayaklarım önde kayalık zeminde kıvrınarak süründüğüm uzun, alçak bir yere geldim. Burası, dizlerimin üzerinde durabileceğim kadar yüksek değildi. Buradan sonra yine dik inen basamaklar vardı ve meşalem söndüğünde, hâlâ dört ayak üstünde inmeyi sürdürüyordum. Meşalenin söndüğünü anında fark ettiğimi sanmıyorum, çünkü sönük olduğunu fark ettiğimde, sanki hâlâ yanıyormuş gibi başımın üzerinde tutuyordum. Beni bütün dünyayı dolaşmaya ve uzak, eski, unutulmuş yerler peşinde koşturmaya iten, tuhaf şeylere ve bilinmeyene karşı duyduğum itki yüzünden akli dengesi oldukça bozuk biri olup çıkmıştım.

Orada, karanlıkta, çok değer verdiğim demonolojik bilgi hazinemden parçalar; deli Arap Alhazred'den tümceler, Damaskio'un uyduruk karabasanlarından paragraflar, Gautier de Metz'in hezeyanlarla dolu *Image* du Monde'undan rezil satırlar aklıma üşüştü. Acayip metinlerden alıntıları tekrarladım, Efrasiyab'ı ve onunla birlikte Amu Derya aşağı yüzen şeytanları Asıltıyla andım; daha sonra Lord Dunsany'nin öykülerinden birinden bir tümceyi -"Dipsiz uçurumun sesleri yutan karanlığı"- monoton bir ses tonuyla tekrar tekrar okudum. Eğimin şaşılacak kadar dikleştiği bir yerde, Thomas Moore'dan bir parçayı daha fazla tekrarlamaktan korkuncaya kadar aynı tempoda cansız bir sesle okuyup durdum:

Karanlık bir havza, cadıların Kazanı gibi kapkara,
Dolduğunda damıtık Ay-eczasıyla Tutulma anında.
Ayak geçer mi şu yarıktan,
Diye bakmak için eğildiğimde,
Gördüm aşağısını gözün görebildiğince,
Çıkıntılı yanları cam gibi pürüzsüz,
Üstü sanki cilalı gibi parlak,
Zift karalığında Ölüm Mahalli
Yayıyor ışığını sümüksü kıyılarına.

Ayaklarımın altında yeniden düz bir zeminin uzandığını hissettiğimde, zaman nerdeyse durdu ve kendimi, daha önce ziyaret ettiğim, şimdi çok çok yukarılarda kalmış olan iki küçük tapınaktaki odalardan azıcık yüksek tavanlı bir yerde buldum. Tam olarak ayağa kalkamıyordum, ama dizlerimin üzerinde doğrulabiliyordum; karanlıkta oraya buraya rasgele süründüm, emekledim. Kısa bir süre sonra, duvarları boyunca, ön tarafları camlı tahta sandıkların dizili olduğu dar bir geçitte olduğumu anladım. Paleozoik devirden kalma böylesine derin bir uçurumun dibinde parlatılmış tahta ve camı hissettiğimde, bunun ne anlama gelebileceğini düşünerek korkuyla titredim. Sandıklar, geçidin her iki yanına düzenli aralıklarla yerleştirilmişlerdi, dikdörtgen biçiminde ve yatay konumdaydılar; biçim ve büyüklükleri müthiş surette tabutu andırıyordu. Daha iyi inceleyebilmek

için birkaçını yerinden hareket ettirmek istedimse de, çok sağlam bir biçimde yerlerine tutturulmuş olduklarını gördüm.

Geçidin uzun bir geçit olduğunu anladım; bu yüzden sürünerek mümkün olduğunca hızla ileri atıldım; karanlıkta izleyen bir göz olsaydı, herhalde beni çok gülünç bulurdu; bir o tarafa, bir bu tarafa atılıyor, duvarların ve sıra sıra sandıkların ileriye doğru uzanmaya devam edip etmediğini anlamak için zaman zaman etrafımı yokluyordum. İnsan görerek düşünmeye öyle alışmıştır ki, karanlığı neredeyse unuttum ve bağdadi çatısıyla cam ve tahtadan sonu gelmez koridorlarını sanki görüyormuşum gibi gözlerimin önünde canlandırdım. Sonra tarifsiz heyecanlandığım bir anda onu gördüm.

Kurduğum hayallerle gerçek görüntüler tam olarak ne zaman birbirine karıştılar, söyleyemem, ama yavaş yavaş ilerisi ışımaya başladı ve birden koridorla sandıkların, bilinmeyen bir yeraltı ışımasıyla ortaya çıkan bulanık hatlarını seçmekte olduğumu anladım. Kısa bir süre için her şey gözüme tam düşündüğüm gibi göründü, çünkü, ışık çok zayıftı; ama düşünmeden mekanik bir şekilde ışığa doğru ilerlemeye devam edince, düş gücümün ne kadar yetersiz kalmış olduğunu kavradım. Bu salon, yukarıdaki kentin tapınakları gibi incelikten yoksun bir kalıntı olmayıp, çok görkemli ve egzotik bir sanat eseriydi. Parlak, canlı ve cüretkar biçimde fantastik motif ve resimler, tarifi imkansız çizgi ve renklere sahip bir duvar resmi oluşturuyordu. Ön tarafları zarif cam sandıklar tuhaf, altın rengi bir tahtadandı ve içlerinde insanoğlunun en karmakarışık düşlerine bile girmemiş türden acayip yaratıkların mumyaları bulunuyordu.

Bu canavarları anlatabilmek imkansız. Bunlar, gövdeleri bazen timsahı, bazen ayı balığını akla getiren, ama daha çok ne bir doğabilimcisinin ne de bir paleontologun bugüne kadar görüp duyduğu hiçbir şeye benzemeyen bir tür sürüngendiler. Boyları yaklaşık olarak kısa boylu bir insanınki kadardı ve ön ayakları çok tuhaf bir şekilde insan el ve ayağına benziyordu. Ama en tuhaf olanı, hatları bilinen tüm biyolojik ilkeleri çiğneyen başlarıydı. Bu yaratıklar hiçbir şeye benzetilemezlerdi - bir an için kedi, buldok köpeği, efsanelerin yarı insan yarı keçi tanrısı ve insan gibi çeşitli benzetmeler aklımdan geçti. Zeus'un bile bu kadar kocaman ve çıkıntılı bir alnı yoktu; ama boynuzları, burunsuzluğu ve timsah çeneleri bu şeyleri her türlü sınıflandırmanın dışında bırakıyordu. Bir süre, yapay mabutlar olabileceği kuşkusuyla bu mumyaların gerçek olup olmadığı fikrini kafamda evirip

çevirdim; sonunda, adsız kentte faal bir yaşam sürerken yaşamış paleozoik dönem sürüngenlerinden olduklarına karar kıldım. Sanki acayipliklikleri yetmezmiş gibi, bir de pahalı kumaşlara sarınmış ve altın, mücevherat ve bilinmeyen parlak metaller takınmışlardı.

Bu sürüngen yaratıklar çok önemli olmalıydılar; çünkü duvar ve tavan fresklerindeki onca çılgın desen içerisinde çok ayrıcalıklı bir yere sahiptiler. Sanatçı onları eşsiz bir ustalıkla, içinde boyutlarına uygun tarzda inşa edilmiş kentlerin ve bahçelerin yer aldığı kendilerine ait bir dünyada resmetmişti ve resimlerle anlatılan tarihlerinin alegorik olabileceğini, belki de onlara tapınan ırkın gelişimini gösterdiğini düşünmeden edemiyordum. Kendi kendime, Roma için dişi kurt, ya da kızılderili kabileleri için bir totem-hayvan ne anlama geliyorsa, adsız kentin insanları için de bu yaratıklar aynı anlama geliyor olmalı diyordum.

Bu görüşün ışığında, Afrika denizden yükselmeden önce dünyaya hükmetmiş kudretli bir deniz kıyısı metropolünün, deniz ötelere çekilirken ve çöl yavaş yavaş bitek vadilere doğru ilerlerlerken verilen mücadelelerin öyküsü olan adsız kentin muhteşem destanını ana hatlarıyla izleyebiliyordum. Savaşlarını, zaferlerini, başlarına gelen belaları, yenilgileri ve daha sonra, -burada, alegorik olarak tuhaf sürüngenlerce simgele nen binlerce insanının peygamberlerinin kendilerine vaat ettikleri aşağılardaki başka bir dünyaya doğru muhteşem bir tarzda kayaların içerisinden keskilerle yol açarak çöle karşı verdikleri müthiş mücadeleyi gördüm. Hepsi fevkalade acayip ve gerçekçiydi; içine indiğim bu korkunç kuyuyla bağlantılı olduklarıysa su götürmezdi. Geçitleri bile tanıdım.

Işığın daha parlak olduğu yere doğru koridor boyunca ilerlerken, resimlerle anlatılan bu destanın son evrelerini -on milyon yıl boyunca adsız kentte ve civarındaki vadide yaşamış olan ırkın, dünyanın yeni yaratıldığı dönemlerde bir göçebe olarak gelip yerleştikleri ve el değmemiş kayalara tapınmaktan asla vazgeçmedikleri o çok eski türbeleri oydukları bu yerlerden ayrılmaktan büyük bir hüzün duyan ırkın veda edişinin öyküsünü- gördüm. Işık şimdi daha iyi olduğundan, resimleri daha yakından inceledim ve tuhaf sürüngenlerin bilinmeyen insanları simgeliyor olması gerektiğini anımsayarak, adsız kentin gelenekleri üzerine kafa yordum. Birçok şey çok tuhaf ve açıklanamaz cinstendi. Alfabesi de olan uygarlıkları, kendinden çok çok sonraki Mısır ya da Kalde uygarlıklarından daha ileri bir düzeye ulaşmıştı, yine. de çok ilginç boşluklar, atlamalar vardı. Söz gelimi savaş,

şiddet olayları ve salgınlar dışında ölümleri veya cenaze törenlerini betimleyen resimlerle karşılaşmadım ve doğal ölümler konusundaki bu ağız sıkılığına hayret ettim. Sanki, ölümsüzlük ideali, hoş bir yanılsama olarak beslenmişti.

Geçidin sonuna doğru resimlerin tuhaflık ve saçmalığı doruğuna ulaşıyordu: Duvarlara, terk edilen ve hızla harabeye dönüşen adsız kentle, o ırkın kayalara oyduğu tuhaf yeni cennet diyarının birbirleriyle çelişen görüntüleri resmedilmişti. Bu resimlerde, kentle çöldeki vadi her zaman, ay ışığı altında, yıkık duvarlarının yukarısında asılı duran ve sanatçı tarafından hayal gücüne dayanarak, zor anlaşılır bir tarzda betimlenen eski zamanların ihtişamını bir dereceye kadar gözler önüne seren altın rengi yağmur bulutlarıyla gösterilmişti. Görkemli kentler, maddi olmayan dağlar ve vadilerle dolu gizli bir sonsuz gün dünyasını resmeden cennet sahneleri inanılmayacak kadar abartılıydı. Geçidin en son bölümündeki resimlerin sanat değerinde bir azalma olduğuna ilişkin işaretler çarptı gözüme. Sanki biraz baştan savma yapılmışlardı ve tuhaflıkta daha önceki sahnelerin en çılgınlarını bile gölgede bırakırlardı. Bu resimler, sanki, çöl tarafından kovuldukları dış dünyaya karşı artan bir düşmanlığın yanı sıra, eski sanatta yavaş yavaş , bir yozlaşmanın başladığının kayda geçirilmesiydi. İnsanların -her zaman kutsal sürüngenler biçiminde gösterilen- biçimleri gitgide siliniyor, buna karşılık, ay ışığında yıkıntıların üzerinde asılı olarak betimlenen ruhları o oranda önem kazanıyordu. Süslü cüppeler içinde resmedilen kadidi çıkmış rahipler, yukarıdaki havayı ve onu soluyan herkesi lanetliyorlardı ve son bir korkunç sahne, eski ırkın üyeleri tarafından linç edilen ilkel görünüşlü bir adamı, belki de Sütunlar Kenti eski İrem'li bir öncüyü gösteriyordu. Arapların adsız kentten nasıl korktuklarını anımsadım ve bu noktadan itibaren gri duvarlarda ve tavanda resim bulunmadığına sevindim.

Duvarlarda sergilenen bu tarihi izlerken alçak tavanlı geçidin iyice sonuna yaklaşmış ve etrafı aydınlatan bir ışımanın geldiği kapıyı fark etmiştim. Ona doğru sürünerek ilerledim ve gördüğüm şey karşısında şaşkınlık dolu bir çığlık attım; çünkü, daha aydınlık başka odalar yerine, Everest Dağı'nın zirvesinden güneşin aydınlattığı bir sis denizine bakan birinin göreceği türden homojen bir aydınlığın yayıldığı hudutsuz bir boşlukla karşılaştım. Arkamda, ayakta duramayacağım kadar basık bir geçit, önümdeyse sonsuz bir yeraltı aydınlığı vardı.

Geçitten uçuruma açılan noktada dik basmaklar -kat etmiş olduğum karanlık girişteki gibi küçük sayısız basamak- başlıyordu, ama birkaç metre aşağıda parlak kızıl buharlar her şeyi örtüp gözlerden saklıyordu. Geçidin solundaki duvarda, inanılmaz kalın, fantastik yarım-kabartmalarla süslü ve kapanması halinde kayaya oyulmuş geçit ve kemerleri ışıktan tamamen yoksun bırakacak masif pirinç bir kapı ardına kadar açık duruyordu. Basamaklara baktım, ama o anda inme cesaretini gösteremedim. Açık pirinç kapıyı ittim, bana mısın demedi. Sonra taş zemine yüzükoyun uzandım; ölesiye yorgunluğun bile önleyemediği düşüncelerle beynim alev alev yanıyordu.

Gözlerim kapalı orada kıpırtısız yatarken, serbestçe düşündüm ve daha önce -adsız kentin en görkemli günlerinden sahneleri resmeden- fresklere bakarken yeterince dikkat etmediğim vadi civarındaki bitki örtüsü ve tüccarlarının ticaret yaptığı uzak diyarlar gibi hususların korkunç anlamını birden kavradım. Sürünen yaratıklarla simgelenen anlatıma bu kadar önem verilmesine şaştım ve bu denli önemli bir resimli tarih anlatımında bu ilkenin bu kadar sadakatle sürdürülmesi beni hayrete düşürdü. Fresklerde adsız kent sürüngenlere uygun boyutlarda resmedilmişti. Gerçek boyutlarını ve ihtişamını merak ettim ve yıkıntılarda fark ettiğim bazı tuhaflıkları düşündüm. Kuşkusuz sürüngen tanrıların şerefine kayalara oyulmuş ve tapınanları mecburen sürünmek zorunda bırakan o çok eski tapınakların ve yeraltı koridorunun basıklığı aklıma takıldı. Belki de burada tapınma törenleri yaratıkları takli den sürünmek şeklindeydi. Ancak, hiçbir dini kuram bu korkunç kuyudaki yatay dehlizlerin neden tapınaklar kadar basık -hatta, diz üstünde doğrulmak mümkün olmadığına göre daha basık- olduğunu kolayca açıklayamaz. Mumyalanmış iğrenç bedenleri çok yakınımda olan sürüngen yaratıkları düşünürken, yüreğimin yeniden korkuyla çarpmaya başladığını hissettim. Zihnin bağlantı kurma yeteneği tuhaftır; tarihöncesi yaşamın kalıntı ve sembolleri arasında şimdiye kadar bulunmuş tek insanın, son resimde linç edildiği görülen zavallı ilkel insan dışında, ben olduğum fikrinden korkuya kapıldım.

Ama benim tuhaflıklarla dolu avare yaşantımda hep olduğu gibi, çok geçmeden merakım korkumu alt etti; çünkü, aydınlık uçurum ve içinde bulunabilecek şeyler, en büyük kâşiflere yaraşır bir meydan okumaydı. O son derece küçük basamaklardan aşağılarda çok garip gizemlerin yattığından hiç kuşkum yoktu; orada, insana ilişkin, koridordaki resimlerde bulunmayan kalıntılar bulmayı umuyordum. Freskler, bu aşağı dünyadaki

inanılmaz kentleri ve vadileri resmetmişti; beni bekleyen çok sayıdaki devasa yıkıntıları hayal ediyordum.

Korkularım, aslında, gelecekten çok geçmişle ilgiliydi. Bildiğim dünyanın millerce altında, ölü sürüngenlerin ve tufan öncesi fresklerin bu basık koridorunda, ürkütücü ışıklar ve sislerle dolu bir başka dünya ile karşılaştığımda duyduğum dehşet bile, karşımdaki manzaranın hudutsuz eskiliğinden duyduğum ölümcül korkuyla boy ölçüşemezdi. Adsız kentin insanın içine korku salan taşlarına ve kayalara oyulmuş tapınaklarına bakarak ölçülemeyecek bir eskilikti bu; öte yandan, fresklerdeki şaşırtıcı haritaların en yeni olanları, insanların çoktan unuttuğu, sadece şurası burası tanıdık gelen okyanus ve kıtaları göstermekteydi. Artık resim yapılmaz olduktan ve ölümden-nefret eden ırkın çürümeye çarnaçar boyun eğmesinden sonraki jeolojik çağlarda neler olup bittiği konusunda kimse bir şey söyleyemez. Bu mağaralar ve ötesindeki aydınlık dünya bir zamanlar hayat doluydu; şimdiyse onların canlı kalıntıları arasında yapayalnızdım ve bu kalıntıların çıtlarını çıkarmadan yapayalnız nöbet tuttukları sayısız çağı düşünmek korkuyla titrememe yol açıyordu.

Korkunç vadiyi ve adsız kenti ayın donuk ışıkları altında ilk defa gördüğüm andan beri zaman zaman iliklerime işleyen yoğun korku dalgasını ansızın yeniden duydum ve tüm bitkinliğime karşın bir de baktım ki, çılgınca bir çabayla toparlanıp oturarak karanlık koridordan geriye, dış dünyaya açılan tünellere doğru bakmaktayım. Duygularım, geceleyin adsız kentten sakınmama yol açan duyguların aynısıydı; şiddetli ve açıklanamaz türdendi. Ama bir an sonra, belirgin bir ses -bu mezarı andırır derinliklere girdiğim andan beri mutlak sessizliği yırtan ilk ses- duyarak daha büyük bir şok yaşadım. Sanki uzaklardaki, bir sürü lanetlenmiş ruhtan çıkan boğuk, zayıf bir iniltiydi ve gözlerimi dikip baktığım yönden geliyordu. Sesin şiddeti çabucak arttı; öyle ki, basık tavanlı koridorda korkunç bir şekilde yankılanmaya başladı ve aynı anda da, dehlizlerde ve yukarıdaki kentte görülen türden, giderek şiddetlenen bir soğuk hava ceryanının farkına vardım. Bu hava akımının temasıyla ruh dengemi yeniden buldum; çünkü, o anda, her günbatımında ve gündoğumunda uçurumun ağzı civarında yükselen ve sayesinde gizli tünelleri bulduğum ani esintileri anımsadım. Saatime baktığımda gündoğumunun yakın olduğunu gördüm ve akşamleyin aşağıdan yukarıya doğru esen, şimdiyse yukarıdan aşağıya doğru süpürerek ma ğara evine dönen sert rüzgara karşı direnmek için kendimi sağlama

almaya çalıştım. Korkularım bir kez daha, doğal bir olayın bilinmeyenin barındırdığı düşünceleri dağıtması yüzünden, azalmaya yüz tuttu.

Çığlıklar atan, inleyen gece rüzgarı iç dünyanın uçurumuna doğru giderek artan bir çılgınlıkla aktı durdu. Yeniden yere kapaklandım ve açık kapıdan ışıltılı uçuruma sürüklenmek korkusuyla boş yere sıkı sıkıya zemine yapıştım. Böylesine şiddetli bir rüzgarı beklemiyordum, uçuruma doğru sürüklenmekte olduğumu fark ettiğimde, endişe ve harekete geçen hayal gücüm ruhumu dehşetle doldurdu. Bir garezi varmış gibi şiddetle esen rüzgar, aklıma inanılmaz hayallerin , üşüşmesine yol açtı; bir kere daha, korkudan tir tir titreyerek, kendimi, bu korku verici koridordaki tek insan imgesiyle, adsız bir ırkın linç ettiği adamla karşılaştırdım; çünkü, girdaplar oluşturan hava akımının indirdiği gaddar darbelerde, büyük ölçüde aczinden kaynaklanan, öç almaya ahdetmiş bir öfke var gibiydi. Sanırım, sonuna doğru çılgınca çığlıklar atttım -aklımı oynatmış gibiydim- ama attığım çığlıklar uluyan rüzgâr- hayaletlerinin cehennemi kargaşası içinde yitip gitmiş olmalı. Görünmez, öldürücü sele karşı sürünerek ilerlemeye çalıştım; ama, bulunduğum yeri bile koruyamadımve acımasızca yavaş yavaş bilinmeyen dünyaya doğru itildim. Sonunda, aklımı iyice oynatmış olmalıyım; çünkü, ağzımdan sürekli olarak, düşlerinde adsız kenti gören deli Arap Alhazred'in anlaşılmaz dizeleri dökülmeye başladı:

“Ebediyen var olan ölü değildir,
Ama günü gelir ölüm de ölür.”

Sadece derin düşüncelere dalmış, kasvetli çöl tanrıları, gece rüzgarında ölüm -ya da daha beteri- beni alıncaya dek hep anımsayıp korkuyla titreyeceğim o gecenin olaylarını, verdiğim mücadeleyi, karanlıkta cereyan eden itiş kakışı ya da hayata nasıl bir Cehennem'in beni yeniden yönelttiğini bilebilir. Müthiş, doğadışı ve muazzam bir şeydi bu olup bitenler -ancak gece yarısından sonraki uyku tutturulamayan ilk saatlerin sessizliği içinde insanın inanabileceği türden şeyler.

Büyük bir şiddetle esen rüzgarın öfkesinin şeytanca -iblisçe- olduğunu ve hapis tutulan ıssız-sonsuzlukların kötü niyetiyle iğrenç sesler çıkardığını söylemiştim. O sırada henüz ne olduklarını anlayamadığım sesler hala karmakarışık kulağıma çalınırken, bu seslerin zonklayan beynimde

şekillenir gibi olmaya başladığını fark ettim ve orada, insanoğlunun şafakla aydınlanan dünyasının fersah fersah altındaki bu milyarlarca yıldır ölü eski zaman kalıntılarının mezarında tuhaf-dilli iblislerin hırıltıyı andıran iğrenç seslerini duydum. O tarafa döndüğümde, adsız kentin sürüngenlerinin dehlizin karanlığında görülmeyen hatlarının uçurumun aydınlık havasında belirdiğini gördüm -bunlar, öteye beriye koşuşturan ve karabasanı andıran bir şeytan sürüsü; başka bir ırkla karıştırılması olanaksız, suratları nefretle çarpılmış, tuhaf giysiler içinde, yarı saydam şeytanlardı.

Ve rüzgar dinerken, dünyanın içindeki gulyabani dolu karanlığa gömüldüm; çünkü, büyük pirinç kapı, yaratıkların sonuncusunun ardından, doğmakta olan güneşi, -tıpkı Memnon’un Nil kıyılarında güneşi selamladığı gibi- selamlamak üzere, yankısı dış dünyaya perde perde yayılan, sağır edici metalik bir gürültüyle kapandı.

BAŞKA TANRILAR

Yeryüzünün en yüksek doruklarında yeryüzünün tanrıları oturur ve kimseyi kendilerini görmeye bırakmazlar. Yeryüzü tanrıları bir zamanlar daha alçak doruklarda otururlardı; ama ova insanları bile kayalık ve karlı yamaçları tırmanarak onları giderek daha yüksek doruklara çekilmek zorunda bıraktılar; öyle ki şimdi dorukların en yükseğine çekilmiş bulunuyorlar. Denildiğine göre, tanrılar, daha önce bulundukları doruklardan ayrılırken, Ngranek dedikleri bir dağın yamacına oyulmuş bir resim dışında kendilerinden geriye hiçbir iz bırakmamışlar.

Tanrılar şimdi, hiçbir insanın adımını atmadığı soğuk çöldeki bilinmeyen Kadath’a gitmiş ve insanların gelmesi durumunda, kaçacak daha yüksek bir doruk kalmadığından, tutumlarını sertleştirmişlerdir. Tutumlarını sertleştirmiş ve eskiden insanların kendilerini ya değiştirmek zorunda bırakmalarına izin verirken, artık insanların gelmesini ya da geri dönmek üzere gelmesini yasaklamışlardır. Asanların soğuk çöldeki bilinmeyen Kadath’ı bilmemesi daha iyiydi; yoksa, bir tedbirsizlik edip oraya da tırmanmaya kalkışırlardı.

Bazen, yeryüzü tanrıları sıla hastalığına tutulduklarında, eskiden oturdukları dağları sakin gecelerde ziyaret eder, anımsadıkları yamaçlarda eskiden olduğu gibi oynamaya çalışırken içlerini çeke çeke ağlarlardı. İnsanlar, tepeleri karlı Thurai dağındaki tanrıların gözyaşlarını hissetmişlerse de, bu yaşların yağmur olduğunu düşünmüşler ve Lerion’un inler gibi esen sabah yelinde tanrıların iç çekişini duymuşlardı. Tanrılar bulut-gemilerde seyahat etme alışkanlığındaydılar ve bilge rençperlerin, hava bulutlu olduğunda bazı yüksek doruklardan uzak durmalarını sağlayan söylenceleri vardı; çünkü tanrılar eskisi kadar yumuşakbaşlı değillerdi.

Skai nehrinin ötesinde uzanan Ulthar’da, bir zamanlar, yeryüzü tanrılarını görmeye can atan, yeryüzünün yedi gizemli kitabı konusunda

derin bilgi sahibi ve uzaklardaki donmuş Lomar’ın Pnakotic Elyazmaları’ndan haberdar yaşlı bir adam yaşardı. Bu adamın adı Bilge Barzai idi ve köylüler onun ayın tutulduğu tuhaf bir gecede bir dağa nasıl tırmandığını anlatırlar.

Barzai tanrılar hakkında o kadar çok şey biliyordu ki, tanrıların ne zaman gelip ne zaman gittiklerini söyleyebiliyordu ve tanrıların o kadar çok gizini ortaya çıkarmıştı ki, kendisi de bir yarı tamı sayılırdı. Kedilerin öldürülmesine karşı o olağanüstü yasayı çıkardıklarında Ulthar’lılara bilgece tavsiyelerde bulunan oydu, St. John arifesinde gece yarısı kara kedilerin nereye gitmiş olduğunu genç rahip Atal’a söyleyen de yine oydu. Barzai yeryüzü tanrıları konusunda allameydi ve onların yüzlerini de görmek hevesine kapılmıştı. Tanrılar hakkında edindiği gizli bilgilerin kendisini onların gazabından koruyacağına inanıyordu; bu yüzden tanrıların orada olduklarını bildiği bir gece yüksek ve kayalık Hatheg-Kla’nın doruğuna çıkmaya karar verdi.

Hatheg-Kla, adını aldığı Hatheg’in ötesindeki kayalık çölden çok uzaktır ve orada, sessiz bir tapınaktaki taş heykel gibi yükselir. Doruğu civarında sisler her zaman mahzun mahzun oynaşır; çünkü, sisler tanrıların anılarıdır ve tanrılar, üzerinde yaşadıkları eski günlerde Hatheg-Kla’yı severlerdi. Yeryüzü tanrıları buluttan gemileriyle sık sık Hatheg-Kla’yı ziyaret eder, pırıl pırıl parlayan ayın ışınları altında zirvede eski günleri anımsatırcasına dans ederlerken yamaçlara soluk buharlar salarlardı. Hatheg köylüleri, Hatheg-Kla’ya tırmanmanın her zaman kötü, solgun buharların doruğu ve ayı gizlediği gecelerde ise ölümcül olduğunu söylerler; ama Barzai, müridi olan genç rahip Atal’la birlikte komşu Ulthar’dan geldiğinde, bunları önemsemedi. Atal sıradan bir hancının oğluydu, zaman zaman korkardı; ama Barzai’nin babası eski bir şatoda yaşayan bir prensti; bu yüzden kanında batıl inançları taşımıyordu, köylülerin korkaklığına gülüp geçti.

Barzai ile Atal köylülerin yalvarıp yakarmalarına aldırış etmeden Hatheg’den ayrılıp taşlık çöle girdiler ve geceleri kamp ateşlerinin başında yeryüzü tanrıları hakkında konuştular. Günlerce yol aldılar ve Hatheg-Kla’yı mahzun sislerden hâlesiyle uzaktan gördüler. On üçüncü gün dağın ıssız eteklerine vardılar ve Atal korkularından söz etti. Ama Barzai yaşlı, bilge ve korkusuzdu; bu yüzden küflü *Pnakotic* Elyazmalan’nda korkuyla yazıldığı gibi Sansu’nun zamanından beri hiç kimsenin tırmanmamış olduğu yamacı tırmanmak üzere cesaretle öne atıldı.

Yol kayalıktı; derin yarıklar, uçurumlar ve yuvarlanan taşlar büyük bir tehlike oluşturuyordu. Daha sonra hava giderek soğudu ve karlı yerler başladı; Barzai ile Atal balta ve sopalarıyla çentikler açarak bata çıka tırmanmaya çalışırken sık sık kayıp düştüler. Sonunda, hava seyreldi, gökyüzünün rengi değişti ve tırmanıcılar soluk almada güçlük çekmeye başladılar; ama onlar manzaranın tuhaflığına şaşarak ve ay kaybolup etrafı solgun buharlar sardığında dorukta nelerin olacağını düşünüp heyecanlanarak tırmanmayı sürdürdürdüler. Dünyanın çatısına doğru üç gün boyunca tırmandılar, sonra ayın bulutların gerisinde kaybolmasını beklemek üzere konakladılar.

Dört gün boyunca hiçbir bulut belirmedi ve ay gökyüzünde ve sessiz doruğun etrafındaki kasvetli ince sislerin arasından parlayıp durdu. Sonra, dolunayın çıktığı beşinci gece, Barzai kuzey yönünde uzaklarda yoğun bulutlar gördü ve Atal'la birlikte ayağa kalkıp bulutların yaklaşmasını seyretti. Yoğun ve heybetli bulutlar ağır ağır ilerleyerek, seyredenlerin yukarılarında zirvenin etrafında dolaşmaya başlayıp zirveyle ayı gözlerden gizledi. Buharlar girdaplar oluşturarak dönenir, bulutlar yoğunlaşıp hareketlenirken gözetleyiciler tam bir saat boyunca gözlerini dikip seyrettiler. Barzai, yeryüzü tanrılarıyla ilgili bilimlerde bilgi sahibiydi; kulak kabartıp belirli sesleri dinledi; ama Atal buharların ürperticiliğini ve gecenin barındırdığı dehşeti hissedip çok korktu. Barzai daha yukarılara tırmanmaya başlayıp heyecanla ona el ettiğinde, Atal onu izlemekte epey duraksadı.

Sis öylesine koyuydu ki yola devam etmek çok zorlaşmıştı ve Atal artık Barzai'nin peşi sıra gitmeye başlamış olmasına karşın bulutların kararttığı ay ışığında loş yamacı tırmanan Barzai'ningrisiluetini zar zor seçebiliyordu. Barzai epey yol almıştı ve yaşına rağmen Atal'dan daha kolay tırmanıyor gibiydi; çok güçlü kuvvetli ve korku nedir bilmez insanlar dışında herkese çok dik gelecek yokuştan korkmadan, Atal'ın zor atlayabileceği derin, karanlık yarıklarda duraksamadan tırmanıyordu. Böyle ce kayarak, tökezleyerek ve bazen buz tutmuş zirvelerin, dilsiz granit uçurumların büyüklüğü ve sessizliği karşısında şaşkınlığa düşerek deliler gibi kayaları ve uçurumları aştılar.

Barzai, sanki yeryüzü tanrılarının istemediği tırmanıcıların yolunu kesmek için çıkıntı yapan korkunç bir kayaya tırmanarak ansızın Atal'ın görüş alanından çıktı. Atal çok aşağılarda kalmıştı; oraya vardığında ne

yapacağını düşünürken, bulutsuz zirve ve tanrıların ay ışığıyla aydınlanmış buluşma yeri çok yakınmış gibi ışığın garip bir biçimde güçlenmiş olduğunu fark etti. Çıkıntı yapan koca kayaya ve aydınlık gökyüzüne doğru tırmanırken daha önce hiç hissetmediği kadar büyük bir korku içindeydi. Sonra yukarılardan sisin içerisinden deliler gibi haykıran Barzai'nin keyifli sesini duydu:

"Tanrıları duydum. Hatheg-Kla'da eğlenen yeryüzü tanrılarının şarkı söylediğini duydum! Peygamber Barzai yeryüzü tanrılarının sesini artık biliyor!Sis seyreldi, ay pırıl pırıl; tanrıları, gençliklerinde sevdikleri Hatheg-Kla'da dans ederken görmeliyim. Barzai'nin bilgeliği, onu yeryüzü tanrılarından daha yüce kıldı; onun iradesi karşısında tanrıların ne büyüleri, ne engelleri kar etti. Barzai, tanrıları, mağrur tanrıları, gizli tanrıları, insanların kendilerini görmesini şiddetle men eden yeryüzü tanrılarını görecek!"

Atal, Barzai'nin duyduğu sesleri duyamıyordu, ama çıkıntı yapan sarp kayaya artık çok yakındı ve kayada ayak basacak yerler olup olmadığını araştırıyordu. Sonra Barzai'nin sesinin daha tiz ve kuvvetli çıkmaya başladığını duydu:

"Sis çok seyreldi, ay ışığı yamaca gölgeler düşürüyor; yeryüzü tanrılarının sesleri yüksek perdeden ve delice; kendilerinden daha büyük olan Bilge Barzai'nin gelişinden korkuyorlar. .. Yeryüzü tanrıları ay ışığı altında dans ederken, ışıklar titreşiyor; ay ışığı altında hoplayıp, zıplayan ve uluyan tanrıların dans edişini göreceğim... Işıklar sönükleşti; tanrılar korkuyorlar. .. "

Barzai bağıra bağıra bunları söylerken, Atal, sanki yeryüzü yasaları daha yüce yasalara boyun eğiyormuş gibi, havadaki ışıkların dağılımında bir değişiklik olduğunu hissetti; yol şimdi daha dikleşmiş olmasına rağmen, yukarı doğru çıkan patikayı izlemek korku verecek kadar kolaylaşmıştı; yanına vardığında, çıkıntı yapan sarp kayanın pek engel teşkil etmediğini görerek, kayanın dışbükey yüzeyinden tehlikeli bir şekilde kayar casına yukarı tırmandı. Ayın ışıkları tuhaf bir şekilde zayıflamıştı ve Atal sisler arasından yukarı doğru atılırken, gölgeler içindeki Barzai'nin şöyle haykırdığını duydu:

"Aykaranlıkve tanrılar karanlıkta dans ediyorlar; gökyüzünde dehşet var; çünkü, insanların ve yeryüzü tanrılarının hiçbir kitabında öngörülmediği şekilde ay tutuldu... Hatheg-Kla üzerinde bilinmeyen bir büyü var, çünkü,

korku içindeki tanrıların çığlıkları kahkahaya dönüştü ve buzlu yamaçlar, içine daldığım karanlık göğe doğru fırlıyor... Hey, hey, en sonunda loş ışık altında yeryüzü tanrılarını görüyorum!”

Atal, akıl almaz diklikteki yamacı başı dönerek tırmanırken, karanlıklar içinden, tekin olmayan bir ömrün acımasız tek bir anına sıkışmış dehşet ve endişesini yansıtan, ancak cehennemi andırır karabasanlar göreli birinin atabileceği cinsten bir çığlıkla karışık, korkunç bir kahkaha duydu.

“Başkatanrılar! Başkatanrılar!Yeryüzünün zayıf tanrılarını koruyan dış cehennemlerin tanrıları!.. Başka tarafa bak... Geri bas ... Bakma! Bakma! Sonsuz uçurumların intikamı... şu lanet olası, allahın belası kuyu... Yeryüzünün merhametli tanrıları, göğe düşüyorum!”

Ve Atal gözlerini yumup kulaklarını tıkayarak, bilinmeyen yüksekliklerin çekimine karşın, aşağı atlamaya çalışırken, Hatheg-Kla üzerinde müthiş bir gürleme sesi yankılanarak ovaların iyi yürekli rençperlerini, Hatheg, Nir ve Ulthar’ın dürüst insanlarını uyandırdı ve onların bulutların arasından, hiçbir kitapta yazmayan tuhaf ay tutulmasını izlemelerine yol açtı. Ay en sonunda yeniden ortaya çıktığında, ne yeryüzü tanrılarını ne de başka tanrıları görmüş olan Atal, dağın eteklerindeki karların üzerinde emniyetteydi.

Küflü *Pnakotic Elyazmaları,* dünyanın genç olduğu zamanlarda, Sansu’nun Hatheg-Kla’ya tırmandığında ağızsız dilsiz buz ve kayadan başka bir şey bulamadığını yazar. Yine de, Hatheg’liler, Nir’liler ve Ulthar’lılar korkularını bastırıp, Bilge Barzai’yi aramak üzere gündüz gözüyle tekinsiz yamacı tırmandıklarında, sanki dev bir keski marifetiyle, elli gez genişliğinde devasa, tuhaf bir sembolün zirvenin kayalarına oyulmuş olduğunu gördüler. Bu sembol, derin bilgi sahibi kişilerin, *Pnakotic Elyazmaları’nın* okunamayacak kadar eski olan korkunç bölümlerinde bulunduğunu fark ettikleri bir sembolün aynısıydı. Bütün buldukları bundan ibaretti.

Ne Bilge Barzai bulundu, ne de kutsal rahip Atal, onun ruhunun huzur bulması için dua etmeye ikna edilebildi. Dahası, bugün, Ulthar, Nir ve Hatheg halkı Ay tutulmalarından korkar ve solgun buharlar geceleri dağların doruklarını ve Ay’ı gizlediğinde duaya çıkarlar. Ve Hatheg-Kla üzerindeki sislerin yukarısında zaman zaman yeryüzü tanrıları eski günleri anımsatarak dans ederler; çünkü, emniyette olduklarını bilir ve bilinmeyen Kadath’dan bulut-gemilerle gelerek, dünyanın yeni olduğu ve insanların

henüz erişilmez yerlere tırmanmaya heves etmediği eski günlerde olduğu gibi oynamayı severler.

IRANON'UN ARAYIŞI

Mürrüsafıyle parlayan sarı saçları asma dallarından bir taçla süslenmiş genç adamı antik taş köprünün ötesindeki Sidrak dağının fundalarından delik deşik olmuş mor cübbesiyle granit Teloth kentinde dolaşıyordu. Teloth'lular karayağız, sert insanlardı ve kare şeklinde evlerde otururlardı; çatık kaşla, yabancıya nereli olduğunu, adını ve servet sahibi olup olmadığını sordular. Genç adam onları şöyle yanıtladı:

"Adım Iranon, zar zor anımsadığım, ama yeniden bulmaya çalıştığım Aira'lıyım. Bu uzak kentte öğrendiğim şarkıları okuyan bir şarkıcıyım, ve benim çağrım, çocukluğumuzdan anımsadığımız şeylerle güzellikler yaratmak içindir. Servetim ise, ay ışığının insanın içine işlediği ve batı yelinin lotus goncalarını salladığı gecelerde, bahçelerde okuduğum şarkılardaki anı kırıntılarında, düşlerde ve umutlardadır."

Teloth'lular bu sözleri duyunca aralarında fısıl fısıl konuştular; çünkü, granit kentte kahkaha ve şarkı olmasa da, baharda zaman zaman bu haşin insanlar Karthia dağlarına bakar ve seyyahların sözünü ettiği ırak Oonai'de çalınan lavtaları düşünürlerdi. Bunları göz önüne getirince, yabancının delik deşik cüppesinin renginden, saçlarındaki mürrüsafıden, başındaki asma yaprağı çelenkten, altın sesindeki gençlikten hoşlanmamakla birlikte, ondan kalmasını ve Mlin Kulesi'nin önündeki meydanda şarkı söylemesini istediler. Akşam Iranon şarkı söyledi; o şarkı söylerken yaşlı bir adam dua etti ve kör bir adam, şarkıcının başının üzerinde bir ayla gördüğünü ileri sürdü. Ama Teloth'luların çoğu esnedi, bazıları güldü ve bazıları da yatmaya gitti; çünkü, Iranon işe yarar hiçbir şey söylemeyip, sadece anılarından, düşlerinden ve umutlarından söz ediyordu.

"Alacakaranlığı, ayı, yumuşacık bir sesin söylediği şarkıları ve uyumam için yanı başında beşiğimi salladıkları pencereyi anımsıyorum. Pencereden bakınca, altın sarısı ışıkların geldiği cadde ve üzerinde gölgelerin dans ettiği

mermer evler görülüyordu. Başka hiçbir ışığa benzemeyen ay ışığının zemine düşürdüğü kareyi ve annem bana şarkı söylerken ay ışığında dans eden hayalleri anımsıyorum. Ve yazları, rengarenk tepelerin üzerinden doğan parlak sabah güneşiyle, ağaç dalları arasında ıslık çalan güney rüzgârının taşıdığı tatlı çiçek kokularını da anımsıyorum.

Ey Aira, mermer ve zümrüt kent, bağrında güzellikler barındıran sen! Cam gibi saydam Nithra'nın ötesindeki ılık ve mis kokulu korularını, yeşil vadiler arasından akan küçük Kra'nın çağlayanlarını ne çok severdim! Bu korularda ve bu vadilerde çocuklar birbirlerine çelenkler örerdi ve karanlık çökerken aşağılardaki kentin ışıklarını ve kıvrıla kıvrıla akan Nithra'nın yıldızları şerit şerit yansıtmasını seyrederek dağda yatlı-ağaçları altında tuhaf düşler kurardım.

Ve kentte, altın kubbeli, duvarları resimlerle bezenmiş, yemyeşil bahçelerinde gök mavi havuzlar ve billur pınarlar bulunan, renkli ve damarlı mermerlerden saraylar vardı. Sık sık bahçelerde oynar, havuzların sığ sularında yürür, ağaçların altındaki soluk renkli çiçeklerin arasına uzanarak düşler kurardım. Ve bazen günbatımında, kaleye ve açık alana çıkan dik eğimli uzun caddeyi tırmanır, oradan aşağıya, altın rengi . alevlerden giysisiyle muhteşem görünen, mermer ve zümrüdün büyülü kenti Aira'ya bakardım.

Uzun süredir seni çok özlüyorum, Aira; çünkü, sürgüne gönderildiğimizde çok küçüktüm; babam senin kralındı; ben yeniden sana döneceğim, çünkü alın yazım böyle. Yedi iklim dört bucak seni aradım ve bir gün senin korularına ve bahçelerine, sokaklarına ve saraylarına hükmedecek; nelerden söz ettiğimi bilen, bana gülmeyen, sırtını dönüp uzaklaşmayan insanlara şarkı söyleyeceğim; çünkü ben bir zamanların Aira Prensi, Iranon'um."

O gece Teloth'lular yabancıyı bir ahırda konuk ettiler ve ertesi sabah kentte sözü geçenlerden biri gelerek, ayakkabı tamircisi Athok'un yanına gidip ona çıraklık etmesini söyledi.

"Ama ben Iranon'um, şarkı söylerim ben," dedi Iranon, "üstelik ayakkabıcılığa da hiç hevesim yok."

"Teloth'da herkes çalışmalıdır," dedi yetkili, "yasamız böyle." O zaman Iranon şöyle yanıtladı onu:

“Ne için çalışıyorsunuz, yaşamak ve mutlu olmak için, değil mi? Peki ama, sadece daha çok çalışmak için çalışırsanız, mutluluğu ne zaman yakalayacaksınız?Yaşamakiçin ter döküyorsunuz, ama yaşam güzellikten ve şarkılardan yaratılmamış mıdır? Aranızdan şarkıcılar çıkmasına izin vermezseniz, nerede kalır çalışmanızın meyvesi? Şarkısız çalışıp çabalamak, bıktırıcı, sonsuz bir yolculuk gibidir. O zaman ölmek evla değil midir?” Ama yetkili bu sözleri anlamadı, surat asarak yabancıyı tersledi.

“Çok tuhaf bir gençsin; ne suratından ne de sesinden hoşlandım senin. Ağzından çıkan laflar düpedüz küfür; Teloth’un tanrıları çalışmanın iyi olduğunu söylemiştir. Tanrılarımız bize, yaşamdan sonra, ebedi istirahatin hüküm sürdüğü, kimsenin fikirlerle kafasını yormadığı ya da güzel şeyler görmek için zahmete katlanmadığı nurdan bir liman vaat ettiler. Ya çalışmak üzere ayakkabı tamircisi Athok’un yanına git ya da günbatımına kadar kenti terk et. Burada herkes bir işe yaramalıdır, şarkı söylemek budalalığın daniskasıdır.”

Bunun üzerine Iranon ahırdan çıktı, her tarafın taş olduğu bu kentte yeşil bir şeyler görmek umuduyla, dört köşeli, kasvetli granit evler arasındaki taş döşeli dar sokaklarda dolaşmaya başladı. İnsanlar çatık kaşlıydı; ama, tembel tembel akan Zuro nehrinin kıyısındaki taştan setin üzerinde bir çocuk oturmuş üzgün bakışlarla sellerin uzak tepelerden sürükleyip getirdiği tomurcuklu yeşil dalları seyrediyordu. Çocuk, Iranon’a şöyle söyledi:

“Sen, yetkililerin sözünü ettikleri, güzel ülkedeki uzak kenti arayan şu kişi olmayasın? Ben, Romnod’um ve Teloth’lula rın soyundanım, ama henüz çok küçük olduğumdan, granit kentin yaşam tarzıyla kaşarlanmadım ve her geçen gün, şarkıların sözünü ettiği uzak ülkelerin sımsıcak ormanlarının güzelliğini daha fazla özlüyorum. Karthia dağlarının ötesinde, insanların hem güzel hem de korkunç olduğunu fısıltılarla söyledikleri, lavtaların ve dansların kenti Oonai uzanır. Yolu çıkaracak kadar büyük olsaydım oraya giderdim; sen oraya gitmeli ve orada insanlara şarkı söylemelisin. Teloth kentinden ayrılıp birlikte yemyeşil tepeleri aşalım. Sen bana seyahatin yolunu yordamını öğretirsin; ben, akşamları yıldızlar birer birer ortaya çıkarak düşçülerin zihinlerini düşlerle doldururken senin şarkılarına kulak veririm. Hem kimbilir, lavtaların ve dansın kenti Oonai belki de senin aradığın güzel Aira’dır; çünkü, senin çok uzun zamandan beri Aira’yı görmemiş olduğun söyleniyor; adlar da sik sık değişir. Ey altın

saçlı Iranon, insanların özlemlerimizi anlayıp, bizi kardeşçe karşılayacakları, ne söylersek söyleyelim bize gülmeyecekleri ya da kaş çatmayacakları Oonai'ye gidelim." Iranon onu şöyle yanıtladı: "Öyle olsun, küçük; bu taşlık yerde insan güzelliği özlüyor sa, onu dağlarda ve dağların ötesinde aramalıdır; seni tembel tembel akan Zuro nehrinin kıyısında özlemler içinde bırakmayacağım. Ama sevincin ve anlayışın hemen Karthia dağlarının ötesinde ya da bir yıllık veya yıllarca süren bir yolculuk sonunda bir gün bulacağın bir yerde ikamet ettiğini sanma. Bak, senin yaşlarındayken soğukXari nehrinin kıyısındaki, kimsenin düşlerimi dinlemediği Narthos vadisinde oturuyordum; kendi kendime, büyüdüğümde güney yamacındaki Sinara'ya gidip pazar yerindeki güler yüzlü devecilere şarkı söyleyeceğimi söylüyordum. Ama Sinara'ya gittiğimde devecilerin hepsinin sarhoş ve ağzı bozuk kimseler olduğunu, şarkılarınınsa benimkilere hiç benzemediğini gördüm; bunun üzerine bir gemiye atlayıp Xari'den aşağı, akik surlu Jaren kentine gittim. Jaren'deki askerler bana güldüler ve beni kovdular, bunun üzerine daha başka birçok kente gittim. Büyük şelalenin alt tarafındaki Stethelos'u gördüm; bir zamanlar Sarnath'ın kurulmuş olduğu yerdeki bataklığı seyrettim. Menderesler yaparak akan Ai nehri üzerindeki Thraa'ya, Ilarnek'e ve Kadatheron'a gittim ve Lomar diyarında Olathoe'da uzun süre oturdum. Ama bazen dinleyicilerim olduysa da, bunlar hiçbir zaman sayıca iki elin parmaklarını geçmedi ve sadece, bir zamanlar babamın kralı olduğu mermer ve zümrüt kent Aira'da hoş karşılanacağımı anladım. Bu yüzden, Karthia dağlarının ötesindeki -pek sanmıyorum ya- Aira olabilecek, lavtaların kutsadığı, o uzak Oonai'yi ziyaret etmek de iyi olabilir ama, bizim Aira'yı aramamız gerekiyor. Aira'nın güzelliği aklın havsalanın alabileceği gibi değildir; hiç kimse zevkten kendinden geçmeksizin onun güzelliğini anlatamaz; Oonai'li deveciler ondan söz ederken bir tür şehvet duyarlar."

Günbatımında Iranon'la küçük Romnod, Teloth'dan yola çıktılar ve uzun süre yeşil tepelerle serin korular arasında dolaştılar. Yol engebeli ve belirsizdi; hiç de lavtalarla dansın kenti Oonai'ye yaklaşıyor gibi görünmüyorlardı, ama karanlık çöküp yıldızlar çıkarken Iranon, Aira'yı ve onun güzelliklerini terennüm eden şarkılarını söylüyor, Romnod da dinliyordu; böylece ikisi de şöyle böyle kendilerini mutlu hissediyorlardı. Ağaçlardan meyveler ve kızıl yemişler devşirip yerken zamanın farkına varmadılar, yıllar su gibi akıp gitti. Ormanda bulunan asma yaprakları ve hoş kokulu çam sakızlarıyla altın sarısı saçlarını süsleyen Iranon'un hep

aynı kalmasına karşın, küçük Romnod artık o kadar küçük değildi, eskiden sesi tiz çıkarken şimdi daha derinlerden gelen bir sesle konuşuyordu. Sonra, Romnod'un Iranon'dan daha yaşlı göründüğü gün geldi; oysa, Iranon onu Teloth'da, tembel tembel akan Zuro nehrinin kıyısında taş setin üzerine oturmuş, yeşile durmuş dalları seyrederken ilk gördüğünde çok küçüktü.

Sonra bir gece, dolunayda, gezginlerimiz bir dağın zirvesine ulaştılar ve aşağılardaki Oonai'nin binlerce ışığını seyrettiler. Köylüler Oonai'ye çok yaklaşmış olduklarını söylediler; Iranon, buranın kendi doğduğu kent Aira olmadığını anladı. Oonai'nin ışıkları Aira'nınkiler gibi değildi, gözü rahatsız ediyordu; oysa Aira'nın ışıkları, annesi şarkı söyleyerek Iranon'u sallarken pencereden zemine vuran ayın ışığı gibi yumuşacık ve büyüleyiciydi. Ama Oonai lavtaların ve dansın kentiydi, bu yüzden Iranon'la Romnod, şarkılardan ve düşlerden hoşlanan insanlar bulma umuduyla sarp yamaçtan aşağı indiler. Ve kente girdiklerinde evden eve dolaşarak vur patlasın çal oynasın eğlenen, güllerden çelenklerle süslü insanların, pencere ve balkonlardan eğilerek Iranon'un şarkılarını dinlediğini ve şarkı bitince ona çiçekler atıp alkışladığını gördüler. Kent, Aira'nın yüzde biri kadar bile güzel olmasa da, Iranon bir an için kendisi gibi düşünen ve hisseden insanları bulduğuna inandı.

Şafak söktüğünde Iranon çevresine ürküyle bakındı; çünkü Oonai'nin kubbeleri gün ışığında altın gibi parlamıyordu, kurşuni ve kasvetli bir görünüşleri vardı. Oonai'lilerin yüzlerinde cümbüş yapmaktan renk kalmamış, şaraptan alıklaşmı lardı; Aira'nın pırıl pırıl insanlarına benzer bir yanları yoktu. Ama kendisine çiçekler atıp, şarkılarını alkışlamış oldukları için Iranon kentte kaldı, tabii onunla birlikte, kentteki eğlencelerden hoşlanan ve kapkara saçlarına güller ve mersinler takan Romnod da kaldı. Iranon, geceleri sık sık, cümbüş yapan insanlara şarkılar söyledi; ama her zaman eskisi gibiydi; başına yabani asmalardan çelenkler takıyor; Aira'nın mermer caddelerini, cam gibi saydam Nithra nehrini aklından çıkaramıyordu. Hükümdarın, duvarları fresklerle süslü sarayında, aynadan bir zemin üzerinde yükselen kristal bir kürsüde de şarkı söyledi ve şarkı söylerken ayna zemin sanki, kendisini gül yağmuruna tutan insanların şaraptan kızarmış suratları yerine eski, güzel ve hayal meyal anımsanan şeylerin resimlerini yansıttı. Kral, Iranon'a yırtık pırtık mor giysisini çıkarmasını emretti; ona atlas ve altın işlemeli giysiler giydirdi; yeşil yeşimtaşından yüzüklerle, renkli fildişinden bileziklerle donattı ve ağaç kısımları güzel oymalarla süslü, sayvanı ve örtüsü gül işlemeli ipek bir

yatağın bulunduğu, halılarla kaplı, altın yaldızlı bir oda verdi. Iranon, lavtaların ve dansın kenti Oonai'de böyle bir yaşam sürdü.

Iranon'un Oonai'de ne kadar oyalandığı bilinmiyor, ancak günlerden bir gün kral saraya, Lirania çölünden bazı kıvrak dansçılar ve Doğu'daki Drinen'den bazı karayağız flütçüler getirtti ve bundan sonra, cümbüş yapan insanlar, dansçılara ve flütçülere attıkları güller kadar Iranon'a gül atmaz oldular. Ve granit Teloth'da küçük bir çocuk olan Romnod şarap yüzünden günden güne çirkinleşip kızardı; öyle ki gitgide daha az düş görür, Iranon'un şarkılarını daha az zevk alarak dinler oldu. Ama Iranon üzgün olmasına karşın, şarkı söylemekten geri durmadı; akşamları mermer ve zümrüt kent Aira üzerine düşlerini anlatmayı sürdürdü. Sonra bir gece, solgun benizli, ipincecik Iranon uzak bir köşede kendi kendine şarkı söylerken, suratı kıpkırmızı olmuş ve şişmanlamış Romnod, oturduğu ziyafet koltuğunun parlak kırmızı ipeklerine gömülerek çok fazla afyon çekti ve debelene debelene öldü. Iranon, Romnod'un mezarı başında gözyaşı döküp mezarının üzerine Romnod'un bir zamanlar sevdiği tomurcuklu dallardan serpiştirdikten sonra, ipekli giysilerini ve süslerini attı, gelirken üzerinde olan mor paçavraları giyindi ve başına taze yaban asmalarından bir çelenk takarak, lavtaların ve dansın kenti Oonai'yi terk etti.

Iranon, doğduğu diyarı ve şarkılarıyla düşlerini bağrına basacak insanları aramayı sürdürerek, günbatımına doğruyolculuğuna devam etti. Cydathria'nın tüm kentlerinde ve Bnazai çölünün ötesindeki topraklarda, yüzleri neşeyle parıldayan çocuklar onun eski şarkılarını, mor paçavralarını alaya aldılar; ama Iranon hep genç kaldı ve geçmişin hazzı, geleceğin umudu Aira üzerine şarkılar söylemeyi sürdürürken sapsarı saçlarına çelenkler taktı.

Böylece bir gece, bir kayankum bataklığının üst tarafındaki taşlık yamaçlarda sürüsünü otlatan iki büklüm olmuş, çok yaşlı ve pislik içindeki bir çobanın sefil kulübesine vardı. Iranon bu adamla da, başkalarıyla olduğu gibi konuştu:

"Cam gibi saydam Nitrhra'nın aktığı, minik Kra çağlayanlarının yeşil vadiler ve yatlı-ağaçlarıyla kaplı tepelerde çağıldadığı, mermer ve zümrüt kent Aira'nın nerede olduğunu bana söyleyebilir misin?" Bunları duyan çoban, sanki çok çok eskilerde kalmış bir şeyleri anımsıyormuş gibi, yabancının yüzündeki her çizgiyi, altın sarısı saçlarını ve asma yaprağı

çelengini inceleyerek onu tuhaf bir şekilde uzun uzun süzdü. Ama çoban çok yaşlıydı, başını sallayarak Iranon'u şöyle yanıtladı:

"Ey yabancı, Aira'rıın da, sözünü ettiğin diğer şeylerin de adını aslında duydum; ama bunlar çok çok eskilerde kaldı. Bunları, gençliğimde, bir dilencinin oğlu olan, tuhaf düşler kurmaya düşkün, bir oyun arkadaşımın ağzından duymuştum; ay, çiçekler ve batı rüzgarı hakkında uzun uzun öyküler uydururdu. Ona gülerdik, çünkü, doğumundan beri kendisini tanıyor olmamıza karşın, o bir kralın oğlu olduğunu düşünürdü. Tıpkı senin gibi, çok sevimliydi, ama tek kelimeyle kaçığın tekiydi; şarkılarını ve düşlerini severek dinleyecek insanlar bulmak için küçük yaşta kaçıp gitti. Olmayan ülkeler ve hiçbir zaman olmayacak şeylerle ilgili ne çok şarkı okumuştu bana! En çok da Aira'dan söz ederdi; Aira'dan, Nithra nehrinden ve minik Kra çağlayanlarından. Orada bir zamanlar bir prens olarak yaşamış olduğunu söylerdi, oysa ki biz onu doğumundan beri tanırdık. Benim çekip gitmiş oyun arkadaşım Iranon'un düşleri dışında ne mermer kent Aira vardı ne de tuhaf şarkılardan zevk alan birileri."

Alacakaranlıkta, yıldızlar bir bir doğar ve ay ışığı, akşamları uyutulmak üzere sallanan bir çocuğun zemine düştüğünü gördüğü titrek aydınlık gibi bataklığı ışığa boğarken, başında solmuş asma yapraklarından bir çelenk bulunan ve düşlerin anlaşıldığı güzel bir kentin altın kubbelerine bakar gibi gözlerini uzaklara diken, yırtık pırtık mor giysiler giyinmiş çok yaşlı bir adam ölümcül kumlara doğru yürüdü. O gece genç ve güzel bir şey yaşlı dünyada öldü.

HERBERT WEST - DİRİLTİCİ

I. Karanlıklardan

Üniversiteden ve okul sonrası yaşamdan arkadaşım olan Herbert West'ten ne zaman söz edecek olsam dehşetle titrerim. Duyduğum korku, sadece, bu yakınlarda uğursuz bir şekilde ortadan kaybolmasından değil, tüm yaşamını adadığı çalışmalarının niteliğinden de kaynaklanırdı; bu duyguyu, ilk defa, on yedi yılı aşkın bir süre önce Arkham'da Miskatonic Üniversitesi tıp fakültesi üçüncü sınıfına devam ettiğimiz yıl en yoğun şekilde yaşamıştım. Onunlayken, deneylerinin uyandırdığı merak ve bu deneylerin şeytanca niteliği beni fena halde büyülüyordu ve onun en yakın arkadaşıydım. Onun ortadan kaybolduğu ve büyünün bozulduğu bugün, her zamankinden fazla korkuyorum. Anılar ve olasılıklar her zaman gerçeklerden daha korkunçtur.

Ahbaplığımız sırasında yaşadığım ilk korkunç olay, yaşamımın en büyük şoku oldu ve bunu şu anda istemeye istemeye anlatıyorum. Dediğim gibi, bu olay, ölümün niteliği ve onu yapay yollarla yenme olanağı üzerine çılgınca kuramlarıyla West'in daha o zamandan kötü bir üne kavuştuğu tıp fakültesinde okuduğumuz sırada oldu. Görüşleri, hocalar ve öğrenciler tarafından alayla karşılanan West, esas olarak yaşamın mekanik nitelikte olduğunu varsayıyor ve doğal süreçlerin sona ermesinden sonra insanın organik mekanizmasını kimyasal olarak çalıştırmanın yollarını arıyordu. Çeşitli canlandırıcı çözeltilerle yaptığı deneylerde sayısız tavşan, kobay, kedi, köpek ve maymun öldürüp onları diriltmeye çalıştı; öyle ki, sonunda üniversitenin baş belası olup çıktı. Birçok defalar, ölü olduğu varsayılan hayvanlarda gerçekten canlanma belirtileri elde etmeyi başardı; bu işaretler birçok durumda çok kuvvetliydi; ama çok geçmeden yönteminin yetkinleşmesi için -tabii böyle bir şey mümkünse- ömür boyu sürecek

araştırmalara ihtiyaç duyduğunu anladı. Ayrıca, aynı çözelti farklı organik türlerde benzer etkiler yaratmadığına göre, daha ileri düzeyde yapılacak detaylı çalışmalar için insan deneklere gereksinim olduğu belliydi. İşte tam bu noktada üniversite yetkilileriyle ters düştü ve daha fazla deney yapması, bizzat tıp fakültesi dekanı -hastalar yararına yaptığı çalışmalar tüm eski Arkham'lılarca anımsanan bilgili ve hayırsever Dr. Allan Halsey- tarafından yasaklandı.

West'in uğraşına karşı her zaman fevkalade hoşgörülüydüm ve dallanıp budaklanan, sonsuz sonuçlara ulaşan kuramlarını sık sık tartıştık. Haeckel'in, tüm yaşamın kimyasal ve fiziksel bir süreç olduğu, 'ruh' denilen şeyin uydurmacadan başka bir şey olmadığı yolundaki görüşlerine katılan arkadaşım, ölülerin diriltilmesinin sadece dokularının durumuna bağlı olduğuna ve gerçek bozunma başlamamış olmak koşuluyla organları tam bir cesedin uygun önlemlerle yeniden yaşam denilen o özel biçime geri döndülebileceğine inanıyordu. West, hassas beyin hücrelerinde, kısa bir ölüm süresinin bile yol açabileceği en hafif bozunmanın ruhsal ya da zihinsel yaşama zarar verebileceğini tam olarak kavramıştı. Başlangıçta, gerçek ölüm meydana gelmeden önce bedeni yeniden yaşama döndürecek kimyasal bir madde bulma umudunu taşıyordu, ancak hayvanlar üzerinde uğradığı sayısız başarısızlık, ona, doğal ve yapay hayat devinimlerinin birbirini tutmadığını gösterdi. Bunun üzerine, ölür ölmez kanlarına çözeltiler şırınga ederek deneklerini taze tutmaya çalıştı. Çalışmalarını profesörlerin kuşkuyla karşılamalarına bu durum yol açtı; çünkü, hiçbir vakada gerçek ölümün meydana gelmediğine inanıyorlardı. Durup meseleyi muhakeme etmeye ve yakından incelemeye kalkışmadılar.

West, çalışmaları fakülte tarafından yasaklandıktan kısa bir süre sonra, bir şekilde yeni bedenler bularak, bundan böyle açıkça devam edemeyeceği gizli deneylerini sürdürmeye karar verdiğini kulağıma fısıldadı. Başvuracağı yollar ve araçlar konusunda söyledikleri hayli ürkütücüydü; çünkü, üniversitede anatomi numunelerini biz temin etmezdik. Morg ne zaman yetersiz kalsa, o civarda oturan iki zenci bununla ilgilenirdi ve bu konuda kimse onlara bir şey soramazdı. West o zamanlar zarif hatlı, sarı saçlı, açık mavi gözlü, yumuşak sesli, ufak tefek, narin, ve gözlüklü bir gençti ve onun, Christ Church Mezarlığı ile yoksullar mezarlığının cesetlerine değer biçtiğini duymak insana acayip geliyordu; dediğine göre, Christ Church'teki cesetlerin hemen hemen hepsinin kimyasal maddelerle

çeşitli işlemlerden geçmiş olması, onları West’in araştırmalarına elverişli olmaktan çıkarıyordu.

O zamanlar ben onun her dediğini büyülenmiş gibi canla başla yerine getiren yardımcısıydım ve sadece nereden ceset bulunacağı konusunda değil, iğrenç işimizi sürdüreceğimiz uygun yer konusu da dahil olmak üzere, her konuda karar almasına yardımcı oluyordum. Zemin katında gece yarısı yaptığımız işleri gizlemek için ikisinin de koyu renkli perdeleri kapalı bir ameliyathane ve bir laboratuvar kurduğumuz Meadow Hill’in ötesindeki terk edilmiş Chapman çiftlik evini akıl eden de bendim. Ev, bütün yollardan uzaktaydı ve görünürde başka bir ev yoktu, yine de önlem alınması gerekiyordu; çünkü geceleri dolaşan birilerinin tesadüfen tuhaf ışıklar gördüğü söylentileri girişimimizi mahvedebilirdi. Bir gün yerimizi bulacak olurlarsa, buranın bir kimya laboratuvarı olduğunu söylemeyi kararlaştırdık. Bilimsel çalışmalarımız için sık sık uğradığımız bu uğursuz yeri yavaş yavaş, Boston’dan satın aldığımız ya da üniversiteden aşırdığımız -uzman olmayan bir göz dışında kimsenin tanıyamayacağı şekilde değiştirdiğimiz- malzemelerle donattık ve mahzende bol bol yapmak zorunda kalacağımız gömme işi için kazma, kürek temin ettik. Üniversitede cesetleri yakıp kül ederdik, ama böyle bir fırın bizim kaçak laboratuvarımız için fazlasıyla pahalıydı. Cesetler -hatta, West’in pansiyondaki odasında yaptığı önemsiz, gizli deneylerden arta kalan kobay cesetleri bile- her zaman başımızın belasıydı.

Yerel basında çıkan ölüm ilanlarını mezar hırsızları gibi takip ediyorduk; çünkü, deneklerimizin belli özellikler taşıması gerekiyordu. Bizim aradığımız cesetler, ölümden hemen sonra, koruyucu bir ecza ile muamele edilmeden gömülmüş, tercihen bedeni bozan bir hastalık geçirmemiş ve organları tam cesetlerdi. En çok kaza kurbanlarına bel bağlamıştık. Morg ve hastane yetkilileriyle kuşku uyandırmamaya çalışarak, her fırsatta, sanki üniversite için soruyormuşçasına konuştuksa da, haftalarca uygun bir şey kulağımıza çalınmadı. Cesetlerin verildiği yer olarak üniversitenin hep ilk sırada tercih edildiğini gördük, bu yüzden sınırlı sayıda dersin verildiği yaz döneminde Arkham’da kalmamız gerekebilirdi. Ama, sonunda şans yüzümüze güldü; çünkü yoksullar mezarlığına tam düşündüğümüz gibi birinin gömüldüğünü duyduk; bu, önceki gün Summer’s Pond’da boğulmuş ve belediye tarafından vakit geçirmeden ve tahnit edilmeden defnedilmiş adaleli bir işçiydi. O ikindi, yeni mezarı bulduk ve gece yarısından hemen sonra işe koyulmaya karar verdik.

Daha sonraki deneylerimizin yol açtığı o özel mezarlık korkusu olmasa da, gece yarısının karanlık ilk saatlerinde tiksinç bir işe kalkışmıştık. Yanımıza beller ve gazyağlı hırsız fenerleri almıştık; çünkü, elektrikli fenerler, o zamanlar üretiliyor olmakla birlikte, bugünün tungstenli lambaları kadar bol ışık vermiyordu. Bilim adamı yerine sanatçı olsaydık dehşetli şairane görebileceğimiz bu kazı işi yavaş ilerleyen pis bir işti; bu yüzden bellerimiz tahtaya çarptığında bayağı sevindik. Çamdan yapılmış kutu ortaya çıktığında West mezara atlayıp, tabutun kapağını kaldırdı ve içindekini çıkarıp mezarın duvarına yasladı; ben de uzanıp yukarı çektim; sonra ikimiz birden büyük bir gayretle mezarı eski haline sokmaya çalıştık. Bu iş, ikimizin de sinirlerini bozmuştu; hele bu ilk ganimetimizin kaskatı bedeni ve ifadesiz yüzü yok mu? Ama, ziyaretimizin bütün izlerini silmeyi başardık. Son kürek toprağı da mezarın üzerine atıp belin tersiyle hafıf hafıf vurarak berkittikten sonra, deneğimizi çadır bezinden bir çuvala koyup Meadow Hill'in ötesindeki eski Chapman çiftlik evine gitmek üzere yola koyulduk.

Eski çiftlik evindeki malzemelerden uydurduğumuz derme çatma ameliyat masasının üzerindeki ölünün, asetilen lambasının güçlü ışığında hiç de hortlağa benzer bir görüntüsü yoktu. Ayaktakımından, güçlü kuvvetli ve belli ki yaratma yeteneği olmayan bir gençti -iri yapılı, gri gözlü, kestane saçlı-psikolojik inceliklerden yoksun ve muhtemelen en basitinden ve sağlıklısından yaşamsal işlevlere sahip kusursuz bir hayvan. Şimdi, kapalı gözleriyle bir ölüden çok uyuyan birine benziyordu; ama arkadaşımın ustalıklı muayenesi bu konuda herhangi bir kuşkuya yer bırakmadı. West'in uzun süredir özlemini çektiği şeye nihayet kavuşmuştuk: İnsanlar üzerinde kullanılmak üzere en dikkatli hesap ve kuramlarla hazırlanmış çözeltinin denenmesine hazır, tam istenilen türden gerçek bir ölü. Fazlasıyla gergindik. Tam başarıya ulaşmak gibi bir şansımızın olmadığım biliyor ve kısmen canlanmanın olası tuhaf sonuçları karşısında korkumuzu yenemiyorduk. Ölümden sonra bazı nazik beyin hücreleri bozunmuş olabileceğinden, yaratığın akıl ve dürtülerinden yana kaygılarımız vardı. Benim şahsen hâlâ, geleneksel insan "ruhu" konusunda ilginç fikirlerim vardı ve ölümden dönen birinin anlatabileceği sırlardan korku duyuyordum. Bu halim selim gencin ulaşılmaz âlemlerde neler görmüş olabileceğini, yaşama tümden geri döndürülebilirse neler anlatabileceğini merak ediyordum. Ama, dostumun maddeciliğini büyük ölçüde paylaşıyor olmam nedeniyle öyle pek fazla da merak etmiyordum. West, cesedin koluna bol

miktarda sıvı enjekte edip, kolundaki kesiği sıkı sıkıya sararken benden sakindi.

Beklemek dehşet vericiydi, ama West bir an bile duraksamadı. Arada sırada steteskopuyla deneği dinliyor ve olumsuz sonuçları filozofça bir tevekkülle karşılıyordu. Hiçbir yaşam belirtisi görülmeksizin geçen üç çeyrek saatin sonunda, West hayal kırıklığı içinde çözeltinin yetersiz olduğunu söyledi; ancak, eline geçirdiği fırsattan sonuna kadar yararlanmak ve iğrenç görünüşlü ganimetini elden çıkarmadan önce, formülde bir değişiklik yapmaya karar verdi. O öğleden sonra mahzende bir mezar kazmıştık, şafaktan önce de doldurmamız gerekiyordu - gerçi, evin kapısına bir kilit uydurmuştuk ama, mezar hırsızlığımızın ortaya çıkması yönünde en küçük bir riski göze almak istemiyorduk. Ayrıca, ceset bozulmadan bir sonraki geceyi çıkaramazdı. Bu yüzden, sessiz konuğumuzu masanın üzerinde yatar durumda bırakarak, biricik asetilen lambamızı alıp bitişikteki laboratuvarımıza geçtik ve büyük bir gayretle yeni bir çözelti hazırlamaya giriştik; West, tüm tartma ve ölçme işlemlerini aşırı bir özenle denetliyordu.

Korkunç olay ansızın ve hiç beklenmedik bir şekilde meydana geldi. Ben bir deney tüpünden diğerine bir şey boşaltır, West, havagazı bulunmayan bu odada Bunsen bekin yerini tutan alkollü lamba üzerinde bir şeylerle uğraşırken, biraz önce ayrıldığımız zifiri karanlık odadan, bugüne kadar kulağımıza çalınan en müthiş, en delice haykırışların koptuğunu duyduk. Cehennem yarılıp da, cehennemlik kulların ıstırabı dışarı dökülseydi, bundan daha tarifsiz bir ses duyulmazdı; çünkü bu seste olağanüstü bir dehşet, doğaüstü bir umutsuzluk vardı. Bu bir insan olamazdı -insandan böyle bir ses çıkmaz- West de ben de elimizdeki işi ve yapacağımız keşfi, bir yana bıraktık, deney tüplerini, lambaları, imbikleri devirerek yaralı bir hayvan gibi en yakın pencereye doğru koşup, kendimizi yıldızlı gecenin karanlığına kırlara attık. Sanırım düşe kalka deli gibi kente doğru koşarken biz de haykırıyorduk; ama, dış mahallelere yaklaştığımızda, geç vakitlere kadar sürmüş bir içki aleminden evine dönmeye çalışan iki insan gibi görünmemize yetecek ölçüde davranışlarımızı denetim altına aldık.

Birbirimizden ayrılmayarak West’in odasına gittik ve orada tan ağarıncaya kadar gaz lambasının ışığında f ısıltıyla konuştuk. Ancak gün ağarınca, akla yatan kuramlarla ve araştırma tasarılarıyla kendimizi biraz olsun sakinleştirebildik ve böyle ce dersleri asıp gündüz uyuyabildik. Ama akşam gazetelerinde çıkan birbiriyle ilişkisiz iki yazı yüzünden o gece yine

uykularımız kaçtı. Terkedilmiş, eski Chapman çiftlik evi anlaşılmaz bir şekilde yanıp kül olmuştu; devrilen lamba yüzünden bunu anlayabiliyorduk. Bir de, yoksullar mezarlığında yeni bir mezar, sanki kürek kullanmadan tırnakla kazılmaya çalışılmıştı. Bunu anlayamıyorduk, çünkü mezarın üzerindeki toprağı belin tersiyle vurarak dikkatle berkitmiştik.

Ve bundan sonra on yedi yıl boyunca West sık sık omzunun üzerinden geriye baktı ve peşi sıra gelen ayak sesleri duymaktan yakındı. Şimdi de ortadan kayboldu.

II. Salgın Belası

Iblis'in sarayından fırlayıp çıkmış bir ifrit gibi tifonun Arkham'ı kırıp geçirdiği on altı yıl önceki iğrenç yazı asla unutamam. Çoğu insan o yılı uğranılan belanın büyüklüğüyle anımsıyor; çünkü, dehşet, olanca ağırlığıyla, Christ Church mezarlığındaki tabut yığınlarının üzerine yarasa kanatlarıyla çökmüştü; ama o zamanlar ben daha büyük bir dehşetin -West artık ortadan kaybolduğuna göre sadece benim bildiğim bir dehşetin- pençesinde kıvranmaktaydım.

West'le ben Miskatonic Üniversitesi tıp fakültesi yaz okulunda lisansüstü derslere devam ediyordukve arkadaşım ölülerin diriltilmesi deneyleri yüzünden çok kötü bir üne sahipti. Sayısız küçük hayvanın bilim adına boğazlanmasından sonra, bu acayip çalışmalar kuşkucu dekanımız Dr. Allan Halsey'in emriyle görünüşte sona ermiş; ama West bakımsız pansiyon odasında bazı gizli deneyler yapmaya devam etmiş ve bir defasında -ne korkunç ve unutulmaz bir olaydı o- yoksullar mezarlığından aldığı bir insan cesedini Meadow Hill'in ötesindeki terk edilmiş bir çiftliğe götürmüştü.

Bu iğrenç olay sırasında onunla birlikteydim; yaşamın fiziksel ve kimyasal işlevlerini bir ölçüde eski haline döndüreceğini düşündüğü bir iksiri cesedin artık kan dolaşmayan damarlarına zerk edişini gördüm. Sonuç -zamanla, aşırı yıpranmış sinirlerimize yorduğumuz korku dolu sayıklamalara varan- tam bir hüsran oldu ve bundan sonra West hiçbir zaman, o delirtici, izlenmekte olduğu duygusundan kendini kurtaramadı. Ceset yeterince taze değildi; normal zihinsel yeteneklerine yeniden kavuşabilmesi için bir cesedin gerçekten çok taze olması gerektiği açıktı ve

eski evin yanmış olması o şeyi yeniden gömmemizi engellemişti. Onun toprağın altında olduğunu bilseydik, daha iyi olurdu.

Bu tecrübeden sonra West bir süre için araştırmalarına ara verdi, ama doğuştan bilim adamlarına has çalışma şevki yavaş yavaş geri dönerken, son derece önemli olduğunu düşündüğü çalışmaları için teşrih odasını kullanma ve taze insan cesetleri üzerinde çalışma istekleriyle üniversite yönetimini yeniden rahatsız etmeye başladı. Ama tüm yalvarıp yakarmaları boşa gitti; çünkü Dr. Halsey'in kararı kesindi ve öteki profesörler de başkanlarının bu kararını destekliyorlardı. Onlar, bu diriltme kuramında, öznellikten uzak, doğaüstü -neredeyse şeytani- kafa yapısı hakkında narin hatları, Sarı saçları, gözlüklü mavi gözleri ve yumuşak ses tonu hiçbir ipucu vermeyen hevesli bir gencin ham hayallerinden başka bir şey görmüyorlardı. Şimdi onu o zamanki haliyle gözümün önüne getirebiliyor ve korkudan titriyorum. Yüz ifadesi zamanla sertleşti ama hiç yaşlanmadı. Ve şimdi Sefton'da talihsiz bir kaza meydana geldi: West kayıplara karıştı.

West, mezuniyetten önceki yarıyılın sonuna doğru, Dr. Halsey'le bir ağız dalaşına girdi ve bu tartışma nezaket açısından kibar dekanımızdan çok onun itibarını azalttı. West, daha sonraki yıllarda kendi imkanlarıyla sürdürebileceği, ancak hâlâ üniversitenin olağanüstü imkânlarına sahipken başlamak iste diği son derece önemli çalışmasının gereksiz yere ve mantıksızca geri bıraktırıldığını düşünüyordu. Geleneklere bağlı yaşlı insanların, hayvanlar üzerinde elde ettiği eşsiz sonuçları göz ardı etmelerinin ve diriltmenin olanaklılığını inatla reddetmeleri, West'in yaratılışında bir genç için tarifsiz derecede iğrenç, hatta anlaşılmaz bir şeydi. Ancak daha fazla olgunlaşmak, kuşaklar boyu süren dokunaklı bir püritenizmin ürünü olan, içten, vicdanlı, bazen kibar ve sevecen, ama her zaman dar kafalı, hoşgörüsüz, geleneklere bağlı ve perspektif yoksunu bu "profesör-doktor" tipinin müzmin zihinsel sınırlılıklarını anlamasına yardımcı olabilirdi. En büyük kötülükleri utangaçlık olan ve sonunda entelektüel günahları -batlamyusculuk, kalvencilik, anti-darwincilik, anti-nietzschecilik, her türden sabbatariyancılık ve harcama kısıcı yasalar çıkarmak gibi günahlar- yüzünden herkes tarafından alaya alınarak cezalandırılan bu kusurlu, ancak yüce gönüllü insanlara karşı yaşlılar daha anlayışlıdır. Gençliğine karşın bilime hatırı sayılır derecede vakıf olan West, saygıdeğer Dr. Halsey'e ve allame meslektaşlarına pek tahammül gösteremiyor; bir yandan bu kalın kafalı ve saygın baylara karşı içinde giderek bir hınç büyürken, bir yandan da onlara çarpıcı ve dramatik bir

tarzda kuramının doğruluğunu kanıtlama arzusuyla yanıp tutuşuyordu. Çoğu genç gibi, güpegündüz, intikam, zafer ve sonunda yüce gönüllülük gösterip bağışlamanın ayrıntılı düşlerini kuruyordu.

Ve sonra Tartarus'un karabasan mağaralarından dişlerini gösteren, ölümcül bela çıkageldi. Salgın başladığında West’le ben mezun olmuş, ama ilave çalışmalar için yaz okuluna kalmıştık; bu yüzden salgın kudurmuşçasına kasabayı kasıp kavururken ikimiz de Arkham’daydık. Henüz ruhsatlı doktor değildik, ama diplomalarımız vardı ve hastalığa yakalananların sayısı artınca alelacele kamu hizmetine alındık. Durum, başa çıkılır gibi değildi; yöredeki cenaze işleri görevlilerinin baş edemeyeceği sayıda ölüm oluyordu. Cesetler ilaçlanmadan alelacele gömülüyordu; hatta Christ Church mezarlığı bile ilaçlanmamış ölülerin tabutlarıyla dolup taşıyordu. İçinde bulunduğumuz durumun ironik niteliğinin -hem etrafımız bu kadar çok taze denekle dolu olsun, hem de hiçbiri onun engellenen araştırmasına uygun olmasın!-West’i etkilemediği söylenemezdi. Felaket çalışıyorduk; içine düştüğümüz büyük ruh ve sinir bozukluğu arkadaşımın hastalıklı derin düşüncelere dalmasına yol açıyordu.

Ama West’in yumuşak huylu düşmanları da, bütün ağırlığıyla omuzlarına binen görevlerin altında daha az eziliyor değildi. Üniversitenin nerdeyse bütün bölümleri kapanmıştı; tıp fakültesinin bütün doktorları tifo salgınıyla mücadele ediyordu. Özellikle, Dr. Halsey, canını feda edercesine çalışıyor; başkalarının tehlikeli ya da umutsuz gördüğü için yaklaşmaya çekindiği tüm vakalarda tüm gayretiyle olağanüstü ustalığını ortaya koyuyordu. Korkusuz dekan daha bir ay geçmeden halk kahramanı olmuştu; ama o, bedensel ve sinirsel yorgunluğuna rağmen ayakta kalmaya çalışırken, ününün pek farkına varmış gibi değildi. Düşmanının dayanıklılığına hayranlık duymamak West’in elinden gelmiyordu; ama tam da bu yüzden, şaşırtıcı kuramlarının doğruluğunu kanıtlamayı her zamankinden fazla istiyordu. West, üniversitedeki işlerin ve belediye sağlık işlerinin dağınıklığından yararlanarak, yeni ölmüş birinin cesedini gizlice üniversitenin ameliyathanesine götürmeyi başardı ve yeni formüllü çözeltisini benim yanımda cesede enjekte etti. Zavallı şey gerçekten de gözlerini açtı; ama, sadece, bir daha hiçbir şeyin onu içinden çıkaramayacağı bir hareketsizliğe gömülmeden önce, insanın ruhunu donduran bir dehşetle gözlerini tavana dikti. West, cesedin yeterince taze olmadığını söyledi - sıcak yaz havası cesetlere yaramıyordu. Cesedi yakmadan, az daha yakalanıyorduk; West,

üniversite laboratuvarını bir daha kendi amacı için kullanma cüretini göstermeye çekindi.

Salgın ağustosta doruk noktasına ulaştı. West'le ben az daha ölüyorduk; Dr. Halsey ayın on dördünde öldü. Tüm öğrenciler ayın on beşinde alelacele düzenlenen törene katıldılar ve etkileyici bir çelenk satın aldılar; ama öğrencilerin çelengi, varlıklı Arkham'lılarla belediyenin gönderdiği çelenklerin yanında sönük kaldı. Cenaze törenine neredeyse halkın tümü katıldı; çünkü dekanın herkese iyiliği dokunmuştu. Defi n işleminden sonra hiçbirimizde keyif diye bir şey kalmamıştı; öğleden sonrayı Ticaret Odası'nın barında geçirdik; en önde gelen hasmının ölümünden sarsılmış olmakla birlikte, West, o adı çıkmış kuramlarına imalarda bulunarak hepimizin tüylerini ürpertti. Akşam çökerken öğrencilerin çoğu evlerine ya da çeşitli görevlerin başına döndüler; ama West, "felekten bir gece çalmak" hususunda beni ikna etmeyi başardı. West'in ev sahibesi, bizi aramızda üçüncü bir kişiyle sabahın ikisinde eve dönerken gördü ve kocasına bizim iyi bir yemek yiyip bolca içtiğimizin besbelli olduğunu söyledi.

Görünüşe bakılırsa, bu huysuz hatun haklı olmalıydı; çünkü sabahın üçünde bütün ev West'in odasından gelen çığlıklarla ayağa kalktı; kapıyı kırıp odaya girdiklerinde ikimizi de dövülmüş, eli yüzü tırmalanmış ve hırpalanmış olarak kan lekeleri içindeki halının üzerinde baygın yatar durumda buldular, etrafımızda West'in şişe ve aygıtlarının kırıkları vardı. Bize saldıran kişiye ne olduğunun yanıtını açık pencere veriyordu; ancak birçok insan saldırganın ta ikinci kattan çimenlerin üzerine atladıktan sonra kaçabilmiş olmasını hayretle karşıladı. Odada bazı tuhaf giysiler vardı; ama West kendine gelince, onların yabancıya ait olmayıp, mikrobik hastalıkların bulaşması konusunda yapılan araştırmalar sırasında bakteriyolojik analiz yapılmak amacıyla toplanmış numuneler olduğunu söyledi. O giysileri büyük bir fırında derhal yakmalarını emretti. Polise ikimiz de, gecenin geç saatlerinde arkadaş olduğumuz kişinin kim olduğunu bilmediğimizi beyan ettik. West sinirli bir şekilde, onun, yerini tam olarak anımsayamadığı bir barda karşılaştığı canayakın bir yabancı olduğunu söyledi. Dün gece oldukça eğlenmiştik ve West de, ben de kavgacı arkadaşımızın peşine düşülmesini istemiyorduk.

O gece Arkham -benim açımdan salgının dehşetini bile geride bırakan- ikinci bir dehşetin başlangıcına tanık oldu. Christ Church mezarlığı korkunç bir cinayete sahne oldu; bir gece bekçisi, sadece tarif edilemez derecede

iğrenç bir tarzda değil, saldırganın insan olup olmadığı konusunda da kuşkular uyandıracak tarzda pençe darbeleriyle öldürüldü. Kurban, geceyarısından birkaç saat sonra sağ görülmüş, sonra söken şafak o anlatılmaz şeyi ortaya çıkarmıştı. Komşu kasaba Bolton'daki bir sirkin yöneticisi sorgulandı, ama yönetici hiçbir yırtıcı hayvanın kafesinden kaçmamış olduğuna yemin etti. Cesedi bulanlar, kapının hemen dışındaki betonun üzerinde göllenmiş küçük kırmızı bir birikintinin olduğu yere yakın, açık bir mezara doğru giden bir kan izini fark ettiler. Daha hafif bir kan izi de ormana doğru yöneliyor, ama çok gitmeden kayboluyordu.

Ertesi gece, Arkham'ın damlarında şeytanlar dans etti ve doğaüstü delilik rüzgar olup uludu. Telaşa kapılan kasabanın üzerine, bazı insanların salgından daha büyük olduğunu söylediği bir lanet çökmüştü, bazı insanlarsa bizzat salgının şeytani ruhunun bir bedene bürünmüş olduğunu fısıldıyordu. Ardı sıra kızıl ölümün izlerini bırakan adsız bir şey sekiz eve girdi - ortalıkta serbest dolaşan sessiz, sadist canavar ardında tanınmayacak halde on yedi ceset kalıntısı bıraktı. Birkaç kişi onu karanlıkta yarım yamalak görmüştü ve onun beyaz bir şey olduğunu, biçimsiz bir maymun ya da insan kılığında bir zebaniye benzediğini söylüyorlardı. Herhalde aç olmalıydı ki, saldırdıklarını bütün bırakmıyordu. Öldürdüklerinin sayısı on dörttü, diğer üçü zaten salgında ölmüştü.

Üçüncü gece, polisin yönettiği çılgına dönmüş bir araştırma grubu o şeyi Miskatonic Üniversitesi kampüsü yakınlarında Crane Caddesi'nde bir evde kıstırdı. Araştırmayı, gönüllü telefon istasyonlarıyla temas halinde ve çok büyük bir dikkatle örgütlemişlerdi; üniversite semtinde birisi pencere pancurunda bir tırmalama sesi duyduğunu haber verince, hemen sokak sarıldı. Genel alarm verilmiş olması ve alınan önlemler sayesinde bu arada sadece iki kurban verilmişti; yakalama işi, kayıp verilmeden başarıldı. O şey sonunda öldürücü olmayan bir kurşun tarafından durdurularak genel bir heyecan ve nefret dalgası arasında hastaneye kaldırıldı.

Çünkü, bu şey bir insandı. İğrenç gözlerine, sessiz maymunsuluğuna, delice vahşiliğine karşın bu apaçık ortada bir şeydi. Yarasına pansuman yaptılar ve bir arabaya bindirip, on altı yıl boyunca -ta ki, geçenlerde o talihsizlik meydana gelene, pek kimsenin sözünü etmek istemediği koşullarda kaçıncaya kadar- başını bir hücrenin yumuşak duvarlarına vurup durduğu Sefton'daki akıl hastanesine yolladılar. Arkham'lı araştırma ekibini en fazla tiksindiren şeyse, canavarın yüzünü temizlediklerinde,

onun, daha üç gün önce toprağa verilmiş olan alim, fedakar bir şehide -herkese iyilik eden, Miskatonic Üniversitesi tıp fakültesi dekanı merhum Dr. Allan Halsey'e- alay edercesine, inanılmaz derecede benzediğini fark etmeleriydi.

Şimdi ortadan kaybolmuş bulunan Herbert West'le benim duyduğumuz tiksinti ve dehşet ise çok daha büyüktü. Bu akşam onu düşünürken, o sabah West'in, sargıları arasından "Allah kahretsin, bu da *yeterince* taze değildi!" diye söylendiği andakinden bile fazla korkuyorum.

III. Ay Işığında Altı El Silah Sesi

Muhtemelen bir el ateş etmek yeterliyken, birinin apansız tabancasındaki altı kurşunu art arda sıkması pek alışılmış bir durum değildir; ama Herbert West'in hayatında zaten alışılmış ne vardı ki? Örneğin, okuldan yeni mezun olmuş genç bir hekimin evve büro seçimini hangi temel sebeplere dayandırdığını saklamak zorunda kalması pek alışılmış bir durum değildir, ama Herbert West tam da böyle yaptı. Miskatonic Üniversitesi tıp fakültesinden diplomamızı alıp yoksulluktan kurtulmak üzere pratisyen hekim olarak çalışmaya başladığımızda, evimizi, tüm evlerden uzak ve yoksullar mezarlığına yakın olması nedeniyle seçmiş olduğumuzu kimseye söylememeye çok özen gösterdik.

Böyle bir ketumiyeti sebepsiz olması nadirdir; zaten, bizimki de sebepsiz değildi; çünkü, hayatımızı adadığımız, hiç kimsenin hoşlanmadığı çalışmamız böyle davranmamızı gerektiriyordu. Görünüşte sadece doktorduk, ama çok daha büyük ve müthiş amaçlarımız vardı; Herbert West'in varoluş nedeni, bilinmeyenin karanlık ve yasak bölgelerini araştırmaktı; bu araştırmayla, yaşamın sırrını çözüp, mezarlığın soğuk toprağını ebedi hayata kavuşturmayı umuyordu. Böyle bir araştırma, taze insan cesetleri dahil, birçok acayip malzemeyi gerektirir ve bu zorunlu şeyleri sürekli sağlayabilmek için kişinin gayri resmi gömme işlemlerinin yapıldığı bir yerin yakınlarında, sessiz sedasız bir hayat sürmesi gerekir.

West'le üniversitede tanışmıştık ve ben, onun iğrenç deneylerine sempati duyan tek insandım. Yavaş yavaş, onun yanından ayırmadığı yardımcısı oldum; üniversiteyi bitirdikten sonra da, beraber olmalıydık. Bir şirkette iki doktorluk boş kadro bulmak kolay değildi, ama sonunda üniversitenin nüfuzu -üniversitenin bulunduğu Arkham'a yakın bir sanayi kenti olan-

Bolton'da iş bulmamızı sağladı. Bolton Yünlü Kumaş Fabrikası, Miskatonic Vadisindeki en büyük fabrikaydı ve birçok dili konuşan çalışanları, hiçbir zaman yöre doktorlarının itibar ettiği hastalardan değildi. Evimizi seçmeye çalışırken elimizden gelen en büyük özeni gösterdik ve sonunda Pond Caddesi'nin sonuna yakın, epeyce harap bir kulübeyi seçtik; en yakın komşumuzla aramızda üç parsel boş arsa vardı ve yörenin yoksullar mezarlığından sadece kuzeye doğru uzanan ormanlık bir kıstağın ikiye böldüğü bir çayırla ayrılıyordu. Mesafe istediğimizden fazlaydı, ama sanayi bölgesinin tamamen dışına çıkmadan daha yakın bir ev bulamazdık. Ama uğursuz malzeme kaynağımızla aramızda kimse olmadığı için, yine de durumdan hoşnuttuk. Biraz yürümemiz gerekiyorsa da, kimse tarafından rahatsız edilmeden sessiz deneklerimizi çekip götürebiliyorduk.

Ta ilk günden itibaren şaşırtıcı derecede çok işimiz vardı -çoğu genç doktoru memnun edecek ve asıl ilgi alanları başka tarafta yatan araştırmacılar için bir sıkıntı ve yük olacak kadar çoktu işimiz. Fabrika işçileri kavga çıkarmaya çok yatkındılar ve normal gereksinimleri dışında sık sık bıçaklamaya varan kavgalara girişmeleri bize epeyce iş çıkarıyordu. Ama aklımız daha çok, mahzende kurduğumuz gizli laboratuvardaydı -yoksullar mezarlığından sürükleyip getirdiğimiz şeylerin damarlarına, uzun masalar üzerinde, elektrik ışığı altında, West'in çeşitli çözeltilerini gece yarısından sonraki ilk saatlerde enjekte ettiğimiz laboratuvarda. West, insanın- yaşamsal işlevlerini ölüm dediğimiz şeyin durdurmasından sonra, yeniden başlatacak bir şey bulmak için deliler gibi deneyler yapıyor, ama çok dehşetli engellerle karşılaşıyordu. Farklı türler için farklı bileşenlerden oluşan çözeltiler gerekiyordu - kobaylarda işe yarayan çözeltiler insanlarda iş görmüyordu ve farklı denekler çözeltinin bileşiminin epeyce değiştirilmesini gerektiriyordu.

Cesetlerin son derece taze olması gerekiyordu, aksi takdirde beyin hücrelerindeki en ufak bozunma kusursuz diriltmeyi olanaksız kılardı. Gerçekten de, en büyük sorun yeterince taze ceset bulabilmekti - West, üniversitedeyken tazeliği su götürür cesetler üzerinde yaptığı gizli araştırmalar sırasında çok berbat deneyler yaşamıştı. Kısmi ya da kusurlu diriltme, tam başarısızlıktan daha fena sonuçlar veriyordu ve ikimizin de böyle si korku dolu anıları vardı. Arkham'da, Meadow Hill'in ötesindeki terk edilmiş çiftlik evinde yaptığımız o ilk korkunç deneyden bu yana, pusuya yatmış bir tehditin varlığını hissediyorduk; birçok bakımdan soğukkanlı, sarışın, mavi gözlü bir bilimsel makine olarak nitelelenebilecek

West, sık sık içini ürperten bir gizlice izlenme duygusuna kapıldığını itiraf etti. Takip edildiğini hissediyordu; sinirlerinin yıpranmış olmasından kaynaklanan ve diriltiğimiz deneklerden en az birinin -Sefton'daki duvarları özel olarak döşenmiş hücrede bulunan korkunç etoburun- hala yaşıyor olması gibi rahatsız edici ve inkar edilemez bir gerçeğin daha da güçlendirdiği psikolojik bir yanılsama. Sonra, bir de öteki vardı: Kendisine ne olduğunu hiçbir zaman öğrenemediğimiz ilk deneğimiz.

Bolton'da denekten yana şansımız, Arkham'dakinden yaver gitti. Yerleşmemizin üzerinden henüz bir hafta geçmiş geçmemişti ki, bir kazada ölen birinin cesedini daha gömüldüğü gece ele geçirdik; çözelti, etkisini yitirmeden önce, ölünün şaşırtıcı derecede ifade taşıyan bakışlarla bakmasını sağladı. Cesedin bir kolu yoktu - eksiksiz bir bedeni olsaydı, daha başarılı olabilirdik. O zamandan bir sonraki Ocak ayına kadar üç denek daha bulduk; biriyle yapılan deney tam bir başarısızlık oldu; birinde cesedin kaslarında belirgin bir hareket görüldü, birinde ise oldukça korkutucu bir sonuç verdi -ceset dikelip oturdu ve ağzından bir ses çıkardı. Sonra, şanssız bir dönem geldi; defin sayısı azaldı ve toprağa verilenler de ya çok hastalıklı ya da bizim işimize yaramayacak kadar sakatlanmışlardı. Sistemli bir şekilde bütün ölümlerin ve nedenlerinin izini sürdük.

Ama, bir mart gecesi, umulmadık bir şekilde, elimize yoksullar mezarlığı dışından bir ceset geçti. Bolton'a egemen olan püriten zihniyet boks sporunu yasaklamış, bu da, alışılagelen sonucu vermişti. Fabrika işçileri arasında, gizlice ve kötü şartlar altında yapılan boks karşılaşmaları yaygındı, bazen de profesyonelliği tartışmalı boksörler getirtiyorlardı. Kışın son günlerine gelen o gece de böyle bir karşılaşma yapılmıştı ve besbelli kötü sonuçlanmıştı; çünkü, iki ürkek Polonyalı kapımıza gelmiş, birbirini tutmayan fısıltılarla çok gizli ve vahim bir vakaya bakmamızı yalvararak istemişlerdi. Onları, terk edilmiş bir ambara kadar takip ettik; orada korku içindeki yabancılardan oluşan bir kalabalıktan geriye kalanlar, sessizce zeminde yatan siyah bir şekle bakıyorlardı.

Karşılaşma, Kid O'Brien -hiç de İrlandalı olmayan kanca burunlu, şu anda zelzeleye tutulmuş gibi titreyen iri kıyım bir genç- ile 'Harlem Dumanı' denilen Buck Robinson arasında yapılmıştı. Zenci nakavt olmuştu ve kısa bir muayene, onun hep böyle kalacağını bize gösterdi. Ön-ayak demekten kendimi alamadığım anormal uzun kolları, ürkütücü bir ay ışığında çalınan tam tamları ve ağza alınmaz Congo gizemlerini çağrıştıran

suratıyla iğrenç, goril gibi bir şeydi. Diriyken daha da korkunç görünüyor olmalıydı - ama dünyada daha ne çirkinlikler vardır. Olay örtbas edilmezse, yasaların kendilerini nasıl cazalandıracağını bilmediklerinden, acınası kalabalığı korku sarmıştı. Ben, elimde olmadan titrerken -çok iyi bildiğim bir maksatla-West bu şeyin sessizce çaresini bakmayı önerdiğinde, ona minnet duydular.

Karsız manzarayı parlak bir ay ışığı aydınlatıyordu; o şeyi giydirip aramıza aldık ve ıssız sokaklarla, çayırdan geçirerek, tıpkı Arkham'da dehşet verici bir gece benzer bir şeyi götürdüğümüz gibi, eve götürdük. Eve, arka tarafındaki tarladan gittik, deneğimizi arka kapıdan içeri aldık ve mahzenin merdivenlerinden indirip alışıldık deneylerimiz için hazırladık. Küçük gezintimizin zamanını kasabanın biricik devriyesine rastlamayacak şekilde ayarlamış olmamıza karşın, polise yakalanmaktan felaket korkuyorduk.

Sonuç, tam bir hayal kırıklığıydı. Simsiyah koluna enjekte ettiğimiz, sadece beyaz denekler üzerinde yaptığımız deneylerin sonuçlarına göre hazırlanmış çözeltilerin hiçbirine tepki vermeyen deneğimizin görünüşü tüyler ürperticiydi. Şafağın sökmesi artık an meselesi olduğundan, ona da daha öncekilere yaptığımız yaptık: O şeyi çayırdan sürükleyerek, yoksullar mezarlığı yakınındaki koruya götürdük ve donmuş toprakta elimizden geldiği kadar derin bir mezar kazarak gömdük. Mezar pek o kadar derin değildi, ama en azından, bir öncekinin -dikelip oturan ve çığlık atan deneğin- mezarı kadar iyiydi. Hırsız fenerlerinin ışığında mezarın üzerini yapraklarla ve kuru asma dallarıyla örttük; bu kadar loş ve sık bir koruda polisin onu asla bulamayacağından emindik.

Ertesi gün, polisten yana endişem giderek artmaya başladı; çünkü bir hastam, bir dövüş yapıldığından ve birinin öldüğünden kuşkulanıldığı yolunda etrafta dedikodular dolaştığından söz etti. West'i endişelendiren bir başka neden daha vardı; o öğleden sonra, çok tehdit edici bir şekilde sonuçlanan bir vakaya çağrılmıştı. Bir İtalyan kadın, sabahın erken saatlerine ortadan kaybolan ve akşam yemeğinde hâlâ dönmeyen beş yaşlarındaki oğlu için ortalığı birbirine katmış; her zaman zayıf olan kalbi tekleme işaretleri vermeye başlamıştı. Kadınınki çok budalaca bir isteriydi, çünkü, çocuk daha önce de defalarca kaçmıştı; ama İtalyan köylüler son derece batıl inançlıdırlar: Bu kadın da, gerçeklerden olduğu kadar içine doğan düşüncelerden de rahatsız oluyor gibiydi. Akşam yediye doğru kadın

ölmüş ve çılgına dönen kocası, hayatını kurtarmamakla suçladığı West'in üzerine yürüyerek öldürmeye kalkışmıştı. Adam bıçak çektiğinde, arkadaşları onu yakalamışlar ve West, onun insanlık dışı çığlıkları, küfürleri ve intikam yeminleri arasında oradan ayrılmıştı. Bu son felaket adamcağıza, gecenin bu ileri saatlerinde hâlâ ortaya çıkmamış olan çocuğunu unutturmuştu. Koruyu araştırmaktan söz edenler vardı, ama aile dostlarının çoğu ölen kadın ve çığlıklar atan adamla uğraşıyordu. Bütün bunlar West'in sinirlerini harap etmiş olmalıydı. Polisle ve deliye dönmüş İtalyan'la ilgili düşünceler omuzlarını çökertmişti.

Saat on bir civarında odalarımıza çekildik, ama doğru dürüst uyuyamadım. Bolton, bu kadar küçük bir kasabaya göre, oldukça güçlü bir polis örgütüne sahipti; önceki gece yaptığımız işin izini bulacak olurlarsa kopacak gürültüden korkmaktan kendimi alamıyordum. Bu, o civardaki işimizin bitmesi - ve muhtemelen ikimizin de kodesi boylaması- anlamına gelirdi. Etrafta dolaşan dövüş söylentileri de hiç hoşuma gitmemişti. Saat üçü vurduktan sonra ay ışığı gözlerime doldu, ama ben kalkıp perdeyi çekmek yerine öte yanıma döndüm. O sırada, arka kapıdan gelen düzenli takırtılar duyuldu.

Şaşırmış bir vaziyette kıpırdamadan yatmaya devam ettim, ama çok geçmeden West'in kapıma vurduğunu duydum. Sabahlığını ve terliklerini giyinmişti elinde bir altıpatlarla bir elektrik feneri vardı. Elindeki tabancayı görünce polisten çok, çılgına dönmüş İtalyan'ı düşündüğünü anladım.

"İyisi mi, beraber gidelim," diye fısıldadı, "Açmazsak olmaz, hem belki de, gelen bir hastadır - şu arka kapıdan gelmeye çalışan aptallardan biri olabilir."

Böylece, kısmen somut nedenlere dayanan, kısmen de gecenin ilk saatlerinin tuhaf atmosferinden kaynaklanan korkular içinde parmak uçlarımıza basarak merdivenlerden indik. Takırtı artarak devam ediyordu. Kapıya vardığımızda, ihtiyatla sürgüsünü çekerek kapıyı açtım; ay ışığı kapıyı tırmalayan silueti aydınlatırken, West çok tuhaf bir şey yaptı. Polisin dikkatini çekme ve bunun sonucu olarak da o çok korktuğumuz - kulübemizin nispeten uzak olması sayesinde kurtulduğumuz- soruşturma tehlikesini umursamadan, heyecan içerisinde ve gereksiz yere, tabancasındaki kurşunların altısını da gece ziyaretçimizin üzerine boşalttı.

Çünkü, gelen ne İtalyan'dı ne de polis. Üzerine toz toprak, yaprak, asma dalı yapışmış, kurumuş kan lekeleriyle kaplı, parıl parıl parlayan kar beyazı

dişlerinin arasında tombul küçük bir el bulunan, -ancak karabasanlarda görülebilecek türden- neredeyse dört ayak üzerinde duran, cam gözlü, kömür gibi kapkara, şekilsiz devasa bir şey, tekinsiz ay ışığında olduğundan daha iğrenç ve kocaman görünüyordu.

IV. Ölünün Çığlığı

Bir ölünün çığlığı, Dr. Herbert West'ten duyduğum ve arkadaşlığımızın sonraki yıllarında da sık sık yakama tebelleş olacak olan şiddetli korkunun tohumlarını ekti içime. Ölü birinin attığı çığlığın insanı dehşete salması çok doğal, çünkü, bunun hoş bir şey olmadığı da, sıradan bir olay olmadığı da açık; ama ben böylesi deneylere alışkındım; bu kez çok özel bir durum yüzünden böylesine korktum. Dediğim gibi, korktuğum bizzat ölünün kendisi değildi.

Arkadaşı ve yardımcısı olduğum Herbert West, sıradan bir taşra doktorunun ilgi alanlarının çok dışında alanlarda bilimsel bilgilere sahipti. Bolton'da hekimliğe başladığında, yoksullar mezarlığı yakınında, tüm evlerden uzak bir ev seçmesinin nedeni de buydu. Kısaca ve ana hatlarıyla ifade edilecek olursa, onun en çok ilgisini çeken şey, uyarıcı sıvılar enjekte ederek ölüleri diriltmek amacıyla gizlice hayatı ve hayatın sona eriş olgusunu incelemekti. Bu korkunç deneyler için, sürekli, taze insan cesetleri bulmak gerekiyordu. Cesetler çok taze olmalıydı, çünkü, en ufak bozunma, beyni onulmaz şekilde tahrip ediyordu. İnsan cesedi gerekiyordu, çünkü, farklı türlerdeki organizmalar için çözeltilerin farklı şekillerde hazırlanması gerektiğini öğrenmiştik. Düzinelerce tavşan ve kobay öldürüp damarlarına çözelti enjekte edildi, ama bu çıkar bir yol değildi. West, hiçbir zaman tam başarıya ulaşamadı, çünkü, hiçbir zaman yeterince taze bir ceset ele geçirememişti. Onun istediği, hayati işlevleri henüz durmuş cesetlerdi; hiçbir hücresi bozunmamış ve hayat denilen hareket biçimine dönmeye hazır cesetler. Bu ikinci ve yapay hayatın, tekrar tekrar yapılan enjeksiyonlarla sürekli kılınabileceğini umuyorduk, ama normal hayatını sürdüren bir bedenin bu çözeltilere yanıt vermediğini öğrenmiştik. Yapay hareketi başlatabilmek için normal hayatın sona ermiş olması gerekiyordu -denek çok taze, ama tam anlamıyla ölü olmalıydı.

Korkunç araştırma, West'le ben Arkham'da, Miskatonic Üniversitesi tıp fakültesinde öğrenciyken, hayatın tamamen mekanik nitelikte olduğunun

bilincine vardığımızda başlamıştı. Bu, tastamam yedi yıl önceydi; ama ufak tefek, sarışın, sinekkaydı tıraşlı, gözlüklü, tatlı sesli, korkunç araştırmalarının etkisiyle sertleşen ve daha da bağnazlaşan karakterini açığa vuran bir ışık zaman zaman soğuk mavi gözlerinde yanıp sönen West bugün, o zamana göre bir gün bile yaşlanmış görünmemektedir. Deneylerimiz sık sık son derece iğrenç sonuçlar veriyor; cesetler kusurlu bir şekilde diriltildiğinde, mezarlık, değişik bileşimli hayat çözeltilerinin harekete geçirdiği marazi, anormal ve beyinsiz hareketlerle kaynıyordu.

Deneklerden birisi sinir bozucu bir çığlık atmış, bir başkası şiddetle yerinden doğrulmuş ve akıl hastanesinde bir hücreye kapatılmadan önce ikimizi de bayıltana kadar dövmüş, cinnet geçirerek sağa sola saldırmıştı; yine, bir başkası -Afrikalı iğrenç bir canavar- pek derin olmayan mezarını tırnaklarıyla kazarak çıkıp, bir iş becermişti - West, bu şeyi vurmak zorunda kalmıştı. Dirildiğinde akıllı davranışlar sergileyecek kadar taze cesetler bulamıyor, bu yüzden çarnaçar dehşetler yaratıyorduk. Yarattığımız canavarlardan birinin, hatta belki de ikisinin, hâlâ yaşadığını düşünmek çok rahatsız edici bir şeydi - bu düşünce, en sonunda West korkunç şartlar altında ortadan kayboluncaya kadar bir gölge gibi peşimizi bırakmadı. Ama, Bolton’da, gözlerden ırak evin mahzenindeki laboratuvarda deneklerimizden biri çığlık attığında, son derece taze denekler bulma arzumuz, korkularımıza baskındı. West benden daha he vesliydi; bu yüzden, bana öyle geliyordu ki, West gördüğü her sağlıklı insana neredeyse açgözlülükle bakıyordu.

1910 temmuzunda, deneklerden yana kötü şansımız dönmeye başladı. Illinois’deki ailemi görmek için uzun bir yolculuğa çıkmıştım, geri döndüğümde West’i hiç görmediğim kadar neşeli buldum. Bana heyecanla anlattığına göre, tazelik sorununu, tamamen yeni bir açıdan -yapay koruma yoluyla-yaklaşarak, muhtemelen çözmüştü. Yeni ve son derece alışılmadık bir tahnit çözeltisi üzerinde çalıştığını biliyordum, başarı kazanmış olmasına şaşırmadım, ancak ayrıntılarını açıkladığında, böyle bir bileşiğin bizim ne işimize yarayacağını doğrusu merak ettim; çünkü, numunelerin istenmeyen bayatlığı esas olarak ölüm olayı ile ölüyü ele geçirmemiz arasında geçen süreden kaynaklanıyordu. Şimdi anlıyorum ki, West bunun pekala farkındaydı; bu bileşiği, kaderin karşımıza tıpkı yıllar önce Bolton’da paralı bir dövüşte öldürülen zenci gibi çok taze ve gömülmemiş bir ceset çıkaracağına gü venerek hemen o an için değil gelecekte kullanmak üzere hazırlamıştı. En sonunda kader yüzümüze güldü; şimdi,

gizli mahzen laboratuvarımızda çürümesi olanağı bulunmayan bir ceset yatıyordu. West cesedi dirilttiğimizde ne olacağını, cesedin zihinsel yeteneklerini yeniden kazanması konusunda umut beslemenin yerinde olup olmadığını tahmine kalkışmadı. Bu deney, çalışmalarımız için bir dönüm noktası olacaktı; bu yüzden, olacakları birlikte görelim diye, dönüşüme kadar yeni cesedi muhafaza etmişti.

West, cesedi nasıl elde ettiğini anlattı. Yabancı, trenden yeni inmiş, Bolton Yünlü Kumaş Fabrikası’nda bir iş görüşmesi yapmak üzere fabrikaya gitmekte olan, iyi giyimli, güçlü kuv vetli bir adammış. Kasabanın içinde epeyce yürüdükten sonra, fabrika yolunu sormak üzere bizim kulübemize uğradığında kalbi teklemeye başlamış. Uyarıcı bir ilaç içmeyi reddetmiş, sonra da, pattadak düşüp ölmüş. Ceset, West’e, tahmin edileceği gibi, göklerden gelen bir armağan gibi görünmüştü. West’in yabancıyla yaptığı kısa konuşma, Bolton’da onu tanıyan kimsenin olmadığını ortaya çıkarmış; daha sonra ceplerini karıştırdığında, ortadan kayboluşunu soruşturacak bir ailesi olmayan St Louis’li Robert Leawit adında bir olduğunu görmüştü. Bu adam hayata döndülemezse, hiç kimsenin bu deneyimizden haberi olmazdı. Malzemelerimizi, evimizle yoksullar mezarlığı arasındaki sık ağaçlıklı yere gömerdik. Bir de, hayata geri döndürülebilirse, parlak ve kalıcı bir ün kazanırdık. Bu yüzden West hiç zaman yitirmeden, benim dönüşüme kadar onu bozunmadan koruyacak olan bileşiği cesedin bileğine enjekte etmişti. Bence deneyin başarısını tehlikeye atabilecek kalbin zayıflığı meselesi, West’i pek rahatsız etmişe benzemiyordu. Daha önce hiç başaramadığı bir şeyi bu defa başaracağını umuyordu: Yeniden harekete geçen bir akıl ve belki de normal bir canlı varlık.

Böylece, 18 Temmuz 1910 gecesi, West’le ben mahzendeki laboratuvarda, durup, ark lambasının göz kamaştırıcı ışığı altındaki apak, sessiz şekle baktık. Tahnit çözeltisi esrarengiz bir şekilde iş görmüştü; iki haftadan bu yana katılaşmadan orada yatan cesede hayretle bakarken, bu şeyin gerçekten ölü olup olmadığını West’e sormak gereğini duydum. West, denek canlıysa çözeltilerin hiçbir işe yaramadığını, bu yüzden, yaşamın tümden sona erip ermediğine ilişkin dikkatli deneyler yapılmadan diriltme çözeltilerinin asla kullanılmadığını anımsatarak, bu deneğin kesinlikle ölü olduğunu belirtti. West, hazırlık çalışmalarını yürütürken, bu yeni deneyin karmaşıklığından büyük ölçüde etkilendim; bu işlemler o kadar karmaşıktı ki, bunları kesinlikle, kendininkinden daha az hassas ellere emanet

edemezdi. Benim cesede dokunmamı yasaklayarak, cesedin bileğine tahnit bileşiğini şıranga ederken iğnenin bıraktığı izin hemen yanından bir ilaç şırınga etti. Söylediğine göre bu ilaç tahnit bileşiğini nötralize ederek, sistemi normal bozulma sürecine sokacak; böylece, şırınga edildiğinde diriltme çözeltisi serbestçe iş görecekti. İlaç verilir verilmez. ölünün kol ve bacaklarında bir hareket, hafif bir titreme başladı, o zaman West, yastığa benzer bir şeyle cesedin seğiren yüzüne şiddetle bastırdı ve tümden hareketsiz kalana, diriltme çalışmalarımıza hazır hale gelinceye kadar da çekmedi. Solgun benizli, coşkun tabiatlı bilim adamı yaşamın kesinlikle sona ermiş olması bakımından yapılması gerekli son formalite deneyleri de yaptıktan sonra hoşnutlukla geri çekildi ve bu işte yeni olduğumuz, araştırmalarımızı el yordamıyla yürüttüğümüz üniversite yıllarında olduğundan çok daha büyük bir özenle bu öğleden sonra hazırladığımız yaşam iksirinden hassas bir şekilde tartılmış bir miktarı cesedin sol koluna şırınga etti. Ağzını açıp makul bir şekilde konuşacağını ve belki de, uçsuz bucaksız uçurumların ötesinde gördüğü şeyleri anlatacağını umduğumuz bu gerçekten taze ilk numuneden elde edeceğimiz sonuçları nasıl soluğumuz kesilerek, deliler gibi beklediğimizi anlatamam.

West, ruha inanmayan ve bilinci bedenin normal bir işlevi olarak gören bir maddeciydi; bu yüzden, ölümün öte tarafındaki uçurumlardan ve mağaralardan gelecek korkunç ifşaatların peşinde değildi. Kuramsal olarak ondan çok farklı düşünmüyordum, ama atalarımın ilkel inançlarının içgüdüsel kalıntıları bende yaşıyordu; bu yüzden cesedi bir miktar endişe ve korkunç beklentilerle gözetlemekten kendimi alamıyordum. Ayrıca, Arkham’da, terkedilmiş çiftlik evinde yaptığımız ilk deney sırasında duyduğumuz o korkunç, insanlık dışı çığlık bir türlü aklımdan çıkmıyordu.

Girişimimizin tam bir başarısızlık olmadığını görmek için çok fazla beklemem gerekmedi. O zamana kadar kireç gibi bembeyaz olan çehresine renk geldi ve şaşılacak kadar sık, sert, kırçıl sakallarının altına doğru genişledi. Cesedin sol bileğini elinde tutarak nabzına bakan West, ansızın anlamlı bir şekilde başını salladı ve hemen hemen aynı anda da, cesedin ağzına tutulan ayna buğulandı. Bunu, kasların kasılması izledi, sonra denek duyulur bir şekilde soluk almaya, görülür bir şekilde göğsü inip kalkmaya başladı. Kapalı göz kapaklarına baktım; bana titreşiyorlar gibi geldi. Sonra, göz kapakları açılarak, gri, canlı, sakin ama zekadan ve hatta meraktan yoksun gözleri ortaya çıkardı.

Bir an için fantastik bir kaprise kapılarak, pembeleşen kulaklarına fısıltıyla, öte dünya konusunda, henüz belleğinden çıkmamış olabilecek anılarla ilgili sorular sordum. Daha sonra, kapıldığım dehşetle bu soruların hepsi aklımdan silindi, ama sanırım son sorum “Nereye gitmiştin?” idi. Beni yanıtlayıp yanıtlamadığını hâlâ bilmiyorum; çünkü, çünkü biçimli ağzından hiçbir ses çıkmadı, ama o anda ince dudaklarının sessizce hareket ederek, anlamından ya da konuyla bağıntısından emin olmadığım ve “sadece şimdi” diye seslendirebildiğim heceleri oluşturduğunu çok iyi biliyorum. O anda, dediğim gibi, nihayet hedefimize ulaştığımız ve dirilen bir cesedin ilk defa mantık ürünü sözler söylediği inancıyla mutluluktan uçuyordum. Bir an sonra, başarıya ulaşmış olduğumuzdan, çözeltinin ölüleri, geçici bir süre için de olsa, diriltme görevini yerini getirdiğinden hiç kuşkumuz kalmadı. Ama bu zafer anında dehşetlerin en büyüğünü yaşadım - bu dehşet, konuşan şeyden değil tanık olduğum olaydan ve meslek hayatımı kendisine bağladığım adamdan kaynaklanıyordu.

Çünkü, bu dünyada gördüğü en son sahnenin anısıyla gözleri faltaşı gibi açılmış taze ceset, kıvranarak, dehşet içinde bilincine kavuştu ve bir ölüm kalım mücadelesi veriyormuşçasına kollarını havaya uzattı; sonra, ansızın bir daha hiç uyanmayacağı ölümün kollarına ikinci ve son kez düşerken, zonklayan beynimde ebediyen çınlayacak olan şu sözleri haykırdı:

“İmdat! Uzak dur, seni kahrolası sarı kafalı şeytan - O allahın belası iğneyi uzak tut benden!”

V. Gölgelerden Gelen Dehşet

Yığınla insan tarafından, 1. Dünya Savaşı sırasında savaş alanlarında cereyan eden, ancak kitap ve gazetelerde yer almayan çok feci şeyler anlatılmıştır. Bu anlatılanların bazıları benzimin sararmasına, bazıları içimin kalkmasına ve mideme kramplar girmesine, bazıları da korkuyla titrememe ve karanlık yerlerde arkama bakmama yol açmıştır; yine de iğrençlikte bunların hepsini geride bırakacak şeyleri -gölgelerden gelen sarsıcı, doğaüstü ve inanılmaz dehşeti- benim anlatacağıma inanıyorum.

1915’te, hükümetten önce davranarak büyük mücadeleye katılan birçok Amerikalıdan biri olarak, hekim üst teğmen rütbesiyle Flandre’da Kanada alayındaydım. Orduya kendi inisiyatifimle değil, zorunlu olarak yardımcısı olduğum kişinin -Boston’lu ünlü cerrah Dr. Herbert West’in- orduya

yazılmasının doğal bir sonucu olarak katılmıştım. Dr. West, savaşta cerrah olarak hizmet etmek fırsatını yakalamaya can atıyordu; fırsat çıkınca da, tüm gönülsüzlüğüme karşın beni de sürükleyerek orduya katıldı. Hekimlik mesleğini icra etmeyi ve West'le arkadaşlığı sürdürmeyi giderek sinir bozucu bulmama yol açan nedenler yüzünden savaşın bizi birbirimizden ayırmasına sevinmeliydim; ancak, West, Ottawa'ya gidip de bir meslektaşının aracılığıyla bir tıp heyetinde binbaşı rütbesini elde ettiğinde, her zamanki yeteneğimle ona eşlik etmem gerektiğine karar vermiş birinin zorbaca ısrarlarına daha fazla dayanamadım.

Dr. West'in orduda hizmet etmeye can attığını söylediğimde, onun savaşkan ya da uygarlığın geleceği konusunda endişe duyan biri olduğunu söylemek istemiyorum. O her zaman zayıf, sarışın, mavi gözlü, gözlüklü, buz gibi soğuk entelektüel. bir makineydi ve sanırım, benim zartan zaman kapıldığım savaşla ilgili heyecanları ve miskince tarafsızlığa yönelttiğim eleştirileri içten içe hor görüyordu. Bununla birlikte, savaşın ortasındaki Flandre'da istediği bir şey vardı ve onu elde etmek için asker kimliğine bürünmesi gerekiyordu. Onun istediği şey çoğu kimsenin istediği bir şey olmayıp, üzerinde gizlice çalışmayı seçtiği ve şaşırtıcı, zaman zaman da iğrenç sonuçlar elde ettiği tıbbın bir dalıyla bağlantılı bir şeydi. Aslında bütün isteği, çeşitli organlarını yitirmiş taze cesetlerden bol miktarda elde etmekti.

Herbert West'in taze cesetlere gereksinimi vardı; çünkü, hayatını adadığı uğraş, ölülerin diriltilmesiydi. Bu uğraş, Boston'a varışından sonra onu çabucak üne kavuşturan şık müşterilerince bilinmiyordu; bunu sadece, Arkham'da Miskatonic Üniversitesi tıp fakültesindeki günlerden beri onun en yakın arkadaşı ve biricik yardımcısı olan ben biliyordum. Korkunç deneylerine üniversite günlerinde, önce küçük hayvanlar üzerinde, sonra şaşırtıcı yollardan elde edilen insan cesetleri üzerinde başlamıştı. Ölü şeylerin damarlarına enjekte ettiği bir çözelti vardı; cesetler yeterince tazeyse bu çözeltiye tuhaf şekillerde cevap veriyordu. Uygun formülü bulmakta çok zorlanmıştı, çünkü her organizma tipinin sadece kendisine uygun bir uyarıcıya ihtiyaç gösterdiği belli olmuştu. Kusurlu çözeltilerden ya da yeterince taze olmayan cesetlerden kaynaklanan başarısızlıklar sonucunda yarattığı ucubeleri düşündüğünde dehşetin pençesinde kıvranıyordu. Bu ucubelerden epeycesi hayatta kalmıştı -birisi bir akıl hastanesine kapatılırken, diğerleri sırra kadem basmışlardı- ve tasarlanabilir

olmakla birlikte gerçekleşmesi olanaksız olasılıkları düşündükçe, West'i o her zamanki kayıtsızlığının altında sık sık hafakanlar basıyordu.

West, iyi bir numunenin birinci şartının mutlak tazelik olduğunu kısa sürede öğrenerek ceset elde etmek için korkunç ve anormal yollara başvurmuştu. Üniversitede ve bir sanayi kasabası olan Bolton'da birlikte hekimlik yaptığımız sırada ona karşı büyük bir hayranlık duyuyordum, ancak, başvurduğu yöntemlerdeki cüret arttıkça yüreğimi bir korku kemirmeye başladı. Yaşayan, sağlıklı bedenlere bakış tarzından hoşlanmıyordum; sonra mahzendeki o karabasanı andıran deneyi yaptık, o zaman, deneğin, West'in eline düştüğünde henüz canlı olduğunu öğrendim. Bir cesette bilinci canlandırmayı ilk defa başarıyordu; bu kadar korkunç bir bedel karşılığında elde edilen bu başarı onu tamamen katılaştırmıştı.

Aradan geçen beş yılda başvurduğu yöntemlerden söz etmeye cesaretim yok. Yanında sırf korkudan kalıyordum ve hiçbir insan dilinin dönmeyeceği görüntülere tanık oldum. Giderek Herbert West'i yaptığı her şeyden daha korkunç bulmaya başladım - o zaman, hayatı uzatma konusunda duyduğu normal bilimsel şevkin yerini cadılara has, hastalıklı bir meraka ve mezarlıklardan hoşlanma eğilimine bıraktığı kafama dank etti. İnsanın içini tiksinti ve nefretle dolduran anormalliklere olan ilgisi korkunç ve sapkın bir bağımlılığa dönüştü; çoğu sağlıklı insanı tiksindirecek, korkudan düşüp ölmesine sebep olacak ucubeleri zevk alarak, sakin bir tavırla seyrediyordu; silik entelektüelizminin gerisinde fiziksel deneylerin güç beğenir Baudelaire'i -mezarların bezgin Heliogabalos'u- gizlenmişti.

Gözünü kırpmadan tehlikelere atlıyor, kılı kıpırdamadan suç işliyordu. Sanırım, bir cesedin bilincine kavuşturularak diriltilebileceği yolundaki görüşlerini kanıtladıktan sonra, ceset parçalarını diriltme çalışmalarına girişerek yeni zaferler peşine düştüğünde doruğa ulaşılmış oldu. Doğal fizyolojik sistemden kopmuş organik hücrelerin ve sinir dokularının bağımsız yaşam işlevlerine sahip olduğu yolunda çılgınca ve orijinal fikirleri vardı ve hatta çirkin bir tropikal sürüngenin çatlamak üzere olan yumurtalarından, yapay olarak beslenen hiç ölmeyen bir doku şeklinde bazı iğrenç ön sonuçlar elde etmişti. İki biyolojik hususu açıklığa kavuşturmaya can atıyordu: Birinci olarak, beyin olmaksızın, omurilikten ve çeşitli sinir merkezlerinden üreyen bilinçliliğin ve mantıklı davranışın mümkün olup olmadığını; ikinci olarak da, canlı bir organizmadan cerrahi yolla ayrılmış parçalar arasında ruhsal, soyut bir bağlantı olup olmadığını. Bütün bu

araştırmalar taze kesilip biçilmiş bol miktarda insan etini gerektiriyordu; işte bu yüzden Herbert West savaşa katılmıştı.

Hayal ürünü diye nitelenebilecek, dile getirilmesi olanaksız o şey, 1915 martının sonlarına doğru bir gece yarısı, St. Eloi hattının gerisindeki bir sahra hastanesinde meydana geldi. Bugün bile, onun, hezeyan geçirirken gördüğüm delice bir karabasan olup olmadığını merak ediyorum. Bir çiftlik ambarını andıran bu geçici binanın doğusundaki bir odada West'in özel bir laboratuvarı vardı; umutsuz kabul edilen yaralanmalarda yeni ve radikal yöntemler geliştirmekte olduğu savı üzerine burası ona tahsisi edilmişti. West burada, kanlı malzemeler arasında bir kasap gibi çalıştı. Bazı şeyleri elden geçirme ve sınıflandırmasındaki ciddiyetsizliğe hiçbir zaman alışamadım. Zaman zaman asker ameliyatlarında gerçekten harikalar yaratıyordu; ama en büyük zevki, bu cehennemi kargaşada bile tuhaf gözüken bazı seslerin açıklanmasını gerektiren, gizlice sürdürdüğü, insanların pek hayrına olmayan çalışmalardı. Bu seslerin arasına sık sık tabanca sesleri de karışıyordu -savaş alanlarında tabanca sesi yadırganan bir şey olmasa da, bir hastane için acayip olduğu,su götürmezdi. Dr. West, deneklerini uzun i süre hayatta kalmaları için, ya da onlarla uzun görüşmeler yapmak amacıyla diriltmiyordu. West, insan dokularının yanı sıra, kendi yetiştirdiği, böylesine acayip sonuçlar veren sürüngen embriyo dokusunu da bol miktarda kullanıyordu. Bu dokular, artık arkadaşımın temel uğraşı haline gelmiş olan organsız hayatı sürdürme açısından insan malzemesinden daha iyiydi. Laboratuvarın karanlık bir köşesinde, tuhaf bir kuluçka makinesinin üstünde, iğrenç bir şekilde kabararak çoğalan bu sürüngen hücreleriyle dolu, ağzı kapalı kocaman bir fıçı bulunduruyordu.

Sözünü ettiğim gece, elimize muhteşem bir numune geçti: Bir zamanlar gücü kuv veti yerinde ve duyarlı bir sinir sistemine sahip olduğu kesin, son derece akıllı bir adam. Bu adamın, West'in bu işe atanmasına yardım eden ve şimdi de iş arkadaşımız olmak üzere olan bir subay olması kaderin garip bir cil vesi olsa gerekti. Dahası, bu adam geçmişte West'in gözetiminde, diriltim kuramı üzerinde gizli çalışmalar yapmıştı. Üstün hizmet madalyalı Binbaşı Eric Moreland Clapham-Lee, tümenimizdeki en iyi cerrahtı ve St. Eloi mıntıkasında ağır çarpışmalar olduğu haberleri karargâha ulaşınca alelacele buraya atanmıştı. Gözünü daldan budaktan esirgemeyen Teğmen Ronald Hill'in kullandığı bir uçakla gelmişti, ancak uçak tam inişe geçeceği sırada düşürülmüştü. Uçağın düşüşü görülmeye değer korkunç bir

manzaraydı. Hill'in bedeni tanınmaz hale gelirken, büyük cerrah enkazdan başı neredeyse kopmuş, ama gövdesi sapasağlam çıkarıldı. West, bir zamanlar arkadaşı ve meslektaşı olan cansız nesneyi hırsla kaptı ve başını tamamen kopararak, ileride yapacağı deneylerde kullanmak üzere o vıcık vıcık sürüngen dokusuyla dolu iğrenç fıçının içine attıktan sonra, başsız gövdeyi ameliyat masasına yatırdığında tüylerim diken diken oldu. West gövdeye yeni kan enjekte etti, bazı damarları, atardamarları ve sinirleri bağladı ve iğrenç deliği subay üniformalı, kim olduğu bilinmeyen bir numuneden soyduğu deriyle yamadı. West'in neyin peşinde olduğunu biliyordum: Oldukça gelişmiş bu başsız bedenin, seçkin Sir Eric Moreland Clapham-Lee'nin bilincine sahip olup olmadığını görmek istiyordu. Bir zamanlar diriltme deneylerinde çalışan bu dilsiz gövde, şimdi tüyler ürpertici bir şekilde o deneylerin numunesi olmuştu.

Tekinsiz elektrik ışığında, başsız gövdenin koluna diriltme çözeltisini şırınga eden Herbert West hâlâ gözlerimin önüne geliyor. Bu sahneyi anlatamam - anlatmaya kalkışırsam düşüp bayılabilirim, çünkü, sınıf sınıf ayrılarak dizilmiş ceset parçalarıyla dolu, kaygan zemini, kanla ve ufak insan organlarıyla ayak bileğinece kaplı, koyu gölgeli uzak bir köşesinde, mavi-yeşil titreşen kısık bir alev üzerinde iğrenç sürüngen dokularının çoğaldığı, fokur fokur kaynadığı, piştiği bu odada delilik kol geziyordu.

West'in tekrar tekrar belirttiği gibi, numunenin mükemmel bir sinir sistemi vardı. West ondan çok şey bekliyordu; cesette kasılmalar başladığında, yüzünde beliren heyecan dolu ilgiyi görebiliyordum. Bilincin, aklın ve kişiliğin beyinden bağımsız olarak varolabileceği -insanın merkezî bir ruha sahip olmadığı, sadece her bölümü kendi içinde az çok bütünlüğe sahip sinirsel bir makine olduğu- yolundaki giderek güçlenen kanısının kanıtlandığını görmeye, sanırım, hazırdı. West hayatın esrarını, başarılı bir gösteriyle, efsane sınıfına havale edecekti. Gövde şimdi, daha şiddetle kasılıyordu; arzulu bakışlarımız altında göğsü korkunç bir şekilde şişmeye başladı. Kolları huzursuzca kıpırdadı, bacaklarını karnina doğru çekti ve çeşitli kasları iğrenç bir şekilde kıvranarak kasıldı. Sonra, başsız şey, hiç kuşku yok ki umutsuzluk ifade eden bir hareketle kollarını ileri doğru uzattı - Herbert West'in bütün kuramın kanıtlamaya yetecek bilinçli bir hareketti bu. Belli ki, sinirleri adamın hayattayken yaptığı son hareketi, düşen uçaktan kurtulmak için çabalamasını anımsıyordu.

Bundan sonra neler olduğunu hiçbir zaman tam olarak bilemeyeceğim. Her şey, Almanların açtığı ateşle binanın yerle bir olmasının yarattığı şokla gördüğümüz bir sanrı olabilirdi - West'le benden başka sağ kalan olmadığına göre, kim bunu yadsıyabilir ki? West bu yakınlarda ortadan kaybolmadan önce bunun bir sanrı olduğunu düşünmekten hoşlanırdı, ama tersini düşündüğü zamanlar da olurdu; çünkü, ne de olsa, ikimizin aynı sanrıyı görmüş olması garipti. Bu iğrenç olay aslında çok basitti, ama ifade ettiği '1nlam çok önemliydi.

Masanın üzerindeki gövde, körlemesine, el yordamıyla ayağa kalkmış ve bir ses duymuştuk. Bu sese insan sesi denilemezdi, çok korkunç bir şeydi. Ama en korkunç yanı ne' sesin tonuydu, ne de ne dediği -sadece, “Atla Ronald, allah aşkına atla!” diye haykırmıştı. Korkunç olan şey, sesin kaynağıydı.

Çünkü, ses, karanlık gölgelerin oynaştığı o korkunç köşedeki ağzı kapalı büyük fıçıdan gelmişti.

VI. *Mezarlık Ordusu*

Dr. Herbert West bir yıl önce ortadan kaybolduğunda, Boston polisi beni sıkı sıkıya sorguya çekti. Bir şeyler sakladığımı düşünüyorlar, belki de, daha ciddi şeylerden kuşkulanıyorlardı, ancak onlara hakikati anlatamazdım, çünkü bana inanmazlardı. Aslında, West'in, sıradan insanların inanamayacakları faaliyetlerle bağlantıları olduğunu biliyorlardı; çünkü, çok uzun zaman önce cesetleri diriltme konusunda yaptığı iğrenç deneyler, bir sır olamayacak kadar çok kişi tarafından biliniyordu; ama insanın ruhsal dengesini bozan bu son felakette, gördüklerimin gerçekliğinden kuşkulanmama yol açan inanılmaz, şeytansı bir yan vardı.

West'in en yakın arkadaşı ve sırlarını açtığı tek yardımcısıydım. Onunla yıllar önce, daha üniversitedeyken tanışmış, en başından beri onun korkunç deneylerine katılmıştım. Yeni ölmüş kişilerin damarlarına zerk edilerek onları hayata döndürecek bir çözelti geliştirmeye çalışıyordu; bu iş bol miktarda taze cesedi, dolayısıyla da garip faaliyetlere girmeyi gerektiriyordu. Ama daha korkuncuysa, bazı deneylerin sonuçlarıydı: Bir zamanlar ölü olup, West'in kör, bilinçsiz ve mide bulandırıcı bir hayat verdiği tüyler ürpertici et yığınları. Bunlar normal sonuçlardı, çünkü, zihni

uyandırabilmek için, hassas beyin hücreleri bozunmamış son derece taze cesetler gerekiyordu.

Çok taze cesetlere duyulan bu ihtiyaç, West'in ahlaken çökmesine sebep olmuştu. Taze ceset bulmak zordu; korkunç bir gün, numunesini canlı ve gücü kuvveti yerindeyken elde etmişti. Bir boğuşma, bir iğne ve güçlü bir alkoloit onu taze bir cesede dönüştürmüş ve deney, kısa ama unutulmaz bir an için başarılı olmuştu; ama West bu deneyden nasırlaşmış, hisleri körelmiş bir ruhla çıkmış ve duyarlı bir beyne sahip, güçlü kuvvetli kimseleri iğrenç, buz gibi ve hesaplı bakışlarla süzmeye başlamıştı. Sonunda West'ten fena halde korkar oldum, çünkü bana da öyle bakmaya başlamıştı. İnsanlar, onun bu bakışlarının farkında olmasalar da, benim korkumu fark ediyorlardı; West'in ortadan kaybolmasından sonra, benim bu korkum birtakım ipe sapa gelmez kuşkuların temel dayanağı oldu.

West, gerçekte, benden de çok korkuyordu; çünkü, iğrenç uğraşıları gizli bir hayat sürdürmesini ve gölgelerden bile korkmasını icap ettiriyordu. Korktuğu şeylerden biri polisti, ama bazen de daha derinlerde yatan, daha bulanık sebeplerle endişeleniyordu; enjeksiyonlarıyla marazi bir yaşam verdiği ve tekrar öldüklerini görmediği birtakım korkunç şeylerle ilgiliydi bu endişeler. Deneylerini genellikle bir altıpatlarla sona erdiriyordu, ama birkaç seferinde yeterince çabuk davranamamıştı. Açılmış mezarında, daha sonra pençe izlerine rastlanılan şu ilk numune vardı. Sonra, yakalanmadan önce yamyamlık yapmış olan ve kimliği teşhis edilemeden on altı yıl boyunca kapatıldığı Sefton akıl hastanesindeki hücresinin duvarlarını dövüp duran şu Arkham'lı profesör vardı. Deneylerin sonunda muhtemelen hayatta kalan daha başka şeylerin çoğu ise anlatılır gibi değildi - çünkü son yıllarda West'in bilim şevki yozlaşarak sağlıksız ve inanılmaz bir cinnete dönüşmüş ve tüm yeteneğini eksiksiz cesetleri canlandırmaya değil de, ceset parçalarını, hatta ceset parçalarıyla birleştirilmiş insani olmayan organik maddelerin canlandırılmasına adamıştı. Ortadan kaybolduğu sıralarda, deneyleri felaket tiksindirici bir hal almıştı; öyle ki, üstü kapalı olarak bile yazıya geçirilemezdi. Her ikimizin de cerrah olarak görev aldığımız Dünya Savaşı, West'in bu yanını kuvvetlendirmişti.

West'in numunelerinden duyduğu korkunun bulanık olduğunu söylerken daha çok bu korkunun karmaşık niteliğini anlatmak istiyordum. Bu korkunun bir kısmı, sadece böylesine adsız canavarların var olduğunu bilmekten kaynaklanırken, diğer kısmı, bu canavarların belirli koşullarda

kendisine fiziksel olarak zarar verebileceğini düşünerek kaygı duymasından kaynaklanıyordu. Onların ortadan kaybolmuş olmaları durumun vehametini artırıyordu - West, bunlardan sadece birinin, akıl hastanesindeki zavallının yerini biliyordu. Sonra, belli belirsiz bir korku daha baş gösterdi; bu daha çok, 1915'te Kanada ordusundayken yaptığımız ilginç bir deneyden kaynaklanan garip bir duyguydu. West, şiddetli bir muharebenin ortasında, deneyleri hakkında bilgisi olan ve o deneylerin aynısını yapabilecek meslektaşı, üstün hizmet madalyalı Binbaşı Sir Eric Moreland Clapham-Lee'yi diriltmişti. Gövdenin bilinç benzeri bir işle ve sahip olup olmadığını araştırabilmek amacıyla başı gövdesinden ayrılmıştı. Bir Alman güllesi binayı yerle bir etmeden hemen önce başarı kazanılmıştı. Gövde bilinçle hareket etmişti ve inanılacak gibi değil ama, her ikimiz de, laboratuvarın karanlık köşesinde yatmakta olan kesik baştan gelen anlaşılır sesler duyduğumuzdan son derece emindik. Mermi, bir bakıma bize merhametli davranmıştı - ama West sadece ikimizin sağ kalmış olduğundan bir türlü emin olamıyordu. Ölüleri diriltme gücüne sahip başsız bir hekimin neler yapabileceği konusunda tüyler ürpertici tahminlerde bulunuyordu boyuna.

West'in son meskeni Boston'daki mezarlıkların en eskisine bakan, huşu uyandırıcı çok zarif bir evdi. Burayı salt simgesel ve estetik nedenlerle seçmişti; çünkü, bu mezarlıkta yatanların büyük bir kısmı buraya ta koloni döneminde gömülmüşlerdi; bu yüzden de taze cesetler peşinde koşan bir bilim adamının pek işine yaramazlardı. Laboratuvar, mahzenin altına dışarıdan getirtilen işçilere gizlice inşa ettirilmiş ikinci bir mahzendeydi ve içinde, ev sahibinin hastalıklı deneylerinden ya da tekinsiz eğlencelerin ardında kalabilecek cesetleri, ceset parçalarını ve yapay ucubeleri sessizce yok etmek için yapılmış kocaman bir fırın vardı. Bu mahzenin kazılması sırasında işçiler, bilinen hiçbir mezara karşılık gelemeyecek kadar derinde olmakla birlikte eski mezarlıkla bağlantısından kuşku duyulamayacak çok eski bir taş duvara rastladılar. Birtakım hesaplamalardan sonra West, buranın, içine son definin 1768'de yapıldığı Averill'lerin mezarının altındaki gizli bir oda olması gerektiğine hükmetti. West, işçilerin kazma ve kürekleriyle ortaya çıkan güherçile kaplı, sular damlayan duvarları incelerken, ben de oradaydım ve mezarın yüzlerce yıllık esrarının aydınlatılmasına eşlik edecek korkunç heyecana hazırlıklıydım; ama ilk defa olarak, West'in yeni edindiği ürkekliği, merakına baskın çıktı ve duvarın olduğu gibi bırakılıp üzerinin sıvanmasını emrederek yozlaşmış karakterine ihanet etti. Böylece duvar, o son cehennem gecesine kadar gizli

laboratuvarın duvarlarından biri olarak kaldı. West'in bir çöküş içinde olduğundan söz ediyorum, ama bunun fiziksel olmaktan uzak tamamen zihinsel bir şey olduğunu da ila ve etmeliyim. Dış görünüşü, son ana kadar hep aynıydı -gözlüklü mavi gözleriyle, yılların ve korkuların değiştiremediği her zamanki genç görünüşüyle sakin, soğuk, zayıf ve sarı saçlı. Pençelerle açılmış mezarı düşünerek omuzunun üzerinden baktığı zamanlarda, hatta, Sefton'daki hücrenin parmaklıklarını kemiren, yumruklayan o etobur yaratığı düşündüğü zamanlarda bile sakindi.

Herbert West'in sonu, bir akşamüzeri ortak çalışma odamızda otururken, garip bakışlarla bir elindeki gazeteye bir bana baktığında başladı. Buruşmuş sayfadaki tuhaf bir haber başlığı onu yıldırım gibi çarpmıştı; on altı yıl öncesinden adsız, dev bir pençe ona doğru uzanmış gibiydi. Elli mil ötedeki Sefton Akıl Hastanesinde civarda yaşayanları serseme çeviren, polisi şaşırtan korkunç ve inanılmaz bir şey olmuştu. Sabahın erken saatlerinde bir grup sessiz adam hastane sahasına girmiş ve liderleri görevlileri uyandırmıştı. Bu adam, sesi bir vantrilok gibi sanki yanında taşıdığı kocaman bir kara kutudan gelen, tehditkar görünüşlü, asker kıyafetli biriydi. İfadesiz, güzel yüzü o kadar yakışıklıydı ki sanki ışık saçıyordu, ama koridorun ışığı üzerine düştüğünde görevli şaşkınlıktan donakalmıştı; çünkü bu yüz, boncuk gözleriyle balmumundan yapılmıştı. Başına bir kaza gelmiş olmalıydı. Mavimtrak yüzü bilinmeyen bir hastalık tarafından yenilip bitirilmiş, iğrenç görünüşlü iri yarı bir adam yönetiyordu adımlarını. Sözcü, on altı yıl önce Arkham'dan getirilen yamyâm canavarın kendilerine teslim edilmesini istemiş, isteğinin reddedilmesi üzerine, müthiş bir kargaşanın çıkmasına yol açan bir işaret vermiş. İblisler, kaçamayan tüm görevlileri ısırmış, pataklamış, ayaklar altına almış ve dördünü öldürdükten sonra, sonunda canavarı serbest bırakmışlar. Kurbanlardan, olayı isteri krizi geçirmeden anımsayabilenler, yaratıkların insandan çok, balmumu yüzlü liderleri tarafından yönetilen birer robot gibi davrandıklarına yemin ediyorlardı. Yardım çağrılıncaya kadar, adamlar da, kurtardıkları deli de sırra kadem basmışlardı.

Bu yazıyı okuyuşumuzdan gece yarısına kadar West neredeyse inme geçirmiş gibi oturdu. Gece yarısı, kapı zili West'i yerinden sıçratarak çalındı. Bütün hizmetçiler tavanarasında uyumakta olduğundan kapıyı ben açtım. Polise de anlattığım gibi, sokakta yük arabası yoktu, sadece kare biçimi, büyük bir sandık taşıyan garip görünüşlü bir grup adam vardı; içlerinden birinin doğallıktan uzak bir sesle "Ekspres - parası ödendi," diye

homurdanmasından sonra sandığı hole bıraktılar. Sarsak adımlarla tek sıra halinde yürüyüp gittiler; uzaklaşmalarını seyrederken, evin arka tarafına bitişik eski mezarlığa doğru döndükleri gibi tuhaf bir izlenime kapıldım. Arkalarından kapıyı çarparak kapattığımda, West aşağı inip sandığa baktı. Kutu yaklaşık olarak 60 cm'ye 60 cm boyutlarındaydı ve üzerinde West'in tam adıyla o andaki adresi yazılıydı. Üzerinde bir de, "Eric Moreland Clapham-Lee'den, St. Eloi, Flandre" yazısı vardı. Altı yıl önce Flandre'da bombalanan bir hastane, Dr. Clapham-Lee'nin diriltilen başsız gövdesinin ve -belki de- anlaşılır sesler çıkarmış olan kesik başının üzerine göçmüştü.

West, heyecanlanmamıştı bile. Çok perişan bir durumdaydı. Acele acele, "Her şey bitti, ama yine de şunu yakalım," dedi. Kulak kabartarak, o şeyi laboratuvara indirdik. Ayrıntıları pek fazla anımsamıyorum - ne halde olduğumu takdir edersiniz. Ama, Herbert West'i fırına attığım pis bir yalandan başka bir şey değil. Kutuyu açmadan, beraberce fırına soktuk ve kapağını kapatıp elektrik verdik. Kutudan hiçbir ses gelmedi.

Eski mezar duvarının üzerindeki sıvanın dökülmekte olduğunu ilk West fark etti. Kaçmaya davrandım, ama West beni durdurdu. Sonra, küçük, kara bir delik gördüm; insanın kanını donduran buz gibi esintiyi hissettim ve çürümüş toprağın derinliklerinden gelen ölüm kokusunu aldım. Hiç ses duyulmuyordu, tam o sırada elektrikler söndü ve yeraltı dünyasının soğuk ışıltısında, ancak çılgınlığın -ya da daha beterinin- yaratmış olabileceği ağır hareketlerle çalışıp çabalayan dilsiz bir yaratıklar ordusunun siluetini gördüm. Bu siluetler insan, yarı insan, kısmen insan ya da insanlıkla hiç ilgisi olmayan şekillerdeydi - topluluk, birbirine hiç mi hiç benzemeyen bireylerden oluşuyordu. Asırlık duvarın taşlarını sessizce birer birer kaldırıyorlardı. Sonra, açılan gedik yeterince genişleyince, balmumundan yapılmış güzel bir kafası olan, konuşan bir yaratığın önderliğinde tek sıra halinde laboratuvara girdiler. Önderin arkasındaki deli deli bakan bir canavar Herbert West'i yakaladı. West ne direndi, ne de sesini çıkardı. Sonra hep birden üzerine çullanıp onu gözlerimin önünde parça parça ettiler ve parçalarını müthiş iğrençliklerle dolu yeraltı mezarına taşıdılar. West'in başını Kanada subayı üniforması giyinmiş, balmumundan kafası olan önderleri taşıyordu. Gedikte kaybolurlarken, gözlüklerin gerisindeki mavi gözlerin ilk defa çılgınca bir heyecanla iğrenç bir şekilde ışıldadığını gördüm.

Hizmetçiler sabahleyin beni baygın buldular. West ortadan kaybolmuştu. Fırında sadece ne olduğu anlaşılmaz küller vardı. Dedektifler beni sorguya çektiler, ama ne diyebilirim ki? Sefton'da yaşanan trajediyle West arasında bir bağlantı kurmadıkları gibi sandığı taşıyan adamların varlığım da kabule yanaşmıyorlar. Onlara yeraltı mezarından söz ettim; bana duvarın dökülmemiş sıvasını- göstererek güldüler. Ben de onlara daha fazlasını anlatmadım. Benim katil, ya da deli olduğumu düşünüyorlar - herhalde deli olmalıyım. Ama, o allahın belası mezarlık ordusu bu kadar sessiz olmasaydı, delirmeye bilirdim.

AV KÖPEĞİ

İşkence altındaki kulaklarımda, vızıldayan, pır pır eden dehşetengiz bir ses ve dev bir köpeğin uzaktan uzağa hafifçe duyulan havlamaları var sürekli olarak. Bu, bir düş değil - bu, korkarım ki, delilik de değil. Çünkü, aklımı esirgeyen kuşkular duymama yol açan çok fazla şey oldu.

St. John ezilip parçalanmış bir ceset; nedenini sadece ben biliyorum ve öyle şeyler biliyorum ki, benim de aynı şekilde ezileceğim korkusuyla, neredeyse beynimi uçurmak üzereyim. Tekinsiz hayallerin ışıksız ve sınırsız dehlizlerinde, beni kendimi yok etmeye zorlayan karanlık, şekilsiz Nemesis[17] önüne çıkanı silip süpürerek dolaşıyor.

İkimizi de böylesine korkunç bir sona sürükleyen budalalığımız ve ürkütücü ve marazi olana duyduğumuz düşkünlük için Tanrı bizi bağışlasın! Aşk maceralarının ve serüvenlerin bile kısa sürede bayatladığı sıkıcı bir dünyanın sıradanlığından bıktığımızdan St. John'la ben ruhumuzu kemiren can sıkıntısından bizi kurtarabilecek gibi görünen her entelektüel ve estetik hareketin peşine takıldık. Simgecilerin[18] muammalarını, Ön-Raffaellocuları[19] kendilerinden geçişlerini benimsedik, ama her yeni ruh durumu çok geçmeden oyalayıcı yeniliğini ve çekiciliğini yitirdi.

Bir tek Dekadanları[20] kasvetli felsefelerinin bize yardımı dokunabilirdi; anlayışımızın derinliğini ve diabolizmini yavaş yavaş artırdığımızda bu felsefenin etkili olacağını anladık. Çok geçmeden Baudelaire ve Huysmans heyecan vermez oldu ve öyle ki sonunda bizim için tek uyarıcı olarak doğadışı kişisel deneyler ve serüvenler kaldı. Bu korkunç duygusal ihtiyaç sonuçta bizi, şu anda duyduğum korkuya rağmen sözünü etmekten utanıp, çekindiğim yola sevketti: İnsanoğlunun kalkışacağı en tiksinç, en aşırı rezillik olan iğrenç mezar soygunculuğuna.

Ne şok edici keşif seferlerimizin ayrıntılarını açıklayabilirim, ne de hizmetçisiz olarak tek başımıza oturduğumuz büyük taş evde hazırladığımız

adsız müzeyi süsleyen ganimetlerin en kötülerinin bir kısmının olsun listesini verebilirim. Nevrotik virtüozluğun şeytanca beğenisiyle topladığımız bir dünya dehşet ve çürümüşlüğün bezgin duyarlılıklarımızı tahrik ettiği müzemiz küfür kabilinden, düşünülemez bir yerdi. Burası yerin çok, çok altında gizli bir odaydı; burada, bazalttan ve damarlı akikten yapılmış kanatlı- şeytanlar, kocaman bir sırıtışla açılmış ağızlarından acayip yeşil ve turuncu ışıklar kusuyor ve gizli basınçlı hava boruları, duvarlara asılmış kocaman kapkara kumaşlara el ele tutuşmuş kızıl cesetleri andıran şekiller vererek, onlara kaleidoskopik ölüm dansları yaptırıyordu. Bu borulardan canlarının istediği vakit, haleti ruhiyemizin en çok hasretini çektiği kokular, bazen cenaze törenlerindeki solgun zambakların kokuları, bazen hayali bir Doğu kralının mabedindeki uyuşukluk verici günlük kokuları, bazen de -nasıl da titriyorum, anımsayınca!- açılmamış mezarların tüyler ürpertici, ruhu isyan ettiren leş kokusu geliyordu.

Bu itici odanın duvarları arasında eski mumya sandıkları, taksidermi sanatına uygun olarak mükemmel bir şekilde doldurulup kurutulmuş, canlı gibi görünen, zarif cesetler ve dünyanın en eski kilise avlularından aşırılmış mezar taşları birbiri ardı sıra diziliydi. Şurada burada göze çarpan nişlerde çok çeşitli biçimlerde kafatasları ve bozunmalarının çeşitli aşamalarında bozunmaları durdurulmuş insan kafaları vardı. Burada, insan, ünlü bir asilzadenin çürümüş, dazlak kellesini de, yeni gömülmüş bebeklerin ışıl ışıl başlarını da bulabilirdi.

Bazılarını St. John’la benim yaptığım, hepsi de şeytani konulu heykel ve resimler vardı. Tabaklanmış insan derisinden yapılmış, kilitli bir evrak çantasında, söylentiye göre Goya’nın yaptığı, ama üstlenmeye cesaret edemediği bazı bilinmeyen ve adlandırılamayan çizimler bulunuyordu. Mide bulandırıcı müzik aletleri vardı; telli çalgılar, pirinç ve ahşap nefesli sazlar; St. John’la ben bu enstrümanlarla bazen inanılmaz iğrençlikte ahenksiz sesler çıkarırken, çok sayıda kakmalı abanoz dolapta insan deliliğinin ve sapkınlığının düşünülemez çeşitlilikteki mezar yağmasından bugüne kadar toplayabildiği malzemeler yatıyordu. Özellikle bu yağmadan söz etmemem gerekiyor-Tanrıya çok şükür, kendimi yok etmeyi düşünmeden çok evvel, onları yok etme cesaretini bulabildim!

Ağza alınmaz hazinelerimizi derlediğimiz yağma seferleri, artistik açıdan her zaman anılmaya layık olaylar olmuştur. Biz, öyle sıradan mezar soyguncuları değildik, ancak belirli ruh hallerinde, belirli manzara, çevre,

hava, mevsim ve ay ışığı şartlarında çalışırdık. Bu eğlenceler, bizim için, estetik ifadenin en enfes biçimiydi ve ayrıntılarına kılı kırk yaran bir teknik özen gösteriyorduk. Uygunsuz bir saat, kötü bir aydınlatma ya da nemli çimenin beceriksizce kaldırılması, bizim için, toprağın derinliklerinden uğursuz bir sırrın açığa çıkarılmasını izleyen o tatlı hissi tümüyle yokederdi. Bıkıp usanmadan alışılmadık sahnelerin, etkileyici durumların peşine düşmüştük -St. John her zaman önderdi; en azından, mahvımıza yol açan kahrolası, bu rezil yere bizi getiren oydu.

Hangi kötü kader, bizi bu Hollanda kilisesinin avlusuna çekmişti? Sanırım, buraya geliş nedenimiz, beş yüzyıl önce gömülmüş, kendisi de zamanında bir mezar soyguncusu olan ve kudretli bir mezardan güçlü bir şey çalmış birisi hakkındaki esrarlı söylentilerdi. Bu son anlardaki sahneyi anımsıyorum - mezarların üzerinde yükselmiş olan ve tüyler ürpertici, uzun gölgeler düşüren solgun güz ayı; bakımsız çimenlerin ve çürümekte olan kerestelerin üzerine eğilen kas vetli, garip ağaçlar; aya doğru uçuşan devasa yarasaların kalabalık sürüsü; külrengi göğe doğru bir hayalet gibi yükselen duvarları sarmaşık kaplı antik kilise; uzak bir köşede porsukağaçları altında ölüm-ateşleri gibi dans eden ışıltılı böcekler; uzak bataklıklardan ve denizden esen gece rüzgârıyla karışmış, yosun, bitki kokuları ve ne olduğu pek anlaşılmayan daha başka kokular ve en kötüsü ne görebildiğimiz ne de yerini saptayabildiğimiz dev bir köpeğin ancak işitilebilen, pes sesli havlamaları. Havlama sesini akla getiren bu sesleri işitince, köylülerin anlattığı öyküleri anımsayarak korkudan titredik; çünkü, aradığımız kişi beş yüzyıl önce tam da bu yerde, tarifsiz bir canavarın pençe ve dişleriyle parça parça olmuştu.

Mezar soyguncusunun mezarını bellerimizle nasıl kazdığımızı, bizim de parçası olduğumuz resimden, mezardan, gökyüzünden bizi gözetleyen solgun aydan, dehşet verici gölgelerden, acayip görünüşlü ağaçlardan, dev yarasalardan, antik kiliseden, dans eden ölüm ateşlerinden, mide bulandırıcı kokulardan, hafif hafif inildeyen gece rüzgârından ve varlığından pek emin olamadığımız, yönünü tam olarak kestiremediğimiz, kulağımıza şöyle böyle çalınan havlama seslerinden nasıl ölesiye korktuğumuzu anımsıyorum.

Sonra ıslak topraktan daha sert bir şeyle karşılaştık ve uzun süre el değmemiş topraktan dökülen kayaçlarla kabuk bağlamış, dikdörtgen biçimi çürük bir sandık gördük. İnanılmaz derecede dayanıklı ve kalındı, ama o

kadar eskiydi ki, sonunda bir manivelayla açmayı başardık ve içindekileri doya doya seyrettik.

Aradan beş yüzyıl geçmiş olmasına karşın, sandığın içinde çok-şaşılacak kadar çok- şey kalmıştı. Kendisini öldüren şeyin dişlerinin parçaladığı yerler dışında iskelet şaşılacak kadar sağlam durumdaydı; pırıl pırıl yanan bembeyaz kafatasına, uzun, inci gibi dişlerine ve bir zamanlar bizimkiler gibi ölümcül heyecanlarla parlamış olan gözlerden yoksun çukurlara şeytanca bir zevk duyarak baktık. Tabutun içinde yatmakta olan kişinin bir zamanlara boynuna takıyor olması gereken, acayip, egzotik bir tılsım vardı. Çömelmiş bir kanatlı köpek ya da köpek suratlı bir sfenksin tuhaf bir şekilde stilize figürüydü; küçük yeşil bir yeşim parçası antik oryantal tarzda ustalıkla oyularak yapılmıştı. Son derece tiksindirici hatlara sahipti, insanın aklına anında ölüm, vahşet ve kötülük düşüncelerini getiriyordu. Ayaklarına yakın bir yerine ne St.John’un ne de benim tanıyabildiğimiz harflerle bir yazı yazılıydı; tabanındaysa yapımcısının damgası gibi, acayip ve korkunç bir kurukafa oyulmuştu.

Bu tılsımı görür görmez ona sahip olmamız gerektiğini anladık; asırlık mezardan elde ettiğimiz tek akla uygun vurgundu. Tanımadığımız hatlara sahip olsaydı bile ona sahip olmayı isterdik, ama daha yakından bakınca, hiç de öyle tanımadığımız hatlara sahip bir nesne olmadığını gördük. Akıl ve ruh sağlığı yerinde tüm okuyucuların bildiği sanatlara ve edebiyata tamamen yabancı olduğu doğruydu; ama deli Arap Abdul Alhazred’in yasak Necronomicon’unda sözü edilen bir şey olduğunu tanımıştık; bu nesne, Orta Asya’nın erişilmez Leng yaylasının ceset yiyen mezhebinin iğrenç ruh-sembolüydü. Eski Arap demonologunun betimlediği uğursuz hatları kolaycacık seçmiştik; Abdul Alhazred ölülere musallat olup, onları kemirenlerin bazı karanlık, doğa üstü tezahürlerden hareketle resmetmişti bu şeyi.

Yeşil yeşim taşından yapılmış nesneyi alıp, sahibinin ağarmış kemiklerine ve derin bir kuyuyu andıran gözlerinin bulunduğu kafatasına son bir defa baktıktan sonra mezarı kapatıp, eski haline getirdik. Çaldığımız tılsım St. John’un cebinde, bu iğrenç yerden aceleyle uzaklaşırken, bize öyle geldi ki, yarasalar, lanetli ve kutsallıktan uzak bir besin arıyorlarmış gibi, son zamanlarda soyduğumuz bir mezarın üzerine konmuşlardı. Ama güz ayının ışıkları o kadar zayıf ve solgundu ki, bundan pek emin olamadık.

Ertesi gün Hollanda'dan ayrılıp evimize doğru yelken açarken de, dev bir köpeğin uzaklardan gelen zor duyulur havlama sesleri kulağımıza çalınır gibi oldu. Ama hüzün dolu güz rüzgârının bitkin iniltileri arasında bundan emin olamadık.

İngiltere'ye dönüşümüzün üzerinden bir hafta geçmemişti ki, tuhaf şeyler olmaya başladı. Kimselerin uğrak yeri olmayan, kas vetli bir kırsal arazideki eski konağın birkaç odasında tek başına, arkadaşsız, hizmetçisiz bir münzevi hayatı sürüyorduk.

Ama şimdi, geceleri sık sık sadece kapıyı değil, alt kat ve üst kat pencerelerini de yoklayan bir şey tarafından rahatsız ediliyorduk. Bir seferinde, ay ışığında, kütüphane penceresine büyük, mat bir cismin karaltısının düştüğünü görür gibi olduk, bir başka sefer de, çok uzaklardan gelmeyen bir vızıltı, ya da kanat sesi duyduğumuzu sandık. Her iki durumda da, yaptığımız araştırmalar boşa çıktı ve bu olguları, Hollanda'daki kilise avlusunda duyduğumuzu sandığımız, uzaklardan gelen hafif havlama seslerinin kulaklarımızda hâlâ yankılanan hayaline verdik. Yeşim tılsım, şimdi müzemizdeki bir kovukta yatıyordu; önünde bazen tuhaf kokulu bir mum yakıyorduk. Bu şeyin özellikleri üzerine ve simgelediği nesnelerle hayaletlerin ruhu arasındaki ilişkiler üzerine Necronomicon'da çok şey okumuştuk ve okuduğumuz şeyler aklımızı karıştırmıştı.

Sonra, dehşet çıkageldi.

19- yılının 24 Eylül gecesi, odamın kapısının vurulduğunu duydum. Kapıdakinin St. John olduğu düşüncesiyle, içeri girmesi için seslendim, ama yanıt tiz bir gülüş oldu. Koridorda kimseler yoktu. St. John'u uykusundan uyandırdığımda, olaydan hiç haberdar olmadığını söyledi ve en az benim kadar endişeye kapıldı. O gece, kırsal alanın ötesinden gelen uzak ve hafif havlama sesleri bizim için kesin ve korkunç bir gerçeğe dönüştü.

Dört gün sonra, ikimiz de gizli müzemizdeyken, gizli kütüphanenin merdivenlerine açılan tek kanatlı kapıdan, sakınımlı, hafif tırmalama sesleri geldi. Şimdi, iki ayrı şeyden korkuyorduk; bilinmeyenden duyduğumuz korkunun yanı sıra, her zaman duyduğumuz tüyler ürpertici koleksiyonumuzun açığa çıkması korkusu. Biidin ışıklan söndürdük, kapıya doğru gidip ansızın iterek ardına kadar açtık; açıklayamadığımız bir hava cereyanı hissettik ve uzaklaşmakta olan hışırtı, kıkırdama ve anlaşılır sözler karışımı sesler duyduk. İster deli, ister düş görüyor, isterse aklımız

başımızda olsun, bunu belirlemeye kalkışmadık. Yalnızca, cisimden kurtulmuşluğu su götürmez bu konuşmanın kesinlikle *Hollanda dilinde* olduğunu çok derin bir kaygıyla fark ettik.

Bundan sonra, duyduğumuz dehşet ve büyülenme duygusu her geçen gün arttı. Çoğu kez, yaşadığımız doğa üstü heyecanlar sonucu ikimizin de delirmekte olduğumuz kuramını benimsiyorduk, ama bazen de sinsice yaklaşan korkunç bir felaketin kurbanları olarak kendimizi dramatize etmek hoşumuza gidiyordu. Tuhaf tezahürler artık sayılamayacak kadar çoğalmıştı. Issız evimiz şimdi, niteliğini kestiremediğimiz kötü niyetli bir yaratığın varlığıyla sanki canlanmıştı ve şeytani nitelikteki havlama sesi rüzgarlara açık kırsal alanda her gece daha güçlü bir şekilde duyuluyordu. 29 Ekimde kütüphane penceresinin altındaki yumuşak toprağın üzerinde betimlemesi olanaksız birtakım ayak izleri bulduk. Bu izler, eski konağı daha önce misli görülmemiş derecede ve giderek artan sayıda istila eden dev yarasa sürüsü kadar şaşırtıcıydı.

18 Kasım gecesi, dehşet doruğuna ulaştı: Karanlık bastırdıktan sonra ürkünç demiryolu istasyonundan e ve doğru yürümekte olan St. John, etobur bir şey tarafından yakalanıp paramparça edildi. St. John’un çığlıkları e ve kadar ulaşıyordu; alelacele korkunç sahnenin cereyan ettiği yere koştum ve çırpılan kanat seslerini duyacak, ay ışığında belli belirsiz karanlık bir şeyin siluetini görecek kadar zamanım oldu.

Kendisiyle konuşmaya çalıştığımda, dostum ölmek üzereydi; sorularıma tutarlı yanıtlar veremiyordu. Bütün yapabildiği, fısıltıyla, “Tılsım -o lanet olası şey-” demek oldu.

Sonra, paramparça bir et yığını gibi hareketsiz kaldı.

Ertesi gün onu bakımsız bahçelerimizden birine gömdüm ve başucunda, anlaşılmaz mırıltılarla, hayattayken sevdiği şeytani ayinlerden birini yaptım. Kötü ruhlarla ilgili sözlerin sonuncusu ağzımdan çıkarken dev bir köpeğin kırların ötelerinden gelen hafif havlama sesini duydum. Ay gökte yükselmişti, ama bakma cesaretini gösteremedim. ve alacakaranlık kırda, hatları belirsiz kocaman bir gölgenin tepeden tepeye atılarak ilerlediğini gördüğümde, gözlerimi sıkı sıkıya yumarak kendimi yere attım. Tir tir titreyerek ayağa kalktığımda, aradan ne kadar zaman geçtiğini bilmiyordum; sendeleye sendeleye e ve gittim ve duvardaki bir oyuğa yerleştirilmiş yeşil yeşim taşı tılsımın önünde korku ve saygıyla diz çöktüm.

Kırdaki eski konakta artık tekbaşıma yaşamaya cesaret edemediğimden, müzedeki küfür niteliğindeki koleksiyonu yakıp, geriye kalanları gömdükten sonra, tılsımı yanıma alarak Londra’ya hareket ettim. Ama üç gece sonra, yeniden havlamaları duydum ve bir hafta sona ermeden, ne zaman karanlık bassa, tuhaf gözlerin üzerime dikildiğini hissetmeye başladım. Bir gece hava alma ihtiyacıyla Victoria Rıhtımı’nda ağır adımlarla dolaşırken, karanlık bir şeklin, sokak lambalarından birinin sudaki yansısını kararttığını fark ettim. Gece yelinden daha güçlü bir rüzgar esti ve St.John’un başına gelen şeyin çok yakında mutlaka benim de başıma geleceğini anladım.

Ertesi gün yeşil yeşim taşı tılsımı dikkatle sarıp sarmalayarak bir gemiye atladığım gibi ver elini Hollanda. Bu şeyi, sessiz sakin mezarında uyumakta olan sahibine nasıl geri verebilirdim, bilmiyordum; ama bunu denemek ve mantıklı adımlar atmak zorunda olduğumu biliyordum. Köpeğin ne menem bir şey olduğu ve niçin peşime düştüğü, hâlâ yanıtı belirsiz sorular; ama havlamaları ilk olarak bu eski kilise avlusunda duymuştum ve St. John’un ölürken Asıltıyla söylediği sözler de dahil, sonraki tüm olaylar, üzerimizdeki bu lanetle tılsımın çalınması arasında bir bağlantı kurmama yol açmıştı. Bu yüzden, Rotterdam’daki bir handa hırsızların beni bu tek kurtuluş vasıtamdan yoksun bıraktıklarını anladığımda umutsuzluğun en derin kuyusuna yuvarlandım.

O gece havlama sesleri daha güçlüydü; kentin en berbat mahallelerinden birinde meydan gelen korkunç olayı sabahleyin gazetelerden okudum. Halk dehşet içindeydi; çünkü yoksul evlerden birine kızıl ölüm uğramıştı; civarda daha önce misli görülmemiş vahşilikte bir katliam. Pis bir hırsız inindeki tüm aile, ardında iz bıraktnayan bilinmedik bir şey tarafından parça parça edilmişti ve civarda yaşayanlar gece boyunca, dev bir köpeğin zayıf, derinlerden gelen, ısrarlı havlamalarını duymuşlardı.

Sonunda, ölgün kış ayının korkunç gölgeler düşürdüğü, yapraksız ağaçların sevimsiz bir tarzda, kırağı kaplı kuru otların ve gıcırdayan kerestelerin üzerine doğru eğildiği, duvarları sarmaşık kaplı eski kilisenin tehditkar gökyüzüne doğru bir hayalet gibi yükseldiği, gece rüzgarının donmuş bataklıklardan ve buz gibi denizlerden aldığı nefesle kudurmuş gibi estiği o tekinsiz kilise avlusunda dikelmekteydim yine. Havlama sesi şimdi çok zayıflamıştı; bir zamanlar saygısızlık ettiğim eski mezara yaklaşır ve

mezar etrafında dönenip duran anormal derecede büyük bir yarasa sürüsünü ürkütürken bu ses büsbütün sustu.

Dua etmek ve mezarın içinde yatmakta olan beyaz şeyi yatıştırmak için akla ziyan mazeretler uydurmak, abuk sabuk ricalarda bulunmak için değilse, oraya niçin gittim bilmiyorum; ama oraya gidiş sebebim ne olursa olsun, kısmen benim, kısmen de benim dışımdaki bir iradenin umutsuzluğuyla yarı donmuş çimenlere atılıp kazmaya başladım. Kazma işi beklediğimden çok daha kolay ilerliyordu; ama bir ara acayip bir müdahaleyle karşılaştım: Sıska bir akbaba soğuk gökyüzünden ok gibi aşağı saldırdı ve sonunda ben onu bir kürek darbesiyle öldürünceye kadar mezar toprağını gagaladı. En sonunda çürümekte olan dikdörtgen sandığa ulaştım ve nemli, güherçi le kaplı kapağını kaldırdım. Bu hareket, yaptığım en son aklı başında hareket oldu.

Çünkü, tıka basa dolu bu asırlık tabutun içinde, arkadaşımla benim soymuş olduğumuz kemikli şey, uyuyan, besili dev yarasalarla koyun koyuna, sarmaş dolaş yatmaktaydı; o ilk gördüğümüz zamanki kadar temiz ve sakin olmayıp, kurumuş kan lekeleriyle, parça parça yabancı etlerle ve kıllarla kaplıydı; kaçınılmaz felaketimle alay eden sivri, uzun, kıvrıkkanlı dişleri ve zayıf bir ışıkla yanan göz çukurlarıyla bana bilinçle yan yan bakıyordu. ve bu sırıtan çenelerden, sanki dev bir köpeğin gırtlağından geliyormuş gibi derin, alaycı bir uluma sesi çıktığında ve kanlı, pis pençeleri arasında yeşil yeşim taşından kayıp, ölümcül tılsımı tutmakta olduğunu gördüğümde korkunç bir çığlık atarak deliler gibi kaçmaya başladım; çok geçmeden çığlıklarım çın çın öten isterik kahkaha sağanaklarına dönüştü.

Delilik yıldız-rüzgârına biner... asırlık cesetler üzerinde bilenmiş pençe ve dişler. .. Şeytan’ın toprağın derinliklerindeki kapkara tapınaklarının harabelerinden çıkma yarasaların cümbüşü üzerine damlayan ölüm ... Etsiz, ölü canavarın uluma seslerinin giderek daha yüksek perdeden çıktığı, o lanet olası zarsı kanatların çırpılmasından doğan sinsi vızıltının giderek daha fazla yaklaştığı şu anda, adlandırılamayan ve adlandırılması olanaksız olan şeyden tek kurtuluşu, tabancamla unutuluşta aramalıyım.

HYPNOS[21]

Uykuya, şu her gece yaşadığımız netameli serüvene gelince, diyebiliriz ki, insanoğlu, tehlikeleri konusundaki cehaletimizin sonucu olduğunu bilmeseydik açıklanamayacak olan bir gözüpeklikle girmektedir her gün yatağa.

BAUDELAIRE

Merhameti bol tanrılar -tabii, böyleleri varsa- irade gücünün ya da insan marifetinin aklettiği ilaçların beni uykunun uçurumlarına yuvarlanmaktan alıkoyamadığı saatlerde, bana mukayyet olsunlar. Ölüm merhametlidir; çünkü oradan dönüş yoktur, ama gecenin öte tarafından yorgun, bitkin ve bilgili geri dönenler için artık huzur diye bir şey yoktur. Hiç kimsenin, kapısını aralamaya kalkışmadığı sırlara böylesine cinnet geçirmiş gibi apar topar daldığıma göre budalanın teki olmalıydım; önüme düşüp bana yol gösteren ve sonunda pekâlâ benim yuvarlanmış olabileceğim dehşetlere kendisi yuvarlanan biricik arkadaşım budalanın teki ya da bir tanrı olmalıydı!

Onunla, çok iyi anımsıyorum, bir demiryolu istasyonunda karşılaşmıştık; terbiyesizce meraklı bir kalabalığın ortasındaydı. Siyahlar giyinmiş zayıf bedenine tuhaf kaskatı bir görünüm veren bir kasılmayla bilincini yitirip yere yığılmıştı. Sanırım, o sıralarda kırkına yaklaşıyordu; çünkü, çukura kaçmış ve solgun yanaklarına karşın, değirmi ve gerçekten yakışıklı yüzünde derin çizgiler oluşmuştu, yer yer kırlaşmış dalgalı, gür saçları ve tüm yüzünü kaplayan, bir zamanlar kuzguni siyah olması gereken kısa bir

sakalı vardı. Kaşları Pentelicus mermerleri kadar beyaz ve ona neredeyse bir tanrı görünümü veren yükseklik ve genişlikteydi.

Bir heykeltıraşın coşkusuyla kendi kendime, bu adamın eski Yunanistan'daki bir tapınağın harabelerinden kazılıp çıkarılmış ve sırf, boğucu çağımızda harap edici yılların ürpertisini ve baskısını hissedelim diye bir şekilde can verilmiş bir faun22 heykeli olduğunu söyledim. ve çılgın ışıkların oynaştığı derine batmış, kocaman gözlerini açtığında, onun bundan böyle, benim gibi bugüne kadar hiç arkadaşı olmamış birinin tek arkadaşı olacağını anladım; çünkü, böylesi gözlerin, hayallerimde bağrıma bastığım ve boş yere arayıp durduğum, normal bilinç ve gerçekliğin ötesindeki alemlerin ihtişamını ve dehşetini görmüş olması gerektiğini gördüm. Bu yüzden kalabalığı dağıtırken, ona benim evime gelmesini ve künhüne varılmaz sırlarda benim öğretmenim ve önderim olmasını söyledim; tek kelime etmeden razı oldu. Daha sonra, konuşmasının adeta müzik -kalın bir viyol sesi, billur kürelerin müziği- olduğunu gördüm. Gece, gündüz demeden konuştuk; bu arada onun büstlerini yaptım ve çeşitli yüz ifadelerini ölümsüzleştirmek için yüzünü küçük küçük fildişi parçalarına oydum.

İnceleme konularımızdan söz etmem olanaksız; çünkü bunların, yaşayan birinin tasarlayabileceği bir dünyayla en ufak bir ilintisi yoktu. Bunlar, varoluşundan ancak bazı uyku biçimlerinde -sıradan insanın asla görmediği, ancak düşgücü geniş insanların ömürleri boyunca bir iki defa gördüğü şu nadir düşlerde- kuşku duyduğumuz madde, zaman ve mekândan daha derinlerde yatan daha engin ve daha ürkütücü bir varoluş ve bilinç evrenine aittiler. Uyanıkken edindiğimiz bilgilere dayanan ve bir soytarının düdüğünden doğan bir kabarcık gibi böylesi bir evrenden doğmuş olan kozmos, soytarının keyfi çektikçe geri emdiği böyle bir kabarcığın kendi alaycı kaynağına değdiği kadar o evrene değer. İrfanı geniş insanlar ondan nadiren kuşkulanır, çoğu kez göz ardı ederler. Bilge kişiler düşleri yorumlamış ve tanrılar buna gülmüştür. Doğulu bakış açısına sahip bir adam "zaman ve mekânın göreli olduğunu söylemiş ve insanlar buna gülmüşlerdi. Ama bu Doğulu bakış [22] açısına sahip adam bile kuşkulanmaktan öte gitmemişti. Ben kuşkulanmaktan daha fazlasını arzuladım ve yapmayı denedim; arkadaşımsa denedi ve kısmen başardı. Sonra, ikimiz birlikte denedik ve egzotik ilaçlarla saygıdeğer Kent'deki eski konağın kule odasında korkunç ve yasak düşlere yol verdik.

Bu düşleri takip eden günlerde çektiğimiz ıstırapların en başında, meramımızı dile getirememe işkencesi geliyordu. Bu günahkar keşif saatlerinde öğrendiğim ve gördüğüm şeyler asla anlatılamaz - çünkü, onları ifade edecek simgeler ve sözler hiçbir dilde bulunmuyor. Bunu söylüyorum, çünkü keşiflerimiz başından sonuna kadar duyu -normal bir insanın sinir sisteminin alamayacağı izlenimlerle ilintili duyular- niteliğindeydi. Duyulardan ibaret olmakla birlikte içlerinde inanılmaz zaman ve mekan unsurları taşıyordu- dipteki şeyler, kesin ve belirli bir varoluşa sahip değildi. Deneylerimizin genel niteliğini en iyi dalma ve süzülme sözcükleriyle dile getirebiliriz; çünkü, keşfin her aşamasında zihnimizin bazı kısımları gerçek olandan ve şimdiden cesaretle firar ediyor ve korkunun kol gezdiği, sarsıcı, ışıksız uçurumlara atılıyor; zaman zaman ancak kıvamlı, acayip buhar bulutları olarak tanımlanabilecek belirgin ve tipik engelleri parçalayarak içinden geçiyordu.

Karanlıklarda yaptığımız bu bedensiz uçuşlarda bazen tek başımıza, bazen de beraber oluyorduk. Beraber olduğumuz zamanlarda, arkadaşım hep önde oluyordu; şeklini seçeme sem de, tuhaf bir ışık altında parıldayan, acayip güzelliği, anormal derecede genç yanakları, alev alev yanan gözleri, Olympos tanrılarını andıran kaşları, gölgeli saçları ve büyüyen sakalıyla gözlerimin önünde canlanmasını sağlayan bir tür resim belleğiyle var olduğunu anlıyordum.

Geçen zamanla ilgili hiç kayıt tutmadık; çünkü zaman bizim için salt yanılsamaya dönüşmüştü. Sadece, tuhaf bir durumun söz konusu olduğunu biliyordum; çünkü, sonunda niçin yaşlanmadığımızı merak eder olduk. Sohbetlerimiz kutsallıktan uzak konularda ve müthiş ihtiraslıydı - fısır fısır konuşarak yapmayı planladığımız keşifleri ve fetihleri hiçbir tanrı ya da şeytan esinlemiş olamazdı. Onların sözünü ederken bile korkudan tir tir titriyor ve söyleyeceklerimi açıkça ifade etmeye cüret edemiyorum, ama arkadaşımın bir defasında dile getirmeye cesaret edemediği bir dileğini kağıda yazdığını ve o kağıdı bana yaktırdıktan sonra yıldızlarla ışıl ışıl gece göğüne pencereden korku dolu gözlerle baktığını söyleyeceğim. Onun, görünür evrenin ve daha fazlasının yöneticisi olmayı da kapsayan tasarıları olduğunu ima -ama sadece ima- edeceğim; bu tasarımlarda dünya ve yıldızlar onun emriyle hareket edecekler ve tüm canlıların kaderi onun elinde olacaktı. Yeminle söylüyorum, bu aşırı arzularda kesinlikle benim payım yok. Arkadaşımın bunun aksine olarak söylemiş ya da yazmış olduğu

her şey yanlış olmalı, çünkü ben, sadece bir tek kişinin başarılı olabileceği, adı ağza alınamayacak alemleri göze alacak kadar güçlü biri değilim.

Bilinmeyen uzaylardan esen rüzgarlar bizi karşı konulmaz bir şekilde, düşünce ve varlığın ötesindeki sınırsız boşluklara fırlatıp attığında geceydi. Aktarılması olanaksız türden çılgınca düşünceler; o anda hazla kıvranmamıza yol açan sonsuzluk düşünceleri aklımıza üşüştü, ancak şu anda bunların bir kısmı belleğimden silinmiş bulunuyor, geri kalanıysa başkalarına anlatılacak gibi değil. Koyu kıvamlı engeller birbiri ardı sıra çabuk çabuk ortaya çıktılar ve en sonunda, bu defa daha önce bildiğimiz alemlerden çok çok uzak alemlere götürülmüş olduğumuzu hissettim.

Bu ürküntü veren bakir hava okyanusuna daldığımızda arkadaşım benim çok ilerimdeydi; onun havalarda yüzen, ışıltılı, fazlasıyla genç bellek-yüzündeki kötülük saçan coşkuyu görebiliyordum. Ansızın, bu Yüz bulanıklaşarak, çabucak gözden yitti ve kısa bir an sonra ben kendimi içerisinden geçemeyeceğim bir engele doğru hızla yol alıyor durumda buldum. Bu engel de ötekiler gibi, ama çok daha yoğundu; tabii eğer maddi olmayan bir alemdeki benzer nitelikler için bu terimler kul lanılabiliyorsa.

Arkadaşımın ve önderimin başarıyla geçmiş olduğu bir engel tarafından durdurulmuş olduğumu hissettim. Yeniden çabalayınca ilaç-düşünün sonuna geldim ve fiziksel gözlerimi kule çalışma odasına açtım; karşı köşede hâlâ kendine gelmemiş olan soluk benizli düş arkadaşım boylu boyunca uzanmış yatıyordu; üzerine düşen altın yeşili ayışığı altında acayip bitkin ve müthiş yakışıklı görünüyordu.

Kısa bir süre sonra, köşedeki şekil kıpırdandı; gözlerimin önünde cereyan eden bunun gibi bir şeyi daha görmekten ve duymaktan Tanrı beni korusun. Nasıl çığlık attığını ya da korkudan çılgına dönmüş kapkara gözlerinde bir anlığına hangi cehennem görüntülerinin yanıp söndüğünü size anlatamam. Bütün söyleyebileceğim, bayılmış olduğum ve onun kendine geldikten sonra kendisini dehşet ve yeisten uzak tutacak birine duyduğu ihtiyaçla beni deliler gibi sarsana kadar da kıpırtısız yatmış olduğumdan ibaret.

Bu, bizim düş mağaralarında yaptığımız gönüllü araştırmalarımızın sonu oldu. Sınırın ötesine geçmiş olan dostum, huşu ve şaşkınlık içinde meşum bir tavırla bir daha asla o alemlere gitmeye kalkışmamamız konusunda beni uyardı. Gördüğü şeyleri bana anlatma cesaretini kendinde bulamıyordu, ama, elimizden geldiğince az uyumamız, hatta uyanık kalmak için ilaç almamız gerektiğini söylemek akıllılığını gösterdi. Ne zaman bilincimi

yitirecek olsam, içine düştüğüm uçurumlardan duyduğum dile gelmez korkulardan, bunda çok haklı olduğunu kısa sürede öğrendim.

Daldığım her kısa ve kaçınılmaz uykudan sonra sanki daha yaşlandım, öte yandan dostum şaşılacak denli hızla yaşlanıyordu. Yaşam tarzımız artık toptan değişmişti. Bundan evvel, bildiğim kadarıyla bir münzevi —gerçek adını ve nereli olduğunu hiç telaffuz etmemişti— olan dostum, şimdi yalnızlıktan duyduğu korkuyla çılgına dönmüştü. Geceleri yalnız kalamı yordu ve birkaç kişinin arkadaşlığı onu sakinleştiremiyordu. Ancak çok kalabalık ve gürültülü patırtılı eğlencelerde huzur bulabiliyordu; bu yüzden genç ve neşeli insanların toplantılarından uğramadığımız yok gibiydi.

Görünüşümüz ve yaşımız çoğu kez gülünç bir etki yaratıyordu; ben bu duruma güceniyordum; arkadaşımsa onu yalnızlıktan daha önemsiz bir kötülük kabul ediyordu. Özellikle yıldızlar parlarken dışarıda tek başına olmaktan çok korkuyordu ve bu duruma düşecek olursa, sanki oradaki korkunç bir şey tarafından takip ediliyormuş gibi gökyüzüne kaçamak bakışlarla bakıyordu. Gökyüzünde her zaman aynı noktaya bakmıyordu - farklı zamanlarda farklı noktalara bakıyor gibiydi. Bahar gecelerinde kuzeydoğu yönünde ufka yakın bakıyordu, yaz gecelerindeyse tam tepeye. Güzün bu yön kuzeybatı oluyor, kışınsa doğu; özellikle sabahın ilk saatlerinde böyle davranıyordu.

Kış ortasına denk gelen gecelerde korkusu en alt seviyeye iniyor gibiydi. Ancak iki yıldan sonra, bu korkuyla özel bir şey arasında bağlantı kurabildim, ancak o zaman, gökkubbedeki konumu bakışlarının değişik zamanlardaki değişik yönüne karşılık gelen bir noktaya bakıyor olması gerektiğini anlamaya başladım - burası kabaca Kuzeytacı'ydı.

Şimdi, Londra'da tek göz bir odamız vardı, birbirimizden hiç ayrılmıyorduk ve gerçek olmayan dünyanın gizlerini iskandil etmeye kalkıştığımız günleri asla tartışmıyorduk. Yaşlan mış; aldığımız ilaçlardan, sefahatten ve aşırı sinir yorgunluğundan zayıf düşmüştük; arkadaşımın seyrelen saç ve sakalı şimdi kar gibi ağarmıştı. Uzun uykudan kendimizi kurtarabilmiş olmamızda şaşılası bir yan vardı, çünkü şimdi bizim için korkunç bir tehdit haline gelmiş olan gölgelere bir defada bir iki saatten fazla yenik düştüğümüz çok nadirdi.

Sonra sisli, yağmurlu Ocak ayı gelip çattı; paralarımız suyunu çekti, ilaç satın almakta zorlanır olduk. Heykellerim ve fildişi madalyonlarımın hepsi satılmıştı; ne yeni malzeme, ne de malzemem olsa bile onları

şekillendirmede kullanacağım enerjiyi satın alacak durumdaydım. Korkunç ıstıraplar içindeydik ve bir gece arkadaşım derin derin soluk alıp verdiği bir uykuya daldı; bu uykudan onu bir daha uyandıramadım. O sahneyi şimdi çok iyi anımsıyorum -yağmurun dövdüğü saçakların altındaki perişan, zifiri karanlık tek göz oda; biricik duvar saatimizin tiktakları; tuvalet masası üzerindeki saatlerimizin duyduğumu hayal ettiğim tiktakları; evin bir yerlerinde sallanan bir pancurun gıcırtıları; uzaklardan gelen, sisin ve uzaklığın boğduğu kente ait sesler ve en kötüsü, sedirde yatmakta olan arkadaşımın derin, düzenli ve uğursuz soluk alıp verişi -ruhu yasak, hayal edilemez, müthiş uzak alemlerde dolaşırken, sanki, doğaüstü korku ve şiddetli ıstırap anlarını ölçmek için ritmik soluklanmalar.

Gece nöbetimin yarattığı gerilim artık bunaltıcı bir hal almıştı; kararsızlık içinde bocalayan zihnime bir dizi çılgın izlenim ve çağrışım üşüşüyordu. Bir yerlerde bir saat vurdu -bizimki değil, çünkü bizimki vuran cinsten değildi- ve benim hastalıklı hayal gücüm başıboş dolaşmak için bunda yeni bir başlangıç noktası buldu. Saatler -zaman-mekan-sonsuzluk- ve sonra, hayalim çatıyı aşıp, sis, yağmur ve atmosferden geçerek, şu anda bile kuzeydoğuda yükselmekte olduğunu düşündüğüm yere, Kuzeytacı'na doğru yöneldi. Dostumun korktuğu şey olduğu anlaşılan, etrafında bir yarım halka şeklinde dizili kıvılcımlı yıldızların bugün bile boşluğun sonsuzluğunda ışıldıyor olması gereken Kuzeytacı'na. Birdenbire, aşırı hassaslaşmış kulaklarıma ilaçların etkisiyle kuv vetlenmiş seslerin yumuşak karmaşasından tamamen farklı yeni bir ses çalındı - çok uzaklardan, *kuzeydoğudan gelen* zayıf, son derece ısrarcı bir inilti; vızıldayan, yaygaracı, alaycı bir sesleniş.

Ama beni benden alan ve ruhumu bir daha asla silinmeyecek bir damgayla dağlayan bu uzak inilti değildi; ihtilaçlar içinde kıvranmama ve kiracılarla polisin kapıyı kırmasına yol açan çığlıklar atmama yol açan bu ses değildi. Bunun nedeni duyduğum sesler olmayıp, gördüğüm bir şeydi: Çünkü, kapısı kilitli, pencereleri örtük ve perdeleri çekili odanın karanlık kuzeydoğu köşesinde kızıl-altın renginde korkunç bir ışık sütunu beliri verdi - karanlığı dağıtacak hiçbir parıltısı olmayan, sadece, huzursuzca uyuyan kişinin yastığın üzerindeki başı üzerine akarak, sonsuz boşluklar ve zincirlerinden boşanmış zaman düşlerimde, arkadaşım sınırın ötesindeki gizli, derin ve yasak karabasan mağaralarına geçtiğinde gördüğüm o ışıklı ve tuhaf bir şekilde genç bellek-yüzün iğrenç bir kopyasını ortaya çıkaran bir ışık seliydi bu.

Arkadaşıma bakarken, başının yastıktan kalktığını, kapkara, sulu ve derine batmış gözlerinin korkuyla açıldığını ve ince, gölgeli dudaklarının korkunç bir çığlık atmak üzere aralandığını gördüm. Maddesel olmaktan çıkmış bu parıltılı ve yeniden gençleşmiş suratta, bu ölü gibi sapsarı ve çarpılmış yüzde, bugüne kadar yazgımın bana gösterdiği korkuların en müthişini, insanın aklını durduran, mutlak korkuyu gördüm.

O uzak ses gittikçe yakınlaşırken, tek kelime konuşulmadı, ama bellek-yüzün o tanrının belası ışık sütununun kaynağına, inleme sesinin de geldiği yer olan kaynağa dikilmiş çılgın bakışlarını izlerken, onun gördüğü şeyi bir an için ben de gördüm ve kiracılarla polisin gelmesine neden olan sara krizi çığlıkları kulaklarımda çınlarken kendimden geçtim. Ne denli gayret edersem edeyim, gerçekte ne gördüğümü ne ben anlatabilirdim ne de kıpırtısız yüz; çünkü, benden daha fazlasını görmüş olmasına karşın, o bir daha konuşmayacak. Ama, ben uykunun efendisi alaycı, doymak bilmez Hypnos'a karşı, gece göğüne karşı, bilgi ve felsefenin çılgınca ihtiraslarına karşı tedbirli olmalıyım.

Tam olarak ne olup bittiği bilinmiyor, çünkü tuhaf ve korkunç şeyler yüzünden ben aklımı oynatmakla kalmadım; başkaları da delilikten başka hiçbir anlama gelemeyecek unutkanlıktan nasiplerini almışlardı. Neden öyle dediklerini bilmiyorum ama, dediklerine göre benim hiçbir zaman bir arkadaşım olmamış; sanat, felsefe ve delilik bütün trajik hayatımı doldurmuşmuş. O gece kiracılarla polisler beni yatıştırdılar ve doktor beni sakinleştirecek bir şeyler verdi; nasıl bir kabus yaşandığını kimse anlamadı. Başına felaket gelen arkadaşım onlarda hiçbir acıma hissi uyandırmadı, ama tek göz odadaki sedirde buldukları şey yüzünden beni övmelerine hasta oldum, şimdi, umutsuzluk içinde nefretle reddettiğim bir ünle, kır, kel sakallı, büzüşmüş, inmeli, ilaç delisi ve kalbi kırık bir halde buldukları şeye taparak ve dualar ederek saatler boyu oturuyorum.

Çünkü onlar, heykellerimin sonuncusunu satmış olduğumu yadsıyorlar ve parlak ışık sütununun soğuk ve dilsiz bir taşa dönüştürdüğü şeyi büyük bir sevinçle gösteriyorlar. Beni delirten ve mahvolmama yol açan dostumdan geriye kalanların hepsi bu; ancak eski Yunanistan'da yapılmış olabilecek, zaman dışı bir gençliğe, güzel sakallı bir yüze, kıvrımlı, gülümseyen dudaklara, Olympos tanrılarının kaşlarına, dalgalı gür saçlara sahip mermerden bir tanrı başı. Aklımdan bir türlü çıkmayan bu yüzün modelinin

benim yirmi beş yaşındaki yüzüm olduğunu söylüyorlar; ama mermerin tabanında Attika harfleriyle bir tek ad kazılı - HYPNOS.

FESTIVAL

Efficiut Daemones, ut quae non sunt, sic tamen quasi sint, conspicienda hominibus exhibeant.[23]

LACTANTIUS

Yurdumdan çok uzaklarda, büyüleyici doğu denizlerinin etkisi altındaydım. Alacakaranlıkta denizin kayaları dövdüğünü duyuyor, çarpık çurpuk ağaçları bulutsuz bir göğe ve yeni doğmakta olan yıldızlara doğru kıvrılarak yükselen tepenin ötesinde uzandığını biliyordum. Atalarımın, beni, uzaklardaki eski kasabaya çağırmış olması nedeniyle, yeni yağmış, pek derin olmayan karlar üzerinde yürüyerek Aldebaran yıldızının ağaçlar arasında göz kırptığı yere doğru yükselen yol boyunca ilerlemeye devam ediyor, daha önce hiç görmediğim, ama sık sık düşlerimde gördüğüm eski kasabaya doğru gidiyordum.

Beytlehem’den, Babil’den, Memphis’ten ve insanlıktan daha eski olduğunu insanların çok iyi bilmelerine rağmen Noel dedikleri, Noel arefesinden yeni yılın ilk gününe kadar süren festival mevsimiydi. Festival mevsimiydi ve ben en sonunda halkımın yaşamış olduğu; festivallerin yasak olduğu o eski günlerde festivaller düzenlediği; en eski sırların anısı belleklerinden çıkmasın diye torunlarına her yüzyılda bir festival düzenlemelerini buyurduğu yere, deniz kıyısındaki o eski kasabaya gelmiştim. Halkım eski bir halktı; üç yüz yıl önce bu topraklara yerleşildiği zaman bile eski bir halktı. ve acayip bir halktı, çünkü güneyin sersemletici orkide bahçelerinden gizlilik içinde gelmiş koyu tenli bir halktı; mavi gözlü balıkçıların dilini öğrenmeden önce başka bir dil konuşuyordu. Şimdi dört bir yana dağılmış durumdalar ve ancak hiçbir canlı kulun anlaya mayacağı gizemli ayinlerde bir araya geliyorlar. O gece, efsanenin emrettiği gibi eski

balıkçı kasabasına geri dönen sadece bendim, çünkü sadece yoksullar ve yalnızlar unutmazlar.

Sonra tepenin ötesinde, akşam karanlığında olanca soğukluğuyla yayılmış Kingsport'u gördüm; eski yel değirmeni kanatları ve küçük kilise kuleleri, yatay çatı direkleri ve baca külahları, rıhtımları ve küçük köprüleri, söğüt ağaçları ve mezarlıklarıyla kar altındaki Kingsport'u; dik, dar, dolambaçlı sokakların sonsuz labirentini ve kentin ortasındaki tepeyi taçlandıran baş döndürücü yükseklikteki zamanın dokunmaya cüret edemediği kiliseyi; bir çocuğun rastgele çevreye saçılmış tahtadan oyuncak küplerini andıran her yön ve seviyede gelişigüzel yayılmış kolonyal evlerin karışık yığınını; kış mevsiminin beyaza boyadığı üçgen ve balıksırtı çatıların üzerindeki gri kanatlar üzerinde asılı duran eskiliği; Orion takımyıldızına ve arkaik yıldızlara kavuşmak üzere akşamın karanlığında parıldayan kapı üzerlerindeki açıkyelpaze şeklindeki pencereleri ve küçük camlı pencereleri gördüm. İnsanların eski zamanlarda içinden çıkıp geldiği ketum ve anımsanmayacak kadar eski deniz çürüyen rıhtımları dövüyordu.

Yolun tepeyi aştığı yerde, çıplak ve rüzgârlara açık daha yüksek bir tepe yükseliyordu; buranın, kapkara mezar taşlarının dev bir cesedin çürümekte olan tırnakları gibi uğursuzca karın içine saplandığı bir mezarlık olduğunu gördüm. Üzerinde hiçbir iz bulunmayan yol ıpıssızdı ve ara sıra uzaklardaki bir darağacının rüzgârda gıcırdamasını düşündüren korkunç gıcırtılar duyar gibi oldum. 1692'de soydaşım dört erkeği cadılık suçlamasıyla asmışlardı; ancak bunun tam olarak nerede olduğunu bilmiyordum.

Deniz tarafındaki yamaçtan döne döne inerken, akşamları bir kasabadan yükselen neşeli sesleri duymak için kulak kabarttım, ama bu sesleri duyamadım. Sonra aklıma mevsim geldi; bu eski Püriten halkın bana yabancı Noel adetleri olabileceğini ve ocaklarının yanı başında sessizce dua etmekle meşgul olabileceklerini düşündüm. Bundan sonra neşeli seslere kulak kabartmayı ya da dolaşan birilerini görmek için etrafı kolaçan etmeyi bir yana bırakarak yoluma devam ettim; loş ışıklarla aydınlatılmış çiftlik evlerini ve gölgeli taş duvarları geçerek, eski dükkanlarla sahil meyhanelerinin tabelalarının denizden esen tuzlu yelle gıcırdadığı, perdeleri çekilmiş küçük pencerelerden sızan ışıkların aydınlattığı kaldırım taşı döşenmemiş ıssız sokaklar boyunca sütunlu kapılardaki tuhaf tokmakların parıldadığı yere geldim.

Kasabanın haritasını önceden görmüştüm; halkımdan insanların oturduğu evi nerede bulacağımı biliyordum. Kasaba efsaneleri uzun ömürlüğü olduğundan denmişti, beni tanıyacak ve iyi karşılayacaklardı; bu yüzden Back Street'ten Circle Court'a doğru hızlı hızlı yürüdüm ve kasabanın iri taşlarla döşenmiş tek yolu üzerindeki yeni yağmış karlar üzerinden yürüyerek Market House'un ardından başlayan Green Sokağına ulaştım. Eski haritalar hâlâ işe yarıyordu ki, hiçbir güçlükle karşılaşmadım; Arkham'da bana, buraya tramvay çalıştığını söylediklerinde yalan söylemiş olmalıydılar, çünkü başımın üzerinde hiç tel görmemiştim. Öyle olsaydı bile, kar zaten rayları örtmüş olurdu. Yürümeyi seçmiş olduğuma memnundum, çünkü beyazlara bürünmüş kasaba, tepeden çok güzel görünmüştü; şimdi, benim insanlarımın oturduğu, Green Sokaktaki soldan yedinci ev olan, 1650'den önce inşa edilmiş, eski tarz sivri çatılı, ikinci katı çıkıntılı evin kapısını çalmak için sabırsızlanıyordum.

Ulaştığımda, evde ışık vardı; baklava dilimi şeklindeki camlarından gördüğüm kadarıyla, ev hemen hemen eski haliyle korunmuş olmalıydı. Ot bürümüş dar sokağa doğru çıkıntılı ikinci kat, sokağın karşısındaki evin aynı şekilde çıkıntılı ikinci katına değiyordu neredeyse; bu yüzden, tamamen karsız, alçak eşikleri olan bir tünelde gibiydim. Sokakta kaldırım yoktu, ama çoğu evin demir tırabzanlı birkaç basamakla ulaşılan yüksek kapısı vardı. tuhaf bir görünüşü vardı sokağın; New England'a yabancı olduğumdan, daha önce bir benzerini görmemiştim. Bu manzaradan da hoşlanmıştım ama, karda ayak izleri, sokakta insanlar ve perdeleri çekilmemiş birkaç pencere olsaydı, daha çok hoşlanırdım.

Arkaik demir tokmağı çaldığımda, korku içinde olduğum söylenebilirdi. Herhalde, bana miras kalan görevin tuhaflığı, akşamın ürkütücülüğü ve ilginç adetleri olan bu eski kasabada hüküm süren sessizliğin acayipliğiydi beni korkutan. Kapıyı çalışıma cevap verildiğinde iyice korktum; çünkü, kapı gıcırdayarak açılmadan önce ayak sesi duymamıştım. Ama korkum uzun sürmedi, çünkü, kapıda beliren gecelikli, terlikli yaşlı adamın bütün endişelerimi dağıtacak kadar yumuşak bir yüzü vardı; dilsiz olduğunu belirten işaretler yaptıktan sonra, elindeki balmumu tablete sivri uçlu kalemi kullanarak eski ve tuhaf bir yazıyla hoş geldin yazdı.

Eliyle işaret ederek beni, on yedinci yüzyıldan kalma, kararmış, az sayıda mobilyanın süslediği, mum ışığıyla aydınlatılmış, kalın çatı kirişleri açıkla olan basık tavanlı odaya çağırdı. Geçmiş, burada yaşamaya devam

ediyordu; hiçbir eksiği yoktu. Mağarayı andıran derin bir ocak ve yün eğirmek için bir çıkrık vardı; bol bir sabahlıkla koyu renkli bir bone giyinmiş iki büklüm bir kadın çıkrığın başında sırtı bana dönük oturmuş, festival mevsiminde olunmasına rağmen sessizce yün eğirmekteydi. Belli belirsiz bir rutubet hissediliyordu; ateş yakılmamış olmasına şaştım. Yüksek arkalıklı bir kanepe, soldaki, perdeleri. çekili pencerelere dönük yerleştirilmişti ve sanki birileri oturmaktaydı; ama bundan pek emin değilim. Gördüklerim hiç hoşuma gitmedi, daha önce duyduğum korkuyu yeniden hissettim. Daha önce korkumu yatıştırmış olan şey şimdi korkumu artırıyordu; yaşlı adamın yumuşak ifadeli yüzüne baktıkça, onun bu yumuşaklığı beni dehşete düşürüyordu. Gözleri hiç kıpırdamıyordu, cildiyse balmumu gibiydi. Sonunda bunun bir yüz olmayıp, ustaca yapılmış bir maske olduğuna kanaat getirdim. Tuhaf eldivenli zayıf elleri, zarif hareketlerle tabletin üzerine, festival yerine götürülmeden önce bir süre beklemem gerektiğini yazdı.

Yaşlı adam bir sandalyeyi, bir masayı ve bir yığın kitabı bana işaretle gösterdikten sonra odadan çıktı ve okumak üzere oturduğumda kitapların çok eski ve küflü şeyler olduğunu gördüm; aralarında ihtiyar Morryster'ın *Marvells of Science'ı,* Joseph Glanvil'in 1681'de basılmış korkunç *Saducismus Trium-phatus'u,* Remigius'un 1595'te Lyon'da basılmış, şok edici *Daemonolatreia'sı* ve en kötüsü, deli Arap Abdul Alhazred'in hiç görmediğim, ama fısıltıyla hakkında korkunç şeyler anlatıldığının duyduğum, adı ağza alınmaz *Necronomicon'* un Olaus Wormius tarafından yapılmış yasak Latince çevirisi vardı. Benimle konuşan olmadı, ama dışarıda rüzgarda sallanan tabelaların gıcırtısını ve çıt çıkarmadan boyuna yün eğiren boneli yaşlı kadının çıkrığının dönerken çıkardığı sesi duyuyordum. Odanın, kitapların ve bu insanların ürkütücü ve rahatsız edici olduğunu düşündüm, ama atalarımın eskiden beri sürdürdükleri gelenek şenliğe katılmamı emrettiğinden, daha beter şeyleri beklemeye karar verdim. Böylece kendimi okumaya vermeye çalıştım ve çok geçmeden o lanetli *Necronomicon'*da bulduğum bir şeye dalıp gittim; akla ziyan bir düşünce ama, kanepenin karşısındaki pencerelerden sanki gizlice açılmış birinin kapatıldığını duyduğumu düşündüğümde bundan hoşlanmadım. Bu sesi, hiç de yaşlı kadının çıkrığının vızıldamasına benzemeyen bir vızıltı sesi takip etti gibi geldi bana. Ama hepsi bu kadar da değil, yaşlı kadın çıkrığım daha gayretle döndürmekte ve eski saat çalıp durmaktaydı. Bundan sonra, kanepede birilerinin oturmakta olduğu hissi kayboldu ve kitaba iyice

dalmış korkudan tir tir titreyerek okumamı sürdürürken, ayağına çizmelerini çekmiş, bol, antik bir kıyafet giyinmiş yaşlı adam geri gelerek tam da o kanepeye, kendini göremeyeceğim bir şekilde oturdu. Hiç kuşku yok ki, sinir bozucu bir beklemeydi bu ve elimde tuttuğum küfür niteliğindeki kitap bu beklemeyi iki misli sinir bozucu yapıyordu. Ama saat on biri vurduğunda yaşlı adam yerinden doğruldu ve bir köşedeki, oymalarla süslü kocaman bir sandığa doğru kayar gibi küçük adımlarla giderek, sandıktan kukuletalı iki pelerin çıkardı; pelerinlerden birini kendi örtündü, diğerini eğirmeyi bırakan yaşlı kadınının sırtına attı. Sonra ikisi de dış kapıya doğru yöneldiler, yaşlı kadın sakat ayağını sürüyordu; yaşlı adam, okumakta olduğum kitabı elimden çekip aldıktan sonra, kukuletasını kıpırtısız yüzünün ya da maskesinin üzerine çekerken eliyle kendisini izlememi işaret etti.

Dışarı çıkıp, bu inanılmaz derecede eski kasabanın mehtapsız, dolambaçlı sokaklarına daldık; perdeleri çekilmiş pencerelerdeki ışıklar birer birer söner ve Sirius Yıldızı, her kapı aralığından sessizce çıkarak cadde boyunca ilerleyen yürüyüş alayına katılan kukuletalı, pelerinli şekillerden oluşan bu kalabalığı yan gözle süzerken yürüyüşümüze devam ettik, gıcırdayan tabelaları, nuh nebiden kalma üçgen çatıları, saz çatıları ve baklava dilimi pencereleri geçtik; çürüyen evlerin birbirine yaslanarak birlikte ufalanmaya devam ettiği yerlerdeki sarp sokakları aştık; aşağı yukarı hareket eden fenerlerin tekinsiz, sarhoş takımyıldızları oluşturduğu açık alanlardan ve kilise avlularından kayar gibi sessizce geçtik.

Çıt çıkarmadan ilerleyen bu kalabalığın arasında dilsiz rehberlerimi takip ettim; inanılmaz derecede hafif dirsek darbeleriyle dürtüldüm ve anormal derecede yumuşak göğüs ve karınlarla sıkıştırıldım ama ne bir yüz gördüm, ne bir ses duydum. İnsana ürküntü veren yürüyüş kolları yukarıya doğru, hep yukarıya doğru yürüyorlardı; yürüyenlerin hepsinin, kasabanın ortasında yer alan yüksek bir tepenin üzerindeki -büyük beyaz bir kilisenin de bulunduğu- bütün yolların odak noktası olan bir alanda toplanmakta olduklarını gördüm. Bu kilise, yolun dağı aştığı noktada, alacakaranlıkta Kingsport’u ilk defa gördüğümde gözüme çarpmış ve korkuyla titrememe yol açmıştı; çünkü, Aldebaran yıldızı bir an için kilisenin hayaletimsi sivri kulesine takılıp kalır gibi olmuştu.

Kilisenin etrafında açık bir alan vardı; burası, hayal ürünü gibi gözüken sütun gövdeleriyle kısmen bir kilise avlusu, kısmen de, çevresindeki üçgen

çatılı, eski mi eski evlerle ve karları rüzgârlarla süpürülmüş yarı yarıya taş döşeli zeminiyle bir meydandı. Ölüm ateşleri mezarların üzerinde, nasıl oluyorsa hiç gölge düşürmeden, dehşetli görüntüler sergileyerek dans ediyordu. Kilise avlusunun ötesinde, artık hiçbir evin bulunmadığı bu yerde, tepelerin doruklarını ve liman üzerinde parıldayan yıldızları görebiliyordum; karanlığa gömülen kasaba ise görünmez olmuştu. Sadece arada bir, kalabalığa yetişmeye çalışan bir fener, yılankavi dar sokaklarda ürkütücü bir şekilde aşağı yukarı hareket ediyor, sonra sessizce kiliseye süzülüyordu. En geride kalanlar da dahil herkes karanlık kapıdan içeri süzülene kadar bekledim. Yaşlı adam kolumu çekiştirip duruyordu, ama kapıdan en son girmeye kararlıydım. Eşiği aşıp, insanla kaynayan karanlık kiliseye girerken, dış dünyaya son defa bakmak üzere geri döndüm; kilise avlusunun fosforlu ışıltısı tepenin üzerindeki taş döşemeyi zayıf bir şekilde aydınlatıyordu. ve geri dönmemle, yüreğimin korkuyla dolması bir oldu. Çünkü, rüzgarın karlan silip süpürmüş olmasına karşın, patikanın kapıya yakın kısmında biraz kar kalmıştı ve geriye doğru attığım bu kaçamak bakış, karın üzerinde, benimkiler de dahil hiç ayak izi olmadığını görmeme yetmişti.

Kilise, içeri giren onca fenere rağmen zar zor aydınlanıyordu, çünkü kalabalığın büyük çoğunluğu çoktan ortadan kaybolmuştu. Kalabalık, yüksek sıralar arasındaki dar koridordan, kürsünün hemen önündeki, kapağı ardına kadar açık bir geçide doğru akmış, şimdi içeride sessizce kaynaşıp duruyordu. Yorgun adımlan, aşağıdaki karanlık, boğucu yeraltı mezarının içine kadar sersemce takip ettim. Bu gece-yürüyüşçülerinin yılankavi kuyruğu zaten çok korkunç görünüyordu; bir de kıvrılarak kutsal bir mezara girdiğini gördüğümde duyduğum dehşet daha da arttı. Sonra, mezarın zemininde bir delik olduğunu fark ettim; kalabalık buradan aşağı kayıyordu, bir an sonra hepimiz, kaba yontulmuş taştan uğursuz bir merdivenden aşağı iniyorduk; rutubetli ve acayip kokulu, helezoni, dar bir merdivendi bu; üzerinden sular damlayan, harcı ufalanıp dökülen yeknesak bir duvar boyunca tepenin derinliklerine doğru döne döne iniyordu. Sessiz, insanın tüylerini diken diken eden bir inişti bu; epey bir zaman sonra, duvarların ve basamakların, zemin kayasından keskiyle oyulmuşçasına, nitelik değiştirdiğini gözlemledim. Beni en çok rahatsız eden şey, binlerce ayağın hiç ses çıkarmaması ve hiçbir yankıya yol açmamasıydı. Bana asırlar kadar uzun gelen bir inişten sonra, kimbilir hangi meçhul karanlık köşelerden çıkarak bu esrarlı kuyuya ulaşan bazı yan geçitler ve tüneller bulunduğunu

gördüm. Çok geçmeden bu geçitlerin sayısı son derece çoğaldı; bilinmez tehditleri barındıran günahkar yeraltı mezarları gibiydiler ve genzi yakan çürüme kokusu dayanılmaz bir hal aldı. Dağın içinden Kingsport topraklarının altına inmiş olmamız gerektiğini biliyordum; bir kasabanın bu kadar yaşlı ve yeraltı kötülükleriyle kaynıyor olmasından dehşete düştüm.

Sonra solgun bir ışığın donuk parıltısını gördüm ve sinsice kıyıya vuran güneş yüzü görmemiş suların sesini duydum. Yeniden korkuyla titredim; gecenin getirdiklerinden hiç hoşlanmamıştım; atalarımın, çok eski zamanlardan beri yapılagelen bu törene katılmayı bana emretmemiş olmalarını ne kadar isterdim. Basamaklar ve geçit genişlerken, başka bir ses daha -takatsiz bir flütün tiz, alaycı ve sızıldanan sesini— duydum ve ansızın gözlerimin önüne sınırsız bir iç dünya manzarası serildi: Hastalıklı, yeşilimtrak alevler püskürten bir ateşle aydınlanan ve uçurumlardan doğarak, en eski okyanusun en karanlık uçurumlarına doğru aktığı belli, yağlı, geniş bir nehir tarafından yıkanan, mantarlarla kaplı engin bir sahil.

Dev şapkalı mantarların, cüzamlı ateşin, yapış yapış suyun bu kutsallıktan uzak Erebos'una[24] kendimden geçerek, soluğum kesilerek baktım ve ateş sütunu etrafında bir yarım halka oluşturan pelerinli kalabalığı gördüm. Bu, insanlıktan daha eski olan ve ondan uzun yaşamaya yargılı Noel-ayiniydi; gündönümünün ve karların ardından gelecek bahar müjdesinin o çok eski zamanlardan beri sürdürülen ayiniydi; ateşin, ebedi yeşilliğin, ışığın ve müziğin ayini. Bu son derece kasvetli, karanlık ve derin mağarada ayin yaptıklarını, hastalıklı ışıklar saçan ateş sütununa tapındıklarını ve suya, cansız ışıkta yeşil yeşil parlayan avuç dolusu yapış yapış bitkiler attıklarını gördüm. Bunu gördüm, ayrıca, ateşten uzakta çömelmiş, gürültüyle flüt çalan biçimsiz bir şey daha gördüm ve o şey flütünü üfledikçe kokuşmuş karanlığın içinde göremediğim bir yerlerde boğuk, kötücül kanat sesleri duyar gibi oldum. Fakat, beni en çok korkutan şey, akıl sır ermez derinliklerden bir volkan gibi fışkıran, normal ateşler gibi gölge düşürmeyen ve güherçileli taşı pis, zehirli bir bakır pasıyla kaplayan alev sütunuydu. Çünkü, için için kaynayan bu ateşin harareti yoktu, sadece ölümün ve çürümenin ıslaklığı ve yapışkanlığı vardı.

Beni buraya getirmiş olan adam, şimdi iğrenç ateşin karşısında bir yere geçmiş, yüzünü döndüğü yarım halkaya törensel hareketler yapıyordu. Ayinin belirli aşamalarında, özellikle de yaşlı adam yanında getirmiş olduğu o iğrenç *Necronomicon'u* başının üzerine kaldırdığında kalabalık, yerlerde

sürünerek itaat gösterilerinde bulunuyordu; atalarım tarafından bu şenliğe katılmam yazılı olarak emredildiğinden ben de onlarla birlikte bütün bu hareketleri yapıyordum. Sonra, yaşlı adam, karanlıkta belli belirsiz fark edilen flütçüye bir işaret verdi, bunun üzerine flütçü, o zamana kadarki zor duyulur vızıltısını daha yüksek bir perdeye yükseltti; böyle yapmakla akledilemez ve umulmadık bir dehşetin ortaya çıkmasına sebep oldu. Bu dehşet anında, yosun ve mantar kaplı toprağa yığılıp, bu dünyanın ya da başka bir dünyanın değil, ancak yıldızlar arası akla ziyan boşlukların korkusuyla donakaldım.

O soğuk alevin kangrenli parıltısının ötesindeki hayal edilemez karanlıklardan, yağlı nehrin, sessiz, gizli ve tekinsizce aktığı cehennemi uzaklıklardan hiçbir sağlıklı gözün tam olarak göremeyeceği, hiçbir sağlıklı beynin tam olarak anımsayamayacağı bir sürü evcil, eğitimli, melez kanatlı şey ahenkli kanat çırpışlarıyla çıkageldi. Bunlar tam olarak ne karga, ne köstebek, ne şahin, ne karınca, ne kan emici yarasa ne de bozulmuş insanlar olmayıp, anımsayamayacağım ve anımsamamam gereken şeylerdi. Yaratıklar, kısmen perdeli ayaklarının, kısmen zarsı kanatlarının yardımıyla sessizce ilerlediler ve tören kalabalığına ulaştıklarında kukuletalı şahıslar onları yakalayıp Üzerlerine bindiler ve karanlık nehir boyunca uzaklaşarak, zehirli kaynakların keşfedilmesi imkânsız korkunç çağlayanları beslediği ürkünç kuyular ve dehlizlerde birer birer gözden yittiler.

Yün eğiren yaşlı kadın da kalabalıkla birlikte gitmiş, geriye sadece yaşlı adam kalmıştı; çünkü,' diğerleri gibi hayvanlardan birini yakalayıp binmemi işaret ettiğinde reddetmiştim. Sendeleyerek doğrulduğumda, şekilsiz flütçünün gözden kaybolduğunu, ama hayvanlardan ikisinin sabırla yanı başımda dinelmekte olduklarını gördüm. Ben tereddüt geçirirken, yaşlı adam sivri uçlu kalemiyle balmumu tabletini çıkardı ve bu eski yerde Noel tapınmasını tesis eden atalarımın gerçek temsilcisi olduğunu; geri dönmemin emredilmiş olmasına karşın, en esrarengiz sırların gereğinin henüz yerine getirilmemiş olduğunu yazdı. Yaşlı adam bunları çok eski bir el yazısıyla yazdı ve hâlâ tereddüt ettiğimi görünce, söylediği adam olduğunu kanıtlamak için bol giysisinden her ikisi de aileme ait olan bir mühür yüzüğüyle bir saat çıkardı. Bu kanıt çok iğrençti, çünkü bu saatin dedemin dedesinin dedesiyle birlikte 1698’de gömülmüş olduğunu eski belgelerden biliyordum.

Bunun üzerine yaşlı adam başlığını geri çekerek, yüzünün aileme benzerliğine işaret etti, ama ben korkuyla titredim; çünkü, bu yüzün şeytani bir maskeden başka bir şey olmadığından emindim. Çırpınan hayvanlar huzursuzlukla eşelenmeye başlamışlardı, yaşlı adamın da yavaş yavaş huzursuzlanmaya başladığını gördüm. Hayvanlardan birisi paytak paytak yürüyerek uzaklaşmaya kalkıştığında, yaşlı adam onu durdurmak için hızla döndü; böyle ansızın hareket etmesi yüzünden, balmumundan maskesi, yaşlı adamın başı olması gereken yerden kaydı. İşte o zaman, karabasanları andıran konumum, indiğimiz taş basamaklara koşmamı engellediğinden, kendimi, kimbilir hangi deniz mağaralarına dökülen yağlı yeraltı nehrine fırlattım; deliler gibi çığlık çığlığa haykırmam yüzünden bu iğrenç uçurumlarda gizlenmiş olabilecek ölü kalabalıklar başıma üşüşmeden önce koşup kendimi dünyanın derinlerinde yatan dehşetin bu kokuşmuş sıvısına attım.

Hastanede söylediklerine göre, beni şafakta Kingsport Limanı’nda, yarı donmuş durumda, kaderin sanki beni kurtarmak üzere göndermiş olduğu bir ağaca sıkı sıkıya tutunmuş olarak bulmuşlar. Tepede yol ikiye ayrıldığında, yanlış yolu tutmuş ve Orange Point’teki yardan aşağı uçmuş olduğumu söylediler; kardaki ayak izlerinden bu sonuca varmışlar. Buna karşı söyleyebileceğim hiçbir şey yoktu, çünkü her şey yanlıştı. Geniş pencerelerden görülen sayısız çatıdan ancak beşte birinin eski tarz çatı olmasına ve aşağıdaki sokaktan gelen tramvay ve motor seslerine bakılırsa her şey yanlıştı. Buranın Kingsport olduğunda ısrar ediyorlardı ve ben buna karşı çıkacak durumda değildim. Hastanenin Central Hill’deki eski kilise avlusunun yakınında olduğunu duyduğumda neredeyse cinnet geçirdim; bunun üzerine beni daha iyi bakılacağım Arkham’daki St Mary’s Hospital’a gönderdiler. Orayı sevdim, çünkü doktorlar açık fikirliydiler; hatta, nüfuzlarını kullanarak, Alhazred’in yolsuz Necronomicon’un Miskatonic Üniversitesinde özenle saklanan bir kopyasını edinmemi de sağladılar. Doktorlar, ‘psikoz’ diye bir şeyden söz ettiler ve aklımı bir şeylere takmasam iyi edeceğimi söylediler.

Böylece o korkunç bölümü okudum ve iki misli korkuyla titredim; çünkü anlatılanlar hiç de yabancım değildi. Ayak izleri ne anlatırsa anlatsın, ben onları daha önce görmüştüm ve en iyisi onları gördüğüm yeri unutmaktı. Uyanık olduğum zamanlarda bana onları anımsatabilecek kimse yok; düşlerimse, tekrar etme cüretini gösteremeyeceğim cümleler yüzünden

dehşetle dolu. Sadece, o hantal Erken Dönem Latincesinden İngilizce’ye çevirebildiğim kadarıyla bir tek paragrafı aktarma cesaretini göstereceğim.

“En derinlerdeki mağaralar, sıradan insan aklının kavrayabileceği yerler değildir,” diye yazıyordu deli Arap. “Çünkü, buralardaki olağanüstü şeyler tuhaf ve korkunçtur. Ölü düşüncelerin yeniden yaşam bulup tuhaf bedenlere büründüğü yer lanetli; hiçbir aklın almadığı fikirlere sahip bir zihin günahkârdır! Ibn Schacabao çok yerinde olarak, içinde hiçbir büyücü yatmamış mezarların mutlu; büyücüleri küle dönüşmüş kentlerin geceleri huzurlu olduğunu söylemiştir. Çünkü, öteden beri söylenegelir ki, şeytana satılmış ruhlar kendi ölü toprağından can bulmayıp, çürümüşlükten iğrenç bir yaşam doğuncaya, toprağın kör leş-yiyicileri onu rahatsız edecek kadar kurnazlaşıncaya, başına bela kesilecek kadar anormal ölçüde büyüyünceye dek *bedenini kemiren aynı kurdu* semirtip, yol gösterir. Topraktaki gözeneklerin yeterli olması gereken yerde gizlice büyük delikler kazılmış ve o şeyler, sürünmeleri gerekirken yürümeyi öğrenmişlerdir.”

ADLANDIRILAMAYAN

Bir sonbahar günü, akşam üzeri, Arkham'daki eski mezarlıkta, on yedinci yüzyıldan kalma bakımsızlıktan harap olmuş bir mezarın üzerine oturmuş, adlandırılamayan hakkında ileri geri fikir yürütüyorduk. Bir ara mezarlıktaki dev bir söğüt ağacına, gövdesi okunaksız bir mezar taşını neredeyse bütünüyle yutmuş olan bir söğüt ağacına bakarak, ağacın dev köklerinin bu eski, ölü toprağından emmiş olması gereken hayalet kabilinden, ağza alınamayacak besinler hakkında gerçeklikten uzak bazı sözler söyledim; bunun üzerine arkadaşım sözlerimin saçmalığı yüzünden beni azarladı ve yüzyıldan fazla bir zamandır buraya hiç kimse gömülmediği için ağacın normalin dışında bir besini olamayacağını söyledi. Ayrıca, benim sürekli olarak "adlandırılamayan" ve "adı ağza alınamayan" şeylerden söz etmemin, ikinci sınıf bir yazar olarak bana epeyce uyan, çocukça icatlar olduğunu sözlerine ila ve etti. Öykülerimi, kahramanlarımı felç eden, onları yaşadıklarını anlatacak cesaretten, sözcüklerden ve arkadaşlıklardan yoksun bırakan görüntü ve seslerle bitirmeye çok düşkündüm. Biz, şeyleri sadece beş duyumuz yoluyla ya da dinsel sezgilerimizle biliriz, dedi; bundan dolayı, gerçeğin sağlam tanımlarıyla ya da tanrıbilimin doğru öğretileriyle -özellikle de, gelenekler ve Sir Arthur Conan Doyle tarafından ne kadar değişikliğe uğratılmış olursa olsun Congregationalist'lerin öğretileriyle- açıkça tanımlanamayacak herhangi bir nesne veya görünüm olamazdı.

Joel Manton adındaki bu arkadaşımla, pek öyle hararetli olmasa da sık sık tartışırdım. Kendisi, East High School'un müdürüydü; doğma büyüme Boston'luydu ve hayatın incelikli çağrışımlarına karşı New England'lıların o kendinden hoşnut aldırmazlıklarını paylaşıyordu. Onun görüşüne göre, sadece normal, nesnel deneyimlerimizin estetik anlamı vardı; sanatçının görevi, aksiyon, aşırı sevinç ve şaşırtıcılıkla güçlü duygular uyandırmaktan çok, gündelik olayların doğru ve ayrıntılı bir şekilde yazıya geçirilmesiyle

heyecandan uzak bir ilgi ve beğeniyi korumaktı. Özellikle, benim gizemli ve açıklanamaz şeylerle uğraşmama itiraz ediyordu; çünkü, doğaötesine benden daha fazla inanmasına rağmen, bunların edebiyatın konusu olacak kadar sıradan şeyler olduğunu kabule yanaşmıyordu. Zihnin en büyük huzuru gündelik hayatın yeknesaklığından kaçışta ve alışkanlıklarla yorgunluğun, gerçek varoluşun basmakalıp örüntülerinden yarattığı imgelerin orijinal ve dramatik bir tarzda yeniden kurgulanmasında bulabilecek olması, onun kuşkulardan uzak, pratik ve mantıklı aklının alabileceği bir şey değildi. Onun için, tüm nesnelerin ve duyguların değişmez boyutları, özellikleri, nedenleri ve sonuçlan vardı; zihinde bazen daha az geometrik, daha sıradışı ve daha az elverişli nitelikte görüş ve duyular olabildiğini belli belirsiz bilmesine karşın, ötesinde kalan hiçbir şeyin sıradan bir yurttaş tarafından yaşanamayağı ve anlaşılamayacağı gelişigüzel bir çizgi çekmekte, gelişigüzel bir kural koymakta haklı olduğuna inanıyordu. Ayrıca, hiçbir şeyin gerçekten “adlandırılamaz” olamayacağından neredeyse emindi. Böyle bir şey aklına yatmıyordu.

Sadece gözünün gördüğüne inanan birinin kendinden hoşnutluğuna karşı hayal gücüne dayanan, fizikötesi savlar ileri sürmenin boşuna olacağını çok iyi bilmeme karşın, bu akşamüstü sohbetinin gidişatı her zamanki tartışma sınırlarımızın dışına çıkmama yol açtı. Eskilikten ufalanan arduvaz mezar taşları, yaşlı ağaçlar ve az ötemizde uzanan, cadıların uğrak yeri kasabanın asırlık balıksırtı damları, bütün bunlar bende eserlerimi savunma arzusu uyandırdı ve çok geçmeden düşmana kendi silahlarıyla karşılık vermekteydim. Bir karşı saldırı başlatmak aslında hiç de zor değildi; çünkü, Joel Manton’ın gerçekte, kültürlü insanların çoktan bir yana bıraktıkları batıl inançlara hâlâ bir miktar bağlı olduğunu biliyordum; bunlar, uzak yerlerde ölen insanların ortaya çıkması ve insanların, bütün hayatları boyunca baktıkları pencerelerde bıraktıkları izlenimler gibi inanışlardı. Köy kocakarılarının bu dedikodularının inanılırlığını artırmak için, yeryüzünde maddesel karşılıkları olan hayali tözlerin varlığına inandığımı ısrarla ileri sürdüm. Bu, normal tasımların ötesindeki olgulara inanıp inanmama meselesiydi; eğer ölmüş bir insan, görülür ya da hissedilir imgesini dünyanın ta öte ucundan ya da yüzyılların ötesinden gönderebiliyorsa, terkedilmiş evlerin akıl sahibi acayip varlıklarla dolu olduğunu ya da bu eski mezarlıkların maddi olmayan, korkunç akıllarla kaynadığını varsaymak neden saçma olsundu ki? ve ruh insanların ona atfettiği şekilde kendini belli edebilmek için, maddenin yasalarıyla sınırlanamayacağına göre, insan

gözlemciler için çok korkunç ve “adlandırılamaz” olması gereken, fiziksel olarak yaşayan, belirli bir surete bürünmüş ya da bürünmemiş ölü şeylerin hayal edilmesi neden aşırılık oluyordu? Bu meseleler üzerinde düşünürken “sağduyu” denilen şeyin, düşgücü ve zihinsel esneklikten aptalca yoksunluktan başka bir şey olmadığı konusunda arkadaşımı hararetle temin ettim.

Alacakaranlığın çökmesi yakındı, ama ikimiz de konuşmaya son vermek için bir istek duymuyorduk. Manton, ileri sürdüğüm savlardan etkilenmişe benzemiyor ve kuşkusuz onu başarılı bir öğretmen yapan, kendi fikirlerinin doğruluğuna duyduğu güven ve gayretle savlarımı çürütmeye çalışıyordu; bense, yenilgiden korkmayacak kadar kendimden emindim. Karanlık çöktü, uzaklardaki pencerelerin bazıları zayıf ışıklarla aydınlandı, ama biz yerimizden kıpırdamadık. Mezarın üzerindeki oturma yerimiz çok rahattı ve sıkıcı arkadaşımın hemen arkamızdaki eski, harap olmuş tuğla duvardaki mağara gibi derin gediğe ya da bulunduğumuz yerin, en yakınımızdaki ışıklı yolla aramıza giren on yedinci yüzyıldan kalma, terkedilmiş, yıkıldı yıkılacak ev yüzünden zifiri karanlığa boğulmasına aldırış etmeyeceğini biliyordum. Karanlıkta orada, terkedilmiş evin yakınındaki yarık yarık açılmış bu mezarın üzerinde oturup “anlatılmaz” üzerine konuştuk ve arkadaşım alaylarına son verdikten sonra, ona, en çok alay ettiği öykünün gerisindeki korkunç olayları anlattım.

Öykümün adı *Tavanarası Penceresi* idi ve *'Whispers'ın* 1922 Ocak sayısında yayımlandı. Birçok yerde, özellikle de Güney’de ve Pasifik sahillerinde zayıf ve korkak ruhlu bazı aptalların şikayeti üzerine dergiyi topladılar; ama New England hiç heyecana kapılmadı ve aşırılıklarıma omuz silkip geçti. Böylesi bir şeyin her şeyden önce biyolojik açıdan imkansız olduğu, kırsal alanda fısıltılarla anlatılan ve Cotton Mather’in,[25] anlaşılması güç *Magnolia Christi* Americana'sına almak aptallığını gösterdiği, pek de gerçeğe benzemediği için dehşet verici olayın geçtiği yerin adını onun bile vermeye cüret edemediği, o zırva masallardan biri olduğu ileri sürüldü. ve eski gizemin basit ayrıntılarını abartmış olduğum konusuna gelince, olacak şey değil bu - ikinci sınıf, budala ve hayalci yazarlara has bir üslupla yazdım her şeyi. Mather, aslında o şeyin doğmuş olduğunu anlatmıştı, ama onun büyüyeceğini, geceleri insanların pencerelerinden bakacağını ve yüzyıllar sonra birisi onu pencerede görüp de saçlarını neyin ağarttığını anlatamaz duruma düşünceye kadar bir evin

tavanarasında cismen ve ruhen saklanacağına değersiz bir duyumcudan başka kim inanırdı ki? Bütün bunlar hoş kokulu çerçöpten başka bir şey değildi ve arkadaşım Manton bu gerçek üzerinde ısrarla durmayacak kadar alık değildi. O zaman, oturduğumuz yerden bir mil kadar ötedeki bir ailenin belgeleri arasında bulunan ve 1706-1723 yılları arasında tutulmuş eski bir günlükte bulduğum şeyden, atalarımın göğüs ve sırtlarındaki -günlükte tarif edilen- yaralarla ilgili bazı hakikatlerden bahsettim ona. Ayrıca, bölgede yaşayan başka insanların korkularını, kuşaktan kuşağa bu korkularını nasıl fısıltılarla aktardıklarını ve 1793'te terkedilmiş bir e ve, orada bulunmasından şüphelenilen izleri bulmak için giren bir gencin nasıl delirdiğini anlattım.

Büyülü bir şey olmalıydı - Massachusetts'da, Püriten çağda duyarlı araştırmacıların korkuyla titremelerine şaşmamalı. Yüzeyin altında olup bitenler hakkında çok az şey biliniyor - çok az şey; yine de, bir anlığına da olsa, zaman zaman iğrenç, kokuşmuş bir iltihap yüzeye çıkmıyor değil. Büyücülük dehşeti, insanların baskı altındaki beyinlerinde sürekli olarak endişe yaratan şeyler üzerine düşürülmüş korkunç bir ışık demetiydi, ama bu bile pek önemli sayılmazdı. Güzellik diye bir şey yoktu, özgürlük de yoktu - bunu mimariye, evlerden arta kalanlara ve serbestçe konuşamayan ilahiyatçıların zehirli vaazlarına bakarak çıkarabiliyoruz. Bu paslı demirden deli gömleğinin içinde, anlaşılmaz şekilde çabuk çabuk konuşan iğrençlik, sapıklık ve şeytana tapınma pusudaydı. Adlandırılamayanın ilahlaştırılması gerçekte işte burada yatıyordu.

Cotton Mather, karanlık bastırdıktan sonra hiç kimsenin okumaması gereken o şeytani altıncı kitabında sözünü hiç sakınmadan lanet yağdırmıştı. Mather, kehanet sahibi bir Yahudi'nin hoşgörüsüzlüğüyle, o günden bu yana hiç olmadığı kadar özlü sözlerle ve hiçbir şaşkınlığa düşmeden, yaratılmış olan, hayvandan öte, ama bir insan da olmayan, sokur gözlü bir yaratığı ve böyle bir gözü olduğu için astıkları, çığlıklar atan zavallı sarhoşu anlattı. O, cesaretle bu kadarını anlattı, ama ondan sonra olup bitenler hakkında hiçbir imada bulunmadı. Ya bilmiyordu, ya da biliyordu, ama anlatmaya cesaret edemiyordu. Daha başkaları biliyor, ama anlatma cesaretini gösteremiyorlardı - her ne kadar, en cesur insanların bile kanını donduracak kaçamaklı söylentilerin izi sürülebilirse de, herkesin uzak durduğu bir mezarın yanına arduvazdan yazısız bir mezar taşı koymuş olan, ruhen çökmüş, kalbi kırık, çocuksuz yaşlı bir adamın evindeki

tavanarasına çıkan merdivenlerin kapısına vurulmuş kilitten neden alçak sesle söz ettikleri konusunda açık bir işaret bulunmamaktadır.

Her şey -geceleri pencerelerde veya ormanın kıyısındaki ıssız çayırda görülen sokur gözlü yaratıklarla ilgili alçak sesle gizlice anlatılan bütün o öyküler- bulduğum eski günlükte yazılıydı. Atalarımdan birini dar bir vadi yolunda bir şey yakalamış, göğsünde boynuz izleri, sırtında maymununkine benzer bir pençenin izlerini bırakmıştı ve daha sonra topraktaki izler araştırıldığında, çift toynaklı hayvan izleriyle karışık belli bellisiz insanımsı izler bulundu. Bir defasında, bir posta süvarisi şafaktan önceki alacakaranlıkta Meadow Hill'de bir ağaç dalından ötekine atlayarak kaçan adsız korkunç bir şeyi kovalayan ve ona seslenen yaşlı bir adam gördüğünü söyledi ve birçokları ona inandı. Elbette, kalbi kırık, çocuksuz, yaşlı adam 1710 yılında bir gece, kendi evinin arka tarafındaki, arduvazdan yazısız mezar taşını gören yeraltı kemerine gömüldüğünde tuhaf konuşmalar oldu. Tavanarası kapısını hiç açmadılar; evi, ürkütücü ve terk edilmiş bir halde olduğu gibi bıraktılar. Evden sesler geldiğinde, tir tir titreyerek kısık seslerle konuştular ve tavanarasına açılan kapıdaki kilidin sağlam olmasını umdular. Sonra, papaz evinde bir tek allahın kulunu canlı ya da tek parça bırakmayan dehşet yaşanınca, bu umutları suya düştü. Aradan geçen yıllarla, söylenceler hayali bir nitelik kazanır - o şeyin, eğer yaşayan bir şey idiyse, ölmüş olduğunu sanıyorum. Anısı korkunç bir surette -çok gizli olması nedeniyle daha da korkunç bir surette- uzun süre zihinlerden silinmedi.

Benim bu öyküyü anlatışım sırasında, arkadaşın Manton tam bir sessizliğe gömüldü; sözlerimin onu etkilemiş olduğunu görüyordum. Sustuğumda gülmeyip 1793'te deliren ve muhtemelen benim öykümün kahramanı olan delikanlıya ne olduğunu sordu ciddiyetle. Ona, delikanlının bu herkesin korktuğu, terkedilmiş e ve neden girmiş olduğunu anlattım ve delikanlının, orada oturanların camlarda gizli imgelerinin kaldığına inanması yüzünden oraya girmek zorunda olduğuna işaret ettim. Delikanlı, gerisinden bakılınca görülen şeyler hakkında anlatılan öyküler yüzünden, pencereden bakmak üzere bu dehşet verici tavanarasına girmiş ve delice çığlıklar atarak dönmüştü.

Ben bunları söylerken Manton çok düşünceli görünüyordu, ama sonra yavaş yavaş eski eleştirel tavrına geri döndü. Tartışma hatırına, bir zamanlar doğadışı bir canavarın varolduğu kabul edilecek bile olsa, doğanın en

hastalıklı sapkınlığının bile *adlandırılamaz* ya da bilimsel bakımdan tanımlanamaz olması gerekmediğini anımsattı. Zihin açıklığına ve sabrına hayran kaldım ve ona yaşlı insanlardan topladığım daha ayrıntılı bilgileri aktarmaya başladım. Bu defa anlattığım hayalet öyküleri, orada burada görülen ve organik olamayacak kadar korkunç canavarlara; aysız gecelerde etrafta dolaşan, sık sık eski e ve, evin gerisindeki yeraltı kemerine ve bir fidanın, yazısı okunamayan bir mezar taşının yanı başında sürgün verdiği yerdeki mezara uğrayan bazen görünür, bazen sadece hissedilir dev hayvanlara ilişkindi. Bu canavarlar, doğruluğu kanıtlanmamış söylentilerde anlatıldığı gibi, insanları boynuzlamış ya da boğazlarını sıkarak öldürmüş olsun veya olmasın, güçlü ve sürekliliği olan bir etki yaratmıştır ve son iki nesil tarafından büyük ölçüde -muhtemelen üzerinde kafa yorulmaması nedeniyle- unutulmuş olsa da, yörenin yaşlılarının yüreklerine hâlâ esrarengiz bir şekilde korku salmaya devam etmektedir. Ayrıca, estetik kuramı açısından bakıldığında, eğer insan denilen yaratığın psişik dışavurumları bu kadar acayip çarpıklıklarsa, birbiriyle çelişmeyen hangi önerme, kötücül ve kaotik bir sapıklık olarak, tabiata karşı marazi bir günah olarak böylesine biçimsiz ve çirkin bir belirsizliği ifade edebilir veya betimleyebilir? Melez bir kabus yaratığının ölü beyni tarafından şekillendirilmiş olarak, böylesine esastan yoksun bir dehşet, olanca iğrenç gerçekliğiyle, varlığını bas bas bağıran *adlandırılamayan'ı* oluşturmaz mıydı?

Vakit artık epey ilerlemiş olmalıydı. Son derece sessiz bir yarasa yanımdan sürünür gibi geçti ve sanırım Manson'a da dokundu; çünkü karanlıkta göremesem de, kollarını kaldırdığını hissettim. Manson tam o anda konuşmaya başladı.

"Tavanarası pencereli bu ev hâlâ ayakta ve terk edilmiş durumda mı?"

"E vet," diye yanıtladım, "evi gördüm."

"Peki, orada bir şey bulabildin mi - tavanarasında veya başka bir yerde?"

"Yukarıda, saçakların altında bazı kemikler vardı. Bunlar, delikanlının gördüğü şeyler olabilir -eğer duyarlı biri idiyse, aklını oynatması için pencerede başka bir şey görmesine gerek yoktu. Kemiklerin hepsi aynı şeye ait idiyse, bu şey karabasanı andıran bir canavar olmalıydı. Böylesi kemikleri ortada bırakmak büyük bir günah olurdu; bu yüzden yanımda bir torbayla yeniden e ve gittim ve kemikleri toplayıp evin arkasındaki mezara götürdüm. Mezarın üzerinde, onları dökebileceğim bir delik vardı. Aptallık

ettiğimi sanma - o kafatasım görmeliydin. On santim uzunluğunda boynuzları vardı, ama yüzü ve çenesi tıpkı seninki ve benimki gibiydi.”

Sonunda, iyice yanıma sokulan Manton’ın bedeninden ürpermeler geçtiğini hissedebiliyordum. Ama, merakını yenemiyordu.

“Peki, pencere camlarından ne haber?” “Hepsiyokolmuştu. Pencerelerden birindeki cam çerçevesiyle birlikte yok olurken, diğerlerinde, en küçük baklava dilimi delikte bile cam namına bir şey kalmamıştı. 1700’den önce kullanımdan kalkan kafesli eski pencerelerdendi. Bu pencerelerde yüz yıldır, belki de daha uzun bir süredir cam olduğunu sanmıyorum - o kadar ileri gittiyse, camları belki de delikanlı kırmıştır; ancak söylence bu konuda bir şey söylemiyor.” Manton, yeniden düşünceye daldı.

“Bu evi görmek isterdim, Carter. Nerede bu ev? Camlı ya da camsız, onu biraz incelemeliyim. Sonra, şu senin kemikleri doldurduğun mezarı ve taşında yazı olmayan diğer mezarı da - her şey oldukça korkunç olmalı.”

“Onu gördün bile - hava kararıncaya kadar.”

Arkadaşım beklemediğim kadar gergindi; bu zararsız oyuna sinirlenerek benden uzaklaşmaya ve aynı anda da, daha önce baskı altında tuttuğu sinirlerinin boşanmasıyla avaz avaz bağırmaya başladı. Tuhaf bir çığlıktı bu, daha korkuncuysa, bu çığlığa cevap verilmiş olmasıydı. Arkadaşımın çığlıkları hâlâ yankılanırken, zifiri karanlığın içinden bir gıcırtı duydum ve arkamızdaki lanetli eski evin kafesli pencerelerinden birinin açılmakta olduğunu anladım. Diğer pencerelerdeki çerçeveler çoktan düşmüş olduğuna göre, bu, o şeytani tavanarası odasının tüyler ürpertici, camsız penceresi olmalıydı.

Sonra, korkulan taraftan iğrenç, pis kokulu buz gibi bir hava esti, ardından da yanı başımdaki yıkık mezardan -insan ve canavar mezarından- iç paralayıcı bir çığlık yükseldi. Hemen ardından, niteliği anlaşılamayan, devasa boyutlardaki görünmez bir varlığın indirdiği müthiş bir darbeyle oturduğum iğrenç yerden tepetaklak yuvarlandım; ben mezarlığın kök tutmuş iğrenç toprağında boylu boyunca uzanmış yatarken, mezardan öyle boğuk gümbürtüler ve vızıltılar geliyordu ki, düşgücüm karanlığı Milton’un[26] şekilsiz, lanetli ordularıyla doldurdu. Buz gibi kavurucu soğuk rüzgâr burgaçlar oluşturuyor, gevşeyen tuğlalardan ve duvarın sıvasından takırtılar geliyordu, ama bereket versin, bunun ne anlama geldiğini öğrenemeden bayıldım.

Benden daha ufak tefek olmakla birlikte benden daha sağlam bir bünyesi olan Manton, daha fazla yara almış olmasına karşın benimle aynı anda açtı gözlerini. Yataklarımız yan yanaydı, daha birkaç saniye geçmeden St. Mary’s Hospital’da olduğumuzu anlamıştık. Görevliler merakla başımıza toplanmış, buraya nasıl getirildiğimizi anlatarak belleğimizi toparlamamıza yardımcı olmaya çalışıyorlardı ve kısa bir süre içinde, Meadow Hill’in ötesinde, eski mezarlıktan bir mil uzakta, eskiden bir mezbahanın bulunduğu varsayılan ıssız bir tarlada öğle vakti bir çiftçi tarafından bulunmuş olduğumuzu öğrendik. Manton’un göğsünde iki berbat yarası ve sırtında daha az önemli bazı kesikler ve oyuklar vardı. Ben o kadar ciddi yaralanmamıştım, ama gövdem çok şaşırtıcı türden kamçı izleri ve çürüklerle kaplıydı; bu izlerin arasında bir çift toynağın bırakmış olduğu izler de vardı. Manton’ın benden daha çok şey bildiği açıktı, ama yaralarımızın niteliğini öğreninceye kadar, şaşkınlık içindeki hekimlere hiçbir şey anlatmadı. Sonra, öfkeli bir boğanın hücumuna uğramış olduğumuzu söyledi - gerçi, böyle bir hayvan bu izleri açıklamaya yetmezdi ya.

Doktorlarla hemşirelerin odadan çıkmasından sonra, huşu içinde fısıltıyla seslendim:

“Aman yarabbi, Manton, *neydi o öyle*? Şu yaralar -*onun gibi miydi?”*

Zaten beklediğim yanıtı fısıltıyla verdiğinde, övünç duyamayacak kadar şaşkınlık içindeydim.

"Yoo - *hiç de öyle değildi.* O her yerdeydi -jelatin gibi -balçık gibi bir şeydi; ama yine de bir şekli vardı, belleğimde yer eden bütün şekillerin ötesinde, dehşetin binlerce şekline sahipti. Gözler vardı - sokur bir göz. Bir kuyuydu -bir burgaçtı - iğrençliğin son merhalesiydi. Carter, o *adlandırılamayandı!”*

FİRAVUNLARLA BİRLİKTE MAHPUS(*)

** Harry Houdini ile birlikte kaleme alınmıştır.*

Gizem gizemi çeker. Adımın anlaşılmayan numaraların usta sihirbazına çıkmasından bu yana, işimin, insanları ilgi ve faaliyet alanlarım arasında bağlar kurmaya sevk ettiği tuhaf hikaye ve olaylarla karşılaştım. Bunlardan bazıları son derece önemsiz ve konu dışı, bazıları oldukça çarpıcı ve düşündürücü iken, bazıları acayip ve tehlikeli tecrübeler yaşamama sebep oldu, bazıları da beni geniş kapsamlı bilimsel ve tarihsel araştırmalar yapmaya itti. Bu konulardan çoğunu anlattım ve serbestçe anlatmaya da devam edeceğim; ama bunlardan biri var ki anlatmak hususunda son derece gönülsüzüm; şimdi de, ailemin diğer üyelerinden bazı şeyler duymuş olan bu derginin yayımcılarının beni fazlasıyla sıkıştırmaları üzerine anlatıyorum.

Şimdiye dek herkesten gizlediğim konu, on dört yıl önce Mısır'a yaptığım, işimle ilgili olmayan bir geziyle ilgili; bu konuyu herkesten gizlemek için çok yerinde nedenlerim var. Birincisi, piramitlerin başına üşüşen kalabalığın besbelli ki bilmediği, ancak onlardan büsbütün habersiz olamayacak Kahireli yetkililerin büyük bir gayretle gizlemeye çalıştıkları anlaşılan bazı sugötürmez gerçekleri ve durumları istismar etmeye karşıyım. İkincisi, benim kendi fantastik düş gücümün önemli bir rol oynamış olması gereken bir olayı anlatmaktan hoşlanmıyorum. Gördüğüm -ya da gördüğümü sandığım- şey, elbette meydana gelmedi; bu durum daha çok, eski Mısır uygarlığı üzerine son zamanlarda okuduğum şeylerin ve içinde bulunduğum çevrede bu konuda doğal olarak yapılan tartışmaların bir sonucu olarak görülmelidir. Yeterince korkunç olan gerçek bir olayın yarattığı heyecanla kanatlanan düş gücüm, hiç kuşku yok ki, çok uzak bir geçmişte kalan o acayip gecede korkularımın doruğa çıkmasına yol açmıştı.

Ocak 1910’da, İngiltere’deki sözleşmemi tamamlayıp Avustralya tiyatrolarında bir turneye çıkmak için sözleşme imzaladım. Yolculuk için bol bol zaman tanınmıştı; bu zamanın çoğunu beni en çok ilgilendiren yerleri ziyarete ayırmaya karar verdim; böylece yanıma eşimi de alıp, geze dolaşa hoşça vakit geçirerek Kıta Avrupa’sını aşıp Marsilya’da, P&O şirketinin Port Said’e giden vapuru Malwa’ya bindik. En sonunda Avustralya’ya doğru yola çıkmadan önce, Port Said’den başlayarak aşağı Mısır’ın en önemli tarihi yerlerini gezmek niyetindeydim.

İşinden uzakta bir sihirbazın başına gelecek türden eğlenceli olaylarla şenlenen yolculuğumuz gayet hoş geçiyordu. Sakin bir yolculuk yapabilmek için adımı gizli tutmak niyetindeydim, ama yolcuları şaşırtmaya heveslenen bir meslektaşımın sıradan numaralarının beni aynı numaraları daha başarıyla tekrarlamaya kışkırtması yüzünden kendimi ele vermek zorunda kaldım; kim olduğum ortaya çıktı. Bunlardan, olayların üzerine olan belirleyici etkisi nedeniyle söz ediyorum - Nil vadisine dağılmak üzere olan gemi dolusu turistin önünde maskemi alaşağı etmeden önce bu etkiyi hesaplamam gerekirdi. Bundan sonra nereye gidersem gideyim kimliğim biliniyordu; bu da karımla beni o çok aradığımız huzur dolu göze çarpmayıştan yoksun bıraktı. İlginç şeyler görmek için seyahat ederken, ilginç bir şey olarak incelenmeye tatlanmak zorunda kaldım.

Mısır’a pitoresk ve gizemli şeyler görmek için gelmiştik, ama gemi Port Said’e yanaşıp da yolcuları sandallarla kıyıya çıkardığında pek bir şey göremedik. Alçak kum tepeleri, sığ suda yükselip alçalan, şamandıralar ve De Lesseps[27] heykeli dışında ilginç hiçbir şeyin bulunmadığı kasvetli, küçük bir Avrupa kasabası zamanımızı harcamaya değecek daha ilginç yerlere gitme konusunda sabırsızlığımızı artırdı. Biraz tartıştıktan sonra zaman yitirmeden Kahire’ye ve piramitlere; sonra da Avustralya’ya giden gemiye binmek üzere İskenderiye’ye gidip, bu eski Yunan-Roma metropolünde görmeye değer ne kalmışsa onları görmeye karar verdik.

Tren yolcuğu katlanılmayacak gibi değildi ve sadece dört buçuk saatimizi aldı. İsmailiye’ye kadar rotasını takip ettiğimiz Süveyş Kanalı’nın büyük bölümünü gördük ve daha sonra gözümüze ilişen Orta Krallık’tan kalma restore edilmiş bir tatlı su kanalı Eski Mısır’ı bize biraz gösterdi. En sonunda gittikçe koyulaşan karanlıkta ışıldayan, Kahire’yi; bir takımyıldız gibi göz kırpan ve büyük Merkez Garı’nda durduğumuzda tümden ışığa kesen kenti gördük.

Ama bizi bir kere daha düş kırıklığı bekliyordu, çünkü giysiler ve kalabalıklar dışında gördüğümüz her şey Avrupa tarzındaydı. Hiçbir güzelliği olmayan bir metro bizi otomobillerin, taksilerin, tramvayların kaynaştığı, yüksek binalar üzerinde parıldayan elektrik ışıklarıyla pırıl pırıl bir meydana çıkardı. Adını bu yakınlarda ‘Amerikan Cosmograph’ olarak değiştirmiş olan bir tiyatroda boş yere sahneye çıkmam için ricada bulundularsa da, ben sadece izleyici olarak içeri girdim. Ustalıkla yapılmış, geniş caddelerde hızla yol alan bir taksiyle Shepheard’s Hotel’e gittik; lokantasındaki mükemmel servisi, asansörleri ve genellikle Anglo-American lüksü içinde gizemli Doğu’dan ve uzak geçmişten geriye bir şey kalmamıştı.

Ama ertesi gece büyük bir memnuniyetle, tam *Binbir Gece Masalları atmosferinin* ortasına düştük; Kahire’nin dolambaçlı yolları ve egzotik ufuk çizgisinde Harun Reşid’in Bağdat’ı sanki yaşamaya devam ediyordu. Özgün mahalleler ararken Baedeker’imizin[28] yol göstericiliğinde, doğuya gitmiş, El-Muski boyunca ilerleyerek El-Azbakiye Bahçelerine ulaşmış ve çok geçmeden de -daha sonraki gelişmelere rağmen- mesleğinin ustası olmasından kuşku duyulamayacak, şamatacı bir turist rehberinin eline düşmüştük.

Otele ruhsatlı bir turist rehberi için başvurmam gerektiğini ancak daha sonra anladım. Bir Firavuna benzeyen ve adının ‘Abdul Reis el Drogman’ olduğunu söyleyen, sesi boşluktan geliyor gibi, tıraşlı ve nispeten eli yüzü düzgün bu adamın kendi türünden insanlar üzerinde büyük bir nüfuzu olduğu görülüyordu; ama daha sonra polis onu tanımadığım söyleyerek *‘reis'*in sadece yetke sahibi herhangi biri olduğunu ileri sürdü; ‘Drogman’a gelince, turist gruplarına rehberlik eden ‘dragoman’ın beceriksizce bir uyarlamasından başka bir şey değildi.

Abdul bizi, daha önce sadece hakkında bir şeyler okumuş ve düşlerimizde canlandırmış olduğumuz harikalar arasında dolaştırdı. Eski Kahire’nin kendisi bir öykü kitabıydı bir düştü - niteliği bilinmeyen hoş kokularla dolu, labirenti andıran dar sokaklar; kaldırım taşı döşeli caddeler üzerinde birbirine değdi değecek arabesk balkonlar ve cumbalar; sokaklarda tuhaf çığlıklar, şaklayan kırbaçlar, tıkır tıkır giden atlı yük arabaları, şıkırdayan paralar, anıran eşeklerle Şark’a has baş döndürücü bir hayhuy; rengarenk giysilerin, peçelerin, türbanların ve serpuşların durmadan değişen görüntüsü ve hepsinin üzerinde, girintilere çömelmiş kör dilencilerin

sızıldanan sesleri ve koyu mavisi hiç değişmeyen bir gökyüzüne doğru uzanan zarif minarelerden müezzinlerin etkileyici bir sesle okudukları ezanlar.

Üstü örtülü, sessiz sakin çarşılar da daha az çekici değildi. Baharat, parfüm, hoş kokulu tespihler, halılar, ipekliler ve pirinç - ihtiyar Mahmut Süleyman yapış yapış şişeleri arasında bağdaş kurmuş otururken, gevezelik eden gençler eski bir sütunun -muhtemelen Augustus'un üç Mısır lejyonundan birini yerleştirdiği, yakınlardaki Heliopolis kentinden alınmış Roma-Karinthos tarzı bir sütunun- içi oyulmuş başlığında hardal dövüyorlardı. Antikite, egzotizmle karışmaya başlamıştı. ve sonra camilerle müzeler - hepsini gördük ve Arap eserlerinden aldığımız hazzın, değer biçilemez hazineleri müzelerde sergilenen Firavunlar Mısır'ının gizemli çekiciliği tarafından alt edilmesine izin vermedik. Hazzın doruğundaydık ve o an için tüm dikkatimizi, Arap Çölü kıyısındaki büyülü kabristanlarda muhteşem cami-mezarları parıldayan halifelerin ortaçağlardaki Sarazen[29] haşmeti üzerine yoğunlaştırmıştık.

Sonunda Abdül bizi Şaria Mehmed Ali boyunca yürüterek eski bir cami olan Sultan Hasan Camiine ve kulelerle çevrili Babül-Azab'a götürdü; buradan itibaren unutulmuş piramitlerin taşlarından Selahattin Eyyubi'nin bizzat inşa ettiği görkemli kaleye çıkan bir geçidin dik duvarları başlıyordu. Sarp kayalığı tırmanıp, modern bir cami olan Mehmed Ali Camiinin etrafından dolanarak, baş döndürücü yükseklikteki parmaklıklardan gizemli Kahire'yi -oymalı kubbeleri, incecik minareleri ve ışığa boğulmuş bahçeleriyle altın rengine kesmiş Kahire'yi- seyretmeye başladığımızda güneş batmak üzereydi.

Kentin çok uzaklarında yeni müzenin Roma tarzı büyük kubbesi yükseliyordu ve onun ötesinde -bütün zamanların ve hanedanların anası esrarlı sarı Nil'in karşı yakasında- Libya Çölünün tehditkâr kumları dalgalı, yanardöner ve daha eski muammalarla kötücül pusuya yatmış uzanıyordu.

Al bir renge bürünmüş güneş, Mısır akşamlarının amansız soğuğunu da beraberinde getirerek iyice alçaldı ve dünyanın kenarında Heliopolis'in eski tanrısı -Re-Harakhte, Ufuk-Güneş- gibi havada asılı dururken, Gize piramitlerinin -o uzak Teb kentinde Tutankamon altın tahtına çıktığında binlerce yıldan beri ayakta durmakta olan bu Paleojen dönemden kalma mezarların- bir yangın yeri kızıllığındaki gökyüzüne vuran kapkara siluetlerini gördük. O zaman Arap Kahire ile işimizin bittiğini, artık eski

çağların Mısır'ının daha derin sırlarını -Amon'la Re'nin kara Kem'inin, İsis'in ve Osiris'in sırlarını- görmemiz gerektiğini anladık.

Ertesi sabah bir faytona binerek koca koca lebbakh ağaçlarının bulunduğu Cezire adasından ve batı kıyısındaki küçük bir İngiliz köprüsünden geçerek piramitleri ziyaret ettik. Kıyıyı izleyen yol boyunca sıra sıra dev lebbakh ağaçlarının arasından ve çok büyük Hayvanat Bahçesinin içinden geçerek, asıl Kahire'ye yeni bir köprünün yapılmakta olduğu Gize varoşlarına ulaştık. Sonra Şaria-el-Haram boyunca içeriye doğru yönelerek durgun kanallar ve harap köyler bölgesinden geçtik ve sonunda, yol kıyısındaki su birikintilerine ters yansımaları düşen yolculuğumuzun hedefi, sabah pusunun içinden bir hayalet gibi ortaya çıktı; Napoleon'un sefere katılan askerlerine söylediği gibi bu şey kırk yüzyıldan beri yukarılardan bize bakıyordu.

Yol şimdi birdenbire dikleşmişti; sonunda tramvay istasyonu ile Mena House Hotel arasındaki aktarma noktasına ulaştık. Piramit biletlerimizi alma becerisini gösteren Abdul Reis, biraz ötedeki kerpiç evli, harap bir köyde yaşayan ve gelip geçenlerin başına bela kesilen, velveleci bedevi kalabalığına nasıl davranılacağını çok iyi biliyor gibiydi; çünkü onları yeterince uzakta tutmayı ve bize mükemmel bir çift de ve bulmayı başardı ve develerimizin yönetimini bir işe yaramaktan çok masrafa yol açan birtakım adamlarla çocuklara bırakarak kendisi bir eşeğe bindi. Aşmamız gereken mesafe o kadar kısaydı ki, aslında develere hiç ihtiyaç yoktu; bununla birlikte, tecrübelerimizin arasına bu zahmetli çöl ulaşım aracını da katmaktan dolayı hiç üzüntü duymadık.

Piramitler yüksek kayalık bir düzlüğün üzerinde yükseliyordu. Bu grup, Nil'in aynı yakasında, Gize'nin bir miktar güneyinde uzanan, İÖ 3400-2000 yılları arasında en parlak günlerini yaşamış ve şimdi yok olmuş başkent Memphis'in yakınlarında inşa edilmiş krallık ailesine ve soylulara ait mezarların en kuzeyindeki diziyi oluşturuyordu. Piramitlerden en yükseği -yeni yolun en yakınında yer alıyordu- Kral Keops ya da Hufu tarafından İÖ 2800 civarında inşa ettirilmişti ve yüksekliği 150 m'den fazlaydı. Bu piramitten güneydoğuya doğru bir hat üzerinde, bir kuşak sonra Kral Kefren tarafından inşa ettirilmiş olan ve biraz daha alçak olmasına karşın, yüksek bir yerde durduğu için daha büyük gözüken ikinci bir piramit ve İÖ 2700 civarında Kral Mikerinos tarafından inşa ettirilmiş ve diğerlerine göre oldukça küçük üçüncü bir piramit bulunmaktaydı. Düzlüğün kenarına yakın

ve ikinci piramitin tam doğusunda, muhtemelen restorasyonunu yaptıran kralın, Kefren’in dev bir portresini oluşturmak üzere yüzü değişikliğe uğratılmış, anormal derecede büyük -insanlığın ve anıların karşısında dilsiz, alaycı ve akıllı- Sfenks duruyordu.

Birçok yerde daha küçük piramitler ve piramit kalıntıları vardı; bütün düzlük kraliyet ailesinden daha alt sırada yer alan soyluların mezarlarıyla doluydu. Bu mezarlar başlangıçta, bir örneği de New York Metropolitan Müzesi’ndeki Perneb’in Lahti’nde görüldüğü üzere, diğer Memphis mezarlıklarında olduğu gibi, mastaba’larla,[30] derin mezar çukurunun üzerindeki taş peyke benzeri yapılarla diğer mezarlardan ayırt ediliyordu. Ama, Gize’deki tüm böylesi görünür unsurları zaman ve yağmacılık silip süpürmüştü; eskiden var olduklarına tanıklık etmek üzere geriye sadece kimisi kumla dolu, kimisi arkeologlar tarafından temizlenmiş, taştan oyulmuş mezar çukurları kalmıştı. Her mezarla bağlantılı olarak, ölünün etrafta dolaşan *ka*’sına ya da yaşamının özüne rahiplerin ve yakınlarının yiyecekler sundukları, dualar ettikleri birer küçük tapınak bulunuyordu. Küçük mezarların tapınakları kendi mastaba’ları ya da üst yapıları içinde yer alırken, firavunların yattığı piramitlerin ayrı birer tapınağı bulunmaktaydı; her piramitin doğusunda yer alan bu tapınaklar, kayalık düzlüğün kenarındaki büyük bir giriş tapınağına ya da tapınak kapısına bir geçitle bağlanıyordu.

İkinci piramite açılan ve rüzgarın yığdığı kumların altında kalmış olan giriş tapınağı, Sfenks’in güney doğusunda ağzı açık bir yeraltı mağarası gibiydi. Bu tapınağın “Sfenks’in Tapınağı” olduğu ısrarla anlatılagelmiştir; eğer Sfenks gerçekten de ikinci piramiti yaptıran Kefren’i temsil ediyorsa, bu doğru bir adlandırmadır. Sfenks’in Kefren öncesi dönemine ilişkin pek hoş olmayan hikayeler anlatılmaktadır- ama, daha önceki yüzleri ne olursa olsun, insanların bu azametli heykele korkmadan bakabilmesi için hükümdar onun yüzünü kendi yüzüne benzeterek yeniden yaptırmıştır.

Kefren’in, şu anda Kahire Müzesi’nde sergilenen ve gördüğümde huşu içinde kaldığım, doğal boyutlarındaki diyorit heykeli bu giriş tapınağında bulunmuştu. Tüm binanın şimdi kazılarak ortaya çıkarılıp çıkarılmadığını bilmiyorum; ancak 1910’ da büyük kısmı toprak altındaydı ve giriş geceleri engelleniyordu. İşin başında Almanlar vardı, ancak savaş yüzünden ya da başka nedenlerle çalışmaya ara vermişlerdi. Kendi tecrübelerimi ve bedevilerin Kahire’de umursanmayan ya da bilinmeyen bazı dedikodularını

göz önüne alınca, yan dehlizlerden birindeki, firavun heykelleriyle babun heykellerinin garip bir şekilde yan yana bulunduğu bir kuyuyla ilgili gelişmeleri bilmek için neler vermezdim ki!

O sabah de ve üzerinde kat ettiğimiz yol, keskin dönemeçlerle ahşap polis karakolunu, postaneyi, eczaneyi ve solda kalan dükkanları geçip, kayalık düzlüğe tırmanan bir dönemeç yaptıktan sonra güneye ve doğuya doğru ilerleyerek bizi Büyük piramitin rüzgar altı tarafında çölle karşı karşıya getirdi. Dev taş yapıyı geçtik ve ötesinde ebedi Nil'in doğuya doğru parıldadığı, ebedi çölün titrek titrek batıya doğru ışıldadığı küçük piramitler vadisini seyrederek doğu yüzüne dolaştık. Üç büyük piramit hemen önümüzde bir hayalet gibi yükseliyordu; en büyüklerinin dış kaplaması yoktu, yapımında kullanılan taşlar tüm heybetiyle gözler önündeydi, ama diğerlerinin, onları zamanında düzgün ve tamamlanmış gösteren kaplamaları vardı yer yer.

Hiç oyalanmadan Sfenks'e doğru indik ve o görmeyen, korkunç gözlerin büyüsü altında adeta dilimiz tutuldu. Geniş taş göğsünde, sonuncu hanedanlıklardan biri döneminde yanlışlıkla imgesinin Sfenks olduğu sanılan Re-Harakhte'nin amblemini seçer gibi olduk ve pençeleri arasındaki tabletin kumla örtülü olmasına karşın, IV. Tutmosis'in tabletin üzerine kazdırdığı yazıyı ve henüz bir prensken gördüğü düşü anımsadık. İşte o zaman Sfenks'in gülümsemesi bizi belli belirsiz huzursuz etti ve bu canavar yaratığın altındaki, kimselerin ima etmeye cüret bile edemediği derinliklere -kazılarla ortaya çıkardığımız Mısır hanedanlarından daha eski gizemlerle bağlantılı olan ve eski Nil Panteon'undaki anormal hayvan başlı tanrılarla uğursuz ilişkisi süren derinliklere- kadar inen yeraltı geçitlerini merak etmemize yol açtı. Saatlerce korkunç anlamını kavramadığım aslı esası olmayan bir soruyu kendi kendime işte o zaman sordum.

Şimdi diğer turistler bize yetişmeye başlamışlardı; elli metre kadar güneydoğuda yer alan, daha önce ikinci piramitin düzlükteki mezar tapınağına giden geçidin kapısı olarak sözünü ettiğim kumların altında kalmış Sfenks Tapınağı'na doğru ilerledik. Tapınağın büyük bölümü hâlâ kumların altındaydı; develerden inip yeni açılmış bir geçitten geçerek, tapınağın kaymaktaşı dehlizine ve sütunlu salonuna inmiş olmamıza karşın, Abdul'un ve oradaki görevli Alman'ın görülecek her şeyi bize göstermedikleri hissine kapıldım.

Bundan sonra, İkinci Piramit’i ve doğusundaki mezar tapınağının tuhaf kalıntılarını, Üçüncü Piramit’i ve güneyindeki minik uydularını, doğusundaki harap tapınağı, kaya mezarlarını, Dördüncü ve Beşinci Hanedanların balpeteğini andıran mezarlarını, gölgeli kuyusu on altı metre derinliğinde olan ve dibindeki uğursuz lahit üzerinde biriken kumları de vecilerden birinin bir halat yardımıyla yaptığı baş döndürücü bir inişten sonra temizlediği ünlü Campbell’in Mezarı’nı gezerek geleneksel piramit turunu tamamladık.

Bir grup turisti çevirerek, ne kadar kısa sürede piramitin tepesine çıkıp inecekleri konusunda bağıra çağıra iddiaya giren bedevilerin haykırışları Büyük Piramit’ten kulağımıza kadar geliyordu. Rekorun yetmiş dakika olduğu söylendi, ama birçok hevesli şeyh ve şeyh çocuğu, ortaya şöyle okkalı bir bahşiş konulacak olursa bu süreyi beş dakika öne çekeceklerini ileri sürdüler. Onlar bu okkalı bahşişi elde edemedilerse de, biz Abdul’un bizi yukarıya çıkarmasına izin verdik ve böylece sadece, geri planda sarımsı mor bir renge bürünmüş kalesiyle uzakta parıl parıl parlayan Kahire’yi değil, kuzeyde Abu Şir’den güneyde Dehşur’a kadar bütün Memphis bölgesindeki piramitleri de kapsayan eşsiz ve muhteşem bir manzarayı seyretme olanağını bulduk. Alçak *tmastaba’dan* gerçek piramite evrimleşmenin işareti olan Sakkara basamaklı piramiti, göz alabildiğine uzanan kumların üzerinde tüm çekiciliğiyle ve açıkça görülüyordu. Bu geçiş anıtının çok yakınında, Tutankamon’un uyuduğu Teb kayalık vadisinin altı yüz elli kilometre kuzeyinde ünlü Perneb mezarı bulunmuştu. Bir kez daha, duyduğum korkuyla karışık saygıdan dilimi yutayazdım. Böylesine eski bir manzaranın ve tüm bu eski anıtların her birinin sakladığı gizlerin karşısında, daha önce hiçbir şey karşısında duymadığım bir saygı ve sonsuzluk duygusuyla doldu yüreğim.

Bazı yürekli turistlerin Keops’un en görkemli anıtının içinde boğucu bir yolculuğa hazırlandığını görmemize karşın, yaptığımız tırmanıştan yorgun düşmüş ve her türlü nezaket kuralını hiçe sayan bedevilerin davranışlarından gına getirmiş olduğumuzdan, piramitlerden herhangi birinin engellerle dolu dehlizlerine girmek gibi çetin bir işe kalkışmadık. Korumamızın ücretini fazlasıyla ödeyip başımızdan savdıktan sonra, öğle sonrasının yakıcı güneşi altında Abdul’le Kahire’ye geri dönerken, piramitlere girmekten vazgeçtiğimiz için pişmanlık duymaya başlamıştık. Piramitlerin altında bulunan ve gezi kılavuzlarında yer almayan dehlizlerle - bazı ağzı sıkı arkeologların bulduğu ve alelacele girişlerini kapatarak keşfe

giriştikleri dehlizlerle- ilgili öylesine heyecan verici söylentiler dolaşıyordu ki ortalıkta!

Hiç kuşku yok ki, bu dedikodular ilk bakışta büyük ölçüde dayanaktan yoksun görünüyordu; ama düşününce, ziyaretçilerin geceleri Piramitlere girmelerinin ve Büyük Piramitin en altındaki dehliz ve kemerleri ziyaret etmelerinin ısrarla yasaklanması insana garip geliyor. Belki de söz konusu dehliz ve kemerlere girmenin ziyaretçi üzerinde yaratacağı psikolojik etkiden -tamamen taştan bir dünyanın içinde sıkışıp kalmış olmanın; kendi bildiği dünya ile arasındaki tek bağın, içinde sürünmekte olduğu ve bir kaza sonucu ya da kötü niyetli birileri tarafından tıkanabilecek daracık bir tünel olduğunu hissetmenin yaratacağı sıkıntıdan- korkuluyordu. Her şey o kadar acayip ve çekici görünüyordu ki, ilk fırsatta piramitlerin bulunduğu düzlüğü yeniden ziyaret etmeye karar verdim. Bu ilk fırsat, beklediğimden de erken önüme çıktı.

Grubumuzun üyeleri günün çetin programından dolayı kendilerini yorgun hissettiklerinden, o akşam, renkli Arap mahallesine dolaşmaya Abdul Reis’le sadece ben gittim. Buraları gündüz görmüş olmakla birlikte, koyu gölgelerin ve yumuşak ışıkların, ihtişam ve fantastik yanılsamalarını artırdığı dar sokakları ve çarşıları akşam karanlığında da görmek istedim. Suken-Nahhasin’de ya da bakırcılar çarşısında eğlenen bir grup bedeviyle karşılaştığımızda, kalabalık büyük ölçüde çekilmiş olsa da, hala gürültülü olan sokaklar çok sayıda insanla doluydu. Kabadayıca yana eğdiği serpuşu ve kaba saba yüz hatlarıyla küstah bir genç olduğu anlaşılan liderleri bizi fark ettiğinde, benim uzman, fakat kendini beğenmiş ve başkalarıyla alay etmeyi huy edinmiş rehberimi pek de dostça karşılamadı.

Belki de, diye düşündüm, Abdul Reis’in, her fark edişimde hiddetlenmekten kendimi alamadığım o tuhaf Sfenks gülüşü ya da mezardan geliyor gibi boğuk çıkan sesi sinirine dokunuyordu. Her neyse, kendi dillerinde yaptıkları karşılıklı küfürleşme çok sert oldu ve çok geçmeden, daha kötü bir adla çağırılmadığında Ali Ziz diye çağrıldığını duyduğum biri, şiddetle Abdul’un giysisini çekiştirmeye başladı; onun bu hareketi hemen karşılığını gördü ve ben araya girip zorla ayırmasam çok kötü sonuçlar verebilecek hararetli bir itiş kakışa yol açtı; bu çekişme sırasında her iki kavgacının da çok değer verdikleri başlıkları düştü.

Başlangıçta her iki tarafın da hoş karşılamadığı müdahalem sayesinde sonunda ateşkes sağlandı. Her iki kavgacı da öfkeyle ve surat asarak kılık

kıyafetlerine çeki düzen verdiler, sonra ansızın birtakım havalara bürünerek, garip bir düello için sözleştiler; daha sonra bunun Kahire’nin eski bir geleneği olduğunu öğrendim - geceleyin, el ayak çekildikten sonra Büyük Piramitin tepesinde yumruk yumruğa bir dövüşle kozlarını paylaşacaklardı. Her iki taraf da kendi tanıklarını getirecek ve gece yarısı başlayacak kavga mümkün olduğunca uygar bir şekilde rauntlar halinde sürdürülecekti.

Bütün bu planda ilgimi fazlasıyla çeken bir şeyler vardı. Görülmedik, harikulade bir dövüş olacak gibiydi; öte yandan gece yarısından sonraki ilk saatlerde, ayın solgun ışıkları altında tufan öncesi dönemlerden kalma Gize düzlüğüne bakan bu eski taş yığınının, üzerinden görülecek manzaranın düşüncesi bile hayal gücümü ayaklandırmaya yetiyordu. Beni de tanıkları arasına alması ricamı Abdul seve seve kabul etti; böylece akşamın geri kalan kısmında, Abdul’un, kentin -çoğunu El-Azbakiye’nin kuzey doğusundaki- en kanunsuz bölgelerinde bulunan çeşitli batakhanelere yaptığı ziyaretlere eşlik ettim; Abdul, buralardan kavgacı niteliklerine göre tek tek seçtiği cani yaratılışlı insanlardan korkunç bir çete oluşturdu.

Saat dokuzu birkaç dakika geçe,bütüngrup ‘Ramses’, ‘Mark Twain’, 'J. P. Morgan’ ve ‘Minnehaha’ gibi kraliyeti veya turistleri çağrıştıran adları olan eşeklere bindik; Doğu ve Batı tarzı caddeler labirentinde yavaş yavaş ilerledik, gemi direklerinin çokluğu yüzünden bir orman gibi görünen, çamurlu Nil’i bronz aslanlı köprüden geçtik ve Gize yolu üzerindeki lebbakh ağaçları arasında eşkin bir yürüyüşle düşünceli düşünceli yol aldık. Yolculuğumuz iki saatten biraz fazla sürdü ve bu sürenin sonunda, dönüş yolundaki son turistleri geçtik, Kahireye dönmekte olan son tramvayı selamladık ve sonunda geceyle, geçmişle ve bir hayale benzeyen ayla başbaşa kaldık.

Sonra caddenin sonunda, dev piramitler, gündüz fark etmediğim, kaynağını geçmişten alan korkutuculuklarıyla birer heyula gibi belirdiler. Piramitlerin en küçükleri bile çok korkunç görünüyordu -bütün düşmanlarını Nil’in altındaki bir tapınakta verdiği şölene çağırıp, sonra da su kapaklarını açarak onları boğan, Altıncı hanedanın kurnaz kraliçesi Nitokris bu piramite diri diri gömülmemiş miydi? Arapların Kraliçe Nitokris hakkında bazı öyküler anlattığını ve ayın belirli evrelerinde üçüncü piramitten uzak durduklarını anımsadım. Memphis’li kayıkçıların ağzında dolaşan şu dizeleri yazarken Thomas Moore bu kraliçeyi düşünüyor olmalıydı:

“Güneş görmeyen mücevherlerin ve
İhtişamın arasında oturan yeraltı perisi,
Piramitin hanımefendisi!”

Erken gelmiştik ama, Ali Ziz’le arkadaşları bizden ilerdeydiler; Kafrel-Harem’in ıssız düzlüğünde eşeklerinin siluetlerini görebiliyorduk. Uykulu, işe yaramaz bazı polislerin bizi fark edip durdurabilecekleri korkusuyla normal Mena House yolunu takip etmek yerine, Sfenks yakınlarındaki bu bakımsız yerleşim bölgesine sapmıştık. Kefren’in nedimlerinin kaya mezarlarını pis bedevilerin de ve ve eşekleri için ahır olarak kullandığı bu yerden Büyük Piramit’e tırmanarak, kenarlarını zamanın aşındırdığı taşların üzerinde Arapların toplandığı piramitin tepesindeki kumluk düzlüğe ulaştık. Bu arada Abdul Reis, hiç de ihtiyaç duymadığım halde bana yardım önerdi.

Çoğu gezginin bildiği gibi, bu yapının gerçek zirvesi çok uzun zaman önce aşınmış, geriye kenar uzunluğu yaklaşık olarak on iki metre kadar olan kare şeklinde, oldukça düz bir platform kalmıştı. Bu ürkütücü dorukta bir halka oluşturuldu ve birkaç dakika sonra, alaycı çöl ayının ışınları, ring kenarından yükselen haykırışlar dışında, Amerika’daki herhangi bir küçük spor kulübünde görülebilecek türden bir kavgayı aydınlatmaktaydı. Bu dövüşü seyrederken, bizim pek arzu edilmeyen bazı geleneklerimizin burada da eksik olmadığını fark ettim; çünkü, her yumruk, kandırıcı hareket ve savunma benim pek de tecrübesiz olmayan gözlerime bir “oyun” gibi gözüküyordu. Dövüş çabucak sona erdi ve Abdul Reis galip ilan edildiğinde, yöntemleri hakkındaki kuşkularıma karşın, kazanan tarafta olmanın gururunu hissettim.

Olağanüstü bir hızla gerçekleşen barışmanın ardından dostça bir ortamda şarkılar söylenir, içkiler içilirken biraz önce bir kavga yapılmış olduğuna inanmakta zorluk çekiyordum. Daha da tuhafı, öyle anlaşılıyordu ki, esas ilgi odağı kavgacılardan çok bendim ve azıcık Arapçamla, benim mesleki becerilerimi, her türlü kelepçeden ve kapatıldığım yerlerden kurtulmakta gösterdiğim ustalığı tartıştıklarına hükmettim; sadece hakkımda şaşılacak kadar çok şey bildiklerini değil, bu konudaki başarılarıma karşı belli bir düşmanlık ve kuşku beslediklerini de anlıyordum. Yavaş yavaş, eski Mısır büyücülüğünün ardında hiçbir iz bırakmadan yitip gitmemiş olduğu, bu

tuhaf, gizli ilmin ve tapınmanın gizliden gizliye fellahlar arasında yaşamaya devam ettiği kafama dank etmeye başladı; öyle ki, yabancı bir hahwi'nin, ya da sihirbazın yiğitliğine içerliyor ve onu tartışma konusu yapıyorlardı. Sesi boşluktan geliyor gibi çıkan rehberim Abdul Reis'in bir Mısır rahibine, bir Firavuna ya da gülümseyen Sfenks'e ne kadar da benzediğini hayretle düşündüm.

Ansızın, göz açıp kapayıncaya kadar, düşüncelerimin ne kadar doğru olduğunu kanıtlayan ve çevrilen bir "fırıldak"tan başka bir şey olmadığı ortaya çıkan bu geceki olaylara karışmayı kabul etmekle gösterdiğim ahmaklığa lanetler yağdırmama yol açan bir şey oldu. Habersizce ve hiç kuşkusuz Abdul'un çaktırmadan verdiği bir işaretle bütün bedevi çetesi üzerime çullandı ve kısa bir süre içinde, önceden hazırlamış oldukları kalın halatlarla daha önce sahnede ya da sahne dışında hayatımda hiç bağlanmadığını kadar sıkı sıkıya bağladılar beni.

Başlangıçta karşı koymaya çalıştım, ancak güçlü kuvvetli yirmi barbara karşı bir kişinin hiçbir başarı şansı olmadığını gördüm. Ellerimi arkaya alıp, dizlerimi iyice büktükten sonra el ve ayak bileklerimi sağlam sicimlerle bir güzel birbirine bağladılar. Ağzıma kocaman bir tıkaç sokup, bir gözbağıyla gözlerimi sıkı sıkıya kapattılar. Sonra Araplar beni sırtladılar ve piramitten aşağı sarsıntılı bir iniş başladı; o sırada, boşluktan gelen sesiyle alay eden sabık rehberim Abdul'un bana takıldığını duydum; çok geçmeden 'büyülü güçlerimin' Amerika ve Avrupa'da girdiğim deneylerden başarıyla çıkmış olmam nedeniyle edinmiş olabileceğim kendini beğenmişlikten beni kurtarabilecek ileri düzeyde bir deneye tabi tutulacağı konusunda garanti veriyordu. Mısır'ın, aygıtları beni hapsetmekte başarısız kalan bugünkü uzmanların bile anlayamayacağı gizemlerle ve antik güçlerle dolu çok eski bir ülke olduğunu anımsattı.

Ne kadar uzağa ya da hangi yöne götürüldüğümü söyleyemeyeceğim; çünkü, içinde bulunduğum durum böyle bir değerlendirme yapmama el vermiyordu. Ama, beni taşıyanların hiçbir zaman yürüyüş hızının üstüne çıkmamış ve şaşılacak kadar kısa bir süre beni sırtlarında taşımış olmalarına bakarak, çok uzağa götürülmediğimi biliyorum. Ne zaman Gize'yi ve Gize düzlüğünü düşünecek olsam, korkudan tüylerimin diken diken olduğunu hissetmemin nedeni, kat ettiğimiz yolun akıl karıştıracak denli kısa olmasıydı - çünkü, o zaman var olan ve hâlâ da var olmaya devam ediyor

olması gereken şeyin turistlerin her gün geçtiği yola yakın olması ihtimali insanı eziyor.

Sözünü ettiğim şeyin ne kadar anormal olduğunu başlangıçta açıkça fark etmedim. Beni tutsak edenler tarafından, kayadan ziyade kum olduğunu anladığım bir yüzeye indirildim; adamlar, göğsümün etrafına bir halat doladıktan sonra, sürükleyerek birkaç adım ilerdeki, ağzı pek düzgün olmayan bir deliğin kıyısına getirdiler beni ve hiç vakit yitirmeden paldır küldür aşağı sarkıttılar. Bana asırlar kadar uzun gelen bir süre boyunca, düzlükteki sayısız mezar çukurundan birisi olduğunu sandığım dar bir kuyunun düzensiz, taşlık duvarına, ta ki kuyunun müthiş, neredeyse inanılmaz derinliği beni tahmin yeteneğinden tamamen yoksun bırakıncaya dek çarpıp durdum.

Yaşadığım tecrübenin içerdiği dehşet her geçen saniye artıyordu. Dünyanın merkezine ulaşmadan kayaların arasından bu kadar uzun bir iniş ya da insan yapımı bir halatın beni yeraltının bu tekinsiz, bu dipsiz derinliklerine ulaştıracak kadar uzun olması öylesine tuhaf ve inanılmaz bir şeydi ki, bunları kabul etmektense altüst olmuş duyularımdan kuşkulanmak daha kolaydı. Bir insanın bir yerden başka bir yere taşınması veya iki büklüm bir konuma sokulması durumunda zaman duygusunun nasıl yanıltıcı olduğunu bildiğimden, şimdi bile bundan emin değilim. Fakat o ana kadar mantık ve bilincimi yitirmediğime veya en azından, zaten yeterince korkunç olan ve gerçek bir sanrıdan çok bir tür yanılsamayla açıklanabilecek gerçekliğe düş gücümün ürünü olan hayali unsurlar ila ve etmediğime eminim.

Bütün bunlar, kısa süreli ilk baygınlığımın sebebi değildi. vermekte olduğum sınavın sebep olduğu sıkıntılar her an birikerek artıyordu; iniş hızımın artmış olması beni endişelendiriyordu. Şimdi, sonsuz uzunluktaki bu halatı büyük bir hızla laçka ediyorlardı ve ben mermi gibi aşağı inerken daracık kuyunun düzensiz duvarlarına şiddetle sürtünüyordum. Giysilerim lime lime olmuştu ve her yanımdan kanlar aktığını hissediyordum, dayanılmaz acılar içindeydim. Burun deliklerim de tarifi imkansız bir tehditle karşı karşıyaydı; daha önce kokladığım hiçbir kokuya benzemeyen garip bir baharat ve tütsü kokusunu çağrıştıran bir rutubet ve çürümüşlük kokusu sinsi sinsi yükseliyordu.

Sonra aklım dumura uğradı. Korkunç bir şeydi bu - dile getirilmesi olanaksızdı çünkü tamamen ruhsaldı, hiçbir ayrıntısı tarif edilebilecek gibi

değildi. karabasanlarla kendinden geçişti, tepeden tırnağa zulümdü. Bir vahiy gibi ansızın ortaya çıkmıştı ve şeytaniydi - bir an, ıstırap içinde, milyonlarca dişli işkencenin dar kuyusuna dalıyor, bir sonraki an ise yarasa kanatları üzerinde cehennem uçurumlarında ağıyor; sınırsız, küflü boşlukta salınarak yol alıyor, ani saldırışlara geçiyor; buz gibi bir hava içinde baş döndürücü yüksekliklere çıkıyor, sonra soluğum kesilerek, içim bulanarak aşağıdaki, emici boşluğa tepetaklak yuvarlanıyordum... Ruhumu paramparça eden, düşünme yeteneğime neredeyse inme indiren bilincin pençelerini unutturan Tanrıya şükürler olsun! Çok kısa da sürse, bu dinlenme yolumun üzerinde pusuya yatmış kozmik korkuya dayanabilme güç ve iradesini verdi bana.

I

Ölüler ülkesinin derinliklerinde yaptığım bu tekinsiz uçuştan sonra kendime gelmem çok yavaş oldu. Bu süreç çok acılıydı; el ve ayaklarımın bağlı, ağzımın tıkaçlı olması yüzünden gördüğüm fantastik düşler bu sürece renk katıyordu. Bu düşlerin, onları gördüğüm sıradaki anlamları açıktı, ama hemen sonra onları anımsamaya kalkıştığımda bulanıklaştı ve çok geçmeden yaşadığım -gerçek veya hayali- korkunç olaylar yüzünden geriye ana hatlarından başka bir şey kalmadı. Düşümde, büyük ve korkunç bir pençenin, beni ezmek, beni yutmak üzere dünyanın dışından uzanan sarı, kıllı, beş tırnaklı bir pençenin tutsağı olduğumu görüyordum. Bu pençenin ne olduğunu durup düşündüğümde, bana öyle geldi ki, bu Mısır'dı. Düşümde geriye, önceki haftanın olaylarına baktım ve eski Nil büyücülüğünün şeytani bir kötü-ruhunun, daha hiçbir insan yokken bile Mısır'da bulunan, ileride hiçbir insan kalmadığında da bulunmaya devam edecek olan bir ruhun yavaş yavaş, kurnazlıkla ve sinsice beni ayarttığını ve ağına düşürdüğünü gördüm.

Mısır'ın dehşetini ve akla ziyan eskiliğini gördüm; mezarlarla ve ölülerin tapınaklarıyla her zaman yapagelmiş olduğu tüyler ürpertici ittifakı gördüm. Yanında insanın bir sinek gibi kaldığı dev tapınaklara doğru yeraltı labirentlerinden ve caddelerinden dur durak bilmeden akan ve tarif edilemez tanrılara dile getirilemez kurbanlar sunan boğa, şahin, kedi ve ibis kafalı hayalet rahip alayları gördüm. Taştan dev heykeller sonsuz gecede yürüyüşe geçtiler ve yüzlerinde sırıtan bir ifade bulunan insan-sfenks sürülerini önlerine katıp uçsuz bucaksız, durağan katran nehirlerinin

kıyılarına sürdüler. ve onun ötesinde, kendisiyle aşık atmaya kalkışmak cüretini gösteren beni boğmak için hırsla peşime düşmüş olan o çok eski karabüyünün, o karanlık ve şekilsiz karabüyünün ağza alınmaz derin düşmanlığını gördüm.

Uyuyan beynimde, netameli bir nefret ve takip melodramı şekillendi; beni seçip, işitilmez fısıltılarla bana seslenen; beni çağıran, cezbeden, Arap bir yüzeyin parıltı ve şaşaası ile beni yönlendiren, ama hiç durmadan beni binlerce yıllık yeraltı mezarlıklarına, ölü ve sınırsız derinlikteki firavun kalbinin dehşetlerine çeken Mısır'ın kara ruhunu gördüm.

Sonra düşte gördüğüm yüzler insanlara benzemeye başladı ve rehberim Abdul Reis'i, yüzünde alaycı bir sfenks gülümsemesiyle, kral giysileri içinde gördüm. Bu yüzün, İkinci Piramiti inşa ettiren, Sfenks'in yüzüne kendisininki gibi bir şekil verdiren, sayısız koridorunu arkeologların gizemli kumlar ve sır vermeyen kayalardan kazıp çıkardıklarını sandıkları dev giriş tapınağını yaptıran Büyük Kefren'in yüzü olduğunu anladım. ve Kefren'in uzun, zayıf, kaskatı eline; Kahire müzesindeki- korkunç giriş tapınağında bulunmuş olan- diyorit heykelde gördüğüm uzun, zayıf, kaskatı ele baktım ve onu Abdul Reis'te gördüğümde nasıl olup da çığlık çığlığa haykırmadığıma hayret ettim ... Bu el? Müthiş soğuktu ve beni eziyordu; bir lahit kadar soğuktu ve üzerime sımsıkı kapanıyordu... anımsanamayacak kadar eski Mısır'ın ürpertici soğuğu ve baskısı... gece karanlığına bürünmüş, baştan başa bir mezarlıktan başka bir şey olmayan Mısır'ın ta kendisiydi... bu sarı pençe... ve Kefren hakkında fısıltılarla öyle şeyler anlatıyorlardı ki...

Fakat tam bu ara uyanmaya başladım - ya da, daha doğrusu öncekinden daha az derin bir uyku durumuna geçtim. Piramitin tepesindeki kavgayı, kalleş bedevileri, üzerime çullanışlarını, bir halatın ucunda kayaların arasındaki sonsuz derinliklere sarkıtılışımı ve çürümüşlük kokularıyla dolu ürpertici boşlukta salınışımı ve boşluğa dalışımı anımsadım. Rutubetli, taş bir zeminde yatmakta olduğumu ve hâlâ eskisi kadar sıkı olan bağlarımın canımı yakmakta olduğunu fark ettim. Çok soğuktu ve üzerimden pis kokulu, zayıf bir hava akımı geçiyor gibiydi. Kayalık kuyunun pürüzlü çeperlerinin sebep olduğu kesikler ve bereler canımı fena halde yakıyordu; zayıf hava akımının keskin kokusundaki bir şey bu yara ve berelerin verdiği acıyı dayanılmaz derecede artırıyordu ve sadece bir yanımdan öbür yanıma

dönmem bile tüm bedenimin anlatılmaz bir ıstırapla zonklamasına yetiyordu.

Öbür yanıma dönerken, yukarıdan bir çekilme hissettim ve aşağı sarkıtıldığını halatın bir ucunun hâlâ yüzeye ulaştığı sonucuna vardım. Ne Arapların hâlâ halatın bir ucunu tutup tutmadıkları, ne de toprağın ne kadar altında olduğum konusunda bir fikrim vardı. Gözbağımdan hiç ışık sızmadığı için tam ya da tama yakın bir karanlık içinde olduğumu biliyordum, ama yine de, inişimin uzun sürmüş olduğu duygusunu, indiğim derinliğin kanıtı kabul edecek denli duyularıma güvenmiyordum.

En azından kayaların üzerindeki bir delikten oldukça aşağılarda bir yerde olduğumu bildiğimden, pek fazla emin olmamakla birlikte, hapishanemin ya Kefren’in kumlara gömülü giriş tapınağı -Sfenks Tapınağı- ya da sabahki ziyaretimde rehberlerin bana göstermedikleri ve kapatılmış girişine giden yolu bulabilirsem rahatlıkla kurtulabileceğim bir iç dehliz olduğunu tahmin ettim. Bu, bir labirente dolaşmak gibi bir şey olacaktı, fakat geçmişte çıkışını bulduğum diğer labirentlerden daha kötü olamazdı.

Atılacak ilk adım bağlarımdan, ağız tıkacımdan ve gözbağımdan kurtulmaktı; bunun pek zor olmayacağını biliyordum; çünkü, daha önce bu Araplardan daha mahir uzmanlar bilinen her türden prangayı, bir kaçış ustası olarak sürdürdüğüm uzun meslek hayatım boyunca üzerimde denemiş ve hiçbir zaman yöntemlerimi alt etmeyi başaramamışlardı.

Sonra, bağlarımdan kurtulmuş olabileceğimi gösteren en ufak bir kanıt üzerine -muhtemelen hâlâ bir ucunu tutmakta oldukları halatın kesin bir şekilde çekilmesi bu kanıtı sağlayabilirdi- Arapların üzerime saldırmak üzere girişte beni bekleyebilecekleri geldi aklıma. Bu düşüncem tabii ki, hapis tutulduğum yerin Kefren’in Sfenks Tapınağı olduğunu kesin kabul etmeme dayanıyordu. Tam tepemdeki delik, nereye gizlenmiş olursa olsun, Sfenksin yakınlarındaki bugün kullanılmakta olan girişin pek uzağında yer alıyor olamazdı; ama gerçekte böyle olsa bile, çok uzakta sayılırdı, çünkü ziyaretçilerin bildiği toplam yüzey alan pek fazla sayılmazdı. Gündüz yaptığım ziyaret sırasında böyle bir delik görmemiştim, ama rüzgarın etkisiyle yer değiştiren kumların arasında böylesi şeylerin kolayca gözden kaçacağını biliyordum.

İki büklüm bağlanmış durumda kayalık zeminde uzanmış, bu meseleleri düşünürken, kısa bir süre önce beni komaya sokmuş olan korkunç inişin ve karanlıklar içindeki salmışın yarattığı dehşeti neredeyse unuttum. O anda

tek düşüncem Araplardan daha akıllı davranıp onları alt etmekti, bu yüzden, kurtulmaya çalıştığımı ele verecek şekilde halatı çekiştirmekten kaçınarak mümkün olduğunca çabuk bağlarımdan kurtulmaya karar verdim.

Ama bu kararı vermek, yapmaktan kolaydı. İlk birkaç deneme, epeyce hareket etmeksizin pek fazla başarı sağlanamayacağını açıkça ortaya koydu ve oldukça çaba harcadığım bir denemeden sonra halatın boşanarak üzerime ve etrafıma yığılmaya başladığını gördüğümde hiç şaşırmadım. Açıkçası, bedevilerin hareketlerimi fark edip halatın ucunu bıraktıkları ve tapınağın gerçek girişinde beni beklemek üzere alelacele pusuya yatmaya koştukları sonucuna vardım.

Durum pek iç açıcı değildi -ancak zamanında hiç gözümü kırpmadan daha beter durumlarla karşılaşmıştım; şimdi de korkacak değildim. Şimdi, her şeyden önce bağlarımdan kurtulmalı, sonra da, tapınaktan sağ salim kurtulmak için yaratıcılığıma güvenmeliydim. Sfenksin yanındaki eski Kefren tapınağında ve yerin azıcık altında olduğuma bu kadar kesinlikle inanmış olmam ne kadar tuhaf!

Daha ben bu planları kafamda evirip çevirirken meydana gelen korkunç ve önemli bir olay bu inancımı yerle bir etti ve içinde bulunduğum yerin doğaüstü derinliği ve şeytani gizemleriyle ilgili eski kaygılarımı canlandırdı. Boşanan halatın üzerime ve etrafıma yığılmaya başladığını söylemiştim. Şimdi, halatın, normal uzunlukta hiçbir halatın olamayacağı gibi, üzerime yığılmaya devam ettiğini görüyordum. Halatın düşme hızı artmış, adeta bir kenevir heyelanına dönüşmüştü; zeminde bir dağ gibi yükselen ve hızla üzerimde biriken halat kangalları altında eziliyordum. Çok geçmeden nefes almakta zorlanmaya başlamıştım; tamamen üzerimi örten halat yığını altında boğuluyordum.

Aklım yeniden karışmaya başladı; umutsuz ve bertaraf edilmesi olanaksız bir tahdidi boş yere savuşturmaya çalıştım. Bu tehdit, sadece İnsanın dayanma gücünü aşan -beni yavaş yavaş ezerek canımı çıkaran- bir işkence altında oluşumdan kaynaklanmıyordu; bu olağanüstü uzunluktaki halatın ne anlama geldiğini bilmemden ve şu anda içinde bulunduğum uçurumun bilinemez ve hesaba gelmez derinliğinin bilincine varışımdan kaynaklanıyordu. Bu tekinsiz derinliklere doğru uçarcasına inişim, öyleyse, gerçek olmalıydı ve şu anda dünyanın merkezine yakın bilinmedik bir mağarada çaresiz yatıyor olmalıydım. En çok korktuğum şeyin böyle

ansızın doğrulanması tahammül sınırlarımı aşıyordu; ikinci defa kendimi unutuşun merhametli kollarına bıraktım.

Unutuş demekle, düş görmediğimi söylemek istemiyorum. Tam tersine, anlatılmaz korkunç görüntüler, bilinçli dünyada bulunmadığıma işaret ediyordu. Tanrım, n'olurdu, bütün karanlıkların ve dehşetin doğduğu bu topraklara gelmeden önce eski Mısır'la ilgili bu kadar çok şey okumamış olsaydım! Bu ikinci baygınlık süresi, uykudaki zihnimi yeniden bu ülkeyle ve arkaik sırlarıyla ilgili tüyler ürpertici düşüncelerle doldurdu ve düşlerim lanet olası bir değişiklikle, ölüler ve onların hem bedenleri hem de ruhları için bir mezardan çok ev görevi gören gizemli lahitlerle ilgili eski fikirlere yöneldi. Mısır mezarlarının incelikli, tuhaf yapım tarzını ve yapımındaki temel esasları belirleyen son derece garip ve ürkütücü öğretileri -keşke, anımsamaz olsaydım— anımsadım.

Bu insanların tek düşüncesi ölüm ve ölüler olmuştu. Yeniden dirilişe tam anlamıyla inandıkları için cesedi büyük bir özenle mumyalarken, hayati organlarını cesedin hemen yanı başında tutulan Canopus kavanozlarında muhafaza etmişlerdi; öte yandan, bedenin dışında iki unsurun daha varlığına inanıyorlardı: Osiris tarafından değerlendirilip, onaylandıktan sonra kutsanmışların diyarında yaşayan ruh ile yukarı ve aşağı dünyalarda dehşet verici bir tarzda dolaşan, zaman zaman mumyalanmış bedene dönmeyi talep eden, rahipler ve dindar akrabalar tarafından ölüm tapınağına getirilen yiyecekleri yiyen ve -denildiğine göre- bazen de, bedenini veya her zaman yanı başında gömülü bulunan ahşap ikizini alarak son derece acayip işler yapmak üzere dışarıda yürüyüşe çıkan karanlık ve uğursuz *ka* ya da yaşamın özü.

Bu bedenler içine yerleştirildikleri yerde, *ka* tarafından ziyaret edilmedikleri zamanlarda, cam gibi gözlerle yukarı doğru bakarak ve Osiris'in hem *ka'yı* hem ruhu eski durumuna döndüreceği, kaskatı kesilmiş ölü ordusunu yeraltındaki uyku evinden çıkaracağı günü bekleyerek, binlerce yıl boyunca dinlendiler. Muhteşem bir yeniden doğuş olacaktı bu -ancak ne bütün ruhlar onaylanmış ne de mezarların hepsi tecavüzden kurtulmuştu; bu yüzden bazı tuhaf *hatalar* ve *anormallikler* beklenmeliydi. Bugün bile, Araplar arasında, unutulmuş uçurumların derinliklerinde yapılan, sadece kanatlı, görünmez ka'ların ve ruhsuz mumyaların hiç zarar görmeden ziyaret edip, geri dönebildiği kutsanmamış toplantılar ve muzır tapınmalarla ilgili söylentiler dolaşmaktadır.

Bu söylentilerin belki de en korkuncu, yozlaşmış rahipliğin bazı sapkın ürünlerine -insan gövde ve uzuvlarının, eski tanrıların taklidi olarak hayvan başlarıyla birleştirilmesi yoluyla oluşturulmuş *bileşik* mumyalara- ilişkin olanlardır. Tarihin her döneminde kutsal hayvanlar mumyalanmıştır; böylece kutsallaştırılmış boğalar, kediler, ibisler, timsahlar ve benzeri birçok hayvan bir gün daha büyük bir ihtişamla dirilecektir. Ama, sadece yozlaşma döneminde -sadece ve sadece ruhla *ka*'nın hak ve önceliklerini anlamadıkları yozlaşma döneminde- insanla hayvanı aynı mumyada birleştirmişlerdir.

Bu bileşik mumyalara ne olduğu -en azından açıkça- anlatılmamaktadır ve hiçbir eski Mısır uygarlığı uzmanı bir tane bile bileşik mumya bulamamıştır. Araplar arasında dolaşan çılgınca söylentilere güvenilmesi söz konusu bile edilemez. Onlar, Kefren'in -Sfenks'in, İkinci Piramit'in ve kapısı ardına kadar açık giriş tapınağının firavununun- yeraltında cadı-kraliçe Nitokris'le evli olarak ve ne insan ne de hayvan olan mumyalara hükmederek yaşadığını bile ima etmektedirler.

Düşümde işte bunları -Kefren'i, maiyetini, melez ölü ordusunu- gördüm; onları tam olarak düşümde gördüğüm halleriyle anımsamıyor olmaktan memnun olmamın nedeni de bu. Gördüğüm en korkunç görüntü, evvelki gün çölün büyük taş bulmacasına bakarken, yakınındaki tapınağın kimbilir ne büyük sırlar barındırıyor olabileceği hakkında öylesine aklıma gelen soruya ilişkindi. O zaman son derece masum ve saçma olan bu soru, düşümde çılgın ve isterik bir anlam kazanmıştı... *Sfenks başlangıçta nasıl iğrenç bir anormalliği temsil etmekteydi?*

İkinci uyanışımda -buna uyanış denebilirse, eğer- anımsadıklarım, -daha sonra meydana gelen bir tek şey dışında- hayatımdaki -ki çoğu insanınkinden daha dolu ve maceralı bir hayat sürmüştüm- hiçbir şeyle karşılaştırılamayacak kadar korkunçtu. Anımsanacağı gibi, üzerime yığılan ve muazzam uzunluğu bulunduğum yerin müthiş derinliğini ortaya çıkaran halatın altında kalarak bilincimi yitirmiştim. Şimdi yeniden kendime gelirken, üzerimdeki ağırlığın kalkmış olduğunu fark ettim; el ve ayaklarım hâlâ bağlı, ağzım tıkalı ve gözbağım yerli yerinde dururken kendi etrafımda dönmeye kalkıştığımda, *altında kaldığım boğucu kenevir heyelanım bir şeyin tamamen kaldırmış olduğunu* anladım. Bu yeni durumun anlamını, aslında yavaş yavaş kavradım, ama o âna kadar, artık hiçbir dehşetin daha

fazla etkileyemeyeceği bir ruhsal çöküntü noktasına ulaşmamış olsaydım, sanırım yeniden kendimden geçerdim. Ne'yle baş başaydım?

Yeni düşüncelerle kendime işkence etmeye veya bağlarımdan kurtulmak için bir girişimde bulunmaya başlamadan önce yeni bir durum ortaya çıktı. Kol ve bacaklarımda daha önce hissetmediğim sızılar vardı ve daha önceki yara ve berelerden olamayacak kadar bol miktarla kanla kaplanmış gibiydiler. Göğsüm de sanki kötü, dev bir ibis gagalamış gibi binlerce yarayla delik deşikti. Halatı üzerimden kaldıran şeyin düşman olduğu ve bedenimde korkunç yaralar açacağı sırada bundan vazgeçmeye zorlanmış olduğu muhakkaktı. Yine de, o sıradaki duygularım, tahmin edilebileceklerin tam zıttıydı. Umutsuzluğun dipsiz kuyusuna yuvarlanmak yerine, yeni bir cesaretle harekete geçtim, çünkü bu kötücül güçlerin, korkusuz bir adamın eşit şartlarla karşısına dikilebileceği fiziksel nitelikte güçler olduğunu artık anlamıştım.

Bu düşünceden aldığım güçle, büyük kalabalıkların alkışları arasında ve sahne ışıkları altında birçok defa yaptığım gibi kendimi kurtarmak için yaşam boyu kazanılmış tüm ustalığımı kullanarak yeniden bağlarıma asıldım. Bütün dikkatimi bağlarımdan kurtulmaya verdim ve şimdi uzun halat da ortada olmadığından, bütün o dehşetin bir varsanıdan başka bir şey olmadığına, öyle korkunç bir kuyunun, sınırsız uzunlukta bir halatla inilen dipsiz bir uçurumun hiçbir zaman bulunmadığına inanmaya başladım yeniden. Neticede, Sfenks'in yakınındaki Kefren giriş tapınağının içinde değil miydim, ben yerde öyle çaresizce yatarken sinsi Araplar bana işkence yapmak için gizlice içeri sızmamışlar mıydı? Her neyse, öncelikle bağlarımdan kurtulmalıydım. El ve ayaklarımı bağlayan bağlardan kurulup ayağa fırlamalı, ağzımdan tıkacı çıkarmalı, gözbağımı açmalı ve herhangi bir yerden sızabilecek ışıkta kötü kalpli, kalleş düşmanlarımla kavgaya tutuşmalıydım.

Bağlarımdan kurtulmak için ne kadar süre didinip durdum, bilmiyorum. Bu süre, sahne gösterilerimde geçen süreden daha uzun olmalı, çünkü yaptığım denemeler sonunda yaralandım, bitkin düştüm ve cesaretim kırıldı. Sonunda bağlarımdan kurtulup, ağzımdaki tıkacın ve gözümdeki bağın yokluğunda daha da iğrençleşen soğuk, nemli ve ekşi kokulu havadan derin nefesler aldığımda, kıpırdayamayacak kadar yorgun olduğumu gördüm, her yanım tutulmuştu. Uzunluğunu kestiremediğim bir zaman dilimi boyunca, iki büklüm olmuş bedenimi gerip doğrultmaya ve gözlerimi

dört açıp içinde bulunduğum durum hakkında ipucu verebilecek bir ışık yakalamaya çalışarak orada yattım.

Yavaş yavaş gücüm yerine geldi, artık kıpırdayabiliyordum; ancak hâlâ bir şey göremiyordum. Sendeleyerek ayağa kalkarken, bakışlarımla her yönü dikkatle taradım, her taraf, gözlerimin bağlı olduğu zamanki kadar zifiri karanlık içindeydi. Lime lime olmuş pantolonumun içindeki, kandan kabuk bağlamış bacaklarımı yokladığımda yürüyebildiğimi gördüm, lakin hangi yöne yürüyeceğime karar veremiyordum. Rasgele bir yönde yürümemem, belki de aradığım çıkıştan uzaklaşmam gerekiyordu; bu yüzden durup, sürekli olarak esişini hissettiğim soğuk, pis, güherçile kokulu hava akımının yönünü kestirmeye çalıştım. Bu hava akımının kaynağını uçurumun muhtemel girişi kabul ederek, bu izi takip etmeye ve sürekli olarak ona doğru yürümeye çalıştım.

Yanımda bir kutu kibrit, hatta küçük bir elektrik feneri taşıyordum, ama parçalanmış giysilerimin cepleri karıştırılarak önemli sayılabilecek eşyalar elbette çoktan boşaltılmıştı. Karanlıkta sakınımla ilerlerken hava akımı güçlendi ve daha pis kokulu bir hal aldı; öyle ki, onu artık Doğu öykülerindeki balıkçının küpünden çıkan cinin dumanı gibi bir delikten yayılan pis kokulu bir buhardan başka bir şey olarak görmüyordum. Doğu ... Mısır ... gerçekten de uygarlığın bu karanlık beşiği her zaman için ağza alınmaz dehşetlerin ve mucizelerin kaynağı olagelmiştir.

Yeraltında esen bu rüzgarın niteliği hakkında düşündükçe, huzursuzluğum artıyordu; çünkü, kokusuna rağmen bu hava akımının kaynağının, dolaylı da olsa dış dünyayla bağlantılı olduğunu düşünmüştüm; oysa, şimdi, bu pis kokulu esintinin Libya Çölü’nün temiz havasıyla uzaktan yakından hiçbir ilişkisinin olamayacağını, tam aksine daha da derinlerdeki meşum uçurumların kustuğu bir şey olduğunu açıkça görüyordum. Bu da demek oluyordu ki, yanlış yöne yürümekteydim!

Bir an düşündükten sonra, geldiğim yöne geri dönmemeye karar verdim. Hava akımının ters yönüne giderken yönümü bulmakta yararlanabileceğim hiçbir işaret olmayacaktı, çünkü ayaklarımın altındaki az çok düz sayılabilecek kayalık zeminin belli bir şekli yoktu. Ama, bu tuhaf hava akımını izleyecek olursam, belki bir tür açıklığa ulaşarak, kapısından geçip, başka türlü aşmama olanak bulunmayan bu dev salonun duvarlarının öte tarafına çıkabilirdim. Bunda başarısızlığa uğrayabileceğimi çok iyi biliyordum. Buranın, Kefren’in giriş tapınağının turistlerce bilinen

bölümlerinden biri olmadığını görüyordum; sonra birdenbire, bu salonun arkeologlar tarafından bile bilinmeyen, beni buraya hapseden kötü yürekli, araştırmacı Araplarca tesadüfen bulunmuş olabileceği aklıma geldi. Eğer böyleyse, açık havaya ya da bilinen bölümlere çıkış için bir kapı var mıydı?

Aslında, buranın giriş tapınağı olduğunu gösteren hangi kanıtlar vardı ki elimde? Bir anda eski çılgınca düşüncelerim yeniden üşüştü aklıma ve o karmakarışık, canlı izlenimleri yeniden düşündüm: Aşağı sarkıtılışım, boşlukta asılı kalışım, halat, yaralarım ve hakikaten düş olan düşlerim. Bu benim için yaşamın sonu muydu? Yoksa, bu an yaşamımın sonu *olsaydı*, benim için daha mı iyi olurdu? Kendi sorularımın hiçbirini yanıtlayamıyordum, ama Kader üçüncü defa beni unutuşun kollarına atıncaya kadar ilerlemeye devam ettim.

Bu defa düş diye bir şey söz konusu değildi, çünkü olayın meydana geliş hızı beni her türlü bilinçli ve bilinçsiz düşünceden kopardı. Pis kokulu hava akımının artık dayanılmayacak kadar güçlendiği bir noktada, ayağımı boşa atınca, karanlık, dev basamaklardan, iğrenç bir uçuruma tepetaklak yuvarlandım.

Yeniden soluk alıp vermemi insan bünyesinin doğuştan sahip olduğu olağanüstü sağlamlığa borçluyum. Ne zaman, geçmişte kalan o geceye baksam, dönemin acemice sinema melodramlarını anımsatan o birbirini izleyen bilinç kayıplarında komik bir yan görürüm. Elbette, art arda bilinç kayıplarının hiç yaşanmamış olması ve o yeraltı karabasanının, uçuruma indirilişimin yarattığı şokla başlayan; dışarının temiz havasının ve Büyük Sfenks'in şafağın ışığıyla yıkanan alaycı yüzünün önünde Gize kumları üzerinde yatarken üstüme doğan güneş ışınlarının iyileştirici etkisiyle sona eren uzun bir koma süresince gördüğüm düşlerden başka bir şey olmaması da pekâlâ mümkündür.

Ben bu ikinci açıklamaya elimden geldiğince inanmayı yeğliyorum. Bu yüzden, polis, Kefren tapınağının girişindeki maniaya dokunulmadığını ve kumlar altındaki bölümünün bir köşesinde gerçekten de büyükçe bir yarık bulunduğunu söylediğinde memnun oldum. Doktorlar, yaralarımın tam olarak yakalanışım sırasındaki boğuşmadan, gözlerimin bağlanmasından, aşağı sarkıtılmamdan, bağlarımı çözmeye uğraşmamdan, belli bir derinliğe -belki, tapınağın iç dehlizlerindeki bir çöküntüye- yuvarlanmamdan, kendimi dışarıya sürüklememden ve benzeri çabalardan kaynaklanan türden yaralar olduğunu söylediklerinde de memnun oldum... çok rahatlatıcı bir

tanı. Yine de, yüzeyde görünenlerden daha fazlasının olması gerektiğini biliyorum. Fazlasıyla uzun süren o inişin bıraktığı izlenim, akıldan çıkacak gibi değil; hiç kimsenin şimdiye dek -Kral Kefren'e benzeyen, onun gibi gülümseyen, sesi mezardan geliyormuş gibi gırtlaktan çıkan- rehberim Abdul Reis el Drogman'ın tanımına uyan birini bulamamış olması da çok tuhaf.

Belki de, aşağıda anlatacağım, büyük bir olasılıkla bir varsanıdan başka bir şey olmayan o son olayı anlatmaktan kaçınmak gibi boş bir umutla konudan uzaklaştım. Ama, anlatacağıma dair söz verdim ve ben asla sözümden dönmem. Karanlık taş basamaklardan aşağı yuvarlandıktan sonra kendime geldiğimde -ya da kendime gelir gibi olduğumda- önceki kadar yalnız ve karanlıklar içindeydim. Eskiden kötü olan pis koku şimdi daha da iğrenç bir hal almıştı, ancak şimdiye kadar kokuya epeyce alışmıştım, yakınmadan katlanabiliyordum. Yarı bilinçsiz bir şekilde, kokuşmuş rüzgarın geldiği yerden sürünerek uzaklaşmaya başladım; kanamakta olan ellerimle görkemli bir döşemenin dev taş bloklarını hissediyordum. Bir ara başımı sert bir nesneye çarptım; ellerimle yokladığımda bunun kabartma hiyerogliflerle kaplı, inanılmaz büyüklükte bir sütunun kaidesi olduğunu anladım.

Sürünerek ilerlemeye devam ederken birbirinden inanılmaz uzaklıklarda başka dev sütunlarla karşılaştım; o sırada, bilincine varmamdan çok önceleri sesi bilinçaltıma ulaşmış olması gereken bir şey dikkatimi çekti.

Yerin daha da derinlerinden ölçülü, kesin ve daha önce duyduğum hiçbir sese benzemeyen bazı *sesler* geliyordu. Bu seslerin çok eski ve kesinlikle törensel nitelikte olduğunu sezgiyle hissettim ve eski Mısır uygarlığıyla ilgili çok şey okumuş olduğum için bunların füt, sambuke, sistre[31] ve timbal sesi olduğunu anladım. Bu çalgıların ahenkle çıkan seslerinde, dünyanın bütün dehşetlerinin ötesinde bir dehşetin -kişisel korkulardan tamamen farklı ve derinliklerinde bu nahoş seslerin ötesinde dehşetler barındırıyor olması gereken gezegenimiz için duyulan bir acıma şekline bürünen dehşetin- unsurlarının bulunduğunu hissettim. Sesler giderek yükseldi; yaklaştıklarını hissediyordum. Sonra, -evrenin tüm tanrıları kulaklarımı böylesi sesleri bir daha duymaktan korusun- bana doğru yürümekte olan şeylerin ürkütücü, binlerce yıllık adımlarını uzaktan uzağa ve belli belirsiz işitmeye başladım.

Birbirinden bu kadar farklı ayak sesinin böylesine mükemmel bir ahenkle çıkması korkunç bir şeydi. Sessizce... tıkırtılarla ... azametle yürüyen... gümbür gümbür adım atan... ayaklarını sürüyen... sürünen bu yeraltı canavarlarının yürüyüşünün ve tüm o maskaraca enstrümanların o iğrenç, o kulak tırmalayan seslerinin gerisinde kutsallıktan uzak binlerce yılın talimi yatıyor olmalıydı. ve sonra -Tanrı, bu Arap efsanelerinin anısını zihnimden silsin!- ruhları olmayan mumyalar... gezgin *ka*'ların toplanma yeri... kırk yüzyılın akla ziyan devasa ölülerinden kocaman bir ordu... Kral Kefren'in ve cadı-kraliçe Nitokris'in damarlı akik taşından boşluklarda yönettiği *bileşik mumyalar...*

Ayak sesleri iyice yaklaştı - Tanrı beni, ayrıntıları giderek belirginleşen bu seslerden, ayakların, pençelerin, toynakların, tırnakların ve yumuşak tabanların seslerinden korusun! Gün ışığı görmemiş taş döşeli yolun ilerisinde, pis kokulu rüzgârda bir ışık titreşti; insanlık dışı korkular uyandıran korkunç, eski tavanı tutan sütunlar arasından milyonlarca ayağıyla, ağır adımlarla bana doğru ilerleyen bu dehşetten bir süre saklanabilmek için dev bir sütunun gerisine çekildim. Titrek parlak ışık etrafı, daha fazla aydınlatmaya başladı, uyumsuz adımların ağır ayak sesleri iyice yükseldi. Titreşen turuncu ışıkta, az ötemde taştan öyle bir manzara ortaya çıktı ki, korkuma ve tiksintime baskın çıkan bir meraktan soluğum kesildi. İnsanın göz eriminin, orta kısımlarına bile ulaşamayacağı sütun kaideleri... her birinin yanında Eyfel kulesinin cüce kalacağı şeylerin kaideleri... gün ışığının ancak çok uzak bir efsane olduğu mağaralarda, hayal edilemez eller tarafından oyulmuş hiyeroglifler.

Yürüyen bu şeylere *bakmayacaktım.* Ölü müziğin ve ölü adımların sesleri üzerine çıkan gıcırdayan eklemlerini ve zehir soluyan hırıltılı soluklarını duyduğumda buna kesinlikle karar vermiştim. Konuşmuyor olmaları benim için bir lütuftu... ama aman Tanrım! *Ellerindeki çılgın meşaleler heybetli sütunların üzerine gölgeler düşürmeye başladı. Suaygırlarının insan elleri malı ve meşale tutmamalılar... insanların timsah kafaları olmamalı...*

Başka tarafa dönmeye çalıştım, ama gölgeler, sesler ve pis koku her taraftaydı. O zaman, çocukluğumun yarı bilinçli karabasanlarında yaptığım bir şeyi anımsadım ve kendi kendime, “Bu bir düş! Bu bir düş!” diye tekrarlamaya başladım. Ama işe yaramadı, sadece gözlerimi yumup dua edebildim... ya da yaptığımı sandığım şey buydu, çünkü insan düşlerinden asla emin olamıyor - bense bunun düşten başka bir şey olamayacağını çok

iyi biliyorum. Bir daha yeryüzüne ulaşıp ulaşamayacağımı merak ediyordum ve zaman zaman gözlerimi aralayarak, bulunduğum yerin ekşi ekşi kokan havası, tepeleri görünmeyen sütunları ve olağandışı bir dehşetin inanılmaz tuhaf gölgeleri dışındaki özelliklerini seçebilmek için kaçamak bakışlar attım çevreye. Sayıları iyice artan ve cızırtılarla yanan meşaleler şimdi etrafı iyice aydınlatmaktaydı; bu cehennemi yer, eğer tamamen duvarsız değilse, bir sınır ya da sabit bir işaret görmekte gecikmeyecektim. Ama, bu şeylerden ne kadar çoğunun toplandığını anladığımda ve *belden yukarısı olmayan* bir şeyin muntazam adımlarla ve azametle dolaştığını gördüğümde yeniden gözlerimi yummak zorunda kaldım.

Küfrün bu şeytanî, bu melez ordusundan aynı anda yükselen korkunç bir ceset-çağıltısı ya da ölüm-takırtısı, atmosferi - neftyağı ve katranlı esintilerle zehirlenmiş bu ölüm atmosferini-paramparça etti. Faltaşı gibi açılan gözlerim, hiçbir insanın ürküye kapılmadan, korkmadan, dizlerinin bağı çözülmeden hayal bile edemeyeceği bir görüntüyü seyretti bir an için. Yaratıklar, bir törendeymiş gibi, pis kokulu esintinin geldiği yöne doğru tek sıra halinde dizilmişlerdi; meşalelerinin ışığında başlarını -daha doğrusu baş olarak sahip oldukları şeyleri- öne eğmiş oldukları görülüyordu. Pis kokular püskürten bir deliğin önünde tapınıyorlardı; bu delik gözün ulaşmadığı bir yüksekliğe ulaşıyordu ve her iki yanında dik açılarla uzanan, uçları gölgeler içinde kaybolan iki dev merdivenin bulunduğunu görüyordum. Bu merdivenlerden birinin düştüğüm merdiven olduğuna şüphe yoktu.

Deliğin boyutları, sütunların boyutlarıyla orantılıydı - sıradan bir evi yutabilir, sıradan bir kamu binasını rahatlıkla içine alabilirdi. Öylesine büyük bir yüzeyi vardı ki, bir ucundan diğerine bakabilmek için insanın bakışlarını çevirmesi gerekiyordu... öylesine büyük, öylesine karanlık, öylesine pis kokuluydu ki... Hareketlerine bakılacak olursa, yaratıklar bu ardına kadar açık dev kapının önünde durmuş, içine bir şeyler -belli ki kurbanlar veya tanrılara sundukları eşyalar- atıyorlardı. Başında eski krallık dönemine ait altından bir taç, yüzünde alaycı bir ifade, ölülerin o boşluktan gelen sesiyle ve tekdüze bir tonla sonu gelmeyen birtakım laflar mırıldanıp duran Kral Kefren, *ya da rehberim Abdul Reis* liderleriydi. Yanı başına, kısa bir an için yandan gördüğüm ve yüzünün sağ yanını sıçanların ya da daha başka mezar hırsızlarının kemirmiş olduğunu fark ettiğim güzel kraliçe Nitokris diz çökmüştü. Pis kokular saçan deliğe ya da oradaki tanrıya attıkları şeyleri gördüğümdeyse yeniden gözlerimi yumdum.

Bu tapınmanın, ayrıntıları inceden inceye düşünülmüş bir tapınma olmasına bakarak, orada gizlenen tanrının oldukça önemli olması gerektiğine hükmettim. Osiris mi, İsis mi, Horus mu, Anubis mi yoksa çok daha güçlü ve üstün, bilinmeyen bir Ölüler Tanrısı mıydı? Bugün bilinen tanrılara tapınmadan önce, Bilinmeyen bir Tanrı adına dikilmiş korkunç sunaklar ve dev heykellerle ilgili bir söylence bulunmaktadır...

Şimdi, bu adsız varlıkların kendilerinden geçercesine yaptıkları bu kasvetli tapınmayı bütün iradəmi kullanarak seyrederken, birden aklıma buradan kaçmak fikri düştü. Salon loş, sütunların gölgeleriyse koyuydu. Karabasanları andıran bu kalabalığın her üyesi kendini tamamen tapınmaya vermiş olduğundan, sürünerek merdivenlerden birine ulaşabilir, görünmeden yukarı tırmanabilirdim; merdivenin üst başına varınca, oradan kurtulma konusunda Kadere ve ustalığıma güveniyordum. Ne nerede olduğumu biliyordum, ne de bu konuda ciddi bir şekilde düşünmüştüm - bir an için, düş olduğunu bildiğim bir durumdan kurtulmak için ciddi ciddi kaçış planları yapmak bana eğlenceli göründü. Öteden beri ısrarla Sfenks Tapınağı denilegelmiş olan Kefren’in giriş tapınağının altındaki varlığından kuşkulanılmayan gizli bir bölümde miydim? Hiçbir tahminde bulunamıyordum, ama zekam ve kaslarım el verirse hayata ve bilince ulaşmaya karar verdim.

Yüzükoyun sürünerek, iki merdivenden tırmanmaya daha elverişli görünen soldakine doğru endişe dolu yolculuğuma başladım. Sürünürken neler olduğunu, neler hissettiğimi dünyada anlatamam, ama meşalelerin rüzgarda yan yatan, garaz dolu alevlerinin ışığında fark edilmemek için sürekli olarak neleri kollamam gerektiği düşünülecek olursa, bunlar tahmin edilebilir. Gölgede kalan merdivenin ayağı, dediğim gibi, uzaktaydı ve dev bir açıklığın yanından başlayarak, baş döndürücü bir yükseklikteki korkuluklu bir sahanlığa kadar hiç bükülmeden dimdik yükseliyor olmalıydı. Bu durum, sürünmemin son aşamalarında bu iğrenç sürüyle arama belli bir mesafe girmesini sağlıyordu, ama sağ tarafımdaki manzara, epeyce uzağımda da olsa, kanımı dondurmaya yetiyordu.

Sonunda basamaklara ulaşmayı başardım ve tırmanmaya başladım; üzerinde en iğrenç süslemelerin bulunduğu duvara yakın duruyor, canavarların pis kokular kusan deliğin önünde kendilerinden geçercesine ibadete dalmış olmaları, deliğe akla ziyan besinler atmakla meşgul olmaları yüzünden beni fark etmeyeceklerine güveniyordum. Somaki taşından, sanki

bir devin ayaklarına göre yapılmış basamakların çok yüksek ve dik olmalarına rağmen, bu tırmanışın sonu hiç gelmeyecek gibiydi. Fark edilme korkusu ve hareket etmem yüzünden yaralarımın sızlaması tırmanışımı tam bir işkence haline getirmişti. Sahanlığa vardığımda, sahanlığın yukarısına uzanan merdiven nereye çıkarsa çıksın, hiç vakit yitirmeden tırmanmaya ve yirmi, yirmi beş metre aşağıdaki eşinen, tapınmak için diz çöken kokuşmuş canavarlara son bir defa daha göz atmak için durmamaya niyetliydim - ancak, tam son basamağa ulaştığım anda kopan ve törensel ritmine bakılırsa, fark edilmem yüzünden verilmiş bir alarm olamayacak, gök gürültüsünü andırır o ceset-çağıltısının, ölüm-takırtısının yeniden duyulması üzerine bir an durup, korkuluktan aşağı ihtiyatla baktım.

Canavarlar, sunulan iğrenç yiyeceği almak üzere pis kokulu delikten dışarı uzanan bir şeyi selamlıyorlardı. Bu şey, yukarıdan görüldüğü kadarıyla bile, oldukça ağırkanlı bir şeydi; sarımtırak, kıllı ve epeyce çekingen. İri bir suaygırı kadar vardı, ama şekli çok tuhaftı. Boynu yok gibiydi, buna karşılık az çok silindirimsi bir gövdeden bir sıra halinde çıkan kaba tüylü beş başı vardı: Birinci baş çok küçük; ikincisi orta karar; eşit büyüklükteki üçüncü ve dördüncü başlar, diğer bütün başlardan büyük; beşincisi, ilki kadar olmasa da oldukça küçüktü.

Bu başlardan hızla fırlayan acayip sert dokunaçlar, deliğin önüne konan çok miktardaki ağza alınmaz yiyeceği bir aç kurt gibi kapıyordu. Bu şey ara sıra ileri doğru bir hamle yapıyor, sonra da tuhaf bir şekilde inine doğru çekiliyordu. O kadar anlaşılmaz bir tarzda hareket ediyordu ki, altımdaki ininden daha ileri çıkmasını isteyerek büyülenmiş gibi bakakaldım.

Sonra o şey *dışarı çıktı*... ve dışarı çıkan o şeyi gördüğümde, dönüp arkamdaki merdivenlere doğru atılarak deliler gibi tırmandım; görmeden, düşünmeden, varlıklarını doğrulayacak hiçbir kanıt olmadığı için düş dünyasına ait olduklarını kabul ettiğim inanılmaz basamaklardan, merdivenlerden, eğik düzlemlerden yukarı doğru kaçtım. Bir düş olmalıydı, yoksa, şafak beni, yeni doğan günün ilk ışınlarıyla alaycı yüzü aydınlanan Sfenks'in önünde Gize kumları üzerinde soluk alırken asla bulamazdı.

Büyük Sfenks! Tanrı! - güneşin kutsal ışıklarıyla yıkanan önceki sabah aklıma öylesine geli veren o soru... *Sfenks başlangıçta nasıl iğrenç bir anormalliği temsil etmekteydi*? Dehşetin en yüksek mertebesini - Varlığından kimsenin kuşkulanmadığı bir uçurumun dibinde dev pirzolalarını yalayan, var olmaması gereken ruhsuz anormallikler tarafından

iğrenç lokmalarla beslenen bilinmeyen Ölüler Tanrısını, ininden dışarı çıkan beş başlı canavarı... bir suaygırı büyüklüğündeki beş başlı canavarı... (ki *beş başlı canavar, o şeyin sadece ön pençesiydi)* - gözlerimin önüne seren görüntü, ister düş olsun ister gerçek, lanetten başka bir şey değildi...

Ama hayatta kaldım ve biliyorum ki, o sadece bir düştü.

Bu öykü, H.P. Lovecraft tarafından, Erich Weiss adıyla Appleton, Wisconsin'de doğan ve sahnede kullandığı adı, büyük Fransız sihirbazı Jean Eugene, Robert-Houdin'den (1805-1871) alan Harry Houdini'nin (1874-1926) imzasıyla yayınlanmak üzere yazılmıştır. Harry Houdini, yıllarca sahnede bağlarından kurtulma gösterileri yapmıştır; bu alanda kendisiyle boy ölçüşebilecek kimse yoktu ve ispirtizmanın önde gelen adlarından biriydi. Bu öykü, H.P. Lovecraft tarafından yazıldığı haliyle ilk defa *Weird* Tales'in Mayıs 1924 sayısında, daha sonra da Temmuz 1939 sayısında yayınlanmıştır.

O ADAM

Uykusuz geçen bir gece, ruhumu ve hayallerimi kurtarmak için umutsuzluk içinde yürürken gördüm onu. New York'a gelmem hataydı çünkü unutulmuş meydan ve limanlardan yine kendileri kadar unutulmuş meydan ve limanlara kadar dolana dolana uzanan, insanların karınca gibi kaynaştığı, eski sokakların labirentinden solgun ay ışığı altında Babil kulesi gibi kapkara yükselen dev gökdelenlere dek, nereye baksam aradığım güzellikler ve esin yerine sadece, beni yenmek, felç etmek ve yok etmekle tehdit eden bir dehşet ve baskıyla karşılaşmıştım.

Yavaş yavaş hayal kırıklığına uğradım. Kente ilk geldiğimde, günbatımında, havuzların üzerinde toplanarak, akşamın ilk yıldızlarıyla ve ateş rengi bulutlarla oynaşan mor sisler arasından zarif bir çiçek gibi yükselen inanılmaz zirvelerini ve piramitlerini görkemli bir köprüden seyretmiştim. Sonra, sessizce hareket eden fenerlerin seçildiği, derinden derine tuhaf bir ahenkle çalınan boru seslerinin duyulduğu yerdeki titrek parıltılı suların üzerinde pencereler birer birer aydınlandı ve kentin kendisi Carcassone, Semerkant, El Dorado ve tüm görkemli ve yarı efsane kentlerin harikalarını anımsatan, peri müziğiyle dolu, yıldızlı, düşsel bir gökyüzüne dönüştü. Bundan hemen sonra, hayallerimi süsleyen bu eski yollara -sütunlu kapılarının üzerindeki küçük camlı çatı pencereleri yaldızlı otomobillere ve süslü faytonlara göz kırpan kırmızı tuğladan Georgian evlerin sıra sıra iki yanına dizili olduğu dar, dolambaçlı sokak ve geçitlere- daldım ve çoktandır hayalini kurduğum şeylere nihayet kavuştuğumu anladığımda, beni zamanla şair yapacak hazineleri ele geçirmeyi başardığımı düşündüm.

Ama ne başarıya ulaştım ne de mutlu oldum. Zevksiz gün ışığı, sadece pisliği, yabancılaşmayı ve gökyüzüne doğru sağlıksız bir şekilde yükselen -mehtabın büyülü bir güzellik verdiği- taş yığınlarını gösterdi; kanalı andıran daracık sokaklarda karınca gibi kaynayan kalabalıklar, haşin yüzleri ve kısık gözleriyle kapkara suratlı, bodur yabancılardı; yürekleri, güzel yeşil

yollara ve New England'ın beyaz köy kiliselerine karşı sevgiyle dolu, mavi gözlü yerli halkın içinde yaşanan çevreye verdiği anlama yakınlık duymayan ve düşleri olmayan kurnaz yabancılardı.

Böylece aradığım şiirsel ortam yerine, tüyler ürpertici bir karanlık ve tarifsiz bir yalnızlık içinde buldum kendimi ve sonunda, bugüne kadar kimsenin dile getirmeye cesaret edemediği korkunç hakikati -söylenmesi olanaksız sırların sırrını-gördüm: Kulak tırmalayıcı seslerle dolu bu taş kent, Londra ve Paris gibi hayatiyetini devam ettirememişti; tam anlamıyla ölü bir kentti; sereserpe uzanan bu ceset, kusurlu bir şekilde tahnit edilmiş ve hayat dolu eski günleriyle hiçbir ilgisi olmayan canlı şeyler tarafından istila edilmişti. Bu hakikati keşfettikten sonra uyku haram oldu bana; bununla birlikte, gündüzleri sokaklardan uzak durup, sadece, karanlığın geçmişten kalan çok az şeyi bir hayalet gibi ortaya çıkardığı, eski beyaz kapıların bir zamanlar içlerinden geçen yiğitleri anımsadığı, geceleri dışarı çıkma alışkanlığını yavaş yavaş edindikçe, yitirdiğim sükuneti yeniden buldum. Hatta, bu ruh hali içinde birkaç şiir bile yazdım, ama yenilmiş, süngüsü düşmüş görünmek korkusuyla insanlarımın arasına geri dönmeye yanaşmadım.

Sonra, uykusuz bir gece yürüyüşünde o adama rastladım. Şair ve sanatçıların mesken tuttukları bölge olduğunu duymuş olmam yüzünden gelip yerleştiğim Greenwich bölgesinin gözlerden uzak, tuhaf bir avlusunda karşılaştık. Arkaik yollar ve evlerle hiç ummadığım bir anda karşıma çıkı veren küçük meydan ve avlular elbette çok hoşuma gidiyordu; şairlerle sanatçıların tuhaflıklar peşinde koşan palavracılar olduğunu ve yaşantılarının şiirin ve sanatın özünü oluşturan salt güzelliklerin yadsıması olduğunu gördüğümde de, bu saygıdeğer şeylerin hatırına burada oturmaya devam ettim. Buraların, Greenwich'in henüz kent tarafından yutulmamış, huzur dolu bir köy olduğu zamanlardaki halini hayal ederek cümbüşçülerin evlerinin yolunu tuttuğu, şafaktan hemen önceki saatlerde gizemli, dolambaçlı sokaklarda dolaşır, geçmişten bugüne kalan muammalar üzerinde derin düşüncelere dalardım. Bu, ruhumu canlı tuttu ve içimdeki şairin hasretini çektiği bazı düşleri görmemi sağladı.

Onunla, bulutlu bir ağustos sabahı saat 2 sıralarında, bir zamanlar renkli, dar sokaklarla birbirine bağlanan bir ağ oluşturan, ama bugün ancak sokakla arasına giren evlerin karanlık koridorlarından geçilerek ulaşılabilen birbirinden kopuk bir dizi avluda yolumu bulmaya çalışırken karşılaştım.

Bu avluların varlığıyla ilgili, bazı kuşkulu söylentiler kulağıma çalınmış ve günümüz haritalarında bulunamayacaklarını anlamıştım. Ama avluların unutulmuş olması gerçeği, onların gözümdeki değerini artırdı ve onları iki misli gayretle aradım. Onları bulduktan sonra da gayretimde bir azalma olmadı, çünkü düzenlenişlerindeki bir şey, bu avluların, yüksek beyaz duvarlarla ıssız arka binalar arasına garip bir şekilde sıkışmış; kemerli geçitlerin gerisinde karanlıklara gizlenmiş; varlığı, yabancı diller konuşan güruhlarca ya da gün ışığından kaçan esrar kumkuması, ketum sanatçılarca bir sır olarak saklanan benzeri çok sayıda karanlık, dilsiz avludan ancak birkaç tanesi olduğunu düşündürüyordu.

Demir tırabzanlı basamaklarla çıkılan bazı tokmaklı kapıları incelediğim sırada, yaprak motifleriyle bezenmiş oyma taşların üzerindeki vasistasların yüzümü hafifçe aydınlatan soluk ışığında, ruh halimi ve bakışlarımı fark eden adam teklifsizce konuşmaya başladı. Yüzü gölgedeydi ve üzerindeki modası geçmiş pelerinle az çok uyuşan geniş kenarlı bir şapka giymişti; daha bana hitap etmeden önce içimi bir huzursuzluk kaplamıştı. Neredeyse bir iskelet kadar zayıftı; oldukça derinden gelen olağanüstü yumuşak bir sesi vardı. Dediğine göre, beni daha önce birçok defalar sokaklarda dolaşırken görmüş ve eski yıllardan kalan izlere düşkünlük bakımından kendisine benzediğim sonucunu çıkarmış. Bu tür keşif gezilerinde tecrübeli ve yöre konusunda, yeni geldiği her halinden belli herhangi birinden çok bilgili olduğu su götürmez birinin rehberliğinden hoşlanmaz mıymışım?

Adam konuşurken, kasvetli bir çatı katı penceresinden vuran sarı ışıkta bir an için yüzünü gördüm. Soylu, oldukça yakışıklı, yaşlı bir yüzü vardı ve bu çağda, buralarda pek rastlanmayacak bir zarafete sahipti. Bu yüz ifadesinden hoşlandığım kadar, bazı nitelikleri yüzünden rahatsızlık da duydum - belki fazlasıyla beyazdı, belki çok ifadesizdi, belki de kendimi rahat hissetmemi engelleyecek kadar bu çevrenin dışındandı. Yine de, onu izledim; çünkü o kasvetli günlerde, antik güzellikler ve sırlar konusunda yaptığım araştırma, benim için ruhumu canlı tutmanın tek yoluydu ve benzer konularda benden daha derin bilgilere sahip olduğu anlaşılan biriyle karşılaşmayı Kaderin az rastlanır lütuflarından biri saydım.

Gecedeki bir şeyler pelerinli adamı suskunluğa zorluyordu; bir saat boyunca, tek kelime etmeden bana rehberlik etti; daracık aralıklardan geçerken, parmak uçlarımızda koridorları aşarken, tuğla duvarlara tırmanırken ve muazzam uzunluğu, o ana kadar koruduğum yön duygumu

silen dolambaçlı, alçak kemerli bir geçitte uzun süre el ve dizlerimiz üzerinde sürünürken daha çok eliyle işaretler yaparak bana yol gösterdi ve sadece eski adlar, tarihler ve değişiklikler konusunda mümkün olan en kısa bilgileri vermekle yetindi. Gördüğümüz şeyler çok eski ve harikaydı ya da en azından, Üzerlerine düşen zayıf ışıkta öyle görünüyordu; bu kimbilir hangi zamandan kalma sonu gelmez labirentte ilerledikçe daha tuhaf ve daha yabancı gözüken yıkıldı yıkılacak Yunan sütunlarını, duvara yapışık yivli sütunları, vazo başlı çit kazıklarını, çan gibi genişleyen pencere ve kapı üst eşikleriyle dekoratif fenerleri asla unutamam.

Hiçbir allahın kuluna rastlamadık ve zaman ilerledikçe ışıklı pencerelerin sayısı giderek azaldı. Karşımıza çıkan sokak fenerleri başlangıçta, gaz yağlı ve klasik baklava biçimi fenerlerdi. Sonra bazı mumlu fenerler de gördüm. Nihayet, korkunç karanlık bir avluyu rehberimin eldivenli elinin yol göstericiliğiyle aşarak, yüksek bir duvardaki, dar bir ahşap kapıdan geçtik ve her yedi evden birinin önündeki fenerle -üstleri konik, yanları delikli, inanılmayacak kadar Kolonyal tarzda teneke fenerlerle- aydınlatılmış dar bir sokağa çıktık. Bu sokak yokuş yukarı -New York'un bu kesiminde hiç ihtimal vermediğim kadar büyük bir eğimle- tırmanıyordu ve yukarı ucu, özel bir mülkün sarmaşık kaplı duvarıyla kesiliyordu; duvarın öte tarafında soluk bir kubbeyle gökyüzünün belli belirsiz ışığında salınan ağaç tepelerini görebiliyordum. Bu duvarda, kara meşeden, iri başlı çiviler çakılarak yapılmış, küçük, alçak kemerli bir kapı vardı; adam ağır bir anahtarla bu kapıyı açarak, zifiri karanlıkta, önüme düştü; çakıldan olduğunu sandığım bir patikadan geçtik ve sonunda, taş basamaklardan tırmanıp evin kapısına ulaştık; rehberim kapının kilidini açarak beni içeri buyur etti.

İçeri girdik; burnumuza çarpan ve yüzyıllar süren bir çürümenin sonucu olması gereken ağır bir küf kokusundan bayılayazdım. Ev sahibim kokuyu fark etmiş gibi görünmüyordu; beni döner bir merdivenden çıkarıp, bir holden geçirerek, kapısını ardımız sıra kapadığını duyduğum bir odaya götürürken, nezaket gereği sesimi çıkarmadım. Sonra adamın, aydınlanmakta olan gökyüzünün ışığında güç bela görünen üç küçük pencerenin perdelerini çektiğini gördüm; bundan sonra, odayı boydan boya kat edip şömineye gitti ve çakmaktaşlarını çeliğe vurarak altı kollu bir şamdanın on iki mumundan ikisini yaktı ve alçak sesle konuşmamı tembih eden bir işaret yaptı.

Bu zayıf ışıkta, görkemli kapı alınlıkları, Dor üslubu nefis silmeleri, alınlığı tomar ve vazo şeklinde oymalarla süslenmiş şöminesiyle on sekizinci yüzyılın ilk çeyreğinden kalma, duvarları tahta kaplı geniş bir kütüphanede olduğumuzu gördüm. Çok sayıda kitabın doldurduğu rafların üzerindeki duvarda yer yer portrelerin bulunduğu görülüyordu; portrelerin hepsi de kararıp, garip bir şekilde bulanıklaşmıştı; zarif bir Chippendale masanın yanındaki sandalyeyi o anda eliyle bana işaret etmekte olan adamla benzerlikleri su götürmezdi. Ev sahibim, masanın öte yanındaki yerine oturmadan önce, utanıyormuş gibi bir an duraksadı, sonra yavaş hareketlerle eldivenini, geniş kenarlı şapkasını ve pelerinini çıkararak, at kuyruğu saçından, boyun farbalalarından diz altı pantolonuna, ipek çoraplarına ve daha önce fark etmediğim tokalı ayakkabılarına kadar Georgian giysiler içinde bir gösterideymiş gibi bir süre dikeldi. Sonra, arkalığı bir liri andıran sandalyeye kendini yavaşça bırakarak, dikkatle beni süzmeye koyuldu.

Şapkası olmayınca, düşündüğümden daha yaşlı olduğunu gördüm; olağanüstü uzun bir ömür sürmüş olduğunu gösteren, daha önce fark edemediğim işaretlerin, duyduğum huzursuzluğun sebeplerinden biri olup olmadığı aklıma takıldı. Sonunda konuşmaya başladığında; boşluktan geliyora benzeyen yumuşak sesi sık sık titredi; onu dinlerken duyduğum şaşkınlığın verdiği heyecan ve kabule pek yanaşmadığım, her an artan bir panik duygusuyla söylediklerini takip etmekte zaman zaman zorlandım.

“Gördüğünüz gibi, efendim,” diye sözlerine başladı ev sahibim, “giysileri konusunda, sizin zeka ve eğilimlerinize sahip birine herhangi bir açıklama yapılması gerekmeyen, son derece tuhaf alışkanlıkları olan biri duruyor karşınızda. Daha iyi günleri düşündüğümde, o günlerin âdetlerini araştırmadığım, giysilerini ve davranış biçimlerini benimsemediğim için hiç pişmanlık duymuyorum; gösterişe kaçılmadığı takdirde hiç kimseyi gücendirmeyen bir hoşgörü bu. Atalarımın, önce 1800’den sonra kurulan Greenwich, sonra 1830’lara doğru onunla birleşen New York olmak üzere iki kasaba tarafından yutulan çiftliğindeki bu konutu elimde tutabilmek benim için büyük bir şans olmuştur. Ailemizin bu yeri elinde tutmasını gerektiren çok önemli nedenler vardı ve benim de bu konuda üstüme düşeni yapmakta ihmalkâr davranmış olduğum söylenemez. 1768’de burada oturan, aile büyüklerimizden bir zat, birtakım sanatlar üzerinde çalışmalar yaptı ve hepsi de bu topraklardaki bir güçle, ilgili olan ve açığa vurulmamayı fazlasıyla hak eden bazı keşiflerde bulundu. Bu sanat ve

keşiflerin bazı tuhaf sonuçlarını çok büyük bir gizlilik içinde size göstermek niyetindeyim ve öyle sanıyorum ki sizin ilgi alanlarınız ya da sadakatinizden kuşku duymayacak kadar insanları tanıdığıma güvenebilirim.”

Adam, bir an sustu, ama ben sadece başımı sallayabildim. Dediğim gibi, yüreğime korku düşmüştü, ama ruhum için gün ışığı altındaki New York’tan daha öldürücü bir şey olamazdı ve bu adam ister zararsız bir kaçık, ister tehlikeli sanatlarda ustalaşmış biri olsun, merakımı gidermek için onu izlemekten başka seçeneğim yoktu. Bu yüzden, dinlemeye devam ettim.

“Bu aile büyüğüm,” diye yumuşak bir ses tonuyla konuşmasına devam etti, “insan iradesinde -sadece bizzat insanın ve başkalarının eylemleri üzerinde değil, doğadaki her türden kuvvet ve madde üzerinde, hatta doğanın kendisinden daha evrensel olduğu kabul edilen unsurlar ve boyutlar üzerinde, varlığı pek fark edilmeyen bir egemenliğe sahip- çok dikkate değer bir nitelik bulunduğunu düşünüyordu. İzniniz olursa, zamanın da mekanın da kutsallığını çiğnediğini; bir zamanlar çadırlarını buraya kurmuş olan yarım kan melez yerlilerin bazı ayinlerini kötüye kullandığını söyleyebilir miyim? Bu bina inşa edildiğinde yerliler çok öfkelendiler ve her dolunayda burayı ziyaret etmek konusundaki ısrarlarından asla vazgeçmediler. Yıllar yılı, ne zaman bir yolunu bulsalar, çaktırmadan duvarı aşıp, bazı gizli eylemlerde bulundular. Sonra 68’de mülkün yeni varisi olan atam onları iş üzerinde yakaladı ve gördükleriyle donakaldı. Bundan sonra, onlarla pazarlığa oturdu ve yaptıkları işin içyüzünü tam olarak anlatmaları karşılığında onlara buraya giriş izni verdi ve bu adetlerinin kısmen kızılderili atalarından, kısmen de States-General zamanından yaşlı bir Hollandalı’dan geldiğini öğrendi. Atam, günahı boynuna, onlara -bilerek veya bilmeden- çok fena bir rom ikram etmiş olmalı ki, sırrı öğrenmesinden bir hafta sonra, kendisinden başka bu sırrı bilen kimse kalmadı hayatta. Siz, bayım, bu sırrı öğrenecek ilk yabancısınız ve geçmişe bu kadar düşkün olmasaydınız, dünyada böyle bir tehlikeye atılmayı göze almazdım.”

Adam, eski zamanların senli benli üslubuyla konuşmasını sürdürürken korkuyla ürperdim. O, devam etti.

“Şunu bilmelisiniz ki, bayım, atamın o soyu karışık yerlilerden öğrendiği şey, sonunda edindiği bilgilerin yanında hiç kalır. Boşuna Oxford’a gitmedi, durduk yere Paris’te yaşlı bir kimyacıyla ve bir astrologla konuşmadı. Hülasa, bütün dünyanın, zihinlerimizin dumanından başka bir şey

olmadığını, akılsızların emirlerini takmayan, ama akıllı kimseler tarafından halis Virginia tütününün dumanı gibi üflenip, içe çekilen bir dumandan başka bir şey olmadığını anladı. Ne istiyorsak, onu çevremizde yaratırız; istemediğimiz şeyi ise süpürüp temizleriz. Bu söylediklerimin külliyen doğru olduğunu ileri sürecek değilim, ama ara sıra yeterince hoş görüntüler ortaya çıkaracak kadar doğru. Hayal gücünüzün size sağladığı görüntülere kıyasla, geçmişe ait birtakım görüntülerden daha fazla hoşlanacağınızı düşünüyorum. Size göstermeye niyetlendiğim şeyler karşısında korkuya kapılayım demeyin sakın. Şimdi pencereye yaklaşın ve sessiz olun."

Ev sahibim, o zaman, elimden tutarak beni pis kokulu odanın uzun duvarındaki iki pencereden birine doğru çekeledi, eldivensiz parmaklarının bu ilk dokunuşuyla buz kestim. Teni, kuru ve diri olmakla birlikte, buz gibiydi; ister istemez kendimi geri çektim. Ama, aklıma yeniden gerçekliğin boşluğu ve dehşeti düştü ve her nereye götürürse götürsün cesaretle onu izlemeye hazırlandım. Pencereye yaklaştığımızda, adam sarı ipek perdeleri araladı ve dışarıdaki karanlığa bakmamı istedi. Bir süre, benden çok, ama çok uzaklarda dans eden sayısız minnacık ışık dışında bir şey göremedim. Sonra, ev sahibimin eliyle gizlice yaptığı bir harekete yanıt verir gibi birden çakan bir şimşekle sahne aydınlandı ve gözlerimin önüne yemyeşil bir deniz -aklı başında birinin görmeyi umacağı bir çatı denizi değil, tertemiz bir yeşillik denizi- serildi. Sağ yanımda Hudson nehri kötücül parıltılarla ışıldıyordu; uzaklarda, üzerinde göz kırpan yıldız kümeleri gibi ateş böceklerinin uçuştuğu büyük bataklığın sağlıksız parıltılarını görüyordum. Şimşeğin aydınlığı sona erdi ve kötü niyetli bir gülümseme yaşlı büyücünün mum gibi sapsarı yüzünü aydınlattı.

"Bu, benim zamanımdan -konağın yeni beyinin zamanından- önceydi. Yeniden deneyelim, bakalım."

Betim benzim atmıştı; bu kahrolası kentin iğrenç modern zamanlarının beni soktuğu durumdan bile daha kötü durumdaydım.

"Aman Tanrım!" dedim, zor duyulur bir sesle, "Bunu ne *zaman isterseniz* yapabilir misiniz?" Adam, bir zamanlar ki sapsarı kocaman dişlerden geriye kalan kararmış diş köklerini açığa çıkaran bir gülümsemeyle, evet anlamında başını sallarken, düşmemek için perdeye yapıştım. Ama adam, buz gibi pençeleriyle tutarak düşmemi engelledi ve elleriyle bir kez daha o sinsi hareketi yaptı.

Şimşek bir kez daha etrafı aydınlattı, ama bu defaki görüntü tamamen yabancı değildi. Greenwich idi burası; bugün hâlâ gördüğümüz şuradaki veya buradaki bir çatı ya da sıra sıra evler, güzel yeşil yollar, tarlalar ve otlaklarla bir zamanların Greenwich'iydi. Greenwich'in ötesindeki bataklık hâlâ parıldamaya devam ediyordu, ama daha uzaklarda, o zamanki New York'un tamamı olan kilise kulelerini, diğer kardeş kiliselere tepeden bakan Trinity, St. Paul's ve Brick Kiliselerini gördüm; hepsinin üzerinde odun dumanından tül gibi ince bir sis asılı duruyordu. Soluk almakta zorlanıyordum, ama bunun sebebi görüntünün kendisinden çok, aklıma üşüşen dehşet verici olasılıklardı.

“Bu kadar ileri gidebilir -bu kadarına cüret edebilir- misin?” Saygıyla karışık bir korku içerisinde konuşuyordum; bir an için endişelerimi paylaştığını sandım, ama yüzündeki o kötücül gülümseme yeniden belirdi.

“İleri mi? Benim görmüş olduğum şeyler seni taşa çevirirdi! Geri, geri -ileri, *ileri*- seni zırlak, kıt herif, bak şimdi!”

Adam alçak bir sesle, hırlar gibi bu lafları ederken yeniden elini oynatarak gökyüzünü öncekilerden daha bol bir ışığa boğdu. Tam üç saniye boyunca, cehennemi bir kargaşanın hüküm sürdüğü görüntüleri seyrettim; bu kısacık anda, bundan böyle tüm düşlerime musallat olacak bir manzara gördüm. Uçan garip şeylerin haşere gibi istila ettiği gökler gördüm; bu göklerin altında, birer küfrü andıran haşin görünüşlü piramitlerin aya doğru yükseldiği, sayısız penceresinde cehennemi ışıklar yanan, dev taşlardan taraçalarıyla kapkara bir kent uzanıyordu. Telaşla çalınan davulların gümbürtüsüne, tiksinç kastanyet şıkırtılarına ve bitip tükenmez ağıtları sağlıksız bir katran okyanusunun dalgaları gibi kabarıp alçalan kısık sesli boruların delice inlemelerinin ahengine uyarak çılgınca dans eden turuncu ve kırmızı renkte korkunç giysiler içerisindeki, şaşı gözlü, sarı benizli insanların görünmez dehlizlerde iğrenç bir şekilde kaynaştıklarını gördüm.

Dediğim gibi, bu manzarayı gördüm, aynı zamanda da, ona eşlik eden cehennemi kakofoniyi sanki aklın kulaklarıyla duydum. Bu ceset-kentin ruhumu altüst etmesinin verdiği dehşet içerisinde, sinirlerimin boşalmasıyla, sessiz kalmam için yapılan uyarıyı unutarak, etrafımdaki duvarlar sarsılırken çığlık çığlığa haykırdım, haykırdım, haykırdım.

Sonra, şimşeğin aydınlığı sönerken, ev sahibimin tir tir titremekte olduğunu gördüm; attığım çığlıklara duyduğu öfkeyle morarıp, çarpılmış yüzünde büyük bir korku okunuyordu. Adam sendeledi, daha önce benim

tutunduğum gibi perdelere tutundu; kovalanan bir hayvan gibi başını çılgınca sağa sola salladı. Tanrı biliyor ya, korkmakta tamamen haklıydı; çığlıklarımın yankıları sönerken, akla korkunç şeyler getiren başka bir ses duyuldu. Aklımı kaçırmadıysam, bunun tek nedeni duyularımın daha fazla heyecan duyamayacak kadar uyuşmuş olmasıydı. Kilitli kapının gerisindeki basamaklar, çıplak ayaklı ya da çarıklı bir güruh sinsice tırmanıyormuş gibi sürekli gıcırdıyordu, sonra, zayıf mum ışığında pırıl pırıl parıldayan pirinç kapı mandalı dikkatle yavaş yavaş döndü. Yaşlı adam yüzümü tırmalayıp, tükürdü ve tutunduğu sarı perdelerle birlikte salınırken gırtlağının bütün gücüyle haykırdı.

“Dolunay -Allah belanı versin - sen ... sen, uluyan köpek - Onları sen çağırdın; onlar da benim için geldiler! Mokasenli ayaklar - ölü adamlar - canınız cehenneme, sizi kızıl şeytanlar, ama sizin romunuza zehir katmadım - sizin o kokuşmuş hokkabazlığınızı herkesten gizlemedim mi? - çatlayıncaya kadar içtiniz, lanet olasıcalar, sonra da tutmuş ev sahibini suçluyorsunuz! -defolun oradan! Bırakın şu kapı mandalıyla oynamayı - Benim size vereceğim hiçbir şey yok -”

Tam bu sırada, son derece telaşsızca indirilen üç yavaş darbe kapıyı sarstı ve deliye dönmüş büyücünün ağzının kenarında beyaz köpükler belirdi. Adamın tam bir umutsuzluğa dönen korkusu yerini, bana karşı duyduğu öfkeye bıraktı yeniden; kenarına tutunmaya çalıştığım masaya doğru sendeleyerek bir adım attı. Sol eliyle bana pençe atmaya çalışırken, sağ eliyle hâlâ sıkı sıkıya tutunduğu perde gerildi ve doğuşunu göğün aydınlanmış olmasının, önceden haber verdiği dolunay ışıklarının odaya dolmasına yol açarak, tutturulduğu yerden koptu sonunda. Ayın bu yeşilimsi ışığında mumlar iyice sönükleşti; kurt yeniği duvar kaplamaları, bel vermiş tahta döşemesi, harap olmuş şöminesi, kırık dökük mobilyası ve eski püskü döşemeleriyle misk kokulu odaya yeni bir çürümüşlük görüntüsü çöktü. Aynı görünüş, bilmem artık aynı sebeple, bilmem duyduğu korku ve hiddet yüzünden, yaşlı adamın da üzerine çöktü; sendeleyerek yaklaşıp akbaba pençeleriyle beni parçalamaya çabalarken yüzünün buruşup karardığını gördüm. Sadece gözleri sağlam kalmıştı; gittikçe kararan ve küçülen bir yüzün ortasında her an artan bir iticilik ve yakıcılıkla bakıyordu bu gözler.

Kapıya indirilen darbeler o sırada ısrarla yinelendi; bu sefer sanki bir metalle vuruluyordu. Karşımdaki kara şey sadece gözlerden ibaret bir

kafaya dönüşmüştü ve bel vermiş zeminde zaman zaman tükürükler saçarak ve bela okuyarak benden yana hamleler yapıyordu. Artık ardı ardına indirilen darbeler altında kapı çatırdıyor, zaten eski olan aynalıklar parçalanıyordu; yarılan tahtaların arasından bir savaş baltasının parıldadığını gördüm. Başka türlüsü elimden gelmediğinden, yerime çakılı kaldım; parçalanan kapıdan, kötü kötü bakan parıltılı gözleri yıldızlar gibi ışıldayan, devasa, şekilsiz, kapkara bir şeyin içeri aktığını büyük bir şaşkınlıkla gördüm. Bu şey, engellerinden kurtulmuş bir petrol seli gibi kıvamlı bir akışla içeri doldu, etrafa yayılırken bir sandalyeyi devirdi, masanın altından akarak, odanın öte tarafına, hâlâ gözlerini dikmiş sert sert bana bakmakta olan kararmış kafanın bulunduğu yere ulaştı. Bu kafanın etrafına kapanıp onu bütünüyle yuttuktan hemen sonra, bana dokunmadan, görünmez olmuş yükünü de beraberinde götürerek geri çekilmeye başladı; karanlık kapıdan çıkıp, önceki gibi gıcırdayan -ama bu defa gıcırtı giderek azalıyordu- görmediğim merdivenlerden aşağı doğru akıp gitti.

Sonra, zemin çöktü ve ben soluğum kesilerek aşağıdaki kapkaranlık odaya düştüm; örümcek ağlarından boğulacak, korkudan bayılacak gibi oldum. Kırık pencereden içeri dolan yeşil ay ışığında yarı aralık salon kapısını gördüm; sıva parçalarıyla dolu zeminden kalkıp, bel vermiş tavandan kendimi kurtarırken, parıldayan bir sürü uğursuz gözüyle kapkara bir şeyin yukarıda, sürünmekte olduğunu gördüm. Bu şey, mahzenin kapısını arıyordu; bulduğunda, o kapıdan geçip gözden kayboldu. O sırada, bu alt odanın tabanının da tıpkı yukarı odanın tabanı gibi çökmek üzere olduğunu hissettim; bir ara, batı penceresinin ötesinde bir şey çatırtıyla yıkıldı; kubbe olmalıydı, bu. O an için enkaz altında kalmaktan kurtulunca, salon boyunca koşup ön kapıya gittim; açmama imkan olmadığını görerek, bir sandalye kaptığım gibi pencerelerden birini kırdım ve çılgınlar gibi tırmanıp kendimi öte tarafa, ay ışığının neredeyse bir metre uzunluğundaki otlar ve çimenler üzerinde oynaştığı bakımsız çimenliğe attım. Duvarlar yüksek, bütün kapılar kilitliydi; ama bir köşede üst üste yığdığını kutuların üstüne çıkarak, oraya yerleştirilmiş kocaman bir taş saksıya tutunmayı başardım.

Yorgunluktan tükenmiş bir halde gözlerimi çevrede dolaştırdığımda sadece tuhaf duvarlar, pencereler ve eski, balıksırtı damlar görebildim. Bizi buraya ulaştıran dik sokaktan eser yoktu ve gördüğüm çok az şey de, parlak ay ışığına rağmen, nehirden yükselen sisin altında çabucak gözden yitti. Tutunmakta olduğum taş saksı, birdenbire, sanki benim gibi ölesiye başı

dönüyormuşçasına sallanmaya başladı ve bir anda bedenim, bilemediğim bir yazgıya doğru yuvarlandı.

Beni bulan adamın dediğine göre, kırık kemiklerime rağmen büyük bir mesafe sürünmüş olmalıydım; görebildiği kadarıyla kan izleri çok ötelere kadar uzanıyormuş. Çok geçmeden başlayan yağmurlar o ölüm kalım sınavını verdiğim yerle aramdaki tek bağlantıyı sildi ve polis raporlarında, bilinmeyen bir yerden ortaya çıkarak, Perry Caddesi'ne açılan küçük karanlık bir avlunun kapısına kadar sürünerek geldiğimden fazlası yer almadı.

Bir daha geri dönüp o kasvetli labirentleri aramaya kalkışmadım, elimden gelse, aklı başında hiç kimseyi oraya göndermem. O eski zamandan kalma yaratığın kim ya da ne olduğu hakkında hiç fikrim yok, ama kentin ölü ve akledilmeyecek türden dehşetlerle dolu olduğunu tekrar ediyorum. O *adamın* nereye gitmiş olduğunu bilmiyorum ama ben e ve, akşamları denizden esen hoş kokulu rüzgarların doldurduğu tertemiz New England sokaklarına döndüm.

RED HOOK'DA DEHŞET

Çevremizde iyilik ayinleri kadar kötülük ayinleri de yapılmaktadır ve benim inancıma göre, mağaralarla gölgelerin var olduğu, alacakaranlıkta yaşayanların bulunduğu bilinmezliklerle dolu bir dünyada yaşamaktayız. İnsanoğlunun bazen evrim yolunda geriye dönmesi mümkündür ve benim inancım odur ki dehşet verici bir irfan henüz ölmemiştir.

ARTHUR MACHEN

I

Topu topu birkaç hafta önce, Rhode Island'ın Pascoag kasabasında bir caddenin köşesinde, uzun boylu, yapılı, sağlıklı görünüşlü birinin oldukça tuhaf bir davranışı, bir sürü ileri geri konuşmaya, yoruma yol açtı. Anlaşıldığı kadarıyla, adam, Chepachet yolunu izleyerek tepeden aşağı inmiş; kasabanın yoğun kesimine gelince, sola, birkaç mütevazı iş merkezinin bir kent havası verdiği ana caddeye doğru yönelmiş. Bu noktada, şaşırtıcı bir davranışta bulunmuş, hiç nedensiz; önündeki binaların en yükseğine gözlerini dikip birkaç saniye baktıktan sonra ürkü dolu, isterik çığlıklarla, ta ki bir sonraki köşede ayağı takılıp boylu boyunca yere serilinceye kadar çılgın bir koşu tutturmuş. Civardan koşturanlar adamı tutup kaldırarak, üstünün başının tozunu silkelediklerinde, bilincinin yerinde ve hiçbir yanının incinmemiş olduğunu görmüşler; ansızın yakalandığı sinir krizini atlatmış olmalıymış. Mahcup bir tavırla, sinirlerinin çok gergin olduğu falan gibi bazı mazeretler geveledikten sonra, kederli bakışlarla geri dönüp Chepachet yolunu tutmuş yeniden ve ayaklarını sürükleyerek gözden kayboluncaya kadar ardına bir kez olsun bakmamış. Böylesine iri yarı, sağlam yapılı ve normal görünüşlü birinin

başına böyle bir olayın gelmesi tuhaftı; adamın, Chepachet’in varoşlarındaki ünlü bir sütçünün pansiyoneri olduğunu tanıyan bir seyircinin yaptığı yorumlarsa olayın tuhaflığını azaltmadı.

Daha sonra, bu adamın, bir kazanın daha da dramatik hale soktuğu korkunç bir yerel vakayla ilgili son derece çetin bir çalışmadan sonra doktor gözetiminde uzun bir tatile çıkmış Thomas F. Malone adında NewYork’lu bir sivil polis olduğu ortaya çıktı. Malone’un da katıldığı baskında, birçok eski tuğla bina çökmüş ve bu kazada ölen mahkûm ve polislerin toplam sayısının büyüklüğü Malon’u tuhaf bir şekilde dehşete düşürmüştü. Sonuç olarak, çöken binaları azıcık andıran binalardan bile anormal bir şekilde korkar olmuş; bu yüzden de, sonunda, akıl hastalığı uzmanları belirsiz bir süre için böylesi şeyleri görmesini yasaklamışlardı. Chepachet’de akrabaları bulunan bir cerrah polis, kolonyal ahşap evleriyle bu garip ve hoş görünüşlü küçük köyün psikolojik nekahet dönemi için ideal bir yer olacağını ileri sürmüş ve temas halinde olduğu Woonsocket’taki uzman tavsiye etmedikçe, büyük kasabaların iki kıyısı tuğla binalarla çevrili caddelerine gitmeye kalkışmayacağına söz veren hasta oraya gitmişti. Birkaç dergi satın almak amacıyla Pascoag’a yapılan bu yürüyüş bir hata olmuş ve hasta, bu itaatsizliğinin bedelini korku, yara bere ve küçük düşmeyle ödemişti.

Chepachet ve Pascoag’ın bildiği dedikodular bu kadardı ve en bilgili uzmanlar da bunun böyle olduğuna inanıyordu. Oysa Malone, başlangıçta, uzmanlara başka bir sürü şey anlatmış, ancak sözlerinin kuşkuyla karşılandığını görünce devam etmekten vazgeçmişti. Malone bundan sonra suskunluğa gömüldü ve Brooklyn’in Red Hook kesiminde bazı bakımsız evlerin yıkılmasının ve bu yüzden birçok yiğit memurun ölmesinin ruhsal dengesini bozduğu genel kabul gördüğünde karşı çıkmadı. Herkes, Malone’un o karışıklık ve şiddet yuvalarını temizlemeye çalışırken kendini fazla yıprattığını söylemişti; olayın birçok bakımdan çok sarsıcı olduğuna kuşku yoktu; sonra o trajedi, tuz biber olmuştu. Bu, herkesin anlayabileceği basit bir açıklamaydı ve Malone, basit bir insan olmadığından, meseleyi daha fazla kurcalamamakla iyi edeceğini anladı. İnsanoğlunun havsalasının alamayacağı bir dehşeti -kötülüğün eski dünyalardan çekip getirdiği cüzamlı ve kanserli evlerin, mahallelerin ve kentlerin dehşetini- hayal gücü kıt insanlara çıtlatmak, köyde uzun bir tatil yerine bir tımarhane hücresine davetiye çıkarmak olurdu; Malone ise, gizemciliğine karşın sağduyulu bir insandı. Acayip ve gizli şeyler konusunda Keklerin uzak görüsüne, dışarıdan inanılmaz görünen şeyler içinse bir mantıkçının keskin zekasına

sahipti; Phoenix Park yakınlarındaki George dönemi bir villada doğan ve Dublin Üniversitesi’ni bitiren kendisi gibi bir adamı kırk iki yıllık yaşamın sonunda bulunması gereken yerin çok uzağında bir noktaya getiren bir bileşim.

Şimdi Malone, görüp hissettiği ve anladığı şeyleri bir kez daha kafasında evirip çevirirken, gözünü budaktan sakınmaz bir savaşçıyı korkudan tir tir titreyen bir sinir hastasına dönüştüren; eski tuğla yapıları, karanlık, kurnaz yüzler denizini uğursuzluğun habercisi bir karabasana döndüren sırları kimseye açmamış olduğuna memnun oluyordu. Duygularının açıklanmadan bir yana itilmek zorunda kalması ilk defa başına gelmiyordu - çünkü, New York’un çok dilli yeraltı uçurumuna balıklama dalması bile mantıklı bir açıklaması olmayan bir çılgınlık değil miydi? Sağlıksız yüzyılların her türlü tortusunun karıştığı ve iğrenç dehşetlerini sürdürdükleri zehir kazanında duyarlı gözlerin seçtiği antik sihirlerin ve acayipliklerin bayağılığı üzerine ne söyleyebilirdi ki? Malone, görünüşte açgözlü, özünde küfür olan bu son derece muğlak hengamede gizli mucizelerin kötü yeşil alevlerini görmüş, tanıdığı tüm New Yorklular onun polislikteki tecrübelerini alaya aldıklarında, tatlı tatlı gülümsemişti. Bu insanlar, onun bilinmez gizemler peşine düşmüş olmasıyla alay edip, New York’ta o günlerde ucuzluk ve bayağılıktan başka bir şey bulunmadığını ileri sürerlerken, fazlasıyla müstehzi ve kiniktiler. İçlerinden birisi, -*Dublin* Review’daki, Malone’un lehine çok kuvvetli kanıtlara rağmen- New York’un aşağı tabakasının hayatıyla ilgili gerçekten ilginç bir öykü bile yazamayacağına dair yüklü bir miktar üzerine Malone’la bahse girdi; şimdi Malone dönüp geri baktığında, kozmik ironinin, kahinin sözlerini doğrularken, o insanların bilirbilmez ettikleri lafları çürütmüş olduğunu anlıyordu. Sonunda kıyısından köşesinden kendini gösteren dehşetin öyküsü yazılamazdı -çünkü, tıpkı Poe’nun Alman yetkilisinin sözünü ettiği kitap gibi “*es lasst sich nicht lesen*- kendini okutmazdı.”[32]

II

Malone, varoluşta saklı gizemler bulunduğunu hep duyumsamıştı. Gençliğinde, her şeyde gizli bir güzellik, insanı kendinden geçiren bir yan olduğunu hissetmiş ve bir şair olmuştu, ama yoksulluk, dertler ve sürgün, bakışlarını daha karanlık yönlere çevirmiş ve dünyadaki kötülükleri hissederek hüzünle titremişti. Gündelik yaşam onun için, bazen alttan alta

Beardsley tarzı bir kokuşmuşluk sergileyen, bazen Gustave Dore'nin daha incelikli ve daha az bilinen eserlerindeki gibi en sıradan biçimlerin ve nesnelerin gerisinde yatan dehşeti yansıtan ölümcül gölgelerle dolu, bir dizi tutarsız hayal haline gelmişti. Malone, üstün zekalı insanların en derinlerde yatan gizemleri alaya almalarını çoğu defa Tanrının bir lütfu olarak görürdü; bu üstün zekaların eski ve mütevazı mezheplerce saklanan sırlara vakıf olmaları halinde, ortaya çıkacak anormalliklerin kısa sürede dünyanın sonunu getireceğini, hatta evrenin bütünlüğünü tehdit edeceğini ileri sürerdi. Bütün bu düşünce tarzının sağlıksızlığına hiç kuşku yok, ancak sağlam bir mantık ve olayların gülünç yönlerini anlama yeteneğiyle bu düşünceler mükemmelen dengeleniyordu. Malone fikirlerinin pek fazla açığa çıkmamasından ve yasak görüntülerle ciddiyetsizce oynanmamasından hoşnuttu, ama görevi onu, kaçamayacağı kadar ansızın ve sinsice ortaya çıkan bir cehennemin içine fırlattığında, sinirleri iflas etti.

Red Hook meselesi dikkatini çektiğinde, Malone, Brooklyn'deki Butler Caddesi istasyonunda bir süreden beri özel bir görevdeydi. Red Hook, Governer's Island'ın karşısındaki eski liman bölgesine yakın, belli bir mimari tarzı olmayan, bakımsız evlerin oluşturduğu iğrenç bir labirenttir; pis bir şose, limandan başlayarak, Belediye Binasına doğru uzanan kokuşmuş Clinton ve Court Caddelerinin başladığı noktaya kadar tepeye tırmanır. Evleri çoğunlukla, on dokuzuncu yüzyılın ilk çeyreği ile ortası arasındaki zaman diliminde yapılmış tuğla evlerdir; bazı karanlık ve dolambaçlı dar sokaklarında kelimenin tam anlamıyla 'Dickensvari' diyebileceğimiz, insanı cezbeden antik bir tat bulunur. Nüfusuna gelince tam bir karmaşa, gerçek anlamda bir bulmacadır: Birbirlerini etkileyen Suriyeli, İspanyol, İtalyan ve zenci unsurlar ve çok uzakta yer almayan İskandinav ve Amerikan bölgeleri. Tam bir ses ve pislik curcunası; kasvetli rıhtıma vuran yağlı dalgalara ve limandan yükselen tiz düdük seslerine yanıt olarak tuhaf çığlıklar yükseliyor buradan. Çok eskiden, aşağılardaki caddelerde dolaşan açık renk gözlü denizcileri ve tepe boyunca sıralanan daha büyük evlerde yaşayan zevk sahibi, varsıl insanlarıyla burası daha neşeli bir yerdi. İnsan, bu eski mutluluğun izlerini, binaların şık biçimlerinde, ara sıra karşılaşılan zarif kiliselerde, şurada burada göze çarpan özgün sanat kalıntılarında -aşınmış basamaklarda, harap olmuş bir kapıda, kurtyeniği bir çift dekoratif yarım sütunda veya arada bir rastlanılan yeşil alanlardaki paslı, eğri büğrü demir parmaklık parçalarında- sürebilir.

Evler genellikle bitişik nizamdı, ara sıra, kaptan ve gemi sahibi ailelerinin denizi seyrettiği günlerin tanığı çok pencereli kubbeler göze çarpıyordu.

Bu maddi ve manevi çürümüşlük karmaşasından gökyüzüne doğru yüzlerce lehçede küfürler yükselir. Fırsat kollayarak dolaşan güruhlar caddeler ve sokaklarda sarhoşlar gibi sendeleyerek yürür, naralar atar, şarkılar söyler; zaman zaman bir el gizlice uzanıp ışıkları söndürür, perdeleri çeker; ziyaretçilerin kendi sokağına girdiğini gören, günahla lekelenmiş yüzler pencerelerden çekilir. Polis, düzeni sağlamaktan umudu kesmiş olduğundan, kötülüğün dış dünyaya bulaşmasını önlemek için çareyi bu mahalleyi ablukaya almakta bulur. Polis devriyesinin şamatası bir hayalet sessizliğiyle karşılaşır ve bu bölgede tutuklananlar asla tek kelime etmezler. Göz göre göre işlenen suçlar, yörede konuşulan lehçeler kadar çeşitlidir ve bunlar arasında içki kaçakçılığından, insan ticaretine, yaralama ve cinayete kadar yok yoktur. Gün ortasında yürütülen bu işlerin daha sık yapılmaması, saklanma yeteneği itibar gerektiren bir sanat olmadıkça, komşuya itibar sağlamaz. Red Hook’a girenlerin sayısı, çıkanların -ya da en azından, kara yönünden çıkanların- sayısından fazladır ve çenesi düşük olmayanlar çıkma şansları en fazla olanlardır.

Malone, bu gidişatta,yöre halkının itiraf ettiği ve rahiplerle hayır sever insanların inleyerek yakındığı günahlardan çok daha müthiş sırların kokusunu aldı. Hayal gücüyle bilimsel bilgiyi birleştiren biri olarak yasaların bulunmadığı yerlerde, günümüz insanının günlük yaşamında ve ayinlerinde vahşi, yarı maymunluk devirlerinden kalma en karanlık içgüdülerine uyma eğiliminde olduğunun bilincindeydi ve sabahın karanlık ilk saatlerinde şarkılar söyleyip, küfürler ederek evlerinin yolunu tutan mahmur gözlü, çiçek bozuğu yüzlü delikanlıların yürüyüşünü bir insanbilimi uzmanının duyduğu dehşetle izlemişti sık sık. Bu gençlere insan her an, her yerde rastlayabilirdi; bazen sokak köşelerinde gözlerini süzerek nöbet beklerken; bazen kapı önlerinde ucuz çalgılarla garip müzikler yaparken; bazen Belediye Binası yakınlarındaki kafeterya masalarının etrafında sersemlemiş bir halde uyuklar ya da edepsizce konuşmalar yaparken; bazen de eski evlerin sıkı sıkıya kapatılmış harap verandalarına çekilmiş eski püskü taksilerin etrafında fısıltıyla konuşurlarken. Bu çocuklar, Malone’u, karakoldaki arkadaşlarına itiraf etmeye cesaret edemediği kadar ürkütüyor, şaşırtıyordu, çünkü onlarda gizli bir sürekliliğin korkunç düşünüş tarzını, polis tarafından büyük bir özenle kayda geçirilmiş sefil gerçekler, alışkanlıklar ve sık sık uğranılan yerlerin çok ötesinde ve

aşağısında bazı şeytani, gizemli ve eski sırları görür gibi oluyordu. Onların sarsıcı ve çok eski zamanlardan kalma bir geleneğin kalıtçıları olması gerektiğini yüreğinin en derinlerinde hissediyordu; onlar insanlıktan daha eski bir mezhebin ve ayinlerin yozlaşmış artıkları olmalıydılar. Hareketlerindeki uyum ve kararlılığın akla getirdiği gibi, sefil düzensizliklerinin gerisinde eşi benzeri bulunmaz bir düzen kendini gösteriyordu. Malone, Bayan Murray'in *Batı Avrupa'da Cadılık Mezheti* adlı incelemesini ve benzerlerini boşuna okumamıştı; köylülerle gizli hayat süren kimseler arasında, Ari kavmin ortaya çıkmasından önceki karanlık dinlerden kalıt, Kara Yığınlar ve Cadılar Bayramı gibi efsanelerde sözü edilen dehşet verici ve gizli bazı toplantı ve tören sistemlerinin son zamanlara kadar mutlaka yaşıyor olması gerektiğini biliyordu. Eski Turanlı-Asyatik büyülerin ve doğurganlık tapıncının bu korkunç izlerinin bugün bile tamamen ölü olduğuna Malone bir an olsun inanmamıştı ve bunlardan bazılarının anlatılan öykülerin en berbatlarından ne kadar eski, ne kadar karanlık olduğunu sık sık merak etmişti.

III

Malone'u Red Hook'taki olayların orta yerine atan, Robert Suydam vakasıydı. Robert Suydam, Hollanda kökenli eski bir aileden gelen eğitimli biriydi ve insanlardan uzak yaşıyordu; başlangıçta kimseye muhtaç olmadan yaşamasına yetecek bir serveti vardı ve Flatbush'ın -demir parmaklıklı avlusu Hollanda tarzı mezar taşlarıyla dolu, duvarları sarmaşık kaplı, sivri kuleli- Reformed Church etrafındaki koloni tarzı üç beş sevimli kulübecikten ibaret bir köy olduğu zamanlarda dedesinin inşa ettiği çok büyük, bakımsız bir konakta yaşıyordu. Martense Caddesi'nin gerisinde, ulu ağaçlarla dolu bir bahçenin içindeki bu tek başına evde Malone, bir nesil önce eski dünyaya yelken açıp orada gözlerden uzakta geçirdiği sekiz yıllık bir süre dışında, altmış yıl kadar okumakla ve derin derin düşünmekle geçirdi zamanını. Hizmetçi tutacak durumda değildi ve çok az sayıda ziyaretçinin mutlak yalnızlığını bozmasına izin verirdi; yakın dostluklar kurmaktan uzak durur, nadiren ziyaretine gelen tanışlarını zemin kattaki derli toplu tuttuğu üç odadan birinde -duvarları eski zamanlardan kalma ve itici bir havası olan eski püskü kalın kitaplarla tıka basa dolu, yüksek tavanlı büyükçe kütüphanede- kabul ederdi. Kasabanın zamanla büyümesi ve sonunda Brooklyn'le birleşmesi Suydam için hiçbir anlam ifade

etmiyordu; aynı şekilde kendisi de kasaba için gitgide anlamını yitirmişti. Yaşlı insanlar sokakta onu gördüklerinde hâlâ tanıyorlardı, ama çoğunluk için o taranmamış beyaz saçları, kısa sert sakalı, altın topuzlu bastonuyla komik görünüşlü, tuhaf, tombul bir ihtiyardan başka bir şey değildi. Malone, söz konusu vakayla uğraşması resmen istenmeden önce kendisini görmüş değildi, ama ortaçağ büyüleri konusunda çok derin malumat sahibi olduğunu işitmiş, onun Kabala ve Faustus efsanesi üzerine yazdığı ve bir dostunun ezbere alıntılar yaptığı incelemeye bir göz atmayı aklından geçirmişti.

Suydam'ın uzak akrabaları -zaten hiç yakın akrabası yoktu- akıl sağlığının tespiti için dava açtıklarında, Suydam bir 'vaka' oldu. Akrabalarının bu davranışları, başkalarına pek aceleci göründü, ancak uzun gözlemler ve üzücü tartışmalardan sonra böyle bir harekete kalkışmışlardı. Böyle hareket etmelerinin temel nedeni Suydam'ın konuşma ve davranışlarındaki bazı garip değişikliklerdi; eli kulağında mucizeler konusunda çılgınca imalarda bulunuyor ve sık sık Brooklyn'in kötü şöhretli yörelerine sebebi anlaşılamayan ziyaretler yapıyordu. Üstü başı her geçen yıl daha da dökülmüş, artık tam bir dilenci gibi fırsat kollayarak sinsi sinsi dolaşır olmuştu; bu durumdan utanç duyan arkadaşlarınca zaman zaman metro istasyonlarında ya da Belediye Binası civarındaki banklarda kapkara suratlı, meymenetsiz yabancılarla çene çalarak zaman öldürürken görülmüştü. Ağzını açtığında, neredeyse avcunun içindeki sınırsız güçlerle ilgili birtakım zırvalar geveliyor ve o çok şey bildiğini ima eden baygın bakışlarla 'Sefirod', 'Aşmodai' ve 'Samael' gibi mistik sözcükleri veya isimleri tekrar ediyordu boyuna. Yargılanma süreci, servetini, Londra ve Paris'ten getirttiği acayip kitaplara ve Red Hook'taki sefil bir zemin kat dairesine harcamakta olduğunu ortaya çıkardı; neredeyse her gece burada birtakım hapishane kaçkını yabancılarla buluşup, ışık sızdırmayan yeşil pancurların ardında bir tür ayin yapıyorlardı. Kendisini izlemekle görevlendirilen dedektifler, geceleyin yapılan bu ayinlerden sızan tuhaf çığlıklar, monoton bir ses tonuyla söylenen garip şarkılar ve tepinen ayak sesleri duyarak, bu ayinlerin acayip coşkusundan tüylerinin diken diken olduğunu, ancak böylesi garip cümbüşlerin kentin bu sefih kısmında çok yaygın olması nedeniyle oradan ayrıldıklarını rapor ettiler. Ama bu mesele duruşmaya getirildiğinde, Suydam, suskunlukla geçiştirmeyi başardı. Yargıcın önünde çok uygar ve makul davranışlar sergiledi; tavırlarındaki acayipliği, inceleme ve araştırmalara kendini fazlasıyla kaptırmasının

sonucu olarak dilinde meydana gelen aşırı bozulmayı kabul etti. Avrupa söylencelerinin bazı ayrıntılarını araştırmakta olduğunu, bunun da yabancı gruplarla yakın temasta olmayı, onların şarkılarını ve halk danslarını öğrenmeyi gerektirdiğini söyledi. Akrabalarının ima ettiği gibi, ayaktakımının eline düşmüş olduğu fikri, açıkça çok saçmaydı, kendisini ve çalışmalarını anlamaktan ne kadar uzak olduklarını gösteriyordu. Soğukkanlılıkla yaptığı bu açıklamalardan sonra elini kolunu sallayarak mahkemeden ayrıldı ve Suydam'ların, Corlear'ların ve Van Brunt'ların tuttuğu dedektifler istemeye istemeye karara boyun eğerek geri çekildiler.

İşte tam bu noktada, Federal polisle, aralarında Malone'un da bulunduğu yerel polis işbirliği halinde davaya karıştılar. Polis, Suydam'ın eylemlerini yakından izlemekteydi ve birçok defalar özel dedektifler polisin yardımına başvurmuştu. Bu çalışma sırasında, Suydam'ın yeni ahbaplarının, Red Hook'un kanunsuz sokaklarının en karanlık ve en iğrenç suçluları arasında bulunduğu ve en az üçte birinin defalarca hırsızlık, karışıklık ve insan kaçakçılığı suçlarını işlemiş olduğu ortaya çıktı. Yaşlı bilginin yakın çevresinin, Ellis Island'ın büyük bir akıllılık göstererek geri çevirdiği Asya çıkışlı çok çeşitli ve garip süprüntünün kaçakçılığını yapan örgütlü çetelerin en berbatlarıyla tam olarak çakıştığını söylemek aslında hiç de abartma olmazdı. Suydam'ın zemin kat dairesinin de bulunduğu kalabalık sefil evlerle dolu Parker Mevkiinde -semtin yeni adı böyleydi -Arap alfabesi kullanmasına karşın, Atlantik Avenue civarındaki kalabalık Suriyeli kitlelerce kendilerinden kabul edilmeyerek reddedilen, alışılmadık, çekik gözlü, lumpen bir topluluk peydah olmuştu. Gerekli belgelere sahip olmadıkları için hepsi sınır dışı edilebilirdi, ama yasalar yavaş işler ve kamuoyunun baskısı olmadıkça kimse Red Hook'a ilişmezdi.

Bu yaratıklar, çarşamba günleri dans salonu olarak kullanılan, limanın en berbat kesiminde inşa edilmiş, Gotik tarz payandalı, yıkıldı yıkılacak bir taş kiliseye gidiyorlardı. Sözde bir Katolik kilisesi olsa da, Brooklyn'deki bütün rahipler onun itibarını ve güvenilirliğini reddediyorlardı ve geceleri buradan yükselen sesleri duyan polis de onlarla aynı fikirdeydi. Kilise boş ve ışıksızken, Malone, yerin çok derinlerindeki gizli bir orgdan gelen müthiş çatlak pes sesler duyduğunu düşünürdü; öte yandan herkese açık yapılan ayinlere eşlik eden çığlıklar ve davul sesleri duyanları dehşete salıyordu. Suydam, sorulduğunda bu ayinlerin Tibet Şamanizminden etkilenmiş Nasturi Hıristiyanlığının bir kalıntısı olduğunu sandığını söyledi. Malone'un tahminine göre, bu insanların büyük çoğunluğu, kökenleri

Kürdistan ve ya yakınlarında bir yere kadar giden Moğol ırkından insanlardı - Malone, Kürdistan'ın, Persli şeytana-tapanların hayatta kalmış son temsilcileri olan Yezidilerin ülkesi olduğunu anımsamadan edemedi. İşin aslı ne olursa olsun, Suydam'la ilgili olarak başlatılan araştırma, giderek artan sayıda gayri meşru insanın Red Hook'a akın ettiğini ortaya çıkardı; maliyecilerin ve liman polisinin ulaşamadıkları bir fesat sayesinde deniz yoluyla gelip, Parker Mevkiini istila ettikten sonra hızla tepeye yayılıyorlar ve bölgedeki diğer çeşit çeşit insan tarafından garip bir dostlukla karşılanıyorlardı. Her geçen gün, daha fazla sayıda çekik gözlü, bodur insan, frapan Amerikan giysileriyle, Belediye Binası civarındaki aylaklar ve göçebe gangsterler arasında arzı endam ediyordu; öyle ki sonunda, sayılarını hesaplamak, kökenlerini ve mesleklerini belirlemek ve mümkünse bir yolunu bularak onları toparlayıp göçmen bürosuna teslim etmek zorunlu görüldü. Federal polisin ve yerel polisin ortak kararıyla bu göre ve Malone atandı; Malone, bu çetin soruşturmaya başlarken, üstü başı dökülen, saçı başı dağınık Robert Suydam'ın baş şeytan ve hasım olduğu adsız dehşetlerin kıyısında durduğunu hissediyordu.

IV

Polisin yöntemleri çok çeşitli ve ustalıklıdır. Malone, dikkat çekmeyen gezintiler, kasıtsızlık havasında yapılan sohbetler, kıç cebinde taşınan içkiden iyi bir zamanlamayla ikramda bulunmalar ve korkutulmuş tutuklularla yapılan mantıklı konuşmalar yoluyla, giderek tehditkâr bir hal alan birçok olayın gidişatı hakkında epeyce bilgi topladı. Bu yeni gelenler sahiden de Kürtlerdi; ama dilbilimin yabancısı olduğu, şaşırtıcı bir ağız konuşuyorlardı. Çoğunlukla limanda yükleme boşaltma işlerinde çalışıyor, seyyar satıcılık yapıyorlardı, ama sık sık Yunanlıların lokantalarında çalışırken ya da köşedeki büfede gazete satarken de görülüyorlardı. Bununla birlikte, çoğu, görünürde geçimini sağlayacak bir işten yoksundu ve en nezihi kaçakçılık ve kaçak içki işiyle uğraşmak gibi yasa dışı işlere bulaştıkları besbelliydi. Vapurlarla, daha doğrusu, tarifesiz çalışan şileplerle gelmişler ve aysız gecelerde gizlice kayıklara doldurularak bir iskelenin altından geçirilip, gizli bir kanaldan bir evin altındaki havuza ulaştırılmışlardı. Malone bu iskelenin, kanalın ve evin yerini tespit edemedi; çünkü, bilgileri veren insanların anıları son derece bulanık, dilleri ise en yetenekli tercümanların bile çözemeyeceği kadar karmaşıktı. Sistemli bir

şekilde ülkeye sokulmalarının gerisinde yatan gerçek nedenler konusunda da hiçbir bilgi elde edilemedi. Tam olarak nereden geldikleri hususunda çok ketumdular; hiçbir zaman kendilerini arayıp bulan ve gidişatlarına yön veren kişileri açık edecek kadar sakınımı elden bırakmadılar. İşin doğrusu, burada bulunmalarının nedeni sorulduğunda aşırı bir korkuya kapıldıkları görülüyordu. Diğer uluslardan gangsterlerin de onlar kadar ağızları sıkıydı; elde edilebilen bilgiden, bir tanrının ya da bir rahibin onlara eşi duyulmamış güçler, doğaüstü zaferler ve yabancı bir diyarda yöneticilik vaat etmiş olduğu sonucu çıkıyordu en fazla.

Bu yeni gelenlerle eski gangsterler Suydam'ın sıkı sıkıya korunan gece toplantılarına düzenli bir şekilde katılıyorlardı ve polis çok geçmeden sabık münzevinin, parolasını bilen konukları ağırlamak için daha başka daireler de kiralamış olduğunu öğrendi; sonunda bu konuklar üç evi tamamen doldurdu; Suydam garip yoldaşlarından birçoğunu sürekli olarak barındırıyordu. Yaşlı adam, Flatbush'taki evinde artık pek kalmıyordu; anlaşılan o ki sadece kitap götürüp getirmek için gidip geliyordu oraya; yüzüne ve tavırlarına müthiş bir vahşet ifadesi gelmişti. Malone, yaşlı adamla iki defa görüştü, ama her seferinde kabaca geri püskürtüldü. Dediğine göre herhangi bir esrarlı entrika ya da hareketten haberi yoktu; ne Kürtlerin ülkeye nasıl girdiklerini, ne de ne istediklerini biliyordu. O, sadece rahatsız edilmeden mahalledeki bütün göçmenlerin folklörünü araştırmak istiyordu; bununsa polisi ilgilendirecek bir yanı yoktu. Malone, Suydam'ın Kabala ve diğer efsanelerle ilgili eski incelemesine duyduğu hayranlıktan söz etti, ama yaşlı adam ancak bir an için yumuşar gibi oldu. İşlerine burun sokulduğunu hissetmiş olmalı ki, konuğunu büyük bir kararlılıkla haşladı; sonunda Malone, bezginlikle geri çekilip, başka bilgi kaynaklarına yöneldi.

Bu davayla ilgili olarak yürüttüğü çalışma kesintiye uğramasaydı, Malone neleri gün ışığına çıkarabilirdi, asla bilemeyeceğiz. Mahalli polisle Federal yetkililer arasındaki aptalca bir anlaşmazlık yüzünden soruşturma aylarca askıda kaldı ve bu arada dedektif başka görevlerle uğraştı. Ama hiçbir zaman vakaya karşı ilgisini yitirmedi ve Robert Suydam'daki değişiklikleri hayretler içinde izledi. Kaçırılan ve ortadan kaybolan insanların sayısındaki artışın yarattığı heyecan dalgası New York'u sardığı sırada, saçı başı dağınık bilgin şaşırtıcı olduğu kadar da saçma bir dönüşüm geçirmeye başladı. Bir gün, sinek kaydı tıraşlı, saçları özenle taranmış ve iki dirhem bir çekirdek giyinmiş olarak Belediye Binası civarında görüldü;

bundan sonra her allahın günü anlaşılması güç iyileşmeler fark edilmeye başlandı. Giyim kuşamına gösterdiği bu yeni titizlikte hiç azalma görülmedi; gözleri alışılmamış bir şekilde parıldıyordu, konuşmasına bir canlılık gelmişti ve uzun zamandır vücudunu biçimleştirmiş olan fazla kilolarını yavaş yavaş vermeye başlamıştı. Sık sık, yaşından daha genç bulunduğu bu günlerde adımlarına bir çeviklik, tavırlarına bu yeni yaşam tarzına uygun bir canlılık gelmiş, saçları hiç de boyanmış olduğunu akla getirmeyen koyu bir görünüm almıştı. Aylar geçtikçe, daha az tutucu bir tarzda giyinmeye başladı ve en sonunda Flatbush'daki konağını onartıp, yeniden dekore ettirerek yeni dostlarını şaşırttı; burada bir dizi gece tertip ederek, anımsayabildiği tüm tanıdıklarını ve tamamen bağışladığa daha yakın zamanlarda kendisini yasal kısıtlama altına aldırmak isteyen akrabalarını çağırdı. Bazıları bu gecelere meraktan, bazıları mecburiyetten katıldılar, fakat hepsi de, bir zamanlar insanlardan kaçan bu yaşlı adamda görülmeye başlanan zarafet ve uygar tavırlardan büyülendiler. Dediğine göre, üstüne düşen görevleri tamamlamıştı ve neredeyse unutmuş olduğu Avrupalı bir arkadaşından kalan mirasla, geriye kalan yıllarını, rahatın, bakımın ve dengeli beslenmenin kendisi için olanaklı kılacağı ikinci ve mutlu bir gençlik olarak yaşamaya hazırlanıyordu. Red Hook'ta giderek daha az görünmeye ve doğduğu topluma daha fazla sokulmaya başladı. Polis, gangsterlerin Parker Mevkiindeki zemin kat yerine eski taş kilisede ve dans salonunda toplanma eğiliminde olduğunu fark etti, ama yine de, söz konusu zemin katla, yakın zamanlardaki ilaveleri ayaktakımıyla hıncahınç doluydu hâlâ.

Sonra, birbirinden çok ayrı olmakla birlikte Malone'a göre vakayla çok yakından ilgili iki olay meydana geldi. Birincisi, *Eagle*'da çıkan, Robert Suydam'la genç, varlıklı bir kadın olan ve aynı zamanda da geçkin güveyin uzaktan akrabası Bayside'lı Bayan Cornelia Gerritsen'in nişanlandığını duyuran gösterişten uzak ilan; diğeri ise, kaçırılan çocuklardan birinin yüzünün bir an için zemin pencerelerinden birinde görüldüğünün haber alınması üzerine polisin taş kiliseye yaptığı baskındı. Malone da bu baskına katıldı ve binaya girdiğinde içerisini büyük bir dikkatle gözden geçirdi. Hiçbir şey bulunamadı -aslında, içeri girdiklerinde bina tamamen boştu- ama, duyarlı Kelt, içerideki birçok şeyden belli belirsiz huzursuz oldu. Panolardaki incelikten yoksun resimlerden hoşlanmadı; bu panolarda kutsal yüzler çok bayağı ve alaycı ifadelerle resmedilmişti, bazıları ise bu mesleğin yabancısı insanların bile edep duygularını incitecek türdendi.

Sonra, vaiz kürsündeki duvara yazılmış Yunanca yazıdan da zerrece hazzetmedi. Dublin üniversitesinde okurken karşılaştığı bu eski büyünün kelimesi kelimesine çevirisi şöyleydi:

“Ey, gecenin dostu ve yoldaşı, sen, köpeklerin ulumasından ve kan dökülmesinden hoşlanan, mezarlar arasındaki gölgeler içinde dolman, kanı arzulayan ve ölümlüleri dehşete salan sen, Gorgo, Mormo[33] *bin yüzlü ay kurbanlarımızı seyrediyor.”*

Malone bu yazıyı okuduğunda korkuyla ürperdi ve bazı geceler kilisenin altında bir yerlerden geldiği sanısına kapıldığı çatlak org seslerini düşündü belli belirsiz. Yine, sunağın üzerindeki metal havuzun kenarlarındaki pası görünce de içini ürperti doldurdu ve burnu yakınlarda bir yerlerden geliyora benzeyen keskin bir kokuyu aldığında sinirleri gerilerek bir an duraladı. Aklından bir türlü çıkmayan org yüzünden, kiliseden ayrılmadan önce bodrum katını çok büyük bir dikkatle inceledi. Burası gözüne çok iğrenç göründü; bir küfürden farkı olmayan panolar ve yazılar, cahil insanların edepsizliğinden öte bir şeyler olmasındı sakın?

Suydam’ın evleneceği günlerde, insan kaçırma salgını, gazetelerin manşetlerinden düşmeyen bir skandal haline gelmişti. Kurbanların çoğu, aşağı tabakadan genç çocuklardı, ama kaybolan insanların sayısındaki artış müthiş bir öfke patlamasına yol açtı. Gazeteler, polisin harekete geçmesini isteyen yazılarla dolup taşıyordu; Butler Caddesi karakolu, bir kere daha, ipuçları bulmak, olayı ortaya çıkarmak ve suçluları yakalamak için adamlarını Red Hook’a yolladı. Malone, yeniden iz peşine düşmüş olmaktan hoşnuttu ve Suydam’ın Parker Mevkiindeki evlerinden birine yapılan baskına katılmaktan gurur duyuyordu. Çığlıklar duyulduğunun haber alınmasına ve bodrum girişindeki kırmızı bir kuşağa rağmen, binada elbette ki çalınan çocuklardan hiçbiri bulunamadı, ama odaların çoğunun soyulmuş duvarları üzerindeki resimler ve biçimsiz yazılarla tavanarasındaki ilkel kimya laboratuvarı, bütün bunlar, dedektifin, muazzam bir şeyin peşinde olduğuna ikna olmasına yardımcı oldu. Resimler çok korkunçtu - çeşitli şekil ve büyüklüklerde iğrenç canavarlar, insana benzetilerek yapılmış tarifsiz çeşitlemeler. Kırmızı renkteki yazılar Arap harflerinden, Yunan, Roma ve İbrani harflerine kadar değişen harflerle yazılmıştı. Malone yazıların çoğunu okuyamadı ama çözebildikleri

yeterince meşum ve gizemliydi. En sık rastlanan yazı, bir tür İbranileştirilmiş Helenistik Yunanca ile yazılmış ve Yunanın çöküş dönemi şeytan çağırma ayinlerini akla getiren şu tümceydi:

“HEL . HELOYM . SOTHER . EMMANVEL . SABAOTH . AGLA . TETRAGRAMMATION . AGYROS . OTHEOS . ISCHYROS . ATHANATOS . IEHOVA . VA . ADONAI . SADAY. HOMOVSION . MESSIAS . ESCHEREHEYE.”

Çemberler ve beş köşeli yıldızlar her yanda göze çarpıyor ve burada sefil bir hayat süren insanların inanç ve gayelerinin tuhaflığını hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak tarzda ortaya koyuyordu. Ama en tuhaf şey mahzende bulundu - bir çuval parçasıyla dikkatsizce örtülmüş ve ışıl ışıl parlayan yüzeylerinde duvarları süsleyen acayip hiyerogliflerin aynısı bulunan bir altın külçesi yığını. Baskın sırasında polis, sadece, her odada karınca gibi kaynayan çekik gözlü Doğuluların pasif direnciyle karşılaştı. Polis, kaçırılan çocuklarla ilgili bir şey bulamadığından her şeyi olduğu gibi bırakmak zorunda kaldı, ama polis şefi Suydam’a, kamuoyunun gitgide artan tepkisini göz önünde bulundurarak kiracıları ve himayesi altındaki kişiler hakkında daha dikkatli olmasını tavsiye eden bir yazı yazdı.

V

Sonra, düğünün yapıldığı haziran ayı geldi ve ortalığı büyük bir heyecan dalgası kapladı. Flatbush, öğlen vakti neşeyle çalkalanıyordu; kapısından ana yola kadar bir tentenin gerili olduğu eski Hollanda kilisesinin yakınlarındaki sokakları bayrak çekilmiş arabalar doldurmuştu. O yörede bugüne kadar Suydam-Gerritsen nikahını geride bırakacak nitelikte ve büyüklükte bir olay yaşanmamıştı; Cunard İskelesi’ne kadar gelinle damata eşlik eden insanlar sosyetenin en gösterişlileri olmasa bile, önemlice bir kesimini oluşturuyordu. Saat beşte vedalar edildi ve devasa yolcu gemisi iskeleden uzaklaşıp, burnunu denize doğru çevirdi, römorkorundan ayrılarak eski dünyaya gitmek üzere engin denize açıldı. Gece olduğunda, dış liman gözden yitmişti; henüz yatmayıp güvertede kalan yolcular tertemiz bir okyanusun üzerinde göz kırpan yıldızları seyretmekteydiler.

İlk olarak yük vapurunun mu, yoksa çığlığın mı dikkat çektiğini kimse söyleyemez. Muhtemelen ikisi aynı anda fark edilmişti, ama bunun üzerinde durmak bir işe yaramaz. Çığlık Suydam'ın kamarasından geldi; aşağı koşup, kapıyı kırarak içeri giren denizci, anında aklını kaçırmamış olsaydı, belki de çok korkunç şeyler anlatabilirdi - ama delirdiğinden ilk kurbanlardan daha yüksek sesle çığlıklar attı ve sonunda yakalanıp zincire vuruluncaya kadar sırıtarak gemide dolaşıp durdu. Kamaraya girip ışıkları yakan gemi doktoru delirmedi ama Chepachet'te bulunan Malone ile iletişim kuruncaya kadar, gördüğü şeylerden kimseye söz etmedi. Bu bir cinayetti -bir boğarak öldürme olayı- fakat, Bayan Suydam'ın boğazındaki pençe izlerini kocasının ya da bir başka insan elinin yapmış olamayacağını veya sonradan belleğine dayanarak kopyasını çıkardığında, korkunç Kalde harfleriyle yazılmış LILIT[34] sözcüğü olduğu anlaşılan iğrenç kırmızılıkta bir yazının beyaz duvar üzerinde bir an için belirip kaybolduğunu söylemeye gerek yoktu. Bunlardan söz edilmesinin gereği yoktu, çünkü çok çabuk yok olmuşlardı. Suydam'a gelince, insan kendisi ne düşüneceğini bilmedikçe nasıl başkalarını odaya sokardı ki? Doktor O ŞEYİ görmediğini Malone'a çok kesin bir dille söyledi; ışıkları açmadan önce, açık lombozun önünden bir parıltının geçtiğini görür gibi olmuş, dışarıdan sanki hafif bir kıkırdama sesi gelmişti, ama kesinlikle belli bir şekil gözüne ilişmiş değildi. Doktor, buna kanıt olarak hâlâ aklının başında olmasını gösteriyordu.

Sonra, herkesin dikkati yükvapuruna çevrildi. Denize bir kayık indirdiler ve subay kılığındaki kapkara suratlı, küstah tavırlı bir grup serseri, geçici olarak durmuş olan Cunarder'e doluştu. Suydam'ı ya da cesedini istediler - Suydam'ın yolculuğundan haberleri vardı ve belli bir sebepten dolayı ölmüş olacağından emindiler. Kaptan güvertesinde tam bir karışıklık hüküm sürüyordu, çünkü doktorun kamaradan çıkarak raporunu vermesiyle, yük vapurundan gelen insanların istekte bulunmaları arasında geçen kısa sürede, en akıllı ve en temkinli denizciler bile ne yapacağına karar veremezdi. Birden, konuk denizcilerin başı olan, çirkin, zenci ağızlı Arap buruşuk kirli, bir kâğıt çıkarıp, kaptana uzattı. Robert Suydam tarafından imzalanmış olan bu kâğıtta aşağıdaki mesaj yazılıydı:

Ansızın veya açıklanamaz bir şekilde bir kazaya uğrayacak ya da ölecek olursam hiç soru sormadan beni veya cesedimi bu mesajı getiren kişiyle arkadaşlarına teslim edin. Benim için ve belki sizin için de her şey,

söylediklerime harfiyen uymanıza bağlı. Açıklama daha sonra yapılabilir - şimdi, söylediğimi yapın.

ROBERT SUYDAM

Kaptanla doktor birbirlerine baktılar, sonra doktor kaptanın kulağına bir şey fısıldadı. Nihayet, umutsuzca başlarını sallayarak kabul ettiklerini belirttiler ve önlerine düşüp onları Suydam'ın kamarasına götürdüler. Doktor kapının kilidini açarak garip denizcileri içeri alırken kaptanın bakışlarını başka tarafa çevirmesini istedi ve adamlar, açıklanamayacak kadar uzun bir hazırlıktan sonra, yükleriyle birlikte tek sıra halinde dışarı çıkıncaya kadar da rahat nefes almadı. Ceset, ranzalardan alınan örtülere sarılmıştı; doktor, hatlarının dışarıdan belli olmamasına memnun oldu. Adamlar, örtünün açılmasına meydan vermeden cesedi küpeşteden aşırıp kendi gemilerine götürdüler. Cunarder yeniden yola koyuldu ve doktorla geminin cenaze işleri görevlisi son hizmetleri yerine getirmek için Suydam'ın kamarasına bir göz attılar. Doktor, bir kez daha suskun kalmaya, hatta yalan söylemeye mecbur kaldı; çünkü çok kötü bir şey olmuştu. Cenaze görevlisi, Bayan Suydam'ın bütün kanını niçin çekmiş olduğunu sorduğunda, ne öyle bir şey yapmamış olduğunu belirtti, ne raftaki boş şişeleri gösterdi, ne de şişelerin içindekilerin alelacele boşaltıldığına işaret eden lavabodaki kokuya dikkati çekti. Gemiden ayrılırken bu adamların - tabii, adam idilerse- cepleri oldukça şişkindi. İki saat sonra, bütün dünya, bu korkunç olayla ilgili olarak bilmesi gerektiği kadarını öğrendi.

VI

Aynı haziran akşamı, denizden gelen haberlerin tek kelimesini bile duymamış olan Malone, Red Hook'un dar sokaklarında umutsuzca dolaşıp durmaktaydı. Red Hook birden hareketlenmiş gibiydi, çok tuhaf bir şeyler olduğunu sanki 'fısıltı gazetesi'nden öğrenen semt sakinleri, dans salonu kilise ve Parker Mevkiindeki evlerin civarında umutla toplandı. Gowanus'a doğru uzanan caddelerde yaşayan mavi gözlü Norveçli üç çocuk, yakın zaman önce kaybolmuştu ve bölgede yaşayan güçlü kuvvetli Vikinglerden bir çetenin toplanmakta olduğu yolunda söylentiler duyuluyordu. Malone, haftalardır meslektaşlarını genel bir temizliğe ikna etmeye çalışıyordu ve nihayet, sağduyuları için Dublin'li bir hayalperestin tahminlerinden çok

daha inandırıcı olan şartların oluşması üzerine nihai darbeyi vurmaya karar verdiler. Bu karara varılmasında en belirleyici etken, o akşam yaşanan huzursuzluk ve tehdit havasıydı; üç karakoldan toplanmış baskın ekibi, vakit gece yarısına yaklaşırken Parker Mevkiine ve civarına indi. Kapılar kırıldı, gecenin o geç vaktinde sokaklarda dolaşanlar tutuklandı, mumlarla aydınlanmış odalardaki desenli giysiler giyinmiş, başına piskoposluk tacı ve daha bir sürü anlaşılmaz işaretler koymuş çok çeşitli yabancılardan inanılmaz bir kalabalık dışarı uğramak zorunda bırakıldı. Bu kargaşada birçok şey kayboldu; hiç umulmadık yerlerdeki derin kuyulara alelacele çok şey atıldı, bazı şeyleri ele verecek kokular, çabucak tutuşturuluveren keskin kokulu tütsülerle bastırıldı. Ama, her yanda etrafa sıçramış kan lekeleri görülüyordu ve Malone her ne zaman dumanı tüten bir mangal ya da sunak görse korkuyla ürperdi.

Malone, aynı anda birçok yerde bulunmak istiyordu, ama bir ulağın, harap dans salonu kilisenin tamamen boş olduğu haberini getirmesinden sonra, Suydam'ın zemin katına baskın vermeye karar verdi. Burada, gizemli, yaşlı alimin en önemli şahsiyet ve lider olduğuna hiç kuşku bulunmayan bir mezhebe ait ipuçları bulunması gerektiğini düşünüyordu; gerçekten bir şeyler bulacağını kuvvetle umarak, küf kokan odaların altını üstüne getirdi; belli belirsiz bir ölüm kokusu aldı; acayip kitapları, aygıtları, altın külçelerini, dikkatsizce oraya buraya atılmış, cam tıpalı şişeleri inceledi. Bir ara, siyahlı beyazlı sıska bir kedi ayaklarına yanaşıp sürtündü, aynı anda da,yarısına kadar kırmızı bir sıvıyla dolu bir beheri devirdi. Malone, müthiş bir şok geçirdi ve gördüğü şeyden bugüne kadar hiçbir zaman emin olamadı; ama düşlerinde, bu kedinin seğirterek uzaklaşırken korkunç değişimler geçirdiğini görmektedir hâlâ. Sonra karşısına mahzenin kilitli kapısı çıktı ve kapıyı kırmak için bir şeyler arandı. Yakınlarda ağır bir tabure bulunmaktaydı; kapının eski panelleri için fazlaydı bile. Kapıda önce bir çatlak oluştu, sonra çatlak büyüdü ve sonunda kapı parçalandı; öte *taraftan,* dipsiz kuyuların bütün kötü kokularını taşıyan buz gibi dondurucu bir rüzgâr uluyarak dışarı boşaldı; bu dünyaya ya da göklere ait olmayan emici bir güç, korkudan felç geçiren dedektifi bilinçle sararak, onu kapının deliğinden aşağıya, fısıltılar, iniltiler ve alaycı kahkahalarla dolu dipsiz derinliklere sürükledi.

Elbette, bu bir düştü. Bütün uzmanlar ona böyle dediler; onunsa aksini kanıtlamak için elinde hiçbir şey yoktu. Aslında, dedikleri gibi olmasını çok isterdi, çünkü o zaman, yıkıldı yıkılacak, tuğla kulübelerin ve kapkara,

yabancı yüzlerin görüntüsü ruhunu böyle yiyip bitirmezdi. Ne yazık ki her şey korkunç gerçekti ve o kapkaranlık yeraltı kemerlerinin, o dev sütunların, henüz canlı kısımları merhamet dileyen çığlıklar atan ya da çılgınca kahkahalarla gülen yarı yenmiş şeyler ellerinde dev adımlarla, sessizce yürüyen cehennemden çıkma korkunç yaratıkların görüntüsünü hiçbir şey belleğinden silemezdi. Tütsü ve çürüme kokuları müthiş bir uyumla birbirine karışıyordu ve karanlık hava, gözleri olan ilkel şeylerle -belli belirsiz görülebilen, bulutumsu, biçimsiz şeylerle- kanlı canlıydı. Bir yerlerde kara, yapış yapış bir su, damarlı akikten iskele ayaklarına çarpıp duruyordu; bir ara, yüzerek gelip, kıyıya çıkan ve gerideki oymalı, altın bir kaideye tırmanarak üzerine çömelen ve yan gözlerle etrafı süzen ışıltılı, çıplak bir yaratığın çılgın kıkırdamalarına karşılık vermek üzere boğuk sesli küçük çanlar tüyler ürpertici bir çınlamayla gök gürülder gibi ses verdiler.

Sınırsız gecenin caddeleri sanki her yöne doğru uzanıyordu; öyle ki, insan, sonunda kentleri hasta edip yutacak ve ulusları melez bir salgının pis kokularında boğacak bulaşıcı bir hastalığın köklerinin burada yattığını düşünmeden edemiyordu. Kutsallıktan uzak ayinlerle iltihaplanmış kozmik günah, burada, pis pis sırıtarak, bir mezarın asla harcı olamayacak bir iğrençlikle hepimizi çürütecek olan ölüm yürüyüşüne başlamıştı. Şeytan, Babil tahtını buraya kurdu ve fosforlu ışınlar saçan Lilit'in cüzamlı uzuvları burada günahsız çocukların kanlarıyla yıkandı. Burada, Incubuslar ve Succubuslar[35] Hekate'ye[36] methü sena etti ve başsız geri zekalılar Magna Mater'e[37] melediler. Keçiler burada lanetli tiz flüt sesleriyle oynayıp zıpladı ve aegipanlar, şişmiş karakurbağalar gibi çarpılmış kayalar üzerinde bıkıp usanmadan biçimsiz faunları[38] kovaladılar. Moloch'laAshtarotfı[39] da eksik değildi; çünkü, tüm bu lanetin özünde, bilincin sınırları ortadan kalkmış, insanın düş gücü, her türden dehşet manzarasına ve kötülüğün gücünün şekillendirebileceği yasak boyutlara açılmıştı. Ne Dünya ve Doğa, kapağı açılmış karanlık kuyulardan gelen böylesi hamleler karşısında bir şey yapabilir; ne de herhangi bir işaret veya dua, bilge bir kişi elindeki iğrenç anahtarla, ağzına kadar şeytan irfanıyla dolu, kilitli bir sandığa sahip bir güruha rastladığında kopacak müthiş velveleyi kontrol edebilirdi.

Ansızın fiziksel bir ışık bu hayalleri parçaladı ve Malone, ölü olması gereken bu küfrün ortasında kürek seslerini duydu. Pruvasında fener bulunan bir kayık ortaya çıktı, yapış yapış olmuş taş iskeledeki bir demir halkaya bağlandı ve yatak örtülerine sarılmış uzunca bir yük taşıyan

karanlık yüzlü yedi sekiz kişiyi dışarı kustu. Adamlar yüklerini oymalı altın bir kaide üzerindeki ışıltılı, çıplak bir yaratığa götürdüler; yaratık kıkırdayarak yatak örtülerine bir pençe attı. O zaman örtüleri açtılar ve fırça gibi sakallı, dağınık beyaz saçlı, tombulca yaşlı bir adamın kangren olmuş cesedini kaidenin önünde ayağa diktiler. Işık saçan yaratık yeniden kıkırdadı; adamlar ceplerinden şişeler çıkardılar ve ayaklarını bir şişeden döktükleri sıvıyla ovarak kızarttılar; bundan sonra içmesi için şişeleri yaratığa verdiler.

Birdenbire, sonsuzca ötelere doğru uzanan kemerli caddelerden, çatlak, alaycı, pes bir sesle cehennemi bir kargaşa yaratan günahkar bir orgun takırtısı, vızıltısı geldi. Bir anda, hareket edebilen her şey elektriklendi ve derhal tören düzenine geçerek, sese doğru kayar gibi yürümeye başladılar - keçi, satir ve aegipan; incubus, succubus ve lemur;[40] çarpık karakurbağa; uluyan, biçimsiz, köpek yüzlü ilkel yaratık ve karanlıkta azametle yürüyen sessiz yaratık- tüm bu yaratıklar, oymalı altın tahtta oturan, tiksinç, çıplak, ışıltılı şeyin önderliğinde, kollalarla, küstah bir yürüyüş tutturdular. Acayip, karanlık yüzlü adamlar geride dans ettiler ve tüm yürüyüş kolu Dionysosvari bir öfkeyle hoplayıp zıpladı. Malone, bu dünyada mı, yoksa başka bir dünyada mı olduğundan emin olamadan, kafası karışık ve hezeyan içinde, yürüyüş kolunun ardı sıra sendeleyerek birkaç adım attı. Sonra döndü, olduğu yerde sallandı ve şeytani org çatlak sesiyle ortalığı inletir, çılgın yürüyüş kolunun uluması, davul sesleri ve şıngırtıları gitgide zayıflarken, soluk soluğa ve korkudan tir tir titreyerek, rutubetli soğuk taş zemine çöktü. Şarkılarla dile getirilen dehşetlerin ve insanın kanını donduran vıraklamaların artık çok uzaklarda olduğunun belli belirsiz bilincindeydi. Zaman zaman, törenin parçası bir inleme ya da kişneme sesi kemerli caddeden doğru, havayı yırtarak kulaklarına çalınırken, metnini dans salonu-kilisenin kürsüsü üzerindeki duvarda okumuş olduğu korkunç Yunan büyüsü okunmaya başladı.

“*Ey, gecenin dostu ve yoldaşı, sen, köpeklerin ulumasından* (tam burada, korkunç bir uluma sesi duyuldu) *ve kan dökülmesinden hoşlanan* (burada, adlandırılamayan sesler marazi çığlıklara karıştı), *mezarlar arasındaki gölgeler içinde dolaşan* (burada, ıslık sesini andırır bir iç çekiş duyuldu), *kanı arzulayan ve ölümlüleri demete salan sen* (binlerce gırtlaktan çıkan kısa, keskin çığlıklar), *Gorgo* (yanıt olarak yinelendi), *Mormo* (vecit içinde

yinelendi), *bin yüzlü ay* (iç çekişler ve flüt sesleri) *kurbanlarımızı seyrediyor.”*

Monoton bir sesle okunan şarkı sona ererken, çatlak, pes sesli orgun vıraklamasını neredeyse bastıran genel bir bağırtı koptu. Sonra, birçok gırtlaktan çıkıyora benzeyen bir soluma duyuldu ve ardından da havlayan, meleyen seslerin kargaşası başladı: “Lilit, Yüce Lilit, Güvey’e bak!” Çığlıklar ve şamata arttı; koşan bir şeyin tıkırtılı ayak sesleri işitildi. Ayak sesleri yaklaştı ve Malone, bakmak için dirsekleri üzerinde doğruldu.

Yeraltı kemerleri arasındaki son anlar da azalmış olan aydınlık şimdi hafif artmıştı ve bu şeytani ışıkta koşmaması, duymaması, soluk alıp vermemesi gereken biri -ayakta durmak için artık bir desteğe ihtiyaç duymayan, henüz sona eren ayinin iğrenç büyüsüyle dirilmişolanşişman,yaşlıadamıncamsı gözlü, kangren olmuş cesedi-koşmaktaydı. Onun peşi sıra, oymalı kaidenin çıplak, kıkırdayan, ışıltılı yaratığı ve daha da gerilerde soluk soluğa karanlık yüzlü korkunç güruh koşuyordu. Ceset, kendisini kovalayanlarla arayı açıyordu; sanki belirli bir amacı var gibiydi; tüm çürümüş kaslarını zorlayarak büyücülükteki öneminin çok büyük olduğu anlaşılan oymalı altın kaideye ulaşmaya çalışıyordu. Bir an sonra amacına ulaşacaktı; bu arada peşindeki kalabalık daha çılgınca koşmaya başlamıştı. Ama çok geç kalmışlardı; çünkü, bir zamanlar Robert Suydam olan sabit bakışlı ceset, tendonlarının birbiri ardı sıra koparak, yapışkan, pis bir sıvı halinde zeminde birikmesine yol açan son bir gayretle amacına ulaştı. Kaideyi itmek için çok büyük bir kuvvet gerekiyor olmalıydı, ama cesedin gücü buna yetti; kendisi kokuşmuş bir çamur gibi zemine yığılırken ittiği kaide sallandı, yan yattı ve sonunda akik tabanından koparak altında akmakta olan kıvamlı suya yuvarlandı; oymalı altın kaide Tartaros’un[41] hayal edilemez derinlikte uçurumlarına batarken son bir defa parıldadı. Dehşet sahneleri gözleri önünden anında silindi ve Malone, tüm kötülük evrenini yok eden gökgürültüsünü andırır çatırtılar arasında kendinden geçti.

VII

Suydam’ın denizde ölüp geri getirilmiş olduğunu bilmeyen Malone’un gördüğü bu düş, vakayla ilgili bazı tuhaf gerçeklerle, -her ne kadar

kimsenin bunlara inanması için bir neden olmasa da- ilginç bir şekilde tamamlanıyordu. Parker Mevkiindeki üç eski ev, baskına katılan polislerin yarısı ve tutukluların çoğu içindeyken, kuşkusuz çok uzun zamandan beri içten içe çürümüş olduğundan, durduk yere çöktü ve polislerden ve tutuklulardan çok sayıda insan anında öldü. Sadece bodrum katında ve mahzende olanlardan bir kısmı kurtuldu; Malone'un şansı varmış ki, Suydam'ın evinin altında, çok derinlerde bir yerdeydi. Onu zifiri karanlık bir havuzun kıyısında, ancak dişlerinin incelenmesiyle Suydam'ın cesedi olduğu anlaşılabilen korkunç bir şekilde çürümüş bir et ve kemik yığının birkaç adım ötesinde, bilincini yitirmiş bir vaziyette buldular. Durum, gün gibi açıktı: Kaçakçıların yeraltı kanalı buraya kadar uzanıyordu ve Suydam'ı gemiden alan adamlar, onu evine getirmişlerdi. Adamlar asla bulunamadı, daha doğrusu, kimler oldukları anlaşılamadı; geminin doktoruna gelince, polisin kolayca vardığı bu sonuçlardan hiç mi hiç tatmin olmadı.

Suydam'ın, büyük bir kaçakçılık şebekesinin başı olduğuna kuşku yoktu, çünkü evine kadar uzanan kanalın, çevredeki birçok yeraltı kanalından ve tünelinden biri olduğu açıktı. Bu evden dans salonu-kilisenin altındaki yeraltı kemerlerine kadar uzanan bir tünel vardı; kiliseden bu yeraltı kemerine, ancak, kuzey duvarındaki gizli bir geçit yoluyla ulaşılabiliyordu ve odalarında bazı tuhaf ve korkunç şeyler bulunmuştu. Çatlak sesli org buradaydı, ayrıca tahta peykeleri olan ve içinde çok tuhaf şekilli bir sunak bulunan büyük kemerli mabet de burada bulunuyordu. Duvarlar boyunca küçük hücreler vardı; on yedi hücrede -söylemesi bile korkunç- çok perişan görünüşlü çocukları olan anneler dahil, zincire vurulmuş, kelimenin tam manasıyla alıklaşmış, tek tek mahkûmlar bulunuyordu. Bu çocuklar, gün ışığına çıktıktan hemen sonra öldüler. Doktorlar, bu durumun çocuklar için hayırlı olduğu fikrindeydiler. Onları inceleyenlerden yalnızca Malone, yaşlı Delrio'nun kasvetli sorusunu anımsadı: *"An sintunquam daemones incubi et succubae, et an tali congressu proles nascia quea* ?"[42]

Kanallar doldurulmadan önce dipleri dikkatle tarandı ve testereyle kesilmiş, ikiye yarılmış, bir dizi, boy boy, merak uyandırıcı kemik bulundu. Her ne kadar, hayatta kalan tutuklulardan sadece ikisiyle bu olay arasında yasal bir bağ kurulabildiyse de, insan kaçırma salgınının izinin e ve kadar uzandığı apaçık ortadaydı. Bu adamlar şimdi cezaevindeler, çünkü gerçek cinayetlerde suç ortakları oldukları için, kimseyi ikna edemediler.

Malone'un, büyücülükle ilgili en önemli şey olduğunu tekrar tekrar dile getirdiği altın oymalı kaide veya taht, hiçbir zaman bulunamadı, ama kanalın, Suydam'ın evinin altında bir yerlerde, tarakla araştırılamayacak kadar derin olduğu görüldü. Yeni evlerin mahzeni yapıldığında, kanal ağzına kadar dolduruldu ve üzerine beton döküldü, ama Malone, sık sık bu betonun altında yatan şeyleri kafasında evirip çevirdi. İnsan kaçıran, çılgın ve tehlikeli bir çeteyi dağıtmış olmaktan memnuniyet duyan polis, suçlu bulunmayan Kürtleri Federal yetkililere teslim etti; yurt dışı edilmelerinden önce bu insanların, şeytana tapanların Yezidi kolundan oldukları kesinlik kazandı. Tarifesiz yük vapuruyla tayfası, kinik dedektiflerin bir kere daha kaçakçılık ve entrika dolu serüvenlere atılmaya hazır olmasına rağmen, çözülemeyen bir sır olarak kaldı. Malone'a göre, bu dedektifler, açıklanamaz sayısız ayrıntıya ve vakanın düşündürdüğü karanlık noktalara karşı duydukları merakın eksikliği yüzünden son derece dar bir bakış açısına sahiptiler. Oysa kendisi, küçük, sadist bir mezhep karşısında marazi hislere kapılan, bu mezhep üyelerinin başına gelenleri zevkle izleyen ve bu mezhebin evrenin en derin noktalarından kopup gelen bir dehşet olduğunu ilan eden gazeteler kadar eleştireldi. Ama, Chepachet'te sessiz oturmaktan hoşnuttu; sinirlerini yatıştırmaya çalışıyor ve zamanın yavaş yavaş, içinde bulunduğu gerçekliğin korkunç deneyimini uzak geçmişin tuhaf anılarına dönüştürmesi için dua ediyordu.

Robert Suydam, Greenwood Mezarlığı'nda gelininin yanında yatıyor. Tuhaf bir şekilde ele geçirilen kemikleri gömülürken bir tören düzenlenmedi ve akrabaları bütün bu olayların çabucak unutulmaya başlamasından çok memnunlar. Yaşlı bilginin Red Hook dehşetiyle bağlantısı konusunda yasal kanıtlar bulunamadı; ölmüş olması, soruşturulmasını önledi. Sonunun nasıl geldiğinden pek söz edilmedi ve Suydam'lar, gelecek kuşakların onu, sadece, zararsız büyülerle ve folklorle uğraşan, insanlardan uzak yaşayan, kibar biri olarak anımsayacaklarını umuyorlar.

Red Hook'a gelince - Red Hook hep aynı. Suydam geldi ve geçti; bir dehşet oluştu ve söndü, ama karanlığın ve sefaletin kötü ruhu eski tuğla evlerdeki melezler arasında yaşamaya devam ediyor; sinsi sinsi dolaşan çeteler, ışıkların ve çarpık suratların açıklanamaz bir tarzda görünüp kaybolduğu pencerelerin ötesindeki meçhul yerlere hâlâ haber getirip götürüyor. Asırlık dehşet, bin başlı bir canavar ve karanlığın mezhebi Democritus'un kuyusundan daha derin günahlara kök salmış. Canavarlığın

ruhu her yana hâkim ve mahmur gözlü, çiçek bozuğu suratlı gençlerin oluşturduğu RedHook alayları, şarkılar söyleyip, küfürler ederek ve uluyarak, nereden nereye uzandığını hiç birinin bilmediği uçurumlar arasında, asla anlayamayacakları biyolojinin kör yasalarının etkisiyle koşturuyorlar hâlâ. Eskisi gibi, Red Hook'a girenlerin sayısı, onu kara yönünden terk edenlerden fazla ve içki kaçakçılığıyla daha az ağza alınabilir şeylerin merkezlerine doğru uzanan yeni yeraltı kanallarının varlığı konusunda söylentiler aldı yürüdü.

Dans salonu-kilise şimdi neredeyse sadece bir dans salonu ve pencerelerinde geceleri acayip suratlar beliriyor. Bu yakınlarda polisin biri, doldurulmuş olan yeraltı kemerinin yeniden kazılmış olduğuna inandığını söyledi; bunun kolayca açıklanabilir basit bir sebebi olmasa gerek. Biz kim oluyoruz ki, tarihten ve insanlıktan daha eski zehirlere karşı mücadele edebilelim? Maymunlar Asya'da bu dehşetlerin içine balıklama atladılar ve sinsiliğin gizlendiği, sıra sıra çürümüş tuğla ev arasında, kanser pusuya yatmış, yayılmakta.

Malone boş yere korkusundan titremiyor - çünkü, daha geçen gün bir görevli, şaşı gözlü, kara kuru bir acuzenin, koyu gölgeli bir mahzen girişinde, küçük bir çocuğa bozuk bir dille fısıldayarak bir şeyler öğrettiğini duydu. Görevli kocakarının söylediklerini dinledi ve tekrar tekrar söylenen sözlerin çok acayip olduğunu düşündü.

"Ey, gecenin dostu ve yoldaşı, sen, köpeklerin ulumasından ve kan dökülmesinden hoşlanan, mezarlar arasındaki gölgeler içinde dolaşan, kanı arzulayan ve ölümlüleri dehşete salan sen, Gorgo, Mormo, bin yüzlü ay kurbanlarımızı seyrediyor. "

SİSLER İÇİNDE UÇURUMUN KIYISINDA DURAN TUHAF EV

Sabah sisi Kingsport'un ötesindeki sarp kayalıkların dibinde uzanan denizden gelir. Sulu otlakların ve dev mağaraların düşleriyle dolu olarak, bembeyaz ve bir tüy hafifliğiyle, derinlerden, kardeşi bulutlara yükselir. ve daha sonra, sakin yaz yağmurlarıyla, insanlar eski, tuhaf gizemlerle ilgili söylentilerden yoksun yaşamasın diye, gezegenlerin birbirlerine ancak geceleyin anlattığı bu düş kırıntılarını, bulutlar şairlerin sarp çatıları üzerine serper. Öyküler Tritonların[43] mağaralarında uçuştuğunda ve deniz kabuğundan borular deniz yosunu kentlerde Eskiler'den öğrenilmiş çılgın notalar üflediğinde, irfan yüklü büyük sis kütleleri göğe doğru küme küme yükselir; kayaların üzerinden okyanusa doğru yöneltilmiş bakışlar, sarp kayalıkların kenarı, sanki dünyanın kenarıymış gibi, sadece esrarlı bir beyazlık görür ve şamandıraların kasvetli çanları büyülü bir gökte serbestçe çınlar.

Arkaik Kingsport'un kuzeyinde, tuhaf görünüşlü, koca koca kayalar, zirvesi donmuş külrengi bir bulut gibi gökyüzünde asılı duruncaya kadar taraça taraça yükselir. Çıplak, sivri bir uç, hudutsuz boşluğa doğru tek başına uzanır, çünkü orada, ormanlık arazilerin masallarıyla New England tepelerinin küçük, tuhaf anılarını taşıyan büyük Miskatonic nehrinin, Arkham'ın ötesindeki düzlükten denize döküldüğü yerde, sahil birden dikleşir. Kingsport'un denizci halkı, bu uçuruma, başka yerlerin insanlarının Kutup Yıldızına bakması gibi bakar ve bu kayalık, zaman zaman Büyük Ayı'yı, Koltuk takımyıldızını ve Ejder takımyıldızını gözlerden saklar ya da ortaya çıkarır. Sis, yıldızları veya güneşi Örttüğünde gökkubbe gerçekten görünmez olur.

Halk, bazı kayaları, örneğin, tuhaf profilinden dolayı "Neptün Baba" adını verdiği veya sütunlarla süslü basamakları nedeniyle "Geçit" diye

adlandırdığı kayaları sever; ama gökyüzüne çok yakın olması nedeniyle bu sonuncudan korkar. Bir yolculukta ilk defa bu uçurumu gören Portekizli denizciler istavroz çıkardılar ve yaşlı Yankiler oraya tırmanmanın -tabii, bu mümkünse-ölmekten beter olduğuna inanıyorlar. Bununla birlikte, bu uçurumun üzerinde eski bir ev vardır ve akşamları, evin küçük pencerelerinde ışıklar görülür.

Eski ev hep oradaydı ve insanların dediğine göre, orada, derinliklerden yükselen sabah sisiyle konuşan ve uçurumun kenarı dünyanın kenarı olduğu, şamandıraların kasvetli şıngırtıları büyülü havayı doldurduğu anlarda, okyanusa doğru bakarak kimbilir ne harikulade şeyler gören Kişi otururdu. Bunu, herkes başkalarından duyarak söylüyor, çünkü o ürkütücü kayaya bugüne kadar hiç kimse çıkmadı ve yerli halk teleskoplarını o yöne çevirmekten hiç hoşlanmaz. Yazın kasabaya gelen pansiyonerler elbette gösterişli dürbünleriyle bu evi taramış ama ama saçakları neredeyse külrengi temele kadar uzanan tahtalarla kaplı, ilkel sivri çatısından ve alacakaranlıkta bu saçakların altından göz kırpan küçük pencerelerinden başka bir şey görememişlerdi. Bu yazlıkçılar, aynı Kişinin yüzlerce yıldır eski evde yaşadığına inanmaz, ancak bu 'sapkın' düşüncelerini hiçbir Kingsport'luya kanıtlayamazlar. Hatta, şişeler içindeki kurşun sarkaçlarla konuşan, sebzelerini asırlık İspanyol altınlarıyla satın alan ve Water Street'teki Nuh nebiden kalma evinin avlusunda tuhaf taş mabutlar bulunan Korkunç İhtiyar da, bütün bu şeylerin dedesi daha bir çocukken bile böyle olduğunu söylüyor - ki bu, akıl almayacak kadar uzun yıllar önce, Majestelerinin Massachusetts- Bay eyaletinde Belcher'ın, Shirley'nin, Pownall'ın ya da Bernard'ın vali olduğu zamanlar olmalıydı.

Sonra bir yaz, Kingsport'a bir düşünür geldi. Düşünürün adı Thomas Olney idi ve Narragansett Körfezi yakınlarındaki bir üniversitede zihin yorucu şeyler öğretmekteydi. Düşünür, enine boyuna karısıyla ve yerinde duramayan çocuklarıyla çıkageldi; yıllar yılı hep aynı şeyleri görmekten ve aynı sistemli şeyleri düşünmekten gözleri yorgundu. Neptün Baba'nın tacı üzerinden sislere baktı ve Geçit'in dev basamaklarından beyaz gizemin dünyasına doğru yürümeye çalıştı. Her sabah sarp kayaların üzerine uzanıp, hayalet çanları ve martılara ait olması gereken vahşi çığlıkları dinleyerek, dünyanın kıyısından, gizem dolu havanın ötelerine bakıyordu. Sonra sis kalkıp da, vapurların dumanlarıyla ve bütün sıkıcılığıyla deniz ortaya çıktığında içini çekerek kasabaya iniyordu; kasabada, tepeye doğru tırmanan ve tepeden aşağı inen eski dar sokaklarda dolaşmayı, nesiller boyu

güçlü kuvvetli denizcilere barınak olmuş, yıkıldı yıkılacak evlerin üçgen çatılarını, acayip sütunlu kapılarını incelemeyi çok seviyordu. Hatta, yabancılardan pek hoşlanmayan Korkunç İhtiyar'la bile konuştu ve onun alçak tavanlı, kurt yeniği duvar kaplamaları, sabahın karanlık ilk saatlerinde yapılan rahatsızlık verici mırıldanmaların duyulduğu müthiş eski kulübesine davet edildi.

Olney'in, meşum kuzey kayalığı üzerindeki, o, kimsenin ziyaret etmediği, sisle ve gök kubbeyle bir olmuş külrengi kulübeyi fark etmesi kaçınılmazdı elbette. O, her zaman Kingsport üzerinde asılı duruyordu ve her zaman Kingsport'un dolambaçlı dar sokaklarındaki fısıltılarda esrarıyla ilgili sözler ediliyordu. Korkunç İhtiyar hırıltılı sesiyle, bir gece bu sivri çatılı kulübeden gökyüzünün daha yukarılarındaki bulutlara doğru çakan bir şimşek üzerine babasının kendisine anlatmış olduğu bir öyküyü anlatıyor; Ship Caddesi'ndeki balıksırtı damlı küçük konutu küfle ve sarmaşıklarla kaplı Orne Nine, çatlak sesiyle, sis içerisinde doğuda bir yerlerden çıkıp bu ulaşılmaz yerin dar ve biricik kapısına doğru -kulübenin kapısı kayalığın okyanusa bakan tarafındaydı ve ancak denizdeki gemilerden görülebiliyordu- kanat çırpmış bir şey üzerine kendi ninesinin bir başkasından duymuş olduğu bir öyküyü aktarıyordu.

Sonunda, yeni ve tuhaf şeylere karşı büyük bir açlık duyan ve ne Kingsport'luların korkusu ne de yazlıkçıların her zamanki tembelliği kendisine ayak bağı olan Olney, korkunç bir karara vardı. Tutucu bir eğitim almış olmasına rağmen -ya da tam da bu nedenden dolayı, çünkü sıkıcı, tek düze bir yaşam, bilinmeyene karşı daha büyük özlemler doğurur- Olney, herkesin korkup uzak durduğu kuzeydeki bu sarp uçuruma tırmanacağına ve gökyüzündeki bu inanılmaz derecede eski kulübeyi ziyaret edeceğine yemin etti. Sağduyusu, bu yerde oturanların kara tarafından, Miskatonic nehrinin denize döküldüğü yerin yakınlarındaki tırmanması daha kolay olan taraftan gelen insanlar olması gerektiğini söylüyordu. Muhtemelen, oturdukları yerden Kingsport'luların pek hoşlanmadığını bildiklerinden, belki de Kingsport tarafından inemediklerinden, Arkham ile alış verişteydiler. Olney, daha küçük uçurumlar boyunca, büyük kayanın gök cisimleriyle yoldaş olmak üzere bir kule gibi yükseldiği yere kadar gitti ve dışarıya doğru çıkıntı yapan bu güney yamacından hiçbir insanoğlunun tırmanmasına ya da inmesine imkan olmadığına kesinlikle kanaat getirdi. Kaya doğu ve Batı yönlerinde de denizden itibaren binlerce ayak

yükseklığe dimdik çıkıyordu; böylece geriye sadece Batı yönü, Arkham'a doğru olan kara tarafı kalıyordu.

Olney ağustos ayında bir sabah erkenden, ulaşılmayan zirveye çıkan bir patika bulmak üzere yola koyuldu. Kuzeybatı yönünde, Hooper göletinin ve eski tuğla baruthanenin ötesindeki sevimli arka yollar boyunca, Miskatonic nehrinin yukarısındaki yeşil tepelere, fersahlarca ötedeki Arkham'ın George tarzı kulelerinin görüldüğü yere kadar yürüdü. Burada, Arkham'a doğru uzanan gölgeli bir yol bulduysa da, deniz yönünde, görmeyi umduğu patikadan eser yoktu. Irmak ağzının her iki yanındaki yükseltileri ağaçlıklar ve uzun otlar bürümüştü, ama insanın varlığını gösteren hiçbir işaret yoktu: Ne bir duvar, ne sürüden ayrılmış bir inek; sadece uzun otlar, dev ağaçlar ve ilk yerlinin görmüş olması gereken birbirine dolaşık çalılar. Irmak ağzındaki koyu solunda bırakarak daha yükseklere tırmanıp denize daha fazla yaklaştıkça, tırmanmanın giderek güçleştiğini gördü ve bu nahoş yerde oturanların dünyanın dışına nasıl ulaştıklarını ve Arkham'da alış veriş yapmak üzere sık sık buradan inip inmediklerini merak etti.

Sonra ağaçlar seyreldi ve solunda, aşağılarda, Kingsport'un tepeleriyle antik çatılarını ve kulelerini gördü. Bu yükseklikten bakınca, kentin ortasındaki tepe, Central Hill bile cüce görünüyordu; altında korkunç mağaralar ve delikler bulunduğu rivayet edilen, Congregational Hospital'ın yakınındaki mezarlığı güç bela seçebildi. Olney'in önünde seyrek otlar ve bodur yabanmersini çalıları uzanıyor; onların da ötesinde çıplak kayalar ve üzerinde eski evin durduğu ince zirve bulunuyordu. Sonra, Olney'in tırmandığı sırt daraldı ve Olney gökyüzündeki yalnızlığı içinde başının döndüğünü hissetti; güneyinde, Kingsport'un üzerindeki korkunç kayalık uçurum vardı; kuzeyinde, nehrin ağzına doğru dimdik inen, neredeyse bir mil yüksekliğinde sarp bir yamaç. Ansızın önüne üç metre derinliğinde bir yarık çıktı; elleriyle kayaların kenarına tutunup aşağı sarkarak eğimli bir yüzeye atlamak, sonra da karşı duvardaki tehlikeli bir geçitten tırmanmak zorunda kaldı. Esrarengiz evde oturanların dünyayla gökyüzü arasında gidip geldikleri yol, herhalde bu yol olmalıydı.

Olney yarığın öte tarafına tırmanırken, sabah sisi çökmeye başlamıştı, ama Olney ilerisindeki mağrur ve kutsallıktan uzak kulübeyi açıkça görüyordu; duvarları kayalarla aynı rengi almıştı ve yüksek üçgen çatısı, deniz tarafından gelen süt beyazı buharlara kafa tutar gibi yükselmekteydi. Olney, kulübenin karaya bakan tarafında kapısı bulunmadığını, sadece on

yedinci yüzyıl tarzı, camları kurşunla tutturulmuş birkaç kirli pencere bulunduğunu fark etti. Olney'in dört bir tarafı bulutlarla çevrilmişti; tam bir keşmekeş içindeydi; aşağısındaki sınırsız beyazlığın altında hiçbir şey göremiyordu. Gökyüzünde, bu tuhaf ve rahatsız edici evle yapayalnızdı; ön tarafa doğru yan yan ilerleyerek, evin ön duvarının uçurumun yüzeyiyle bir olduğunu görüp evin biricik ve dar kapısına hava yolu dışında ulaşmanın imkânı olmadığını anladığında, sadece yüksekliğin açıklayamayacağı belirgin bir korku hissetti. ve böylesine kurt yeniği tahta çatı kaplamalarının ve böylesine ufalanmış tuğlaların hâlâ bir bacayı ayakta tutmasına çok şaştı.

Sis koyulaşırken, Olney sürünerek kuzeydeki, batıdaki ve güneydeki pencereleri yokladı, ama hepsinin de kapalı olduğunu gördü. Bundan belli belirsiz memnun oldu, çünkü evi tanıdıkça içine girme isteği azalıyordu. Sonra bir ses onu durdurdu. Bir anahtarın kilitte döndüğünü, kilit dilinin düştüğünü duydu ve ağır bir kapı, yavaşça, ihtiyatla açılıyormuş gibi uzun bir gıcırtı sesi geldi kulağına. Ses, Olney'in göremediği, dar kapının denizden binlerce ayak yükseklikte sisli gökyüzüne açıldığı, okyanus tarafından geliyordu.

Sonra kulübeden telaşsız, ağır ayak sesleri geldi ve Olney pencerelerin açıldığını duydu; önce, karşı duvardaki kuzeye bakan pencere; sonra, köşeye yakın olan batıdaki pencere açıldı. Bundan sonra sıra, Olney'in durduğu taraftaki pencerede, büyük saçakların altındaki güneye bakan penceredeydi ve Olney bir tarafında iğrenç ev, öbür tarafında derin bir uçurum olduğunu düşündüğünde, rahatsızlıktan öte şeyler hissetti. Yakınındaki pencere kasasından sesler geldiğinde, Olney, yeniden batıya doğru kaydı ve şimdi açık bulunan pencerenin altındaki kayaya iyice kendini yapıştırdı. Ev sahibinin dönmüş olduğu açıktı; ama karadan ya da düşünülebilecek bir balon ya da hava gemisiyle de gelmemişti. Kulübeden yeniden ayak sesleri işitildi ve Olney kuzey tarafına döndü, ama kendine bir sığınak bulamadan, yumuşak bir ses ona seslendi; Olney, ev sahibiyle karşılaşmak zorunda olduğunu anladı.

Batı yönündeki pencerede, gözleri işitilmedik görüntülerin etkisiyle fosforlu gibi parlayan, kocaman sakallı biri duruyordu. Ama sesi yumuşaktı ve tuhaf, eski sözcükler kullanıyordu; bu yüzden, esmer tenli bir el uzanıp, pencere pervazını aşmasına ve duvarları kararmış meşe kaplı, Tudor üslubu oymalı eşyalarla döşeli, basık odaya girmesine yardım ettiğinde, Olney korkuyla ürpermedi. Adam çok eski giysiler giyinmişti ve üzerinde

denizlerle ilgili derin bir bilginin ve uzun kalyonların düşlerinin aylası dolaşıyordu. Olney, adamın anlattığı olağanüstü şeylerin çoğunu, hatta adamın kim olduğunu bile anımsamıyor, ama adamın çok tuhaf ve kibar olduğunu; zaman ve uzanım sonsuz boşluğunun büyüsüyle dolu olduğunu söylüyor. Küçük oda, sudan yansıyormuş gibi görünen donuk bir ışıkla yemyeşildi ve Olney, doğuya bakan pencerenin açık olmayıp sisli havaya karşı eski şişelerin dibi gibi sımsıkı kapalı olduğunu gördü.

Bu sakallı ev sahibi genç görünüyor ve bakışları eski efsanelerle ilgili çok şey bildiğini anlatıyordu; olağanüstü eski şeylerle ilgili olarak- anlattığı öykülerden, kasabalıların, bu ketum adamın öteden beri denizin sisiyle ve gökyüzündeki bulutlarla hasbıhal ettiğini söylemekte haklı olduğu anlaşılıyordu. ve günler birbiri ardı sıra akarken, Olney eski zamanlar ve uzak yerlerle ilgili söylencelere kulak vermeye devam ediyor, Atlantis krallarının okyanusun dibindeki yarıklardan sürünerek çıkan kaygan, iğrenç yaratıklarla nasıl savaştıklarını ve yabani otlar bürümüş, sütunlu Poseidon Tapınağı'nın geceleri kayıp gemilere nasıl göründüğünü -bu tapınağı görünce, gemiciler kaybolduklarını anlıyorlardı- dinliyordu. Titanlar[44] Zamanı'nı anımsadılar, ama ev sahibi, tanrıların, hatta Eskiler'in henüz doğmamış olduğu ve *Başka Tanrılar'ın* Skai Nehri'nin ötesindeki Ulthar'ın yakınlarındaki taşlık çölde bulunan Hatheg-Kla'nın doruklarında dans etmeye geldiği, karmaşanın hüküm sürdüğü karanlık zamanlardan söz ederken çekingenleşti.

Tam bu sırada, ötesinde sadece beyaz bulutlarla dolu bir boşluğun bulunduğu, şu iri çivilerle çakılmış eski, meşe kapıya vuruldu. Olney korkuyla ürperdi, ama sakallı adam ona sakin olmasını işaret etti ve çok küçük bir gözetleme deliğinden dışarı göz atmak için ayak uçlarında kapıya yaklaştı. Gördüğü şeyden hoşlanmamış olmalı ki, parmaklarını dudaklarına bastırdı ve dönüp konuğunun yanındaki yerine oturmadan önce, ayak uçlarında yürüyerek bütün pencereleri kapatıp kilitledi. Bundan sonra Olney, karanlık pencerelerin her birinin yarı saydam camları önünde oyalanan, ayrılmadan önce pencereleri bir bir yoklayan tuhaf, karanlık bir şeyin siluetini gördü ve ev sahibinin kapıyı çalan şeye cevap vermemiş olmasına memnun oldu. Çünkü, büyük uçurumda çok tuhaf yaratıklar bulunmaktadır ve düş avcısı yanlış yaratıkları rahatsız etmemeye ya da yollarına çıkmamaya dikkat etmelidir.

Sonra gölgeler toplanmaya başladı; önce, küçük, ürkek olanlar masanın altında; sonra daha cesur olanlar tahta kaplı karanlık köşelerde belirdiler. ve sakallı adam dua eder gibi şaşırtıcı hareketler yaparak pirinçten yapılmış acayip uzun şamdanlardaki mumları yaktı. Birini bekliyormuş gibi sık sık kapıya bakıyordu; sonunda sanki bakışlarına yanıt olarak tuhaf bir tıkırtı duyuldu; eski ve gizli bir şifreyle kapıya vurulmaktaydı. Bu defa, gözetleme deliğinden bakmadı bile, kalın meşe sürgüyü çekti, mandalı kaldırarak ağır kapıyı ardına kadar yıldızlara ve sise doğru açtı.

Ve sulara gömülmüş Yüceler'le ilgili düş ve anıları taşıyan karanlık ritimli sesler doldu odaya. Ot bürümüş saçların etrafında altın renkli alevler oynaştı; bu yüzden hürmet gösterisinde bulunan Olney'in gözleri kamaştı. Elinde üç çatallı mızrağıyla Neptün oradaydı; sportif tritonlar, fantastik su perileri oradaydı; yunusların sırtlarına yerleştirilmiş kocaman tırtıllı bir deniz kabuğuna tüm heybetiyle kurulmuş Büyük Uçurum'un Efendisi Nodens oradaydı. Tritonlar kabuk borulardan acayip sesler üflüyor, su perileri karanlık deniz dibi mağaralarında pusuya yatmış kimbilir ne tür hayvanların acayip, tannan kabuklarına vurarak garip sesler çıkarıyordu. Ak saçlı Nodens pörsümüş elini uzatarak Olney ile ev sahibinin, üzerinde boruların ve davulların korkunç bir şamata tutturduğu büyük deniz kabuğuna binmelerine yardım etti. Gürültü ve haykırışları gökgürültüsünün yankıları arasında kaybolan bu inanılmaz katar dönüp sınırsız havanın içine daldı.

Kingsport'ta halk bütün gece, fırtına ve sisin zaman zaman görülmesine izin verdiği bu yüksek kayalığı seyretti; sabahın ilk saatlerinde küçük loş pencereler karanlığa gömüldü ve insanlar dehşet verici şeylerden söz ettiler fısıltıyla. ve Olney'in çocuklarıyla, güçlü kuvvetli karısı Baptistlerin hürmete layık, yumuşak huylu Tanrısına yakardılar ve yağmurun sabaha kadar durmaması halinde seyyahın bir şemsiye ve lastik çizme bulmasını ümit ettiler. Sonra, ıpıslak bir şafak söktü; deniz sisle doluydu ve bembeyaz hava burgaçlarından şamandıraların kasvetli çınlaması duyuluyordu. Öğle vakti, okyanustan esrarengiz boru sesleri gelirken Olney, kayalık uçurumdan antik Kingsport'a çevik adımlarla indi, kupkuruydu ve gözlerinde uzak yerlerin bakışları vardı. Adı hâlâ bilinmeyen münzevinin göğü delen kulübesinde hangi düşleri gördüğünü anımsamıyor, bugüne kadar hiçbir insan ayağının değmediği sarp kayalıktan nasıl indiğini bilmiyordu. Bu konuları Korkunç İhtiyar dışında hiç kimseyle konuşmadı. Korkunç İhtiyarsa, sarp uçurumdan inip gelen bu adamın, kayalığa tırmanan

aynı adam olmadığına, gri çatılı kulübede ya da akıl almaz mesafelere kadar uzanan, bembeyaz, tekinsiz sisler içinde bir yerlerde bir zamanlar Thomas Olney olan adamın kayıp ruhunun dolaşıp durmakta olduğuna yeminler ederek, uzun beyaz sakalının altından, garip şeyler geveledi daha sonra.

Ve düşünür, bu saatten sonra, saçları ağarıp bedeni güçsüz düşünceye kadar geçen uzun, sıkıcı yıllar boyunca, çalışıp çabaladı, yiyip içti, uyudu ve hiç yakınmadan, bir yurttaşın yapması gereken şeyleri yaptı. Uzak tepelerin büyüsünü hiç arzulamadı; dipsiz denizlerden yeşil resifler gibi çıkan esrarlar için özlemle iç çekmedi. Günlerinin birbirinin aynı olması artık ona hiç hüzün vermiyor, disipline sokulmuş düşünceleri hayal gücüne fazlasıyla yetiyordu. İyi yürekli karısı şişmanlamaya devam eder, çocukları yaşlanıp daha sıkıcı ve daha faydalı varlıklara dönüşürken, durum gerektirdiğinde, gururla gülümseme dudaklarından hiç eksik olmadı. Bakışlarında, huzursuz ışıklar yanıp sönmüyordu; kasvetli çanları ve uzaklarda üflenen esrarengiz boruları dinliyorsa, bu ancak, geceleri, eski düşlerin dolaştığı zamanlarda oluyordu. Bir daha Kingsport'a adımını atmadı; çünkü ailesi kasabanın gülünç, eski evlerinden hoşlanmamıştı ve lağımların inanılmaz pis olduğundan yakınıyordu. Şimdi, yanı başında sarp kayalıklar bulunmayan, tüm çevresi uygar ve çağdaş bir yer olan Bristol Yaylasında tek katlı, şirin bir evleri var.

Ama Kingsport'ta tuhaf öyküler anlatılıyor, Korkunç İhtiyar bile, dedesinin anlatmamış olduğu bir şeyi kabul ediyor. Çünkü, şimdi, rüzgârlar kuzey yönünden, gökyüzüyle bütünleşmiş eski evin ötesinden tüm şiddetiyle estiğinde, Kingsport'un deniz kıyısındaki kulübelerinin üzerine ezelden beri çökmüş olan tekinsiz sessizlik sonunda paramparça oluyor.

Ve yaşlılar şarkı söyleyen sesler, dünyevi olmayan bir neşeyle atılan kahkahalar duyduklarını; akşamları, eski kulübenin küçük pencerelerinin eskisinden daha parlak bir ışıkla aydınlandığını söylüyorlar. Ayrıca, sarp kayalıkla üzerindeki kulübe, çılgın parıltıların önünde kapkara ve fantastik bir siluet çizerken, kuzeyindeki maviliğin, donmuş bir dünyanın görüntüleriyle daha sık ve daha şiddetli bir şekilde aydınlandığını da söylüyorlar. ve sabahları daha yoğun bir sis çöküyor, denizciler denizden gelen boğuk çan seslerinin şamandıraların sesleri olduğundan eskisi kadar emin olamıyorlar.

Ama en fenası, geceleri kuzeyden esen rüzgârların getirdiği belli belirsiz sesleri dinleme eğiliminde olan Kingsport'lu delikanlıların yüreklerindeki

eski korkuların azalmasıydı. Delikanlılar, yükseklerdeki bu sivri üçgen çatılı kulübeden hiçbir zarar ve kötülük gelemeyeceğine, çünkü yeni seslerin neşe dolu olduğuna, gülüşlerle ve kahkalarla çınladığına yemin ediyorlar. Denizden gelen sislerin bu en kuzeydeki tekinsiz doruğa hangi öyküleri getirdiğini bilmiyorlar, ama bulutların yoğun olduğu zamanlarda, uçuruma açılan kapıyı çalan harikaları kıyısından köşesinden görmeye can atıyorlar. Yaşlılar, delikanlıların günün birinde birer birer, gökyüzündeki bu ulaşılmaz doruklara tırmanmaya ve kayaların, yıldızların ve Kingsport'un eski korkularının bir parçası olan tahta kaplı çatının altındaki yüzyılların sırrını öğrenmeye çalışmalarından korkuyorlar. Onlar, bu serüvenci delikanlıların geri döneceklerinden hiç kuşku duymamakla birlikte, delikanlıların gözlerinde bir ışığın, yüreklerinde bir isteğin yok olmasından korkuyorlar. Sislerin ve düş bulutlarının denizden gökyüzüne doğru giderken dinlenmek üzere tepesinde bir an için duraladığı bu bilinmeyen ve korku verici kartal yuvasındaki sesler ve kahkahalar giderek güçlenirken, yokuşlu yolları, arkaik üçgen çatılarıyla antika Kingsport'un yıllar boyu keyifsiz, kasvetli bir hayat sürmesini istemiyorlar.

Yaşlılar, delikanlılarının ruhlarının sevecen yüreklerini ve eski Kingsport'un balıksırtı damlı meyhanelerini terk etmelerini istemiyorlar; bu yüksek kayalık yerden gelen kahkahaların daha fazla güçlenmesini de istemiyorlar. Çünkü, gelen yeni sesler, denizlerden ve kuzeyin taze ışıklarından yeni sisler getirmiş olduğuna göre, daha fazla sesin daha fazla sis ve daha fazla ışık getireceğini ve sonunda, (Congregational kilisesi rahibinin duyacağı korkusuyla varlığını fısıltılarla ima ettikleri) eski tanrıların belki de soğuk çöldeki bilinmeyen Kadath'tan ayrılıp, kendi halinde yaşayan balıkçı bir halkın latif tepelerine ve vadilerine bu kadar yakın olan bu şeytani kayalık uçurumu mesken tutacağım söylüyorlar. Bunu istemiyorlar, çünkü basit insanlar, bu dünyaya ait olmayan şeyleri hoş karşılamazlar; üstüne üstlük, Korkunç İhtiyar sık sık Olney'in, kulübede tek başına yaşayan kişiyi korkutan kapı çalmışım ve kurşunlu, yarı saydam pencerelerden görülen karanlık ve acayip bir gölgeyle ilgili olarak anlattığı şeyleri anımsıyor.

Ama, bütün bunlara yalnızca Eskiler karar verebilir; bu arada, kimsenin görünmediği, ama kuzey rüzgârları tuhaf şenlikleri anlatırken, akşamın kaçamak ışıklar getirdiği, saçakları neredeyse yere değen, külrengi evin bulunduğu baş döndürücü uçurumun doruklarında sabah sisi toplanmaya devam ediyor. Sabah sisi, sulu çayırların ve dev mağaraların düşleriyle

dolu, bembeyaz ve bir tüy hafifliğiyle, derinlerden kardeşi bulutlara yükselir. Öyküler Tritonların mağaralarında uçuştuğunda ve deniz kabuğundan borular deniz yosunu kentlerde Eskiler'den öğrenilmiş çılgın notalar üflediğinde, irfan dolu bulutlar göğe doğru küme küme yükselir ve bir gözcü gibi gökyüzüne asılı duran korkunç kayanın altındaki daha alçak kayalıkların kıyısına huzursuzca yuvalanmış olan Kingsport, okyanusa doğru baktığında, sarp kayalıkların kenarı sanki dünyanın kenarıymış gibi esrarlı bir beyazlık görür ve şamandıraların kasvetli çanlarının büyülü bir havada çalındığım duyar.

ERYX’İN DUVARLARI İÇİNDE

Dinlenmeden önce, hazırlamam gereken rapor için bu notları almam gerekiyor. Bulduğum şey o kadar benzersiz ve tüm geçmiş deneyimlerimizle beklentilerimize o kadar aykırı ki, çok dikkatli bir şekilde tanımlanmayı hak ediyor.

Venüs’teki ana iniş istasyonuna Dünya zamanıyla 18 Mart’ta, gezegenin takvimiyle VI. ayın 9’unda indim. Miller’ın komutası altındaki ana gruba dahil edilerek donanımımı aldım - venüs’ün Dünya’dan biraz daha fazla olan kendi etrafındaki dönüş hızına ayarlanmış saat- ve zorunlu maske alıştırmalarından geçtim. İki gün sonra, artık göre ve hazır olduğum söylendi.

VI. ayın 12’sinde şafak sökerken, Kristal Şirketi’nin Terra Nova’daki üssünden ayrılarak, Anderson’un havadan haritasını çıkardığı güneye doğru bir rotada yola koyuldum. Bu balta girmemiş ormanlar her yağmurdan sonra geçilmez bir hale geldiğinden, yolculuk çok çetin geçiyordu. Birbirine dolaşık sürüngen ve sarılgan bitkilere sırım gibi bir dayanıklılık veren rutubet olmalı; öylesine bir dayanıklılık ki, bazılarını bıçakla kesmek için on dakika uğraşmak gerekiyor. Öğleye doğru rutubet biraz azaldı -bitki örtüsü, bıçağın kolayca işleyebileceği kadar yumuşayıp, esnekleşti- ama, o zaman bile hatırı sayılır bir hıza ulaşamadım. Bu Carter oksijen maskeleri çok ağır; sadece onları taşımak bile insanın iflahını kesiyor. Oysa, bu borulu maskeler yerine haznesi sünger dolu Dubois maskeleri de bu kalitede hava sağlayabilirdi, hem de ağırlığı bunun yarısı kadardı.

Sürekli olarak, Anderson’un raporunun doğruluğunu kanıtlayan bir yönü gösteren kristal dedektörü iyi çalışıyor gibiydi. Üçkağıtçıların yeraltındaki su ve maden damarlarını bulmada kullandıkları şu uyduruk ‘çatal çubuklar’ bir yana, çekim ilkesinin her yerde geçerli olması ne kadar ilginç. Bin millik bir mesafede büyük bir kristal yatağı olmalı, ama sanırım şu allahın

belası insan-kertenkeleler onları sürekli gözetleyip koruyorlar. Ne zaman bir kristal parçası görseler çamurlar içinde sürünmeye başladıkları ya da büyük bir kristal yığınını tapınaklarındaki bir kaidenin üzerinde bulundurdukları için biz onların ne kadar aptal olduklarını düşünüyorsak, muhtemelen onlar da, bu şeyin peşinde venüs'e geldiğimiz için bizim aptal olduğumuzu düşünüyor olmalılar. Keşke yeni bir dine girseler, çünkü kristaller, tapınma dışında bir işlerine yaramıyor. Tanrıbilim olmasa, istediğimiz her şeyi almamıza izin verir ve hatta onlardan güç elde etme amacıyla yararlanmayı bile öğrenebilirlerdi; hem kendi gezegenlerine hem de Dünya'ya yetecek kadar kristal var çünkü. Ana yatakları bir yana bırakıp, balta girmemiş ormanlardaki dere yataklarında tek tük kristal parçalarını aramaktan bıktım usandım. Bir gün Dünya'dan şöyle sıkı bir ordu getirilerek bu pullu soytarıların kökünün kazınması için bastıracağım. Bu işi çevirmeye yirmi gemi dolusu asker yeter. Bütün o 'kent'lerine ve kulelerine bakarak, bu lanet olası yaratıklara insan denemez. İnşaat yapmaktan - ve kılıçla zehirli ok kullanmaktan- başka bir hünerleri yok ve ben onların sözde 'kent'lerinin karınca yuvasından ya da kunduzların yaptığı bentlerden daha anlamlı olduğuna inanmıyorum. Gerçek anlamda bir dilleri varsa, çok şaşarım - göğüslerinden aşağı doğru uzanan o dokunaçlarla psikolojik iletişim sağladıkları konusunda söylenenler bence çok saçma. İnsanları yanıltan şey, dik duruyor olmaları; dünyadaki insanlarla esası olmayan bir fiziksel benzerlik.

Venüs'teki bir ormana, bir kez olsun, saklanmış kertenkele gruplarını görebilmek için gözümü dört açmaya ya da o lanet olası kargılarından sakınmaya çalışmadan girebilmek isterdim. Biz kristalleri almadan önce olmasa bile, şimdi kargı fırlatarak ve su borularımızı keserek başımıza bela kesildikleri kesin. Bizim kristal dedektörümüz gibi onların da kristalleri hissedebilme duyusuna sahip olduklarına giderek daha fazla inanır oldum. Üzerinde kristal olmayan birini -uzaktan uzağa taciz etmek dışında- gerçekten rahatsız ettiklerini gören olmamıştır.

Öğleden sonra saat bir civarında bir kargı neredeyse kaskımı uçurdu ve bir an, oksijen tüplerimden birinin delindiğini sandım. Şeytanlar hiç ses etmeden yaklaşmışlardı, ama şimdi üçünün bana doğru yaklaştığını görüyordum. Alev tabancamla dört bir yanımı tarayarak hepsini hakladım, çünkü renkleri ormanın rengine karışsa da, hareket eden sürüngenleri seçebiliyordum. Bir tanesi, tapirinkini andıran uzun burnuyla tam sekiz ayak boyundaydı. Diğer ikisi, yedi ayaklık ortalama boya sahiptir. Geri

adım atmamalarına yol açan şey, sırf sayılarıydı - bir tek alev püskürtme alayı bile onların hakkından gelebilir. Ama, yine de bu gezegene egemen olmaları ilginç. Dionae Yaylası'ndaki şu deliklerde bir şeyler gizlenmiyorsa, solucan gibi kıvrılıp bükülen akmanlar ve skorahlar ile öteki kıtanın uçan tukahlarından daha gelişkin bir canlı tür yok.

Saat iki sıralarında, dedektörümün ibresi, ileride, sağda bir kristal yığını olduğunu göstermek üzere, batıya doğru döndü. Anderson'un haritasından kontrol ettikten sonra rotamı buna göre değiştirdim. İlerlemek şimdi daha da zorlaşmıştı -çünkü arazinin eğimi dikleşmekle kalmayıp, hayvan sayısı artmış ve etçil otlar daha sıklaşmıştı. Boyuna, ugratları doğruyor, skorahları eziyordum; her yönden hızla gelip bana çarparak parçalanan darohlar yüzünden deri giysim leke içinde kalmıştı. Sis yüzünden, en kötüsü gün ışığıydı ve hiç de çamuru kurutuyormuş gibi değildi. Her adımda, ayağım on on beş santim çamura gömülüyor ve geri çektiğimde *plamp* diye bir emme sesi çıkıyordu. Keşke, biri çıksa da, deri dışında bu iklime uygun, emniyetli bir giysi bulabilse. İplik kumaş burada elbette çürürdü; ama -kayıt tutmada kullanılan bu çürümeyen tomarın yüzeyi gibi- yırtılmayan ince metal bir kumaşın kullanılması bir gün pekâlâ mümkün olabilir.

Bu adi besin-tabletlerini maskenin altından atıştırmaya yemek denilebilirse, saat üç buçuk civarında yemeğimi yedim. Bundan hemen sonra, manzaranın esaslı bir şekilde değiştiğini fark ettim - parlak, zehirli olduğu izlenimini veren çiçekler renkten renge giriyor, bir hayal gibi görünüyordu. Her şeyin dış hatları donuk bir ışıltıyla, ahenkle titreşiyor; parlak ışıklı noktalar belirip, aynı yavaş, düzenli tempoyla oynaşıyordu. Bundan sonra, sıcaklık da bu tempoyla uyum içerisinde tuhaf bir ritmle dalgalanmaya başladı.

Tüm evren, uzayın her köşesini dolduran ve aynı anda bedenimden ve zihnimden geçerek akan sürekli bir nabız atışı gibi zonkluyordu sanki. Denge duygusunu yitirmiştim, başım dönüyor, sendeliyordum; gözlerimi yumup, kulaklarımı tıkadığımda da değişen bir şey olmadı. Bununla birlikte, zihnim tamamen açıktı; bir anda olup biteni kavradım.

Adamlarımızın hakkında birçok öykü anlattığı o *serap bitkilerinden* en az birine rastlamıştım. Anderson beni onlara karşı uyarmış ve neye benzediklerini oldukça ayrıntılı bir şekilde betimlemişti - kaba tüylü bir gövde, sivri uçlu yapraklar ve her tür maskenin içine işleyerek, düş görülmesine yol açan gazlar yayan benekli çiçekler.

Üç yıl önce Bailey'nin başına gelenleri anımsadığımda, bir an için paniğe kapıldım ve bitkinin yaydığı gazların etrafımda ördüğü çılgınca kaotik dünyada deliler gibi düşe kalka koşmaya başladım. Sonra aklım başıma geldi ve tüm yapmam gerekenin, rastgele bir yön seçip, etrafımda dönenip duran şeylerin niteliğine aldırmadan, zonklamanın kaynağından uzaklaşarak, tehlikeli çiçeklerin menzilinden çıkmak olduğunu anımsadım.

Etrafımdaki her şeyin tehlikeli bir şekilde dönüp durmasına karşın, doğru yönü tutmaya ve bıçağımı kullanarak ormanda kendime yol açmaya çalıştım. Düz bir rotada ilerleyememiş olmalıyım ki, serap-bitkisinin yaygın etkisinden kurtuluncaya kadar sanki saatler geçti. Oynaşan ışıklar yavaş yavaş yok oldu ve manzaranın donuk bir ışıkla titreşen hatları dinginleşip duruldu. Sonunda bilincim tamamen yerine gelince saatime baktım ve henüz 4.20 olduğunu görünce çok şaşırdım. Sonsuzluk kadar uzun bir süre geçmiş gibi hissetmeme karşın, bütün olup bitenler topu topu yarım saatten birazcık fazla sürmüştü.

Ama her gecikme sıkıcıydı ve o bitkiden uzaklaşmaya çalışırken hedefimden uzağa düşmüştüm. Daha hızlı gidebilmek için tüm enerjimi kullanarak, kristal detektörünün işaret ettiği tepe yönünde ilerledim. Hayvanlar azalmış olsa da, orman fazlasıyla sıktı. Bir ara, etçil bir çiçek sağ ayağımı kapıp, öyle sıkı tuttu ki, kurtulabilmek için onu bıçakla doğradım; ayağımı bırakması için çiçeği lime lime etmem gerekti.

Bir saate kalmadan, ormandaki bitkilerin seyrelmekte olduğunu gördüm ve -altında çok az çalı çırpı bulunan bir ağaç-eğreltiotu kuşağını geçtikten sonra- beşe doğru, yosun kaplı geniş bir düzlüğe çıktım. Artık daha hızlı yol alıyordum; dedektörümün ibresinin hızla salınmaya başlamasından, aradığım kristale hayli yaklaşmış olduğumu anladım. Bu çok tuhaftı, çünkü çoğunlukla orman içindeki akıntılarda rastlanılan yumurtamsı küreler bu ağaçsız tepede bulunacağa pek benzemiyordu.

Arazi giderek artan bir eğimle yükseliyor ve belirgin bir dorukla son buluyordu. Saaat 5.30'da zirveye ulaştım ve önümde çok geniş bir ovanın uzandığını gördüm; uzakta ormanlar göze çarpıyordu. Burası, muhakkak ki, Matsugawa tarafından elli yıl önce havadan haritası çıkarılan yaylaydı ve haritamızdaki adı 'Eryx' ya da 'Erycinia Yaylası' idi. Ama yüreğimin delice çarpmasına yol açan şey, düzlüğün tam ortasından daha uzak olamayacak bir noktada bulunan küçük bir ayrıntıydı. Sisin ortasında alev alev yanan ve buharların donuklaştırdığı sarımtırak güneş ışıklarından delici, yoğun bir

parıltı çekiyormuş gibi görünen ışıklı bir nokta. Bu, hiç kuşkusuz, aradığım kristaldi - muhtemelen tavuk yumurtasından büyük olmamakla birlikte bütün bir yıl bir kenti sıcak tutacak kadar enerjiye sahipti. Uzakta parıldayan bu şeye bakarken, bu sefil insan kertenkelelerin böyle kristallere tapınmalarına pek şaştığım söylenemezdi. Ama, kristallerin içerdiği güç konusunda en ufak bir fikirleri yoktu.

Hızlı bir koşu tutturarak, bu beklenmedik ödüle bir an önce kavuşmaya çalıştım; yosunlu sert zeminin yerini orada burada otların ve sürüngen bitkilerin göründüğü son derece iğrenç, sulu bir çamura bırakması canımı fazlasıyla sıksa da, etrafta gizlenen insan-kertenkele bulunup bulunmadığını pek düşünmeden, çamurlar sıçratarak pervasızca ileri atıldım. Bu açık alanda bana pusu kurabileceklerine ihtimal vermiyordum. Yaklaştıkça, önümdeki ışığın büyüklüğü ve parlaklığı artıyor gibiydi ve durumda bir gariplik sezmeye başladım. Bu kristalin çok saf olduğu açıktı, etrafa çamurlar sıçratarak attığım her adımda sevincim daha da çoğalıyordu.

Raporumu yazarken çok dikkat etmem gereken bir noktaya gelmiş bulunuyorum, çünkü şu andan itibaren söylemek zorunda olduğum şeyler arasında, daha önce hiç görülmemiş -ama neyse ki kanıtlanabilir- hususlar var. Giderek artan bir şevkle koşuyordum; her tarafı kaplayan sulu çamur içindeki yüksekçe yeri biraz tuhaf görünen kristale yüz metre kadar yaklaşmıştım ki, ansızın çok büyük bir kuvvet göğsüme ve sıkılı yumruklarımın boğumlarına çarparak sırt üstü çamura serdi beni. Müthiş bir gürültüyle etrafa çamur sıçradı; ne zeminin yumuşaklığı ne de bazı kaygan otların ve sarmaşık bitkilerin varlığı beynimi sarsılmaktan kurtarabildi. Bir süre, şaşkınlık içinde sırt üstü yattım. Sonra hiçbir şey düşünmeksizin sendeleyerek ayağa kalktım ve deri giysime yapışan çamuru kazımaya çalıştım.

Neyle karşılaşmış olduğum hakkında en ufak bir fikrim yoktu. Bu sarsıntıya sebep olan bir şey görmemiştim ve hâlâ da görmüyordum. Sadece ayağım kayıp çamura yuvarlanmış olabilir miydim? Sızlayan parmaklarımla sancıyan göğsüm böyle düşünmemi engelliyordu. Yoksa, bütün bu olup bitenler, göremediğim bir yerlerdeki bir serap-bitkisinin yol açtığı bir yanılsama mıydı? Bu da pek olanaklı değildi; çünkü, ne yanılsamaya has emareleri sergiliyordum, ne de böylesi canlı ve tipik bir bitkinin görünmeden saklanabileceği bir yer vardı yakınlarda. Dünya'da olsaydım, bir hükümet tarafından, yasak bir bölgeyi işaretlemek için konmuş bir enerji

duvarından kuşkulanabilirdim, ama insanlardan bu kadar uzak bir yerde böyle bir düşünce çok saçma olurdu.

Sonunda kendime hâkim olarak, olup biteni sakınımla araştırmaya karar verdim. İlkin tuhaf gücü hissedebilmek için, bıçağımı olabildiğince ileridetutup, büyük bir sakınımla adım adım parıldayan kristale doğru yöneldim bir kez daha. Daha üçüncü adımda, bıçağımın katı bir yüzeye -göremediğim katı bir yüzeye- değmesiyle zınk diye durdum.

Bir an için geri çekildikten sonra cesaretimi topladım. Eldivenli sol elimi ileri uzatıp yoklayarak, önümdeki görünmez katı maddenin -ya da katı maddenin somut yanılsamasının- varlığından emin olmak istedim. Üzerinde elimi dolaştırdığımda bu engelin çok büyük ve yüzeyinin neredeyse bir cam kadar pürüzsüz olduğunu hissettim; farklı blokların birleştiğini gösteren herhangi bir işaret yoktu. Araştırmayı daha ileri götürmek için kendimi yüreklendirerek, eldivenlerimden birini çıkarıp, bu şeyi çıplak elle yokladım. Sahiden de sert ve cam gibi pürüzsüzdü, çevre havasıyla tezat oluşturacak kadar soğuktu. Görme yetimi sonuna kadar zorlayarak engeli oluşturan maddeyi görmeye çalıştımsa da en ufak bir şey göremedim. Önümde uzanan manzaraya bakılacak olursa bu engelin ışığı kırdığını söylemek de mümkün değildi. Engelin ışığı kırmadığının kanıtı, hiçbir tarafta güneşin parlayan imgesinin bulunmamasıydı.

Yaman bir merak duygusu, tüm diğer duyguların yerini almaya başlamıştı; araştırmalarımı elimden geldiğince ileri noktalara götürdüm. Ellerimle yoklayarak, engelin zeminde, ulaşamayacağım derinliklere kadar uzandığını gördüm; her iki yana doğru da sonsuzca uzanıyordu. Öyleyse, -hangi malzemeden ve ne amaçla yapılmış olduğunu kestiremesem de- bu, bir tür *duvar* olmalıydı. Yeniden serap-bitkisini ve yol açtığı düşleri düşündüm, ama kısa bir akıl yürütmeden sonra bu fikri aklımdan çıkardım.

Engele bıçağımın sapıyla sertçe vurarak, ağır postallarımla tekmeleyerek, çıkan sesi yorumlamaya çalıştım. Ellerimle daha çok cam veya metal gibi hissetmiş olsam da, şimdi yankılanan sesler çimento ya da beton gibi şeyleri getiriyordu akla. Daha önce hiç görmediğim çok tuhaf bir şeyle karşı karşıya olduğum kesindi.

Bir sonraki mantıklı adım, duvarın büyüklüğü konusunda fikir sahibi olmaktı. Yükseklik sorununun çözümü, eğer büsbütün olanaksız değilse, zordu, ama uzunluk ve biçim sorununu belki kısa sürede halledebilirdim. Ellerimi uzatıp engele bastırarak, engel boyunca sola doğru yavaş yavaş -

ve çok büyük bir dikkatle- ilerlemeye başladım. Beş on adım gittikten sonra duvarın düz olmadığı, izlediğim kısmın bir büyük daire ya da elipsin bir bölümü olduğu sonucuna vardım. Sonra, dikkatimi çok değişik bir şey -araştırmalarımın amacı olan ve hâlâ uzakta bulunan kristalle ilgili bir şey- çekti.

Bu parlak nesnenin konumunun, çok uzaktan bile, anlatılamaz derecede tuhaf göründüğünü söylemiştim; balçığın üzerinde, küçük bir yükseltinin üstünde duruyordu. Şimdi -yaklaşık yüz metre mesafeden- her şeyin üzerini kaplayan sise karşın, bu yükseltinin ne olduğunu açıkça görebiliyordum. Bu yükselti, Kristal Şirketi'nin deri giysilerinden biriyle çamur içinde sırt üstü yatan bir adamın cesediydi; oksijen maskesi beş on santimetre yakınında yarı yarıya çamura gömülmüştü. Göğsüne bastırdığı, kasılıp kalmış sağ elinde, beni buraya getiren kristal vardı - inanılmaz büyüklükte küremsi bir kristal; öyle ki, parmakları tam olarak kavrayamıyordu. Bu kadar uzaktan bile, cesedin henüz ölmüş birine ait olduğunu görebiliyordum. Gözle görünür bir bozunma başlamamıştı; bu iklimde böyle bir şeyin, onun en fazla bir gün önce ölmüş olduğu anlamına geldiğini düşündüm. Çok geçmeden o iğrenç farnoth sinekleri cesedin üzerine üşüşeceklerdi. Adamın kim olduğunu merak ettim. Herhalde, bu gezide tanıdığım biri değildi. Bu özel bölgeye Anderson'dan ayrı gelmiş, uzun süreli gezici görevlere katılmayan eskilerden biri olmalıydı. Bütün dertlerini arkasında bırakmış, orada öylece yatıyordu ve büyük kristalin ışıkları katılaşmış parmaklarının arasından bir sel gibi akıyordu.

Tam beş dakika süreyle, şaşkınlık ve endişe içinde durup baktım. İçimi tuhaf bir korku kapladı; kaçıp gitmek için delicesine bir istek duyuyordum. Bulduğu kristal hâlâ elinde olduğuna göre, o sinsi kertenkele-adamların işi olamazdı bu. Görünmeyen duvarla bir bağlantısı var mıydı acaba? Kristali nerede bulmuştu? Bu adamın ölmesinden çok önce, Anderson'un cihazı bu bölgede bir kristalin bulunduğunu göstermişti. Görünmeyen duvara şimdi uğursuz bir şey gözüyle bakmaya başlamıştım; ürpererek duvardan geri çekildim. Ama bu son trajedi yüzünden, esrarı daha çabuk ve tamamen çözmek zorunda olduğumu biliyordum.

Karşı karşıya bulunduğum sorunu çözmeye çalışırken, birdenbire, duvarın yüksekliğini tespit etmek ya da en azından yukarı doğru sonsuzca uzanıp uzanmadığını anlamak için bir yol geldi aklıma. Bir avuç çamur alarak, belli bir kıvama gelinceye kadar parmaklarımın arasından süzdüm;

sonra, son derece saydam engelin yukarısına doğru savurdum. Dört metre kadar yükseklikte, pat diye bir ses çıkararak görünmez duvarın yüzeyine çarptı ve anında parçalanarak, şaşırtıcı bir hızla yüzeyden aşağı kayıp yok oldu. Belli ki çok yüksek bir duvardı. Daha dik bir açıyla fırlattığım ikinci avuç dolusu çamur, yerden beş buçuk metre yükseklikte duvara çarptı ve ilki kadar hızla gözden kayboldu.

O zaman, tüm gücümü topladım ve üçüncü defa, avuç dolusu çamuru olabildiğince yukarı fırlatmaya hazırlandım. Çamuru parmaklarımın arasından süzdükten sonra, iyice sıkarak suyunu akıttım ve öyle dik bir açıyla yukarı doğru fırlattım ki, duvarın yüzüne ulaşmayacağından korktum. Ama, ulaştı ve engeli aşıp, büyük bir ses çıkararak öte taraftaki çamurun için düştü. Sonunda, kabaca da olsa duvarın yüksekliği konusunda bir fikir edinmiştim; fırlattığım çamur topu duvarı altı, altı buçuk metre, yükseklikte aşmıştı.

Beş buçuk, altı metre yüksekliğindeki cam gibi kaygan yüzlü bu dimdik duvara tırmanmanın sözü bile edilemezdi. Öyleyse, bir kapı, bir son veya bir aralık bulabilmek umuduyla engelin etrafını dolanmaya devam edecektim. Engel, tam bir daire mi, yoksa başka bir şekil mi oluşturuyordu ya da sadece bir yarım daire miydi? Bu karara uygun olarak, bir pencere ya da küçük bir açıklığa rastlamak umuduyla, ellerimi görünmeyen yüzey üzerinde yukarı aşağı gezdirerek, sol tarafa doğru yola devam ettim. Yeniden yürümeye başlamadan önce, çamurda ayaklarımla bir çukur açarak bulunduğum yeri belirlemeye çalıştım, ama çamurun üzerinde herhangi bir iz bırakılamayacak kadar sulu olduğunu gördüm. Yine de, yüz metre kadar ilerimdeki parıldayan kristalle aynı hizada gözüken, uzaklardaki ormanda bulunan palmiye türü uzun bir ağacı gözüme kestirerek yerimi yaklaşık olarak belirledim. Duvarın etrafında tam bir tur attığımda, bir kapı ya da açıklık bulunup bulunmadığını artık söyleyebilecektim.

Çok geçmeden, duvarın yaklaşık yüz metre çapında düzgün bir çember çizdiğini anlamıştım. Bunun anlamı, ölünün, benim hareket noktamın tam karşı tarafında duvara yakın bir yerde yattığıydı. Duvarın hemen içinde mi, yoksa dışında mıydı. Bunu birazdan anlayacaktım.

Herhangi bir kapı, pencere ya da başka bir aralığa rastlamadan yavaşça engelin etrafında dolanırken, cesedin çemberin içinde yattığına karar verdim. Ölüye daha yakından baktığımda içimi belli belirsiz bir huzursuzluk kapladı. Yüz ifadesinde ve cam gibi parlayan gözlerinde

korkutucu bir şeyler vardı. İyice yaklaştığımda, ölünün, şahsen tanışmadığımız, ama geçen yıl, üste, uzaktan gösterdikleri emekli bir asker olan Dwight'mış gibi geldi bana. Sıkı sıkıya kavradığı kristalin paha biçilmez olduğu kesindi - bugüne kadar gördüğüm en büyük tek parça kristaldi.

Görünmeyen yüzey üzerinde gezinen sol elim bir köşeye rastladığında, arada engel olmasa, cesede dokunabilecek kadar yakındım. Bir saniye içerisinde, yaklaşık bir metre genişlikte, çok yüksek bir açıklık bulunduğunu anladım. Ne bir kapı ne de daha önceden bir kapı bulunduğuna işaret eden menteşe izi vardı. Bir an bile duraksamadan içeri daldım ve yapıyı kestiği anlaşılan, girdiğim kapısız koridora dik bir açıyla yatan cesede doğru birkaç adım attım. Bu engelin içinin bölmelere ayrılmış olduğunu görmek duyduğum merakı kamçıladı.

Cesedi incelemek için üzerine eğildiğimde hiçbir yarasının olmadığını gördüm. Kristalin hâlâ elinde bulunması, gezegenin yerlisi olan sürüngen bozuntuları tarafından öldürülmüş olması olasılığını pek düşündürmediğinden, buna şaşmadım. Neden öldüğünü araştırırken, gözüm, cesedin ayak ucunda yatan oksijen maskesine takıldı. Bunun bir anlamı olmalıydı. Bu aygıt olmaksızın, hiçbir insan venüs'ün havasını otuz saniyeden fazla soluyamazdı; Dwight'ın -gerçekten o idiyse- kendi maskesini yitirdiği açıkça görülüyordu. Muhtemelen, maskesi dikkatsizce tokalanmış, bu yüzden de boruların ağırlığı kayışları gevşetmiş olmalıydı - haznesi süngerle dolu Dubois maskelerinde olmayacak bir şey. Yarım dakikalık bir süre, adamın eğilip koruyucu cihazını bağlamasına yetmemişti anlaşılan - ya da o anda, havadaki siyanür iyonu oranı anormal derecede fazla olmalıydı. Herhalde, o sırada -her nereden bulmuşsa- hayran hayran kristali seyretmekteydi. Belli ki, kristali giysisinin cebinden yeni çıkarmıştı; çünkü, cep kapağının düğmesi açıktı.

Sonra, kocaman kristali ölü madencinin elinden çekip almaya çalıştım - cesedin kaskatı kesilmiş olması yüzünden çok zor bir işti bu. Küre biçimindeki kristal insan yumruğundan büyüktü ve batıya meyletmiş güneşin kızıl ışıkları altında, canlıymış gibi ışıldıyordu. Kristalin ışık saçan yüzeyine dokunurken elimde olmadan ürperdim - bu değerli nesneyi almakla, kristalin daha önceki sahibinin başına gelen felaketi sanki kendi üzerime almıştım. Ama çok geçmeden karamsarlığımdan eser kalmadı ve

kristali deri giysimin cebine koyarak dikkatle cep kapağını düğmeledim. Batıl inanç hiçbir zaman kusurlarımdan biri olmadı.

Adamcağızın miğferini, sabit bakışlarla bakan ölü yüzüne kapatarak doğruldum ve görünmeyen dehlizden büyük yapının giriş salonuna doğru ilerledim. Bu tuhaf yapı fena halde dikkatimi çekmişti; yapıldığı malzemeyi, kökenini ve amacını bulmak için kafa patlatıyordum. İnsan eliyle inşa edilmiş bir yapı olduğuna bir an bile inanmadım. Uzay gemilerimiz venüs'e ilk olarak, ancak yetmiş iki yıl önce ulaşmıştı ve gezegende Terra Nova'daki insanlardan başkası yoktu. Hem ayrıca, bu yapının malzemesi gibi tamamen saydam olan ve ışığı kırmayan katı cisimler insanların bilgisi dahilinde değildi. Tarihöncesi devirlerde venüs'ün insanlar tarafından istila edilmiş olma ihtimali de rahatça bir yana bırakılabilirdi; böylece, bu yapının gezegenin yerli halkı tarafından yapılmış olması fikrinden başkası kalmıyordu geriye. Bugün unutulmuş olan çok gelişmiş bir ırk kertenkele-adamlardan önce venüs'e egemen olmuş olabilir miydi? Büyük bir ustalıkla inşa edilmiş kentlerine karşın, bu sürüngen bozuntularının böyle bir şey yapmaları zordu. Milyonlarca yıl önce venüs'te bir başka ırk yaşamış olmalıydı ve belki de son kalıntıları bu yapıydı. Yoksa, ileride aynı türden başka kalıntılar da bulunacak mıydı? Böyle bir yapının *amacını* tahmin etmek tümüyle olanaksız - ama, pek kullanışlı gözükmeyen acayip malzemesi, yapının dinsel amaçlı olduğunu akla getiriyor.

Bu soruların yanıtını bulamayacağımı, anladığımdan, bütün yapabileceğimin bu görünmez yapıyı keşfetmek olabileceğine karar verdim. Bu kesintisiz çamur denizinin üzerinde çeşitli odaların ve dehlizlerin bulunduğundan emindim ve bu yerleşim planını ortaya çıkarmanın önemli sonuçlar doğuracağına inanıyordum. Böylece, ellerimle duvarları yoklayarak cesedi geçtim ve ölü adamın gelmiş olması gereken iç bölgelere doğru ilerledim. Arkamda bıraktığım koridoru daha sonra inceleyecektim.

Sisli gün ışığına karşın, bir kör gibi el yordamıyla yavaşça ilerliyordum. Çok geçmeden koridor birden keskin bir dönemeç yaptı ve eğimi gitgide azalan helezonlar çizerek yapının merkezine yöneldi. Dokunuşlarını zaman zaman, ilerlediğim koridoru kesen başka kapısız geçitlerin varlığını ortaya çıkarıyordu ve birçok defa da iki, üç ve dört kola ayrılan kavşaklara rastladım. Ne zaman bir kavşağa rastlasam, her seferinde, izlediğim yolun bir devamı gibi görünen en içteki yolu yeğledim. Asıl önemli bölgelere

ulaşıp, geri döndükten sonra bu yan kolları incelemek için bol bol zamanım olacaktı. Giriştiğim deneyin -yabancı bir gezegende, yok olmuş bir ırk tarafından inşa edilmiş görünmez bir yapının görünmez koridorlarında dolaşmanın- tuhaflığını anlatamam!

Sonunda hâlâ sendeleyerek el yordamıyla ilerlerken, koridorun büyükçe bir alanla sona erdiğini hissettim. Ellerimle duvarları yoklayarak bir tur attığımda, çapı yaklaşık üç metre kadar olan yuvarlak bir odada olduğumu anladım ve uzaktaki ormanda gözüme kestirdiğim bazı nirengi noktalarıyla ölü adamın bulunduğu yere bakarak, bu odanın binanın ortasında ya da ortasına yakın bir yerde olduğuna hükmettim. Bu odaya benim geldiğim koridordan başka beş koridor daha açılıyordu; geldiğim koridorun girişinde durup, ölü adamla aynı hizada bulunan ufuktaki belli bir ağacı gözüme kestirerek bu girişi zihnime kazıdım.

Bu odanın ayırt edici hiçbir özelliği yoktu - zemin her yerdeki gibi sulu bir çamur tabakasıyla kaplıydı. Binanın bu kısmının çatısı olup olmadığını merak ettiğimden, bir avuç dolusu çamur fırlatarak yaptığım deneyi tekrarladım ve yapının üstünü örten bir şey olmadığını gördüm. Eğer bir zamanlar bir örtü var idiyse bile, çok uzun zaman önce yıkılmış olmalıydı; çünkü ayağıma takılan hiçbir döküntü veya etrafa saçılmış blokla karşılaşmamıştım. Düşünürken, çok eski zamanlardan kaldığı kesin olan bu yapıda, yıkıntıların, duvar çatlaklarının ve eskimişliğin diğer genel özelliklerinin bulunmayışındaki acayiplik dikkatimi çekti.

Bu yapı neydi? Ne için kullanılmıştı? Nasıl bir malzemeden yapılmıştı? Şaşırtıcı ölçüde bir örnek, camsı duvarlarında neden ayrı ayrı blokların varlığını kanıtlayan izler yoktu? Niçin yapının içinde ya da dışında kapı bulunmuyordu? Bütün bildiğim sert, son derece pürüzsüz, olağanüstü saydam, ışığı kırmayan ve yansıtmayan bir malzemeden yapılmış olan, içinde birçok koridor ve tam ortasında küçük değirmi bir oda bulunan, yaklaşık yüz metre çapında, çatısız, kapısız, yuvarlak bir yapının içinde olduğumdu. Dolaysız bir incelemeyle bundan daha fazlasını asla öğrenemezdim.

O sırada batı yönünde, güneşin fazlasıyla alçalmış olduğunu gördüm - güneş, ufuktaki ağaçların üzerini kaplayan sis bulutlarının yukarısındaki kızıl ve turuncu bir havuzda yüzen altın kırmızısı bir diski andırıyordu Uyumak için, karanlık çökmeden kuru bir yer arayacaksam, acele etmem gerektiği ortadaydı. Kertenkele-adamların saldırısından beni koruyacağına

inandığım her zamanki şansıma güvenerek, çok önceden, ışıldayan kristali ilk gördüğüm zirveye yakın düzlüğün kıyısındaki yosunlu, sert zeminde uyumaya karar vermiştim. İki veya daha fazla insandan oluşan gruplar halinde dolaşmamızı hep savunagelmişimdir; böylece uyku saatlerinde biri nöbet tutabilirdi, ama geceleri gerçekten de pek fazla saldırı olmaması Şirket'i böylesi konularda dikkatsizliğe itti. Bu pullu, sefil yaratıklar, geceleri, ellerindeki o tuhaf ışın- meşaleleriyle bile, görme güçlüğü çekiyor olsalar gerek.

Beni bu odaya getiren koridoru seçip, yapının girişine dönmek üzere harekete geçtim. Daha fazla araştırma bir sonraki günü bekleyebilirdi. Sadece hislerimin, belleğimin ve düzlükteki şöyle böyle tanıdığım ot kümelerinin yol göstericiliğinde helezonik koridorda el yordamıyla ilerlemeye başladım ve çok geçmeden kendimi yeniden cesedin yakınında buldum. Şimdi, cesedin miğferle kapatılmış yüzünde birkaç farnoth sineği uçuşuyordu; çürümenin başlamış olduğunu anladım. İçgüdüsel, gereksiz bir iğrenme duygusuyla leş yiyicilerin öncülerini kovmak için elimi kaldırdım - o zaman çok tuhaf ve şaşırtıcı bir durum ortaya çıktı. Kolumun savrulmasını engelleyen görünmez bir duvar -ne kadar dikkatli bir şekilde yol almış olsam da- aslında, cesedin yatmakta olduğu koridora geri dönmemiş olduğumu anlamama sebep oldu. Ardımda bıraktığım karmaşık geçitler arasında yanlış bir dönüş yapmış ya da yanlış bir çatala sapmış olmalıydım ki, paralel bir koridora çıkmıştım.

İleride bir çıkış kapısı bulabilmek umuduyla ilerlemeye devam ettim, ama çok geçmeden kör bir duvarla karşılaştım. Öyleyse, yapmam gereken şey ortadaki odaya geri dönüp yeniden yola koyulmaktı. Tam olarak nerede hata yapmış olduğumu bilmiyordum. Bir mucize olup da bana yol gösterecek ayak izleri kalmış mı diye zemine göz gezdirdim, ama aynı anda, sulu çamurda ayak izlerinin ancak birkaç saniye kalabildiğini anımsadım. Ortadaki odaya ulaşmakta pek güçlük çekmedim ve oraya varınca, dışarıya götürecek doğru yolu etraflıca düşündüm. Daha önce çok fazla sağdan gitmiştim. Bu defa, çatallardan birinden -tam olarak hangisi olduğuna yürürken karar verecektim- biraz daha sola gidecektim.

İkinci defa el yordamıyla ilerlerken doğru yolda olduğumdan son derece emindim ve anımsadığıma inandığım bir kavşaktan sola saptım. Koridor helezonlar çizmeye devam ediyordu ve koridoru kesen yan geçitlerden birine sapmamaya çok özen gösteriyordum. Yine de, büyük bir

hoşnutsuzlukla, çok geçmeden, cesedin hayli uzağından geçmekte olduğumu gördüm; bu geçit çok daha uzaktan dış duvara ulaşıyor olmalıydı. Duvarın henüz incelememiş olduğum bu ikinci yarısında başka bir çıkış bulunabileceği umuduyla ilerleyişimi sürdürdüm, ama sonunda bir kez daha aşılmaz engelle karşılaştım. Belli ki binanın planı, düşündüğümden daha karmaşıktı.

Şimdi, yeniden merkeze mi dönmem, yoksa cesede doğru uzanan yan geçitlerden birini mi denemem gerektiğini kafamda evirip çeviriyordum. Bu ikinci seçeneği deneyecek olursam, nerede bulunduğum konusunda kafamda oluşan resmin yok olma tehlikesi vardı; bu yüzden ardımda gözle görünür bir iz bırakmanın bir yolunu bulmadan bunu denemesem daha iyi ederdim. Ancak, ardımda bir iz bırakmak çok zor olacaktı; bir çözüm bulabilmek için kafa patlatıp duruyordum. Yanımda, ne bir şeyler üzerinde iz bırakmaya yarayacak ne de yere serpebileceğim -ya da küçük küçük parçalara ayırdıktan sonra serpebileceğim- bir şey vardı.

Görünmez duvarın üzerinde kalemim etkisizdi; değerli besin tabletlerimi de bir iz bırakmak için ardım sıra serpemezdim. Tabletleri gözden çıkarsam bile, yeterince tabletim yoktu, üstüne üstlük minik topaklar anında sulu çamura gömülerek gözden kaybolurdu. Gezegenin atmosferinde kağıdın hızla çürümesine rağmen, venüs’te çoğunlukla gayri resmi bir şekilde kullanılan, yapraklarını yırtıp ardım sıra serpebileceğim eski tarz bir defter bulmak için ceplerimi karıştırdım, ama yoktu. Bu döner kayıt tomarının dayanıklı, ince metalini yırtmak kesinlikle olanaksızdı; giysilerimden de hayır yoktu. venüs’ün kendine has atmosferinde kalın deri giysimden kolayca vazgeçemezdim, iç çamaşırı ise iklim nedeniyle giyilmiyordu. Çamuru olabildiğince sıkıp kuruttuktan sonra, görünmez, pürüzsüz duvarlara, bulaştırmayı denedim, ama duvarın yüksekliğini ölçmek amacıyla yukarı doğru fırlattığım çamurlar kadar hızlı-bir şekilde aşağı kayıp gözden yittiklerini gördüm. Nihayet, bıçağımı çıkarıp camsı, hayalet duvara -uzaktan görme şansım olmasa da, ellerimle yokladığımda tanıyabileceğim- bir iz bırakmaya çalıştım. Ama boşunaydı; bıçak, ne olduğu bilinmeyen, şaşırtıcı malzeme üzerinde en ufak bir iz bırakmadı. Bir iz bırakma denemelerinde başarısızlığa uğradıktan sonra ortadaki yuvarlak odaya dönmenin yolunu düşündüm. Bu odaya dönmek, önceden belirlenmiş bir yönde bu odadan uzaklaşmaktan daha kolay görünüyordu; yeniden oraya dönmekte hiç zorlanmadım. Bu defa, kayıt tomarıma döndüğüm her dönemeci kaydettim - yürüdüğüm koridora açılan bütün koridorları

işaretleyerek, varsayıma dayalı kaba bir kroki çizdim. Her şey yoklayarak belirlendiğinde, bu, insanı delirtecek kadar yavaş yürüyen bir işti ve hata olasılığı neredeyse sonsuzdu, ama sonunda buna değeceğine inanıyordum. Ortadaki odaya ulaştığımda venüs'ün uzun süren alacakaranlığı iyice koyulaşmıştı, ama hâlâ, karanlık bastırmadan dışarı çıkmayı umuyordum. Yeni yaptığım krokiyi, daha önceden anımsadıklarımla karşılaştırarak, başlangıçta nerede hata yaptığımı, sanırım, belirledim ve bir kere daha görünmez koridorlarda güvenle yola koyuldum. Önceki denemelerime göre daha fazla sola yöneldim; hâlâ hata yapıyor olabileceğim olasılığım göz önünde tutarak dönüşlerimi kayıt tomarına işaretledim. Gittikçe koyulaşan karanlıkta, şimdi artık iğrenç bir farnoth-sineği bulutunun ortasında kalmış olan cesedin karanlık hatlarını seçebiliyordum. Hiç kuşku yok çamurda yaşayan sificlighler iğrenç işi tamamlamak için, çok sürmez ovadan kalkıp içeri sızarlardı. İstemeye istemeye yaklaştığım cesedin üstünden atlayıp geçmeye hazırlanıyordum ki, ansızın çarptığım bir duvar, yine yolumu şaşırmış olduğumu anlamama yol açtı. Artık, kaybolmuş olduğum kafama dank etti. Bu evdeki engeller, öyle düşünmeden üstesinden gelinebilecek türden değildi; dışarı çıkmayı ummadan önce dikkatli bir şekilde planlarımı kontrol etmek zorundaydım. Yine de karanlık tam çökmeden kuru toprağa ulaşmaya can atıyordum; böylece yeniden merkez odaya döndüm ve elektrik fenerimin ışığında deneme yanılma yöntemiyle bir dizi rastgele deneye giriştim. Bu aygıtı kullandığımda, etrafımdaki saydam duvarlarda hiçbir yansıma -en ufak bir parıldama- yaratmadığını şaşkınlıkla fark ettim. Ama, güneş hiçbir zaman bu tuhaf malzeme üzerinde parıldamadığından aslında buna hazırlıklıydım. Karanlık çöktüğünde, ben hâlâ el yordamıyla ilerlemeye çalışıyordum. Koyu bir sis yıldızlarla gezegenlerin çoğunu örtmüştü; ama Dünya güney doğu yönünde mavimsi- yeşil, parlak bir nokta olarak açıkça görünüyordu. venüs'le tam 180°'lik bir açı yapıyordu; teleskopla kimbilir ne kadar güzel görünürdü! Sis ne zaman incelecek olsa, yanındaki ayı bile seçebiliyordum. Cesedi -biricik nirengi noktamı- görmek artık olanaksızdı; bu yüzden birkaç yanlış dönüşten sonra gerisingeri merkez odanın yolunu tuttum. Demek ki, kuru toprak üzerinde uyuma umuduna el veda demek zorundaydım. Gün ışıyıncaya kadar bir şey yapılamazdı; en fazla yararlanabileceğim yer orasıydı. Çamura uzanmak pek hoş olmayacaktı, ama üzerimdeki deri giysilerle bu mümkündü. Daha önceki keşif gezilerimde daha kötü koşullarda uyumuştum; şimdi, yorgunluktan bitmiş olmam, duyduğum tiksintiyi yenmeme yardımcı

olacaktı. İşte, yeniden merkez odaya dönmüş bulunuyorum; çamur içine çömelmiş, elektrik lambasının ışığı altında bu notları alıyorum. Başıma gelen bu tuhaf, görülmemiş felaketin neredeyse gülünç bir yanı var. Kapısız bir binada -göremediğim bir binada- kayboldum! Sabah erkenden kalkmalı ve ikindiye doğru elimde kristalle Terra Nova'ya geri dönmeliyim. Bu lambanın zayıf ışığında bile böylesine şaşırtıcı bir parlaklığa sahip olan bu kristalin güzelliğine diyecek yok doğrusu! İncelemek için kristali cebimden henüz çıkarmıştım. Yorgunluğuma karşın, uykum gelmiyordu; bu yüzden uzun uzadıya not tutma olanağı buldum. Buna artık bir son vermeliyim. Burada, gezegenin o lanet olası yerlilerinin rahatsızlık verme tehlikesi yok. En az hoşlandığım şey ceset - ama neyse ki, oksijen maskem beni en kötü etkilerden koruyor. Klorat küplerini çok sakınımlı kullanıyorum. Şimdi, birkaç besin tableti alıp uzanacağım. Gerisini sonra yazarım.

Öğleden Sonra,* VI, *13

Tahminimden daha fazla sorunla karşılaştım; hâlâ binanın içindeyim ve bu gece kuru bir zeminde dinleneceksem aklımı kullanarak hızlı çalışmalıyım. Dün gece çok geç uyuyabildim ve bugün neredeyse öğleye kadar uyanamadım. Sisin içerisinden güneş ışığı parlamamış olsaydı, daha geç saatlere kadar uyuyabilirdim. Ceset oldukça kötü görünüyordu - sificlighlerle kaynıyor, üzerinde bir bulut gibi farnoth-sinekleri uçuşuyordu. Bir şey miğferi yüzünden itip düşürmüştü; bakmamak daha iyiydi. Durumu görünce, oksijen maskeme iki misli şükrettim. Sonunda silkelenerek üzerimdeki çamuru temizledim, ağzıma birkaç besin tableti attım ve maskemin elektroliz cihazına yeni bir potasyum klorat küpü koydum. Bu küpleri yavaş yavaş kullanıyorum; keşke daha fazla yedeğim olsaydı. Uykudan sonra kendimi daha iyi hissediyor, çok kısa bir sürede binadan çıkmayı umuyordum. Tuttuğum notlarla yaptığım çizimlere baktığımda koridorların karmaşıklığından ve önemli bir hata yapmış olma olasılığımdan etkilendim. Merkez odadan çeşitli yönlere doğru uzanan altı koridordan belli birini -gözle nişan almak suretiyle- girdiğim koridor olarak seçmiştim. Koridorun başlangıcında durduğumda, elli metre kadar ilerideki ceset, uzaklardaki ormanda bulunan kabuklu bir ağaçla tam olarak aynı hizadaydı. Şimdi, gözle yeterince doğru nişan alınamamış olabileceği ortaya çıkıyordu. İlk girdiğim koridorun hemen yanı başındaki koridorun başlangıcının cesetle yaptığı açının bir önceki açıdan farkı çok azdı.

Üstelik, gözüme kestirdiğim kabuklu ağaç ufukta gördüğüm bir başka ağaçtan öyle aman aman farklı değildi. Bu hususu test ettiğimde, büyük bir üzüntüyle, üç koridordan hangisinin doğru koridor olduğundan emin olamadığımı gördüm. Dışarı çıkmayı denediğim her seferinde farklı bir yol mu tutturmuştum? Bu defa, tuttuğum yoldan emin olacaktım. Çamurda iz bırakmanın olanaksızlığına karşın, birden, geride bir işaret bırakabileceğimi gördüm. Giysimden vazgeçemesem de, gür saçlarım sayesinde, miğferimi gözden çıkarabilirdim; ayrıca, miğfer sulu çamurun üzerinde uzaktan görülebilecek kadar büyük ve hafifti de. Bunun üzerine, aşağı yukarı bir yarım küre olan miğferimi çıkardım ve koridorlardan birinin -denemem gereken üç koridordan sağdakinin- girişine koydum. Bu koridoru, doğru koridor olduğu varsayımıyla takip edecektim; doğru olduğunu anımsadığım dönüşleri yaparak, sürekli notlarıma bakarak ve yeni notlar alarak ilerleyecektim. Dışarı çıkamazsam, sistemli bir şekilde bütün olası değişiklikleri deneyecektim. Bunların hiçbiri sonuç vermezse, bir sonraki koridora - ve gerekirse üçüncü koridora- geçerek oradaki yolları deneyecektim. Er geç, çıkışa götüren patikaya rastlayacaktım; ama sabırla hareket etmeliydim. En kötü olasılıkla, gece uykusu için ovaya zamanında varamayabilirdim. İlk elde ettiğim sonuçlar hayli cesaret kırıcı olmakla birlikte, bir saatten kısa sürede sağdaki koridoru elememe yardım etti. Her biri cesetten hayli uzak bir mesafede sona eren bir dizi kör sokak hep bu koridordan başlıyor gibiydi ve çok geçmeden anladım ki, bir önceki gün öğleden sonra yaptığım denemelerde bunu hiç mi hiç anlamamışım. Önceki gibi, el yordamıyla merkez odaya dönmekte hiçbir zaman fazla zorlanmadım. Öğleden sonra saat bir civarında, işaret olarak kullandığım miğferi bir sonraki girişe koydum ve ardında uzanan koridorları keşfe başladım. Başlangıçta, dönemeçler tanıdık gibi geldi, ama çok geçmeden hiç tanımadığım bir dizi koridorda buldum kendimi. Cesede yaklaşamıyordum ve yaptığım her hareketi kaydetmiş olduğum halde, bu defa merkez odayla olan bağlantım da kopmuşa benziyordu. Kabaca çizilmiş krokilerimle dönmeyi başaramadığım, çok ustalık gerektiren yanıltıcı dönemeçler olmalıydı; gitgide öfkeleniyordum ve cesaretim kırılıyordu. Sabrın sonu selamet olmakla birlikte, bıkıp usanmadan, uzun süreli, titiz araştırmalar yapmak zorunda olduğumu görüyordum. Saat iki olduğunda, hiçbir sonuç elde edemeden tuhaf koridorlarda dolanıp duruyordum hâlâ - sürekli olarak ellerimle duvarları yokluyor, sırasıyla bir miğfere bir cesede bakıyor ve gitgide azalan bir güven duygusuyla elimdeki

tomara notlar alıyordum. Bu şeyi kendi başına bırakıp, kristali cesetten alır almaz geri dönecek olsaydım, şimdi Terra Nova'da emniyette olacağımı düşünerek, beni bu görünmez duvarların ağına çeken aptallığıma ve anlamsız merakıma lanet ettim. Aklıma ansızın, bu görünmez duvarların altına bıçağımla tünel kazabileceğim ve böylece kısa yoldan dışarıya -ya da dışarıya açılan bir koridora- çıkabileceğim fikri geldi. Binanın temellerinin ne kadar derine indiğini öğrenmemin yolu yoktu, ama her yerde mevcut çamur, binanın toprak dışında bir zemini olmadığını akla getiriyordu. Yüzümü, gitgide daha korkutucu bir görünüme bürünen uzaktaki cesede dönerek geniş ağızlı keskin bıçağımla hummalı bir kazı faaliyetine giriştim. Yaklaşık on beş santimetre derinliğinde yarı akışkan bir çamur tabakası vardı; bu derinlikten sonra toprağın kıvamı birden artıyordu. Alttaki toprağın rengi farklı görünüyordu -daha çok venüs'ün kuzey kutbu yakınlarındaki oluşumları andıran grimsi bir kil. Görünmez duvara doğru derinlere indikçe zeminin gitgide sertleştiğini gördüm. Kili çıkardığım anda, sulu çamur, oluşan oyuğa doluyordu, ama çamurun altından kazmaya devam ettim. Duvarın altından bir delik açabilecek olursam, buraya çamur dolması, sürünerek o delikten geçmemi engelleyemeyecekti. Ama yaklaşık olarak bir metre derinlikte, toprağın sertliği daha fazla kazmama engel oldu. Anormal ağırlığıyla bağlantılı olması gereken yapışkanlığı, daha önce karşılaştığım, hatta bu gezegende gördüğüm her şeyin yapışkanlığından fazlaydı. Bıçağımla sıkışık kili yarıp kesmek zorunda kalıyordum; yukarı çıkardığım parçalar sanki birer kaya ya da metal parçasıydı. Sonunda, artık yarıp, koparmak da olanaksız hale geldi ve duvarın altına ulaşamadan çalışmamı sona erdirmek zorunda kaldım. Bu, bir saatlik uğraş hem savurganlık oldu, hem de boşa gitti; çünkü, bir yandan enerjimi büyük ölçüde tüketti, öte yandan, hem fazladan bir besin tableti aldım, hem de oksijen maskeme fazladan bir klorat küpü koydum. Bundan başka, el yordamıyla yürüme günlük programımda da kesintiye sebep oldu; çünkü, yürüyemeyecek kadar yorgundum. Ellerimin ve kollarımın çamurunu kabaca temizledikten sonra, bu notları yazmak üzere -yüzümü cesetten öteye çevirip, görünmez bir duvara yaslanarak- oturdum. Ceset, şu anda, içerisinde kurtçuk kaynayan bir kütleden başka bir şey değil - cesetten çıkan kokular uzak ormandaki sümüksü akmanları çekmeye başladı bile. Ovadaki efjeh-otlarının çoğunun ölü-yiyici dokunaçlarını buraya doğru uzatmaya başladıklarını da fark ettim; ama hiçbirinin buraya erişecek kadar uzun olduğunu sanmam. Keşke skorahlar gibi gerçekten etobur organizmalar

ortaya çıksaydı, çünkü o zaman, benim kokumu alır ve binanın içinde bana doğru bir yol bulurlardı. Bu tür yaratıklarda garip bir yön duygusu var. Bu yaratıklar bana kadar ulaşan kesintisiz bir hat oluşturmayacak olurlarsa, ilerlemelerine bakar, izledikleri yolu yaklaşık olarak not edebilirdim. Bunun bile epeyce yararını görürdüm. Karşı karşıya geldiğimizde, tabancam haklarından gelirdi. Ama, bu kadarını umamazdım. Şimdi, bu notları tamamlamış olduğuma göre, bir süre dinleneceğim, sonra kalkıp biraz daha araştırma yaparım. Merkez odaya ulaşır ulaşmaz -ki bu oldukça kolay olmalıydı- en soldaki koridoru deneyeceğim. Belki, karanlık basıncaya kadar dışarıda olurum.

Gece-* VI*, 13

Yeni bir bela daha. Kaçmam müthiş zor olacak, çünkü hiç aklıma gelmeyen hususlar söz konusu. Burada, çamur içinde geçireceğim bir başka gece ve yarın ellerimle girişeceğim bir savaş. Dinlenmeyi kısa kesip ayağa kalktım; saat dörtte yeniden el yordamıyla yürüyordum. On beş dakika sonra merkez odaya ulaştım ve çıkışa ulaştırma olasılığı bulunan koridorların sonuncusunun başlangıç noktasını işaretlemek için miğferimin yerini değiştirdim. Bu noktadan itibaren başlangıç daha tanıdık geldiyse de daha beş dakika geçmeden, anlatamayacağım kadar sarsılmama sebep olan bir görüntüyle yerime çakıldım. O iğrenç insan-kertenkelelerden dört beş kişilik bir grup, ovanın karşı tarafındaki ormandan çıkıyordu. Uzaktan tam olarak seçemiyordum ama bir an durup ormana doğru birtakım hareketler yaptılar gibi geldi bana; bunun üzerine tam bir düzine kertenkele daha onlara katıldı. Kalabalıklaşan grup doğruca görünmez yapıya doğru ilerlemeye başladı; yaklaşırlarken onları dikkatle inceledim. Bu şeyleri gölgelerle dolu sık ormanın dışında ve bu kadar yakından hiç görmemiştim daha önce. Sürüngenlere benzerlikleri çok belirgindi, ama bunun sadece görünüşte böyle olduğunu biliyordum; çünkü, bu yaratıkların yeryüzündeki yaşamla ilgileri yoktu. Yaklaştıkça, sürüngenlere daha az benzediklerini görüyordum - sadece düz bir kafa ve kurbağa derisini andıran yeşil, kaygan bir deri bizde böyle bir fikrin doğmasına yol açmıştı. Tuhaf, kalın bacakları üzerinde dik yürüyorlardı ve emme-diskleri çamurda acayip sesler çıkarıyordu. Bunlar, yaklaşık iki metrelik boyları ve göğüslerinden çıkan dört adet uzun, sicim gibi dokunaçla ortalama tiplerdi. Bu dokunaçların hareketleri -Fogg, Ekberg ve Janat’ın daha önce kuşkuyla karşıladığım, ama

şimdi inanmaya hazır olduğum kuramları doğruysa- hararetli bir sohbet halinde olduklarını gösteriyordu. Alev tabancamı çıkardım ve sıkı bir kavgaya hazırladım kendimi. Güçlerimiz arasında büyük bir dengesizlik vardı, ama silahım bana belirli bir üstünlük sağlıyordu. Bu şeyler bu yapıyı biliyorlarsa, binanın içine girerek üzerime gelecekler ve böylece, gelmiş olsalardı etobur skorahların bana çıkış yolunu gösterecek olmaları gibi, çıkış yolunu göstereceklerdi. Bana saldıracakları kesin gibiydi; çünkü torbamdaki kristali görmeseler de, özel duyuları sayesinde varlığını sezeceklerdi. Ama, oldukça şaşırtıcı olmakla birlikte, bana saldırmadılar. Bunun yerine dağılıp -görünmez duvara yakın olduklarını gösteren bir uzaklıkta- büyük bir halka oluşturdular etrafımda. Varlıklar halka halinde durup, dokunaçlarını ileri geri savurarak, bazen başlarını sallayarak, bazen el kol hareketleri yaparak, sorgulayan bakışlarla ve sessizce beni seyrettiler. Bir süre sonra ormandan başkalarının da çıktığını gördüm; bunlar da gelip meraklı kalabalığa katıldılar. Cesede yakın olanlar ona şöyle bir baktılar, ama rahatsız etmek için harekete geçmediler. Cesedin görüntüsü korkunçtu, ama insan-kertenkeleler pek etkilenmişe benzemiyorlardı. Zaman zaman içlerinden biri, kolları ya da dokunaçlarıyla famoth-sineklerini kovalıyor, bacakları üzerindeki emme-diskleriyle yerde kıvranan sificlighleri, akmanları ya da oraya kadar uzanan efjeh-otlarını eziyordu. Bu garip ve beklenmedik davetsiz konuklara bakıp, bana neden hemen saldırmadıklarını huzursuzca düşünürken, dışarı çıkış yolunu bulmak için yaptığım araştırmaları sürdürecek irade gücünü ve enerjiyi kendimde bulamadım. Araştırmalarıma devam etmek yerine, merakımın yavaş yavaş en çılgınca fikirlere dönüşmesine rıza göstererek, içinde bulunduğum koridorun görünmeyen duvarına yaslandım. Daha önce beni şaşırtan yüzlerce gizemli şey birden yeni ve uğursuz bir anlama büründü ve daha önce hiç yaşamadığım büyük bir korkuyla titredim. Bu iğrenç yaratıkların niçin umutla etrafımda dolaşıp durduklarını bildiğime inanıyordum. Sonunda, saydam yapının sırrını anlamış olduğuma da inanıyordum. Ele geçirdiğim akıl çelici kristal, onu benden önce ele geçiren adamın cesedi - bütün bunlar karanlık ve tehditkâr bir anlam kazanmaya başladı. Bu çatısız, bu arap saçı gibi karışık ve görünmez koridorlarda yolumu yitirmiş olmam bir dizi şanssızlığın sonucu değildi. Kesinlikle değildi. Hiç kuşku yok ki, burası gerçek bir labirentti - yetenek ve zekâlarını fena halde küçümsediğim bu cehennem yaratıkları tarafından bilinçle inşa edilmiş bir labirent. Esrarengiz mimari ustalıklarını bildiğime göre, daha önce kuşkulanmam gerekmez

miydi bundan? Amaçları apaçık ortadaydı. Bu bir tuzaktı - insanları yakalamak için kurulmuş, kristal kürenin bir yem olarak kullanıldığı bir tuzak. Sürüngeni andıran bu yaratıklar, kristallerini alanlara karşı verdikleri savaşta bir strateji geliştirmişlerdi ve açgözlülüğümüzü bize karşı kullanıyorlardı. Dwight -eğer bu çürümüş ceset gerçekten o idiyse- bir kurbandı. Bir süre önce bu tuzağa yakalanmış ve çıkış yolunu bulamamış olmalıydı. Suyunun tükenmesi onu çıldırtmış olmalıydı, belki de klorat küpleri bitmişti. Muhtemelen oksijen maskesi kazayla çözülüp düşmemişti. İntihar etmiş olması daha yüksekti. Uzun sürecek bir ölümü karşılamaktansa, maskesini çözüp, öldürücü atmosferin işini görmesini sağlayarak meseleyi kısa yoldan çözmüş olmalıydı. Yazgının garip bir cilvesiyle, bulmayı başaramadığı çıkıştan yarım metre kadar ötede yatıyordu. Aramaya bir dakika daha devam etseydi, kurtulmuş olacaktı. Şimdi, onun gibi ben de tuzağa düşmüştüm. Tuzağa düşmüştüm ve başıma gelen felaketle alay etmek için bu meraklı seyirci sürüsü etrafımda halka olmuştu. Bu düşünce insanın aklını başından almaya yeterdi; ansızın paniğe kapılarak, fırladığım gibi, görünmez koridorlarda amaçsızca koşmaya başladım. Bir süre için, tam delirmiş olmalıyım - görünmez duvarlara çarpan, sendeleyerek, yara bere içinde koşan ve en sonunda soluk soluğa çamura yuvarlanan yaralı, kanlar içinde beyinsiz bir et yığını. Düşmek beni biraz ayılttı, yavaşça doğrulmaya çalışırken olup bitenlerin farkına varmaya ve aklımı kullanmaya başladım. Halka olmuş seyirciler, dokunaçlarını tuhaf ve düzensiz bir şekilde sallıyorlardı; dokunaçların bu garip hareketi bilmediğimiz türden bir gülüşü getiriyordu akla. Ayağa kalkarken yumruğumu öfkeyle onlara doğru salladım. Bu hareketim onların iğrenç neşelerini daha da artırdı sanki - içlerinden birkaçı yeşilimsi kollarıyla beceriksizce beni taklit etti. Kendimden utandım ve toparlanarak durum muhasebesi yapmaya çalıştım. Bir defa, Dwight kadar kötü bir duruma düşmüş değildim. Onun aksine, ben durumdan haberdardım - onun ölümü gözlerimi açmıştı ve silahlıydım. Sonunda çıkışa ulaşılabileceğinin kanıtı gözlerimin önünde yatıyordu ve onun gibi sabırsızlık göstermeyecek, umutsuzluğa düşmeyecektim. Ceset -ya da birazdan olacağı haliyle iskelet- çıkışın önünde yatarak bana yol gösteriyordu; sebat eder, yeterince uzun süre ve akıllıca çalışırsam kesinlikle ona ulaşabilirdim. Ama öte yandan, bu sürüngen şeytanlar tarafından etrafımın sarılmış olması gibi bir dezavantaja sahiptim. Şimdi tuzağın niteliğini -görünmez malzemesi, dünyadakinin çok ilerisinde bir bilim ve teknolojinin varlığına işaret ediyordu- kavramış

olduğumdan, artık düşmanımın zekasını ve başvurabileceği çareleri küçümseyemezdim. Alev tabancama rağmen buradan kurtulmakta çok zorlanacaktım - ama, kuşkusuz, sonunda cesaretim ve çevikliğim sayesinde bu işin üstesinden gelecektim. Ama önce dışarı çıkmalıydım - bunun için de, üzerime gelsinler diye bu yaratıklardan bazılarını ayartmalı ya da kışkırtmalıydım. Bol miktardaki cephaneme güvenerek, tabancamı kullanmaya hazırlanırken, birden aklıma tabancanın kavurucu etkisini görünmez duvarda denemek fikri geldi. Kolay bir kaçış yolunu gözden kaçırmış mıydım yoksa? Saydam engelin kimyasal bileşimi hakkında hiçbir ipucu yoktu; pekala bir alev dilinin peynir gibi keseceği bir şey olabilirdi. Cesede bakan bir bölümü seçerek tabancamı yakın mesafeden dikkatle ateşledim, sonra nişan aldığım noktayı bıçağımla yokladım. Hiçbir şey değişmemişti. Alevin, duvarın yüzüne çarptığında, dağıldığını görmüştüm; boşuna umuda kapılmış olduğumu anladım. Sadece, çıkışı bulmak için yapacağım uzun sürecek, zahmetli araştırmalardan sonra dışarı çıkabilecektim. Böylece, bir besin tableti yutup, maskemin elektroliz cihazına da bir klorat küpü koyduktan sonra, gerisingeri merkez odaya dönüp araştırmalarıma yeniden başladım. Sürekli notlarıma ve çizimlerime bakıyor, yeni notlar alıyordum -gün ışığı solana kadar birbiri ardı sıra yanlış dönüşler yaptım, ama hiçbir zaman umutsuzluğa kapılmadım. Israrla araştırmamı sürdürürken, zaman zaman, alaycı gözlerle beni seyreden sessiz halkaya bakıyordum; saflarında yavaş yavaş değişiklikler olduğunu fark ettim. Arada bir içlerinden birkaçı ormana dönüyor, ormandan çıkıp gelen birkaçı onların yerini alıyordu. Taktikleri üzerinde düşündükçe onlara karşı duyduğum nefret artıyordu; çünkü uyguladıkları bu taktik, yaratıkların bu davranışlarının arkasında yatabilecek amacı ele veriyordu. Bu şeytanlar her an ileri atılıp bana saldırabilirlerdi, ama anlaşılan, kaçmak için giriştiğim mücadeleyi seyretmeyi yeğliyorlardı. Gözlerinin önündeki manzaradan çok hoşnut oldukları besbelliydi -ellerine düşme ihtimali, duyduğum ürküntüyü iki katma çıkardı.

Karanlık çöktüğünde araştırmaya son verip, dinlenmek için çamura oturdum. Şu anda, lambamın ışığında yazıyorum; birazdan uyumaya çalışacağım. İnşallah yarın dışarıda olurum; çünkü mataramdaki su miktarı oldukça az ve lacol tabletleri suyun yerini pek tutmuyor. Bu çamurun suyunu deneme cüretini gösterebileceğimi sanmıyorum, çünkü çamurlu bölgelerdeki hiçbir su damıtılmadıkça içilemez. Sarı kil bölgelerine böyle uzun borular döşememizin -ya da bu şeytanlar borularımızı bulup

kestiklerinde, yağmur suyuna muhtaç kalmamızın- nedeni de bu. Çok fazla klorat küpüm kalmadı, elimden geldiğince oksijen tüketimini kısmalıyım. Geçen gün öğleden sonraki ilk saatlerde giriştiğim tünel kazma işiyle daha sonra, panik içinde koşuşturmam önemli miktarda oksijeni yakıp havaya savurdu. Yarın, sürüngenlerle karşılaşıncaya ve onlarla uğraşmaya başlayıncaya kadar, fiziksel güç harcamayı mümkün olan en düşük seviyeye indireceğim. Terra Nova'ya dönüş yolculuğuma yetecek kadar klorat küpünü ayırmalıyım. Düşmanlarım hâlâ beklemedeler; meşalelerinin zayıf ışığında, etrafımda oluşturdukları halkalarını görebiliyorum. Beni uyutmayacak olan bu ışıklarda dehşet yüklü.

Gece - VI, 14

Koskoca bir gün daha aramakla geçti, hâlâ çıkışı bulamadım. Su meselesini dert etmeye başlıyorum; çünkü öğle vakti mataramda suyun damlası kalmadı. Öğleden sonra yağmur indirdi ve işaret olarak bıraktığım miğferimi almak için merkez odaya döndüm -miğferi kâse gibi kullanarak iki bardak dolusu su topladım. Çoğunu içtim, geriyi kalan azıcık suyu da matarama doldurdum. Lacol tabletleri susuzluğu gidermede o kadar işe yaramıyor, inşallah bu gece de yağmur yağar. Yağmur ihtimaline karşı miğferimi alt yüzü yukarı bakacak şekilde yere koyuyorum. Öyle aman aman besin tabletim de yok, ama tehlike oluşturacak kadar da az değil. Bu andan itibaren günlük tayınımı yarıya indirmeliyim. Asıl dert edindiğim klorat küpleri, çünkü, fazla güç harcamasam da, bütün gün dur durak bilmeden dolaşmam tehlike yaratacak miktarda klorat küpü harcamama sebep oluyor. Oksijende zorunlu olarak tasarruf yapmaktan ve susuzluğumun sürekli artmasından dolayı kendimi zayıf hissediyorum. Besinimi de azalttığımda, sanırım, daha zayıf düşeceğim.

Bu allahın belası labirentte tekinsiz bir şeyler var. Krokisini çizmek suretiyle bazı dönemeçleri dediğime yemin edebilirim, ama yine de, her yeni deneme, doğruluğundan emin olduğum bazı varsayımları yerle bir ediyor. Görünür işaretler olmaksızın nasıl kaybolacağımızı daha önce hiç kavramamışım. Kör bir adam buradan daha kolay çıkardı - çoğumuz için görme *duyusu*, duyularımızın kralıdır. Sonuç vermeyen bu dolaşmaların etkisi, kocaman bir düş kırıklığı. Zavallı Dwight'ın neler hissetmiş olabildiğini çok iyi anlıyorum. Cesedi artık bir iskeletten başka bir şey değil; sificlighler, akmanlar ve farnoth-sinekleri gitti. Efjen-otları deri

giysileri kesip parçalamakla meşgul; çünkü onlar tahmin ettiğimden daha uzunlar ve daha hızlı büyüyorlar. ve tüm bu zaman zarfında, dokunaçlı seyirciler gülerek ve sefaletimden zevk alarak engelin gerisinde durmuş, oh olsun diyen gözlerle beni seyrediyorlardı. Böyle bir gün daha geçirecek olursam, yorgunluktan düşüp ölmezsem aklımı kaçıracağım.

Bununla birlikte sebat etmekten başka yapacak şey yok. Dwight, araştırmasını bir dakika daha sürdürseydi, dışarı çıkmış olacaktı. Dışarıda geçirdiğim üçüncü gün olmasına karşın, kimbilir, belki de daha geç olmadan, Terra Nova'dan beni aramak için biri gelebilirdi. Kaslarım müthiş sancıyor ve bu iğrenç çamura uzanmak, galiba beni dinlendiremiyor. Ancak kesik kesik uyudum ve korkarım ki bu gece durum daha iyi olmayacak. Uykuyla uyanıklık arasında, sonsuz bir karabasanda yaşıyorum; ne tam uyanabiliyorum ne de tam uyuyabiliyorum. Ellerim titriyor, şimdilik daha fazla yazmaya devam edemeyeceğim. Zayıf bir ışın yayan bu meşalelerin oluşturduğu halka ne kadar iğrenç!

Akşama Doğru - VI, 15

Önemli bir ilerleme! Fena sayılmaz. Çok zayıfım. Gün ağarıncaya kadar pek uyuyamadım. Sonra öğleye kadar uyukladım, ama bu hiç dinlendirici olmadı. Yağmur yağmadı, susuzluktan bitkin düştüm. Ayakta kalabilmek için fazladan bir besin, tableti yuttum, ama susuz pek faydası dokunmadı. Bir defalığına, çamurun suyundan birazcık içme cüretini gösterdim, ama çok fena oldum ve bu beni eskisinden de çok susattı. Klorat küplerini idareli kullanmak zorundayım, bu yüzden oksijensizlikten boğulmak üzereyim. Çoğu zaman yürüyemiyor, çamurun üzerinde sadece sürünüyorum. Öğleden sonra iki civarında, bazı geçitleri tanıdığım hissine kapıldım ve cesede -ya da iskelete- ilk günkü denemelerden bu yana ilk defa bu kadar yaklaştım. Bir defasında, çıkmaz bir sokağa saptıysam da, çizim ve notlarım sayesinde doğru koridora dönmeyi başardım. Bu notların çok fazla olması sorun yaratıyor. Herhalde, kayıt tomarının bir metrelik kısmını kaplıyor; çözmek için uzun süre oyalanıyorum. Suzuluk, havasızlık ve aşırı yorgunluktan kafam durmuş gibi yazdıklarımı anlamakta zorlanıyorum. Şu allahın belası yeşil yaratıklar orada durup beni seyretmeye ve dokunaçlarıyla gülmeye devam ediyorlar ve bazen öyle hareketler yapıyorlar ki, anlayamadığım korkunç bir şaka yaptıkları hissine kapılıyorum.

Asıl tutmam gereken yolu bulduğumda öğleden sonranın üçüydü. Notlarıma göre daha önce girmediğim bir kapı boşluğu vardı; sürünerek bu koridora girdiğimde, ot bürümüş iskelete doğru dolana dolana yaklaştığımı gördüm. Yol, tıpkı ilk defa merkez odaya giderken geçtiğim yol gibi bir tür helezondu. Ne zaman bir. yan yola ya da kavşağa rastlasam, ilk yolculuğumda tuttuğum yola en çok benzediğini düşündüğüm yolu seçiyordum. Döne döne korkunç işaretime doğru yaklaştıkça, dışarıdaki seyircilerin esrarlı el kol hareketleri ve alaycı sessiz kahkahaları şiddetlendi. Belli ki ilerleyişimde müthiş eğlenceli bir şeyler görüyorlardı - kuşkusuz, karşılarında ne kadar çaresiz kalacağımın farkındaydılar. Bıraktım, eğlensinler; çünkü son derece güçsüz düştüğümü bilmekle birlikte, bu aşağılık sürüngen sürüsünü yarıp geçmek için alev tabancama ve bol cephaneme güveniyordum.

Şu sıra iyice umutlandım, ama ayağa kalkmak gibi bir niyetim yok. Şimdilik sürünmeye devam etmem ve gücümü insan-kertenkelelerle yakında meydana gelecek kapışmaya saklamam daha iyi olacak. Çok yavaş ilerliyordum ve yanlış bir yola sapma ihtimalim yüksekti, ama yine de döne döne, yavaş yavaş kemik hedefime yaklaşıyordum. Umut bana yeni bir güç verdi ve şimdilik ağrılarım, susuzluğum ve kıt klorat stokum için endişelenmeyi bir yana bıraktım. Yaratıklar artık girişe toplanmaktaydılar; ellerini kollarını sallıyor, hoplayıp zıplıyor ve dokunaçlarıyla gülüyorlardı. Birazdan bütün bir orduyla karşı karşıya olacağımı düşündüm; ormandan belki yedek kuvvetler de gelecekti.

Şimdi iskeletten sadece birkaç metre mesafedeyim ve huruç edip bu iğrenç yaratıkların sürüsünü yarmadan önce bu notları yazmak üzere bir süre için durdum. Sayılarının çokluğuna rağmen gücümün son zerresiyle onları kaçıracağıma güveniyorum, çünkü bu tabancanın menzili çok uzun. Sonra, yaylanın kenarındaki kuru yosunlara yatıp dinleneceğim ve sabahleyin de ormanın içinde zahmetli bir yolculukla ver elini Terra Nova. Canlı insanlar ve insan yapısı binaları yeniden görmek beni çok memnun edecek. Bu kuru kafanın dişleri korkunç bir parıltıyla sırıtıyor.

Geceye Doğru — VI, 15

Dehşet ve umutsuzluk. Yine yanıldım! Bir önceki girişi denediğimde iskelete biraz daha yaklaştım, ama ansızın aramıza bir duvar girdi. Bir kere

daha yanılmış olmalıyım, üç gün önce labirentten çıkmak için yaptığım ilk sonuçsuz denemeye başladığım noktaya geri dönmüştüm. Çığlık atıp atmadığımı bilmiyorum - belki de ses çıkaramayacak kadar kuvvetten düşmüştüm. Dışarıdaki yeşilimsi şeyler hoplayıp zıplayarak güler ve el kol hareketleri yaparlarken uzun süre çamurda yarı bilinçsiz yattım.

Bir süre sonra kendime gelir gibi oldum. Susuzluk, zayıflık ve havasızlık hızla sonumu getiriyordu; kalan gücümü kullanarak -hiçbir şey düşünmeden ve Terra Nova'ya yapacağım yolculuğu göz önüne almadan- elektroliz cihazıma yeni bir klorat küpü koydum. Taze oksijen beni biraz diriltti ve etrafıma daha dikkatle bakmamı sağladı.

Anladığım kadarıyla, zavallı Dwight'tan, ilk hayal kırıklığına uğradığım anda bulunduğum yere göre biraz daha uzaktaydım; pek akıllıca olmasa da, biraz ileride, başka bir koridorda olup olmadığımı merak etim. Umudun gölgesi düşünce yüreğime, bin bir zahmetle ileri doğru süründüm - ama birkaç adım sonra, önceki denemelerdeki gibi çıkmaz sokakla karşılaştım.

Öyleyse, yolun sonuna gelmiştim. Üç günde, hiçbir yere ulaşamamış ve gücümü tüketmiştim. Çok geçmez susuzluktan delirirdim ve klorat küplerinin beni dönüşe kadar idare edeceğine artık güvenemiyordum. O allahın belası yaratıkların benimle alay ederken neden girişin civarında toplanmış olduklarını merak etmiyor değildim. Belki bu da oyunun bir parçasıydı - olmadığını bildikleri bir çıkışa yaklaştığıma beni inandırmak istemiş olmalıydılar.

Dwight gibi işi aceleye getirmemeye kararlı olmama karşın, uzun süre dayanamayacağım. Dwight'ın sırıtan kafatası, deri giysilerini yutmakta olan bir efjeh-otunun itelemesiyle biraz önce benden yana döndü. Boş göz çukurlarının yabani bakışları, o allahın belası kertenkelelerin bakışlarından daha korkunç. Boş göz çukurları, ölü, beyaz-dişli bu sırıtışa iğrenç bir anlam veriyor.

Çamurda hiç kıpırdamadan uzanıp, elimden geldiğince gücümü koruyacağım. Ardımdan gelenlerin eline geçeceğini ve onları koruyacağını umduğum bu notların yazılması birazdan bitecek Yazmaya son verdikten sonra, uzun bir süre dinleneceğim. Karanlık, bu korkunç yaratıkların beni göremeyeceği kadar koyulaştığında, kalan gücümü toplayıp bu tomarı duvarın ve arkasındaki koridorun üzerinden dışarıya, ovaya fırlatmaya çalışacağım. Tomarı, hoplayıp zıplayan, alaycı kuşatmacıların arasına düşmeyeceği sol tarafa doğru fırlatmaya özen göstereceğim. Belki sulu

çamura gömülüp ebediyen kaybolur, belki de etrafa yayılmış otların arasına düşerek en sonunda insanların eline geçer.

Bu notlar yok olmaz da birileri tarafından okunacak olursa, umarım, insanları sadece bu tuzak konusunda uyarmanın ötesinde işe yarar. Umarım, bizim ırkımıza, bu ışıldayan kristalleri oldukları yerde bırakmayı öğretir. Onlar sadece venüs'e ait.

Bizim gezegenimizin onlara gereksinmesi yok; onları almaya çalışırken, kozmosun sırlarına gömülü karanlık ve gizemli bir yasayı çiğnemiş olduğumuza inanıyorum. Hazinelerini bu kadar tuhaf bir şekilde koruyan bu sürüngenlerin neler yapmaya muktedir olduğunu, kimbilir hangi büyük kuvvetleri tetikleyebileceğini kim söyleyebilir? Başkalarının bunun bedelini ödediği ve ödeyeceği gibi Dwight'la ben de bu bedeli ödedik. Ama bu tek tük ölümler, gelecekteki daha büyük bir dehşetin başlangıcı olabilir. venüs'e ait olan şeyleri venüs'e bırakalım.

Artık ölüme çok yakınım ve karanlık çöktüğünde bu tomarı fırlatamamaktan korkuyorum. Bunu beceremezsem, tomar sanırım bunun ne olduğunu anlayacak olan insan-kertenkelelerin eline geçecek. Onlar labirentleri konusunda kimsenin uyarılmasını istemeyecek-mesajımda kendileri lehine istekler bulunduğunu da bilmeyeceklerdir. Sonum yaklaşırken her şeye karşı daha büyük bir hassasiyet duyuyorum. Kozmik varoluş ölçeğinde hangi türün, onların mı, benim mi, daha üstün olduğumuzu ya da evrensel bir norma daha çok yaklaştığımızı kim söyleyebilir?

Son anımda seyretmek için demin büyük kristali cebimden çıkardım. Batan günün kızıl ışıkları altında vahşiyane ve tehditkâr parlıyor. Hoplayıp zıplayan sürü kristali fark etti ve el kol sallamaları anlayamadığım bir şekilde değişti. Saydam duvarın arkasındaki en yakın nokta yerine niçin girişte toplaştıklarını merak ediyorum.

Gittikçe uyuşuyorum; daha fazla yazamayacağım. Etrafımda her şey dönüyor, ama bilincim yerinde. Bu şeyi duvarın üzerinden öteye fırlatabilecek miyim? Alacakaranlık iyice koyulaşmış olsa da, bu kristal çok fazla ışık saçıyor.

Karanlık. Çok zayıfım. Hâlâ gülüyor ve çıkış civarında hoplayıp zıplıyorlar; işte şimdi de iğrenç ışın-meşalelerini yaktılar.

Uzaklaşıyorlar mı? bir ses duyduğumu düşledim... gökte ışıklar var...

ŞEF WESLEY P. MILLER'IN RAPORU, GRUP A, VENÜS KRİSTAL ŞİRKETİ

(TERRA NOVA, VENÜS, VI. 16)

Virginia, Richmond, Marshal Caddesi 5317'de mukim Teknisyenimiz A-49, KentonJ. Stanfield VI. ayın 12'sinde detektörün gösterdiği bir kristalle ilgili kısa bir yolculuk yapmak üzere sabah erkenden Terra Nova'dan ayrıldı. Ayın 13'ünde veya 14'ünde dönmesi gerekiyordu. 15'i akşamı da görünmedi; bunun üzerine, dedektörün gösterdiği rotayı izlemek üzere, akşam 8'de, Keşif Uçağı FR-58 komutam altındaki beş adamla havalandı. Dedektörümüzün ibresi önceden okunmuş olan değerlerden farklı değerler göstermiyordu.

Detektörün ibresini izleyerek ve bütün yolu kuvvetli projektör ışığıyla tarayarak Eryx Yaylası'na kadar çıktık. Üç ayrı menzilli alev tabancalarımız ve döteryumlu radyasyon silindirlerimiz yerli düşman kuvvetlerini ve tehlikeli etobur skorah topluluklarını dağıtacak güçteydi.

Eryx ovası üzerine geldiğimizde, yerlilerin ışın-meşaleleri olduğunu anladığımız birtakım hareketli ışıklar gördük. Yaklaşmamız üzerine yerliler ormana doğru kaçıştılar. Sayıları yetmiş beşle yüz arasında olmalıydı. Dedektör, toplu olarak bulundukları yerde bir kristalin varlığına işaret ediyordu. Bu nokta üzerinde alçaldığımızda, ışıklarımız yerde bulunan bazı nesneleri aydınlattı. Efjeh-otlarının bürüdüğü bir iskeletle ondan üç metre kadar ilerde bozulmamış bir ceset. Uçağı daha fazla alçalttık; kanatın bir köşesi görünmeyen bir engele çarparak parçalandı.

Yaya olarak cesetlere doğru yaklaşırken, bizi fazlasıyla şaşırtan pürüzsüz, görünmez bir engelle karşılaştık. Engeli ellerimizle yoklarken iskeletin yakınlarında bir açıklık bulunduğunu gördük, açıklığın arkasında odaya benzer bir alan ve iskelete götüren ikinci bir açıklık vardı. Üzerindeki giysiler etobur otlarca yenmiş olan bu cesedin yanı başında şirketin numaralı metal miğferlerinden biri duruyordu. Bu iskelet, iki ay sürecek uzun bir görevle Terra Nova'dan ayrılmış olan, Teknisyen B-9'a, Keonig'in bölüğünden Frederick N. Dwight'a aitti.

Bu iskeletle bozulmamış ceset arasında başka bir duvar var gibiydi, ama biz bu ikinci adamın Stanfield olduğunu kolayca tespit ettik. Sol elinde bir kayıt tomarı, sağ elinde bir kalem vardı ve öyle anlaşılıyordu ki öldüğü

sırada yazı yazmaktaydı. Görünürde kristal yoktu, ama dedektör Stanfield'in cesedinin yanında kocaman bir tane olduğunu gösteriyordu.

Stranfield'e ulaşmakta çok zorlandıksa da, sonunda başardık. Ceset hâlâ sıcaktı ve yanında sığ çamura batmış büyük bir kristal vardı. Hemen, sol elindeki kayıt tomarını inceledik ve bu verilere dayanarak bazı önlemler almaya hazırlandık. Tomarın içeriği, bu rapora eklenmiş uzun bir öyküyü oluşturmaktadır. Bu öyküde anlatılanların esas olarak doğru olduğunu gördük ve bulgularımızı açıklamak üzere raporumuzun sonuna ekledik. Anlatılanların son bölümleri bir kafa karışıklığına işaret etmekle birlikte, öykü esas itibariyle doğrudur. Stanfield'in susuzluk, havasızlık, kalp sıkışması ve psikolojik bunalımın ortak etkisiyle ölmüş olduğu açık. Maskesi yüzündeydi ve elektroliz cihazında tehlikeli sayılabilecek kadar az klorat küpü bulunmasına karşın oksijen üretmeye devam etmekteydi.

Uçağımız tahrip olduğundan, bir telsiz mesajı göndererek, Tamir Uçağı FG-7, yıkım ekibi, patlayıcı malzemeyle birlikte Anderson'u çağırdık. Sabaha kadar FH-58 onarıldı ve iki cesetle kristali yanımıza alıp Anderson'un kumandası altında geri döndük. Dwight'la Stanfield'ı şirketin mezarlığına gömecek ve kristali Dünya'ya gidecek ilk yük gemisiyle Şikago'ya göndereceğiz. Daha sonra Stanfield'in önerisini -henüz aklı başındayken, raporunun başlangıcında yaptığı öneriyi- uygulamaya koyacak ve gezegen halkını tümden silip süpürmeye yetecek kadar askeri birlik getireceğiz. Önümüzde engel kalmayınca, hesapsız miktarda kristal elde edeceğiz.

Öğleden sonra, görünmez binayı ya da tuzağı büyük bir dikkatle inceledik; uzun halatların yardımıyla ölçüp biçtik ve arşivimize koymak üzere planını çıkardık. Yapının tasarımından çok etkilendik, kullanılan malzemenin kimyasal analizi için numune alacağız. Bu gezegendeki çeşitli kentleri ele geçirirken bütün bu bilgiler çok işimize yarayacak. C tipi, elmas uçlu matkaplarımız görünmez malzemeyi delmeye yetti; şu anda yıkım ekibi yapıyı havaya uçurmak için dinamit doldurmakla meşgul. İşimiz bittiğinde geriye hiçbir şey kalmayacak. Bu bina, hava ve daha başka olası trafikler için belirgin bir tehdit oluşturuyor.

Labirentin planı düşünüldüğünde, insan, yazgının sadece Dwight'a oynadığı oyuna değil, Stanfield'e oynadığı oyuna da hayıflanmadan edemiyor. İskeletten ikinci cesede ulaşmaya çalışırken, sağ tarafta hiçbir geçit bulamadık, fakat Markheim ilk odada, Dwight'tan dört beş metre,

Stanfield'den bir bir buçuk metre uzakta bir kapı aralığı buldu. Bu aralığın ötesinde, ancak çok sonraları incelediğimiz uzun bir koridor, sağında doğrudan cesede doğru açılan bir başka kapı aralığı vardı. Stanfield, *tam arkasındaki* -yorgunluk ve umutsuzluk nedeniyle gözden kaçırdığı- bu açıklığı bulmuş olsaydı, altı buçuk metre yürümekle dışarı çıkabilirdi.

KÖTÜ RAHİP

Tavanarasındaki odaya, benimle aşağıdaki şekilde konuşan, sade giyimli, demir kırı sakallı ciddi ve zeki görünüşlü bir adam tarafından çıkarıldım.

“Evet o burada yaşadı - ama herhangi bir şey yapmanızı tavsiye etmem. Merak insanı sorumsuz davranışlara iter. *Biz* buraya asla geceleri gelmeyiz; bunun tek nedeni bunu *onun* istemiş olmasıdır. *Onun* ne yaptığını biliyorsunuz. Bu iğrenç toplum sonunda işe el attı ve biz şimdi onun nereye gömüldüğünü bilmiyoruz. Toplumun önünde duracak ne yasa ne de başka herhangi bir şey vardır.

İnşallah, karanlık çökünceye kadar kalmazsınız. ve masanın üzerinde duran şu şeye -şu, kibrit kutusuna benzeyen şeye- ilişmemenizi sizden bilhassa istirham ediyorum. Onun ne olduğunu bilmiyoruz, ama onun yaptığı şeyle ilgili bir şey olduğundan kuşkulanıyoruz. Ona sabit gözlerle bakmaktan bile sakınıyoruz.”

Bir süre sonra, adam beni tavanarası odasında tek başıma bırakıp gitti. Oda kir ve toz içerisindeydi, basit bir şekilde döşenmişti, ama ayaktakımından insanların oturmadığını gösteren bir tertip ve düzene sahipti. Teolojik ve klasik kitaplarla dolu raflar vardı; bir başka rafta da büyüyle ilgili kitaplar bulunuyordu -Paracelsus, Albertus Magnus, Trithemius, Hermes Trismegistus, Borellus ve yabancı bir alfabeyle yazılmış, adlarını okuyamadığım daha başka kitaplar. Mobilyalar çok sadeydi. Küçük bir hücreye açılan bir kapı vardı. odanın tek girişi, kaba saba bir merdivenle çıkılan, tabanındaki açıklıktı. Pencereler küçük yuvarlak camlıydı ve kararmış meşe kirişler, binanın inanılmaz derecede eski zamanlardan kalma olduğunu gösteriyordu. Açıkçası bu ev Eski Dünya’dandı. Sanki nerede olduğumu biliyor da, o zaman neler bildiğimi anımsayamıyordum. Kentin, Londra *olmadığı* kesindi. İzlenimlerim küçük bir liman kentiyle ilgili.

Masanın üzerindeki küçük nesne beni fena halde büyüledi. Onu ne yapacağımı biliyor gibiydim, çünkü cebimden bir elektrik feneri -ya da ona benzer bir şey- çıkardım ve sinirli bir şekilde ışığını kontrol ettim. Işık beyaz değil, mordu ve gerçek bir ışıktan ziyade radyoaktif bir bombardımana benziyordu. Onu sıradan bir el feneri olarak görmediğimi anımsıyorum - aslında başka bir cebimde sıradan bir el fenerim *vardı*.

Hava kararıyor; yuvarlak küçük pencerelerden görünen eski damlarla baca şapkaları çok tuhaf bir görünüm sergiliyordu. Sonunda cesaretimi topladım ve küçük nesneyi kaldırıp, masanın üzerindeki bir kitaba dayadım - sonra, garip mor ışığı üzerine tuttum. Işık şimdi sürekli bir ışından çok yağmakta olan dolu tanelerine ya da küçük, mor parçacıklara benziyordu. Parçacıklar, garip cihazın ortasındaki camsı yüzeye çarptıkça, bir vakum tüpünden cızırtılarla geçen kıvılcımlar gibi çatırdıyordu. Siyah camsı yüzey pembe bir ışık saçarak parıldamaya ve tam ortasında ne olduğu belirsiz, beyaz bir şekil oluşmaya başladı. Sonra, odada yalnız olmadığımı fark ettim - ve ışın projektörümü yeniden cebime koydum.

Fakat, yeni gelen kişi konuşmadı - hemen o anı izleyen anlarda da hiç sesini çıkardığını duymadım. Her şey sanki bir sis perdesinin gerisinden çok uzaktan görünen karanlık bir pandomimaydı - öte yandan, yeni gelen kişiyle ondan sonra gelenlerin hepsi, anormal bir geometriye göre aynı anda hem yakın hem de uzakmış gibi olduğundan daha büyük ve yakın görünüyordu.

Yeni gelen kişi, Anglikan kilisesinin rahip cüppesini giymiş, zayıf, esmer tenli, orta boylu biriydi. Otuzunun üzerinde görünüyordu; kirli sarı bir renk almış benziyle, oldukça yakışıklı hatlara sahipti, ama alnı anormal ölçüde genişti. Kapkara saçları iyi kesilmiş ve düzgün bir şekilde taranmıştı; sinekkaydı tıraş olmuştu, ancak çenesinde kocaman bir sakalı vardı. Camları birbirine çelikle tutturulmuş çerçevesiz gözlükler takıyordu. Vücut yapısı ve yüzünün alt kısmı, daha önce gördüğüm diğer rahiplerinki gibiydi; ama alnı çok daha genişti ve daha esmer, daha zeki görünüşlüydü - aynı zamanda da gizlemeye çalıştığı bir kurnazlık ve *kötülük* okunuyordu yüzünde. Cılız bir ışık veren yağ lambasını yaktığım anda sinirli görünüyordu ve ben daha ne olduğunu anlamadan, büyü kitaplarını, pencere tarafında, çatının büyük bir eğimle alçaldığı yerde bulunan daha önce fark etmediğim bir ocağa atmaya başlamıştı bile. Alevler kitapları büyük bir iştahla yutuyordu - tuhaf hiyerogliflerle dolu sayfalar, kurtyeniği ciltler, acayip renkli alevlere yenik düşerken, tarifi olanaksız iğrenç kokular

yayılıyordu. Birden, odada daha başkalarının da bulunduğunu anladım - içlerinden biri, piskoposların giydiği kısa pantolonlardan giyinmiş ve piskopos kurdeleleri takmış olan rahip giysileri içinde, ciddi görünüşlü adamlar. Bir şey duymuyordum ama, ilk gelen şahsa çok önemli bir kararı bildirmeye hazırlandıklarını anlıyordum. Ondan hem nefret ediyor hem de korkuyor gibiydiler; onun da kendilerine karşı aynı duyguları beslediği anlaşılıyordu. İlk gelen şahsın yüzünde acımasız bir ifade belirmişti, ama bir sandalyenin arkalığını kavramaya çalışırken sağ elinin titremekte olduğunu görebiliyordum. Piskopos, boş sandığı ve (geride, ne olduğu belli olmayan kömürleşmiş bir kütle bırakarak alevleri sönmüş olan) ocağı işaret etti; çok öfkelenmiş gibiydi. O zaman, ilk gelen şahıs, yüzünde çarpık bir gülümsemeyle masanın üstündeki küçük nesneye uzandı. Bunun üzerine hepsini bir korku aldı. Rahipler birbiri ardı sıra, zemindeki kapaktan aşağı inmeye başlarken geri dönüp tehdit edici hareketler yapıyorlardı. En son piskopos gitti.

İlk gelen şahıs, bundan sonra, odanın iç tarafındaki bir dolaba giderek bir kangal halat çıkardı. Bir sandalyeye çıktı, halatın bir ucunu, açıkta bulunan, kara meşeden ana kiriş üzerindeki kancaya bağladı ve diğer ucunu ilmik yapmaya başladı. Kendini asmak üzere olduğunu anladığımdan, vazgeçirmek ya da kurtarmak için ileri atıldım. Beni görünce yaptığı işi bıraktı; bakışlarında *utku kazanmış* gibi bir ifade vardı; bu, beni hem şaşırttı hem de rahatsız etti. Yavaşça sandalyeden indi ve ince dudaklı, karanlık suratında vahşi bir sırıtışla küçük adımlarla kayar gibi bana yaklaşmaya başladı.

Kendimi ölümcül bir tehlike içinde hissettim ve savunma silahı olarak garip ışın-fenerimi çıkardım. Neden işe yarayabileceğini düşündüm, bilmiyorum. Fenerin ışığını adamın yüzüne tuttum ve solgun yüzünde önce mor, sonra da pembemsi ışıkların parladığını gördüm. Yüzündeki vahşi sevincin yerine -sevinci tam olarak silmeyen- derin bir korkunun gölgesi düştü; sonra kollarıyla deliler gibi havayı döverek sendeleye sendeleye gerilemeye başladı. Zemindeki açık duran merdiven boşluğuna yaklaştığını gördüm ve uyarmak için bağırmaya çalıştım, ama beni duymadı. Bir an sonra açıklığın kıyısında sendeledi, hemen ardından gözden kayboldu.

Merdiven boşluğuna doğru yürümek için kendimi zorlamam gerekti, ama oraya vardığımda zeminde yatan bir ceset göremedim. Bunun yerine, ellerinde fenerlerle yukarı gelen insanlar vardı, yüksek sesle

konuşuyorlardı. Sessizliğin büyüsü bozulduğundan, yeniden sesler duymaya ve normal üç boyutlu görüntüler görmeye başlamıştım. Belli ki, bir şeyler insanları buraya çekmişti. Benim duymadığım bir gürültü mü olmuştu?

O sırada, en başta yürüyenlerin gerisindeki iki kişi (iki basit köylü) beni gördü - ve adeta inme geçirdiler. Birisi, çın çın öten bir sesle haykırdı:

"Ahrrh! ... Yine mi geri döndü?"

Bunun üzerine, dönüp deliler gibi kaçıştılar. Biri dışında herkes kaçmıştı. Kalabalık çekildikten sonra, beni buraya getirmiş olan ciddi görünüşlü, sakallı adamı gördüm - elinde bir fenerle tek başına dikeliyordu. Kesik kesik soluyarak, gözlerini dikmiş bana bakıyordu büyülenmiş gibi; ama korkmuşa benzemiyordu. Sonra merdivenleri tırmanarak yanıma, tavanarasına geldi. Şöyle konuştu:

"Demek o şeye *dokundunuz*. Ne yazık ki, ne olup bittiğini biliyorum. Bir kere daha olmuştu, ama adam korkup kendini vurduydu. Onu geri getirtmemeliydiniz. Onun ne istediğini biliyorsunuz. Ama onun ele geçirdiği diğer adam gibi korkmamalısınız. Başınıza çok tuhaf ve çok korkunç bir şey geldi, ama ruhunuzu ve kişiliğinizi zedeleyecek kadar değil. Soğukkanlılığınızı koruyabilir ve yaşantınızda bazı köklü değişiklikler yapmak gereğini kabul ederseniz, bu dünyanın tadını çıkarabilir ve derin bilginizin semeresini toplayabilirsiniz. Ama burada yaşayamazsınız - Londra'ya dönmek isteyeceğinizi de sanmıyorum. Size, Amerika'ya gitmenizi tavsiye ederim.

O şeyle başka bir denemeye girişmeyin. Artık hiçbir şey eskisi gibi olamaz. Bir şey yapmaya -ya da çağırmaya- kalkışmak, her şeyi daha da kötüleştirir. Durumunuz o kadar kötü değil, daha kötüsü olabilirdi. Ama derhal buradan uzaklaşmalı ve bir daha da geri dönmemelisiniz. Daha ileri gitmediği için Tanrı'ya şükredin...

Elimden geldiği kadar, sizi hazırlamaya çalışacağım. Dış görünüşüzde bir değişiklik oldu. O, her zaman buna sebep olur. Ama yeni bir ülkede bu duruma alışabilirsiniz. Orada, odanın öte tarafında bir ayna var; sizi aynaya götüreceğim. Göreceğiniz şey iğrenç bir şey olmasa da, şok geçireceksiniz."
Şimdi ölümcül bir korkunun pençesinde yaprak gibi titriyordum ve sakallı adam beni odanın öte tarafındaki aynaya doğru götürürken bir eliyle tutmak zorunda kaldı; serbest kalan elinde zayıf bir ışık veren bir lamba (kendi

getirdiği, daha zayıf ışık veren değil, önceden masanın üzerinde bulunan lamba) tutuyordu. Aynada gördüğüm şeyse şuydu:

Çerçevesiz gözlükleri, anormal genişlikteki solgun alnının altında parlayan, Anglikan Kilisesinin rahip giysisi içerisinde, zayıf, esmer tenli, orta boylu, otuzunun üzerinde bir adam. İlk olarak gelen ve kitaplarını yakan sessiz adamdı bu. Bundan sonra, ömrüm boyunca, dış görünüşte, bu adam olacaktım!

İLK DÖNEM ÖYKÜLERİ

H.P. Lovecraft, altı yaşındayken yazmış olduğu bazı önemsiz, çocukça şeyler dışında, ilk öyküler dediği -onlu, yirmili yaşlarda yazmış olduğu- öykülerden çok azını korumuş, çoğunu yok etmiştir. Bu öyküler, Lovecraft'ın henüz çok az sayıda kurmaca yazdığı bir dönemde kaleme aldığı iyi kurgulanmamış, kusurlu, kelimenin tam anlamıyla ilk dönem öyküleridir.

Juan Romero'nun Dönüşümü dışındaki öyküleri yazdığında Lovecraft henüz on beşine basmamıştır. *Juan Romero'nun Dönüşümü* öyküsü, Lovecraft on beş yirmi yaşları arasındayken yazılmıştır. Bu öykü, Lovecraft'ın kurmacaya duyduğu ilginin birkaç yıl uykuya yatmasından sonra, yeniden uyanmasının ardından ve asıl edebi ürünlerini vermeye başlamasından birkaç yıl önce yazılmıştır.

Bu ilk öyküler, özellikle de *Mağaradaki Canavar* ve *Simyacı* fazlasıyla umut verici olduğuna göre, Lovecraft kurmacası o zamanlar hak ettiği ilgi ve desteği görmüş olsaydı, umulan başarı daha erken mi gelirdi, üzerinde durulması gereken bir husustur. Onlu yaşlarının sonunda cesareti kırıldığında, neredeyse *Weird Tales* dergisi yayınlanmaya başlayıncaya kadar kurmaca yazmayı bıraktığı için, Lovecraft yaratıcı yaşamından bir on yıl kaybetmiş oldu.

MAĞARADAKİ CANAVAR

Karmakarışık zihnimin istemeden de olsa yavaş yavaş ulaştığı gerçeğin su götürür yanı yoktu: Mamut Mağarası'nın labirenti andıran sayısız girintisi çıkıntısı içinde kelimenin tam anlamıyla kaybolmuştum. Ne yana dönersem döneyim, çıkış yolunu bulmama yardımcı olabilecek hiçbir şey ilişmiyordu gözüme. Bir daha kutsal ışığı göremeyeceğimden, güzelim dış dünyanın o şirin dağlarını tepelerini seyredemeyeceğimden artık en ufak bir

kuşkum yoktu. Umudum kalmamıştı. Felsefe eğitimi görmüş biri olarak, durumu sükûnetle karşılamış olmaktan küçümsenemeyecek bir hoşnutluk duyuyordum, çünkü benzer durumlarda kurbanların kapıldığı çılgınlıklar hakkında birçok şey okumuş olmama karşın, pusulayı kaybetmiş olduğumu kesin olarak anladığımda, en ufak bir taşkınlığa kapılmamıştım.

Sıradan bir aramanın sınırlarının çok ötesine geçmiş olabileceğim düşüncesi bile, bir an için olsun, sükûnetimi yitirmeme yol açmadı. Eğer öleceksem, diye düşündüm, mezar olarak bu korkunç ama görkemli mağara da, herhangi bir kilise avlusu kadar kabulümdü; bu düşünce, beni umutsuzluğa düşürmekten çok, rahatlattı.

Açlıktan ölmek alınyazımdı; bundan emindim. Bazı insanların benzer bir durumda delirdiğini biliyordum, ama benim sonum böyle gelmeyecekti. Sırf kendi hatam yüzünden bu duruma düşmüştüm; çünkü rehberden habersiz gruptan ayrılmış; bir saatten fazla mağaranın girilmesi yasak geçitlerinde dolaşmış ve arkadaşlarımdan ayrıldıktan sonra izlediğim dolambaçlı yolları çıkaramadığımı görmüştüm.

Meşalem sönmeye yüz tutmuştu, çok geçmeden yerin derinliklerinin neredeyse elle tutulabilir mutlak karanlığı beni sarmalayacaktı. Gittikçe zayıflayan, titrek ışığın altında dururken, yaklaşan sonumun ayrıntılarını düşündüm. Yeraltı dünyasının değişmeyen tek düze sıcaklığı, saf havası ve huzur dolu dinginliği ile sağlığa elverişli atmosferinde sağlıklarına kavuşmak umuduyla bu dev mağaraya yerleşen, ama iyileşmek yerine tuhaf ve korkunç bir ölümle yaşama veda eden veremliler kolonisiyle ilgili olarak anlatılanları anımsadım. Grupla birlikte yanlarından geçerken, derme çatma kulübelerinin hüzün verici kalıntılarını görmüş; bu çok büyük ve sessiz mağarada uzun süre yaşamanın benim gibi sağlıklı ve güçlü kuvvetli birisi üzerinde ne gibi anormal etkileri olacağını merak etmiştim. Açlıktan kısa sürede hayata veda etmezsem, bu konuya açıklık kazandırmak için bir fırsat doğmuş olduğunu düşündüm acı acı.

Meşalemin titreyen son ışıkları karanlığa gömülürken, başvurmadık hiçbir çare, denenmedik hiçbir yol bırakmamaya karar verdim ve çıkardığım gürültüyle rehberin dikkatini çekebilmek gibi boş bir umutla, ciğerlerimin bütün gücüyle haykırmaya koyuldum. Ama daha o anda bile, çığlıklarımın hiçbir işe yaramayacağına, beni saran karanlık labirentin sayısız duvarlarında yankılanıp kuvvetlenen sesimi kendi kulaklarımdan başka bir kulağın duymayacağına yürekten inanıyordum.

Ama birdenbire, mağaranın kayalıkzemininde yaklaşan yumuşak ayak sesleri duyduğum sanısına kapıldım ve irkilerek kulak kesildim.

Bu kadar çabuk mu kurtulacaktım? Öyleyse, bütün bu korkunç endişeleri boşuna mı çekmiştim? Habersizce gruptan ayrılışımı fark eden rehber, izimi sürerek bu kireçtaşı labirentinde beni bulmaya mı çalışıyordu? Aklımdan bu neşeli sorular geçerken, bulunuşumu çabuklaştırmak için yeniden bağırmaya hazırlanıyordum ki, sevincim bir anda dehşete dönüştü, çünkü mağaranın mutlak sessizliğinde daha da keskinleşen hassas kulaklarım, bu ayak seslerinin *hiçbir ölümlü insanın ayak seslerine benzemediği* gibi beklenmedik ve korkunç bir gerçeği korkudan uyuşmuş aklıma düşürdü. Yeraltının bu olağanüstü dinginliğinde, rehberin postallı ayakları sert ve kararlı sesler çıkarındı. Bunlarsa, kedi cinsi bir hayvanınki gibi yumuşak ve sakınımlıydı. Dahası, dikkatle dinlediğimde, *iki* yerine *dört* ayağın sesini duyuyormuşum gibi geldi bana.

Çığlıklarımın vahşi bir hayvanı, belki de yolu kazara mağaraya düşmüş bir dağ aslanını uyandırıp buraya çektiğini düşünüyordum artık. Her şeye gücü yeten yüce Tanrı benim için açlıktan daha merhametli, daha çabuk bir ölüm seçmişti; buna rağmen, hiç yitirmediğim kendimi savunma içgüdüm göğüs kafesimde kıpırdandı ve yaklaşan tehlikeden kaçmanın beni daha acılı ve daha uzun sürecek bir ölümden kurtaracak olmasına karşın, postu elimden geldiğince pahalıya satmaya karar verdim. Garip görünse de, yaklaşmakta olan konuğa düşmanca niyetler dışında bir niyet yakıştıramıyordum. Bu nedenle, meçhul yaratık kendisine yol gösterecek bir sesin olmaması durumunda, tıpkı benim gibi yolunu şaşırır da yanımdan geçer gider umuduyla sessiz durdum. Ama bu umut, gerçekleşeceğe benzemiyordu; çünkü dikkati dağıtacak tüm etkilerden uzak böyle bir mağarada, hayvan çok uzaktan bile rahatça kokumu alabildiğinden, ayak sesleri yaklaşmaya devam ediyordu.

Karanlıkta yapılacak esrarengiz ve görünmez saldırıya karşı kendimi savunmak için hazırlıklı olmam gerektiğini düşünerek el yordamıyla mağaranın tabanına saçılmış taşlardan en büyüklerini aradım ve derhal kullanmak üzere iki elime de kocaman bir taş alarak kaçınılmaz sonu tevekkülle beklemeye başladım. Bu arada, pençelerin çıkardığı irkiltici pıtırtı durmadan yaklaşmaya devam ediyordu. Yaratığın hareket tarzının fazlasıyla garip olduğu kesindi. Yürüyüşü, çoğu zaman, ön ve arka ayakları arasında en ufak bir *uyum olmaksızın* yürüyen bir dört ayaklının

yürüyüşünü andırıyor, sık sık da, bana öyle geliyordu ki, kısa sürelerle de olsa, ilerlemek için sadece iki ayağını kullanıyordu. Ne tür bir hayvanla karşı karşıya olduğumu merak ediyordum; bunun, korkunç mağaranın girişlerinden birini araştırma merakının bedelini mağaranın sonsuzluğunda ömür boyu hapsolmakla ödeyen talihsiz bir yaratık olması gerektiğini düşündüm. Yiyeceğini herhalde, mağaranın gözsüz balıkları, yarasaları, sıçanları ve taştığı zamanlarda bilinmez yollardan mağaranın sularına karışan Green River'ın balıkları oluşturuyordu. Uzun süre mağarada yaşadıktan sonra ölen veremlilerin korkunç görünüşleriyle ilgili yörede anlatılagelen söylentileri anımsayarak, mağarada yaşamanın hayvanın fiziksel görünüşünde meydana getirmiş olabileceği değişikliklere dair gülünç tahminlerde bulunarak korku dolu bekleyişimi sürdürdüm. Sonra irkilerek birden anımsadım ki, düşmanımı yere sermeyi başarsam bile, meşalem çoktan söndüğü ve üzerimde kibrit bulunmadığı için, onun neye benzediğini *asla göremeyecektim.* Beynim çatlayacak gibiydi. Altüst olmuş hayal gücümle, etrafımı saran iğrenç karanlıkta çok çirkin ve korkunç hayaller tasarlıyordum ve bunlar sanki gerçekten üzerime *çullanıyordu.* Korkunç ayak sesleri her geçen saniye yaklaşıyordu. Tiz bir çığlık atmanın yerinde olacağını düşündüm, ama böyle bir şeye kalkışamayacak kadar kararsızdım, sesim çıkmayacaktı. Olduğum yerde taş kesilmiştim. Kritikan gelip çattığında, elimdeki silahı yaklaşmakta olan şeye fırlatabileceğimden kuşku duyuyordum. Adımların sürekli *pat patları* iyice yakınımdaydı. İşte, *daha da* yakınlaştı. Hayvanın hırıltılı soluğunu duyabiliyordum; dehşete düşmüş bir halde, hayvanın çok uzaklardan gelmiş olabileceğini ve bu yüzden de çok yorgun olması gerektiğini anladım. Birden büyü bozuldu. Her zaman güvenebileceğim işitme duyumun yol göstericiliğinde havaya kalkan sağ elim, kenarları keskin kireçtaşını olanca gücüyle karanlıkta hırıltının ve ayak seslerinin geldiği yöne doğru fırlattı. Hedefe tam isabet ettirmiş olmalıyım ki, yaratığın bulunduğu yerden havaya sıçrayıp biraz öteye düştüğünü işittim.

Yeniden nişan alıp, elimdeki ikinci taşı da fırlattım. Bu seferki daha etkili olmuş olmalıydı; çünkü yaratığın bir çuval gibi yere yığılıp hareketsiz kaldığını sevinçle duydum. Kurtulmuş olmanın verdiği rahatlıkla dizlerimin bağı çözülerek arkamdaki duvara yaslandım. Hırıltılı solumasından ve inlemesinden, yaratığı yaralamaktan öteye gidememiş olduğumu anladım. O zaman, *yaratığı* incelemek için duyduğum bütün istek yok oldu. Sonunda temelsiz, boş bir korkuya kapıldım ve ne yaratığa yaklaştım ne de işini

bitirmek için ona taş attım. Bunun yerine, içerisinde bulunduğum perişan durumda kestirebildiğim kadarıyla geldiğim yöne doğru, panik içinde var gücümle koşmaya başladım. Ansızın bir ses, daha doğrusu, düzenli sesler duydum. Birkaç saniye içinde sesler, bir dizi keskin. metalik çınlamaya dönüştü. Bu defa hiç kuşkum kalmamıştı. *Bu gelen, rehberdi.* Yaklaşan meşalenin mağaranın kemerli tavanındaki yansımaları olduğunu bildiğim zayıf, titrek ışıkları gördüğümde sevinçle bağırdım, haykırdım, çığlıklar attım. Işığı karşılamak için koştum ve ne olduğunu tam anlayamadan kendimi yerde, rehberin postallarına sarılmış durumda buldum; en anlaşılmaz, en aptalca şekilde saçmalıyor, o çok övündüğüm ağzı sıkılığıma rağmen, korkunç hikayemi bir laf kalabalığı içerinde anlatıyor, aynı zamanda da minnetimi ifade eden sözlere boğuyordum dinleyicimi. Sonunda, biraz kendimi toparladım. Grup mağaranın girişine vardığında, yokluğumu fark eden rehber, benimle son defa konuştuğu yerin ötesindeki yan geçitleri didik didik etmiş ve yaklaşık dört saatlik bir araştırmadan sonra yerimi bulmuştu.

Rehber bütün bunları bana anlatırken, meşalesinden ve varlığından aldığım cesaretle, biraz ileride karanlıkta yaralayıp bıraktığım tuhaf canavarı düşünmeye başladım ve gidip kurbanımın nasıl bir hayvan olduğuna bakmayı önerdim. Böylece, bu defa, yanımda bir arkadaşımın olmasının verdiği cesaretle, korkunç deneyimi yaşadığım yere doğru gerisingeri yürümeye başladım. Çok geçmeden, yerde yatan, zeminin kireçtaşından daha beyaz nesneyi uzaktan seçtik. Dikkatle yaklaşırken, şaşkınlıkla ikimiz de aynı anda haykırdık; çünkü, bu canavar, hayatımız boyunca gördüğümüz doğaüstü canavarları tuhaflıkta fersah fersah geride bırakıyordu. Belki de, gezici bir hayvanat bahçesinden kaçmış olan iri yarı bir antropoite benziyordu. Kuşkusuz mağaranın zifiri karanlığında uzun süre yaşamış olmanın ağartıcı etkisiyle kılları bembeyazdı, ama aynı zamanda da şaşılacak kadar inceydi ve başı dışında gövdesinin başka yerlerinde bulunmayan kılları öylesine uzundu ki omuzlarına dökülüyordu. Yüzüstü yatan yaratığın başı bizden öteye dönüktü. Kol ve bacakların eğimi çok garipti, ama daha önce dikkatimi çeken ilerleme tarzını açıklıyordu; bazen dört, bazen de iki ayak üzerinde ilerliyor olmalıydı. El ve ayakparmaklarının uçlarından çıkan bir yarasanınki gibi uzun pençeler vardı. El ve ayakları kavramaya elverişli türden değildi. Bunu, anatomisinin çok belirgin bir özelliği olan ve vücudunun daha önce sözünü ettiğim

doğadışı beyazlığından anlaşılan, mağarada uzun süre yaşamış olmasına verdim. Kuyruk namına bir şey görünmüyordu.

Soluk alıp vermesi iyice yavaşlamıştı; rehber, tez elden işini görmek amacıyla silahını çekmişti ki, yaratığın çıkardığı beklenmedik bir *ses* silahını bırakmasına sebep oldu. Bu ses, tarif edilebilecek gibi değildi. Bilinen bir maymun türünün normal sesine benzemiyordu; bu sıradışı sesin, canavarın mağaraya ilk girişinden bu yana görmemiş olduğu ışığın yaklaşmasına verdiği tepkiyle bozulan, uzun süreli ve mutlak sessizliğinin bir sonucu olup olmadığını merak ettim. Derinden gelen bir konuşma sesi olarak tanımlayabileceğim bu ses giderek zayıflıyordu.

Ani bir ürperti yaratığın vücudunu yalayıp geçti. Pençeleri titremeye başladı, kol ve bacakları kasıldı. Beyaz vücudu birden silkinerek yüzü bizden yana bakacak şekilde döndü. Böylece ortaya çıkan gözlerinden öyle büyük bir dehşete düştüm ki, bir an için başka hiçbir şeyi görmedi gözüm. Simsiyahtı bu gözler; kar beyazı saçları ve bembeyaz teniyle tam bir karşıtlık oluşturan kapkara gözler. Mağaralarda yaşayan bütün canlıların gözleri gibi, bu gözler de çukura kaçmıştı ve iristen yoksundu. Daha yakından baktığımda, bu gözlerin sıradan bir maymunun. yüzünden daha sivri çeneli ve çok daha az kıllı bir yüzde bulunduklarını gördüm. Burnu hayli belirgindi. Gözlerimizin önündeki bu acayip görüntüye şaşkın bakışlarla bakarken, kalın dudakları aralandı ve ağzından bazı *sesler* çıktı; bundan sonra, bu şey son nefesini verdi.

Rehber ceketimin koluna yapıştı ve öyle şiddetle titremeye başladı ki, meşalenin ışığı mağaranın duvarları üzerinde kararsızca salman acayip gölgeler düşürdü.

Ben hiç kıpırdamadım, dehşet dolu gözlerim zemine çakılmış taş gibi kaldım.

Taş zeminde boylu boyunca yatan gövdenin ağzından çıkan *sözler* korkunç gerçeği dile getirdiği için korkumuz yok olmuş, yerini merak, şaşkınlık, acıma ve saygı almıştı. Öldürdüğüm yaratık, uçsuz bucaksız mağaranın tuhaf canavari bir İNSANDI, ya da bir zamanlar insandı!!!

21 Nisan 1905

SİMYACI

Yamaçlarının eteklerini yanın yumru ağaçlardan çok eski bir ormanın kapladığı yüksek bir dağın yemyeşil zirvesinde atalarımın eski şatosu yükselir. Onurlu soyu, yosun bağlamış kale duvarlarından da eski bir aileye ev ve kale olarak hizmet etmiş olan bu şatonun azametli mazgallı siperleri, etrafını saran aşağıdaki engebeli, vahşi araziyi yüzyıllardır öfkeyle süzmektedir. Kuşaklar boyu fırtınaların kararttığı, zamanın yavaş ama güçlü etkisiyle yıpranmış bu eski kuleler, derebeyliğin egemen olduğu yüzyıllarda Fransa'nın en korkulan ve en güçlü kalelerinden biri olmuştur. Kızgın yağ ve kaynar su dökülmek için açılan mazgallarından, ardına savaş gereçlerinin yığıldığı siperlerinden Baronlara, Kontlara, hatta Krallara karşı konulmuş, buna karşılık şatonun geniş salonlarında hiçbir zaman bir istilacının ayak sesleri yankılanmamıştır.

Fakat o şanlı yıllardan bu yana her şey değişti. Sefaletlerini biraz olsun azaltabilecek bir ticaret hayatına atılmalarını engelleyen gururlu adları ve bir kuru ekmeğe muhtaç yoksullukları yüzünden sonraki kuşaklar, mülklerinin eski görkemini koruyamadılar; yıkılan taşlar, bahçeleri bürüyen otlar, kuru ve tozlu kale hendeği, zemini bozuk avlular, yıkık kuleler, bel vermiş tahta döşemeler, kurt yeniği kaplamalar ve rengi atmış goblenler, bütün bunlar çöken bir ihtişamın hüzünlü öyküsünü anlatır. Yüzyıllar geçtikçe, dört büyük kuleden önce biri, sonra ikincisi yıkılmış; en sonunda da, mülkün bir zamanlarki güçlü sahiplerinin düşkün torunlarına ev sahipliği yapan bir tek kule kalmıştı.

Ayakta kalan sonuncu kulenin geniş ve kasvetli odalarından birinde, lanetli C. Kontlarının sonuncusu olan ben Antoine, doksan uzun yıl önce dünyaya geldim. Dertli hayatımın ilk yıllarını bu duvarların arasında, yamacın karanlık ve gölgeli ormanlarında, vahşi dere yataklarında ve mağaralarında geçirdim. Annemi babamı hiç tanımadım. Babam, ben doğmadan bir ay önce, şatonun terkedilmiş siperlerinden her nasılsa oynamış bir taşın düşmesi sonucunda otuz iki yaşında ölmüştü. Annem de beni doğururken öldüğünden, bakım ve eğitimim, adının Pierre olduğunu anımsadığım, oldukça zeki ve güvenilir bir insan olan biricik yaşlı hizmetkârımıza kalmıştı. Ailemin tek çocuğu olduğum için hiç arkadaşım yoktu; yaşlı bakıcımın tepeyi çevreleyen ovalardaki evlerde oturan köylü çocuklarından beni uzak tutmada gösterdiği tuhaf özen yüzünden iyice arkadaşsız kaldım. O zamanlar Pierre bana, doğuştan gelen soyluluğumun böylesi aşağı tabakadan insanlarla arkadaşlık etmememi gerektirdiği için bu sınırlamanın gerekli olduğunu söylemişti. Şimdi asıl sebebin, basit

köylülerin, kulübelerindeki ocaklarda yanan ateşlerin ışığında, geceleri fısıltıyla bire bin katarak anlattığı, soyumuz üzerine bir lanetle ilgili hikâyelerden kulaklarımı uzak tutmak olduğunu biliyorum.

Böylece çocukluğumu, şatonun karanlık, ürpertici kütüphanesini dolduran cilt cilt eski kitabı hatmederek, tepenin yamaçlarını süsleyen perili koruluğun ebedi tozları arasında hiçbir amacı ve hedefi olmaksızın dolaşarak herkesten uzak, tek başıma geçirdim. Daha henüz çocukken melankolik bir ruh yapısına bürünmemde bu ortamın da etkisi olmuştur. En fazla da, karanlık ve gizemli araştırmalar ve uğraşlar ilgimi çekiyordu.

Kendi soyumla ilgili son derece az şey öğrenmeme izin verilmişti, ama edinebildiğim bu azıcık bilgi de beni epeyce bunaltıyordu. Duyduğum tedirginliği sebebi, başlangıçta, muhtemelen sadece yaşlı terbiyecimin soylu ailemin geçmişini benimle tartışma konusunda gösterdiği açık isteksizlikti; bununla birlikte çocukluktan çıktıkça, bakıcımın yaklaşan bunaklığının etkisiyle, önceleri esrarengiz bulduğum fakat şimdi tuhaf bir şekilde korkutucu bir hal alan belli bir durumla ilgili birbirinden kopuk konuşma parçalarını bir araya getirmeye başlamıştım. Durumdan kastım, soyumdaki bütün kontların aynı genç yaşta ölmeleriydi. Şimdiye kadar bunu kısa ömürlü insanlardan oluşan bir ailenin doğal özelliği olarak düşünürken, daha sonraları bu erken ölümler hakkında uzun uzun düşündüm ve bunları, unvanımı taşıyan insanların otuz iki yıldan fazla yaşamalarını yüzyıllardır engelleyen bir lanetten sık sık söz eden yaşlı adamın abuk sabuk konuşmalarıyla ilişkilendirmeye başladım. Yirmi birinci yaş günümde, yaşlı Pierre bana, kuşaklar boyu babadan oğula aktarılmış ve her yeni sahibi tarafından aktarılmaya devam edilmiş olduğunu söylediği bir aile belgesi verdi. İçeriği son derece irkilticiydi ve dikkatle okuyunca kaygılarımın ne kadar yerinde olduğunu anladım. O zamanlar doğaüstüne köklü ve derin bir inancım vardı, yoksa okuduğum bu inanılmaz hikayeyi küçümseyerek reddederdim.

Belge beni on üçüncü yüzyıla, içinde yaşadığım eski şatonun korkulan ve zaptedilmez bir kale olduğu günlere geri götürdü. Bir zamanlar topraklarımızda yaşayan köylülüğün biraz üstünde bir statüye sahip olmakla birlikte, küçümsenemeyecek başarılar elde etmiş, adının Michel olmasına karşın, kötü ünü nedeniyle Mauvais (Kötü) soy adıyla çağrılan yaşlı bir adamdan söz ediliyordu. Kendisi gibi bir adamdan beklenmeyecek çalışmalar yaparak Felsefe Taşı ve Sonsuz Hayat İksiri gibi şeyleri aramış

ve Kara Büyü ile Simyanın korkutucu sırları konusunda bilge biri olarak hatırı sayılır bir şöhrete kavuşmuştu. Michel, Mauvais'nin kendisi gibi gizemli sanatlarda yetenekli olan ve bu yüzden de Le Sorcier (Büyücü) olarak tanınan bir oğlu vardı. Yörenin bütün namuslu insanlarının uzak durduğu bu ikilinin en iğrenç uygulamalarla uğraştığından şüphelenilirdi. İhtiyar Mauvais'nin, karısını diri diri yakarak şeytana kurban ettiği söylenir ve çok sayıda küçükköylü çocuğunun kaybolmasından bu ikisi sorumlu tutulurdu. Buna rağmen, babayla oğulun karanlık dünyalarından günahlarını biraz olsun hafifletecek bir insanlık ışığı geçiyordu; kötü ihtiyar evladını delicesine seviyor, genç adam da babasına karşı, bir oğulun babaya duyabileceğinden daha fazla sevgi besliyordu.

Bir gece, tepedeki şato, Kont Hen'ri'nin oğlu Godfrey'in kaybolması nedeniyle çılgınca bir karışıklığa sahne oldu. Çılgına dönen babanın başını çektiği bir grup, büyücülerin kulübesini bastı ve orada hararetle kaynayan büyük bir kazanın başında uğraşan ihtiyar Michel Mauvais ile karşılaştı. Öfke ve ümitsizliğin sebep olduğu kontrol edilemez çılgınlıkla, Kont, belirli bir nedeni olmadan ihtiyar büyücünün boğazına sarıldı; ellerini çektiğinde kurbanı artık yaşamıyordu. Bu arada hizmetkarlar büyük binanın ücra ve kullanılmayan bir odasında Godfrey'i bulduklarını sevinçle ilan ediyorlardı; zavallı Michel'in boşu boşuna ölmesini engellemekte geç kalmışlardı. Kont ve beraberindekiler simyacının hakir kulübesinden ayrılırlarken Charles Le Sorcier ağaçlar arasından ortaya çıktı. Hizmetkarların heyecanlı gevezeliklerinden olup biteni anladı; babasının yazgısından pek etkilenmemiş gibi görünüyordu ilk başta. Sonra yavaşça Kont'a doğru ilerledi ve duygusuz ama korkunç vurgularla o andan itibaren C. soyunun peşini hiç bırakmayacak olan laneti haykırdı:

> "Kim gelirse gelsin katil neslinden,
> Hiçbir zaman uzun ömürlü olmasın senden!"

bunları söyledikten sonra ansızın geriye, karanlık koruya atıldı ve gecenin simsiyah örtüsünün ardında kaybolmadan önce tüniğinin cebinden çıkardığı küçük şişedeki renksiz sıvıyı babasının katilinin yüzüne fırlattı. Kont gık diyemeden öldü ve ertesi gün gömüldü; doğumunun üzerinden ancak otuz iki yıl geçmişti. Köylülerden oluşan topluluklar yakın koruyu ve

civarındaki otlakları köşe bucak arayıp taradılarsa da katilin izine rastlanmadı.

Aradan geçen uzun zaman ve laneti anımsatacak bir olayın olmaması, müteveffa Kont'un ailesinin zihinlerinden lanetin anısını sildi; bu yüzden, bütün trajedinin masum sebebi, unvanın yeni sahibi Godfrey otuz iki yaşındayken av sırasında serseri bir okun isabet etmesi sonucu öldüğünde kimsenin aklına buna üzülmekten başka bir şey gelmedi. Fakat yıllar sonra, kendisinden sonra gelen Robert adındaki genç kont, yakınlardaki tarlada görünür sebep olmaksızın ölü bulunduğunda, bu erken ölüme şaşıran köylüler, onun otuz iki yaşına yeni basmış olduğunu fısıldadılar. Robert'in oğlu Louis aynı meşum yaşta, kale hendeğinde boğulmuş bulundu ve yüzyıllar boyunca aynı uğursuz tarih devam etti; Henri'ler, Robert'ler, Antoine'lar ve Armande'lar talihsiz atalarının katledildiği yaşın biraz altında mutlu ve erdemli hayata veda ettiler.

Bütün bu okuduklarımdan en fazla on bir yıl ömrüm kaldığını kesin olarak anladım. Daha önceleri fazla bir değer taşımayan hayatım, kara büyünün yasak dünyasının gizemlerine daldıkça, her geçen gün benim için daha aziz oldu. Herkesten uzak bir hayat sürdüğümden, modern bilimin üzerimde fazla etkisi olmamıştı; ortaçağlardaki gibi, ihtiyar Michel ile genç Charles'ın kendilerini demonoloji ve simya bilimlerine verdikleri gibi çalıştım. Ama, ne kadar okursam okuyayım soyum üzerindeki esrarengiz laneti açıklayamıyordum. Makul olduğum çok ender anlarda atalarımın erken ölümlerini sinsi Charles Le Sorcier ve mirasçıları ile ilişkilendirmek gibi doğal nedenler aramaya kadar gidebiliyordum; fakat titiz bir araştırma sonucunda, büyücünün hiçbir varisi olmadığını anladığımda tekrar esrarengiz çalışmalarıma geri dönüyor, soyumun üzerine çullanan bu korkunç felaketi kaldıracak bir büyü bulmaya çalışıyordum. Bir konuda kesinlikle kararlıydım. Soyumda benden başka kimse olmadığına göre bu lanete kendimle son verebilmek için asla evlenmeyecektim.

Otuz yaşıma yaklaştığım günlerde ihtiyar Pierre öte dünyaya göçtü. Onu, sağlığında gezinmeyi çok sevdiği avlunun taşları altına tek başıma gömdüm. Böylece bu büyük kalede geriye kalan tek insan olarak kendimle ilgili uzun uzun düşündüm ve bu mutlak yalnızlığımda, yaklaşan korkunç sona boşu boşuna karşı çıkmaktan vazgeçerek, atalarımdan çoğunun yazgısına neredeyse razı oldum. Artık zamanımın çoğu, gençliğimde korkunun beni uzak tuttuğu ve Pierre'in dört yüz yıldan fazladır ayak

basılmadığını söylediği eski şatonun yıkılmış ve terk edilmiş salonlarını ve kulelerini gezmekle geçiyordu. Karşılaştığım nesnelerin çoğu esrarengiz ve ürkütücüydü. Uzun yıllar boyunca rutubete maruz kalmanın sebep olduğu çürümeyle ufalanan, yılların tozuyla kaplı mobilyalar gördüm. Daha önce görmediğim kadar çok örümcek, her tarafa ağlarını kurmuştu. Büyük yarasalar kasvetli ve ıssız yerlerde kemikli, acayip kanatlarını çırpıyordu.

Kütüphanedeki heybetli saatin sarkacının her hareketi, yazgım hakkında çok şey anlattığı için günler, hatta saaatlere varıncaya kadar hayatımın titiz bir kaydını tuttum. Sonunda uzun süredir endişesiyle beklediğim an yaklaştı. Atalarımın çoğu, Kont Henri'nin hayatının son bulduğu anki yaşına ulaşmadan kısa bir süre önce yazgılarına yakalandıkları için, nereden geleceği belli olmayan ölümün her an çıkagelmesini bekliyordum. Lanetin beni hangi esrarengiz biçimde yakalayacağını bilmiyordum ama, en azından beni korkak veya yazgısına boyun eğmiş bir kurban olarak yakalamamasına kararlıydım. Bu kararın verdiği güçle eski şatoyu ve içindekileri keşfetmeye giriştim.

Dünyadaki varoluşumun en ileri noktasını işaret eden, ötesinde bir daha soluk alıp verebileceğime ilişkin en ufak bir umut beslemediğim o ölümcül saate bir haftadan az kalmışken, kalenin ücra köşelerine yaptığım uzun keşif gezintilerinden birinde, hayatımın dönüm noktasıyla karşılaştım. Sabahın önemli bir kısmını, harap olmuş kulelerden birinin yarı yıkık merdivenlerinde dolaşmakla geçirmiştim. Öğleden sonra, toprak altında kalan katları araştırmaya koyuldum ve ortaçağa ait bir hapishane veya daha sonraları kazılmış cephane deposuna benzeyen bir yere indim. Merdivenin son basamağının dibindeki güherçile bağlamış geçitte ilerlerken zemin gitgide daha rutubetli bir hal almaya başladı ve meşalemin titrek ışığında, yolumun kapısı penceresi olmayan, küflerle kaplı bir duvarla kesildiğini gördüm. Gerisingeri dönmek üzereydim ki, ayaklarımın altında duran halkalı kapak gözüme ilişti. Tereddütle asıldığım kapağı binbir güçlükle kaldırdım; elimdeki ışığın sönecek gibi titremesine sebep olan zehirli dumanların yükseldiği karanlık delik ortaya çıktı; meşalemin titrek ışığı bir merdiven in üst basamaklarını gözler önüne seriyordu.

Tiksindirici derinliklere indirdiğim meşalem, kararlı bir şekilde yanmaya başlar başlamaz inmeye koyuldum. Çok sayıda basamak, yerin çok derinlerinde olması gerektiğini düşündüğüm taş döşemeli dar dehlize kadar iniyordu. Hayli uzun olan bu dehliz, ortamın rutubeti nedeniyle her

tarafından sular sızan, ne yaptıysam açmayı başaramadığım meşe ağacından büyük bir kapıyla son buluyordu. Bir süre sonra bu yöndeki çabalarıma son vererek basamaklara doğru uzaklaşmıştım ki, belki de insan aklının alabileceği en büyük şoklardan birini yaşadım. Arkamdaki büyük kapının, paslı menteşelerini gıcırdatarak yavaşça açıldığını duydum. O anda hissetiklerimle durumu kavrayabilmem mümkün değildi. Eski kale kadar ıssız olduğunu düşündüğüm bu yerde bir insanla veya ruhla karşılaşmak beni tarifsiz bir dehşete düşürdü. En sonunda, geri dönüp sesin kaynağına baktığımda, gördüğüm şey karşısında gözlerim yuvalarından fırlamış olmalıydı.

Orada, eski Gotik kapı aralığında bir insan duruyordu. Ortaçağların koyu renkli tüniklerinden giyinmiş, takkeli biriydi bu. Uzun saçları ve dalgalı sakalları inanılmayacak kadar siyah ve gürdü. Anormal geniş alnı, çökük ve kırış kırış avurtları, pençeyi andıran, boğumlu uzun elleri daha önce hiçbir insanda görmediğim ölçüde mermer beyazlığındaydılar. Bir iskelet kadar zayıf bedeni garip bir şekilde iki büklüm olmuş ve acayip elbisesinin kıvrımları arasında neredeyse kaybolmuştu. Fakat hepsinden tuhafı, gözleriydi; derin anlamlar ifade eden, ama bir insana ait olamayacak kadar kötülük dolu bu gözler simsiyah iki derin mağara gibiydiler. Bu gözler şimdi üzerime çevrilmişti; nefretle ruhumu delip geçiyor ve beni olduğum yere çiviliyordu.

Sonunda, kötü niyetini hissettiren boğuk, ürpertici bir sesle konuşmaya başladı. Dili, eski simyacıların ve demonologların çalışmaları üzerine yaptığım uzun araştırmalardan aşina olduğum, genellikle ortaçağın eğitimli insanlarının konuştuğu Latince'nin değişik bir biçimiydi. Hayalet, ailem üzerinde dolaşan lanetten söz etti; sonumun yakın olduğunu söyledi; uzun uzun ihtiyar Mauvais'ye karşı atalarımın işlediği suçu anlattı; Charles Le Sorcier'nin intikamından şeytanca bir hazla dem vurdu. Genç Charles'ın gecenin karanlığına nasıl kaçtığını; yıllar sonra kontun varisi Godfrey'i, babasının katledildiği yaşa geldiğinde okla vurup öldürmek üzere nasıl geri döndüğünü; nasıl gizlice şatoya girdiğini, şu anda bütün bunları anlatan kendisinin kapının önünde dikildiği, o zamanlar bile ıssız olan bu yeraltı odasına, kimsenin haberi olmadan nasıl yerleştiğini; Godfrey'in oğlu Robert'ı bir tarlada yakalayıp nasıl zehir içirerek otuz iki yaşında ölüme terk ettiğini ve böylelikle öcünü almaya devam ederek laneti nasıl sürdürdüğünü anlattı. Tam bu noktada, karşımdaki adamın konuyu değiştirerek baba oğul iki büyücünün derin simya çalışmalarından ve

özellikle Charles Le Sorcier’nin sonsuz hayat ve gençlik iksiri üzerine araştırmalarından söz etmeye başlaması yüzünden gizemin en önemli kısmının çözümü, yani Charles Le Sorcier öldükten sonra lanetin nasıl sürdüğünü tahmin etmek benim hayal gücüme kaldı.

Bunları anlatırken duyduğu heyecan, başlangıçta içimi korkuyla dolduran bakışlarındaki kötülüğü silmiş gibiydi. Fakat birden gözlerindeki o şeytani ışık yeniden yandı ve altı yüzyıl önce Charles Le Sorcier’nin atam olan kontu öldürmesine benzer biçimde hayatıma son vermek arzusuyla küçük cam bir şişeyi, insanın kanını donduran yılan ıslığına benzer bir sesle havaya kaldırdı. Kendimi koruma içgüdüsüyle, şimdiye kadar beni hareketsiz bırakan büyüden kurtuldum ve sönmek üzere olan meşalemi hayatımı tehdit eden yaratığa doğru fırlattım. Esrarengiz adamın tüniği tutuşup olay yerini iğrenç bir ışıkla aydınlatırken, şişenin kimseye zarar veremeden, düşüp dehlizin taşları üzerinde kırıldığını duydum. Beni öldürmeye çalışan adamın korku dolu çığlıkları ve ve aciz tehditleri, iyice zayıflamış sinirlerime fazla geldi; kendimden geçerek, ıslak ve yapış yapış zemine yüzüstü yığıldım.

Kendime geldiğimde her yer korkunç bir karanlığa gömülmüştü. Olup bitenleri anımsayınca, etrafa göz atmak fikrini kafamdan uzaklaştırmaya çalıştım ama, merakım her şeye baskın çıktı. Kendi kendime bu iblisin kim olduğunu ve kale duvarlarından içeriye nasıl girdiğini soruyordum. Neden Michel Mauvais’nin ölümünün intikamını almanın peşindeydi ve Charles Le Sorcier’den bu yana geçen uzun yüzyıllar boyunca lanet nasıl gerçekleşmişti? Yılların korkusunu üzerimden atmıştım, çünkü bu lanet yüzünden başımda dolaşan tehlikenin biraz önce öldürdüğüm adamdan kaynaklandığını ve artık özgür olduğumu biliyor; yüzyıllardır soyumun peşini bırakmayan, benim kendi gençliğimi bir karabasana çeviren bu bela hakkında daha çok şey öğrenmek için yanıp tutuşuyordum. Araştırmamı daha ileri götürmeye kararlı olduğumdan, elimi cebime sokup çakmaktaşıyla çeliği çıkardım ve yanımda taşıdığım kullanılmamış meşaleyi yaktım.

Yeni ışık, her şeyden önce, esrarengiz yabancının kararmış ve şekli bozulmuş bedenini açığa çıkardı. Korkunç gözler artık kapalıydı. Görüntüden duyduğum tiksintiyle başımı çevirerek Gotik kapının arkasındaki odaya girdim. Burası daha çok bir simyacının laboratuvarını andırıyordu. Bir köşede, meşalenin ışığı altında ışıl ışıl parıldayan, parlak

sarı renkli çok büyük bir metal yığını duruyordu. Altın olabilirdi, ama başıma gelenlerden tuhaf bir şekilde etkilendiğim için, durup incelemedim. Odanın diğer ucunda, yamaçtaki karanlık ormanın vahşi dere yataklarından birine açılan bir delik vardı. Adamın şatoya nasıl girmiş olduğunu anlamış olmama karşın, hayretler içinde dönüş yolunu tuttum. Yabancıdan geriye kalanların yanından, başımı öte yana dönerek geçmek niyetindeydim, fakat yaklaştığımda, tam olarak ölmemiş gibi, zayıf bir ses çıkardığını duyar gibi oldum. Ağzım şaşkınlıktan bir karış açık, yerde yatan kömürleşmiş, büzüşmüş bedeni incelemek üzere döndüm.

Ve birden,kömürleşmişyüzünden bile daha siyah korkunç gözler tarif edemeyeceğim bir ifadeyle kocaman açıldı. Çatlamış dudakları tam olarak anlayamadığım bir şeyler söylemeye çalıştı. Bir an Charles Le Sorcier adı kulağıma çalınır gibi oldu ve yine bu çarpık ağızdan “yıllar” ve “lanet” sözcüklerini duyduğumu sandım. Bu birbirinden kopuk laflardan nasıl bir anlam çıkaracağımı bilemiyordum. Çaresiz rakibimin gözlerinde, anlatmaya çalıştığı şeyleri anlamayışım yüzünden o kötülük dolu ışık bir kez daha parlamaya başladı; öyle ki onu seyrederken tir tir titredim.

Sefil yaratık, acınası başını son bir çabayla, ansızın ıslak taş zeminden kaldırdı. Sonra, ben korkudan felç olmuşken, o, son nefesinde, o günden beri gece gündüz aklımdan çıkmayan şu sözleri haykırdı: “Budala,” diye bağırdı, “Sırrımı anlamıyor musun? Tam altı yüzyıldır ailen üzerindeki korkunç laneti gerçekleştiren iradeyi tanıyacak kadar beynin yok mu? Sana sonsuz hayat iksirinden söz etmedim mi? Simyanın sırrının nasıl çözüldüğünü bilmiyor musun? Sana söyleyeyim, intikamımı sürdürmek için altı yüzyıl yaşayan benim! Ben! Ben! Çünkü ben, Charles Le Sorcier’yim”

ŞİİR SANATI ve TANRILAR[45]

Birinci Dünya Savaşı’nın hemen ertesinde, kasvetli ve yağışlı bir nisan akşamı, Marcia, geniş bir yirminci yüzyıl salonundan çıkıp gökyüzünün derinliklerine ve sadece düşlerinde görmüş olduğu Arkadia’nın[46] doğusunda yer alan zeytinliklere doğru uçuşan düşünceler, istekler ve işitilmemiş özlemlerle yapayalnız buldu kendini. Odaya dalgın bir tavırla girdi, avizenin göz alan ışığını söndürdü ve çalışma masasının üzerine, antik bir mabedin etrafındaki yeşilliklerden süzülen ay ışığı gibi huzur

verici yeşil bir ışık düşüren biricik lambanın yanındaki yumuşak divana uzandı.

Kıs kesimli siyah, basit elbisesiyle, çağdaş uygarlığın tipik bir ürünü gibi görünüyordu; ama o, bu gece, kendi ruhuyla etrafını saran sıkıcı ruhlar arasındaki derin uçurumu hissediyordu. Bunun sebebi içinde yaşadığı ev, ilişkilerin her zaman gergin, sakinlerinin birbirlerine hemen hemen yabancı olduğu bu soğuk ev miydi? Sebep bu muydu, yoksa zaman ve mekanda daha büyük, daha açıklanamaz bir yanlışlık mıydı; çok erken mi yoksa çok geç mi ya da çağdaş gerçekliğin çirkinliklerine uyum sağlamak için ruhunun sık sık uğradığı yerlerden çok uzakta mı doğmuştu? Her an içine daha fazla gömüldüğü ruh halinden çıkmak için masadan bir dergi aldı ve kendisine iyi gelecek bir şiir aradı. Sıkıntılı olduğu anlarda, şiir hep rahatlatırdı onu; ama, şiirdeki birçok şeyin beklenilen etkiyi azalttığını da görmüştü. İnsanın muhteşem bir gün batımını seyrettiği pencere camındaki toz tanesi gibi, şiirin bazı dizelerinde, hatta en güzellerinde bile verimsiz çirkinliğin ve sınırlılığın soğuk buharları tütüyordu.

Marcia kolay bulunmaz bir hazine arıyormuş gibi, kayıtsızca derginin sayfalarını çevirirken tüm isteksizliğini yok eden bir şeyle karşılaştı. Onu bir gören olsa, düşüncelerini okuyabilir ve kendisini erişilmez hedefine daha önce gördüğü bütün hayal ve düşlerden daha fazla yaklaştıran bir hayal veya düş görmüş olduğunu söylerdi. Bu, nesrin ötesine geçen, ama sayıların kutsal melodisine ulaşamayan şairin acınası uzlaşısı, küçük bir *verse libre*[47] idi; çıplak güzelliği yaşayan, onu hisseden, kendinden geçercesine el yordamıyla arayan ozanın kendiliğinden müziğiydi. Belirli bir düzeni olmasa da, Marcia'nın bildiği biçimsel, geleneksel şiirde bulunmayan, ağızdan kendiliğinden dökülen, kanatlı sözcüklerin ahengine sahipti. Marcia okumaya devam ettikçe, çevresindeki her şey silinmeye başladı ve çok geçmeden etrafında bir düş sisi, sadece Tanrılarla düşçülerin yürüdüğü, zamanın ötesindeki, yıldızlı, mor bir sis kaldı.

Japonya'nın üzerindeki ay,

Beyaz kelebek ay!

Guguk kuşunun ötüşüyle

Ağır göz kapaklı Buduların düş gördüğü...

Ay kelebekleri bembeyaz kanat çırpar

Kent caddeleri boyunca
Utandırıp sessizliğe gömerek
Kızların elindeki lambaların işe yaramaz fitillerini.

Tropiklerin üzerindeki ay
Göklerin sıcaklığında yavaşça taç yapraklarım açan
Beyaz kıvrımlı bir çiçek...

Hava hoş kokularla dolu ve baygın ılık seslerle...
Göklerin kıvrımlı taç yaprakları altında
Bir flüt monoton bir sesle yayıyor geceye böcek müziğini.

Çin'in üzerindeki ay,
Gökyüzü nehri üstündeki bezgin ay,
Işığın söğütler arasında oynaşması tıpkı
binlerce gümüş rengi minik balığın
Karanlık sığ sularda parıldaması gibi;
Mezarlar ve çürüyen tapınaklar üzerindeki kiremitler
İpil ipil parlar ürperen sular gibi,
Gökyüzü bulutlarla benek benek,
tıpkı bir ejderin pulları gibi.

Düş sisleri arasında, okuyucu, yeni bir şarkı çağının gelişinden, Pan'ın yeniden doğuşundan duyduğu memnuniyeti haykırdı ritmik yıldızlara. Melodisi, bir akarsuyun dibinde yatan ve günün ağarmasıyla ışıklar saçan bir kristale benzeyen sözcükleri gözlerini yarı kapatarak tekrarladı.

Japonya'nın üzerindeki ay,
Beyaz kelebek ay!

Tropiklerin üzerindeki ay
Göklerin sıcaklığında yavaşça taçyapraklarım açan
Beyaz kıvrımlı bir çiçek.
Hava hoş kokularla dolu
Ve baygın ılık seslerle...

Çin'in üzerindeki ay,
Gökyüzü nehri üstündeki bezgin ay...

Sislerin içinden, başında kanatlı miğferi, ayaklarında sandalları ve elinde Hermes'in[48] asasıyla, dünyada benzeri olmayan güzellikte bir delikanlı çıktı tanrısal bir ışıltıyla. Uyuyanın yüzünün önünde, dokuz telli deniz kabuğuna karşılık Apollon'un kendisine vermiş olduğu değneği üç defa salladı ve alnının üzerine mersin ve güllerden bir çelenk koydu. Sonra, sevgiyle konuştu Hermes:

"Ey, Cyene'in altın saçlı kız kardeşinden ya da Afrodit'in sevdiği ve Pallas'ın kutsadığı, gökyüzünde oturan Atlandite'lerden daha güzel olan su perisi, belli ki Tanrıların güzellikte ve şarkılarda yatan sırlarını keşfetmişsin. Ey, Apollon'un ilk tanıdığı zamanki Cumae'li kadın kahinden daha güzel olan kahin, yeni bir çağdan söz etmen çok yerinde, çünkü şu içinde bulunduğumuz anda Pan, Maenalos dağında, uyanıp başlarında güllerden çelenkler bulunan etrafındaki küçük faunlara ve antik Satyr'lere bakmak arzusuyla, uykusunda iç çekip, geriniyor. Özlemlerin içerisinde, Dünyanın dışarı attığı birkaç ölümlü dışında hiçbir ölümlünün hatırlamadığı şeyi, *Tanrıların hiçbir zaman ölmemiş olduğunu,* altın günbatımının ötesindeki baştan aşağı lotusa kesmiş Hesperia[49] bahçelerinde Tanrıların uykularını uyuyarak ve Tanrıların düşlerini düşleyerek beklediklerini hatırladın. ve şimdi uyanış vakti geldi; onlar uyandığında soğuklukla çirkinlik yok olacak ve Zeus bir kere daha Olympos'taki tahtına oturacak. Paphos civarında deniz, daha şimdiden, ancak eski göklerin daha önce yukarıdan gördüğü bir köpükle kaynamaya başladı bile ve geceleri Helicon'da çobanlar acayip fısıltılarla yarı anımsadıkları müzik sesleri duyuyorlar. Ormanlar ve kırlar alacakaranlıkta oynayan, dans eden beyaz

figürlerle kıpır kıpır ve Nuh nebiden kalma okyanus ince bir hilalin ışığında çok garip görüntülere bürünüyor. Tanrılar sabırlıdır ve çok uzun zaman uyudular, ama insanoğlu da devler de Tanrılara meydan okuyamazlar. Tartaros'da Titanlar kıvranıp duruyor ve öfkeli Etna'nın altında Uranos'la Gaia'nın çocukları inliyorlar.[50] Şimdi şafak söküyor; gün ağardığında insanoğlu yüzlerce yıllık inkârının hesabını vermek zorunda kalacak; ancak uyurken Tanrıların huyu yumuşadı, insanı tutup inkarcılar için yaratılmış uçurumlara fırlatmayacak. Bunun yerine, intikamlarının tokadı insanın aklını çelen karanlığın, yanılgıların ve çirkinliğin üzerine inecek ve sakallı Saturnus'un hüküm ve idaresi altında ölümlüler bir kez daha onun için fedakârlıklarda bulunarak, güzellikler ve zevk içinde yaşayacaklar. Bu gece Tanrılardan teveccüh görecek ve Parnassos dağında, Tanrıların ölmediklerini göstermek için yüzlerce yıldır dünyaya gönderdiği düşleri seyredeceksin. Çünkü şairler Tanrıların düşleridir ve her çağda içlerinden biri günbatımının ötesindeki lotus bahçelerinden mesaj ve vaat içeren şarkılar söylemiştir bilmeden.

Sonra, Hermes, düş gören genç kızı kollarına alıp göklere yükseldi. Aiolos[51] kulelerinden esen yeller onları ılık, kokulu denizlerin üzerinden taşıyıp götürdü yavaş yavaş; daha sonra, çift başlı Parnassos üzerinde taht kurmuş olan Zeus'un huzurunda buldular kendilerini; Zeus'un altın tahtının sağında Apollon'la Musalar, solunda başına sarmaşıktan çelenk koymuş Dionysos ile duyduğu hazdan pespembe olmuş Bacchus yer alıyordu. Marcia böyle bir ihtişamı daha önce ne uyanıkken görmüştü ne de düşünde; ama buranın parlaklığı, yüce Olympos'un parlaklığının gözlerine vereceği zararı vermedi; çünkü, Tanrıların Babası ölümlülerin gözlerini düşünerek buranın ihtişamını azaltmıştı. Korykos mağarasının defne yapraklarıyla örtülü girişinde, ölümlülere benzeyen ama Tanrıların yüz ifadesine sahip altı soylu kişi yan yana oturuyordu. Marcia, daha önce gördüğü resimlerden bunların kutsal Maeonides, cehennem şairi Dante, ölümlülüğün ötesine geçmiş Shakespeare, kaos-kaşifi Milton, evrensel Goethe ve esin sahibi ozan Keats'den başkaları olmadığını anladı. Bunlar, Pan'ın ölmeyip yalnızca uyuduğunu anlatması için Tanrıların insanlara gönderdikleri habercilerdi, çünkü Tanrılar insanla ancak şiir aracılığıyla konuşurlar. Sonra Tanrıların Babası gökgürültüsü sesiyle konuştu:

"Ey Kızım -çünkü, benim soyumdan geldiğin için gerçekten kızımsın- onurun fildişi tahtlarında oturmakta olan, insanoğlunun söz ve yazısında

ilahi güzelliğin izlerinin bulunması için Tanrıların yeryüzüne göndermiş olduğu yüce elçilere bak. Diğer ozanları, insanoğlu çok yerinde olarak ebedi şöhretle taçlandırmıştır; ama bunları Apollon taçlandırmıştır ve bunları, Tanrıların dilini konuşmuş ölümlüler olarak diğerlerinden ayrı bir yere ben oturttum. Çok uzun zamandır Batı'nın ötesindeki lotus bahçelerinde düş görmekte ve düşlerimiz aracılığıyla konuşmaktaydık, ama artık sesimizi çıkarmamızın vakti yaklaşıyor. Şimdi uyanış ve değişim zamanı. Phaeton[52] bir kere daha, ekinleri kavurup akarsuları kurutarak, arabasını dünyaya yaklaştırdı. Galya'da saçı başı dağınık, yapayalnız su perileri artık bulunmayan pınarların başında gözyaşı döküyor, ölümlülerin kanıyla kıpkızıl akan nehirlere hayıflanıyorlar. Ares ile avenesi tanrıların çılgınlığında çok ileri gittiler ve doğadışı hazlara gömülmüş Deimos ile Phobos'u geri getirdiler.[53] Astraia[54] göklere kaçmış ve emrimizin dalgaları bu yüksek zirve dışında bütün toprakları kaplamışken bile, Tellus[55] kederler içerisinde dolaşıyor ve insanların yüzleri Erinys'lerin[56] yüzlerine benziyor. Geleceğini haber vermeye, ancak varışını gizlemeye hazırlanan, düşlerinde kendinden önceki tüm elçilerin düşlerinde gördüklerini gören en son doğmuş elçimiz, şu anda bile, bu kaosun ortasında çalışıp didiniyor. Biz onu, dünyanın bugüne kadar bilip tanıdığı bütün güzellikleri muhteşem bir bütünde harmanlamak, geçmişin bütün irfan ve güzelliğinin içinde yankılanacağı sözleri yazmak üzere seçtik. O, bizim geri dönüşümüzü ilan edecek ve Faun'larla[57] orman perileri eski güzel korularında dolaşmaya başladığında gelecek güzel günlerin şarkısını söyleyecek olandır. Seçimimizi, Korykos mağarasının önündeki fildişi tahtlarda oturanların yol göstericiliğinde yaptık; onların şarkılarında, ileriki yıllarda gelecek olan daha büyük elçinin şarkılarını tanıyacaksın. Onlar şimdi sana birer birer şarkılarını söylerken seslerine kulak ver. Her notayı gelecekteki şiirlerde, sıkıcı yıllar boyunca aramak zorunda olduğun, sana mutluluk ve huzur getirecek şiirlerde yeniden duyacaksın. Çok dikkatli dinle, çünkü bu notalarda gizlenmiş her hissi, tıpkı suları Eski Yunanistan'ın bağrında yittikten sonra uzak Sicilya'da billur Arethusa olarak yeniden ortaya çıkan Alpheus[58] gibi, dünyaya geri döndüğünde yeniden hissedeceksin."

Sonra ozanların en eskisi olan Homeros kalktı, alıp eline lirini Afrodit'e ilahisini okumaya başladı. Marcia tek kelime Yunanca bilmiyordu, yine de

kulaklarına ulaşan ileti boşa gitmedi; çünkü, ilahinin gizemli ritmi tüm ölümlülere ve Tanrılara hitap ediyor, tercüman gerektirmiyordu.

Dante ve Goethe'nin, bilinmeyen sözcükleri havayı tatlı melodilerle yaran şarkıları da böyleydi. Ama sonunda tanıdık sözcükler çalındı kulağına. Bir zamanlar insanlar arasında bir Tanrı ve hâlâ Tanrılar arasında bir Tanrı olan Avon'lu Kuğu[59] idi bu.

Yaz, savaşın kanlı gidişatından yaz,
Canım efendim, sevgili oğlun da gidebilir;
Ben uzaktan hararetle kutsarken adını
Niyaz et kalsın yurdunda barış içinde.

Artık kör olmayan Milton ölümsüz dizelerini okurken, sözler daha da tanıdık geldi:

Ya bırak ışığın gecenin bir yarısında
Görünsün yüksek, yalnız bir kulede
Üçü büyük Hermes'le olmak üzere
Sık sık Büyük Ayı'yı seyredebileceğim
Ya da yerinden uğrat Platon'un ruhunu
Dünyevi evini terk eden o ölümsüz zekayı
Hangi dünyanın ya da engin diyarların
Barındırdığını açığa çıkarmak için.

Bırak saltanat kaftanına bürünmüş muhteşem
Trajedi silip süpürsün etrafını zaman zaman,
Teb'lilerin ya da Mora'lıların soyunu sunarak
Ya da kutsal Troya'nın öyküsünü.

Hepsinden sonra, elçilerden dilber faunlara en yakın olan Keats'in genç sesi duyuldu:

Duyulmuş melodiler tatlıdır, ama duyulmamış olanlar
Daha da tatlıdır; bu yüzden tatlı sesli kavallar durmadan
çalınır...

Eski çağ bu kuşağı harcadığında,
Diğer dertlerin arasında sen kalacaksın geriye
Sonra bizimkine, insanın dostuna, şöyle diyeceksin
'Güzellik gerçektir -gerçek de güzellik-' hepsi bu,
Çok iyi biliyorsun ki, bütün bilmen gereken bu.

Şarkı okuyan sustuğunda, geceleri Aurora'nın katledilmiş Memnon için Nil kıyısında ağladığı ırak Mısır'dan esen bir rüzgarla bir ses geldi.[60] Gül parmaklı Tanrıça, Tanrıların Babası'nın ayaklarına kapanarak, "Efendimiz, vakit tamam; Doğu'nun Kapıları'nı açtım," diye haykırdı. ve Phoibos lirini, Musalar içindeki gelini Kalliope'ye uzatarak, huysuzlanan atların Günün altın arabasına koşulu bulunduğu, sütunlar üzerine kurulmuş, mücevher bezeli Güneş Sarayı'na gitmek üzere hazırlandı.[61] Bunun üzerine Zeus oymalı tahtından indi ve elini Marcia'nın başına koyarak şöyle dedi:

"Kızım, şafak sökmek üzere; ölümlüler uyanmadan evine dönmen iyi olur. Hayatının sıkıcılığına hayıflanma; çünkü yakında sahte inançların gölgesi yok olacak ve Tanrılar bir kere daha insanlar arasında dolaşacaklar. Hep bizim elçimizi ara, çünkü huzur ve rahatı onda bulacaksın. Onun sözleriyle adımların mutluluğa yönelecek ve onun güzellik düşlerinde, ruhun hasretini çektiği şeye kavuşacak." Zeus sözlerine son verirken, Hermes genç kızı yavaşça tuttu ve batıya, görünmeyen denizlerin üzerindeki solmakta olan yıldızlara doğru götürdü.

Marcia'nın düşünde Tanrıları ve Parnassos dağındaki özel toplantılarını görmesinden bu yana çok seneler geçti. Bu gece yine aynı geniş salonda oturuyor, ama yalnız değil. Eski huzursuzluğundan eser yok; çünkü yanında çok ünlü bir isim, bütün dünyanın hayran olduğu, şairler şairi genç var. Genç adam müsveddelerinden kimsenin daha önce duymadığı ama bunları duyacak insanlara, yüzyıllar önce Pan'ın, Arkadia'da yatıp uykuya

dalmasından ve büyük Tanrıların Hesperides[62] topraklarının ötesinde lotus bahçelerinde uykuya çekilmesinden bu yana yok olmuş düş ve hayalleri getirecek sözler okuyor. Ozanın ustalıklı dizelerinde ve gizli melodisinde genç kızın ruhu nihayet huzura kavuşmuştur, çünkü bu dizelerde Trakyalı Orpheus'un[63] ilahi notları, Hebrus nehrinin kıyısındaki kayaları ve ağaçları hareket ettiren notalar yankılanmaktadır. Şarkıcı susup, hükmü soruyor heyecanla, ama Marcia ezginin "Tanrılara uygun" olduğundan başka ne söyleyebilir ki?

Ve Marcia konuşurken gözlerinin önüne yeniden Parnassos dağındaki bir görüntü gelir ve uzaklardan, güçlü bir ses şöyle der: "Onun sözleriyle adımların mutluluğa yönelecek ve onun güzellik düşlerinde, ruhun hasretini çektiği şeye kavuşacak."

O SOKAK

Eşyaların ve mekânların ruhu olduğunu söyleyenler de vardır, olmadığını söyleyenler de; ben pek sanmıyorum, ama size o Sokağı anlatacağım.

Bu sokağı güçlü ve onurlu insanlar yaptı; Denizin ötesindeki Kutsal Adalardan gelmiş olan kendi kanımızdan, yiğit insanlar. Başlangıçta, ormanın içindeki pınarlardan sahildeki küme küme evlere su taşıyanların çiğnediği dar bir patikadan başka bir şey değildi. Sonra, gittikçe sayısı artan evlere daha çok insan geldiğinde, yeni evlere gereksinim duyulunca, patikanın kuzey tarafına kulübeler yaptılar; kalın kütüklerden inşa edilmiş, ormana bakan tarafları taştan kulübeler. Çünkü, ormanda çok sayıda yerli, uçları alevli oklarıyla pusudaydı. ve birkaç yıl daha geçince, insanlar Sokağın güneyine de kulübeler inşa ettiler.

Sokakta, konik şapkalı ciddi görünüşlü insanlar, ellerinde çoğu defa eski model bir asker tüfeği ya da av tüfeğiyle yukarı aşağı dolaştılar. Sonra bunların bağcıklı şapkalı eşleri ve akıllı uslu çocukları davardı. akşamları bu insanlar eşleri ve çocuklarıyla dev ocakların etrafında oturur, okuyup konuşurlardı. Okuyup konuştukları şeyler çok basit şeyler olmakla birlikte, onlara cesaret verir, yüreklerini iyilikle doldurur, gündüz ormanı dize getirmelerine ve tarlaları sürmelerine yardımcı olurdu. Çocuklar, hiç görmedikleri ya da hiç anımsamadıkları sevgili İngiltere'lerinin ve eskinin yasalarını ve işlerini dinleyip öğrenirlerdi.

Savaş çıktı; bundan sonra yerliler Sokağı rahatsız etmediler. Kendilerini işlerine güçlerine veren insanlar bildikleri yoldan refaha ve mutluluğa ulaştılar. Çocuklar rahat ve huzur içinde büyüdüler ve Sokakta yaşamak üzere Anayurttan başka aileler geldi. ve çocukların çocukları da, yeni gelenlerin çocukları da büyüdüler. Kasaba artık bir kent olmuştu; kulübeler yerlerini birer birer evlere -taş basamaklı, demir parmaklıklı ve kapılarının üzerinde açık yelpaze şeklinde pencereler olan, tuğla veya ahşap, basit, güzel evlere—bıraktı. Bunlar, dayanıksız evler değildi, nesiller boyu içerisinde oturulmak üzere inşa edilmişti. İçlerinde rafları oymalı şömineler, zarif merdivenler, ince bir zevki yansıtan, sevimli mobilyalar ve Anayurttan getirilmiş porselen ve gümüş eşyalar vardı.

Böylece Sokak, genç insanların düşlerinden zevk alarak doya doya yaşadı ve sakinlerinin zarafet ve mutluluğu arttıkça Sokak da daha büyük bir haz duydu bundan. Bir zamanlar sadece kuvvet ve onurun olduğu yerde, şimdi üslup ve bilgi de vardı. Evlere kitaplar, resimler ve müzik geldi; gençler kuzeydeki düzlükte kurulan üniversiteye gittiler. Konik şapkaların, kısa kılıçların, dantel ve kar beyazı perukların dolaştığı yerlerde şimdi safkan atların nal seslerinin yankılandığı, yaldızlı faytonların dolaştığı parke taşı döşeli yollarla binek taşlı, yular bağlama kazıkları olan tuğla kaldırımlar vardı.

Bu Sokakta birçok ağaç vardı: karağaçlar, meşeler ve azametli akçaağaçlar; bu yüzden yazın her taraf yemyeşil olur, kuş cıvıltıları kaplardı ortalığı. ve evlerin arkalarında, patikalarının etrafına çit çekilmiş, güneş saatleri de olan, duvarla çevrili gül bahçeleri bulunur, akşamları, ay ve yıldızların büyüleyici ışınları bahçeleri aydınlatırken, hoş kokulu çiçekler çiy damlalarıyla parıldardı.

Sokak, düşler gördü, savaşlar, felaketler ve değişimler yaşadı. Bir defasında, gençlerin çoğu uzaklara gitti ve bazıları geri dönmedi. Bu, eski bayrağı kaldırıp yerine yıldızlı ve çizgili bir yenisini koydukları zaman olmuştu. Çok büyük değişiklikler olduğunun söylenmesine karşın, Sokak bunları hissetmedi, çünkü sokakta yaşayan insanlar aynıydı; eskiden aşina oldukları şeylerden söz ediyor, aynı şeyleri anlatıyorlardı. ve ağaçlar hâlâ ötücü kuşları barındırıyor; akşamları ay ve yıldızlar gül bahçelerinin çiy düşmüş çiçeklerini aydınlatıyordu hâlâ.

Zamanla kılıçlar, üç köşeli şapkalar ve peruklar görünmez oldu. Sokağın sakinleri ellerinde bastonları, başlarında kunduz kürkünden şapkaları ve

kısa kesilmiş saçlarıyla ne kadar tuhaf görünüyorlardı! Uzaklardan yeni sesler geldi: Önce, bir mil ötedeki nehirden tuhaf püflemeler ve tiz çığlıklar; yıllar sonra da diğer yönlerden tuhaf püflemeler, tiz çığlıklar ve gümbürtüler. Hava eskisi kadar temiz değildi, ama yörenin ruhu değişmemişti. Bu sokağı ataları, kanları ve canlarıyla kurmuşlardı. Tuhaf borular döşemek için toprağın bağrını yardıklarında, garip teller taşıyan uzun direkler diktiklerinde de ruhu değişmedi. Bu Sokakta eskiye ait o kadar çok şey yaşıyordu ki, geçmiş öyle kolay kolay unutulamazdı.

Sonra, eski halini bilenlerin artık Sokağı tanıyamadıkları kötü günler geldi çattı ve eski halini bilmeyen birçok kişiyse tanıyınca uzaklaştı; çünkü sakinlerinin konuşmaları kaba, görünüş ve davranışları nahoştu. Düşünceleri de Sokağın bilge ve hakbilir ruhuyla çatışıyordu. Evleri çürümeye, ağaçları birer birer ölmeye, gül bahçelerini otlar bürümeye ve toprağı çoraklaşmaya başladığında, Sokak sessizce eski günlerinin hasretiyle yandı. Ama bir gün, bazıları bir daha geri dönmeyen, bazı gençler resmi yürüyüşle yola çıktığında bir gurur hissetmedi değil. Bu gençler maviler giyinmişlerdi.

Yıllar geçtikçe Sokağın bahtı iyice karardı. Ağaçlardan geriye eser kalmadı; gül bahçelerinin yerini Sokağa paralel açılan sokaklardaki ucuz, çirkin yeni binaların sırtları aldı. Yılların, Artmaların ve kurtların tahribatına karşın, evler yine de ayakta kaldı; çünkü onlar nesiller boyu oturulmak üzere inşa edilmişti. Sokakta yeni yüzler peydah oldu; tuhaf hatları olan, sinsi sinsi bakan, bilinmeyen sözcüklerle konuşan ve küf bağlamış evlerin üzerine bazıları bilinen, bazıları bilinmeyen harfler yazan esmer, uğursuz yüzler. Sokağın kıyılarını elle itilerek sürülen arabalar kapladı. Ne idüğü belirsiz, pis bir koku kapladı ortalığı ve geçmişin ruhu uykuya daldı.

Bir defasında Sokağı büyük bir heyecan dalgası kapladı. Savaş ve devrim denizlerin ötesini kasıp kavuruyordu; bir hanedan yıkılmıştı ve bu hanedanın yozlaşmış tebaası karanlık emellerle sürüler halinde Batı'daki Topraklara akın ediyordu. Bu insanlar bir zamanlar kuş seslerini ve gül kokusunu tanımış viran evleri mesken tuttular. Sonra Batı'daki Topraklar uyandı ve uygarlık yolunda verilen dev mücadelede Ana-yurt'a katıldı. Kentlerin üzerinde yeni bayrağın yanı sıra bir kere daha, sade, ama görkemli üç-rengiyle eski bayrak dalgalandı. Ama Sokakta sadece korku, nefret ve cehalet hüküm sürdüğünden, çok fazla sayıda bayrak

dalgalanmadı. Gençler yine asker yürüyüşüyle yola çıktılar, ama eski zamanlardaki gençler gibi değil. Bir şeyler eksikti. Zeytunî üniformalar içinde, atalarının gerçek ruhuyla yola çıkan bu eski günlerin gençlerinin oğullarıysa, farklı yerlerden yola çıktılar; onlar ne Sokağı biliyorlardı ne de onun eski ruhunu.

Denizlerin ötesinde büyük bir zafer kazanıldı ve gençlerin çoğu muzafferane geri döndü. Bir şeyleri eksik olanların artık o şeyleri eksik değildi; yine de korku, nefret ve cehalet Sokaktaki egemenliğini sürdürdü; çünkü gidenlerin çoğu dönmemiş ve eski evlere, uzak yerlerden gelen çok sayıda yabancı yerleşmişti. ve geri dönen gençler artık burada oturmadılar. Yabancıların çoğunluğu esmer ve meymenetsizdi; bununla birlikte aralarında, bu sokağı kuran ve ona ruh veren insanlara benzeyen birkaç kişi de yok değildi. Ama ne'kadar benzeseler de, benzemeyen bir yanları vardı, çünkü bunların gözlerinde hırsın, tamahın, kinciliğin ve sapkın bir şevkin acayip ve sağlıksız parıltısı vardı. Karışıklık ve ihanet içerisinde yaşayan kötü niyetli insanlardan çok azı, çoğunun geldiği o mutsuz ve donmuş topraklardaki gibi, yıkıntıları üzerinde iktidara gelebilmek amacıyla Batı Topraklarına öldürücü darbeyi indirme planları yapıyordu. ve bu kumpasın kalbi, çürüyen evleri yabancı muhaliflerle dolup taşan ve kan, ateş ve kıyam gününün gelmesini dört gözle bekleyen insanların plan ve konuşmalarının yankılandığı bu Sokakta atıyordu.

Sokaktaki çeşitli garip toplantılar hakkında polis çok şey söylüyor, ama çok az şey kanıtlayabiliyordu. Sivil polisler büyük bir gayretle Petrovitch’in Fırını, Rifkin’in o sefil Çağdaş Ekonomi Okulu, Sosyal Kulüp, Özgürlük Kafe gibi yerleri dinledi. Buralarda hep uğursuz tipler toplanırdı, ama konuşmaları hep ihtiyatlı veya yabancı bir dildeydi. Geçip gitmiş yüzyılların ve güçlü kuvvetli kolonyal sakinlerinin unutulmuş soylu irfanıyla, mehtapta çiy taneleri parıldayan gül bahçelerinin anısıyla eski evler hâlâ ayaktaydı. Ara sıra tek başına bir şair ya da gezgin o evleri görmeye gelir ve kaybolmuş ihtişamları içinde onları resmetmeye çalışırdı, ama bu şair ve gezginlerin sayısı pek fazla değildi.

Bu evlerde, Amerika’yı ve Sokağın sevdiği eski, güzel gelenekleri sona erdirmek amacıyla belirli bir günde kıyama kalkışacak kalabalık bir terörist grubunun liderlerinin saklanmakta olduğu dedikoduları çok yaygındı. Pis sokaklarda, çeşitli dillerde, çeşitli alfabelerle yazılmış, hepsi de suça ve ayaklanmaya çağrı mesajları içeren el ilanları ve bildiriler uçuşuyordu. Bu

bildiri ve ilanlarda, insanlar atalarımızın yücelttiği yasaları ve erdemleri çiğnemeye, Amerikanın eski ruhunu -bin beş yüz yıllık Anglosakson özgürlük, adalet ve itidal düşüncelerinden miras alınmış ruhu- yok etmeye çağrılıyordu. Sokakta oturan ve çürümüş binalarda toplantılar yapan koyu renkli insanların iğrenç bir devrimin beyin takımı olduğu; onların vereceği emirlerle milyonlarca beyinsiz, aptal yaratığın iğrenç pençelerini binlerce kentin gecekondularından çıkarıp atlarımızın yurdunu yok edinceye kadar yakıp yıkacağı söyleniyordu. Bunlar o kadar çok tekrarlandı ki, çoğu insan o tuhaf yazılarda ima edilen dört Temmuzu korkuyla bekler oldu; ama suçlanacak kimse bulunamadı. Kimlerin tutuklanmasının bu melun fesadın kaynağını kurutacağını bilen yoktu. Mavi ceketli polisler birçok defa yıkıldı yıkılacak evleri araştırmaya gelmiş; ama sonunda, yasaları ve düzeni uygulamaktan bıkarak bundan vazgeçmiş ve kenti kaderiyle baş başa bırakmışlardı. Sonra asker tüfekleri taşıyan zeytuni üniformalı insanlar geldi; o zaman Sokak hüzün dolu uykuları içinde, sank o eski günlerin, konik şapkalı insanların ellerinde eski asker tüfekleriyle ormandaki pınardan sahilde kümelenmiş evlere doğru yürüdüğü zamanların düşlerini yeniden görür gibi oldu. Yine de yaklaşmakta olan felaketi önleyebilecek hiçbir adım atılamıyordu, çünkü karayağız, sinsi adamlar çok kurnazdılar.

Bu yüzden Sokak, ta ki bir gece Petrovitch'in Fırını'nda, Rifkin'in Çağdaş Ekonomi Okulu'nda, Sosyal Kulüp'te, Özgürlük Kafe'de ve daha başka birçok yerde gözleri korkunç bir zafer umuduyla kocaman açılmış çok sayıda adam toplanıncaya kadar huzursuz bir şekilde uyumaya devam etti. Gizli tellerden tuhaf mesajlar gönderildi ve gönderilecek daha tuhaf mesajlar olduğu konusunda çok şeyler söylendi; ama bunların çoğu, Batı Toprakları tehlikeyi atlatıncaya kadar öğrenilemedi. Zeytuni üniformalı adamlar neler olup bittiğini ya da ne yapmaları gerektiğini bilmiyorlardı, çünkü gizli iş çevirmede karayağız, sinsi adamların üstüne yoktu.

Bununla birlikte zeytuni üniformalı adamlar o geceyi hiç unutmayacak ve Sokaktan söz ederken, sanki onu torunlarına anlatıyormuş gibi anlatacaklardı, çünkü çoğu oraya sabaha karşı, hiç ummadıkları bir görevle gönderilmişti. Bu anarşi yuvasının eski, evlerinse yılların, fırtınaların ve kurtların sebep olduğu tahribatla yıkıldı yıkılacak olduğu biliniyordu; yine de o yaz gecesi meydana gelenler, beklenmedik, tuhaf aynılığı ile, tam bir sürprizdi. Çok basit bir olay olmakla birlikte, gerçekten de son derece tuhaftı. Çünkü, hiçbir belirti görülmeden, gece yarısını biraz geçe yılların, fırtınaların ve kurtların tahribatı birdenbire doruğuna ulaştı ve tüm yapıların

aynı anda çökmesinden sonra Sokakta iki eski bacadan ve tuğla bir duvarın bir bölümünden başka hiçbir şey ayakta kalmadı. Hiçbir canlı yıkıntıların altından sağ çıkamadı. Büyük bir kalabalıkla birlikte yıkıntıları araştıran bir şairle bir gezgin tuhaf öyküler anlattılar. Şair, şafak sökmeden önceki saatlerde, ark lambalarının ışığında, doğru dürüst göremediği sefil yıkıntıları seyrettiğini;yıkıntılar üzerinde mehtap, güzel evler, karaağaçlar, meşeler ve azametli akçaağaçlardan bir başka resmin belirdiğini söylüyor. Gezgin ise, Sokağın alışıldık pis kokusu yerine havayı gül kokularının doldurduğunu ileri sürüyor. Ama şairlerin düşleriyle gezginlerin öykülerinin yalan olduğunu bilmeyen mi var?

Eşyaların ve mekanların ruhu olduğunu söyleyenler de vardır, olmadığını söyleyenler de; ben pek sanmıyorum, ama size o Sokağı anlattım.

JUAN ROMERO'NUN DEGİŞİMİ

1894 yılı ekiminin on sekiz ve on dokuzunda Norton Madeni'nde meydana gelen olaylar hakkında konuşmak hiç içimden gelmiyor. Hayatımın son yıllarında cereyan eden ve tam olarak tanımlayamadığım için beni iki misli dehşete düşüren korkunç olayları anımsamaya beni zorlayan tek şey bilime karşı duyduğum sorumluluk. Ama, ölmeden önce, Juan Romero hakkında -*değişimi* hakkında- bildiklerimi anlatmam gerektiğine inanıyorum.

Adımın ve kökenimin gelecek kuşaklarca bilinmesine gerek yok; hatta, bunların bilinmemesinin daha iyi olacağını düşünüyorum; çünkü, insan Birleşik Devletler'e ya da Kolonilere göçtüğünde, geçmişini ardında bırakır. Ayrıca, bir zamanlar ne olduğumun, anlatacaklarımla en ufak bir ilişkisi yok; belki, Hindistan'da askerliğimi yaparken ak sakallı yerli öğretmenler arasında, subay arkadaşlarım arasında olduğundan daha fazla kendimi evimde hissetmiş olduğum gerçeğini bunun dışında tutabiliriz. Amerika'nın engin Batısında, hiçbir anlamı olmayan, sıradan bir adı -şimdiki adımı- benimsemeyi uygun bulduğum yeni bir hayata başlamama yol açan felaketler başıma geldiğinde, tuhaf Doğu bilgeliğiyle epeyce uğraşmış bulunuyordum.

1894 yazını ve sonbaharını çıplak ve ürkütücü Cactus Dağları'ndaki ünlü Norton Madeni'nde vasıfsız bir işçi olarak çalışmakla geçirdim; yaşlı bir madencinin beş on yıl önce bu madeni bulmasıyla, neredeyse hiç kimsenin

yaşamadığı bu çorak topraklar insanlarla kaynamaya başlamıştı. Bir dağ gölünün derinliklerinde yatan altın mağarası, keşfi yapan saygıdeğer kişiyi rüyasında bile göremeyeceği kadar zengin etmişti; şimdi de, nihayet satılmış olduğu şirket burada yoğun bir şekilde tüneller kazıyordu. Daha başka mağaralar da bulunmuştu ve elde edilen sarı metalin miktarı son derece fazlaydı; bu yüzden, kalabalık bir madenci ordusu gece gündüz kayalar arasındaki sayısız geçit ve delikte ter döküyordu. Çalışmaları yöneten Bay Arthur diye biri yörenin tuhaf jeolojik oluşumlarına sık sık dikkat çekiyor; mağaralar zincirinin muhtemel uzantıları üzerine akıl yürütüyor ve geleceğin dev madencilik işletmeleriyle ilgili tahminlerde bulunuyordu. İçerisinde altın bulunan bu mağaraların suyun etkisiyle oluştuğunu kabul ediyor ve sonuncu mağaranın yakında açılacağına inanıyordu.

Juan Romero, Norton Madeni’ne ben işe girdikten kısa bir süre sonra geldi. Madenin cazibesine kapılarak komşu ülkeden gelen hırpani Meksikalılardan biriydi; başlangıçta, siması nedeniyle dikkati çekiyordu; Kızılderili olduğu besbelliydi, ama rengi dikkati çekecek kadar açıktı ve Piute yerlileriyle yöre Meksikalılarının yüz hatlarından çok farklı olan yüz hatlarının daha asil bir görünüşü vardı. Romero’nun Hispaniklerden ve Kızılderililerden bu kadar farklı olmasına karşın, hiç de beyaz ırktan birine benzememesi çok tuhafdı. Ne İspanyol Fatihlerden ne de Amerikalı öncülerdendi; bu sessiz sakin amele sabah erkenden kalkıp, doğudaki tepelerin üzerinden doğmakta olan güneşe hayran hayran bakarak, anlamını kendisinin de bilmediği bir ayin yapıyormuş gibi kollarını güneş kursuna doğru kaldırdığında insanın aklına onun eski ve soylu Azteklerden biri olduğu geliyordu. Ama Romero’da yüzünden başka soyluluğu akla getirecek hiçbir şey yoktu. Toplumun çok aşağı bir kesiminden geldiği için (bana böyle söylenmişti daha sonra) cahil ve pisti; diğer koyu renkli arkadaşlarının arasında yabancılık çekmiyordu. Çocukken derme çatma bir dağ kulübesinde bulunmuştu; çevreyi kasıp kavuran öldürücü bir salgından tek o kurtulmuştu. Kulübeye yakın bir yerlerde, kayalardaki oldukça tuhaf bir yarığın önünde etlerini akbabaların didiklediği iki iskelet yatıyordu; çocuğun annesiyle babasından geriye sadece bunlar kalmış olmalıydı. Kim olduklarını kimse anımsamıyordu ve çok geçmeden de unutuldular. Kerpiç kulübenin zamanla unufak olması ve daha sonra meydana gelen bir toprak kayması sonucunda kayadaki yarığın kaybolması olay yerinin anılardan

büsbütün silinmesine yol açtı. Ona, adını da veren Meksikalı bir sığır hırsızı tarafından büyütülen, Juan diğer MeksikalIlardan pek farklı değildi.

Romero'nun bana karşı hissettiği muhabbetin, çalışmadığım zamanlarda parmağıma takmış olduğum tuhaf ve eski bir Hindu yüzüğü sayesinde başladığına kuşku yok. Onun nasıl bir şey olduğunu, benim elime nasıl geçtiğini söyleyemem. Hayatımın ebediyen kapanmış bir dönemiyle aramdaki tek bağdı ve ona çok değer veriyordum. Çok geçmeden, bu tuhaf görünüşlü MeksikalInın da aynı şekilde ona ilgi gösterdiğini fark ettim; açıkça imrenerek bakıyordu yüzüğe. Büyük bir olasılıkla daha önce böyle bir şey görmemiş olsa da, yüzüğün üzerindeki eski hiyeroglifler, eğitimsiz ama kavrayışlı zihninde bazı belirsiz anıları canlandırıyordu sanki. Gelişinden birkaç hafta sonra, Romero, sıradan bir madenci olan benim sadık hizmetkârım olmuştu adeta. Sohbetimiz ister istemez çok sınırlıydı. O, sadece birkaç kelime İngilizce biliyordu; benim Oxfordlu İngilizcem ise,Yeni İspanyalı amelelerin yerel lehçelerinden hayli farklıydı.

Anlatacağım olayı önceden hissettiren belirtiler çıkmadı ortaya. Romero'nun benimle ilgilenmesine ve yüzüğümün onu tuhaf bir şekilde etkilemiş olmasına karşın, sanırım, büyük patlamanın fitili ateşlendiğinde, olacaklar konusunda her ikimizin de herhangi bir fikri yoktu. Jeolojik mülahazalar, madenin, en derin noktasından daha aşağı uzatılmasını gerektiriyordu ve Yönetici'nin, daha aşağıda sağlam bir kaya tabakasından başka bir şey olamayacağı yolundaki inancı, madenin en derin noktasına muazzam miktarda dinamit yerleştirilmesine yol açtı. Bu çalışmaya Romero da ben de katılmadım; bu sebepten, ortaya çıkan olağanüstü durumlarla ilgili ilk bilgileri başkalarından duydum. Muhtemelen gereğinden fazla patlayıcı kullanılmış olması nedeniyle, sanki bütün dağ sarsıldı. Sarsıntının şiddetinden yamaçtaki kulübelerin camları parçalanırken, yakınlardaki geçitlerde bulunan madencilerin ayakları yerden kesildi. Çök yukarıda bulunan Mücevher Gölü'nün suları fırtına çıkmışçasına çalkalandı. İnceleme yapıldığında, patlatma yerinin altında dipsiz bir uçurumun açılmış olduğu görüldü; öylesine derin bir uçurum ki, el altında bulunan hiçbir ip dibine ulaşamıyor, hiçbir fener aydınlatamıyordu. Şaşıran kazıcılar Yöneticiyle görüşmeye gittiler; o da, kuyuya uzun halatların götürülmesini ve dibine ulaşılıncaya kadar halatların birbirlerine eklenerek aşağı sarkıtılmasını emretti.

Çok geçmeden beti benzi atmış işçiler Yöneticiye başarısızlıklarını. haber veriyorlardı. Saygılı ama kesin bir dille, uçuruma yeniden inmeyi, hatta açılan delik kapatılmadıkça madende çalışmayı kabul etmediklerini ifade ettiler. Şimdiye kadar karşılaşmadıkları bir şeyle karşı karşıyaydılar; şu ana kadar anlayabildikleri kadarıyla, aşağıdaki deliğin sonu yoktu. Yönetici onları ayıplamadı. Bunun yerine derin düşüncelere daldı ve ertesi gün için planlar yaptı. O akşam gece vardiyası işbaşı yapmadı.

Sabahın ikisinde yalnız bir çakal dağda korkunç bir uluma tutturdu. Şantiyedeki bir yerlerden bir köpek de uluyarak cevap verdi; ya çakala - ya da başka bir şeye. Dağ silsilesinin yükseklerinde bir fırtına toplanıyordu; acayip şekilli bulutlar, ilk dördünü aşmış bir ayın ışıklarının delmeye çalıştığı kat kat bulutların lekelediği gökyüzünde rüzgarın önünde oradan oraya savrulup durdu. Beni uykumdan uyandıran Romero'nun üzerimdeki ranzadan gelen -anlamadığım bir beklentiyle heyecanlı ve gergin- sesi oldu:

"iMadre de Dios!- Elsonido — ese sonido — iorga Vd! — ¿oyte Vd?- Sefir, ŞU SES!"

Hangi sesi kastettiğini merak ederek, dinledim. Çakalın sesi, köpeğin sesi ve fırtına, hepsi de duyuluyordu; rüzgar giderek daha çılgınca esmeye başladığından fırtınanın sesi diğerlerini bastırıyordu. Yatakhanenin penceresinden şimşekler çaktığı görülüyordu. Duyduğum sesleri yineleyerek, sinirleri gerilmiş Meksikalıya sordum:

"¿El coyote? — ¿el perro? — ¿el viento?"

Romero yanıt vermedi. Sonra korku içinde fısıldadı: *"El ritmo, Senor — el ritmo de la tierra* — YERİN ALTINDA NABIZ GİBİ ATAN ŞU SES!"

İşte o zaman ben de duydum; duydum ve nedenini bilmeden korkuyla titredim. Çok, çok aşağılardan gelen bir ses -Romero'nun dediği gibi nabız gibi atan bir ses- vardı; son derece zayıf olmasına karşın köpeğin, çakalın ve şiddeti her an artmakta olan fırtınanın sesini bastıran bir ses. Bu sesi tarif etmeye çalışmanın anlamı yok - mümkünü yok, tarif edilemezdi. Belki, büyük bir yük vapurunun derinlerindeki motorunun güverteden duyulan

gürültüsüne benzetilebilirdi, ama o kadar mekanik değildi; yaşam ve bilinç unsurlarından o kadar yoksun değildi. Bütün bu nitelikleri arasında beni en çok sesin geldiği ***derinlik*** etkiledi. Aklıma Poe'nun Joseph Glanvil'den alıntıladığı çok etkili paragraf geldi-[64]

"-O'nun, Demokritus'un kuyusundan bile daha derin olan yapıtlarının büyüklük, derinlik ve antyılmazlığı..."

Romero ansızın ranzasından aşağı atladı ve tam karşımda durarak, şimşeğin her çakışında tuhaf bir şekilde parıldayan parmağımdaki yüzüğe gözlerini dikti; sonra dikkatle maden kuyusuna bakmaya başladı. Ben de ayağa kalktım ve her ikimiz de, her geçen saniye daha dirimsel bir nitelik kazanan, tekinsiz sese kulak kabartarak, bir süre hareketsiz kaldık. Sonra, elimizde olmadan, fırtınadaki tıkırtısında dünyevi gerçekliği düşündüren rahatlatıcı bir şeyler olan kapıya doğru yürümeye başladık. Derinlerden gelen ezgi -bu ses artık bir ezgi halini almıştı- güçlenip, belirginleşti; dışarıya, fırtınaya çıkmak, oradan da kuyunun karanlığına doğru ilerlemek için karşı konulmaz bir dürtü hissettik içimizde.

Yolda hiçbir canlı yaratığa rastlamadık, çünkü gece vardiyası işbaşı yapmamıştı; herhalde o sırada, Kuru Dere'de uykulu bir barmene meşum dedikodular aktarmakla meşguldüler. Ama bekçi kulübesinde, tıpkı bir gardiyan gözü gibi, kare şeklinde sarı bir ışık parıldıyordu. Ritmik sesin bekçi üzerinde nasıl bir etki yarattığını merak ettim; ama Romero yürüyüş hızını artırmıştı, daha fazla oyalanmadan peşine takıldım.

Kuyuya inerken, aşağıdan gelen sesin tek bir sesten ibaret olmadığı ortaya çıktı. Davul vuruşları ve birçok hançereden çıkan ezgi, bana bir tür Doğu ayini gibi geldi. Bildiğiniz gibi, uzun süre Hindistan'da bulunmuştum. Romero ile birlikte fazla tereddüt etmeden birikintilerden ve basamaklardan aşağı, bizi çağıran şeye doğru, gönülsüzce, acınası bir çaresizlik ve korkuyla indik. Bir ara, bir lamba veya mum olmadan yolumuzun nasıl aydınlandığını merak ederken, parmağımdaki eski yüzüğün ürkütücü bir parıltıyla parıldadığını, çevredeki rutubetli, ağır havayı donuk bir aydınlığa boğduğunu fark ettiğimde delirdiğimi sandım.

Romero geniş bir merdivenden aşağı indikten sonra, hiçbir şey söylemeden bir koşu tutturarak beni yalnız bıraktı. Davul sesleri ve ezgideki, benim zor fark edebildiğim yeni ve çılgınca bir unsurun onun üzerinde ürkütücü bir etkisi olmuş ve korkunç bir çığlık atarak, körlemesine mağaranın kasvetli karanlığına dalmıştı. Önüm sıra düz yerlerde düşe kalka

koşturarak sarsak merdivenlerden paldır küldür inerken art arda çığlıklar attığını duyuyordum. Ben de çok korkmuş olmakla birlikte, ağzından çıkan lafların bildiğim dillerden olmadığını anlayacak kadar aklım başımdaydı. Kötü bir İspanyolca ile daha da kötü bir İngilizcenin karışımı olan o her zamanki konuşmasının yerini, sert ve etkileyici çok-heceli sözcükler almıştı ve bu sözcüklerden sadece sık sık yinelediği *'Huitzilo potchli'* biraz tanıdık geldi. Daha sonra bu sözcüğü büyük bir tarihçinin[65] yapıtlarında tespit ettim ve yaptığı çağrışımlar korkudan tir tir titrememe neden oldu.

Tam en son mağaraya ulaştığımda başlayan ve çabucak sona eren karmaşık bir olay, o korkunç gecede cereyan eden olayların doruğu oldu. İleriden, karanlığın içinden, Meksikalının -bir daha duysam sonum olacak- acayip seslere karışan son çığlığı yükseldi. O an bana öyle geldi ki, dünyanın bütün gizli dehşet ve canavarlıkları insanoğlunu boğmak çabasıyla dile gelmişti. Tam yüzüğümden yayılan ışığın söndüğü anda, birkaç metre önümde, aşağılarda parıldayan bir başka ışığı fark ettim. Kıpkızıl bir ışıkla parlayan ve belli ki bahtsız Rome ro'yu yutmuş olan uçuruma ulaşmıştım. Yaklaşıp, hiçbir hattı seçilemeyen ve o anda titreşen alevlerin ve korkunç gümbürtülerin hüküm sürdüğü tam bir cehennemi andıran boşluğun kenarından aşağı baktım. Başlangıçta, kaynaşıp duran bulanık bir aydınlıktan başka bir şey göremedim; sonra, son derece uzakta bazı şekiller seçilmeye başladı -bu Juan Romero muydu? - *Aman Tanrım! Ne gördüğümü size söylemeye cesaret edemem*!... Göklerden yardımıma koşan bir güç, uzayda iki evren çarpıştığında görülüp duyulabilecek türden görüntüleri ve sesleri silip yok etti. Kaos sona erdi ve bayıldım.

Öyle garip şeyler söz konusu ki, sözlerime nasıl devam edeceğimi bilemiyorum; yine de, gerçeklikle görüntüyü birbirinden ayırt etmeye çalışmadan, elimden geleni yapacağım. Uyandığımda, ranzamda emniyet içinde yatmaktaydım ve penceremden, şafağın kızıllığı görünüyordu. Biraz ileride, kamp doktoru da dahil bir grup insanın çevresini sardığı bir masanın üzerinde Juan Romero'nun cansız bedeni yatıyordu. İnsanlar, Meksikalının uykuda gelen ve geceleyin düşerek dağı sarsan müthiş yıldırım arasında bağlantılı gibi görünen garip ölümünü tartışıyorlardı. Gözle görülür bir ölüm nedeni yoktu; yapılan otopsi de Romero'nun yaşamaması için bir neden ortaya koyamadı. Kulağıma çalınan bölük pörçük laflardan Romero'nun da benim de geceleyin kesinlikle yatakhaneden ayrılmamış ve Cactus Sıradağları üzerinde esen korkunç fırtınada dışarı çıkmamış

olduğumuz anlaşılıyordu. Madene inme cüretini gösterenler, bu fırtınanın büyük ölçüde çökmelere sebep olduğunu ve önceki gün onca kaygıya yol açan derin yarığın tamamen kapanmış olduğunu söylediler. Bekçiye, yıldırım düşmeden önce duyduğu sesleri sorduğumda; çakal ve köpek ulumalarıyla rüzgarın uğultusundan başka bir şey duymamış olduğunu söyledi. Sözlerinden hiç kuşku duymuyorum.

Yeniden işbaşı yapıldıktan sonra, Yönetici Arthur birkaç güvenilir adamını uçurumun açıldığı yeri incelemeye gönderdi. Pek hevesli olmasalar da, adamlar verilen emre uyarak derin sondaj yaptılar. Sonuç çok şaşırtıcıydı. Uçurumun ağzı açıldığında üzerini örten kaya pek kalın gözükmüyordu; oysa şimdi delinmeye çalışılan kayanın kalınlığı sanki sonsuz gibiydi. Ne altın ne de başka bir şey bulunduğundan, Yönetici bu çalışmalara son verdi, ama düşünceler içinde masasında otururken, yüzünden zaman zaman bir şaşkınlık ifadesinin gelip geçtiği görüldü.

İlginç bir şey daha var. Fırtınadan sonraki sabah, uyandıktan hemen sonra parmağımdaki Hindu yüzüğünün açıklanamaz bir şekilde kayıp olduğunu fark ettim. Ona çok değer veriyordum, bununla birlikte, kaybolduğu için tuhaf bir rahatlama hissettim. Onu alan iş arkadaşlarımdan biri idiyse, ganimetini saklamakta çok akıllıca davranmış olmalıydı; çünkü, verilen ilanlara ve polisin araştırmalarına karşın yüzüğü bir daha gören olmadı. Zaten, sıradan ölümlüler tarafından çalınmış olduğundan kuşkuluyum, çünkü Hindistan’da bana birçok acayip şey öğretildi.

Bütün bu yaşadıklarımla ilgili düşüncelerim, zamana bağlı olarak değişiklikler gösteriyor. Çoğu mevsimde ve gün ışığı altında, yaşadıklarımın büyük bir bölümünün düş olduğunu düşünmeye eğilim gösteriyorum, ama sonbaharda gece yarısından sonra iki sularında, rüzgarın uğultusu ve hayvanların uluma sesleri korkutucu bir hal aldığında, yerin inanılmaz derinliklerinden gelen nabız atışı gibi ritmik bir ses geliyor kulağıma... ve Juan Romero’nun değişiminin aslında korkunç bir olay olduğunu hissediyorum.

16 Eylül 1919.

DÖRT FRAGMAN

Lovecraft'ın kağıtları arasında bulunan bu parçalar, muhtemelen daha sonra genişletmeyi düşündüğü öykülerin ve düşlerinin tamamlanmamış ilk biçimleridir. Hiçbiri genişletilmemiştir. Bu parçaların bazılarının düş kaynaklarına ilişkin anahtarlar Lovecraft'ın mektuplarında bulunabilir.

AZATHOTH

Dünya yaşlanıp, insanlar artık hiçbir şeyi merak etmez olduklarında; külrengi kentler, gölgelerinde hiç kimsenin güneşi ya da Baharın çiçekli otlaklarını düşlemediği iç karartıcı, çirkin kuleleriyle dumanlı göklere doğru yükseldiğinde; bilim, güzellik örtüsünü Dünyanın üzerinden çekip aldığında ve şairler mahmur gözlerle ve kendi içlerine çevrilmiş bakışlarıyla çarpık hayaller dışında şarkı söylemez olduğunda; tüm bu şeyler geçmişte kaldığında ve çocukça umutlar ebediyen yok olduğunda, bütün hayatı boyunca, insanların düşlerinin uçup gittiği mekanlarda bir araştırma peşinde dolaşmış bir adam vardı.

Bu adamın adı ve nerede oturduğu uyanıklık dünyasına ilişkin olduğundan, bunlar hakkında hemen hemen hiçbir şey yazılmamıştır, ama her ikisinin de karanlık olduğu söylenmektedir. Onun, verimsiz bir alacakaranlığın hüküm sürdüğü yüksek duvarlı bir kentte oturduğunu ve bütün gün gölgeler ve karmaşa içerisinde çalışıp çabaladıktan sonra, akşamları, tek penceresi tarlalara veya ormana değil diğer pencerelerin derin bir yeisle baktığı loş bir avluya açılan bir odaya döndüğünü bilmek yeterlidir. Bu çerçeveden, insan iyice dışarı eğilip yukarıdan geçip gitmekte olan yıldızlara bakmadıkça, sadece bazı duvar ve pencereler görebilir. Sadece duvarları ve pencereleri seyretmek, çok düş gören ve çok okuyan birini kısa zamanda delirteceği için, bu odada oturan kişi her gece pencereden dışarı eğilip gözlerini gökyüzüne çevirerek uyanıklık

dünyasının ve yüksek binalı kentlerin griliğinin ötesinde bir şeyler görmeye çalışırdı. Yılların geçmesiyle, bu adam, gökyüzünde yavaş yavaş yol alan bu yıldızları adlarıyla çağırmaya ve insanı üzüntüye gark ederek gözden yittiklerinde onları hayalinde takip etmeye başladı; öyle ki sonunda sıradan ölümlülerin varlığını akıllarından bile geçirmediği birçok gizli manzara gözlerinin önüne serildi. ve bir gece fevkalade büyük bir uçuruma bir köprü kuruldu ve düşlerin uğrağı gökler, tek başına yaşayan gözetçinin odasının havasıyla birleşmek ve onu inanılmaz mucizesinin bir parçası yapmak üzere penceresine doğru ağdı.

Bu odaya altın tozlarıyla parıldayan mor gece yarılarının vahşi akıntıları; dünyaların ötesinden kokularla ağırlaşmış en uzak uzaylardan toz ve alev girdapları geldi. Buraya, gözün asla görmemiş olduğu güneşlerle aydınlanan ve girdaplarında anımsanmaz derinliklerden tuhaf yunuslar ve deniz perilerinin bulunduğu afyonlu okyanuslar aktı. Sessiz sonsuzluk, düşçünün etrafında girdaplar yaptı ve kasvetli pencereden dimdik dışarı uzanmış gövdesine dokunmadan onu yavaş yavaş uzaklara sürükledi ve uzak dünyaların akıntıları, insanların takviminde bulunmayan günler boyunca, onu özlemini çektiği düşlere, insanoğlunun yitirdiği düşlere götürdü. Uzun bir sürenin sonunda, bu akıntılar onu uyur durumda yeşil bir gündoğumu sahiline bıraktılar şefkatle; kızıl gelinciklerin süslediği, lotus çiçeklerinin kokularıyla dolu yemyeşil bir sahil...

(1922 civarı)

TORUN

Doktorun bana anlattığı şey üzerine yazmak benim ölüm döşeğimdir; en büyük korkum adamın yanlış olmasıdır. Sanırım, gelecek hafta gömülmüş olacağım, fakat...

Londra’da, kilise çanları çalınmaya başladığında çığlıklar atan bir adam var. Gray’in Hanı’nda tekir kedisiyle tek başına yaşıyor ve insanlar onun zararsız bir deli olduğunu söylüyor. Odası en zararsız, en çocukça türden kitaplarla tıka basa dolu ve adam saatler boyu suya sabuna dokunmayan sayfalara gömülüp dünyasını unutuyor. Yaşamdan bütün beklentisi, düşünmemek. Bir nedenle, düşünmek onu dehşete düşürüyor ve hayal gücünü harekete geçiren her şeyden veba görmüş gibi kaçıyor. Çok zayıf, saçları ağarmış ve yüzü kırış kırış, ama göründüğü kadar yaşlı olmadığını

söyleyenler var. Korku, tüyler ürpertici pençelerini yüreğine geçirmiş, en ufak bir seste alnı boncuk boncuk terlerle boş boş bakmaya başlıyor. Arkadaşlarından ve insanlardan uzak duruyor, çünkü hiçbir soruya yanıt vermek istemiyor. Bir zamanlar onu bir bilge, bir estet olarak tanıyanlar, şimdi onu bu halde görmenin çok üzücü olduğunu söylüyorlar. Elini eteğini her şeyden çekeli yıllar oluyor ve onun yurt dışına mı çıktığından, yoksa bazı gizli yollarla gözlerden uzak mı kaldığından kimse emin olamıyor. Gray'in Hanı'na taşınalı şöyle böyle bir on yıl oluyor ve daha önce nerelerde olduğu hususunda, ta ki genç Williams, *Necro*nomicon'u satın alıncaya kadar, hiçbir şey söylemedi.

Williams düş kurmayı seven biriydi ve topu topu yirmi üç yaşındaydı; eski e ve taşındığında, yan odadaki gri saçlı, pörsük adamda bir tuhaflık, kozmik esintiden bir soluk olduğunu hissetti. Adamın eski dostları cesaret edemezken, delikanlı onunla dostluk kurmaya çalıştı ve bu kadidi çıkmış, yabani tavırlı seyirci ve dinleyicideki korkuya şaştı. Bu adamın sürekli seyredip, dinlediğinden kimsenin kuşkusu yoktu. Göz ve kulaklarından çok zihniyle seyredip dinliyor ve sürekli keyifli, yavan kitapların içine gömülerek bir şeyleri bastırmaya çalışıyordu. ve kilise çanları çalınmaya başladığında yaşlı adam kulaklarını tıkayıp çığlıklar atmaya başlıyor ve beraberinde yaşayan tekir kedi de çan seslerinin son yankıları sönünceye kadar inlemeleriyle ona eşlik ediyordu.

Fakat Williams ne kadar çabalarsa çabalasın, komşusuna derin ya da gizli bir şeyler anlattıramadı. Yaşlı adam yüzünde yalancı bir gülücükle, incir çekirdeğini doldurmayacak, keyifli şeyler üzerinde çocukça bir gevezelik tutturuyor; sesi her geçen an yükseliyor, kalınlaşıyor ve sonunda yüksek perdeden bir ıslığa dönüşerek çatallanıyordu. Bilgisinin derin ve kapsamlı olması, en önemsiz konulardaki yorumları, yaşlı adamın bir zamanlar Harrow'da ve Oxford'da bulunduğunu yeterince açıklıkla ortaya koyuyordu; Williams bunu duyduğunda hiç şaşırmadı. Daha sonra yaşlı adamın, Yorkshire sahillerindeki atadan kalma şatosu hakkında tuhaf şeyler anlatılan Lord Northam'dan başkası olmadığı ortaya çıktı, ama Williams şato hakkında konuşmaya kalkıştığında, yaşlı adam şatoyla ilgili olağandışı herhangi bir durum olduğunu kabule yanaşmadı. Hatta, Kuzey Denizi'ne bakan, yekpare kayadan oyulmuş yeraltı mezarları konusu açıldığında kıkır kıkır güldü.

Williams’m, deli Arap Abdul Alhazred’in kötü şöhretli *Necronomkon*'unu eve getirdiği akşama kadar işler bu minval üzere devam etti. Genç adam bu korkutucu kitabı, tuhaf şeylere karşı içinde doğan aşkın onu Chandos Caddesindeki yaşlı bir kitapçıya garip sorular sormaya sevk ettiği on altı yaşından beri biliyordu ve ne zaman kitaptan söz edilecek olsa insanların benzinin attığını görmek onu hep şaşırtmıştı. Yaşlı kitapçı, din adamları ve yasa koyucular tarafından kitap hakkında verilen ölüm fermanından sadece beş nüshanın kurtulmuş olduğunu; bu beş nüshanın da, iğrenç gotik harflerle yazılmış yazılarını okumaya başlayan muhafızlarınca büyük bir korku ve özenle kilit altında tutulmakta olduğunu anlatmıştı. Oysa şimdi, en sonunda, sadece bu nüshalardan birine ulaşmakla kalmamış, gülünç denilebilecek bir tutar karşılığında onun sahibi de olmuştu. Kitap, sık sık tuhaf şeyler satın aldığı Clare Market’ın sefil bir köşesindeki bir Yahudi dükkanındaydı ve ona öyle geldi ki, bu büyük keşif yapılırken, yanın yumru olmuş yaşlı Levi karmakarışık sakallarının altından gülümsemişti. Pirinç tokasıyla kocaman deri cildi çok fazla göze batıyordu ve fiyatı gülünç ölçüde düşüktü.

Kitabın adına şöyle bir göz atması, genç adamın kendinden geçmesine yetti ve anlamı bulanık Latince metindeki çizimlerin bazıları beynindeki en gergin ve rahatsız edici anıları canlandırdı. Bu ağır kitabı e ve götürüp, anlamını çözmeye girişmesi gerektiği hissine kapıldı ve kitabı alıp öyle alelacele çıktı ki, yaşlı Yahudi arkasından rahatsız edici bir tavırla kıkırdadı. Ama kitabı sağ salim evine getirdiğinde, gotik harflerle bozulmuş üslubunun bir dilbilimci olarak kendisini aştığını gördü ve korku içindeki tuhaf komşusunu bozulmuş ortaçağ Latincesi konusunda istemeye istemeye yardıma çağırdı. Lord Northam aptal aptal sırıtarak tekir kediye anlamsız sözler söylemekteydi; genç adam içeri girdiğinde şiddetle irkildi. Sonra kitabı gördü ve deli gibi titremeye başladı; Williams kitabın adını söylediğinde ise düşüp bayıldı. Lord Northam yeniden kendine geldiği zaman, öyküsünü anlattı; arkadaşı lanetli kitabı yakıp küllerini rüzgara savurmakta elini çabuk tutmaz korkusuyla, yapmış olduğu inanılmaz deliliği kendinden geçerek fısıltıyla anlattı.

Lord Northam, fısıltıyla anlattı ki, başlangıçta yanlış bir şeyler olmalıydı; fakat kendisi bu yanlışlığın keşfinde çok ileri gitmemiş olsaydı, yanlışlık asla dönüm noktasına varmayacaktı. Şüpheli söylenceler dikkate alınacak olursa, başlangıcı çok ama çok eskiye -inanılmayacak kadar- eskiye giden bir soyun on dokuzuncu Baronuydu; soyunun ta Saksonlar öncesi döneme

dayandığına ilişkin aile öyküleri vardı; o sıralar, Roma Britanyası'nda Lindum'da konuşlanmış Üçüncü August Lejyonu'nda askeri yargıç olarak görev yapan Luneus Gabinius Capito adında biri, bilinen hiçbir dinle bağlantılı olmayan bazı ayinlere katıldığı için resmi işlemler beklenmeden süratle görevinden azledilmişti. Gabinius, söylentiye göre, tuhaf bir takım insanların toplandığı ve karanlıkta Eski İşareti yaptıkları uçurum tarafındaki mağaralara gitmişti; Britonların tanımadığı, ancak çok korktuğu bu insanlar, Batıdan, geride birtakım adalar bırakarak sulara gömülmüş büyük bir kıtadan gelmişlerdi. Bu adalarda en büyükleri Stonehenge[66] olan taş abideler, çemberler, mabetler vardı. Gabinius'un yasak mağara üzerinde zaptedilemez bir kale inşa ettiği, Piktlerin, Saksonların, Danimarkalıların ve Normanların ortadan kaldırmakta güçsüz kaldığı bir soy kurduğu yolundaki söylentilerin veya bu soydan Üçüncü Edward'ın Northam Baronunu yarattığı, Kara Prens'in[67] cesur yoldaşı ve yardımcısının neşet ettiği yolundaki dile getirilmeyen varsayımda elbette bir kesinlik bulunmamaktadır. Bütün bunlar kesin olmamakla beraber, çok sık ifade edilegelmiştir ve gerçekten de, Northam Kalesinin taş duvarları Hadrianus Duvarı'nın taş işçiliğine korkunç derecede benzemektedir. Lord Northam çocukluğunda bu kalenin eski bölümlerinde uyurken çok garip rüyalar görmüş ve uyanıklık dünyasındaki tecrübelerinin bir parçası olmayan yarı-amorf sahneler, görüntüler ve izlenimler aramak için sürekli olarak belleğini yoklamak gibi bir alışkanlık edinmişti. Hayatı yavan ve yetersiz bulan bir düşçü oldu; Dünyanın görünür hiçbir bölgesinde yer almayan tuhaf diyarların ve ilişkilerin peşinde koşturan bir araştırmacı.

Bizim maddi dünyamızın engin ve meşum bir dokuda sadece bir atom olduğu ve bilinmeyen mülklerin bilinen dünyaların üzerine baskı yaptığı, her noktada onun içine sızdığı duygusuyla dolu olan Northam, ilk gençliğinde ve gençliğinde önce formel dinin sonra okült gizemlerin pınarlarından beslendi. Ama hiçbir şey onu rahatlatıp, hoşnut etmedi; yaşlandıkça hayatın yavanlığı ve sınırlılığı onu delirtir oldu. Doksanlarda satanizmle ilgilenmeye başladı; bilimin kapalı manzaralarından ve Doğa'nın değişmeyeli, yasalarından kaçış vaat eden her öğreti ve kuramı hep aç bir kurt gibi, hırs ve istekle bir solukta okudu. Ignatius Donnelly'nin hayali Atlantis öyküsü gibi kitapları yuttu; Charles Fort'u muştulayan bir düzine kadar anlaşılması güç yazarın ipe sapa gelmez zırvaları onu esir etti. İnsanı şaşkınlığa sürükleyecek öyküsü olan kimselerin bilmediği bir köyü bulmak için fersahlarca yolu göze alıyordu; bir keresinde, belirsiz

söylentiler üzerine hiç kimsenin görmemiş olduğu Adsız Kent'i aramak için Arabistan Çölüne gitti. Umut içinde kıvranmasına yol açan bir inanca orada kapıldı; bu. inanca göre bir yerlerde bir kapı vardı; bu kapıdan geçildiğinde, yankıları belleğinin karanlıklarında çınlayan dış dünyalara geçilebilirdi. Bu kapı görünür dünyada, ama yine de onun zihninde ya da ruhunda olabilirdi. Belki de, kendi yarı keşfedilmiş beyninde, onu unutulmuş boyutlardaki hayatlara uyandıracak, onu yıldızlara ve yıldızların gerisindeki sonsuzluğa bağlayacak o gizemli bağlantıyı bulunduruyordu...

(1926 civarı)

KİTAP

Anılarım karmakarışık. Nerede başladıkları bile kuşkulu, çünkü bazen ardımda çok korkunç yılları bırakmış olduğumu hissediyorum; bazen de, içinde bulunduğum şu an, biçimsiz, külrengi sonsuzlukta yalıtılmış bir nokta gibi geliyor bana. Bu mesajı nasıl ilettiğimden bile emin değilim. Konuşmakta olduğumu biliyorum ama, bana öyle geliyor ki, söylediğim şeylerin, işitilmesini istediğim noktalara iletilebilmesi için tuhaf, hatta korkunç bir aracı gerekiyor. Kim olduğum bile şaşılacak denli kuşkulu. Yaşadığım son derece tuhaf ve inanılmaz tecrübelerin müthiş anormal bazı sonuçları yüzünden şok geçirmiş olmalıyım.

Bu tecrübelerin hepsinin o kurt yeniği delik deşik kitaptan kaynaklandığına kuşku yok. O kitabı, her zaman sisle kaynayan siyah, yağlı nehrin kıyısındaki şöyle böyle aydınlatılmış bir yerde bulduğum o anı anımsıyorum. Çok eski bir yerdi, tavana kadar uzanan ve çürümüş kitaplarla dolu rafları, içerdeki penceresiz odalar boyunca göz alabildiğine uzanıyordu. Ayrıca zeminde ve derme çatma sandıklar içinde gelişi güzel üst üste atılmış büyük kitap yığınları vardı; o şeyi bu yığınlardan birinde buldum. İlk sayfalarının eksik olması yüzünden adını öğrenemedim, ama kitap sonlarına yakın bir yerinden açıldı ve gördüğüm şeyle sersemledim.

Karanlık ve yasak bir şey olaraktanıdığım bir formül -bir tür söylenip yapılacak şeyler listesi— vardı; bozulup çürüyen metinlerine gömülmeyi çok sevdiğim, evrenin herkesten saklanan sırlarının o tuhaf, eski araştırmacıları tarafından kaleme alınmış, hem insanı iğrendiren hem de büyüleyen gizli paragraflarda daha önce okumuş olduğum bir şey. Bu, insanoğlunun yeryüzünde ilk ortaya çıktığı zamandan beri mistiklerin

düşünü gördüğü ve hakkında fısıltılarla konuştuğu, üç boyutun, yaşam aleminin ve bildiğimiz maddenin ötesine çıkan ve insanı özgürleştiren bazı kapılar ve geçitler için bir anahtar -bir kılavuz- idi. Yüzyıllar boyunca kimsenin hayati özünü anımsamadığı veya nerede bulacağını bilmediği bu kitap gerçekten de çok eskiydi. Korkunç eskilikte ünsiyal harflerle[68] yazılmış bu uğursuz Latince cümleler bir baskı makinasında yazılmış olmayıp meczup bir keşişin el yazısıydı.

Ben kitabı alıp giderken, yaşlı adamın nasıl yan yan bakıp kıkırdadığını ve eliyle tuhaf bir hareket yaptığını anımsıyorum. Kitap için para almayı kabul etmemişti; bunun nedenini çok sonraları tahmin edebildim. Sahile yakın dar, dolambaçlı, sisli sokaklardan aceleyle e ve doğru giderken yumuşak, sarsak adımlarca takip edildiğim hissine kapıldım. Sokağın iki yanındaki asırlık, yıkıldı yıkılacak evler yeni ve marazi bir kötülükle canlanmış gibiydi - sanki, o güne kadar kapalı bir şer anlayış kanalı birdenbire açılmıştı. Bu duvarlarla, üzerlerinden sarkan, küflenmiş tuğladan inşa edilmiş, sıva ve kirişlerini mantarlar bürümüş, -gözü andıran baklava dilimi pencereleri yan yan bakan- üçgen duvarların ileri atılıp beni ezmemek için kendilerini zor zaptettikleri hissine kapıldım... oysa, kitabı kapatıp, yanıma alarak dükkandan çıkmadan önce o günah dolu büyünün çok küçük bir bölümünü okumuştum yalnızca.

Kitabı en sonunda -çoktandır garip şeyleri araştırmaya ayırdığım tavanarası odasına kapanıp, bembeyaz bir yüzle- nasıl okuduğumu anımsıyorum. Büyük ev çok sakindi, çünkü gece yarısına kadar yukarı çıkmamıştım. O zamanlar -ayrıntıları bulanık olmakla birlikte- bir ailem olduğunu sanıyor ve çok sayıda hizmetkar olduğunu biliyorum. Ama hangi yıldı bilmiyorum, çünkü o zamandan bu yana birçok çağ ve boyut yaşadım ve bendeki zaman kavramı çözülüp yeniden şekillendi. Kitabı mum ışığında okumuştum -balmumunun sürekli damladığını anımsıyorum- ve zaman zaman uzaklardaki çan kulelerinden gelen ahenkli çan sesleri duyuluyordu. Bu çan seslerini, sanki çok uzaklardan gelen davetsiz bir ses aralarına katılacakmış gibi tuhaf bir korku içinde çok büyük bir dikkatle dinliyordum.

Sonra, kentin çatılarına bakan çatı penceresinden tırmalama sesleri geldi; bir el sanki beceriksizce pencereyi yokluyordu. Bu çok eski şiirin dokuzuncu mısraını yüksek sesle ve tekdüze bir ses tonuyla okurken geldi bu gürültüler; korkuyla titrerken, bunun ne anlama geldiğini biliyordum. Çünkü, o geçitlerden geçen kişi peşini hiç bırakmayan bir gölge kazanır ve

artık hiç yalnız olamaz. Ruh çağırmıştım ve tüm şüphelerim bu kitap üzerinde toplanıyordu. O gece, geçitten zaman ve görüntünün çarpıldığı bir burgaca geçmiştim ve sabah olduğunda tavanarası odasında, duvarlarda, raflarda ve bağlantı parçalarında, daha önce hiç görmediğim şeyler gördüm.

Bundan sonra dünyayı bir daha, eskiden bildiğim haliyle göremedim. İçinde bulunduğum anın sahneleri her zaman biraz geçmişle, biraz da gelecekle karışıyordu ve tanıdık her nesne genişleyen bakış açımın bana kazandırdığı yeni perspektifle yabancılaşıyor olduğundan farklı görünüyordu. O andan itibaren, bilinmeyen ve yarı bilinen şekillerle dolu fantastik bir düş içinde yürüdüm ve geçtiğim her yeni kapıyla, onca uzun zamandır bağlı olduğum dar dünyanın nesnelerini daha az tanır oldum. Çevremde gördüğüm şeyleri, başka kimse görmüyordu; delirdiğim sanılmasın diye iki misli suskunlaşıp herkesten uzaklaştım. Köpekler benden korkuyordu, çünkü yanımdan hiç ayrılmayan gölgeyi hissediyorlardı. Ama hâlâ -yeni görme kuvvetimin beni yönlendirdiği yasak kitapları, tomarları gizliden gizliye- okuyorum ve bilinmeyen kozmosun merkezine doğru uzayın,varlığın ve yaşam biçimlerinin yeni kapılarını aralıyorum.

Zemine eş merkezli beş ateş çemberi çizip, Tataristan'lı ulağın getirmiş olduğu korkunç duayı okuyarak en içerdeki çemberde durduğum geceyi anımsıyorum. Duvarlar eriyip yok oldu ve kara rüzgârlar, beni kilometrelerce aşağıda meçhul dağların iğneyi andıran doruklarının seçildiği sonsuz uçurumlara savurdu. Bir süre sonra her yan zifiri karanlığa kesti, sonra sayısız yıldızın ışığı yabancı bir gökyüzü resmi çıkardı ortaya. Sonunda, çok aşağılarda yeşil bir ışıkla aydınlanmış bir ova gördüm ve mimarisi bildiğim, okuduğum ya da düşlediğim hiçbir üsluba uymayan bir kentin burgulu kulelerini seçtim. Uçarak bu kente daha da yaklaştığımda, açıklık bir yerde taştan, kare şeklinde büyük bir bina gördüm ve müthiş bir korkunun beni pençeleri arasına aldığını hissettim. Çığlıklar atarak çırpınmaya başladım ve bir boşluğa düştükten sonra yeniden kendimi tavanarası odasında, zemindeki fosforlu gibi ışıldayan beş çemberin üzerinde sere serpe yatar buldum. O geceki gezintide daha önceki birçok gecenin gezintilerindekinden daha tuhaf bir şey yoktu, ama daha f azla dehşet vardı, çünkü dış uçurumlara ve dünyalara daha önce hiç olmadığım kadar yakın olduğumu biliyordum. Bundan sonra büyü yaparken daha dikkatli davrandım, çünkü bir daha geri dönemeyeceğim bilinmeyen uçurumlarda bedenimden ve dünyadan ayrılmaya hiç niyetim yoktu.

(1934 civarı)

AYIŞIĞINDAKİ ŞEY

Morgan bir edebiyatçı değildir; hatta İngilizceyi de pek öyle güzel konuşamaz. Başkaları gülmüş olsa da, yazdıklarına benim hayret etmemin nedeni budur.

Bu işin olduğu akşam yalnızdı. Birdenbire yazmak için karşı konulmaz bir dürtü hissetti ve kalemi eline alarak aşağıdaki şeyleri yazdı:

Adım Howard Phillips. Rhode Island eyaleti, Providence kenti, College Caddesi, 66 numarada oturuyorum. 24 Kasım 1927'de -şu anda hangi yılda olduğumuzu bile bilmiyorum- uyuya kaldım ve düş görmeye başladım; o zamandan beri uyanamıyorum.

Düşüm, külrengi bir sonbahar göğü altında uzanan, saz bürümüş, küf kokulu bir bataklıkta başladı; bataklığın kuzeyinde liken bağlamış kayalık bir uçurum yükseliyordu. Belirsiz bir araştırma zorunluluğuyla, dar bir yarık ya da çatlaktan bu sarp uçuruma tırmandım; bunu yaparken, çatlağın her iki duvarında taşlık yaylanın içlerine doğru uzanan birçok korkunç deliğin karanlık ağzı dikkatimi çekti.

Birçok noktada, dar yarığın üst bölümlerinin tıkanmasıyla geçitin üstü kapanmıştı; bu yerler son derece karanlıktı ve oralarda bir delik olup olmadığının anlaşılmasına olanak bırakmıyordu. Böylesi karanlık bir yerde, sanki uçurumdan yayılan maddi olmayan bir şey ruhumu yutuyormuş gibi tuhaf bir korkuya kapıldığımı hissettim; ama karanlık, korkularımın kaynağını algılamama olanak vermeyecek kadar koyuydu.

En sonunda, batan günün yerini alan zayıf bir mehtapla aydınlanan, üzerinde çok az toprak bulunan, yosun kaplı platoya çıktım. Bakışlarımla etrafı taradığımda, canlı hiçbir şey göremedim, ama çok aşağılardaki tuhaf bir kımıltının varlığını hissediyordum, kısa bir süre önce ardımda bıraktığım bataklığın hastalıklı sazları aralarında fısıldaşıyordu.

Bir müddet yürüdükten sonra, paslı tramvay raylarına ve gevşekçe sarkan troleybüs tellerini tutan kurt yeniği direklere rastladım. Bu hattı takip ederek, çok geçmeden, kapalı geçitli -1900-1910 yılları arasında yaygın olarak kullanılan tipte çift arabalı- 1852 numaralı, sarı bir vagonla karşılaştım. İçinde kimseler yoktu, ama harekete hazır olduğu görülüyordu.

Vagona elektrik sağlayan kollar tellere asılıydı ve hava frenlerinin döşemenin altından ara sıra nabız gibi attığı işitiliyordu. Vagona bindim ve boşuna elektrik düğmesini arandım; düğme için bakınırken kumanda çubuğunun bulunmadığını fark ettim; bu da vatmanın kısa süreli yokluğunu açıklıyordu. Sonra, aracın karşılıklı konulmuş koltuklarından birine oturdum. Tam o sırada sol taraftaki seyrek otların arasından bir hışırtı duydum ve ay ışığında olduğundan daha kocaman ve korkunç görünen iki adamın karanlık siluetlerini gördüm. Başlarında demiryolu şirketinin nizami şapkaları vardı, bunlar hiç kuşkusuz kondüktörle vatmandı. Sonra, bunlardan biri büyük bir gürültüyle *burnunu çekti* ve ulumak üzere yüzünü aya doğru kaldırdı. Diğeri, dört ayağı üzerine düştü ve vagona doğru koşmaya başladı.

Derhal ayağa fırlayıp kendimi deli gibi vagondan dışarı attım ve yorgunluktan yere serilinceye kadar koştum da koştum - kaçmamın nedeni sadece kondüktörün dört ayağı üzerine düşmesi değildi, vatmanın yüzünün kan kırmızı bir dokunaçla biten bembeyaz konik bir yüz olmasıydı...

Sadece düş görmekte olduğumun farkındaydım, ama bu farkında oluş hiç de hoş bir şey değildi.

O korkunç geceden bu yana, sadece uyanmak için dua ettim - ama uyanış bir türlü gerçekleşmedi!

Bunun yerine, kendimi bu müthiş düş dünyasının bir *sakini* olarak buldum! Bu ilk gece şafağa erdi ve ben bataklık arazide amaçsızca dolanıp durdum. Gece olduğunda, uyanmayı umarak hala dolanıyordum. Fakat ansızın otları araladım ve önümde eski vagonu gördüm - ve bir tarafında, konik suratlı bir şey başını kaldırıp mehtaba karşı garip bir şekilde uludu!

Her gün aynı şeyler oluyordu. Gece, her zaman beni bu dehşet dolu yere götürüyordu. Gece çöktüğünde yerimden kıpırdamamaya çalışmıştım, ama uykumda yürümüş olmalıyım ki, her defasında o şey önümde korkunç bir uluma tutturmuşken uyanıp, geriye dönerek deliler gibi kaçtım.

Tanrını! Ne zaman uyanacağım?

Morgan’ın yazdıkları işte bunlardı. Providence’ta College Caddesi 66 numaraya giderdim ama, onu orada bulamayabilirim diye korkuyorum.

(1934)

YABANCI

O gece Baron birçok felaket gördü düşünde
Ve tüm savaşçı-konukları, hayalet ve beden,
Cadılar, şeytanlar ve kocaman tabut-kurtları
Karabasanlarından eksilmedi uzun süre.

- KEATS

Ne bahtsızdır o kişi ki çocukluk anılarında sadece korku ve hüzün bulur! Ne perişan haldedir o kişi ki çıldırtıcı antik kitap raflarıyla dolu, koyu renk perdeli büyük ve kasvetli odasında yapayalnız geçirdiği saatler boyunca omzunun üzerinden geriye bakar ya da saatler saati huşu içinde, yukarılardaki çarpık çurpuk dallarını sessizce sallayan, sarmaşık bürümüş, tuhaf, dev ağaçlardan alacakaranlık bir koruyu gözetler. Benim -şaşkın, sersem, umudu ve kalbi kırık olan benim- bahtıma düşen bu oldu işte. Ama yine de tuhaf bir şekilde halimden memnunum ve zihnim bir an için *öte* tarafa atlama tehdidinde bulunduğunda, bu sararıp solmuş anılara tutunuyorum umutsuzca.

Nerede doğduğumu bilmiyorum; bütün bildiğim, şatonun son derece eski, son derece korkunç olduğu, sadece örümcek ağlarının ve gölgelerin görülebildiği yüksek tavanları ve karanlık geçitleri bulunduğu. Eskilikten dökülen koridorların taşları her zaman iğrenç bir şekilde rutubetli görünüyordu ve her yerde pis bir koku vardı, sanki kuşaklar boyu cesetler birbiri üstüne birikmişti. Hiçbir zaman aydınlık olmazdı; bu yüzden bazen mumları yakar, sırf rahatlamak için gözlerimi diker seyrederdim; dışarıda gün ışığı yoktu; çünkü, korkunç ağaçlar çıkabildiğim en yüksek kulelerin bile boyunu aşıyordu. Ağaçlardan daha yükseğe, bilinmeyen gökyüzüne ulaşan kara bir kule vardı; ama bu kulenin bir bölümü yıkılmıştı ve

tırmanılması neredeyse olanaksız dimdik bir taş duvardan başka, tepesine ulaşabilmenin yolu yoktu.

Bu yerde yıllarca yaşamış olmalıydım, ama ben zamanı ölçemem. Birileri ihtiyaçlarımı karşılamış olmalıydı, bununla birlikte kendimden başka birini ya da sessizce koşturan sıçanlardan, yarasalardan ve örümceklerden başka canlı anımsamıyorum. Sanırım, beni besleyen her kim idiyse, korkunç yaşlı biri olmalıydı; çünkü, yaşayan biri hakkındaki ilk izlenimlerim şaşılacak kadar bana benzeyen, ama bumburuşuk suratlı, eciş bücüş birisine, şatonun kendisi gibi çürüyüp dökülmekte olan birisine ilişkindi. Benim için, şatonun temelleri arasındaki yeraltı mezarlığında oraya buraya serpilmiş kemik ve iskeletlerde bir tuhaflık yoktu. Bu şeylerle günlük olaylar arasında garip bir şekilde bağlantı kuruyor ve onların, canlı varlıkların birçok küflü kitaptaki renkli resimlerinden daha doğal olduğunu düşünüyordum. Böylesi kitaplardan öğrendim bütün bildiklerimi. Hiçbir öğretmen beni yüreklendirmedi ya da yol göstermedi bana ve bütün bu yıllar boyunca -kendi sesim dahil- herhangi bir insan sesi duyduğumu anımsamıyorum; çünkü konuşmalar okumuş olsam da, yüksek sesle konuşmaya hiç kalkışmamıştım. Neye benzediğimi de, aynı şekilde hiç düşünmemiştim; çünkü şatoda ayna yoktu ve doğal olarak, kendimi renkli, resimli kitaplarda gördüğüm genç insanlara benzetiyordum. Kendimi genç hissediyordum, çünkü o kadar az şey anımsıyordum ki.

Sık sık, kokuşmuş kale hendeğinin öte tarafında, karanlık, dilsiz ağaçların altına uzanır, saatler boyu, kitaplarda okuduğum şeylerin hayalini kurar ve sonsuz ormanların ötesindeki güneşli dünyaların şen kalabalıkları arasında olduğumu düşlerdim özlemle. Bir defasında orman yoluyla kaçmayı denedim; ama şatodan uzaklaştıkça gölgeler koyulaştı ve hava daha bir korkuyla doldu; bunun üzerine karanlık sessizlik labirentinde yolumu kaybetmek korkusuyla deli gibi koşarak geri döndüm.

Böylece sonsuz alacakaranlıklarda düş kurdum ve neyi beklediğimi bilmeden bekleyip durdum. Sonra, karanlıklar içindeki yalnızlığımda, ışığa duyduğum hasret öylesine çılgın bir hal aldı ki daha fazla dayanamadım, yakararak ellerimi ormanın üzerine, dışarıdaki bilinmeyen gökyüzüne uzanan tek kuleye, o kararmış, yıkık kuleye doğru uzattım. Ve sonunda, gökyüzünü bir an görüp ölmek, hiç görmeden yaşamaktan daha iyi olduğuna göre, düşecek bile olsam, bu kuleye tırmanmaya karar verdim.

Küf kokulu alacakaranlıkta, aşınmış, eski taş basamakları, basamakların sona erdiği yere kadar tırmandım; bundan sonra, yukarı doğru uzanan ayak basılabilecek nitelikteki küçük deliklere tehlikeli bir tarzda tutundum. Bu soğuk, merdivensiz taş silindir dehşet vericiydi; karanlıktı, yıkıktı, terk edilmişti; kanatlarını sessizce çırpan ürkmüş yarasalarıyla tekinsizdi. Ama bundan daha ürkütücü, daha dehşet verici bir şey varsa, o da tırmanışımın yavaşlığıydı; çünkü ne kadar tırmanırsam tırmanayım başımın üzerindeki karanlık yeğnilmiyordu; perili ve kutsal topraklardan geliyora benzeyen yeni bir esinti içimi ürpertiyle doldurdu. Işığa ulaşamamaktan duyduğum endişe yüzünden korkuyla titredim; göze alabilseydim aşağı bakardım. Gecenin ansızın üzerime çöktüğünü hayal ettim; dışarıyı ve yukarıyı gözetleyerek ulaştığım yüksekliği kestirmeye çalışacağım bir pencere pervazı bulmak için, serbest kalan tek elimle, hiçbir sonuç alamadan duvarı yokladım.

Dimdik yükselen bu içbükey uçurumun yüzeyinde, sonsuzluk kadar uzun bir süre körlemesine, korkunç bir tırmanış yaptıktan sonra, ansızın başımı sert bir şeye çarptım; çatıya ya da en azından bir tür zemine ulaşmış olduğumu anladım. Karanlıkta, serbest elimi uzatıp, karşılaştığım engeli yokladım ve bunun kımıldatılması olanaksız taştan bir engel olduğunu gördüm. Bundan sonra, kaygan duvara elimden geldiğince tutunmaya çalışarak duvar boyunca ölümcül bir tur atmaya başladım ve sonunda engeli yoklayıp duran elim engelden öteye bir yolla karşılaştı ve her iki elimle duvara tutunup kapak ya da kapıyı başımla iterek yukarıya yöneldim. Yukarıdan hiç ışık vurmuyordu ve ellerimi daha yukarılara uzatırken, tırmanışımın şimdilik sona ermiş olduğunu biliyordum; çünkü, bu kapak-geçit aşağıdaki kuleden daha geniş bir odanın, muhtemelen yüksek ve büyük bir gözlem odasının zeminindeydi. Delikten dikkatle kendimi yukarı çekerken kapağın tekrar kapanmamasına özen gösterdimse de, son anda bu çabam boşa çıktı. Bitkin bir halde taş zemine serilirken, kapağın yerine düşmesinin sonucunda oluşan ürkütücü yankıları dinledim ve gerektiğinde onu yeniden açabilmeyi diledim.

Artık lanet olası ormanın çok yukarısında olduğum inancıyla, zoraki ayağa kalktım ve hakkın da o kadar çok şey okuduğum gökyüzüne, aya ve yıldızlara ilk defa bakmak üzere, el yordamıyla bir pencere aramaya koyuldum. Ama tam bir hayal kırıklığına uğradım; çünkü bula bula sadece, üzerlerinde insanı rahatsız edecek boyutlarda, iğrenç, dikdörtgen sandıklar olan kocaman mermer raflar bulabildim. Düşündükçe, asırlardır aşağıdaki

şatodan kopuk olan bu yüksek odanın nasıl eski sırlar barındırdığını daha çok merak ettim. Sonra, beklenmedik bir anda, elim garip bir şekilde keskiyle işlenmiş taş bir kapıya rastladı. Yokladığımda, kapının kilitli olduğunu gördüm; ama olağanüstü bir güç patlamasıyla bunun üstesinden geldim ve çekip içeri doğru açtım. Bunu yaptığımda o güne kadar hiç tatmadığım bir hazla kendimden geçtim; çünkü, yeni bulduğum kapıdan birkaç basamakla çıkılan kısa bir taş geçidin sonundaki süslü, parmaklıklı demir bir kapının ötesinde, rüyalarım ve anımsamaya cesaret edemediğim belirsiz görüntüler dışında daha önce hiç görmediğim pırıl pırıl bir ay sükûnetle parıldıyordu.

Artık şatonun zirvesine ulaştığımı düşünerek, kapının ilerisindeki birkaç basamağa atıldım; ama ansızın ayın bulutların arkasına girmesi tökezlememe neden oldu; karanlıkta, ellerimle yoklayarak yavaş yavaş ilerledim. Parmaklıklı kapıya ulaştığımda etraf hâlâ karanlıktı - çekine çekine yokladığımda kapının kilitli olmadığını gördüm, ama tırmandığım bu muazzam yükseklikten düşme korkusuyla açmadım. Sonra, ay çıktı.

Şokların en müthişi, en umulmadık, en inanılmaz şeylerin neden olduğu şoklardır. Daha önce yaşadığım hiçbir dehşet, şu anda görmekte olduğum şeyin yol açtığı dehşetle; bu tuhaf görüntülerin akla getirdiği dehşetle boy ölçüşemezdi. Gözlerimin önüne serilen manzara şaşırtıcı olduğu kadar da sıradandı: Çok büyük bir yükseklikten seyredilen baş döndürücü ağaç tepeleri yerine, ay ışığında yıkık kulesi bir hayalet gibi parlayan eski bir taş kilisenin gölgesinin düştüğü, mermer kapaklar ve sütunlarla dolu *kara toprak* parmaklıklı kapı seviyesinde uzanıyordu.

Yarı bilinçsiz bir halde, parmaklıklı kapıyı açtım ve her iki yönde uzanan çakıl döşeli patikada sendeleyerek ilerlemeye başladım. Sersemlemiş ve alt üst olmuş zihnimin ışığa duyduğu hasret o denli büyüktü ki, karşı karşıya olduğum bu olağanüstü durum bile beni yolumdan alıkoymaya yetmedi. Bu yaşadıklarımın delilik mi, düş mü, yoksa büyü mü olduğunu bilmediğim gibi, bunları umursadığım da yoktu; ama ne pahasına olursa olsun aydınlığı ve sevinci görmeye kararlıydım. Kim veya ne olduğumu da bilmiyordum, nasıl bir çevrede olduğumu da; bununla birlikte, düşe kalka yoluma devam ederken, ilerleyişimi tamamen rastlantısal olmaktan çıkaran birtakım korkunç, gizli anıların var olduğunun bilincine vardım. Mermer kapaklar ve sütunlarla dolu bu bölgeden, bir kemerin altından geçerek çıkıp kırlara doğru yürüdüm; bazen görünür yolu izliyor, bazen de garip bir şekilde

yoldan ayrılıp çayırların ötesine geçiyor, sadece ara sıra karşılaşılan yıkıntıların varlığına işaret ettiği eski ve unutulmuş bir yolu izliyordum. Bir defasında, çoktan yitip gitmiş bir köprünün kalıntısı ufalanan, küf bağlamış taşların bulunduğu bir yerde hızla akan bir nehri yüzerek geçtim.

Hedefim olması gereken, sık ağaçlıklı bir parkın içerisindeki, insanı deli edecek kadar tanıdık, ama yine de benim için şaşılacak denli yabancı görüntülerle dolu, sarmaşık bürümüş, eski şatoya varmak iki saatten fazla zamanımı almış olmalıydı. Şatonun etrafındaki hendeğin dolmuş ve çok iyi bildiğim bazı kulelerin yıkılmış olduğunu gördüm; ancak bu arada, görenleri şaşkınlığa uğratacak yeni kanatlar eklenmişti. Ama gördüklerim arasında en çok ilgimi çeken ve beni sevince boğan şey, açık pencerelerdi - çılgın bir eğlencenin seslerinin dışarı taştığı görkemli bir aydınlık içindeki pencereler. Bu pencerelerden birine yaklaşarak içeri baktım ve çok tuhaf giysiler içinde bir kalabalık gördüm; gülüp konuşuyor, eğleniyorlardı. Anlaşıldığı kadarıyla, daha önce hiç insan sesi duymamıştım; konuş-malan belli belirsiz kestirebiliyordum. Yüzlerden bazılarında, inanılmaz derecede uzak anıları canlandıran ifadeler varken, bazıları tam anlamıyla bana yabancıydı.

O zaman, alçak pencereden, ışıl ışıl aydınlık odaya adımımı attım; böyle yapmakla da, biricik ışıltılı umut anımdan umutsuzluk ve algının en karanlık kuyusuna yuvarlanmış oldum. Karabasanla yüz yüze gelmekte gecikmedim; çünkü, içeri girerken düşünebileceğim en dehşet verici gösterilerden biriyle karşılaştım. Adımımı içeri atmıştım ki, kalabalığın üzerine ansızın işitilmedik, müthiş bir korku çöktü; bütün suratlar çarpıldı, gırtlaklardan yürek paralayıcı, tiz çığlıklar koptu. Herkes kaçışmaya başladı; bu şamata, bu panik sırasında birçok insan bayıldı ve delicesine kaçan arakadaşları tarafından sürüklenerek uzaklaştırıldı. Pek çok insan, gözlerini elleriyle kapatarak, çok sayıdaki kapıdan birine ulaşmayı başaramadan önce eşyaları devirip, duvarlara çarparak kaçmak için körlemesine, beceriksizce ileri atıldı.

Çığlıklar kulak paralıyordu, aydınlık odanın ortasında, kaybolmakta olan yankıları dinleyerek sersemlemiş bir halde, tek başıma kaldım; yanı başımda pusuya yatmış olan göremediğim şeyin, ne olabileceğini düşünerek korkuyla titriyordum. Üstünkörü bir bakışla, odada kimse kalmamış gibi görünüyordu, ama odadaki girintilerden birine doğru ilerlediğimde orada bir varlık görür gibi oldum - benzeri bir odaya açılan altın kemerli bir kapı

girişinin ötesinde hareket eden bir şey var gibi geldi bana. Kemere doğru yaklaştıkça, varlığı daha net görmeye başladım ve işte o zaman, sadece ortaya çıkmasıyla, gülüp eğlenen bir topluluğun aklını başından alan, onları çil yavrusu gibi dağıtan o akıl almaz, o tarifsiz, o dile gelmez canavarı olanca korkunçluğu ve canlılığıyla gördüm ve hayatımda ilk ve son defa ağzımdan bir ses çıktı - çığlık atmama yol açan iğrenç sebep kadar beni isyan ettiren korkunç bir uluma.

Canavarın neye benzediğini anlatmamın olanağı yok, çünkü iğrenç, tekinsiz, nahoş, anormal, ürkünç ne varsa, hepsinin bir bileşimiydi. Bozunmanın, köhneliğin, çözülüp dağılmanın şeytani gölgesi; tekinsiz bir zuhurun çürümüş, damla damla akan hayaleti, merhametli toprağın her zaman gizlemesi gereken şeyin korkunç bir şekide açığa çıkışıydı. Tanrı bilir ya, bu dünyadan değildi -ya da artık değildi- yine de onun yenip bitmiş, kemikleri ortaya çıkmış hatlarında insan biçiminin gülünç ve korkunç bir karikatürünü, dehşet içinde gördüm; küflü, paramparça olmuş kıyafetinde beni daha da dehşete düşüren bir şeyler vardı.

Dönüp kaçmak için küçük bir çaba harcayamayacak kadar olmasa da, neredeyse felç olmuştum; geriye doğru sendeleyerek attığım birkaç adım, bu isimsiz, sessiz canavarın üzerimdeki büyüsünü bozmaya yetmedi. İğrenç bir şekilde üzerlerine çevrilmiş camsı küreler tarafından büyülenmiş gözlerim kapanmayı reddediyordu, ama neyse ki bulanmışlardı da, o korkunç şeyi ilk şoktan sonra pek net göstermiyorlardı. Görüntüyü yok etmek için elimi kaldırmaya çalıştım, ama sinirlerim öylesine yıpranmıştı ki kolum istemime boyun eğmedi. Ama bu çabam dengemi bozmaya yetti; düşmemek için sendeleyerek ileriye doğru birkaç adım atmak zorunda kaldım. Böyle yapınca da, boşluktan gelir gibi iğrenç soluk alıp verişini işittiğimi sandığım, leşi andırır varlığın ansızın ne kadar *yakınımda* olduğunun farkına vardım acı içinde. Deliye dönmüştüm; yine de, bu kadar yakınımdaki kokuşmuş hayaletten sakınmak için kolumu savuracak gücü kendimde buldum; kozmik karabasanın ve cehennemi kazanın o kısacık felaket anında *parmaklarım altın kemerin altındaki canavarın ileri uzanmış çürüyen pençelerine dokundu.*

Ben çığlık atmadım, ama gece rüzgârına binmiş bütün‘iblis-ler benim yerime çığlık attı ve aynı saniye içerisinde ruhu yok eden anıların çığı olanca hızıyla zihnime indi. Olup biten her şeyi o an anladım; korkunç şatonun ve ağaçların ötesini anımsadım; o sırada içinde bulunduğum,

değişiklikler yapılmış binayı ve en korkuncu, pis parmaklarımı onunkilerden ayırırken önümde durup yan gözlerle bana bakmakta olan o iğrenç canavarı tanıdım.

Ama evrende her derdin bir dermanı vardır; bu derdin dermanı da unutuştur. O anın olağanüstü dehşeti içinde, beni dehşete düşüren şeyin ne olduğunu unuttum ve gözlerimin önüne serilen karanlık anılar, yankı yapan imgeler karmaşası içinde yok olup gitti. Hortlakların gezindiği, lanetli koca binadan bir düş içinde kaçtım ve ay ışığında sessizce, hızla koştum. Mermer dolu avludan geçip basamakları indiğimde, taş kapağı yerinden oynatmanın yolu olmadığını gördüm; ama eski şatoyla ağaçlardan nefret ettiğim için buna üzülmedim. Şimdi, gece rüzgârında muzip ve dost cinlerle birlikte seğirtiyor ve gündüzleri Nil kıyısındaki bilinmeyen, girilmesi olanaksız Hadoth vadisinde Nephren-Ka yeraltı mezarlarında eğleniyorum. Neb'in kaya mezarları üzerindeki ayın ışığından başka ışığın, Büyük Piramit'in altındaki isimsiz Nitokris ziyafetleri dışında bir eğlencenin bana göre olmadığını biliyorum; yine de yabanıl ve özgür yeni yaşamımda yabancılığın acısını bağrıma basıyorum.

Unutuş merhemi beni sakinleştirmiş olsa da, bu yüzyılda ve hâlâ insan olan yaratıklar arasında bir el, bir yabancı olduğumu her zaman biliyorum. Bunu, yaldızlı büyük çerçeve içindeki iğrenç yaratığa doğru parmaklarımı uzattığım, parmaklarımı uzatıp *ötesine yol vermeyen, parlak, soğuk cam yüzeye* dokunduğum o andan beri biliyorum.

DUVARLARIN İÇİNDEKİ SIÇANLAR

16 Temmuz 1923'te, sonuncu işçi de çalışmasını bitirdikten sonra Exham Manastırı'na taşındım. Restorasyon çok büyük bir iş olmuştu; çünkü terk edilmiş koskocaman binadan geriye iskeletinden başka pek bir şey kalmamıştı; ama atalarımın yaşadığı yer olduğu için hiçbir masraftan kaçınmadım. Burada BirinciJames[1] zamanından beri kimse oturmamıştı; o zamanlar meydana gelen son derece müthiş ve bir o kadar da anlaşılmaz nitelikte bir trajedi, ev sahibinin beş çocuğuyla birçok hizmetkârının ölmesine ve bu iğrenç soydan tek sağ kalan, doğrudan soyundan geldiğim üçüncü oğlunun bir kuşku ve dehşet bulutuyla sarılı olarak uzaklara gitmesine yol açmıştı.

Bu biricik mirasçı katil olmakla suçlandığından, mülk krallığa kalmış, suçlanan adamsa ne kendini temize çıkarmaya ne de mülkünü geri almaya kalkışmıştı. Vicdan ya da hukukun sebep olabileceğinden çok daha büyük bir dehşetle sarsılan ve eski binayı görmeye ya da anımsamaya dayanamayan on birinci Exham baronu Walter de la Poer[2], Virginia'ya kaçmış ve orada bir sonraki yüzyıla kadar Delapore ailesi adıyla tanınan aileyi kurmuştu.

Exham Manastırı uzun süre boş kalmış, daha sonra Norrys ailesine verilmiş ve birçok mimarinin bileşimi olan olağanüstü mimarisi yüzünden çok sayıda incelemeye konu olmuştu: Gotik kuleleri Sakson ya da Romanesk[3] bir altyapı üzerinde yükselmekteydi, efsaneler gerçeği dile getiriyorsa, Roma, hatta Druid[4] ya da Kelt[5] tarzı veya bu tarzların bir karışımı olan temelleri ise daha da eskiydi. Bu temeller son derece benzersizdi; bir bölümü, manastırın, kıyısından Anchester köyünün üç mil batısındaki ıssız bir vadiyi seyrettiği uçurumun kireçtaşlarıyla kaynaşmıştı. Mimarlar ve eski eser uzmanları, unutulmuş yüzyılların bu acayip kalıntısını incelemeye bayılıyor, yöre halkı ise ondan nefret ediyordu.

Yüzyıllarca önce, atalarım içinde yaşarken de nefret etmişlerdi, terk edilmişliğin yosun ve küfüyle kaplı olduğu şimdi de nefret ediyorlardı. Anchester'a gelişimin üzerinden daha bir gün geçmeden lanetli bir aileden[6] geldiğimi öğrenmiş bulunuyordum. O hafta işçiler Exham Manastırı'nı havaya uçurdular ve hafta boyunca temellerinin izlerini yok etmekle meşgul oldular. İlk Amerikalı atamın kolonilere alnında tuhaf bir lekeyle gelmiş olduğu gerçeğiyle birlikte atalarımla ilgili salt istatistik bilgilerden her zaman haberdar olmuşumdur. Ama, Delapore'ların sıkı sıkıya sadık kaldıkları ağız sıkılığı politikası yüzünden ayrıntıları hiçbir zaman öğrenemedim. Komşularımız olan diğer çiftlik sahiplerinin tersine, biz haçlı seferlerine katılan ya da diğer ortaçağ ve Rönesans kahramanlarıyla nadiren övünürdük; İç Savaş'tan önce her aile büyüğünün, kendi ölümünden sonra açılmak kaydıyla en büyük oğluna bıraktığı mühürlü zarf içinde yazılı olanlar dışında kuşaktan kuşağa aktarılan bir bilgi de yoktu. Değer verip, saygı gösterdiğimiz tüm şan şeref, göçten sonra edindiğimiz şan şeref idi; biraz çekingen ve toplumdan uzak olsa da, gururlu ve onurlu bir Virginia ailesinin şan ve şerefi.

Savaş sırasında servetimiz tükendi ve James Nehri kıyısındaki evimiz Carfax'ın[7] yanmasıyla tüm hayatımız değişti. Yaşı hayli ilerlemiş olan dedem, kundakçıların bu saldırısında öldü ve onunla birlikte hepimizi geçmişe bağlayan zarf da yanıp kül oldu. Federal askerlerin bağırıp çağırdığı, kadınların çığlıklar attığı, zencilerin ulur gibi sesler çıkararak dualar ettiği o yangını bugün, yedi yaşımdayken gördüğüm gibi anımsıyorum. Babam askerdi ve o sırada Richmond'ı savunmaktaydı; birçok formaliteden sonra annemle ben hatları aşıp yanına gidebildik.

Savaş sona erdikten sonra, annemin memleketi olan kuzeye taşındık ve orada ergenliğe, orta yaşa ve vurdumduymaz bir Yanki olarak aşın servete ulaştım. Babam da, ben de kuşaktan kuşağa aktarılan zarfın içindekileri hiçbir zaman öğrenemedik ve Massachusetts'in tekdüze ve sıkıcı iş hayatına daldıkça, aile ağacımın uzak geçmişinde yattığı aşikâr olan esrara duyduğum ilgiyi yitirdim. Bu esrarın niteliğiyle ilgili kuşkular besleseydim, Exham Manastırı'nı büyük bir memnuniyetle yosunlarına, yarasalarına ve örümcek ağlarına terk ederdim.

Babam 1904 yılında öldü; ama ne bana ne de on yaşındaki annesiz oğluma herhangi bir mesaj bıraktı. Ailemizle ilgili bilgilerin akış düzenini tersyüz eden bu çocuktu; çünkü, benim geçmişle ilgili ona sadece şaka

yollu tahminler yapmış olmama karşın, o, hava subayı olarak katıldığı şu son savaşta gittiği İngiltere'den 1917'de bana atalarımızla ilgili çok ilginç söylentiler içeren mektuplar yazdı. Belli ki Delapore'ların çok renkli ve belki de meşum bir geçmişleri vardı; çünkü, oğlumun arkadaşlarından biri, Kraliyet Havacılık Filosu'ndan Yüzbaşı Edward Norrys, Anchester'daki aile konağına yakın bir yerde oturuyordu ve köylülerin, vahşet ve inanılmazlık bakımından çok az yazarın boy ölçüşebileceği bazı batıl inanışlarından söz ediyordu. Elbette ki Norrys'in kendisi de bunlardan pek ciddi şeyler olarak söz açmıyordu, ama bunlar oğlumu eğlendirmiş ve bana yazdığı mektuplar için iyi birer malzeme olmuştu. Bu efsanelerdir ki dikkatimi kesin olarak Atlantik ötesi geçmişimize çekti ve Norrys'in oğluma pitoresk terk edilmişliği içinde gösterip, şimdiki sahibinin amcası olması nedeniyle şaşılacak kadar ucuz bir fiyata önerdiği aile ocağımızı satın alıp restore etme kararını vermeme neden oldu.

Exham Manastırı'nı 1918'de satın aldım, ama hemen sonra, oğlumun yatalak bir sakat olarak geri dönmesiyle restorasyon planlarımı bir yana bırakmak zorunda kaldım. Oğlumun yaşadığı iki yıl boyunca, onun bakımından başka bir şey düşünmedim; işlerimin yönetimini bile ortaklarıma bıraktım.

1921'de dünyada yapayalnız kalmıştım, hiçbir amacım yoktu; artık genç olmayan, emekli bir sanayici olarak, ömrümün kalan günlerini yeni mülkümle ilgilenerek geçirmeye karar verdim. Kasım ayında Anchester'ı ziyaret ettiğimde, oğlumu çok seven, tombul, hoş bir genç adam olan Yüzbaşı Norrys tarafından ağırlandım ve yakında başlayacak restorasyon çalışmalarına yol göstermesi için fikir ve anekdot toplama konusunda yardımını sağladım. Exham Manastırı'nın kendisini de gördüm, ancak hiç heyecanlanmadım: Bir uçurumun tepesine tehlikeli bir şekilde tünemiş, kuleleri arasındaki taş duvarlar dışında zemin ve iç bölmelerden yoksun, likenlerle kaplanmış, karga yuvalarıyla delik deşik, ortaçağdan kalma yıkıldı yıkılacak bir harabe.

Binanın üç yüz yıl önce atalarım tarafından terk edildikleri zamanki görüntüsünü yavaş yavaş gözümde canlandırdıkça, binayı yeniden inşa etmek için işçi tutmaya başladım. Anchester'lı köylülerin bu yerden duydukları neredeyse inanılmaz korku ve nefret yüzünden, işçi bulmak için her seferinde uzaklara gitmek zorunda kalıyordum. Bu duygu o kadar güçlüydü ki, bazen dışarıdan gelen işçilere de bulaşarak, çoğunun kaçıp

gitmesine neden oluyordu; öte yandan, bu duygular manastırla olduğu kadar onun eski sahipleriyle de ilgiliydi.

Oğlum buraya yaptığı ziyaret sırasında, bir *de la Poer* olduğu için kendisinden biraz uzak durulduğunu anlatmıştı; şimdi ben de, mirasımla ilgili ne kadar az şey bildiğime köylüleri ikna edinceye dek, aynı nedenle ustaca dışlandığımı gördüm.

Onları ikna ettikten sonra bile bana surat asmaya ve benden nefret etmeye devam ettiler, bu yüzden, köyde kuşaktan kuşağa aktarılan bilgilerin çoğunluğunu Norrys'in aracılığıyla toparlayabildim. Halkın affedemediği şey belki de, onlar için o kadar iğrenç olan bir sembolü yeniden ayağa dikmeye gelmiş olmamdı, çünkü akla uygun olsun ya da olmasın, onlar Exham Manastırı'nı iblislerin ve kurt adamların uğrak yeri olarak görüyorlardı.

Norrys'in benim için topladığı hikâyeleri bir araya getirip, harabeleri incelemiş bilginlerin anlattıklarını da bunlara ekleyince, manastırın, tarihöncesi bir tapınağın, druidler zamanında veya daha önce inşa edilmiş, Stonehenge ile çağdaş olması gereken bir tapınağın yerinde durduğu sonucuna ulaştım. Burada, dile gelmez ayinlerin yapılmış olduğundan pek kimsenin kuşkusu yoktu ve bu ayinlerin Romalılarla Kybele tapmcına dönüştüğü yolunda tatsız söylentiler vardı. Mahzen duvarlarında, bir zamanlar Roma vatandaşlarının tapınması boş yere yasaklanan Magna Mater'in işareti olan "DIV ... OPS ... MAGNA. MAT... "[8] yazıları kuşkuya yer bırakmayacak denli açıkça okunabiliyordu. Anchester, çok sayıda kalıntının kanıtladığı gibi, üçüncü August lejyonunun kamp kurduğu yerdi ve Kybele tapınağının, Frigya'lı bir rahibin yönetiminde yapılan ağza alınmaz törenlerle muhteşem ve tıklım tıklım dolu olduğu söyleniyordu. Hikâyeler, ayrıca, eski dinin çöküşünden sonra da tapınakta âlem yapılmaya devam edilmiş olduğunu ve rahiplerin aslında değişmeden yeni inanca göre yaşamaya başladıklarını anlatıyordu. Aynı şekilde, Roma egemenliğinin sona ermesiyle[9] birlikte eski ayinlerin yok olmadığı, tapmaktan geriye kalanlara bazı Saksonların ilaveler yaptığı, ona daha sonraki çağlarda muhafaza edeceği ana özellikleri kazandırarak heptarki'nin[10] hüküm sürdüğü dönemin yarısı boyunca korkulan bir mezhebin merkezi haline getirdiği de söyleniyordu. Bir vakayinamede bu yerin İS 1000 yılları civarında, tuhaf ve güçlü bir tarikatı barındıran ve korkutulmuş halkı uzak tutmak için duvarlara ihtiyacı olmayan geniş bir bahçenin ortasındaki

sağlam taş bir bina olduğu kaydı yer almaktadır. Danimarkalılar tarafından yok edilmemiş olsa da, Normandiyalıların İngiltere’yi istilasından sonra bu tarikat gücünü büyük ölçüde yitirmiş olmalıydı, çünkü 1261 yılında Üçüncü Henry bu yeri atam Gilbert de la Poer’e, Birinci Baron Exham’a verdiğinde bir engelle karşılaşmadı.

Bu tarihten önce ailem hakkında herhangi bir kötü bilgi bulunmamaktadır, ama bundan sonra tuhaf bir şey olmuş olmalı. Bir vakayinamede bir de la Poer’in 1307’de “Tanrının La-neti”ne uğradığı kaydı yer alırken, köy efsanelerinde eski tapınak ve manastırın temelleri üzerinde yükselen şatodan sadece çılgınca bir korkuyla söz edilmekteydi. Ocak başlarında anlatılan hikâyelerde bu şato, korkunç suskunluğu ve kuşku verici kapalılığı nedeniyle, en tüyler ürpertici şekilde betimleniyordu. Bu hikâyelerde, atalarım, Gilles de Retz’le[11] Marquis de Sade’ın yanlarında acemi çaylak kalacağı bir şeytan soyu olarak tanımlanıyor ve nesiller boyunca zaman zaman ortadan kaybolan köylülerden onların sorumlu olduğu ima ediliyordu.

Görünüşe bakılırsa, en berbat karakterler baronlarla onların doğrudan mirasçılarıydı; en azından, en çok bunlarla ilgili hikâyeler anlatılıyordu. Sağlıklı sayılabilecek eğilimlere sahip bir mirasçının, daha tipik başka bir evlada yol vermek üzere genç yaşta ve esrarlı bir şekilde öldüğü söyleniyordu. Aile içinde, aile reisinin başkanlık ettiği ve bazen birkaç kişi dışında ailenin geri kalan üyelerine kapalı gizli bir mezhep var gibiydi. Bu mezhebin temelini kan bağının değil mizacın oluşturduğu açıktı, çünkü evlilik yoluyla aileye katılan birçok kişi bu mezhebe dahil olmuştu. Beşinci baronun ikinci oğlu Godfrey’in karısı Cornwall’lu Lady Margaret Trevor, tüm o yöre çocuklarının başının belası ve bugün bile Galler sınırında söylenegelen son derece korkunç bir baladın şeytani kahramanı oldu. Shrewsfield Kontu’yla evlendikten kısa bir süre sonra, kimselere anlatamadıkları suçları itirafta bulundukları rahip tarafından bağışlanıp, kutsanan kontla annesinin öldürdüğü Lady Mary de la Poer’in korkunç öyküsü de, aynı tarzda olmasa bile, baladlarda yaşamaktaydı.

Tipik birer batıl inanç örneği olan bu efsane ve baladlar bende hayli nefret uyandırdı. Israrla, kuşaklar boyu soyumla uğraşılmış olması çok rahatsızlık vericiydi; öte yandan, iğrenç alışkanlıklarla ilgili suçlamalar, nahoş bir tarzda, yakın atalarımdan biriyle -Meksika Savaşı’ndan[12] döndükten sonra zencilerin arasına karışan ve bir voodoo rahibi olan

kuzenim Carfax'lı genç Randolph Delapore'la- ilgili bir skandalı akla getiriyordu.

Kireçtaşı uçurumun dibindeki, rüzgârlara açık, kıraç vadiden duyulan inleme ve ulumalarla, bahar yağmurlarından sonra mezarlıklardan yükselen kokularla, Sir John Clave'ın atının bir gece ıssız bir tarlada çiğnediği çamurların içinde debelenen, ciyaklayan beyaz şeyle ve manastırda güpegündüz gördüğü bir şey yüzünden aklını kaçıran hizmetkârla ilgili anlamı daha da bulanık öykülerden ise daha az rahatsızlık duydum. Bunlar harcıalem hayalet hikâyeleriydi ve ben o sıralar kelimenin tam anlamıyla bir kuşkucuydum. Ortadan kaybolan köylüler konusunda anlatılanlar, ortaçağların âdetleri göz önünde bulundurulduğunda çok önemli görülmese de, pek yabana atılacak türden değildi. Gözetleme merakı ölüm demekti ve birçok defa kesik başlar Exham Manastırı'nın bugün yerinde yeller esen burçlarından halka gösterilmişti.

Hikâyelerden birkaçı, gençliğimde keşke daha fazla karşılaştırmalı mitoloji öğrenmiş olsaydım dedirtecek kadar garipti. Örneğin, yarasa kanatlı bir şeytânlar ordusunun her gece manastırda Cadılar Sabbatı düzenledikleri inancı vardı - böyle bir ordunun beslenmesi, engin bahçelerden kaldırılan aşırı sebze miktarını açıklayabilir. Ve hepsinden ilginci sıçanlarla-şatonun mahvına yol açan felaketin yaşanmasından üç ay sonra şatodan dışarı uğrayan, sağa sola koşuşturan iğrenç kemirgenler sürüsüyle; öfkesi dininceye kadar önüne çıkan kümes hayvanı, kedi, köpek, domuz, koyun, hatta iki çaresiz insan dahil her şeyi yutan, silip süpüren zayıf, pis, yırtıcı orduyla- ilgili etkileyici hikâyeydi. Bu unutulmaz kemirgenler ordusunun etrafında apayrı bir efsane çemberi oluşmuştu, çünkü bu ordu köy evlerine dağılarak birçok lanetin ve dehşetin doğmasına yol açmıştı.

Atalarımın yaşadığı evin restorasyonunu, yaşlı insanlara has bir inatçılıkla, tamamlamaya çalışırken üzerimde psikolojik bir baskı oluşturan bilgiler işte böyleydi. İçinde bulunduğum psikolojik ortamı esas olarak bu hikâyelerin oluşturduğu bir an için bile düşünülmemelidir. Öte yandan da, etrafımı saran ve bana yardım eden eski zamanlar uzmanlarıyla Yüzbaşı Norrys sürekli beni övüyor ve yüreklendiriyordu. Restorasyon iki yıl sonra tamamlandığında, yapılan onca masrafı bağışlatan bir gururla geniş odaları, lambri kaplanmış duvarları, tonozlu tavanları, tirizlerle bölünmüş pencereleri ve geniş merdivenleri seyrediyordum.

Ortaçağın tüm nitelikleri ustalıkla yeniden üretilmiş ve yeni bölümler orijinal duvar ve temellerle mükemmelen birleştirilmişti. Atalarımın evi tamamlanmıştı; sonuncu temsilcisi olduğum soyumun yeniden saygınlığına kavuştuğunu görmeye can atıyordum. Artık hep burada oturacak ve bir de la Poer'in (çünkü, eski adımızı yeniden benimsemiştim) mutlaka bir şeytan olması gerekmediğini kanıtlayacaktım. Exham Manastırı'nın ortaçağa yaraşır bir yapı olmasına karşın, iç mekânların tamamen yeni olması, eski haşarelerle eski hayaletlerden temizlenmiş olması duyduğum huzuru artırıyordu.

Manastır'a, dediğim gibi, 16 Haziran 1923'te taşındım. Hane halkı yedi hizmetkârla dokuz kediden ibaretti, ki bu sonuncu cinse karşı özel bir düşkünlüğüm vardır. En yaşlı kedim "Nigger-Man" yedi yaşındaydı; onu, Bolton, Massachusetts'daki evimden yanımda getirmiş; diğerlerini ise, restorasyon çalışmaları sırasında Yüzbaşı Norrys'in ailesiyle birlikte otururken toplamıştım.

Eski aile bilgilerini toparlayıp sıraya koymakla meşgul olduğum beş günboyunca son derece sakin bir hayat sürdük. Şimdi, yaşanan son trajediyle veWalter de la Poer'in kaçışıyla ilgili son derece önemli bilgilere ulaşmıştım; ki bunların Carfax'taki yangında kaybolan nesilden nesile aktarılan belgelerdeki bilgiler olduğunu sanıyordum. Öyle anlaşılıyor ki, Walter de la Poer, kendisine yardım eden, sonra da kaçıp kayıplara karışan hizmetkârlar dışında kimseye açıklamadığı (onlara da muhtemelen ima yoluyla açıklamış olmalı), tüm davranışını değiştiren o sarsıcı keşiften iki hafta kadar sonra, işbirlikçisi dört hizmetkâr dışında bütün ev halkını uykularında öldürmüş olmakla suçlanıyordu haklı sebeplerle.

Bir babanın, üç erkek, iki kız kardeşin öldürüldüğü bu taammüden cinayet köylülerce mazur görüldü, polis de pek üzerine düşmedi; böylece bu cinayetleri işleyen kişi, şerefiyle, başına bir hal gelmeden ve kılık değiştirme gereğini duymadan Virginia'ya kaçabildi. Fısıltılarla dile getirilen genel kanı, Walter'ın toprağı çok eski bir lanetten temizlemiş olduğuydu. Nasıl bir keşfin onu böyle davranmaya itmiş olabileceğini, doğrusu pek kestiremiyorum. Walter de la Poer, ailesi hakkında anlatılan meşum hikâyeleri yıllardır biliyor olmalıydı; dolayısıyla bu malzeme onun için yeni bir dürtünün kaynağı olamazdı. Öyleyse, dehşet verici eski bir ayine mi tanık olmuş, ya da manastırda veya civarında çok önemli sırları açığa vuran korkunç bir sembole mi rast gelmişti? İngiltere'de çok utangaç,

kibar bir genç olarak tanınmıştı. Virginia'da ise, bezgin ve endişeli olmaktan çok sert ve içi acı dolu biri olarak görülüyordu. Bir başka serüvencinin, Bellview'lu Francis Harley'nin güncesinde de kendisinden eşi benzeri olmayan hakbilir, onurlu ve nazik biri olarak söz edilmekteydi.

O zaman pek önemsenmese de, daha sonraki olaylarla ilişkisi bakımından olağanüstü önem kazanan ilk olay 22 haziranda meydana geldi. Öylesine basit, öylesine önemsenmeye değmeyecek bir olaydı ki, o şartlar altında muhtemelen fark edilemezdi, çünkü anımsanmalıdır ki, duvarlarından başka neredeyse yepyeni bir binanın içindeydim ve hizmetimi görenler hep aklı başında insanlardı; içinde yaşadığım mahalle karşın endişeye kapılmam saçma olurdu.

Daha sonra anımsadıklarımsa şundan ibaret: Huyunu suyunu çok iyi bildiğim yaşlı kara kedimin karakterine hiç uymayacak şekilde tetikte ve endişe içinde olduğuna kuşku yoktu. Odadan odaya huzursuz, tedirgin koşturuyor, Gotik yapıyı oluşturan duvarları sürekli olarak koklayıp duruyordu. Bu söylediklerimin kulağa ne kadar basmakalıp -hayalet öykülerindeki, efendisi çarşaflara bürünmüş figürü görmeden önce havlayan köpek gibi- geldiğinin farkındayım, ama bunu sürekli gizleyemem ya!

Ertesi gün, hizmetkârlardan biri evdeki bütün kedilerin huzursuzluğundan şikâyetçi oldu. Hizmetkâr, kemerleri tavanın ortasında birleşen, duvarları kara meşeyle kaplı, kireçtaşı uçurumla ıssız vadiye bakan üç Gotik penceresi olan ikinci katta batı yönündeki kocaman bir oda olan çalışma odama geldi ve daha o konuşurken bile, batı duvarı boyunca sürünen, eski duvarların üzerindeki yeni panolar tırmalayan Nigger-Man'in kapkara şeklini gördüm.

Adama, eski duvarlardan insanın algılayamadığı, ama üzerindeki yeni kaplamalara karşın kedilerin hassas duyu organlarını etkileyen tuhaf bir koku yayılıyor olması gerektiğini söyledim. Buna gerçekten inanıyordum; adam, fare veya sıçanların olabileceğini söylediğindeyse, orada üç yüz yıldır hiç sıçan bulunmadığını, asla yollarını şaşırmayan tarla farelerinin bile bu kadar yüksek duvarlarda bulunamayacağını söyledim. O ikindi Yüzbaşı Norrys'e uğradım, o da, tarla farelerinin böyle ansızın ve görülmemiş bir şekilde manastırı istila etmesinin kesinlikle inanılmaz bir şey olduğunu ifade etti.

O gece, her zamanki gibi oda uşağını savdıktan sonra, çalışma odasından taş bir merdivenle çıkılıp, kısa bir dehlizden —merdiven kısmen eski, dehliz bütünüyle restore edilmişti— geçilerek ulaşılan batı kulesindeki odama çekildim. Bu lambrisiz oda çok yüksekti ve daire şeklindeydi, duvarlarında Londra'dan kendi ellerimle seçtiğim nakışlı halılar[13] asılıydı.

Nigger-Man'in yanımda olduğunu görerek, mum taklidi elektrik ampullerinin ışığında odama girip ağır Gotik kapıyı kapattım, sonra ışığı söndürerek, saygın kedim her zamanki yerine, ayak ucuma kıvrılırken, oymalı, sayvanlı, dört direkli karyolaya attım kendimi. Perdeleri çekmemiştim; karşıma düşen dar kuzey penceresinden dışarıyı seyre daldım. Gökyüzünde kuşku uyandıran bir aydınlık vardı ve pencerenin yaprak biçimindeki taş süslemelerinin çok hoş siluetleri düşüyordu.

Bir süre sonra uykuya dalmış olmalıyım, çünkü kedi rahatça kıvrılıp yattığı yerden ansızın fırlayıp kalktığında, rüya görmüş olduğumu hayal meyal anımsadım. Baktım, kedi başını ileri uzatmış, ön ayakları topuklarımda, arka ayaklarını gepgergin geriye uzatmış bekliyor. Kedi bütün dikkatiyle gözlerini duvarda bir noktaya, pencerenin batısında bir yere dikmiş bakıyordu; baktığı yerde ben bir şey göremedim, ama bütün dikkatim o nokta üzerinde odaklandı.

Oraya bakarken, Nigger-Man'ın boş yere heyecanlanmamış olduğunu anladım. Duvardaki halının kıpırdayıp kıpırdamadığını söyleyemeyeceğim. Sanırım hafifçe kıpırdadı. Ama yeminle söyleyebileceğim bir şey varsa, o da, halının arkasında koşuşturan fare ya da sıçanların hafif gürültüsünü açık seçik duymuş olduğumdur. Kedi göz açıp kapayıncaya kadar, cesaretle halının üzerine atlayıp, ağırlığıyla o bölümün aşağı inmesine, restorasyon sırasında orası burası onarılmış nemli, eski duvarın ortaya çıkmasına yol açtı; sinsi sinsi gezinen kemirgenlerden en ufak bir iz yoktu.

Nigger-Man duvarın o kısmı boyunca bir o tarafa bir bu tarafa koşuşturup durdu; yere düşmüş halıyı pençeliyor, zaman zaman duvarla meşe döşeme arasına pençesini sokmaya çalışıyordu. Bir şey bulamayarak, bir süre sonra ayak ucumdaki yerine döndü yorgun argın. Ben yerimden kıpırdamamıştım, ama o gece bir daha gözümü uyku tutmadı.

Sabahleyin, tüm hizmetkârları sorguya çektim ve pencere pervazı üzerinde uyuyan bir kedinin hareketlerini anımsayan aşçı kadın dışında hiçbirinin acayip bir şey fark etmemiş olduğunu gördüm. Bu kedi, gecenin bilinmeyen bir saatinde miyavlayarak aşçı kadını uyandırmış ve kadın

kedinin belirli bir şeyin peşinde açık pencereden merdivenlere doğru ok gibi atıldığını görmüştü. Öğle vaktini uyuklayarak geçirdim; öğleden sonra yeniden Yüzbaşı Norrys'e uğradım; anlattığım şeyler Norrys'in fazlasıyla ilgisini çekti. Önemsiz de olsa son derece ilginç olan bu olaylar, onda garip duygular uyandırıyor, yörede anlatılagelen hayalet hikâyelerinden birçoğunu anımsamasına yol açıyordu. Sıçanların varlığı bizi gerçekten çok şaşırtmıştı; Norrys bana bazı kapanlar ve biraz Paris yeşili[14] verdi; döndüğümde bunları hizmetkârlara uygun yerlere koydurttum.

Çok uykum olduğundan erkenden odama çekildim, ama düşümde korkunç karabasanlarla uğraşıp durdum. Domuz çobanı beyaz sakallı bir demonun, görüntüsü tarifsiz bir tiksinti duymama yol açan bir sürü mantarsı, sarkık etli yaratığı güttüğü, diz boyu pislik dolu alacakaranlık bir mağaraya muazzam bir yükseklikten bakıyor gibiydim. Sonra, domuz çobanı durup başıyla bir işaret yapınca kalabalık bir sıçan sürüsü pis kokulu uçuruma yağmur gibi yağarak hem canavarları hem de adamı yemeye başladılar.

Bu korkunç düşten, her zamanki gibi ayak ucumda yatmış olan Nigger-Man'in aniden harekete geçmesiyle uyandım. Bu sefer, hırlayıp, tıslamasına, ne yaptığının farkına varmadan, pençelerini ayak bileklerime geçirmesine yol açan korkunun kaynağını sorgulamama gerek yoktu, çünkü odanın bütün duvarları her yandan gelen iğrenç seslerle -kayar gibi küçük adımlarla koşuşturan yırtıcı, dev sıçanların iğrenç gürültüleriyle- canlanmış gibiydi. Düşen parçası yerine konmuş olan duvar halılarının ne durumda olduğunu gösterecek bir aydınlık yoktu, ancak ışığı yakamayacak kadar korkmuş değildim.

Ampuller ışık yaymaya başladığında, halıların iğrenç bir salınımla hareket ettiğini, bazı acayip desenlerinin garip bir ölüm dansı yaptığını gördüm. Bu hareketler ansızın sona erdi, sesler de aynı anda kesildi. Fırlayıp yataktan çıkarak yakınlarda duran, yatağı ısıtmada kullanılan metal kabın sapıyla duvar halısını dürttüm; sonra arkasında ne bulunduğunu görmek için halının bir ucunu kaldırdım. Yamalı duvardan başka bir şey yoktu; kedide anormal yaratıkları hissetmenin yol açtığı gerginlikten eser kalmamıştı. Odaya çepeçevre yerleştirilmiş kapanları incelediğimde, hepsinin yaylarının boşanmış olduğunu gördüm, ama yakalanıp kurtulmuş olan şeylerden en ufak bir iz yoktu.

Yeniden uykuya dalmam söz konusu olamazdı, bu yüzden bir mum yakarak kapıyı açtım ve Nigger-Man arkamda, dehlizden geçip çalışma odama inen merdivenlere doğru yürüdüm. Ama, taş merdivenlere gelmeden kedi ileri atıldı, eski basamaklardan aşağı inerek gözden yitti. Merdivenleri tek başıma inerken, birden aşağıdaki büyük odadan gelen seslerin farkına vardım; bu seslerin niteliği konusunda yanılmanın olanağı yoktu.

Meşe kaplı duvarlar koşuşturan, öğüten sıçanlarla canlanmış gibiydi; bu arada Nigger-Man şaşkın bir avcının öfkesiyle öteye beriye koşuşturuyordu. Merdivenlerin dibine varınca ışığı yaktım, ama bu defa gürültünün dinmesini sağlamadı. Sıçanlar şamataya devam ettiler, öylesine güçlü bir koşuşturma tutturmuşlardı, öylesine net duyuluyordu ki ayak sesleri, sonunda koşuşturdukları yönü kestirdim. Görünüşe göre ardı arkası kesilmeyen bu yaratıklar kavranamaz yüksekliklerden kavranamaz ya da kavranabilir derinliklere doğru muazzam bir göç halindeydiler.

O sırada koridordan sesler duydum; bir an sonra iki hizmetkâr masif kapıyı iterek açtılar. Kedilerin huzursuzlukla paniğe kapılmalarına, yıldırım gibi atılıp, bir atlayışta beş on basamak aşarak merdivenlerden aşağı inip mahzenin kapalı olan kapısı önünde inler gibi mırıltılarla oturmalarına yol açan karışıklığın bilinmeyen kaynağını bulmak için evi araştırmaktaydılar. Sıçanların sesini işitip işitmediklerini sordum; yanıtları olumsuzdu. Tahta kaplamaların arkasından gelen seslere dikkatlerini çekmeye çalıştığımda, gürültünün kesilmiş olduğunu fark ettim.

İki adamla birlikte mahzenin kapısına gittim; ama kediler dağılmıştı. Daha sonra yeraltı kemerlerini araştırmaya karar vererek, o an için kapanları dolaşmakla yetindim. Tüm kapanların yayları atmıştı, ancak içlerinde bir şey yoktu. Sıçanları kedilerle benden başka duyan olmadığı kanaatine vararak, derin düşünceler içerisinde sabaha kadar çalışma odamda kaldım ve içinde yaşadığım ev hakkında gün ışığına çıkardığım her efsaneyi bir bir düşündüm. Öğleye doğru, evi ortağçağ usulü döşeme planıma uygun rahat kütüphane koltuğumda biraz kestirdim. Daha sonra Yüzbaşı Norrys'e telefon ettim; yüzbaşı derhal gelerek mahzende yaptığım araştırmada bana yardımcı oldu.

Bu kemerleri Romalıların yapmış olduğunu bilmenin verdiği heyecanı bastırmadan yaptığımız araştırmada kesinlikle uygunsuz hiçbir şey bulamadık. Her alçak kemer ve masif sütun, her şeyi ellerine yüzlerine bulaştıran Saksonların yozlaşmış romanesk üslubuyla değil, Sezar'lar

çağının ciddi ve uyumlu üslubuyla inşa edilmiş Roma eseriydi; bütün duvarlarda, burada defalarca keşif yapmış eski zaman uzmanlarının yakından tanıdığı “P. GETAE. PROP ... TEMP ... DONA...” ve “L. PRAEC ... VS ... PONTIFI ... ATYS ...[15] gibi yazılar göze çarpıyordu bol bol.

Atys’e yapılan gönderme korkuyla titrememe sebep oldu, çünkü Catullus’u[16] okumuştum ve tapıncı Kybele tapıncıyla karışan bu Doğu tanrısı hakkında bir şeyler biliyordum. Norrys’le birlikte, fenerlerin ışığında, genellikle sunak olduğu kabul edilen düzensiz dikdörtgen taş bloklar üzerindeki neredeyse silinmiş, garip desenleri yorumlamaya çalıştık ama bir anlam veremedik. Desenlerden birinin, ışınlar yayan bir güneş kursu şeklinde olanının, araştırmacılarca Roma kökenli kabul edilmediğini, bu sunakların Romalı rahiplerce çok eski, muhtemelen aynı yerdeki tarihöncesi bir tapınağa ait sunaklar örnek alınarak yapılmış olduğunu ileri sürdüklerini anımsadık. Bu bloklardan birinin üzerinde ne olduğunu merak ettiğim bazı kahverengi lekeler vardı. Odanın ortasında bulunan en büyük sunağın üst yüzeyinde ateşle -muhtemelen yakılan adaklarla- bağlantısını gösteren bazı özellikler göze çarpıyordu.

Kapısının önünde kedilerin acı acı inlediği, Norrys’le birlikte geceyi geçirmeye niyetlendiğimiz mahzenin görünüşü böyleydi. Kedilerin geceleyin yapacakları şeylere aldırış etmemeleri tembihlenmiş hizmetkârlarca divanlar getirildi ve Nigger-Man’i de arkadaş olarak yanımızda alıkoyduk. Havalandırma yarıklarıyla modern bir taklit olan büyük meşe kapıyı sıkıca kapatmaya karar verdik ve olacakları beklemek üzere, hâlâ yanan fenerlerimizle köşemize çekildik.

Mahzen, manastırın temelleri içinde çok derinlerdeydi; ıssız ovaya bakan kireçtaşı uçurumun dışarı sarkık duvarının yüzeyindeki çok aşağılarda bir yerle aynı hizada bulunduğuna kuşku yoktu. Varlıklarını açıklayamadığım itişip kakışan sıçanların hedefinin burası olduğundan kuşku duymuyor, ama sebebini de anlayamıyordum. Olacakları bekleyerek orada yatarken zaman zaman dalıyor olmalıydım, ki henüz tam olarak biçimlenmemiş düşlerden ayak ucumdaki kedinin huzursuz kıpırdanışlarıyla uyanıyordum.

Bunlar sağlıklı düşler değildi; önceki gece gördüğüm düşlere müthiş benziyordu. Alacakaranlık mağarayı, pislik içinde yuvarlanan sarkık etli, iğrenç yaratıklarıyla domuz çobanını yeniden gördüm ve onlara bakarken, bu kez bu yaratıklar bana daha yakın ve belirgin göründü - öyle ki, neredeyse yüzlerini bile seçebiliyordum. Bu yaratıklardan birinin gevşek,

sarkık yüzüne dikkatle baktım - ve öyle bir çığlık atarak uyandım ki, Nigger-Man yerinden sıçradı, henüz uyumamış olan Yüzbaşı Norrys ise hayli güldü. Bana çığlık attıran şeyin ne olduğunu bilseydi, Norrys daha fazla —belki de daha az- gülerdi. Ama bunun ne olduğunu ben kendim bile, ancak daha sonra anımsadım. Aşın dehşet çoğu kez merhamet göstererek belleği felç eder.

Olay başladığında beni Norrys uyandırdı. Aynı korkunç düşten onun yavaş yavaş beni sarsmasıyla sıyrıldım; kedileri dinlememi istiyordu ısrarla. Gerçekten de dinleyecek çok şey vardı, çünkü taş basamakların başındaki kapalı kapının ötesindeki kediler kıyamet koparıyor, acı haykırışlarla kapıyı tırmalıyorlardı; Nigger-Man ise dışarıdaki hemcinslerini umursamadan, önceki gece beni rahatsız etmiş olan aynı paldır küldür sıçan koşuşturmalarının duyulduğu çıplak taş duvarlar boyunca heyecanla koşturup duruyordu.

O zaman büyük bir dehşet duydum, çünkü, normal olan hiçbir şeyin açıklayamayacağı anormallikler söz konusuydu burada. Eğer sadece kedilerle paylaştığım bir deliliğin ürünü değillerse, bu sıçanlar som kireçtaşı bloklardan yapılmış olduğunu düşündüğüm bu Roma duvarları içinde tüneller kazıyor olmalıydılar ...belki de bin yedi yüz yıl boyunca suların etkisiyle kireçtaşları içinde, kemirgenlerin gövdelerinin rahat rahat sığacağı dolambaçlı tüneller oluşmuştu... ama bu durumda bile, duyduğum dehşet azalmıyordu, çünkü bunlar canlı yaratıklarsa, niçin Norrys iğrenç patırtılarını duymamıştı? Niçin beni Nigger-Man’ın hareketlerini izlemeye, dışarıdaki kedileri dinlemeye zorlamış, onları harekete geçiren sebepler üzerine ipe sapa gelmez tahminler yürütmeye kalkışmıştı?

Duyduğumu sandığım şeyi, elimden geldiğince mantıklı bir şekilde Norrys’e anlatmayı becerdiğim sırada; sıçanların koşuşturmasının sona erdiğini fark ettim; sıçanlar mahzenlerin bu en derininin *daha da derinlerine* doğru çekilmişlerdi; öyle görünüyordu ki, altımızdaki bütün uçurum av peşinde koşuşturan sıçanlar tarafından delik deşik edilmişti. Norrys beklediğim kadar kuşkuya kapılmadıysa da hayli etkilendi. Kapıdaki kedilerin sanki sıçanları yakalamaktan vazgeçmişçesine şamatayı kestiklerine işaret etti; bu arada Nigger-Man yeniden ani bir huzursuzluğa kapıldı ve odanın ortasındaki, Norrys’in divanına benimkinden daha yakın olan büyük taş sunağın dibini deliler gibi tırmalamaya başladı.

O anda, bilinmeyenden duyduğum korku en üst düzeydeydi. Çok şaşırtıcı bir şey oldu; benden daha genç, daha güçlü kuvvetli ve büyük bir olasılıkla daha maddeci biri olan Norrys'in -belki de yörede anlatılan efsanelerle hayatı boyunca içli dışlı olması yüzünden- en az benim kadar etkilendiğini gördüm. O an için, yaşlı kara kedinin, kendisine bir iyilik yapmamı istediği zamanlarda kullandığı ikna edici miyavlamalarla ara sıra başını kaldırıp bana doğru miyavlayarak sunağın dibini gitgide azalan bir şevkle tırmalamasını seyretmekten başka elimizden bir şey gelmiyordu.

Norrys o zaman sunağa yakın bir feneri alıp sessizce yere diz çöktü ve Roma öncesi döneme ait masif bloku farklı renklerden taşlarla yapılmış zemine bağlayan asırlık likenleri temizleyerek Nigger-Man'in eşelemeye çalıştığı yeri dikkatle inceledi. Hiçbir şey bulamadı, araştırma çabalarına son vermek üzereyken, daha önce hayal ettiğim şeylerden daha fazla anlam ifade etmese de, korkuyla titrememe yol açan önemsiz bir şey fark ettim.

Bundan ona söz ettim ve neredeyse fark edilemez bu olguya, böyle bir şeyin gerçek olduğunu algılamanın verdiği şaşkınlıkla, ikimiz birden sabit bakışlarla baktık. Olay şundan ibaretti: sunağın yanına konmuş olan fenerin alevi, daha önce var olmayan, ve kuşkusuz Norrys'in likenlerini temizlediği zeminle sunak arasındaki yarıktan geliyor olması gereken bir hava akımıyla hafif hafif ama kesin bir şekilde titriyordu.

Gecenin geri kalan kısmını, bundan sonra ne yapmamız gerektiği konusunda ateşli tartışmalar yaparak, iyi aydınlatılmış çalışma odasında geçirdik. Bu lanetli devasa binanın altındaki bilinen en derin Roma mahzenlerinin de çok altında -meraklı eski zaman araştırmacılarının gözünden üç yüz yıldır kaçan— bir mahzen bulunduğunu keşfetmek, arka planında netameli şeyler olmaksızın da, bizi heyecanlandırmaya yeterliydi. Bu durum şaşkınlığımızı iki misli artırıyordu; batıl inanışlarımıza uyarak araştırmalarımıza son verip manastırı ebediyen terk etmek mi, yoksa bilinmeyen derinliklerde bizi nasıl bir dehşet bekliyor olursa olsun, yiğitliğimizi kanıtlamak ve serüven duygumuzu tatmin etmek mi gerektiğini bilemeyerek ikircikli kaldık.

Sabah olduğunda artık bir uzlaşmaya varmıştık; Londra'ya gidip bu esrarla başa çıkabilecek bir grup arkeolog ve bilim adamı toplamaya karar verdik. Mahzenden çıkmadan önce, bilinmez korkulara açılan bir kapı olduğunu artık anladığımız merkezi sunağı yerinden oynatmaya

çalıştığımızı, ama bir sonuç alamadığımızı söylemeliyiz. Kapının esrarını çözmek bizden daha akıllı insanların harcıydı.

Yüzbaşı Norrys’le birlikte Londra’da günlerce, beş seçkin bilim adamına ulaştığımız gerçekleri, tahminlerimizi ve efsaneleri anlattık; bütün bu insanlar araştırmaların ortaya çıkarabileceği aile sırlarımıza saygı gösterecek, güvenilir insanlardı. Bu insanların çoğunlukla alaycı bir tutum benimsemeyip içtenlikle ilgilendiklerini gördük. Burada hepsinin adlarını vermenin pek gereği yok, ancak, aralarında Troya’da yaptığı kazılar, zamanında bütün dünyayı heyecana boğan Sir William Brinton’un da bulunduğunu söyleyebilirim. Anchester’a giden trene binerken, korkunç bir keşfin kıyısında olduğumu hissediyordum; duygularım dünyanın öte tarafındaki Baş-kan’ın[17] beklenmedik ölümü üzerine çoğu Amerikalının büründüğü yas havasıyla karşılaştırılabilirdi ancak.

7 ağustos akşamı Exham Manastırı’na vardık; hizmetkarlar herhangi olağanüstü bir olay cereyan etmediğini söylediler. Yaşlı Nigger-Man dahil bütün kediler, büyük bir sükûnet içinde yaşamışlardı ve evdeki kapanlardan hiçbirinin yayı boşanmamıştı. Araştırmaya ertesi günü başlayacaktık; bu arada tüm ihtiyaçlarını gözeterek konuklarıma odalarını hazırlattım.

Ben, kuledeki kendi odama çekildim; Nigger-Man ayak ucuma kıvrıldı. Çabucak uykuya daldım, ancak korkunç düşlerin saldırısına uğramakta gecikmedim. Düşümde, Trimalchio’nun-ki[18] gibi bir Roma şölenindeydim; kapaklı kocaman bir tabağın içinde korkunç bir şey vardı. Sonra, boyuna düşlerime giren, alacakaranlık mağaradaki domuz çobanıyla ' iğrenç sürüsü çıkageldi. Bununla birlikte, uyandığımda gün ışımıştı; evin aşağı kısımlarından normal sesler geliyordu. Yaşayan ya da hayali sıçanlar beni rahatsız etmemişti ve Nigger-Man sakin sakin uyumaktaydı. Aşağı indiğimde, aynı sükûnetin her yerde sürdüğünü gördüm; bir araya gelmiş bilginlerden biri -Thomton adında, ispirtizmayla uğraşan biri- bu durumu saçma bir şekilde, bazı güçlerin bana göstermek istedikleri şeyi artık görmüş olduğuma verdi.

Artık her şey hazırdı; saat 11’de yanımıza güçlü elektrik fenerleriyle kazı araç gereçleri alarak, yedi kişilik bir grup halinde mahzene inip, kapıyı arkadan sürgüledik. Nigger-Man de bizimleydi, çünkü araştırmacılar onun kolayca heyecanlanmasında hor görülecek bir yan görmemiş ve ne idüğü belirsiz kemirgenlerin baş göstermesi halinde yanımızda olmasını arzulamışlardı. Roma yazılarıyla bilinmeyen sunak desenlerine şöyle bir

bakıp geçtik, çünkü bilginlerden üçü onları daha önce görmüşlerdi ve hepsi de özelliklerini biliyorlardı. Daha çok odanın ortasındaki sunakla ilgilenildi ve bir saat içerisinde Sir William Brinton, bilinmeyen türde bir karşı ağırlıkla dengelenen sunağı arkaya doğru yatırmayı başardı.

O zaman, hazırlıklı olmasaydık, dehşet içinde kalacağımız bir manzarayla karşılaştık. Yassı tuğla döşeli zeminden aşağı inen ve taş basamaklarının olağanüstü aşınmışlığı sebebiyle eğik bir düzleme dönüşmüş olan neredeyse kare şeklindeki delikte sıra sıra dizilmiş korkunç görünüşlü insan ya da yarı-insan kemikleri vardı. Bir iskelet olarak bütünlüğünü korumuş olanlarda korku ve panik işaretleri görülüyordu ve her taraflarında kemirgenlerin diş izleri vardı. Kafatasları aptallık, geri zekalılık ya da yarı maymunluk emareleri göstermekten uzak değildi.

Bol miktarda döküntünün örttüğü basamakların üzerinde, yerli kayalardan oyulmuşa benzeyen ve bir hava akımını ileten kemerli bir geçit uzanıyordu. Bu hava akımı, kapalı bir mahzenin kapısı açıldığında ansızın insanın yüzüne vuran pis kokulu havaya benzemeyen serin ve taze bir esintiydi. Uzun süre duraksamadık; korkudan titreyerek basamaklardan aşağı kendimize bir yol açmaya giriştik. İşte o zaman, geçidi yontmak için vurulan darbelerin yönünü inceleyen Sir William, geçidin *aşağıdan* yukarıya doğru açılmış olduğu yolundaki tuhaf gözlemde bulundu.

Şimdi çok sakınımlı olmalı ve sözlerimi seçerek kullanmalıyım.

Kemirilmiş kemikler arasından kendimize yol açarak birkaç basamak aşağı indiğimizde, ileride ışık olduğunu gördük; bu, gizemli bir ışıldama olmayıp, ancak ıssız vadiye bakan uçurum yüzeyindeki bilinmeyen yarıklardan içeri süzülmüş olabilecek gün ışığıydı. Bu yarıkların, dışarıdan dikkati çekmemiş olmasında garipsenecek bir yan yoktu, çünkü vadinin neredeyse ıpıssız olmasından başka, uçurum o kadar yüksek ve o kadar sarptı ki uçurumun yüzeyini ancak balon kullanan bir pilot ayrıntılı bir şekilde inceleyebilirdi. Birkaç basamak daha inince, gördüğümüz şeyle, kelimenin tam anlamıyla soluğumuz kesildi, öyle ki ispritizmacı araştırmacı Thomton, gerisindeki şaşakalmış adamın kollarına gerçekten yığıldı. Tombul yüzü bembeyaz olmuş ve sarkmış Norrys anlaşılmaz bir şeyler haykırırken ben, sanırım, soluğumu tuttum ya da ıslık çalar gibi ses çıkardım ve gözlerimi yumdum.

Arkamdaki adam -gruptaki benden yaşlı tek kişi- ömrümde duyduğum en çatlak sesle, o harcıalem “Aman Tanrım!” sözünü haykırdı. Bilgili, aydın

yedi kişiden sadece Sir William Brinton soğukkanlılığını yitirmedi; bu, lehine yorulması gereken bir şey, çünkü grubun önünde yürüdüğünden, görüntü ilk onun gözüne çarpmış olmalıydı.

Muazzam yükseklikte alacakaranlık bir mağara, sonsuz gizemler ve dehşetleri akla getiren bir yeraltı dünyası göz alabildiğine uzanıyordu. Binalar ve daha başka mimari kalıntılar vardı -dehşet içinde baktığım o kısacık anda, gözüme, acayip höyükler, halka şeklinde dizilmiş korkunç görünüşlü yekpare taş anıtlar, alçak kubbeli bir Roma harabesi, geniş bir alanı kaplayan bir Sakson konağı, erken dönem bir ahşap İngiliz binası çarptı- ama bütün bunlar gözlerimizin önüne serilen manzaranın yanında hiç kalırdı. Çünkü, basamakların çevresi metrelerce ötelere kadar çılgınca bir karmaşa halinde insan kemikleriyle- ya da en azından basamaklardakiler kadar insan sayılabilecek yaratıkların kemikleriyle-kaplıydı. Kimisi dağılıp saçılmış, kimisi kısmen ya da tamamen iskelet bütünlüğünü korumuş kemikler, köpüklü bir deniz gibi uzanıyordu; bütünlüğünü korumuş olan iskeletlerin hemen hepsi ya çılgınca bir tehdide karşı koymaya çalışmış ya da yamyamca niyetlerle başkalarına sarılmışa benziyordu.

Dr. Trask, antropolog, sınıflandırmak için kafataslarının üzerine eğildiğinde, kendini son derece şaşırtan yoz bir karışımla karşılaştı. Çoğunluğu, evrim basamağının Piltdown insanından[19] daha aşağısında olmakla birlikte kesinlikle insandı. Birçoğu daha ileri derecede evrimleşmişti ve sadece çok azı iyice gelişmiş tiplerdi. Bütün kemikler, çoğunluğu sıçanlarca, bazıları da yarı-insan sürü tarafından kemirilmişti. Aralarında minnacık sıçan kemikleri de vardı - eski destana son veren ölüm ordusunun düşmüş üyeleri.

O iğrenç keşif günü boyunca yaşamayı ve ruh sağlığımızı korumayı başarmış olmamıza şaşıyorum. Sendeleyerek, her adımda yeni yeni keşiflerde bulunarak, üç yüz yıl, bin yıl, iki bin yıl, hatta on bin yıl önce orada cereyan eden olayları düşünerek sendeleye sendeleye yol aldığımız o alacakaranlık mağaradan daha inanılmaz, daha iğrenç, daha acayip bir yeri ne Hoffmann[20] ne de Huysmans[21] tasarlayabilirdi. Burası cehennemin bekleme odasıydı ve Trask bazı iskeletlerin son yirmi ya da daha fazla nesilden beri dört ayaklı yaratıklara ait iskeletler olduğunu söylediğinde, zavallı Thornton düşüp bayıldı.

Mimari kalıntıları anlamlandırmaya başladığımızda dehşet üzerine dehşet yaşadık. Dört ayaklı yaratıklar -iki ayaklı sınıftan zaman zaman yapılan

ilavelerle- taş ağıllarda tutulmuşlardı; içinde hapsedildikleri bu yerleri açlık ya da sıçan korkusunun yol açtığı son taşkınlık sırasında yıkmış olmalıydılar. Orada çok büyük sürüler halinde tutulmuş ve kalıntıları, Roma'dan daha eski kocaman taş siloların dibinde bir tür zehirli yeme dönüşmüş olan işlenmemiş bitkilerle semirtilmişlerdi. Atalarımın niçin o kadar geniş bahçeleri olduğunu artık biliyordum -Yarabbi, bir unutabilsem! Sürülerin ne işe yaradığınıysa sormaya gerek var mı?

Sir William elinde elektrik feneriyle Roma harabelerinin önünde durarak ömrümde duyduğum en sarsıcı ayini yüksek sesle çevirdi ve Kybele rahiplerinin bulup kendi mezheplerine kattıkları bu Tufan öncesi mezhebin beslenme alışkanlıklarını anlattı. Siper ve hendeklere alışkın olan Norrys, İngiliz binasından çıktığında düz bir hat üzerinde yürümeyi beceremiyordu. Tahmin ettiği gibi bu bina bir kasap dükkanı ve mutfaktı, ama böyle bir yerde tanıdık İngiliz araç gereçleri görmek ve duvarlarda, bazıları 1610 gibi daha dün sayılacak bir tarihte yazılmış tanıdık yazılar okumak ona fazla gelmişti. Şeytani faaliyetlerine ancak atam Walter de la Poer'in hançerinin son verdiği bu binaya ben giremedim.

Girme cesaretini gösterdiğim tek bina, meşe kapısı neredeyse düşmüş olan ve içerisinde yan yana dizili, kol demirleri paslanmış on korkunç taş hücre bulunan alçak Sakson binası oldu. Hücrelerden üçünde ileri düzeyde evrimleşmiş iskeletler vardı; iskeletlerden birinin kemik işaret parmağında hanedan armamız olan bir mühür yüzüğü vardı. SirWilliam, Roma tapınağının altında, çok daha eski hücreleri olan bir mahzen buldu, ancak bu hücreler boştu. Bunların altında, bazılarının üzerinde Latince, Yunanca ve Frigya dilinde korkunç yazılar kazılmış kemik sandıklarının sıra sıra istiflenmiş olduğu alçak kemerler vardı.

Bu arada, Dr. Trask tarihöncesi höyüklerden birini açarak gorilden azıcık daha insan yaratıklara ait ve üzerlerinde tarif edilemez ideogramlar kazılı kafataslarını açığa çıkardı. Bütün bu dehşet verici şeyler arasında kedim hiç rahatsızlık duymadan azametle dolaşıyordu. Bir ara, bir kemik yığının tepesine korkunç bir şekilde tünediğini gördüm ve sarı gözlerinin gerisinde ne gibi sırlar yattığını merak ettim.

Tekrar tekrar gördüğüm düşlerin beni korkunç bir tarzda önceden haberdar ettiği bu alacakaranlık bölgenin korkunç sırlarını biraz olsun kavradıktan sonra, uçurumdan hiçbir ışık huzmesinin sızmadığı, sınırsız derinliğinden kuşku duyulamayacak geceyarısı mağarasına yöneldik. Kat

ettiğimiz kısacık mesafenin ardında hangi görünmez Styx[22] dünyalarının ağzını açmış beklediğini hiçbir zaman öğrenemeyeceğiz, çünkü bu gizemlerin insanlık için iyi olmadığına karar verilmişti. Ancak, hemen yanı başımızda bizi meşgul edecek çok fazla şey vardı, çünkü henüz pek fazla yol almamıştık ki, elektrik fenerlerimizin ışığı, içerisinde sıçanların kendilerine ziyafet çektiği ve besin kaynaklarının ansızın kuruması üzerine yırtıcı kemirgenlerin önce açlıktan ölmekte olan canlı sürülere yöneldiği, sonra köylülerin asla unutmayacağı tarihsel bir yıkımı gerçekleştirmek üzere manastırdan dışarı uğradığı sonsuz sayıda iğrenç kuyuyu aydınlattı.

Tanrım! O kesilip biçilmiş, delinmiş kemiklerle, açılmış kafataslarıyla dolu, leş kokulu, zifiri karanlık kuyular! Sayısız, günahkar yüzyılın pitekantropoid, Kelt, Romalı ve İngiliz kemikleriyle tıka basa dolu o kabus uçurumlar! Bu kuyuların bazıları doluydu, ama bir zamanlar ne kadar derin olduklarını kimse söyleyemezdi. Bazılarınınsa dibini elektrik fenerlerinin ışığı aydınlatamıyordu ve kimbilir ne tür garip yaratıklar barındırıyordu. Peki, bu kasvetli Tartaros[23] ülkesinde av peşinde koşuştururken bu tuzaklara düşen bahtsız sıçanlara ne olmuştu?

Bir ara ayağım korkunç bir kuyunun kıyısından kayar gibi oldu, yüreğim, neredeyse kendimi yitirmeme yol açan bir korkuyla doldu. Çok uzun süre orada düşüncelere dalmış olmalıydım, çünkü kendimi toparladığımda tombul Yüzbaşı Norrys dışında gruptan kimseyi göremedim. Sonra, o hudutsuz uzaklıklardan, o kopkoyu karanlıklardan bildiğimi sandığım bir ses geldi ve yaşlı kara kedimin kanatlı bir Mısır tanrısı[24] gibi hızla atılıp yanımdan geçerek bilinmezliklerle dolu, sınırsız uçurumun karanlıklarında gözden yittiğini gördüm. Ben de çok geride değildim; bir an sonra bundan hiç kuşkum kalmadı. Bu, sürekli yeni dehşetler peşinde koşturan ve iki şekilsiz, aptal flütçünün çaldığı flütlere karşı yüzsüz, deli tanrı Nyarlathotep'in[25] körlemesine uluduğu, dünyanın merkezindeki sırıtan mağaralara doğru beni yönlendirme azmindeki doğuştan iblis sıçanların korku uyandıran seğirtişlerinin sesleriydi.

Fenerim sönmüştü, ama ben hâlâ koşuyordum. Sesler, ulumalar ve bunların yankılarını duydum, ama hepsinin üstünde o meşum, sinsi koşuşturma sesleri yavaşça yükseliyordu; kaskatı kesilmiş, şişmiş bir cesedin, sonsuz sayıda damarlı akik köprü altından geçerek kapkara, kokuşmuş bir denize doğru akan yağlı bir nehirde yükselmesi gibi yavaş yavaş yükseliyordu.

Bir şey -yumuşak ve tombul bir şey- çarptı bana. Sıçanlar olmalıydı; canlı ve yaşayan varlıklardan kendine ziyafet çeken cıvık, jelatinimsi yırtıcı ordu... Bir de la Poer yasaklanmış şeyler yerken, sıçanlar neden bir de la Poer yemesin? ... Savaş benim oğlumu yedi, hepsinin allah belasını versin... ve Yankiler alevlerle Carfax'ı yediler, Grandshire Delapore'la sırlarını yaktılar... Yo, yo, dediğim gibi, ben o alacakaranlık mağaradaki şeytan domuz çobanı *değilim!* O etleri sarkan, mantarımsı şeyde Edward Norrys'in semiz suratı *yoktu!* Benim bir de la Poer olduğumu kim söylüyor? O yaşadı, ama benim çocuğum öldü!.. Bir Norrys, bir de la Poer'in topraklarını mı sahiplenecek? Söylediğim gibi bu voodoo... bu benekli yılan... Lanet olasıca Thornton, gösteririm sana, ailemin yaptıklarını görünce bayılmayı... ' Sblood, thou stinkard, görürsün zevklenmeyi... Wolde ye swynke me thilke wys? ... *Magna Mater! Magna Mater!* ... *Atys... Dia ad aghaidh's ad aodann ... agus bas dunach ort! Dhonas 's dholas ort, agus leat-sa! ... Ungl ...rrrlh ... chchch...*[26]

Üç saat sonra, karanlıklar içinde, kendi kedim boğazıma saldırır ve parçalamaya çalışırken, beni Yüzbaşı Norrys'in şişman, yarı yarıya yenmiş gövdesi üzerine çömelmiş durumda bulduklarında, dediklerine göre bunları söylüyormuşum. Şimdi Exham Manastırı'nı yerle bir ettiler, Nigger-Man'i benden aldılar ve mirasımla tecrübelerim hakkında fısır fısır korkunç şeyler anlatarak beni Hanwell'deki[27] bu parmaklıklı hücreye kapattılar. Thornton, yan odada kalıyor, ama onunla konuşmama izin vermiyorlar. Ayrıca manastırla ilgili gerçeklerin çoğunu örtbas etmeye çalışıyorlar. Ne zaman zavallı Norrys'ten söz etmeye kalkışsam, beni çok kötü bir şey yapmış olmakla suçluyorlar; ama benim öyle bir şey yapmadığımı bilmeleri gerekir. Bunu delicesine seğirten sıçanların, koşuşturmaları beni asla uyutmayan sıçanların, bu duvarların yumuşak kaplamalarının gerisinde bir yarış tutturan ve beni bildiğim tüm dehşetli şeylerden daha büyük dehşetlere çağıran sıçanların, onların hiçbir zaman duyamayacakları sıçanların, sıçanların, şu duvarların içindeki sıçanların yapmış olduğunu bilmeleri gerekir.

PICKMAN'İN MODELİ

Deli olduğumu düşünmemelisin, Eliot - birçok kişinin bundan da garip önyargıları var. Oliver'ın otomobile binmeyen dedesine niçin gülmüyorsun? O lanet olası metroyu sevmiyorsam, bu benim bileceğim bir iş; hem buraya taksiyle daha çabuk geldik. Metroyla gelseydik, Park caddesinden tepeye kadar tırmanmak zorunda kalacaktık.

Beni geçen yıl son defa gördüğün zamankinden daha sinirli olduğumu biliyorum, ama bunun için sürekli olarak beni klinikle tehdit etmen gerekmez. Allah biliyor ya sinirli olmam için bir dünya sebep var ve ben aklım başımda olduğu için kendimi şanslı sayıyorum. Bu işkence gibi sorgu da neyin nesi oluyor? Eskiden bu kadar çok sorgulayıcı değildin.

Pekâlâ, duymak istiyorsan, bana göre hava hoş. Belki de bilmen gerekiyordur, ne de olsa, Sanat Kulübü'nü asmaya ve Pickman'den uzak durmaya başladığımı duyduğundan beri sürekli olarak bana acılı bir anne-baba gibi yazıp durdun. Bugün, o ortalarda olmadığından, zaman zaman kulübe uğruyorum, ama sinirlerim artık eskisi gibi değil.

Hayır, Pickman'in ne olduğunu bilmiyorum ve bir tahminde de bulunmak istemiyorum. Onu terk ettiğimde iç yüzünü öğrenmiş olduğumu tahmin etmişsindir- işte bu yüzden, nereye gitmiş olabileceğini düşünmek istemiyorum. Bırakalım da polis ne yapacaksa yapsın - Peters adıyla North End'de kiraladığı evi bile bilmediklerine bakarsak, bulacakları da yok ya. Orayı, benim bile yeniden bulabileceğimden emin değilim -gün ışığında bile, hayatta böyle bir şeye kalkışmam! Evet, niçin orada kalmaya devam ettiğini biliyorum ya da korkarım ki biliyorum. Şimdi bu noktaya geliyorum. Ve sözlerimi bitirdiğimde, sanırım bunları polise neden anlatmadığımı anlayacaksın. Polis, kendisine yol göstermemi isteyecekti, ama yolu bilsem bile tekrar oraya dönemezdim. Orada bir şeyler vardı - ve

şimdi metroyu kullanamıyor, (buna da gülebilirsin) mahzenlere inemiyorum artık.

Pickman'le arayı Dr. Reid, Joe Minot ya da Rosworth gibi huysuz kocakarılarla aynı aptalca nedenlerle açmamış olduğumu sanırım biliyorsundur. Marazi sanat beni iğrendirmez; bir insan Pickman'inki gibi bir dehaya sahipse, ne yönde sanat yaptığına aldırış etmeden onu tanımaktan şeref duyarım. Richard Upton Pickman'den daha büyük bir ressam çıkmamıştır Boston'dan. Bunu ta başında söyledim, hâlâ söylüyorum ve 'Gul-yabaninin Beslenmesi' adlı tablosunu gösterdiğinde de bu yargım şuncacık değişmedi. Bu iş, anımsayacağın gibi, Minot'nun onunla selamı sabahı kestiği zaman oldu.

Bildiğin gibi, Picman'inki gibi eserler verebilmek derin bir sanat anlayışını ve Doğa'nın derinlemesine kavranmış olmasını gerektirir. Ucuz dergilere kapak çiziktiren yeteneksiz bir ressam boyaları çılgınca sağa sola sıçratıp buna karabasan resmi, Cadıların Sabbatı veya şeytanın portresi diyebilir, ama sadece gerçek bir ressam insanı korkutacak ya da etkileyecek bir şey yaratabilir. Bunun nedeni, dehşetin gerçek anatomisini ya da korkunun fizyolojisini -korkunun gizil güdülerini veya kalıtsal anılarını, uyur durumdaki acayiplik duygusunu uyandıracak uygun renk kontrastlarıyla ışık efektlerini yaratacak çizgileri ve orantıları- sadece gerçek bir ressamın bilmesidir. Ucuz bir hayalet öyküsü dergisinin kapağı bizi sadece güldürürken, niçin bir Fuseli[28] resminin bizi sahiden korkuyla titrettiğini sana anlatmamın herhalde gereği yok. Bu adamların -hayatın ötesinden- kavradığı ve sanatlarına yansıttıkları bir şey var; bizim bunu sadece bir anlığına görmemizi sağlayabiliyorlar. Dore[29] bunu kavramıştı. Sime[30] kavramış durumda. Chicago'lu Angarola[31] kavramış, durumda. Ve Pickman de daha önce hiç kimsenin kavramadığı ve -inşallah- bir daha da kavrayamayacağı kadar bunu kavramıştı.

Onların ne gördüklerini bana sorma. Biliyorsun ki, alışılageldik sanatta, Doğa'ya bakılarak çizilen, gerçekten soluk alıp veren canlı yapıtlarla ya da modellerle para karşılığında çizen önemsiz kişilerin stüdyoda çiziktirdiği suni şeyler arasında dünyalar kadar fark vardır. Ha, şunu da söylemeliyim ki, gerçekten tekinsiz bir sanatçı modeller oluşturan veya içinde yaşadığı hayal dünyasından gerçek manzaraları ortaya çıkaran bir tür imgeleme sahiptir. Neyse, o, tıpkı hayatını resme adamış bir ressamın eserlerinin mektupla öğrenim görmüş bir karikatüristin uyduruklarından farklı olması

gibi sözde sanatçının entipüften düşlerinden farklı bir şeyler yaratmayı başarır. Pickman'in gördüğü şeyleri görmüş olsaydım - ama, hayır! Şimdi, daha derinlere dalmadan önce birer içki içelim. Tanrım, bu adamın -bir adamsa, tabii- gördüğü şeyi ben görseydim, yaşayamazdım.

Pickman'in asıl ustalığını yüzlerde gösterdiğini anımsıyorsundur. Goya'dan[32] bu yana hiç kimsenin yüzlere cehennemi böylesine ustalıkla kondurabildiğine inanmıyorum. Ve Goya'dan önce, Notre Dame ile Mont Saint-Michel'in çirkin birer canavara benzeyen oluk ağızlarıyla ağzından ateş püskürten mitolojik canavarlar şeklindeki süslemelerini yapan ortaçağlı sanatçılara kadar gitmek gerekiyor. Onlar her şeye inanıyorlardı - ve belki de her şeyi görmüşlerdi, çünkü ortaçağların çok garip evreleri vardı. Uzaklara gitmenden bir yıl önce, Pickman'e böyle garip fikirleri ve imgeleri nereden bulduğunu sorduğunu anımsıyorum. Yüzüne karşı nasıl da pis pis gülmüştü? Reid'in onunla selamı sabahı kesmesi biraz da bu yüzdendi. Reid, bildiğin gibi, karşılaştırmalı patolojiye yeni başlamıştı ve şu ya da bu zihinsel veya fiziksel semptomun biyolojik ya da evrimsel önemi hakkında gösterişli bilgilerle doluydu. Pickman'in her geçen gün kendisini daha fazla iğrendirdiğini, sonunda basbayağı korkutur olduğunu - adamın yüz ifadesinin hiç beğenmediği bir şekilde, insani olmayan bir tarzda değiştiğini söyledi. Beslenme alışkanlığı üzerine bir yığın laf etti ve Pickman'in son derece anormal ve tuhaf biri olması gerektiğini söyledi. Eğer Reid ile yazıştıysanız, ona, Pickman'in resimlerinin sinirlerine dokunmasına ve imgelemini altüst etmesine izin vermesini sanırım söylemişsindir. Ona bunu kendim söylediğimi biliyorum - o zaman.

Ama benim Pickman'le ipleri buna benzer bir sebepten koparmadığımı aklından çıkarma. Tam tersine, ona karşı duyduğum hayranlık giderek artıyordu, çünkü 'Gulyabaninin Beslenmesi' muazzam bir başarıydı. Bildiğin gibi, kulüp onu sergilemedi, Güzel Sanatlar Müzesi de hediye olarak kabul etmedi; bir de onu kimsenin satın almadığını ilave etmeliyim; bu yüzden Pickman gidinceye kadar onu evinde tuttu. Şimdi babası o resmi Salem'de muhafaza ediyor - Pickman'in Salemli eski aileden geldiğini ve atalarından birinin 1692'de cadılık suçlamasıyla asılmış olduğunu biliyorsun.

Pickman'e sık sık uğrama alışkanlığı edindim, özellikle de tekinsiz sanat üzerine bir monografiyle ilgili notlar tutmaya başladıktan sonra. Muhtemelen böyle bir şeyi kafama sokan onun çalışmalarıydı; her neyse, bu

konuda ilerledikçe onun bir veri ve fikir madeni olduğunu keşfettim. Eminim görselerdi kulüp üyelerinin çoğunluğunun onu tekme tokat kulüpten atmakta tereddüt etmeyeceği kalem ve mürekkeple yapılmış çizimler dahil elinin altında bulunan tüm resimlerini bana gösterdi. Çok geçmeden Pickman'e neredeyse düşkünlük derecesinde bağlandım ve Danvers'teki tımarhaneye kapatılmasına yetecek kadar çılgınca sanat kuramlarıyla felsefi akıl yürütmelerini bir okul çocuğu gibi oturup saatlerce dinler oldum. Tapındığım kahramanım, insanların onunla giderek daha az görüşür olmalarının da etkisiyle, bana daha fazla açılır oldu ve bir akşam, yeterince ağzım sıkıysa ve midem de kaldırırsa, bana epeyce sıradışı -evde bulunan şeylerden azıcık daha kuvvetli- bir şey gösterebileceğini ima etti.

"Bilirsin," dedi, "Newbury Caddesi'ne göre olmayan şeyler vardır -burada yersiz kaçacak ve burada düşünülemeyecek şeyler. Ruhun rengini yakalamak benim işim; bunları denizden kazanılmış topraklardaki sonradan görme yapay sokaklarda bulamazsın. Back Körfezi, Boston değil - o, henüz hiçbir şey değil, çünkü anılar biriktirecek ve yöredeki ruhları kendine çekecek zamanı bulamadı. Eğer burada hayalet diye bir şey varsa, bunlar tuzlu bataklıkların ve sığ körfezin evcil hayaletleridir; bense, insan hayaletler -cehennemi görmüş ve gördüklerinin ne anlama geldiğini bilen ileri düzeyde varlıkların hayaletlerini- istiyorum.

"Bir sanatçının yaşayacağı yer North End'dir. Bir estet içtense, kitleselleşmiş geleneklerin hatırına gecekondulara katlanır. Tanrı aşkına, böylesi yerlerin sadece *oluşturulmadığını*, hakikatte *geliştiğini* kavramıyor musun? Buralarda üst üste nesiller yaşadı, hissetti ve öldü; o zamanlar insanlar yaşamaktan, hissetmekten ve ölmekten korkmazlardı. 1632'de Copp's Hill'de[33] bir imalathane bulunduğunu ve bugün var olan sokakların yarısının 1650'den önce açıldığını bilmiyor musun? Sana iki yüz elli yıldır ayakta duran evler, çağdaş bir evi toza dönüştürecek şeylere tanık olmuş evler gösterebilirim. Çağdaş insan, hayat ve arkasında yatan güçler hakkında ne bilir ki? Salem cadılığına aldatmaca diyebilirsin, ama bahse girerim ki ninemin ninesinin ninesinin ninesi bu hususta sana epey şey anlatabilirdi. Onu, dindarlık taslayarak bakan Cotton Mather'ın[34] gözleri önünde Gallows Hill'de[35] astılar. O, allahın belası Mather, birinin bu lanet olası tekdüzelik kafesine tekmeyi basmanın bir yolunu bulacağından korkuyordu -birinin ona büyü yapmış olmasını ya da geceleyin kanını emmiş olmasını ne kadar isterdim!

“Sana, onun içinde yaşadığı bir evi ve bütün o üst perdeden konuşmalarına karşın adımını atmaya cesaret edemediği bir başka evi gösterebilirim. O aptal Magnalia’da ya da o çocuksu *Göriinmez Dünyanın Harikaları*’nda yazmaya cesaret edemediği şeyler biliyordu. Buraya bak, bir zamanlar bütün North End’de bazı insanların evlerini, birbirine mezarlığa ve denize bağlayan bir dizi tünel bulunduğunu biliyor musun? Onlar yerin üstünde soruştura ve zulmededursunlar — her gün onların ulaşamayacakları yerlerde bir şeyler cereyan ediyor, saptayamadıkları yerlerden kahkahalar kopuyordu!

“1700’den önce inşa edilmiş evlerden ayakta kalabilenlerin her on tanesinden sekizinin mahzeninde sana tuhaf bir şey gösterebileceğime bahse girerim. Bir tek ay geçmiyor ki, şu ya da bu eski yapı yıkılırken işçilerin tuğlayla örülmüş kemerler ve hiçbir yere gitmeyen kuyular bulduklarını okumayalım -Henchman caddesi yakınlarındaki böylesi bir yeri geçen yıl demiryolu köprüsünden görebilirdin. Cadılarla onların büyüyle çağırdığı şeyler vardı; korsanlarla onların denizden getirdikleri vardı; kaçakçılar; hükümetin izniyle korsanlık yapanlar— dediğim gibi, eskinin insanları yaşamayı da, yaşamın sınırlarını genişletmeyi de biliyorlardı! Yiğit ve bilge insanın bildiği tek dünya değildi burası — öf be! Bir de, soluk pembe beyinli insanlarıyla bugünü düşünsene, öyle ki sözde sanatçılar kulübü, Beacon Caddesi çay masası duyarlılığının ötesine geçen bir resim karşısında kasılmalar içinde tir tir titriyor!

“Bugünü kurtaran tek erdem varsa, o da geçmişi çok yakından sorgulayamayacak kadar aptal olmasıdır. Haritalar, arşivler ve rehber kitaplar hakikatte North End hakkında ne söyler ki? Pöh! Seni, Prince Caddesi’nin kuzeyinde, içinde kaynaşan yabancılar dışında on kişinin bile varlığından haberdar olmadığı tahminen otuz kırk sokağa götürebilirim kesinlikle. Peki bu ecnebiler onların anlamını biliyor mu? Ne gezer, Thurber, bu eski yerler harikulade düşler kuruyor, mucizeler, dehşetler ve olağanüstülüklerle dolup taşıyor, ama yine de hiçbir allahın kulu ne bunları-anlıyor ne de bunlardan yararlanıyor. Aslını sorarsan böyle biri var — geçmişin küllerini boş yere eşelemedim ya!

“Buraya bak, sen bu tür şeylere karşı ilgi duyarsın. Antik dehşetin gece-ruhunu yakaladığım ve Newbery Caddesi’nde aklımdan bile geçiremeyeceğim şeylerin resmini yaptığım başka bir stüdyom olduğunu söylesem ne dersin? Pek Tabii ki -o allahın belası Reid, benim ters evrim

yolunda hızla kaymakta olan bir tür canavar olduğum dedikodularını yayarken— bunları kulüpteki o lanet olası yaşlı kız kurularına anlatmıyorum. Evet, Thurber, çok uzun zaman önce birinin, hayatın güzelliklerini olduğu kadar dehşetin resmini de yapması gerektiğine karar verdim, bu yüzden, bazı sebeplerle dehşetin yaşadığına inandığım yerlerde araştırmalara giriştim.

“Benden başka yaşayan üç Iskandinav’ın bile görmüş olduğuna inanmadığım bir yerim var. Burası demiryolu köprüsünden çok uzakta olmasa da, özünde asırlarca uzaklıkta. Burayı mahzenindeki -sana daha önce sözünü ettiğim türden- tuğladan örülmüş garip kuyusu nedeniyle tuttum. Derme çatma kulübe yıkıldı yıkılacak durumda olduğundan içinde benden başka oturan yok; ne kadar az kira ödediğimi söylemekten nefret ediyorum. Pencereleri tahtayla kapatılmıştı, ama bu benim daha da hoşuma gidiyor, çünkü yaptığım şey için gün ışığı istemiyorum. En fazla esin bulduğum mahzende resim yapıyorum, ama zemin katta döşeli başka odalarım da var. Bir Sicilyalıya ait olan kulübeyi Peters adıyla kiraladım.

“Şimdi, varsa yüreğin, bu gece seni oraya götürürüm. Resimlerin hoşuna gideceğini sanıyorum, çünkü dediğim gibi, orada duygularıma serbestçe yol verdim. Buradan pek fazla çekmez - ben bazen yaya gidiyorum; çünkü böyle bir yerde taksiyle dikkati çekmek istemiyorum. Battery Caddesi’ne gitmek üzere Güney İstasyonu’ndan metroya bineriz; ondan sonra pek fazla yürümemiz gerekmiyor.”

Bu uzun söylevden sonra, Eliot, bana kaçıp gitme isteğimi bastırarak ilk gördüğümüz boş taksiye yürümekten başka yapacak bir şey kalmamıştı. Demiryolu köprüsünde taksiden inip Güney İstasyonu’na yürüdük ve saat on iki sıralarında Battery Caddesi’nin basamaklarından inerek Constitution Rıhtımının ötesindeki eski liman bölgesine vurduk. Hangi sokaklara girip çıktık, pek takip edemedim, hangi sokağa saptığımızı söyleyemeyeceğim, ancak bu sokağın Greenough Sokağı olmadığını biliyorum.

Sonra, harap üçgen çatıları, küçük camlı kırık pencereleri ve mehtabın aydınlattığı bir gökyüzüne doğru yükselen paramparça olmuş arkaik bacalarıyla ömrümde gördüğüm en eski, en pis sokağa saparak bu dar ve ıssız sokakta uzun süre tırmandık. Sokakta, Cotton Mather zamanından kalma olmayan üç ev bile olduğuna inanmıyorum -sokağa doğru çıkıntı yapan en az iki evin gözüme çarptığı kesin; bir seferinde de, eski zaman

uzmanlarının Boston'da artık kalmadığını söyledikleri, balıksırtı damlardan önceki tarzda sivri üçgen bir çatı gördüğümü sandım.

Loş bir ışıkla aydınlanan bu dar sokaktan sola saparak hiç ışık olmayan, aynı derecede sessiz, daha dar bir sokağa girdik ve bir dakika kadar sonra karanlıkta geniş açılı bir dönemeçten sağa döndük. Aradan çok geçmeden Pickman cebinden bir elektrik feneri çıkararak fena halde kurt yeniği, Nuh nebiden kalma on-göbekli bir kapıyı aydınlattı. Kapının kilidini açarak beni, bir zamanlar gösterişli siyah meşe kaplanmış olması gereken bir hole buyur etti - basit bir şekilde döşenmişti ama, akla fena halde Arıdros[36] ve Phipps zamanını, Cadılık dönemini getiriyordu. Sonra beni soldaki bir kapıdan geçirdi; bir gaz lambası yaktı ve kendimi evimde saymamı söyledi.

Bak, Eliot, ben sokaktaki adamın 'sıkı' diye nitelediği adamlardanım, ama itiraf ederim ki, odanın duvarlarında gördüğüm şeyler beni kötü etti. Bunlar resimlerdi, hani şu Newbury Caddesi'nde yapamadığı, hatta kimselere gösteremediği resimler; 'duygularına serbestçe yol verdiği'ni söylerken çok haklıymış. Bir içki daha alsana; benim buna kesin ihtiyacım var.

Neye benzediklerini sana anlatmaya çalışmamın yararı yok, çünkü küfür niteliğindeki korkunç dehşet, inanılmaz iğrençlik, ahlaki iflas sözcüklerin ifade etmede son derece yetersiz kalacağı basit ayrıntılarda, üslupta gizliydi. Bu üslupta, Sidney Sime'da gördüğün egzotik teknikten, Clark Ashton Smith'in[37] insanın kanını dondurmak için kullandığı Satürn-ötesi manzaralardan ay mantarlarından eser yoktu. Arka plan çoğunlukla eski kilise avluları, koyu gölgeli korular, deniz kıyısındaki uçurumlar, tuğla tüneller, eski tahta kaplı odalar veya basit taş kemerlerdi. Evden çok uzak olmaması gereken Copp's Hill mezarlığı en gözde manzaralardandı.

Delilik ve canavarlık, ön planda yer alan figürler deydi-çünkü Pickman'in marazi sanatı esas olarak şeytani portrelerin çizimine dayanan bir sanattı. Bu figürler insana nadiren tam olarak benziyor; genellikle çeşitli derecelerde yaklaşıyordu. Kabaca iki ayaklı olarak tanımlanabilecek gövdeler ileri doğru kendilerini bırakmıştı ve az çok köpeği andırıyorlardı. Çoğunun bünyesi nahoş bir lastikmiş izlenimi veriyordu. Ööö! Şimdi bile gözlerimin önüne geliyor! Ne yaptıklarına gelince - bu kadar ayrıntıya girmemi benden isteme. Genellikle beslenmekle meşguldüler - neyle beslendiklerini söylemeyeceğim. Bu yaratıklar bazen mezarlıklarda veya yeraltı geçitlerinde gruplar halinde gösterilmişlerdi ve sık sık avları -daha

doğrusu, defineleri- üzerinde kavgaya tutuşmuş oldukları görülüyordu. Ve Pickman leş üleşmekte olan bu bakışsız suratlara bazen öylesine lanetli bir ifade konduruyordu ki, sorma! Bazı resimlerde, yaratıklar geceleyin açık pencerelerden içeri atlarken ya da uyumakta olan insanların göğsüne çökmüş gırtlaklarını parçalarken görülüyordu. Tuvallerden birinde yaratıklar, Gallows Hill'de asılmış, cansız suratı kendilerine benzeyen bir cadının etrafında halka olmuş ulurken resmedilmişti.

Bu yaratıkların uğraştıkları iğrenç şeyler ve resimlerin temaları yüzünden düşüp bayıldığımı sanma. Dünkü çocuk değilim ben, benzerlerini çok görmüştüm. Bayılmama yol açan şey, *suratlardı,* Eliot, soluk alıp verdikleri tuvalden, ters ters bakan, salyaları akan *suratlardı*! Onların canlı olduğuna gerçekten inanıyorum. Bu mide bulandırıcı büyücü renklerdeki alevi uyandırmıştı, fırçası karabasanlar yaratan bir sihirli sopa olmuştu. Şu sürahiyi bana uzatsana, Eliot!

'Ders' adlı bir tablo vardı - onu gördüğüm için Tanrının merhameti üzerime olsun! Dinle - bir kilise avlusunda halka halinde çömelmiş, köpeğe benzer adsız yaratıkların küçük bir çocuğa kendileri gibi beslenmeyi öğretişini gözünün önüne getirsene bir! Cinlerce kaçırılan küçük bir çocuk, zannımca -çaldıkları insan bebeklerinin beşiğine kendi yavrularını bırakan acayip insanlarla ilgili eski söylenceyi bilirsin. Pickman, bu çalınan bebeklere ne olduğunu -nasıl büyüdüklerini- gösteriyordu, sonra insan figürlerle insan olmayan figürlerin yüzleri arasındaki iğrenç ilişkiyi görmeye başladım. Pickman, gerçekten insan-olmayandan insanlığın en yoz aşamasına kadar bütün marazi dereceler arasında alaycı bir bağ kuruyor, evrimini gözler önüne seriyordu. Köpek-şeyler insandan evrimleşmişti.

Bu yaratıkların insanoğlunun yanına bıraktıkları kendi yavrularına ne olduğunu merak etmeye başlamıştım ki, bu düşünceyi somutlaştıran bir resim gözüme ilişti. Bu tabloda püriten bir ailenin oturduğu bir oda resmedilmişti -kafesli pencereli, hantal on yedinci yüzyıl peyke ve mobilyalarıyla döşenmiş, kalın kirişlerle desteklenmiş bir oda- ailenin diğer üyeleri orada burada otururken, babaları Kutsal Kitap okuyordu. Biri dışında bütün yüzlerde asalet okunuyor; o yüz ise cehennemin alaycılığını yansıtıyordu. Bu genç yüzün, o dindar adamın sözde oğluna ait olduğu kuşkusuzdu, ama aslında o murdar şeylere akrabaydı. İnsanlara bıraktıkları yavruydu - ve üstün bir ironi duygusuyla Pickman, yüz hatlarını belirgin bir şekilde kendine benzetmişti.

Bu arada Pickman bitişik odada bir lamba yaktı, geçmem için kapıyı kibar bir tavırla açık tutarak, ‘çağdaş çalışmalarını’ görmek isteyip istemediğimi sordu. Ona fikrimi belirtecek durumda değildim —korkudan ve tiksintiden dilim tutulmuştu- ama sanırım o beni tamamen anladı ve bunu kendisine yapılmış bir iltifat kabul etti. Ve şimdi seni yeniden temin etmek isterim ki, Eliot, ben alışılmışın azıcık dışına çıkıldığını görünce yaygarayı basacak ana kuzusu değilim. Orta yaşlı ve yeterince görmüş geçirmiş biriyim ve sanırım benim kolayca yere serilecek biri olmadığımı anlayacak kadar beni Fransa’dayken tanımışsındır. Nitekim, kısa sürede kendimi toparladım ve kolonyal New England’ı cehennemin bir tür uzantısına dönüştüren korkunç resimlere alıştım. Neyse, bütün bunlara rağmen, bitişik oda avazım çıktığı kadar haykırmama yol açtı; kapının kasasına sıkıca yapışmasaydım tepetaklak yuvarlanacaktım. Diğer oda atalarımızın dünyasında cirit atan bir sürü gulyabaniyi göstermişti, ama bu oda dehşeti doğrudan günlük hayatımızın içine sokuyordu.

Tanrım, nasıl resimler yapmıştı bu adam! ‘Metroda Kaza’ adlı bir çalışmada, bir sürü aşağılık yaratık bilinmeyen bir yeraltı mezarlığından Boylston Caddesi metrosunun zeminindeki bir çatlak yoluyla yukarı tırmanarak perondaki kalabalığa saldırıyordu. Bir başka resim, geri planında bugüne ait görüntüler bulunan mezarlar arasında Copp’s Hill’de bir dansı gösteriyordu. Sonra, duvarlardaki delikler ve yarıklardan sürünerek içeri süzülen canavarlarla çok sayıda mahzen görüntüsü vardı; canavarlar fıçıların ve fırınların arkasına çömelip, sırıtarak, merdivenden inecek ilk kurbanlarını bekliyorlardı.

İnsanda iğrenme duyguları uyandıran bir tuval, Beacon Hill’den geniş bir kesiti betimler gibiydi; karınca gibi kalabalık, pis kokulu bir canavar ordusu, toprağı delik deşik eden sayısız deliğe zorla girmeye çalışıyordu. Çağdaş mezarlıklarda yapılan danslar bol bol resmedilmişti ve resimlerden birinin teması beni hepsinden fazla şoke etti: Çok sayıda canavarın, Boston kentine ait tanınmış bir gezi rehberini yüksek sesle okumakta olan birinin etrafında toplandığı bilinmeyen bir mahzeni betimleyen sahne. Canavarların hepsi belli bir geçidi işaret ediyordu; yüzleri sara hastalığıyla ve çın çın öten kahkahalarla öyle çarpılmıştı ki, şeytani yankılarını duyar gibi oldum. Resmin adı ‘Holmes, Lowell ve Longfellow, Auburn Dağı’nda Gömülüler!’ idi.[38]

Biraz kendime gelir gibi olup, bu ikinci odanın hastalıklı, şeytani resimlerine alışınca, beni bunca iğrendiren bazı noktaları çözümlemeye giriştim. Birincisi, dedim kendi kendime, bu şeyler Pickman'in son derece ileri düzeydeki insanlık dışılığını ve nasır bağlamış zalimliğini gösterdiği için bana itici geliyor. Bu adam, beynin ve bedenin çektiği işkencelerden, fani meskenlerin aşağılanmasından bu kadar haz aldığına göre, bütün insanlığın amansız bir düşmanı olmalı. İkinci olarak, büyüklükleri yüzünden yüreğime dehşet salıyorlardı. Sanatsal bakımdan son derece inandırıcıydılar - resme bakınca şeytanları görüyor ve onlardan korkuyorduk. En tuhafı da, Pickman gücünü seçiciliğinden ve tuhaf şeyleri resmetmekten almıyordu. Hiçbir şey bulandırılmamış, çarpıtılmamış ya da basmakalıplaştırılmamıştı; konturlar belirgin ve canlıydı; ayrıntılar inceden inceye betimlenmişti. Hele yüzler, hele yüzler!

Gördüğümüz şey, bir sanatçının yorumu olmayıp; tüm nesnelliğiyle cehennemdi. Tanrı şahidimdir ki cehennemin ta kendisiydi! Bu adam bir hayalperest ya da romantik değildi - o bize çalkantılı, saydam ve kısa ömürlü düşler sunmaya kalkışmamıştı bile; tam olarak, açıkça, kesinkes ve hiç kuşkuya yer vermeyecek tarzda görmüş olduğu kararlı, mekanik ve iyi kurgulanmış bir dehşet dünyasını alaycılıkla ve soğukkanlıkla yansıtmıştı. Bu dünyanın bir zamanlar ne olmuş olabileceğini ya da orada uzun adımlarla koşturan, tırısa giden ya da sürünen küfür niteliğindeki şekillerin nerede gözüne çarpmış olduğunu Tanrı bilir; ancak imgelerinin şaşırtıcı kaynağı ne olursa olsun, bir şey çok açıktı. Pickman tasarımda olsun, uygulamada olsun her bakımdan kelimenin tam anlamıyla, bilimsel olarak bir *gerçekçiydi.*

Ev sahibim şimdi önüme düşmüş, beni mahzene, gerçek stüdyosuna indiriyordu; tamamlanmamış tuvallerdeki cehennem için kendimi yüreklendirmeye çalıştım. Rutubetli basamakların dibine vardığımızda, Pickman fenerinin ışığını yakındaki genişçe bir alanın köşesine doğrultarak toprak zemine açılmış büyük bir kuyunun yuvarlak tuğla duvarını aydınlattı. Kuyuya yaklaştığımızda, çapının bir buçuk metre, duvar kalınlığının rahat rahat otuz santim, yer seviyesinden yüksekliğininse on beş santim olduğunu gördüm - yanılmıyorsam, on yedinci yüzyıldan kalma olmalıydı. Pickman, bunun, sözünü ettiği şey -bir zamanlar tepenin altında bulunan tüneller ağma açılan bir geçit- olduğunu söyledi. Boş boş bakarken kuyunun doldurulmamış olduğunu, ağır bir ahşap tekerin kapak görevi yaptığını fark ettim. Pickman'in çılgın imaları, güzel söz söyleme uğruna

edilmemişse, bu kuyunun kimbilir ne korkunç şeylerle bağlantılı olacağını düşünerek korkuyla ürperdim; sonra Pickman'in peşi sıra bir basamak çıkıp, dar bir kapıdan geçerek bir stüdyo olarak döşenmiş, tahta döşemeli büyükçe bir odaya girdim. Asetilen gazlı bir gereç çalışma için gerekli ışığı sağlıyordu.

Şövalelerdeki ya da duvarlara dayanmış tamamlanmamış resimler, yukarı kattaki tamamlanmış resimler kadar korkunçtu ve sanatçının özenini gözler önüne seriyordu. Manzara taslakları aşın bir dikkatle yapılmıştı; kurşunkalemle çizilmiş kılavuz çizgiler Pickman'in doğru perspektif ve orantıları kullanmadaki titizliğini ortaya koyuyordu. Adam müthişti - bu kadar çok şey bildiğim bugün bile bunu söylüyorum. Bir masanın üzerindeki kocaman bir fotoğraf makinesi dikkatimi çekti; Pickman onu, resimlerinin arka planlarındaki manzaralar için fotoğraf çekmede kullandığını söyledi; böylece şu ya da bu manzara peşinde resim araç gereçlerini taşımak yerine, manzarayı çektiği fotoğraflardan stüdyosunda çiziyordu. Fotoğrafın devamlı çalışma için gerçek bir manzara ya da model kadar iyi olduğunu düşünüyordu; fotoğraftan düzenli olarak yararlandığını belirtti.

Odanın her yanından ters ters bakan mide bulandırıcı çizimlerde ve yarı tamamlanmış anormal resimlerde insanı rahatsız eden bir şeyler vardı; Pickman odanın ışık almayan bir yerindeki kocaman bir tuvalin örtüsünü ansızın kaldırınca yüksek sesle haykırmaktan kendimi alamadım - o gece attığım ikinci çığlıktı bu. Haykırışım, duvarlarını güherçile bağlamış bu eski mahzenin loş kemerleri arasında dakikalarca yankılandı ve boğazıma düğümlenen histerik bir kahkaha selini bastırmak zorunda kaldım. Merhameti bol Rabbim! Bunun ne kadarının gerçek, ne kadarının ateşli bir imgelemin ürünü olduğunu biliyorsam n'olayım, Eliot. Dünyada böyle bir düş olmazmış gibi geliyor bana.

Resimdeki şey, parıldayan kıpkızıl gözleriyle devasa ve adsız bir küfürdü; kemikli pençeleri arasında tuttuğu, bir zamanlar insan olan bir şeyin kafasını, tıpkı bir çocuğun bir şekerlemeyi dişlediği gibi kemiriyordu. Çömelmeyi andırır bir konumdaydı ve insana öyle geliyordu ki her an elindeki avı bir kenara atıp daha ağız sulandırıcı bir parçanın peşine düşecekti. Ama hepsinin canı cehenneme, bu resmi dehşetin ölümsüz kaynağı yapan şey şeytani konusu değildi - hayır ne oydu ne de sivri kulaklı köpek yüzü, kan bürümüş gözleri, basık burnu ya da salyalar akan ağzıydı.

Ne pullarla kaplı pençeleri, ne küf bağlamış gövdesi, ne de yarı-toynaklı ayaklarıydı - bunlardan herhangi biri kolay heyecana kapılan birini delirtmeye yetecek olsa da, bunların hiçbiri değildi.

Tekniğiydi, Eliot - lanet olası, dinsiz, doğa dışı tekniği! Yaşam soluğunun bir tuvalle böylesine kaynaştığına ömrümde tanık olmadım. Canavar oradaydı - gözünü belertiyor ve kemiriyor, kemiriyor ve gözünü belertiyordu - ve biliyordum ki sadece ve sadece Doğa yasalarının askıya alınması, bir insanın model kullanmaksızın- Şeytana satılmamış hiçbir ölümlünün görmediği aşağı dünyaya bir göz atmaksızın- böyle bir şey çizmesini sağlayabilirdi.

Resmin boş bir köşesine fena halde kıvrılmış bir kağıt parçası - muhtemelen, Pickman'in karabasan etkisi yaratmak amacıyla resmin arka planını çizmede kullandığı bir fotoğraf olmalıydı- tutturulmuştu. Uzanıp kağıdı düzelterek bakmak istediğim sırada Pickman'in ansızın irkildiğini gördüm. Çığlığımın karanlık mahzende alışılmadık yankılar yarattığı andan beri Pickman müthiş bir dikkatle etrafa kulak kabartmaktaydı ve şimdi de benimkiyle karşılaştırılamayacak, ruhsal olmaktan ziyade fiziksel bir korkuya kapılmışa benziyordu. Bir tabanca çıkardı ve bana sessiz olmamı işaret etti, sonra ana mahzene gidip kapıyı ardından kapattı.

Galiba bir an için felç oldum. Pickman'i taklit ederek kulak kabarttım ve bir yerlerden gelen koşuşturma sesleriyle, kestiremediğim bir yönden gelen ciyaklama veya ritmik vuruşlar duyar gibi oldum. Kocaman sıçanları düşünerek korkuyla titredim. Sonra, tüylerimi diken diken eden boğuk patırtılar -ne anlama geldiğini söze dökemediğim türden sinsi, sakınımlı patırtılar- duydum. Sanki ağır bir tahta parçası taş ya da tuğlanın üzerine düşmüştü - neydi böyle düşünmeme yol açan?

Ses, bu defa daha güçlü olarak, yeniden duyuldu. Tahta bir öncekinden daha öteye düşmüş gibi bir titreşim yarattı. Bunu sürtünmeden doğan tiz bir gıcırtı sesi izledi; Pickman anlaşılmaz bir şeyler haykırdı ve bir aslan terbiyecisinin etki yaratmak için gösterişle havaya ateş etmesine benzer bir şekilde art arda patlayan, sağır edici altı el silah sesi duyuldu. Boğuk bir inilti ya da viyaklama, ardından pat diye bir ses. Sonra yeniden tahtanın tuğlaya sürtünmesi sonucu çıkan ses duyuldu ve bir anlık sessizlikten sonra kapı açıldı - itiraf ederim ki şiddetle irkildim. Pickman eski kuyuyu istila eden semiz sıçanlara lanet okuyarak, dumanı tüten tabancası elinde ortaya çıktı.

“Ne yediklerini şeytan bilir, Thurber,” dedi sırıtarak, “çünkü bu arkaik tüneller mezarlığa, cadı-inine ve sahile açılıyordu. Fakat her neyle besleniyorlarsa, bu şey azalmış olmalı ki, dışarı çıkmaya can atıyorlar. Senin haykırman, sanırım onları harekete geçirdi. Böyle eski yerlerde daha sakınımlı davranmak iyi olur - atmosfer ve renk bakımından bazen olumlu bir nitelik olarak değerlendirsem de, kemirgen dostlarımız bir engel.”

Bu, Eliot, o geceki serüvenimizin sonuydu. Pickman bana o yerleri göstereceğine söz vermişti ve Tanrı biliyor ya, sözünü de tutmuştu. Önüme düşüp, anladığım kadarıyla başka bir yöndeki dolambaçlı, dar sokaklardan beni geçirdi, çünkü bir sokak lambası gördüğümüzde, ucuz apartmanlarla eski evlerin karmakarışık sıralandığı oldukça tanıdık bir sokakta olduğumuzu gördüm. Burası Charter Caddesi’ydi, ama neresine çıktığımızı fark edemeyecek kadar telaş ve şaşkınlık içindeydim. Demiryolu köprüsüne çıkmak için çok geç kalmıştık, bu yüzden kente, Hanover Caddesi’nden yürüyerek döndük. Bu yürüyüşü çok iyi anımsıyorum. Tremont’tan sapıp Beacon’a vurduk ve Pickman beni, dönüp uzaklaştığım Joy’un köşesinde bıraktı. Bir daha onunla konuşmadım.

Onunla ilişkimi neden mi kopardım? Sabırsızlanma. Dur da bir kahve isteyeyim. Öbür naneden usandık, ama benim bir şeyler içmeye ihtiyacım var. Hayır - bunun sebebi orada gördüğüm resimler değildi; gerçi bu resimler, Pickman’in Boston’daki ev ve kulüplerin onda dokuzundan kovulmasına yeter de artardı ya! Sanırım niçin metrodan ve mahzenlerden uzak durmak zorunda kaldığımı artık anlamışsındır. Sebep, ertesi sabah ceketimin cebinde bulduğum bir şeydi. Korkunç tuvale tutuşturulmuş şu kıvrık kağıt parçası; canavarın arka planını çizmek için kullanmayı düşündüğü bir manzara fotoğrafı olduğunu sandığım şey. Düzeltip bakmak üzere elimi uzattığım anda kapıldığım panikle, düşünmeden cebime sokuşturmuş olmalıydım. İşte kahveler de geldi - aklın varsa, kremasız ve sütsüz iç derim, Eliot.

Evet, Pickman’le, hayatımda tanıdığım en büyük sanatçı Richard Upton Pickman’le -hayatın sınırlarını aşıp efsanenin ve deliliğin cehennemine atlayan en pis yaratıkla- ipleri koparma nedenim bu kağıttı. Eliot - yaşlı Reid haklıydı. O, tam anlamıyla insan değildi. Ya tuhaf gölgeler içinde doğmuştu ya da yasak kapıyı açmanın bir yolunu bulmuştu. Şimdi, madem ki gitti, madem ki sık sık uğramayı alışkanlık haline getirdiği karanlıklara döndü, artık ikisi de aynı kapıya çıkar. Dur, avizeyi yaktıralım.

Ne yaktığımı açıklamamı, hatta tahmin etmemi bile isteme benden. Pickman'in sıçanlar diye yutturmaya kalkıştığı o köstebek tırmalayışına benzer seslerin aslında ne olduğunu da sorma. Bilirsin, ta Salem zamanından kalma sırlar vardır; Cotton Mather daha da tuhaf şeyler anlatır. Pickman'in adeta canlı gibi duran o resimlerinin ne lanet şeyler olduğunu bilirsin -bu yüzleri nereden bulduğunu hepimiz merak ederdik.

O kağıt parçasına gelince, o bir manzara fotoğrafı değildi. Bu fotoğraf, Pickman'in o korkunç tuvale aktardığı canavarı gösteriyordu sadece. Pikman'in kullandığı modeldi bu - ve resmin arka planı, en ince ayrıntılarıyla mahzenin duvarıydı. Tanrı hakkı için, Eliot, o *yaşamdan çekilmiş bir fotoğraftı.*

CTHULHU’NUN ÇAĞRISI

> Böylesi büyük güçlerden ve varlıklardan belki de hayatta kalmış olanlar vardır... çok çok uzak dönemlerden... bilinç, gelişen insanlık dalgaları karşısında geri çekilmeden çok önce, belki, suret ve beden olarak kendini göstermişti... bunların yok olup giden anısını sadece şiir ve efsaneler korumuş ve onları tanrılar, canavarlar ve her türden efsanevi yaratıklar olarak adlandırmıştır...
>
> **- ALGERNON BLACKWOOD**[39]

I. KİLDEKİ DEHŞET

Dünyadaki en merhametli şey, zannımca, insan zihninin, içerdiği bilgiler arasında karşılıklı bağıntılar kurmaktaki yetersizliğidir. Kapkara sonsuzluk denizinin ortasındaki dingin cehalet adasında yaşıyoruz ve uzaklara seyahat etmek bize göre değil. Her biri kendi yönünde çaba sarfeden bilimler bugüne kadar bize çok az zarar verdi, ama bir gün dağınık bilgilerin bir araya getirilmesi gözlerimizin önüne öyle korkunç bir gerçeklik serecek ki, bu manzara içindeki kendi konumumuzu görünce ya ortaya çıkan bu gerçek nedeniyle delireceğiz ya da ölümcül ışıktan yeni bir karanlık çağın huzur ve güvenliğine kaçacağız.

Teosofistler, dünyamızın ve insan ırkının geçici birer halkasını oluşturduğu kozmik çevrimin korku veren büyüklüğü hakkında tahminlerde bulundular. Yatıştırıcı bir iyimserlikle maskelenmeyecek olsa insanın kanını donduracak terimlerle, hayatta kalmayı başarmış tuhaf varlıkları ima ettiler. Düşündüğümde içimi ürpertiyle dolduran, düşlerime girdiğinde çıldırtan yasak çağlardan o bir tek görüntü onlardan gelmedi. Gerçeğin bu bir anlığına görünüşü, tüm diğer korkutucu görünüşler gibi, ayrı ayrı şeylerin -bu vakada eski bir gazete nüshası ile ölü bir profesörün notları- kazara bir araya gelmesi sonucu ortaya çıktı. Umarım ki, başka hiç kimse bu

birleştirmeyi başaramaz; yaşayacak olursam böylesine iğrenç bir zincire bilerek bir halka eklemeyeceğim kesin. Sanırım, profesör de bildiği kısmı gizli tutmak niyetindeydi, ansızın ölüme yenik düşme-seydi notlarını yok edecekti.

Bu şey konusundaki bilgim, Providence, Rhode Island'daki Brown Üniversitesinde Sami dilleri emekli profesörü olan büyük amcam George Gammel Angell'in 1926-27 kışında ölümüyle başladı. Profesör Angell, eski yazılar konusunda geniş kesimlerce bir yetke olarak tanınıyordu ve önde gelen müzelerin müdürleri sık sık onun bilgisine başvuruyorlardı; bu yüzden doksan iki yaşında ölümü çoğu insanca anımsanabilir. Ölüm sebebinin karanlıkta kalması yörede yoğun bir ilgiyle karşılandı. Profesör, Newport adlı gemiden dönerken, tanıkların dediğine göre, rahmetlinin Williams Caddesi'ndeki eviyle liman bölgesi arasında kestirme bir yol oluşturan kayalık yamaçtaki garip, karanlık avlulardan birinden çıkan gemici kılıklı bir zencinin indirdiği darbeyle aniden düşüp ölmüştü. Hekimler görünür bir ölüm sebebi bulamadılar, ama şaşkınlık içinde yürüttükleri tartışmalardan sonra, bu kadar yaşlı bir adamın böylesine dik bir yokuşu tırmanmış olmasının kalpte neden olduğu bilinmeyen bir berelenmenin adamcağızın sonundan sorumlu olduğuna karar verdiler. O zamanlar bu hükme karşı çıkmak için bir sebep görmemiştim, ama son zamanlarda içime bir kurt düştü - içimi kemiren bir kurt.

Büyük amcam çocuksuz bir dul olarak öldüğünden, onun mirasçısı ve vasiyetini yerine getirecek kişi olarak, belgelerini dikkatle incelemem gerekiyordu; bu gayeyle tüm belgelerini ve kutularını Boston'daki evime taşıdım. Aralarındaki bağıntıları kurduğum malzemenin çoğu daha sonra Amerikan Arkeo-loji Derneği'nce yayımlanacak, ancak son derece şaşırtıcı bulduğum ve başkalarının görmesinden çekindiğim bir kutuvardı. Bu kutu kilitliydi; profesörün her zaman cebinde taşıdığı yüzüğünü incelemeyi akledene kadar da anahtarını bulamadım. Sonra, kutuyu açmayı başardım elbette; ancak kutuyu açtığımda daha zor aşılacak bir engelle karşılaştım. Bulduğum garip kil yarım-kabartmaların, bölük pörçük notların, konudan konuya atlayan yazıların ve gazete kesiklerinin anlamı ne olabilirdi ki? Amcam ömrünün son yıllarında derinlikten yoksun sahtekarlıklara inanır mı olmuştu? İhtiyar bir adamın ruh sağlığını altüst etmekten sorumlu eksantrik heykeltıraşı araştırmaya karar verdim.

Yarım-kabartma, yakın zamanlarda yapılmış olduğu açıkça belli olan, iki santimetre kalınlığında on iki buçuk santimetreye on beş santimetre boyutlarında bir dikdörtgendi. Bununla birlikte desenlerinde çağdaş bir hava olmadığı gibi böyle bir şeyi akla da getirmiyordu, çünkü uçarılıkları çok çılgınca ve çok çeşitli olsa da, kübizm ve fütürizm tarihöncesi yazılarda gizlenen o gizemli düzen etkisini genellikle yaratmaz. Ve bu desenlerin büyük bir bölümü bu tür bir yazıya benziyordu, ancak amcamın belge ve koleksiyonlarına epeyce aşina olmama karşın, hiçbir şekilde türünü ya da en uzaktan benzerini çıkaramadım.

Hiyeroglife benzeyen bu yazıların üzerinde resme benzeyen bir şekil vardı, ama empresyonist tarzı nedeniyle niteliği tam olarak anlaşılamıyordu. Bir tür canavara, bir canavar simgesine ya da hastalıklı bir düşgücünün tasarlayabileceği türden bir şekle benziyordu. Taşkın hayal gücümün bu şekli bir ahtapota, bir ejderhaya ve bir insan karikatürüne benzettiğini söylersem, o şeyin ruhuna sadakatsizlik etmiş sayılmam. Dokunma uzuvlu, yumuşak bir kafa, gelişmemiş kanatları olan, pullarla kaplı acayip bir gövdenin üzerine oturtulmuştu; fakat bu şeyi insanın kanını donduracak denli korkunç yapan şey, *genel hatlarıydı*. Şeklin arka planı dev bir mimari yapıyı akla getiriyordu belli belirsiz.

Bu garip şeyle bir yığın gazete kesiğine Profesör Angell’in çok yakın zamanlarda yazdığı hiçbir edebi üslup gözetmeyen yazılar eşlik ediyordu. İçlerinde en önemlileri olduğu anlaşılan belgenin başlığı ‘CTHULHU MEZHEBİ’ idi ve böylesine duyulmamış bir sözcüğün yanlış okunmasının önüne geçmek için harfler özenle yazılmıştı. Bu el yazması belge iki bölüme ayrılıyordu; birinci bölümün başlığı “1925 - H. A. Wilcox’un Düşü ve Düş Çalışması, Thomas Cad. No: 7, Providence, R. I.”, ikincisinin başlığı ise “MüfettişJohn R. Legrasse’nin Öyküsü, Bienville Cad. No:121 NewOrleans La., 1908’de Uygulamalı Bilimler Derneğinde Toplantı - Aynı Konuda Notlar & Prof. Webb’in Açıklaması” idi. Diğer el yazması kağıtların tümü, kimisi farklı farklı insanların acayip düşlerinin açıklaması, kimisi teosofi. kitaplarından ve dergilerden (en başta W. Scott-Elliot’un *Atlantis ve Kayıp Lemuria*’sından) alıntılar, geriye kalanlar da Frazer’ın *Altın Dal*, Miss Murray’in *Batı Avrupa’da Cadı-Tapıncı* gibi mitolojik ve antropolojik kaynak kitaplarından parçalara göndermelerle uzun ömürlü esrarlı cemiyetler ve gizli mezhepler hakkında yorumlar olmak üzere kısa notlardı. Gazete kesikleri çoğunlukla 1925 baharında görülen garip akıl hastalıklarıyla toplu çılgınlıklar ve cinnetler hakkındaydı.

En önemli el yazması belgenin ilk yarısı çok tuhaf bir öykü anlatıyordu. Anlaşıldığı kadarıyla, 1 Mart 1925’te nevrozlu ve heyecanlı görünüşlü, zayıf, karayağız bir delikanlı, o sırada son derece rutubetli ve taze olan, kilden, çok tuhaf bir yarım-kabartmayla Profesör Angell’e uğramıştı. Kartvizitinin üzerinde HenryAnthonyWilcoxadı yazılıydı; amcam onu uzaktan tanıdığı mükemmel bir ailenin, Rhode Island Güzel Sanatlar Okulunda heykeltıraşlık eğitimi gören ve okulun yakınlarındaki Fleur-de-Lys Binası’nda yalnız başına yaşayan en genç oğlu olarak tanıyordu. Wilcox çok tuhaf yaradılışlı, erken gelişmiş bir dahi olarak tanınıyordu ve çocukluğundan bu yana anlatma alışkanlığında olduğu tuhaf öyküler ve acayip düşlerle dikkati çekmişti. O, kendisini ‘ruhen aşırı duyarlı’ olarak niteliyordu, ama eski ticaret şehrinin temkinli halkı sadece ‘acayip’ biri olduğu fikrindeydi. Hemcinsleri arasına pek fazla karışmadığından yavaş yavaş toplumsal ilişkileri tümden kopmuştu ve şimdi sadece başka kentlerdeki bir avuç estet tarafından tanınmaktaydı. Muhafazakarlığı üzerine titreyen Providence Sanat Kulübü bile onu umutsuz bir vaka olarak görüyordu.

Bu ziyarette, diye devam ediyordu profesörün el yazması, heykeltıraş damdan düşer gibi, yarım-kabartma üzerindeki hiyeroglifleri çözmek için ev sahibinin arkeolojik bilgisinden yararlanmak istemişti. Sempati yaratmayan, yapmacıklı, açık olmaktan uzak, resmi bir tavırla konuşuyordu; tabletin kuşku duyulamayacak kadar yeni olması nedeniyle arkeolojiyle hiçbir bağlantısı olamayacağından, amcam delikanlıya çok sert yanıtlar verdi. Genç Wilcox’un verdiği, amcamın anımsayıp kelimesi kelimesine kaydetmesine yetecek kadar kendisini etkileyen yanıtı, tüm konuşmasını simgeleyen ve o zamandan beri onun ayırt edici bir özelliği olarak gördüğüm yanıtı inanılmaz derecede şairaneydi. “Elbette yeni,” dedi, “çünkü, onu dün gece, tuhaf kentleri gördüğüm bir düşte yaptım ve düşler derin düşüncelere dalmış Sur kentinden, dalgın Sfenksten ya da bahçelerle çevrili Babil’den daha eskidir.”

İşte o zaman, Wilcox, amcamın uyuklayan belleğini uyandıran ve hararetli bir ilgi göstermesine yol açan uçuk kaçık bir öykü anlatmaya koyuldu. Önceki gece, yıllardan beri New England’da duyulanların en şiddetlisi olan hafif bir yer sarsıntısı, meydana gelmişti ve Wilcox’un hayal gücü bundan şiddetle etkilenmişti. Odasına çekildiğinde düşünde koca koca taş bloklardan ve göğü delen yekpare taşlardan, eşi benzeri görülmedik dev bir kent görmüştü; bütün taşlardan yeşil sulu bir çamur damlıyordu, her

yana gizli bir dehşet sinmişti. Duvarlar ve sütunlar hiyeroglif benzeri anlaşılmaz yazılarla kaplıydı; yerin derinliklerinden, tam olarak tespit edilemeyen bir noktadan ancak hayal gücünün sese dönüştürebileceği kaotik bir duyumsamadan ibaret, ses olmayan bir ses geliyordu; tüm dikkatini topladığında ancak telaffuz edilemez *‘cthulhu fhtagn’* sözcüğünü seçebilmişti.

Bu anlaşılmaz sözcük, Profesör Angell’i heyecanlandırıp rahatsız eden bir anının anahtarıydı. Profesör, heykeltıraşı bilimsel bir titizlikle sorguladı; delikanlı ertesi sabah uyku tutturamamış profesörü yatak kıyafeti içinde, yarı donmuş durumda neredeyse kendinden geçercesine yanm-kabartma üzerinde çalışırken buldu. Wilcox’un sonradan söylediğine göre, amcam hiyerogliflerin ve resimlerin anlamını çözmekte gecikmesinden yaşlılığını sorumlu tuttu. Sorularının çoğu, özellikle de acayip mezhepler ve cemiyetlerle ilgili olanları, konuğa çok yersiz göründü ve Wilcox bazı çok yaygın mistik ya da pagan cemaatlerin üyeliğine kabul başvurularının sessizlikle karşılanmış olmasını anlayamıyordu. Profesör Angell, heykeltıraşın gizemli mezhepler veya sistemler konusunda hiçbir şey bilmediğine ikna olduktan sonra, konuğundan ısrarla bundan sonra göreceği düşleri kendisine anlatmasını istedi. Bu istek meyvesini verdi; çünkü el yazması, bu ilk görüşmeden sonra genç adamın her gün uğradığını gösteren kayıtlarla doluydu. Bu görüşmelerde genç adam geceleyin gördüğü çok şaşırtıcı nitelikteki düşleri anlatıyordu; düşlerin hiç değişmeyen konusu karanlık ve çamur damlayan taşlardan ürkütücü, dev bir manzaraydı; yeraltından bir ses ya da bir bilinç hep aynı ses tonuyla hep aynı anlaşılmaz, yazıya dökülemez sesleri bağırıyordu. En fazla tekrarlanan iki ses öbeği, harflerle *‘Cthulhu’* ve *‘R’lyeh’* şeklinde ifade edilebilirdi.

El yazmasından anlaşıldığına göre 23 Mart günü Wilcox görünmemişti; oturduğu evde yapılan soruşturma acayip bir ateşli hastalığa yakalandığını ve ailesinin Waterman Caddesi’ndeki evine götürüldüğünü ortaya çıkarmıştı. Geceleyin çığlıklar atarak, aynı binada oturan diğer sanatçıları da uyandırmıştı ve o zamandan beri bilinçsizlik ve sayıklama nöbetleri arasında gidip geliyordu. Amcam derhal Wilcox’un ailesine telefon etti ve o andan itibaren durumla yakından ilgilendi; delikanlının doktoru olduğunu öğrendiği Dr. Tobey’in Thayer Caddesi’ndeki muayenehanesine sık sık uğradı. Delikanlının ateşli zihninin tuhaf şeylere saplanıp kaldığı belliydi ve doktoronlardan söz ederken zaman zaman korkuyla titremekten kendini alamıyordu. Bunlar sadece daha önceki düşlerinde gördüklerinin tekrarı

olmayıp, ağır adımlarla dolaşan ‘kilometrelerce uzunluktaki’ dev bir yaratığı da içeriyordu. Wilcox bu şeyi hiçbir zaman tam olarak betimlemedi, ama Dr. Tobey’nin ara sıra ettiği çılgınca laflar profesörü, bunun, düşlerindeki heykelde betimlemeye çalıştığı adsız canavarın eşi olduğuna ikna etti. Bu nesneye yapılan gönderme, diye Dr. Tobey ilave etti, her seferinde genç adamın hareketsizliğe dalmasının başlangıcını oluşturuyordu. Vücut ısısı, tuhaf bir şekilde, normalin pek fazla üzerinde değildi, ama bunun dışında durumu genel olarak ruhsal bir rahatsızlıktan çok gerçek bir ateşi akla getiriyordu.

2 Nisan günü öğleden sonra saat 3 sularında, Wicox’un hastalığıyla ilgili bütün belirtiler yok oldu. Wilcox, kendini babasının evinde bulmaktan şaşkın bir vaziyette ve 22 Marttan beri düşünde veya gerçekte olanlardan tamamen habersiz olarak yatağında doğruldu. Doktorunun, iyileşmiş olduğunu belirtmesi üzerine üç gün sonra kendi dairesine döndü, ama bundan sonra Profesör Angell’e hiçbir yardımda bulunmadı. İyileşmesiyle birlikte bütün o acayip düşler de yok olmuştu ve amcam bir hafta boyunca tamamen normal düşlere ait manasız ve konuyla bağı olmayan anlatıları dinledikten sonra onun gece-düşüncelerini kaydetmez oldu.

El yazmasının birinci bölümü burada bitiyordu, ama bazı dağınık notlara yapılan göndermeler düşünmem için bana epeyce malzeme verdi - öyle ki, gerçekte, sadece o zamanki felsefemi oluşturan köklü kuşkuculuk sanatçıya karşı duyduğum sürekli güvensizliği açıklayabilir. Sözkonusu notlar, Wilcox’un tuhaf ziyaretlerini yaptığı döneme denk gelen dönemde çeşitli kişilerce görülen düşleri tanımlayan notlardı. Amcam, öyle anlaşılıyor ki, davranışını münasebetsiz kabul etmeyecek yakın dostları arasında alelacele çok yaygın bir soruşturmaya girişti; onlardan geceleri gördükleri düşleri ve geçmişteki dikkat çekici düşlerinin tarihlerini bildirmelerini istedi. Anlaşıldığı kadarıyla bu sorulara çok çeşitli yanıtlar alınmıştı; sıradan birinin sekretersiz başa çıkamayacağı kadar çok sayıda yanıt almış olmalıydı. Yazışmaların asılları muhafaza edilmemişti, ama profesörün notları mükemmel ve gerçekten önemli bir özet oluşturuyordu. Toplum ve iş hayatındaki sıradan insanlar -New England’ın geleneksel ‘iyi kalpli insanları’- tamamen olumsuz yanıtlar vermişti; gerçi hepsi de 23 Mart ile 2 Nisan tarihleri -genç Wil-cox’un sayıklamalar içinde geçirdiği dönem- arasında görülmüş tek tük rahatsızlık verici ancak şekilsiz düşlere de rastlanmıyor değildi. Bilim adamları pek az etkilenmişti, ancak yanıtlardan dördü, bir an için görünüp kaybolan tuhaf bir manzaranın belli belirsiz

tanımını yaparken, bir yanıtta da anormal bir şeyden duyulan korkudan söz ediliyordu.

Uygun yanıtlar sanatçılardan ve şairlerden geldi; onlar eğer yanıtları karşılaştırabilmiş olsalardı, eminim ki panik çıkardı. Mektupların asılları olmadığından, bilgileri derleyen kişinin yönlendirici sorular sormuş olduğundan ya da yazışmaları gizlice görmeye karar vermiş olduğu şeyi doğrulayacak şekilde kaleme almış olduğundan biraz kuşkulanmadım dersem doğru olmaz. Amcamın sahip olduğu eski bilgilerden bir şekilde haberdar olan Wilcox'un emektar bilim adamını aldatmakta olduğu hissinden kendimi kurtaramayışımın nedeni buydu. Estetlerden gelen bu yanıtlar insanı altüst eden bir öykü anlatıyordu. 28 Şubattan 2 Nisana kadar, büyük bir bölümü düşlerinde çok garip şeyler görmüşlerdi; düşlerin yoğunluğu, heykeltıraşın hezeyan geçirdiği dönemde gayet artmıştı. Bir şeyler gördüğünü söyleyenlerin dörtte birinden fazlası, Wilcox'un tanımladığından pek de farklı olmayan sahneler ve yarı-seslerden söz ederken, düş görenlerden bazıları düşün sonuna doğru görünen adsız dev yaratıklardan duydukları büyük korkuyu itiraf etmişti. İlgili notun vurgulayarak belirttiği bir vaka çok hüzün vericiydi. Teosofiye ve okültizme eğilim duyan, çok tanınmış bir mimar, Wilcox'un nöbet geçirdiği tarihte çıldırmış ve bir cehennem kaçkınından kurtarılmak isteğini haykıra haykıra aylar sonra ölmüştü. Amcam bu vakaları sadece numaralandırmak yerine adlarını vermiş olsaydı, bunları doğrulamaya ve kişisel bir araştırmaya kalkışabilirdim; ama vaziyet böyle olunca, çok az iz sürebildim. Bu kişiler de notları bütünüyle doğruladılar. Profesörün sorular yönelttiği bütün deneklerin, konuştuğum bu insanlar kadar şaşkınlık hissedip hissetmediklerini sık sık merak etmişimdir. Bu insanlara hiçbir açıklama yapılmayacak olması onların hayrınadır.

Gazete kesikleri, daha önce belirttiğim gibi, söz konusu dönemde meydana gelmiş panik yaratan olaylarla, cinnet vakalarıyla ve yabansı, tuhaf olaylarla ilgiliydi. Profesör Angell bu kesikler için bir büro kurmuş olmalıydı, çünkü kesik sayısı gayet çoktu ve kaynaklar dünyanın dört bir yanına dağılmış vaziyetteydi. Gazete kesiklerine göre, ' Londra'da tek başına yaşayan biri geceleyin korkunç bir çığlıkla kendini pencereden atarak intihar etmişti. Güney Amerika'daki bir gazetenin editörüne gönderilen, daldan dala atlayan bir mektupta, fanatiğin biri gördüğü düşlerden, kendisini korkunç bir geleceğin beklediği sonucunu çıkarmıştı. California'dan gönderilen bir telgraf, bir türlü gerçekleşmeyen 'mübarek bir

olay’ için bir araya toplanmış beyaz giysiler içindeki bir teosofist kolonisini tanımlarken, Hindistan’dan gönderilmiş kesikler, Mart sonuna doğru meydana gelecek bir ayaklanmadan söz ediyordu sakınımla. Haiti’de Voodoo ayinleri kat be kat artmıştı, Afrika ileri karakolları uğursuz söylentileri haber veriyordu. Filipinler’deki Amerikalı görevliler bu sıralar bazı kabilelerden huylanıyor; NewYork polisi 22-23 Mart gecesi isterik Levantenlerin[40] saldırısına uğruyordu. İrlanda’nın batısı da çılgın söylenti ve söylencelerle çalkalanıyor; Ardois-Boonot adında fantastik bir ressam Paris 1926 ilkbahar sergisine Düş *Manzarası* adlı menfur bir tabloyla katılıyordu. Akıl hastanelerinde o kadar çok sayıda olay meydana gelmişti ki, tıp aleminin tuhaf koşutluğu fark etmesini ve gizemli sonuçlara varmasını ancak bir mucize önleyebilirdi. Tuhaf bir gazete kesiği demeti tüm bunları anlatıyordu; onları bir kenara koymama yol açan nasırlaşmış akılcılığımı bugün gözümde canlandırmakta zorlanıyorum. Ama o zaman Wilcox’un, profesörün sözünü ettiği eski meseleleri bildiği kanaatindeydim.

II. MÜFETTİŞ LEGRASSE’NİN ÖYKÜSÜ

Heykeltıraşın düşünü ve yarım-kabartmaları amcam açısından bu kadar önemli kılan eski meseleler, bu uzun el yazmasının ikinci yansını oluşturuyordu. Anlaşıldığı kadarıyla, Profesör Angell bu adsız canavarın korkunç hatlarını daha önce görmüş, bilinmeyen hiyeroglifler üzerinde düşünmüş ve ancak *‘cthulhu’* şeklinde ifade edilebilecek meşum heceleri duymuştu; bütün bunlar arasında öylesine heyecanlandırıcı ve müthiş bir bağlantı vardı ki, profesörün genç Wilcox’u sorguya çekmesinde ve yeni bilgiler için sıkıştırmasında şaşılacak bir şey olmasa gerek.

Bu ilk deney, on yedi yıl önce Amerikan Arkeoloji Cemiyeti yıllık toplantısını St Louis’de yaptığı zaman, 1908’de yaşanmıştı. Profesör Angell, uzmanlık alanına girdiğinden ve daha önce bu konularda birçok başarıya imza atmış olduğundan, bütün görüşmelerde öne çıkmıştı ve doğru yanıt bekleyen sorularla uzman çözümlere ihtiyaç gösteren problemleri olan meslekten olmayan kişilerin bu toplantıdan yararlanarak yaklaşacakları ilk insandı.

Meslekten olmayan kişiler içinde en dikkat çekici olan ve kısa sürede bütün toplantının ilgi odağı haline gelen kişi, yerel kaynaklardan elde edemediği bazı özel bilgiler için ta New Orleans’tan kalkıp gelmiş olan,

sıradan görünüşlü, orta yaşlı bir adamcağızdı. Adı John Raymond Legrasse, mesleği ise polis müfettişliğiydi. Ziyaret sebebini yanında taşıyordu: Kökenini belirleyemediği acayip görünüşlü, çok itici ve çok eski olduğu anlaşılan bir taş heykelcik.

Müfettiş Legrasse'nin arkeolojiye şuncacık ilgi duyduğu sanılmasın. Tam tersine aydınlanma isteği salt mesleki gereklerden kaynaklanıyordu. Heykelcik, idol, fetiş ya da her neyse, bu şey aylar önce New Orleans'ın güneyindeki bataklık ormanda, voodoo ayini olduğu sanılan bir toplantıya yapılan baskında ele geçirilmişti ve bu nesneyle ilgili ayinler öylesine benzersiz ve iğrençti ki, polis tamamen habersiz olduğu,Afrika voodoo gruplarının en karanlıklarından bile daha şeytani bir mezheple karşı karşıya olduğunu anlamıştı ister istemez. Bu şeyin kökeni konusunda, ele geçirilen mezhep üyelerinin ağzından zorla alınan tutarsız ve inanılmaz öyküler dışında kesinlikle bir şey öğrenilemedi; böylece polis bu korkunç sembolü bir yere yerleştirmesine ve bu yolla mezhebin kaynağına kadar iz sürmesine yardımı dokunacak antik dönem bilgilerini kendine dert edindi.

Müfettiş Legrasse, toplantıya sunduğu şeyin yarattığı sansasyona hazır değildi. Bu şeye bir göz atmak, toplantıya katılmış bilim adamlarının yoğun bir heyecan duymasına yetmişti; bilim adamları hiç vakit yitirmeden, inanılmaz derecede tuhaf havası ve hudutsuz eskiliği hiçbir faninin-gözünün görmediği çok eski dönemleri akla getiren bu küçük figürü daha yakından görmek için Lagrasse'nin başına toplandılar. Tanınmış hiçbir heykeltıraşlık okulu bu korkunç nesneye can vermiş değildi; bununla birlikte sınıflandırılması olanaksız bir taştan yapılmış bu nesnenin kasvetli ve yeşilimtırak yüzeyinde yüzlerce, hatta binlerce yılın kaydı var gibiydi.

Sonunda daha yakından ve dikkatle incelenmesi için elden ele geçirilen figür on sekiz yirmi santimetre boyunda, nefis bir işçiliğe sahip bir sanat eseriydi. Dış hatları bakımından uzaktan uzağa insanı andıran bir canavarı temsil ediyordu, ancak yüzü dokunaçlarla kaplı, ahtapot kafası gibi bir kafası, pullarla kaplı, lastik görünüşlü bir gövdesi, ön ve arka ayaklarında kocaman pençeleri, sırtında uzun, dar kanatları vardı. Korku verici ve doğadışı bir kötülükle dolu gibi görünen bu şey, biraz tombulcaydı ve üzeri bilinmeyen karakterlerle kaplı kare yüzeyli bir blok ya da kaidenin üzerinde kötülük düşünürcesine çömelmişti. Kanatlarının uçları, tam ortasına oturmuş olduğu blokun üst arka kenarına değiyordu ve çömelmek için ikiye katladığı arka bacaklarının uzun, kıvrık pençeleri ön üst kenarı kavramış

olup, kaidenin tabanına kadar olan mesafenin dörtte birine kadar uzanıyordu. Bacaklarla dolu kafasını, yüzündeki dokunaçlar, dizlerini kavrayan kocaman ön pençelerinin arka yüzüne değecek şekilde öne eğmişti. Görünüşü bir bütün olarak anormal derecede canlıya benziyordu ve kaynağının tamamen meçhul olması nedeniyle daha da korkutucuydu. Korkunç eski çağlardan olduğu su götürmezdi; bununla birlikte uygarlığın ilk çağlarına ya da herhangi bir döneme ait bilinen bir sanatla arasında bir bağ olduğunu gösterir herhangi bir halka yoktu.

Apayrı bir şeydi; malzemesi bile bir sırdı, çünkü altın rengi, yanardöner benekleri ve yol yol çizgileriyle sabunsu, yeşil-siyah taş, jeoloji ya da minerolojinin aşina olduğu hiçbir şeye benzemiyordu. Kaidesi üzerindeki karakterler de bir o kadar şaşırtıcıydı; bu alanın dünyadaki tüm uzmanlarının yarısının toplantıda bulunmasına karşın, kimsenin bu yazıya en uzaktan benzeyen bir yazı konusunda bile en ufak bir fikri yoktu.

Figürün konusu ve malzemesi gibi bu yazılar da bildiğimiz insanlıktan müthiş uzak ve ayrı bir şeye, dünyamızda ve düşüncelerimizde yer almayan çok eski, murdar yaşam tarzlarını akla getiren bir şeye aitti.

Toplantıya katılan bilim adamlarının başlarını şiddetle sallayarak, müfettişin problemi karşısında yenilgiyi kabul etmelerine karşın, bu acayip şekli ve yazıları garip bir şekilde tanıdık bulan ve bildiği garip şeyleri biraz çekingenlikle anlatan biri vardı. Bu şahıs, Princeton Üniversitesi’nde antropoloji profesörü ve hatırı sayılır bir kaşif olan merhum William Channing Webb idi.

Profesör Webb, kırk sekiz yıl önce, eski Germen harfleriyle yazılmış bazı yazıları araştırmak amacıyla Grönland ve İzlanda’ya yapılan bir geziye katılmış, ancak aradığını bulamamıştı; Batı Grönland sahillerine yakın dağlarda dolaşırken, dinleri tuhaf bir şeytana tapınma biçimi olan, kan dökmeye düşkünlükleri ve iğrençlikleriyle kanını donduran yozlaşmış tuhaf bir Eskimo kabilesi ya da mezhebine rastgelmişti. Bu inanç hakkında diğer Eskimoların pek bilgisi yoktu; ondan söz ederken korkuyla titriyorlar ve bu d inin köklerinin dünyanın henüz yaratılmadığı dönemlere kadar gittiğini söylüyorlardı. İnsan kurban etmelerin ve ne idüğü belirsiz ayinlerin yanı sıra, çok daha eski bir üstün şeytana ya da *tomasuk’a* hitap eden gelenekselleşmiş bazı tuhaf ayinler de vardı; Profesör Webb, sesleri becerebildiğince Latin harfleriyle ifade etmeye çalışan yaşlı bir *angekok*’tan ya da büyücü-rahipten bu ayinlerin özenli bir fonetik kopyasını almıştı.

Ama şu anda önemli olan, bu mezhep üyelerinin kutsal saydığı ve tan ışıkları buzlu yarların gerisinden göğü aydınlatırken etrafında dans ettiği fetişti. Pofesörün ifadesine göre, bu fetiş taş üzerine kabaca yontulmuş iğrenç resimler ve bazı gizemli yazıları içeren bir yarım-kabartmaydı. Ve ana hatları bakımından esas olarak, şu anda önlerinde durmakta olan korkunç nesneye çok benziyordu.

Toplantıya katılanların sinirlerini geren, onları şaşkınlığa sürükleyen bu bilgiler Müfettiş Legrasse'yi iki misli heyecanlandırdı ve profesörü tam bir soru yağmuruna tuttu. Adamları tarafından tutuklanan bataklık mezhebi üyelerinin bir sözel ayin yaptığını fark ederek, bu ayinin sözlerini kayda geçiren Müfettiş, profesörden şeytana tapınan Eskimolar arasında tuttuğu kayıtlardaki heceleri anımsamaya çalışmasını rica etti. Sonra bu heceler çok ayrıntılı bir şekilde karşılaştırıldı ve dedektifle bilim adamı birbirinden dünyalar kadar uzak yerlerde yapılan bu iki şeytani ayinin sözlerinin aynı olduğunu gördüklerinde ortalığa korku dolu bir sessizlik çöktü. Eskimo büyücüleriyle Louisiana bataklığı rahipleri birbirine benzeyen ilahlarına — sözcükler, ilahinin yüksek sesle okunması sırasındaki geleneksel duraklamalara bakılarak tahmin edildiğinde— aşağı yukarı şu sözlerle yakarıyorlardı:

'Ph'nglui mghu'nafh Cthulhu R'lyeh wgah'nagl fhtagn'

Legrasse, Profesör Webb'den bir adım öndeydi, çünkü melez tutuklulardan birçoğu bu törenlerin daha eski müdavimlerinden öğrenmiş oldukları bu tümcenin anlamını ona tekrarlamıştı. Bu parçanın anlamı aşağı yukarı şöyle bir şeydi:

'R'lyeh'deki evinde ölü Cthulhu düş görerek bekliyor.'

Bunun üzerine, Müfettiş Legrasse, ısrarla sorulan sorulara karşılık, bataklıkta tapınan insanlarla ilgili deneyimini, amcamın çok büyük bir önem verdiği aşağıdaki öyküyü elinden geldiğince ayrıntılı bir şekilde anlattı. Öykü, efsane-yaratıcılarının ve teosofistlerin en çılgın düşlerinden tatlar taşıyordu ve bu Hint-Avrupa kırmalarıyla paryalardan umulmayacak derecede şaşırtıcı bir kozmik hayalgücünün varlığını ortaya koyuyordu.

1 Kasım 1907'de, güneydeki bataklık ve sığlık bölgeden New Orleans polisine son derece çılgın bir çağrı gelmişti. Çoğu Lafitte'in[41] adamlarının ilkel ama iyi huylu torunları olan yörenin gecekondu sakinleri, geceleri başlarına musallat olan bilmedikleri bir şeyden dolayı dehşet içindeydiler.

Bu voodoo olmalıydı, ancak bildiklerinden çok daha korkunç türde bir voodoo. Kimsenin girmeyi göze alamadığı, iyi saatte olsunlarla dolu karanlık ormanın derinliklerinde uğursuz tamtamlar hiç susmamacasına çalınmaya başladığından bu yana bazı kadınlar ve çocuklar kaybolmuştu. Çılgınca çığlıklar, asap bozucu haykırışlar, insanı iliklerine kadar ürperten ilahiler duyuluyor, dans eden şeytani alevler görülüyordu; korku içerisindeki haberci, halkın dayanacak gücünün kalmadığını ilave etti sözlerine.

Bunun üzerine iki binek arabasıyla bir otomobile doluşan yirmi kişilik bir polis ekibi, akşamüstü, korkudan tir tir titreyen gecekondulunun rehberliğinde yola çıktı. Arabaların daha ileriye gitmesinin olanaksız olduğu yerde arabalardan inerek, asla güneş yüzü görmeyen korkunç servi ormanında kilometrelerce çamurlara bata çıka yol aldılar. Çirkin kökler ve ağaç dallarından ilmek ilmek sarkan uğursuz görünüşlü sarmaşıklar onları kuşatıyor, ara sıra karşılaştıkları küflü taş yığınları ya da marazi bir konuttan geriye kaldığı aşikar yıkık duvarlar, şekilsiz her ağaçla ve her mantar adacığıyla sıkıntı veren bir etki yaratıyordu. Sonunda, birbirine sokulmuş sefil kulübelerden ibaret gecekondu yerleşimi göründü ve kulübelerden fırlayan aşırı heyecana kapılmış insanlar, ' koşup yukarı aşağı oynayan fenerlerin etrafına toplandılar. Şimdi, çok uzaklardan gelen boğuk tamtam sesleri duyuluyor; rüzgâr yön değiştirdikçe insanın kanını donduran bir çığlık sesini beraberinde getiriyordu. Gecenin karanlığına gömülmüş ormanın sonsuz geçitlerinin ötesindeki çalıların arasından ise sanki kızıl bir parıltı süzülüyordu. Gözü korkmuş ve yalnız kalmak istemeyen gecekondululardan hiçbiri, bu günahkâr tapınmaların yapıldığı yere doğru bir tek adım atmaya bile yanaşmıyordu; bu yüzden Müfettiş Legrasse'yle on dokuz iş arkadaşı, daha önce adımlarını atmadıkları karanlık dehlizlere rehbersiz daldılar.

Polisin şimdi girmiş bulunduğu bölge, öteden beri kötü bir üne sahipti; esasında beyazların adım atmadığı bu bölge pek fazla bilinmiyordu. Burada hiçbir fani gözün görmediği ve içinde ışıl ışıl gözlü, biçimsiz, beyaz, ahtapot benzeri devasa bir yaratığın yaşadığı gizli bir gölün bulunduğu yolunda söylenceler vardı ve gecekondulular, yerin derinliklerindeki mağaralardan bu yaratığa tapınmak için geceleri yarasa kanatlı şeytanların uçarak çıktığını fısıltılarla anlatıyordu. Dediklerine göre, bu şey, D'Iberville'den[42], La Salle'den,[43]Yerlilerden, hatta ormanın tekin

hayvanlarından ve kuşlarından bile eski zamanlardan beri oradaydı. Karabasanın ta kendisiydi ve onu görmek ölmek demekti. Ama o, insanlara düşler gördürüyor, onlar da uzak durmaları gerektiğini yeterince anlıyorlardı. O andaki voodoo ayini, aslında o nefret edilen bölgenin kıyıcığındaydı, ama burası bile yeterince berbattı; belki de bu yüzden tapınmanın yapıldığı yerin kendisi gecekondu sakinlerini o tüyler ürperten seslerden ve olaylardan daha fazla korkutuyordu.

Legrasse'nin adamlarının karanlık bataklıkta, kızıl parıltıya ve boğuk tamtam seslerine doğru çamurlara bata çıka ilerlerlerken duydukları seslerin hakkını ancak şiir ya da delilik verebilirdi. İnsanlara has nitelikte sesler vardı; hayvanlara has nitelikte sesler vardı ve seslerden birinin yerini diğerine bıraktığını duymak insanı dehşete düşürüyordu. Hayvani öfke ve hudut tanımayan sefahat, cehennemin derinliklerinden kopan ölümcül fırtınalar gibi zifiri karanlık ormanda yankılanan ulumalar ve haykırışlarla burada şeytani bir dereceye yükseliyordu. Zaman zaman daha az organize olmuş ulumalar kesiliyor; talimli, kısık sesli bir koro şu iğrenç tümceyi ya da ilahiyi monoton bir sesle okumaya başlıyordu:

'Ph'nglui mglw'najh Cthulhu R'lyeh wgah'nagl fhtagn'

Sonra, ağaçların seyreldiği bir yere varan adamlar, ansızın görüntünün kendisiyle karşı karşıya geldiler. Adamlardan dördü yere yığıldı, biri bayıldı ve ikisi avaz avaz haykırmaya başladı; bereket versin ayinin delice kakafonisi bu çığlıkları boğuyordu. Legrasse, bayılan adamın yüzüne bataklık suyundan serpti ve hepsi de dehşetten büyülenmiş gibi tir tir titreyerek kalakaldı.

Bataklıktaki ağaçsız bir alanda, yaklaşık dört dönüm büyüklüğünde otlu ve epeyce kuru bir ada bulunuyordu. Bu adada, Sime veya Angarola'dan başka hiç kimsenin resmedemeyeceği tarifsiz derecede anormal bir insan sürüsü hoplayıp zıplıyor, kıvrılıp bükülüyordu. Bu çırılçıplak melezler sürüsü anırıyor, böğürüyor ve halka şeklinde bir şenlik ateşinin etrafında kıvranıyordu; zaman zaman alev perdesi aralandıkça şenlik alevinin ortasında iki buçuk metre kadar yükseklikte yekpare granitten bir blok ve tepesinde de küçüklüğüyle tam bir tezat oluşturan o akla ziyan heykelciğin olduğu görülüyordu. Merkezinde alevlerle çevrelenmiş yekpare taş blok bulunan daha geniş bir çember üzerinde, düzenli aralıklarla kurulmuş on darağacında, ortadan kaybolmuş gecekonduluların fena halde sakatlanmış cesetleri baş aşağı sarkıyordu. Bu çılgın ayine katılan insanlar cesetlerin

oluşturduğu halkayla ateş halkası arasında soldan sağa doğru bir hareket halinde hoplayıp zıplıyor ve gök gürültüsü gibi sesler çıkarıyordu.

Belki hayal gücü yüzünden, belki de seslerin yankılanması nedeniyle, adamlardan biri, tez heyecanlanan bir İspanyol, ormanın derinliklerinden, eski efsanelerin sözünü ettiği o dehşet verici uzak ve karanlık yerden bazı seslerin ayine karşılık verdiği zannına kapıldı. Bu adamla, yani Joseph D. Galvez'le daha sonra tanışıp ona sorular yönelttiğimde, hayal gücünün insanı rahatsız edecek kadar geniş olduğunu gördüm. Galvez, kocaman kanatlardan çıkan belli belirsiz sesler işittiğini, en uzaktaki ağaçların gerisinde ışıl ışıl yanan gözlerle dağ gibi kocaman beyaz bir kütle gördüğünü ima edecek kadar ileri gitti - ama sanırım yöre halkının batıl inançlarına fazlasıyla kulak veriyor.

Gerçekte, adamların dehşet içerisinde duraklaması oldukça kısa sürdü. Görev her şeyden önce geliyordu; ayine katılan melezlerin sayısının yüzden fazla olmasına karşın, polis ateş gücüne güvenerek büyük bir kararlılıkla mide bulandırıcı kalabalığın içine daldı. Beş dakika boyunca, kopan şamata ve kargaşa tarif edilir gibi değildi. Korkunç darbeler indirildi, silahlar ateşlendi ve kaçanlar oldu; ama sonunda Legrasse kırk yedi somurtkan tutsak edinmeyi başardı ve onları alelacele giyinerek iki sıra dizilmiş polislerin arasında yola koyulmaya mecbur etti. Ayine katılanlardan beşi ölmüştü; ciddi surette yaralanan ikisi, tutuklu arkadaşları tarafından oracıkta yapılıveren sedyelerle taşındı. Yekpare granit blokun üzerindeki heykelciği ise, elbette, Legrasse dikkatle yerinden indirip yanına aldı.

Çetin ve yorucu bir yolculuktan sonra polis merkezine varıldığında sorgulanan tutsakların hepsinin aşağı tabakadan, akıl sağlığı pek yerinde olmayan melezler olduğu ortaya çıktı. Büyük çoğunluğu denizciydi; daha çok Batı Hint Adaları'ndan zenciler ve melezlerle Cape Verde Adalarından Brava'lı Portekizlilerden ibaret az sayıda insan da bu heterojen mezhebe voodoo görünüşü veriyordu. Ama çok fazla soru sormaya kalmadan, zenci fetişizminden çok daha derin ve eski bir şeyin söz konusu olduğu ortaya çıktı. Bu yoz ve cahil yaratıklar, iğrenç inançlarının temel fikrine karşı şaşırtıcı bir bağlılık gösteriyorlardı.

Dediklerine göre, insanın ortaya çıkışından çağlar önce yaşamış olan ve yeni oluşmuş dünyaya uzaydan gelen Yüce Eski-ler'e[44] tapıyorlardı. O Eskiler şimdi ölüydü, toprağın derinliklerinde ve denizin altında yatıyorlardı; ama onların ölü bedenleri sırlarını, hiçbir zaman ölmemiş bir

mezhep oluşturan ilk insanlara düşlerinde anlatmıştı. Bu mezhep, işte o mezhepti; tutukluların dediğine göre, bu mezhep hep var olmuştu ve ta ki yüce rahip Cthulhu sular altındaki kudretli R'lyeh kentindeki karanlık evinden kalkarak dünyayı egemenliği altına alacağı güne kadar bütün dünyanın uzak çöllerinde ve karanlık yerlerinde gizli olarak her zaman var olacaktı. Bir gün, yıldızlar hazır olduğunda, o çağrıda bulunacak ve gizli mezhep de her zaman onu özgürlüğüne kavuşturmayı bekliyor olacaktı.

Bu arada daha fazla şey anlatılmaması gerekiyordu. İşkenceyle bile ağızlarından alınmayacak bir sır vardı. İnsanoğlu dünyanın bilinçli varlıkları arasında kesinlikle yalnız değildi, çünkü çok az sayıdaki inançlı kişiyi ziyaret etmek üzere karanlıktan gelen ruhlar vardı. Ama bunlar, Yüce Eskiler değildi.

Eskiler'i bugüne kadar hiçbir insan görmemişti. Oyma put, yüce Cthulhu'ydu, ama diğerlerinin de tam olarak ona benzeyip benzemediğini kimse bilmiyordu. Eski yazılan artık kimse okuyamıyordu, ama her şey kulaktan kulağa aktarılıyordu. Yüksek sesle okunan ilahide değildi sır - sır asla yüksek sesle dile getirilmiyor, ancak fısıltılarla söyleniyordu. İlahi sadece şu anlama geliyordu: "R'lyeh'deki evinde ölü Cthulhu düş görerek bekliyor."

Tutuklulardan sadece ikisi, asılacak kadar aklı başında bulundu, geri kalanlar çeşitli kurumlara gönderildiler. Kimse, ayinler sırasında işlenen cinayetlere katılmış olduğunu kabul etmedi; cinayetleri, perili ormandaki o çok eski toplantı yerlerinden gelen Kara Kanatlılar'ın işlemiş olduğunu ileri sürdüler. Ama bu esrarlı müttefikler hakkında tutarlı bir bilgi elde edilemedi. Polis esas olarak öğrenebildiği tüm bilgiyi, yabancı limanlara doğru yelken açmış ve mezhebin Çin dağlarındaki ölümsüz liderleriyle konuşmuş olduğunu iddia eden Castro adlı bir yarım kan yerlinin ağzından öğrendi.

İhtiyar Castro, teosofistlerin spekülasyonlarını zayıflatan ve insanı da yeryüzünü de çok genç ve geçici gösteren çok çirkin bir efsaneden bazı kırıntılar anımsıyordu. Milyarlarca yıl önce yeryüzüne başka Varlıklar egemen olmuş ve büyük kentler kurmuşlardı. Bu Kentlerin kalıntıları, ölümsüz Çinlilerin ona anlattığına göre, Pasifik Okyanusu'ndaki adalarda dev taşlar halinde hâlâ duruyordu. Bu Varlıkların hepsi, insanoğlu yeryüzünde ortaya çıkmadan çok uzun çağlar önce ölmüştü, ama yıldızlar sonsuzluk çevrimindeki doğru konumlarına geldiğinde Onları diriltebilecek

sanatlar vardı. Onlar, elbette, yıldızlardan kendileri gelmiş ve heykellerini de yanlarında getirmişlerdi.

Bu Yüce Eskiler, diye devam etti Castro, tamamen et ve kandan ibaret değillerdi. Şekilleri vardı - bu yıldız-tarzı heykel bunu kanıtlamıyor muydu? - ama bu şekil, maddeden yaratılmamıştı. Yıldızlar uygun konumda olduğunda, Onlar gökte Dünyalardan Dünyalara atlayabiliyor, ama yıldızlar yanlış konumda olduğunda yaşayamıyorlardı. Ama artık yaşamıyor olmalarına karşın, Onlar asla gerçekten ölmezlerdi. Hepsi de, yıldızlar ve dünya bir kez daha onlar için doğru-konuma geldiğinde dirilmek üzere kudretli Cthulhu'nun büyüsünün koruyuculuğunda yüce kentleri R'lyeh'teki taş evlerde yatıyorlardı. Ama bu zaman geldiğinde, dışarıdan bir güç Onların bedenlerinin özgür kalmasına yardım etmeliydi. Onları hiç zarar görmeden muhafaza eden aynı büyü, ilk adımı atmalarını engelliyordu; milyonlarca milyonlarca yıl akıp giderken, bütün yapabildikleri karanlıkta uyanık kalıp, düşünmekti. Evrende olup biten her şeyi biliyor, düşüncelerini iletmek yoluyla iletişim sağlıyorlardı. Şu anda bile Mezarlarında konuşuyorlardı. Sonsuzluk kadar uzun bir karmaşa döneminden sonra ilk insanlar yeryüzünde ortaya çıktılar ve Yüce Eskiler insanların en duyarlı olanlarıyla, onların düşlerine şekil vererek konuştular, çünkü memelilerin etten beyinlerine Onların konuşmaları ancak bu yoldan ulaşabilirdi.

Sonra, diye fısıltıyla devam etti Castro, bu ilk insanlar Yücelerin kendilerine gösterdiği küçük putların etrafında mezhebi kurdular; putlar karanlık yıldızlardan belirsiz devirler arzediyordu. Bu mezhep, yıldızlar yeniden doğru konuma gelinceye ve gizli rahipler yüce Cthulhu'yu tebaasını diriltmesi ve yeniden yeryüzüne egemen olması için Mezarından kaldırana kadar asla ölmeyecekti. Zamanın gelip gelmediğini anlamak çok kolay olacaktı, çünkü o zaman insanoğlu Yüce Eskiler gibi olacaktı: yasaları ve ahlak kurallarını bir yana atarak, nara atan, öldüren, keyif içinde eğlenen; özgür, yabanıl ve iyilikle kötülüğün ötesine geçmiş insanlar olacaklardı. O zaman, özgür kalmış Eskiler onlara nara atmanın, öldürmenin, cümbüş etmenin ve eğlenmenin yeni yollarını öğretecek ve bütün dünya kendinden geçişin ve özgürlüğün yangınıyla tutuşacaktı. Bu arada, mezhep, uygun ayinlerle o eski yaşam tarzlarının anısını canlı tutmalı ve geri dönüşlerine ilişkin kehaneti unutturmamalıydı.

Eski zamanlarda, seçilmiş insanlar mezarlarında yatmakta olan Eskiler'le düşlerinde konuşmuşlardı, ama sonra bir şey olmuştu. Yüce taş kent R'lyeh,

yekpare taştan anıtları ve mezarlarıyla denizin dibine batmış ve düşüncenin bile nüfuz edemediği çok eski bir gizemle dolu derin sular, ruhsal iletişimi koparmıştı. Ama anısı hiçbir zaman yok olmadı; başrahipler, yıldızlar uygun konuma geldiğinde kentin yeniden suların yüzüne çıkacağını söylediler. Sonra, dünyanın gölgeyi andıran, küflü karanlık ruhları, unutulmuş deniz dibi mağaralarından öğrenilmiş anlamı belirsiz söylentilerle çıkmışlardı toprağın derinliklerinden. Ama ihtiyar Castro'nun bunlardan bahsetmeye cesareti yoktu. Alelacele konuşmasını bitirdi; bundan sonra bu konuda daha fazla bilgi almak için hiçbir ikna yöntemi ya da kurnazlık para etmedi. Tuhaf bir şekilde, Eskiler'in *büyüklüğünden* de söz etmeye yanaşmıyordu. Mezhebin merkezinin Arabistan'ın kuş uçmaz kervan geçmez çöllerinin ortasında, Sütunlar Kenti İrem'in[45] el değmemiş durumda, gözlerden uzak düş kurduğu yerde olduğunu sanıyordu. Avrupa'daki hiçbir cadı mezhebiyle ilişkisi yoktu ve üyeleri dışında pek kimse tarafından bilinmiyordu. Her ne kadar ölümsüz Çinliler, deli Arap Abdul Alhazred'in Necronomicon'unda mezhep üyelerinin canlarının istediği gibi yorumlayabilecekleri çift anlamlı sözler, özellikle de aşağıdakine benzer çok tartışılan dizeler olduğunu söylemiş olsalar da, hiçbir kitap aslında bugüne kadar bu mezhebin varlığına ima yoluyla bile işaret etmemiştir:

"Ebediyen var olan ölü değildir,

Ama günü gelir ölüm de ölür."

Fazlasıyla etkilenmiş, bir o kadar da şaşırmış olan Legrasse, mezhebin tarihsel bağlantıları konusunda bir araştırma yapmış ama hiçbir sonuç elde edememişti. Mezhebin tam bir sır olduğunu söylediğinde, Castro'nun gerçeği dile getirmiş olduğu anlaşılıyordu. Tulane Üniversitesi'ndeki yetkililer ne mezhep konusunu ne de heykel konusunu aydınlatabilmişlerdi; bunun üzerine dedektif ülkenin en yetkili kişilerine gelmiş ve Profesör Webb'in Grönland öyküsünden öte bir şey bulamamıştı.

Legrasse'nin öyküsünün toplantıda uyandırdığı, heykelciğin de desteklediği ateşli ilgi, toplantıya katılanların daha sonraki yazışmalarında sürüp gitti; ama derneğin resmi yayınlarında bundan pek söz edilmedi. Zaman zaman şarlatanlık ve sah-telcirlıkla yüz yüze gelmeye alışkın olanlar tedbiri elden bırakmaz. Legrasse bir süreliğine heykelciği ProfesörWebb'e ödünç verdi, ama profesörün ölmesi üzerine heykelcik yeniden kendisine döndü ve hâlâ da onun mülkiyetinde bulunuyor, daha geçenlerde orada

gördüm. Gerçekten de çok korkunç bir şey ve yanılgıya yer vermeyecek kadar genç Wilcox'un düşünde gördüğü heykele benziyor.

Heykeltıraşın öyküsünün amcamı heyecanlandırmış olmasında şaşılacak bir yan görmüyorum, çünkü Legrasse'nin mezhep hakkında öğrendiği şeyleri öğrendikten sonra, bir de *düşünde* sadece heykeli ve Grönland'daki şeytani tabletlerle bataklıkta bulunan heykelin kaidesi üzerindeki anlaşılmaz yazıları tam olarak görmekle kalmayan, şeytana tapan Eskimoların ve melez Louisiana'lıların aynı şekilde dillendirdiği formülün de en azından üç sözcüğünü tam olarak *gören* duyarlı bir gencin bildiği şeyleri öğrenmek kimbilir kafasında nasıl düşünceler doğmuştur? Profesör Angell'in çok kapsamlı bir araştırmaya girişmesi son derece doğal olmakla birlikte, ben şahsen genç Wilcox'un bir şekilde bir yerlerden mezhep hakkında bilgi sahibi olduğundan ve gizemi amcamın sırtından büyütmek ve sürdürmek için bir dizi düş uydurmuş olduğundan kuşkulandım. Profesöre anlatılan düşler ve topladığı gazete kesikleri, elbette ki güçlü bir kanıttı, ama akılcılığım ve meselenin tümden ipe sapa gelmezliği, beni en makul gördüğüm sonuçları benimsemeye itiyordu. Bu yüzden el yazmalarını baştan sona yeniden dikkatle inceledikten ve Legrasse'nin mezhep hakkında anlattığı öyküyle ilgili notlar arasındaki teosofik ve antropolojik bağlantıları kurduktan sonra, heykeltıraşı görmek ve bilgili, yaşlı bir adama böylesine pis bir oyun oynadığı için hak ettiğini düşündüğüm gibi ağzının payını vermek üzere Providence'a kısa bir gezi yaptım.

Wilcox, hâlâ Thomas Caddesi'ndeki Fleur-de-Lys Binası'nda tek başına oturuyordu. On yedinci yüzyıl Breton mimarisinin kötü bir Victoria dönemi taklidi olan ve Amerika'daki en güzel George tarzı çan kulesinin gölgesinde kalan bina, eski tepe üzerindeki zarif kolonyal evler arasında kumlu kireç sıvalı ön cephesiyle caka satıyordu. Onu, odasında çalışır durumda buldum ve anında, etrafa saçılmış numunelerden dehasının derin ve sahici olduğu sonucunu çıkardım. Onun bir gün büyük dekadan sanatçılar arasında adını duyuracağına inanıyorum, çünkü Arthur Machen'in[46] düz yazıda hissettirdiği, Clark Ashton Smith'in şiirde ve resimde görünür kıldığı karabasanları ve fantezileri kilde somutlaştırmıştı ve bir gün mermerde de aynı şeyi yapacaktı.

Narin yapılı esmer bir delikanlıydı, saçı başı darmadağınıktı; kapıyı vurmam üzerine isteksizce döndü ve yerinden kalkmadan ne istediğimi sordu. Ona kim olduğumu söyleyince biraz ilgi gösterdi, çünkü amcam

düşlerini deşeleyerek merakının uyanmasına yol açmıştı, ama yaptığı araştırmanın nedenlerini açıklamamıştı. Bu konuda onu bilgilendirecek bir şey söylemedim; kurnazlıkla ağzından laf almaya çalıştım.

Kısa sürede içtenliğine kesin kanaat getirdim, çünkü düşlerinden hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak tarzda söz ediyordu. Bu düşler ve bilinçaltında bıraktığı tortular sanatını derinden derine etkilemişti; dış hatlarının akla getirdiği karanlık düşüncelerin gücüyle korkudan titrememe yol açan marazi bir heykel gösterdi bana. Bu hatları, düşlerinde gördüğü yarım-kabartma-lardan başka bir yerde gördüğünü anımsamıyordu; hatlar bilinçsizce, ellerinin altında kendiliğinden biçimlenmişti. Bunun, hezeyan geçirirken çılgınca haykırmasına sebep olan o dev şey olduğuna şüphe yoktu. Amcamın insafsızca sorgulaması sırasında sezinlediği şeylerin dışında gizli mezhep konusunda gerçekten bir şey bilmediği kısa sürede ortaya çıktı ve yeniden bu garip izlenimleri hangi yoldan edinmiş olabileceğini düşünmeye başladım.

Düşlerinden o kadar tuhaf, şiirsel bir tarzda söz etti ki sümüksü yeşil taşlardan inşa edilmiş *-geometrisi,* dedi tuhaf bir tavırla, baştan sona *yanlıştı* — o dev kenti olanca canlılığıyla gözümün önüne getirdim ve yeraltından durmacasına seslenen korku dolu beklentiyle dolu o yarı-zihinsel çağrıyı, işittim: *“Cthulhu fhtagn”, “Cthulhu fhtagn”.*

Bu sözcükler, R’lyeh’teki taş mezarında düş görerek nöbet tutan ölü Cthulhu’nun korkunç ayininin bir kısmını oluşturuyordu; tüm akılcılığıma karşın derinden etkilendiğimi hissettim. Wilcox’un tesadüfen mezhep hakkında bir şeyler duyduğundan ve çok geçmeden bunların okuduğu ve hayalini kurduğu aynı derecede tuhaf diğer şeyler arasında aklından çıktığından emindim. Daha sonra, etkileyicilikleri nedeniyle bilinçaltını etkileyen bu bilgiler, düşlerinde, yarım-kabartmada ve şu anda bakmakta olduğum korkunç heykelde ifadesini bulmuş olmalıydı; bu yüzden amcama karşı yapılan sahtekârlık çok masum bir sahtekârlık oluyordu. Biraz yapmacıklı, biraz da terbiyesiz olan bu genç, sevebileceğim bir tip değildi, ama şimdi dehasını da dürüstlüğünü de seve seve kabul etmeye hazırdım. Gitmek için dostça iznini isterken, yeteneğinin vaat ettiği başarılara ulaşmasını diledim.

Mezhep meselesi beni hâlâ büyülemeye devam ediyordu ve zaman zaman, mezhebin kökeniyle ilişkileri üzerine yaptığım araştırmalar sonucunda ün kazanmış olduğumu hayal ediyordum. New Orleans’ı ziyaret

ettim, Legrasse ile ve baskına katılmış olan diğer şahıslarla konuştum, korkunç heykelciği gördüm ve hâlâ hayatta olan melez tutuklulara sorular sordum. İhtiyar Castro öleli ne yazık ki yıllar oluyordu. İlk elden tanıkların ağzından duyduğum şeyler, amcamın yazdığı şeylerin ayrıntılı bir onayından başka bir şey olmamakla birlikte, beni yeniden heyecana boğdu, çünkü keşfi beni ünlü bir antropolog yapacak çok gerçek, çok gizli ve çok eski bir dinin izi üzerinde olduğumdan emindim. Tavrım, hâlâ, salt maddeci birinin tavrıydı; *keşke bugün de öyle olsaydı.* Ve düş notlarıyla Profesör Angell'in topladığı tuhaf gazete kesikleri arasında tam bir uygunluk olduğunu anlaşılmaz bir sapkınlıkla göz ardı ediyordum.

Kuşkulanmaya başladığım ve şimdiyse korkarım ki *bildiğim* bir şey varsa, o da amcamın ölümünün doğal nedenlere dayanan bir ölüm olmaktan çok uzak olduğuydu. Amcam, ecnebi melezlerle dolu köhne bir rıhtımdan tepeye tırmanan dar bir yoldan, zenci bir denizcinin dikkatsizce itmesiyle düşüp ölmüştü. Louisiana'daki mezhep üyelerinin de denizcilikle uğraşan çeşitli ırklardan insanlar ve melezler olduğunu unutmamıştım; gizemli ayin ve inançlarca çok eski zamanlardan beri bilinen gizli yöntemlerin ve zehirli iğnelerin varlığını öğrenmek beni şaşırtmayacaktı. Legrasse'yle adamlarının kendi hallerine bırakıldığı doğru; ancak Norveç'te bazı şeyler görmüş denizcinin biri ölmüştü. Heykeltıraşın verdiği bilgiler üzerine amcamın daha derin bir araştırmaya girişmiş olduğu uğursuz kulaklara erişmiş olamaz mıydı? Bence, Profesör Angell çok şey bildiği ya da çok şey öğrenmesi ihtimali bulunduğu için öldürüldü. Şimdi ben de çok şey öğrenmiş olduğuma göre, onun geçtiği yoldan geçip geçmeyeceğimi zaman gösterecek.

III. DENİZDEN GELEN DELİLİK

Eğer Tanrı bana bir nimet bahşedecekse, bu, tesadüfen gözüme çarpan bir raf kağıdı üzerindeki şeyin doğurduğu tüm sonuçların silinmesi olacaktır. Hayatımın normal seyrinde doğal olarak karşılaşacağım bir şey değildi bu; çünkü bu şey bir Avustralya gazetesinin, *Sidney Bulletin'in,* 18 Nisan 1925 tarihli eski bir nüshasıydı. Bu nüshanın çıktığı sıralarda, amcamın araştırması için harıl harıl gazeteleri tarayıp haberleri kesen büronun bile dikkatinden kaçmıştı.

Profesör Angell’in “Cthulhu mezhebi” adını verdiği şey üzerine yaptığım araştırmalardan büyük ölçüde vazgeçmiş ve Paterson, NewJersey’deki yerel bir müzenin müdürü ve ünlü bir mineralog olan bilge bir arkadaşımın ziyaretine gitmiştim. Bir gün, müzenin arka odalarındaki raflardan birinin üzerine gelişigüzel konmuş eserleri incelerken eserlerin altına serilmiş eski gazeterden birindeki tuhaf bir resim dikkatimi çekti. Gazete, sözünü ettiğim *Sidney Bulletin* idi; arkadaşımın dünyanın akla gelebilecek tüm ülkeleriyle yakın ilişkileri vardı. Ve nokta nokta görüntüye sahip bu resim, Legrasse’nin bataklıkta bulduğu iğrenç heykelin aynısını göstermekteydi.

Büyük bir hevesle atılıp sayfa üzerindeki değerli malzemeleri bir kenara iteleyerek yazıya yakından göz attığımda yazının pek uzun olmadığını görmek beni hayal kırıklığına uğrattı. Bununla birlikte, tavsattığım araştırma açısından haber meşum bir önem taşıyordu, hemen uzanıp haberi gazeteden dikkatle yırttım. Haber şöyleydi:

DENİZDE BULUNAN TERK EDİLMİŞ GİZEMLİ GEMİ

> *Vigilant* Yedeğinde Silahlı ve Perişan Durumdaki Yeni Zelanda Yatıyla Geldi. Gemide Biri Sağ Diğeri Ölü İki Kişi Bulundu. Denizde Geçen Umutsuz Savaşın ve Ölümlerin Öyküsü. Kurtarılan Denizci Başından Geçen Tuhaf Deneyin Ayrıntılarını Anlatmayı Reddediyor. Yanında Tuhaf Bir Heykel Bulundu. Soruşturma Sürüyor.

Morrison Şirketi’nin Valparaiso’dan hareket eden *Vigilant* adlı şilebi, bu sabah,Yeni Zeland’ın Dunedin Limanı’na kayıtlı olan ve içinde biri ölü biri sağ, iki kişiyle 12 Nisan günü 34° 21' Güney Enlemi, 152° 17' Batı Boylamında seyrederken görülen, bir çatışmaya girip saf dışı kalmış, ancak ağır silahlı durumdaki buharlı gemi yedeğinde olmak üzere Darling Limanı’ndaki rıhtımına vardı.

Vigilant, Valparaiso’dan 25 mart günü ayrılmıştı ve 2 nisan günü olağanüstü şiddetli fırtınalar ve dev dalgalar onu rotasından hayli güneye sürüklemiş bulunuyordu. Nisanın 12’sinde sahipsiz gemiye rastladılar, terk edilmiş görünmekle birlikte, gemiye borda edildiğinde, içinde biri sayıklamakta olan, diğeri öleli belli ki bir haftadan çok olmuş, iki kişinin bulunduğu görüldü.

Sağ kalmış olan adam, otuz santim boyunda, kökeni bilinmeyen korkunç görünüşlü taştan bir heykelciğe sıkı sıkıya sarılmıştı; Sydney Üniversitesi, Kraliyet Cemiyeti ve College Caddesi’ndeki müze yetkililerinin tümü de bu heykelin niteliği konusunda ne diyeceklerini bilemediklerini itiraf ediyorlar;

sağ kalan adamsa onu yatın kamarasında, belirgin bir özelliği olmayan küçük bir sandığın içinde bulduğunu söylüyor.

Bu adam, biraz kendini toparladıktan sonra, son derece acayip bir korsanlık ve katliam öyküsü anlattı. Gustaf Johansen adında, mürekkep yalamış bir Norveçli'ydi; 20 Şubatta Callao'ya gitmek üzere on bir kişilik mürettebatıyla yelken açan Auckland limanına kayıtlı iki direkli uskuna Emma'nın üçüncü kaptanıydı.

Dediğine göre, *Emma*, gecikmiş ve 1 martta çıkan şiddetli fırtına yüzünden rotasından hatırı sayılır derecede güneye savrulmuştu; martın 22'sinde, 49° 51' Güney Enlemi, 128° 34' Batı Boylamında mürettebatı acayip ve mendebur görünüşlü kana- kalar[47] ve melezler olan Alert'e rastlamışlardı. Kesin bir dille geri dönmeleri emredildiğinde, Kaptan Collins bunu reddetmişti; bunun üzerine, tuhaf görünüşlü tayfa, yatın donanımının bir kısmını oluşturan ağır pirinç top bataryasıyla, ikinci bir uyarıya gerek görmeden uskunayı vahşice ateşe tutmuştu.

Sağ kalan denizcinin dediğine göre, Emma'nın tayfası pes etmemiş, su seviyesinin altından aldığı yaralarla uskunanın batmaya başlamasına karşın, vira edip düşman gemisine borda ederek yatın güvertesinde vahşi tayfayla boğaz boğaza bir kavgaya girişmiş ve sayılarının fazla olması sayesinde üstünlük sağlayarak hayli beceriksiz olmakla birlikte son derece iğrenç ve çılgınca dövüşen düşmanlarının hepsini öldürmek zorunda kalmıştı.

Emma'nın mürettebatından, Kaptan Collins'le İkinci Kaptan Green de dahil olmak üzere üç kişi ölmüş, geri kalan sekiz tayfa, ele geçirdikleri yatla, geri dönmelerinin emredilmesi için bir neden bulunup bulunmadığını görmek amacıyla, Üçüncü Kaptan Johansen'in komutasında, uskunanın ilerlediği eski yönde yollarına devam etmişlerdi.

Ertesi gün, okyanusun bu bölümünde var olduğunu hiçbirinin bilmediği küçük bir ada çıkmıştı karşılarına ve adamlardan altısı nasılsa kıyıda ölmüştü; hikâyesinin bu kısmını tuhaf bir şekilde suskunlukla geçiştirmek isteyen Johansen, adamların kayalık bir uçuruma düştüklerini söylemekle yetiniyor.

Daha sonra, anlaşıldığı kadarıyla, Johansen ile sağ kalan tek tayfa yata binerek onu idare etmeye çalışıyorlar, ancak 2 nisan günü kopan fırtınaya yenik düşüyorlar.

Johansen, o günden ayın 12’sindeki kurtarılışına kadar geçen süreyi pek anımsamıyor, hatta arkadaşı William Briden’in ne zaman öldüğünü bile bilmiyor. Briden’in ölüm sebebi tam olarak anlaşılmamakla birlikte, aşırı heyecan ya da güneş çarpması olabilir.

Dunedin’den telgrafla alınan bilgilere göre, *Alert* o yörede, adalar arasında ticaret yapan bir gemi olarak tanınmaktaydı ve liman bölgesinde kötü bir üne sahipti. *Alert*'in sahipleri, ormanda sık sık yaptıkları toplantılar ve gece gezintileri hiç de azımsanmayacak bir merakın odağı olan bir grup melezdi ve yat, 1 marttaki fırtınanın ve yer sarsıntılarının ardından alelacele yelken açmıştı.

Auckland’daki muhabirimiz, *Emma*’nın ve tayfasının çok iyi bir üne sahip olduğunu bildiriyor ve Johansen’i aklı başında, değerli biri olarak tanımlıyor.

Deniz kuvvetleri komutanlığı yarından itibaren bu konuda bir soruşturma açacak ve Johansen’in bugüne kadar olduğundan daha özgürce konuşması için her çareye başvuracak.

Hepsi bu kadardı, bir de o korkunç heykelin resmi; ama beynimde nasıl bir fikirler silsilesi uyandırdı! Cthulhu Mezhebi hakkında işte yeni bir bilgi hazinesi ve denizde olduğu kadar karada da tuhaf ilişkileri olduğunu gösteren kanıtlar elde etmiştim. Melez tayfa, yanlarında iğrenç heykelleriyle seyrederken, hangi güdüyle Emma’ya geri dönmesini emretmişti? *Emma*’nın tayfasından altısının sahilinde öldüğü ve Johansen’in sözünü etmeye yanaşmadığı meçhul ada hangi adaydı? Deniz kuvvetleri komutanlığının soruşturması neleri ortaya çıkarmıştı; Dunedin’deki zararlı mezhep hakkında ne biliniyordu? Ve hepsinden önemlisi, amcamın dikkatle kaydettiği olayların gidişatına kötücül nitelikte ve inkâr edilemez bir önem kazandıran bu tarihler arasında hangi derin ve olağan olmaktan uzak bağlantılar vardı?

1 martta -Uluslararası Gün Değiştirme Hattı’na göre 28 şubatta- yer sarsıntısı olmuş ve fırtına çıkmıştı. Dunedin’den *Alert* ve onun şamatacı tayfası, bir çağrı emri almış gibi ileri atılmış ve dünyanın diğer tarafında, şairlerle sanatçılar düşlerinde tuhaf, küf kokulu devasa bir kenti görmeye başlarken genç bir heykeltıraş uykusunda dehşet verici Cthulhu’nun heykelini şekillendirmişti. 23 mart günü *Emma*’nın tayfası bilinmeyen bir adaya ayak basmış ve altı ölü vermişti; aynı tarihte, duyarlı insanların düşleri olağanüstü bir canlılık kazanıp kötü amaçlı korkunç, dev

canavarlarla kararırken, bir mimar delirmiş, bir heykeltıraş birdenbire hezeyanlar geçirmeye başlamıştı! Ya, küf kokulu kentin görüldüğü tüm rüyaların ansızın sona erdiği ve gençWilcox’un ateşli hastalıktan esen çıktığı tarih olan 2 nisandaki fırtınaya ne demeli? Bütün bunlar ne demek oluyordu - ne anlama geliyordu, denizin dibine batmış olan yıldız-doğumlu Eskiler, onların yaklaşan hükümranlıkları, sadık mezhepleri ve *düşler üzerindeki hâkimiyetleri* hakkında ihtiyar Castro’nun yaptığı imalar? İnsanoğlunun dayanma gücünün ötesindeki kozmik dehşetlerin sınırında sendeliyor muydum? Eğer öyleyse, bu dehşetler salt zihinsel olmalıydı, çünkü nisanın ikisi, insanlığın ruhunu kuşatmaya başlayan müthiş tehdide - bu tehdit her ne ise- son vermişti.

O akşam, hummalı bir telgraf trafiği ve düzenlemelerle geçen yoğun bir günün ardından ev sahibime veda edip San Francisco’ya giden bir trene bindim. Bir aya kalmadan Dunedin’deydim; ama burada, deniz kıyısındaki eski meyhanelerde oyalanmış olan tuhaf mezhep üyeleriyle ilgili pek fazla bir şey bilinmediğini gördüm. Liman bölgesinin ayaktakımı, kimseden özel olarak söz edilemeyecek denli yaygın olmakla birlikte, bu melezlerin iç bölgelere doğru yaptığı gezintiler ve bu gezintiler sırasında uzaktan uzağa duyulan davul sesleriyle uzak tepelerde görülen kızıl alevler hakkında bazı müphem söylentiler de eksik değildi.

Auckland’da, Johansen’in Sydney’de formalite icabı yapılan ve hiçbir sonuç vermeyen sorgulamadan sarı saçları ağarmış olarak döndüğünü ve bundan sonra Batı Sokağı’ndaki kulübesini satarak karısıyla birlikte Oslo’daki eski evine dönmek üzere denize açıldığını öğrendim. Johansen, heyecan verici öyküsü hakkında dostlarına askeri yetkililere anlattığından daha fazlasını anlatmamıştı; arkadaşlarının bütün yapabildikleri bana Oslo’daki adresini vermekten ibaretti.

Bundan sonra Sydney’e giderek denizcilerle ve Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Mahkemesinin üyeleriyle görüştümse de hiçbir bilgi elde edemedim. Satılmış ve artık ticari işlerde kullanılmakta olan *Alert*’i Sydney Koyu’ndaki Yuvarlak İskele’de gördüm, fakat suda kendi halinde salınan tekne, tümüyle dilsizdi. Hiyerogliflerle dolu bir kaide üzerine çömelmiş durumdaki mürekkepbalığı kafalı, ejder gövdeli, pul kanatlı heykel, Hyde Park’taki Müzede muhafaza ediliyordu; onu uzun uzun inceledim ve uğursuz işçiliğiyle, Legrasse’deki daha küçük boyutlu heykelcik kadar esrarlı, onun kadar eski ve onun kadar dünyadışı bir malzemeden yapılmış

olduğunu gördüm. Müze müdürünün bana söylediğine göre, jeologlar onu müthiş şaşırtıcı bulmuşlardı; dünyada böyle bir kaya bulunmadığına yemin ediyorlardı. O zaman korkudan ürpererek ihtiyar Castro'nun Legrasse'ye o çok çok eski Yüceler hakkında söylediklerini anımsadım: "Onlar yıldızlardan gelmiş ve heykellerini de beraberlerinde getirmişlerdi."

Daha önce hiç yaşamadığım büyüklükteki bu zihinsel altüst oluştan sarsılmış olarak, Üçüncü Kaptan Johansen'i Oslo'da ziyaret etmeye karar verdim. Londra'ya doğru yelken açıp, oradan, vakit geçirmeden Norveç'in başkentine giden bir gemiye binerek bir güz günü Egeberg Dağı'nın gölgesinde kalan bakımlı rıhtımda karaya çıktım.

Johansen'in evinin, daha büyük kentin "Christiana" adıyla anıldığı çağlar boyunca Oslo adını yaşatan Kral Harold Haardrada'nın Eski Kent'inde[48] olduğunu öğrendim. Taksiyle kısa bir yolculuktan sonra, pır pır eden bir yürekle, ön cephesi alçı sıvalı, zarif ve eski bir binanın kapısını çaldım. Karalar giymiş, üzgün bir kadın kapıyı açtı ve duraksayarak konuştuğu bir İngilizce'yle Gustaf Johansen'in artık yaşamadığını söylediğinde büyük bir acı ve düş kırıklığı hissettim.

Karısının söylediğine göre 1925'te denizde yaşadığı şeyler onu çökertmiş olduğundan, döndükten sonra çok yaşamamıştı. Ona, başkalarına anlattığından fazla bir şey anlatmamıştı, bununla birlikte, belli ki karısının kazara okumasının önüne geçmek için -kocasının deyişiyle "teknik meseleler" hakkında— İngilizce olarak kaleme alınmış el yazması uzun bir not bırakmıştı. Gothenburg rıhtımı yakınlarındaki dar bir sokakta yürürken, bir tavanarası penceresinden başına düşen bir paket kağıt onu yere sermişti. İki Hintli gemici koşup Johansen'i ayağa kaldırmışlar, ancak o, cankurtaranın yetişmesine kalmadan can vermişti. Hekimler, sebebini belirleyemedikleri ölümünü kalp yetmezliğine ve bünyesinin zayıflığına vermişlerdi.

Artık, "kazara" ya da doğal yoldan nihai huzura kavuşuncaya kadar peşimi bırakmayacak olan kara dehşetin yüreğimi kemirmeye başladığını hissediyordum. Eşinin "teknik meseleleri" ile olan yakın ilgimin, bana el yazmalarını görme hakkını verdiğine dul kadını ikna ederek, belgeleri ondan aldım ve Londra'ya giden teknede okumaya başladım.

Naif bir denizcinin sonradan tuttuğu basit, daldan dala atlayan bir günceydi bu ve son, korkunç yolculuk günü gününe anımsanmaya çalışılmıştı. Tekrarlarla dolu muğlak anlatıyı kelimesi kelimesine vermeye

kalkışacak değilim; teknenin yan tarafına çarpan suyun sesine dayanamayarak neden kulaklarımı bir pamuk parçasıyla tıkadığımı[49]göstermeye yetecek bir özetini vermekle yetineceğim.

Johansen, kenti ve o Şeyi görmüş olmasına karşın, Tanrı'ya şükür, her şeyi bilmiyordu; bana gelince, zaman ve uzam içerisinde sürekli olarak yaşamın ötesinde pusuya yatmış dehşetleri, bir başka yer sarsıntısı korkunç taş kentlerini gün ışığına ve açık havaya çıkardığında onları yeryüzüne salmaya hazır karanlık bir mezhebin sevip saydığı küfür niteliğindeki o Şeyleri düşündükçe bir daha asla rahat bir uyku yüzü görmeyeceğim.

Johansen'in yolculuğu, tıpkı Deniz Kuvvetleri Mahkemesi'ne anlattığı gibi başlamıştı. *Emma*, sadece safrayla, yüksüz olarak 20 şubatta Auckland'dan ayrılmış ve insanların düşlerine giren deniz dibi dehşetlerinin kabarttığı, yer sarsıntısından doğan fırtınanın tüm gücünü hissetmişti. Bir kez daha kontrolü sağlayan gemi, 22 martta *Alert* tarafından önü kesildiğinde normal bir şekilde yoluna devam etmekteydi; *Emma*'nın bombardıman edilip batırılışını anlatırken üçüncü kaptanın duyduğu üzüntüyü hissedebiliyordum. *Alert*'in mezhep üyesi esmer tenli iblis tayfasından belirgin bir dehşetle söz ediyordu. Bir görevi yerine getirir gibi giriştikleri yıkım ve katliamda kendine has bir iğrençlik vardı ve Johansen, Deniz Kuvvetleri Mahkemesi'ndeki duruşmada Alert'in tayfasına karşı acımasızca davranmakla suçlanmalarına sahiden şaşırmıştı. Sonra, ele geçirdikleri yatla Johansen'in komutasında sırf meraktan yollarına devam ederlerken, adamlar, denizden dışarı fırlamış dev bir taş sütun görmüşler ve 47° 9' Güney Enlemi, 126° 43' Batı Boylamında dünyanın en büyük dehşetinin —karanlık yıldızlardan süzülüp inen kocaman, iğrenç yaratıklar tarafından sayısız çağlar önce inşa edilmiş karabasanlar kenti, ölü R'lyeh'in-ta kendisinden başka bir şey olamayacak çamur kaplı, ot bürümüş devasa taşlarla dolu bir sahille karşılaşmışlardı. Yüce Cthulhu, sürüsüyle birlikte orada, yeşil renkli sulu çamurlar damlayan tonozların altında gizleniyor ve nihayet hesapsız çağlardan sonra, duyarlı insanların düşlerine korku salan düşünceler göndererek, kendilerini kurtarmaları ve eski düzeni yeniden kurmaları için inananları kutsal bir yolculuğa çıkmaya çağrıyordu. Johansen'in bütün bunlardan kuşkusu yoktu, ama Tanrı biliyor ya az zamanda yeterince görmüştü!

Sanırım gerçekte sadece, üzerinde Cthulhu'nun gömülü olduğu, yekpare taştan iğrenç hisarın taçlandırdığı dağın tepesi sulardan dışarı çıkmıştı.

Suyun altında yatan şeyin *boyutlarını* düşündüğümde kendimi oracıkta öldüreyazdım. Johansen'le adamları, bu eski şeytanların sular damlayan Babil'inin kozmik haşmeti karşısında korkuyla karışık bir hayranlık duymuş ve onun bu gezegene ya da bir başka sağlıklı gezegene ait olamayacağını kılavuzsuz tahmin etmiş olmalıydılar. Yeşilimsi taş blokların inanılmaz büyüklüğü, oymalı yekpare taş sütunun baş döndürücü yüksekliği ve devasa heykellerle yarım-kabartmaların *Alert*'teki sandıkta bulunan heykelle şaşırtıcı benzerliği karşısında duyulan huşu, üçüncü kaptanın korku dolu her satırında apaçık belli oluyordu.

Fütürizmin neye benzediği konusunda en ufak bir fikri olmayan Johansen, kentten söz ederken ona çok yakın bir üslup tutturmuştu, çünkü belirli bir yapıyı ya da binayı betimlemek yerine, geniş açıların ve — üzerindeki korkunç resim ve hiyeroglifleriyle bir küfür niteliğindeki, bu dünyada hiçbir şeye ait olamayacak— taş yüzeylerin yarattığı izlenimler üzerinde duruyordu kabaca. Johansen'in *açılar* hakkındaki sözlerinden, Wilcox'un korkunç düşleriyle ilgili olarak bana anlattığı bir şeyi akla getirmesi nedeniyle söz ediyorum. Wilcox, düşünde gördüğü yerin *geometrisinin* anormal olduğunu, Oklit'in geometri sistemine ait olmadığını, iğrenç bir şekilde bizimkinden farklı dünyaları ve boyutları akla getirdiğini söylemişti. İşte şimdi de müthiş gerçeklikle yüz yüze gelen cahil bir denizci aynı izlenime kapılıyordu.

Johansen'le adamları bu anormal büyüklükteki akropolün çamurla kaplı, eğimli kıyılarında karaya çıkmış, sular sızan ve sıradan ölümlüler için olmadığı açık olan dev blokları düşe kalka tırmanmışlardı. Bu deniz suyuyla ıpıslak sapkınlıktan çıkarak havaya yayılan pis ve zehirli havanın içinden bakınca gökyüzündeki güneş bile çarpık görünüyordu ve ilk bakışta dışbükey, ikinci bakışta içbükey görünen oymalarla bezeli kayaların anlaşılması zor, çılgın açılarında sanki sapkın bir tehdit ve gerilim pusuya yatmıştı.

Kaya, balçık ve yosunlardan daha belirgin bir şey görmeden önce kâşiflerin hepsine korkuya benzer bir duygu egemen olmuştu. Her biri, diğerlerinden çekinmese kaçıp gitmeye hazırdı; yanlarında anı olarak götürecek bir şeyleri, oldukça gönülsüz -ve elbette hiç bir olumlu sonuca ulaşamadan— arıyorlardı.

Yekpare taştan anıtın ayaklarına tırmanan ve ne bulduğunu bağırarak bildiren Portekizli Rodriguez'di. Geriye kalanlar onu takip ettiler ve

üzerinde, kendilerine artık tanıdık gelen ahtapot-ejder yarım-kabartması bulunan oymalı kocaman kapıya merakla baktılar. Kapı, Johansen'in dediğine göre, bir ambar kapısına benziyordu; süslü üst sövesi ve eşiğiyle kenar pervazları yüzünden hepsi onun bir kapı olduğunu hissetmişti, ancak tavan kapağı şeklinde yukarı doğru mu, yoksa bir kiler kapısı gibi verevine dışarıya doğru mu açıldığı konusunda kararsızlardı. Wilcox'un da söyleyeceği gibi mekanın geometrisi baştan sona yanlıştı. Denizin ve toprak yüzeyinin yatay olup olmadığını söylemenin olanağı yoktu, bu yüzden şeylerin birbirlerine göre konumları inanılmaz derecede değişken görünüyordu.

Briden, taşı birçok noktasından ittiyse de, bu, hiçbir işe yaramadı. Sonra, Donovan, her noktaya bastırarak kapının kenarlarını yavaş yavaş yokladı. Sonu gelmeze benzeyen acayip taş tiriz boyunca tırmandı -evet, eğer bu şey yatay konumda değilse, uygun sözcük tırmanma idi- adamlar, evrende nasıl olup da bu kadar büyük bir kapı bulunduğuna şaştılar. Derken dört beş dönüm büyüklüğündeki pano yavaş yavaş içeri doğru açılmaya başladı ve adamlar kapının dengeli olduğunu gördüler.

Donovan aşağı -ya da kenar pervazı boyunca- inerek veya bir şekilde kendini kaydırarak arkadaşlarına katıldı Ve herkes, üzerine korkunç desenler oyulmuş kapının garip şekilde geri çekilişini seyretti. Prizmatik çarpıklığın bu fantastik dünyasında, kapı diyagonal yönde öylesine garip bir şekilde hareket ediyordu ki maddenin ve perspektifin tüm kurallarını altüst olmuş gibiydi.

Ortaya çıkan deliğin karanlığı neredeyse elle tutulabilecek yoğunluktaydı. Deliğin bu kadar karanlık olması aslında *olumlu bir nitelikti*, çünkü görünmesi gereken iç duvarları gözlerden saklıyordu ve çağlar boyu mahpus kaldığı derinliklerden çıkan duman benzeri gazlar zarsı kanatlarını çırparak büzüşmüş, içbükey bir hal almış gökyüzünü kaplarken güneşi belirgin bir şekilde karartıyordu. Yeni açılan derinliklerden yayılan koku dayanılır gibi değildi ve en sonunda kulağı hassas Hawkins, sulu çamur içinde yürünüyormuş gibi nahoş bir ses işittiğini sandı aşağılardan. Herkes kulak kesildi ve o Şey salyalar akıtarak hantal adımlarla ortaya çıktığında, el yordamıyla yeşil, peltemsi gövdesini zorla delikten dışarı, zehirli delilik kentinin pis havasına çıkardığında, herkes hâlâ dinlemekteydi.

Zavallı Johansen'in elyazısı bunları yazarken neredeyse okunaksızlaşmıştı. Johansen, gemiye ulaşamayan altı kişiden ikisinin o

meşum anda korkudan ölmüş olduğunu düşünüyor. O Şey’in betimlenebilmesi olanaksız - maddenin, enerjinin ve kozmik düzenin tüm yasalarının yadsınmasından başka bir şey olmayan böylesine tiksinç bir haykırışı, anımsanmayacak kadar eski zamanlardan kalma bu akıl almaz deliliği betimlemeye uygun bir dil yok dünyada. Bir dağ yürüyor, daha doğrusu salına salma ilerliyordu. Tanrım! Bu telepatik anda dünyada bir yerlerde büyük bir mimarın delirmesinde, zavallı Wilcox'un hezeyanlar geçirmesinde şaşacak ne var ki? Mabutların Yaratığı, yıldızların yeşil, yapış yapış dölü, kendisinin olan şeyleri istemek için uyanmıştı. Yıldızlar yeniden doğru konuma gelmişti ve asırlık bir mezhebin tasarlayarak yapamadığı şeyi bir grup masum denizci kazayla yapmıştı. Milyarlarca[50] yıl sonra yüce Cthulhu yeniden serbestti ve zevk için çıldırıyordu.

Adamlardan üçünü, kimsenin dönüp kaçmasına kalmadan, peltemsi pençeler süpürdü. Huzur içinde yatsınlar, eğer evrende huzur diye bir şey kaldıysa. Bunlar Donovan, Guerrera ve Angstrom idi. Diğer üçü yeşil kabuklar bağlamış kayaların üzerinden kayığa doğru deliler gibi koşarlarken Parker'ın ayağı kaymıştı ve Johansen duvardaki bir açı tarafından, orada olmaması gereken ve dar açı olduğu halde geniş açıymış gibi davranan bir açı tarafından yutulduğuna yemin ediyor. Böylece sadece Johansen’le Briden kayığa ulaşabildiler ve dağ gibi canavar kaygan taşlardan aşağı kendini atıp kıyıda debelenirken *Alert*’e ulaşmak için umutsuzca kürek çektiler.

Kıyıya çıkmak için bütün tayfaların yattan ayrılmış olmasına karşın, kazan tümden sönmeye terk edilmemişti ve motorlarla dümen dolabı arasında birkaç dakikalık hummalı koşuşturma *Alert*’in yeniden yola koyulmasına yetti. Yat, bu tarifsiz sahnenin çarpık dehşetleri arasında, ölümcül suları yavaşça yarmaya başlarken, bu dünyaya ait olmayan cesetleri barındıran sahilin taş yapıları üzerindeki yıldızlardan gelen Yaratık salyalarını akıtarak, Odysseus’un kaçıp giden gemisinin ardından lanetler yağdıran Polyphemos gibi anlamsız sesler çıkarıyordu. Derken öykülerde sözü edilen Kykloplardan daha cüretkar çıkan yüce Cthulhu, tıpkı yağ gibi suya kaydı ve kozmik kudretin engin dalgalar yaratan kulaçlarıyla *Alert*’i takibe başladı. Briden arkasına baktı ve aklı başından gitti, tiz çığlıklar atmaya başladı; Johansen deliler gibi sayıklarken bir gece ölüm kendisini kamarada yakalayana kadar da aralıklı olarak çığlıklar atıp durdu.

Ama Johansen henüz pes etmemişti. Tekne son süratine ulaşmadan Yaratığın *Alert*'i kesinlikle yakalayacağını gördüğünden, umutsuz bir yola başvurmaya karar verdi ve motoru tam güce ayarladıktan sonra yıldırım gibi güverteye fırlayarak dümeni geriye kırdı. Pis kokulu deniz suyunda güçlü burgaçlar ve köpüklenmeler vardı ve buhar basıncı gitgide yükselirken yiğit Norveçli teknesini, kendisini takip etmekte olan ve pis köpükler arasından bir şeytan kalyonunun kıçı gibi yükselen peltenin üzerine sürdü. İğrenç ahtapot-kafa kıvrılıp bükülen duyargalarıyla dayanıklı yatın nerdeyse cıvadrasının yanına gelmişti, ama Johansen hız kesmeden tekneyi sürmeye devam etti.

Sanki bir sidik torbası patladı, bir aybalığının karnı yarılmış gibi etrafı pislik kapladı, binlerce mezar açılmış gibi pis kokular yayıldı ortalığa, çıkan gürültüyse, bu notları tutan kişinin yazıya dökebileceği türden değildi asla. Bir an için tekneyi genzi yakan, kör edici yeşil bir bulut kapladı; sonra teknenin kıç tarafında sadece zehirli bir kaynaşma kaldı ve *Alert*, buhar basıncının artmasıyla hız kazanarak her an arayı açarken -Aman tanrını!- ne idüğü belirsiz uzay dölünün etrafa saçılmış lastiğimsi parçaları, o iğrenç eski biçimine dönmek üzere *tekrar bir araya geliyordu.*

Hepsi bu kadardı. Bundan sonra Johansen kamaradaki küçük heykelden başka bir şey düşünemez oldu ve zaman zaman da kendisini ve yanı başında kahkahalar atıp duran deliyi beslemek için biraz çaba sarf etti. O cesur ilk kaçıştan sonra gemiyi yönetmeye çalışmadı, çünkü gösterdiği tepki ruhundan bir şeyleri alıp götürmüştü. Sonra, nisanın 2'sindeki fırtına koptu ve bilincini bulutlar kapladı. Sonsuzluğun akışkan uçurumlarında fırıl fırıl dönüp durduğu, bir kuyrukluyıldızın kuyruğunda dönen evrenler arasında baş döndürücü yolculuklar yaptığı, cehennemden aya, sonra tekrar aydan cehenneme atılıp durduğu duygusuna kapıldı ve bütün bunlar biçimsiz, şen şakrak, eski tanrıların ve Tartaros'un yeşil, yarasa-kanatlı alaycı cinlerinin hep bir ağızdan kopardığı isterik kahkahalarla daha bir canlılık kazanıyordu.

Bu düşleri kurtarılış izledi- *Vigilant*, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Mahkemesi, Dunedin sokakları ve Egeberg Dağı yakınlarındaki aile ocağına dönmek üzere çıkılan uzun yolculuk. Kimseye bir şey anlatamazdı, yoksa deli olduğunu sanırlardı. Ölüm kapıyı çalmadan bildiklerini yazacaktı, fakat karısı bunu bilmemeliydi. Ölüm, anıları silecekse, bir nimet olacaktı.

Okuduğum belge buydu; onu teneke kutunun içine yarım-kabartma ile Profesör Angell'in kâğıtlarının yanına koydum. Benim kendi tuttuğum -akıl sağlığımın yerinde olduğunu kanıtlayan ve bir daha hiçbir zaman bir araya gelmeyeceğini umduğum bilgileri bir araya toplayan- kayıtları da aynı yere koyacağım. Evrenin tüm dehşetlerini tanımış bulunuyorum; bundan sonra baharların gökyüzü ve yaz çiçekleri bile benim için zehir olacak. Lakin, o kadar yaşayacağımı ummuyorum. Amcam gibi, zavallı Johansen gibi ben de öleceğim. Ben çok şey biliyorum, mezhepse hâlâ yaşıyor.

Cthulhu da hâlâ, sanırım, yeniden içine döndüğü, kendisini güneşin genç olduğu zamanlardan beri koruyan aynı taş yarığının içinde yaşıyor. Onun o lanet kenti de bir kez daha sulara gömüldü, çünkü *Vigilant* Nisan fırtınasından sonra o söz konusu yerden geçti. Ama yeryüzündeki temsilcileri ıssız yerlerde yekpare kocaman taşlar üzerine yerleştirilmiş heykellerin etrafında böğürmeyi, hoplayıp zıplamayı ve cinayetler işlemeyi sürdürüyorlar hâlâ. Denizin dibine batarken, Cthulhu, karanlık uçurumu içinde sıkışıp kalmış olmalıydı, yoksa şimdiye dek dünya çıldırmış, korku içinde çığlıklar atıyor olurdu. Sonun nasıl geleceğini kim bilir ki? Yüzeye çıkmış olan batabilir, batmış olansa yüzeye çıkabilir. İğrençlik derinlerde bekleyip düş görüyor ve çürüme, insanların yıkıldı yıkılacak kentlerine yayılıyor. Gün gelecek— ama bunu düşünmemeliyim, ayrıca düşünemiyorum da! Bunları yazıya döktükten sonra, uzun süre yaşamayacaksam, dua ediyorum ki vasiyet hükümlerimi yerine getirecek olan kimseler ihtiyatı gözüpekliğe yeğlesinler ve başka hiçbir gözün bunları görmemesi gerektiğini anlasınlar.

DUNWICH DEHŞETİ

"Gorgolar, Hydralar ve Khimairalar[51] -Kelaino ve Harpyala-rın[52] meşum hikâyeleri- boşinanın zihninde kendilerini yeniden üretebilirler - ama onlar zaten daha önce de oradaydılar. Onlar bizde bulunan suretler, tipler -arketipler- dir ve ölümsüzdürler. Yoksa nasıl olur da, uyanıkken yanlışlığını bildiğimiz şeylerin anlatılması bizi bu kadar etkileyebilir? Bizi bedenen yaralayabileceği düşünülen böylesi nesnelerden mi dehşet duyarız doğal olarak? Hiç, ilgisi yok! Bu dehşetler çok daha eski zamanlardan bu yana var olagelmişlerdir. Geçmişleri bedenden önceye kadar gider - ya da başka bir deyişle, beden olmaksızın da onlar aynı şey olurlardı... Burada ele alınan korkunun salt ruhsal olması- dünyada bir amacının olmaması oranında güçlü olması, daha çok günahsız çocukluğumuza egemen olması- çözümü, muhtemelen dünya-öncesi durumumuzun iç yüzünün kavranmasını ve en azından varoluş öncesinin gölgeler diyarına bir göz atılmasını gerektiren güçlükler arz eder."

- CHARLES LAMB: "Witches and Other Night-Fears"[53]

I

Kuzey orta Massachusetts'te bir yolcu Aylesbury Yolu üzerinde, Dean's Corner'ın hemen ötesinde yanlış çatala sapacak olursa, kendisini ıssız ve ilginç bir kırsalda bulur. Arazi yükselir ve etrafını çalı kaplamış taş duvarlar dolambaçlı, tozlu yola gitgide daha fazla yaklaşır. Sık sık karşılaşılan orman kuşaklarındaki ağaçlar sanki daha büyür ve yabani otlar, kaba dikenler yerleşim bölgelerinde karşılaşılmayan' bir bolluğa ulaşır. Aynı zamanda da ekili alanlar son derece azalıp çoraklaşırken tek tük görülen evler hep aynı eski, pis ve yıkık görünüme bürünür. İnsan sebebini bilmeden, harap kapı aralıklarında ya da taşlı yamaçlarda ara sıra rastlanan yanın yumru, yalnız

kişilere yol sormaktan çekinir. Bu kişiler öylesine sessiz ve sinsidir ki, insan bulaşmamasının daha iyi olacağı, yasak bir şeyle karşılaştığı hissine kapılır. Bir yokuşu tırmanıp da ormanların üzerinde yükselen dağlan gördüğünde, insanın içini giderek artan bir huzursuzluk kaplar. Doruklar, rahatlık ve doğallık duygularına yer bırakmayacak kadar yuvarlak ve bakışımlıdır ve çoğunun başını bir taç gibi süsleyen uzun taş sütunlardan oluşan garip halkaların son derece net bir şekilde görülen siluetleri vurur gökyüzüne zaman zaman.

Derinliği kestirilemeyen koyaklar ve dere yatakları keser yolu; kaba saba tahta köprülerse hiç güven telkin etmez. Yol yeniden derinlere daldığında, insanın içgüdüsel olarak hazzetmediği bataklık alanlarla karşılaşılır; geceleriyse, görünmeyen çobanaldatanlar cırtlak seslerle ötmeye, iri kurbağaların dur durak bilmeyen ürpertici, tiz vıraklamalarıyla anormal sayıda ateşböceği dans eder gibi yanıp sönmeye başladığında, insanın içi korkuyla dolar. Kubbe biçiminde tepelerin etekleri arasından kıvrıla kıvrıla akan Miskatonic'in ince bir çizgi halinde parıl parıldayan üst bölümleri, insanın aklına tuhaf bir yılanı getirir.

Tepeler yakınlaştıkça, insan, ağaçlarla kaplı yamaçlara kayalık doruklarından daha fazla dikkat etmeye başlar. Bu yamaçlar öylesine sarp ve karanlık görünür ki kişi onlarla arasındaki mesafenin kapanmamasını arzular, ama onlardan kaçmanın bir yolu yoktur. Üstü kapalı bir köprünün öte yakasında, insan, dereyle Yuvarlak Dağ'ın dik yamacı arasına sokulmuş küçük bir köy görür ve komşu yerleşimlerin mimarisinden farklı bir dönemi işaret eden, eski mi eski balıksırtı damlar kümesine şaşkınlıkla bakar. Daha yakından bakınca evlerin terk edilip neredeyse bir harabeye dönmüş olduğunu ve çan kulesi yıkık kilisenin şimdi köyün tek sefil ticari kurumunu barındırdığını görmek, hiç de teselli edici değildir. İnsan köprünün karanlık tüneline girmeye korksa da, ondan kaçınmanın bir yolu yoktur. Köprünün öte yakasına geçince, köyün sokaklarındaki yüzyılların çürümüşlüğünün hafif ve kötücül kokusu alınır ister istemez. Yöreden uzaklaşıp tepelerin etekleri arasındaki dar yolu takip ederek düz arazinin ötesinde yeniden Aylesbury Yolu'na çıkmak her zaman bir rahatlama duygusuna yol açar. Daha sonra insan, birinin Dunwich'ten geçmiş olduğunu öğrenir.

Dışarlıklı kimseler Dunwich'imümkün olduğunca seyrek ziyaret ederler, hem zaten belirli bir dehşet dönemi onu işaret eden bütün tabelaları silip

süpürmüştür. Manzara, sıradan bir estetik ölçütle değerlendirildiğinde, genel güzellik anlayışının ötesindedir; bununla birlikte ne sanatçı ne de turist akını görülür. İki yüzyıl önce, büyücülükten, şeytana tapınmadan ve ormandaki garip varlıklardan söz edildiğinde kimseler gülmezken, bu yöreden uzak durulmasının sebeplerini sayıp dökmek adettendi. Aklın öne çıktığı günümüzde -1928'de Dunwich'de yaşanan dehşet, kentin ve insanların refahını yüreğinde duyan kişilerce örtbas edildikten sonra— insanlar sebebini tam olarak bilmeden buradan uzak durur oldular. Bunun nedenlerinden biri, belki de -her ne kadar bu konuda hiçbir bilgileri olmayan yabancılar için geçerli değilse de- yöre halkının, New England'ın toplumdan soyutlanmış ve geri kalmış birçok bölgesinde sıklıkla karşılaşıldığı gibi yozlaşarak, insanı itecek ölçüde çökmüş olmasıdır. Kendi aralarında evlenmeler yoluyla belli bir kafa yapısına ve yozlaşmış bir fizyonomiye sahip ayrı bir ırk haline gelmişlerdir. Ortalama zeka düzeyleri acınacak kadar düşüktür; öte yandan resmi kayıtları her türden kötülükle, cinayet, ensest ve neredeyse ağza alınamayacak şiddet ve sapıklık vakalarıyla doludur. 1692'de Salem'den gelmiş olan iki üç silahtar aileyi temsil eden eşraf genel çürümenin bir ölçüde üzerinde kalmıştır; ancak bazı kolları ayaktakımına öyle karışmıştır ki şerefini lekeledikleri kökenlerinden geriye sadece adları kalmıştır. Whateley'lerin Bishoplar'ın bazıları hâlâ en büyük evlatlarını Harvard'a ve Miskatonic'e gönderiyorlar, lakin bu çocuklar, kendilerinin ve atalarının altında doğdukları çürüyen balıksırtı damlara nadiren geri dönüyorlar.

Eski efsaneler,Yerlilerin, büyük yuvarlak tepelerden ürkütücü ruhlar çağırdığı ve vahşi, sefih dualarına yerin derinliklerinden gelen çatırtı ve gümbürtülerin yanıt verdiği murdar ayinlerinden ve gizli toplantılarından söz etse de, hiç kimse, hatta son zamanlarda yaşanan dehşetle ilgili gerçekleri bilenler bile, Dunwich'te yanlış olanın ne olduğunu söyleyemez. Dunwich Köyü'ndeki Congregational Church'e yeni gelmiş olan Rahip Abijah Hoadley, 1747'de, Şeytan'la onun yardımcısı habis ruhların yakınlarda bulunduğu hakkında bir vaaz verdi ve şunları söyledi:

> "Cehennemlik Şeytanlar sürüsünün zındıklıklarının herkesin malumu, inkârı gayrı kabil bir mesele olduğunu kabul etmek gerekir; *Azazel* ve *Buzrael'* in *Beelzebub* ve Belial'ın[54] lanet seslerini yerin altından duymuş olan onlarca inanılır şahit hâlâ yaşıyor. Evimin arkasındaki tepede şer güçlerinin konuşmalarını bizzat duyalı daha iki

> hafta bile olmadı; yerin altından dünyada hiçbir şeyden çıkamayacak, sadece karabüyünün keşfedebileceği ve kapısını bir tek Şeytanın açabileceği mağaralardan gelebilecek takırtılar, gürüldemeler, inlemeler, tiz çığlıklar ve ıslık sesleri geliyordu."

Bay Hoadley bu vaazı verdikten kısa bir süre sonra ortadan kayboldu, ama Springfield'de basılan metin hâlâ duruyor. Tepenin içinden gelen gürültülerin[55] devam etmekte olduğu her yıl bildiriliyor ve bunlar hâlâ jeologlarla fiziki coğrafyacılar için bir bulmaca olmayı sürdürüyor.

Bazı söylenceler, halka şeklinde dizilmiş taş sütunların taçlandırdığı tepelerin yakınında pis kokuların duyulduğunu ve belirli saatlerde derin dere yataklarının bazı noktalarında saydam varlıkların koşuşturmakta olduğunun işitildiğini ileri sürerken, daha başkaları, üzerinde hiçbir ağaç, çalı ya da ot büyümeyen çıplak, çorak bir yamaç olan Şeytanın Oyun Alanı'nı açıklamaya çalışmaktadır. Yöre sakinleriyse ılık gecelerde sesleri daha dokunaklı çıkmaya başlayan sayısız çobanaldatandan ölesiye bir korku duymaktadır. Bu kuşların ölmekte olanların başucunda bekleyerek bedenlerinden ayrılan ruhlara kılavuzluk ettiğine ve hep bir ağızdan çıkan ürkütücü çığlıklarını ölmek üzere olan kişinin tam da son nefesini verdiği vakte denk getirdiğine yemin etmektedirler. Ruh tam bedeni terk ederken, kuşlar onu yakalayacak olurlarsa şeytani kahkahalar atarak telaşla uçuşmakta, ama bunu başaramazlarsa, yavaş yavaş suskunlaşmakta ve duydukları hayal kırıklığıyla tam bir sessizliğe gömülmektedirler.[56]

Bunlar, elbette ki, modası geçmiş ve gülünç hikâyelerdir, çünkü çok eski zamanlardan kalmadır. Dunwich de aslında gülünç derecede eskidir - otuz mil içindeki tüm yerleşimlerden daha eski. Köyün güneyinde 1700'den önce inşa edilmiş Bishop'un eski evinin mahzen duvarları ve bacası hâlâ görülürken, şelaledeki 1806'da inşa edilmiş değirmenin yıkıntıları, görülen en çağdaş mimariyi oluşturmaktadır. Sanayi burada gelişmemiş, on dokuzuncu yüzyıl fabrikalaşma hareketiyse kısa ömürlü olmuştur. Yöredeki en eski şeyler, dağ başlarındaki kabaca yontulmuş taş sütunların oluşturduğu halkalardır, ama bunlar genellikle buranın sakinlerinden çok Yerlilere atfedilmektedir. Bu halkaların içinde ve Sentinel Hill'in üzerindeki büyükçe bir masayı andıran kayanın civarında bulunan kafatası ve kemik yığınları, buraların bir zamanlar Pocumtuck'ların[57] mezarlığı olduğu yolundaki halk inancını beslemekte; ancak, birçok etnolog böyle bir saçma

bir kuramı olanaksız bularak bir kenara atmakta ve kalıntıların Kafkas kökenli olduğuna inanmaktadır.

II

Dunwich'in sınırları içinde, köy merkezinden dört mil, herhangi bir konuttan bir buçuk mil ötede, bir tepenin yamacına kurulmuş büyük, ama çok az insanın yaşadığı bir çiftlikte Wilbur Whateley 2 Şubat 1913, pazar günü sabahının 5'inde doğdu. Bu tarih anımsanıyor, çünkü Dunwich'lilerin tuhaf bir şekilde başka bir ad altında kutladıkları Candlemas[58] günüydü ve tepeden sesler duyulmuş, yörenin tüm köpekleri dur durak bilmeden bütün gece ısrarla havlayıp durmuştu. Daha az dikkate değer bir husus da, annenin çöküntü içindeki Whateley'lerden, gençliğinde büyücülükle uğraştığına ilişkin çok korkunç öyküler anlatılan, yarı deli yaşlı babasıyla yaşayan, otuz beş yaşında, çekicilikten uzak, eciş bücüş bir albino olmasıydı. Lavinia Whateley'in bilindiği kadarıyla bir kocası yoktu, ama yörenin adetlerine göre çocuğu reddetmeye kalkışmadı; çocuğun atalarının diğer tarafıyla ilgili olarak köylüler istedikleri kadar ileri geri konuşabilirlerdi - ki zaten konuşmaktan da geri durmadılar. Tam tersine, kendi hastalıklı ve pembe-gözlü albinoluğuyla tam bir karşıtlık oluşturan esmer, keçi görünüşlü çocuğuyla garip bir şekilde gururlanıyor gibiydi ve çocuğunun alışılmadık güçleriyle müthiş geleceği konusunda bir çok tuhaf kehanetlerde bulunduğu duyuluyordu.

Lavinia böylesi şeyler söylemeye yatkın biriydi, çünkü fırtınalarda tepeler arasında dolaşan ve iki yüzyıldan beri Whateley'lerin birbirlerine miras bıraktıkları, eskidiği ve kurtlar tarafından kemirildiği için hızla parçalanmakta olan pis kokulu koca koca kitapları okumaya çalışan, yapayalnız bir yaratıktı. Hiç okula gitmemişti, ancak ihtiyar Whateley'in kendisine öğrettiği antik irfandan kopuk kopuk bilgi kırıntılarıyla doluydu. Bu ırak çiftlik, İhtiyar Whateley'in karabüyüdeki kötü ünü nedeniyle, korkulup uzak durulan bir yerdi ve Lavinia on iki yaşındayken, Bayan Whateley'in bir şiddet eylemi sonucunda açıklanamayan ölümü, buranın halkın gözündeki itibarına olumlu bir katkı yapmamıştı. Tuhaf etkiler altında, herkesten uzak yaşayan Lavinia, yabanıl ve heybetli gündüz düşleriyle eşi benzeri bulunmaz meşgalelere düşkünlük gösteriyordu; boş zamanlarını düzenlilik ve temizlik standartlarının çoktan terk ettiği evin bakımına hasrediyor da değildi.

Wilbur’un doğduğu gece, tepedeki gürültüler arasında bile yankılanan iğrenç bir çığlıkla köpek havlamaları duyulmuş, ama dünyaya gelişinde bilindiği kadarıyla hiçbir doktor veya ebe hazır bulunmamıştı. Bir hafta sonra İhtiyar - Whateley kızağını Dunwich Köyü’ne[59] sürüp, Osborn’un dükkânında vakit öldüren insanlara ipe sapa gelmez laflar edinceye kadar da, komşular onun varlığından haberdar olmadılar. Yaşlı adamda bir değişiklik göze çarpıyordu - bulanık zihninde, onu korkunun nesnesi olmaktan öznesi olmaya dönüştüren bir sinsilik seziliyordu; oysa hiçbir aile meselesinin sarsabileceği biri değildi. Sonradan fark edildiği. gibi, tavırlarında, kızından duyduğu gururun izleri görülüyordu; çocuğun babası hakkında söylediği şeyleri duyanlarsa, bunları yıllar sonra bile anımsayacaklardı.

“Elin ne düşündüğü umrumda deel - eer Lavinny’nin oğlu babasına benziyorsa, hiç de sizin umduğunuz birine benzemeyecek. Sanmayın ki herkes burdaki insanlara benzer. Lavinny, çoğunuzun sadece sözünü ettiği bazı şeyleri okudu ve bazı şeyleri gördü. Herifinin, Aylesbury’nin bu yakasında sizin bulabileceğiniz kadar iyi bir koca olduğunu düşünüyom; siz de tepeleri benim kadar bilseydiniz, onun için kilisede bir tören istemezdiniz. Size bi şey deyim mi - bi gün, *siz bura ahalisi, Lavinny’nin çocuğunun ‘Sentimi Hill’in tepesinde babasının adını çığırdığını duyacaksınız.”*

Wilbur’u ömrünün ilk ayında görenler sadece Whateley’le-rin yozlaşmamış kolundan yaşlı Zechariah Whateley ile Earl Sawyer’ın nikahsız karısı Mamie Bishop idi. Mamie’nin ziyareti sırf meraktandı ve daha sonra anlattığı öyküler, gözlemlerini haklı çıkardı; Zechariah ise İhtiyarWhateley’in oğlu Curtis için satın almış olduğu bir çift Alderney ineğini sürerek geldi. Bu, küçük Wilbur’un ailesinin, ancak 1928 yılında Dunwich dehşeti gelip geçtiğinde sona eren sığır satın alma sürecinin başlangıcıydı; ama, Whateley’lerin viran ahırları hiçbir zaman sığırla dolup taşıyor gibi görünmedi. Sonra, insanların duyduğu merakın, eski çiftlik evinin üst tarafındaki sarp yamaçta tehlikeli bir şekilde otlayan sürüyü gizlenerek sayacakları kerteye vardığı bir dönem geldi; ancak hiçbir zaman kansız görünüşlü on on iki hayvandan fazlasını göremediler. Sağlığa zararlı bir otlaktan ya da pis ahırın küf ve kerestesinden kaynaklanan bir hastalık Whateley’lerin hayvanlarını kırıp geçirmişti besbelli. Sığırlarda kesiğe benzer tuhaf yaralar bereler göze çarpıyordu ve daha önceki aylarda bazı

ziyaretçiler kır saçlı, tıraşsız yaşlı adamla saçı başı darmadağınık, pasaklı albino kızının boğazlarında da benzer yaralar görür gibi olduklarını düşündüler.

Wilbur'un doğumundan sonraki ilkbaharda, Lavinia orantısız kollarında esmer bir çocukla tepelerdeki alışıldık dolaşmalarına yeniden başladı. Kırsal alanda yaşayan insanların çoğunun bebeği görmesinden sonra, halkın Whateley'lere duyduğu ilgi sönmeye başladı ve hiç kimse yeni gelenin her gün gösterdiği hızlı gelişme üzerine yorum yapma zahmetine girişmedi. Wilbur gerçekten de, hayret verici bir hızla büyüyordu, daha üç aylıkken bir yaşın altındaki bebeklerde pek rastlanmayan boy posa ve kas kuvvetine ulaşmıştı. Hareketlerinde ve çıkardığı seslerde pek de çocuklara has olmayan bir çekingenlik ve düşüncelilik seziliyordu; yedi aylıkken kimsenin yardımı olmadan sendeleye sendeleye yürümeye başladığında kimse bunu görmeye hazır değildi; bir ay sonra sendelemesinden de eser kalmadı.

Bundan bir zaman sonraydı -Halloween' de[60]- bir geceyarısı Sentinel Hill'in tepesinde, eski kemik yığınları arasında yükselen masa benzeri taşların bulunduğu yerde büyük bir top ateş göründü. Bishoplar'ın yozlaşmamış kolundan Silas Bishop, ateşin fark edilmesinden bir saat kadar önce çocuğu annesinin önü sıra tepeye doğru koşarken gördüğünü söylediğinde, ileri geri konuşmalar aldı başını gitti. Silas, sürüden ayrı düşmüş bir düveyi çeviriyordu, ama fenerinin ölgün ışığında, önünden hızla geçen iki karaltıyı fark ettiğinde görevini unutayazdı. İki karaltı, neredeyse sessizce çalıların arasından ileri doğru atıldı ve şaşkınlıktan donakalmış tanığa sanki ikisi de çırılçıplakmış gibi geldi. Daha sonra çocuk konusunda kuşkuya düştü; üzerinde saçak saçak bir kuşakla siyah bir don ya da pantolon olabilirdi. Wilbur, bundan sonra hayatta ve bilinçliyken, bir daha bütün düğmeleri sıkı sıkıya iliklenmemiş bir kıyafetle hiç görülmedi; düzensizlik veya düzensizlik tehdidi onu her zaman öfkelendirip korkuttu. Bu konuda pasaklı anasıyla dedesinin tam zıttı oluşu, 1928'deki dehşet bunun çok geçerli nedenlerini akla getirene kadar, çok dikkate değer bulunmuştu.

Ertesi ocak ayında, 'Lavinny'nin kara yumurcağı'nın henüz on bir aylıkken konuşmaya başlamış olduğu yolunda dedikodular yayıldı ortalığa. Konuşması, hem bölgenin normal aksanından farklı oluşuyla hem de üç dört yaşında birçok çocukta hoş karşılanacak yanlış telaffuzdan eser

olmamasıyla dikkat çekiciydi. Çocuk pek konuşkan değildi, ama konuştuğunda, Dunwich'in ve sakinlerinin hiç mi hiç sahip olmadığı anlaşılması güç bazı unsurları düşünüyor gibi görünürdü. Tuhaflık, söylediği şeylerde ya da kullandığı basit deyimlerde değildi; bu daha çok, ses tonunun alçalıp yükselmesiyle ya da bu sesleri çıkaran iç organlarıyla ilintili gibi duruyordu. Yüz ifadesi de, olgunluğu açısından çok dikkat çekiciydi, çünkü annesiyle dedesinin çenesizliğini paylaşmakla birlikte, vaktinden önce şekillenmiş haşin görünüşlü burnuyla iri, siyah, neredeyse Romalı gözleri ona bir ergen havası veriyor ve doğa ötesi bir zekaya sahip olduğunu düşündürüyordu. Ama çok zeki görünmesine karşın, son derece çirkindi; kalın dudaklarında, geniş gözenekli, sarımtırak cildinde, kalın telli darmadağın saçında ve tuhaf bir şekilde uzun kulaklarında, keçiyi andıran ya da hayvansı bir şeyler vardı. Çok geçmeden, annesi ve dedesinden bile daha fazla nefret edilen biri olup çıktı; onunla ilgili bütün tahminlere İhtiyarWhateley'in geçmişte kalan büyücülüğüne ve ellerinde açık tuttuğu büyük bir kitapla taş sütunlar arasında durup o iğrenç *Yog-Sothoth*[61] adını haykırdığında dağların bir zamanlar nasıl sarsılmış olduğuna yapılan göndermeler çeşni katıyordu. Köpekler çocuktan iğreniyordu ve o, köpeklerin havlayarak kendisini tehdit etmesine karşı her zaman çeşitli savunma önlemleri almak zorunda kalıyordu.

III

Bu arada İhtiyar Whateley, sürüsünü önemli ölçüde büyütmeyen sayıda sığır satın almaya devam ediyordu. Ayrıca, kereste doğramaya ve arka tarafı tamamen kayalık yamaca gömülü, zemin kattaki daha az viran üç odası, kızıyla kendisine her zaman yeterli olmuş olan sivri üçgen çatılı[62] geniş evinin kullanılmayan kısımlarını onarmaya başladı. Böylesi çetin bir işin üstesinden gelebilmek için yaşlı adam hâlâ çok güçlü olmalıydı ve zaman zaman bunakça abuk subuk laflar etse de, dülgerliği, sağlam bir hesaplama yeteneğine sahip olduğunu gösteriyordu. Wilbur doğar doğmaz, çok sayıdaki alet sundurmalarından biri düzenlenip, tahtayla kapatıldıktan ve kapısına sağlam tarafından yeni bir kilit asıldıktan sonra onarım işleri başladı. İhtiyar Whateley, şimdi, evin terk edilmiş üst katını onarırken -çoğu insanın böyle bir zahmete girişmenin hiç de akıllıca bir iş olmadığını düşünmesine karşın- tam bir ustalık sergiliyordu. Daha az anlaşılır olan şeyse, yeni torununa alt katta yeni bir oda -tahta kaplı üst kata kimse

alınmazken, birçok ziyaretçinin gördüğü bir oda- uydurmasıydı. Bu odayı çepeçevre uzun sağlam raflarla donattı ve daha önceleri çeşitli odaların şurasına burasına rastgele yığılmış çürümekte olan eski kitapları ve kitap parçalarını, anlaşıldığı kadarıyla, dikkatli bir şekilde bu raflara dizmeye başladı.

"Benim biraz işime yaradı," diyecekti, gotik harfli yırtık bir sayfayı, paslı mutfak sobası üzerinde hazırladığı kolayla onarırken, "ama, çocuğun daha çok işine yarayacak. Daha başkaları da var, böylece bütün bunlar onun eğitimini sağlayacak."

Wilbur bir yıl yedi aylık olduğunda -1914 Eylülünde- boyu posu ve becerileri neredeyse korku verici bir hal almıştı. Dört yaşında bir çocuğun cüssesine sahipti, çok akıcı bir şekilde konuşuyor ve inanılmaz akıllı laflar ediyordu. Dere tepe koşturuyor, annesinin bütün dolaşmalarına eşlik ediyordu. Evde, dedesinin kitaplarındaki acayip resimlere ve haritalara büyük bir istekle gözünü dikip bakarken, İhtiyar Whateley derin bir sessizliğin hüküm sürdüğü, uzun öğle sonralarına onu eğitiyor ve sıkı sıkıya sorguya çekiyordu. O zamana kadar, evin yenilenmesi çalışmaları sona ermişti; görenler üst kat pencerelerinden birinin niçin masif tahtadan yapılmış olduğunu merak ediyorlardı. Bu, üçgen çatının doğu kanadının altına düşen, tepeye yakın bir pencereydi ve kimse niçin, yerden pencereye kadar uzanan takozlu bir tahta köprü yapılmış olduğunu anlayamıyordu. İşler bu aşamaya geldiğinde, insanlar, Wilbur'un doğumundan beri sıkı sıkıya kapalı tutulan, tahta kaplı, penceresiz alet hangarının yeniden terk edilmiş olduğunu fark ettiler. Kapısı ardına kadar açık duruyordu ve Earl Sawyer sığır satmaya İhtiyar Whateley'e uğradığı bir seferinde bir fırsat bulup hangara adım attığında karşılaştığı benzersiz ve çok garip bir kokudan epeyce rahatsızlık duydu - böyle bir kokuyu tepedeki Yerlilere ait taş halkanın yakınları dışında daha önce ömründe duymamış olduğunu ve böyle bir kokunun bu dünyadaki sağlıklı hiçbir şeyden çıkamayacağını ileri sürdü. Ama o zamanlar, ne Dunwichliler ne de sundurmaları mis gibi kokardı.

Bundan sonraki aylar dikkati çekecek bir olay olmaksızın geçti, ancak herkes tepedeki gizemli gürültülerin yavaş yavaş ama düzenli bir şekilde artmakta olduğuna yemin ediyordu. 1915 yılının Mayıs Arefesi'nde[63] Aylesburylilerin bile hissettikleri yer sarsıntıları olurken, bir sonraki Hortlaklar Gününde, Sentinel Hill'in doruğundan gökyüzüne yükselen -

hepsi de "Whateley’lerin işi”- alevlerle garip bir şekilde aynı anda meydana gelen yeraltı gürültüleri duyuldu. Wilbur esrarengiz bir şekilde büyüyordu, öyle ki dördüne basarken on yaşında bir çocuk gibi görünüyordu. Şimdi kendi başına, büyük bir hırsla yutarcasına okuyor, ama eskisinden çok daha az konuşuyordu. Ağız sıkılığını huy edinmişti ve ilk defa olarak insanlar, çocuğun keçi suratında şeytani bir ifadenin doğmakta olduğundan söz etmeye başladılar. Bazen bilinmeyen bir jargonla bir şeyler mırıldanıyor, dinleyenin, anlaşılmaz bir dehşet duygusuyla titremesine yol açan, monoton bir ses tonuyla ve garip bir ritimle bir hava tutturuyordu. Köpeklerin ona karşı nefreti, artık herkesin dikkatini çeken bir olay haline gelmişti; kırsal alanda emniyetle dolaşmak için tabanca taşımak zorunda kalıyordu. Ara sıra silahını kullanması, bekçi köpeklerinin sahipleri arasındaki saygınlığını artırmadı.

Eve gelen az sayıdaki misafir, çoğu kez, tahta kaplı ikinci kattan gelen tuhaf çığlıklar ve ayak sesleri ortalığı çınlatırken, Lavinia’yı zemin katta yalnız başına oturur bulurdu. Lavinia hiçbir zaman babasıyla çocuğun orada ne yaptığını söylemezdi, ama bir keresinde şakacı bir balık satıcısı merdiven başındaki kilitli kapıya doğru yekindiğinde, benzi sararıp anormal bir korkuya kapıldı. Bu satıcı Dunwich Köyü’ndeki dükkanda vakit öldüren insanlara, bu üst katta bir atın tepindiğini sandığını söyledi. Dükkândaki insanlar kapıyı, kapıya uzatılmış tahta köprüyü ve öyle çabucak ortadan kaybolan sığırları düşündüler. Sonra, İhtiyar Whateley’in gençliğiyle, bazı putperest tanrılarına uygun zamanda bir boğa kurban edildiğinde topraktan çağrılan tuhaf şeylerle ilgili öyküleri anımsadıklarında korkuyla titrediler. Bir süreden beri, insanlar, köpeklerin yeni yetme Wilbur’dan nefret edip korktukları kadar, tüm Whateley’lerden nefret edip korkmaya başladığının farkındaydılar.

1917’de savaş kapıya dayandı ve eşraftan Sawyer Whateley, yerel askere alma komitesinin başkanı olarak, eğitim kampına göndermeye bile elverişli yeterli sayıda genç Dunwichli bulmakta çok zorlandı. Bütün bir bölgenin bu kadar sağlıksız olmasından kaygıya kapılan hükümet, durumu araştırmak için çok sayıda görevli ve hekim gönderdi; araştırma sonuçlarını, New England gazetelerinin okuyucuları hâlâ anımsıyor olabilir. Bu araştırmanın ortaya çıkardığı gerçekler, gazete muhabirlerinin Whateley’lerin peşine düşmesine ve *Boston Globe* ile *Arkham Advertiser*'ın genç Wilbur’un erken gelişmişliği, İhtiyar Whateley’in karabüyüsü, raflar dolusu tuhaf kitaplar, eski çiftlik evinin hep kapalı tutulan ikinci katı, bütün bölgenin acayipliği

ve tepeden gelen gürültüler hakkında şatafatlı Pazar hikâyeleri yayımlamalarına yol açtı. Wilbur, o zaman dört buçuk yaşındaydı ama on beşinde gösteriyordu. Dudakları ve yanakları kara tüylerle gölgelenmiş, sesi çatallaşmaya başlamıştı.

Earl Sawyer, Whateley'lerin evine muhabirlerle ve kameramanlarla giderek onların dikkatini şimdi, kapalı üst kattan geliyora benzeyen acayip kokuya çekti. Ve onlara, bu kokunun, evin onarımı bittiğinde terk edilen sundurmada bulduğu kokunun tıpkısı olduğunu ve dağdaki halka şeklinde dizilmiş taşların civarında zaman zaman burnuna çarpan hafif kokuya benzediğini anlattı. Dunwichliler öyküleri gazetede çıkar çıkmaz okuyup, aşikar yanlışlıklara diş gıcırdattılar. Yazarların, İhtiyar Whateley'in satın aldığı sığırların parasını her zaman çok eski tarihli altınlarla ödemesine niçin bu kadar önem verdiğini de merak ettiler. Whateley'ler konuklarını pek gizlemedikleri bir hoşnutsuzlukla karşıladılar, ama şiddetle karşı koymak ya da konuşmayı reddetmek suretiyle halkın dikkatini daha fazla üzerlerine çekmeye de cesaret edemediler.

IV

Whateley'lerin faaliyetleriyle ilgili on yıllık kayıtlar, kendilerine has tuhaf bir yaşam sürdüren, Mayıs Arefesi ve Hortlaklar Gecesi cümbüşleriyle nasırlaşmış marazi bir toplumun genel yaşamından ayırt edilemeyecek bir yaşamın kayıtlarıdır. Yılda iki defa Sentinel Hill'in tepesinde ateş yakarlar, bu arada dağdan gelen gümbürtüler daha da şiddetlenirdi ve tenha çiftliklerinde yaz kış tuhaf ve meşum işler cereyan ederdi. Zamanla, ziyaretçiler, bütün aile alt kattayken bile, kapalı üst kattan sesler duyduklarını söyler oldular ve bir inek ya da boğanın ne kadar çabuk kurban edildiğine ya da kurban edilmesinin ne kadar uzun süre savsaklandığına şaştılar. Hayvanlara Karşı Eziyeti Önleme Cemiyeti'ne şikayet edileceği yolunda söylentiler çıktıysa da, hiçbir şey olmadı, çünkü Dunwich'lilerdış dünyanın dikkatini Üzerlerine çekmekten hiç hoşlanmazlar.

1923'te, Wilbur zekası, sesi, boyu posu ve sakallı yüzü ergin bir insan izlenimi bırakan on yaşında bir çocuk olduğunda, eski evde ikinci bir dülgerlik faaliyeti başladı. Bu faaliyetin tamamı kapalı üst bölümde cereyan ediyordu ve dışarı atılan kereste parçalarından, insanlar, genç adamla

dedesinin yukarı kattaki bütün bölmeleri yıktıkları, hatta tavanarasını da kaldırarak zemin katla çatı arasında kocaman bir boşluk oluşturdukları sonucunu çıkardılar. Binanın ortasından çıkan büyük bacayı da yıkmış, yerine, paslı soba boruları döşemişlerdi.

Bu olaydan sonraki baharda, İhtiyar Whateley, giderek artan sayıda çobanaldatanın geceleri penceresinin altında cıvıldamak üzere Soğuk Pınar Vadisi'nden geldiğini fark etti. Bu duruma çok fazla önem veriyora benziyordu; Osborn'un dükkânında vakit öldürenlere artık, zamanının gelmiş olduğunu sandığını söyledi.

"Şimdi, tam olarak soluk alıp verişime uyarak ötüyolar," dedi, "ve sanıyom, ruhumu kapmaya hazırlanıyolar. Ruhumun çıkıcağını biliyolar; ıskalıycaklarını da sanmayın. Bildiğiniz gibi, çocuklar, mevta olduğumda ruhumu ya ele geçirirler ya da geçiremezler. Ele geçirirlerse, gün ışıyıncaya dek şakıyıp gülerler. Yok eğer beceremezlerse, pısıp kalırlar. Bazen, onlarla peşinde oldukları ruhlar arasında mübalaa cenk olduğunu dü-şünüyom."

1924 yılının Lammas Gecesi[64] Aylesburyli Dr. Houghton, geriye kalan tek atını karanlıkta sürüp Osborn'un köydeki dükkânına gelen ve oradan telefon eden Wilbur Whateley tarafından alelacele çağrıldı. Doktor, İhtiyar Whateley'i çok kötü durumda buldu; kalbi tekliyor, sonunun pek uzak olmadığını haber veren hırıltılarla soluk alıp veriyordu. Şekilsiz, albino kızıyla, tuhaf sakallı torunu, yatağın başucunda beklerken, üst kattaki boşluktan kıyıya çarpan dalgaların ritmik seslerini akla getiren rahatsız edici sesler işitiliyordu. Ama doktor esas olarak, dışarıdaki susmak nedir bilmeyen gece kuşlarından rahatsız oldu; sanki büyük bir çobanaldatan ordusu, ölmek üzere olan adamın hırıltılı soluk alıp vermeleriyle ahenk içerisinde ebedi mesajlarını tekrarlayıp duruyordu. Dr. Houghton, bölgenin tamamı gibi kendisinin de acil bir çağrıya bu kadar gönülsüz yanıt vermiş olmasının tekinsiz ve doğadışı -hem de hadinden fazla- olduğunu düşündü.

Saat bire doğru İhtiyar Whateley'in bilinci yerine geldi torununa birkaç kelime laf etmek için hırıltılarına son verdi.

"Daha çok yer lazım, Willy, daha çok. Sen büyüyon -ve şey de büyüyor. Çok geçmeden sana hizmete başlayacak, evlat. Bütün *eserlerin 751. Sayfasında bulacağın uzun ilahiyle Yog-Sothoth'a giden kapılan aç* ve hapishaneye kibriti çak. Havalardan gelecek ateş şimdi onu yakamaz."

Besbelli, adamakıllı delirmişti. Dışarıdaki çobanaldatan sürüsünün, uzaklardan gelen gürültülere uyarak değişen tempoya göre çığlığını ayarladığı kısa bir sessizlik anından sonra, ihtiyar birkaç laf daha etti.

"Düzenli besle onu, Willy, miktarını takma kafana, ama yerine sığmayacak kadar da hızlı büyütme, çünkü bölmeleri patlatır ya da sen Yog-Sothoth'a açılmadan önce dışarı çıkacak olursa, her şey biter, bir şeye de yaramaz. Sadece ötelerden gelenler onu çoğaltıp çalıştırabilir... Sadece onlar, eskiler, geri dönmek istiyorlar..."

Ama daha fazla devam edemedi, nefes almaya çalışarak ağzını açıp kapatmaya başladı yeniden ve Lavinia öyle bir çığlık attı ki çobanaldatanlar hemen bu değişime uydular. Bir saatten fazla değişen bir şey olmadı, sonra gırtlaktan son sesler de söküldü. Kuşların şamatası yerini fark edilmeden sessizliğe terk ederken, Dr. Houghton donuk göz küreleri üzerindeki büzüşmüş gözkapaklarını aralayıp baktı. Lavinia hıçkırdı, tepelerin hafif gümbürtüsü uzaktan uzağa işitilirken Wilbur kıkırdadı.

"Onu ele geçiremediler," diye mırıldandı kalın, boğuk sesiyle.

Wilbur o sıralar, kendi tek tarafı alanında da olsa, tam bir alim olmuştu ve yazışmaları nedeniyle, eski zamanların nadir ve yasak kitaplarının muhafaza edildiği uzak yerlerdeki kütüphanelerin yöneticilerince hayli tanınıyordu. Wilbur, Dunwich civarında gitgide daha fazla nefret edilen ve korkulan biri haline geldi, çünkü ortadan kaybolan bazı gençler konusunda kuşkular gelip kapısına dayanıyordu, ama gerek korkutarak, gerek dedesinin zamanındaki gibi düzenli bir şekilde ve giderek artan miktarlarda sığır satın almaya harcanan o eski zamanlardan kalma altın stokunu kullanarak her zaman bu soruşturmaları kapatmasını bildi. Şimdi fazlasıyla olgunlaşmış bir görünüşe sahipti; normal bir ergenin boyuna posuna erişmişti ve daha da uzayacağa benziyordu. 1925'te bir gün Miskatonic Üniversitesi'nden haberleştiği bir bilim adamından aldığı bir çağrı üzerine, suratında şaşkın bir ifadeyle ve sapsarı bir benizle kalkıp gittiğinde boyu 2 metreyi 6 santim geçiyordu.

Bütün bu yıllar boyunca Wilbur, eciş bücüş albino annesine giderek artan bir küçümsemeyle davrandı, sonunda da Mayıs Arefesi'nde ve Hortlaklar Günü'nde onun kendisiyle birlikte dağa gitmesini yasakladı ve 1926'da zavallı yaratık, Mamie Bishop'a ondan korktuğunu söyledi.

"Bildiğim kadarıyla, onun hakkında size söyleyebileceğimden daha çok şey var, Mamie," dedi, "ve bugünlerdeyse, benim bile bilmediğim bir şeyler

var. Tanrıya and olsun ki ne ne istediğini biliyorum, ne de ne yapmaya çalıştım.”

O Hortlaklar Günü tepeden gelen gümbürtüler her zamankinden güçlüydü ve Sentinel Hill’de her zamanki gibi ateş yandı, ama halkın dikkatini, daha çok, Whateley’lerin karanlıklar içerisindeki çiftlik evleri civarında toplanmışa benzeyen olağanüstü gecikmiş kocaman bir çobanaldatan sürüsünün ritmik çığlıkları çekti. Geceyarısından sonra, tiz ötüşleri bütün kırları dolduran cehennemi bir kahkahaya dönüştü ve şafak sökene kadar da dinmedi. Sonra alelacele havalanıp, gitmekte tam bir ay geciktikleri güneye doğru hızla uçarak gözden kayboldular. Sonraları, bunun ne anlama geldiğini tam olarak kimse çıkaramadı. Kırsal alanda yaşayanlardan ölen kimsenin varlığı bilinmiyordu - ama zavallı Lavinia’yı, eciş bücüş albinoyu bir daha gören olmadı.

1927 yazında Wilbur, çiftlikteki barakalardan ikisini onardı ve kitaplarıyla eşyalarını bu barakalara taşımaya başladı. Kısa bir süre sonra Earl Sawyer, Osborn’un dükkânında vakit öldürmekte olanlara, Whateley’lerin çiftliğinde yeniden marangozluk faaliyetlerinin başlamış olduğunu söyledi. Wilbur zemin katın kapısını ve bütün pencerelerini kapalı tutuyordu; görünüşe göre dedesiyle birlikte dört yıl önce üst katta yaptıkları gibi, evin iç bölmelerini kaldırıyordu. Barakalardan birinde yaşıyordu ve Sawyer onun alışılmadık derecede kaygılı ve ürkek göründüğü fikrindeydi. İnsanlar genellikle, annesinin ortadan kaybolmasıyla ilgili bir şeyler bildiğinden kuşkulanıyordu; evin civarına şimdi nadiren yaklaşan oluyordu. Wilbur’un boyu artık 2,15’e ulaşmıştı ve duracağa da benzemiyordu.

V

Ertesi kış, Wilbur’un Dunwich bölgesi dışına ilk seyahatinden daha az tuhaf olmayan bir olay cereyan etti. Wilbur, ısrarla istediği bir kitabı ödünç almak için Harvard’dakiWidener Kütüphanesi, Paris’teki Bibliotheque Nationale, British Museum, Buenos Aires Üniversitesi ve Arkham’daki Miskatonic Üniversitesi kütüphanesi ile yaptığı yazışmalardan bir sonuç alamadığından coğrafi, olarak kendisine en yakın olan Miskatonic’teki nüshaya bir göz atmak için yola çıktı; kılığı dökülüyordu, kir pas içindeydi, bir karış sakalı vardı ve kaba saba konuşuyordu. Osborn’dan alınmış yeni bir valiz taşıyan 2,45’lik bu marsık gibi kapkara, keçi suratlı ucube, bir gün,

üniversite kütüphanesinde kilit altında tutulan o korkunç kitabı -deli Arap Abdul Alhazred'in o iğrenç *Necronomicon*'unun on yedinci yüzyılda İspanya'da basılan, Olaus Wormius'un Latin versiyonunu- soruşturarak Arkham'da boy gösterdi. Daha önce hayatında kent görmüş değildi, ama kafasında üniversiteye giden yolu bulmaktan başka fikir yoktu; üniversiteye varınca, garip bir öfke ve düşmanlıkla havlayan, sonra kuyruğunu bacaklarının arasına kısıp geri kaçan iri, beyaz dişli bekçi köpeğine aldırmadan yoluna devam etti.

Wilbur'un yanında, dedesinden miras kalmış olan, Dr. Dee'nin paha biçilmez, ancak kusurlu İngilizce versiyonu vardı[65]; kitabın Latince nüshasına ulaşınca, kendi kusurlu nüshasında 751. Sayfada karşılaştığı belli bir pasajı bulmak amacıyla iki metni karşılaştırarak okumaya başladı. Bu kadarını nezaketle kütüphane memuruna -bir zamanlar çiftliğe gelmiş olan ve şimdi kibarca onu soru yağmuruna tutan aynı allâme Henry Armitage'a (A.M. Miskatonic, Ph.D. Princeton, Litt. D.Johns Hopkins)-anlatmaktan kendini alamadı. Kabul etmeliydi ki korkunç Yog-*Sothoth* adını içeren bir tür formülü ya da büyüyü arıyordu ve bu tespiti yapmayı kolay olmaktan çıkaran birçok farklar, yinelemeler ve belirsizlikler bulunduğunu görmekten şaşkınlık duyuyordu. Sonunda bulduğu formülü kopya ederken, Dr. Armitage istemeden omzunun üzerinden açık sayfalara baktı; sol sayfada Latinceyle dünyanın huzuru ve akıl sağlığı açısından çok müthiş tehditler içeriyordu:

> "İnsanın dünyanın ne en eski, ne sonuncu efendileri olduğu, ne de hayatın ve maddenin ekseriyetinin tek başına yürüdüğü düşünülmelidir," diye metni zihninden tercüme etti Armitage. "Eskiler vardı, Eskiler varlar ve Eskiler yarın da olacaklar. Bildiğimiz uzaylarda değil, bildiğimiz uzayların arasında görkemle, azametle, boyutsuz ve tarafımızdan görünmeden yürüyorlar. Yog-Sothoth kapıyı biliyor. Yog-Sothoth kapının anahtarı ve bekçisi. Geçmiş, şimdi, gelecek hepsi Yog-Sothoth'da yekvücut. O, Eskilerin cepheyi eskiden nerede yardıklarını ve tekrar nerede yaracaklarını biliyor. Onlar'ın dünyanın hangi topraklarını çiğnemiş olduğunu, hâlâ hangi topraklarını çiğnediğini ve Onlar yeryüzü üzerinde dolaşırken neden Onlar'ı kimsenin görmediğini O biliyor. Kokularını alan insanoğlu bazen Onlar'ın yakınlarda olduğunu biliyor, ama kimse, insanlarda sebep olduğu özellikler dışında neye benzediklerini ve insanın en hakiki

hayaletinden görünüş ve öz bakımından onlar olmayan şekillere kadar değişen birçok benzerlerini bilmiyor. Görünmeden yürüyor, Sözün söylenmiş, Uygun Zamanda Ayinlerin yapılmış olduğu ıssız yerleri kirletiyorlar. Rüzgar Onların sesiyle anlaşılmaz şeyler söylüyor, toprak Onların bilinciyle homurdanıyor. Ormandaki ağaçları eğiyor, kentleri yıkıyorlar, ama yine de orman ve kent tepelerine inen eli görmüyor. Soğuk çöldeki Kadath Onları tanımıştı, ama kini Kadath'ı biliyor? Güneyin buz çöllerinde ve Okyanus'un batık adalarında Onların mührü kazılı taşlar bulunuyor, ama derinlerdeki donmuş kenti ya da uzun zamandan beri denizyosunlarının ve midyelerin bürüdüğü mühürlü kuleyi kim gördü? Ulu Cthulhu, Onların kuzenidir, yine de Onları ancak şöyle böyle görebilir. Iä! Shub-Niggurath![66] Bir pislik olarak bilmelisin Onları. Elleri senin boğazına sarılmıştır, ama sen Onları görmezsin; onların meskeni, senin kutsal yuvan bile olabilir. Yog-Sothoth, alemlerin buluştuğu kapının anahtarıdır. Bir zamanlar Onların hüküm sürdüğü yerde şimdi insanoğlu hükmediyor; şimdi insanın hüküm sürdüğü yerde yakında Onlar hükmedecek. Yazdan sonra kış, kıştan sonra yaz gelir. Onlar sabırla ve kudretle bekliyorlar, çünkü buralarda yine Onlar hükümran olacak."

Dr. Armitage, Dunwich ve derin endişeler taşıyan halkı, Wilbur Whateley ve onun kuşkulu doğumuyla muhtemel anne katilliğinden yayılan karanlık, iğrenç kokular hakkında duyduklarını, okumakta olduğu şeyle birleştirdiğinde soğuk, yapış yapış bir mezardan esen hava akımı kadar somut bir korkunun bütün benliğini kapladığını hissetti. Önündeki iki büklüm olmuş, keçi kılıklı dev, başka bir gezegen ya da boyutun dölü gibi; bütün enerji, madde, zaman ve mekan âlemlerinin ötesinde, muazzam hayaller gibi uzanan karanlık ruh ve varlık uçurumlarıyla bağlantılı, kısmen insan bir varlık gibi göründü gözüne. Tam o sırada Wilbur başını kaldırdı ve ses üreten organlarının insanlığın çoğunluğununkinden farklı olduğunu ele veren tuhaf, tannan bir sesle konuşmaya başladı:

"Bay Armitage," dedi, "Bu kitabı eve götürmem gerektiğini düşünüyorum. İçerisinde, burada olmayan bazı şeraitte kaydedebileceğim şeyler var ve kırtasiyeciliğin önüme engel olarak dikilmesi bağışlanmaz bir günah olur. İzin verin götüreyim, Efendim; yemin ederim kimse farkı anlamaz. Onu çok iyi muhafaza edeceğimi söylememe hacet yok. Onun yerine bendeki Dee nüshasını..."

Wilbur, kütüphane memurunun yüzünde reddetme kararlılığını görerek sustu ve kendi keçi suratında kurnaz bir ifade belirdi. Armitage, Wilbur'a ihtiyacı olan parçaların kopyasını çıkarabileceğini söylemeye hazırlanıyordu ki birden bunun olası sonuçlarını düşünerek kendini tuttu. Böyle bir yaratığa, murdar dış âlemlerin anahtarını vermek büyük bir sorumluluğu üstlenmek olacaktı. Wilbur işin aldığı yönü gördü, alttan alarak cevap vermeye çalıştı.

"Pekâlâ, madem böyle düşünüyorsun, öyle olsun. Belki, Harvard senin kadar kılı kırk yarmaz." Ve daha fazla söz söylemeden ayağa kalktı, her kapıda eğilerek yürüyüp binadan dışarı çıktı.

Armitage, iri bekçi köpeğinin vahşi havlamalarını duydu ve üniversite avlusunun pencereden görülen kısmını geçmekte olan Whateley'in goril adımlarıyla yürüyüşünü izledi. Duymuş olduğu vahşi öyküleri düşündü ve *Adverliser*'daki Pazar öyküleriyle Dunwich'e yaptığı bir ziyarette köylülerden derlediği bilgileri anımsadı. Bu dünyadan -ya da en azından üç boyutlu dünyadan- olmayan, görünmez şeyler bütün iğrençlik ve korkunçluklarıyla New England'ın vadilerinde dolaşıyor, edepsizce dağ başlarında pusuya yatıyorlar. O, uzun zamandan beri bundan emindi. Şimdi, davetsiz çıkagelen dehşetin bazı korkunç bölümlerinin çok yakınlarda olduğunu hissediyor, bir zamandır uyumakta olan eski karabasanın karanlık egemenliğinin cehennemi ilerleyişini görüyor gibiydi. *Necronomicon*'u bir tür iğrenmeyle titreyerek kilit altına kaldırdı, ama odadan kötü ve tanımlanamaz bir koku uzun süre gitmedi. "Bir pislik olarak bilmelisin onları" diye metinden bir tümceyi tekrarladı. Evet, koku, üç yıl kadar önce Whateley'lerin çiftlik evini ziyaret ettiğinde kendisini rahatsız eden kokunun aynısıydı. Keçiyi andıran, uğursuz Wilbur'u düşündü yeniden ve soyu sopu konusunda köyde dolaşan söylentilere alayla güldü.

"Babası da anasıyla aynı soydan mıydı?" diye kendi kendine mırıldandı Armitage. "Ulu Tanrım, ne ahmaklar! Arthur Machen'in Yüce Tanrı Pan'ını[67] göstersen, sıradan bir Dunwich skandalı sanırlar! Ama Wilbur'un babası nasıl bir şeydi? Üç boyutlu dünyanın dışında hangi lanet, şekilsiz etkiler söz konusuydu? Candlemas'ta doğmuştu -1912 Mayıs Arefesi'nden dokuz ay sonra, yerin altından gelen garip gürültülerle ilgili söylentilerin Arkham'da dolaşmaya başladığı sırada- O Mayıs Arefesi gecesinde dağlarda nasıl bir şey yürümüştü? Nasıl bir Roodmas[68] dehşeti etiyle kemiğiyle dünyaya musallat olmuştu?"

Bu günü izleyen haftalar boyunca Dr. Armitage, Wilbur Whateley ve Dunwich civarındaki şekilsiz varlıklar hakkında olası bütün bilgileri toplamaya koyuldu. İhtiyar Whateley'in son anına tanıklık etmiş olan Aylesbury'li Dr. Houghton ile yazıştı ve hekimin tekrarladığı yaşlı adamın son sözleri üzerinde düşünecek çok şey olduğunu gördü. Dunwich Köyü'ne yapılan bir ziyarette hiçbir yeni bilgiye ulaşılamadı, ama *Necronomicon* un Wilbur'unyana yakıla aradığı bölümlerinin yakından incelenmesi, bu gezegeni müphem bir şekilde tehdit eden tuhaf kötülüğün niteliği, yöntemleri ve arzuları hakkında yeni ve müthiş ipuçları sağlıyor gibiydi. Boston'da arkaik bilgilere sahip birçok öğrenciyle yapılan konuşmalar ve daha başka yerlerdeki çok sayıda başka insanla yapılan yazışmalar, Dr. Armitage'ın yavaş yavaş müthiş bir ruhsal korkuya dönüşen şaşkınlığa sürüklenmesine yol açtı. Yaz yaklaşırken, Armitage, yukarı Miskatonic vadisinde çöreklenen dehşetlerle ve insan dünyasının Wilbur Whateley olarak tanıdığı canavarla ilgili bir şeyler yapılması gerektiğini bulanık bir şekilde hissetti.

VI

Dunwich dehşeti, 1928 yılında Lammas ile ekinoks[69] arasında meydana geldi; Dr. Armitage bu olayın korkunç başlangıcına tanıklık edenlerin arasındaydı. Bu arada, Whateley'in Cambridge'e yaptığı garip yolculuğu veWidener Library'deki *Necronomicon* nüshasını ödünç almak için giriştiği çılgınca çabaları duymuştu. Bu çabalar bir işe yaramamıştı, çünkü Armitage bu korkunç kitabı elinde bulunduran bütün kütüphaneleri çok kesin bir dille uyarmıştı. Wilbur, Cambridge'te şaşılacak denli sinirliydi; hem kitabı elde etmeye can atıyordu, hem de eve dönmeye; sanki evden uzak olmasının doğuracağı sonuçlardan korkuyordu.

Ağustos başlarında korkulanlar oldu; ayın üçü sabahının ilk saatlerinde Dr. Armitage, üniversitenin bahçesindeki yırtıcı bekçi köpeğinin ansızın öfkeyle havlamaya başlamasıyla uyandı. Derin, dehşet verici hırlamalar, yarı deli inleme ve havlamalar, akla korkunç olasılıkları getiren aralıklarla, ama giderek artan bir güçle devam etti. Sonra, tamamen farklı bir gırtlaktan kopan bir çığlık ortalığı inletti -Arkham'da uyumakta olanların yarısını uyandıran ve bir daha da düşlerinden çıkmayan bir çığlık— böyle bir çığlık dünyada, ya da sadece dünyada, doğmuş birinden çıkamazdı.

Armitage alelacele üzerine bir şeyler geçirip dışarı fırladı, sokağı ve çimenliği geçerek üniversite binalarına doğru hızla koşmaya başladı; birilerinin kendisinden önde olduğunu gördü ve acı acı çalan kütüphanenin hırsız alarmının yankılarını duydu. Kapkaranlık bir pencerenin ay ışığında, ardına kadar açık durduğu görülüyordu. Gelen şey içeri girmiş olmalıydı, çünkü şimdi hızla sönümlenerek hırlama ve inleme karışımı bir sese dönüşen havlama ve çığlıkların içeriden geldiğine şüphe yoktu. Bir içgüdü, burada cereyan eden şeylerin alışkın olmayan bir göze fazla geleceği konusunda Armitage'ı uyardı; bu yüzden girişin kapısını açarken yetkisini kullanarak kalabalığı dağıttı. Kalabalığın arasında, bazı tahmin ve kuşkularını anlattığı Profesör Warren Rice ile D. Francis Morgan'ı görerek bu ikisine kendisiyle birlikte içeri girmelerini işaret etti. Tetik duran bir köpeğin alçak perdeden hırıltıları dışında içerden gelen sesler artık dinmişti, ama ansızın, Armitage, tıpkı ölmek Üzere olan birisinin son nefesini verirken olduğu gibi çalıların arasından hep bir ağızdan son derece ritmik bir şekilde ötmeye başlayan çobanaldatanların avaz avaz sesleriyle irkildi.

Bina, Dr. Armitage'ın öteden beri çok iyi bildiği korku verici bir kokuyla doluydu; üç adam hızla koridoru aşarak zor duyulur inleme sesinin geldiği küçük jeneoloji okuma odasına yöneldiler. Bir an için kimse ışığı açmaya cesaret edemedi, sonra Armitage bütün cesaretini toplayarak düğmeye uzandı. Üçünden birisi -hangisi olduğu belli değil— altüst olmuş masaların ve devrilmiş sandalyelerin arasında sere serpe yatan şeyi görünce tiz bir çığlık attı. Profesör Rice, sendelememiş ve yere yığılmamış da olsa, bir an için bilincini tamamen kaybetmiş olduğunu itiraf etti sonradan.

Pis kokulu, yeşile çalan sarı bir sıvıyla katran gibi yapış yapış bir maddenin oluşturduğu gölün yanı başında, bir yanı üzerine kıvrılmış yatmakta olan şey 2,75 boyundaydı ve köpek bütün giysileriyle derisinin bir kısmını lime lime etmişti. Henüz ölmemişti, göğsü, dışarıda çılgınlar gibi öten, umutlu çobanaldatanların sesiyle korkunç bir uyum içinde inip kalkarken, bedeni sessizce seğirip kasılıyordu. Kunduralık kösele ve giysi parçaları bütün odaya saçılmıştı ve pencerenin içinde, oraya fırlatılıp atılmış olduğu anlaşılan çadır bezinden boş bir torba duruyordu. Ortadaki masanın yakınında bir tabanca vardı; horozun düşmüş. olduğunu gösteren bir iz taşıyan, ateş almamış bir kartuş, neden ateş edilmemiş olduğunu açıklıyordu. Ama, o şeyin kendisi o an için başka hiçbir görüntüye yer bırakmıyordu. Bunu tanımlamaya hiçbir insan kaleminin yetmeyeceğini söylemek fazlasıyla basmakalıp, ancak o kadar da doğru olmayacaktır, öte

yandan, bakış açısı ve fikirleri, sıkı sıkıya bu gezegenin veya bilinen üç boyutun sıradan yaşam biçimleriyle sınırlı olan birisinin bu şeyi tam olarak gözünde canlandırmasının mümkün olmayacağını söylemek yerinde olacaktır. İnsanlarınkine benzeyen elleri, başı ve Whateley'le-rin damgasını taşıyan çenesiz, keçi suratıyla kısmen insan olduğuna kuşku yoktu. Ama göğsü ve bedeninin alt kısımları tera-tolojik[70] açıdan inanılmazdı; öyle ki ancak bol giysiler bu dünyada tehdit edilmeksizin ve kökü kazınmaksızın dolaşmasını mümkün kılıyordu.

Belden yukarısı yarı insan biçimli olmakla birlikte, tetikte bekleyen köpeğin yırtıcı pençelerinin üzerinde dinlendiği göğsü bir timsah derisi gibi ağ görünümündeydi. Sırtı, bazı yılanların pullu derisini akla getiren sarı yeşil renklerle alaca bulacaydı. Belden aşağısıysa en kötüsüydü, zira artık insana benzerlikten eser kalmıyor, salt fantezi başlıyordu. Derisi kapakara, kalın bir kürkle kaplıydı ve karnından aşağısında onlarca kırmızı emici ağızlı, grimsi yeşil dokunaç, gevşek bir şekilde sarkıyordu. Dokunaçların düzeni çok tuhaftı; dünyada ya da güneş sisteminde bilinmeyen bir geometrinin kurallarına uyuyor gibiydi. Kalçaların her birinde gelişimini tamamlamamış bir göze benzeyen kirpikli, pembemsi, derin bir tür göz çukuru vardı; kuyruk yerindeyse az gelişmiş bir ağız ya da gırtlak olduğunu gösteren birçok kanıt ve halkamsı pembe işaret bulunan bir tür hortum ya da dokunaç vardı. Bacakları, kara kürkü dışında, kabaca, tarihöncesi dev sürüngenlerin arka bacaklarını andırıyordu ve ne pençe ne de toynağa benzeyen kabarık damarlı yumuşak bir tabanla sonlanıyordu. Bu şey soluk alıp verdiğinde, kuyruk ve dokunaçları, sanki atalarının insan olmayan yanına has bir dolaşım sisteminin gereğiymiş gibi ritmik bir şekilde renk değiştiriyordu. Bu olgu, dokunaçlarda yeşilimtırak rengin koyulaşmasıyla kendini gösterirken, sarımtırak görünüşlü kuyrukta pembe halkaların arasında kalan bölgelerin hastalıklı pis bir gri renge dönüşüp yeniden sararmasıyla belli oluyordu. Gerçek kandan eser yoktu; sadece kokuşmuş sarımtırak yeşilimsi bir sıvı, boyalı zemine sıvanmış yapış yapış bir maddenin dışına damla damla sızıyor ve ardında garip bir şekilde rengi atmış izler bırakıyordu.[71]

Üç adamın odada bulunması, ölmek üzere olan şeyi biraz canlandırmış olacak ki dönmeden ya da başını kaldırmadan bir şeyler mırıldanmaya başladı. Dr. Armitage, yaratığın ağzında dökülen sözlerin yazılı bir kaydını tutmadı, ama bunların İngilizce'yle uzaktan yakından bir ilgisi olmadığını

ileri sürmektedir. Başlangıçta, hecelerin bu dünyada konuşulan hiçbir dille bağlantısı yoktu, ama sonuna doğru Necronomicon'dan, yaratığın ararken canından olduğu şu lanetli kitaptan alındığı açıkça belli olan bazı heceler işitildi. Bu sözler, Armitage'ın anımsayabildiği kadarıyla şöyleydi: "N'gai, n'gha'ghaa, buggshoggog, y'hah;Yog-Sothoth, Yog-Sothoth...." [72] Murdar beklentiler içindeki çobanaldatanların ritmik çığlıkları bir kreşendoya dönüşürken, yaratığın sesi gitgide sönümlenerek sonunda işitilmez oldu.

Sonra yaratığın soluk alıp vermesi durdu ve köpek başını yukarı kaldırarak hazin bir uluma tutturdu uzun uzun. Yere kapaklanmış şeyin sarımtırak keçi suratında bir değişiklik meydana geldi ve kocaman kara gözleri korkutucu bir şekilde içine göçtü. Pencerenin dışında çobanaldatanların acı ve tiz çığlıkları ansızın sustu ve toplanan kalabalığın mırıltılarını bastıran panik içinde pır pır eden kanat sesleri duyuldu. Peşine düştükleri avın peşi sıra, tüylü bir gözetçiler sürüsü aya doğru havalanıp hızla gözden yitti.

Köpek ansızın irkildi, korkuyla havladı ve içeri girdiği pencereden sinirli bir şekilde atlayıp dışarı çıktı. Kalabalıktan bir çığlık yükseldi ve Dr. Armitage dışarıdaki kalabalığa, polis ya da adli tıp uzmanları gelinceye kadar kimsenin içeri alınmayacağını bağırarak bildirdi. Pencerelerin kimsenin içeriyi gözetlemesine izin vermeyecek kadar yüksek oluşuna şükretti ve bütün pencerelerin perdelerini dikkatle çekti. O zamana kadar iki polis geldi; onları girişte karşılayan Dr. Morgan, adli tıpçılar gelip yere serilmiş şeyin üzerini örtünceye kadar, pis kokularla dolu okuma odasına girmemelerinin kendi iyiliklerine olacağını polislere ısrarla anlattı.

Bu arada zeminde korkunç değişiklikler meydana geliyordu. Dr. Armitage'la Profesör Rice'ın gözleri önünde oluşan büzüşme ve parçalanmanın tür ve hızının tanımlanması gerekmez, fakat yüz ve ellerinin dış görünüşü dışında Wilbur Whateley'in gerçekten insani unsurlarının çok az olduğu söylenmelidir. Adli tıp uzmanları geldiğinde, boyalı tahtaların üzerinde sadece yapışkan beyazımsı bir kütle kalmıştı ve acayip koku neredeyse yok olmuştu. Açıktı ki Whateley'in, en azın dan, gerçek ya da kalıcı bir anlamda bir kafatası ve kemik iskeleti yoktu. Bir ölçüde meçhul babasına çekmiş olmalıydı.

VII

Yine de bütün bunlar gerçek Dunwich dehşetinin sadece başlangıcıydı. Formaliteler şaşkın memurlar tarafından yerine getirildi; anormal ayrıntılar usulüne uygun bir şekilde basından ve halktan gizlendi; çiftliğe göz atmaları ve müteveffa Wilbur Whateley'in mirasçıları varsa, onları haberdar etmeleri için Dunwich ve Aylesbury'ye adamlar gönderildi. Bu görevliler, hem kubbe şeklindeki tepelerin içinden gelen gümbürtülerin artması yüzünden, hem de Whateley'lerin evlerinin tahtayla kaplanmasıyla oluşturulmuş büyük boşluktan gelen ve giderek artan alışılmadık pis kokular, dalgalanma ve çarpma sesleri yüzünden, köylüleri büyük bir heyecan içinde buldular. Wilbur'un uzakta olduğu süre içerisinde atlara ve sığırlara bakan Earl Sawyer tam bir sinir hastası olup çıkmıştı. Görevliler, iğrenç kokulu tahta kaplı yerlere girmemek için bahaneler icat ettiler ve araştırmalarını, memnuniyetle, Wilbur'un yaşadığı kısımlara, yeni onarılmış sundurmalara yapılan bir ziyaretle sınırladılar. Aylesbury'deki mahkemeye kallavi bir rapor sundular ve bugün yukarı Miskatonic vadisinde yozlaşmış ya dayozlaşmamış sayısız Whateley arasında hâlâ miras davalarının sürmekte olduğu anlatılmaktadır.

Kocaman bir defteri kebire tuhaf karakterlerle yazılmış olan ve aralıklarıyla mürekkepteki değişiklikler yüzünden bir tür günlük olduğuna hükmedilen, bitmez tükenmez bir el yazması, bu defteri, sahibine çalışma masası hizmeti veren eski bir masanın çekmecesinde bulanlar için tam bir muamma oldu. Bir haftalık bir görüşmeden sonra günlük, müteveffanın tuhaf kitap koleksiyonuyla birlikte incelenip, çevrilmek üzere Miscatonic Üniversitesi'ne gönderildi; ama kısa sürede, en iyi dilciler bile metni kolaylıkla çözemeyeceklerini anladılar. Wilbur'un ve İhtiyar Whateley'in borç ödemede her zaman kullandıkları eski altınlarınsa hâla izine rastlanmış değil.

Kıyamet 9 Eylül gecesi koptu. Akşamleyin tepeden gelen gürültüler fevkalade artmış ve bütün gece köpekler yırtınırcasına havlayıp durmuştu. Ayın onunda erkenden kalkanlar havayı garip, pis bir kokunun doldurduğunu fark ettiler. Saat yedi civarında, Soğuk Pınar Vadisi ile köy arasında yer alan George Corey'in çiftliğinde sığırtmaç olarak çalışan genç Luther Brown, sabahleyin sığırları götürdüğü Ten-Acre Meadow'dan çılgınlar gibi koşarak köye geri döndü. Delikanlı kendini dar attığı mutfakta korkudan spazm geçirirken, çocuğu takip etmiş olan sürü de arka avluda panik içerisinde yeri eşeliyor, böğürüyordu. Luther zaman zaman soluğu kesilerek ve kekeleye kekeleye Bayan Corey'e öyküsünü anlattı.

“Orda, yolun ötesine, Bayan Corey - bir şey var! gökgürültüsü gibi kokuyor ve sanki oradan bir ev geçmişçesine çalılarla küçük ağaçlar geriye yatmış. Ve en kötüsü de bu değil. Yolda,

Bayan Corey izler var - bir varilin kıçı kadar kocaman, yuvarlak izler; bir fil basmış gibi hepsi de derin, ama hiç de dört ayağın bırakabileceği izlere benzemiyor! Kaçmadan evvel bir ikisine baktım ve her birinin tıpkı büyük bir palmiye yaprağı gibi çizgilerle, kaplı olduğunu gördüm. - her biri iki üç kat büyüklükte — izler yola doğru gidiyordu. Soona pis mi pis bir koku; tıpkı Büyücü Whateley’in eski evinin oradaki gibi...”

Burada çocuk kekelemeye ve onu eve kaçırtan korkuyla yeniden titremeye başladı. Daha fazla bilgi edinemeyen Bayan Corey komşulara telefon etmeye ve esas dehşetin habercisi olan bir paniğin tohumlarını atmaya başladı. Whteley’lere en yakın yer olan Seth Bishop’ların çiftliğinin kahya kadını Sally Sawyer’a ulaştığında, bilgi aktarmak yerine dinleme sırası ona gelmiş oldu, çünkü Sally’nin sığırtmacı Chauncey, kötü geçirdiği bir geceden sonra Whateley’lere yakın tepelere doğru yollanmış ve Bay Bishop’un sığırlarının bütün gece dışarıda bırakıldığı otlağa bir göz attıktan sonra dehşet içinde hızla koşarak geri dönmüştü.

“Evet, Bayan Corey,” dedi telin diğer ucundaki Sally’nin titrek sesi, “Cha’ncey gönderildiği yerden biraz önce döndü, öyle tırsmış ki dili tutulmuş! Diyor ki, İhtiyar Whateley’nin evi tümden havaya uçmuş; içine dinamit konmuş gibi keresteler etrafa dağılmış; sadece zemin kat yerinde duruyormuş, ama pis pis kokan ve parçalanmış kerestelerin kenarından damla damla yere sızan katran gibi kıvamlı bir maddeyle kaplıymış. Ve avluda da en beterinden izler varmış - bir fıçıdan daha kocaman, yuvarlak izler ve hepsi de havaya uçan evdeki gibi bir maddeyle yapış yapışmış. Cha’ncey diyor ki, izler büyük bölümü biçilmiş olan otlağa ve hasırla kapatılmış bir ahıra doğru gidiyormuş ve izlerin uğradığı her yerde bütün taş duvarlar yıkılmışmış.

“Ve diyor ki o, Bayan Corey, korka korka Seth’in sığırlarını aramaya çıkmış ve onları yukarı otlakta, nerdeyse Şeytan’ın Oyun Alanı’nda bulmuş. Sığırların yarısı sırra kadem basmış, öbür yarısıysa, tıpkı Lavinny’nin kara veledinin doğduğundaki gibi yara bere içinde, kanı çekilmiş vaziyette yatmaktaymış. Seth, şimdi onlara bakmaya gitti, ama inşallah Büyücü Whateley’in evine çok yaklaşmaz! Cha’ncey izlerin otlağı terk ettikten

sonra nereye yöneldiğine pek dikkat etmemiş ama, vadiden köye doğru giden yola yöneldiğini sandığını söylüyor.

"Diyorum ki, Bayan Corey, dışarıda, daha önce hiç görülmemiş bir şey dolaşıyor ve bana sorarsan, o kara marsık Wilbur Whateley müstahakını buldu, ne de olsa o şeyin yaratılmasının temelinde yatan o. Onun kendi de haddizatında insan değil. Ben bunu bilir bunu söylerim hep; bence onunla İhtiyar Whateley, kapısını bacasını çivileyip kapattıkları o evde tıpkı kendisi kadar bile insan olmayan bir şey yetiştirdiler. Dunwich civarında her zaman görünmeyen bir şeyler olmuştur -canlı şeyler- insan olmayan ve insanoğluna iyilik getirmeyecek şeyler.

"Toprak, dün gece 'dile gelmişti' ve sabaha karşı Cha'ncey çobanaldatanların Soğuk Pınar Vadisi'nde öyle yüksek sesle çıkıştıklarını duydu ki hiç uyuyamadı. Sonra, Büyücü Whateley'ler-den geldiğini sandığı daha hafif bir ses duymuş; tıpkı kocaman bir kutu ya da sandık uzaklarda açılıyormuş gibi, ağaçlar yarılıyor ya da yırtılıyormuş gibi bir ses. Bu yüzden ve daha başka sebeplerden taa gün ağarıncaya kadar gözünü uyku tutmamış ve bu sabah erden kalıp meselenin aslını astarını öğrenmek için Whateley'lerin çiftliğine gitmiş. Gördükleri yeter de artar, size diyeyim Bayan Corey! Hiç de hayra alamet şeyler değil ve bana sorarsan erkekler toplaşıp bir şeyler yapmalı. Kötü bir şeyler olacağını biliyorum ve sonumun geldiğini hissediyorum, ancak nasıl olur Tanrı bilir.

"Sizin Luther, büyük izlerin ne tarafa yöneldiğine dikkat etmiş mi? Etmemiş ha! Eee, Bayan Corey, eer izler vadinin bu yanındaysa ve sizin eve kadar da gelmiyorsa, ben diyorum ki izler vadinin kendisine doğru gitmiş olmalı. Böyle olmalı. Ben hep Soğuk Pınar Vadisi'nin tekin bir yer olmadığını söylerim. Çobanaldatanlar ve ateşböcekleri orda Tanrı'nın yaratıkları gibi davranmıyor ve kayalık uçurumla Ayı İni arasında doğru yerde durursan garip bir şeylerin havada uçuştuğunu, bir şeylerin konuştuğunu duyabilirsin."

O öğlene kadar Dunwich'li erkeklerin ve erkek çocukların dörtte üçü Whateley'lerin çiftliğinin yeni oluşmuş yıkıntılarıyla Soğuk Pınar Vadisi arasındaki yollarda ve otlaklarda grup grup toplaşarak, kocaman izleri, Bishop'un sakatlanmış sığırlarını, çiftlik evinin pis kokulu, acayip yıkıntılarını ve tarlalarla yol kenarlarının çiğnenmiş, ezilmiş bitki örtüsünü dehşet içinde incelediler. İpini koparıp dünyaya düşen şey her ne ise, mutlaka uğursuz büyük dere yatağına doğru gitmiş olmalıydı, çünkü dere

kıyısındaki bütün ağaçlar bükülüp kırılmıştı ve çalıların arasından bir yar gibi dimdik aşağı inen büyük bir yol açılmıştı. Sanki bir çığın önüne katıp sürüklediği bir ev, sık çalıların arasından diklemesine aşağı kaymıştı. Aşağıdan hiç ses gelmiyordu, ama uzaktan uzağa, tarifsiz pis bir koku hissediliyordu; adamların aşağı inip bilinmeyen devasa dehşetle ininde karşılaşmak yerine, uçurumun kıyısında kalıp, tartışmayı yeğlemelerinde şaşılacak bir şey olmasa gerek. Adamların yanlarına aldığı üç köpek başlangıçta hiddetle havlıyordu, ama vadiye yaklaşıldığında köpeklerin gözleri korktu, isteksizlik göstermeye başladılar. Biri telefon edip, Aylesbury Transcript'e haber verdi, ama Dunwich'ten gelen vahşi haberlere alışkın yayımcı, bu konuda kısa bir süre sonra Associated Press tarafından yeniden yayımlanan, gülünç bir paragraf çırpıştırmakla yetindi.

O gece herkes evine gitti ve her ev, her ahır, olabildiğince kuvvetli barikatlarla desteklendi. Hiçbir sığırın dışarıda, otlakta bırakılmadığını söylemeyeyse gerek bile yok. Sabahın ikisinde korku verici bir koku ve hiddetli köpek havlamaları Soğuk Pınar Vadisi'nin doğu kıyısında yer alan Elmer Frye çiftliği halkını uyandırdı; bu insanların hepsi, dışarıdan bir yerlerden gelen bir tür boğuk hışırtılar ve bir dalganın hafif hafif kıyıya çarpmasını andıran sesler duyduklarında hemfikirler. Bayan Frye komşulara telefon etmeyi önerdi ve Elmer bu öneriyi kabul etmek üzereydi ki parçalanan ağaç sesleri konuşmalarını yarıda kesti. Sesin ahırdan geldiği açıktı; hemen ardından sığırların korku dolu böğürtüleri ve koşuşturma sesleri duyuldu. Köpekler salyalarını akıtarak, korkudan sersemlemiş sahiplerinin ayakları dibine kıvrıldılar. Frye alışkanlıkla bir fener yaktı, ama karanlık avluya çıkmanın ölüm demek olduğunu biliyordu. Çocuklarla kadınlar sızlandılar; niteliği belirsiz, geçmişten miras bir savunma içgüdüsüyle hayatta kalmalarının sessiz durmalarına bağlı olduğunu anladılar. Sonunda sığırların gürültüsü azalarak acıklı bir iniltiye dönüştü ve koparma, parçalama, kırma sesleri birbirini izledi. Frye'ler birbirlerine sokularak, sesler Soğuk Pınar Vadisi'nde sönümleninceye kadar kıpırdamaya cesaret edemeden oturdular. Sonra ahırdan gelen korkunç inlemeler ve vadideki gecikmiş çobanaldatanların şeytani ötüş sesleri arasında Selina Frye sendeleye sendeleye telefona yürüdü ve dehşetin ikinci aşamasını başlatan haberleri etrafa yaydı.

Ertesi gün bütün kır panik içindeydi, ağızlarını bıçak açmayan, gözleri yılmış gruplar şeytani olayın cereyan ettiği yere gelip gelip gittiler. Yıkımla oluşmuş iki devasa patika vadiden Frye çiftliğine doğru uzanıyordu; otsuz

yerlerde kocaman kocaman izler vardı ve kırmızıya boyalı eski ahırın bir tarafı tamamen çökmüştü. Sığırlardan sadece dörtte biri bulunup tanınabildi. Bunların bazıları garip bir şekilde parça parça olmuştu ve yaşamaya devam eden hayvanlarınsa hepsini vurmak gerekti. Earl Sawyer, Aylesbury'den veya Arkham'dan yardım istenmesini teklif etti, ama diğerleri bunun işe yaramayacağını ileri sürdüler. Whateley'lerin çöküntüyle sağlamlığın ara yerinde duran kolundan İhtiyar Zebulon Whateley, dağ başlarında ayinler yapılması konusunda çılgın önerilerde bulundu. İhtiyar Zebulon, geleneklerin gücünü koruduğu bir soydan geliyordu ve büyük taş halkaların etrafında ilahiler okunması konusundaki anılarının Wilbur'la ve dedesiyle hiçbir bağıntısı yoktu.

Felakete uğramış ve gerçek bir savunma örgütleyemeyecek kadar sinmiş kırların üzerine karanlık çöktü. Bazı çok yakın aileler bir çatı altında toplanıp kaygılar içinde karanlığa gözlerini dikerken, çoğunluk, önceki gece yaptığı gibi evlerinin etrafına barikatlar kurup bir işe yaramayacağını bile bile çakaralmaz tüfeklerini doldurup, tırmıklarını el altında tuttu. Ancak tepelerden gelen bazı sesler dışında o gece bir şey olmadı ve sabah olduğunda bu yeni dehşetin geldiği gibi çabucak gittiği umuduna kapılan bir yığın insan vardı. Hatta, saldırı amaçlı bir araştırma grubunun vadiye doğru yola çıkmasını önerecek kadar cesur öneriler yapıldıysa da, öneri sahiplerinden hiçbiri isteksiz çoğunluğa örnek olmayı göze alamadı.

Gece olduğunda yeniden barikatlar kuruldu, ancak bu defa bir araya toplanıp birbirine sokulan daha az sayıda aile vardı. Sabah olduğunda hem Frye, hem de Seth Bishop'lar köpeklerin telaşa kapıldığını, uzaktan ne idüğü belirsiz pis koku ve seslerin duyulduğunu bildirdiler; öte yandan erkenden keşfe çıkanlar Sentinel Hill'in eteklerindeki yolda yeni bir dizi dev izi dehşetle fark ettiler. Önceki gibi, yolun her iki yanındaki ezilmiş bitki örtüsü, dehşet verici müthiş bir şeyin oradan geçmiş olduğunu gösteriyordu; öte yandan izlerin yakından incelenmesi dağ gibi bir şeyin Soğuk Pınar Vadisi'nden gelip, yine aynı yoldan geri dönmüş olduğunu ortaya çıkardı. Tepenin eteklerinde çalı ve fidanların kırılmasıyla açılmış yaklaşık on metre genişliğinde bir yol diklemesine yukarıya yöneliyordu; dağın en sarp yerlerinde bile yolun gidişatında en ufak bir sapmanın olmadığını gören araştırmacıların soluğu tutuldu. Bu dehşet verici şey her neyse, kayalık dimdik uçurumlardan bile tırmanabilirdi; araştırmacılar daha emniyetli yollardan tepenin üzerine çıktıklarında, izlerin orada sona erdiğini, daha doğrusu o noktadan geri döndüğünü gördüler.

Burası, Whateley’lerin cehennemi ateşlerini yaktıkları ve Mayıs Arefesi ile Hortlaklar gecesi kutlamalarında masaya benzeyen taşın yanında cehennemi ayinlerini yaptıkları yerdi. Şimdi, geniş bir alanın tam merkezini oluşturan taş, dağ büyüklüğündeki korkunç şey tarafından vurulup yıkılmıştı; taşın hafif çukur yüzeyini, korkunç şey kaçarken Whateley’lerin çiftliğinin yıkıntılarında görülen o yapış yapış katranımsı maddenin aynısı, pis kokulu bir birikinti doldurmaktaydı. Adamlar birbirlerine bakıp fısıldaştılar. Sonra, tepeden aşağı baktılar. Korkunç şeyin çıktığı yoldan aşağı indiği anlaşılıyordu. Akıl yürütmek boşunaydı. Akıl, mantık ve güdülerle ilgili normal fikirler birbirine karışmış vaziyetteydi. Şimdi, sadece grupla birlikte olan İhtiyar Zebulon durumun hakkını veriyor ve makul bir açıklama yapabiliyordu.

Perşembe gecesi, diğer birçok gece gibi başladı, ama daha az mutlu bitti. Vadideki çobanaldatanlar öylesine alışılmadık bir ısrarla çığırıştılar ki çoğu insanı uyku tutmadı ve sabahın üçünde yörenin birbirine paralel bağlı bütün telefonları acı acı çaldı. Ahizeleri kaldıranlar korkudan çılgına dönmüş bir sesin, “İmdat, aman Tanrım! ...” diye haykırdığını duydular ve bazıları haykırışın kesilmesinin ardından bir çatırtı sesi duydukları hissine kapıldılar. Başka bir şey duyulmadı. Hiç kimse bir şey yapmaya cesaret edemedi ve sabah olup da telefon gelinceye kadar kimse bir şey öğrenemedi. Sonra, bunu duymuş olanlar hattaki herkese telefon ettiler ve sadece Frye’lerin yanıt vermediği görüldü. Gerçek, alelacele toplanmış silahlı bir grup insanın çetin bir yürüyüşle Frye’lerin vadinin başlangıcındaki çiftliğine ulaşmasından sonra ortaya çıktı. Durum dehşet vericiydi, ancak pek sürpriz sayılmazdı. Bitki örtüsü ezilmişti ve birçok devasa iz vardı, ama evin yerinde yeller esiyordu. Ev, bir yumurta kabuğu gibi içine göçmüştü ve yıkıntıların içinde ne ölü ne canlı bir Tanrı kulu vardı. Sadece pis bir koku ve yapış yapış katranımsı bir madde vardı. Elmer Frye ve ailesi Dunwich’ten silinmişti.

VIII

Bu arada, dehşetin daha sessiz ama manen daha etkili bir aşaması, Arkham’da, duvarları sıra sıra raflarla dolu bir odanın kapalı kapısının ardında gelişmekteydi. Wilbur Whateley’in tercüme edilmek üzere Miskatonic Üniversitesi’ne teslim edilen tuhaf el yazması kayıtları ya da günlüğü, eski ve yeni dil uzmanları arasında epeyce sıkıntının ve şaşkınlığın

yaşanmasına yol açtı; alfabesi, genel yapısı itibariyle Mezopotamya'da kullanılan koyu gölgeli Arap harflerine[73] benziyor olsa da, hazır bulunan yetkili kişilerden hiçbiri tarafından bilinmiyordu. Dil uzmanlarının en sonunda vardıkları sonuç, metnin şifre etkisi yaratan yapay bir alfabeyle yazılmış olduğu yolundaydı; ancak şifre çözmenin bilinen hiçbir yöntemi, yazarın kullanmış olabileceği bütün diller temelinde uygulandığında bile hiçbir ipucu sağlamadı. Whateley'lerin yaşadığı konutlardan alınan eski kitaplar, filozof ve bilim adamlarının zihnini son derece meşgul etti ve birçok durumda önlerine yeni ve korku verici araştırma alanları açacak gibi göründüyse de, bu konuda hiç yardımları dokunmadı. Kitaplardan biri, demir tokalı kalın bir cilt, bir başka bilinmeyen alfabeyle yazılmıştı - epeyce farklı bir görüntüsü vardı ve en çok Sanskritçe'ye benziyordu. Eski defter, sonunda, hem Whateley'ler meselesine gösterdiği özel ilgi nedeniyle, hem de Antikitenin ve ortaçağların gizemli formüllerine aşina olması ve diller konusundaki bilgi ve ustalığı nedeniyle, Dr. Anmitage'ın sorumluluğuna verildi tamamen.

Armitage'ın, alfabenin, eski zamanlardan bu yana, bazı yasak mezhepler tarafından kullanıldığı ve Sarazen Aleminin[74]büyücülerinden birçok biçim ve bilgiyi miras olarak aldığı yolunda bir düşüncesi vardı. Ama bu hususun pek öyle yaşamsal önemi yoktu, çünkü eğer kuşkulanıldığı gibi, çağdaş bir dilde bir şifre olarak kullanılmışsa, kökeninin bilinmesi gerekmeyebilirdi. Söz konusu metnin hacmi dikkate alınacak olursa, diye düşünüyordu Armitage, metnin yazarı, belki bazı özel formüller ve büyüler dışında, kendi dilinden başka bir dil kullanma zahmetine girmeyi arzulamamış olmalıydı. Bu düşünceye uygun olarak, Dr. Armitage, metnin temelde İngilizce olduğu varsayımıyla işe girişti.

Dr. Armitage, meslektaşlarının defalarca başarısızlığa uğramış olmasından, bulmacanın derin ve karmaşık bir bulmaca olduğunu, bu yüzden de basit bir çözüm tarzının denenmeye bile değmeyeceğini biliyordu. Ağustos ayının ikinci yarısı boyunca Armitage, bir yığın kriptografi kitabıyla kendini takviye etti; kendi kütüphanesindeki bütün kaynakları ortaya döktü ve Trithemius'un Poligraphia'sını, Giambattista Porta'nın De Furtivis Literarum Notis'ini, De Vigenere'nin Traite des Chiffres'ini, Falconer'in Cryptomenysis Patefacta'sını, Davys'in ve Thicknesse'nin on sekizinci yüzyıl incelemelerini, Blair ve Von Marten gibi yakın zaman yetkililerinin eserleriyle Klüber'in Kryptographik'ini

okuyarak geceler geçirdi.[75] Armitage, kitaplar arasında sürdürdüğü incelemelerin arasında zaman zaman el yazmasının bizzat kendisine el attı ve bu kriptogramlardan, ayrı ayrı birçok harf grubunun bir çarpım tablosu gibi düzenlendiği, sayfa başlarına gelen sözcüklerin oluşturduğu mesajın sadece mezhep üyelerince bilindiği en maharetle ve en incelikle yazılmış olan bir tanesiyle ilgilenmesi gerektiğine ikna oldu zamanla. Daha eski otoriteler, yenilerine göre çok daha yararlı gibiydi ve Armitage, el yazmasının şifresinin çok eski ve hiç kuşkusuz esrarengiz deneyler yapan insanlarca nesilden nesile aktarıldığı sonucuna vardı. Armitage birçok def a problemi çözer gibi oldu, ama görünmez bir engel önünü tıkıyordu. Sonra, eylüle doğru bulutlar dağılmaya başladı. El yazmasının bazı yerlerinde kullanılan harfler yanılgıya yer vermeyecek kadar kesinlikle ortaya çıktı ve metnin İngilizce olduğu anlaşıldı.

2 Eylül akşamı son engel de ortadan kalktı ve Dr. Armitage, Wilbur Whateley'in defterinden ilk defa olarak bütün bir pasajı okudu. Hepsinin düşündüğü gibi, gerçekten de bir günlüktü ve okültizmde derin bir bilgelikle günlüğü yazan tuhaf yaratığın genel cehaletinin karışımını yansıtan bir üslupla kaleme alınmıştı. Armitage'ın şifresini çözdüğü 26 Kasım 1916 tarihli bu ilk uzun pasaj, hayli şaşırtıcı ve huzursuz ediciydi. Armitage'ın anımsadığına göre, on iki veya on üç yaşında görünen üç buçuk yaşında bir çocuk tarafından yazılmıştı.

"Bugün Sabaoth[76] için Aklo[77]öğrendim," diye sürüyordu defterdeki kayıt, "gökyüzü değil de tepeler ona cevap verdiğinden, hiç hoşlanmadım. Yukarı kattaki, benim düşündüğümden çok daha ilerimde ve pek de dünyevi bir beyne sahip gibi görünmüyor. Elam Hutchin'lerin İskoç çoban köpeği Jack ısırmak için üzerime geldiğinde onu vurdum; Elam, cesaret edebilse beni öldüreceğini söylüyor. Sanırım edemeyecek. Dedem dün gece bana Dho formülünü belletti ve sanırım 2 manyetik kutuptaki saklı kentleri gördüm. Dünya temize havale olduğunda, eğer Dho-Hna formülünü icra ettiğimde ben de berhava olmazsam, bu kutuplara gitmeliyim. Onlar havadan Sebt günü bana dediler ki ben yıllar evvelinde temize havale olacağım ve sanırım o zamana kadar dedem de ölmüş olacak, bu yüzden Yr ile Nhhngr[78] arasındaki bütün düzlemlerin açılarını ve formülleri öğrenmem gerekiyor. Onlar dışarıdan yardım edecekler, lâkin insan kanı olmadan bedeni alamazlar. Şu yukarı kattaki doğru tertibe banziyor. Voor işaretini[79] yaptığımda ya da üzerine Ibn Ghazi'nin[80] tozunu üflediğimde

onu azıcık görebiliyorum ve bu Mayıs Arefesi'nde Tepe'nin yakınlarında oluyor. Diğer yüz yavaş yavaş yok olabilir. Dünya temize havale olduğunda ve üzerinde hiç bir dünya yaratığı kalmadığında neye bezeyeceğini merak ediyorum. Aklo Sabaoth'la beraber gelen varlık şekil değiştirebileceğimi, dışarıdan yapılacak çok iş olduğunu söyledi."

Sabah olduğunda Dr. Armitage korkudan buz gibi bir tere batmış, sarf ettiği yoğun dikkatten ve uykusuzluktan çılgına dönmüş vaziyetteydi. Bütün gece günlüğü elinden bırakmamış, elektrik lambası altında oturup, gizemli metni mümkün olduğunca hızlı bir şekilde çözümlemek için titreyen ellerle sayfaları çevirmişti birbiri ardı sıra. Heyecanla karısına telefon edip eve dönmeyeceğini söylemişti; karısı evden ona kahvaltı getirdiğinde, eli olup da birkaç lokmadan fazlasını yiyemedi. Karmaşık anahtara yeniden başvurmak gerektiğinde bir iki defa ara vererek, bütün gün okuyup durdu. Getirilen öğle ve akşam yemeklerinden sadece birkaç lokma yedi. Ertesi geceyarısına doğru koltuğunda biraz uyukladı, ama çok geçmeden, insanoğlunun varlığını tehdit ettiğini keşfettiği gerçekler kadar korkunç, karmakarışık karabasanlar görerek uyandı.

4 Eylül sabahı Profesör Rice'la Dr. Morgan onu kısa bir süre görmekte ısrar ettiler ve korkudan titreyerek kül gibi bir benizle ayrıldılar oradan. Armitage, o gece yattı, ama çok düzensiz uyudu. Çarşamba günü —ertesi gün- yeniden el yazmasının başındaydı ve hem okumakta olduğu hem de daha önce çözmüş olduğu bölümlerden bir yığın not almaya başladı. Geceyarısından sonraki ilk saatlerde bürosundaki bir koltukta biraz kestirdi, ama şafak sökmeden el yazmasının başına geçmişti bile. Öğleye doğru, özel hekimi Dr. Hartwell uğradı, onu görmekte ısrarcı oldu ve çalışmaya son vermesini istedi. Armitage, günlüğü okumayı tamamlamanın onun için hayati önemde olduğunu ve vakti geldiğinde bir açıklama yapacağını ima ederek buna karşı çıktı.

O akşam karanlık çökerken, Armitage korkunç incelemesini tamamladı ve bitkin bir şekilde arkasına yaslandı. Akşam yemeğini getiren karısı, onu neredeyse komaya girmiş bir durumda buldu, ama karısının bakışlarının, tuttuğu notlar üzerinde gezindiğini gördüğünde tiz bir çığlıkla onu uyaracak kadar bilinci yerindeydi. Yavaşça yerinden doğrulup, karaladığı kâğıtları toparladı, hepsini büyük bir zarfa koydu ve ağzını kapatarak ceketinin iç cebine yerleştirdi hemen. Eve gitmesine yetecek kadar kuvveti vardı, ama tıbbi yardıma gereksinmesi olduğundan, derhal Dr. Hartwell çağrıldı.

Doktor onu yatağa yatırırken o, boyuna “Ama, Tanrı aşkına, ne yapabiliriz?” diye mırıldanıp duruyordu.

Dr. Armitage uyudu, ama ertesi gün hezeyan geçiriyordu. Hartwell’e hiçbir açıklamada bulunmadı, ama nispeten sakinleştiği anlarda Rice ve Morgan ile acilen uzun bir görüşme yapılmasının gereğinden söz etti. Tahtayla kapatılmış çiftlik evinde bulunan bir şeyin imha edilmesi için yapılan bir çağrı ve başka bir boyuttan gelen bazı korkunç, eski varlıklar tarafından bütün insan ırkının, tüm bitki ve hayvan yaşamının yeryüzünden kökünün kazınması için yapılmış bir plana ilişkin çılgınca göndermeler de dahil, daha abuk sabuk sayıklamaları ise iyice tüyler ürperticiydi. Bağırarak dünyanın tehlikede olduğunu söyleyecekti, çünkü Eskiler[81] dünyadaki yaşamı sona erdirmek ve onu güneş sisteminden ve madde evreninden vi-gintilyonlarca[82] asır önce bir defa yuvarlanmış olduğu başka bir düzleme veya varoluş aşamasına sürüklemek istiyorlardı. Zaman zaman da, çağırdığı tehlikeyi denetlemede yardımcı olacak formülleri bulmayı umduğu Necronomicon’u ve Remigius’un Daemonolatreia’sın[83] isteyecekti.

“Durdurun onları! Durdurun onları!” diye haykıracaktı. “Şu Whateley’ler onları içeri salmak istiyorlardı ve en kötüsü geriye kaldı! Bir şeyler yapmamız gerektiğini Rice’la Morgan’a söyleyin - bu ümitsiz bir iş, ama nasıl güç elde edileceğini ben biliyorum... Ağustosun ikisinden beri, yaniWilbur’un buraya gelip öldüğü tarihten beri o şey beslenmiyor ve bu hızla....”

Fakat Armitage’ın sağlam bir bünyesi vardı ve yetmiş üç yaşında olmasına karşın, o gece, ateşlenmeden rahatsızlığından sıyrılıp çıktı. Cuma günü geç bir saatte uyandı, zihninde bulanıklıktan eser kalmamıştı, ama korkudan içi içini yiyor, korkunç bir sorumluluk duyuyordu. Cumartesi öğleden sonra, kendini kütüphaneye gidebilecek ve görüşmek için Rice’la Morgan’ı çağırabilecek kadar güçlü hissetti ve üç adam o günün geri kalan kısmıyla bütün akşamı en çılgın varsayımlarla ve umutsuz tartışmalarla kendilerine eziyet ederek geçirdiler. Kalın kalın bir yığın tuhaf ve korku verici kitap kütüphane raflarından ve emniyete alındıkları yerlerden çıkarıldı; hummalı bir acelecilikle, şaşırtıcı sayıda diyagram ve formül kopya edildi. Kuşkuculuğun zerresi yoktu. Her üçü de, içinde bulundukları binanın bir odasının zemininde yatmakta olan Wilbur Whateley’in cesedini görmüştü; bundan sonra hiçbiri günlüğe bir kaçığın saçmalamaları gözüyle bakamazdı.

Massachusetts Eyalet Polisini durumdan haberdar etme fikri tartışmalara yol açtı ve sonunda polisi haberdar etmeme kararma varıldı. Daha sonraki bazı araştırmaların ortaya çıkardığı gibi, örneğini görmeyen kişilerce inanılmayacak şeyler söz konusuydu. Gecenin geç saatlerinde, konferans belirli bir plan yapmadan dağıldı, ama Pazar günü Armitage gün boyu formülleri karşılaştırmakla ve üniversite laboratuvarından elde edilen kimyasal maddeleri birbirine karıştırmakla meşgul oldu. Korkunç günlük üzerinde ne kadar çok düşünürse, herhangi bir malzemenin,WilburWhateley'in ardında bıraktığı yaratığı yok etmedeki etkisinden o kadar kuşku duyuyordu - kendisince bilinmeyen ve dünyayı tehdit eden varlık birkaç saatliğine ortaya çıkacak ve unutulmaz Dunwich dehşeti olacaktı.

Pazartesi, Armitage açısından pazar gününün tekrarı oldu, çünkü önündeki görev, sonsuz sayıda araştırma ve deney yapılmasını gerektiriyordu. Korkunç günlüğe yeniden başvurulması, planda birçok değişiklik yapılmasını gerektirdi; Armitage en sonunda bile, çok miktarda belirsizliğin kalacağını biliyordu.

Salıya kadar kesin bir harekat planı belirlemişti ve bir hafta içinde Dunwich'e bir geziye çıkacağına inanıyordu. Sonra, çarşamba günü büyük şok yaşandı. *Arkham Advertiser'ın* dikkati çekmeyecek bir köşesinde, Dunwich'te kaçak viski üretiminin nasıl rekor bir düzeye çıktığını anlatan Associated Press'ten alınma bir haberin altında komik küçük bir yazı vardı. Afallayan Armitage Rice'la Morgan'a telefon edebildi ancak. Gece geç saatlere kadar tartışıp, ertesi gün üçü de büyük bir telaşla hazırlandılar. Armitage korkunç güçlerin işine burnunu sokacağını biliyordu, bununla birlikte, kendisinden önce başkalarının bulaşmış olduğu daha derin ve daha kötücül işlerin sonucunu ortadan kaldırmanın başka yolu olmadığını görüyordu.

IX

Cuma sabahı, Armitage, Rice ve Morgan, Dunvich'e gitmek üzere otomobille yola çıkarak öğleden sonra bir sularında köye vardılar. Güzel bir gündü, ama parlak gün ışığında bile, felakete uğramış bölgenin tuhaf bir şekilde kubbeleri anımsatan tepeleriyle gölgeli, derin dere yatakları üzerinde sessiz bir korku ve uğursuzluk asılı duruyormuş gibiydi. Ara sıra

bazı dağ tepelerinde gökyüzüne doğru uzanan kasvetli taş halkalar göze çarpıyordu. Osborn'un dükkânındaki pısmışlık havasından, korkunç bir şeylerin cereyan etmiş olduğunu anladılar ve çok geçmeden Elmer Frye'nin evinin ve ailesinin yok edilmiş olduğunu öğrendiler. Bütün öğleden sonra Dunwich civarında araba sürüp, olay hakkında bilgisi olan yerlileri sorguya çektiler ve giderek artan yürek çırpıntılarıyla Frye'lerden geriye kalan dehşet verici yıkıntıları, sağa sola bulaşmış katran gibi yapış yapış maddeleri, Frye'lerin avlusundaki iğrenç izleri, Seth Bishop'un yaralı sığırlarını ve çeşitli yerlerdeki ezilmiş bitki örtüsünü kendi gözleriyle gördüler. Sentinel Hill'e doğru çıkan ve inen izler, Armitage'a müthiş önemli gözüktü ve gözlerini dikip dağın doruğundaki sunağı andıran taşa uzun uzun baktı.

En sonunda, Frye'lerin uğradığı felaketin telefonla bildirilmesi üzerine o sabah Aylesbury'den bir grup polis gönderildiğini öğrenen ziyaretçiler, görevli polisleri bulup, bir yarar sağlayabilecek notları karşılaştırmaya karar verdiler. Ama buna karar vermek, yapmaktan kolaydı, çünkü görevlilerin izine hiçbir tarafta rastlamadılar. Beş görevlinin arabada olması gerekiyordu, ancak araba şimdi Frye'lerin avlusunda, yıkıntıların yakınında boş duruyordu. Polislerle konuşmuş olan yerlilerin hepsi de başlangıçta Armitage'la arkadaşları kadar şaşkın görünüyordu. Sonra ihtiyar Sam Hutchins'in aklına bir şey geldi ve sapsarı kesildi, Fred Farr'ı dirseğiyle dürtüp, yakınlardaki rutubetli, derin vadiyi gösterdi.

"Tanrım," dedi soluğu kesilerek, "vadiye inmemelerini söylemiştim ve bu izlerle bu kokunun bulunduğu, öğle vakti bile karanlıklarında çobanaldatanların tiz seslerle öttüğü bu vadiye dünyada kimsenin ineceği aklıma gelmezdi..."

Yerliler de ziyaretçiler de korkuyla ürperdiler ve herkes farkına varmadan, içgüdüyle kulak kabartıp etrafı dinlemeye başladı. Şimdi dehşetle ve onun korkunç eseriyle gerçekten yüz yüze gelmiş olan Armitage, hissettiği sorumluluğun büyüklüğüyle titredi. Birazdan gece çökecekti ve dağ gibi küfür, ağır adımlarla tekinsiz yürüyüşüne başlayacaktı. *Negotium perambulans in tenebris*...[84] Yaşlı kütüphaneci ezberlediği formülü zihninden tekrarladı ve avcundaki, ezberlemediği diğer f ormülün yazılı olduğu kağıdı var gücüyle sıktı. Elektrik fenerini kontrol edip çalışır durumda olduğunu gördü. Yanı başındaki Rice bir valizden böceklerle mücadelede kullanılan türde basınçla püskürten metal bir kutu

çıkarırken, Morgan, meslektaşının hiçbir maddi silahın işe yaramayacağı yolundaki uyarılarına aldırmadan güven duyduğu büyük av tüfeğini bir kutudan çıkardı.

Korkunç günlüğü okumuş olan Armitage, ne tür bir şeyle karşılaşacaklarını çok iyi biliyor ve bundan büyük ıstırap duyuyordu, ancak Dunwich'lilerin korkusunu artırmamak için hiçbir imada bulunmuyor, hiçbir ipucu vermiyordu. Korkunç şeyin kaçmış olduğu dünyaya hiçbir ifşada bulunmadan o şeyin üstesinden gelebilmeyi umuyordu. Gölgeler koyulaşırken, ağaçları eğen, seçtiği evleri yıkan bir gücün önünde insanoğlunun hiçbir kilidinin ve kol demirinin sökmediğini gösteren kanıtlara rağmen, bir an önce evlerine dönüp kapalı kapılar ardına sığınma telaşıyla insanlar dağıldılar. Yerliler, ziyaretçilerin, vadinin yakınındaki Frye kalıntılarında nöbet bekleme planlarını, başlarını sallayarak onaylamadıklarını belirttiler ve ziyaretçileri orada tek başlarına bırakarak giderlerken, onları bir daha sağ görecekleri umudunu pek taşımıyorlardı.

O gece tepenin altından gümbürtüler geliyor, çobanaldatanlar tehdit edici bir tarzda ötüyordu. Arada sırada, Soğuk Pınar Vadisi'nden esen bir rüzgar, gecenin ağır havasını, gözetleyicilerin üçünün de, on beş buçuk yıl insan olarak yaşamış şey ölürken, başucunda durduklarında koklamış oldukları tarifsiz iğrenç kokuyla dolduruyordu. Ama yolu gözlenen korkunç şey ortaya çıkmadı. Aşağıda, vadideki o şey her neyse, zamanını bekliyor olmalıydı; Armitage, meslektaşlarına karanlıkta o şeye saldırmaya kalkışmanın intihar olacağını söyledi.

Cılız ışıklarla şafak söktü ve gecenin sesleri sustu. Külrengi, kasvetli bir gündü; ara sıra yağmur çiseliyor ve kuzeybatı yönündeki tepelerin ötesinde gitgide daha ağır bulutlar toplanıyordu. Arkham'dan gelen adamlar ne yapacaklarına karar veremiyorlardı. Şiddetini artıran yağmurdan korunmak için Frye'nin avlu içindeki tahrip olmamış az sayıdaki binalarından birine sığınarak beklemenin mi yoksa vadiye inip, ne idüğü belirsiz canavarı orada avlamaya çalışmanın mı daha akıllıca olacağını tartıştılar. Sağanağın şiddeti giderek arttı ve uzaklardan gümbür gümbür seslerin yankılandığı duyuldu. Her tarafı ışığa boğan gürültüsüz şimşekler çaktı, sonra yakınlarda bir yere, sanki lanet vadiye iniyormuş gibi çatal bir yıldırım düştü. Gökyüzü daha da karardı ve gözetleyiciler fırtınanın kısa sürmesini, ardından havanın açmasını umdular.

Bir saat sonra ortalık hâlâ iç karartacak kadar karanlıktı, o sırada aşağı yoldan karmakarışık, anlaşılmaz sesler geldi. Hemen ardından, koşan, haykıran, hatta isterik bir şekilde sızıldanan bir düzineden fazla korkmuş adam göründü. Kaçışmakta olan bu insanların önünde koşan biri, hüngür hüngür ağlayarak bir şeyler haykırmaya başladı ve bu sesler anlaşılır bir hal aldığında Arkham'lılar şiddetli bir korkuya kapıldılar.

"Aman Tanrım, aman Tanrım," diye boğulurcasına yineliyordu ses, "O şey yeniden harekete geçti, hem de bu defa güpegündüz! Dışarı çıktı - dışarı çıktı ve hemen şu dakka hareket halinde ve ne zaman üzerimize çullanacağını Tanrı bilir!"

Haykıran adam, soluğu kesilerek sustu, ama sözü bir başkası aldı.

"Bir saat kadar önce Zeb Whateley telefonun çaldığını duydu, telefon eden Bayan Corey idi, kavşak yakınında oturan George'un karısı. Dediğine göre, sığırtmaç çocuk Luther, büyük yıldırımdan sonra sığırları çevirmeye dışarı çıkmış ve vadinin ağzındaki -buranın karşı tarafı- bütün ağaçların eğilmiş olduğunu görmüş ve geçen pazartesi sabahı büyük izleri bulduğunda duyduğu aynı iğrenç koku burnuna çarpmış. Diyor ki bu sesler eğilen ağaçların ve çalıların çıkaramayacağı ıslık gibi bir ses, bir hışırtıymış ve birdenbire yolun öte tarafındaki ağaçlar bir tarafa itilmiş ve çamuru sıçratarak ilerleyen ağır ayak sesleri duymuş. Ama Luther hiçbir şey görmemiş sadece ağaç ve çalıların eğildiğini görmüş.

"Sonra ileriden, yolun öte tarafındaki Bishop Deresi'nin aktığı yerden, köprünün müthiş bir şekilde gıcırdayıp gerildiğini duymuş; Luther duyduğu sesi. çatlayan parça parça ayrılan bir ahşap sesine benzetmiş. Ama bütün bu süre zarfında hiçbir şey görmemiş, sadece araçlar ve çalılar eğiliyormuş. Ve hışırtı sesi uzaklaştığında -yoldan, Büyücü Whateley'in çiftliğine ve Sentinel Hill'e doğru- Luther sesi ilk duyduğu yere gidip etrafa bir göz atacak cesareti kendinde bulmuş. Her taraf çamur ve suymuş, gökyüzü de karanlık ve yağmur hızla bütün izleri siliyormuş, ama vadinin ağzında, araçların eğildiği yerde pazartesi günü gördüğü gibi varil büyüklüğünde bazı izler duruyormuş."

Tam bu noktada ilk konuşan heyecan içindeki adam araya girdi.

"Ama mesele bu değil şimdi - bu sadece başlangıçtı. Zeb, telefonla herkesi arıyor ve herkes de dinliyordu ki araya Seth Bishoplar girdi. Bishop'un kahya kadını Sally, kafayı üşüteyazmış - hemen biraz önce yolun ötesindeki ağaçların eğilmekte olduğunu görmüş ve diyo ki sanki pofurdaya

pofurdaya bir fil eve doğru çamurlara bata çıka yürüyormuş ve birden korkunç bir koku duyduğundan bahsediyor ve Cha'ncey tıpkı pazartesi sabahı Whateley'lerin yıkıntılarında koku duyduğunda bağırdığı gibi bağırıyormuş. Ve bütün köpekler korku içinde inleyip, havlıyorlarmış.

"Ve sonra Sally korkunç bir çığlık atmış; diyor ki yolun alt tarafındaki sundurma sanki fırtınanın darbesiyle içine göçmüş, ancak rüzgar bunu yapacak kadar kuvvetli değilmiş. Herkes dinlemedeydi ve hepimiz telefonda bir sürü insanın hep bir ağızdan konuştuğunu duyuyorduk. Sonra birden, Sally yeniden çığlık attı ve diyor ki ön avlunun kazık çitleri yıkılıvermiş, ama bunu neyin yaptığının işareti yokmuş. Telefon başında olan herkes Cha'ncey'in ve ihtiyar Seth'in de çığlıklar attığını duyuyordu ve Sally çığlık çığlığa diyordu ki ağır bir şey kapıya vuruyormuş - yıldırım ya da başka bir şey değilmiş, ama ağır bir şey tekrar tekrar kapıya yükleniyormuş, ama pencereden bir şey görünmüyormuş. Ve sonra... ve sonra..."

Bütün yüz hatları korkuyla derinleşti ve tir tir titremekte olan Armitage, konuşmacıdan devam etmesini isteyecek cesareti kendinde zor buldu.

"Sonra... Sally'nin, 'İmdaat, ev göçüyor' diye haykırdığımı duyduk ve telefondan mütiş bir çatırtı, ardından da korkunç haykırışlar duyduk... tıpkı Elmer Frye'nin evi yıkıldığında olduğu gibi, sadece ..."

Adam bir an için sustu ve kalabalıktan bir başkası sözü aldı.

"Hepsi bu - bundan sonra telefondan çıt duyulmadı. Tam bir sessizlik. Bunları duyunca Fordları ve Station Wagonları çıkardık ve eli ayağı tutan adamlardan toplayabildiğimiz kadarını Corey'lerin çiftliğinde topladıktan sonra yapılacak en doğru şey konusunda sizin fikrinizi almaya buraya geldik. Bana sorarsan, bu, günahlarımız yüzünden Tanrı'nın bize gönderdiği beladan başka bir şey değil, hiçbir günah cezasız kalamaz."

Armitage artık harekete geçme zamanın geldiğini anladı ve kararsız köylü topluluğuyla kesin bir tarzda konuştu.

"O şeyin peşine düşmeliyiz, arkadaşlar," dedi, elinden geldiğince güven verici bir ses tonuyla. "Bu işi halletmenin bir yolu olduğuna inanıyorum. Siz de biliyorsunuz ki Wheteley'ler büyücüydü — bu şey de bir büyücülük eseri ve aynı yoldan ortadan kaldırılması gerekiyor. Wilbur Whetley'in günlüğünü gördüm ve okuduğu eski, tuhaf kitaplardan bazılarını okudum ve sanırım o şeyi yok edecek büyü sözlerini biliyorum. Bundan kesinlikle emin

olunamaz, ama şansımızı denemeliyiz. O şey görünmez -böyle olduğunu biliyordum- ama bu uzak mesafeye püskürtebilen tüpte onu bir an için görünür yapacak bir toz var. Daha sonra bunu deneriz. Bu şey canlı bırakılamayacak kadar korkunç, ama daha uzun yaşamış olsaydı Wilbur'un büyüteceği kadar kötü değil. Onun nasıl bir dünyadan kaçmış olduğunu asla bilemezsiniz. Şimdilik önümüzde savaşacağımız bu şey var sadece ve bu şey çoğalamaz. Bununla birlikte çok zararı dokunabilir; bu yüzden toplumu ondan kurtarmakta tereddüt etmemeliyiz.

"O şeyin peşine düşmeliyiz - en iyisi son tahrip edilen yerden başlamak. Biri yolu göstersin - Yollarınızı pek iyi bilmiyorum, ama kestirme bir yol olmalı diye düşünüyorum. Ne dersiniz?"

Adamlar bir süre aralarında fısıldaştılar, sonra Earl Sawyer düzenli bir şekilde azalan yağmurda kirli parmağını uzatarak, yumuşak bir ses tonuyla konuştu.

"Sanırım Seth Bishop'lara en çabuk, şu aşağıdaki otlağı geçip, daha aşağıdaki dereyi aştıktan sonra yamacı tırmanıp Carrier'lerin ambarını ve ötesindeki tomruk sahasını geçerek ulaşabilirsiniz. Üst yol Seth'lerin çiftliğinin çok yakınından geçiyor - azıcık öte tarafından."

Armitage, Rice ve Morgan'la birlikte, gösterilen yöne doğru yürümeye başladı ve yerlilerden çoğu yavaşça onları izledi. Gökyüzü aydınlanmaya başlamıştı, havada birazdan fırtınanın sona ereceğinin işaretleri vardı. Armitage bilmeden yanlış bir yöne sapınca, Joe Osborn onu uyardı ve doğru yönü göstermek üzere başa geçti. Cesaret ve kendine güven duygusu güçlenmekteydi, ama izleyecekleri kestirme yolun sonunda, nerdeyse dimdik yükselen ve yaşlı ağaçların arasından bir merdivene tırmanır gibi tırmanacakları ağaçlıklı yamacın alacakaranlığı, bu nitelikleri ciddi bir deneyden geçirecekti.

Sonunda, çamurlu bir yola çıktıklarında, onları doğmakta olan güneş karşıladı. Seth Bishop'un çiftliğinin biraz berisindeydiler, ama eğilmiş ağaçlarla hiçbir kuşkuya yer bırakmayan mide bulandırıcı izler oradan neyin geçmiş olduğunu gösteriyordu. Dönemecin hemen yakınlarındaki yıkıntıları araştırmaya çok az zaman harcadılar. Frye olayının aynısı tekrarlanmıştı; daha önce Bishop'ların evi ve ahırı olan yapıların yıkıntıları altında ölü ya da diri hiçbir şey bulamadılar. Kimse orada pis kokuların ve katranımsı yapış yapış maddelerin arasında kalmak istemedi ve hepsi içgüdüsel olarak, Whateley'lerin yerle bir olmuş çiftliğine ve Sentinel

Hill’in sunakla taçlanmış yamaçlarına doğru giden dehşet verici izlere doğru yöneldi.

AdamlarWilburWhateley’in oturduğu yerin önünden geçerken görünür bir şekilde titrediler ve hevesleri kırılır gibi oldu. Ev büyüklüğünde, görünmez ama şeytanın bütün kötülüklerine sahip bir şeyin peşine düşmek şaka değildi. Sentinel Hill’in eteklerinin karşı tarafında izler yoldan ayrılıyordu ve canavarın dağın tepesine çıktığı ve indiği eski yolun kenarında, yeni eğilmiş ağaçlar ezilmiş otlar vardı.

Armitage oldukça güçlü bir cep dürbünü çıkararak tepenin yeşil yamaçlarını taradı. Sonra aygıtı, gözleri daha keskin olan Morgan’a verdi. Morgan bir süre karşı yamacı seyrettikten sonra tiz bir çığlık attı ve dürbünü Earl Sawyer’a uzatarak, parmağıyla yamaçtaki belirli bir noktayı işaret etti. Optik aletleri kullanmaya alışkın olmayan herkes gibi bir süre beceriksizce çabalayan Sawyer, sonunda Armitage’ın yardımıyla mercekleri odakladı. Bunu yaptığında koyverdiği çığlığın Morgan’ınkinden geri kalır yanı yoktu.

“Aman Tanrım, otlarla çalılar hareket ediyor! Yukarı çıkıyor -yavaşça- şu dakka tepeye doğru sürünüyor, Tanrı bilir niçin!”

O zaman korku tohumları araştırmacıların arasına yayıldı. Ne idüğü belirsiz bir varlığı takip etmek başkaydı, onu bulmak başka. Büyü işe yarayabilirdi - ama tutun ki işe yaramadı, o zaman n’olacaktı? Yükselen sesler Armitage’ın bu şey konusundaki bilgilerini sorguladı ve yanıt alınamayınca bu, sükût ikrardan gelir şeklinde yorumlandı. Herkes, insanoğlunun makul deneyimlerinin dışında son derece acayip varlıklarla karşı karşıya olduğunu hissediyordu.

X

Wonunda, üç Arkhamlı -yaşlı, ak sakallı Dr. Armitage, kır sakallı Profesör Rice ve gençce Dr. Morgan- dağı yalnız tırmandılar. Nasıl odaklanacağını ve kullanılacağını sabırla uzun uzun anlattıktan sonra, dürbünü orada kalmayı seçen korku içindeki gruba bıraktılar ve dağı tırmanırlarken dürbünü elden ele geçiren köylülerce yakından izlendiler. Tırmanış çok çetindi; Dr. Armitage’a birçok defa yardım edilmesi gerekti. Bin bir zahmetle tırmanan grubun yukarılarında öbek öbek otlar bir sümüklüböcek gibi sakin, telaşsız hareket eden korkunç bir varlığın

hareketiyle sallanıyordu. İz peşinde koşanların hedefle aralarındaki mesafenin kapanmakta olduğu açıkça görülüyordu.

Curtis Whateley —ailenin bozunmamış kolundan- dürbünle seyrederken, Arkham'lılar güzergâhlarından adamakıllı saptılar. Curtis, Arkham'lıların şu anda çalıların sallanmakta olduğu yere hakim, epeyce ilerideki tepelerden birine çıkmaya çalıştıklarını söyledi kalabalığa. Çok geçmeden bu görüşün doğruluğu anlaşıldı; görünmeyen iğrenç şey tepenin yanından geçmeden kısa bir süre önce grubun küçük yükseltinin üzerine tırmandığı görüldü.

Sonra, dürbünü almış olan Wesley Corey, Rice'ın tuttuğu püskürtücüyü Armitage'ın ayarlamakta olduğunu, bir şeyler olacağını bağırarak söyledi. Bu püskürtücünün, görünmez dehşeti bir anlığına görünür kılmasının beklendiğini anımsayan kalabalık, huzursuzlukla kıpırdandı. İki üç kişi gözlerini kapadı, ama dürbünü yeniden kapan Curtis Whateley gözlerini dört açtı. Whateley, grubun üzerinde bulunduğu, varlığın yukarısındaki ve gerisindeki elverişli noktadan Rice'ın güçlü tozu son derece etkili bir şekilde püskürtebileceğini görüyordu.

Dürbünü olmayanlar, orta çapta bir bina büyüklüğünde, külrengi bir bulutun dağın doruğuna yakın bir yerde birdenbire belirdiğini gördüler sadece. Dürbünü elinde bulunduran Curtis, kulak paralayan bir çığlıkla, dürbünü, yolun ayak bileklerine çıkan çamurlarına düşürdü. Olduğu yerde sallandı; eğer iki üç kişi yakalayıp ayakta durmasına yardım etmeseydi yere kapaklanacaktı. Duyulur duyulmaz bir sesle inleyerek, "Aman Tanrım ... bu ...bu..." diyebildi.

Her kafadan bir ses çıkıyor, herkes Curtis'ı soru yağmuruna tutuyordu, sadece Henry Wheeler yere düşen dürbünü kurtarıp çamurunu silmeyi düşündü. Curtis, özdenetimini yitirmişti, artık tek tek tümceler bile onun için fazlaydı.

"Bir ahırdan büyük... tamamı solucan gibi kıvranan halatlardan ibaret... gövde kısmı her şeyden büyük bir tür tavuk yumurtası, adım attıkça yarı yarıya kapanan, bir düzineden fazla fıçı gibi ayağı var. .. hiç sert bir yeri yok — pelte gibi bir şey, bir araya getirilmiş bir sürü kıvır kıvır kıvranan urgan... kocaman, pörtlek gözler... her tarafından çıkan on, belki yirmi tane ağız ya da hortum, hepsi soba borusu gibi kocaman, hareket ettikçe açılıp kapanıyorlar... bir tür mavi ya da pembe halkaları olan külrengi şeyler... *Aman yarabbi - tepesindeki bu yarım surat*!... "[85]

Bu son anıyı, artık her ne ise, zavallı Curtis'ın kaldıramadığı görüldü ve daha fazla konuşamadan kendinden geçti. Fred Farr'la Will Hutchins onu yolun kıyısına taşıyıp nemli otların üzerine yatırdılar. Henry Wheeler, olup bitenleri görmek için, çamurdan kurtarılmış dürbünü korkudan tir tir titreyerek dağa çevirdi. Merceklerden, dik yamacın izin verdiği ölçüde hızla zirveye doğru koştukları anlaşılan üç küçük şekil seçiliyordu. Hepsi bu kadardı - bunun dışında hiçbir şey görülmüyordu. Sonra, herkes, gerideki derin vadiden ve Sentinel Hill'in eteğindeki çalılardan gelen tuhaf bir şekilde vakitsiz bir gürültüyü fark etti. Sayısız çobanaldatan hep bir ağızdan ötüşüyor ve bu tiz seslerde gergin ve kötü bir beklentinin pusuya yattığı hissediliyordu.

O sırada, Earl Sawyer dürbünü eline aldı ve üç adamın en yüksek sırtın üzerinde, tam olarak sunakla aynı hizada, ama oldukça uzakta olduğunu bildirdi. Adamlardan birinin düzenli aralıklarla ellerini başının üzerine kaldırır gibi göründüğünü söyledi ve Sawyer durumdan söz ederken, kalabalık, sanki yüksek sesle söylenen bir şarkı hareketlere eşlik ediyormuş gibi yarı müzikal bir ses duyar gibi oldu. O uzak zirve üzerindeki acayip siluet son derece tuhaf ve etkileyici bir görüntü oluşturuyor olmalıydı, ancak gözlemcilerden hiçbiri estetik değerlendirmeler yapabilecek durumda değildi. “Sanırım, adam büyü sözlerini okuyor,” dedi Wheeler ve dürbünü kaptı. Çobanaldatanlar, alışılmadık tarzda, son derece düzensiz bir ritmle çılgınca ötüşüyordu.

Havada bulut olmamasına karşın, gün ışığı apansızın azalır gibi oldu. Bu çok tuhaf bir olaydı ve herkes tarafından açıkça fark edildi. Tepelerin altında mayalanan gümbürtü, kendisiyle uyumlu olan ve gökyüzünden geldiği açıkça belli olan bir gümbürtüyle tuhaf bir şekilde karışıyordu. Yükseklerde şimşekler çakıyor, merak içindeki kalabalık fırtına çıkmasını bekliyor, ancak beklenen olmuyordu. Arkham'lıların bir şeyler okuduğu artık hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak kadar ortadaydı; Wheeler, dürbünle, adamların üçünün de okunan büyünün sözlerine uyarak kollarını indirip kaldırdığını gördü. Uzaklardaki bir çiftlik evinden çılgına dönmüş köpek havlamaları duyuluyordu.

Gün ışığındaki değişim daha da arttı ve kalabalık merakla ufka gözlerini dikti. Mavi gökyüzündeki ışın dağılımının değişmesinden başka bir şey olmayan pembemsi bir karanlık, gümbürtülerle sarsılan tepelerin üzerine çöktü. Sonra, bu defa gökyüzünü eskisinden daha fazla aydınlatan

parlamalarla, şimşekler çakmaya başladı yeniden ve kalabalığa, uzaklardaki taş sunak civarını sis basmış gibi geldi. Ama tam bu esnada hiç kimse dürbünü kullanmıyordu. Çobanaldatanlar düzensiz iniş çıkışlarla ötmeye devam ediyor ve Dunwich'liler atmosferi dolduran akla hayale gelmez bir tehdide karşı cesaret toplamaya çalışıyorlardı.

Hiçbir ön belirtisi görülmeksizin, duymak bahtsızlığına uğrayanların bir daha asla akıllarından çıkmayacak olan ve bir hayvan sesine benzeyen o derin, o akla ziyan, boğuk sesler duyuldu. Bu sesler bir insanın gırtlağından çıkıyor olamazdı, çünkü insan organları böylesine ayrıksı sesler çıkaramazdı. Bu seslerin kaynağı, yanılgıya yer bırakmayacak denli açıklıkla, tepenin üzerindeki taş sunak olmasaydı, bir kuyudan geldiği düşünülebilirdi. Bunları ses diye nitelemek aslında çok yanlıştı, çünkü ruhu dehşete salan beş-altı tınısıyla kulaktan ziyade bilincin açığa çıkmamış katmanlarına hitap ediyordu; bununla birlikte, belli belirsiz de olsa yadsınamayacak tarzda heceli sözcüklerden oluşması nedeniyle onları ses şeklinde nitelemek gerekiyordu. Bu sesler yerin altından gelen gümbürtülerle onları gökyüzünden yansılayan gökgürültüleri ölçüsünde yüksek olmakla birlikte, herhangi bir görünür varlıktan gelmiyordu. Ve bu seslerin kaynağı olarak insanın aklına görünmez varlıkların dünyası geldiğinden, dağın eteklerindeki korkudan birbirine sokulmuş kalabalık, iyice birbirlerine sokuldu ve sanki bir darbe bekliyormuş gibi korkuyla büzüldü.

"Ygnaiih ... ygnaiih ... thflthkh'ngha ... Yog-Sothoth ..." diye çınlıyordu boşluktan gelen karga sesi gibi bir iğrenç bir ses. *"Y'bthnk ... h'ehye—n'grkdl'lh."*

Konuşan güç, tam bu noktada duraksar gibi oldu, sanki ruhsal bir mücadele cereyan ediyordu. Dürbünle bakmakta olan Henry Wheeler bütün dikkatini topladıysa da dağın tepesindeki üç adamın tuhaf siluetlerinden başka bir şey göremedi, okudukları büyü doruk noktasına yaklaşan adamlar, öfkeli, garip hareketlerle ellerini kollarını sallıyorlardı. Korkuların ya da duyguların hangi karanlık kuyularından, kozmos ötesi bilincin ya da karanlığın hangi dipsiz uçurumlarından geliyordu gökgürültüsünü andıran bu heceli, çatlak ses? Tam o sırada, sesler yenilenen bir güç ve uyumla, yeniden çıkmaya başladı ve kelimenin tam anlamıyla bir cinnet halini aldı.

"Eh - ya - ya - ya - yahaah-e'yayayayaaaa ...ngh!aaaaa ...ngh'aaaa ... h'yuh ... h'yuh ... İMDAT! İMDAT! ... bb-bb-bb-BABA! BABA! YOG-

SOTHOTH!... ”[86]

Ama hepsi bu kadardı. Şok edici sunağın ötesindeki çılgın boşluktan gelen, İngilizce heceler olduğu su götürmez, gökgürültüsünü andırır seslerden serseme dönmüş ve beti benzi atmış olan yoldaki grup bir daha asla böyle heceler duymayacaktı. Kaynağının toprağın altı mı, yoksa gökyüzü mü olduğunu hiçbirinin anlayamadığı, sanki dağları bölük bölük yaran korkunç patlama üzerine herkes yerinden sıçradı. Pembeye kesmiş başucu noktasından taş sunağa bir yıldırım, düştü ve görünmez bir kuvvetle tarif edilemez bir koku tepelerden etrafa dalga dalga yayıldı. Ağaçlar, otlar, çalılar kasırgaya tutulmuş gibi titreyip sallanmaya başladı; ölümcül, pis bir kokuyla boğulur gibi olan ve dizlerinin bağı çözülen dağın eteklerindeki korkmuş kalabalık çil yavrusu gibi dağıldı. Uzaklardan köpekler havladı; yeşil ot ve yapraklar solarak garip, hastalıklı sarımtırak gri bir renge büründü ve çobanaldatanların cansız bedenleri tarlalarla ormanın üzerine saçıldı.

Koku çabucak yok olduysa da bitki örtüsü bir daha eski haline dönmedi. Bu gün o korkunç tepenin üzerinde ve civarında büyüyen bitkilerde tuhaf ve kötü bir şeyler var. Arkhamlılar yeniden pırıl pırıl parlamaya başlayan gün ışığında yavaşça dağdan inip yanlarına geldiği sırada, Curtis Whateley daha yeni yeni bilincine kavuşuyordu. Adamlar ciddi ve sessizdi; yerli halkın korkudan sinip titremesine yol açanlardan çok daha korkunç anı ve düşüncelerle sarsılmış gibiydiler. Soru yağmuruna yanıt olarak sadece başlarını sallayarak yaşamsal gerçekliği doğruladılar.

“O şey sonsuza dek yok oldu,” dedi Armitage. “Parçalanarak kendisini oluşturan şeylere ayrıldı; bir daha da var olamayacak. Normal dünyada bir olanaksızlıktı o. Sadece en küçük parçası, bildiğimiz herhangi bir anlamda gerçek maddeydi. Babası gibiydi -ve çoğu gerisingeri ona gitti; bizim maddi dünyamızın dışındaki belirsiz bir diyarda ya da boyuttaki babasına; insanoğlunun ancak en sapkın en meşum ayinlerinin bir anlığına içinden çıkartarak tepenin üzerine getirebileceği dipsiz uçurumlardaki babasına.”

Kısa bir sessizlik oldu ve bu sessizlik anında, zavallı Curtis Whateley parampaça olmuş duyularını yeniden toparladı ve inleyerek ellerini başına götürdü. Bıraktığı yerden anımsamaya başlamıştı; daha önce kendisini yere sermiş olan dehşet yeniden üstüne çullandı.

“Aman Tanrım, o yarım surat - tepesindeki o yarım surat ... kıpkırmızı gözleri, kıvır kıvır albino saçları ve tıpkı Whateley’lerinki

gibi çenesi olmayan o surat... O bir ahtapottu, bir kafadanbacaklıydı, bir tür örümcekti, ama tepesinde neredeyse bir insan suratı vardı ve aynı Büyücü Whateley'di, ancak ondan kat be kat büyüktü..." Curtis bitkin düşüp susarken köylüler yeni bir dehşete dönüşmeyen şaşkın bakışlarla onu seyrediyorlardı. Sadece gelgit aklıyla bir şeyler anımsayan, ama o ana kadar susmuş olan ihtiyar Zebulon Whateley sesini yükseltti.

"On beş yıl oluyor,'' dedi konu dışına çıkarak, "iitiyar Whateley'in bir gün Lavinny'nin çocuğunun Sentinel Hill'in tepesinde babasının adını nasıl seslendiğini söylediğini hatırlıyom..." Ama Joe Osborn, Arkham'lılara yeniden soru sormak için onun sözünü kesti.

"Neticede bu nasıl bir şeydi ve genç Büyücü Whateley onu yurdu yuvası olan havalardan nasıl çağırıyordu?"

Armitage sözcüklerini dikkatle seçti.

"Bu şey — daha çok, bizim uzayımıza ait olmayan bir çeşit güçtü; bizim Doğa'mızın yasalarından farklı yasalarla hareket eden, büyüyen ve kendi kendini şekillendiren bir güçtü. Dış âlemlerden böylesi şeyleri çağırmak bizim işimiz değil, ancak çok fena insanlar ve fena mezhepler böyle bir şeye kalkışabilir. Bu, kısmenWilburWhateley'in kendisinde vardı - onu bir şeytan, vaktinden önce gelişmiş bir canavar yapmaya ve korkunç görüntüsünü silmeye yetecek kadarı. Onun korkunç günlüğünü yakacağım, aklınız varsa, siz de şu yukarıdaki taş sunağı dinamitle havaya uçurur, diğer tepelerdeki dikme taşlardan halkaları yerle bir edersiniz. Böylesi şeyler, Whateley'lerin onca düşkün olduğu -insan ırkını yeryüzünden silecek ve dünyayı bilinmez bir amaçla bilinmez bir yerlere sürükleyecek olan-varlıkları dünyaya çekiyor.

"Ama bizim biraz önce geri gönderdiğimiz şeye gelince -Whateley'ler onu gelecekte çok korkunç şeyler yapması için yetiştirdiler. Wilbur'un hızla büyüyüp, irileşmesine yol açan aynı sebeple o da hızla büyüyüp irileşti - ne var ki o şey Wil-bur'u bertaraf etti, çünkü o bağrında daha fazla *dışarlıklılık* barındırıyordu. Wilbur'un onu boşluktan nasıl çağırdığını sormayın. Wilburonu çağırmadı. *O şey Wilbur'un ikiz kardeşiydi, yalnız, babasına ondan daha çok benziyordu.*

KARANLIKTA FISILTIYLA KONUŞAN ADAM

I

Sonunda, dehşeti gerçekten gözlerimle görmemiş olduğumu sakın aklından çıkarma. Çıkardığım sonuca - bardağı taşıran ve gecenin bir yarısı, ele geçirdiğim bir otomobille ıssız Akeley Çiftliğini, Vermont'un yabanıl görünümlü, kubbeli tepelerini apar topar aşmama yol açan sonuca— zihinsel bir şokun sebep olduğunu söylemek, son tecrübemin ayan beyan ortada olan gerçeklerini göz ardı etmek olur. Bununla birlikte, görüp duyduğum derin şeyler ve bunların üzerimdeki herkesçe kabul edilen canlı etkileri konusunda çıkardığım korkunç sonuçlarda haklı mı, haksız mı olduğumu şimdi bile kanıtlayamam. Çünkü, ne de olsa Akeley'in ortadan kaybolması pek bir anlam ifade etmemektedir. Halk, binanın içindeki ve dışındaki mermi izlerine rağmen orada bir terslik görmüyordu. Onlara göre, Akeley tepelerde şöyle bir dolaşmaya çıkmış bir daha da geri dönmemişti, işte hepsi bu kadardı. Orada ziyaretçiler bulunduğunu ya da o korkunç silindirlerle makinelerin çalışma odasında depolandığını gösteren bir işaret bile yoktu. Onun, aralarında doğup büyüdüğü kalabalık yeşil tepelerden ve sonsuz sayıdaki cılız çaydan ölesiye korkmasının da hiç mi hiç anlamı yoktu, çünkü binlerce insanın böylesi hastalıklı korkuları vardı. Dahası, yabansı karakteri, tuhaf davranışlarını ve tepelerle çaylar konusundaki endişelerini rahatlıkla açıklayabilirdi.

Bildiğim kadarıyla her şey, 3 Kasım 1927'deki o tarihi, o benzeri görülmemiş Vermont seliyle başladı. Ben o zamanlar, tıpkı şimdiki gibi, Massachusetts, Arkham'daki Miskatonic Üniversitesi'nde edebiyat okutmanı, gayretli ve amatör bir New England folklorü araştırıcısıydım. Selden çok kısa bir süre sonra, karşılaşılan zorluklar, çekilen sıkıntılar ve

kurtarma çalışmaları konusunda çeşitli haberler gazeteleri doldururken kabarmış nehirlerden bazılarında görülen şeylerle ilgili bazı tuhaf hikâyeler duyuldu; öyle ki acayip tartışmalara girişen birçok arkadaşım, konuyu aydınlatıp aydınlatamayacağımı sordu bana. Folklor araştırmalarımın ciddiye alınmış olması koltuklarımı kabarttı ve köylü batıl inancının dışavurumundan başka bir şey olmadığı açıkça görülen bu yabanıl, esrarlı öyküleri küçümsemek için elimden geleni ardıma koymadım. Söylentilerin ardında bazı karanlık katmanların, çarpık gerçeklerin bulunabileceğinde ısrar eden birçok eğitimli insan olduğunu görmek beni epey eğlendirdi.

Dikkatime sunulan öykülerin çoğunluğu gazete haberleriydi, ama öykülerden bir tanesini bir arkadaşımın Hardwick, Vermont'taki annesi bizzat duyarak, mektubunda yazmıştı. Bütün öykülerde tanımlanan şey esas olarak aynıydı, ama sanki üç ayrı öykü söz konusuydu -biri Montpelier yakınlarındakiWinooski River ile bağlantılıydı, bir başkası Newfane'in ötesinde yer alan Windham County'dekiWestRiver ile ilişkiliydi ve bir üçüncüsü Lyndonville'in üst tarafında, Caledonia County'deki Passumpsic etrafında dönüyordu. Elbette daha bir sürü şey anlatılıyordu ama, son çözümlemede hepsi bu üçüne indirgeniyor gibiydi. Her vakada yöre halkı, insan ayağı değmemiş tepelerden aşağı köpüre köpüre akan sularda bir veya daha çok sayıda acayip ve rahatsız edici şeyler gördüğünü bildirmişti; bu görüntüleri, bu vesileyle ihtiyarların canlandırdığı, kulaktan kulağa anlatılan bir takım ilkel ve neredeyse unutulmuş söylencelerle ilişkilendirmek gibi yaygın bir eğilim vardı.

Halkın gördüğünü sandığı şeyler, daha önce gördükleri hiçbir şeye benzemeyen organik şekillerdi. Bu trajik dönemde pek tabii ki kabaran nehirler birçok insan cesedini sürükleyip götürmüştü; bununla birlikte bu acayip şeyleri görenler, bunların büyüklük ve dış görünüşleri itibariyle yüzeysel olarak insana benzeseler de, insan olmadıklarından fazlasıyla emindiler. Tanıkların dediklerine göre, bunlar Vermont'ta bilinen hiçbir hayvan türüne de ait değildi. Sırtlarında bir çift kocaman yüzgeç ya da zarsı kanat bulunan, çok sayıda eklemli bacağı olan ve normal olarak başının bulunması gereken yerde sayısız kısa antenle kaplı, elips biçimi helezoni bir organ bulunan bir buçuk metre boyunda pembe şeylerdi bunlar. Çok farklı yörelerden tanıkların anlattıkları şeylerin bir birleriyle böylesine mükemmel derecede çakışması gerçekten de çok dikkat çekiciydi, ancak bütün kırsal alanın, bir zamanlar paylaştığı eski efsanelerin, bütün tanıkların zihnini aynı hastalıklı imgelerle doldurmuş olması gerektiği gerçeği, duyulan şaşkınlığı

biraz azaltıyordu. Benim vardığım sonuç, bu tanıkların -hemen hepsi, geri kalmış bir yörenin saf ve basit insanlarıydı- burgaçlar yaparak akan nehrin sularında örselenmiş ve şişmiş insan cesetlerini veya çiftlik hayvanı leşlerini şöyle kısa bir an görmüş ve bu acınası şeyleri hayallerinde fantastik çağrışımlarla süsleyerek az buçuk anımsadıkları efsanelerle ilişkilendirmelerine yetecek zamanı bulmuş oldukları yolundaydı.

Bugünkü kuşaklar tarafından büyük ölçüde unutulmuş olan, anlamı açık olmaktan uzak eski folklor oldukça tuhaf nitelikteydi ve kökeni çok daha gerilere giden Kızılderili masallarının etkilerini açıkça yansıtmaktaydı. Vermont’a hiç gitmemiş olmama karşın, Eli Davenport’un, eyaletin en yaşlı insanlarının 1839 öncesi sözlü anlatılarından derlenmiş malzemeyi kapsayan son derece nadir monografisi yoluyla bunu çok iyi biliyordum. Bu malzeme, New Hampshire dağlarındaki yaşlıca köylülerden kendi kulaklarımla dinlediğim öykülerle şaşılacak denli uyuşuyordu. Kısaca özetleyecek olursam, bu öyküler, uzak tepelerde -en yüksek doruklardaki sık ormanlarda ve bilinmeyen kaynaklardan çıkan derelerin aktığı esrarlı vadilerde- pusuya yatmış gizli bir canavar varlıklar ırkını -ima ediyordu. Bu varlıklar çok nadiren kendilerini gösteriyordu, ama bazı dağların yamaçlarında alışılmış yüksekliklerin ötesine tırmanan veya kurtların bile girmekte çekindiği bazı dik yamaçlı, derin boğazlara girme cüretini gösterenlerce varlıklarının kanıtlarına rastlandığı söylenmekteydi.

Derelerin kıyısındaki çamurlu topraklarda, bazı kıraç arazi parçalarında ve yakınındaki çimenler kelleşmiş, halka şeklinde dizili tuhaf taşların etrafında, doğanın işine pek benzemeyen garip ayak ya da pençe izleri vardı. Sonra, dağ yamaçlarında, ağızları kocaman kayalarla hiç de öyle rastlantısal olamayacak tarzda kapanmış mağaralar ve kuşkulu derinlikler vardı ve başka yerlerde görülenlerin çok üzerinde sayıda, garip ayak izleri -eğer bu izlerin yönü doğru olarak hesaplanabiliyorsa- bu mağaralara yaklaşıyor ve buralardan uzaklaşıyordu. Ve en kötüsü, bazı serüvenci kimselerin en uzak vadilerin ve normalin üzerinde yüksekliklerdeki dimdik ormanların alacakaranlığında çok nadiren gördükleri şeyler vardı.

Bu şeyler hakkında orada burada anlatılanlar bu kadar birbirini tutmasaydı, bu denli rahatsız edici olmazdı. Hemen bütün söylentilerde birçok ortak nokta vardı: Yaratıkların birçok ayak ve sırtlarının ortasında iki büyük yarasa kanadıyla açık kırmızı renkte bir tür kocaman pavurya olduğu iddia edilmekteydi. Bazen bütün ayaklarıyla yürüyor, bazen de en gerideki

iki bacak dışındaki bacaklarıyla ne olduğu anlaşılmayan nesneler taşıyarak arka bacakları üzerinde yürüyorlardı. Bir defasında, çok sayıda yaratık ormandaki sığ bir akarsu yatağında üç kol halinde besbelli bir disiplin içerisinde, bata çıka yürürken görüldü. Bir defasında da bir yaratığın uçtuğu görülmüştü - bu yaratık çıplak, ıssız bir tepeden gecenin karanlığında havalanıp, çırptığı kocaman kanatların siluetini bir an için dolunaya düşürerek gökyüzünde gözden yitmişti.

Bu varlıklar, anlaşıldığı kadarıyla, bazı serüvenci kişilerin -özellikle evlerini bazı vadilere çok yakın veya bazı dağ yamaçlarının fazla yükseklerine kuran insanların— kaybolmasından sorumlu olmakla birlikte, genellikle insanlığa ilişmekten yana değillerdi. Sebebin ortadan kalkmasından sonra da duygunun uzun süre var olmaya devam etmesi yüzünden, bazı yerler yerleşmeye pek elverişli olmayan yerler olarak tanındı. İnsanlar, yakınlardaki bazı uçurumlara, oralarda yerleşenlerden kaçının kaybolduğunu, bu kasvetli, yeşil nöbetçilerin eteklerindeki kaç çiftliğin yanıp küle dönüştüğünü anımsamasalar da korkudan titreyerek bakıyorlardı.

Ama daha eski efsanelere göre, bu yaratıklar sadece gizliliklerini bozanlara zarar verirken, sonradan bunların insanoğluna karşı merak duymaya ve insanlar arasında ileri karakollar kurmaya kalkıştıkları anlatılır olmuştu. Sabahları, çiftliklerin pencereleri civarında garip pençe izleri görüldüğü ve açıkça perili olduğu bilinen bölgelerin dışında zaman zaman birilerinin kaybolduğu hususunda öyküler anlatılmaktaydı. Bundan başka, ormanın derinliklerindeki patika ve araba yollarından tek başına geçen seyyahların insan konuşmasını taklit etmeye çalışan şaşırtıcı vızıltılar duyduğuna ve avlularının yanı başındaki kadim ormanda bir şeyler gören ya da duyan çocukların akıllarının başlarından gittiğine ilişkin öyküler dolaşıyordu ortalıkta. Efsanelerin en son katmanında -batıl inançların yok olmasını önceleyen ve korkulan yerlerle yakın temasın terk edildiği katman-hayatlarının bir döneminde iğrenç bir ruhsal değişiklik geçirmiş olan ve kendilerini tuhaf yaratıklara satmış ölümlüler olarak herkesin kaçındığı ve hakkında söylentiler dolaşan bazı münzeviler ve uzaklarda yaşayan çiftçilere şok edici atıflar yapılmaktaydı. Kuzeydoğu ülkelerinden birinde 1800 yıllar civarında, toplumdan kaçan, tuhaf kişilikli insanlar iğrenç şeylerin müttefiki ve temsilcisi olarak suçlamak bir moda olmuş gibiydi.

Bu şeylerin ne olduğuna gelince - açıklamalar doğal olarak çok çeşitlilik gösteriyordu. Onlara yerel ve geçici adlar da verilmiş olmakla birlikte ortak adlar “şunlar” ve “eskiler” idi. Püriten yerleşimcilerin belki büyük çoğunluğu, anlar açıkça şeytanın yakınlar olarak görmüş ve korkunç teolojik spekülasyonlarının temeli haline getirmişti. Kelt efsanelerini miras almış olanlar- esas olarak New Hampshire’lı İskoç-İrlandalı unsurlar ve onların Vermont on Governor Wentworth sömürge topraklarına yerleşmiş olan akrabalar- onlarla bataklıkların ve ormanların kötücül cinleri ve “küçük insanlar” arasında belli belirsiz bağlar kurmuş ve kendilerini onlara karşı kuşaktan kuşağa aktarılan büyülerle korumuşlardır. Ama en fantastik kuramlar Kızılderililer’inkilerdi. Her kabilenin efsanesi birbirinden farklı olmakla birlikte, bazı yaşamsal özelliklerde belirgin bir uyum vardı; yaratıkların bu toprakların yerlisi olmadığı hususunda hepsi hemfikirdi.

Bu efsanelerden en tutarlı ve pitoresk olan Pennacook efsaneleri, Kanatlılar’ın gökyüzündeki Büyük Ayı’dan geldiklerini ve dağların içinde tüneller kazarak buralardan, başka bir dünyadan çıkaramadıklar bir tür taş çıkarmış olduklarını öğretiyordu. Efsaneler, onların dünyada yaşamamış, sadece bir ileri karakol kurmuş olduklarını ve kuzeydeki kendi yıldızlarına taş götürmüş olduklarını söylemekteydi. Bu Yaratıklar sadece kendilerine çok fazla yaklaşmış ya da kendilerini gözetlemekte olan dünyalılara zarar verdiler. Hayvanlar, avlandıkları için değil içgüdüsel nefretleriyle onlardan çekiniyor, uzak duruyordu. Yaratıklar, dünyadaki şeyleri ve hayvanları yiyemiyorlardı, yiyeceklerini yıldızlardan getirmişlerdi. Onlara yaklaşmak kötüydü ve zaman zaman onların bulunduğu tepelere giden genç savaşçılar bir daha geri dönmemişti. Geceleyin ormanda, insan sesi gibi olmaya çalışan arı sesini andırır seslerle fısıldaşmalarını dinlemek de iyi değildi. Her tür insanın -Pennacook’ların, Huron’ların ve Beş Ulus’un- dilini biliyorlardı ama kendileri bir dile sahip ya da buna gereksinim duyuyor gibi görünmüyorlardı. Farklı şeyleri anlatmak üzere farklı renklere giren kafalarıyla konuşuyorlardı.

Beyazlar’ınkiler olsun Kızılderililer’inkiler olsun bütün efsaneler, ara sıra atavistik parlamalar dışında, on dokuzuncu yüzyıl boyunca sönümlendiler. Vermont’luların yaşam tarzları kesinlik kazandıktan ve sürekli kullanılan yollarla konutları belli bir sabit plana göre kurulduktan sonra bu planları şekillendiren korku ve sakınımlar, hatta bu korku ve sakınımların bir zamanlar varolduğu giderek daha az anımsanır oldu. Çoğu insan, bazı dağlık bölgelerin yaşanmaya uygun olmayan, sağlığa zararlı, işe yaramaz ve

genellikle şanssız kabul edildiğini ve insanın buralardan ne kadar uzak durursa o kadar iyi edeceğini bilmektedir sadece. Zamanla, alışkanlıklar ve ekonomik çıkarlar onaylanmış yerlerde öylesine kök saldı ki, artık buraların dışına çıkılmasına gerek kalmadı, perili tepeler tasarlanarak değil, kazayla terk edildi. Çok nadiren ortaya çıkan korku dönemleri dışında, sadece mucizelere düşkün ninelerle geçmişi özleyen doksanlıklar bu tepelerde yaşayan varlıklardan fısıltılarla söz ettiler; ama bu yaşlılar bile, yaratıkların evlerle yerleşim bölgelerinin varlığına alışmış olmaları ve insanların onları seçilmiş bölgelerinde rahat bırakmaları nedeniyle korkmak için bir sebep olmadığını kabul ediyorlardı.

Bütün bunları okumalarımdan ve New Hampshire'dan derlenmiş bazı halk masallarından çoktandır biliyordum; böylece sel zamanı söylentiler ortaya çıkmaya başladığında, bunların nasıl bir imgesel arka plandan çıktığını kolayca kestirebildim. Bunları arkadaşlarıma açıklamakta büyük güçlük çektim, buna karşılık hır çıkarmaktan hoşlanan bazılarının, bütün bu anlatılanlarda bir hakikat payı bulunabileceğini ileri sürmeleri beni epeyce eğlendirdi. Bu kişiler, erken dönem efsanelerinin dikkat çekici derecede bir süreklilik ve birbirine uygunluk gösterdiğine işaret ederek, gerçekten yeterince araştırılmamış olan Vermont tepelerinde nelerin yaşıyor ya da yaşamıyor olacağını kestirip atmanın pek de akıllıca olmayacağını ileri sürüyorlardı; efsanelerin hepsinin, dünyanın her yerinde birbirinin aynısı olduğunu ve düş gücünün her zaman aynı tipte yanılsamalara yol açan erken bir evresi tarafından belirlendiğini kesin bir dille anlatmam da onları susturmaya yetmedi.

Böylesi hasımlara Vermont efsanelerinin özü bakımından, antik dünyayı faunlarla, orman perileriyle, satirlerle dolduran, çağdaş Yunanistan'ın *kallikanzarai*'sini[87] akla getiren, yabanıl Galliler'e ve İrlandalılar'a o küçük ve gizli ırkı, o korkunç trog-loditleri[88] ve yeraltı tünellerinde yaşayan yaratıkları düşündüren evrensel efsanelerden pek farklı olmadığını göstermenin yararı yoktu. Hatta, Nepalli kabilelerin, Himalaya'nın doruklarında buzlar ve kayalar arasında pusuya yatmış bekleyen korkunç *Mi-Go* ya da "İğrenç Kar Adamı" inançlarıyla olan şaşırtıcı benzerliğe işaret etmenin de bir yararı dokunmazdı. Bu kanıtı ortaya koyduğumda, hasımlarım, bunun, eski öykülerin gerçekten tarihi geçerliliği bulunduğu anlamına geldiğini iddia ederek bana karşı çıktılar; gerçekten var olan bazı eski, tuhaf ırkların insanlığın ilerlemesi ve dünyaya egemen olmasıyla

gizlenmek zorunda kalmış olabileceğini ve büyük bir olasılıkla çok azalmış da olsalar epeyce yakın zamanlara kadar -hatta günümüze kadar- varlıklarını devam ettirmiş olabileceklerini ileri sürdüler.

Ben böylesi kuramlara güldükçe, inatçı dostlarım kuramlarına daha fazla sarıldılar; geçmişten miras kalan efsaneler olmasa bile, son zamanlarda ortaya çıkan söylentilerin, tümüyle göz ardı edilemeyecek denli açık, ayrıntılı ve akla yatacak kadar süssüz bir anlatım üslubuna sahip olduğunu sözlerine ilave ettiler. Fanatik denilecek denli aşırılık gösteren birkaçı, dış dünyalardan ve uzaydan sık sık yeryüzüne ziyaretçiler geldiğini ileri süren Charles Fort'un abartılı kitabından alıntılarla, dünya-dışı gizli yaratıklardan söz eden eski Kızılderili efsanelerinin olası anlamlarına gönderme yapacak kadar ileri gitti. Ama hasımlarımın çoğunluğu, Arthur Machen'ın muhteşem korku öyküsüyle geniş kitlelere ulaşan, fantastik pusudaki "küçük insanlar" söylencesini[89] gerçek hayata taşımakta ısrar eden Romantizm taraftarlarıydı.

II

Bu koşullarda, bu hararetli tartışma, doğal olarak sonunda mektuplar şeklinde *Arkham Advertiser'da* yer aldı; bazıları, sel-öykülerinin kaynaklandığı yer olan Vermont bölgesinin basınında tekrar yayımlandı. *Rutland Herald* her iki tarafın mektuplarından yarım sayfalık özet verirken, *Brattleboro Reformer* benim uzun tarihsel ve mitolojik özetlerimden birini editörün kuşkucu sonuçlarımı destekleyen ve alkışlayan düşünceli sütununda, yorum eşliğinde tam metin olarak yayımladı. 1928 baharında, eyalete adımı atmış olmamakla birlikte Vermont'ta bayağı tanınan bir şahsiyettim. Sonra, Henıy Akeley'in meydan okuyan mektupları çıkageldi; bunlar beni derinden etkiledi ve hayatımda ilk ve son defa olarak sürüyle yeşil uçurumun ve çağıl çağıl akan orman akarsularının bu büyüleyici dünyasına gitmeme yol açtı.

Henry Wentworth Akeley hakkında bildiklerimin çoğunluğu, onun ıssız çiftlik evinde yaşadıklarımdan sonra komşularıyla ve California'daki tek oğluyla yaptığım yazışmalardan elde edilmiştir. Keşfettiğim kadarıyla, birçok seçkin yöresel hukukçu, yönetici ve özengen tarım uzmanı çıkarmış bir ailenin son temsilcisiydi. Bununla birlikte onun şahsında, aile, pratik işlerden uzaklaşarak salt bilimsel alanlara yönelmişti; böylece Akeley,

Vermont Üniversitesi'nde ciddi bir şekilde matematik, astronomi, biyoloji, antropoloji ve folklor eğitimi gördü. Daha önce hakkında hiçbir şey duymuş değildim ve yazışmalarımız sırasında da pek fazla otobiyografik ayrıntı vermedi, ama dünya işlerinden el etek çekmiş, dünyevi konularda pek derinliği olmayan biri olmasına karşın, ahlaklı, eğitimli ve zeki birisi olduğunu daha baştan anlamıştım.

İddia ettiği şeyin inanılmaz niteliğine karşın, Akeley'i, görüşlerime karşı çıkan herkesten daha fazla ciddiye almaktan kendimi alamadım. Birincisi, hakkında tuhaf bir şekilde spekülasyon yaptığı -görünür ve elle tutulabilir- gerçek olguya sahiden çok yakındı; bundan başka vardığı sonuçları gerçek bir bilim adamı gibi teşebbüs durumunda bırakmaya şaşırtıcı derecede istekliydi. Daha ileri gitmek hususunda kişisel tercihleri yoktu ve kılavuzu her zaman somut kanıtlardı. Başlangıçta, elbette, yanılmış olduğunu düşündüm, ama yanılgısının içerdiği zekaya saygı duydum ve hiçbir zaman fikirlerini, ıssız, yeşil tepelerden duyduğu delilik derecesindeki korkuyu dostlarından bazılarına atfetmeye çalışmadım. Bununla kafayı bozmuştu ve anlattığı şeylerin onun varsaydığı fantastik nedenlerle pek ilgisi olmasa da ciddi bir şekilde incelenmeyi hak eden durumlardan kaynaklandığını görebiliyordum. Daha sonra, ondan, meseleyi daha farklı ve şaşılacak derecede garip bir temele oturtacak olan bazı önemli kanıtlar aldım.

Akeley'in kendisini tanıttığı ve benim kendi entelektüel geçmişimde bu kadar önemli bir dönüm noktası oluşturan uzun mektubun tamamını elimden geldiğince buraya aktarmaktan daha iyi bir şey yapamam. Mektup artık bende değil, ama uğursuz iletisinin her sözcüğü, adeta belleğime kazılı durumda ve onu yazmış olan adamın aklının başında olduğundan en ufak bir kuşku duymadığımı bir kez daha yineliyorum. İşte mektup - sakin, bilim hayatı boyunca dünyayla pek ilişiği olmadığı açıkça görülen birinin okunaksız, arkaik görünüşlü elyazısıyla yazılmış bir mektup.

R.F.D. 2,

Townshend, Windham Co., Vermont.

5 Mayıs 1928

SAYIN ALBERT N. WILMARTH,

118 SALTONSATAL CAD.,

ARKHAM. MASS.

Sayın Bay: -

Geçen güz, sel sularıyla taşan nehirlerimizde görülen tuhaf cisimler hakkında son zamanlarda anlatılan hikayeler ve onlarla gayet iyi uyuşan ilginç folklor üzerine yazmış bulunduğunuz ve *Brattleboro Reformer'da* yeniden yayımlanan (23 ve 28 Nisan tarihli) mektubunuzu büyük bir ilgiyle okudum. Bir yabancının neden sizin düştüğünüz konuma düştüğünü, hatta editörün de neden sizinle aynı fikirde olduğunu anlamak zor değil. Bu tavır Vermont'ta ve Vermont dışında genellikle eğitimli insanların ve dağların genellikle ziyaret edilmeyen taraflarında beni inceleme yapmaya sevk eden genel ve Davenport'un kitabı üzerinde yaptığım incelemelerden önce, henüz gençken (şimdi 57'sindeyim) bizzat benim takındığım tavırdır.

Beni bu incelemeleri yapmaya sevk eden, oldukça cahil, yaşlıca köylülerden duyduğum garip hikayeler oldu, ama şimdi keşke her şeyi olduğu gibi bıraksaymışım diyorum. Bütün alçakgönüllülüğümle, antropoloji ve folklor konularının hiçbir şekilde bana yabancı olmadığını söyleyebilirim. Üniversitede bu konularda epey eğitim aldım ve genel kabul gören otoritelerden çoğunun, sözgelimi Tylor, Lubbock, Frazer, Quatrefages, Murray, Osborn, Keith, Boule, G. Elliott Smith'in, vb. kitaplarını okudum. Gizli ırklarla ilgili hikayelerin insanlık kadar eski olduğu benim için bir haber değil. *Ruthları Herald'da* yeniden yayımlanan mektuplarınızı ve size hak veren mektupları okudum; bugün için karşı çıkışınızın neye dayandığını bildiğimi sanıyorum.

Size söylemek isterim ki akıl ve mantığın tümden sizden yana görünmesine karşın hasımlarınız gerçeğe sizden daha yakınlar. Onlar gerçeğe akıllarının alamayacağı kadar yakınlar - akılları alamaz çünkü salt kuramla yol alıyor ve benim bildiğim şeyleri bilmiyorlar. Meseleyi ben de onlar kadar az bilseydim, bütünüyle sizden yana olurdum.

Gördüğünüz gibi asıl konuya gelmekte, büyük bir olasılıkla korkumdan olacak, zorlanıyorum ama netice olarak meselenin özü şu: *Canavar varlıkların kimsenin ziyaret etmediği yüksek tepelerdeki ormanlarda sahiden yaşamakta olduğuna ilişkin elimde kanıtlarım var.* Nehirde yüzerken görüldüğü bildirilen şeylerden hiçbirini görmüş değilim, *ama onlara benzer şeyleri* dile getirmekten korktuğum koşullarda *gördüm.* Daha önce ayak izlerini görmüştüm; son zamanlardaysa, bu izleri evimin (Townshend Köyünün güneyinde,

Karanlık Dağ tarafında bulunan Akeley çiftliğinde yaşıyorum) şimdi size söylemeyi göze alamayacağım kadar yakınlarında gördüm. Ve ormanın, kağıt üzerinde bile betimleyemeyeceğim bazı noktalarında sesleri kulağıma çalındı.

Bir yerde seslerini o kadar iyi duydum ki, oraya -bir diktafon düzeneği ve üzerine kayıt yapılmamış bir merdane ile- bir fonograf götürdüm; aldığım ses kaydını dinlemeniz için bir düzenleme yapmaya çalışacağım. Makineyi çalıştırıp ses kaydını buradaki bazı yaşlı insanlara dinlettim; seslerden bir tanesi (Davenport'un sözünü ettiği ormanlardaki şu vızıltı sesi), ninelerinin onlara anlatıp taklidini yaptıkları bir sese benzerliği nedeniyle, akıllarını başlarından alıp onları adeta felç etti. Çoğu insanın "sesler duyduğunu" söyleyen birisi hakkında ne düşündüğünü çok iyi biliyorum -ama bir sonuca varmadan önce aldığım ses kaydını bir dinleyin ve yerleşim yerlerinden uzakta yaşayan bazı yaşlı insanlara bu konuda ne düşündüklerini sorun. Bunları normal olarak açıklayabilirseniz, mesele yok; ama bunun arkasında bir şey olmalı. Bildiğiniz gibi *ex nihilo nihil fit.*[90]

Şimdi, size yazmaktaki maksadım bir tartışma başlatmak değil, sizin gibi zevkleri olan birini çok ilgilendireceğini düşündüğüm bilgiler vermektir. *Bunlar aramızda kalsın. Alenen sizin tarafınızdayım,* çünkü bazı şeyler, bana bu konularda halkın çok şey bilmesinin iyi olmadığını gösterdi. Benim çalışmalarım şimdi tamamen gizli; halkın dikkatini çekecek, keşfettiğim yerleri ziyaret etmelerine yol açacak bir şeyler söylemeye niyetim yok. Aramızda, bilgi toplayan casuslarıyla, *sürekli bizi gözetleyen insan-olmayan varlıkların bulunduğu* doğru - ne yazık ki fazlasıyla doğru. Bu meseleyle ilgili ipuçlarımın çoğunluğunu, eğer aklı başındaysa (ki sanırım öyleydi) *bu casuslardan biri olan* sefil bir adamdan edindim. Bu adam daha sonra kendini öldürdü, ama şimdi, daha başkalarının da bulunduğuna inanmak için geçerli nedenlerim var.

Yıldızlar arası boşlukta yaşayabilen ve esire[91] dayanıklı ama yeryüzünde pek kullanışlı olmayan, hantal, güçlü kanatlarıyla *esir içinde uçabilen yaratıklar, bir başka gezegenden geldiler.* Beni deli sayarak bir kenara atmayacak olursanız, bu konudan ileride size söz ederim. Onlar buraya tepelerin çok derinlerine kadar inen madenlerden metal çıkarmak üzere geliyorlar ve *sanırım onların nereden*

geldiklerini biliyorum. Onları rahat bırakacak olursak bize bir zararları dokunmaz, ama onları fazla merak edecek olursak, neler olabileceğini kimse söyleyemez. Elbette donanımlı bir ordu onların maden kolonisini yeryüzünden silebilir. Bu, onların korktukları şey. Böyle bir şey olursa, *dışarıdan* daha çok -istemediğin kadar- yaratık gelir. Dünyayı kolaylıkla feth edebilirlerdi, ama bugüne kadar bunu denemediler bile, çünkü gerek duymadılar. Rahatsızlık vermektense, her şeyi kendi haline bırakmayı tercih ettiler.

Sanırım, keşfetmiş olduğum şeyler nedeniyle benden kurtulmak istiyorlar. Buranın doğusunda Toparlak Tepe civarında bulduğum, üzerinde yarısı aşınmış bilinmeyen yazılar bulunan büyük siyah bir taş var; onu eve götürmemden sonra her şey değişti. Çok fazla kuşkulandığımı düşünürlerse *beni öldürebilir ya da dünyadan alıp, geldikleri yere götürebilirler.* İnsanların dünyasında neler olup bittiğinden habersiz kalmamak için bilgili insanları ara sıra kaçırmayı seviyorlar.

Bu beni, ikinci amacım olan size seslenmeye götürüyor -yani, sizi, şu anki tartışmaya yaygınlık kazandırmak yerine kapatmaya ikna etmeye. *İnsanlar bu tepelerden uzak tutulmalı;* bunu sağlamak içinse merakları daha fazla kamçılanmamak Tanrı biliyor ya, gerek mülk sahipleri, gerek yazın sürüler halinde Vermont'a gelip ıssız yerleri ve tepeleri tek katlı ucuz evleriyle kaplayan insanlar yüzünden zaten yeterince tehlike var.

Sizinle yazışmayı sürdürmekten memnuniyet duyacağım ve eğer isterseniz fonograf kaydını ve kara taşı (öyle yıpranmış durumda ki fotoğraflarında bir şey seçilemiyor) ekspres postayla size göndermeye çalışırım. "Çalışırım" diyorum çünkü öyle sanıyorum ki, yaratıklar buradaki her şeye bir şekilde burunlarını sokuyorlar. Köyün yakınlarındaki bir çiftlikte, casus olduğunu sandığım Brown adında suratsız, sinsi bir herif var. Dünyaları hakkında çok şey bildiğim için beni yavaş yavaş bizim dünyamızdan koparmaya çalışıyorlar.

Ne yaptığımı öğrenmekte üstlerine yok. Bu mektubu bile almayabilirsiniz. İşler daha da kötüye giderse, sanırım buraları terk edip, oğlumla birlikte California San Diego'da yaşamalıyım, ama doğduğunuz topraklardan, ailenizin altı kuşaktır oturduğu yerden ayrılmak pek kolay değil. Bundan başka, *yaratıkların* farkına

vardıkları bu evi bundan böyle birine satmaya da cesaret edemem. Öyle görünüyor ki kara taşı geri almaya ve fonograf kaydını yok etmeye çalışıyorlar, ama elimden gelirse buna izin vermeyeceğim. İri polis köpeklerim şimdilik onları uzak tutuyor, çünkü buralarda sayıları henüz epey az ve üstelik etrafta dolaşmakta çok beceriksizler. Daha önce de söylediğim gibi, kanatları, yeryüzünde kısa uçuşlarda çok işe yaramıyor. Bu taşın şifresini çözmek üzereyim; folklor konusundaki bilginizle eksik halkayı tamamlamada siz bana yardım edebilirsiniz. *Necronomicon*'da üstü kapalı bir şekilde anlatılan, insanın yeryüzüne gelişinden önceki bütün korkunç efsaneleri -Yog-Sothoth ve Cthulhu efsanelerini— bildiğinizi varsayıyorum. Bir zamanlar bu kitabın bir nüshasına ulaşmıştım ve duyduğuma göre sizin de üniversitede kilit altında tuttuğunuz bir nüsha varmış.

Sonuç olarak, SayınWilmarth, öyle sanıyorum ki çalışmalarımızla birbirimize yardımcı olabiliriz. Sizi tehlikeye atmak istemem ve bana öyle geliyor ki bu taşa ve fonograf kaydına sahip olmanın tehlikeleri konusunda sizi uyarmam gerekir, ama bilgi uğruna her türlü tehlikeyi göze alacağınızı sanıyorum. Bunları göndermek için Newfane'a veya Brattleboro'ya, artık siz hangisine gitmemi isterseniz, gidebilirim, çünkü biliyorsunuz ekspres posta hizmetleri daha güvenli oluyor. Neredeyse yalnız yaşadığımı söyleyebilirim, çünkü artık yanımda çalıştıracak kimse bulamıyorum. Geceleri eve yaklaşmaya çalışan ve köpeklerin sürekli havlamasına neden olan yaratıklar yüzünden kimse yanımda kalmıyor. Karım hayattayken bu işe bu kadar bulaşmamış olduğuma şükrediyorum, çünkü bu mesele karımı çıldırtabilirdi.

Sizi boş yere rahatsız etmemiş olduğumu ve bu mektubu deli sayıklaması sayarak çöp sepetine atmak yerine benimle temas kurmaya karar vereceğinizi umuyorum.

Saygılarımla,

Henry W. Akeley

PS. Çektiğim fotoğraflardan, değindiğim konulardan birçoğunu aydınlatacağını sandığım bazılarından fazladan basıyorum. İhtiyarlar bunların müthiş doğru olduklarını düşünüyorlar. İlgilenirseniz, çok yakında bunlardan da size gönderirim.

H. W. A.

Bu tuhaf belgeyi ilk defa okuduğumda hissettiğim şeyleri betimlemek çok zor. Normal olarak, bu saçmalıklara, daha önce beni neşeye boğmuş daha yumuşak kuramlara güldüğümden daha yüksek sesle gülmeliydim, bununla birlikte mektubun tonundaki bir şey, çelişkili bir şekilde onu ciddiye almama sebep oldu. Bana yazan kişinin sözünü ettiği yıldızlardan gelen gizli ırka bir an olsun inanmış değildim, ama başlangıçtaki ciddi kuşkularıma karşın, düşündükçe tuhaf da olsa, adamın aklının başında ve samimi olduğuna, hayal gücüne dayanan bu tarz dışında, açıklayamadığı son derece tuhaf, anormal bir olayla gerçekten karşılaşmış olduğuna inandım. Onun sandığı gibi olmayabilir diye düşündüm, öte yandan olayların araştırılmaya değmeyeceğini düşünmek olacak şey değildi. Adam fazlasıyla heyecanlanmış ve bir şeylerden çok korkmuş gibiydi, ama bunun sebepsiz olduğunu düşünmek zordu. Adam bazı bakımlardan son derece özgül ve mantıklıydı, hem sonra masalı bazı eski efsanelere -hatta en vahşi Kızılderili efsanelerine- şaşılacak denli iyi uyuyordu.

Tepelerde gerçekten rahatsız edici sesler duymuş ve sözünü ettiği kara taşı bulmuş olması, yaptığı çılgınca çıkarsamalara — muhtemelen casus olduğunu iddia eden ve sonradan kendini öldüren adamın ileri sürdüğü şeyler- karşın tamamen olasıydı. Bu adamın kaçığın teki olmakla birlikte, görünüşte —folklor araştırmaları yüzünden böylesi şeylere zaten hazır olan-saf Akeley’i hikâyesine inandıracak kadar mantıklı olduğu sonucunu çıkarmak kolaydı. Son gelişmelere gelince — yanında çalıştıracak kimse bulamamasından anlaşıldığı kadarıyla, Akeley’in alçakgönüllü köylü komşuları da evinin geceleri uğursuz şeylerce kuşatıldığına kendisi kadar inanmaktaydılar. Köpekler de sahiden havlıyorlardı.

Bir de, söylediği şekilde elde ettiğinden kuşkulanmadığım şu fonograf kaydı meselesi var. Bunun bir anlamı olmalıydı; ya yanlışlıkla insan sesi sanılan bir hayvan sesiydi ya da gizlice geceleri avlanan ve en alt düzeyde bir hayvan derekesine düşmüş bir insanın sesi. Düşüncelerim buradan, anlaşılmaz yazılarla dolu kara taşa ve ne anlama gelebilecekleri konusunda yapılan spekülasyonlara gitti. Ve sonra da, Akeley’in bana göndereceğini söylediği fotoğrafların ne fotoğrafı, olduğuna ve hangi ihtiyarların onları müthiş ikna edici bulduğuna.

Okunaksız elyazısını yeniden okurken, kolay inanan hasımlarımın kendi tezlerine benim kabul edeceğimden daha fazla sarılacaklarını daha önce olmadığı kadar hissettim. Her şey bir yana, bu çekinilen dağlarda, folklorün

ileri sürdüğü gibi yıldızlarda doğmuş bir ırk olmasa bile, bazı garip, kalıtsal olarak biçimsiz serseriler olabilirdi. Eğer durum böyleyse, taşkın sel sularında garip cesetlerin bulunması inanılmayacak bir şey değildi. Hem eski efsanelerin hem de son zamanlarda anlatılanların gerisinde aynı gerçekliğin bulunduğunu varsaymak fazla değil miydi? Ama bu kuşkuları beslerken bile, Henry Akeley'in çılgın mektubu gibi azıcık tuhaflığın buna yol açmış olmasından utanç duydum.

Sonunda, dostça bir ilgi havasında ve daha fazla ayrıntı ricasıyla Akeley'in mektubuna yanıt verdim. Yanıt ilk postayla geldi; mektubun içinde, söz verdiği gibi, anlatmak istediği sahnelerin ve nesnelerin küçük bir fotoğraf makinesiyle çekilmiş resimleri vardı. Zarftan çıkarıp bu fotoğraflara göz attığımda, tuhaf bir korku ve yasak şeylere yakın olma duygusuna kapıldım, çünkü çoğunun net olmamasına karşın, bunlar gerçek birer fotoğraf— tanımladıkları şeyle gerçek bir görsel bağlantı, yalanı dolanı, yanılgısı ve yalancılığı olmayan kişisellikten uzak bir iletim sürecinin ürünü- olmalarının kuvvetlendirdiği müthiş bir ikna gücüne sahiptiler.

Fotoğraflara baktıkça, Akeley'in ve hikâyesinin pek de yersiz olmadığı yolundaki düşüncem güçleniyordu. Gerçekten de bu fotoğraflar Vermont tepelerinde bulunan ve genel bilgi ve inançlarımızın sınırlarının epey dışına düşen bir şeylerin kesin kanıtlarını taşıyordu. En kötüsü o ayak iziydi - güneş ışınlarının ıssız bir tepede bir çamur parçasını ışığa boğduğu yerden alınmış bir görüntü. Bir sahtekârlığın sözkonusu olmadığı bir bakışta belli oluyordu, çünkü açıkça görülen çakıl taşları ve çimen yaprakları, izin boyutları hakkında açık bir fikir veriyor ve üçkâğıtçılığa olanak tanımıyordu. Buna "ayak izi" dedimse de "pençe izi" daha uygun bir terim olabilirdi. Şimdi bile onu tanımlamakta zorlanıyorum, sadece korkunç surette yengeci andırdığını ve yönü konusunda bir belirsizliğin olduğunu söyleyebilirim. Ne çok derin ne de taze bir izdi, ortalama insan ayağı büyüklüğünde görünüyordu. Merkezi bir tabandan zıt yönlerde testere dişli kıskaç çiftleri çıkıyordu - eğer bu nesne tümüyle hareketi sağlamaya yönelikse, bunların işlevleri anlaşılır gibi değildi.

Gölgede çekildiği anlaşılan bir başka fotoğraf, ormanlık arazide bulunan ve girişini yuvarlak, kocaman bir kayanın kapattığı bir mağara ağzıydı. Mağaranın önündeki otsuz topraklarda çok miktarda acayip iz seçiliyordu; bir büyüteçle bunları incelediğimde, izlerin diğer fotoğraftaki izlere

benzediğini görerek huzursuz oldum. Üçüncü bir fotoğraf, yabanıl bir tepenin doruğunda büyücü gibi dikelen taşlardan bir halkayı gösteriyordu. Bu gizemli çemberin etrafındaki otlar fazlasıyla çiğnenip yok olmuştu, ama büyüteçle baktığımda bile hiçbir ayak izi göremedim. Buranın son derece ırak olduğu, arka planı oluşturan ve sisli bir ufka doğru uzanan, kimsenin mesken tutmadığı dağ silsilelerinin çokluğundan açıkça belliydi.

Bu görüntülerden en fazla rahatsızlık vereni ayak izleriyse, en tuhaf anlamı olan da Toparlak Tepe ormanında bulunan büyük kara taş idi. Akeley bu taşın fotoğrafını, çalışma masası olduğu anlaşılan bir şeyin üstünde çekmişti, çünkü geri planda kitap sıralarıyla Milton'un büstünü görebiliyordum. Bu şey, otuz santime altmış santimlik tuhaf biçimli yüzeyiyle, kolayca tahmin edilebileceği gibi, kameranın karşısına dikey olarak konmuştu, ama yüzeyi ya da tüm kütlenin genel olarak biçimi hakkında kesin bir şey söylemek için kelimeler yetersizdi. Hangi saçma geometri ilkelerine göre kesilmiş olduğunu -çünkü doğal olmayıp birileri tarafından kesildiği kesindi- tahmin bile edemiyordum, ne de ömrümde bu denli tuhaf ve bu topraklara ait olamayacağı hiçbir yanılgıya yer vermeyecek kadar kesin bir nesne görmüştüm. Taşın yüzündeki anlaşılmaz yazılardan ancak birkaç harfi seçebiliyordum, ama gördüklerimden bir ikisi beni âdeta şoke etti. Ama bu yanıltıcı olabilirdi, çünkü deli Arap Abdul Alhazred'in o korkunç ve iğrenç *Necronomicon*'unu benden başka okuyan başkaları da vardı; bununla birlikte, yaptığım incelemelerin bana dünyanın ve güneş sisteminin diğer iç dünyaların oluşumundan önce bir tür çılgın yarı-varoluşa sahip şeylerle ilgili en korkunç, âdeta bir küfür niteliğinde söylentilerle bağlantılı olduğunu öğrettiği bazı ideogramları tanımak korkuyla titrememe neden oldu.

Geri kalan beş resimden üçü, gizli ve sağlıksız bir varoluşun izlerini taşıyora benzeyen bataklık ve dağ resimleriydi. Bir başka resim Akeley'in evinin yakınlarında bulunan ve Akeley'in, köpeklerin her zamankinden daha şiddetle havladığı bir gecenin sabahında fotoğrafını çektiğini söylediği garip bir işareti gösteriyordu. Resim çok bulanıktı, kesin bir sonuç çıkarmak zor olmakla birlikte, ıssız dağda fotoğrafı çekilen şu diğer pençe izine korkunç surette benziyordu. Son resim, Akeley'in kendi evinin resmiydi; zarif George tarzı kapı girişine doğru uzanan taş bordürlü patikası ve bakımlı bir çim tarhıyla, tavanaralı iki katlı, yüz yirmi beş yıllık, şık bir ev. Akeley olduğunu sandığım -elindeki bir ucu şişkin borudan anlaşıldığı üzre fotoğrafı kendisi çekmiş olmalıydı- kısa kesilmiş kır sakallı, sevimli yüzlü

bir adamın yanına oturmuş beş on iri polis köpeği vardı çimenlerin üzerinde.

Fotoğraflar bırakıp, sık yazılmış kalın mektuba döndüm ve bundan sonraki üç saat boyunca tarifsiz dehşet uçurumlarına yuvarlanıp durdum. Akeley, daha önce ana hatlarıyla verdiği şeylerin şimdi ayrıntılarına giriyordu; geceleyin ormanda kulak misafiri olduğu seslerin yazıya dökümü olan uzun metinleri veriyor, alacakaranlıkta tepelerdeki çalılıklarda gördüğü pembe renkli korkunç şekilleri uzun uzadıya betimliyor, kendini casus olarak tanımlayan, daha sonra da intihar eden delinin bitmez tükenmez nutuklarına çok çeşitli ve derin bir irfanın uygulanmasından elde edilen korkunç, kozmik öyküyü aktarıyordu. Kendimi, çok iğrenç bağlantılar içinde bir başka yerde duyduğum adlar ve terimlerle —Yuggoth, Büyük Cthulhu, Tsathoggua, Yog-Sothoth, R’lyeh, Nyarlathotep, Azathoth, Hastur, Yian, Leng, Hali Gölü, Bethmoora, Sar İşaret, L’mur-Kathulos, Bran ve Magunum Innominandum— karşı karşıya buldum ve sayısız bin yıllar, kavranamaz boyutlar arasından *Necronomicon*’un delirmiş yazarının ancak belli belirsiz tahmin edebildiği eski, yabancı varlıkların dünyasına doğru gerilere çekildim. Başlangıçtaki yaşamın derin kuyularından, oradan damla damla sızan akıntılardan ve son olarak da bizim kendi dünyamızın yazgısıyla birbirine dolaşan bu akıntılardan birinden oluşan, ufacık bir dereden daha önce söz edildiğini duymuştum.

Başım döndü; daha önce elimin tersiyle bir kenara ittiğim hususlarda en olmayacak en inanılmaz acayipliklere inanmaya başladım. Kanıtlar son derece bol ve bunaltıcıydı, bundan başka Akeley’in serinkanlı, bilimsel tavrının -kaçık, fanatik, isterik, hatta aşırı spekülatif olmaktan düşünülemeyecek denli uzak bir tavır- düşüncelerim ve yargılarım üzerinde muazzam bir etkisi oldu. Korkunç mektubu bir kenara koyarken, Akeley’in çektiği korkuları anlıyordum ve insanları bu vahşi, tekinsiz tepelerden uzak tutmak için elimden geleni yapmaya hazırdım. Akeley’in o mektubunda, zamanın izlenimlerimi köreltip kendi deneyimimi ve korkunç kuşkularımı sorgulamama bir ölçüde izin verdiği bugün bile tekrarlayamayacağım, hatta kâğıda dökemeyeceğim şeyler var. Mektubun, ses kaydının ve fotoğrafların artık var olmamasına neredeyse seviniyorum -ve birazdan açıklayacağım nedenlerle, keşke Neptün’ün ötesindeki yeni gezegen keşfedilmemiş olsaydı diyorum.

Bu mektubu okumamla, Vermont'taki dehşeti kamuoyu önünde tartışmam ebediyen sona erdi. Karşıtlarımın savları yanıtsız kaldı ya da sözlerle geçiştirildi; sonunda tartışma tavsayarak unutulup gitti. Mayıs'ın son günleriyle Haziran boyunca Akeley'le sürekli olarak yazıştık, ama ara sıra mektuplardan biri kayboluyor, biz de geriye doğru iz sürmek ve bin bir zahmetle suretler çıkarmak zorunda kalıyorduk. Yapmaya çalıştığımız şey, esrarlı mitolojik irfanla ilgili notları karşılaştırmak ve Vermont'taki dehşet verici varlıklarla ilkel dünyanın efsaneleri arasındaki bağlantıların net bir resmine ulaşmaktı.

Birincisi, bu marazi varlıklarla Himalayalar'ın korkunç Mi-Go'sunun bir ve aynı düzeyde kâbus olduğundan neredeyse emindik. Ayrıca zihnimizi epeyce meşgul eden ve Akeley'in kesin talimatıyla bir açıklama yapmaksızın bizim üniversiteden Profesör Dexter'e danıştığım zoolojik tahminler vardı. Eğer bugün bu talimatın dışına çıkıyor gibi görünüyorsam, sanırım bunun tek nedeni, bu aşamada uzaklardaki Vermont tepeleri -ve cesur dağcıların tırmanmak için her gün daha fazla kararlılık gösterdikleri Himalaya zirveleri- hakkında uyarıda bulunmanın, suskun kalmaktan daha etkili olacağını düşünmemdir. Kendimizi daha çok o rezil kara taşın üzerindeki anlaşılmaz yazıların şif resini çözmeye adamıştık - böylece daha önce insanoğlu tarafından bilinen bütün esrarlardan daha derin ve daha baş döndürücü bir esrarın sırrını çözmüş olacaktık.

III

Haziran sonuna doğru -Akeley'in kuzeydeki posta hatlarına güvenmemesi yüzünden Brattleboro'dan gönderdiği- fonograf kaydı geldi. Mektuplarımızdan bazılarının kaybolması yüzünden Akeley casusluk f faaliyetlerinin artmaya başlamış olduğunu hissediyordu ve gizli varlıkların aracısı ve ajanı olduğunu söylediği bazı kişilerin sinsice işlerinden söz ediyordu boyuna. En çok kuşkulandığı da, sık ormanın yakınlarındaki bir tepede, köhne bir yerde yaşayan ve sık sık Brattleboro'da, Bellows Falls'da, Newfane'da ve South Londonderry'de görünürde hiçbir sebep olmaksızın aylak aylak sürterken görülen Waltcr Brown adındaki meymenetsiz çiftçiydi. Brown'un sesini bir ara çok korkunç bir konuşmada işitmiş olduğundan Akeley'in pek kuşkusu yok gibiydi ve bir defasında da Brown'un evi civarında çok uğursuz anlamları olabilecek bir ayak ya da

pençe izi bulmuştu. Bu ayak izi çok tuhaf bir şekilde Brown'un -kendisine doğru yönelmiş- ayak izlerine çok yakındı.

Bu yüzden ses kaydı Brattleboro'dan gönderilmişti; Akeley oraya kendi Ford'uyla Vermont'un ıssız arka yollarından gitmişti. İliştirdiği bir notta bu yollardan geçmeye artık korktuğunu ve ihtiyaçlarını görmek için Townshend'e ancak gün ortasında gidebildiğini itiraf ediyordu. İnsan bu sessiz ve kuşkulu tepelerden çok uzak olmadıkça, çok fazla bilmesinin bir işe yaramayacağını tekrar tekrar söylüyordu. Bütün anılarının merkezi ve atalarının yaşadığı bir yeri terk etmek zor olsa da, yakında oğluyla birlikte yaşamaya Califomia'ya gidecekti.

Ses kaydını, Üniversite yönetim binasından ödünç aldığım ticari bir aygıtta dinlemeden önce, Akeley'in çeşitli mektuplarındaki açıklayıcı meselelerin üzerinden bir kez daha geçtim. Dediğine göre bu kayıt 1 Mayıs 1915 tarihinde öğleden sonra 1 civarında, Lee'nin bataklığından yükselen Karanlık Dağ'ın ağaçlıklı batı yamacındaki bir mağaranın kapalı ağzının yakınlarında alınmıştı. Burası her zaman alışılmadık ölçüde tuhaf seslerle dolu olurdu, bu yüzden bir sonuç almak umuduyla fonografi, diktafonu ve boş merdaneyi buraya getirmişti. Daha önceki tecrübelerden Mayıs Arefesi'nin -Avrupa yeraltı efsanelerinin iğrenç Sabbat gününün-başka bir tarihten daha verimli olacağı sonucuna varmıştı ve hayal kırıklığına da uğramadı. Ancak, bu yerde bir daha hiç ses işitmemiş olması da dikkate değer bir husustur.

Ormanda duyulan seslerin çoğunluğunun tersine, kayıttaki sesler sanki bir ayine aitti ve Akeley'in kimin olduğunu asla çıkaramadığı bir insan sesini içeriyordu. Bu ses Brown'un değil, kültür düzeyi daha yüksek birinin sesiydi. İkinci sese gelince, işte çözülmesi asıl zor mesele buydu - çünkü, düzgün bir İngilizce gramerle ve bilgin birinin aksanıyla konuşuyor olmasına karşın, bu meşum vızıltının insan sesine en ufak benzerliği yoktu.

Kayıt yapan fonograf ve diktafonun çalışmasında zaman zaman aksamalar olmuş, ayinin uzaktan ve perdelenmiş olarak dinlenmesi büyük bir olumsuzluk yaratmış, böylece kesik kesik bir kayıt elde edilebilmişti. Akeley, bu kaydı dinleyerek kâğıda aktardığı metni bana göndermişti; makineyi hazırlarken metne yeniden göz attım. Metin açıkça dehşet verici olmaktan çok, kuşku verici ve gizemliydi; herhangi bir sözcüğe atfedilebilecek dehşet, daha çok o sözcüğün kökenine ilişkin bilgiden ve bu kaydın nasıl elde edildiğinin bilinmesinden kaynaklanıyordu. Burada,

anımsayabildiğim kadarıyla metnin tamamını vermeye çalışacağım -ve sadece metni okumakla kalmayıp kaydı tekrar tekrar dinlemiş olduğumdan, ezbere ve doğru bildiğime güvenim tam. İnsanın öyle kolay kolay unutabileceği bir şey değildi!

(*Ayırt edilemez sesler)*

(Kültürlü bir erkek sesi)

... Orman'ın Tanrısıdır, hatta ... ve Leng insanlarının armağanları... böylece karanlığın derinliklerinden uzayın uçurumlarına ve uzayın uçurumlarından karanlığın derinliklerine Büyük Cthulhu'nun, Tsathoggua'nın ve Adı Ağza Alınmayan'ın ebedi övgüleri. Onların övgüleri ve bereket ebediyen Ormanların Kara Keçisi'ne. l! Shub-Niggurath! Bin Oğlaklı Keçi!

(İnsan konuşmasını taklit eden bir vızıltı)

lä! Shub-Niggurath! Ormanların Bin Oğlaklı Kara Keçisi!

(İnsan sesi)

Ve artık zamanı gelmiştir Ormanların Tanrısı'nın... akik basamaklardan aşağı yedi ve dokuz... (say)gılar Uçurumdaki'ne, Azathoth'a, ki onun hakkında Sen bize hayret uyandıran şeyler öğret(tin) ...gecenin kanatlarında, uzayın ötelerinde, ____' nın ötelerinde En küçük çocuğu Yuggoth ...'nın kıyısında, karanlık esir içerisinde tek başına dönen O'na...

(Vızıltı sesi)

...insanların arasına git ve onun, Uçurumdaki'nin bildiği yollarını öğren. Kudretli Ulak Nyarlathotep'e her şey anlatılmalı. Ve O, balmumu maskeler, saklı giysilerle insan kılığına girerek Yedi Güneş dünyasından aşağı inerek...

(İnsan sesi)

... (Nyarl)athotep, Yüce Ulak Yuggoth'a boşluktan neşe getiren, Milyon Lütuf Bahşedilmiş olanların Babası, Azametle yürüyen...

(Kaydın sona ermesiyle konuşma kesilir)

Fonografı çalıştırdığımda dinleyeceğim sözler işte bunlardı. Gerçek bir korku duygusuyla ve biraz da istemeye istemeye levyeye bastırarak dinlemeye başladım, önce safir ucun çıkardığı cızırtıları işittim, kesik kesik duyulan ilk sözlerin insan sesi -belli belirsiz Boston aksanı sezilen, Vermont yöresinden olmadığı apaçık belli olan yumuşak, eğitimli bir ses- olmasına

sevindim. İnsanı hayal kırıklığına uğratacak denli zayıf sesi dinlerken, konuşmanın, Akeley'in dikkatle hazırladığı metnin kelimesi kelimesine aynısı olduğunu gördüm. Yumuşak, Boston'lu ses ' ... la! Shub-Niggurath! Bin Oğlaklı Keçi!...' sözlerini monoton bir nağmeyle okumaktaydı.

Sonra *diğer sesi* işittim. Bugün bile ne zaman dönüp geriye bakacak olsam, Akeley'in anlattıklarından dolayı hazırlıklı olmama karşın, sesin beni ne kadar şaşırtmış, adeta çarpmış olduğunu düşünerek korkuyla titriyorum. O zamandan beri kayıttakilerden kime söz edecek olsam, bunda ucuz bir sahtekarlık ya da delilikten başka bir şey bulamadılar, ama *o meşum şeyin kendisi ellerinde olsa* ya da Akeley'in yazdıklarının bir kısmını (özellikle de o korkunç ve ansiklopedik ikinci mektubu) okumuş olsalardı, eminim farklı düşünürlerdi. Çok yazık ki Akeley'in talimatının dışına çıkmayarak ses kaydını başkalarına dinletmedim - yine çok yazık ki Akeley' in mektuplarının hepsi kayboldu. Bana gelince, mevcut koşullar ve arka planı hakkında sahip olduğum bilgilerle edindiğim ilk izlenime göre, ses çok korkunç bir şeydi. Ayinlerde verilen yanıtları andıran bir tonla çabucak insan sesini izliyordu, ama ben, aklın alamayacağı uzak cehennemlerden, aklın alamayacağı uçurumları aşarak gelen hastalıklı bir yankı olduğunu kuruyordum kafamda. O iğrenç balmumu merdaneyi son defa döndürüp dinlememden bu yana iki yıl geçti, ama şu anda ve bütün diğer zamanlarda o zayıf, şeytani vızıltıyı kulağıma ilk defa çalındığı andaki gibi duyabiliyorum.

'Iä! Shub-Nigurath! Ormanların Bin Oğlaklı Kara Keçisi!'

Ama bu sesin sürekli kulaklarımda olmasına karşın, şöyle dört başı mamur bir tanımını yapabilecek kadar bile çözümleyemedim onu. Bu ses, yabancı bir türün konuşmasını heceleyecek şekilde biçimlenmiş iğrenç, dev bir böceğin vızıltısını andırıyordu ve bu sesi çıkarabilen organların, insanın, hatta herhangi bir memelinin ses organıyla benzerliği olamayacağından tam anlamıyla emindim. Bu olguyu insanlığın ve dünya yaşamının büsbütün kapsamı dışına çıkaran özellikler, renk, genişlik ve çeşitli armonik sesler vardı. Sesi ilk defa duyduğumda öylesine apışıp kaldım ki kaydın geri kalanını dinlerken neredeyse kendimde değildim. Vızıltının daha uzun pasajı geldiğinde, önceki kısa pasajda beni sersemleten küfür niteliğindeki sonsuzluk duygusunda bir güçlenme oldu. Sonra, Boston'lu insan sesi çok net bir sesle konuşurken birden kayıt sona erdi, ama makine kendiliğinden durduktan sonra uzun süre aptal aptal bakınarak oturdum.

Bu şok edici kaydı tekrar tekrar dinlediğimi, Akeley'in notlarıyla karşılaştırarak ayrıntılı bir çözümleme ve yorumlama çalışmasına giriştiğimi söylemeye bilmem gerek var mı? Vardığımız sonuçları burada yinelemek hem yararsız, hem de rahatsız edici olur, ama insanlığın gizemli, eski dinlerindeki en iğrenç ve ilkel adetlerden bazılarının kaynağına ilişkin bazı ipuçları elde ettiğimize inanmış olduğumuzu söyleyebilirim. Yabancı, gizli yaratıklarla insan ırkının bazı üyeleri arasında çok eski ve güçlü bağlantılar olduğu da bizim için apaçık bir şeydi. Bu bağlantıların hangi boyutlarda olduğunu ve eskiye kıyasla bugünkü durumunu kestirmemizin yolu yoktu, ama bu konu sonsuz miktarda korkunç spekülasyonu kaldırırdı. Belirli aşamalarda, insan ile bu adsız sonsuzluk arasında korkunç ve çok eski bağlar varmış gibi görünüyordu. Yeryüzünde arzı endam eden küfür niteliğindeki varlıkların güneş sisteminin kıyısındaki esrarlı gezegen Yuggoth'tan geldiği üstü kapalı bir şekilde anlatılıyordu, ama bu gezegenin kendisi, asıl kaynağı Einsteincı uzam-zaman bütünlüğünün, hatta bilinen en büyük kozmosun ötelerine uzanan, korku verici bir yıldızlararası ırkın kalabalık bir ileri karakolundan başka bir şey değildi.

Bu arada, kara taşı ve onu Arkham'a getirmenin -Akeley, o kabus çalışma ortamında kendisini ziyaret etmemi hiç akıllıca bulmuyordu- en iyi yolunu tartışmaya devam ettik. Şu ya da bu sebepten, Akeley onu alışılageldik ve beklenilen yollardan göndermeye güvenemiyordu. En son fikri, taşı Bellows Fall'a götürüp Keene, Winchendon ve Fitchburg üzerinden Boston ve Maine sistemine göndermekti, ama bu bile Brattleboro anayolundan çok daha ıssız yollarda, ormanların içinden geçen dağlık yollarda araba kullanmasını gerektiriyordu. Dediğine göre, fonograf kaydını gönderirken Brattleboro ekspres postanesi civarında davranışları ve yüzündeki ifade güven vermeyen birinin dolaşmakta olduğunu fark etmişti. Bu adam memurlarla konuşmaya pek hevesli görünüyordu ve kaydın gönderildiği trene binmişti. Akeley, gönderinin bir kazaya uğramadan elime geçtiğini öğreninceye kadar kendini pek rahat hissetmemiş olduğunu itiraf etti.

Yine bu sıralarda -Temmuzun ikinci haftası- Akeley'den gelen endişeli bir yanıttan, mektuplarımdan birinin daha yanlış ellere geçtiğini öğrendim. Bundan sonra benden artık Town-shend adresine bir şey göndermememi, tüm gönderilerimi, kendi kullandığı arabayla ya da demiryollarının yeni hizmete soktuğu yolcu servisiyle sık sık ziyaret ettiği Brattleboro'daki Genel Dağıtım Merkezine yollamamı istedi. Gitgide daha fazla endişeye

kapıldığını görüyordum, çünkü aysız gecelerde köpeklerin daha fazla havladıklarından ve bazen sabah olduğunda, yolda ve çiftliğinin arka tarafındaki çamurda bulduğu yeni pençe izlerinden daha sık bahseder olmuştu. Bir defasında, aynı ölçüde kararlılık sergileyen köpek izleri hattının tam karşısına saf halinde dizilmiş bir sürü izden söz etti ve kanıt olarak bunların son derece rahatsız edici bir resmini gönderdi. Bu, köpeklerin havlaya havlaya perişan düştükleri bir geceden sonraydı.

18 Temmuz, çarşamba sabahı Bellows Fall'dan bir telgraf aldım: Akeley, kara taşı Bellows Fall'dan saat 12.15'te hareket eden ve 16.42'de Bostan Kuzey Garına varacak olan 5508 No'lu trenle ekspres postayla B. & M. üzerinden göndermiş olduğunu bildiriyordu. Postanın Arkham'a ancak ertesi gün öğle vakti varacağını hesaplayarak, perşembe günü postayı alabilmek için bütün sabah evde kaldım. Öğlen gelip geçti ama beklediğim paket görünmedi; ekspres posta yazıhanesine telefon ettiğimde benim için gelen herhangi bir şey olmadığını söylediler. Bunun üzerine endişelenerek Baston Kuzey Garı'ndaki ekspres posta yazıhanesine telefon ettim; paketimin ortaya çıkmamasına pek de şaşırdığım söylenemez. 5508 No'lu tren önceki gün sadece 35 dakika rötarla gara ulaşmıştı, ama benim için gönderilen bir kutu yoktu. Bununla birlikte, memur, bir araştırma başlatacaklarına söz verdi ve günü, Akeley'e durumu özetleyen ucuz tarifeli bir telgraf çekerek sona erdirdim.

Hayran olunacak bir çabuklukla, Boston'daki yazıhaneden ertesi gün öğleden sonra haber geldi; oradaki memur, gerçekleri öğrenir öğrenmez telefon etmişti. Göründüğü kadarıyla, 5508 No'lu trendeki demiryolu ekspres memuru benim kaybımla ilgili olabilecek bir olayı anımsıyordu - saat biri birkaç geçe, tren, New Hampsire'da Keene kasabasında beklerken çok acayip sesli, zayıf, kırçıl saçlı, kaba saba görünüşlü bir adamla bir tartışma.

Memurun dediğine göre, adam beklediğini ileri sürdüğü, ama ne trende bulunan ne de şirketin defterlerine kaydedilmiş ağır bir sandık için ortalığı telaşa vermişmiş. Adam, adının Stanley Adams olduğunu söylemiş; öylesine tuhaf ve tekdüze bir sesi varmış ki onu dinlerken memuru fena halde uyku bastırmış. Memur konuşmanın nasıl sona erdiğini pek iyi anımsayamıyormuş, ama tren yeniden yürümeye başladığında uykusunun tam olarak dağıldığını gayet iyi anımsamaktaymış. Boston'daki görevli, bu genç memurun dürüstlüğünden ve güvenilirliğinden kuşku duyulamayacak

biri olduğunu, bilinen bir aileden geldiğini ve uzun süreden beri şirkette çalıştığını sözlerine ilave etti.

Aynı akşam, yüz yüze görüşmek için, memurun adını ve adresini bürodan alarak, Boston'a gittim. Memur içten ve çok cana yakın bir insandı, ama ilk başta anlattıkları dışında söyleyecek bir şeyinin olmadığını gördüm. Tuhaf olmakla birlikte, sandığı soruşturan acayip adamı yeniden görecek olsa, tanıyacağından bile emin değildi. Adamın anlatacak başka bir şeyi olmadığını anladığımdan Arkham'a döndüm; oturup sabaha kadar Akeley'e, ekspres posta şirketine, polise ve Keene'deki gar görevlisine mektuplar yazdım. Memuru bu kadar garip bir şekilde etkilemiş olan tuhaf sesli adamın bu uğursuz işte önemli bir rol oynadığına inanıyor ve Keene garı görevlileriyle telgraf yazıhanesi kayıtlarının adam hakkında, soruşturmayı ne zaman, nerede yaptığı hususunda bazı bilgiler sağlayacağını umuyordum.

Ama araştırmalarımdan hiçbir sonuç elde edemediğimi kabul etmeliyim. Tuhaf sesli adam 18 Temmuz günü öğleden sonraki ilk saatlerde Keene istasyonu civarında görülmüştü ve civarın aylaklarından biri, ağır bir sandıkla aralarında belli belirsiz bir bağlantı kurmuştu, ama onu tanıyan kimse yoktu ve ne daha önce, ne de daha sonra görülmüştü. Öğrenilebildiği kadarıyla bugüne kadar ne telgrafhaneyi ziyaret etmiş ne de kimseden kara taşın 5508 No'lu trenle gönderildiğini bildirdiğine yorulabilecek herhangi bir mesaj almıştı. Akeley doğal olarak bunları soruşturmak hususunda bana katılıyordu; hatta istasyon civarındaki insanları sorgulamak için Keene kasabasına gitti, ama onun bu konudaki tavrı benimkinden daha kaderciydi. Kutunun kaybını, karşı konulamaz uğursuz ve tehditkâr yazgıya bağlamaya hazır görünüyor ve onu yeniden ele geçirebileceğini gerçekten ummuyordu. Tepelerdeki yaratıkların ve ajanlarının inkâr edilemez telepatik ve ipnotik güçlerinden söz ediyor, bir mektubunda kara taşın artık bu dünyada bulunduğuna inanmadığını ima ediyordu. Ben kendi adıma çok kızgındım, çünkü hiyeroglifi andıran netlikten uzak, eski yazılardan çok anlamlı ve şaşırtıcı bilgilere ulaşma şansımızın olduğunu düşünüyordum. Akeley'in bu dehşet verici yaratıklar sorununun ulaştığı yeni aşamayı anlattığı ve anında bütün dikkatimin bu yeni aşama üzerinde toplanmasına yol açan sonraki mektupları olmasaydı, bu mesele içime büyük bir dert olacaktı.

IV

Bilinmeyen şeyler, diye yazıyordu Akeley gittikçe acınacak ölçüde titrekleşen bir elyazısıyla, görülmemiş bir kararlılıkla üzerine kapanmaya başlamışlardı. Ayın soluk ya da tümden kayıp olduğu gecelerde köpek havlamaları şimdi korkunç bir hal almıştı ve gündüzleri geçmek zorunda olduğu yollarda taciz girişimleri olmuştu. Ağustosun ikisinde arabasıyla köye giderken, yolun sık bir ormandan geçtiği bir yerde yolu üzerine uzatılmış bir ağaç gövdesi olduğunu görmüştü; yanındaki iki iri köpeğin öfkeli havlamaları o şeylerin yakınlarda bir yerlerde pusuya yatmış olduğunu anlatıyordu. Köpekler yanında olmasaydı, ne olurdu, tahmin yürütmeye bile cesaret edemiyordu - ama bundan sonra sadık ve güçlü köpeklerinden en az ikisi yanında olmadan dışarı çıkmadı. Yolda başına gelen diğer iki olay, ayın beşine ve altısına rastlıyordu: İlkinde, bir mermi arabasını sıyırıp geçmiş, diğerinde köpeklerin havlaması ormanda kötü varlıkların bulunduğunu anlamasına yol açmıştı.

On beş Ağustosta beni fazlasıyla huzursuz eden ve Akeley’in yalnız yaşamaktan vazgeçerek polislerden yardım istemesini dilememe yol açan çılgın bir mektup aldım. 12’sini 13’üne bağlayan gece korkunç olaylar olmuş, çiftlik evinin dışında mermiler uçuşmuş ve sabahleyin on iki iri köpekten üçünün vurularak öldürülmüş olduğu görülmüştü. Yolda, aralarında Walter Brown’unkiler de dahil insan izleriyle karışık sayısız pençe izi vardı. Akeley, daha fazla köpek istemek için hemen telefona sarılıp Brattleboro’yu aramış, ama pek fazla şey söylemesine kalmadan telefon kesilmişti. Daha sonra, Akeley arabasına atlayıp Brattleboro’ya gitti ve telefon hattı işçilerinin, ana hattın Newfane’ın kuzeyindeki ıssız bir tepede makasla kesilmiş olduğunu tespit ettiklerini öğrendi. Ama eve dört yeni güçlü köpekle ve üst üste ateş edebilen büyük av tüfeğinde kullanacağı yedi sekiz kutu cephane ile dönecekti. Mektup, Brattleboro’daki postanede yazılmış ve gecikmeden elime ulaşmıştı.

Bu mesele karşısındaki tavrım, bir bilim adamının tavrından korku içindeki birinin tavrına doğru kaymaktaydı hızla. Uzaklardaki ıssız çiftliğinde oturmakta olan Akeley için kaygılandığım gibi bu tuhaf sorunla aramda kurulan kesin bağlar nedeniyle, kendi adıma da korkmaya başlamıştım. Bu şeyin eli *her yere uzanıyordu*. Beni girdabı içine çekip yutar mıydı? Akeley’in mektubuna verdiğim yanıtta, onu yardım istemeye zorladım ve bunu yapmayacak olursa kendim harekete geçeceğimi belirttim. O istemese de, Vermont’a şahsen giderek yetkililere durumu

açıklayıp yardımlarını isteyebileceğimden söz ettim. Buna karşılık Bellows Fall’dan aşağıdaki telgrafı aldım:

> DURUMUNUZU TAKDİR EDİYORUM AMA ELİMDEN BİR ŞEY GELMİYOR SAKIN HAREKETE GEÇMEYİN ZİRA BU HER İKİMİZE DE ZARAR VERİR AÇIKLAMA İÇİN BEKLEYİN
>
> HENRY AKELEY

Ama meselenin ciddiyeti her geçen gün artmaktaydı. Telgrafa verdiğim yanıta Akeley’den çok şaşırtıcı bir not geldi; bana telgraf çekmemiş olduğu gibi mektubuna verdiğim yanıtı da almamış olduğunu belirtiyordu. Akeley’in Bellows Fall’da alelacele yaptığı soruşturma mesajın, sesi garip bir şekilde boğuk ve bir vızıltıyı andıran, kırçıl saçlı bir adam tarafından bırakılmış olduğunu ortaya çıkardı; bundan fazlasını öğrenmek mümkün olmadı. Memur, Akeley’e adamın kurşun kalemle yazmış olduğu orijinal metni gösterdi, ama elyazısı hiç tanıdık değildi. İmzanın ikinci ‘E’ olmadan ‘A-K-E-L-Y' şeklinde yanlış atıldığı görülüyordu. Bazı varsayımlarda bulunulabilirdi kaçınılmaz olarak, ama derinleşen kriz ortamında Akeley bunun üzerinde inceden inceye düşünecek zamanı bulamadı.

Akeley, ölen daha başka köpeklerden, yenilerini satın aldığından, artık aysız gecelerde karşılıklı mermi sıktıklarından ve bunun neredeyse bir âdet halini aldığından söz ediyordu. Yoldaki ve arka avludaki pençe izleri arasında, Brownun’kile-rin yanı sıra en az birkaç başka insanın ayak izlerine de sürekli rastlanır olmuştu. Akeley bunun oldukça berbat bir iş olduğunu, çiftliği ister satabilsin ister satamasın çok geçmeden muhtemelen California’daki oğlunun yanına gitmek zorunda kalacağını kabul ediyordu. Ama insanın evi olarak düşündüğü tek yerden ayrılması gerçekten hiç kolay değildi. Biraz daha dayanmaya çalışacaktı, kimbilir belki davetsiz misafirleri yıldırabilirdi - özellikle de onların sırlarını çözmeye çalışmaktan artık bütünüyle vazgeçmiş olduğunu açıkça gösterebilirse.

Derhal Akeley’e yazarak yardım önerimi tekrarladım; onu ziyaret etmekten, yetkilileri karşı karşıya bulunduğu büyük tehlike konusunda ikna etmede ona yardım etmekten söz ettim. Yanıtında, bu plana, önceki mektuplarına bakarak söylenebilecek tavrına kıyasla daha az karşı çıkma eğilimi seziliyordu, ama biraz daha -işlerini yoluna koyuncaya ve onca aziz

tuttuğu doğum yerini terk etme fikrine kendini alıştırıncaya kadar-beklemekten yana olduğunu söylüyordu. İnsanlar çalışmalarını bir şeye tutmuyor, ileri geri konuşuyorlardı; iyisi mi ortalığı telaşa vermeden ve akıl sağlığı hakkında duyulan kuşkulan artırmadan sessizce çekip gitmeliydi. Bıkıp usanmış olduğunu kabul ediyordu, ama başı dik gitmek istiyordu.

Bu mektup 28 Ağustos’ta geldi; elimden geldiğince yüreklendirici bir yanıt yazıp yolladım. Yüreklendirme çabam işe yaramış olmalı ki mektubuma verdiği yanıtta dehşet verici daha az olaydan söz ediyordu. Çok iyimser değildi, ama sadece dolunay döneminin yaratıkları uzak tuttuğuna inandığını söylüyordu. Bundan böyle pek fazla kapalı gece olmayacağını umuyor ve son dördünden sonra Brattleboro’da kalabileceğinden açıkça olmasa da söz ediyordu. Yine cesaret verici bir şeyler yazdım, ama 5 Eylül günü besbelli mektubum yoldayken gönderilmiş yeni bir mektup geldi ve ben buna cesaret verici bir yanıt veremedim. Önemi' nedeniyle bu mektubun tam metnini —titrek yazıdan belleğimde kaldığı kadarıyla tabii—vermemin yerinde olacağına inanıyorum. Mektup esas olarak şöyle bir şeydi:

Pazartesi

Sayın Wilmarth,

Son mektubuma oldukça cesaret kırıcı bir ilave. Dün gece yağmur yağmasa da, hava adamakıllı kapalıydı, öyle ki tek bir ışın bile bulutları delip geçemiyordu. O şeyler iyice azdılar, onca umudumuza karşın, sonumun geldiğini sandım. Geceyarısından sonra evin çatısına bir şey kondu ve bütün köpekler ne olduğunu görmek için koşuştular. Köpeklerin dışarıda kıyameti kopardıklarını duyuyordum, sonra içlerinden birisi, eve bitişik alçak ek binanın üzerinden sıçrayarak çatıya çıkmayı başardı. Yukarıda müthiş bir kavga koptu ve asla unutamayacağım korkunç bir *vızıltı* duydum. Sonra şok edici bir koku yayıldı etrafa. Aynı anda da pencereden içeri mermi yağmaya başladı; mermiler beni sıyırıp geçti. Çatıdaki yaratığa havlamakta olan köpeklerin bir kısmı ayrılıp başka yöne koştuğunda, tepedeki yaratıkların asıl kolunun eve yaklaşmış olduğunu anladım. Yukarıda ne olup bittiğini henüz bilmiyordum, ama korkarım ki yaratıklar kanatlarını daha iyi kullanmayı öğrenmeye başlamışlardı. Işıkları söndürdüm ve tüfeğimi kaptığım gibi mazgal deliği olarak kullandığım pencerelerden, köpekleri vurmamak için yeterince yukarıya nişan

alarak etrafı taradım. Bu, meseleyi halleder gibi göründü, ama sabahleyin avluda büyük kan gölleri gördüm; bu kan göllerinin yanında bugüne kadar duyduğum en pis kokuya sahip yeşil renkte yapışkan bir madde vardı. çatıya çıktım ve orada da yapışkan maddeden bulunduğunu gördüm. Köpeklerden beşi öldürülmüştü - korkarım, çok fazla aşağıya ateş ederek köpeklerden birini ben öldürmüştüm, çünkü sırtından vurulmuştu. Şimdi, mermilerin parçaladığı camları takıyorum, sonra yeni köpekler satın almak için Brattleboro’ya gideceğim. Satıcı, sanırım benim deli olduğumu düşünecektir. Sonra başka bir pusula daha göndereceğim. Sırf düşüncesi bile benim için ölüm demekse de, sanırım bir iki haftaya kadar göç etmeye hazır olurum.

Acele oldu, kusura bakma -Akeley

Ama, benim mektubum eline geçmeden Akeley’in gönderdiği tek mektup bu olmadı. Ertesi sabah —6 Eylül- bir mektup daha geldi; bu defaki bütün cesaretimi kıran ve bundan sonra ne diyeceğimi ya da ne yapacağımı bilmeyecek kadar şaşırmama neden olan çılgınca bir karalamaydı. Yine yapabileceğim en iyi şey, belleğimde kaldığı kadarıyla metni olduğu gibi buraya aktarmak olsa gerek.

Salı

Bulutlar dağılmadı, ay yine yüzünü göstermedi, hoş, zaten incecik bir hilal haline gelmişti. Kabloların onarılmalarından daha çabucak kesilmeyeceğini bilsem, eve elektrik çektirir bir de ışıldak yerleştirirdim.

Sanırım, deliriyorum. Size bugüne kadar yazmış olduğum her şey bir düş ya da delilik olabilir. Daha önce de berbattı ama bu seferki çok fazla oldu. *Dün gece benimle konuştular* — o lanet olası vızıltılı sesleriyle benimle konuştular ve *sana tekrarlamaya cesaret edemeyeceğim şeyler söylediler.* Köpekler havlarken onları açıkça duydum; bir ara gürültü seslerini bastırdığında *bir insan sesi onlara yardım etti.* Bu meseleden uzak durun Wilmarth - sizin de benim de bugüne kadar kuşkulandığımızdan çok daha kötü. *California'ya gitmeme artık izin vermek niyetinde değiller -beni canlı olarak ya da canlı olmaya kuramsal ve zihinsel olarak eşit olan ne ise o halde sadece Yuggoth’a değil, ondan daha ötelere-* galaksinin dışına, *muhtemelen uzayın son kavsinin ötesine* götürmek istiyorlar. Onlara,

istedikleri yere gitmeyeceğimi ya da niyetlendikleri korkunç şekilde gitmeyeceğimi söyledim, ama korkarım, bir işe yaramayacak bu. Evim o kadar uzaklarda ki çok geçmez gece olduğu gibi gündüz de gelebilirler. Altı köpek daha öldürdüler ve bugün arabamla Brattleboro’ya giderken yolun ormanlık kısımlarında varlıklarını hissettim hep.

O fonograf kaydıyla kara taşı size göndermeye çalışmam hataydı. Çok geç olmadan kaydı parçalarsanız iyi edersiniz. Yarın hâlâ burada olursam, size birkaç satır daha yazarım. Keşke kitaplarımı ve eşyalarımı Brattleboro’ya götürmenin ve orada bir oda tutmanın bir yolunu bulabilseydim. İçimdeki bir şeyler beni alıkoymasa, kaçıp giderdim. Savuşur, emniyette olacağım Brattleboro’ya giderdim, ama orada da kendimi tıpkı evdeki gibi bir mahkûm gibi hissediyorum. Ve iyi biliyorum ki her şeyi bırakıp kaçmaya kalkışsam bile, çok uzaklaşamazdım. Çok korkunç — bu meseleden uzak durun.

Saygılarımla - Akeley

Bu korkunç şeyi aldıktan sonra bütün gece uyku tutturamadım ve Akeley’in nasıl olup da aklını kaçırmadığına hayret ettim. Mektup, aslında saçma sapandı, ama ifade tarzı —daha önceki olaylar göz önüne alındığında-korkunç bir inandırıcılık gücüne sahipti. Akeley’in en son mektubuma yanıt verecek zamanı bulmasını beklemenin yerinde olacağını düşünerek, bu pusulaya yanıt vermedim. Gerçekten de böyle bir yanıt ertesi gün geldi, ama mektupta yer alan yeni malzeme, usulen verilmiş yanıtın dikkate sunduğu hususlarca gölgeleniyordu. İşte, çılgınca bir acelecilikle karalanmış mektuptan anımsayabildiklerim:

Çarşamba

W —

Mektubunuz geldi, ama tartışmanın yararı yok artık. Yelkenleri indirdim. Onlarla mücadeleye devam edecek gücüm kalmışsa, şaşarım. Her şeyi bırakıp kaçmayı düşünsem bile bunu yapamam. Beni yakalarlar.

Dün onlardan bir mektup aldım. Postacı, ben Brattleboro’dayken getirmiş. Bellows Fall’dan yazılıp postaya verilmiş. Bana ne yapmak istediklerini -bunları tekrarlayamam- yazıyorlar. Siz de kendinize dikkat edin! Fonograf kaydını parçalayın. Bulutlu geceler devam

ediyor, ay da gitgide küçülüyor. Keşke yardım isteme cesaretini gösterebilseydim -bu, irade gücümü kuvvetlendirirdi— ama buraya gelmeye cesaret edebilen herkes elde bir kanıt bulunmadıkça beni deli diye nitelerdi. İnsanlardan sebepsiz yere buraya gelmelerini isteyemezdim — üstelik yıllar var ki kimseyle görüştüğüm yok.

Ama size en kötüsünü anlatmadım, Wilmarth. Şimdi sıkı durun, yoksa şoka girersiniz. Oysa, size gerçeği anlatıyorum. Bu gerçek şu: *Bu şeylerden birini ya da birinin bir parçasını gördüm ve ona dokundum.* Tanrım, ne korkunçtu! Ölüydü, elbette. Onu köpeklerden biri haklamıştı ve bu sabah köpeklerin kulübesinin önünde buldum. Bütün bu olup bitenler konusunda insanları ikna etmek için bu parçayı odunlukta saklamak istedim, ama birkaç saat içinde buharlaşıp yokoluverdi. Hiçbir şey kalmadı geriye. Biliyorsunuz, nehirlerdeki o şeyler de sadece selden sonraki ilk sabah görülmüştü. Ve en kötüsü, sizin için o şeyin fotoğrafını çekmeye çalıştım, ama fotoğraf tab ettiğimde, *odunluktan başka görünür hiçbir şey yoktu.* Bu şey, neden yapılmış olabilir acaba? Onu gördüm, ona dokundum, bu şeylerin hepsi ayak izi bırakıyor. Madde olduklarından eminim — ama ne tür bir madde? Biçimi tarif edilebilir gibi değildi. Bir insanın başının bulunması gereken yerde dokunaçlarla kaplı kalın, halatımsı bir maddeden çok sayıda düğüm düğüm ya da boğum boğum etsi piramitler bulunan büyük bir pavuryaya benziyordu. O yapışkan yeşil madde de kanı ya da özsuyu idi. Ve bu varlıklardan her dakika dünyaya gelebilecek çok sayıda vardı.

Walter Brown kayıp - hayli zamandır, civardaki köylerde her zaman sürttüğü köşelerde görünmüyor. Mermilerimden biriyle haklamış olmalıyım, ama yaratıklar her zaman ölü ve yaralılarını götürmeye çalışmışlardır.

Bugün öğleden sonra hiçbir sorunla karşılaşmadan kasabaya indim, ama korkarım ki geri döneceğimden emin oldukları için uzak durmaya başladılar. Bu mektubu Brattleboro postanesinden yazıyorum. Bu bir veda mektubu olabilir - eğer öyle olursa, San Diego, California’da Pleasant Sokağı 176 numarada oturan oğlum Geoge Goodenough Akeley’e yazın, *ama buraya gelmeyin.* Bir hafta içerisinde benden haber alamazsanız çocuğa yazın ve basındaki haberleri izleyin.

Şimdi son iki kartımı oynayacağım —irade gücüm kalmışsa tabii. İlkin, yaratıklar üzerinde zehirli gazı deneyeceğim (bunun için gerekli kimyasal maddelere sahibim ve kendimle köpekler için gaz maskeleri ayarladım) ve bu işe yaramazsa, şerife anlatacağım. İsterlerse beni tımarhaneye kapatsınlar — bu, *diğer yaratıkların* bana yapacaklarından daha iyidir. Belki evimin civarındaki ayak izlerine dikkatlerini çekebilirim - bu izler oldukça belirsiz, ama her sabah yenilerini bulabilirim. Ama öyle sanıyorum ki polis bu izleri bir şekilde benim uydurduğumu söyleyecektir, çünkü benim garip bir tip olduğumu düşünüyorlar.

Eyalet polislerinden birinin geceyi evimde geçirip, olayı kendi gözleriyle görmesini sağlamaya çalışmalıyım - ama yaratıkların bunu öğrenip, o gece uzak durmaları ihtimali var. Geceleyin ne zaman telefon etmeye kalksam, tellerimi kesiyorlar. Telefon hattı tamircileri bunu çok garip buluyorlar, telleri benim kestiğimi düşünmezlerse, belki benim lehime tanıklık edebilirler. Bir haftayı geçiyor ki telleri onartmaya kalkışmadım.

Olayların gerçekliği konusunda bazı cahil insanların tanıklık etmelerini sağlayabilirdim, ama herkes onların sözlerine güler, hem zaten öyle uzun zamandır benim evimden uzak duruyorlar ki yeni olayların hiçbirinden haberleri yok.

Bu köhne çiftliklerden hiçbirinin sahibini hiçbir şey karşılığında çiftliğimin bir mil yakınından geçmeye razı edemezdiniz. Posta dağıtıcısı onların sözlerini işitip bu konularda benimle şakalaşıyordu- Tanrım! N'olurdu, söylediklerinin ne kadar doğru olduğunu ona söylemeye cesaret edebilseydim! Sanırım, izleri fark etmesini sağlamaya çalışacağım, ama o her zaman öğleden sonra geliyor ve o zamana kadar izler yok olmaya yüz tutuyor. İzlerden birini korumak için üzerine bir kutu ya da tava koyacak olsam, eminim bunun bir sahtekârlık ya da şaka olduğunu düşünürdü.

Keşke bu kadar yalnız bir yaşam sürdürmeseydim, o zaman insanlar eskisi gibi zaman zaman uğrarlardı. Cahil insanlar dışında kimseye kara taşı ve çektiğim fotoğrafları göstermeye, yaptığım kaydı dinletmeye asla cesaret edemedim. Başkaları bütün bunların benim düzmece işlerim olduğunu söyleyip, gülmekten başka bir şey yapmazlardı. Ama yine de resimleri göstermeye çalışabilirim.

> Fotoğraflarda bu izler açıkça görünüyor, her ne kadar izleri yapan maddenin kendisi görüntülenemese de. Bu şeyi bu sabah hiçliğe karışmadan önce başka kimsenin görmemiş olması ne kadar utanılacak bir şey!
>
> Ama artık umurumda mı, bilmiyorum. Yaşadığım bunca şeyden sonra tımarhane pek fena bir yer sayılmaz. Doktorlar beni bu evden ayrılma fikrine ikna edebilirler, beni kurtarabilecek tek şey de bu zaten.
>
> Yakında benden haber alamazsanız oğlum George'a yazın. Kaydı parçalayın ve bu meseleden uzak durun. Elveda.
>
> Saygılarımla — Akeley

Bu mektup, samimiyetle söylemek gerekirse, içime büyük bir dehşet saldı. Ne diyeceğimi bilmiyordum, birbirini tutmaz birkaç teselli sözü ve yüreklendirici bir şeyler karalayıp taahhütlü olarak postaladım. Akeley'i derhal Brattleboro'ya gidip, yetkililerin korumasına sığınması için sıkıştırdığımı anımsıyorum; fonograf kaydıyla oraya gidip akıl sağlığının yerinde olduğu hususunda yetkilileri ikna etmede kendisine yardımcı olacağımı da ekledim sözlerime. Sanıyorum, bu şeyleri aralarında istemeyen insanlara tehlikeyi haber verme zamanının geldiğini yazdım. Gerilimin iyice yükseldiği bu anda, Akeley'in anlattığı ve ileri sürdüğü her şeye olan inancımın tam olduğu gözlemlenebilir, bununla birlikte ölü canavarın resmini çekememesini Doğa'nın bir garabetine değil, heyecan yüzünden kamerayı oynatmış olmasına veriyordum.

V

Sonra, benim tutarsız mektubum henüz yoldayken yazılmış olması gereken ve 8 Eylül cumartesi günü öğleden sonra elime geçen, tuhaf bir şekilde yatıştırıcı, tertemiz yazılmış bir mektup geldi; yeni bir makinede yazılmış olan bu tuhaf teminat ve davet mektubu, bir karabasanı andıran ıssız tepeler dramındaki en muazzam değişimi işaret ediyordu. Mektubu yine belleğime dayanarak ve bazı özel nedenlerle elimden geldiğince üslubunu da koruyarak aktaracağım. Mektup Bellows Fall damgasını taşıyordu ve mektubun metni gibi imza da daktiloya yeni başlayanlarda sık görüldüğü gibi daktilo edilmişti. Ama metin bir aceminin elinden çıkmış olamayacak kadar temiz yazılmıştı, bundan, Akeley'in daha önce de -belki

üniversitedeyken- daktilo kullanmış olduğu sonucunu çıkardım. Mektubun beni hayli rahatlatmış olduğunu söylemek yerinde olmakla birlikte bu rahatlığın altında yatan bir huzursuzluk vardı. Akeley dehşet içindeyken aklı başındaysa bile, şimdi kurtulmuşken de aklı yerinde miydi bakalım? Peki şu sözü edilen ‘gelişmiş ilişkiler’ de neyin nesiydi? Her şey, Akeley’in tavırlarında köklü bir değişikliğin meydana geldiğine işaret ediyordu. İşte tamamen belleğime dayanarak yazmaktan kendime biraz gurur payı çıkardığım metin.

Townshend, Vermont

6 Eylül 1928, Perşembe

Azizim Wilmarth,

Size yazdığım bütün o aptalca şeyler konusunda sizi rahatlatabilmek bana büyük bir zevk verir. ‘Aptalca’ sözüyle birtakım olgulara getirdiğim tanımlardan çok, korku dolu tavrımı kastediyorum. Bu olgular gerçek ve yeterince önemli; benim hatam, onlara karşı anormal bir tavır takınmak olmuştur.

Sanırım, tuhaf ziyaretçilerimin benimle iletişim kurmaya başladıklarından ve bu çabalarını sürdürdüklerinden söz etmiştim. Dün gece bu karşılıklı konuşma gerçek oldu. Verilen bazı işaretlere yanıt olarak Uzaylılar’ın bir elçisini -hemen belirteyim ki, bir insan—evekabul ettim. Bu adam senin de benim de aklımızın kıyısından bile geçirmediğimiz bir yığın şey anlattı ve Uzaylılar’ın bu gezegendeki kolonilerini gizli tutmadaki maksatlarını nasıl yanlış değerlendirdiğimizi, nasıl yanlış yorumladığımızı açıkça gösterdi.

Öyle görünüyor ki, insanoğluna sundukları şey ve yeryüzüyle ilgili istekleri konusundaki'kötücül efsaneler tamamen, alegorik konuşmanın —kültürel arka planlar ve düşlediğimiz her şeyden son derece farklı düşünce alışkanlıkları tarafından biçimlenen konuşmanın— bilgisizlik nedeniyle yanlış kavranmasının sonucuydu. Benim kendi varsayımlarım, kabul ediyorum ki, cahil çiftçilerin ve vahşi Kızılderiler’in herhangi bir tahmini kadar hedefi ıskalamışlardı. Benim ürkütücü, çirkin ve alçakça bulduğum şey gerçekte huşu verici, zihin açıcı, hatta *muhteşemdi* — benim daha önceki tahminim insanoğlunun çok farklı olandan o ebedi nefretinin, korkusunun ve ürküntüsünün bir aşamasından başka bir şey değildi.

Şimdi, bu yabancı ve inanılmaz yaratıklara geceki çarpışmalarımız sırasında verdiğim zarardan dolayı büyük bir üzüntü duyuyorum. Keşke onlarla daha ilk karşılaşmamızda sakince, makul bir şekilde konuşmaya razı olsaydım! Ama hareketleri bizimkilerden çok farklı düzenlenmiş olduğundan, bana diş bilemiyorlar. Vermont'taki insan ajanlarının —örneğin merhumWalter Brown gibi—bazı çok aşağı seviyede kişiler olması onlar için şanssızlıktı. Onlara karşı önyargılar beslememe neden oldu. Gerçekte onlar, insana asla bilmeden zarar verdiler, ama onlar da çok zalim haksızlıklara uğradılar, bizim türümüz onları gizlice gözetledi.

Başka boyutlardan ucubeler adına onları arayıp bulmak ve onlara zarar vermek amacına kendilerini adamış tamamen gizli bir kötü adamlar mezhebi (Hastur'dan ve Sarı İşaret'ten söz edersem, sizin gibi gizemli bilimlerden haberdar biri beni kolayca anlayacaktır) var. Uzaylılar'ın kesin önlemleri -normal insanlığa değil— bu saldırganlara yönelikti. Ha, bu arada, kaybolan mektuplarımızdan çoğunun Uzaylılar tarafından değil bu kötü mezhebin gizli ajanlarınca çalınmış olduğunu öğrendim.

Uzaylılar'ın insandan bütün isteği huzur, barış ve giderek gelişen entelektüel ilişkiler. Özellikle bu sonuncusu kesinlikle gerekli, çünkü buluşlarımız ve aygıtlarımız bilgimizi ve hareket yeteneğimizi artırmakta ve Uzaylılar'ın gerekli ileri karakollarının bu gezegende *gizlice* var olmasını her geçen gün daha da olanaksızlaş tırmaktadır. Yabancı yaratıklar, insanlığı daha iyi tanımayı ve insanlığın birkaç felsefi ve bilimsel önderinin kendileri hakkında daha çok şey öğrenmesini arzuluyorlar. Böyle bir düşünce alışverişiyle tehlike geçecek ve tatmin edici bir *modus vivendi*[92]oluşacaktır. İnsanlığı köleleştirmek veya yozlaştırmaya çalışmak düşüncesi çok gülünç.

Bu geliştirilmiş ilişkilere başlangıç olarak Uzaylılar-ken-dileri hakkında zaten çok şey bilen— beni yeryüzündeki esas tercümanları seçtiler doğal olarak. Dün gece bana -sersemletici ve ufuk açıcı nitelikte— çok şey anlatıldı ve ileride de hem sözlü hem yazılı daha çok şey iletilecek. Henüz *diinya dışına* yolculuk yapmam istenmiyor benden, ama sanıyorum ileride -insanoğlunun bugüne kadarki bütün deneyimlerini aşan özel araçlardan yararlanarak- bunu yapmayı *isteyebilirim.* Evim artık kuşatılmayacak. Her şey normale döndü,

köpeklerin işi kalmadı. Dehşet yerine, çok az sayıda ölümlünün paylaştığı bol miktarda bilgiye ulaştım, entelektüel bir serüven yaşadım.

Uzaylı Yaratıklar, bütün uzay ve zaman içindeki, hatta ötesindeki belki de en mükemmel organik şeyler - bütün diğer yaşam biçimlerinin sadece kendisinin yoz değişkeleri olduğu kozmos ölçeğinde yaygın bir ırkın üyeleri onlar. Onları oluşturan maddeyi tanımlamaya uygunsa, onlara hayvandan çok bitki demek yerinde olur; biraz mantarsı bir yapıya sahipler, ama klorofil benzeri bir maddenin varlığı ve son derece benzersiz bir beslenme sistemi onları bir sap üzerinde gelişen mantarlardan tamamen değişik kılıyor. Aslında, tamamen farklı bir titreşim hızına sahip elektronlarıyla, uzayın bize düşen kısmına tamamen yabancı bir madde biçiminden oluşmuşlar. Gözümüze görünmelerine karşın görüntülerinin bizim bilinen evrenimizin *sıradan* fotoğraf film ve levhaları üzerine alınamamasının nedeni de bu. Bununla birlikte iyi bir kimyager, yeterli bilgiye sahip olması halinde, onların görüntülerini tespit edecek fotoğraf emülsiyonunu hazırlayabilir.

Bu cinsin, ısısız ve havasız yıldızlararası boşlukta maddi bütünlüklerini koruyarak yol alma konusunda eşsiz bir yeteneği var; türün bazı değişkeleri, mekanik yollardan yararlanmadan veya organların yerlerini değiştiren ilginç cerrahi ameliyatlar geçirmeden bunu yapamaz. Sadece birkaç türün, Vermont değişkesinin ayırt edici özelliği olan esire dayanıklı kanatları var. Antik Dünya'nın bazı uzak doruklarında yaşayanlar daha başka yollardan gelmişlerdir. Onların dış görünüş bakımından hayvanlara ve bizim maddi olarak yorumladığımız bir tür yapıya benzerliği, yakın bir akrabalıktan çok paralel bir evrimin sonucudur. Bizim dağlık bölgelerimizde bulunan kanatlı tipler en gelişkinleri olmasa da bu cinsin beyin kapasitesi varlığını sürdüren bütün yaşam biçimlerinin beyin kapasitesini fersah fersah geçer. Telepati onların genel iletişim aracıdır, bununla birlikte küçük bir ameliyatla (cerrahide inanılmaz bir ustalıkları vardır, cerrahi onlar için gündelik işlerdendir) iletişimlerini hâlâ konuşmayla sağlayan organizmaların konuşmalarını taklit edebilen kalıntı halinde ses organları bulunmaktadır.

Yakınlardaki asıl meskenleri, güneş sisteminin kıyısında -Neptün'ün ve dokuzuncu gezegenin çok ötelerinde— hâlâ keşfedilmemiş, neredeyse ışıksız bir gezegendir. Burası, çıkarabildiğimiz kadarıyla, bazı eski ve yasak yazılarda 'Yuggoth' şeklinde gizemli anıştırmalar yapılan yerdir ve kısa bir süre içerisinde zihinsel uyumu kolaylaştırmak çabasıyla dünyamız üzerinde tuhaf bir şekilde odaklanan düşüncelerin sahnesi olacaktır. Uzaylılar arzu ettiğinde, astronomlar Yuggoth'u keşfedecek kadar düşünce-akımlarına karşı duyarlı hale gelirlerse hiç şaşmam. Yuggoth elbette ki ilk adımdan başka bir şey değil. Bu varlıkların asıl büyük kısmı, insanın hayal gücünün erişemeyeceği tuhaf bir şekilde örgütlenmiş dipsiz uçurumlarda yaşamaktadır. Bizim kozmik varoluş bütünlüğü olarak bildiğimiz uzay-zaman küreciği onların gerçek sonsuzluğunda sadece bir atomdur. *Bu sonsuzluğun insan beyninin kavrayabileceği kadar büyük bir bölümü ergeç benim önüme açılacaktır, tıpkı insan ırkının varoluşundan bu yana daha başka en fazla elli insana açılmış olduğu gibi*.

Başlangıçta büyük bir olasılıkla, Wilmarth, bunları deli saçması olarak niteleyeceksiniz, ama zamanla karşıma çıkan muazzam fırsatı takdir edeceksiniz. Bunun, olabildiğince büyük bir bölümünü sizinle paylaşmak istiyorum; bu amaçla kağıda dökülmesi mümkün olmayan binlerce şeyden söz etmeliyim size. Geçmişte, beni görmeye gelmemeniz hususunda sizi uyarmıştım.

Şimdi, tehlike kalmadığına göre, bu uyarının geçersizliğini bildirmekten ve sizi davet etmekten zevk alırım.

Üniversitede dersler başlamadan önce bu taraflara gelemez misiniz? Eğer böyle bir şey yapabilirseniz, çok nefis olur. Fonografkaydını ve size yazdığım bütün mektupları beraberinizde getiriniz — bu muazzam öykünün parçalarını bir araya getirmek için onlara ihtiyacımız var. Fotoğrafları da getirirseniz iyi olur, çünkü negatifleri nereye koyduğumu anımsamadığım gibi kendim için bastığım resimleri de bu son günlerin hengamesinde kaybettim. El yordamıyla oluşturulan ve bir girişim olmaktan öteye gitmeyen bu malzemeye ekleyecek ne çok şeyim -*ve bunlara ekleyecek ne harikulade bir aygıtım*— var!

Hiç çekinmeyin —artık beni gözetleyen kimse yok; doğadışı ya da rahatsızlık verici hiçbir şeyle karşılaşmayacaksınız. Gelirseniz, sizi

Brattleboro istasyonundan arabamla alırım — istediğiniz kadar kalmaya ve insanoğlunun tüm tahminlerini aşan konularda tartışmalarla geçecek uzun gecelere hazır olun. Bundan elbette kimseye söz etmemeniz gerekir çünkü bu mesele öyle rastgele insanların kulağına ulaşmamalıdır.

Brattleboro'ya tren hizmeti f ena değildir - tarifeyi Boston'dan edinebilirsiniz. B. & M. treni ile Greenfield'e kadar gelip, kalan kısa mesafe için aktarma yaparsınız. Boston'dan her gün 16.10'da kalkan trene binmenizi öneririm. Bu tren Greenfield'e 19.35'de varır; oradan kalkan 21.19 treni 22.01'de Brattleboro'ya gelir. Hafta içi tarifesi bu. Geleceğiniz günü haber verirseniz, arabamı istasyonda hazır bulundururum.

Daktiloda yazılmış bu mektup için özür dilerim, ama son zamanlarda elyazım bildiğiniz gibi iyice titrekleşti ve öyle uzun mektuplar yazabilecek gibi hissetmiyorum kendimi. Bu yeni Corona'yı dün Brattleboro'dan satın aldım — göründüğü kadarıyla gayet iyi çalışıyor.

Sizden söz bekliyor, fonograf kaydıyla ve bütün mektuplarımla -ve fotoğraflarla- en kısa zamanda görmeyi umuyorum.

Yanıt bekleyen dostunuz Henry W. Akeley

SAYIN ALBERT N. WILMARTH

MISKATONIC ÜNİVERSİTESİ

ARKHAM, MASSACHUSETTS

Bu tuhaf ve beklenmedik mektubu, okuduğumda, tekrar okuyup üzerinde derin derin düşündüğümde altüst olan duygularım kelimelerle ifade edilebilir gibi değil. Hem rahatlamış hem de huzursuzluk duymuş olduğumu söylemiştim, ama bu ifade, rahatlama ve huzursuzluğun her ikisini de içeren yeterince bilincine varılmamış çok çeşitli duyguları kabaca anlatır ancak. Her şeyden önce daha önceki dehşet silsilesi nasıl da tam zıddına dönüşmüştü — salt dehşetten tam bir gönül rahatlığına, hatta coşkulu bir sevince bu dönüşüm öylesine beklenmedik, öylesine hızlı ve tamdı ki! Bir tek günün, Perşembe gününün o çılgın mektubunu yazmış olan birisinin psikolojisini, günün getirdiği rahatlatıcı haberler ne olursa olsun, bu kadar değiştirebileceğine inanmakta güçlük çekiyordum. Bazı

anlarda, birbiriyle çelişen gerçekdışı durumların söz konusu olduğu duygusu, fantastik güçlerle ilgili olarak soğukkanlı bir tavırla anlatılan bütün bu dramın büyük ölçüde kendi zihnimin yaratmış olduğu bir tür yanılsama, bir düş olup olmadığını merak etmeme yol açtı. Sonra fonograf kaydı aklıma düştü, daha büyük bir şaşkınlığa sürüklendim.

Mektup, almayı umduğumdan o kadar farklıydı ki! Duygularımı çözümledikçe, üzerimde birbirinden tamamen farklı iki izlenim bıraktığını gördüm. Birincisi, Akeley'in aklı eskiden de yerindeydi şimdi de; işaret edilen durum değişikliği çok hızlı ve inanılacak gibi değildi. İkincisi, Akeley'in tavırlarındaki ve dilindeki değişim kestirilebilir olmaktan çok uzak ve fazlasıyla anormaldi. Adamın bütün kişiliği sinsi bir mutasyona uğramış gibiydi—öyle köklü bir mutasyon ki her iki evresinde de akıl sağlığının eşit derecede yerinde olduğu varsayımıyla, insan bu iki evreyi birbiriyle uzlaştırmakta zorlanırdı. Seçilen sözcükler, bunların yazılış biçimleri — tüm bunlar birbirinden son derece farklıydı. Düzyazı biçemine olan akademik duyarlılığımla, en sıradan tepki ve yanıtlarında var olan derin farklılıkların izini sürebiliyordum. Elbette, böylesine köklü bir altüst oluşa yol açabilecek duygusal çöküntü veya keşif son derece önemli olmalıydı! Yine de başka bir yönden, mektup, oldukça Akeley'e özgü görünüyordu. Sonsuzluğa karşı yine aynı tutku — yine aynı bilim adamı merakı. Bir sahtekârlık ya da kötücül bir yer değiştirme fikrine bir an için —ya da bir andan fazla— ihtimal vermedim. Daveti —yazdıklarının doğruluğunu gidip şahsen görmem hususundaki ısrarı— mektubu gerçekten de Akeley yazdığının kanıtı değil miydi?

O gece yatmaya gitmedim, oturup, aldığım mektubun gerisindeki esrarlı ve hayret uyandıran noktaları düşündüm. Son dört aydır karşılaşmak zorunda kaldığı acayip kavramların üst üste gelmesinden sancıyan zihnim, şaşkınlık verici bu yeni malzeme karşısında daha önce olduğu gibi kuşkudan kabule, kabulden kuşkuya geçen dönüşümlerle çalışıyordu, ama yine de şafak sökmeden çok önce yakıcı bir ilgi ve merak başlangıçtaki şaşkınlık ve huzursuzluk fırtınasının yerini aldı. İster deli, ister aklı başında olsun, ister değişim geçirmiş, ister sadece rahatlamış olsun, tehlikeli araştırması sırasında Akeley'in bakış açısında muazzam bir değişiklik meydana gelmişti; karşı karşıya olduğu -gerçek veya hayali- tehlikeyi anında azaltan ve önünde yeni ve baş döndürücü kozmik görüntüler açan, insanüstü bilgiler sağlayan bir değişiklik. Bilinmeyene karşı duyduğum heves, onunkine eş bir hevesle birden tutuştu; onun marazi sınır

tanımazlığının bana da bulaştığını hissettim. Zamanın, uzanım ve doğal yasaların insanı deli eden, yıpratıcı sınırlamalarını silkip atmak —engin *uzaklıklarla* bağlantı kurmak- sonsuzluğun ve hudutsuzluğun en esrarlı, en derin sırlarına yaklaşmak — böyle bir şey, kuşku yok ki, insanın hayatını, ruhunu ve akıl sağlığını tehlikeye atmasına değerdi! Ve Akeley artık tehlike kalmadığını söylemiş; uzak durmam hususunda eskisi gibi uyarmak yerine, kendisini ziyaret etmeye çağırmıştı beni. Bana anlatacak şimdi kimbilir neleri vardır diye düşünmek beni heyecanlandırdı - uzaylı yaratıkların gerçek temsilcileriyle konuşmuş birisiyle, yakın zamanlarda çarpışmalara sahne olmuş uzak ve ıssız bir çiftlik evinde oturmak düşüncesinde insanı adeta felç eden bir büyüleyicilik vardı; orada o korkunç ses kaydıyla ve Akeley'in vardığı ilk sonuçları özetleyen bütün o mektuplarla oturmak...

Bu yüzden Pazar sabahı Akeley'e telgraf çekerek, kendisi için de tarih uygunsa, önümüzdeki çarşamba günü -12 Eylül- Brattleboro'da onunla buluşacağımı bildirdim. Sadece bir hususta onun önerilerinden ayrıldım, bu da trenle ilgili olanıydı. Samimiyetle söylemek gerekirse, bu büyülü Vermont bölgesine gecenin bir yarısı varmayı canım istemiyordu; bu nedenle önerdiği treni kabul etmek yerine istasyona telefon ettim ve başka bir düzenleme ayarladım. Sabah erken kalkıp, Boston'a giden 08.07 trenine binerek 09.25'te Greenfield'e hareket eden treni yakalayacak ve öğlen vakti 12.22'de oraya varacaktım. Bu tren Brattleboro'ya 13.08'de varan bir trene beni tam vaktinde yetiştirecekti -Akeley'le buluşup sırlar barındıran tepeler arasından arabayla geçmek için saat 20.01'den çok daha uygun bir saat.

Bu tercihimi telgrafla bildirdim ve akşama doğru gelen yanıttan müstakbel ev sahibimin teklifimi onayladığını öğrenmekten memnun oldum. Telgrafı şöyleydi:

> DÜZENLEME YERİNDE ÇARŞAMBA ON ÜÇ SIFIR SEKİZ TRENİNİ KARŞILAYACAĞIZ KAYDI MEKTUPLARI VE RESİMLERİ UNUTMAYIN HEDEFTEN KİMSEYE SÖZ ETMEYİN BÜYÜK KEŞİFLERE HAZIR OLUN
>
> AKELEY

Doğrudan Akeley'e gönderilen -Townshend istasyonundan Akeley'in evine ya resmi ulakla gönderilmiş ya da yeniden onarılan telefonla bildirilmiş olması gereken- mesaja yanıt verilmiş olması, şaşırtıcı mektubun yazarı hakkında bilinçaltında varlığını sürdüren tüm kuşku kalıntılarını

silmeye yeterliydi. Duyduğum rahatlama, kuşkularımın derinlere gömülmüş olması nedeniyle, o zaman açıklayabileceğimden çok fazlaydı doğrusu. O gece derin ve uzun bir uyku çektim ve izleyen iki gün boyunca da hummalı bir hazırlığa giriştim.

VI

Çarşamba günü kararlaştırdığımız gibi yanıma o iğrenç fonograf kaydı, fotoğraflar ve Akeley'in bütün mektupları da dahil, basit ihtiyaç maddeleriyle dolu bir valiz alarak yola çıktım. Benden istendiği gibi nereye gittiğimden kimseye söz etmedim, çünkü mesele çok olumlu bir seyre girmiş olsa bile, çok ileri düzeyde gizliliği gerektiriyordu. Yabancı, dünyadışı varlıklarla gerçek bir zihinsel temas kurma düşüncesi, benim eğitimli ve bir ölçüde hazırlıklı zihnim için bile yeterince sersemleticiydi; durum böyle olunca da bunun, hiçbir bilgisi olmayan sıradan insanlar üzerindeki etkisi kimbilir nasıl olurdu? Boston'da tren değiştirip batıya, bildik bölgelerden daha az bildiğim bölgelere doğru uzun bir yolculuğa başlarken korkunun mu serüven beklentisinin mi bana egemen olduğunu bilmiyorum. Waltham - Concord -Ayer - Fitchburg - Gardner -Athol.

Trenim Greenfield'e yedi dakika rötarlı ulaştı, ama kuzeye gidecek bağlantılı tren bekletilmişti. Alelacele aktarma yapıldı; tren öğleden sonranın ilk saatlerinin güneş ışığı altında, hakkında çok şey okuduğum, ama hiç ziyaret etmediğim topraklara doğru gürültüyle yol alırken garip bir şekilde soluğum kesiliyor hissine kapıldım. Bütün hayatımı geçirdiğim makineleşmiş, uygar, sahil ve güney bölgelerine kıyasla çok daha geri ve daha ilkel bir New England'a, uygar bölgelerindeki gibi yabancılar, fabrika dumanları, ilan tahtaları ve beton yollar bulunmayan bozulmamış, atalarımızın zamanındaki haliyle kalmış bir New England'a girmekte olduğumu biliyordum.

Ara sıra güneşte parıldayan, mavi Connecticut Nehri'ni görüyordum; Northfield'den ayrıldıktan sonra nehri geçtik. Uzakta gizemli yeşil tepeler görünüyordu; kondüktör uğradığında, sonunda Vermont'a gelmiş olduğumuzu öğrendim. Kondüktör saatimi bir saat geri almamı söyledi, zira dağlık kuzey bölgesinin yeni moda ileri saat uygulamasıyla bir alışverişi yoktu. Dediğini yaparken, takvimi de bir asır geri alıyormuşum gibi geldi bana.

Tren, nehre yakın seyrediyordu, New Hampshire'da öte yakaya geçti; hakkında öteden beri bir yığın tuhaf efsane anlatılan Wantastiquet'in dik yamaçları gitgide yaklaşmaktaydı. Sonra solumda sokaklar belirdi ve sağımdaki akıntıda yeşil bir ada görünüverdi. İnsanlar yerlerinden kalkıp tek sıra halinde kapıya yöneldiler; ben de onları izledim. Tren durdu, Brattleboro istasyonunun uzun vagon depolarının alt tarafında trenden indim.

Beklemekte olan dizi dizi arabalara bakarak hangisinin Akeley'in Ford'u olduğunu kestirmeye çalıştım, ama bir tahminde bulunmaya kalmadan benim kim olduğum anlaşıldı. Henüz Akeley'in kendisi mi tam olarak emin olmasam da, bana doğru gelmekte olan birisi kollarını açarak ve tatlı bir sesle bana seslenerek gerçekten Arkhamlı Albert N. Wilmarth olup olmadığımı sormaktaydı. Bu adamın şipşak fotoğraftaki sakallı, kırçıl saçlı Akeley'e benzer bir yanı yoktu; modaya uygun giyinmiş kısa, kara bıyıklı, daha genç ve daha uygar görünümlü birisiydi. Tam olarak anımsayamadım ama, eğitimli sesi tuhaf ve rahatsızlık verici bir tanışıklığı çağrıştırıyordu belli belirsiz.

Bakışlarımı dikkatle üzerinde gezdirirken, onun, müstakbel ev sahibimin bir arkadaşı olduğunu ve beni karşılamak için Townshend'den onun yerine gelmiş olduğunu söylediğini işittim. Dediğine göre, Akeley ansızın bastıran bir astım nöbetinden mustaripmiş ve kendisini açık havada bir yolculuk yapabilecek gibi hissetmiyormuş. Ama durumu pek ağır değilmiş ve ziyaretimle ilgili planlarda herhangi bir değişiklik yokmuş. Bu Bay Noyes'in -kendini böyle tanıtmıştı- Akeley'in araştırma ve keşiflerinden ne kadarını bildiğini çıkaramıyordum, ama bana öyle geldi ki, ilgisiz tavırları onun bu meseleye oldukça yabancı olduğunu gösteriyordu. Akeley'in nasıl münzevi bir yaşam sürdüğünü anımsadığımda, el altında böyle bir dostun bulunmasına biraz şaşırdım, ama şaşkınlığımın, işaret ettiği arabaya girmekten beni caydırmasına izin vermedim. Akeley'in betimlemelerine bakarak beklediğim gibi küçük eski bir araba olmayıp, son model kocaman ve pırıl pırıl bir arabaydı bu -belli ki Noyes'in kendi arabasıydı ve o yılın modası 'ürkmüş morina' armasıyla Massachusetts plakalıydı. Kılavuzumun, yazı Townshend bölgesinde geçiren birisi olduğuna hükmettim.

Noyes, arabaya binip yanıma oturdu ve hemen arabayı çalıştırdı. Çok fazla konuşmadığına memnun oldum, çünkü havadaki tuhaf gerilimden midir nedir bilmem, konuşmayı hiç canım çekmiyordu. Arabayı yukarı

doğru sürüp ana caddeden sağa saparken, ikindi güneşi altında kasaba çok şirin görünüyordu. İnsanın çocukluğundan anımsadığı daha eski New England kentleri gibi yarı uykuluydu kent; sıra sıra çatıların, çan kulelerinin, bacaların ve tuğla duvarların siluetindeki bir şeyler geçmiş zamanlara ait heyecanları uyandırıyordu. Diyebilirdim ki kesintiye uğramamış zaman dilimlerinin üst üste yığılmasıyla yarı büyülü bir nitelik kazanmış bir bölgenin girişindeydim; bir bölge ki eski, tuhaf şeyler hiç el değmediği için büyüme ve varlığını sürdürme şansını bulmuştu.

Brattleboro’nun dışına çıktıkça, içimdeki kıstırılmıştık duygusu ve kötü bir şeyler olacağı beklentisi giderek artmaya başladı; zira göğe ağan, insanı ezen, yeşil granit yamaçlarıyla dağlık tepelik kırsal alandaki belli belirsiz bir nitelik, akla, karanlık sırları ve insanlığa düşman olabilecek de olmayabilecek de çok eski varlıkların mevcudiyetini getiriyordu. Yolumuz bir süre, bilinmeyen dağlardan doğup kuzeye doğru akan, geniş, sığ bir nehri takip etti ve yol arkadaşım bunun West River olduğunu söylediğinde korkuyla titredim. O marazi pavurya benzeri yaratıkların birinin sellerden sonra yüzerken görüldüğünü gazetelerden okuduğumu anımsadığım nehir bu nehirdi.

Etrafımızdaki topraklar giderek daha yabanıl ve ıssız bir görünüm aldı. Tepelerin arasındaki girintilerde uzak geçmişten kalmış, yıkılmamakta direnen köprüler göze çarpıyordu; nehre paralele uzanan yarı terk edilmiş demiryolu gözle görülür bulutlu bir yalnızlık havasını soluyor gibiydi. Büyük kayalık uçurumların yükseldiği yerlerde insanın içini huşuyla dolduran meyilli vadiler vardı, New England’ın el değmemiş granitleri, kül rengi ve haşin görüntüleriyle yeşil dağların doruklarına tırmanıyordu. Ehlileştirilmemiş akarsuların, izsiz yolsuz zirvelerin hayal edilemez sırlarıyla köpüklenerek nehre doğru aktığı boğazlar vardı. Dar yol zaman zaman, çok yaşlı ağaçları arasında bütün bir ruhlar ordusunun pekâlâ saklanmış olabileceği gür ormanın içinde kollara ayrılıyor, neredeyse gözden yitiyordu. Bütün bunları gördüğümde Akeley’in bu yoldan gidip gelirken görünmeyen faillerce nasıl taciz edilmiş olduğunu anımsadım ve böyle bir şeyin olabilirliği hiç şaşırtmadı beni.

Bir saat içinde ulaştığımız tuhaf ve güzel manzaralı Newfane Köyü, insanın fethetmiş ve içinde yaşıyor olması nedeniyle kesinlikle kendisinin olduğunu ileri sürebileceği dünyayla son bağımızdı. Çevremizdeki kavranabilir ve zamandan izler taşıyan şeylerle bütün bağımızı kopardık ve

bir kuşağı andıran dar yolun, kimselerin oturmadığı yeşil zirveler, yarı terk edilmiş vadiler arasında âdeta sezgiyle ve belli amaçlarla keyfince inip çıktığı, dolambaçlar yaptığı, derin bir sessizliğin hüküm sürdüğü fantastik ve gerçekdışı bir dünyaya girdik. Motorun gürültüsüyle pek sık sayılamayacak aralıklarla yakınlarından geçtiğimiz tek tük çiftliklerden gelen hafif sesler dışında kulaklarıma ulaşan tek ses, koyu gölgeli ormanda görünmeyen sayısız pınardan çağıldayarak akan tuhaf akarsuların sinsi sesiydi.

Kubbeli, cüce tepelerin yakınlığı, artık gerçekten de soluğumu kesiyordu. Kulağıma çalınanlara bakarak hayal ettiğimden çok daha haşin, çok daha sarptılar ve bildiğimiz sıkıcı, nesnel dünyayla ortak bir yanları olabileceği gelmiyordu akla. Bu ulaşılmaz yamaçlardaki insan ayağı değmemiş sık ormanlar, yabancı ve inanılmaz varlıklar barındırıyor gibiydi ve bana öyle geliyordu ki bizzat tepelerin siluetleri nadir, derin uykularda ihtişamı yaşayan söylencel dev bir ırkın ardında bıraktığı devasa hiyerogliflermiş gibi, tuhaf ve binlerce yıldır unutulmuş bir anlam taşımaktaydı. Geçmişin tüm efsaneleri ve Henry Akeley'in mektuplarıyla kanıtlarının ortaya koyduğu şaşırtıcı suçlamalar, bilincimin derinliklerinden yüzeye çıkıyor, atmosferdeki gerilimi bir tehdide dönüştürüyordu. Ziyaretimin amacı ve varsaydığı korkunç anormallikler, tuhaf konuları araştırmaya olan düşkünlüğümü fazlasıyla dengeleyen ürpertici bir duyguyla dolmama yol açtı.

Kılavuzum, tavırlarımdaki huzursuzluğu fark etmiş olmalıydı, çünkü yol daha da vahşileşir ve düzensizleşirken, hareketimiz yavaşlar ve daha sarsıntılı bir hal alırken ara sıra yaptığı şakalar, sürekli bir konuşmaya dönüştü. Kırların güzelliğinden ve acayipliğinden söz ediyordu ve müstakbel ev sahibimin bazı çalışmalarından haberdar olduğunu açıkladı. Sorduğu kibar sorulardan, bilimsel amaçlarla geldiğimi ve bazı önemli bilgileri getirmekte olduğumu bildiği anlaşılıyordu, ama Akeley'in sonunda ulaşmış olduğu bilginin derinliği ve korkunçluğunu takdir ettiğini gösteren hiçbir işaret vermedi.

Tavırları o kadar neşeli, normal ve uygarcaydı ki sözleri beni sakinleştirmeli, bana güven vermeliydi, ama tuhaftır ki dağların ve ormanların bilinmeyen el değmemişliğine daldıkça huzursuzluğum daha da artıyordu. Zaman zaman bu yöreyle ilgili korkunç sırlar hakkında ne bildiğimi anlamak için ağzımı arıyormuş gibi geliyordu bana ve ağzından

çıkan her lakırdı, sesindeki şu şaşırtıcı, belli belirsiz rahatsızlık veren, tedirgin eden *aşinalık* duygusunu güçlendiriyordu. Bu sesi bir şekilde unutulmuş karabasanlarla ilişkilendirdim ve tanıyacak olursam aklımı kaçırabileceğimi hissettim. İyi bir mazeret bulabilsem, eminim ziyaretten vazgeçerdim. Ama herhangi bir mazeret bulamıyordum — sonra birden, çiftliğe vardıktan sonra Akeley'in kendisiyle yapacağım serinkanlı, bilimsel bir görüşmenin kendimi toparlamama yardımcı olacağı aklıma geldi.

Bundan başka, fantastik bir şekilde içine dalıp, tırmandığımız büyüleyici manzarada tuhaf bir şekilde kozmik güzelliğin yatıştırıcı bir yönü bulunuyordu. Zaman, kendi ardındaki labirentlerde yok olmuştu ve çevremizde sadece inanılmaz derecede hoş çiçekli dalgalar ve yok olmuş yüzyılların anımsanan güzellikleri uzanıyordu — yaşlı korular, güzün açan parlak renkli çiçeklerle çevrili el değmemiş çayırlar ve zaman zaman göze çarpan, hoş kokulu fundalar ve otlarla kaplı sarp uçurumların dibindeki kocaman ağaçların arasında yuvalanmış küçük, kahverengi çiftlik binaları. Sanki kendine has bir atmosfer ya da buğu, bütün bölgenin üzerini örtmüşçesine, gün ışığı bile doğaüstü bir göz kamaştırıcılığa bürünmüştü. Bazen İtalyan primitivlerinin resimlerinin arka planını oluşturan büyülü manzaralar dışında böyle bir şey görmemiştim daha önce. Sodoma[93] ve Leonardo böylesi manzaraları tasarlamıştı, o da uzaktan ve sıra sıra Rönesans kemerleri arasından görünecek şekilde. Şimdi biz bu resmin içerisine madde olarak dalmaktaydık ve bana öyle geliyordu ki bu büyücülükte, doğuştan ya da kalıtsal olarak bildiğim ve boşuna arayıp durduğum bir şeyi bulacaktım.

Dik bir yokuşu çıkıp geniş bir açıyla dönüş yaptıktan sonra araba ansızın durdu. Sol tarafımda, badanalı, gösterişli bir duvarla çevrili olan ve yola kadar uzanan bakımlı bir çayırın öte yanında, birbirine bitişik ya da kemerlerle bağlanmış ahırlar, sundurmalar ve geride sağda bir yel değirmeniyle bölge için alışılmadık büyüklük ve zarafette iki buçuk katlı beyaz bir ev yükseliyordu. Şipşak fotoğraftan evi hemen tanıdım ve yolun kıyısındaki galvanize sacdan posta kutusunun üzerinde Henry Akeley adını görmek beni şaşırtmadı. Evin gerisinde, biraz uzakta seyrek ağaçlı, bataklık bir düzlük uzanıyordu, onun hemen ötesinde dimdik yükselen, sık ormanlık bir yamaç, doruğundaki ağaçların çentik çentik yapraklarıyla sona eriyordu. Bu sonuncusunun, yarısına kadar zaten tırmanmış olduğumuz Karanlık Dağ'ın zirvesi olduğunu biliyordum.

Arabadan inip valizimi alırken, Noyes, içeri girip Akeley'e gelişimi bildireceğini, benim beklememi söyledi. Kendisinin başka bir yerde önemli bir işi olduğunu, pek kalamayacağını sözlerine ilave etti. O, canlı adımlarla eve giden patikada yürürken, ben oturup konuşmaya başlamadan önce biraz gerinmek ve bacaklarımı açmak isteğiyle arabadan indim. Şimdi, Akeley'in mektubunda akıldan çıkmayacak denli canlı bir şekilde tanımlanan korkunç kuşatmanın gerçek sahnesinde bulunduğumdan, sinirlerim yeniden boşanmış, gerginliğim son haddine varmıştı ve doğrusunu söylemek gerekirse böylesi yabancı ve yasak sözcüklerle aramda bağlar kuracak olan, birazdan yapacağımız tartışmadan korkuyordum.

Son derece tuhaf olan şeyle yakın temas, çoğu kez onunla iletişim kurmaktan daha korkunçtur; tam da bu tozlu yolun, aysız, korku ve ölüm gecelerinden sonra anormal ayak izlerinin ve pis kokulu yeşil sıvının görüldüğü yer olduğunu düşünmek, hiç de içimi neşeyle doldurmuyordu. Bakışlarımı gelişigüzel çevrede dolaştırırken Akeley'in köpeklerinden hiçbirinin ortalıkta görünmediğini fark ettim. Uzaylılarla sulh olur olmaz hepsini satmış mıydı? Ne kadar gayret edersem edeyim, Akeley'in son derece tuhaf ve farklı son mektubunda ortaya koyduğu barışın sahiciliğine ve samimiyetine bir türlü inanamıyordum. Ne de olsa Akeley çok saf ve dünyevi deneyimleri olmayan biriydi. Bu yeni ittifakta, yüzeyin altında derin ve uğursuz bir alt akıntı yok muydu?

Bu düşüncelerle bakışlarımı, son derece iğrenç tanıklıkları barındırmış olan tozlu yola çevirdim. Son birkaç gün yağmursuz geçmişti; pek fazla uğranılan bir yöre olmamasına karşın, tekerlek izleriyle oyuk oyuk olmuş düzensiz şose, her türden izle doluydu. Aklıma üşüşen ölümcül hayalleri uzaklaştırmaya çalışırken, yerdeki bazı karışık izlerin hatlarını hafif bir merak duygusuyla takip etmeye başladım. Bu cenaze alayı sessizliğinde, uzaklardaki çayların boğuk çağıltısında, ağaçlarla kaplı yeşil doruklarda ve dar ufku boğan kapkara uçurumlarda rahatsız eden, tehditkâr bir şeyler vardı.

Sonra, bu belirsiz tehdit ve kuruntuları önemsizleştiren, adeta hiçe indirgeyen bir imge düştü bilincime. Dediğim gibi, öylesine bir merakla yerdeki çeşitli izleri incelemekteydim, bu merak ansızın felç eden bir dehşete dönüşüverdi. Tozların üzerindeki izlerin genellikle birbirine karışıp üst üste binmiş olmasına ve dikkatsiz bir bakışı çekecek gibi olmamasına karşın, huzursuz zihnim, eve doğru giden patikanın şoseyle birleştiği

noktada bir şey yakaladı ve hiçbir kuşkuya ya da umuda yer bırakmayacak şekilde bu ayrıntıların korkutucu önemini kavradı. Akeley'in göndermiş olduğu Uzaylılar'ın ayak izi fotoğrafları üzerinde saatlerce derin düşüncelere dalmış olmam, ne yazık ki, boşuna değilmiş. Kıskacı andıran bu iğrenç izleri ve bu. gezegendeki hiçbir yaratıkla ilgili olamayacak dehşeti işaret eden karanlık yönü çok iyi tanıyordum. Tek kurtuluş yanılmış olmaktı. Akeley'in çiftlik evine doğru giden ve oradan gelen şaşılacak kadar bol miktardaki silikleşmiş izler arasında bütün somutluğuyla bu iğrenç izlerden en azından üçü burada, gözlerimin önünde duruyordu ve bu izler bırakılalı öyle uzun saatler geçmiş olamazdı. *Bunlar, Yuggoth'un canlı mantarlarının cehennemi izleriydi.*

Zamanında toparlanarak gırtlağımdan kopmakta olan çığlığı bastırdım. Akeley'in mektuplarına sahiden inanmış olduğum varsayımıyla, bulmayı umduğum şeylerden daha fazla ne olabilirdi ki orada? Akeley, yaratıklarla barış yapmış olduğundan söz etmişti. O zaman, onlardan bazılarının Akeley'i ziyaret etmiş olması neden tuhaf olsundu ki? Ama dehşet, kendi kendime yaptığım bu tür telkinlere baskın çıkıyordu. Uzayın derinliklerinden gelen canlı varlıkların pençe izleriyle ilk defa karşılaşan birinin soğukkanlılığını koruması beklenebilir miydi? Tam o sırada Noyes'in kapıdan çıkıp canlı adımlarla yaklaştığını gördüm. Kendime hakim olmalıyım, diye düşündüm, çünkü bu güler yüzlü dost, Akeley'in yasak şeyler konusundaki en derin ve en şaşkınlık verici bulgularından habersiz olabilirdi.

Akeley, Noyes'in alelacele bana bildirdiğine göre, çok memnun olmuştu ve beni görmeye hazırdı, ancak ansızın yakalandığı astım nöbeti bir iki gün onu iyi bir ev sahibi olmaktan alıkoyacaktı. Bu nöbetler onu çok fena yapıyordu; her zaman ateşi yükseliyor, halsiz düşüyordu. Nöbet süresince fısıltıyla konuşmak zorunda kalıyor, ortalıkta dolaşmakta zorlanıyordu. Ayakları ve topukları da şişmişti, bu yüzden sığır eti yiyen yaşlı bir gut hastası gibi onları sarmak zorunda kalmıştı. Hele bugün ayakları iyice kötü durumdaydı, bu yüzden kendi ihtiyaçlarımı büyük ölçüde kendim karşılamak zorundaydım, bununla birlikte Akeley benimle konuşmaya can atıyordu. Onu ön salonun sol tarafındaki çalışma odasında - pancurları kapalı odada bulabilirdim. Hastayken gün ışığından sakınmak zorundaydı, çünkü gözleri ışıktan çok müteessir oluyordu.

Noyes bana veda edip, arabasıyla kuzey yönünde uzaklaşırken, yavaş yavaş eve doğru yürümeye başladım. Kapı, benim girmem için aralık bırakılmıştı, ama yaklaşıp içeri girmeden önce bana bu kadar tuhaf, bu kadar çarpıcı gelen şeyin ne olduğuna karar vermek için bakışlarımı dikkatle etraf ta dolaştırdım. Ahır ve sundurmalarda dikkati çekecek bir şey görünmüyordu, yanları açık geniş bir hangarda Akeley'in külüstür Ford'unu gördüm. Sonra tuhaflığın sırrına erdim. Bu, tam sessizlikti. Normal olarak bir çiftlikte, hiç değilse çeşitli çiftlik hayvanlarının mırıltıyı andıran sesleri duyulurdu, ama burada hiçbir hayat belirtisi yoktu. Tavuklara ve domuzlara ne olmuştu? Akeley'in, sahip olduğunu söylediği yedi-sekiz inek pekâlâ çayırda, köpekler de satılmış olabilirdi, ama hiçbir gıdaklama ve hırıltı sesinin duyulmaması gerçekten çok tuhaftı.

Patikada daha fazla oyalanmadım; kararlılıkla evin açık kapısından içeri girip kapıyı ardımdan kapattım. Bunu yapmak, bana epeyce psikolojik çabaya mal olmuş olmalıydı, kendimi içeride kapalı bulur bulmaz, geri dönmeyi bir an şiddetle arzuladım. İçerisinin hiç de tekinsiz bir görünüşü yoktu, tam tersine zarif, geç kolonyal tarz salonun çok zevkli döşenmiş olduğunu düşündüm ve onu döşemiş olan adamın kendini apaçık gösteren zevkini takdir ettim. Bende kaçma arzusu doğuran şey, çok daha önemsiz ve tanımlanamaz bir şeydi. Bu, fark ettiğimi sandığım tuhaf bir kokuydu - oysa, en iyi durumdakiler de dahil bütün eski çiftlik evlerinde duyulan küf kokusunu çok iyi bilmekteydim.

Bu karamsar düşüncelere boyun eğmeyi reddederek, Noyes'in sözlerini anımsadım ve solumdaki altı göbekli, pirinç mandallı beyaz kapıyı itip açtım. Önceden haberdar edildiğim gibi oda karanlıktı ve içeri girerken o tuhaf kokunun burada daha güçlü olduğunu ayrımsadım. Bundan başka, bana öyle geldi ki, havada hafif, nerdeyse hayali denebilecek bir ritim ya da titreşim vardı. Panjurların kapalı olması nedeniyle bir an için pek fazla şey göremedim, sonra odanın uzak ve daha karanlık köşesindeki kocaman bir koltuktan gelen özür makamındaki kekeleme ya da fısıltı sesi dikkatimi çekti. Gölgeler içerisinde bir insanın beyaz yüzünü ve ellerini bulanık da olsa gördüm ve beni selamlamaya çalışan şahsın yanına gitmek için çabucak odayı bir baştan öteki başa katettim. Odanın loşluğuna rağmen, bunun ev sahibim olduğunu gördüm. Kodak marka makineyle çekilmiş resimleri defalarca incelemiştim, kısa kesilmiş, kırçıl sakallarıyla bu güneş yanığı, sert yüz hiçbir yanılgıya yer bırakmıyordu.

Ama ev sahibimin yüzüne tekrar baktığımda, üzüntü ve endişeyle karışık duygulara kapıldım, çünkü bu yüz gerçekten de çok hasta birinin yüzüydü. Bu gergin, sert, kıpırtısız yüz ifadesinin ve camsı bakışların gerisinde astımdan daha fazlasının olması gerektiğini hissettim ve yaşadığı korkunç olayların onu nasıl müthiş germiş olduğunu kavradım. Bu kadarı, yasak konuların bu gözüpek araştırıcısından çok daha genç olanları bile bozguna uğratmaya yetmez miydi? Ansızın gelen tuhaf kurtuluş, korkarım ki, onu genel bir çöküşten kurtarmak için çok geç kalmıştı. Kucağında ölgün ölgün yatan zayıf ellerinde, insana dokunan, insanın içini acıtan bir şeyler vardı. Üzerinde bol bir sabahlık vardı ve başıyla boynunu parlak sarı bir eşarpla sarmıştı.

Sonra, beni selamladığı aynı hırıltılı fısıltıyla konuşmaya çalıştığını gördüm. İlk başta konuştuğunu anlamak zordu, çünkü kır bıyıkları dudaklarının bütün hareketlerini gizliyordu ve sesinin tınısında beni fazlasıyla rahatsız eden bir şeyler vardı, ama bütün dikkatimi toplayınca, amacını çok geçmeden şaşılacak kadar iyi anladım. Aksanı hiçbir şekilde köylü aksam değildi, diliyse yazışmalarımızdan çıkardığımdan çok daha zarifti.

“Bay Wilmart, sanırım? Ayağa kalkmadığım için kusura bakmayın, Bay Noyes’in anlatmış olabileceği gibi oldukça hastayım, ama yine de sizin gelmeniz düşüncesine karşı koyamadım. Son mektubumda size neler yazmış olduğumu biliyorsunuz -yarın kendimi daha iyi hissettiğimde size anlatacak o kadar çok şey var ki. Bunca mektuptan sonra sizi şahsen görmekten ne kadar memnun olduğumu anlatamam. Dosyayı beraberinizde getirdiniz değil mi? sonra fotoğrafları ve ses kaydını? Noyes valizinizi salona bıraktı — herhalde görmüşsünüz-dür. Bu gece, korkarım, kendi hizmetinizi büyük ölçüde kendiniz görmek zorunda kalacaksınız. Odanız yukarı katta —tam bunun üzerindeki oda— merdiven başındaki tuvaletin kapısının açık olduğunu göreceksiniz. Yemek odasında -bu kapıdan çıkınca sağınızdaki kapı- sizin için kurulmuş bir sofra var; ne zaman canınız çekerse yiyebilirsiniz. Yarın daha iyi bir ev sahibi olacağım, ama şimdi dermansızlık elimi ayağımı bağlıyor.

Rahatınıza bakın — valizinizle yukarı gitmeden önce mektupları, resimleri ve kayıtları çıkarıp şu masanın üzerine bırakabilirsiniz. Onları tartışacağımız yer burası — fonografımın şu köşede durduğunu görebilirsiniz.

Yo, teşekkür ederim — benim için yapabileceğiniz bir şey yok. Bu nöbetleri eskiden beri bilirim. Sadece gece şöyle bir uğrar, sonra ne zaman canınız isterse yatmaya gidersiniz. Ben burada dinleneceğim — belki de sık sık yaptığım gibi bütün gece burada uyurum. Sabaha, araştırmamız gereken şeyi daha iyi araştıracak durumda olurum. Önümüzde ne muazzam bir mesele olduğunu elbette biliyorsunuzdur. Bu dünyada sadece birkaç insana nasip olduğu gibi, bizim önümüzde de zamanın ve uzayın uçurumları, insan bilim ve felsefesinin algı sınırları ötesindeki bilgiler açılacak.

Einstein'ın yanıldığını, bazı nesnelerin ve güçlerin ışık hızından daha hızlı hareket *edebileceğini* biliyor musunuz? Uygun bir yardımla zaman içerisinde ileri geri hareket edebilmeyi, uzak geçmişin dünyasını ve gelecek çağları gerçekten *görmeyi* ve *hissetmeyi* umuyorum. Bu yaratıkların, bilimi nerelere kadar geliştirmiş olduğunu hayal bile edemezsiniz. Canlı organizmaların zihin ve bedenleriyle yapamayacakları bir şey yok. Başka gezegenlere, başka yıldızlara, hatta galaksilere gitmeyi umuyorum. İlk seyahatim, yaratıklarla dolu en yakın dünya olan Yuggoth'a olacak. Yuggoth, bizim güneş sistemimizin hemen kıyısında -dünyalı gökbilimcilerin henüz bilmedikleri- tuhaf, esrarlı bir küre. Ama size bunları zaten yazmış olmalıyım. Uygun zamanda, biliyorsunuz, oradaki yaratıklar düşünce-dalgalarını bize yöneltecek ve keşfedilmelerine -ya da belki de insanlar arasındaki müttefiklerinden birinin bilim adamlarına bir ipucu vermelerine- neden olacaklar.

Yuggoth'da -size göndermeye çalıştığım kara taştan inşa edilmiş taraçalı sıra sıra kulelerden— kudretli kentler var. O taş Yuggoth'dan gelmişti. Güneş orada, bir yıldızdan daha parlak değildir, ama yaratıkların ışığa gereksinmesi yok. Onların çok daha gelişmiş başka duyuları var ve büyük evleriyle tapınaklarına hiç pencere koymazlar. Hatta ışık onları rahatsız eder, engeller ve akıllarını karıştırır, çünkü geldikleri uzay ve zamanın dışındaki karanlık kozmosta hiç ışık yoktur. Yuggoth'u ziyaret etmek, zayıf birinin aklını başından alır - yine de oraya gideceğim. O gizemli devasa köprülerin -yaratıklar en uzak boşluktan gelmeden çok önce yok olmuş ve unutulmuş bir ırk tarafından inşa edilmiş o şeylerin— altından akan katran gibi kapkara nehirler, insan ister Dante, ister Poe olsun yeterince uzun bir süre akıl sağlığını koruyabilirse, ne gördüğünü anlatmasına yeter.

Ama unutma ki bu mantar bahçelerinin ve penceresiz kentlerin karanlık dünyası gerçekten korkunç değil — sadece bize öyle görünüyor.

Muhtemelen çok çok eski zamanlarda bu dünyayı ilk keşfettiklerinde burası da varlıklara o kadar korkunç görünmüştür. Onlar, biliyorsunuz ki efsanevi Cthulhu çağı sona ermeden çok önce buradaydılar ve batık R'lyeh'i sular üzerindeyken anımsıyorlar. Onlar da yerin içinde bulundular — insanoğlunun hakkında hiçbir şey bilmediği delikler var- bazıları tam da burada, Vermont tepelerinde - ve aşağılarda bilinmeyen büyük yaşam dünyaları var; mavi ışıklı K'n-yan, kızıl ışıklı Yoth ve ışıksız, kapkara N'kai. Biliyorsunuz, *Pnakotic* El-*yazmaları'nda*, *Necronomicon*'da ve Atlantisli başrahip Klarkash-Ton tarafından muhafaza edilen Commorium efsanesinde sözü edilen biçimsiz, kurbağaya benzer tanrı-yaratık, o korkunç Tsathoggua N'kai'den gelmiştir.

Ama, bunlardan daha sonra söz ederiz. Şimdi saat dört ya da beş olmuştur. Çantanızdaki şu şeyleri çıkarın, gidip birkaç lokma atıştırın, sonra gelin rahat rahat konuşalım."

Ev sahibimin talimatına uyarak yavaşça döndüm, valizi getirdim, istenilen şeyleri çıkarıp masanın üzerine koyduktan sonra üst kattaki bana ayrılmış odaya çıktım. Yol kıyısında gördüğüm pençe izleri henüz zihnimde tazeliğini korurken, Akeley'in fısıltıyla söylediği şeyler beni acayip bir şekilde etkilemiş, mantarsı yaşamın bu korkunç dünyası —yasak Yuggoth — ile tanışıklığını ima eden sözleri tüylerimi ummadığım kadar diken diken etmişti. Akeley'in hastalığına fazlasıyla üzülmüştüm, ama hırıltılı fısıltısının bende acımadan çok tiksinti yaratmış olduğunu itiraf etmeliyim. Bir de, Yuggoth'la onun karanlık esrarlarını öyle ballandıra ballandıra anlatması yok mu!

Odam iyi döşenmiş, hoş bir odaydı, o küf kokusuyla rahatsız edici titreşim hissedilmiyordu; valizimi odaya koyduktan sonra Akeley'i selamlamak ve benim için çıkardığı yiyecekleri yemek için yeniden aşağı indim. Yemek odası, çalışma odasından sonraki odaydı ve mutfağın da yine aynı yönde olup bir "L" harfi, yapacak şekilde bu odayla birleştiğini gördüm. Yemek masasının üzerinde sıra sıra sandviçler, kek ve peynir beni bekliyordu ve bir fincanla tabağın yanındaki termos şişesi, sıcak kahvenin de unutulmamış olduğuna tanıklık ediyordu. Lezzetli bir yemekten sonra fincanıma ağzına kadar kahve doldurdum, ama mutfak standardının bu noktada aksadığını gördüm. İlk yudum, kahvenin nahoş, kekre bir tadı olduğunu belli etti, bu yüzden daha fazla içmedim. Yemek boyunca, Akeley'in karanlık yan odadaki büyük koltukta sessizce oturmakta

olduğunu düşündüm. Bir ara, gidip birlikte yemeyi önerdimse de, fısıltıyla henüz bir şey yiyebilecek durumda olmadığı yanıtını verdi. Daha sonra, uykuya dalmadan önce sütlü bir içecek içebilirdi — o gün için yiyebileceğinin hepsi bu kadardı.

Yemekten sonra, sofrayı kaldırıp bulaşıkları mutfak lavabosunda yıkamakta ısrar ettim ve bu arada tadından hoşlanmadığım kahveyi lavaboya boşalttım. Sonra, karanlık çalışma odasına döndüm ve ev sahibimin yakınına bir sandalye çekerek, benimle yapmayı düşündüğü konuşmaya hazırlandım. Mektuplar, resimler ve ses kaydı hâlâ ortadaki büyük masanın üzerindeydi, ama şimdilik onlarla ilgili konuşmamız gerekmiyordu. Çok geçmeden o acayip kokuyu da, havadaki ilginç titreşimi de unuttum.

Daha önce söylediğim gibi Akeley’in bazı mektuplarında —özellikle de ikinci ve en kalın mektupta— tekrarlayamayacağım, hatta kâğıda dökmeye cesaret edemeyeceğim şeyler vardı. Bu tereddüt, o gece ıssız, tekinsiz tepeler arasındaki karanlık odada fısıltıyla anlatıldığını duyduğum şeyler için daha da geçerliydi. Bu boğuk sesin ifşa ettiği kozmik dehşetin boyutlarını değil anlatmak, ima bile edemem. Daha önceden de iğrenç şeyler biliyordu, ama Yabancı Varlıklar’la barış yaptıktan sonra öğrendikleri, insanın akıl sağlığını koruyamayacağı şeylerdi. Şimdi bile, sonsuzluğun yapısı, boyutların yan yanalığı, kavisler, açılar, madde ve yarı-made elektronik düzenlenişin süper-kozmosunu oluşturan sonsuz kozmos-atomları zincirindeki bizim bilinen uzay ve zaman kozmosumuzun korkunç konumu hakkında ima ettiği şeylere inanmayı kesinlikle reddediyorum.

Hiçbir aklı başında kimse, varoluşun en temel sırrına bu denli yaklaşmamıştır — hiçbir organik beyin biçim, kuvvet ve simetriyi aşan kaosta, tümden yok oluşa bu denli yakın olmamıştır. *İlk önce* Cthulhu’nun geldiğini ve tarihin büyük geçici yıldızlarının yarısının niçin yanıp kül olduğunu buradan öğrendim. Magellan bulutlarının, küresel bulutsuların ve Tao’nun o çok eski kinayesinin peçe ile örttüğü kapkara gerçeğin gerisinde yatan sırrı —bana bu bilgileri veren adamın çekingen suskunluklarının verdiği ipuçlarından— tahmin ettim. Doel’lerin niteliği açıkça ortaya çıktı; Tindalos Tazıları’nın (özü değilse de) kaynağı anlatıldı. Yılanların Babası Yig efsanesi mecazi olmaktan çıktı ve *Necronomicon*'un merhamet göstererek Azathoth adıyla gizlediği, açısal uzayın ötesindeki korkunç nükleer kaos anlatıldığında içim tiksintiyle dolmaya başladı. Gizemli

efsanelerin en berbat karabasanlarının çırılçıplak ortaya çıkması, iğrençlikte antikitenin ve ortaçağların gizemcilerinin en cesur imalarını ferah fersah geçen somut kelimelere dökülmesi insanı afallatıyordu. İster istemez bu kahrolası öyküleri ilk defa fısıltıyla anlatanların Akeley'in Yabancı Yaratıkları ile konuşmuş olduklarına; belki de Akeley'in şimdi onları ziyaret etmeye niyetlendiği gibi, dış kozmik diyarları ziyaret etmiş olduklarına inandım.

Kara taş ve ne ifade ettiği bana anlatıldı; taşın bana ulaşmamış olduğuna şükrettim. Okunamayan yazılar konusundaki tahminlerimin hepsi doğruymuş! Akeley karşılaştığı bütün şeytani sistemle uzlaşmış görünüyordu şimdi, uzlaşmış ve korkunç derinliklerin daha ötelerini araştırmaya can atıyordu. Bana yazdığı son mektuptan sonra Akeley'in nasıl varlıklarla konuşmuş olduğunu, onlardan birçoğunun, sözünü etmiş olduğu ilk gizli ajan gibi insan olup olmadığını merak ettim. Kafamdaki gerilim dayanılmaz bir hal aldı; odadaki bir türlü gitmeyen acayip koku ve havadaki o sinsi titreşim hakkında binbir türlü çılgınca kuram oluşturdum.

Şimdi gece oluyordu; Akeley'in daha önceki geceler hakkında bana yazdıklarını anımsadım ve bu gece de ay olmayacağını düşünerek korkuyla titredim. Çiftlik evinin, Karanlık Dağ'ın insan ayağı değmemiş zirvesine çıkan gür ormanlık yamacının rüzgar almayan tarafına yuvalanış şeklinden de hoşlanmamıştım. Akeley'in izniyle küçük bir kandil yaktım, ışığını kısarak, uzak bir köşedeki bir kitap rafına, Milton'un hayaleti andıran büstünün yanına koydum; ama hemen sonra böyle yaptığıma pişman oldum, zira bu, ev sahibimin gergin, hareketsiz yüzüne ve halsiz ellerine öylesine anormal ve ölü bir görünüm veriyor ki. Akeley'in arada bir başını mekanik bir şekilde salladığını gördüysem de, pek hareket edebiliyor gibi görünmüyordu.

Anlattığı şeylerden sonra, yarın sabaha daha derin hangi sırları saklıyor olabileceğini hayal etmekte zorlanıyordum, ama sonunda Yuggoth'a ve ötesine yapacağı —*muhtemelen benim de katılacağım*— seyahatin, ertesi günün konusu olduğu belli oldu. Kozmik bir yolculuğa çıkmam önerildiğinde yüzümde beliren dehşet ifadesi onu çok eğlendirmiş olmalıydı, çünkü korktuğumu gösterdiğimde başını şiddetle iki yana salladı. Bundan sonra, aşılmaz gibi görünen yıldızlararası boşluğu insanoğlunun nasıl aşabileceğini -ve birçok defalar aşmış olduğunu- yavaş yavaş anlattı. *Öyle anlaşılıyordu ki insan bedenleri bu yolculuğu aslında bütün olarak*

yapmamışlardı, Yabancı Yaratıklar'ın cerrahi, biyolojik, kimyasal ve mekanik alanlardaki inanılmaz ustalığı, fiziksel yapının eşliğine gerek duymaksızın insan beyninin taşınmasının bir yolunu bulmuştu.

Bir beyni zarar vermeden çekip almanın ve organik kalıntının beynin yokluğunda canlı kalmasını sağlamanın bir yolu vardı. Sonra çıplak beyin, Yuggoth'dan çıkarılan bir metalden yapılmış, hava sızdırmayan bir silindir içindeki zaman zaman tazelenen sıvıya daldırılıyordu; silindirin içine sokulmuş bazı elektrotlar görme, işitme ve konuşma gibi yaşamsal üç işlevi yineleyen hassas aygıtlara bağlıydı. Kanatlı mantar-varlıklar için beyin silindirlerini bozulmalarına meydan vermeden uzayda taşımak işten değildi. Sonra, uygarlıklarının kapladığı her gezegende bu beyinlere bağlanabilecek bir sürü ayarlanabilir yetenek-aygıtı bulabiliyorlardı; böylece uzay-zaman sürekliliğinin içinde ve ötesinde her aşamada, bu seyahat eden zekalara biraz ayar yaptıktan sonra -bedensiz ve mekanik de olsa- hisseden ve konuşabilen bir yaşam verilebiliyordu. Bir fonograf kaydını beraberinde taşıyıp, uygun bir fonograf bulduğunda dinlemek kadar basitti bu iş. Başarısından kuşku duyulamazdı. Akeley korkmuyordu. Defalarca başarıyla gerçekleştirilmemiş miydi?

Hareketsiz, perişan ellerden birisi ilk defa olarak yukarı kalkıp, gergin bir şekilde odanın öte tarafındaki yüksek raflardan birini işaret etti. Orada, düzgün bir şekilde sıralanmış daha önce hiç görmediğim bir düzine metal silindir -yüksekliği yaklaşık olarak otuz santimetre ve çapı da aşağı yukarı ona eşit olan ve her birinin dışbükey ön yüzünde birer ikiz kenar üçgen oluşturacak şekilde üç acayip yuva bulunan silindirler duruyordu. Bir tanesi iki yuvasından geride duran garip görünüşlü bir çift makineye bağlıydı. Bunun ne anlama geldiğinin bana anlatılmasına gerek yoktu; sıtmaya tutulmuş gibi oldum.

Sonra, elin, bazıları silindirlerin gerisindeki rafta bulunan iki aygıtı andıran, kordonlar ve fişler bağlanmış birçok aygıtın durduğu daha yakın bir köşeyi işaret ettiğini gördüm.

“Burada dört çeşit aygıt var, Wilmarth,” diye fısıltıyla konuştu ses. “Dört çeşit — her yetenek için üçer taneden toplam on iki aygıt. Gördüğünüz gibi, oradaki silindirlerde temsil edilen dört çeşit varlık var. Üç insan, bedensel olarak uzayda seyahat edemeyen altı mantarsı varlık, Neptünlü iki yaratık (Tanrım! Bu türün kendi gezegenlerindeki biçimlerini bir görseydiniz!) ve diğer varlıklar, galaksinin ötesindeki son derece ilginç, karanlık bir yıldızın

merkezindeki mağaralardan. Toparlak Tepe’nin içindeki asıl ileri karakolda zaman zaman daha fazla sayıda silindir ve makine - bizim bildiğimiz duyulardan farklı duyulara sahip ekstra-kozmik beyinlerin konduğu silindirler - evrenin en uzak köşelerinden müttefikler ve kaşifler — ve hem onların algılama ve ifade etmelerine hem de onları dinleyecek olanların anlamalarına uygun çeşitli makineler görürsünüz. Toparlak Tepe, yaratıkların çeşitli evrenlerdeki ana ileri karakollarının çoğu gibi çok kozmopolit bir yerdir. Deney yapmam için bana elbette ki çok sıradan tipleri ödünç verdiler.

İşte, işaret ettiğim şu üç makineyi alıp masanın üstüne koyun. Önünde cam mercekler bulunan şu uzun makineyi — sonra vakum boruları ve ses yansıtıcısı olan kutuyu—bir de şu üstünde metal disk bulunan makineyi. Şimdi, üzerine “B-67” yazılı etiket yapıştırılmış silindire uzanın. Rafa ulaşabilmek için şu tahta sandalyeye çıkın. Ağır mı? Aldırmayın! Numarasının B-67 olmasına dikkat edin. İki deney aygıtına bağlı olan şu yeni, parlak silindire dokunmayın — üzerinde adım yazılı olanına. B-67'yi masanın üzerine, makinelerin yanına koyun; her üç makinenin de düğmeleri sonuna kadar sola çevrilmiş olsun.

Şimdi, mercekli makinenin kordonunu silindirin üst yuvasına bağlayın — evet, oraya! Borulu makineyi sol alt yuvayla, diskli aygıtı dıştaki yuvayla birleştirin. Şimdi de makinelerin üzerindeki düğmeleri en sağa çevirin — önce mercekli, sonra diskli, son olarak da borulu makineninkini. Tamam. Bunun —tıpkı bizim gibi—bir insan olduğunu da söylemeliyim. Diğer bazılarını yarın deneriz.”

Fısıltıyla verilen bu emirlere niçin sadık bir köle gibi boyun eğdiğimi ya da Akeley’in deli mi, aklı başında mı olduğunu düşünüp düşünmediğimi bu güne kadar anlamış değilim. Daha önce cereyan eden olaylardan, her şeye hazırlıklı olmalıydım, ama bu mekanik maskaralık, çılgın mucitlerin ya da bilim adamlarının tipik yavelerine öylesine benziyordu ki yukarıda aktarılan konuşmaların bile uyandıramadığı kuşkuyu uyandırmalıydı. Fısıltıyla konuşan adamın ima ettiği şey insan havsalasının alacağı bir şey değildi — ya daha uzak şeylerle ilgili olarak anlattığı şeyler somut kanıtlarının bulunamaması nedeniyle daha mı az akla, mantığa aykırıydı?

Bu kaosun ortasında başım dönerken, biraz önce silindire bağlanan üç makineden gıcırtılarla karışık bir vızıltı sesi gelmekte olduğunu fark ettim — çok geçmeden azalarak tam bir sessizliğe dönüşecek olan bir gıcırtı ve

vızıltı. Ne oluyordu? Bir ses mi duyacaktım? Öyleyse bile, bunun, gizlendiği yerden bizi yakından izleyen birinin bir ses düzeneğine konuştuğu ustaca hazırlanmış bir tezgah olmadığının kanıtı var mıydı elimde? Bugün bile, ne duyduğuma veya önümde nasıl bir olay cereyan ettiğine yemin edemem. Ama, bir şeyler olduğuna şüphe yoktu.

Kısaca ve açıkça ifade etmek gerekirse, borulu ve ses üreticili makine, konuşmacının orada bulunduğuna ve bizi gözetlediğine kuşku bırakmayacak kadar hedef gözeterek ve zekice konuşmaya başladı. Ses yüksek, metalik, cansız ve her bakımdan mekanikti. Tonunda inip çıkmalar olmadığı gibi duyguları ifade etmekten de çok uzaktı, ama düşüne düşüne ve son derece anlaşılır bir tarzda cızırdayıp, tıkırdayıp duruyordu.

“Bay Wilmarth,” dedi ses, “inşallah sizi korkutup şaşırtmam. Ben de sizin gibi bir insanım, ancak gövdem şu anda buranın bir buçuk mil doğusundaki Toparlak Tepe’nin içinde canlandırma tedavisi altında bulunuyor. Ben kendim burada sizinle beraberim — beynim bu silindirin içinde; görüyor, duyuyor ve bu elektronik vibratörler yardımıyla da olsa konuşabiliyorum. Bir hafta içinde boşluğu, daha önce defalarca yaptığım gibi, aşacağım ve bunu Bay Akeley’in eşliğinde yapmanın zevkini yaşayacağımı umuyorum. Keşke siz de bize katılsanız, buna çok sevinirim, çünkü sizi uzaktan da olsa tanıyorum, ününüzü duydum ve dostumuzla yaptığınız yazışmaları yakından takip ettim. Gezegenimizi ziyaret eden yabancı varlıkların müttefiklerinden biriyim elbette. Onlarla ilk defa Himalayalar’da karşılaştım ve birçok şekilde onlara yardım ettim. Buna karşılık onlar da, bugüne kadar çok az sayıda insanın yaşadığı deneyleri yaşattılar bana.

Otuz yedi farklı gök cisminde —sekizi bizim galaksimiz dışında, ikisi de kavisli uzay ve zaman kozmosunun dışında olmak üzere, gezegenler, karanlık yıldızlar ve daha az tanımlanabilir nesnelerde— bulundum desem, bunun anlamını kavrayabilir misiniz? Bütün bunlar bana şuncacık zarar vermedi. Beynim bedenimin çatlaklarından öylesine ustalıkla çekilip alındı ki buna cerrahi işlem demek, pek de yerinde olmaz. Ziyaretçi yaratıkların bu çeşit işlemleri kolay, neredeyse normal yapan yöntemleri var — ve beyin çekilip alınırken insanın canı yanmıyor. Şunu da ilave etmeliyim ki beyin, içerisine konduğu koruyucu sıvının zaman zaman değiştirilmesiyle sağlanan sınırlı beslenme ve mekanik yetenekleriyle gerçekten ölümsüz.

Bay Akeley’le ve benimle birlikte geleceğinizi bütün içtenliğimle umuyorum. Ziyaretçiler sizin gibi bilgili insanları tanımayı ve onlara çoğumuzun koyu bir cehalet içerisinde düşlemiş olduğumuz uçurumları göstermeyi çok istiyorlar. Onlarla karşılaşmak başlangıçta garip görünebilir, ama sizin buna aldırış etmeyecek bir düzeyde olduğunuzu biliyorum. Bay Noyes’in de — eminim ki sizi buraya arabasıyla o getirmiştir. O, dört yıldır bizlerden biridir. Ve sanırım, Bay Akeley’in size göndermiş olduğu kayıtlardan onun sesini tanımışsınızdır — bizimle beraber geleceğini sanıyorum.”

Şiddetle irkilmem üzerine konuşmacı sözünü tamamlamadan önce kısa bir an duraladı.

“Böylece Bay Wilmarth, karar vermeyi tamamen size bırakıyorum; sadece şu kadarını söyleyeyim ki sizin gibi tuhaf şeylere ve folklore düşkün birinin kaçırmaması gereken bir şans bu. Korkacak hiçbir şey yok. Bütün geçişler acısız ve duyuların tamamen mekanize bir hal alması çok eğlenceli. Elektrotların bağlantısı kesildiğinde, insan sadece son derece canlı ve fantastik düşlerle dolu bir uykuya dalıyor.

Şimdi, sizce bir sakıncası yoksa, oturumumuzu yarına bırakalım. İyi geceler - bütün düğmeleri sola çevirebilirsiniz. Sırasının önemi yok, ama mercekli makinenin düğmesini en sona bırakırsanız iyi olur. İyi geceler, Bay Akeley - konuğumuza iyi davranın! Artık düğmeleri çevirmeye hazır mısınız?”

Hepsi bu kadardı. Mekanik bir şekilde boyun eğdim ve düğmelerin üçünü de kapalı konumuna getirdim, ama olup bitenlerden duyduğum kuşkuyla tam bir şaşkınlık içindeydim. Akeley’in, masanın üzerindeki bütün aygıtları olduğu gibi bırakabileceğimi söyleyen fısıltılı sesini duyduğumda hâlâ başım dönüyordu. Akeley olup bitenlere bir yorum getirmeye kalkışmadı; zaten harap olmuş sinirlerim hiçbir yorumu kaldıracak durumda değildi. Lambayı alıp odama götürebileceğimi söylediğini işittim ve karanlıkta tek başına kalıp, dinlenmek istediği sonucunu çıkardım, çünkü bu öğleden sonra ve akşam yaptığı konuşmalar gücü kuvveti yerinde bir adam için bile fazlaydı. Hâlâ şaşkınlık içerisinde ev sahibime iyi geceler diledim ve mükemmel bir el fenerim olmasına rağmen, lambayı alarak merdiven yukarı odama gittim.

Tuhaf bir kokusu olan ve havasında belli belirsiz bir titreşim sezilen alt kattaki çalışma odasından uzaklaştığıma memnun olmakla birlikte, içinde

bulunduğum yerin ve karşılaşacağım güçlerin korkunç, tehlikeli ve kozmik ölçekte anormal olduğu duygusundan sıyrılamıyordum. Yabanıl, ıssız bölge, evin hemen yanı başından neredeyse dimdik göğe ağan yamacı kaplayan esrarlı, gür orman, yoldaki ayak izleri, karanlıkta oturan ve fısıltıyla konuşan hasta adam, korkunç silindirler, makineler ve daha da önemlisi, tuhaf cerrahi işlemlere ve tuhaf yolculuklara yapılan davet — bütün bu şeyler o kadar yeniydi ve öylesine art arda gelmişti ki hep birden üzerime çullanarak bütün irademi çökertmiş, bende güç namına bir şey bırakmamıştı.

Kılavuzum Noyes'in, fonograf kaydındaki eski zamanların o korkunç Sabbat ayinlerine katılan insan olduğunu keşfetmek, sesinde daha önce iğrenç bir aşinalığı belli belirsiz sezinlemiş olsam da benim için tam bir şok oldu. Ayrıca, her ne zaman durup ev sahibime karşı tutumumu çözümlemeye kalkışsam, benim için tamamen özel nitelikte bir şok yaşadım, zira mektuplaşmalarımız sonucunda içgüdüsel olarak Akeley'e karşı bir sevgi duymuştum, şimdiyse içimi iğrenmeyle doldurduğunu görüyordum. Hastalığı bende acıma duyguları uyandırmalıydı, ama bunun yerine korkuyla titretmişti beni. Öylesine kaskatı, kıpırtısız, ceset gibiydi ki -ve o durmak bilmeyen fısıltısı öylesine tiksinç, öylesine insani olmaktan uzaktı ki!

Aklıma, bu fısıltının daha önceki duyduğum tüm fısıltılardan çok farklı ve konuşan adamın bıyıklarınca perdelenen dudaklarının garip kıpırtısızlığına rağmen, bir astım hastasının hırıltılı sesi için dikkati çekecek ölçüde kuvvetli olduğu geldi. Odanın ta öte tarafındayken bile rahatlıkla söylenenleri anlayabiliyordum; bana öyle geldi ki sesinin anlaşılırlığını korumakla birlikte bir iki defa zayıf çıkması, dermansızlıktan ziyade bilinçle tasarlanmış bir tutumun sonucuydu — ama hangi sebeple böyle yaptığını çıkaramadım. Başlangıçta, sesinin tınısında rahatsız edici bir nitelik hissetmiştim. Şimdi, kafamda tartmaya çalıştığımda, bu izlenimi, Noyes'in sesini anlaşılmaz bir şekilde uğursuz kılan bilinçaltı bir tanışıklığa kadar götürebileceğimi düşündüm. Ama bunun akla getirdiği şeyle, ne zaman ve nerede karşılaşmış olduğum, söyleyebileceğim bir şey değildi.

Bir şey kesindi - burada bir gece daha geçiremezdim. Bilimsel merakım, duyduğum korku ve tiksinti karşısında yok olmuştu; şimdi, bu hastalıklı ve doğadışı keşifler ağından kaçıp kurtulmaktan başka bir arzum yoktu. Yeterince biliyordum artık. Tuhaf, kozmik bağlantıların bulunduğu

doğruydu — ama bu şeyler kesinlikle normal insanların bu işlere bulaşmasını istemiyordu.

Üstüme çullanıp duyularımı boğan korkunç bir gücün etkisinde gibiydim. Uykunun sözünün bile edilemeyeceğine hükmettim, bu yüzden ışığı söndürüp giyinik olarak kendimi yatağın üzerine bıraktım. Çok saçma bir şey olduğu su götürmez olmakla birlikte, beklenmedik bir duruma hazır olmak için, beraberimde getirmiş olduğum tabancanın kabzasını sağ elimle kavradım, sol elimde de el feneri bulunuyordu. Aşağıdan hiç ses gelmiyordu ve ev sahibimin karanlıkta bir cesedin kaskatılığıyla nasıl oturmakta olduğunu gözümün önüne getirebiliyordum.

Bir yerlerden bir saatin tik takları gelmekteydi; sesin normalliğine adeta minnet duydum. Ama bu ses, bölgeyle ilgili beni rahatsız eden başka bir şeyi anımsattı - hayvansal yaşamın tümden yokluğunu. Çevrede hiçbir çiftlik hayvanının bulunmadığı kesindi, şimdiyse yabanıl yaşamın alışıldık gece seslerinin de yokluğunu f ark ediyordum. Uzaklardaki görünmeyen suların çağıltısı dışında hiçbir sesin duyulmadığı -gezegenler arası boşluğa has- sessizlik anormaldi ve hangi kavranamaz yıldız-dölü belanın bölgeye musallat olduğunu merak ettim. Eski efsanelerden köpeklerin ve diğer hayvanların Yabancı Varlıklar'dan her zaman nefret ettiğini anımsadım ve yoldaki izlerin ne anlama gelebileceğini düşündüm.

VIII

Ne kadar zaman sonra beklenmedik bir şekilde uyuya kaldığımı ya da bundan sonra olanların salt düş olup olmadığını sormayın bana. Eğer size belli bir zamanda uyandığımı ve bazı şeyleri işitip gördüğümü söyleyecek olursam, siz de yanıt olarak, o zaman uyanmadığımı; daha sonra Townshend olduğu ortaya çıkacak olan köye varıncaya kadar uğursuz tepeler arasında amaçsızca, deliler gibi -ormanlık labirentte döne dolaşa saatlerce sarsıla sarsıla— süreceğim eski Ford'u görmüş olduğum sundurmaya kadar sendeleye sendeleye gitmek üzere evden kendimi dışarı attığım ana kadar her şeyin bir düş olduğunu söyleyeceksiniz bana.

Bundan başka, anlattığım şeylere pek itibar etmeyecek ve bütün o resimlerin, ses kayıtlarının, silindirlerin, makinelerin ve benzeri delillerin, kayıp Henry Akeley'in beni kandırmak için uydurduğu düzmece şeyler olduğunu söyleyeceksiniz. Hatta, Akeley'in daha başka kafadan kontak

kişilerle elbirliği yaparak aptalca ama dört başı mamur bir oyun hazırlamış olduğunu, Keene’de ekspres gönderiyi yok ettirdiğini ve Noyes’e o korkunç ses kaydını yaptırdığını ima edeceksiniz. Ama, Noyes’in kim olduğunun ortaya çıkarılamamış olması, bölgede sık sık bulunmasına rağmen, Akeley’in çiftliği civarındaki köylerden hiçbirinde tanınmaması çok garipti. Keşke arabasının plaka numarasını aklımda tutmuş olsaydım — ama bütün bu olup bitenlerden sonra aklımda tutmamış olmam belki de daha iyi olmuştur. Çünkü sizin söyleyebileceğiniz her şeye ve bazen benim kendi kendime söylemeye çalıştığım her şeye karşın, o iğrenç yabancı güçlerin o az bilinen tepelerde bir yerlerde pusuya yattığını —ve bu güçlerin insanların dünyasında casusları ve temsilcileri olduğunu— biliyorum. Bu güçlerden ve temsilcilerinden mümkün olduğunca uzak durmak, yaşamımın bundan sonraki kısmında tek dileğimdir.

Çılgın öyküm yüzünden, bir şerif, adamlarını çiftliğe gönderdiğinde, Akeley ardında hiçbir iz bırakmadan gitmişti. Bol sabahlığı, sarı fuları ve ayak sargıları çalışma odasının zemininde, köşedeki koltuğun yakınında duruyordu, ama bundan hareketle, onun yanı sıra başka giysilerin de kaybolup kaybolmadığına karar verilemezdi. Köpekler ve çiftlik hayvanları sahiden de kayıptı ve evin dışıyla bazı iç duvarlarında birtakım ilginç kurşun delikleri vardı, ama bunun dışında garip hiçbir şey bulunamadı. Ne silindirler, ne makineler, ne valizimde getirmiş olduğum deliller, ne garip koku, ne havadaki o titreşim hissi, ne yoldaki ayak izleri ve ne de son anda gözüme çarpmış olan kuşkulu şeyler vardı.

Kaçışımdan sonra, Brattleboro’da bir hafta kalarak Akeley’i tanıyan insanlar arasında soruşturma yaptım ve elde ettiğim sonuçlar meselenin hiç de uyduruk bir düş ya da yanılsama olmadığına beni ikna etti. Akeley’in şaşırtıcı miktarlarda köpek, mühimmat ve kimyasal maddeler satın aldığı ve telefon tellerinin kesildiği kayıtlara geçmiş meselelerdi; öte yandan -Kaliforniya'daki oğlu dahil— onu tanıyan herkes, tuhaf araştırmalar hakkında zaman zaman ağzından kaçırdığı sözlerin belli bir tutarlılığı olduğunu kabul ediyordu. Hali vakti yerinde yurttaşlar onun deli olduğuna inanıyor ve anlatılan olayların tümünün, belki kafadan çatlak suç ortaklarının da yardımıyla hazırlanmış müthiş kurnazca bir oyundan, başka bir şey olmadığını hiç tereddütsüz ileri sürerken, alçakgönüllü köylüler anlatısındaki her noktanın doğruluğunu teslim ediyorlardı. Bu köylülerden bazılarına fotoğrafları ve kara taşı göstermiş, o korkunç ses kaydını

dinletmişti; köylülerin hepsi ayak izlerinin ve vızıltılı sesin, tıpkı atalarının anlattığı efsanelerdeki gibi olduğunu söylüyorlardı.

Köylüler, ayrıca, Akeley'in kara taşı bulmasından sonra evinin etrafındaki kuşkulu görüntü ve seslerin giderek arttığının fark edildiğini ve şeytana pabuç bırakmaz türden bazı kişilerle postacı dışında kimsenin evine uğramaz olduğunu da söylediler. Kara Dağ da, Toparlak Tepe de tekinsiz ünü çok yaygın yerlerdi ve birisini bile yakından araştırmış bir kişi olsun bulamadım. Yörenin tarihinde zaman zaman insanların kaybolduğu herkesçe kabul ediliyordu ve şimdi bunlara bir de Akeley'in mektubunda sözünü ettiği serseri Walter Brown katılmıştı. Sel zamanı kabarmış West River'da, bu garip cesetlerden birini şahsen görmüş olduğunu düşünen bir köylüyle de karşılaştım, ama öyküsü gerçekten ciddiye alınamayacak kadar karışıktı.

Brattleboro'dan ayrılırken bir daha asla Vermont'a dönmemek kararındaydım ve kararımda sebat edeceğimi hissediyordum. Bu yabanıl tepelerin korkunç bir kozmik ırkın ileri karakolu olduğu kesindi - Neptün'ün ötesinde dokuzuncu bir gezegenin, tıpkı bu güçlerin söylediği gibi, burnunu gösterdiğini okuduğumdan beri daha az kuşku duyuyorum bundan. Gökbilimciler, pek fazla kuşkulanmadıkları o iğrenç adlandırma yetenekleriyle, bu şeye "Plüto" adını verdiler. Bunun, gece karanlığına gömülmüş Yuggoth'un ta kendisi olduğundan şuncacık kuşku duymuyorum — ve onun korkunç sakinlerinin, bu şekilde ve tam da bu anda gezegenlerinin bilinmesini istemelerinin gerçek *sebebinin* ne olabileceğini ne zaman düşünsem korkudan tir tir titriyorum. Bu şeytani yaratıkların yavaş yavaş, dünyaya ve normal sakinlerine zararlı yeni bir politikaya yönelmediklerine kendimi boş yere ikna etmeye çalışıyorum.

Ama, çiftlik evindeki o korkunç gecenin nasıl sona erdiğini henüz anlatmış değilim. Söylediğim gibi, sonunda huzursuz bir uykuya daldım; korkunç manzaraların görünüp kaybolduğu bölük pörçük düşlerle dolu bir uykuya. Beni uyandıranın ne olduğunu söyleyebilecek durumda değilim, ama belirli bir noktada uyandırılmış olduğumdan kesinlikle eminim. Karmakarışık bir şekilde ilk algıladığım şey kapımın öte tarafındaki salonun zemin tahtalarının sinsice gıcırdadığı ve kapı mandalının beceriksizce ve ses çıkarmamaya çalışılarak kurcalandığıydı. Ama bu sesler anında kesildi ve alt kattaki çalışma odasından gelen sesleri ayan beyan duydum. Çok sayıda konuşmacı var gibiydi ve bir tartışmaya tutuştuklarına hükmettim.

Birkaç saniye kadar dinledikten sonra cin gibi olmuştum, zira seslerin niteliği uyku düşüncesini gülünç kılıyordu. T onları tuhaf değişiklikler gösteriyordu ve o kahrolası fonograf kaydını dinlemiş olan hiç kimse, seslerin en azından ikisinin nitelikleri hakkında bir kuşku besleyemezdi. Düşünce korkunç da olsa, uzayın derinliklerinden gelen adsız yaratıklarla aynı çatı altında olduğumu biliyordum, çünkü o iki ses, Yabancı Varlıkların insanlarla iletişimde kullandıkları küfür niteliğindeki vızıltıydı. Bu iki ses birbirinden -perde aralığı, vurgu ve tempo bakımından— farklıydı, ama her ikisi de aynı kahrolası türdendi.

Üçüncü sesin, içerisinde beyinler bulunan silindirlerden birisine bağlanmış makineden geldiği su götürmezdi. Bu sesten de, tıpkı vızıltılar gibi kuşku duyulamazdı, çünkü inişi çıkışı olmayan, ifadesiz cızırtı ve tıkırtılarıyla, kişisel olmayan kesinliği ve kasdiliğiyle önceki akşamın yüksek, metalik, cansız sesinin unutulması mümkün değildi. Bir süre, bu cızırtının gerisindeki zekânın daha önce benimle konuşan aynı varlık olup olmadığını sorgulama cesaretini gösteremedim, neden sonra aklıma geldi ki eğer aynı makineye bağlanmışsa *her* beyin ister istemez aynı nitelikte ses çıkaracaktı; fark ancak dil, ritim, hız ve söyleyiş özelliklerinde olabilirdi. Bu tekinsiz görüşmeyi tamamlamak için iki de gerçek insan sesi vardı - biri tanımadığım kaba saba bir ses, belli ki bir köylünün sesi, diğeri sabık kılavuzum Noyes'in yumuşak, Boston'lu sesi.

Sağlam bir tarzda çatılmış döşemenin şaşırtıcı bir şekilde engellediği sözcükleri yakalamaya çalışırken, aşağıdaki odadan bol miktarda tırmalama, sürükleme, yer değiştirme sesleri geldiğinin ayırdına vardım ve ister istemez odanın canlı varlıklarla dolu olduğunu düşündüm — birkaç tane olmayıp çok sayıda olmalıydılar ki konuşmalarını seçemiyordum. Bu yer değiştirmelerin niteliğini tam olarak betimlemek son derece zor, çünkü karşılaştırma yapmaya yeterli dayanak yok. Eşyalar zaman zaman bilinçli varlıklarmış gibi odanın bir tarafından öbür tarafına hareket ediyorlardı; ayak sesleri sanki birbirine iyi uymayan boynuzsu ya da sert lastik yüzeylerin sert bir yüzeyde takırdamasını andırıyordu. Daha somut ama daha az doğru bir benzetme yapılacak olursa, sanki paramparça takunyalar giyinmiş birileri ayaklarını cilalı döşeme tahtaları üzerinde sürükleye sürükleye yürüyor gibiydi. Bu sesleri çıkaran varlıkların ne olduğu, neye benzediği hakkında bir tahminde bulunmaya kalkışmayacağım.

Çok geçmeden, duyduğum konuşma seslerinden anlam çıkarmanın mümkün olmadığını gördüm. Zaman zaman-özellikle de mekanik konuşma aygıtları telaffuz ettiğinde-Akeley’in ve benim adım da dahil tek tük sözcükler işitiliyordu, ama sürekli bir bağlam olmadığından gerçek anlamlarını çıkaramıyordum. Bugün bile, onlardan kesin bir çıkarsamaya varmayı reddediyorum; üzerimdeki korkunç etkileri *keşiften* ziyade *telkin’den* kaynaklanıyordu. Aşağıda korkunç ve anormal bir toplantının yapılmakta olduğundan emindim, ama ne konuda tartıştıklarını anlayabilmiş değildim. Doğrusu bu ya, Yabancılar’ın dostluğuna Akeley’in beni temin etmesine karşın toplantının habis ve iğrenç niteliği hakkındaki o sorgusuz sualsiz duygunun etkisinde kalmam çok tuhaf.

Sabırla dinleyerek, seslerden herhangi birinin söylediğinin çoğunu kaçırsam da, sesleri açıkça birbirinden ayırt etmeye başladım. Konuşmacılardan bazılarının bazı tipik heyecanlarını yakalıyor gibiydim. Vızıltılı seslerden birisinin tonunda, örneğin, kuşkuya yer bırakmayan bir otorite vardı; oysa mekanik ses, yüksek ve düzenli çıkmasına karşın, daha ast ve yalvaran bir konumdaydı. Noyes’in sesinde bir arabuluculuk havası seziliyordu. Diğer sesler için bir yorum yapamadım. Akeley’in tanıdık fısıltısını duyamıyordum, ama çok iyi biliyordum ki böyle bir sesin odamın sağlam zemininden geçmesi olanaksızdı.

Elimden geldiğince konuşmacıyı belirterek yakalayabildiğim birbirinden kopuk söz ve seslerin bir kısmını kağıda dökmeye çalışacağım. Anlamlı ilk sözcükleri konuşma-makine-sinden duydum.

(Konuşma makinesi)

“ ... kendim sebep oldum ... mektupları ve kaydı geri gönderin ... son verin ... anlaşıldı ... görerek ve duyarak ... seni lanet olası ... şahsiyetsiz güç ... taze, parlak silindir ...yüce Tanrım...”

(Birinci vızıltı)

“ ... durduğumuz vakit ... küçük ve insan ... Akeley ... beyin ... diyor ...”

(İkinci vızıltı)

“ ... Nyarlathotep ... Wilmarth . . . kayıtlar ve mektuplar ... ucuz sahtekarlık ...”

(Noyes)

“... (telaffuz edilemez bir sözcük veya ad, muhtemelen *N'gah-Kthun)* . . . zararsız ... barış ... birkaç hafta ... teatral ... size daha önce söyledim ...”

(Birinci vızıltı)

“... sebepsiz ... orijinal plan ... etkiler ... Noyes gözetleyebilir ... Toparlak Tepe ... taze silindir ... Noyes’in arabası ...”

(Noyes)

“... pekâlâ ... siz hepiniz ... burada ... kalın ... yer ...”

(Aynı anda ve anlaşılmaz bir şekilde konuşan birçok ses)

(O tuhaf ayak sürüme sesi de dahil birçok ayak sesi,)

(Sessizlik)

İşte, şeytani tepeler arasındaki tekinsiz çiftlik evinde, -sağ elimle bir tabancanın kabzasını sıkı sıkıya kavramış, sol elimde bir el feneri, tamamen giyinik olarak uzandığım- üst kattaki o tuhaf yatakta kaskatı yatarken kulağıma çalınanların özeti. Dediğim gibi uykum dağılmıştı, ama anlaşılmaz bir tür felç, seslerin son yankıları da sönünceye kadar beni yatağıma çiviledi. Aşağılardan bir yerlerden eski Conneticut saatinin telaşsız tik taklarını duydum ve uyuyan birinin düzenli horultusunu seçtim. Tuhaf bir oturumdan sonra Akeley uykuya dalmış olmalıydı; zannımca buna ihtiyacı vardı.

Ne düşüneceğimi ya da ne yapacağımı bilemiyordum. Peki ama, daha önceki bilgilerin neden olduğu beklentinin ötesinde ne *duymuştum* ki? Yabancılar’ın artık serbestçe eve girip çıktıklarını bilmiyor muydum? Akeley’in, hiç beklemediği bir anda ziyaret edildiğine şüphe yoktu. Ama, bölük pörçük işittiğim bu konuşmada bir şeyler beni ölçüsüz derecede korkutuyor, zihnimde en tuhaf, en korkunç kuşkuların doğmasına ve uyanıp da bütün bunların bir düş olduğunu anlama isteğinin uyanmasına yol açıyordu. Sanırım, bilinçaltım, bilincimin henüz ayırdına varmadığı bir şeyler yakalamış olmalıydı. Akeley’e ne demeliydi ya? Dostum değil miydi, bana zarar verilmesi düşünülüyorsa karşı çıkması gerekmez miydi? Aşağıdan gelen huzurlu horlama sesi, ansızın şiddetlenen korkularımı gülünçleştiriyordu.

Akeley’in ele geçirilerek, mektuplar, resimler ve fonograf kaydıyla beni dağlara çekmek için bir yem olarak kullanılmış olması mümkün müydü? Çok şey bildiğimizden, bu yaratıklar ikimizi birden mahvetmek niyetinde

olabilirler miydi? Sonra, Akeley'in sondan bir önceki mektubuyla son mektubu arasında meydana gelmiş olması gereken durum değişikliğinin ne kadar apansız ve doğallıktan uzak olduğunu düşündüm yeniden. İçgüdülerim, bir şeylerin korkunç yanlış olduğunu söylüyordu. Her şey göründüğü gibi değildi. İçmeyi reddettiğim kekre kahve - bilinmeyen, gizli bir varlık içine ilaç katmaya kalkışmış olamaz mıydı? Akeley'le derhal konuşmalı ve sağduyusunu geri kazandırmalıydım. Kozmik keşifler vaadiyle onu ipnotize etmişlerdi, ama artık aklın sesini dinlemeliydi. Çok geç olmadan buradan kurtulmalıydık. Eğer o, kendini özgür kılacak iradeden yoksunsa, ben yardımcı olurdum. Yok eğer onu gitmeye ikna edemezsem, hiç değilse kendim giderdim. Ford'unu almama ve Brattleboro'da bir garaja bırakmama izin verirdi herhalde. Arabayı — tehlike atlatılmış sayıldığından kapısı artık açık tutulan— hangarda görmüştüm ve kullanıma hazır durumda bulma şansımın yüksek olduğuna inanıyordum. Akşamki konuşmamız sırasında ve ondan sonra Akeley'e karşı duyduğum geçici tiksinme duygusu şimdi tamamıyla yok olmuştu. O da tıpkı benim durumumdaydı; birbirimize destek olmalıydık. Rahatsız olduğunu bildiğimden, şimdi gidip onu uyandırmaktan nefret ediyordum, ama yine biliyordum ki buna mecburdum. İşin bu noktaya varmasından sonra, artık bu yerde sabaha kadar bekleyemezdim.

Sonunda, kendimi harekete geçebilecek gibi hissettim ve kaslarıma yeniden kumanda edebilmek için şiddetle gerindim. Bilinçten ziyade içgüdülerime uyarak sakınımla yerimden kalktım, şapkamı bulup başıma geçirdim ve valizimi alarak, el fenerinin ışığında merdivenlerden aşağı inmeye başladım. Gerginlik içerisinde sağ elimle sıkı sıkıya tabancanın kabzasını kavramıştım ve sol elimle de hem valizi taşıyor hem de el fenerini idare ediyordum. Gidip evdeki benden başka tek canlıyı uyandıracak olduğuma göre neden bu kadar sakınımlı hareket ettiğimi gerçekten de bilmiyorum.

Gıcırdayan merdivenlerden aşağı, hole ayak parmaklarımın ucunda inerken, uyuyan adamın sesini daha açık duyuyordum; onun solumdaki odada -daha önce girmediğim oturma odasında- olduğunu hissettim. Sağımda, içinden sesler işitmiş olduğum karanlık çalışma odası vardı. Oturma odasının kilitli olmayan kapısını itip içeri girdim, el fenerinin ışığında horultunun kaynağına yöneldim ve nihayet ışığı uyuyan adamın yüzüne tuttum. Ama bir sonraki saniye, ışığı aceleyle başka yöne çevirdim ve bir kedi gibi sakınımla gerisin geri hole doğru çekilmeye başladım;

sakınımlı davranmamın nedeni bu sefer içgüdü olduğu kadar akıldı da. Zira divanda uyuyan Akeley olmayıp sabık kılavuzum Noyes idi.

Gerçek durumun ne olduğunu kestiremiyordum, ama akıl, en emniyetli şeyin, mümkün olduğunca kimseyi uyandırmadan önce bunu öğrenmek olduğunu söylüyordu. Tekrar hole ulaşınca, oturma odasının kapısını sessizce çekip ardımdan kapattım; böylece Noyes'in uyanma olasılığını azaltmış oluyordum. Bundan sonra, Akeley'i, en sevdiği dinlenme yeri olduğu anlaşılan büyük köşe koltuğunda uykuda ya da uyanık bulmayı umduğum karanlık çalışma odasına girdim. El fenerimin ışığını etrafta dolaştırırken, ortadaki büyük masayı aydınlattım; o korkunç silindirlerden biri görme ve işitme makinelerine bağlıydı ve konuşma makinesi de her an bağlanmaya hazır, yanında duruyordu. Bu, korkunç konferans sırasında sesini işittiğim beyin olmalı, diye düşündüm ve ne söyleyeceğini işitmek için konuşma makinesine bağlamak gibi aptalca bir dürtü duydum bir an.

Şimdi bile, o beynin varlığımı fark etmiş olduğunu düşünüyorum, çünkü görme ve işitme aygıtları fenerimin ışığını görmemiş, ayaklarımın zeminde çıkardığı hafif gıcırtıyı algılamamış olamazlardı. Sonunda o şeye bulaşmaya cesaret edemedim. Birden bu silindirin, önceki gece rafta gördüğüm ve ev sahibimin dokunmamamı söylediği, üzerinde Akeley'in adı yazılı olan parlak silindir olduğunu gördüm. Bugün dönüp de geçmişe baktığımda, korkaklığıma hayıflanıyorum; keşke cesaretli davranıp konuşma aygıtını çalıştırsaydım. Tanrı bilir ne sırlar, ne korkunç kuşkular ve kimlik sorunları aydınlanırdı! Ama, o zaman, onu kendi haline bırakmanın merhametli bir davranış olacağını düşünmüştüm.

Fenerin ışığını masadan, Akeley'in bulunduğunu umduğum yere çevirdim, ama büyük bir şaşkınlıkla büyük koltukta uyanık ya da uykuda kimseyi göremedim. Koltuktan zemine doğru o tanıdık eski sabahlık uzanıyordu ve hemen yanında, döşemede sarı f ularla, çok tuhaf olduğunu düşündüğüm kocaman ayak sargısı yatıyordu. Akeley'in nerede olabileceği ve hasta giysilerini neden böyle birden bire çıkarmış olduğu hususlarında tahmin yürütüp yürütmemekte kararsızlık geçirirken, o tuhaf kokunun ve titreşim duygusunun artık odada bulunmadığını gözlemledim. Bunlara ne sebep oluyordu, acaba? Garip ama, bunların sadece Akeley'in yakınlarında hissedildiği kafama dank etti birden. En yoğun, onun oturduğu yerde hissediliyorlardı; onun bulunmadığı yerde, ya da bu odanın dışında ise hiç

yoktular. Durup fenerin ışığını karanlık odada gezdirirken, işin aldığı bu yeni görünüme bir açıklama getirebilmek için kafa patlatıyordum.

Ah keşke el fenerinin ışığı boş sandalyeye düşmeden önce sessizce oradan ayrılmış olsaydım. Feneri söndürdükten sonra, sessizce yürüyüp çıkacağım yerde, holün öte tarafındaki nöbetçiyi tam olarak uyandırmasa da rahatsız eden boğuk bir çığlık atmaktan kendimi alamadım. Bu çığlık ve Noyes'in hâlâ devam eden horultusu, dorukları kapkara bir ormanla kaplı -kozmoslar arası dehşetin, ıssız yeşil tepeler ve bir hayali andıran kırsal toprakların lanet-çağıldayan dereleri arasındaki odağı olan- tekinsiz dağın altında yer alan akla ziyan çiftlik evinde duyduğum son sesler oldu.

Deliler gibi kaçarken feneri, valizi ve tabancayı elimden düşürmemiş olmam şaşılacak bir şey, ama nasıl olduysa hiçbirini kaybetmedim. Gerçekten de daha fazla gürültü yapmadan o odadan ve o evden çıkmayı, kendimi ve eşyalarımı sağ salim hangardaki eski Ford'a sürüklemeyi, arabayı çalıştırıp karanlık, aysız gecede bilinmeyen bir güvenlik noktasına doğru sürmeyi becerdim. Bundan sonraki yolculuk Poe'dan ya da Rimbaud'dan ya da Dore'nin resimlerinden çıkma bir hezeyan nişanesiydi, ama sonunda Townshend'e ulaştım. Hepsi bu kadar. Eğer aklımı oynatmadımsa, şanslıyım. Bazen yılların getireceği gelişmelerden korkuyorum, özellikle de yeni gezegen Plüto'nun garip keşfinden sonra.

Dediğim gibi, fenerimin ışığını odada dolaştırdıktan sonra yeniden boş koltuğa çevirdim; o zaman, yakınındaki dağınık sabahlığın önemsiz kıldığı bazı şeylerin bulunduğunu gördüm koltuğun üzerinde. Daha sonra eve gelen araştırmacıların bulamadığı bu nesnelerin sayısı üçtü. Başta da dediğim gibi, görünüşlerinde insanı dehşete düşürecek bir şey yoktu. Mesele, akıl yürüterek insanın onlardan çıkardığı sonuçtaydı. Şimdi bile kuşkularımda bir azalmanın olduğu anlar oluyor — yaşadığım bütün bu şeyleri bir düşe, sinir bozukluğuna ve yanılsamaya veren insanların kuşkuculuğunu paylaştığım anlar.

O üç şey, kendi türünde müthiş zekice yapımlardı ve herhangi bir tahminde bulunmaya cüret edemediğim organik gelişimlere bağlanmasına yarayacak usta işi bağlantıları vardı. Deruni korkularımın kulağıma başka şeyler fısıldamasına karşın, umuyorum ki -yürekten umuyorum ki- onlar usta bir sanatçının elinden çıkma balmumu mamullerdi. Yüce Tanrım! Hastalıklı kokusu ve titreşimleriyle karanlıkta oturan ve fısıltıyla konuşan adam! Büyücü, gizli ajan, gizemli güçlerce değiştirilmiş varlık, yabancı... o

iğrenç, bastırılmış vızıltı... zavallı şeytan... “cerrahi, biyolojik, kimyasal ve mekanik alanlardaki inanılmaz ustalık..."

Çünkü koltuğun üzerindeki şeyler en ince, mikroskopik ayrıntısına kadar, Henry Wentworth Akeley’in yüzü ve ellerinin benzeri ne kelime, aynısıydı.

UZAYDAN DÜŞEN RENK

Arkham'ın batısında tepeler bütün yabanıllıklarıyla yükselir ve balta girmemiş sık ormanların yer aldığı vadiler uzanır. Dağların arasında ağaçların fantastik bir şekilde eğimli olduğu, incecik derelerin gün ışığı görmeden çağıldadığı, dar ve karanlık dere yatakları vardır. Daha yumuşak eğimli yamaçlarda, büyük kayalıkların rüzgar almayan tarafında eski New England sırlarını bir kukumav gibi düşleyen, alçak, yosun bağlamış evleriyle eski ve kayalık çiftlikler vardır, ama bunların hepsi şimdi boştu; kocaman bacaları ufalanmakta, alçak balıksırtı damların altındaki tahta-kiremit kaplı çatıları tehlikeli bir şekilde bel vermekteydi.

Eski sahipleri bırakıp gitmişti ve yabancılar da burada yaşamaktan hoşlanmıyorlardı. Fransız-Kanadalılar burada yaşamayı denemişti, İtalyanlar denemişti, Polonyalıların gelmeleriyle gitmeleri bir olmuştu. Bunun nedeni görülen, işitilen ya da dokunulan değil, hayal edilen bir şeydi. Burası, hayal kurmaya elverişli bir yer değildi ve geceleri huzurlu düşler görülmüyordu burada. Yabancıları buradan uzaklaştıran şey bu olmalıydı, zira yaşlı Ammi[94] Pierce, acayip günlerden anımsadığı şeyleri hiçbir zaman anlatmamıştı onlara. Kafası yıllardır biraz tuhaf olan Ammi o günlerden geriye kalan ya da o acayip günlerden söz eden tek kişidir ve o bunu yapmaya, evinin açık alanlara ve Arkham civarındaki gelip geçeni bol yollara yakın olması sayesinde cesaret edebilmektedir.

Bir zamanlar tepelerin üzerinden ve vadilerden geçerek doğrudan şimdiki mahvolmuş fundalığa giden bir yol vardı, ama insanlar bu yolu kullanmaktan vazgeçerek çok daha güneyden kıvrılarak geçen yeni bir yol yaptılar. Eski yolun izleri, geri dönen yabanıllığın otları arasında hâlâ görülebilir ve çukurların yarısı yeni bir bent olarak sel sularıyla dolduğunda bile bazı bölümlerinin hâlâ görünmeye devam edeceğine kuşku yok. Sonra esrarlı orman küçülecek ve mahvolmuş fundalık, yüzeyi gökyüzünü yansıtarak güneşte ürperecek olan derin mavi suların derinliklerinde

uyuklayacak. Ve acayip günlerin sırları, derin sırlardan, eski okyanusun gizli irfanından ve kadim dünyanın gizemlerinden olacak.

Yeni benti incelemek için tepelere ve vadilere gittiğimde, bana bu yerin kötü olduğu söylendi. Bunu bana Arkham'da söylediler; buranın cadı efsaneleriyle dolu çok eski bir kent olması yüzünden, kötülüğün yüzyıllardan bu yana kocakarıların küçük çocukların kulaklarına fısıldadığı bir şey olduğunu düşündüm. "Mahvolmuş fundalık" adı bana çok tuhaf ve yapmacık göründü ve Püriten halkın kültürüne nasıl girmiş olduğunu merak ettim. Sonra, batıda yer alan, dar dere yatakları ve yamaçlar ağını şahsen gördüm ve bağrında yatan eski gizemler dışında bir şeyi merak etmez oldum. Orayı gördüğümde sabahtı, ama daha şimdiden gölgeler pusudaydı. Ağaçlar çok sık ve gövdeleri, hiçbir sağlıklı New England korusunda görülmeyecek kadar kalındı. Ağaçların arasındaki karanlık dar yollarda büyük bir sessizlik hüküm sürüyordu ve zemin, rutubetli yosunla ve sayısız yılın yol açtığı çürüme sonucu oluşan hasırla yumuşacıktı.

Açık alanlarda, çoğunlukla eski yol boyunca, yamaçlarda, bazen bütün evlerinin, bazen sadece bir iki evinin sapasağlam ayakta olduğu, bazen de tek başına bir bacasının ya da hızla dolmakta olan bir mahzeninin görüldüğü küçük çiftliklere rastlanıyordu. Her tarafı yabani ot ve çalılar bürümüştü ve aralarında sinsi, yabani şeyler hışırtıyla dolaşıyordu. Her şeyin üzerine huzursuzluk ve baskı bir sis gibi çökmüştü; perspektif elemanlarının en önemlilerinden birinde veya ışık-gölge dengesinde bir çarpıklık varmışçasında bir gerçekdışılık, bir acayiplik egemendi havaya. Yabancıların kalmamalarına şaşmıyorum, zira burası içinde uyunabilecek bir bölge değildi. Bir Salvator Rosa[95] manzarasını çok fazla andırıyor, bir korku öy-küsündeki[96] bazı tahta baskı yasak resimlere çok benziyordu.

Ama bütün bunlar bile mahvolmuş fundalık kadar kötü değildi. Geniş bir vadinin dibinde ona rastladığım an bunun böyle olduğunu anladım, çünkü başka hiçbir şey böyle bir ada uygun olamazdı. Sanki bir şair bu bölgeyi görmüş de bu sözü uydurmuş gibiydi[97]. Seyrederken, bu bir yangının sonucu olmalı diye düşündüm, ama ormanın ve tarlaların ortasında asit yeniği büyük bir leke gibi duran, tahrip olmuş, kasvetli görünümlü bu iki dönümlük toprakta neden yeni bir şey bitmemişti acaba? Büyük kısmı eski yol hattının kuzeyinde bulunmakla birlikte, azıcık da öbür tarafa tecavüz ediyordu. Oraya yaklaşmakta tuhaf bir gönülsüzlük hissettim, ama işim oradan geçip daha ileriye gitmemi gerektirdiğinden sonunda bunu yaptım.

Bu geniş toprak parçasında herhangi bir bitki bitmemişti, üzerine hiç rüzgar esmemişe benzeyen ince gri bir toz ya da külden başka bir şey yoktu. Acele acele yanından geçerken sağ tarafımda yıkılmış eski bir bacanın ve mahzenin etrafa saçılmış tuğlalarını ve durağan buharları güneş ışığında tuhaf renk oyunlarına yol açan terk edilmiş bir kuyunun kocaman açılmış ağzını gördüm. Hemen ötede yükselen uzun ağaçlı karanlık orman bile bir çelişki oluşturacak şekilde cana yakın görünüyordu; Arkham'lıların korku dolu fısıldaşmalarına şaşmıyordum artık. Yakınlarda herhangi bir ev ya da yıkıntı görünmüyordu, burası eski zamanlardan beri tüm yerleşimlere uzak ve ıssız bir yer olmalıydı. Ve alacakaranlıkta, bu uğursuz yerden yeniden geçmeye korktuğumdan bir kavis çizerek güneydeki dolambaçlı yoldan döndüm kente. Biraz bulut toplanmasını belli belirsiz arzuladım, çünkü gökyüzünde bazı derin boşluklar bulunduğu yolunda garip bir korku ruhuma sızmıştı.

Akşam, Arkham'da ihtiyarlara mahvolmuş fundalık hakkında sorular yönelttim ve "acayip günler"den ne kastettiklerini sordum, çoğu ağzında bir şeyler geveledi. Bu gizemin benim düşlediğimden çok daha yakın zamanlarda cereyan etmiş olduğundan başka doğru dürüst bir yanıt alamadım. Hiç de öyle eski bir efsane olmayıp, benimle konuşan bu insanların yaşam süreleri içinde meydana gelmiş bir şeydi. Seksenlerde cereyan eden bu olayda bir aile yok olmuş ya da öldürülmüştü. Konuştuğum ihtiyarların kesin bilgiler vermemesi ve hepsinin de ihtiyar Ammi Pierce'in çılgın öykülerine kulak asmamamı öğütlemesi yüzünden ertesi sabah, ağaçların sıklaşmaya başladıkları yerde yıkıldı yıkılacak bir kulübede tek başına yaşadığını öğrendiğim ihtiyar adamı aradım. Korkunç eski bir yerdi burası ve çok uzun zaman ayakta kalmış evlere yapışıp kalan o mikroplu koku evin her yerine sızmıştı. İhtiyar adamı ancak kapıyı uzun uzun çaldıktan sonra uyandırabildim ve ayaklarını sürükleyerek çekine çekine kapıya geldiğinde beni görmekten pek de memnun olmadığını söyleyebilirim. Beklediğim kadar dermansız değildi, ama gözleri garip bir şekilde ferini yitirmişti ve pejmürde kılığıyla beyaz sakalı onu bitkin ve kederli gösteriyordu.

Öykülerini anlatmaya başlamasını sağlamanın en iyi yolunun ne olduğunu bilemediğimden, bir iş meselesi uydurdum, ona araştırmalarımdan söz ettim, yöreyle ilgili havadan sudan sorular sordum. Ama düşündüğümden çok daha zeki ve eğitimliydi ve benim bunu anlamamdan çok önce meseleyi Arkham'da konuştuğum herkes kadar

kavramış bulunuyordu. Su bentlerinin bulunduğu yörelerde tanımış olduğum diğer köylülere benzemiyordu. Millerce ormanlık ve çiftlik arazisinin yok olmasına hiç karşı çıkmıyordu, gerçi evi müstakbel gölün sınırları dışında kalmasa belki de karşı çıkardı. Bütün hayatı boyunca dolaşmış olduğu karanlık eski vadilerin yok olacak olması onu rahatlatıyordu. Oraların su altında kalması daha iyiydi — özellikle de acayip günlerden sonra. Bu girişten sonra, o güçlü sesi ölgünleşti, gövdesi öne doğru eğildi ve titreyen sağ elinin işaret parmağını etkileyici bir şekilde sallamaya başladı.

İşte ancak bundan sonra öyküyü duydum; konudan konuya atlayan ses, kulak tırmalayarak ve fısıltıyla anlatırken, sıcak yaz gününe karşın tekrar tekrar titreyip durdum. Sık sık konuşmacıya konuya dönmesini, profesörlerin konuşmalarını bir papağan gibi tekrarlayan belleğinin yardımıyla bildiği bilimsel noktaları tamamlamasını veya kendi mantık ve süreklilik duygusunun yol açtığı boşlukları birleştirmesini anımsatmak zorunda kalıyordum. İhtiyar adam sözlerini bitirdiğinde, bir iki tahtasının oynamış olmasına ya da Arkham'lıların mahvolmuş fundalık hakkında konuşmak istememelerine hayret etmiyordum. Açık havada üstüme yıldızların doğmasını istemediğimden, güneş batmadan alelacele otelime döndüm; ertesi gün de görevimden istifa etmek üzere Boston'a gittim. Eski orman ve yamaçların o kasvetli kaosuna bir daha geri dönemez, karanlık derin kuyunun etrafa saçılmış tuğlaların yanında açık ağzıyla beklediği mahvolmuş gri fundalığı bir kez daha göremezdim. Bent yakında inşa edilecek ve bütün o eski sırlar suların derinliklerinde sonsuza kadar emniyetle yatacak. Ama o zaman bile yöreyi geceleyin ziyaret etmek isteyeceğimi sanmıyorum — hiç değilse uğursuz yıldızlar çıktığında. Ve dünyada hiçbir şey beni Arkham'ın yeni şehir suyundan içmeye razı edemez.

Her şey, dedi ihtiyar Ammi, göktaşıyla başladı. Cadı davalarından[98] bu yana bu tarihe kadar hiçbir korkunç söylence yayılmamış ve şeytanın Yerlilerden de eski garip bir sunak taşının yanında mahkeme kurduğu küçük adadan[99] korkulduğunun yarısı kadar bile korkulmamıştı batı ormanlarından. Tekinsiz değildi bu ormanlar ve fantastik karanlığı acayip günlere kadar korkutucu olmaktan uzaktı. Sonra öğlen vakti beyaz bir bulut görünmüş, havayı bir dizi patlama sesi doldurmuş ve ormandaki vadiden o duman sütunu yükselmişti. Ve geceye kadar, Arkham'daki herkes gökten

düşen ve Nahum Gardner'ın[100] evindeki kuyunun yanında toprağa gömülen kocaman kayayı duymuştu. Bu ev, ileride mahvolmuş fundalık adını alacak olan yerdeki evdi - bitek bahçe ve bostanların arasındaki zarif, beyaz Nahum Gardner evi.

Nahum taştan söz etmek için kente gelirken, yolda Ammi Pierce'in evine uğramıştı. Ammi, o zaman kırkındaydı ve bütün tuhaf şeyler zihnine çok derin bir şekilde kazındı. Ammi ve karısı, ertesi sabah, yıldızlar arası uzaydan gelen tuhaf konukları görmek için alelacele Nahum'un evine giden ve Nahum'un bir önceki gün neden taşın çok büyük olduğunu söylemiş olduğunu merak eden üç Miskatonic Üniversitesi profesörüyle birlikte gitmişlerdi oraya. Nahum yarılmış toprağın ötesindeki kahverengimsi tümseği ve ön bahçesindeki arkaik pompa kolunun yanındaki yanmış çimenleri işaret ederken taşın çekmiş olduğunu söylemiş, ama bilge adamlar taşların çekmediği yanıtını vermişlerdi. Taş hâlâ hararetini koruyordu ve Nahum onun geceleyin hafifçe ışıdığını bildirmişti. Profesörler jeolog çekiciyle numune almaya çalışmışlar ve taşın acayip yumuşak olduğunu görmüşlerdi. Taş gerçekten de neredeyse plastik kadar yumuşaktı ve üniversitede deneyler yapmak için parçaları yontmaktan çok oyarak almışlardı. Parçalardan en küçüğü bile bir türlü soğumadığından alınan numuneyi Nahum'un mutfağından ödünç alınan bir kovaya koymuşlardı. Geri dönüş yolunda dinlenmek için Ammi'nin evinde durmuşlar, Bayan Pierce, parçanın daha da küçülmüş olduğuna ve kovanın dibini yaktığına işaret ettiğinde profesörler endişeye kapılmışlardı. Parça gerçekten büyük değildi, ama belki de düşündüklerinden daha küçük bir parça almışlardı.

Bu günden sonra -82 Haziranıydı— profesörler büyük bir heyecan içerisinde yeniden geldiler. Ammi'nin evinden geçerken numunenin ne tuhaf şeyler yaptığını ve cam bir beherin içerisine koyarken nasıl tümden yok olduğunu anlattılar. Beherin kendisi de yok olmuştu ve bilgeler, tuhaf taşın silisyumla tepkimeye girmeye yatkınlığından söz ettiler; taş bu düzenli laboratuvarda inanılmaz özellikler sergilemişti; kömür üzerinde ısıtıldığında hiçbir şey olmamış, hiç gaz çıkışı gözlemlenmemişti. Alev analizi sonucu negatif olmuş, aksi-hidrojen alevinin ısısı da dahil ulaşılabilen hiçbir sıcaklıkta gaza dönüşmediği anlaşılmıştı. Örs üzerinde rahatça dövülebildiği ve karanlıkta hafif ışıdığı görülmüştü. Taşın bir türlü soğumaması, kısa sürede bütün üniversiteyi heyecana boğmuş ve bir

spektroskop önünde ısıtıldığında normal tayfa benzemeyen bir renk dağılımı sergilemesi, yeni elementler, tuhaf optik özellikler ve bilinmeyen yeni bir şeyle karşılaşan şaşkın bilim adamlarının söylemeyi alışkanlık haline getirdikleri cinsten daha başka şeyler hakkında yığınla soluk kesici konuşmaya yol açmıştı.

Taş sıcak olduğundan bir kroze içinde bütün uygun reaktiflerle test edilmişti. Su hiçbir şey yapmamıştı. Hidroklorik asit de öyle. Nitrik asit, hatta kral suyu[101] bile sadece kızgın taşın tıslamasına ve pıtırdamasına yol açmıştı, o kadar. Ammi bütün bunları anımsamakta zorlanıyordu, ama kullanılması gereken çözücülerden söz ettiğimde bazılarını tanıdı. Amonyak, sodyum hidroksit, alkol, eter, çürümüş yumurta gibi kokan karbon disülfür ve daha başka bir düzine kadar çözücü kullanılmıştı; zaman geçtikçe taşın ağırlığı düzenli bir şekilde azalmaya devam ederken sıcaklığı çok az düşmüş, diğer taraftan çözücülerin taş üzerine hiçbir etkilerinin olmadığı gözlemlenmişti. Ama bunun bir metal olduğu su götürmezdi. Bir defa manyetikti ve asitli çözücülere daldırıldıktan sonra meteoridin üzerinde Widmanstatten çizgilerini[102] andırır zor seçilen izler görülmüştü. Meteorit hatırı sayılır derecede soğuduğunda, deneyler cam kap içerisinde yürütülmüş ve orijinal parçadan elde edilen parçalar bir cam beherin içine konmuştu. Ertesi sabah parçalar da beher de ardında iz bırakmadan yok olmuştu, sadece bir yanık lekesi, beherin tahta rafta durduğu yeri göstermekteydi.

Profesörler bütün bunları, kapısında durduklarında Ammi’ye anlatmışlar ve Ammi yıldızlardan gelen taş ulağı görmek için bir kez daha onlarla gitmiş, ama bu defa karısı onlara eşlik etmemişti. Meteoridin çekmiş olduğu artık kesindi, en ağırbaşlı profesörler bile gördükleri şeyden kuşku duyamazlardı. Toprağın içeri göçtüğü yer dışında, kuyunun yakınlarındaki gitgide ölen kahverengi tümseğin yerinde yeller esiyordu; önceki gün rahat rahat yedi ayak gelen meteorit bugün taş çatlasa beş ayak gelirdi. Taş hâlâ sıcaktı; bilim adamları yüzeyini merakla inceleyip çekiç ve keski kullanarak öncekinden daha büyük bir parça koparmışlardı. Bu defa oluk ağızlı marangoz kalemiyle derin bir oyuk açmışlar ve küçük parçalar kaldırırken bu şeyin içiyle dışının türdeş olmadığını görmüşlerdi.

Bu maddenin içine gömülmüş, irice bir renkli küreciğin yüzeyi olduğu anlaşılan bir yüzeyi ortaya çıkarmışlardı. Meteoridin tuhaf tayfındaki bazı bantlara benzeyen rengi tarif etmenin olanağı yoktu ve ancak benzetme

yoluyla renk demişlerdi. Ayna parlaklığındaydı ve hafifçe dokunulduğunda gevrek ve içinin boş olduğunu düşündürmüştü. Profesörlerden biri, elindeki çekiçle kuvvetli bir darbe indirdiğinde, küre keskin ve kısa bir pop sesiyle patlamıştı. İçerisinden hiçbir şey çıkmamış, patlamayla bu şeyden geriye hiçbir şey kalmamıştı. Geride üç parmak çapında küre şeklinde bir boşluk kalmıştı ve dıştaki madde kaldırılacak olursa muhtemelen daha başka küreciklerle karşılaşılacağını düşünmüştü herkes.

Tahminler boşa çıkmıştı; daha başka kürecikler bulmak için boşuna uğraşıp duran araştırmacılar sonunda ellerinde -laboratuvarda bir önceki numune kadar şaşırtıcı olduğu görülen- yeni numuneleriyle kalmışlardı. Neredeyse plastik, sıcak, manyetik olması, hafif ışıması, kuvvetli asitler içinde çok az soğuması, bilinmeyen bir tayfa sahip olması, havada yavaş yavaş yok olması, silisyumlu bileşiklerle tepkimeye girerek hem kendini hem silisyumlu bileşikleri yok etmesi dışında, bu numune de herhangi bir tanıtıcı özellik sergilememiş ve deneylerin sonunda, üniversite bilim adamları bu maddeyi belirli bir yere oturtamadıklarını itiraf etmek zorunda kalmışlardı. Bu nesne bu dünyadan bir şey olmayıp uzayın derinliklerinden bir parçaydı; bilinmedik özelliklere sahipti ve bilinmedik yasalara uyuyordu.

O gece şimşekli, yıldırımlı bir fırtına kopmuş ve ertesi gün profesörler Nahum’un evine gittiklerinde acı bir hayal kırıklığına uğramışlardı. Meteorit manyetik olduğundan bazı garip elektriksel özelliklere sahip olmalıydı, çünkü Nahum’un dediğine göre, tuhaf bir şekilde sürekli olarak ‘yıldırımları çekmişti’. Çiftçi, ön bahçedeki yarığa bir saatte altı defa yıldırım düştüğünü görmüştü ve fırtına sona erdiğinde pompa kolunun yanında, göçen toprakla yarı yarıya dolmuş düzensiz bir çukurdan başka bir şey kalmamıştı. Yapılan kazılardan bir sonuç elde edilememiş, bilim adamları, meteoritten geriye hiçbir şey kalmamış olduğunu doğrulamışlardı. Başarısızlık tamdı; laboratuvara geri dönüp, yok olan nesneden geriye kalan, dikkatle kurşun bir mahfaza içerisine konulmuş parçayı yeniden test etmekten başka yapacak bir şey yoktu. Bu parça bir hafta daha var olmaya devam etti; bu sürenin sonundaysa değerli hiçbir şey öğrenilemedi. Yok olduğunda, bu parça da ardında hiçbir kalıntı bırakmadı ve zamanla profesörler, uzayın uçsuz bucaksız derinliklerinin bu esrarengiz nişanesini, başka evrenlerin, başka madde, kuvvet ve varlık âlemlerinin bu biricik ve acayip mesajını uyanık gözlerle görmüş olduklarından kuşku duyar oldular.

Pek tabii ki Arkham gazeteleri, üniversitenin desteğinde, bu olaya çok önem verdi ve Nahum Gardner'la ve ailesiyle konuşmak için muhabirler gönderdiler. En azından Baston'da yayımlanan günlük gazetelerden birisi bir yazar gönderdi ve Nahum bir anda yörede meşhur oldu. Nahum, elli yaşlarında zayıf, güleç yüzlü birisiydi ve vadideki şirin çiftliğinde karısı ve üç oğluyla yaşıyordu. Nahum'la Ammi de, eşleri de sık sık birbirlerini ziyaret ettiler ve bunca yıldan sonra Ammi'nin onun hakkında övgüden başka söyleyecek bir şeyi yoktu. Nahum, çiftliğinin çektiği ilgiden biraz gurur duyuyor gibiydi ve sonraki haftalarda da sık sık meteoritten söz etti. O yılın Temmuz ve Ağustosu çok sıcak geçti; Nahum, Chapman Deresi'nin ötesindeki dört dönümlük çayırda çok sıkı çalışıp ot biçti; tangırdayan yük arabasının tekerlekleri gölgeli dar yollarda derin izler bıraktı. Çalışma onu önceki yıllardan daha fazla yordu; Nahum yaşlılığın artık üzerinde etkisini göstermeye başladığını hissetti.

Sonra meyve devşirme ve hasat zamanı geldi çattı. Armutlar ve elmalar yavaş yavaş olgunlaştı; Nahum bahçesinin daha önce hiç olmadığı kadar bol ürün verdiğine yemin ediyordu. Meyveler olağanüstü büyük ve alışılmadık ölçüde parlaktı ve öylesine boldu ki fazladan varil sipariş vermek gerekti. Ama meyvelerin olgunlaşmasıyla büyük bir hayal kırıklığı yaşandı, çünkü bu nefis görünümlü salkım saçak meyvelerden bir teki bile yenilir gibi değildi. Armut ve elmaların o güzelim tatlarına bir acılık, bir hastalık sinmişti; en küçük bir ısırık, kolay kolay yok olmayan bir tiksintiye yol açıyordu. Kavun, karpuz ve domateste de durum aynıydı; Nahum büyük bir üzüntüyle bütün ürününü yitirmiş olduğunu gördü. Olaylar arasında çabucak bir bağ kurarak, meteoridin toprağını zehirlemiş olduğuna hükmetti ve diğer ürünlerin çoğunluğu yolun yukarısındaki arazisinde olduğu için Tanrı'ya şükretti.

Kış erken geldi ve çok çetin geçti. Ammi, Nahum'u her zamankinden daha az gördü ve onun tasalı göründüğünü fark etti. Ailesinin geri kalan bireylerinin de ağızlarını bıçak açmıyordu; kiliseye düzenli gitmedikleri gibi kırsal yörede yer alan toplumsal etkinliklerde de pek boy göstermez olmuşlardı. Ev halkının zaman zaman sağlıklarının yerinde olmadığını ve nedeni belirsiz bir huzursuzluk hissettiklerini itiraf etmelerine karşın toplumdan böylesine uzak durmaları veya böylesine sıkılmaları için bir neden bulunamadı. Nahum, kardaki bazı tuhaf ayak izlerinin kendisini rahatsız ettiğini söylediğinde huzursuzluğunun nedenini herkesten kesin bir şekilde ifade etmiş oldu. Bunlar karda her zaman görülen kızıl sincap,

beyaz tavşan ve tilki ayak izleriydi, ama düşünceler içerisindeki çiftçi bu izlerin nitelik ve dizilişinde normal olmayan bir şeyler görmüş olduğunu söyledi. Ne demek istediğini tam olarak hiçbir zaman dile getirmemiş olsa da, bu izlerin sincapların, tavşanların ve tilkilerin anatomilerine ve alışkanlıklarına uymadığını düşünüyor gibiydi. Ammi bir gece Clark's Corners'dan evine dönerken kızağıyla Nahum'un evinin yakınlarından geçinceye kadar bu konuşmaları pek ilgi göstermeden dinlemişti. Ay çıkmıştı ve bir tavşan koşarak yolu aştı, tavşanın sıçramaları Ammi'nin de atının da hoşlanabileceğinden çok daha uzundu. Dizginleri serbest bırakılan at hızla koşarak oradan uzaklaştı. Bundan sonra Ammi, Nahum'un sözlerine daha fazla itibar etti ve Gardner'ın köpeklerinin niçin bu kadar sinmiş olduğunu ve her sabah niçin tir tir titrediğini merak etti. Köpekler nerdeyse havlamayı unutmuşlardı.

Şubatta, Meadow Hill'li McGregor'un çocukları dağ sıçanı avına çıkmışlardı ve Nahum'un evinden çok da uzak olmayan bir yerde çok tuhaf özelliklere sahip bir dağ sıçanı avladılar. Hayvanın gövdesinin orantıları tarif edilemeyecek tarzda garip bir değişime uğramış gibi görünüyordu ve suratı daha önce kimsenin bir dağ sıçanında görmediği bir ifadeye bürünmüştü. Çocuklar büyük bir korkuya kapılıp o şeyi derhal öteye attılar ve kırsal yöre insanlarının kulaklarına sadece onların tuhaf öyküleri ulaştı. Ama Nahum'un evinin yakınında, atların ürküp kaçtığı gerçeği herkesin bildiği bir şeydi artık ve kulaktan kulağa fısıldanacak bir efsane hızla şekillenmeye başlamıştı.

İnsanlar, Nahum'un evi civarında karın başka her yerdekinden daha hızlı eridiğine yemin ediyorlardı ve Mart ayının başlarında Potter'ın Clark's Corners'daki dükkânında korkunç bir tartışma cereyan etti. Stephen Rice arabasıyla sabahleyin Gardner çiftliğinin yakınından geçmiş ve yolun öte tarafındaki korunun yanında çamurlar içinde büyümekte olan yılan yastıklarını fark etmişti. Bu büyüklükte şeyler daha önce hiç görülmemişti ve kelimelerle ifade edilemeyecek tuhaf renkleri vardı. Biçimleri çok acayipti ve Stephen'i çok şaşırtan, daha önce hiç benzerine rastlamadığı bir kokuyu alan at gürültüyle burnunu çekmişti. O gün öğleden sonra, anormal bitkiyi yakından görmek için birçok kişi arabasını oraya sürdü ve hepsi de bu tür bitkilerin sağlıklı bir dünyada asla filiz vermemesi gerektiğinde fikir birliği ettiler. Önceki güzün kötü meyvesinden ileri geri söz edildi ve Nahum'un toprağında zehir bulunduğu kulaktan kulağa yayıldı. Bu zehir

elbette ki meteoritti ve üniversiteden gelen adamların o taşı ne kadar acayip buldukları anımsanınca, bazı çiftçiler meseleyi onlara açtılar.

Onlar da bir gün Nahum'un ziyaretine geldiler, ama abuk subuk hikâyelerden ve folklorden hiç hazzetmedikleri için çıkardıkları sonuçtan pek söz etmediler. Bitkilerin acayip olduğu kesindi, ama bütün yılanyastıklarının biçimleri, kokuları ve renkleri az çok acayip değil miydi? Belki göktaşından toprağa bir mineral geçmişti, o da bir müddet sonra yok olur giderdi. Ayak izlerine ve ürken atlara gelince - belli ki göktaşının başlattığı bir dedikodudan ibaretti. Bu abuk subuk dedikodular karşısında ciddi adamların yapabileceği hiçbir şey yoktu; batıl inançlı köylüler her şeyi söyler, her şeye inanırlardı. Ve bütün o acayip günler boyunca profesörler küçümsemeyle uzak durdular. Onlardan sadece birisi, bir buçuk yıl sonra, polis tarafından kendisine iki küçük şişe dolusu toprak analiz etmek üzere verildiğinde, yılanyastığının o tuhaf renginin, meteorit parçasının üniversite spektroskobunda gösterdiği anormal tayfa ve gökten düşen taşın içerisine gömülü bulunan kırılgan küreciğin rengine çok benzediğini anımsadı. Bu numune de analiz edildiğinde ilkin aynı tuhaf tayfı verdi, ama daha sonra bu özellik kayboldu.

Ağaçlar, Nahum'un evi civarında vaktinden önce çiçeklendi ve geceleri rüzgârda uğursuz uğursuz sallanıp durdu. Nahum'un on beş yaşındaki ikinci oğlu Thaddeus, rüzgâr yokken bile ağaçların sallandığına yemin ediyordu, ancak dedikoducular buna pek itibar etmediler. Ama havada bir huzursuzluk olduğu kesindi. Bütün Gardner ailesi ne olduğunu çıkaramadığı her sese farkında olmadan kulak kabartma alışkanlığını edinmişti. Bu dinleme işi, bilincin yarı yarıya kaybolduğu anların bir ürünüydü. Ne yazık ki böylesi anlar her geçen hafta daha da arttı, öyle ki "bütün Nahum ailesine bir haller olduğu" herkesin ağzına düştü. İlk taşkıran çiçeği açtığında tam olarak yılan-yastığının rengine benzemese de bir o kadar kimsenin görmediği tuhaf renkleri vardı. Nahum biraz çiçek toplayıp Arkham'a, *Gazette*'nin editörüne götürdü, ama bu önemli şahsiyet bu konuda, köylülerin anlamsız korkularının alaya alındığı gülünç bir makale yazmaktan öte bir şey yapmadı. Nahum'un vurdumduymaz bir kentliye aşırı büyümüş yas-giysili kelebeklerin[103] bu taşkıran çiçeklerine karşı nasıl davrandığından söz etmesi bir hataydı.

Nisan,deyimyerindeyse, köylüleri delirtti; Nahum'un evinin yakınlarından geçen yolu kullanmamaya başladılar, sonunda da hepten terk

ettiler. Bunun nedeni bitkilerdi. Tüm meyve ağaçları tuhaf renkli çiçekler açtı ve çayıra bitişik taşlı toprakta, yörenin forasıyla ilişkisini ancak bir botanikçinin kurabileceği garip garip bitkiler türedi. Yeşil çimenler ve ağaç yaprakları dışında hiçbir yerde sağlıklı renge rastlanmıyordu; bu dünyaya ait renkler arasında yeri olmayan temel bir rengin çeşitli hastalıklı ve parlak tonları egemendi her yere. Gelincikler sinsi bir tehdide dönüşmüş, kan otları renk sapkınlığında iyice azıtmıştı. Ammi ve Gardner'lar renklerin çoğunun bir türlü akıldan çıkmayan bir aşinalığı olduğunu düşündüler ve meteorit içerisindeki kırılgan küreciği anımsattığına karar verdiler. Nahum, dört dönümlük çayırla yüksek arazideki toprağını sürüp ekti, ama evin civarındaki topraklarına dokunmadı. Bir işe yaramayacağını biliyor ve yazın biten acayip bitkilerin bütün zehiri topraktan çekip alacağını umuyordu. Artık her şeye hazırlıklıydı ve yakınlarındaki bir şeyin işitilmeyi beklediği hissi bir alışkanlık halini almıştı. Komşuların, evinden çekinmelerinden gına gelmişti elbette, ama karısı daha da çok usanmıştı. Çocuklar, her gün okulda olduklarından daha iyi durumdaydılar, ama ister istemez dedikodulardan çekiniyorlardı. Özellikle, duyarlı bir genç olan Thaddeus çok acı çekiyordu.

Mayısta böcekler ortaya çıktı ve Nahum'un evi vızıldayan, sürünen hayvanlarla tam bir karabasana döndü. Yaratıkların çoğunluğunun görünüşleri ve hareketleri pek alışıldık türden değildi; geceki davranışları ise daha önceki deneyimlere pek uymuyordu. Gardner'lar geceleri etrafı gözetleme huyunu edindiler - ne olduğunu söyleyemeyecekleri bir şeyi görmek için rastgele her yönü gözetliyorlardı. Hepsi de işte o zaman Thaddeus'un ağaçlar hakkında söylediklerinin doğruluğunu itiraf etti. Mehtabın aydınlattığı bir gökyüzüne doğru yükselen bir akçaağacın dallarını penceresinden seyrederken bunu ikinci olarak fark eden bayan Gardner oldu. Dallar kesinlikle hareket ediyordu ve rüzgar da yoktu. Dallara yürüyen özsuyu olmalıydı bu. Büyümekte olan her şeye bir tuhaflık çökmüştü artık. Yine de bir sonraki keşfi yapan Nahum'un ailesinden birisi olmadı. Acayipliklerle içli dışlı olmak onları körleştirmişti, onların göremediği şey, yöreyle ilgili söylentileri bilmediğinden olacak bir gece arabasıyla oradan geçmekte olan Bolton'lu[104] çekingen bir kereste satıcısının gözüne çarptı. Adamın Arkham'da anlattıkları Gazette'de kısa bir paragrafta yer aldı ve Nahum dahil bütün çiftçiler onu ilk burada gördüler. Gece zifiri karanlık, arabanın farları ise çok cılızdı, ama vadideki bir çiftlik civarında-anlatılanlardan, herkes buranın Nahum'un çiftliği

olduğunu çıkarmıştı— karanlık o kadar koyu değildi. Tüm bitki örtüsü, çimenler, yapraklar ve çiçekler donuk bir parıltıyla ışımaktaydı ve bir ara karanlıkta fosfor gibi ışıldayan bir şey ahırın yakınındaki avluda sinsice hareket etmişti.

Çimenler şimdiye kadar etkilenmemiş görünüyordu ve inekler evin yakınındaki çayırlıkta serbestçe otlamıştı, ama mayıs ayının sonlarına doğru süt bozulmaya başladı. O zaman Nahum inekleri yükseklerdeki araziye götürdü ve sorun da ortadan kalktı. Bundan sonra çok geçmeden çimen ve yapraklardaki değişiklik gözle görülür hale geldi. Tüm yeşillik griye dönüşüyor ve görülmedik ölçüde kırılganlaşıyordu. Ammi, artık orayı ziyaret eden tek insandı ve ziyaretleri gitgide seyrekleşiyordu. Okul kapandığında, Gardner'lar kelimenin tam anlamıyla dünyadan koptular ve bazen kentteki işlerini Ammi'ye gördürdüler. Tuhaf bir şekilde hem fiziksel hem de zihinsel bir çöküş içindeydiler ve Bayan Gardner'ın delirmiş olduğu haberleri yayıldığında kimse şaşırmadı.

Haziran ayında, meteoridin düşüşünün yıl dönümüne yakın, zavallı kadın havada tanımlayamayacağı şeylerin bulunduğundan söz etti çığlık çığlığa. Kadıncağızın sayıklamalarında hiçbir belirli ad geçmiyordu; sadece fiiller ve zamirler dökülüyordu ağzından. Bir şeyler kıpırdıyor, değişiyor, çırpınıyordu ve kulakları, tamamen sesten ibaret olmayan itkilerle sızlıyordu. Bir şeyler götürülüyor-içinden bir şeyler çekiliyordu- olmaması gereken bir şey üzerine kapanıyordu-birisi onu uzaklaştırmalıydı- geceleyin hareketsiz duran hiçbir şey yoktu- duvarlar ve pencereler yer değiştiriyordu. Nahum karısını bölge akıl hastanesine göndermedi; kendi kendisine ve başkalarına zarar vermediği sürece evde dolaşmasına izin verdi. Hatta yüz ifadesi değiştiğinde de bir şey yapmadı. Ama çocuklar ondan korkmaya başladığında ve alay ederek yüzünü gözünü tuhaf şekillere soktuğu zaman Thaddeus bayılacak gibi olunca, Nahum, karısını tavanarasında kilit altında tutmaya karar verdi. Temmuz geldiğinde kadıncağız konuşmayı bıraktı dört ayak üzerinde sürünmeye başladı ve ay çıkmadan Nahum onun tıpkı şimdi artık geceleri ışıdığını bildiği yakınlardaki bitkiler gibi karanlıkta hafifçe ışık saçtığı şeklinde çılgınca bir fikre kapıldı.

Bundan kısa bir süre önce atlar korkarak dağılmıştı. Bir şeyler gece atları uyandırmıştı; kişnemeleri ve tahta bölmeleri tekmelemeleri korkunçtu. Onları sakinleştirmek için yapılacak bir şey yok gibiydi; Nahum ahırın kapısını açtığında hepsi birden ormandaki ürkmüş geyikler gibi yıldırım

hızıyla dışarı uğramışlardı. Atların izini bulmak tam bir hafta almıştı, bulduklarındaysa dördünün de işe yaramaz ve yönetilemez olduğunu görmüşlerdi. Bir şey beyinlerini zedelemişti ve kendi iyilikleri için dördünün de vurulması gerekiyordu. Nahum ot kaldırmak için Ammi'den bir at ödünç aldı, ama atın ambara yanaşmayacağı görüldü. At ürktü, ayak diredi ve kişnedi; Nahum sonunda atı avluya sürmek zorunda kaldı; böylece adamlar ağır arabayı kol kuvvetiyle itip samanlığa yaklaştırarak otu attılar. Bu arada bütün bitki örtüsü grileşmekte ve gevrekleşmekteydi. Hatta çok tuhaf renkli çiçekler bile artık grileşiyordu; ağaçlar gri, ufak ve tatsız meyveler veriyordu. Yıldız çiçekleri ve gelin zambakları gri çiçekler açıp çarpıldılar; ön bahçedeki güller, zinnialar ve gülhatmilerin öylesine iğrenç bir görünüşleri vardı ki Nahum'un en büyük oğlu Zenas hepsini dibinden kesti. Tuhaf bir şekilde şişmiş böcekler de bu sırada öldü ve arılar kovanlarını terk ederek ormanlara kaçtı.

Eylüle kadar bütün bitkiler hızla ufalanıp grimsi bir toza dönüştü ve Nahum, toprak zehirini atamadan ağaçlar kuruyacak diye korktu. Karısı şimdi korkunç çığlık nöbetlerine yakalanıyordu; kendisi ve çocuklar sürekli bir asap bozukluğu içindeydiler. Artık insanlardan kaçıyorlardı; okul açıldığında çocuklar okula gitmediler. Kuyu suyunun bozulmuş olduğunu ilk fark eden, nadiren yaptığı ziyaretlerden birinde Ammi oldu. Ne tam olarak pis kokulu ne de tam olarak tuzlu denilebilecek kötü bir tadı vardı suyun ve Ammi dostuna, toprak yeniden düzelinceye kadar kullanmak için yüksek arazide yeni bir kuyu kazmasını salık verdi. Ama o zamana kadar tuhaf ve nahoş şeylere karşı nasır bağlamış olduğundan, Nahum bu uyarıya aldırış etmedi. O ve çocuklar, renk almış suyu, tıpkı amaçsız günler boyunca yetersiz ve kötü pişmiş yemeklerini yiyip, semeresiz ve yeknesak günlük işleri yaptıkları gibi kayıtsızca ve düşüncesizce içmeye devam ettiler. Sanki başka bir dünyada sıra sıra dizilmiş adsız gardiyanlar arasından kesin ve bilinen bir mahva doğru yürüyorlarmış gibi vurdumduymaz bir boyun eğmişlik içindeydiler.

Thaddeus, Eylülde kuyuya su almaya gittikten sonra delirdi. Bir kovayla kuyuya gitmiş ve eli boş dönmüştü; çığlıklar atıyor, elini kolunu sallıyor, zaman zaman çılgınca bir kıkırdamayla veya fısıltıyla "aşağılardaki kıpırdayan renkler"den söz ediyordu. Ailede iki kişi birden çok kötü durumdaydı, ama Nahum çok yürekliydi. Çocuk düşüp yaralanmaya başlayıncaya kadar, onun bir hafta etrafta koşuşturmasına izin verdi, sonra onu tavanarasında annesinin odasının karşısındaki bir odaya kapattı. Kapalı

kapılarının arkasından anne oğulun birbirlerine çığlıklarla seslenişleri çok korkunçtu; özellikle de onların, bu dünyadan olmayan korkunç bir dille bir birleriyle konuştuklarını hayal eden küçükMerwin için. Merwin'in hayal gücü giderek daha korkutucu bir hal alıyordu ve huzursuzluğu, en büyük oyun arkadaşı olan ağabeyinin odaya kapatılmasından sonra iyice arttı.

Hemen hemen aynı sıralarda çiftlik hayvanları arasında ölümler baş gösterdi. Kümes hayvanları gri bir renk alarak çabucak ölüyordu; kesildiklerinde etlerinin kuru ve pis kokulu olduğu görüldü. Domuzlar haddinden fazla yağ bağlamıştı, sonra birden kimsenin açıklayamadığı iğrenç değişiklikler geçirmeye başladılar. Etleri elbette ki işe yaramazdı ve Nahum ne yapacağını bilmez durumdaydı. Köy veterinerleri çiftliğine yanaşmıyorlardı, Arkham'dan gelen veterinerse çok şaşmıştı. Domuzlar grileşmeye, gevrekleşmeye başlamıştı; düşüp ölmeden önce paramparça oluyorlardı, gözleriyle ağız ve burunları görülmemiş değişikliklere uğruyordu. Domuzlar hiçbir zaman lekeli otlarla beslenmediğinden durum açıklanabilecek gibi değildi. Sonra bela, sığıra musallat oldu. Hayvanların vücutlarının bazı kısımları veya tamamı esrarengiz bir şekilde büzülüyor ya da sıkışıyordu ve iğrenç tarzda parçalanıp dağılmalar yaygındı. Son aşama -ki mutlaka ölümle sonuçlanıyordu— domuzlardaki gibi grileşme ve gevrekleşme idi. Zehir söz konusu değildi, çünkü bütün bunlar kapısı bacası zorlanmamış bir ahırda kapalı tutulan hayvanlarda görülmüştü. Sinsi sinsi dolaşan bir yaratık da ısırarak virüs taşımış olamazdı, çünkü dünyadaki hangi canlı hayvan somut engelleri aşabilirdi ki? Bu ancak doğal bir hastalık olabilirdi — ama hangi hastalığın böylesi sonuçlara yol açabileceği aklın alabileceği bir şey değildi. Hasat zamanı geldiğinde çiftlikte bir tek canlı hayvan kalmamıştı; kümes hayvanları ve sığır ölmüş, köpeklerse kaçıp gitmişti. Çiftlikteki üç köpeğin üçü de bir gece ortadan kaybolmuş, bir daha da onları gören olmamıştı. Beş kedi daha önce gitmişti, ama artık hiç fare görülmediğinden, gidişleri pek fark edilmemişti; sadece Bayan Gardner bu zarif hayvanların yokluğunu dert edinmişti.

Ekimin on dokuzunda Nahum sarsakadımlarla Ammi'nin evine uğramış, korkunç haberler getirmişti. Ölüm zavallı Thaddeus'u tavanarasındaki odasında bulmuştu ve anlatılamayacak bir tarzda gelmişti ölüm. Nahum, çiftliğin arkasındaki parmaklıkla çevrili aile mezarlığında bir mezar kazmış ve bulabildiği her şeyi içine koymuştu. Demirli küçük pencereye ve kilitli kapıya dokunulmadığına göre, sebep dışarıdan olamazdı, ama durum aynen ahırdaki gibiydi. Ammi ile karısı felakete uğramış adamı ellerinden

geldiğince teselli ettiler, ama bunu yaparken de korkudan tüyleri diken diken oldu. Dehşetin ta kendisi Gardnerlar'a ve dokundukları her şeye sıkı sıkıya yapışmış gibiydi ve onlardan birisinin evdeki mevcudiyeti bile adlandırılamayan ve adlandırılması olanaksız bölgelerden alınan bir soluktu. Ammi istemeye istemeye dönüş yolunda Nahum'a eşlik etti ve içini çeke çeke isterik bir ağlama tutturmuş küçük Merwin'i sakinleştirmek için elinden geleni yaptı. Zenas sakinleştirilmeyi gereksinmiyordu. Son zamanlarda gözlerini boşluğa dikip bakmaktan ve babasının kendisine söylediklerini yerine getirmekten başka yaptığı bir şey yoktu. Ammi, kaderin ona merhametli davranmış olduğunu düşündü. Ara sıra Merwin'in çığlıklarına tavanarasından gelen hafif bir ses karşılık veriyordu; Ammi'nin soru dolu bakışlarına Nahum, karısının çok zayıf düşmüş olduğu yanıtını verdi. Ve gece yaklaştığında, Ammi evden uzaklaşmanın bir yolunu buldu, zira arkadaşlık bile, bitkilerin zayıf bir ışıkla parıldamaya başladığı ve ağaçların rüzgar olsun veya olmasın iki yana salındığı bu yerde kalmasını sağlayamazdı. Hayal gücünün daha gelişkin olmaması gerçekten de Ammi için bir şanstı. Meselenin geldiği bu noktada bile aklı bunlara çok az yatıyordu, ama kopmak üzere olan felaketin işaretleri arasında bir bağlantı kurabilse ve üzerlerinde düşünebilseydi, mutlaka delirirdi. Alacakaranlıkta evine dönmekte acele etti; deli kadının ve korkudan sinirleri bozulmuş çocuğun çığlıkları korkunç bir şekilde kulaklarında çınlıyordu.

Üç gün sonra Nahum sabahın köründe Ammi'nin mutfağında beliriverdi ve ev sahibinin yokluğunda dehşet verici öyküsünü bir kez daha, kekeleyerek, korkunun pençesinde kıvranan Bayan Pierce'e anlattı. Söz konusu bu defa küçük Merwin'di. Gitmişti. Gece geç saatlerde elinde bir fener ve bir kovayla kuyuya gitmiş, bir daha da geri dönmemişti. Günlerdir ayılıp bayılıyor, nereye gideceğini ne yapacağını bilemiyordu. Her şeye bağırıyordu. Avludan korkunç bir çığlık gelmiş ve baba kapıya varmadan önce çocuk gitmişti. Çocuğun yanına aldığı fenerin ışığı kaybolmuştu ve kendisinden de iz yoktu. O zaman Nahum, fenerle kovanın da gitmiş olduğunu düşünmüştü, ama şafak söktüğünde ve bütün gece ormanda ve tarlalarda sürdürdüğü araştırmalardan ağır, yorgun adımlarla döndüğünde, kuyunun yakınlarında çok tuhaf bazı şeyler bulmuştu. Fener olması gereken, ezilmiş ve bir miktar erimiş bir demir kütlesi vardı; yanında da bir kova sapıyla burulmuş demir halkalar vardı; her ikisi de yarı yarıya erimiş olan bu şeyler kovadan geriye kalmış olmalıydılar. Hepsi bu kadar. Nahum hiçbir şey düşünemiyordu; Bayan Pierce'in kafası bomboştu ve Ammi de

eve dönüp öyküyü dinlediğinde hiçbir tahminde bulunamadı. Merwin gitmişti ve Gardnerlar'dan korkup uzak duran civardaki insanlara bunu anlatmanın yararı yoktu. Her şeye gülen Arkham'lılara da bunu anlatmanın yararı yoktu. Önce Thad, şimdi de Mernie gitmişti. Bir şeyler sessizce sokuluyor, sokuluyordu ve görülmeyi, hissedilmeyi ve işitilmeyi bekliyordu. Nahum da yakında gidecekti; kendisinden sonra yaşamaya devam ederlerse, karısıyla Zenas'a göz kulak olmasını istedi Ammi'den. Bütün bunlar bir tür ilahi yazgı olmalıydı; ama sebebini kestiremiyordu, çünkü bugüne kadar bildiği kadarıyla hep Tanrı'nın yolunda yürümüştü.

Ammi iki haftadan fazla bir süre Nahum'u görmedi, sonra ne olmuş olabileceğini düşünerek endişeye kapıldı ve korkusunu yenerek Gardner'ın çiftliğini ziyarete gitti. Büyük bacadan duman çıkmıyordu, ziyaretçi bir an için en kötü olasılığı düşünerek kaygılandı. Çiftliğin görünüşü içler acısıydı — zemin kurumuş grimtrak otlarla ve yapraklarla kaplıydı; arkaik duvarlardan ve sivri üçgen çatılardan düşmüş asma dalları yerde yatıyordu ve kocaman çıplak ağaçlar dallarını sanki kasıtlı bir kötü yüreklilikle gri Kasım göğüne uzatmıştı; Ammi bu hissin dalların eğimindeki çok küçük değişimlerden geldiğini düşünmekten kendini alamadı. Tüm bunlara karşın, Nahum hayattaydı. Çok zayıf düşmüştü ve alçak tavanlı mutfakta bir divanda yatıyordu, ama bilinci tamamen yerindeydi ve Zenas'a basit emirler verebiliyordu. Oda felaket soğuktu; Ammi görünür bir şekilde titrerken, ev sahibi güçlü bir sesle Zenas'a daha fazla odun getirmesi için bağırdı. Oduna aslında müthiş ihtiyaç vardı; bir mağarayı andıran ocakta ateş yoktu, bomboştu; bacadan içeri giren dondurucu rüzgarda uçuşan bir kurum tabakasıyla örtülüydü ocağın içi. Tam o sırada Nahum daha fazla odun getirilmesinin artık kendisini rahatlatıp rahatlatmayacağını sordu, o zaman Ammi ne cereyan etmiş olduğunu gördü. Sonunda gerçekle olan bağı kopmuştu ve bahtsız çiftçinin zihni daha fazla acıya kapalıydı.

Ortalarda görünmeyen Zenas hakkında sorduğu ustaca sorulardan Ammi anlaşılır bir bilgiye ulaşamadı. Aklı karışık babanın bütün söylediği, "Kuyuda - o, kuyuda yaşıyor" oldu. Sonra birden ziyaretçinin aklına delirmiş kadın geldi ve onun hakkında sorular sormaya başladı. Şaşıran zavallı Nahum'un yanıtı "Nabby mi? Nabby'ye n'olmuş ki, buralarda bir yerde," oldu ve Ammi çok geçmeden kadıncağızı kendisinin gidip araması gerektiğini anladı. Ammi, zararsız gevezeyi divanda yatar durumda bırakıp, kapının yanındaki çividen anahtarları alarak tavanarasına çıkan gıcırtılı merdivenleri tırmandı. Yukarısı çok yakındı ve çok pis kokuyordu; hiçbir

taraftan herhangi bir ses duyulmuyordu. Görülen dört kapıdan sadece birisi kilitliydi; aşağıdan aldığı halkaya takılı çeşitli anahtarları bu kapıda denedi. Üçüncü anahtar kilide uydu ve Ammi biraz uğraştıktan sonra alçak beyaz kapıyı itip açtı.

İçerisi oldukça karanlıktı, çünkü pencere çok küçüktü ve kaba tahta çubuklar ışığı epeyce engelliyordu; Ammi geniş tahtalardan yapılmış zeminde ilkin hiçbir şey göremedi. Koku dayanılabilecek gibi değildi; daha fazla içeri girmeden geri çekilip başka bir odadan ciğerlerine solunabilir hava doldurarak geri dönmek zorunda kaldı. İçeri girdiğinde, köşede bir karaltı görerek çığlığı bastı. Çığlık çığlığa bağırırken bir an için bir bulutun pencereyi karartır gibi olduğunu düşündü ve bir an sonra da iğrenç bir buharın kendisini sıyırıp geçtiği hissine kapıldı. Tuhaf renkler gözlerinin önünde dans etti; eğer o anda duyduğu dehşet kanını dondurmamış olsaydı meteoridin içerisindeki jeolog çekiciyle paramparça edilen küreciği ve baharda filizlenen hastalıklı bitki örtüsünü düşünürdü. Ama o anda, karşı karşıya kaldığı ve genç Thaddeus ile çiftlik hayvanlarının adsız yazgısını paylaştığı belli olan iğrenç şeyden başka bir şey düşünecek halde değildi. Ama bu korkunç şeyin en dehşet verici yanı, ufalanmayı sürdürürken belirgin bir şekilde hareket ediyor olmasıydı.[105]

Ammi bana bu sahneyle ilgili ilave ayrıntılar vermedi, ama köşedeki şekil, öyküsünde hareket eden bir şey olarak bir daha görünmedi. Sözü edilemeyecek şeyler vardır ve insanlığın yaygın bir şekilde yaptığı bir şey, bazen yasalarca zalim bir şekilde yargılanır. Tavanarası odasında hareket eden bir şey kalmamış olduğu sonucunu çıkardım; hareket etme yeteneğine sahip bir şeyi orada bırakmak, bundan sorumlu olan kişiyi ebedi azapla lanetleyecek canavarca bir iş olurdu. Kolay heyecanlanmayan bu çiftçinin yerinde kim olsa bayılır ya da aklını kaçırırdı, ama Ammi bilinci yerinde olarak dönüp alçak kapıdan çıktı ve kapıyı lanet esrarın üzerine kilitledi. Şimdi uğraşması gereken Nahum vardı; adamcağız beslenmeli, bakılmalı ve bakımın yapılacağı bir yere götürülmeliydi.

Ammi karanlık merdivenlerden inmeye hazırlanırken, güm diye bir ses duydu aşağıdan. Hatta bastırılmaya çalışılan bir çığlık da işitir gibi oldu ve yukarıdaki korkunç odada yüzünü yalayıp geçen nemli ve soğuk buharı anımsadı. Çığlık atmasına ne sebep olmuştu, içeri giren neydi? Anlaşılmaz bir korkunun yerine çivilediği Ammi, aşağıdan daha başka sesler de duydu. Ağır bir şeyin sürüklenmekte olduğu hiç kuşkuya yer bırakmayacak denli

açıktı ve sanki en iğrenç türünden şeytani ve murdar bir emiş sesi vardı. Bütün bu seslerin hareketlendirdiği duyularıyla pek de anlamadan yukarıda ne görmüş olduğunu düşündü. Aman Tanrım! Nasıl uğursuz bir , düş dünyasına böyle düşüncesizce dalmıştı? Ne ileri, ne geri gitmeye cesaret edemeden, çivilenip kaldığı merdiven başının karanlığında, korkudan tir tir titriyordu. Sahnenin her ayrıntısı beynini kavuruyordu. Sesler, korkunç bir şeyler olacağı beklentisi, karanlık, dar merdivenlerin dikliği ...görülebilen bütün ahşap doğramanın, basamakların, tırabzanların, açığa çıkmış sıva tirizlerinin ve kirişlerin hepsinin hafif, ama yanılgıya yer vermeyecek tarzda ışıyor olması!

Sonra, Ammi'nin dışarıdaki atının çılgınca kişnediği, ardından da, kudurmuş gibi dörtnala kaçan bir atın patırtısı duyuldu. At ve arkasındaki dört tekerlekli hafif araba, atın kaçmasına neyin neden olduğunu tahmin etmeye çalışan korku içindeki adamı karanlık merdiven başında bırakarak, bir anda ses eriminin dışına çıktı. Ama, hepsi bu kadar değildi. Orada başka bir ses daha vardı. Sıçrayan bir sıvının -suyun- sesi; kuyu olmalıydı bu. Hero'yu bağlamadan kuyunun yanına bırakmıştı; arabanın tekerleklerinden biri kuyu duvarının tepeliğine sürünerek kuyunun içine bir taş düşürmüş olmalıydı. İğrenilecek derecede eski tahtalar ölgün ölgün ışımaya devam ediyordu. Tanrım! Ne kadar eskiydi bu ev! Büyük bölümü 1670'den önce inşa edilmişti, balıksırtı dama gelince 1730'dan sonra inşa edilmiş olamazdı.

Aşağı katın zemininden gelen hafif bir tırmalama sesi açıkça duyuluyordu; Ammi, tavanarasından aldığı sağlamca bir sopayı sıkıca kavradı. Bütün cesaretini toplayarak yavaş yavaş merdivenleri indi ve mutfağa yöneldi. Ama oraya kadar gitmesine gerek kalmadı, çünkü aradığı şey artık orada değildi. Kendisini karşılamaya gelmişti ve şöyle ya da böyle hâlâ canlıydı. Oraya kendisinin mi sürünerek geldiğini, yoksa dışarıdan bir kuvvetin mi sürüklediğini Ammi söyleyemezdi, ama ölüm işini bitirmek üzereydi. Her şey son yarım saat içinde olup bitmişti, ama çürüme, grileşme ve parçalanma zaten epey yol almıştı. Korkunç bir şekilde gevrekleşmişti ve kuru parçalar pul pul dökülüyordu. Ammi ona dokunamadı; bir zamanlar bir yüz olması gereken şeyin bu çarpık ve gülünç taklidine dehşet içinde bakıyordu. “Neydi o Nahum? - Neydi o?” Nahum'un dışarı uğramış, çatlak dudakları güçlükle aralandı ve hışırtılı bir fısıltıyla nihai cevabı verdi.

“Hiçbir şey... hiçbir şey... renk... yanıyor... soğuk ve ıslak... ama yanıyor... kuyuda yaşıyordu... onu gördüm... duman gibi bir şey... tıpkı geçen baharın çiçekleri gibi... kuyu geceleri parlıyor... Thad, Mernie ve Zenas... her şey canlı... her şeydeki hayatı emiyor ... şu taşın içinde... şu taşın içinde gelmiş olmalı... bütün buraları zehirledi... ne istediğini bilmiyorum... üniversiteden gelen adamların taştan kazıyıp çıkardıkları şu yuvarlak şey... onu parçaladılar aynı renkteydi... tıpkı çiçekler ve bitkiler gibi... onlardan daha bir sürü olmalı... tohumlar... tohumlar... büyüdüler... onu ilk defa bu hafta gördüm... Zenas’ı kuvvetle etkilemiş olmalı... hayat dolu, büyük bir çocuktu... önce zihninizi darmaduman ediyor, sonra sizi ele geçiriyor... kuyuda... bu konuda sen haklıydın... kötü su... Zenas asla kuyudan geri gelmez... uzaklaşamazsın... seni çeker... bir şeylerin gelmekte olduğunu bilirsin, ama ne fayda... Zenas götürüldüğünden beri onu tekrar tekrar gördüm... Nabby nerde, Ammi? ... kafam hiç yerinde değil... ona son defa yemek verdiğimden bu yana ne kadar zaman oldu bilmiyorum... dikkatli olmazsak o şey onu ele geçirir... sadece bir renk... bazen geceye doğru onun yüzü de o rengi alıyor... yanıyor ve emiyor... o şey, şeylerin buradaki gibi olmadığı bir yerden geliyor... profesörlerden biri böyle demişti... haklıydı... bak Ammi, bir şey daha yapacak... hayatı emiyor..."

Ama hepsi bu kadardı. Bunları söyleyen şey, daha fazla konuşamadı, çünkü bütünüyle çöktü. Ammi, geriye kalan şeyin üzerine kırmızı damalı bir masa örtüsü örttü ve arka kapıdan kendini dışarıya, tarlalara attı. Dört dönümlük çayıra çıkan yokuşu tırmandı ve kuzey yolunu tutarak ormanın içinden düşe kalka evine doğru yürümeye başladı. Atının korkup kaçtığı o kuyunun yanından geçemezdi. Kuyuya pencereden bakmış ve bileziğinden hiçbir taşın eksik olmadığını görmüştü. Öyleyse demek oluyordu ki araba hiçbir şeye çarpıp düşürmemişti —suyun sıçramasının nedeni başka bir şey olmalıydı— zavallı Nahum’a yapacağını yaptıktan sonra kuyuya giden bir şey...

Ammi evine vardığında, at ve araba kendisinden çok önce gelerek, karısını büyük bir endişeye sevk etmişti. Ammi hiçbir açıklama yapmadan, karısını rahatlattıktan sonra, derhal Arkham’a doğru yola koyuldu ve yetkililere Gardner ailesinin artık var olmadığını haber verdi. Hiçbir ayrıntıya girmedi, sadece Nahum’la Nabby’nin ölmüş olduklarını anlattı; Thaddeus’un ölümü zaten biliniyordu; ölüm sebeplerinin çiftlik hayvanlarını kırıp geçiren aynı tuhaf hastalık gibi göründüğünden söz etti. Ayrıca Merwin ile Zenas’ın da ortadan kaybolmuş olduğunu söyledi. Polis

karakolunda epeyce sorgulandıktan sonra Ammi sonunda, ön soruşturma memuru, bir tıbbi muayeneci ve hastalanmış hayvanları tedavi etmiş olan veterinerle birlikte üç polis memurunu Gardner çiftliğine götürmeye mecbur bırakıldı. Ammi gitmeyi hiç mi hiç istemiyordu, çünkü vakit ikindi olmuştu ve o lanetli yerdeyken karanlığın bastırmasından korkuyordu, ama yanında bu kadar çok adam olması onu biraz rahatlatıyordu.

İki atın çektiği dört tekerlekli bir arabaya binen altı kişi, Ammi'nin arabasını takip ederek saat dört civarında, salgın hastalığa yakalanmış çiftliğe vardı. Çok korkunç vakalara alışkın görevlilerin hiçbiri, tavanarasında ve alt kattaki damalı örtünün altında buldukları şeylere kayıtsız kalamadı. Kasvetli, ıssız çiftliğin genel görünüşü zaten yeterince korkunçtu, ama ufalanmakta olan bu iki şey bütün sınırları aşıyordu. Kimse bu şeylere uzun süre bakamıyordu, tıbbi muayeneci bile inceleyecek çok şey kalmamış olduğunu kabul etti. Numuneler elbette analiz edilebilirdi, bu yüzden tıbbi muayeneci numune almakla meşgul oldu — sonunda iki küçük şişe dolusu tozun götürüldüğü üniversite laboratuvarında daha sonra çok şaşırtıcı sonuçlar elde edildi. Spektroskop altında her iki numune de bilinmeyen bir tayf verdi; şaşırtıcı bantların çoğunluğu önceki yıllarda o acayip meteoridin tayfında görülen bantların tam olarak aynısıydı. Bu tayfı veren özellik, bir ay içerisinde yok oldu; bundan sonra toz, esas olarak alkali fosfatlardan ve karbonatlardan ibaret bir karışımdı.

Ammi, o zaman ve orada bir şey yapmaya kalkışacaklarını düşünseydi, adamlara kuyudan söz etmezdi. Güneş batmak üzereydi ve Ammi oradan uzaklaşmaya can atıyordu. Büyük çıkrığın yanındaki taştan kuyu bileziğine sinirli bir şekilde göz atmaktan kendini alamıyordu; dedektiflerden birisi sorduğunda da, Nahum'un kuyudaki bir şeyden korktuğunu -hem de Merwin ya da Zenas kaybolduğunda bile gidip oraya bakmayı düşünemeyecek kadar çok korktuğunu- kabul etti. Bundan sonra adamlar kuyunun suyunu boşaltıp derhal incelemeye başlamaktan başka bir şey yapamazlardı; böylece kova kova pis kokulu su çekilip avlunun iyice su emmiş zeminine boca edilirken, Ammi korkudan titreyerek beklemek zorunda kaldı. Adamlar sıvıyı tiksintiyle kokladılar ve sonuna doğru, ortaya çıkan pis koku yüzünden burunlarını kapamak zorunda kaldılar. İş, korktukları kadar uzun sürmeyecekti, zira su seviyesi hayret edilecek denli düşüktü. Buldukları şeyden kesin olarak söz etmenin gereği yoktu. Kalıntıları esas olarak iskelet olmakla birlikte, Merwin ve Zenas'ın her ikisi de kısmen oradaydı. Ayrıca, hemen hemen aynı durumda küçük bir geyik,

iri bir köpek ve çok sayıda daha küçük hayvanın kemikleri vardı. Kuyunun dibindeki sulu çamur ve balçık, sebebi açıklanamaz bir şekilde gözenekliydi ve fokur fokur kaynamaktaydı; eline bir sırık alarak, tutamaçlar yardımıyla aşağı inen birisi, sırığı katı bir engelle karşılaşmaksızın istediği kadar derine batırabildiğim gördü.

Şimdi alacakaranlık çökmüş; evden fenerler getirilmişti. O zaman, kuyudan daha fazla bilgi elde edilemeyeceği görüldüğünden herkes içeri çekildi ve zaman zaman bulutlardan sıyrılan hayaletimsi bir yarım ay, dışarının kasvetli ıssızlığını soluk bir ışıkla aydınlatırken eski oturma odasında oturup görüştüler. Adamlar bütün bu olup bitenlere cidden şaşırmışlardı ve bitki örtüsünün tuhaf durumuyla, çiftlik hayvanlarına ve insanlara musallat olan bilinmeyen hastalık ve Merwin ile Zenas'ın pis kokulu kuyu içindeki açıklanamaz ölümleri arasında hiçbir ikna edici ortak unsur bulamıyorlardı. Kırsal alanda dolaşan söylentileri duymuş oldukları doğruydu, ama doğal yasalara aykırı herhangi bir şeyin olabileceğine inanamıyorlardı. Meteoritin toprağı zehirlemiş olduğuna kuşku yoktu, ama bu topraklarda yetişmiş hiçbir şey yemeyen insanların ve hayvanların hastalığı bambaşka bir şeydi. Kuyu suyu muydu bunun nedeni? Büyük bir olasılıkla. Suyun analizini yaptırmak iyi bir fikir olabilirdi. Ama nasıl tuhaf bir delilik iki çocuğun da kuyuya atlamasına neden olmuş olabilirdi? Her ikisi de aynı şekilde hareket etmişti — ve onlardan geriye kalanlar, ikisinin de gri, gevrek ölüme yakalandıklarını gösteriyordu. Neden her şey bu kadar gri ve gevrekti?

Kuyu civarındaki parıldamayı ilk fark eden, pencerenin yanına oturmuş, avluyu seyreden soruşturma görevlisi oldu. Gece tam olarak çökmüştü ve tiksinç toprak, hafif olmakla birlikte, üzerine düşen düzensiz ay ışığının aydınlatabileceğinden daha aydınlıktı, ama bu yeni parıltı çok farklı bir şeydi; sanki karanlık kuyudan bir projektörün şiddeti azaltılmış ışınlan gibi yükseliyordu ve boşaltılan suyun oluşturduğu küçük birikintilerde ölgün yansımalara yol açıyordu. Çok tuhaf bir rengi vardı ve herkes pencereye üşüşürken, Ammi müthiş bir çığlık kopardı. Çünkü bu iğrenç, bu zehirli ışın demetinin rengi ona hiç de yabancı değildi. Bu rengi daha önce görmüş ve ne anlama gelebileceğini düşünmekten korkmuştu. Ammi bu rengi meteorit içerisindeki pis, kırılgan kürecikte görmüştü. İki yaz önce, baharın çılgın bitkilerinde görmüştü ve daha bu sabah, inanılmaz şeylerin cereyan ettiği o korkunç tavanarası odasının parmaklıklı penceresinde bir an için gördüğünü sanmıştı. Orada bir an parıldamış ve yapışkan, iğrenç bir buhar yüzünü

yalayarak geçmişti - ve zavallı Nahum o renkte bir şey tarafından yatağından dışarı sürüklenmişti. Nahum son anında böyle demişti - kürecik ve bitkiler demişti. Bundan sonra avludaki atı gemi azıya alarak kaçmış ve kuyudan bir su sıçratma sesi gelmişti -ve şimdi de kuyu, aynı şeytani, korkunç rengi kusmaktaydı geceye.

En gergin anda bile salt bilimsel bir noktaya şaşırmış olması, Ammi'nin zekasının keskinliğine verilebilir. Güpegündüz, sabah göğüne açılan bir pencerenin önünde bir anlığına gördüğü buhardan da geceleyin karanlık ve mahvolmuş bir manzarada fosforluymuş gibi ışıdığı görülen bir sisten de aynı izlenimlere kapılmış olmasına şaşmamak elinden gelmiyordu. Doğru değildi bu -Doğa'ya aykırıydı- felakete uğramış arkadaşının dehşet- verici son sözlerini anımsadı: "O şey, şeylerin buradaki gibi olmadığı bir yerden geliyor... profesörlerden biri böyle demişti..."

Yolun kıyısındaki iki kuru fidana bağlanmış olan dışarıdaki üç at, çılgınca kişneyip eşiniyordu. Araba sürücüsü bir şeyler yapmak için kapıya doğru yöneldiğinde, Ammi tir tir titreyen elini omzuna koyarak, "Dışarı çıkma," diye fısıldadı, "Onlar, bizim bildiğimizden daha fazlalar. Nahum, bir şeyin kuyuda yaşadığını ve insanın hayatını emdiğini söyledi. Onun, geçen yıl Haziranda düşen göktaşında hepimizin gördüğü yuvarlak top gibi bir şeyden büyüdüğünü söyledi. Emiyor ve yanıyormuş, dedi, ama tıpkı şimdi şu dışarıdaki ışık gibi, şu az da olsa görülebilen ama ne olduğunu söyleyemeyeceğiniz ışık gibi, sadece bir renkmiş. Nahum, onun yaşayan her şeyle beslendiğini ve sürekli kuvvetlendiğini düşünüyordu. Şu geçen hafta onu görmüş olduğunu söyledi. Üniversiteli adamların geçen yıl gökten düştüğünü söyledikleri taş gibi, onların da uzaydan geldiğini söyledi Nahum. Onun yapısı ve işleyişi, Tanrı'nın dünyasındaki şeylere benzemez. O, ötelerden bir şey."

Kuyudan gelen ışık kuvvetlenir ve bağlı atlar giderek artan bir çılgınlıkla kişneyip eşelenirlerken, adamlar kararsızlıkla duraksadılar. İkisi evde, ikisi kuyuda bulunan dört korkunç kalıntıyla eski ve lanetli evin bizzat kendisinden, arkalarındaki odunluktan ve önlerindeki sümüksü derinlikten fışkıran şu yanardöner, şu bilinmeyen, berbat ışın sütunundan kaynaklanan dehşetle, gerçekten korkunç bir andı. Ammi, tavanarası odasındaki yapışkan, renkli buharın kendisine hiç zarar vermeden nasıl sürünerek geçtiğini unutarak, salt içgüdüyle, sürücüyü dışarı çıkmaktan alıkoymuştu ve belki de tek doğru hareket tarzı buydu. O gece dışarıda ne olduğunu

hiçbir zaman hiç kimse bilmeyecekti ve ötelerden gelmiş olan küfrün, akıl sağlığı yerinde hiç kimseye bugüne kadar zarar vermemiş olmasına karşın, giderek artar gibi görünen kuvvetiyle ve ay ışığının aydınlattığı parçalı bulutlu bir gökyüzü altında birazdan sergileyeceğine dair özel işaretler verdiği amacıyla, son anda ne yapıp yapmayacağını kim söyleyebilirdi ki?

Birden, penceredeki dedektiflerden biri, kısa bir an nefesini tuttu. Diğerleri ona baktılar, sonra bakışlarını çabucak yukarıya, adamcağızın rastgele etrafta dolaşan bakışlarının üzerinde çivilendiği noktaya çevirdiler. Söze gerek yoktu. Köylülerin tartıştığı şey, artık tartışma götürür olmaktan çıkmıştı; grupta bulunan herkesin sonradan fısıltılarla fikir birliğine varması yüzünden, tuhaf günlerden Arkham’da hiç söz edilmedi. Her şeyden önce, gecenin o saatinde hiç esinti olmadığını belirtmek gerekiyor. Daha sonra rüzgâr çıkmış olmakla birlikte, o sırada kesinlikle esmiyordu. Ölmemekte ayak direyen yaban hardalının griye çalan, hastalıklı, kuru uçları ve orada duran dört tekerlekli hafif arabanın tavanındaki püsküller kıpırdamıyordu. Ama yine de bütün bu gergin, allahsız dinginlik içerisinde avludaki bütün ağaçların çıplak dalları hareket ediyordu. Hastalıklı bir şekilde spazm geçirerek seğiriyor, ay ışığının aydınlattığı bulutlara çılgın kasılmalarla pençe atıyor, sanki kara köklerinin altında kıvranan ve mücadele eden bir yeraltı dehşeti ile bağlantılı yabancı ve bedensiz bir güç tarafından silkeleniyormuş gibi takatsizce zehirli havayı tırmalıyordu.

Saniyeler boyunca kimse soluk alamadı. Sonra, ayın önünden daha karanlık bir bulut geçti ve çırpınmakta olan dalların silueti geçici olarak gözden silindi. Bunun üzerine bütün gırtlaklardan korkunun boğduğu aynı güçlü çığlık yükseldi. Bir an gözden silinen siluetle birlikte dehşet yok olmadı ve karanlığın koyulaştığı bu korkunç anda bütün seyirciler, ağacın tepe noktası hizasında binlerce minik noktanın zayıf ve murdar bir ışıkla kıvrandığını, dalların uç noktalarını gemici nuru[106] gibi ya da HamsinYortusu’nda[107] havarilerin başlarının üzerinde görülen alevlere benzer bir ışıkla aydınlattığını gördüler. Sanki leşle beslenen kocaman bir ateşböceği ordusu lanetli bir bataklığı istila etmiş de cehennemi bir dans tutturmuş gibi yapay ışıklar kıvıl kıvıl oynuyordu; rengine gelince Ammi’nin tanıyarak büyük bir ürküye kapılmasına yol açan aynı adsız saldırgandı. Bu arada kuyudan fışkıran ışın demeti giderek daha parlak bir hal alıyor, birbirine sokulmuş adamların zihinlerinde, sağlıklı birinin hayal gücünü fersah fersah aşan bir felaket ve anormallik duygusu yaratıyordu.

Işımıyordu artık, *dökülüyordu;* ne idüği belirsiz renk, kuyudan çıkarak şekilsiz bir akım halinde sanki doğrudan gökyüzüne ağıyordu.

Veteriner korkudan titreyerek ön kapıya yürüdü ve ağır kol demirini indirdi. Ammi de daha az titremiyordu; ağacın giderek artan parlaklığına dikkati çekmek isterken denetleyemediği sesiyle az çaba göstermedi doğrusu. Atların kişnemeleri ve yeri eşelemeleri son derece korkutucu bir hal almıştı, ama eski evde bulunan bu adamlardan bir teki bile dünyada parmağını kıpırdatacak değildi. Ağaçların huzursuz dalları her geçen saniye daha fazla dikleşirken, parlaklıkları da bir o kadar arttı. Kuyu çıkrığının ahşabı şimdi parıldıyordu; tam o sırada polislerden birisi korkudan dili tutulmuş bir vaziyette batıdaki taş duvarın yakınlarında bulunan tahta sundurmaları ve arı kovanını işaret etti. Onlar da parıldamaya başlamıştı, ama ziyaretçilerin bağlı araçları şimdiye dek pek etkilenmiş görünmüyordu. Sonra yoldan büyük bir patırtı ve dört nal sesi geldi; daha iyi görebilmeleri için Ammi feneri söndürürken, çılgınca bir korkuya kapılan demir kırı atların bağlı oldukları fidanı kırarak, arkalarındaki arabayla birlikte kaçtıklarını anladılar.

Yaşanılan şok bazı dilleri çözdü ve sıkıntı içerisinde fısıldaştılar. “Bu civarda bulunan organik her şeye yayılıyor,” dedi tıbbi muayene görevlisi. Kimse yanıt vermedi, ama kuyuya inmiş olan adam, kuyuda kullandığı sırığın kavranamaz bir şeyi rahatsız etmiş olabileceğini ima etti. “Çok korkunçtu,” diye devam etti sözlerine, “Dibi yoktu. Sırf kabar kabar bir balçık ve altında pusuya yatmış bir şeyin bulunduğu duygusu.” Ammi’nin atı, biçimsiz düşüncelerini mırıltıyla dile getiren sahibinin sesinde titremelere yol açarak dışarıda, yolun kenarında eşiniyor, sağır edici bir gürültüyle kişniyor hâlâ. “O şey, o taşla geldi ... onların zekâsıyla ve bedeniyle beslendi ... Thad, Mernie, Zenas ve Nabby... Nahum sonuncusuydu... hepsi o sudan içtiler... onlardan güç aldı... o, şeylerin buradaki gibi olmadığı bir yerden geldi... şimdi de evine dönüyor...”

Tam o noktada, bilinmeyen renkteki ışık sütunu ansızın daha güçlenip, her gözlemcinin sonradan farklı şekillerde tarif edeceği inanılmaz biçimlere bürünürken, zavallı Hero’dan öyle bir ses geldi ki daha önce hiç kimse bir atın böyle bir ses çıkardığını duymamıştı. Çatısı hafif eğimli o oturma odasındaki herkes, kulağını tıkadı, Ammi dehşet ve tiksinti içinde pencereden çekildi. Ammi, arabanın paramparça olmuş okları arasında, ay ışığının aydınlattığı zeminde kıvrılmış hareketsiz yatan bahtsız hayvana

yeniden baktığında kelimeler yetersiz kalmıştı. Bu, Hero'nun sonuydu; ertesi gün onu gömdüler. Ama, yas tutmanın zamanı değildi, zira tam o sırada detektiflerden biri, içinde bulundukları odadaki çok korkunç bir şeye işaret etti sessizce. Lambaların söndürülmüş olduğu odada fosforlu bir parıltının bütün odayı işgal etmeye başladığı açıktı. Enli tahtalardan yapılmış taban, lime lime olmuş halıların yırtıklarından parıldıyor, küçük camlı pencerenin çerçeveleri zayıf bir ışıkla ışıyordu. Parıltı, köşelerdeki açığa çıkmış direkler boyunca iniyor çıkıyor, duvardaki raflarda ve şömine raflarında ışıldıyor, kapıyla mobilyalara sıçrıyordu. Her dakika güçlendiği görülüyordu; sonunda, canlı olan her şeyin derhal evi terk etmesi gerektiği belli oldu.

Ammi, onlara arka kapıyı ve tarlaların içerisinden geçerek dört dönümlük çayıra ulaşan patikayı gösterdi. Bir rüyada gibi düşe kalka yürüyerek tepelik araziye ulaştılar. Ön kapıdan çıkarak kuyunun yanından geçmek zorunda kalmadıkları için bu patikaya sevinmişlerdi. Ama yine de, parıldayan ahırların, sundurmaların ve yanın yumru dallarıyla korkunç siluetler çizen ışıl ışıl meyve ağaçlarının yakınından geçmek yeterince kötüydü, ama bereket versin ki dallar en kötü bükülüşlerini yukarı doğru yapıyordu. Chapman Deresi'nin üzerindeki basit köprüden geçerlerken, ay, kara bulutların arkasına girdi ve açık çayırlığa el yordamıyla çıktılar.

Dönüp vadiye ve uzaklardaki Gardner çiftliğine doğru baktıklarında çok korkunç bir görüntüyle karşılaştılar. Bütün çiftlik, bilinmeyen bir renk karışımıyla pırıl pırıl yanıyordu; ağaçlar, binalar, hatta tamamen ölüm griliğine ve gevrekliğine bürünmemiş otlar ve çimenler ışıl ışıldı. Uçları çatal dilli murdar bir alevle tutuşmuş dalların hepsi yukarı doğru uzanmıştı; aynı korkunç ve hararetsiz alevler evin, ahırın ve sundurmaların çatılarındaki yatay direkleri de yalıyordu. Fuseli'nin[108] imgeleminden çıkma bir manzaraydı bu; hepsinin üzerinde amorf bir ışık ve renk cümbüşü, kuyudaki -kozmik ve tanınmaz renkleri içinde kabaran, dalgalanan, çalkalanan, kıvılcımlanan, garezle kabarcıklanan- gizemli zehrin o yabancı, boyutsuz alkımı hüküm sürüyordu.

Sonra, ansızın, iğrenç şey ardında herhangi bir iz bırakmadan, bulutların arasındaki ilginç yuvarlak bir delikten, kimsenin soluğunu tutmasına ya da haykırmasına kalmadan bir roket ya da bir meteorit gibi gökyüzünde doğru fırlayıp gitti. Görenlerden hiç kimse bu görüntüyü bir daha unutamadı ve Ammi, meçhul rengin Samanyolu'nda eriyip gittiği yerdeki Kuğu[109]

takımyıldızına ve diğer yıldızların ötesinden göz kırpan Deneb'e[110] boş gözlerle bakakaldı. Ama bir an sonra, vadideki bir çatırtıyla bakışları yeryüzüne çevrildi. Hepsi bundan ibaretti. Grubun diğer üyelerinin sonradan yeminle söylediği gibi bir patlama değil, ağaçlardan gelen yarılma ve çatırdama sesi sadece. Ama sonuç aynıydı, görüntünün hızla değiştiği o heyecan dolu anda, mahvolmuş ve lanetlenmiş çiftlikten, seyredenlerin görüşünü bulanıklaştıran, olağanüstü parlak kıvılcımlar püskürdü, evrenimizin kabul etmemesi gereken acayip renkli ve fantastik parçalar bir sağanak halinde diklemesine göğe ağdı. Hızla çiftliğin üzerini kaplayan buharların arasından ürkünç bir görüntü ortaya çıktı ve bir an sonra o da gözden yitti. Arkalarında, aşağıda, geri dönmeye cesaret edemedikleri bir karanlık kalmıştı sadece; yıldızlararası boşluktan geliyormuşçasına karanlık, buz gibi bir esinti ortalığı kasıp kavuruyordu. Rüzgâr çılgın, kozmik bir öfkeyle feryat ediyor, uluyor, tarlaları kamçılıyor ve ağaçları şekilden şekile sokuyordu; sonunda korkudan tir tir titreyen grup, Nahum'un çiftliğinden geriye kalanları görmek için beklemenin anlamsızlığını kavradı.

Kuramlar ileri sürmeye kalkışamayacak kadar dehşete düşmüş yedi kişi, tir tir titreyerek, kuzey yolundan düşe kalka Arkham'a döndüler. Ammi diğerlerinden daha kötü durumdaydı, kente doğru yollarına devam etmeden önce, kendisini mutfağına götürmelerini rica etti onlardan. Ana yol üzerindeki evine gitmek için rüzgârın kasıp kavurduğu, karanlık ormandan tek başına geçmek istemiyordu. Çünkü diğerlerinden farklı olarak ilave bir şok yaşamıştı; kendisini derin düşüncelere salan bir korkuyla senelerce bundan kimseye söz etmeye cesaret edemedi. Bu fırtınalı tepedeki diğer adamlar vurdumduymazlıkla yüzlerini yola doğru çevirirken, Ammi, kara bahtlı dostunu son zamanlarda barındıran virane olmuş karanlık vadiye dönüp son bir defa daha bakmıştı.[111] Felakete uğramış bu uzak noktadan, dehşet saçan o biçimsiz şeyin fırlayıp gökyüzüne çıktığı yerin üzerine yeniden inmek üzere bir şeyin hafifçe yükseldiğini görmüştü. Bu şey sadece bir renkti -ama ne yeryüzünde ne de gökyüzünde vardı böyle bir renk. Ve Ammi, bu rengi tanıdığından ve bu soluk renk kalıntısının kuyunun dibinde pusuya yattığını bildiğinden, bir daha hiç huzur bulamadı.

Ammi bir daha oraya hiç yaklaşmayacaktı. Bu olayın üzerinden şimdi yarım yüzyıldan fazla zaman geçmiş bulunuyor, o zamandan beri Ammi oraya hiç gitmedi ve yeni bent orayı ortadan sildiğinde, bundan büyük bir

memnuniyet duyacak. Yanından geçtiğim terk edilmiş kuyunun ağzı yakınlarında gün ışığının renginde gördüğüm değişikliği sevmediğimden, ben de bunu hoşnutlukla karşılayacağım. Suyun orada her zaman çok derin olacağını umuyorum — ama böyle bile olsa, o sudan asla içmem. Bundan böyle Arkham kasabasına da hiç gitmeyeceğim. Ammi'nin yanında bulunanlardan üçü ertesi gün, gündüz gözüyle yıkıntıları görmek için çiftliğe döndü, ama gerçek anlamda bir yıkıntı yoktu. Sadece bacadan düşmüş tuğlalar, mahzenden dökülmüş taşlarla şurada burada bazı maden ve metal döküntüleri vardı ve o menfur kuyunun bileziği yıkılmıştı. Sürükleyerek götürüp gömdükleri Ammi'nin ölü atı ve kısa bir süre sonra kendisine teslim ettikleri iki tekerlekli araba dışında organik hiçbir şey kalmamıştı. Geriye iki dönüm kadar uğursuz görünümlü, tozlu, külrengi bir çöl kaldı ve bir daha da orada herhangi bir şey bitmedi. Bugüne dek ormanın ve tarlaların ortasında asit yeniği büyük bir leke gibi gökyüzünün altında yatıp duruyor ve orayı "mahvolmuş f undalık" olarak adlandıran söylencelere karşın gidip oraya göz atan birkaç kişi de olmadı değil.

Kırsal alanın hikâyeleri tuhaftır. Kentli insanlar ve üniversitenin kimyacıları, kullanılmayan kuyunun suyuyla ya da hiçbir rüzgâr dağıtmıyor gibi görünen gri tozla analizlerini yapacak kadar ilgilenecek olsalardı, bu söylenceler daha da tuhaf olabilirdi. Bitki bilimciler de bu noktanın sınırlarındaki bodur bitki örtüsünü incelemeliydi, çünkü bu inceleme, afetin —yavaş yavaş, yılda belki birkaç santimetrelik hızla- yayılmaya devam ettiği yolundaki kırsal alanda yaygın olarak görülen fikre bir açıklık getirebilirdi. İnsanlar civardaki otların ilkbaharda pek sağlıklı olmadığını ve kışın ince kar tabakası üzerinde yabani hayvanların garip izler bıraktığını söylüyorlardı. Mahvolmuş fundalıkta hiçbir zaman, başka yerlerdeki gibi kalın bir kar örtüsü olmuyordu. Atlar -bu motor çağında sayıları çok azalmış olan atlar— bu sessiz vadide ürkekleşiyor ve avcılar, grimsi tozun bulaştığı yerlerin çok yakınlarında köpeklerine güvenemiyorlardı.

Zihinsel etkilerin de çok kötü olduğu söyleniyordu. Nahum'un ölümünden sonraki yıllarda çok sayıda insana garip haller oldu ve bunların hiçbiri uzaklara gidecek irade kuvvetini kendilerinde bulamadı. Sonra, iradesi kuvvetli insanların hepsi bölgeyi terk etti ve eskilikten dökülen evlerde sadece yabancılar yaşamayı denedi. Çok uzun süre barınamadılar ama; insan bazen o yabanıl, acayip söylencelerin onlara bizimkini çok aşan ne tür bir anlayış verdiğini merak ediyor. Bu tuhaf topraklarda gece düşlerinin çok dehşet verici olduğuna yemin billah ediyorlardı; besbelli ki

bu yabanıl diyarın sırf görünüşü hastalıklı imgelerin uyanmasına sebep oluyordu. Bu derin dere yataklarında hiçbir gezgin tuhaf duygulara kapılmaktan kurtulamadı; sanatçılar gizemli sık ormanları resmederken korkuyla titrediler. Bana gelince, Ammi bana bu öyküyü anlatmadan önce orada tek başıma yaptığım yürüyüşün uyandırdığı duygular çok merakımı çekmişti. Ortalığa alacakaranlık çöktüğünde, göklerin derinliklerinden boşlukların ruhuma sızmasından çekinerek, havada bulut toplanmasını arzulamıştım belli belirsiz.

Benim fikrimi sormayın. Bilmiyorum - hepsi bundan ibaret. Ammi'den başka sorguya çekilebilecek kimse yoktu; Arkham'lılar acayip günlerle ilgili ağızlarını açmıyorlar ve meteoritle renkli küreciğini görmüş olan profesörlerin üçü de ölmüştü. Buna bağlı olan diğer kürecikler vardı. Birisi kendisini besleyerek kaçmıştı ve muhtemelen geç kalmış bir başkası da vardı. Onun hâlâ kuyunun dibinde olduğuna hiç kuşku yok- kuyunun yakınlarındaki zehirli havada gördüğüm gün ışığında bir terslik olduğunu biliyorum. Köylüler belanın yılda birkaç santimetre ilerlediğini ve belki de şimdi bile bir tür büyüme ya da beslenmenin söz konusu olduğunu söylüyorlar. Her ne allahın cezası orada kuluçkaya yatmışsa, orada bir şeye bağlanmış olmalı, yoksa çabucak etraf a yayılırdı. Havayı tırmalayan şu ağaçların köklerine mi bağlanmıştı? Arkham'da son zamanlarda anlatılan öykülerden birisi geceleri hiç olmaması gerektiği gibi ışıyan ve hareket eden şişman meşelerle ilgili.

Sadece Tanrı bilir onun ne olduğunu. Ammi'nin betimlediği şey, madde cinsinden, sanırım gaz olarak adlandırılabilir, ancak bu gazın uyduğu yasalar bizim kozmosumuzun yasaları değil. O, bizim gözlemevlerimizin teleskop ve fotoğraf levhalarında parlayan dünyaların ve güneşlerin meyvesi değil. Hareket ve boyutlarını bizim gökbilimcilerimizin ölçtüğü veya ölçülemeyecek kadar büyük saydığı göklerden bir soluk değil o. O, sadece uzaydan düşmüş bir renk- bizim bildiğimiz doğanın ötesindeki biçimlenmemiş sonsuzluk diyarlarından, sırf var oluşuyla beyni sersemleten, gözlerimizin önünde açılan kozmos ötesi karanlık uçurumlarıyla bizi uyuşturan diyarlardan korkunç bir ulak.

Hiç sanmıyorum ki Ammi bana bilerek yalan söylemiş ya da kent halkının önceden beni uyardığı gibi hikâyesi bir delilik ürünü olsun. O meteoritle dağlara ve vadiye dehşet verici bir şey gelmişti ve -ne oranda olduğunu bilemem ama- ondan geriye müthiş bir şey kalmıştı. Suyun orayı

istila ettiğini görmek beni sevindirecek. Bu arada umarım Ammi'ye bir şey olmaz. O şeyin çoğunu gördü - ve o şeyin etkisi öylesine saman altından su yürüten cinsten ki. Neden Ammi bir türlü uzaklara göçemedi? Nahum'un ölmek üzereyken söylediği sözleri ne kadar net anımsıyordu -"uzaklaşamazsın... seni çeker... bir şeylerin gelmekte- olduğunu bilirsin, ama ne fayda..." Ammi çok iyi bir adam — işçiler bent yapımında çalışmaya başladığında, baş mühendise, ona göz kulak olmasını söyleyeceğim. Onu, uykularımda ısrarla beni taciz etmeyi sürdüren kül rengi, çarpık, kırılgan ucube olarak düşünmekten nefret ederdim.

KARANLIĞIN HAYALETİ

(Robert Bloch'a adanmıştır)[112]

Karanlık evrenin bir uçurum gibi açıldığını gördüm
Karanlık gezegenlerin amaçsızca dönüp durduğu yerde—
Kimseler aldırmazken dehşet içinde dönüp durmalarına
Bilinçsiz, ışıltı sız ve adsız.

- NEMESIS[113]

Temkinli araştırmacılar Robert Blake'in yıldırım düşmesi ya da bir elektrik boşalması sonucu oluşan ani şokla öldüğü yolundaki genel yargıya karşı çıkmakta duraksayacaklardır. Karşısında durduğu pencerenin kırılmamış olduğu doğruydu, ama doğada her zaman çok garip şeyler olmaz mı zaten? Yüzündeki ifadeye, gördüğü bir şeyle ilgisi olmayan, karmaşık bir kas hareketi sebep olmuş olabilir pekâlâ; günlüğündeki notlarınsa, bazı yerel batıl inançların ve keşfettiği bazı eski meselelerin hayal gücünü uyarmasının sonucu olduğu belli bir şey. Federal Hill'deki terkedilmiş kilisede yaşanan anormal durumlara gelince - keskin zekâlı analizci, Blake'in hiç değilse bir kısmıyla gizlice bağlantılı olduğu bu olayları bilinçli ya da bilinçsiz bir şarlatanlığa mal etmekte gecikmeyecektir.

Çünkü kurban ne de olsa, kendini tamamen efsane, düş, dehşet ve batıl inanç konularına adamış, tuhaf, hayali mizansen ve hususları şevkle araştıran bir yazar ve ressamdı. Kentteki daha önceki ikameti -kendini gizemli ve yasak bilimlere adamış tuhaf bir ihtiyara yaptığı ziyaret- ölüm ve alevler arasında sona ermişti; onu evinden yeniden Milwauke'ye hastalıklı bir içgüdü çekmiş olsa gerekti. Günlüğündeki tersine ifadelere karşın, eski hikâyeleri bilmesi olasıydı ve ölümü, yazınsal bir etki yaratmak amacıyla girişilen büyük bir oyunu daha başında önlemiş olmalıydı.

Olayları inceleyen ve kanıtların karşılıklı bağlantılarını ortaya koyan kişiler arasında daha az rasyonel ve sıradan kuramlara sıkı sıkıya sarılanlar yok değil yine de. Bunlar, Blake’in günlüğünde yazılanları olduğu gibi kabul etme eğilimindeler; eski kilise kayıtlarının su götürmez doğruluğu, sevilmeyen, çizgidışı Yıldız Bilgeliği mezhebinin 1877’den önceki varlığının kanıtlanmış olması, 1893’teEdwin M. Lillibridge adlı meraklı bir muhabirin kaybolmasının kayıtlara geçmesi ve -en önemlisi- genç yazar öldüğünde korkudan çarpılmış yüzündeki o dehşet ifadesi gibi şeylere işaret ediyorlar ısrarla. Eski kilise kulesinde —Blake’in günlüğünde söylenen kulede değil penceresiz, kara kulede- bulunan tuhaf açılı taşla onun garip süslemeli metal kutusunu körfeze fırlatıp atan kişi bu inancın en aşırı taraftarlarından birisiydi. Hem resmi hem de gayri resmi çevrelerde hayli kınanan bu adam —folklore düşkün saygın bir hekim— dünyayı çok korkunç bir şeyden kurtardığını ileri sürdü.

Bu iki karşıt görüşten hangisinin doğru olduğuna okuyucu kendisi karar vermelidir. Gazeteler Robert Blake’in gördüğü —gördüğünü sandığı — veya gördüğünü ileri sürdüğü gibi resmetmeyi başkalarına bırakarak, somut ayrıntıları kuşkucu bir bakış açısından vermişti. Şimdi günlüğü dikkatle, tarafsızca ve hiç aceleye getirmeden inceleyerek, karanlık olaylar zincirini baş aktörünün bakış açısından özetleyelim.

Genç Blake Providence’a 1934-35 kışında dönerek, College Street’in tepeye tırmandığı yerde, Brown Üniversitesi’nin yakınlarında ve mermer John Hay Kütüphanesi’nin arkasında yeşil bir avlusu olan saygın bir konağın üst katına yerleşti. Küçük bir bahçenin ortasındaki eski bir köy evini andıran ve dost canlısı, iri kedilerin uygun bir sundurmanın üzerinde güneşlendiği bu konak rahat ve büyüleyici bir yerdi. George tarzı, kare şeklindeki bu evin yanlarında küçük panjurları olan yüksek bir çatısı, yelpaze şeklinde oymalı klasik bir kapı girişi, küçük camlı pencereleri vardı ve on dokuzuncu yüzyılın başlarına ait mimari üslubun bütün diğer ayırt edici özelliklerini taşıyordu. Binanın içinde altı göbekli kapılar, geniş döşeme tahtaları, koloni tarzı bir döner merdiven, Adam-dönemi[114] beyaz şömineler ve arkada zeminin üç basamak altında bir dizi oda vardı.

Blake’in güneybatıda yer alan geniş çalışma odası bir yanıyla ön bahçeye bakarken, birinin önünde çalışma masası bulunan batı yönündeki pencereleri tepenin yamacına bakıyordu; yamacın karşısında aşağı kentin çatılan uzanıyor, çatıların ardında gizemli günbatımları alev alev yanıyordu;

manzara tek kelimeyle muhteşemdi. Daha uzaklarda ufka doğru mor yamaçlar uzanmaktaydı. İki mil kadar ötede sıkı sıkıya birbirine sokulmuş çatıları ve kuleleriyle Federal Hill bir hayalet gibi yükseliyor; çatıların uzak siluetleri kıvrıla kıvrıla yükselip üzerlerini bir ağ gibi kaplayan kent dumanlarıyla gizemli bir şekilde titreşerek fantastik şekillere bürünüyordu. Blake, aramaya da şahsen girmeye kalkıştığında bir hayal gibi yok olacak -belki de olmayacak- bilinmeyen, havai bir dünyaya baktığı gibi tuhaf bir duyguya kapılıyordu.

Blake birisini göndererek kitaplarının çoğunu evinden aldırdıktan sonra yeni muhitine uygun antika mobilyalar satın aldı ve oturup yazmaya, resim yapmaya başladı - tek başına yaşıyor, basit ev işlerini kendi görüyordu. Stüdyosu, yüksek çatının yan pencerelerinin yeterince ışık sağladığı kuzeye bakan bir tavanarası odasıydı. O evde geçirdiği ilk kış mevsimi boyunca, en çok tanınan kısa öykülerinden beşini yazdı: ‘‘Yerin Derinlik-lerindeYaşayan”, ‘‘Yeraltı Kemerindeki Merdivenler”, “Shaggai’, “Pnath Vadisi’nde”[115] ve “Yıldızlardan Gelen Ziyafetçi”. Ve tuval üzerine yedi resim yaptı: insanlıkdışı adsız canavarlar ve son derece yabancı, dünyadışı manzaralar.

Blake günbatımında sık sık masasına oturur, hülyalı bakışlarla batı yönünü -hemen aşağıdaki Memorial Hall’ün kara kulelerini, George tarzı adliye binasının çan kulelerini, aşağı mahallelerin yüksek doruklarını, uzaktan parıldayan spiral bir kulenin taçlandırdığı tepeyi ve tepenin üzerindeki, hayal gücünü kuvvetli bir şekilde uyaran, bilinmeyen sokakların ve balıksırtı damların labirentini seyre dalardı. O yöredeki birkaç tanışından uzak yamacın, evlerin çoğunluğunun eski Kuzey Amerika veya İrlanda evlerinin kalıntıları olmasına karşın büyük bir İtalyan mahallesi olduğunu öğrendi. Zaman zaman çifte dürbününü kıvrıla kıvrıla yükselen dumanların gerisindeki bu hayali, ulaşılmaz dünyaya çevirip uzun uzun seyreder, seçebildiği çatılar, bacalar ve kulelerin barındırabileceği acayip ve ilginç gizemler üzerinde kafa yorardı. Federal Hill dürbünle bile hayli yabancı, biraz hayal mahsulü ve Blake’in kendi öykü ve resimlerindeki gerçekdışı, soyut acayipliklerle bağıntılı bir şey gibi görünüyordu. Tepe, yıldız gibi parıldayan lambaların alacakaranlığında mor bir karanlığa bürünüp gözden silindikten sonra da bu his uzun süre yok olmuyordu ve adliye binasının yüzeyini aydınlatan projektörlerle Sanayi Tröstü’nün kırmızı feneri göz kamaştıran ışığıyla geceye grotesk bir hava veriyordu.

Blake'i, Federal Hill üzerindeki bütün o uzak şeylerden en çok kocaman, karanlık bir kilise büyülüyordu. Kilise günün belirli saatlerinde çok belirgin bir şekilde görünüyor ve günbatımında büyük kulesiyle konik küçük kulesi alev alev yanan bir gökyüzüne kapkara siluetler çiziyordu. Özellikle yüksek bir yere kurulmuş olmalıydı, çünkü kirli ön cephesi, yanlamasına görülen eğik çatılı kuzey tarafı ve sivri uçlu kocaman pencereleriyle karman çorman birbirine girmiş çatı sırtlarının ve baca külahlarının oluşturduğu karmaşanın arasından belirgin bir şekilde yükseliyordu. Son derece kasvetli ve haşin görünüşlü bu kilise taştan yapılmışa benziyordu ve yüzyılların isi, dumanı ve fırtınalarıyla kararıp, yıpranmıştı. Mimari üslubuna gelince dürbünden görülebildiği kadarıyla, görkemli Upjohn döneminden önce gelen Gotik canlanma[116] tarzının ilk deneysel biçimlerindendi ve George tarzının bazı hat ve orantılarına sahipti. Bu kilise 1810-15 yılları civarında inşa edilmiş olabilirdi.

Aylar geçerken Blake uzaktaki çirkin binayı her geçen gün tuhaf bir şekilde artan bir ilgiyle seyretti. Büyük pencereleri hiç aydınlanmadığından Blake kilisenin boş olması gerektiğini biliyordu. Ne kadar çok seyrederse hayal gücü o kadar çalışıyordu, sonunda tuhaf şeyler hayallemeye başladı. Bu yerin üzerine belirsiz, tuhaf bir terk edilmişlik havasının egemen olduğuna inandı; öyle ki güvercinler ve kırlangıçlar bile dumandan kararmış saçaklarından uzak duruyordu. Dürbünü diğer kuleler ve çan kulelerinin civarında büyük kuş sürülerini gösteriyordu, ama kuşlar buraya hiç konmuyordu. En azından düşündüğü ve günlüğüne yazdığı şey buydu. Orayı birçok arkadaşına işaret etmişti, ama onlardan hiçbiri Federal Hill'e gitmemişti ve kilisenin, eskiden de şimdi de neye benzediği hakkında en ufak bir fikirleri yoktu.

İlkbaharda Blake'in ruhunu büyük bir huzursuzluk sardı. Uzun zamandır planladığı -Maine'da sözde varlığını sürdüren bir cadı mezhebiyle ilgili[117]- romanını yazmaya başlamıştı, ama garip bir şekilde çalışması ilerlemiyordu. Batıya bakan pencerenin önünde gittikçe daha fazla oturur olmuştu, gözünü o uzak tepeye ve kuşların uzak durduğu haşin görünüşlü kara kulelere dikip uzun uzun seyrediyordu. Bahçelerdeki dalları zarif yapraklar süslemeye başladığında dünya yeni bir güzelliğe büründü, ama Blake'in huzursuzluğu artmakla kaldı. İşte ilk defa o zaman, şehri baştan başa geçmek, o inanılmaz bayırı tırmanmak ve dumanların kıvrıla kıvrıla gökyüzüne yükseldiği o düş dünyasına girmek fikri Blake'in aklına düştü.

Nisan sonunda, üzerine asırların karanlık gölgesi düşen Cadılar Sabbatı'ndan hemen önce Blake bilinmeyene ilk yolculuğunu yaptı. Kentin sonsuzmuş gibi uzanan sokaklarını ve daha ötelerdeki kasvetli, harap alanlarını ağır adımlarla katederek sonunda sisin ötesindeki çoktandır bilinen, erişilmez dünyaya çıktığını hissettiği, basamakları geçen asırlarla yıpranmış, iki yanında Dor tarzı bel vermiş sundurmaların ve mahmur gözler gibi pörtlek camlı uf ak kubbelerin yer aldığı caddeye geldi. Kendisine hiçbir şey ifade etmeyen mavi-beyaz, kirli sokak levhaları vardı; çok geçmeden amaçsızca dolaşan kalabalıkların tuhaf, esmer yüzlerini ve on yılların karartıp, yıprattığı acayip dükkanların üzerindeki yabancı işaretleri fark etti. Hiçbir tarafta, uzaktan seçtiği nesneleri göremiyordu; uzaktan gördüğü Federal Hill'in yaşayan hiçbir insanın adım atamayacağı bir düş dünyası olduğunu hayal etti bir kere daha.

Blake'in gözüne zaman zaman bir kilisenin tahrip olmuş cephesi veya harap bir kule ilişti, ama aradığı kararmış büyük binaya rastlamadı. Bir dükkan sahibine büyük taş kiliseyi sorduğunda, adam İngilizceyi rahatça konuşmasına karşın, gülümseyerek başını iki yana salladı. Blake yukarılara tırmandıkça, bölge, güneye doğru sonsuzca uzanan kasvetli dar sokakların şaşırtıcı labirentiyle daha da tuhaf bir görünüm alıyordu. İki üç geniş cadde geçti ve bir ara tanıdık bir kule gözüne çarpar gibi oldu. Bir tüccara yeniden, devasa taş kiliseyi sordu ve bu defa adamın bilmediğini söylerken yalan söylediğine kalıbını basardı. Adamın esmer yüzünde gizlemeye çalıştığı bir korku ifadesi dolaştı ve Blake adamın sağ eliyle garip bir işaret yaptığını gördü.

Sonra birden sol tarafında, güneye doğru karmakarışık uzanan dar sokakların üzerini örten rengi atmış sıra sıra damların üzerinden kara bir kulenin göğe doğru yükselmekte olduğunu gördü. Blake bunun ne olduğunu anında anladı ve caddeden o yöne doğru tırmanan asfaltsız pis sokaklara doğru atıldı. İki defa yolunu yitirdi, ama kapı eşiklerinde oturan ihtiyarlardan ve ev kadınlarından ya da gölgeli sokaklarda çamurlar içinde çığlık çığlığa haykırarak oynayan çocuklardan birisine sormaya cesaret edemedi.

Sonunda, güneybatı yönünde kuleyi açıkça gördü; dar bir sokağın sonunda kocaman taş bir kütle kapkara yükseliyordu. Bundan çok kısa bir süre sonra Blake, uzak tarafı yüksek bir duvarla çevrili ve tuhaf bir şekilde kaldırım taşı döşenmiş, rüzgâra açık bir meydanda dikilmekteydi.

Yolculuğu sona ermişti, çünkü duvarın destek olduğu, yabani otlar bürümüş, demir parmaklıkla çevrili yüksek düzlükte —çevresindeki sokaklardan iki metre yüksek, apayrı ve daha küçük bir dünyada— haşin görünüşlü devasa bir kütle yükseliyordu; Blake'in yeni görüş açısından bile bu binanın neresi olduğu kuşkuya yer bırakmıyordu.

Boş kilise perişan durumdaydı. Yüksek taş payandalarından bazıları yıkılmış, çatısındaki zarif süslerden birçoğu ihmal edilmiş, kahverengi ayrık otları ve çimenler arasında yarı kaybolmuş yatıyordu. Kurum bağlamış gotik pencereler çoğunluğu itibariyle sağlamdı ama pencerelerin düşey taş tirizlerinin birçoğu eksikti. Dünyanın her tarafında küçük çocukların bilinen huylarını göz önüne aldığında Blake, bu kadar kasvetli renklere boyanmış camların nasıl olup da sağlam kalmış olduğuna şaştı. Masif kapılar sapasağlam olup, sıkı sıkıya kapalıydı. Düzlüğü çepeçevre kuşatan istinat duvarının üzerinde paslı demir bir çit vardı ve meydandan basamaklarla çıkılan kapıda kocaman bir asma kilidin bulunduğu görülüyordu. Kapıdan binaya kadar olan yolu tamamen otlar bürümüştü. Perişanlık ve çürüme binanın üzerini kapkara bir şal gibi örtmüştü; Blake kuşsuz saçaklarda ve sarmaşıksız, kara duvarlarda tanımlayamayacağı anlaşılmaz bir uğursuzluğun sinmiş olduğunu hissetti.

Meydanda çok az insan vardı; Blake meydanın kuzey ucunda bir polis memuru gördü ve ona yaklaşarak kilise ile ilgili sorular sordu. Polis iri kıyım bir İrlandalıydı; haç çıkarmaktan ve insanların bu kilise hakkında asla konuşmadıklarını mırıldanmaktan başka bir şey yapmadığını görmek oldukça tuhaftı. Blake sıkıştırdığında, adam aceleyle, İtalyan rahiplerin herkesi kilise hakkında uyardığını ve bir zamanlar korkunç bir kötülüğün orada barındığına ve işaretini bıraktığına yemin ettiklerini söyledi. Kendisi de, gençliğinde bazı sesler ve söylentiler duymuş olan babasından bu konuda korkunç şeyler dinlemişti.

Eskiden burada kötü bir mezhep -bilinmeyen karanlık uçurumlardan korkunç şeyler çağıran yasadışı bir mezhep— varmış. Çağrılan bu şeyleri iyi bir rahip dualarla defetmiş, ama sadece ışığın da aynı şeyi yapabileceğini söyleyenler de yok değildi. Peder O'Malley sağ olsaydı kimbilir neler anlatırdı. Ama şimdi, en iyisi buradan uzak durmaktı. Artık kimseye zarar vermiyordu; sahipleri ya ölmüş ya da uzaklara gitmişti. 77'de halk, yakın çevredeki insanların zaman zaman ortadan yok olmasından kaygıya kapılarak tehditkâr konuşmalara başlayınca, fareler gibi

kaçışmışlardı. Belediye günün birinde mirasçıları olmayan kilisenin mülkiyetini devralacaktı, ancak ona dokunmak kimseye yarar getirmeyecekti. Karanlık uçurumlarının dibinde ebediyen uyuması gereken yaratıkların harekete geçmemesi için iyisi mi binayı yılların yıkmasını beklemekti.

Polis memurunun gitmesinden sonra Blake durup somurtkan görünüşlü kuleleri olan devasa binayı seyre daldı. Binanın başkalarına da kendisine göründüğü kadar uğursuz görünmesinden heyecanlanmıştı ve mavi üniformalının anlattığı eski öykülerin gerisinde ne kadar gerçek bulunduğunu merak etti. Bunlar muhtemelen binanın kötü görüntüsünün sebep olduğu söylencelerdi, ama öyleyse bile, kendi öykülerinden birisi sanki gerçekleşmiş gibiydi.

İkindi güneşi dağılan bulutların gerisinden göründü, ama yüksek düzlüğün üzerinden göğe doğru yükselen eski tapınağın kararmış, kurum bağlamış duvarlarını sanki aydınlatamıyor gibiydi. Demir çitli, yüksek düzlüğün solmuş, kahverengi bitki örtüsüne baharın yeşilliğinin dokunmamış olması garipti. Blake yüksek düzlüğe yaklaşmış ve içeri girmenin bir yolunu bulmak için istinat duvarını ve paslı demir çiti incelerken buldu kendini. Kararmış mabetin karşı konulamaz müthiş bir çekiciliği vardı. Çitin basamakların yakınında hiçbir açıklığı yoktu, ama kuzey tarafında bazı demir çubuklar eksikti. Basamakları çıkıp, çitin dışındaki eğimli, dar duvar tepeliği üzerinden yürüyerek açıklığa ulaşabilirdi. İnsanlar bu yerden bu kadar Çok korkuyorlarsa, bir müdahaleyle karşılaşması söz konusu olmazdı.

Blake, kimsenin fark etmesine kalmadan çiti aşıp toprak setin üzerine çıktı. Sonra, aşağı baktığında, meydandaki birkaç kişinin yavaş yavaş uzaklaştığını ve sağ elleriyle, cadde üzerindeki dükkan sahibinin yaptığı hareketi yaptığını gördü. Birçok pencere gürültüyle çarpılarak kapatıldı ve şişman bir kadın sokağa fırlayıp birkaç çocuğu yakalayarak yıkıldı yıkılacak, boyasız bir eve soktu. Çitteki açıklık bir insanın rahatça geçmesine yeterliydi; kısa bir süre sonra Blake terk edilmiş avlunun uzamış, birbirine dolaşmış, çürüyen otları arasında yürüyordu. Otlar arasında ara sıra rastladığı aşınmış mezar taşı parçalarından burasının bir zamanlar bir mezarlık olduğu anlaşılıyordu, ama anladığı kadarıyla, bunun üzerinden çok zaman geçmiş olmalıydı. Yaklaştıkça kilise binası daha da bunaltıcı görünüyordu, ama Blake duygularına hakim oldu ve yaklaşıp ön cephedeki

üç kapıyı yokladı. Hepsi de sıkı sıkıya kapatılmıştı; bu yüzden Blake daha küçük ve kolay bir giriş bulmak için devasa binanın etrafında dolaşmaya başladı. O zaman bile bu karanlık, ıssız yere girmek istediğinden emin değildi, ama binanın tuhaflığı onu otomatik olarak kendine çekiyordu.

Arka taraftaki ardına kadar açık ve demirsiz mahzen penceresinden içeri girebilirdi. Blake içeri göz attığında, iyice alçalmış güneşin bulutlardan süzülen ışınlarıyla hafifçe aydınlanan örümcek ağlarıyla kaplı tozlu bir yeraltı kuyusu gördü. Gözüne döküntüler, eski variller, her türden parçalanmış kutular ve mobilyalar çarptı; üzerlerini kalın bir örtü gibi kaplayan toz tabakası eşyaların keskin hatlarını yumuşatıyordu. Bir sıcak hava fırınının paslı kalıntıları, binanın Victoria dönemi ortalarına kadar kullanıldığını gösteriyordu.

Blake neredeyse bilinçsizce, pencereden içeri süzülüp, tozun bir hah gibi kapladığı, döküntülerle dolu beton zemine bıraktı kendini. Kemerli mahzen geniş bir yerdi ve bölmeleri yoktu; sağ tarafta uzak bir köşede, koyu gölgelerin arasında, üst kata çıkıyor olması gereken basamakların başlangıcını gördü. Blake, hayali büyük binanın gerçekten içinde olmaktan ruhunun daraldığını hissetti ama dikkatle etrafı araştırırken bu duygusunu denetim altında tutmayı başardı. Tozların arasında sağlam bir varil buldu, çıkışta kullanmak amacıyla onu açık pencerenin önüne yuvarladı. Sonra kendini yüreklendirerek, örümcek ağlarıyla kaplı geniş mahzeni basamaklara kadar bir baştan ötekine kat etti. Her yeri kaplayan tozdan boğulacak gibi olmuş ve üstüne başına incecik örümcek ağı iplikleri bulaşmıştı; karanlıkta yükselen aşınmış basamakları tırmanmaya başladı. Işığı yoktu, eliyle dikkatle duvarlar yoklayarak çıkıyordu. Keskin bir dönüşten sonra ilerisinde kapalı bir kapının bulunduğunu hissetti ve biraz araştırınca eski mandalı buldu. Kapı içeri doğru açıldı ve Blake önünde kurt yeniği lambriyle kaplı loş bir koridorun uzandığını gördü.

Zemin kata vardığında, Blake hızlı bir şekilde çevresini incelemeye başladı. İç kapıların hiçbiri kilitli değildi; bu yüzden kolayca bir odadan diğerine geçebiliyordu. Kilisenin yüksek tavanlı orta kısmı, şimşir ağacı sıraların, sunağın, kum saati biçimindeki mimberin, mimberin gerisindeki ses yansıtıcı levhanın üzerindeki birikintilerle ve toz dağlarıyla; dehlizin sivri uçlu kemerleri arasında gerilen ve çok sayıda gotik sütuna dolanmış kalın örümcek ağı halatlarıyla tekinsiz bir görünümdeydi. Tuhaf yarım daire şeklindeki büyük pencerelerin kararmış camlarından içeri sızan iyice

alçalmış ikindi güneşinin iğrenç, kurşuni ışınları bu sessiz ve viran yerde acayip oyunlar oynuyordu.

Pencerelerdeki resimler isten öylesine kararmıştı ki Blake neyi temsil ettiklerini çıkaramadı, anlayabildiği kadarından ise hiç hoşlanmadı. Resimler genellikle gelenekseldi; Blake, muğlak sembolizm hakkındaki bilgisi sayesinde bazı eski desenlerin anlamını çıkarabildi. Resmedilmiş birkaç azizin yüz ifadeleri kesinlikle eleştiriye açıktı; pencerelerin birisi ise, içinde helezoni ışıltılar bulunan karanlık bir uzayı gösteriyordu. Blake pencereden uzaklaştığında, sunağın gerisindeki haçın alışıldık türden bir haç olmadığını fark etti, bu haç eski Mısır'da yaşamı ve yaratıcı enerjiyi temsil eden düşey kolunun üst bölümünde bir halka bulunan haça benziyordu.

Arka tarafta, yarım daire şeklindeki çıkıntılı kısmın yapında, ufak bir odada Blake çürümüş bir masa ve tavana kadar uzanan raflar buldu; raflar parçalanıp dağılmış, küflü kitaplarla doluydu. Blake, ilk olarak burada dehşeti gerçekten iliklerinde hissetti, çünkü kitapların adı çok şey anlatıyordu. Buhlar, çoğu aklı başında insanın adını bile duymadığı ya da ancak gizlice ve korka korka kulağa fısıldanan söylentilerden duyduğu karanlık, yasak şeylerdi; insanoğlunun ilk dönemlerinden ya da belki de insanlıktan önceki karanlık, efsanevi günlerden süzülüp gelen anlamı açık olmayan sırlarla, çok eski formüllerle ilgili lanetlenmiş ve korkulan hazînelerdi. Blake bunlardan bazılarını -İğrenç *Necronomicon*'un Latince bir çevirisini, uğursuz *Liber Ivonis'i*, Comte d'Erlette'in rezil *Cultes des* Goules'ini, von Junzt'un *Unaussprechlichen Kulten'ini* ve yaşlı Ludvig Prinn'in *De Vermis Mysteriis'ini*- okumuştu. Ama hiç bilmediği ya da sadece ününü duyduğu daha başka kitaplar *da-Pnakotic Elyazmaları, Dzyan'ın Kitabı* ve hiç bilinmeyen karakterlerle yazılmış, ama bazı sembol ve çizimleri okültizm araştırmacılarını korkuyla titretecek paramparça olmuş bir kitap- vardı.[118] Açıktı ki varlığını sürdüren yerel söylentiler yalan değildi. Burası bir zamanlar insanlıktan çok daha eski ve bilinen evrenden daha büyük bir kötülüğün yuvası olmuştu.

Harap masanın üzerinde, şifreli bir yazıyla doldurulmuş, deri ciltli küçük bir not defteri vardı. Bugün astronomide, eskiden simyada, astrolojide ve diğer kuşkulu sanatlarda kullanılan gelenekselleşmiş sembollerden - güneş, ay, gezegenler, yıldız veya gezegenlerin birbirlerine göre konumlarıyla Zodyak işaretlerinden- oluşan bu el yazısı burada, her sembolün alfabetik

bir harfe karşılık geldiği bölüm ve paragrafları akla getiren sayfalar dolusu metinler halindeydi.

Daha sonra bu şifreli yazıyı çözmek umuduyla, Blake defteri ceketinin cebine tıktı. Blake, raflardaki kalın ciltlerin çoğunluğundan büyülendi ve ileride onları ödünç almak için dayanılmaz bir istek duyduğunu hissetti. Bu kadar uzun bir zaman nasıl olup da kitapların el değmeden kalabildiğine şaştı. Kendisi, bu terk edilmiş yeri yaklaşık olarak altmış yıldır ziyaretçilerden koruyan yaygın korkuyu yenen ilk kişi miydi?

Zemin katı artık tamamen incelemiş olan Blake, yeniden tozlu şahından geçerek ön antreye gitti; burada bir kapı ve muhtemelen -uzun zamandır uzaktan tanıdığı- kararmış kuleyle çan kulesine çıkan basamaklar görmüştü. Yukarı çıkarken boğulacak gibi oldu, çünkü her yanı çok kalın bir toz tabakası kaplamış, örümcekler de ağlarını en yoğun bu daracık merdivenlerde örmüştü. Yüksek, dar ahşap basamaklı merdiven dönerek yükseliyor ve Blake ara sıra kente baş döndürücü bir yükseklikten bakan, bulutların kararttığı bir pencerenin önünden geçiyordu. Gözüne aşağıda bir halat çarpmamış olmasına karşın, dürbünüyle pancurlu, sivri kavisli dar pencerelerini sık sık gözetlediği bu kulede bir ya da bir dizi çan bulmayı umuyordu. Bunda hayal kırıklığına uğradı; basamakların sonuna ulaştığında kule odasında hiç çan bulunmadığını gördü, belli ki burası çok farklı amaçlarla kullanılmaktaydı.

Beş metreye beş metrelik kare şeklindeki, oda her biri odanın bir yönünde bulunan panjurları çürümüş, sivri kavisli dar dört pencereden süzülen ışıkla hafifçe aydınlanıyordu. Pencerelere ayrıca sıkı sıkıya kafesler geçirilmişti, ama bu kafesler artık büyük ölçüde çürüyüp dökülmüştü. Tozla kaplı zeminin ortasında yaklaşık dört ayak yüksekliğinde iki ayak genişliğinde tuhaf açılı bir taş sütun yükseliyordu; sütunun bütün yüzeylerinde ne olduğu anlaşılamayan kabaca oyulmuş garip harfler vardı. Sütunun üzerinde garip bir asimetriye sahip metal bir kutu duruyordu; menteşeli kapağı geriye devrilmişti, içerisinde onlarca yılın tozu altında yumurta biçimli ya da düzensiz bir küreye benzeyen bir nesne bulunduğu görülüyordu. Sütunun etrafında kabaca bir halka oluşturacak şekilde dizilmiş, hâlâ sağlam sayılabilecek yedi adet yüksek arkalıklı gotik sandalye vardı; sandalyelerin arkasında kararmış lambri boyunca dizili siyaha boyalı alçıdan yapılmış yedi adet dev heykel vardı; eskilikten ufalanan bu heykeller her şeyden çok gizemli Paskalya Adası’nda bulunan

yekpare taştan oyulmuş anıtlara[119] benziyordu. Örümcek ağlarıyla kaplanmış odanın bir kenarında duvara Blake'in gözü loş ışığa alıştıkça, sarımtırak metalden yapılmış, kapağı açık tuhaf kutunun üzerindeki acayip yanın kabartmaları fark etti. Yaklaşıp elleriyle ve mendiliyle tozlan silmeye çalıştığında, bunların canlı olmakla birlikte bu gezegende geliştiği bilinen hiçbir yaşam biçimine benzemeyen korkunç ve son derece yabancı varlıkları betimleyen figürler olduğunu gördü. On santimetrelik küre, birçok düzensiz düz yüzeyi bulunan, kırmızı çizgili, neredeyse kararmış bir çok-yüzlüydü; ya harikulade bir kristaldi, ya da bir mineralden oyulup epeyce parlatılmış yapay bir nesneydi. Kutunun tabanına değmiyordu; ortasındaki metal bir bant ve kutunun iç duvarlarının üst kısımlarına doğru yatay bir şekilde açıyla uzanan garip tasarımlı yedi destek sayesinde havada asılı duruyordu. Bu taş, bir kez gözüne çarpınca, Blake korku verici bir surette büyülendiğini hissetti. Gözünü ondan alamıyordu, parıldayan yüzeylerine baktıkça, içerisindeki yarı oluşmuş harika dünyalarıyla taşın saydam olduğu düşüncesine kapılıyordu. Zihnine, kocaman taş kuleleriyle yabancı yıldızlar, yaşam belirtisi görünmeyen devasa dağlan olan başka yıldızlar ve sınırlan belirsiz bir karanlıkta bilincin ve istemin kıpırdanmakta olduğunu düşündüren daha uzak uzaylar üşüşüyordu.

Bakışlarını daha öteye çevirdiğinde, sivri kuleye çıkan merdivenin yakınındaki uzak köşede bir tür toz yığını gördü. Bu yığının neden dikkatini çekmiş olduğunu bilmiyordu, ama ana hatlarındaki bir şeyler bilinçsiz zihnine bir mesaj iletmiş olmalıydı. Tavandan sarkan örümcek ağlarını elleriyle iki yana itip kendine bir yol açarak, yığına doğru giderken bunun korkunç bir şey olduğunu sezmeye başladı. Elleri ve mendiliyle kısa sürede hakikati ortaya çıkardığında, Blake karmakarışık duygular içerisinde büyük bir şaşkınlığa düştü. Bu bir insan iskeletiydi ve çok uzun bir zamandan beri orada duruyor olmalıydı. Giysisi lime lime olmuştu, ama bazı düğmelerle kumaş parçaları adamın gri bir takım giymekte olduğunu ortaya koyuyordu. Daha başka kanıtlar da vardı — ayakkabılar, metal kopçalar, yuvarlak manşetler için kocaman düğmeler, modası geçmiş bir kravat iğnesi, eski *Providence Telegram*'ın adı yazılı bir gazete muhabiri rozeti ve parçalanmış deri kaplı bir not defteri. Blake not defterini büyük bir dikkatle inceledi; içinde birçok eski tarihli banknot, asetat kaplanmış bir 1893 yılı takvimi, üzerinde "Edwin M. Lillibridge" yazılı bazı kartlar ve notlarla dolu bir kâğıt buldu.

Bu, hayli şaşırtıcı nitelikte bir kâğıttı; Edward batı yönündeki pencerenin loş ışığında yazılanları dikkatle okudu. Bölük pörçük notlardan oluşan sayfada aşağıdaki gibi tümceler vardı:

> "Prof. Enoch Bowen 1844 Mayısında Mısır'dan dönüyor - Temmuzda eski Free-Will Kilisesi'ni satın alıyor -Arkeolojik çalışmaları ve okültizm üzerine incelemeleri hayli ünlü."
>
> "4. Baptist Kilisesi'nden Dr. Drowne, 29 Aralık 1844 tarihli vaazında Yıldız Bilgeliği'ne karşı uyanlarda bulunuyor." "45' sonunda 97. Toplantı yapılıyor."
>
> "1846 - 3 kişi kayboluyor — Işıltılı Trapezohedron'dan[120] ilk defa söz ediliyor."
>
> "7 kişi kayboluyor, 1848 - kanlı kurban törenlerinden söz edilmeye başlanıyor."
>
> "1853 soruşturması sonuç vermiyor - sesler duyulduğundan söz ediliyor."
>
> "Peder O'Malley büyük Mısır harabelerinde bulunan kutunun şeytana tapınanlarla ilişkili olduğunu anlatıyor -ışıkta var olamayan bir şeyi çağırdıklarını söylüyor. Hafif ışık kaçırıyor, güçlü ışık yok ediyor. O zaman yeniden çağrılması gerekiyor. Bunu 49'da Yıldız Bilgeliği'ne katılan Francis X Feeney'in ölüm döşeğinde yaptığı itiraflardan çıkarmış olmalı. Bu insanlar, Işıltılı Trapezohedron'un onlara cenneti ve başka dünyaları gösterdiğini ve Karanlığın Hayaleti'nin bir şekilde sırlar açıkladığını söylüyorlar." "Orrin B. Eddy'nin hikâyesi, 1857. Onu kristale bakarak çağırıyorlar ve kendilerine has gizli bir dilleri var." "1863 Toplantısına, öndeki erkekleri hesaba katmaksızın en az 200 kişi katılıyor."
>
> "1869'da Patrick Regan'ın kaybolmasından sonra İrlandalI çocuklar kiliseye saldırıyor."
>
> "14 Mart 72' de J.'de üstü kapalı bir makale çıkıyor, ancak insanlar ondan söz etmiyor."
>
> "1876'da 6 kişi kayboluyor - gizli komite Belediye Başkanı Doyle'a başvuruyor."

“Şubat 1877’de harekete geçileceğine söz veriliyor -kilise Nisanda kapanıyor.”

“Bir grup - Federal Hill’li delikanlılar Dr. ...’yı ve kilise yetkililerini tehdit ediyor.”

“77 sona ermeden 181 kişi kenti terk ediyor -isim verilmiyor.”

“1880 civarında hayalet hikâyeleri başlıyor - 1877’den beri kiliseye hiçbir insanın girmediği yolundaki raporun doğruluğunu kanıtlamaya çalış.”

“Lanigan’dankilisenin 1851’de çekilmiş fotoğrafını iste.”...

Kâğıdı yeniden defterin içine yerleştirip, defteri de ceketinin cebine koyduktan sonra Blake dönüp tozların içinde yatan iskelete baktı. Notlarda ima edilen şey çok açıktı ve bu adamın kimsenin peşine düşme cesaretini gösteremediği, sansasyon yaratacak bir haber peşinde terk edilmiş binaya kırk iki yıl önce gelmiş olduğuna hiç kuşku yoktu. Muhtemelen, başka kimse planlarından haberdar değildi - kimbilir? Ama bir daha gazetesine dönmemişti. Yüreklice bastırdığı korkusu baskın çıkmış da bir kalp krizi mi geçirmişti? Blake, parıldayan kemiklerin üzerine eğildi ve garip durumları dikkatini çekti. Bazıları fena halde dağılmış, birkaçının uçları tuhaf bir şekilde *erimiş* gibiydi. Daha başka bazı kemiklerse ateş değmiş gibi sararmıştı. Bazı giysi parçalarında da yanıklar vardı. Kafatasının durumu çok garipti - sanki kuvvetli bir asitin delip geçtiği kemik, kirli sarı bir renk almıştı. Blake iskelete sessizlik içinde yattığı kırk yılda ne olduğunu hayal bile edemiyordu.

Blake bilincine varmadan kendini yeniden taşa bakarken buldu; taşın garip etkisi zihninde debdebeli, muğlak bir gösteriye yol açıyordu. Hatları insana benzemeyen cüppeli, kukuletalı figürlerin tören alaylarını gördü; başı bulutlara değen, üzerleri oymalı yekpare taş anıtlarla çevrili uçsuz bucaksız çölleri seyretti. Denizaltlarının zifiri karanlıklarında kuleler ve duvarlar, soğuk, pembe pus parıltıları önünde kapkara sislerin yüzdüğü uzay burgaçları gördü. Ve bütün bunların ötesinde katı ve yan katı biçimlerin varlığının sadece rüzgar hızıyla hareket etmeleri yüzünden anlaşılabildiği, bulutsu kuvvet alanlarının kaosa bir düzen sağlar ve bildiğimiz dünyaların bütün paradoks ve sırlarını açıklar gibi göründüğü sonsuz, karanlık bir uçurum gözüne ilişti.

Sonra, sancı veren, sınırsız bir paniğin etkisiyle ansızın büyü bozuldu. Blake, şekilsiz, yabancı bir varlığın çok yakınında durduğu ve korkunç bir dikkatle kendisini gözetlediği hissiyle boğulur gibi taşa sırtını döndü. Taşın içinde olmayan, ama taşın içinden kendisine bakan, fiziksel olmayan bir bakışla varlığından haberdar olarak kendisini sürekli takip eden bir şeyle karşılaşmıştı. Belli ki oda sinirlerine dokunmaya başlamıştı — o korkunç keşfi göz önüne alındığında çok normaldi bu. Hava giderek kararıyordu, yanında ışık sağlayacak bir şey bulunmadığından, daha fazla gecikmeden buradan çıkması gerektiğini biliyordu.

İşte o sırada, alacakaranlık koyulaşırken, çılgınca açıları olan taşta hafif bir parıltı gördüğünü sandı. Gözlerini kaçırmaya çalıştı, ama garip bir dürtünün etkisiyle dönüp yeniden taşa baktı. Bu şeyde ısı vermeden karanlıkta fosforlu gibi ışıldama özelliği mi vardı, yoksa radyoaktif bir madde miydi? Ölü adamın notlarındaki *Işıltılı Trapezohedron'la* ilgili sözler ne anlama geliyordu. Bu kozmik kötülük ini neyin nesiydi? Burada ne yapılmıştı ve kuşların uzak durduğu bu gölgelerde hâlâ pusuya yatmış bekleyen ne vardı? Yakınlardan gelmekle birlikte kaynağı açıkça belli olmayan pis bir koku yayılıyordu sanki ortalığa. Blake, uzun kutunun kapağını tuttuğu gibi kapayıverdi. Kapak, yabancı menteşeleri üzerinde kolayca hareket ederek, parıldadığından kuşku duyulamayacak taşın üzerine tam olarak kapandı.

Kutunun kapağının kapanırken çıkardığı keskin ses üzerine, tavandaki kapı görevi yapan kapağın üstünde yer alan sivri kulenin ebedi karanlığından hafif bir patırtı sesi geldi. Hiç kuşkusuz sıçanlardı — içeri girdiğinden beri bu lanetli binadaki mevcu-diyetlerini açık eden tek canlı türü olan sıçanlar. Ama yine de sivri kuleden gelen bu patırtı onu müthiş korkuttu; deliler gibi döner merdivenlere atıldı, korkunç salonu geçti, kemerli mahzenden kendini dışarı atıp terk edilmiş meydanın koyu karanlığına çıktı; Federal Hill'in karınca gibi insan kaynayan, korkunun kol gezdiği sokak ve caddelerinden hızla koşturarak üniversite mahallesinin sakin, huzur dolu, kaldırımlı caddelerine ulaştı.

Bu olayı izleyen günlerde, Blake gezisinden kimseye söz etmedi. Bunun yerine bazı kitapları büyük bir dikkatle okudu, uzun yılların gazete koleksiyonlarını taradı ve örümcek ağlarıyla kaplanmış kilise idare odasında bulduğu deri ciltli defterdeki şifreli yazıları çözmek için harıl harıl çalıştı. Şifrenin hiç de basit olmadığını kısa sürede anladı ve uzun süren

çabalardan sonra metin dilinin İngilizce, Latince, Grekçe, Fransızca, İspanyolca, İtalyanca veya Almanca olamayacağına kanaat getirdi. Acayip konularda sahip olduğu bilginin en derin katmanlarına dalması gerektiği besbelliydi.

Her gece, batıya doğru bakma yönünde duyduğu o eski dürtü nüksediyor ve pencereden baktığında o uzak ve yarı hayali dünyanın pıtrak gibi çatıları arasında, kara çan kulesini eskiden olduğu gibi görüyordu. Ama kule şimdi yüreğine yeni bir korku salıyordu. Onun gizlediği eski kötülükten haberdardı; bu bilginin dizginlerini serbest bıraktığı hayal gücü, yeni ve acayip yollara sapıyordu. Bahar kuşları geri dönüyordu; günbatımında kuşların uçuşunu izlerken, onların o kasvetli, o yapayalnız kuleden daha önce olmadığı kadar uzak durduğunu hayal etti. Bir kuş sürüsü kuleye yaklaşacak olsa, diye düşünü-yordu,birden geri dönüp panik içerisinde karmakarışık kaçışırdı - ve aradaki kilometrelerce mesafeyi aşıp kulaklarına ulaşamayan vahşi cıvıltılarını kestirebiliyordu.

Blake’in günlüğüne şifreli yazıya karşı utku kazanıldığı yazıldığında, aylardan Haziran idi. Blake metnin, bazı korkunç eski mezheplerce kullanılan ve daha önceki araştırmaları sırasında karşılaştığı karanlık Aklo dilinde[121] olduğunu keşfetti.

Günlük, Blake’in şifresini çözerek ulaştığı bilgiler konusunda garip bir şekilde suskundu, ama bulduğu sonuçların onu çok korkutmuş ve rahatsız etmiş olduğu aşikârdı. Işıltılı Trapezohedron’a bakmakla uyandırılan Karanlığın Hayaleti’ne göndermeler ve onun çağrıldığı karanlık kaos uçurumları hakkında çılgınca tahminler vardı. Bu varlıktan her şeyin bilgisine sahip ve korkunç fedakârlıklar isteyen bir şey olarak söz ediliyordu. Blake’in notlarından bazıları, çağırdığını düşündüğü şeyin sezdirmeden etrafta dolaşmasından korktuğunu göstermektedir, ama Blake sokak lambalarının aşılmaz bir siper oluşturduğunu da eklemektedir.

Blake, Işıltılı Trapezohedron’un sık sık sözünü etmekte, onu bütün zamanlara ve uzaya açılan bir pencere olarak niteleyerek, Eskiler onu dünyaya getirmeden önce karanlık Yuggoth’da[122] yapıldığı günlere kadar tarihini izlemektedir. Antarktika’nın zambağa benzer deniz hayvanları[123] bulup o tuhaf kutusuna yerleştirmiş, Valusia’nın yılan-adamlarınca[124] harabelerden kurtarılmış ve milyarlarca yıl sonra Lemuria’da[125] ilk insan-varlıklar tarafından seyredilmişti. Tuhaf diyarları ve daha tuhaf denizleri aşmış, Atlantis’le birlikte batmadan önce Minoslu[126] bir balıkçı onu ağıyla

yakalayıp karanlık Khem'in[127] esmer tacirlerine satmıştı. Firavun Nephren-Ka[128] onun etrafına kemerli, penceresiz bir tapmak inşa ettirmiş, bu yüzden de adı bütün anıtlardan ve kayıtlardan silinmişti. Sonra, bir araştırmacının küreği insanlığa bir kez daha lanet getirmek üzere onu ortaya çıkarıncaya kadar yeni firavunun ve rahiplerin yerle bir ettiği kötü mabetin yıkıntıları altında uyumuştu.

Temmuz ayının başlarında, Blake'in günlüğüne garip bir şekilde gazete haberleri de girmeye başladı; gerçi bunlar çok kısa ve gelişigüzel haberlerdi ve günlük, sadece onların katkısına genel olarak dikkati çekmekteydi. Öyle anlaşılıyordu ki, korkulan kiliseye bir yabancının girmesinden beri Federal Hill'de yeni bir korku dalgası yayılıyordu. İtalyanlar, karanlık, penceresiz kulede alışılmadık koşuşturma, tos vurma ve tırmalama sesleri duyduklarını fısıltıyla anlatıyor, rahiplerinden, düşlerine girerek kendilerini taciz eden bir varlığı kovmalarını istiyorlardı. Bir şeyin, geçebileceği kadar karanlık olup olmadığını görmek için bir kapıyı sürekli olarak gözetlediğini söylüyorlardı. Gazeteler, yörede uzun zamandır anlatılagelen batıl inançlardan söz ediyor, ama dehşetin çok eskilere dayanan kökenini aydınlatamıyorlardı. Belli ki bugünün genç muhabirleri antikite hakkında bilgi sahibi değillerdi. Blake günlüğüne bu şeyler hakkında yazarken, ilginç türde bir pişmanlık ifade ediyor, Işıltılı Trapezohedronu gömmenin ve iğrenç kuleye gün ışığının girmesini sağlayarak, uyandırmış olduğu şeyi uzaklara göndermenin görevi olduğundan söz ediyordu. Ama, aynı zamanda da, tehlikeli ölçüde büyülenmiş olduğunu gösteriyor, lanetli kuleyi yeniden ziyaret ederek parlayan taşın kozmik esrarına bir daha bakmak için -rüyalarına bile giren- hastalıklı bir arzu duyduğunu kabul ediyor.

Sonra 17 Temmuz sabahı *Journal*'de gördüğü bir şey Blake'in gerçekten dehşete kapılmasına yol açtı. Federal Hill'in duyduğu rahatsızlıkla ilgili diğer gazetelerde çıkan yarı mizahi yazıların değişik bir şekliydi sadece, ama Blake için gerçekten de çok korkunçtu. Geceleyin kopan şimşekli yıldırımlı fırtına kentin aydınlatma sistemini tam bir saat felç etmiş ve karanlıkta kaldıkları bu bir saat içerisinde, İtalyanlar korkudan deliye dönmüşlerdi. Ürkünç kilisenin yakınlarında oturanlar, kuledeki şeyin sokak lambalarının sönük olmasından yararlanarak kilisenin içine indiğine, yapış yapış ve korkunç bir surette sağa sola toslayarak, devrile devrile dolaştığına yemin ediyorlardı. Sonuna doğru yaratık kendini, kırılan cam seslerinin

duyulduğu kuleye atmıştı. Karanlığın ulaştığı her yere gidebilirdi, ama ışık onu her zaman kaçırıyordu.

Elektrik geri geldiğinde kulede müthiş bir patırtı kopmuştu, çünkü kirin kararttığı, panjurlu pencerelerden sızan zayıf ışık bile bu şey için fazlaydı. Yaratık sağa sola çarparak ve kayar gibi kendini tam zamanında zifiri karanlık sivri kuleye atmıştı - çünkü uzun süre ışığa maruz kalmak onu, çılgın yabancı tarafından içinden çağrıldığı uçuruma geri gönderirdi. O karanlık bir saat boyunca, dua eden kalabalıklar -karanlıkta gizlice dolaşan karabasandan kenti korumak için bir ışık kalkanı oluşturmak için yaktıkları- mum ve fenerlerini katlanmış kağıt ve şemsiyelerle koruyarak kilisenin etrafında toplanmışlardı. Kiliseye en yakın bulunanlar bir ara, kilisenin dış kapısında korkunç bir takırtı duymuş olduklarını söylediler.

Ama en kötüsü bu değildi. O akşam, *Bulletin*'de Blake, muhabirlerce bulunan şeyi okudu. Ürkütücü şeylerin haber değerinin kışkırtıcılığına kapılan iki muhabir, sonunda çılgın İtalyan kalabalığa meydan okuyarak, önce kilisenin kapılarını denemiş, bir sonuç alamayınca da mahzenin açık penceresinden içeri girmişlerdi. Antre ve sahının tozları arasında garip bir şekilde bir yol açılmış, çürümüş minderler üzerinde çukurlar oluşmuş ve sıraların saten döşemelerinin garip bir şekilde etrafa saçılmış olduğunu görmüşlerdi. Her yana berbat bir koku sinmişti, ötede beride sarı lekeler ve yanık izine benzeyen pençe pençe izler vardı. Kuleye çıkan merdivenlerin kapısını açıp da, yukarıdan gelen bir tırmalama sesi üzerine kuşkuyla duraladıklarında, dar döner merdivenlerin neredeyse tertemiz süpürülmüş olduğunu görmüşlerdi.

Kulenin kendisi de aynı şekilde yarı silinip süpürülmüştü. Muhabirler yedigen taş sütundan, devrilmiş gotik sandalyelerden ve acayip alçı heykellerden söz ediyor, ama çok tuhaftı ki metal kutuyla parçalanmış eski iskeletten söz etmiyorlardı. Blake'i -lekelere, yanık izlerine ve pis kokulara ilişkin imalar dışında— en fazla rahatsız eden şey, kırılan camlarla ilgili son ayrıntıydı. Kulenin dar, sivri kemerli pencerelerinin hepsi kırılmış ve iki tanesi eğik panjur boşlukları arasına kabaca ve aceleyle saten döşemelik kumaşlar ve at kılı kıtıklar tepilerek karartılmıştı. Sanki kuleyi perdelerinin sımsıkı kapalı olduğu zamanlardaki gibi mutlak karanlığa boğma eylemine bir müdahalede bulunulmuş gibi, yeni süpürülmüş zemine saten kumaş parçaları ve at kılları saçılmıştı.

Sarımtırak lekelere, pençe pençe yanıklara penceresiz üst kuleye çıkan merdivenlerde de rastlanıldı, ama muhabirlerden biri merdiveni tırmandıktan sonra, yatay olarak kayan kapağı açıp karanlık ve son derece iğrenç kokan boşluğa el fenerinin ışığını doğrulttuğunda, karanlıktan ve kapak civarında karmakarışık döküntülerden başka bir şey göremedi. Sonuç olarak, bütün bunların şarlatanlıktan başka bir şey olmadığına hükmedildi tabii ki. Birisi tepenin batıl inançlı sakinlerine bir oyun oynamış ya da fanatiğin biri, sözde onların kendi iyiliği için korkularını körüklemişti. Ya da belki de daha genç ve daha bilgiç birtakım insanlar dış dünyaya karşı inceden inceye düşünülmüş bir oyun hazırlamışlardı. Daha sonra, polis, muhabirlerin anlattıklarını araştırmak için birisini görevlendirdiğinde eğlenceli olaylar yaşanmıştı. Görevlendirilen üç kişi birbiri ardı sıra çeşitli bahaneler uydurmuş, görevi gönülsüzce kabul eden dördüncüsü kısa sürede geri dönmüş ve muhabirlerin anlattıklarından farklı bir şey anlatmamıştı.

Günlükte bundan sonra yer alan notlardan, Blake'in giderek artan bir dehşet ve endişeye kapıldığı görülüyor. Bir şey yapmadığı için kendini azarlıyor ve bir dahaki elektrik kesintisinin sonuçları üzerine çılgınca akıl yürütüyordu. Yıldırımlı şimşekli fırtınalar sırasında üç defa elektrik idaresini arayıp, panik içerisinde, elektrik kesilmesine karşı alınması gereken önlemler konusunda uyarılarda bulunduğu doğrulanmıştı. Günlük, muhabirlerin gölgeli kule odasını araştırdıklarında metal kutuyu, taşı ve garip bir şekilde parçalanmış eski iskeleti bulamamalarından Blake'in duyduğu tasayı sergiliyordu yer yer. Bu şeylerin kaldırılıp götürülmüş olduğunu varsayıyordu — nereye ve kim tarafından götürüldükleri hususunda ise ancak tahmin yürütebiliyordu. En büyük korkusu, kendisine ve kendi zihniyle uzak kulede pusuya yatmış dehşet- düşüncesizlikle uzayın uçsuz bucaksız karanlıklarından çağırdığı o korkunç gece yaratığı- arasında kurulduğunu hissettiği bağa ilişkindi. Sanki iradesi üzerinde sürekli bir etki hissediyordu; o dönemde ziyaretine gidenler nasıl dalgın dalgın masasında oturup, batı penceresinden, kentin kıvrıla kıvrıla yükselen dumanlarının ötesinden görülen kulelerle dolu uzak tepeyi seyrettiğini anımsıyorlar. Bu döneme ilişkin notları, yeknesak bir tarzda bazı korkunç düşlerden ve uykusundayken o murdar bağın güçlendirildiğinden söz ediyor. Uyanıp da kendisini tamamen giyinik olarak kapı dışarı çıkmış ve otomatik olarak yönünü batıya, College Hill'e dönmüş olarak bulduğu bir geceden söz ediliyor. Blake, kuledeki yaratığın onu nerede bulacağını bildiğini tekrar tekrar dile getiriyor.

30 Temmuzu izleyen hafta, Blake’in kısmen bunalıma girdiği hafta olarak anımsanıyor. Artık giyinmiyor, bütün yiyeceklerini telefonla sipariş ediyordu. Yatağının yanında tuttuğu ipler ziyaretçilerin dikkatinden kaçmadı; Blake uyurgezerliğinin kendisini her gece bileklerinden sıkı sıkıya bağlamaya zorladığını söyledi, böylece ya ipler yürümesini engelleyecek ya da çözmeye gayret edecek olursa uyanacaktı.

Günlüğünde, yıkımına yol açan korkunç olaydan söz ediliyordu. 30’u gecesi yatmak için odasına çekildikten sonra birden kendisini neredeyse mutlak karanlık içerisinde el yordamıyla ilerler durumda bulmuştu. Bütün görebildiği yol yol yatay, kısa, zayıf, mavimtırak ışıklardı, ama çok iğrenç bir koku alıyor ve başının üzerinden gelen karmakarışık sesler duyuyordu; yumuşak ve sinsi sesler. Ne zaman hareket etmeye kalksa bir şeylere çarpıyordu ve her gürültü üzerine yukarıdan bir tür yanıt duyuluyordu - bir ağacın başka bir ağaca ihtiyatla sürtünmesinden çıkan bir sesle karışık, belli belirsiz bir patırtı.

Etrafı yoklayan elleri bir ara, tepesi boş bir taş sütuna rast-geldi; daha sonra bir duvara monte edilmiş portatif merdiven basamaklarına yapışmış buldu kendini ve pis kokunun daha yoğun geldiği bölgeye doğru el yordamıyla çıkmaya başladı; yukarıdan aşağıya doğru sıcak, kavurucu bir hava esiyordu. Gözlerinin önünde hızla değişen hayali görüntüler dans ediyor; bütün bu görüntüler, içerisinde daha da kara, güneş ve dünyaların dönüp durduğu sonsuz karanlıklarda, belirli aralıklarla eriyip yok oluyordu. Blake, merkezinde Her Şeyin Efendisi kör ve budala tanrı Azathoth’un çırpınarak dönüp duran zihinsiz ve şekilsiz bir dansçılar sürüsüyle çevrelenmiş olarak yayılıp oturduğu ve isimsiz pençelerdeki şeytani flütlerin tiz, monoton sesiyle sakinleştiği Nihai Kaos’u düşündü.

Sonra, dış dünyadan gelen güçlü bir patlama sesiyle kendine geldi ve ne kadar dehşet verici bir durumda olduğunu gördü. Bu sesin ne sesi olduğunu Blake hiçbir zaman bilemedi — belki bütün yaz Federal Hill sakinlerinin çeşitli koruyucu azizlerini ya da İtalya’daki köylerinin azizlerini selamlamak için fırlattıkları havai fişeklerden gecikmiş bir fişeğin sesiydi. Bu ses her ne idiyse, Blake tiz bir çığlıkla merdivenden aşağı atladı ve içinde bulunduğu neredeyse ışıksız odanın engellerle dolu döşemesinde tökezleyerek körlemesine ilerledi.

Nerede bulunduğunu anında anladı ve hiç düşünmeden kendini dar, döner merdivenlere attı, her dönemeçte tökezleyip, sağa sola çarparak, kendini

yara bere içinde bıraktı. Heyula kemerleri ürkütücü gölgeler dünyasına doğru yükselen, örümcek ağlarıyla dolu engin salımı bir karabasanda gibi aştı, döküntülerle dolu mahzeni hiçbir şey görmeden, sağa sola çarparak geçip, kendini sokak lambalarının aydınlattığı açık havaya attı, üçgen çatılarla dolu hayaletimsi tepeden aşağı deliler gibi bir koşu tutturdu; uzun, kara kulelerin damgasını vurduğu kasvetli, sessiz kenti aştı ve doğu yakasının dik yamacını tırmanarak evinin eski zamanlardan kalma kapısına ulaştı.

Ertesi sabah yeniden bilincine kavuştuğunda, tamamen giyinik olarak çalışma odasının zemininde yatmaktaydı. Her yanını örümcek ağları sarmış, baştan aşağı pisliğe bulanmıştı; bedeninde sızlamayan, berelenmemiş bir santimetre kare yer yoktu. Aynaya baktığında, saçlarının fena halde kavrulmuş olduğunu gördü; üstüne tuhaf, çok pis bir koku sinmişti. Blake işte o zaman ruhen yıkıldı. Bundan sonra, sırtında sabahlığıyla odasında bitkin bir şekilde yayılıp uzanarak, sabit bakışlarla batı penceresinden dışarıyı seyretmekten, gökgürültüsü tehdidi karşısında titremektan ve günlüğüne deli saçması notlar almaktan başka bir şey yapmadı.

Büyük fırtına 8 Ağustosta geceyarısından hemen önce koptu. Kentin her tarafına peş peşe yıldırımlar düşüyordu; özellikle iki olağanüstü ateş topu rapor edilmişti. Yağmur bardaktan boşanırcasına yağıyor, ardı arkası kesilmeyen gökgürültü-leri binlerce insanı uykusundan ediyordu. Blake elektriklerin kesileceğinden duyduğu korkuyla çılgına dönmüştü, saat 01 civarında şirkete telefon etmeye çalıştı, ama o sırada güvenlik düşüncesiyle, hizmete geçici olarak ara verilmişti. Blake her şeyi günlüğüne kaydetti - giderek artan çılgınlığını ve umutsuzluğunu anlatan kocaman, titrek, çoğunlukla okunmaz harflerle karanlıkta körlemesine karalanmış notlardı bunlar.

Pencereden dışarısını görebilmek için evin ışıklarını sönük tutmalıydı; öyle anlaşılıyor ki zamanının çoğunu kaygılar içerisinde masasında oturup, yağmur altında parıldayan çatıların ötesindeki Federal Hill’i işaret eden uzak ışık kümesini gözetleyerek geçirmişti. Ara sıra günlüğüne el yordamıyla notlar alıyordu; günlüğünün iki sayfasında “ışıklar sönmemeli”; “nerede olduğumu biliyor”; “onu yok etmeliyim”; “bana sesleniyor, ama belki de bu defa zarar vermeye niyeti yok” gibi kopuk kopuk tümcelere rastlandı.

Sonra kentin bütün ışıkları söndü. Elektrik santralinin kayıtlarına göre bu, saat02.12'de oldu, ama Blake'in günlüğünde zamana ilişkin bir kayıt düşülmemişti. Sadece "Işıklar söndü — Tanrım, sen bana yardım et," yazılmıştı. Federal Hill'de de onun kadar endişeli gözlemciler vardı; yağmurdan sırılsıklam olmuş kalabalıklar, şemsiyelerle korudukları mumlar, el fenerleri, gaz lambaları, haçlar ve Güney İtalya'da çok yaygın olarak kullanılan türden birçok tılsımla, meydanı ve şeytani kilisenin etrafındaki dar sokakları doldurmuşlardı. Çakan her şimşeği kutsuyorlardı; fırtına diner gibi olup şimşekler azalarak sonunda tamamen durduğunda, sağ elleriyle korku dolu gizemli işaretler yaptılar. Güçlü bir esinti bütün mumları söndürdü, ortalık tehditkâr bir karanlığa büründü. Birisi gidip Spirito Santo Kilisesi'nden Peder Merluzzo'yu uyandırdı, Rahip yararlı olacağını umduğu duaları etmek üzere, koşarak kasvetli meydana geldi. Karanlık kuleden sürekli olarak tuhaf sesler geldiğinden zerrece kuşku duyulamazdı.

02.35'te olanlar konusunda, genç, zeki ve eğitimli bir kişi olan rahibin, son derece güvenilir bir memur olarak bilinen ve devriye görevi sırasında kalabalığı denetlemek için orada duran, Merkez KarakolupolislerindenWilliam J. Monahan'ın ve kilisenin yüksek istinat duvarı önünde -özellikle, doğu cephesinin görüldüğü meydanda- toplanan yetmiş sekiz kişinin çoğunun tanıklıkları var elimizde. Elbette doğanın normal düzeni dışında bir şeye dair herhangi bir kanıt yok ortada. Böyle bir olayın bir sürü sebebi olabilir. İçerisinde çok çeşitli malzemeler bulunan böylesine kocaman, böylesine eski, kötü havalandırılmış ve uzun süredir terk edilmiş bir binada ne tür gizemli kimyasal değişimlerin oluştuğunu kimse kesinlikle söyleyemez. Zehirleyici buharlar, kendiliğinden tutuşma, uzun süren bir çürüme sonucu çıkan gazların yarattığı basınç ve daha birçok olgudan herhangi biri, bu işin sebebi olabilirdi. Hem sonra, bilinçli bir şarlatanlık da söz konusu olabilirdi pekâlâ. Olay haddi zatında son derece basitti ve üç dakikadan daha uzun sürmemişti. Her zaman çok dakik biri olan Peder Merluzzo defalarca saatine bakmıştı.

Olay, kara kuleden gelen boğuk gümbürtülerin belirgin bir tarzda artmasıyla başladı. Bir süreden beri kuleden tuhaf, pis kokulu duman ve buharlar yayılmaktaydı; bunlar şimdi daha artmış, iğrenç bir hal almıştı. Sonra parçalanan ahşap sesleri duyuldu ve ağır bir cisim, binanın kasvetli görünüşlü doğu cephesinin önündeki avluya büyük bir gürültüyle düşüp parçalandı. Mumlar yanmadığından kule görünmüyordu, ama cisim yere

yaklaşırken, insanlar onun kulenin doğu penceresinin isten kararmış panjuru olduğunu anlamışlardı.

Bundan hemen sonra, görünmeyen yüksekliklerden, tir tir titreyen izleyicileri soluksuz bırakan, midelerini bulandıran ve meydandakileri neredeyse yere seren, son derece iğrenç bir koku yayıldı ortalığa. Aynı anda da hava, kanat çırpılıyormuş gibi titreşti ve doğudan esmekte olan rüzgâr daha da güçlenerek şapkaları uçurdu, sular süzülen şemsiyeleri tersine çevirdi. Işıksız gecede kesin bir şey görülememişti, ama bakışlarını yukarı çevirmiş bazı insanlar zifiri karanlık geceden daha karanlık kocaman bir leke -bir meteor hızıyla doğu yönünde kayıp giden şekilsiz, duman bulutunu andıran bir şey- görür gibi oldular.

Hepsi bu kadardı. İzleyiciler korku, dehşet ve huzursuzlukla uyuşmuş gibiydiler; ne yapacaklarını, hatta bir şey yapmaları gerekip gerekmediğini bile bilemiyorlardı. Ne olup bittiğini anlayamadıklarından kalıp izlemeye devam ettiler ve bir an sonra gecikmiş bir şimşek, hemen ardından kulakları sağır eden bir gürültüyle, yağmurlu geceyi yırttığında hep birden duaya durdular. Yarım saat sonra yağmur dindi; on beş dakika sonra da sokak lambaları yeniden yanmaya başladı; böylece yorgun, sırılsıklam izleyiciler ferahlayarak evlerine döndüler.

Ertesi günün gazeteleri, bu olaylara, genel fırtına haberleriyle bağlantılı olarak çok az yer verdi. Öyle anlaşılıyor ki Federal Hill’deki olayın ardından çakan büyük şimşek ve kulakları sağır eden gümbürtü, aynı tuhaf pis kokunun duyulduğu doğu yakasını daha şiddetli etkilemişti. Olay en çok College Hill’de yaşayanları etkilemişti, çatırtıya uyanan yöre halkı, şaşkınlık içerisinde ileri geri akıl yürüttü uzun süre. Zaten uyanık olanlardan sadece birkaçı, tepeye yakın bir yerdeki anormal parlaklıktaki ışığı görmüş, yukarı doğru esen ve bahçelerdeki ağaçların bütün yapraklarını döken, bitkileri kökünden söken anlaşılmaz hava akımını fark etmişti. Civarda bir yere ansızın bir yıldırım düştüğüne hükmedilmişti, ama daha sonra nereye düştüğüne ilişkin hiçbir iz bulunamadı. Tau Omega Kardeşlik Cemiyeti yurdundan bir genç, ilk parlaklığın görüldüğü anda havaya tuhaf ve iğrenç bir duman kütlesinin yükseldiğini görür gibi olduğunu söyledi, ama gözlemini doğrulayan çıkmadı. Bununla birlikte, çok az sayıdaki gözlemcinin tamamı, yıldırım düşmesinden önce batıdan esen şiddetli rüzgâr ve ortalığı dolduran dayanılmaz koku konusunda da, yıldırımdan sonraki yanık kokusu konusunda da hemfikirdi.

Bu noktalar, Robert Blake’in ölümüyle bağlantılı olabileceği düşüncesiyle çok büyük bir dikkatle tartışıldı. Üst katın arka pencereleri Blake’in çalışma odasına bakan Psi Delta Kardeşlik Cemiyeti yurdundaki öğrenciler, 9’u sabahı batı penceresindeki bembeyaz olmuş suratı, çok net olmasa da, fark ederek nedenini merak etmişlerdi. Öğrenciler o akşam, aynı yüzü aynı konumda gördüklerinde endişeye kapılmış, dairenin ışıklarının yanmasını beklemişlerdi. Daha sonra karanlık dairenin zilini çalmış, sonunda da bir polis çağırarak kapıyı zorla açmışlardı.

Kaskatı kesilmiş ceset, pencerenin yanındaki masada dimdik oturmaktaydı, davetsiz misafirler cesedin dışarı uğramış camsı gözlerini ve çarpılmış yüz hatlarındaki korkunun yol açtığı kasılmayı gördüklerinde, dehşet ve tiksintiyle bakışlarını kaçırdılar. Daha sonra adli tabiplikten gelen görevli bir inceleme yaptı ve camın kırık olmamasına karşın, ölüm sebebinin elektrik çarpması ya da elektrik boşalmasından kaynaklanan gerginlik olarak rapor etti. Cesedin yüzündeki iğrenç ifadeye gelince, görevli, böylesine anormal bir hayal gücüne ve dengesiz duygulara sahip birinin yaşadığı derin şoktan sonra bunu gayet normal sayarak, göz ardı etti. Memur bu yargıya, evdeki kitap, resim ve el yazmalarıyla, masanın üzerindeki günlüğe körlemesine karalanmış notlardan varmıştı. Blake çılgın notlarını yazmayı sonuna kadar sürdürmüştü; ucu kırık kurşun kalemi kasılıp kalmış sağ elinde bulunmuştu.

Elektrik kesilmesinden sonra yazılan notlar kopuk kopuktu ve ancak bir kısmı okunabiliyordu. Bunlardan, bazı araştırmacılar, resmi hükümden oldukça farklı sonuçlara vardılar, ama bu spekülasyonların muhafakarlar arasında taraftar bulma şansı pek yok. Tuhaf kutuyu ve köşeli taşı — bulunduğu penceresiz karanlık odada kendiliğinden parladığı kesin olan bu nesneyi— Narragansett Körfezi’nin en karanlık kanalına atan batıl inançlı Dr. Dexter’in eylemi, hayal gücü kuvvetli bu kuramcıların savlarına yardımcı olmamıştır. Blake’in son deli saçması karalamaları daha çok hayal gücünün çok fazla çalışmasına ve izlerini bulduğu çok eski, şeytani bir mezheple ilgili bilgisinin ağırlaştırdığı nevrotik dengesizliğine yoruluyordu. İşte Blake’in günlüğüne yazdıkları — ya da bunlardan okunabilenler.

“Elektrik hâlâ kesik - rahat beş dakika oldu. Her şey şimşeğe bağlı. Yaddith[129] *şimşeklerin sürekliliğini sağlayacaktır!... Bir etki kendini*

hissettiriyor... Yağmur, gökgiirültüsü ve rüzgâr sağır ed... O şey zihnimi ele geçiriyor... ”

“Belleğimde sorun var. Daha önce hiç görmediğim şeyler görüyorum. Başka dünyalar ve başka galaksiler... Karanlık... Şimşek karanlık görünüyor, karanlık da şim...”

“Zifiri karanlıkta gördüğüm gerçek tepe ve gerçek kilise olamaz. Çakan şimşeklerin retina üzerinde bıraktığı izlenimler olmalı. Şimşekler çakmaz olduğunda allah vere de İtalyanlar ellerinde mumlarıyla dışarı çıkalar!”

“Neden korkuyorum? Bu, antik ve karanlık Khem diyarında insan kılığına bile giren Nyarlathotep’in[130] *ete kemiğe bürünmüş şekli değil mi? Yuggoth’u, daha ötelerdeki Shaggai’yi ve kara gezegenlerin nihai boşluğunu anımsıyorum... ”*

“Boşlukta kanatla uzun süre yol almakla ışık evrenine geçilemez... Işıltılı Trapezohedron'un yakaladığı düşüncelerle yeniden yaratılmış... onu korkunç aydınlık boşluklarının içinden gönder.” “Benim adım Blake — 620 East Knapp Street, Milwaukee, Wrtconsin’de mukim Robert Harrison Blake. Bu gezegendeyim... ” 'Azathoth, acı bana! — artık şimşek çakmıyor — korkunç -görme duyusundan farklı korkunç bir duyuyla görüyorum her şeyi — ışık karanlık, karanlıksa ışık... tepedeki şu insanlar... koruyorlar... mumlar ve tılsımlar... rahipleri... ”

“Mesafe duygum yok oldu - uzaklar yakın, yakınlarsa uzak. Işık yok — cam yok — şu çan kulesine bak—şu kuleye — pencereye - işitebiliyorum — Roderick Usher[131] *— delirdim ya da deliriyorum -o şey harekete geçti, kulenin içinde beceriksizce dolaşıyor - ben oyum, o da ben - dışarı çıkmak istiyorum... dışarı çıkmalı ve güçleri birleştirmeliyim... o benim nerede olduğumu biliyor... ” “Ben Robert Blake’im, ama karanlıktaki kuleyi görüyorum. Korkunç bir koku var... duyularım değişikliğe uğradı... o kule penceresindeki tahta kaplamalar çatırdıyor, bel veriyor... lä... ngai...ygg...”*

“Onu görüyorum - buraya geliyor - cehennem rüzgârı — dev leke - kara kanatlar — Yog-Sothoth[132] *kurtar beni — üç loblu yanan göz...”*

EŞİKTEKİ ŞEY

I

En iyi arkadaşımın başına altı kurşun sıktığım, bununla birlikte, bu ifadeyle, onun katili olmadığımı göstermeye çalıştığım doğrudur. Başta, deli olduğum düşünülecektir - hem de Arkham Sanatoryumu'ndaki hücresinde vurduğum adamdan bile deli. Daha sonra, okuyucularımdan bazıları her tümcemi tartacak, bilinen gerçeklerle bağlantılarını kuracak ve nasıl olup da, bu dehşetin -eşikteki şeyin- kanıtıyla karşılaştıktan sonra yaptığım şeyin aksine inandığımı, kendi kendilerine soracaklardır.

O zamana kadar, beni harekete geçiren çılgınca öykülerde delilikten başka bir şey görmüyordum. Şimdi bile aldatılıp aldatılmadığımı - ya da deli olup olmadığımı kendi kendime soruyorum. Ben bilmiyorum - ama başkalarının Edward ve Asenath Derby hakkında anlatacakları garip şeyler var ve dehşet verici o son ziyareti açıklama konusunda, kolay kolay heyecana kapılmayan emniyet teşkilatı bile tam bir şaşkınlık içinde. Polis, korkunç bir şaka yapıldığı ya da işten çıkarılan hizmetkârların bir uyarısı olduğu yolunda bir kuram geliştirmeyi denedi, ancak gerçeğin son derece daha korkunç ve inanılmaz olduğunu yüreklerinin derinliklerinde hissediyorlardı.

Böylece Edward Derby'yi öldürmediğimi söylüyorum. Daha çok, onun intikamını aldım ve böyle yapmakla da, dünyayı, hayatta kalması bütün insanoğluna tarifsiz korkular verecek bir dehşetten kurtardım. Her gün kullandığımız yollara yakın, karanlık bölgeler vardır ve zaman zaman kötü bir ruh, o tarafa geçmenin bir yolunu bulur. Bu olduğunda, bilen adam, sonuçlarını hesaba katmadan darbeyi indirmelidir.

Edward Pickman Derby'nin bütün yaşamını bilirim. Sekiz yaş küçüğümdü; öylesine vaktinden evvel gelişmişti ki o sekizine, ben on

altıma bastıktan sonra birçok şeyi paylaşır olduk. Tanıdığım en harikulade çocuk bilgindi ve yedi yaşından itibaren tüm hocalarını şaşırtan kasvetli, fantastik, neredeyse marazi dizeler yazıyordu. Belki aldığı özel eğitim ve özenle insanlardan uzak yaşaması yüzünden, vaktinden evvel olgunlaşmıştı. Tek çocuktu ve organik bir zayıflığının olması, kendisine aşırı düşkünlük gösteren anne-babasının onu sıkı bir gözetim altında tutmasına sebep oldu. Yanında bakıcısı olmadan asla dışarı çıkmasına izin verilmedi ve çok nadiren başka çocuklarla serbestçe oynama şansı buldu. Bütün bunların çocukta tuhaf, gizli bir iç yaşantının doğmasına yol açtığına hiç kuşku yok; tek çıkış yolu hayal kurmaktı.

Her ne ise, çocuk muazzam ve acayip bir hızla öğreniyordu; yazmadaki rahatlığı ileri yaşıma karşın beni büyülemişti. O sıralarda bende grotesk sanata karşı bir eğilim baş göstermişti ve bu çocuğun bu konularda eşsiz bir yeteneğe sahip olduğunu görüyordum. Karanlık ve kuşkulu şeylere karşı ortak sevgimizin temelinde, içinde yaşadığımız eski, çürüyen ve insan ruhuna inceden inceye korku salan kent -birbirine sokulmuş, bel vermiş balıksırtı damları ve çürüyüp ufalanan George tarzı tırabzanları yüzlerce yıldır karanlık çağıltılarla akan Miskatonic nehri yanında derin düşüncelere dalmış gibi dinelen, cadıların lanetine uğramış, efsanelerin taciz ettiği Arkham- yatıyordu.

Zamanla, mimariye yönelerek, Edward’ın şeytani şiirlerini topladığı kitabına resim çizme niyetimden vazgeçtim, ama dostluğumuzda bir azalma olmadı. Genç Derby’nin dehası dikkati çekecek ölçüde gelişti ve on sekiz yaşındayken *Azathoth ve Diğer Dehşetler*[133] adı altında derlediği karabasan-şiirleri yayımlandığında büyük bir sansasyona yol açtı. *Yekpare Taş Anıt Halkı*’nı yazmış olan ve Macaristan’daki kötü bir üne sahip bir köye yaptığı ziyaretten sonra 1926’da deliler evinde haykıra haykıra ölen, ünlü Baudelaire’ci şair Justin Geoffrey[134] ile yakın mektup arkadaşıydı.

Derby, kendine güven ve pratik işler konusundaysa, üzerine f azla titrenmiş olması nedeniyle hayli geri kalmıştı. Sağlığında düzelme görülmüş olmakla birlikte, annesinin ve babasının aşın titizliği çocukça bağımlılıkhuylarını besleyip büyütmüştü, öyle ki hiç tek başına yolculuk yapmamış, bağımsız karar vermemiş veya sorumluluk almamıştı. İş hayatına ya da profesyonel arenaya atılmaya uygun olmadığı erkenden fark edildi, ama ailenin serveti o kadar büyüktü ki bu bir sorun oluşturmuyordu. Yıllar geçip Derby erkekliğe adım atarken, aldatıcı, çocuksu bir görünüşe

sahipti. Sarışınlığı ve mavi gözleriyle yüzünde küçük bir çocuk ifadesi vardı; bırakmaya çalıştığı bıyıkları güçbela fark ediliyordu. Sesi yumuşak ve inceydi; rahat ve bolluk içerisinde hiçbir iş yapmadan sürdürülen yaşam, vaktinden önce gelişmiş bir orta yaş göbeğinden çok çocukça bir tombulluk vermişti ona. Uzunca boyluydu ve güzel bir yüzü vardı; utangaçlığı onu inzivaya ve kitap düşkünlüğüne itmese tanınmış bir çapkın olabilirdi.

Derby'nin annesiyle babası onu her yaz yurtdışına götürüyorlardı; Derby, Avrupa düşünce ve fikir akımlarının ana hatlarını kavramakta gecikmedi. Poe-benzeri yetenekleri giderek dekadanlaştı ve ruhunda daha başka sanat duyarlılıkları ve özlemler uyandı. O günlerde büyük tartışmalarımız oldu. Ben Harvard'ı bitirmiş, Boston'da bir mimari büroda çalışmış, evlenmiş ve nihayet mesleğimi icra etmek üzere Arkham'a dönüp -babam sağlığı nedeniyle Florida'ya göçmüş olduğundan- Saltonstall St.'deki aile mülküne yerleşmiştim. Edward her akşam uğrardı, öyle ki onu ev halkından biri sayar olmuştum. Kendine has, şifreli bir zil çalma ya da kapı tokmağını vurma şekli vardı; bu yüzden her akşam yemeğinden sonra onun tanıdık vuruşunu bekliyordum: önce üç kısa vuruş ve hemen ardından iki kısa vuruş daha. Daha az sık olmakla birlikte ben de onu ziyarete gidiyor ve sürekli büyüyen kütüphanesindeki cilt cilt karanlık kitabı gıptayla seyrediyordum.

Derby, Arkham'da Miskatonic Üniversitesi'ni bitirdi, çünkü ailesi kendilerinden uzakta bir yerde pansiyoner olmasına izin veremezdi. Üniversiteye on altısında girdi ve derslerini üç yılda tamamladı; esas olarak İngiliz ve Fransız edebiyatında yoğunlaşarak, matematik ve fen dışında her dersten yüksek notlar aldı. Diğer öğrencilerle pek arkadaşlık kurmadıysa da, -görünüşte “şık” ve anlamsızca ironik pozlarını taklit ettiği ve kuşkulu tavırlarını benimseme cesaretini gösterebilmeyi çok arzuladığı- “cüretkar” ya da “bohem” gruplara gıptayla bakıyordu.

Büyücülükle ilgili yeraltı irfanına fanatik bir düşkünlük göstermeye başladı; Miskatonic Üniversitesi kütüphanesi eskiden olduğu gibi bugün de bu konuda ünlüydü. Derby fantastik ve tuhaf olan şeylere her zaman ilgi göstermişti, şimdi de efsanevi geçmişten gelecek kuşaklara yol gösterme ya da onları şaşırtma amacıyla bırakılmış olan sahici sırların ve bulmacaların derinlerine dalıyordu. Ürkütücü *Book of Eibon,* von Junzt'un *Unaussprechlichen Kulten*'i[135] ve deli Arap Abdul Alhazred'in yasak *Necronomicon'u* gibi kitapları okudu, ama annesiyle babasına bunları görmüş olduğunu bile söylemedi. Biricik evladım dünyaya geldiğinde

Edward yirmisindeydi ve yeni konuğumuza Edward Derby Upton adını verdiğimde sanırım buna sevindi.

Edward Derby yirmi beşine bastığında son derece kültürlü birisi ve oldukça tanınan bir şair ve fantezi yazarıydı, ama ilişki ve sorumluluk eksikliği, eserlerini hayat tecrübesinden çok kitaplara bağlı ve fazlasıyla kuramsal kılarak edebi gelişimini yavaşlattı. Ben onun belki de en yakın arkadaşıydım — ben onda bitmez tükenmez bir kuramsal konular madeni bulurken, o annesiyle babasına açmak istemediği her konuda fikrimi sormak için bana güvenirdi. Bekar kalmıştı —evliliğe karşı olduğundan değil de utangaçlığından, harekete geçme isteksizliğinden ve ebeveyn korumacılığından— toplum yaşamına çok az, o da formalite icabı katılmıştı. Savaş çıktığında hem sağlık hem de kökleşmiş ürkekliği yüzünden evde kaldı. Ben görevle Plattsbug'a[136] gittiysem de hiç deniz aşın ülkelerde bulunmadım.

Böylece yıllar yılları kovaladı. Otuz dördüne geldiğinde annesi öldü ve Derby'nin garip bir psikolojik rahatsızlıktan aylarca eli ayağı tutmaz oldu. Ama babası onu Avrupa'ya götürdü ve Derby rahatsızlığı üzerinde görünür bir iz kalmadan atlattı. Bundan sonra Derby sanki görünmez bir bağdan kısmen kurtulmuş gibi acayip bir sevinç duymaya başladı. Orta yaşlarda olmasına karşın daha "ileri" üniversite gruplarının arasında boy göstermeye başladı ve bazı son derece korkunç işlerde hazır bulundu — bir defasında, karıştığı bir işten babasının haberdar olmaması için bir şantaja boyun eğerek (parayı benden borç aldı) yüklüce bir para ödemek zorunda kaldı. Çılgın Miskatonic gruplarından bazıları hakkındaki söylentiler son derece acayipti. Hatta karabüyüden ve inanılmayacak olaylardan söz ediliyordu.

II

Asenath Waite ile karşılaştığında Edward otuz sekizindeydi. Asenath, sanıyorum ki, o sıralarda yirmi üçünde falandı ve Miskatonic'te ortaçağlar metafiziği üzerine özel bir ders alıyordu. Arkadaşlarımdan birinin kızı daha önce onunla—Kingsport'taki Hall School'da — tanışmıştı ama, kötü ünü nedeniyle ondan uzak duruyordu. Asenath esmer, ufak tefek bir kızdı ve biraz pörtlek gözleri dışında hoş bir yüzü vardı, ama yüz ifadesindeki bir şey aşırı hassas insanları kendinden uzaklaştırıyordu. Ama genellikle insanlarım ondan sakınmasına neden olan şey kökeni ve konuşmasıydı. O,

Innsmouth’lu Waits’lerden birisiydi ve neredeyse bir harabeye dönmüş, yarı yarıya terk edilmiş Innsmouth’la halkı hakkında nesillerdir bir yığın karanlık efsane anlatılagelmekteydi. 1850’ler civarında yapılan korkunç pazarlıklar, harap balıkçı limanının eski ailelerinde görülen “tam olarak insan olmayan” tuhaf unsurlar hakkında —ancak eski zaman Yankilerinin tasarlayabileceği ve korku atmosferi yaratacak tarzda tekrarlayabileceği— hikayeler anlatılıyordu.

Asenath’ın durumunu, EphraimWaite’in—ileri yaşında, hep peçeli dolaşan bilinmeyen bir kadından olan— kızı olması ağırlaştırıyordu. Ephraim, Innsmouth’ta, Washington Caddesi’nde yarı harap bir konakta oturuyordu; burayı görenler (Arkham’lılar Innsmouth’a gitmekten sakınır, ellerinden geldiğince oraya gitmemeye bakarlardı) tavanarası pencerelerinin her zaman tahtalarla kapatılmış olduğunu ve bazen akşam üzerleri içeriden garip seslerin geldiğini söylüyorlardı. Yaşlı adam, zamanında yaman bir büyücü olarak tanınmaktaydı ve bir efsaneye göre denizlerde keyfince fırtına yaratabiliyor ya da fırtınaları dindirebiliyordu. Gençliğimde, yaşlı adam üniversite kütüphanesindeki yasak ciltlere bakmaya Arkham’a geldiğinde, onu bir iki defa görmüş ve karmakarışık, demir kır sakallı, kurdu andıran, asık suratından hiç mi hiç hoşlanmamıştım. Kızı Hall School’a girmeden (yaşlı adamın vasiyeti gereğince okula yüklüce bir bağış yapılmıştı) hemen önce -oldukça tuhaf koşullarda— delirerek ölmüştü. Kız hastalıklı denilecek ölçüde hırslı bir öğrenci olmuş ve zaman zaman babası kadar şeytanca görünmüştü herkesin gözüne.

Edward’ın Asenath Waite’le arkadaşlık etmeye başladığı haberleri etrafa yayıldığında, kızı Asenath ile okula gitmiş olan arkadaş, birçok ilginç şey anlattı. Asenath, öyle anlaşılıyor ki, okulda bir tür büyücü gibi görülüyor ve gerçekten de bazı çok şaşırtıcı şeyler başarıyordu. Fırtınalar yaratabildiğini savlıyordu, ama görünürdeki başarısı daha çok kehanet konusunda gösterdiği tekinsiz maharette yatıyordu. Bütün hayvanlar belirgin bir şekilde ondan nefret ediyordu; sağ elinin bazı hareketleriyle herhangi bir köpeğin ulumasını sağlayabiliyordu. Okul arkadaşlarını açıklanamaz türde yan bakışlarla ve göz kırpışlarıyla korkutmak ve mevcut durumundan müstehcen, haz dolu bir ironi yaratmak istediğinde, zaman zaman bir genç kız için hayli tuhaf- ve şok edici— bilgi kırıntıları ve diller sergiliyordu.

Ama en alışılmadık olanı, birçoklarının da tanık olduğu gibi, başkalarını etkileme yeteneğiydi. Gerçek bir ipnotizmacı olduğuna hiç şüphe yoktu.

Öğrencilerden birisine gözlerini dikip tuhaf bir şekilde baktığında, öğrenci *kişiliğinin değiştiği* gibi tuhaf bir duyguya kapılırdı — sanki geçici olarak büyücünün bedenine girmiş gibi olur, alev alev yanan dışarı fırlamış gözlerle ve yüzünde yabancı bir ifadeyle onun bedeninden sınıfı seyrederdi. Asenath sık sık bilincin niteliği ve fiziksel çerçevesinden -ya da en azından fiziksel çerçevenin yaşam sürecinden- bağımsızlığı konusunda çılgın fikirler ileri sürüyordu. En çok, bir erkek olmadığına yanıyordu, çünkü erkek beyninin bazı eşsiz ve kavrayışlı kozmik güçlere sahip olduğuna inanıyordu. Bir erkek beynine sahip olmuş olsaydı, bilinmeyen güçlere hükmetmede babasına eşit olmakla kalmayıp, onu fersah fersah geçeceğini ileri sürüyordu.

Edward, Asenath ile öğrenci yurtlarından birindeki bir "aydınlar" toplantısında karşılaşmıştı ve ertesi gün bana geldiğinde, başka hiçbir şeyden söz etmedi. Onu, zihnini en fazla meşgul eden konularda çok ilgili ve bilgi sahibi bulmuştu; bundan başka fiziksel görünüşünden de çok hoşlanmıştı. Ben genç kadını hiç görmemiştim, laf arasında hakkında söylenmiş şeyleri pek az anımsıyordum, ama kim olduğunu biliyordum. Derby'nin ondan bu denli etkilenmiş olması çok üzücüydü, ama cesaretini kıracak bir şey demedim, çünkü karşı çıkış sevdayı körükler. Dediğine göre, ondan babasına söz etmeyecekti.

Derby'den, bundan sonraki birkaç hafta boyunca Asenath dışında hemen hemen bir şey duymadım. Başkaları, Edward'ın son zamanlardaki aşık tavırlarının farkındaydılar ve hepsi de Edward'ın gerçek yaşını göstermediği veya tuhaf ilahesine uygun bir kavalye olarak görünmediği hususunda hemfikirdiler. Edward, tembelliğine ve kendi isteklerine düşkünlüğüne karşın azıcık göbekliydi ve yüzünde kesinlikle hiçbir kırışık yoktu. Oysa Asenath'ın gözlerinin kenarında, iradesinin gücünden kaynaklanan vaktinden önce oluşmuş kırışıklıklar vardı.

Bu sıralarda Edward, kızı bana getirdi ve ona gösterdiği ilginin tek taraflı olmadığını anında anladım. Asenath ona sürekli olarak alıcı bir kuş gibi bakıyordu; sıkı fıkılıklarının az buz olmadığını fark ettim. Bundan kısa bir süre sonra her zaman büyük bir hayranlık ve saygı beslediğim baba Bay Derby, ziyaretime geldi. Oğlunun yeni kurduğu arkadaşlıkla ilgili hikâyeler duymuş ve bütün gerçeği "çocuğun" ağzından ustalıkla almıştı. Edward, Asenath ile evlenmek niyetindeydi, hatta varoşlarda ev bile bakmıştı. Oğlu üzerinde her zaman büyük etkim olduğunu bildiğinden, pek akıllıca

olmayan bu ilişkiyi koparmakta yardım edip edemeyeceğimi öğrenmek istiyordu; üzüntüyle buna ihtimal vermediğimi belirttim. Bu defa söz konusu olan Edward'ın zayıf istemi değil, bir kadının güçlü istemiydi. Sürekli çocuk, bağımlılığını anne-baba imgesinden yeni ve daha güçlü bir imgeye çevirmişti ve bu konuda hiçbir şey yapılamazdı.

Evlilik bir ay sonra gerçekleştirildi gelinin arzuna uygun olarak, nikah bir sulh hakimince kıyıldı. Bay Derby, benim önerim üzerine bu evliliğe karşı çıkmadı; kısa törene o, karım, oğlum ve ben katıldık - diğer konuklarsa üniversiteden çılgın gençlerdi. Asenath, kırda, High Street'in sonundaki eski Crowninshield konağını satın almıştı ve Innsmouth'a yapacakları kısa bir yolculuktan sonra oraya yerleşmek niyetindeydiler; Innsmouth'tan üç hizmetkar, bazı kitaplar ve ev eşyaları getireceklerdi. Asenath'ın her zamanki evine dönmek yerine Arkham'a yerleşmesine üniversiteye, üniversite kütüphanesine ve oranın "kültürlü" kalabalığına yakın olmak yönündeki kişisel isteğinin neden olduğu üzerinde muhtemelen Edward da, babası da pek durmadılar.

Balayından sonra Edward bana uğradığında, onun hafif değişmiş olduğunu düşündüm. Asenath onu az gelişmiş bıyıklarından kurtarmıştı, ama bundan daha fazla bir şey vardı. Daha ağırbaşlı ve daha düşünceli görünüyordu ve o alışıldık çocukça somurtkanlığının yerini sahici bir hüzün almıştı. Bu değişiklikten hoşlandım mı hoşlanmadım mı anlayamadım. Şimdi, her zamankinden daha ergin bir insan olmuştu. Belki de evlilik güzel bir şeydi — bağımlılık *değişimi,* gerçek bir *nötrleşme* yoluyla sonunda sorumlu bağımsızlığa yol açan bir başlangıç oluşturamaz mıydı? Derby yalnız gelmişti, çünkü Asenath çok meşguldü. Innsmouth'tan çok sayıda kitap ve aygıt getirmişti (Derby, Innsmouth'un adını söylerken titredi) ve Crowninshield konağının ve bahçelerinin restorasyonunu tamamlama işiyle uğraşmaktaydı.

Asenath'ın evi -bu kentteki— oldukça huzursuzluk verici bir yerdi, ama içindeki bazı nesneler Edward'a bazı şaşırtıcı şeyler öğretmişti. Şimdi Asenath'ın yol göstericiliğinde ezoterik bilgilerde hızlı bir ilerleme gösteriyordu. Asenath'ın önerdiği deneylerin bazıları —bunları tanımlama hakkını kendinde görmüyordu— çok cüretkar ve köktenciydi, ama onun güçlerine ve niyetine güveniyordu. Üç hizmetkar çok acayip insanlardı - ihtiyar Ephraim'in yanında çalışmış olan ve zaman zaman onunla Asenath'ın ölmüş annesi hakkında gizemli laflar eden inanılmaz derecede

yaşlı bir çift ile çok anormal özelliklere sahip, sürekli olarak balık kokusu yayan esmer bir genç kız.

III

Bundan sonraki iki yıl boyunca Derby'yi giderek daha az gördüm. Ön kapıdan o tanıdık üç artı iki kısa vuruşun sesi gelmeden bazen iki hafta geçtiği oluyordu; uğradığında da -veya giderek uzayan aralıklarla ben ona uğradığımda— önemli konularda konuşmaya pek hevesli olmuyordu. Eskiden inceden inceye tanımlayıp tartıştığı okült çalışmaları konusunda artık eski konuşkanlığından eser kalmamıştı ve karısı hakkında konuşmayı da yeğlemiyordu. Evliliğinden bu yana Asenath fevkalade yaşlanmıştı, şimdi -çok garip bir şekilde— Edward'dan daha yaşlı görünüyordu. Asenath'ın yüzüne bugüne kadar gördüğüm en kararlı ifade gelip oturmuştu ve bütün görüntüsüne belirsiz, anlaşılmaz bir iğrençlik hakimdi. Bunu benim kadar eşim ve oğlum da fark ettiler ve giderek onlara daha az uğrar olduk — Edward o çocukça patavatsızlık anlarından birinde karısının bunun için ölçüsüz bir minnet duyduğunu söyledi. Zaman zaman Derby'ler uzun yolculuklara çıkıyorlardı — görünüşte Avrupa'ya olmakla birlikte, Edward bazen bilinmeyen hedefleri ima ediyordu.

Bir yıldan sonra halk, Edward Derby'deki değişikliklerden konuşmaya başladı. Değişikliğin salt psikolojik olması nedeniyle, bunlar rasgele konuşmalardı, ama bazı çok ilginç husuları ortaya koyuyordu. Edward'ın, o her zamanki uysal huyuyla hiç mi hiç bağdaşmayan bir yüz ifadesi takındığı ve bazı işler yaptığı görülüyordu zaman zaman. Örneğin, eskiden hiç araba kullanmazken, şimdi ara sıra Asenath'ın güçlü Packard'ı ile Crowninshield'e doğru giderken ya da oradan gelirken görülüyordu; arabayı ustaca kullanıyor, bilinen mizacına tamamiyle yabancı bir ustalık ve kararlılıkla trafik engellerinin üstesinden geliyordu. Bu durumlarda, Edward ya bir yolculuktan dönüyor ya da bir yolculuğa çıkıyor oluyordu — çoğunlukla Innsmouth yolunu yeğliyor olsa da, nereye gittiği ya da nereden geldiği hakkında kimse bir tahminde bulunamıyordu.

Garip bir şekilde, bu değişim pek hoş görülmüyordu. İnsanlar, Edward'm bu anlarda fazlasıyla karısına ya da ihtiyar Ephraim Waite'in kendisine benzediğini söylüyordu - ya da belki de bu anlar, çok nadir olmaları yüzünden bu kadar anormal görünüyordu. Bazen Edward bu şekilde yola

çıktıktan saatler sonra, besbelli ki kirayla tutulmuş bir sürücünün kullandığı arabasının arka koltuğuna halsizce sere serpe uzanmış olarak geri dönüyordu. Ayrıca, (bana yaptığı ziyaretler de dahil) toplumsal ilişkilerinin azaldığı dönemlerde, sokaklardaki hakim görüntüsü o eski kararsız görüntüydü - geçmiştekinden bile belirgin sorumsuz bir çocuk görüntüsü. Asenath’ın yüzü yaşlanırken, Edward’ın yüzü -bu olağanüstü anlar bir yana bırakılacak olursa- yeni bir hüzün ve anlayış dalgasının yalayıp geçtiği anlar dışında, abartılı bir toyluğa bürünmüştü. Gerçekten çok şaşırtıcıydı bu. Bu arada Derby’ler şen üniversite çevresinden neredeyse kopmuşlardı - duyduğumuza göre, bunun nedeni, artık bu çevreden hoşlanmamaları değil, o sıralarda yaptıkları araştırmalardaki bir şeylerin diğer dekadanların en kaşarlanmışlarını bile şoke etmesiydi.

Evliliklerinin üçüncü yılında, Edward bana bazı korku ve hoşnutsuzluklarını çıtlatmaya başladı. Bir şeylerin “fazla ileri gittiği” hususunda yorumlar yapıyor, “kişiliğini kurtarma” gereğiyle ilgili, karamsar konuşmalar yapıyordu. İlkin, bu imaları pek ciddiye almadım, ama sonraları arkadaşımın kızının Asenath’ın okuldaki diğer kızlar üzerindeki ipnotik etkisi —öğrencilerin Asenath’ın bedenine girmişçesine sınıfın öte tarafından kendilerini seyrettiği durumlar- hakkında söylediklerini anımsayarak, ihtiyatla Edward’ı sorgulamaya başladım. Bu sorgulama onun sanki hem kaygı hem de minnettarlık duymasına yol açtı ve bir seferinde benimle daha sonra ciddi ciddi konuşmak istediği gibi bir şeyler geveledi.

Bu sıralarda ihtiyar Bay Derby öldü; bunun için daha sonra büyük bir memnuniyet duyacaktım. Edward tam anlamıyla altüst olmasa da, fena halde üzülmüştü. Evliliğinden bu yana şaşılacak denli az görüşmüştü babasıyla, çünkü Asenath onun bütün yaşamsal aile bağlarını kendinde yoğunlaştırmıştı. Bazıları Edward’ın, kaybına karşı duygusuz kaldığını söylediler - özellikle de şen şakrak ve güven dolu araba gezintilerinin artmaya başlamasından sonra. Edward şimdi yeniden, eski Derby konağına taşınmak istiyordu, ama Asenath iyice alıştığı Crowninshield konağında kalmakta ısrar ediyordu.

Bundan sonra çok zaman geçmemişti ki, karım -Derby’ler-den ayağını kesmemiş az sayıda insandan biri olan- bir arkadaşından garip bir şey duydu. Kadın, Derby çiftine uğramak için High St.’in sonuna kadar gitmiş ve direksiyonunda kendine duyduğu güvenle sırıtan Edward’ın bulunduğu bir araba birden hızla yola fırlamıştı. Zili çaldığında, iğrenç hizmetçi

Asenath'ın da dışarıda olduğunu söylemişti, ama kadın oradan ayrılmadan önce başını kaldırıp eve bakmıştı. Edward'ın kütüphanesinin pencerelerinden birinde, alelacele geri çekilen bir yüz vardı -acı, bozgun ve umutsuzluk dolu ifadesi anlatılamayacak kadar dokunaklı bir yüz. Her zamanki otoriter görüntüsü dikkate alındığında inanılacak gibi olmamakla birlikte, Asenath'ın yüzüydü bu; yine de kadın, o anda zavallı Edward'ın hüzünlü, şaşkın gözlerinin kendisine bakmakta olduğuna yemin ediyordu.

Edward şimdi azıcık daha sık uğrar olmuştu ve imaları daha somutlaşıyordu. Söylediği şeyler, efsanelerin dolaştığı, asırlık Arkham'da bile inanılacak gibi değildi, ama karanlık konulardaki bilgilerini öyle bir içtenlik ve inandırıcılıkla ortaya döküyordu ki insan onun akıl sağlığından kuşkuya düşüyordu. Issız yerlerde yapılan korku verici toplantılardan, altındaki engin merdivenler, zifiri karanlık sırların dipsiz uçurumlarına inen Maine ormanlarının merkezindeki devasa harabelerden, görünmez duvarların arasından zaman ve mekanın başka bölgelerine götüren karmaşık açılardan, başka dünyalarda uzak ve yasak yerlerin keşfine olanak sağlayan iğrenç kişilik değişikliklerinden ve farklı mekan-zaman bütünlüklerinden söz etti.

Zaman zaman beni son derece şaşırtan bazı nesnelerden —anlaşılmaz renkleri, şaşırtıcı dokusuyla dünyada hiç duyulmamış, çılgın kavis ve yüzeyleri hiçbir amaca hizmet etmeyen ve tasarlanabilir hiçbir geometriye uymayan nesnelerden— söz ederek bazı kaçıkça imalarda bulunuyordu. Dediğine göre, bu şeyler "dışarıdan" geliyormuş ve karısı onları almayı biliyormuş. Bazen -ama her zaman korku içerisinde ve anlamı belirsiz fısıltılarla— eski günlerde ara sıra üniversite kütüphanesinde rastladığı ihtiyar Ephraim Waite hakkında birtakım iddialarda bulunuyordu. Bu kinayeler çok belirgin değildi, ama özellikle, yaşlı büyücünün —ruhen ve bedenen— gerçekten ölü olup olmadığı konusundaki korkunç bir kuşku etrafında dönüyordu.

Bazen Derby, açıklamalarına birden son veriyordu; Asenath'ın uzaktan bu konuşmayı keşfedip, bilinmeyen türde bir mesmerizm[137] ile —okulda sergilediği türde bir kuvvetle— onun konuşmasını engelleyip engellemediğini merak ettim. Ed-ward'ın bana bazı şeyler anlattığından Asenath'ın kuşkulandığı kesindi, çünkü haftalar geçtikçe Edward'ın bana yaptığı ziyaretleri anlaşılmaz kuvvette söz ve bakışlarla engellemeye çalışıyordu. Edward beni görmeyi güçlükle başarabiliyordu, çünkü başka

bir yere gitmek bahanesiyle dışarı çıkmasına karşın, görünmez bir kuvvet genellikle yolunu kesiyor ya da o an için nereye gitmek istediğini ona unutturuyordu. Edward genellikle Asenath uzaklardayken —bir defasında Edward'ın garip bir şekilde iddia ettiği gibi "kendi bedeninin derinliklerindeyken"— ziyaretime geliyordu. Asenath sonradan bunu her seferinde öğreniyordu —hizmetkârlar onun gidişini ve gelişini gözetliyorlardı— ama belli ki sert önlemlere başvurmanın uygun kaçmayacağını düşünüyordu.

IV

Maine'den bir telgraf aldığım o Ağustos günü, Derby'nin evlenmesinin üzerinden üç yıldan fazla bir süre geçmişti. Onu iki. aydır görmüyordum, ama bir "iş gezisi" nedeniyle uzakta olduğunu duymuştum. Asenath'ın da onunla birlikte olduğu varsayılıyordu, ama tetik dedikoducular evin ikinci katında çift perdeli pencerelerin gerisinde birisinin bulunduğunu bildirdiler. Bunlar, hizmetkârlar tarafından yapılan alışverişleri izlediler. Ve şimdi Chesuncook polis müdürü ormandan çamur içerisinde, sendeleyerek çıkan ve abuk subuk laflarla haykırarak benden korunma isteyen deli bir adam hakkında telgraf gönderiyordu. Bu adam Edward'dı -ve güçbela kendi adıyla benim adımı ve adresimi anımsayabiliyordu.

Chesuncook, Maine'deki en vahşi, en sık ve en az keşfedilmiş orman kuşağına yakındır; oraya varmak fantastik ve ürkütücü manzaralar arasında, arabayla şiddetle hoplaya zıplaya bütün bir günü aldı. Derby'yi şehir çiftliğinde bir hücrede, çılgınlıkla kayıtsızlık arasında gider gelir durumda buldum. Beni hemen tanıdı ve abuk subuk, ipe sapa gelmez lafları yağmur gibi yağdırmaya başladı.

"Dan - Tanrı aşkına! Shoggothlar'ın[138] kuyusu! Altı bin basamak aşağıda... İğrencin iğrenci ... Asenath'ın beni oraya götürmesine izin vermemeliydim, sonra kendimi orada buldum... la! Shub-Niggurath! [139]Suretsunakıan doğrulup kalktı ve onlardan uluyan 500 tane vardı... Kukuletalı Şey, meler gibi 'Kamog! Kamog!' dedi — bu ihtiyar Ephraim'in grup içindeki gizli adıydı... Asenath'ın beni götürmemeye söz verdiği o yerdeydim... Bir dakika önce kütüphanede kilitliydim, sonra Asenath'm benim bedenimle gittiği yerdeydim - karanlıklar hükümranlığının başladığı ve nöbetçilerin kapıları beklediği, küfrün egemenliğindeki yerdeydim... Bir shoggoth gördüm - şekil değiştirdi... buna dayanamıyorum...

dayanamayacağım... beni bir daha oraya gönderecek olursa o kadını öldürürüm... o varlığı öldürürüm... o kadını, o adamı, o şeyi... o şeyi öldürürüm! Onu kendi ellerimle öldürürüm!”

Edward’ı sakinleştirmek bir saatimi aldı, ama en sonunda yatıştı. Ertesi gün, ona köyden temiz giysiler satın aldım ve Arkhama doğru yola koyulduk. İsteri çılgınlığı geçmiş, sessizliğe gömülmüştü, ama araba Augusta’dan geçerken -kentin görüntüsü sanki birtakım nahoş anıları canlandırmışçasına- kendi kendine bir şeyler mırıldandı. Eve gitmek istemediği açıktı; karısı hakkında sahip olduğu anlaşılan -karısının, üzerinde uyguladığı bazı gerçek ipnotik deneylerden kaynaklanan- fantastik kuruntuları dikkate alarak, gitmemesinin yerinde olacağını düşündüm. Asenath’la ne gibi sorunlar yaratacağına aldırmadan, Edward’ı bir süre misafir etmeye karar verdim. Daha sonra ondan boşanmasına yardım edecektim, çünkü Edward için bu evliliği bir intihara dönüştüren zihinsel etmenlerin varlığı kesindi. Yeniden kırlara çıktığımızda Derby’nin homurdanmaları sona erdi, ben araba kullanmaya devam ederken, yanımdaki koltukta oturan Derby’nin başı önüne düştü ve uyuklamaya başladı; rahatsız etmedim.

Günbatımında Portland’dan geçerken, öncekinden daha belirgin olarak homurdanmalar yeniden başladı ve dinlerken Asenath’la ilgili bir yığın ipe sapa gelmez lafı seçtim. Asenath’ın, Edward’ın sinirlerini ne denli harap ettiği ortadaydı, çünkü etrafında tam bir yanılsamalar ağı örmüştü. Edward’ın başına gelen bu iş, kaçamak bir tarzda fısıltıyla söylediğine göre, ilk değildi. Asenath onu ele geçiriyordu ve Edward çok iyi biliyordu ki günün birinde gitmesine asla izin vermeyecekti. Şimdi bile, gitmesine muhtemelen mecburiyetten izin veriyordu, çünkü kontrolü bir defasında uzun süre elinde tutamıyordu. Asenath, sürekli olarak Edward’ın bedenini alıyor, isimsiz ayinler için isimsiz yerlere gidiyordu, bu arada onu kendi bedeninde bırakarak üst kata kilitliyordu — ama bazen, uzun süre elinde tutamıyor ve Edward ansızın kendini uzak, korkunç ve çoğunlukla bilinmeyen bir yerde kendi bedeninde buluyordu yeniden. Asenath bazen kontrolü elinde tutabiliyor, bazen de tutamıyordu. SıksıkEdward’ı bir yerlerde bırakıveriyordu, tıpkı şimdi onu bulduğum yerde olduğu gibi... her defasında Edward arabayı bulduktan sonra onu kullanacak birini temin ederek, korkunç uzak yerlerden evin yolunu bulmak zorunda kalıyordu.

En kötüsü de Asenath’ın giderek onu daha uzun sürelerle elinde tutuyor olmasıydı. O bir erkek olmak istiyordu -tam bir erkek- Edward’ın kontrolünü ele geçirmesinin nedeni buydu. Edward’daki iyi beyinle zayıf irade karışımını sezmişti. Günün birinde Edward’ı kendi bedeninden dışarı iteleyip, onun bedeniyle ortadan kaybolacaktı - Edward’ı tam olarak insan bile olmayan bu dişi kabuk içerisinde bırakarak, babası gibi büyük bir sihirbaz olmak üzere sırra kadem basacaktı. Evet, Edward artık Innsmouth soyu hakkında bilgi sahibiydi. Denizdeki varlıklarla bir alışveriş yapılmıştı- çok korkunçtu... Ve ihtiyar Ephraim - esrarı biliyordu ve yaşlandığında hayatta kalmak için çok iğrenç bir şey yapmıştı... sonsuza dek yaşamak istiyordu... Asenath başaracaktı - başarılı bir gösteri zaten yapılmıştı.

Derby mırıl mırıl konuşmaya devam ederken, yakından bakmak için ondan yana döndüm ve ilk incelememde edindiğim izlenime göre epeyce değişmiş olduğunu gördüm. Çelişkili bir şekilde, her zamankinden daha iyi durumda görünüyordu - daha sert, daha gelişkindi ve tembel huylarının neden olduğu gevşeklikten eser yoktu. Sanki, el bebek gül bebek hayatında, ilk defa gerçekten harekete geçiyor, ilk defa gerektiği gibi davranıyordu; Asenath’ın gücünün, gözünü açtığını, onu alışılmadık davranışlara ittiğine hükmettim. Ama zihni henüz acınacak durumdaydı; karısı hakkında, karabüyü hakkında, ihtiyar Ephraim hakkında ve neredeyse beni bile ikna edebilecek bazı ifşaatlar hakkında, ipe sapa gelmez çılgınca şeyler geveliyordu ağzında. Çok eskiden okuduğum yasak kitaplardan tanıdığım isimleri tekrarlıyor ve zaman zaman mırıl mırıl dile getirdiği, ikna edici, mitolojik tutarlılığı olan bir yığın bilgiyle beni korkudan titretiyordu. Son ve korkunç bir açıklamada bulunmak için cesaretini toplamak ister gibi tekrar tekrar suskunluğa gömülüyordu.

“Dan, Dan, onu anımsamıyor musun - o çılgın gözleri ve asla ağarmayan o karmakarışık sakalı? Bir seferinde bana öyle dik dik baktı ki hiç unutamadım. Şimdiyse *Asenath* öyle bakıyor. *Ve ben bunun nedenini biliyorum.* İhtiyar adam formülü *Necronomicon’da* buldu. Hangi sayfasında olduğunu sana söylemeye henüz cesaretim yok, ama bu cesareti bulduğumda okuyup anlayacaksın. O zaman, beni içine çekip yutan şeyin ne olduğunu bileceksin. Hep, hep, hep, hep yaşamak istiyor -bedenden bedene, bedenden bedene- hiç ölmeye niyeti yok. Yaşam-ışığı - o, bağı nasıl kıracağını biliyor... beden öldüğünde bile yaşam ışığı bir süre titreşiyor. Sana ipuçlarını vereceğim, belki tahmin edebilirsin. Dinle Dan - karımın neden o aptalca sola yatık yazıyı yazma zahmetine girdiğini biliyor musun?

İhtiyar Ephraim’in elyazısım hiç gördün mü? Asenath’ın aceleyle karaladığı bazı notları gördüğümde niçin korkuyla titrediğimi biliyor musun?

“Asenath... *böyle birisi var mı?* Neden ihtiyar Ephraim’in midesinde zehir olduğunu düşünenler çıktı? Delirdiğinde, Asenath onu -diğerinin de bulunduğu— duvarları yastıklarla berkitilmiş tavanarası odasına kilitlediği zaman, Gilmanlar onun —korkmuş bir çocuk gibi— nasıl çığlık çığlığa haykırdığını neden fısıltıyla söylüyorlar? *İçeriye kapatılan ihtiyar Ephraim'in ruhu muydu?* Neden aylarca iyi bir beyne sahip, zayıf iradeli birini aradılar? İhtiyar neden kızının bir erkek olmadığına lanet okudu? Söyle bana Daniel Upton *-kendine itimat eden, zayıf iradeli, yarı-insan çocuğun bu iğrenç canavarın insafına kaldığı dehşet evinde nasıl bir değiş tokuş süreklilik kazanmıştı?* O, bunu sürekli hale mi getirmişti — tıpkı sonunda Asenath’ın bana yapacağı gibi? Söylesene bana, kendisine Asenath diyen bu şey, neden hazırlıksızken farklı bir şekilde yazıyor, *öyle ki yazısının nereden...”*

Sonra o şey oldu. Derby hezeyan içinde bağırıp çağırırken sesi yükselip tiz bir çığlığa dönüştü ve ardından neredeyse mekanik bir çıt sesiyle kesiliverdi. Evimde bana itirafta bulunurken, ansızın sustuğu diğer durumları düşündüm — o zaman, Asenath’ın telepatik dalgalarla araya girip onu susturduğunu hayal etmiştim. Ama bu tamamen farklıydı — ve bunun ölçüsüz derecede daha korkunç bir şey olduğunu hissettim. Yanı başımdaki yüz bir an için, neredeyse tanınmayacak lqdar çarpıldı ve bütün vücudunu bir titreme dalgası yalayıp geçti — sanki kemikleri, uzuvları, kasları, sinirleri ve salgı bezleri kendilerinin tamamen farklı bir konuma, basınca ve genel kişiliğe ayarlıyordu.

Dehşetin asıl büyüğünün nerede yattığını ömrümce bilemedim, ama gözlerimin önünde öylesine hastalıklı ve iğrenç —öylesine insanın kanını donduran, aklını başından alan, son derece yabancı ve anormal— bir değişim cereyan ediyordu ki direksiyonu kavrayan ellerim gevşedi. Yanımdaki varlık, ömrümce dostum olan birinden çok uzaydan sızmış bir canavara —bilinmeyen, kötücül güçlerin kahrolası, melun bir odağına— benziyordu.

Sadece bir an için duraksadım, ama bir saniye daha geçmeden, yol arkadaşım, direksiyonu sıkıca kavrayarak beni kendisiyle yer değiştirmeye zorladı. Karanlık şimdi iyice koyulmuş, Portland’ın ışıkları geride kalmıştı, bu yüzden yüzünü pek seçemiyordum. Ama gözlerinin parıltısı

olağanüstüydü ve biliyordum ki yine birçok kişinin farkına vardığı, o garip —her zamanki kendisine benzemeyen— enerjik hallerinden birindeydi. Hiçbir zaman kendini öne çıkarmayan ve araba sürmeyi hiç öğrenmemiş olan kaygısız Edward Derby'nin bana emir vermesi ve arabamın direksiyonunu alması inanılacak gibi değildi, ama durum tam da böyleydi. Bir süre hiç ağzını açmadı ve içinde bulunduğum tarifsiz korku içerisinde konuşmadığına memnun oldum.

Biddeford ve Saco'nun ışıklarında azimli ağzını gördüm ve gözlerindeki parıltı korkudan titretti beni. İnsanlar haklıydı — bu ruh durumundayken, fena halde karısına ve ihtiyar Ephraim'e benziyordu. Bu ruh halinden hoşlanılmamasına şaşmadım — bu ruh halinde doğadışı ve şeytanca bir şeyler vardı ve dinlediğim abuk subuk sözler nedeniyle uğursuz ögeyi en çok ben hissettim. Bütün hayatı boyunca Edward Pickman Derby olarak bildiğim bu adam bir yabancıydı — karanlık Uçurumlardan gelen bir tür davetsiz misafirdi.

Yolun karanlık bir bölümüne gelinceye kadar konuşmadı; konuştuğunda ise sesi tanıdık olmaktan son derece uzaktı. Bildiğimden daha derin, daha sert ve kararlıydı; aksanı ve telaffuzu, tam olarak tanıyamadığım belirsiz, uzak ve oldukça rahatsız edici bir şeyleri anımsatıyor olmakla birlikte, bütünüyle farklıydı. Tınısında çok derin ve çok gerçek bir alaycılık var, diye düşündüm — Derby'nin zaman zaman takındığı toy bir "görmüş geçirmişin" gösterişli ve anlamsız bir şekilde kaygısız, sözde alaycılığı değil, kasvetli, asli, kapsamlı ve bağrında kötülüğü barındıran bir alaycılıktı bu. Panik içerisinde anlamsız sesler çıkarırken, bu kadar kısa sürede kendine hakim olmasına şaştım kaldım.

"Umarım, orada geçirdiğim nöbeti unutursun, Upton," diyordu. "Sinirlerimin ne halde olduğunu biliyorsun, sanırım böylesi şeyleri hoş görürsün. Beni eve götürdüğün için sana çok minnettarım.

Karım hakkında -ve genel olarak- söylemiş olabileceğim çılgınca şeyleri de unutmalısın. Bu, benimki gibi bir alanda aşın çalışıyor olmamın sonucudur. Benim felsefem tuhaf kavramlarla dolu ve zihnim yorulduğunda böyle hayali şeyler uyduruyorum. Bundan böyle biraz dinlenmeliyim — muhtemelen bir süre beni görmeyeceksin; bunun için Asenath'ı suçlamamalısın.

Bu yolculuk biraz garipti, ama aslında çok basit. Kuzeydeki ormanlarda Kızılderililere ait bazı kutsal kalıntılar var - yekpare taş anıtlar ve folklorde

önemi olan birtakım eşyalar; Asenath'la ben bu şeylerin peşindeyiz. Çetin bir araştırmaydı, bu yüzden biraz zıvanadan çıkmış olmalıyım. Eve vardığımda arabayı alması için birini gönderirim. Bir aylık dinlenme beni yeniden ayaklarımın üzerine diker."

Bu konuşmada ben neler dedim hiç anımsamıyorum, çünkü yol arkadaşımın şaşırtıcı yabancılaşması bilincimi o kadar doldurmuştu ki. Her geçen saniye, yüreğimdeki anlaşılmaz kozmik dehşet hissi güçleniyordu, öyle ki sonunda bu yolculuğun sona ermesi için neredeyse çılgınca bir arzu duymaya başladım. Derby direksiyonu bana bırakmayı teklif etmedi ve göz açıp kapayıncaya kadar Portsmouth ile Newburyport'un görünüvermesini sağlayan hıza minnet duydum.

Ana şosenin Innsmouth'dan uzaklaşarak içeri doğru yöneldiği kavşakta, sürücümün, bu lanetli yere giden kasvetli sahil yolunu tutacağından biraz korktum. Ama böyle yapmadı; hızla Rowley'i ve Ipswich'i geçerek hedefimize yöneldi. Geceyarısından önce Arkham'a vardık ve eski Crowninshield konağında ışıkları hâlâ yanar bulduk. Derby tekrar tekrar teşekkür ederek arabadan indi, ben de garip bir rahatlama hissiyle tek başıma arabayı kendi evime sürdüm. Bu çok berbat bir araba yolculuğu oldu -nedenini tam olarak bilemediğim için daha da berbat- Derby'nin, uzun süre görüşemeyeceğimiz yolundaki tahminine hiç üzülmedim.

Bu olayı izleyen iki ay boyunca söylentiler aldı yürüdü. İnsanlar Derby'yi ateş almış durumda giderek daha çok gördüklerinden söz ettiler ve Asenath'a uğrayan az sayıdaki konuk nadiren onu evinde buldu. Edward, bana ödünç verdiği bazı kitapları geri almak için Asenath'ın -Maine'de her nereye bıraktıysa oradan aldırdığı- arabasıyla sadece bir defa kısaca uğradı. Yeni durumundaydı ve sadece baştan savma bazı nezaket sözleri söyleyecek kadar durdu. Bu durumdayken benimle bir şey tartışmak istemediği açıktı — kapıyı çalarken eskiden yaptığı üç artı ikilik o kısa vuruşu yapmaya bile zahmet etmediği dikkatimden kaçmadı. O gece arabada hissettiğim gibi, açıklayamadığım son derece derin bir dehşeti hissettim hafiften; bu yüzden çabucak çekip gitmesi, beni çok rahatlattı.

Eylül ortalarında Derby, bir hafta ortalıkta gözükmedi ve üniversitedeki bazı dekadan grup üyeleri, çok bilmiş tavırlarla bu konuyu konuştular - son zamanlarda İngiltere'den sürülmüş ve New York'u karargah tutmuş kötü-ünlü bir mezhep lideriyle görüşeceğine dair imalarda bulundular. Ben şahsen, zıvanadan çıkmış halde Maine'den eve yaptığımız araba

yolculuğunu anlayamıyordum. Tanık olduğum değişim beni çok derinden etkilemişti; kendimi tekrar tekrar olayı —ve ruhumda estirdiği dehşet fırtınasını— açıklamaya çalışırken buluyordum.

Ama söylentilerin en acayibi, eski Crowninshield konağından gelen hüngür hüngür ağlama sesleriyle ilgili olanlardı. Ses, bir kadın sesine benziyordu ve bazı gençler bunun Asenath'ın sesi olduğunu düşünüyorlardı. Bu ses çok nadiren işitilmiş ve bazen sanki güç kullanılarak bastırılmıştı. Bir araştırmadan söz edilmeye başlanmıştı ki Asenath'ın bir gün ortaya çıkıp çok sayıda tanışıyla -uzun zamandır ortalarda görünmediği için özür dileyip, laf arasında Boston'dan gelen bir konuğunun geçirdiği sinir bozukluğundan ve isteri nöbetinden söz ederek- şen şakrak konuşmalar yapması, bu düşüncenin bir yana atılmasına neden oldu. Konuğu gören olmadı ama Asenath'ın görüntüsü fazla lafa yer bırakmıyordu. Sonra birisi, hıçkırıkların bir iki kez bir erkekten geldiğini söyleyerek meseleyi içinden çıkılmaz hale getirdi.

Ekim ortalarında bir akşam, ön kapıdan tanıdık üç artı iki kısa vuruş sesini işittim. Kapıya kendim baktım ve Edward'ın basamaklarda durduğunu gördüm; Chesuncook'tan Arkham'a yaptığımız o korkunç yolculuk sırasındaki saçmalamalarından beri görmediğim o eski kişiliğine bürünmüş olduğunu hemen anladım. Yüzü korku ve utku karışımı duygularla seğiriyordu; kapıyı ardından kapatırken, kaçamak bir şekilde omuzlarının üzerinden geriye bakındı.

Hantal adımlarla ardım sıra çalışma odama girdikten sonra, sinirlerini yatıştırmak için biraz viski istedi. Soru sormaktan kaçınarak, ne söyleyecekse söylemesi için kendini hazır hissetmesini bekledim. Sonunda boğuk bir sesle anlatmaya başladı.

"Asenath gitti, Dan. Dün gece, hizmetkârlar dışarıdayken uzun uzun konuştuk ve bana sıkıntı vermeye bir son vermesi hususunda ondan söz aldım. Elbette benim sana asla sözünü etmediğim bazı okült savunma mekanizmalarım vardı. Pes etmek zorunda kaldı, ama müthiş sinirlendi. Biraz önce pılısını pırtısını toplayıp NewYork'a gitmek üzere evden ayrıldı - Boston'a giden 08.20 trenine yetişecek. Sanırım insanlar ileri geri konuşacak, ama elden ne gelir? Bazı sorunlar olduğunu söylemene gerek yok-sadece, Asenath'ın uzun bir araştırma gezisine çıkmış olduğunu söylersin.

Muhtemelen, o korkunç dindar gruplardan biriyle kalacak. Umarım batıya gider ve boşanır — neyse, ona benden uzak duracağına ve beni rahat bırakacağına söz verdirdim. Korkunçtu, Dan — bedenimi çalıyor — ve beni öteye itiyordu — beni tutsak ediyordu. Karşı gelmeyip, yapmasına izin verir gibi yapıyordum, ama sürekli tetikteydim. Dikkatli olursam, bir plan yapabilirdim, çünkü kelimenin tam anlamıyla ya da ayrıntılı olarak zihnimi okuyamıyordu. Planımdan bütün okuyabildiği, genel bir isyan havasına girdiğimdi ve her zaman çaresiz olduğumu düşünüyordu. Hiç aklına gelmedi ki ben ondan daha iyi... ama benim de işe yarayan bir iki büyüm vardı."

Derby omzunun üzerinden geri baktı ve biraz daha viski aldı.

"O lanet hizmetkârlar geri dönünce, ücretlerini ödeyip kapı dışarı ettim. Çok aksilenip sorular sordular, sonunda da defolup gittiler. Tam Asenath'a uygun insanlardı —Innsmouth'luydular- onunla etle tırnak gibiydiler. İnşallah beni rahat bırakırlar — uzaklaşırlarkenki gülüşlerinden hiç hoşlanmadım. Babamın eski hizmetkârlarından elimden geldiğince çoğunu yeniden işe almalıyım. Şimdi kendi evime taşınabilirim.

Sanırım, deli olduğumu düşünüyorsun, Dan—amaArkham tarihi, sana anlattığım -ve anlatacağım— şeyleri destekleyen imalarla doludur. Değişikliklerden birini sen de gördün - Maine'den eve döndüğümüz gün, Asenath hakkında anlattıklarımdan sonra, senin arabanda. Bu, Asenath beni ele geçirdiğinde -beni bedenimden dışarı attığında- oldu. O yolculuktan son anımsadığım şey, *onun ne şeytan olduğunu* sana anlatmaya çalıştığım. Sonra beni ele geçirdi ve birdenbire kendimi evde -o melun hizmetkârların beni kilitledikleri kütüphanede— ve o lanetli şeytani bedende ... o insan bile olmayan bedende buldum... Eve kadar *onunla* ...bedenimi talan eden o kurtla yolculuk yaptığını biliyorsun... Farkı anlamışsındır!"

Derby susarken, korkuyla ürperdim. Elbette farkı anlamıştım — yine de bu kadar çılgınca bir açıklamayı kabul edebilir miydim? Ama aklı başından gitmiş konuğum gittikçe azıtıyordu.

"Kendimi kurtarmalıydım — buna mecburdum, Dan! Hortlaklar Gecesi'nde beni temelli ele geçirecekti - Chesuncook'un ötesinde Sabbat Ayini yapıyor ve adaklar kurban ediyorlar. Beni temelli olarak elde edecekti... o, ben olacaktım, ben de o... ebediyen... çok geç ... Bedenim temelli onu olacaktı... Tam istediği gibi o, bir erkek ve bir insan olacaktı... Sanırım beni yolunun üstünden kaldıracaktı -artık kadın mı, erkek mi, her

ne haltsa, lanet olasıca o şey, içinde benim bulunduğum eski bedenini, *tıpkı daha önce de yaptığı gibi* öldürecekti... ”

Edward'ın yüzü şimdi korkunç bir şekilde çarpılmıştı, rahatsız edici bir tarzda yüzünü benimkine yaklaştırırken sesi alçalıp bir fısıltı halini aldı.

“Arabada çıtlattığım şeyi- O'nun Asenath değil, *aslında ihtiyar Ephraim'in ta kendisi olduğunu*- biliyorsun. Bir buçuk yıl önce bundan kuşkulanmıştım, ama şimdi kesinlikle biliyorum. Sakı-nımsız davrandığında el yazısı kendini ele veriyor — bazen noktası noktasına babasınınkinin aynısı bir yazıyla notlar alıyor, bazen de Ephraim gibi yaşlı birisinden başkasının söyleyemeyeceği laflar ediyor. Ephraim, ölümün yaklaştığını hissedince Asenath'ın bedenini kendininkiyle değiştirdi - Asenath, iyi beyni ve yeterince zayıf iradesiyle onun bulabildiği tek uygun kişiydi- onun bedenini temelli aldı, tıpkı nerdeyse benimkini de aldığı gibi; sonra Asenath'ı içine koyduğu yaşlı bedeni zehirledi. Ephraim'in ruhunun Asenath'ın şeytani gözlerinden... ve bedenimi ele geçirdiğinde benim gözlerimden... dik dik baktığına onlarca defa tanık olmadın mı?”

Edward fısıltıyla konuşurken soluk soluğa kalmıştı, soluklanmak için bir an sustu. Hiçbir şey demedim; yeniden konuşmaya başladığında, sesi normale yakındı. Tam tımarhanelik bir olay, diye düşündüm, ama onu oraya gönderen, ben olmayacaktım. Belki zaman ve Asenath'tan bağımsızlık, sağaltıcı bir etki yaratacaktı. Bu marazi okültizme bir daha asla bulaşmamak istediğini görüyordum.

“Sonra sana daha çok anlatırım — şimdi iyi bir dinlenmeye ihtiyacım var. Beni bulaştırdığı yasaklanmış dehşetlerle ilgili bir şey anlatacağım sana — birkaç korkunç rahibin çabalarıyla, gözden uzak köşelerde azmaya devam eden asırlık bir dehşetle ilgili bir şey. Bazı insanlar, kimsenin bilmemesi gereken evrenlerle ilgili şeyler biliyor ve kimsenin yapmaması gereken şeyler yapabiliyorlar. Ben boğazıma kadar bu işe battım, ama artık bitti. Bugün Miskatonic'te kütüphaneci olsaydım o lanetli *Necronomicon'u* ve bütün geriye kalanları yakardım.

Ama artık beni ele geçiremez. O allahın belası evden elimden geldiğince çabuk çıkıp kendi evime yerleşmeliyim. Biliyorum ki ihtiyaç duyarsam, bana yardım edersin. O şeytani hizmetkarlar, biliyorsun ya... ve insanlar Asenath'la ilgili çok fazla sorup soruşturacak olurlarsa. Gördüğün gibi, onlara Asenath'ın adresini veremem... sonra ilişkimizin kopmasını yanlış yorumlayacak bazı araştırma grupları var — bazı mezhepler, biliyorsun

işte... bunların bazılarının çok garip fikir ve yöntemleri var. Biliyorum ki bir şey olacak olursa, sen benim yanımda durursun — hatta seni sarsacak bir sürü şey anlatacak olsam bile... ”

Edward’ı o gece alıkoydum ve misafir odalarından birinde yatırdım; sabah daha sakin görünüyordu. Yeniden Derby konağına taşınması için bazı olası düzenlemeleri tartıştık ve bu değişikliği savsaklamayacağı umuduna kapıldım. Ertesi akşam uğramadı, ama sonraki haftalarda onu sık sık gördüm. Tuhaf ve nahoş şeyleri konuşmaktan olabildiğince kaçınarak, eski Derby konağında yapılacak yenileme çalışmalarından ve Ed-ward’ın benimle ve oğlumla birlikte önümüzdeki yaz yapmaya söz verdiği yolculuklardan söz ettik.

Asenath hakkında neredeyse tek kelime etmedik, zira bu konunun onu hâlâ fazlasıyla rahatsız ettiğini görüyordum. Dedikodu, elbette, almış başını yürümüştü; ama eski Crown-inshield konağındaki aile söz konusu olduğunda, bu yeni bir şey değildi. Hoşlanmadığım bir şeyse, Derby’nin bankacısının Miskatonic Kulüp’te ağzından kaçırdığı bir şeydi - Edward, Innsmouth’daki Moses ve Abigail Sargent ile Eunice Babson’a düzenli bir şekilde çek gönderiyordu. Öyle anlaşılıyordu ki bu meymenetsiz hizmetkârlar ondan bir tür haraç alıyorladı — ama Edward bundan bana hiç bahsetmemişti.

Yaz mevsiminin —ve oğlumun Harvard tatilinin— gelmesini arzuladım, böylece Edward’ı Avrupa’ya gönderebilecektik. Edward’ın umduğum kadar hızla düzelmediğini çok geçmeden gördüm; ara sıra rastlanan neşeli hallerinde isterik bir yan vardı, diğer taraftan, sık sık endişeli ve bunalımda olduğu görülüyordu. Eski Derby konağı Aralıkta hazırdı, ama Edward taşınmayı sürekli erteliyordu. Crowninshield konağından nefret etmesine ve korkar görünmesine karşın yine de onun tarafından garip bir şekilde tutsak edilmişti. Eşyaları boşaltmaya başlamışa benzemiyordu ve harekete geçmemek için akla hayale gelmedik mazeretler icat ediyordu. Buna dikkati çektiğimde, tarifsiz bir korkuya kapıldı. Babasının eski baş uşağı —ailenin yeniden işe alınan eski uşaklarıyla birlikte, o da oradaydı- bir gün bana, Edward’m zaman zaman evde, özellikle de mahzendeki gizli gizli dolaşmalarının ona çok garip ve sağlıksız göründüğünü anlattı. Asenath’ın ona rahatsızlık verici mektuplar yazıp yazmadığını merak ettim, ama baş uşak, Asenath’dan gelmiş olabilecek hiçbir mektup olmadığını söyledi.

Noel civarında bir akşam, Derby çıkageldi. Sohbeti gelecek yaz çıkacağımız yolculuklara yöneltiyordum ki Derby birdenbire yüzünde sarsıcı, denetlenemez bir korku -sağlıklı bir zihne ancak karabasan uçurumlarının en derininin düşürebileceği kozmik bir ürkü ve iğrenme-ifadesiyle, tiz bir çığlık atarak yerinden sıçradı.

“Beynim! Beynim! Tanrım, Dan - çekeliyor - ötelerden -çarpıyor — pençe vuruyor — o şeytan kadın — şimdi bile — Ephraim - Kamog! Kamog! Shoggothların kuyusu — la! Shub-Niggurath! Bin Oğlaklı Keçi!..

Alev — alev... beden ötesi, yaşam ötesi... yeryüzünde... aman Tanrım!..”

Derby’yi çekip yeniden sandalyesine oturttum ve çılgınlığı yerini donuk bir hareketsizliğe bırakırken boğazına biraz şarap akıttım. Karşı koymadı, ama kendi kendine konuşur gibi dudaklarını kıpırdatmaya devam etti. O sırada fark ettim ki Derby benimle konuşmak istiyor; sözcükleri yakalayabilmek için kulağımı dudaklarına yaklaştırdım.

“... yeniden, yeniden... deniyor... bilmeliydim... bu gücü hiçbir şey durduramaz; ne uzaklık, ne sihir ne ölüm... gelir de gelir, çoğunlukla geceleyin... ayrılamam... dehşet verici... ah tanrım, Dan, *sen de benim gibi bir bilsen ne kadar korkunç... ”*

Edward tam bir uyuşukluğa gömüldüğünde başının altına yastık koyarak, uyumaya bıraktım. Doktor çağırmadım, çünkü _ onun akıl sağlığı hakkında ne denileceğini gayet iyi biliyordum ve elimden gelebilirse doğaya bir şans tanımak istiyordum. Derby geceyarısı uyandı, onu yukarıdaki yatağına götürüp yatırdım, ama sabahleyin gitmişti. Sessizce evden dışarı süzülmüştü — ve baş uşağı telefon ettiğinde, Edward’ın eve dönmüş olduğunu ve kütüphanede huzursuzca volta atıp durduğunu söyledi.

Edward bundan sonra hızla dağıttı. O bana tekrar uğramadı, ama ben her gün ziyaretine gittim. Her zaman kütüphanesinde oturuyor ve anormal bir *dinleme* havasında, boş boş bakıyordu. Zaman zaman mantıklı konuştuğu oluyordu, ama hep önemsiz konularda. Derdinden, gelecekle ilgili planlardan ve Asenath’dan söz edildiğinde çıldırıyordu. Baş uşağı, geceleri korkunç nöbetler geçirdiğini söylüyordu; öyle ki kendine zarar verebilirdi.

Doktoru, bankacısı ve avukatıyla uzun uzun konuştum ve sonunda hekimi iki uzman meslektaşıyla birlikte ona götürdüm. İlk sorulardan kaynaklanan spazmlar çok şiddetli ve acınaklıydı - ve o akşam kapalı bir araba, Edward’ın çırpınan zavallı bedenini Arkham Sanatoryumu’na

götürdü. Ona vasi tayin edildim ve haftada iki defa ziyaretine gittim - hıçkıra hıçkıra ağlayarak, çılgınca haykırışlar, korku veren fısıltılarla ve aynı perdeden vızıltıyı andıran korkunç bir sesle boyuna "Yapmak zorundaydım — mecburdum buna... o şey beni ele geçirecek... beni ele geçirecek... orada... orada, karanlıkta... Anne, anneciğim! Dan! Kurtar beni... kurtar beni ...” türünden tümceleri arkaya arkaya sıralıyordu.

Edward’ın ne kadar iyileşme umudu olduğunu kimse söyleyemezdi, ama iyimserliğimi korumak için elimden geleni yaptım. Buradan çıktığında bir evi olmalıydı, bu yüzden, makul bir seçim olduğundan kuşku duyulamayacak hizmetkârlarını Derby konağına naklettim. Karmaşık düzenlemeleri ve son derece anlaşılmaz nesnelerden koleksiyonlarıyla Crownin-shield konağı hakkında kararsızdım, bu yüzden -Derby çalışanlarına haftada bir gidip başlıca odaların tozunu almalarını ve fırıncının bu günlerde fırını yakmasını söyleyerek- şimdilik kaydıyla olduğu gibi bıraktım.

Zalim bir ironi olarak, sahte bir umut parıltısının haber verdiği son karabasan Candlemas’tan[140] önce geldi. Ocak ayının sonlarına doğru bir sabah sanatoryumdan gelen bir telefon Ed-ward’ın ansızın aklının başına geldiğini haber veriyordu. Dediklerine göre, belleğinde arıza varmış ama aklının başında olduğu su götürmezmiş. Elbette bir süre daha gözetim altında tutulacakmış ama, sonuçtan kuşku duymaya mahal yokmuş. Her şey yolunda giderse, kesinlikle bir hafta içinde serbest kalırmış.

Sevinçten uçarak alelacele sanatoryuma koşturdum, ama bir hasta bakıcı beni Edward’ın odasına götürdüğünde şaşkınlıktan donakaldım. Hasta, kibar bir gülümsemeyle elini uzatarak beni selamlamak için ayağa kalktı, ama onun normal tabiatına fazlasıyla yabancı görünen, son derece tuhaf enerjik durumuna büründüğünü anında gördüm - sebebini tam olarak anlamadan korkunç bulduğum ve Edward’ın kendisinin de bir defasında karısının davetsiz misafirliğe gelen ruhu olduğuna yemin ettiği ehil kişilikti bu. Tıpkı Asenat’ınki ve ihtiyar Ephraim’inki gibi aynı alev alev bakışlar, aynı kararlı ağız; konuşmaya başladığında, sesinde —kötülüğü gizilgüç halinde bağrında barındıran— aynı iç karartıcı alaycılığı hissettim. Bu, beş ay önceki gece arabamı kullanan -eski kapı vurma sinyalini unuttuğu ve içimi belirsiz korkularla doldurduğu bir seferinde yaptığı kısacık bir ziyaretten beri görmediğim— aynı kişiydi ve şimdi de yüreğimi aynı

murdar yabancılık ve ağza alınmaz kozmik iğrençlik duygularıyla dolduruyordu.

Taburcu edilmesi için gerekenlerin yapılması konusunda nezaketle konuştu — belleğindeki son zamanlara ait bazı boşluklara karşın, rıza göstermekten başka yapacak bir şey kalmıyordu bana. Ama yine de bir şeylerin müthiş, tarifsiz yanlış ve anormal olduğunu hissediyordum. Bu şeyde ulaşamadığım dehşetler vardı. Bu, akıl sağlığı yerinde biriydi — ama gerçekten de benim tanıdığım Edward' Derby miydi? Yok, değilse, kimdi ya da neydi — *ve Edward neredeydi*? Serbest miydi yoksa hapis mi... ya da yeryüzünden kaldırılmış mıydı? Yaratığın söylediği her şeyde hudutsuzca alaycı bir şeylere ima vardı — Asenath'ınkileri andıran gözleri, '*özellikle sıkı gözetimden erken kurtulmuş olmak*' hakkında söylediği bazı sözlere özel ve şaşırtıcı bir alaycılık veriyordu. Çok acemice davranmış olmalıydım; kaçabilmiş olduğuma memnundum.

Bütün gün ve ertesi gün sorun üzerinde kafa patlattım. Ne olmuştu? Edward'ın yüzündeki bu yabancı gözlerden ne tür bir zihin bakmaktaydı? Bu müthiş muammadan başka bir şeyi düşünemiyordum, her şeye boş vermiştim. Bir sonraki sabah, iyileşen hastada bir değişiklik olmadığını söylemek için hastaneden telefon ettiler ve akşam olduğunda neredeyse sinir krizine yakalanıyordum — bunu kabul ediyorum, ama başkaları bunun, izleyen günlerdeki görüşümü renklendirdiğine yemin edeceklerdir. Bu konuda, bana yakıştırılan hiçbir deliliğin *bütün* tanıklıkları açıklayamayacağından başka bir şey demeyeceğim.

V

İkinci akşamın gecesi, dehşetlerin en büyüğü beni pençeleri arasına aldı; ruhumu, kurtuluşu olmayan kapkaranlık, ezici bir ürküyle ezdi. Her şey geceyarısından hemen önce telefon zilinin çalmasıyla başladı. Ayaktaki tek kişi bendim, kütüphanedeki telefonun almacını uykulu uykulu kaldırdım. Telin öbür ucunda kimse yok gibiydi, telefonu kapatıp yatmaya gidecektim ki telefondan birtakım hafif sesler duyar gibi oldum. Birisi konuşmak için kendini mi zorluyordu? Dinlerken, fıkır fıkır kabarcıklar çıkaran bir sıvının sesini duyduğumu sandım -"blob ... blob... *blob"*— garip bir şekilde anlaşılmaz sözcük ve hece bölüklerini akla getiriyordu. "Kim o," diye seslendim, ama aldığım tek yanıt "blob-blob... *blob-blob"* oldu. Gürültünün

mekanik bir ses olabileceğini varsayabiliyordum sadece, ama aygıtın ses alamasa da ses iletebilecek bozuk bir aygıt olabileceğini düşünerek, “Sizi duyamıyorum. En iyisi telefonu kapatmak ve Arıza’ya bildirmek,” dedim. Hemen sonra, telin diğer ucundaki alıcının çengele asıldığını işittim.

Dediğim gibi, bu, geceyarısından hemen önce oldu. Daha sonra bu telefon konuşmasının izi sürüldüğünde, eski Crown-inshield konağından telefon edilmiş olduğu bulundu; oysa ki orta hizmetçisinin orada bulunması için tam üç dört gün vardı. Ben sadece bu evde ne bulunmuş olduğunu çıtlatayım — mahzenin uzak bir köşesinde bulunan bir sandık odasındaki karışıklık, ayak izleri, pislik, alelacele karıştırılmış giysi dolabı, telefon üzerinde şaşırtıcı izler, beceriksizce kullanılmış kırtasiye eşyaları ve her şeyin üzerinde asılı duran iğrenç bir koku. Polis, bu acınası aptallar, kendilerine ait şık bir kurama sahip, hâlâ —o kargaşalıkta ortadan kaybolan — işten atılmış şu sinsi hizmetkârları arıyor. Mezar kaçkınlarına has bir intikamın peşinde olduklarını söylüyorlar; ben de Edward’ın en iyi arkadaşı ve akıl hocası olduğum için bu işe dahil edilmişim.

Budalalar! — o elyazısını bu insanlıktan uzak maskaraların mı taklit ettiğini sanıyorlar? Daha sonra gelen şeyi onların getirebileceğini mi düşünüyorlar? Edward’ın bedenindeki *değişikliklere* bu kadar mı körler? Bana gelince, *Edward’ın bugüne kadar bana anlatmış olduğu her şeye inanıyorum artık.* Hayatın kuşkulanmadığımız kıyılarının ötesinde dehşet verici varlıklar var ve ara sıra insanın kötüye olan merakı, onları bizim menzilimize sokuyor. Ephraim —Asenath- bu ifrit onları çağırdı ve onlar da Edward’ı yuttular, tıpkı beni yutmakta oldukları gibi.

Güvenlikte olduğumdan emin olabilir miyim? Bu güçler, fiziksel biçimin ömründen daha uzun süre yaşıyor. Ertesi gün —öğleden sonra— içinde bulunduğum perişanlıktan çıkıp daha düzgün yürümeye, daha tutarlı konuşmaya başladım — tımarhaneye gittim ve o yaratığı Edward’ın ve bütün dünyanın hatırına vurdum, ama yakılıp kül edilene kadar emniyette olabilir miyim? Cesedi, çeşitli doktorlar aptalca otopsiler yapsın diye muhafaza ediyorlar - ama ben onun yakılması gerektiğini söylüyorum. *O şey, vurduğumda Edward Derby olmayan o şey yakılmalıdır.* Yakılmayacak olursa, deliririm, çünkü sıradaki ben olabilirim. Ama benim iradem zayıf değildir - etrafında kaynadığını bildiğim dehşetlerle benim altımı oymasına izin vermeyeceğim. Bir yaşam —Ephraim, Asenath ve Edward— şimdi

sırada kim var? Ben, bedenimden dışarı sürülmeyeceğim... tımarhanedeki, kurşunlarla delik deşik olmuş o cesetle ruhlarımızı değiştirmeyeceğim!

Ama bırakın da size dehşetin son perdesinin dört başı mamur hikâyesini anlatayım. Polisin inatla göz ardı ettiği şeyden -en az üç yolcunun High St.'te saat ikiden önce rastladığı şu bodur, acayip ve kötü kokulu şeyle ilgili hikâyelerden ve bazı yerlerde görülen tek izlerin niteliğinden— söz etmeyeceğim. Sadece saat iki civarında kapı zili ve kapı tokmağının sesiyle uyandırılmış olduğumu söyleyeceğim - sırasıyla bir kapı zili bir kapı tokmağı güvensizce ve bir tür umutsuzlukla çalınıyordu ve *her biri Edward'ın üç attı iki vuruşluk eski sinyalini tekrarlamaya çalışıyordu.*

Derin bir uykudan uyandığımdan zihnim allak bullak olmuştu. Derby kapıdaydı — ve eski şifreyi anımsıyordu! Şu yeni kişilik şifreyi anımsayamamıştı... Edward ansızın normal durumuna mı dönmüştü? Böyle heyecan ve telaş içinde burada ne arıyordu? Zamanından önce taburcu mu edilmişti, yoksa kaçmış mıydı? Belki, diye düşündüm aceleyle sırtıma bir şey geçirip merdivenlere atılırken, kendi kişiliğine dönmesiyle serbest kalmak için çılgınca bağırıp çağırmaya ortalığı kırıp geçirmeye başlamıştı. Her ne olmuşsa, yeniden eski iyi kalpli Edward'dı ve ona yardım edecektim!

Karaağaçların kemer yaptığı karanlığa kapıyı açtığımda, dayanılmaz iğrenç bir koku neredeyse yere seriyordu beni. İçimin bulanmasından boğulacak gibi oldum ve birkaç saniye basamaklardaki kambur, cüce şeyi göremedim. Çağrı Edward'ın çağrısıydı, ama bu pis, bodur karikatür de neyin nesiydi? Ed-ward nereye sıvışmıştı? Kapıyı açmadan daha bir saniye önce, zili o çalmaktaydı.

Ziyaretçinin üzerinde Edward'ın paltolarından biri vardı - etekleri neredeyse yere değiyordu ve kolları geriye kıvrılmış olmasına karşın ellerini örtüyordu. Şapkasının kenarları iyice aşağı çekilmişti ve siyah ipekten bir boyun atkısı yüzünü gizliyordu. Ben kararsızca dışarı doğru yürürken, karşımdaki şahıs, telefonda duyduğum gibi sıvımsı bir ses çıkardı-"blob... blob..."- ve uzun bir kurşun kalemin ucuna geçirilmiş sık yazılı kocaman bir kağıdı bana uzattı. Hastalıklı ve açıklanamaz pis kokudan hâlâ başım dönerken, kâğıdı kaptım ve kapı aralığından gelen ışıkta okumaya çalıştım.

Edward'ın elyazısı olduğu ayan beyan ortadaydı. Ama telefon etmek dururken neden yazmıştı - ve yazı neden bu kadar beceriksizce, kaba ve

titrekti? Yarı aydınlıkta yazıyı sökemiyordum, bu yüzden salona doğru çekildim; cüce şahıs iç kapının eşiğinde bir an duraksamakla birlikte mekanik bir şekilde peşim sıra geldi. Bu acayip ulağın kokusu gerçekten de son derece mide bulandırıcıydı; inşallah karım uyanıp onunla karşılaşmaz diye düşündüm (çok şükür bu dileğim boşa çıkmadı).

Sonra kâğıtta yazılı olanları okurken dizlerim tutmaz oldu, gözlerim karardı. Kendime geldiğimde, korkudan kaskatı kesilmiş elimle o meşum kâğıt parçasını sıkı sıkıya kavramış, yerde yatıyordum. İşte kâğıtta yazılı olanlar.

> "Dan — sanatoryuma gidip o şeyi öldür. Onu yok et. O şey artık Edward Derby değil. O kadın beni ele geçirdi -o, Asenath'dır- ve *o, üç buçuk aydır ölüdür.* Onun uzağa gittiğini söylediğimde yalan söyledim. Onu öldürdüm. Yapmak zorundaydım. Bu ansızın oldu; yalnızdık ve ben doğru bedendeydim. Bir şamdan gördüm ve onunla kafasını parçaladım. Hallowmas'ta[141] beni temelli ele geçirecekti.
>
> Onu mahzende bulunan en uzaktaki sandık odasında bazı eski sandıkların altına gömüp bütün izleri temizledim. Ertesi sabah hizmetkârlar kuşkulandılar, ama öyle sırları vardı ki polise gitmeyi göze alamadılar. Onlara yol verdim, ama onların —ve diğer mezhep üyelerinin— ne yapacağını Tanrı bilir.
>
> Bir süre her şeyin yolunda olduğunu sandım, sonra beynimin çekildiğini hissettim. Ne olduğunu biliyordum — anımsamalıydım. Onunki gibi —ya da Ephraim'inki gibi- bir ruh tam olarak ayrılmaz ve beden bozulmadığı sürece başından ayrılmaz. Beni ele geçiriyordu - benim bedenimi kendininkiyle değiştiriyordu — *kendisi benim bedenime girip, beni mahzende gömülü kendi cesedine yolluyordu.*
>
> Gelmekte olan şeyin ne olduğunu biliyordum—bu yüzden ani değişiklik geçirdim ve akıl hastanesine gitmek zorunda kaldım. Sonra o şey geldi -kendimi karanlıkta buldum— sandıkların altına gömdüğüm Asenath'ın çürüyen cesedi içerisinde. Ve biliyordum ki o da sanatoryumdaki benim bedenimde olmalıydı -*sürekli,* çünkü artıkHallowmas gelmişti ve dünyayı tehdit etmek için onu serbest bırakmak üzere Asenath —sağ salim— orada bulunmasa bile kurban iş görecekti. Umutsuz bir durumdaydım; *her şeye rağmen tırnaklarımla kazıp dışarı çıktım.*

> Konuşamayacak kadar bozuldum- telefon etmeyi de beceremiyorum — ama hâla yazabiliyorum. Bu son sözleri ve uyarıyı bir şekilde yazıp sana getireceğim. Eğer dünyanın huzur ve rahatına değer veriyorsan, *o iblisi öldür.* Mutlaka *yakılmasını sağla.* Yoksa bedenden bedene geçerek ebediyen yaşar ve neler yapabileceğini sana söyleyemem. Karabüyüden uzak dur, Dan; şeytanın işi o. Hoşça kal -sen iyi bir dosttun. Polise inanacakları herhangi bir şey anlat - seni böyle bir belanın içine sürüklediğim için çok çok özür dilerim. Çok geçmeden huzura ereceğim - bu şey daha fazla dayanamaz. İnşallah bunu okursun. *Ve bu şeyi öldür - öldür onu.*
>
> Saygılarımla Ed.”

Kağıtta yazılı olanların ikinci yansını sonradan okudum, çünkü üçüncü paragrafın sonuna geldiğimde düşüp bayılmıştım. Eşiğe yığılıp kalmış olan şeyi görüp, sıcak havanın etrafa yaydığı iğrenç kokusunu aldığımda yeniden bayıldım. Ulak kıpırdamıyordu ya da artık bilinci yoktu.

Benden daha sağlam iradeye sahip kahya sabahleyin holde gördüğü şey karşısında bayılmadı. Bunun yerine polise telefon etti. Polis geldiğinde, ben yukarıdaki odama çıkarılarak yatağıma yatırılmıştım, ama -diğer şey- geceleyin yığılıp kaldığı yerde duruyordu. İnsanlar mendilleriyle burunlarını tıkadılar.

Sonunda Edward’ın garip duran giysilerinin içinde buldukları şey yan yarıya sıvılaşmış korkunç bir kütleydi. Kemikler de vardı — bir de kırılmış bir kafatası. Dişler üzerinde yapılan küçük bir inceleme kafatasının kesinlikle Asenath’ın kafatası olduğunu ortaya koydu.

ERICH ZANN’IN MUZİGİ

Kentin haritalarım çok büyük bir dikkatle incelememe rağmen Rue d’Auseil’i bir daha asla bulamadım. Üstelik, sokak adlarının değiştiğini bildiğimden, sadece çağdaş haritaları incelemekle de yetinmedim. Kentin eski zaman kalıntılarını derinlemesine araştırdım ve benim Rue d’Auseil adıyla bildiğim sokağı bulmama yardımı dokunabilecek bütün bölgeleri, adı ne olursa olsun, şahsen dolaştım. Elimden gelen çabayı sarfetmeme karşın, üniversitede bir metafizik öğrencisi olarak sürdürdüğüm sefil yaşamımın son aylarında Erich Zann’ın müziğini duyduğum evi, sokağı, hatta yöreyi bulamıyor olmam, aşağılayıcı bir gerçek olarak duruyor.

Rue d’Auseil’de ikamet ettiğim süre boyunca hem fiziksel hem de zihinsel olarak çok sarsılmış olduğumdan, belleğimin bölük pörçük olmasına şaşmıyorum ve anımsıyorum da, üç beş tanışımdan hiçbirini oraya götürmemiştim. Ama orayı yeniden bulamayışım hem çok acayip hem de akıl karıştırıcı, çünkü orası üniversiteden yürüyerek ancak yarım saat çektiği gibi, bir görenin bir daha unutamayacağı kendine has özellikleri olan bir yerdi. Rue d’Auseil’i gören kimseye rastlamadım.

Pencereleri ölgün ışıklarla aydınlanmış, yüksek tuğla duvarlı antrepoların her iki yanına dizili olduğu Rue d’Auseil kara taştan kaba saba bir köprüyle karşı tarafına geçilen karanlık bir nehrin öte yakasında uzanıyordu. Sokak, nehir boyunca her zaman gölgeler içindeydi; sanki civar fabrikaların dumanları sürekli olarak güneşi kapatıyordu. Nehrin kendisi de, daha önce hiçbir yerde koklamadığım ve anında tanıyacağım için günün birinde orayı bulmama yardımı dokunacak pis kokular yayıyordu. Köprünün öte tarafında taş döşeli, parmaklıklı dar sokaklar vardı; sonra yokuş başlıyordu; ilkin hafif, sonra giderek artan eğim Rue d’Auseil’e ulaşıldığında inanılmaz sarp bir hal alıyordu.

Rue d’Auseil kadar dar ve dik bir başka sokak ömrümde görmedim. Bütün araçlara kapalı, bir uçurumdu adeta; birçok bölümünde merdiven basamakları vardı ve tepede sarmaşık bürümüş yüksek bir duvarla sona eriyordu. Yol döşemesi düzensizdi; bazen yassı kocaman taşlar, bazen kaldırımtaşı, bazen de orasından burasından yeşilimsi gri otların çıkmaya çalıştığı yalın toprak. Evler yüksek, sivri çatılı ve inanılmaz eskiydi ve çılgınca öne, arkaya yana kaykılmıştı. Bazen, her ikisi de öne eğilmiş karşılıklı iki ev, tıpkı bir kemer gibi sokağın ortasında buluşuyor ve ışığın zemine ulaşmasını büyük ölçüde engelliyordu. Sokak boyunca evlerin arasında kurulmuş birkaç köprü vardı.

Bu sokağın sakinleri, üzerimde garip bir etki yaratıyordu. Başlangıçta bunu onların konuşkan olmayan, sessiz insanlar olmalarına verdim, ama sonra bu etkinin hepsinin çok yaşlı olmalarından ileri geldiğine hükmettim. Böyle bir sokakta nasıl yaşamaya başladığımı bilmiyorum, ama oraya taşındığımda kendim değildim. Birçok yoksul evde yaşamış, parasızlıktan hep kovulmuştum; sonunda inmeli Blandot’un kapıcılığını yaptığı Rue d’Auseil’deki bu yıkıldı yıkılacak eve rastlamıştım. Burası, sokağın üst ucundan itibaren üçüncü evdi ve yükseklikte bütün evlere büyük fark atıyordu.

Odam beşinci kattaydı ve katta benden başka kalan yoktu; aslını sorarsanız ev neredeyse bomboştu. Eve taşındığım gece, sivri çatılı tavanârasından gelen garip bir müzik işittim ve ertesi sabah bu konuyu ihtiyar Blandot’a sordum. Blandot, adamın akşamlan ucuz bir tiyatro orkestrasında çalan Erich Zann adında garip, dilsiz bir Alman viyolcü[142] olduğunu söyledi ve tiyatrodan döndükten sonra geceleyin saz çalma arzusunun, biricik tavanarası penceresi, sokağın bitimindeki duvarın ötesinde uzanan meyilli arazinin ve manzaranın sokaktan görülebildiği tek nokta olan bu herkesten uzak ve yüksek odayı seçmiş olmasının sebebi olduğunu sözlerine ilave etti.

Bundan sonra Erich Zann’ı her gece işitim; beni uyutmuyor ve müziğinin tuhaflığı üzerimde rahatsız edici bir etki yaratıyordu. Sanattan pek anlamasam da, armonilerinden hiçbirinin daha önce duyduğum müzikle ilintisi olmadığını adım gibi biliyordum; epeyce orijinal bir dehaya sahip bir besteci olduğuna hükmettim. Dinledikçe daha çok büyüleniyordum; bir hafta sonra yaşlı adamla tanışmaya karar verdim.

Bir gece Zann işinden dönerken koridorda yolunu keserek kendisiyle tanışmak ve o çalarken yanında bulunmak istediğimi söyledim. Beli bükülmüş, çok zayıf, ufak tefek bir adamdı; üstü başı dökülüyordu, mavi gözlüydü; keçiyi andıran acayip bir suratı vardı ve neredeyse keldi; konuşmaya başladığımda öfkelenmiş ve korkmuş gibi göründü. Ama açıkça belli olan dost tavırlarım sonunda onu yumuşattı ve gıcırdayan, sallantılı, dar, karanlık merdivenlerden peşi sıra tavanarasına çıkmamı işaret etti isteksizce. Odası, dik çatılı tavanarasında bulunan topu topu iki odadan bir tanesi olup, batıya, sokağın üst yanındaki yüksek duvara bakıyordu. Çok büyük bir odaydı; son derece çıplak ve ihmal edilmiş olması yüzünden daha da büyük görünüyordu. Eşya olarak sadece dar bir demir karyola, pis bir lavabo, küçük bir masa, kocaman bir kitaplık, demirden bir nota sehpası ve eski moda üç sandalye vardı. Nota yaprakları yerlere saçılmıştı. Duvarlar, muhtemelen sıva yüzü görmemiş çıplak tahtaydı ve tozla örümcek ağlarının çokluğu, oturulan bir odadan çok terk edilmiş bir oda havası veriyordu buraya. Belli ki, Erich Zann'ın güzellik dünyası, imgelemin uzak bir evreninde yatıyordu.

Dilsiz adam oturmamı işaret ederek, kapıyı kapadı, kalın tahta sürgüyü itti ve yanında getirmiş olduğu mumun verdiği aydınlığı artırmak için bir mum daha yaktı. Sonra viyolünü güve yeniği kılıfından çıkararak sandalyelerden en az rahatsız olanına oturdu. Nota sehpasını kullanmadı; bana başkaca bir seçim hakkı tanımadan ezbere çaldığı, daha önce hiç duymadığım, kendi bestesi olması gereken ezgilerle, bir saatten uzun bir süre beni büyüledi. Müzik bilgisi olmayan birisinin bu ezgilerin gerçek niteliğini tanımlaması olanaksız. Bunlar en büyüleyici nitelikte bölümlerin durmadan yinelendiği bir tür fügdüler, ama benim en çok dikkatimi çeken şey, aşağıdaki odamdan daha önce kulak misafiri olduğum garip notaların bulunmayışıydı.

O akıldan çıkmayan notaları anımsayıp sık sık mırıldanmış ve yalan yanlış ıslıkla çalmıştım; bu yüzden müzisyen sonunda yayını bıraktığında, o ezgilerden birini çalıp çalamayacağını sordum. Ondan bu ricada bulunurken, buruş buruş keçi suratı viyol çalarken takındığı sükûneti yitirdi ve yaşlı adama ilk yaklaştığımda yüzünde belirdiğini fark ettiğim o garip öfke ve korku karışımı ifadeye büründü. Bir an, yaşlılık kaprislerini hafife alarak onu ikna etmeye niyetlendim ve bir gece önce dinlediğim bazı ezgileri ıslıkla çalarak ev sahibimde o garip ruh halini uyarmaya çalıştım. Ama bu davranış tarzını pek sürdüremedim, çünkü ıslıkla çaldığım havayı

tanıdığında dilsiz müzisyenin yüzü ansızın anlaşılmaz bir ifadeyle çarpıldı ve ağzımı kapatmak, acemice taklidime son vermek için uzun, yaşlı, kemikli sağ elini uzattı. Bunu yaparken acayip bir şey daha yaptı, sanki davetsiz bir misafirin gelmesinden korkuyormuş gibi ürkü dolu gözlerle perdesi çekili, o tek pencereye bir bakış attı — pencereye doğru bakması çok saçmaydı, çünkü tavanarası odası bitişik çatılardan ulaşılamayacak kadar yüksekti ve sarp sokaktaki bu pencere, kapıcının bana söylediği gibi, insanın sokağın doruğundaki duvarın ötesini görebileceği tek noktaydı.

Yaşlı adamın bakışı, aklıma Blandot'un sözlerini düşürdü ve Rue d'Auseil sakinlerinden sadece bu aksi ihtiyarın görebildiği, tepenin ötesindeki ay ışığının aydınlattığı çatıların ve kent ışıklarının baş döndürücü manzarasını seyretmek için geçici bir arzu hissettim. Pencereye yaklaştım; dilsiz kiracı eskisinden daha büyük bir korku ve öfke içerisinde üzerime yürümeseydi, uzanıp neye benzediği anlaşılamayan perdeyi çekecektim; bu defa başıyla kapıyı işaret ederken iki eliyle koluma yapışıp beni kapıya doğru sürüklemeye başladı. Ev sahibimden büsbütün iğrenmeye başlamıştım; derhal gideceğimi söyleyerek beni bırakmasını emrettim. Parmakları gevşedi; yüzümdeki iğrenme ve incinme ifadesini gördüğünde, kendi öfkesi yatışır gibi oldu. Kolumu yeniden, ama bu def a dostça sıkarak beni bir sandalyeye doğru iteledi, sonra açıkca görülen bir arzuyla darmadağınık masaya gitti ve bir yabancının Fransızcasıyla ıkına sıkına bir yığın sözcük yazdı.

Sonunda bana uzattığı notta, hoşgörülü olmam ve kendisini bağışlamam için ricada bulunuyordu. Zann yaşlı ve yalnız bir adam olduğunu, kendi müziği ve daha başka konularla ilgili tuhaf korku ve sinir rahatsızlıkları çektiğini söylüyordu. Müziğini dinlememe memnun olmuştu, tekrar gelmemi ve tuhaflıklarına aldırış etmememi istiyordu. Ama acayip armonilerini başkalarına çalamaz ve onları başkalarından dinlemeye de, odasındaki herhangi bir şeye başkalarının dokunmasına da katlanamazdı. Koridorda yaptığımız konuşmaya kadar, müziğini odamdan duyabildiğimi bilmiyordu ve şimdi Blandot ile konuşarak alt katlarda, müziğini duyamayacağım başka bir odaya geçip geçemeyeceğimi soruyordu. Kira farkını kendisinin ödeyeceğini yazıyordu.

Oturup, kötü bir Fransızca ile yazılmış metni çözmeye çalışırken yaşlı adama karşı daha fazla yakınlık hissettim. O da tıpkı benim gibi fiziksel ve sinirsel acılarının kurbanıydı ve metafizik alanlarda yaptığım incelemeler

bana şefkatli olmayı öğretmişti. Sessizlikte pencerenin dışından hafif bir ses geldi - gece rüzgârında kepenkler takırdamış olmalıydı ve her nedense, neredeyse Zann kadar şiddetle irkildim. Böylece okumayı bitirdiğimde, ev sahibimin elini sıktım ve oradan bir dost olarak ayrıldım.

Ertesi gün Blandot bana üçüncü katta, bir tefecinin dairesiyle saygın bir döşemecinin odası arasında daha pahalı bir oda verdi. Dördüncü katta kimse yoktu.

Zann'ın, beşinci kattan taşınmam konusunda beni ikna etmeye çalışırken göründüğü kadar arkadaşlığıma düşkün olmadığını anlamam pek fazla uzun sürmedi. Kendisine uğramamı benden istemediği gibi, uğradığımda da bundan rahatsız olmuşa benziyor ve gönülsüzce çalıyordu. Bu, hep geceleri oluyordu — gündüzleri uyuyor ve kimseyi kabul etmiyordu. Tavanarası odası ve o acayip müzik beni garip bir şekilde büyülemeye devam etse de, Zann'dan daha fazla hazzetmedim. Pencereden dışarı, duvarın üzerinden ve görünmeyen yamaçtan aşağıya, parıldayan çatı ve kulelere bakmak için dayanılmaz bir arzu duyuyordum. Bir defasında tiyatro saatinde, Zann evde değilken çatı katına gittim, ama kapı kilitliydi.

Yapmayı becerebildiğim tek şey dilsiz, yaşlı adamın gece müziklerine kulak misafiri olmaktı. Başlangıçta ayaklarımın ucuna basarak beşinci kattaki eski odama çıkıyordum, daha sonra gıcırdayan basamaklardan tavanarasına çıkacak kadar cesareti kendimde buldum. Anahtar deliği tıkanmış ve sürgülenmiş kapının dışında, o dar koridorda bazen içimi tarifsiz korkularla -belli belirsiz bir hayranlık ve derin bir gizem duygusuyla karışık korkularla- dolduran sesler işitiyordum. Sesler aslında pek korkutucu değildi, ama bu dünyaya ait olamayacak titreşimleri vardı ve zaman zaman bir tek müzisyen tarafından icra edildiğine inanmakta zorlandığım senfonik bir niteliğe bürünüyordu. Erich Zann'ın çılgın güçlere sahip bir deha olduğu kesindi. Haftalar geçtikçe müzik giderek daha çılgın bir hal aldı ve yaşlı müzisyen, görenlerin içini acıma hissiyle dolduran bir yabaniliğe ve sinsiliğe büründü. Artık beni odasına hiçbir zaman kabul etmiyor ve ne zaman merdivenlerde karşılaşsak benden kaçınıyordu.

Sonra birgece,yaşlıadamın kapısını dinlerken inleyen viyol sesinin yükselerek tam bir şamataya dönüştüğünü işittim; sürgülü kapının ardından dehşetin gerçek olduğunun kanıtı —ancak dilsiz birinin, o da en dehşet verici korku ve kaygı anlarında atabileceği cinsten yürek paralayıcı, anlaşılmaz bir çığlık— gelmeseydi, sarsılmış olan akıl sağlığımdan

kuşkulanacaktım. Kapıyı defalarca çaldımsa da karşılık veren olmadı. Bundan sonra karanlık koridorda, zavallı müzisyenin bir sandalyeye tutunarak yerden kalkmak için sarf ettiği zayıf çabayı işitene kadar soğuktan ve korkudan titreyerek bekledim. Bir baygınlık nöbetinden sonra ancak kendine geldiği inancıyla yeniden kapıyı çalmaya ve bu arada güven vermek için kendi adımı haykırmaya başladım. Zann'ın sendeleye sendeleye pencereye gidip pencere kanatlarını ve kepenkleri kapattığını, sonra yine sendeleye sendeleye kapıya doğru yürüyüp, beni içeri buyur etmek için titreyen ellerle kapının sürgüsünü çektiğini işittim. Bu defa benim orada bulunmamdan duyduğu memnuniyet gerçekti; çünkü bir çocuğunun annesinin eteklerine yapışması gibi benim ceketime yapışırken çarpılmış yüzü kurtulmuş olduğu düşüncesiyle aydınlandı.

Yaşlı adam heyecandan titreyerek beni bir sandalyeye doğru itelerken, kendisi de bir başkasına çöker gibi oturdu; viyolü ve yayı biraz ötede özensizce atılmış olduğu yerde duruyordu. Zann başını tuhaf bir tarzda öne eğerek bir süre hareketsiz oturdu, çelişkili gibi görünse de yoğun, korku dolu bir bekleyiş içinde olduğu hissine kapılıyordu insan. Daha sonra tatmin olmuş olmalı ki kalkıp masanın yanındaki bir sandalyeye geçti ve kısa bir not yazarak bana uzattıktan sonra masasına dönerek durmaksızın uzun uzadıya bir şeyler yazmaya koyuldu. Notta merhameten ve merakımı giderebilmem için, kendisini kuşatan bütün hayret uyandırıcı ve dehşet verici şeyleri anlatan Almanca bir açıklama yazıncaya kadar oturup beklememi rica ediyordu. Dilsiz adamın kalemi kâğıt üzerinde uçarcasına hareket ederken oturup bekledim.

Belki bir saat kadar sonraydı, ben hâlâ beklerken ve yaşlı müzisyenin hararetle doldurduğu kağıtlar üst üste yığılırken Zann'ın korkuyla irkildiğini fark ettim. Hiçbir yanılgıya yer vermeyecek şekilde, perdeleri çekilmiş pencereye bakıyordu, titremeler içinde kulak kesilmişti. Sonra, ben kendim de bir ses duyar gibi oldum; ama bu, korku verici bir ses olmayıp, son derece uzaktan gelen fevkalade hafif bir müzik sesiydi; civardaki evlerden birinde ya da üzerinden asla bakamayacağım yüksek duvarın ötesindeki bir konutta bir müzisyenin bulunduğunu akla getiriyordu. Bu sesin Zann'ın üzerindeki etkisi müthiş oldu, zira kurşun kalemini elinden düşürerek ayağa fırladı ve viyolünü kaparak, sürgülü kapının dışındayken dinlediğim bir sefer dışında bugüne kadar işitmediğim denli çılgın bir müzikle geceyi yırtmaya başladı.

Erich Zann’ın o korkunç gecedeki çalışını tarif etmeye kalkışmanın hiçbir anlamı yok. Bu müzik o ana kadar kulak misafiri olduklarımdan daha dehşet vericiydi, çünkü şimdi yüzündeki ifadeyi görebiliyor ve bu defa güdüsünün salt korkudan başka bir şey olmadığını anlayabiliyordum. Gürültü yapmaya, bir şeyi savmaya veya bir şeyi boğuntuya getirmeye çalışıyordu - bunun ne olabileceğini düşünemiyordum ama, korkunç bir şey olması gerektiğini hissediyordum. Çalışı giderek fantastik, taşkın ve isterik bir hal aldı; yine de bu tuhaf, yaşlı adamın sahip olduğunu bildiğim üstün dehanın özelliklerini sonuna kadar korudu. Çalınan havayı tanıdım - tiyatrolarda hayli popüler olan çılgın bir Macar dansıydı bu; bir an, Zann’ı bir başka bestecinin eserini çalarken ilk defa işittiğimi düşündüm.

Viyolün umutsuz feryat ve inleyişleri giderek yükseldi, giderek yabanıllaştı. Yaşlı adam tekinsiz bir şekilde şıpır şıpır terliyor, perdeleri çekili pencereye çılgınca bakarak bir maymun gibi kıvrılıp bükülüyordu. Çılgın ezgilerinde, kaynaşan bulutlar, dumanlar ve şimşekler arasında dans eden ve deliler gibi dönenen gölgeyi andırır satirleri ve Bakkhos tapınanlarını gördüm. Sonra, viyolden geliyora benzemeyen daha tiz, daha düzenli notalar, Batı’daki uzak bir yerlerden gelen dingin, telaşsız, anlamlı, alaycı notalar duyar gibi oldum.

Bu kritikanda, sanki içerideki çılgın müziğe bir karşılıkmış gibi uğuldayan gece rüzgârında pencere kepenkleri şiddetle takırdamaya başladı. Zann’ın çığlık çığlığa haykıran viyolü şimdi kendini aşmış, bir viyolün çıkarabileceğini asla düşünemediğim sesler çıkarıyordu. Çözülüp pencereye çarpmaya başlayan kepenkler daha büyük bir gürültüyle takırdıyordu. Sonra pencere camı ısrarlı darbeler altında titreyerek parçalandı ve içeri dolan soğuk rüzgâr mumları cızırdatıp, Zann’ın korkunç sırrını yazmaya başladığı masanın üzerindeki kâğıtları hışırdattı. Zann’a baktığımda, bilinçli gözlem yapabilecek durumda olmadığını gördüm. Dışarı fırlamış, camlaşmış mavi gözleri görmeden bakıyordu ve çılgınca çalışı hiçbir kalemin betimleyemeyeceği kör, mekanik, tanınmaz bir curcunaya dönüşmüştü.

Aniden esen, öncekilerden daha güçlü bir rüzgâr, üzeri yazılı kâğıtları pencereye doğru savurdu. Uçuşan kâğıtların peşinden umutsuzlukla atıldım, ama ben kırık cama ulaşmadan onlar gitmişti bile. Sonra bu pencereden, duvarın ötesinde uzanan bayırın ve kentin Rue d’Auseil’den görülebileceği tek nokta olan bu pencereden dışarıya göz atma isteğimi anımsadım. Çok karanlıktı, ama kent ışıkları her zaman yanardı; yağmur ve rüzgâr altında

hiç değilse onları görmeyi umuyordum. Ama, mumlar cızırdar ve çılgın viyol gece rüzgârıyla inilderken tavanarası pencerelerinin en yükseğinden baktığımda, aşağıda uzanan ne bir kent ne de anımsadığım dost sokakların parıltılarını gördüm; sadece hudutsuz bir uzayın, hareket ve müzikle dolu, hayal edilemez ve dünyadaki hiçbir şeye benzemeyen bir uzayın karanlığı vardı. Ve orada durmuş dehşet içinde etrafı seyrederken, rüzgâr o eski sivri çatılı tavan arasındaki mumların her ikisini de söndürerek beni, önümde cehennemi bir karışıklık, ardımda şeytani ulumalarıyla geceyi dolduran viyolün sesiyle göz gözü görmez, vahşi bir karanlık içinde bıraktı.

Karanlıkta, bir ışık yakma olanağı bulamadan, sendeleye sendeleye gerilemeye başladım, masaya çarptım, bir sandalyeyi devirdim ve nihayet karanlığın şok edici müzikle haykırdığı yere vardım. Karşımdaki güçler her ne olursa olsun, kendimi ve Erich Zann'ı kurtarmayı hiç değilse deneyebilirdim. Bir ara soğuk bir şeyin bana sürünerek geçtiğini sandım, ama iğrenç viyolün sesinden çığlığımın işitilmesi olanaksızdı. Ansızın, karanlıkta deliler gibi ileri geri gidip gelen yay bana çarptı ve müzisyene yakın olduğumu anladım. Ellerimle ileriyi yokladım, Zann'ın sandalyesinin arkalığına dokundum, sonra omuzlarını bulup kendine gelmesini sağlamak amacıyla sarstım.

Bir karşılık alamadım, viyol aynı hızla çalınmaya devam etti. Mekanik olarak ileri geri sallanan başını durdurup, kulağına her ikimizin de gecenin bu bilinmeyen varlığından kaçabileceğimizi bağırmak için elimi başına uzattım. Ama karanlığın ve karmaşanın hüküm sürdüğü tavanarasının her tarafında tuhaf hava akımları sanki dans eder gibi eserken, Zann ne bana yanıt verdi ne de ağza alınmaz müziğinin çılgınlığında bir azalma oldu. Elim kulağına değdiğinde nedenini bilmeden korkuyla titredim — dingin suratını elleyinceye kadar da nedenini bilemedim; dışarı fırlamış camsı gözleri görmeden bakan, buza kesmiş, kaskatı, soluk almayan suratını. Daha sonra bir mucizeyle kapıyı ve kalın ahşap sürgüsünü bularak, deliler gibi kendimi dışarı attım, karanlıktaki bu cam gözlü şeyden ve ben kaçarken bile öfkesi artmakta devam eden o lanetli viyolün cehennemi inlemelerinden uzaklaştım.

Karanlık evdeki o sonu gelmez basamakları üçer beşer atlayarak, uçar gibi indim; yıkıldı yıkılacak evlerin arasındaki basamaklı dik sokaktan aşağı aklım başımdan gitmiş gibi koştum; basamaklar ve kaldırım taşı döşemeleri üzerinde, ortalığı çın çın çınlatan adımlarla bir koşu tutturarak aşağı

sokaklara vardım; pis kokuların yayıldığı dimdik duvarlı nehre ulaştım, büyük, karanlık köprüyü soluk soluğa aşıp bildiğimiz geniş, sağlıklı caddelere çıktım; tüm bunlar, bir türlü aklımdan çıkmayan dehşet verici izlenimler. Ayrıca hiç rüzgar olmadığını, gökyüzünde ayın parıldadığını ve kent ışıklarının parıl parıl göz kırptığını anımsıyorum.

Yaptığım tüm araştırma ve soruşturmalara karşın Rue d'Au-seil'i bir daha bulmayı başaramadım. Ama ne Rue d'Auseil'i bulamadığıma ne de Erich Zann'ın müziğini açıklayabilecek tek şey olan sık aralıklı yazılmış kâğıtların en akıl almaz uçurumlarda kaybolmasına çok üzülmüş olduğum da söylenemez.

PUSUDAKİ DEHŞET

1. Bacaya Vuran Gölge

Pusudaki dehşeti bulmak için Fırtına Dağı'nın tepesindeki terk edilmiş konağa gittiğim gece hava gök gürültülüydü. Yalnız değildim, zira, kariyerimi yazındaki ve yaşamdaki dehşetler peşinde bir dizi araştırmaya dönüştürecek olan grotesk ve dehşet verici şeylere karşı gösterdiğim düşkünlük o zamanlar henüz aptalca bir cesaretle harmanlanmamıştı. Zamanı gelince haber gönderip çağırttığım sadık ve güçlü kuvvetli iki adam vardı yanımda; dehşet verici konuları araştırmaya olağanüstü yatkınlıkları nedeniyle uzun zamandır işbirliği yaptığım iki kişi.

Bir ay önce çıkan o tekinsiz paniğin —sessizce sokulan karabasan ölümün— peşini bırakmayan gazeteciler yüzünden sessizce ayrıldık köyden. Daha sonra bana yardımcı olabileceklerini düşünüyordum, ama o an için onları istemiyordum. Ama keşke araştırmaya katılmalarına izin verseydim; o zaman dünyanın bana deli demesinden ya da o şeyin akla getirdiği şeytani çağrışımlar yüzünden kendisinin delireceğinden duyduğum korkuyla sırrı bu kadar zaman tek başıma taşımazdım. Şimdi ise, düşüne düşüne delirmemek için her şeye boşverip, anlatıyorum; keşke hiç gizlemeseydim. Çünkü o ıssız, o hayal dağda nasıl bir dehşetin pusuya yatmış olduğunu ben, sadece ben biliyorum.

Ağaçlı bir bayır yolumuzu kesinceye kadar, tarih öncesinden kalma bir orman ve tepelerde küçük bir arabayla kilometrelerce yol gittik. Alışıldık araştırmacı kalabalığı olmadan, kırlar geceleyin daha da meşum görünüyordu; bu yüzden zaman zaman dikkati çekme riskini göze alarak asetilen farları kullanmaktan kendimizi alamıyorduk. Karanlık bastırdıktan sonra manzara oldukça tekinsizdi ve eminim oralarda sinsi sinsi dolaşan dehşetten haberdar olmasaydım bile hastalıklı görünümü fark ederdim. Vahşi yaratıklardan eser yoktu - ölüm kol gezerken akıllı davranmasını bilir

onlar. Yıldırımların yaraladığı asırlık ağaçlar olağanüstü kocaman ve çarpık çurpuk görünüyordu; geriye kalan bitki örtüsüyse son derece sık ve kıpır kıpırdı. Öte yandan, yabani otlar bürümüş ve düşen yıldırımlarla delik deşik olmuş topraktaki bazı tümsekler ve yükseltiler, anormal büyük yılan ve insan kurukafalarını anımsattı bana.

Dehşet, yüz yılı aşkın bir süreden beri Fırtına Dağı'nda pusudaydı. Bunu, dünyanın dikkatini ilk defa bölgeye çeken felaketle ilgili haberler gazetelerde yer aldığında öğrenmiştim. Burası, Catskills'de, Hollanda uygarlığının bir zamanlar geçici olarak ve azıcık sokulduğu, sonra da ardında birkaç yıkık konak ve şurada burada, bazı yamaçlar üzerinde acınası mezralarda yoz bir nüfus bırakarak geri çekildiği uzak ve ıssız dağlık bir yöreydi. Eyalet polisi kuruluncaya kadar normal insanlar buraları nadiren ziyaret ederlerdi; şimdi bile sadece atlı polis, pek sık olmayan aralıklarla devriye gezer bu yörede. Ama dehşet, bütün civar köylerde eski bir gelenekti; zira avlanamayan, bir şey yetiştiremeyen, üretim yapamayan ve temel gereksinimlerini karşılamak için elde örülmüş sepetlerini satmak üzere bazen vadilerinin dışına çıkan zavallı melezlerin basit konuşmalarında en başta gelen konu dehşetti.

Pusudaki dehşet, adını sık sık kopan fırtınalardan alan, yüksek ama engebesiz bir dağ olan Fırtına Dağı'nı taçlandıran, herkesin kaçındığı metruk Martense konağını mesken tutmuştu. Bir korunun ortasındaki bu eski taş konak yüz yılı aşkın bir süreden beri, inanılmayacak denli çılgın ve korkunç hikâyelerin, yazlan dışarı çıkıp sinsi sinsi dolaşan sessiz, sürünen ölümle ilgili hikâyelerin odağındaydı. Bu mezralarda yaşayanlar sızıldanan bir ses tonuyla ve ısrarla karanlığa kalmış yalnız yolcuları yakalayan, onları ya beraberinde götüren ya da kolu bacağı parçalanıp, kemirilmiş olarak korkunç bir vaziyette bırakan bir şeytan hakkında hikâyeler anlatıyor, bazen de uzaktaki konağa doğru uzanan kan izlerinden fısıltıyla söz ediyorlardı. Bazıları gök gürlemesinin pusudaki dehşeti meskeninden dışarı çıkardığını söylerken, bazıları da gök gürlemesinin onun sesi olduğunu söylüyordu.

Uygarlıktan uzak bu yörelerde yaşayanlardan başka kimse, kısacık bir an görüldüğü ileri sürülen bir iblisin tutarsız, abartılı tarifleriyle bu çeşitli ve çelişkili hikâyelere inanmamaktaydı, ama Martense konağının iyi saatte olsunların ziyaret ettiği bir yer olduğundan kuşku duyan ne bir köylü ne de bir çiftçi vardı. Mezrada yaşayanların son derece inandırıcı bir hikâyesinden sonra konağı ziyaret eden araştırmacılar hayaletlere ilişkin bir kanıt

bulamadılarsa da, yerel tarih böylesi kuşkuları yasaklıyordu. Nineler Martense'nin hayaletiyle ilgili acayip söylenceler anlatıyorlardı; Martense ailesinin kendisiyle, aile bireylerinin kalıtsal olarak sağ ve sol gözlerinin farklı renklerde oluşuyla, ailenin uzun, olağanüstü tarihiyle ve onu lanetleyen cinayetle ilgili söylenceler.

Beni olay yerine getiren dehşet, dağlıların en çılgın efsanelerinin ansızın ve uğursuzca doğrulanışı oldu. Bir yaz gecesi, görülmedik şiddette şimşekli yıldırımlı bir fırtınadan sonra, kırlar hiçbir yanılsamanın sebep olamayacağı denli büyük bir panik içerisinde darmadağın kaçışan dağlıların gürültüsüyle uyandı. Acınası yerli kalabalıklar çığlıklar atıyor, Üzerlerine çullanan ağza alınmaz dehşetten sızıldanarak söz ediyorlardı; onlardan kuşku duyulamazdı. Onu görmemişlerdi, ancak mezralardan birinden öylesine yürek paralayıcı çığlıklar işitmişlerdi ki sürünen bir ölümün geldiğini anlamışlardı.

Sabahleyin yurttaşlar ve eyalet atlı polisi, korkudan titreyen dağlıları önlerine katarak ölümün gelmiş olduğunu söyledikleri yere gittiler. Ölüm gerçekten de oradaydı. Mezralardan birinin zemini isabet eden yıldırımla göçerek pis kokulu kulübelerden beş onunu yerle bir etmişti, ama mal kaybını önemsizleştiren organik bir yıkım vardı. Burada yaşayan tahminen yetmiş beş kişiden sağ kalan tek kişi bile görünmüyordu ortada. Karmakarışık olmuş toprak, şeytanın diş ve pençeleriyle yaptığı kıyımın göstergesi olan kan ve insan kalıntılarıyla kaplıydı, ama katliamdan ötelere uzanan hiçbir iz yoktu. Bunun, korkunç bir hayvanın işi olduğunda çabucak fikir birliğine varıldı, böylesi gizemli ölümlerin yoz topluluklarda sıklıkla görülen menfur cinayetlerden olduğu suçlamasını kimse ileri sürmeye yeltenmedi. Bu suçlama, ancak, burada yaşadığı tahmin edilen insanlardan yirmi beşinin ölülerin arasında olmadığının anlaşılması üzerine ortaya atıldı; o zaman da elli kişinin, bunun yarısı sayıda insan tarafından öldürülmesini açıklamak zorlaşıyordu. Ama bir yıldırım düşmüş olduğu ve geriye dehşet verici bir şekilde ezilmiş, çiğnenmiş parçalanmış cesetlerle dolu bir köy kaldığı gerçeği orta yerde duruyordu.

Heyecana kapılan kırsal bölge halkı, iki yer arasında en az beş kilometre uzaklık olmasına karşın, bu dehşetle tekinsiz Martense konağı arasında bir bağlantı kurdu çabucak. Atlı polis bundan o kadar emin değildi; araştırmalarına konağı pek umursamadan dahil edip, tamamen terk edilmiş olduğunu görünce de bir daha üzerinde durmadı. Ama kırda yaşayanlarla

köylüler çok büyük bir özenle her tarafı araştırdılar; evin altını üstüne getirdiler, havuzların ve derelerin dibini taradılar, yakınlardaki ormanları didik didik ettiler. Hepsi boşunaydı; gelmiş olan ölüm yıkımın kendisinden başka iz bırakmamıştı.

Araştırmanın ikinci günü, muhabirleri Fırtına Dağı'nı istila eden gazetelerde olay geniş bir şekilde yer almıştı. Gazeteler olayı ayrıntılı bir şekilde anlatıyor, dehşetin kocakarılar tarafından anlatılan geçmişini açıklayan birçok görüşme yayınlıyorlardı. Haberleri başlangıçta isteksizce izliyordum, çünkü dehşetle ilgili konularda bir uzmandım ne de olsa, ama bir hafta sonra beni tuhaf bir şekilde heyecana sevk eden bir hava sezdim ve bu yüzden 5 Ağustos 1921'de araştırmacıların genel karargahı olduğu kabul edilen, Fırtına Dağı'na en yakın köy olan Lefferts Corners'daki otele doluşan muhabirlerin arasına kaydımı yaptırdım. Aradan üç hafta daha geçti; muhabir kalabalığının dağılmaya başlamasıyla, bu arada sürdürdüğüm titiz araştırma ve soruşturmalara dayanan korkunç bir araştırmayı sürdürmek için serbest kaldım.

Böylece o yaz gecesi, uzaktan uzağa gökgürültüleri işitilirken, motorunu susturduğum arabayı geride bıraktım ve el fenerinin ışığını ilerideki dev meşe ağaçları arasında belirmeye başlayan hayaleti andıran, külrengi duvarların üzerinde gezdirerek, silahlı iki arkadaşımla birlikte Fırtına Dağı'nın doruğuna yakın son tepecikler üzerinde taban tepmeye başladım. Bu marazi gecenin yalnızlığında ve oynaşan zayıf ışıklar altında devasa bir kutuya benzeyen kocaman bina, gündüzleri açığa çıkmayan bir dehşetin karanlık ipuçlarını sergiliyordu; yine de hiç duraksamadım, zira buraya bir fikrin doğruluğunu sınamak için sarsılmaz bir kararlılıkla gelmiştim. Gök gürlemesini ölüm şeytanını korku verici gizli bir yerden çağırdığına inanıyordum ve bu şeytanın elle tutulur bir varlık mı, yoksa buharımsı bir hastalık mı olduğunu görmeyi aklıma koymuştum.

Yıkıntıyı daha önce eni konu incelemiştim, bu yüzden nasıl bir yol izleyeceğimi gayet iyi biliyordum; nöbet yeri olarak, kurban gittiği cinayet yörenin efsanelerinde ağırlıklı bir yer tutan Jan Martense'nin eski odasını seçmiştim. İçimden bir ses, bu eski kurbanın dairesinin maksadıma en uygun yer olduğunu söylüyordu. Yaklaşık yedi metreye yedi metre boyutlarındaki oda, diğerleri gibi bir zamanlar mobilya olan birtakım döküntüyle doluydu. Oda, evin güneydoğu cephesinde ikinci kattaydı ve doğuya bakan kocaman bir pencereyle, güneye bakan dar bir penceresi

vardı; her iki pencerede de ne cam kalmıştı ne de kepenk. Büyük pencerenin karşısında, çinilerine Kitabı Mukaddes'ten alınmış *müsrif oğulla* ilgili yazılar işlenmiş Hollanda stili kocaman bir şömine, dar pencerenin karşısında da duvara monte edilmiş geniş bir yatak vardı.

Gök gürlemesinin ağaçlarca boğulan sesi daha yüksek perdelere ulaşırken, planımın ayrıntıları üzerinde hazırlıklara giriştim. İlk olarak, yanımda getirmiş olduğum üç halat merdiveni geniş pencerenin pervazına yan yana bağladım. Merdivenlerin çimenler üzerinde uygun bir yere kadar ulaştıklarını biliyordum, çünkü daha önce denemiştim. Sonra üçümüz birlikte başka bir odadan, dört direkli büyük bir karyolayı sürükleyerek getirip pencerenin önüne yanlamasına dayadık. Üstüne çam dalları serpiştirdikten sonra otomatik tabancalarımızı çekip karyolanın üzerine oturduk; ikimiz dinlenirken üçüncümüz gözcülük ediyordu. Şeytan hangi yönden gelirse gelsin, kaçma olanağına sahiptik. Evin içinden gelecek olursa, pencerede merdivenlerimiz; dışarıdan gelecek olursa, kapı ve merdivenler vardı. Daha önceki olaylara bakarak, en kötü olasılıkla bizi takip etse bile, çok uzaklara kadar takip edeceğini düşünmüyorduk.

Geceyarısından saat bire kadar nöbeti ben tuttum; netameli eve, korumasız pencereye, yaklaşmakta olan gök gürlemesine ve şimşeğe karşın müthiş bir uyku bastırdı. İki yoldaşımın arasındaydım; George Bennett pencere, William Tobey şömine tarafındaydı. Beni etkileyen ağırlığın aynısını hissetmiş olduğu anlaşılan Bennett uyuyordu, bu yüzden başı düşüyor olsa da sonraki nöbete Tobey'i seçtim. Büyük bir dikkatle şömineyi seyretmiş olmam hayli acayipti doğrusu.

Artan gök gürültüleri düşlerimi etkilemiş olmalıydı, zira uyuduğum kısa zaman aralığında kıyamet görüntüleriyle dolu düşler gördüm. Bir ara, pencere tarafında uyuyan arkadaşımın huzursuzlukla kolunu göğsüme doğru savurmasından olmalı, uyanır gibi oldum. Tobey'in nöbetçilik görevini yapmaya devam edip etmediğini görebilecek kadar kendime gelememiştim, ama bu hususta belirgin bir kaygı duymaktaydım. Daha önce, kötülüğün mevcudiyeti beni hiç bu kadar ezmemişti. Sonra yeniden uykuya dalmış olmalıyım, çünkü gece, daha önce hiç yaşamadığım ve hayal etmediğim çığlıklarla bir cehenneme döndüğünde, inanılmaz bir karmaşadan uyandım.

Bu çığlıklarda, insanoğlunun korku ve ıstırabının en derini kayıtsızlığın abanoz kapılarına umutsuzca ve çılgınca pençeler vuruyordu. Korku ve

yeisin akıl almaz görüntülerinin yankılandığı derinliklere doğru sürüklenirken kudurgan bir delilik ortamına, adeta cehenneme açtım gözlerimi. Işık yoktu, ama sağ yanımdaki boşluktan Tobey'in gitmiş olduğunu anladım; Tanrı bilir nereye gitmişti. Solumda uyuyan adamın ağır kolu hâlâ göğsümün üzerindeydi.

Sonra, bütün dağı sarsan, o yok edici yıldırım büyük gümbürtüyle düştü; yaşlı korunun en ücra, en karanlık köşelerini aydınlatıp, eciş bücüş olmuş ağaçların en yaşlılarını paramparça etti. O korkunç ateş topunun müthiş aydınlığında yanımda uyuyan adam ansızın sıçrayıp doğruldu, pencerenin ötesinden gelen aydınlıkta gölgesi, gözlerimi bir türlü alamadığım şöminenin üzerindeki bacaya vurdu. Hâlâ sağ ve aklı başında oluşum, akıl sır erdiremediğim bir mucizedir. Buna akıl sır erdiremiyorum, çünkü bacaya vuran gölge Geoge Bennett'in ya da başka bir insan yaratığın gölgesi olmayıp, cehennemin en derinlerindeki kraterlerden fırlayıp çıkmış küfür niteliğinde bir anormallik; hiçbir havsalanın tam olarak alamayacağı, hiçbir kalemin biraz olsun tarif edemeyeceği adsız, şekilsiz bir iğrençlikti. Bir an sonra, meşum konakta bir başımaydım; korkudan tir tir titriyor, anlamsız sesler çıkarıyordum. George Bennett ve Willliam Tobey, artlarında bir boğuşma izi bile bırakmadan, sırra kadem basmışlardı. Onlardan bir daha haber alınamadı.

II. FIRTINADA BİR YOLCU

Ormanlarla çevrili konaktaki bu iğrenç deneyimden sonra Lefferts Corners'taki otel odamda günlerce sinirlerim harap yattım. Arabama nasıl ulaştığımı, nasıl çalıştırıp, görünmeden köye döndüğümü tam olarak anımsamıyorum, çünkü hoyrat dallarıyla dev ağaçlar, gök gürlemesinin şeytani homurtuları ve bölgeyi benek benek, çizgi çizgi bölen toprak yığınlarına düşen Kharonvari[143] gölgeler dışında belirgin bir izlenim kalmamıştı aklımda.

Akla ziyan gölge üzerine titremeler içerisinde kafa patlatırken, dünyadaki en dehşet verici şeylerden birisini —uzayın en uzak kıyılarından bazen zayıf, şeytani tırmalamalarını işittiğimiz, ama sınırlı görme yetimizin merhamet edip bizi koruduğu dünyadışı boşlukların o adsız belalarından birini— görmüş olduğumu biliyordum. Gördüğüm gölgeyi çözümlemeye ya da teşhis etmeye cesaretim yoktu. O gece pencereyle benim aramda bir şey

yatıyordu, ama her ne zaman bu şeyi sınıflandırma iç güdümü bastırmayı başaramayacak olsam korkudan bir titremedir alıyordu beni. Eğer hırlamış, havlamış ya da kıkır kıkır gülmüş olsaydı — bu bile onun sonsuz iğrençliğini hafifletebilirdi. Ama öylesine sessizdi ki. Ağır kolunu ya da ön ayağını koymuştu göğsümün üzerine ... organik olduğuna ya da bir zamanlar organik olduğuna şüphe yoktu... odasını işgal etmiş olduğum Jan Martense, konağın yakınlarındaki mezarlıkta gömülüydü... yaşıyorlarsa, Bennett'le Tobey'i bulmalıyım... o şey neden onları almış da beni sona bırakmıştı?... uykulu olma hali öylesine boğucu ve düşler öylesine korkunç ki...

Kısa zamanda, hikayemi birine anlatmazsam, ruhen büyük bir çöküntüye düşeceğimi anladım. Pusudaki dehşetin peşini bırakmamaya zaten karar vermiştim, çünkü cüretkar cehaletimle, ne kadar korkunç olursa olsun gerçeğin ortaya çıkarılması bana belirsizlikten daha iyi görünmüştü. Buna göre, tutulacak en iyi yolu, kimleri sırdaş olacak seçeceğimi ve iki kişiyi yok edip, karabasanları andıran bir gölge düşüren şeyin izini nasıl bulacağımı çoktan kararlaştırmıştım.

Lefferts Comers'daki tanıdıklarım esas itibariyle, trajedinin son yankılarını toplamak için henüz yöreden ayrılmamış olan hatırşinas muhabirlerdi. Bu insanlardan kendime bir mesai arkadaşı seçmeye niyetlendim ve düşündükçe tercihim Arthur Munroe adında, otuz beş yaşlarında, esmer, zayıf bir adamdan yana kayıyordu; bu adamın eğitimi, zevkleri, zekası ve huyu, geleneksel fikir ve tecrübelere bağlı bir adam olmadığını gösteriyordu.

Eylül başlarında bir öğle üzeri, Arthur Munroe hikayemi dinledi. Daha baştan ilgi ve yakınlık duyduğunu gördüm; hikayemi tamamladığımda Munroe meseleyi keskin bir anlayış ve muhakeme gücüyle çözümleyip, irdeledi. Üstüne üstlük, yaptığı öneri ziyadesiyle pratikti, çünkü bilgilerimizi daha ayrıntılı tarihi ve coğrafi bilgilerle takviye edinceye kadar Martense konağına karşı harekete geçmeyi ertelememizi önerdi. Korkunç Martense ailesiyle ilgili bilgi toplamak amacıyla onun inisiyatifinde kırsal alanı taradık ve hayret verici derecede aydınlatıcı, atadan kalma bir günlüğe sahip birini keşfettik. Ayrıca, dehşet ve karışıklıktan korkup daha uzak yamaçlara kaçmamış olan dağlı melezlerle de uzun uzadıya konuştuk ve nihai görevimizi, civar köylülerin efsanelerinde sözü edilen trajedilerin

cereyan ettiği yerlerin etraflı ve eksiksiz bir incelenmeye tabi tutulmasından sonraya bırakmaya karar verdik.

Bu incelemenin sonuçları başlangıçta pek aydınlatıcı değildi, ama bir çizelge halinde düzenlediğimizde sanki oldukça anlamlı bir eğilim ortaya koyuyor gibiydi; şöyle ki dehşet verici olayların çok büyük bir çoğunluğu ya kimsenin yaklaşmaya cesaret etmediği konağın nispeten yakınlarında ya da hastalık derecesinde aşırı serpilmiş ormana bitişik arazi parçalarında cereyan etmişti. İstisnaların bulunduğu da doğruydu; aslında, dünyanın dikkatini yöreye çeken bu son dehşet, ormanla hiçbir bağlantısı olmayan, konaktan uzak, ağaçsız bir alanda cereyan etmişti.

Pusudaki dehşetin ne menem bir şey olduğuna gelince, aklı başından gitmiş alık köylülerden dişe dokunur bir şey öğrenmenin olanağı yoktu. Onun aynı anda bir yılan ve bir dev; bir gök gürlemesi ve bir yarasa; bir akbaba ve yürüyen bir ağaç olduğunu söylüyorlardı. Bizse, onun elektrik yüklü fırtınalara hayli duyarlı canlı bir organizma olduğunu varsayarken, haklı olduğumuzu düşünüyorduk. Bazı hikâyelerde kanatlardan söz ediliyor olsa da, açık alanlardan kaçınıyor olması, bize göre onun yürüyerek yer değiştirdiği kuramını daha olanaklı kılıyordu. Bu görüşle uyuşmayan bir şey varsa, o da yaratığın kendisine atfedilen bütün işleri yapabilmesi için ulaşması gereken hızdı.

Köylüleri yakından tanımaya başlayınca, onları birçok bakımdan daha sevimli bulmaya başladık. Bahtsız ataları ve insanlardan uzak yaşamalarının aptallaştırıcı etkileri yüzünden evrim basamaklarından yavaşça geriye doğru inen basit hayvancıklardı onlar. Yabancılardan korkuyorlardı, ama yavaş yavaş bize alıştılar ve pusudaki dehşetin peşinde sık ağaçlıkları didik didik arar, konağın bütün bölmelerini yıkarken büyük ölçüde yardımlarını gördük. Bennett’le Tobey’i bulmak için yardımlarını istediğimizde, hakikaten üzüldüler, çünkü bize yardım etmeyi istemekle birlikte bu kurbanların da kendi kayıp insanları gibi bu dünyadan temelli gitmiş olduklarını biliyorlardı. Aralarından çok sayıda insanın, tıpkı uzun zamandan beri soyu tükenen hayvanlar gibi öldürülüp yok edilmiş olduğuna gerçekten ikna olmuştuk ve kaygı içerisinde başka trajedilerin yaşanmasını beklemeye koyulduk.

Ekim ortalarında hâlâ hiçbir ilerleme kaydedememiş olmak bizi şaşırtıyordu. Gecelerin bulutsuz geçmesi yüzünden şeytani bir saldırı olmadı; evle ve kırlarla ilgili araştırmalarımızın hiçbir sonuç elde edemeden

tamamlanması, denebilir ki bizi pusudaki dehşeti maddi olmayan bir varlık olarak görmeye zorluyordu. Soğukların bastırmasıyla araştırmalarımıza son vermek zorunda kalmaktan korkuyorduk, çünkü şeytanın kışlan genellikle uslu durduğunda hemfikirdik. Bu nedenle, köylülerin korkulan yüzünden artık bütünüyle terk etmiş olduğu, dehşetin uğrağı mezrada yaptığımız son gündüz araştırmasına bir tür acelecilik ve umutsuzluk hâkimdi.

Bahtı kara mezranın bir adı yoktu, ama çok uzun zamandan beri Kozalak Dağı ve Akçaağaç Tepesi adındaki iki yükseltinin arasındaki ağaçsız ama korunaklı bir yarda durup duruyordu. Mezra Kozalak Dağı'ndan çok Akçaağaç Tepesi'ne yakındı ve sözümona barınaklarından bir kısmı bu tepenin yamaçlarına kazılmış oyuklardan ibaretti. Coğrafi olarak Fırtına Dağı'nın eteklerinden itibaren iki mil kuzeybatıda, meşe ağaçlarıyla çevrili konaktan üç mil uzaklıktaydı. Mezra ile konak arasındaki uzaklığın neredeyse iki milden fazla bir kısmı açıklıktı, arazi yılan gibi kıvrılarak uzanan bazı alçak tepeler dışında neredeyse düzlük olup, bitki örtüsü çimenlerden ve şurada burada bitmiş öbek öbek yabani otlardan ibaretti. Bu arazi yapısını göz önüne alarak, sonunda şeytanın Kozalak Dağı yönünden, Fırtına Dağı'nın batıya doğru en fazla çıkıntı yapan burnuna kısa bir mesafede bulunan, güney yönündeki ağaçlıklı bir uzantıdan gelmiş olduğuna hükmettik. Akçaağaç Tepesi'ndeki bir heyelana kadar uzandığı görülen yeryüzü kabuğundaki kabarmanın, iblisi çağıran yıldırımın yan tarafına çarptığı paramparça olmuş, tek başına, yüksek bir ağacın bulunduğu taraftan.

Saldırıya uğrayan köyün her karışını, Arthur Munroe ile birlikte inceden inceye belki yirminci defa incelerken anlaşılmaz ve yeni korkularla karışık belli bir cesaretsizliğe kapıldık. Korkunç ve tekinsiz şeylerin bu denli sıradanlaştığı, böylesine sıradışı olayların cereyan ettiği bu yerde, böylesine ipucundan yoksunluk son derece tekinsiz bir durumdu; her şeyin boşuna olduğu duygusu ile harekete geçme zorunluluğunun bileşiminden kaynaklanan bir amaçsızlıkla kararmaya yüz tutan kurşuni bir gökyüzü altında dolaşıyorduk. Çok büyük bir dikkat ve özenle sürdürüyorduk araştırmalarımızı; tüm kulübelere yeniden girdik, tepenin yamacına kazılmış tüm kovuklara ceset var mı diye yeniden baktık; bitişik yamacın eteklerini mağara ve in var mı diye taradık, ama hiçbir sonuç elde edemedik. Bununla birlikte, dediğim gibi, sanki yarasa kanatlı dev grifonlar[144] kozmos-ötesi uçurumlardan bizi gözetliyormuşçasına,

anlaşılmaz ve yeni korkular, başımızın üzerinde tehdit edercesine duruyordu.

Gün ilerledikçe görmek giderek zorlaştı ve Fırtına Dağı üzerinde toplanmakta olan bir fırtınanın gümbürtülerini işittik. Böyle bir yerde bu ses, gece olsaydı heyecanlandıracağı kadar olmasa da, tabiatıyla bizi heyecanlandırdı. Fırtınanın karanlık bastırdıktan sonra da uzunca bir süre devam etmesini, umutsuzca arzuluyorduk; bu umutla yamaçlarda sürdürdüğümüz amaçsız araştırmaları bir yana bırakıp, kendimize yardımcılar bulmak amacıyla en yakın meskûn mezraya yöneldik. Ürkek olmasına ürkektiler ama, nispeten genç birkaç kişi koruyucu önderliğimizden etkilenerek, böylesi bir yardım için söz verdiler.

Ama henüz yeni dönmüştük ki aniden indiren göz gözü görmez bir yağmur, bizi bir sığınak aramak zorunda bıraktı. Gökyüzünün geceyi andıran koyu karanlığı yüzünden ilerlemekte zorlanıyorduk, ama sık sık çakan şimşeklerin ve mezra hakkındaki ayrıntılı bilgimizin yol göstericiliğinde çok geçmeden, en az akan kulübeye ulaştık; hâlâ ayakta olan kapısı ve küçük tek penceresi Akçaağaç Tepesi'ne bakan bu kulübe, kütük ve tahtaların düzensiz bir bileşiminden oluşuyordu. İçeri girdikten sonra kapıyı rüzgâr ve yağmurun öfkesinden korunmak için kapattık ve daha önceki araştırmalarımız sayesinde nerede olduğunu bildiğimiz kaba saba pencere kepengini yerine yerleştirdik. Orada entipüften sandıkların üstünde zifiri karanlıkta oturmak çok sıkıcıydı, ama pipolarımızı tüttürüp, fenerlerimizin ışığını ara sıra etrafta gezdiriyorduk. Kimi zaman duvardaki çatlaklardan şimşekleri görüyorduk; hava öylesine kararmıştı ki çakan her şimşek, son derece parlak görünüyordu.

Fırtınada tuttuğumuz bu nöbet, ürpermeler içerisinde, Fırtına Dağı'ndaki korkunç geceyi anımsattı bana. O karabasanı andıran olaydan bu yana zaman zaman zihnimi kurcalayan o soru düştü yeniden aklıma; üç gözcüye pencereden ya da binanın içinden yaklaşan şeytanın, dev ateş topu onu korkutup kaçırıncaya kadar neden her iki yandaki adamları alıp, ortadakini sona bıraktığını yeniden merak ettim. Neden kurbanlarını doğal bir sırayla almamıştı? Hangi yönden yaklaşırsa yaklaşsın, ben ikinci sıradaydım. Ne tür uzak- erimli kavrama uzuvlarıyla avlanıyordu?Yoksa benim önderleri olduğumu biliyordu da, beni arkadaşlarımdan daha feci bir yazgı için mi esirgemişti?

Ben bu düşünceler içerisindeyken, sanki bu düşüncelerin dramatik etkisini artırmak için özel olarak hazırlanmış gibi, yakınlara korkunç bir gümbürtüyle bir yıldırım düştü, ardından bir toprak kayması sesi işitildi. Aynı anda da kudurgan rüzgarın inilti ve feryatları doruğuna ulaştı. Akçaağaç Tepesi'ndeki tek ağaca yeniden yıldırım isabet ettiğinden kuşkumuz yoktu, Munroe oturduğu kutudan kalkarak, tahribatı görmek üzere küçük pencereye gitti. Kepengi indirdiğinde rüzgar ve yağmur sağır edici bir uğultuyla içeri doldu; bu yüzden ne dediğini duyamadım, ama dışarı eğilip Doğa'nın şamatasının boyutlarını kestirmeye çalışırken bekledim.

Yavaş yavaş rüzgarın dinip, alışılmadık karanlığın dağılmaya başlaması, fırtınanın sona ermekte olduğunu gösteriyordu. Fırtınanın gece de devam ederek araştırmamıza yardımcı olacağını umuyordum, ama ardımdaki bir budak deliğinden içeri vuran sinsi bir güneş ışını, böyle bir ihtimali ortadan kaldırıyordu. Munroe'ya, kapıyı açınca, içeri ışıktan çok yağmur gelecek olsa bile, biraz aydınlığın iyi olacağını söyleyerek sürgüsünü çekip kapıyı açtım. Dışarısı, toprak kaymasının yol açtığı öbek öbek taze toprak yığınlarıyla tam bir çamur deryasıydı, her tarafta gölcükler oluşmuştu, ama arkadaşımın pencereden dışarı eğilip sessizce bakmayı sürdürmesini haklı kılacak bir şey göremedim. Yaklaşıp omuzuna dokundum, oralı olmadı. Sonra şen bir tavırla tutup sarsarak benden yana döndürdüğümde, kökleri zamanın ötesinde pusuya yatmış bekleyen gecenin hudutsuz geçmişine ve uçsuz bucaksız derinliklerine ulaşan kanserli bir dehşetin soluk aldırmayan kollarını hissettim boğazımda.

Çünkü Arthur Munroe ölmüştü. Ve kemirilip oyulmuş kafasından geriye kalan şeydeyse arak yüz diye bir şey yoktu.

III. KIZIL PARILTININ ANLAMI

Fırtınanın kasıp kavurduğu 8 Kasım 1921 gecesi, tüyler ürpertici gölgeler oluşmasına yol açan bir fener elimde, tek başıma Jan Martense'nin mezarını kazıp durdum aptalca. Öğleden sonra kazmaya başlamıştım, çünkü bir fırtına patlamak üzereydi ve şimdi havanın kararmış ve müthiş sık yeşilliğin üzerinde fırtınanın patlak vermiş olmasından hoşnuttum.

Sanırım 5 Ağustostan bu yana cereyan eden olaylar, yani konaktaki şeytani gölge, genel olarak içinde bulunduğum gerginlik ve hayal kırıklığı

ile Ekim ayında kopan fırtına sırasında o küçük mezrada olan şeyler yüzünden biraz aklımı kaçırdım. Bu şeyden sonra, ölümünü anlayamadığım birisi için bir mezar kazmıştım. Biliyordum ki başkaları da anlayamayacaktı; bu- yüzden, bıraktım Arthur Munroe'nun kaybolduğuna inansınlar. Araştırdılar, ama bir şey bulamadılar. Mezralarda yaşayanlar anlayabilirdi; lakin onları daha fazla korkutmaya cesaret edemedim. Duygularım sanki garip bir şekilde nasır bağlamıştı. Konakta geçirdiğim şok beynime bir şey yapmıştı; hayalimde artık felaket boyutlarına ulaşmış olan bir dehşetin -Munroe'nun yazgısının beni dilimi tutmaya ve yalnız devam etmeye yemin ettirdiği dehşetin— peşinde koşturmaktan başka bir şey düşünemez olmuştum.

Kazı yaptığım yerin salt görüntüsü bile sıradan bir insanın sinirlerini altüst etmeye yeterdi. Arıormal büyüklükte, garip, meşum görünüşlü asırlık ağaçlar korkunç görünüşlü bir Kelt tapınağının sütunları gibi yukarıdan ters ters beni süzüyor, gök gürlemesini perdeliyor, kırbaç gibi şaklayan rüzgarın sesini boğuyor ve çok az yağmurun aşağı inmesine izin veriyordu. Geri plandaki yara izleriyle dolu ağaç gövdelerinin ilerisinde, şimşeklerin süzülen zayıf ışığı altında, terk edilmiş konağın sarmaşık bürümüş rutubetli duvarları yükselirken, daha yakınlarda hiç güneş ışığı görmemiş beyaz, mantarımsı, pis kokulu, aşırı gelişmiş bitkilerin patika ve tarhlarını kirlettiği Hollanda stili bir bahçe vardı. Ve hepsinden yakındaysa, dalları çılgınca sağa sola uzanırken, kökleri yerinden ettiği murdar taşların altındaki şeylerden zehir emen, çarpık çurpuk ağaçlarıyla mezarlık bulunuyordu. Nuh nebiden kalma ormanın karanlığında çürüyüp iltihaplanmış kahverengi yaprak örtüsünün altında, yıldırımlarla delik deşik olmuş, bölgeye özgü o alçak yığınların meşum hatlarını seçiyordum ara sıra.

Beni bu arkaik mezara yönelten şey tarihti. Tarih, aslında, başka her şey sahte bir Satanizmle sona erdikten sonra elimde kalan tek şeydi. Artık, pusudaki dehşetin maddi bir varlık olmayıp, geceyarısı yıldırımlarına hükmeden kurt dişli bir hayalet olduğuna inanıyorum. Ayrıca, Arthur Munroe ile birlikte yaptığımız araştırmalar sırasında ortaya çıkardığımız bir yığın yerel söylence yüzünden, bunun 1762'de ölmüş olan Jan Martense'nin hayaleti olduğuna inanıyorum. Bir budala gibi mezarını kazmamın nedeni buydu.

Martense konağı, New Amsterdamlı varsıl bir tüccar olan Gerrit Martense tarafından 1670'te inşa edilmişti; Gerrit, İngiliz yönetiminde

değişen düzenden nefret etmiş, ayak basılmamış ıssızlığından ve alışılmadık manzarasından hoşlandığı uzak ormanlık bir zirvede bu görkemli konutu inşa ettirmişti. Burada onu gerçekten hayal kırıklığına uğratan tek şey, yazları sık sık görülen şimşekli yıldırımlı fırtınaların bolluğuydu. Tepeyi seçip konağı inşa ettirirken Mynheer[145] Martense, tabiatın bu sık sık karşılaşılan öfke nöbetlerini o yıla has bir durum olarak kabul etmişti, ama zamanla bu durumun yörenin sürekli bir özelliği olduğunu kavradı. En sonunda bu fırtınaların başına iyi gelmediğini görerek, kızılca kıyamet koptuğunda sığınacağı bir mahzen donattı kendine.

Gerrit Martense'nin çocukları ve torunları hakkında kendisi hakkında bilinenlerden daha az şey bilinmektedir, çünkü hepsi de İngiliz uygarlığına karşı kinle yetiştirilmiş ve onu kabullenen kolonicilerden kaçınmak üzere eğitilmişti. İnsanlardan son derece uzak bir yaşam sürüyorlardı ve halk onların bu soyutlanmışlıklarının konuşma ve algılamalarını ağırlaştırdığını söylüyordu. Hepsinin de kalıtsal olarak sol ve sağ gözleri birbirinden farklıydı; genellikle bir gözleri mavi, diğeri kahverengiydi. Toplumsal ilişkileri günden güne azaldı, sonunda malikâne civarında yaşayan aşağı tabakadan insanlarla evlenir oldular. Kalabalık ailenin bir bölümü yozlaştı; vadiye göçerek, daha sonra mezralardaki sefil barınaklarda yaşayacak olan insanları dünyaya getirecek olan melez nüfusla kaynaştı. Geriye kalanlarsa asık suratla ata mülküne dört elle sarıldılar; giderek yabancılara yüz vermeyen, daha ketum bir tavır içine girdiler ve sık sık patlak veren fırtınalara karşı sinirsel bir tepki verir oldular.

Bu bilgilerin çoğunluğu dış dünyaya, Albany Kongresi[146] ile ilgili haberler Fırtına Dağı'na ulaştığında, bir tür maceraperestlikle koloni ordusuna yazılan genç Jan Martense tarafından ulaştırıldı. Jan, Gerrit'in torunlarından dış dünyaya açılan ilk insandı ve altı yıllık seferberliğin ardından 1760'ta geri döndüğünde birbirinden farklı renklerdeki Martense gözlerine karşın babası, amcaları ve kardeşleri tarafından bir yabancı kabul edilerek kendisinden nefret edildi. Artık Martense'lerin acayipliklerini ve önyargılarını paylaşamadığı gibi, dağda kopan fırtınalar da onu eskisi gibi kendinden geçirmiyordu. Tam aksine çevresi onu bunaltıyordu ve Albany'deki bir dostuna sık sık baba ocağını terk etme niyetinde olduğunu yazıyordu.

1763 baharında, Jan Martense'nin Albany'deki arkadaşı Jonathan Gifford, Martense konağındaki koşulları ve kavgaları da göz önüne alarak,

mektup arkadaşından uzun zamandır ses çıkmamasından endişeye kapıldı. Jan'ı şahsen ziyaret etme kararlılığıyla at sırtında dağlara gitti. Günlüğünde Fırtına Dağı'na 20 Eylül'de vardığı ve konağı gayet harap bir vaziyette bulduğu yazılıydı. Kir pas içindeki hayvani görüntüleriyle Gifford'u şoke eden asık suratlı, garip gözlü Martense'ler gırtlaktan gelen kesik kesik sözlerle Jan'ın ölmüş olduğunu söylediler. Jan'ın önceki sonbaharda yıldırım isabet etmesi sonucunda öldüğünde ısrar ediyor ve şu anda ihmal edilmiş, batık bahçelerin gerisinde gömülü olduğunu söylüyorlardı. Üzerinde bir işareti bile bulunmayan çıplak mezarı konuğa gösterdiler. Martense'lerin tavırlarındaki bir şeyler Gifford'a itici ve kuşku verici gelmişti ve bir hafta sonra mezarda araştırma yapmak için elinde kazma ve kürekle geri dönmüştü. Aradığı şeyi de bulmuştu —sanki vahşi darbelere maruz kalmış gibi gaddarca parçalanmış bir kafatası— bu yüzden Albany'ye döndüğünde Martense'leri aileden birini öldürmekle açıkça suçlamıştı.

Ortada yasal kanıt yoktu, ama hikâye hızla etrafa yayıldı ve bundan sonra herkes Martense'lerle selamı sabahı kesti. Kimse onlarla iş yapmıyordu; uzak konakları kaçınılan lanetli bir yer oldu çıktı. Martense'ler kendi mülklerinde yetiştirdikleri ürünlerle bağımsız olarak yaşamlarını sürdürmeyi bir şekilde becerdiler, çünkü uzak tepelerde ara sıra parıldayan ışıklar varlıklarını sürdürdüklerine tanıklık ediyordu. Bu ışıklar ta 1810'lara kadar görülmekle birlikte, son zamanlarda hayli seyrek görülür olmuştu.

Bu arada konak ve dağ hakkında korkunç bir efsaneler toplamı oluştu. İnsanlar yöreden iki kat titizlikle uzak duruyor ve fısıltılarla anlatılan her tür söylenceyle kuşatıyorlardı onu. 1816'ya kadar kimse uğramadı yöreye, sonra mezra sakinleri uzunca zamandır ışıkların görülmemiş olduğunun farkına vardılar. O zaman bir grup araştırma yapmak üzere konağa gitti; konağın terk edilmiş ve kısmen yıkılmış olduğunu gördüler.

Çevrede hiçbir iskelete rastlanmamış olmasından, ev halkının ölmeyip göçmüş olduğu sonucuna varıldı. Görünüşe göre, kabile yıllar önce evi terk etmişti; uyduruk sundurmalar, göçten önce kabilenin sayısının ne kadar artmış olduğunu gösteriyordu. Çürümekte olan mobilyalardan ve sahipleri ayrılıp gitmeden çok önce kullanılmasından vazgeçilmiş olması gereken, çevreye saçılmış çatal bıçak takımlarından anlaşıldığı üzre, kültürel düzeyleri çok düşmüştü. Ama ürkütücü Martense'lerin gitmiş olmasına karşın hortlaklı evden duyulan korku devam ediyordu; yozlaşmış dağlılar

arasında yeni ve tuhaf hikayeler anlatılmaya başlandığında bu korku had safhaya ulaştı. Terk edilmiş, korkulan ve Jan Martense’nin intikamcı hayaletiyle bağlantılı hortlaklı ev orada duruyordu;Jan Martense’nin mezarını kazdığım gece de hâlâ orada durmaya devam ediyordu.

Uzun süren kazımı aptallık diye nitelemiştim; amacı ve yöntemi bakımından gerçekten de öyleydi. Çok geçmeden Jan Martense’nin tabutu açığa çıkmıştı —içinde şimdi toz ve güherçile vardı yalnızca- ama hayaletini ortaya çıkarmak için duyduğum yakıcı arzuyla tabutun altını mantıksızca ve beceriksizce kazmaya devam ettim. Ne bulmayı umduğumu Tanrı bilir — sadece, hayaleti geceleri kol gezen bir adamın mezarını kazmakta olduğumu hissediyordum.

Altımdaki toprağı önce küreğimin, hemen ardından da ayaklarımın delip aşağı geçtiği an, hangi derinliğe kadar ulaşmış olduğumu söylemek olanaksız. İçinde bulunduğum koşullarda müthiş bir olaydı bu; çünkü burada bir yeraltı boşluğunun bulunması, benim çılgın kuramlarımı doğruluyordu. Ayağımın kaymasıyla fener sönmüştü, ama cebimden elektrikli el fenerini çıkararak her iki yönde de sonsuzca uzanan yatay, dar tüneli inceledim. Bir insanın rahatça sürünerek ilerleyebileceği kadar genişti ve gecenin bu saatinde hiçbir aklı başında insan böyle bir şeye kalkışmayacak olsa bile, pusudaki dehşeti ortaya çıkarmayı kafaya takmış olmam bana tehlikeyi, mantığı ve temizliği unutturdu. Eve doğru giden yönü seçerek, pervasızca dar tünele girdim, körlemesine ve hızla ileri doğru sürünmeye başladım; önüm sıra tuttuğum feneri zaman zaman kısa aralıklarla yakıp söndürüyordum.

Toprağın sonsuz derinliklerinde kaybolmuş, zaman, emniyet, yön konularında hiçbir fikri ve belirli bir amacı olmaksızın göz gözü görmez karanlıkta kıvranarak, sürünerek, hırıltıyla soluyarak milim milim ilerlemeye çalışan bir adamın neye benzediğini hangi dil betimleyebilir? Bunda iğrenç bir yan vardı; ama yaptığım da tam olarak buydu. Buna o kadar uzun süre devam ettim ki hayat soluk, uzak bir anıya dönüştü ve ben zifiri karanlık derinliklerin köstebek ve tırtıllarıyla bir oldum. Yanar durumda unuttuğum el fenerinin ışığını ileriye doğru kıvrılarak uzanan killi tünele neden sonra tutmam ve ürkütücü bir şekilde aydınlatmam aslında tamamen kazaydı.

Bir süreden beri bu şekilde ilerlemekteydim; bu yüzden, geçit birden keskin bir eğimle yukarı yönelerek, ilerleme şeklimi değiştirdiğinde fenerin

ışığı çok zayıflamıştı. Bakışlarımı yukarı çevirdiğimde hazırlıklı olmadığım bir görüntüyle karşılaştım; sönmekte olan fenerin ışığında, uzakta iki şeytani parıltının yansımasını gördüm; uğursuz uğursuz ışıldayan ve çıldırtıcı derecede bulanık anıların aklıma üşüşmesine yol açan iki parlak yansıma. Otomatikman durdumsa da geri çekilmeyi akıl edemiyordum. Gözler yaklaştı, ama bu gözlerin sahibinden bütün seçebildiğim bir pençeden ibaretti. Ama ne pençe! Tam o sırada yukarılardan bir yerden tanıdığım hafif bir çatırtı koptu. Bu, dağın isterik bir öfkeye dönüşmüş gök gürlemesiydi. Bir süredir yukarı doğru sürünüyor olmalıydım ki yüzey şimdi çok yakındı. Boğuk gök gürlemesi çatırtılarla sürüp giderken, o gözler hâlâ kötü niyetle sert sert bakıyordu.

Tanrıya şükür, onun ne olduğunu o zaman bilmiyordum, yoksa ölmüştüm. Beni kurtaran onu çağıran gök gürlemesinin bizzat kendisi oldu; çünkü korkunç bir bekleyişten sonra bulunduğum yerden görünmeyen gökyüzünden dağa doğru, sık sık düşen ve etkisini şurada burada altüst olmuş toprak yığınlarıyla erimiş cam halini almış kumlardan fark ettiğim yıldırımlardan biri düştü. Müthiş bir öfkeyle lanetli çukurun üzerindeki toprağı yarıp geçti; beni âdeta kör ve sağır ettiyse de tam olarak komaya sokmadı.

Toprağın kayıp, yer değiştirdiği o keşmekeşde, başıma düşen yağmur damlaları beni sakinleştirinceye ve bildik bir noktada, dağın güneybatı yamacında ağaçsız, sarp bir yerde yüzeye çıkmış olduğumu görünceye kadar çaresizce debelendim, tırnaklarımla toprağı kazdım. Birbiri ardı sıra çakan ve etrafı ışığa boğan sessiz şimşekler altüst olmuş toprağı ve daha yukarılardaki ağaçlık yamaçlardan aşağı uzanan garip görünüşlü alçak tümseklerden geriye kalan şeyleri aydınlatıyordu, ama bu kaosta ölümcül yeraltı mezarından çıktığım yeri gösteren hiçbir şey yoktu. Kafamın içi de toprağın kendisi kadar karmakarışıktı ve güneyde uzaklarda kızıl bir parıltı çakıp söndüğünde içinden sıyrıldığım tehlikeyi henüz pek kavrayamamıştım.

Ama iki gün sonra mezra sakinleri kızıl parıltının ne anlama geldiğini bana anlattıklarında, küf kokulu tünelle pençe ve gözlerin verdiğinden daha büyük bir korku duydum yüreğimde; çünkü bunaltıcı çağrışımları çok daha korkunçtu. Yirmi mil kadar uzaktaki bir mezrada, beni yeryüzüne çıkaran yıldırımın ardından tam bir cinnet yaşanmış ve adsız bir yaratık, bir ağaçtan çatısı zayıf bir kulübenin içine atlamıştı. Yaratık bir şey yapmıştı, ama

mezra sakinleri kapıldıkları dehşet içerisinde, o şey kaçmadan önce kulübeyi ateşe vermişlerdi. Pençesi ve gözleri olan şey o işi yapmaktayken toprak üzerine çökmüştü.

IV. GÖZLERDEKİ DEHŞET

Fırtına Dağı'nın dehşetleri hakkında bildiklerimi bilen ve tek başına, orada pusuya yatmış dehşetin peşine düşen birinin kafasında normal hiçbir şey olamaz. Dehşetin beden bulmuş suretlerinden en az ikisinin ortadan kalkmış olması bu çok-biçimli şeytanlığın yeraltı nehrinde, ruh ve beden emniyeti bakımından yalnızca çok küçük bir garanti oluşturuyordu; yine de olaylar ve yapılan keşifler her geçen gün daha korkunç bir hal alırken, araştırmalarıma eskisinden de büyük bir şevkle devam ettim.

Gözlerin ve pençenin o yeraltı mezarından dehşet içerisinde sürünerek çıkışımdan iki gün sonra, yirmi mil ötede habis bir yaratığın tam da gözlerinin üzerime dikili olduğu anda etrafta dolaşıp durduğunu öğrendiğimde korkudan mideme kramplar girdi. Fakat bu korku öylesine hayret uyandırıcı ve akıl çelici bir tuhaflıkla karışıktı ki hoş bir duygu olduğu bile söylenebilirdi. Görünmeyen güçler insanı karabasan sancılar içerisinde tuhaf ölü kentlerin çatıları üzerinden Nis'in dişlerini gösteren dar boğazlarına doğru döndüre döndüre savururken, çılgınca haykırarak dipsiz düş uçurumlarının korkunç girdabına bile isteye atılmak bazen bir kurtuluş, hatta bir zevktir. Fırtına Dağı'nın yürüyen karabasanı için de durum böyleydi; iki canavarın yörede dolaştığını keşfetmek, bende bu lanetli bölgeye dalmak ve zehirli toprağın her santimetre karesinden ters ters bakan ölümü çıplak ellerimle kazıp çıkarmak için çılgınca bir arzunun doğmasına sebep oldu.

Mümkün olan en kısa sürede Jan Martense'nin mezarını ziyaret ettim ve, daha önce kazdığım yeri yeniden kazdımsa da hiçbir sonuç elde edemedim. Büyük çaplı bir göçük yeraltı geçidinin bütün izlerini silmiş ve yağmur, kazdığım çukura o kadar çok toprak doldurmuştu ki önceki gün hangi derinliğe kadar kazmış olduğumu bilemiyordum. Ölüm-yaratığının yanmış olduğu uzak mezraya da aynı şekilde çetin bir yolculuk yaptım, ama zahmetimin karşılığını aldığım pek söylenemez. Meşum kulübede birtakım kemikler buldum, ama hiçbirinin canavara ait olmadığı besbelliydi. Köylüler yaratığın yalnızca bir kurban almış olduğunu söylediler, ama

bunda yanılmış olduklarına hükmettim; zira bir insan yaratığa ait eksiksiz bir kafatasının yanı sıra, bir zamanlar bir insan kafatası olduğundan kuşku duyulamayacak daha başka kemik kalıntıları da vardı. Canavar hızla kulübeye atlarken görülmüş olmakla birlikte, kimse neye benzediğini söyleyemiyordu; onu bir an için görmüş olanlar, onun bir iblis olduğunu söylüyorlardı yalnızca. Canavarın pusuya yatmış olduğu büyük ağacı incelediğimde dikkati çekecek bir ize rastlamadım. Karanlık ormanda iz sürmeye çalıştım, ama bu defa da anormal derecede büyük ağaç gövdelerinin veya toprağa gömülmeden önce haince kıvranan kocaman yılanları andıran köklerin görüntüsüne daha fazla dayanamadım.

Bir sonraki adımım, en çok ölümün görüldüğü ve Arthur Munroe'nun bir şey görüp de anlatacak kadar yaşama fırsatı bulamadığı terk edilmiş mezrayı büyük bir titizlikle yeniden incelemek oldu. Daha önceki semeresiz araştırmalarım da her ne kadar çok titiz idilerse de, şimdi elimde test edeceğim yeni bulgular vardı, çünkü o yeraltı mezarındaki dehşet verici sürünüşüm, beni, canavarlığın aşamalarından en azından birinin bir yeraltı yaratığı olduğuna ikna etmişti. 14 Kasım'da bu defa daha çok Kozalak Dağı'nın ve Akçaağaç Tepesi'nin bahtsız mezraya bakan yamaçlarını araştırıyor, en çok da bu ikinci yükselti üzerindeki heyelan bölgesinin gevşek toprağı üzerinde duruyordum.

Araştırmamın öğleden sonraki bölümü hiçbir şeyi aydınlatmadı ve Akçaağaç Tepesi'nin üzerinde durup aşağıdaki mezrayla Fırtına Dağı'na doğru uzanan ovayı seyrederken karanlık çöktü. Günbatımı muhteşemdi ve şimdi gökte yükselmeye başlayan dolunay ovayı, uzak dağ yamaçlarını ve şurada burada yükselen tuhaf görünüşlü alçak tümsekleri gümüş rengi bir ışığa boğuyordu. Huzur dolu bir kır manzarasıydı, ama neleri saklamakta olduğunu bildiğimden içim nefretle doldu. Alaycı aydan, ikiyüzlü ovadan, irin toplamış dağlardan ve şu tekinsiz tümseklerden nefret ettim. Her şey çarpık, gizli güçlerle yapılan zararlı bir ittifaktan esin almış, bulaşıcı bir hastalık kapmış gibiydi.

Ay ışığında dalgın dalgın manzarayı seyrederken yüzey şeklinin çok garip bir özelliği dikkatimi çekti. Jeoloji konusunda pek bilgi sahibi olmasam da, ta başından beri bölgedeki tuhaf yükseltiler ve tepecikler ilgimi çekmişti. Bu yükseltilerin ovada dağın yüzeyine göre daha az sayıda olmakla birlikte, Fırtına Dağı civarında daha yaygın olduğunu fark ettim; belli ki tarihöncesi buzulların yeryüzünü değiştirme yönündeki inanılmaz

kaprisine karşın direnç burada daha azdı. Uzun, garip gölgeler oluşmasına yol açan, henüz pek fazla yükselmemiş ayın ışığında, tümsekler sisteminin bazı noktalarının ve hatlarının Fırtına Dağı’nın doruğuyla tuhaf bir ilişkisi olduğu, şimdi birden kafama dank etti. Bu doruğun, birtakım hatların veya nokta dizilerinin kendisinden çıkıp belirsizce ve düzensizce etrafa dağıldığı bir merkez olduğu yadsınamazdı; sanki murdar Martense konağı dehşetin görünür kollarını uzatmış gibiydi. Bu kol düşüncesi, içimi açıklanamaz bir heyecanla doldurdu ve bu tümseklerin buzulların etkisiyle oluştuğuna inanma nedenlerimi çözümlemek için durup düşündüm.

Ne kadar çözümlersem buna o kadar az inanıyordum; kafamda yeni oluşan düşünceler arasında, toprak yüzeyindeki görüntülerle toprak altındaki deneyimime dayanan garip ve dehşet verici benzerlikler belirmeye başladı. Farkına bile varmadan kopuk kopuk, çılgınca sözcükler dökülmeye başlamıştı ağzımdan: “Tanrım!...köstebek tepeleri... ne kadar çoklar... lanet olası yer arı kovanı gibi olmalı... o gece konakta... ilkin Bennett’le Tobey’i aldılar... her iki yanımızdan...” Sonra en yakınımdaki toprak yığınını deliler gibi kazmaya koyuldum; umutsuzca, korkudan titreyerek, ama neredeyse neşeyle kazıyordum; sonunda, o şeytani gece içinde süründüğüm tünel ya da oyuğun benzeri bir geçitle karşılaştığımda neye yoracağımı bilmediğim bir heyecanla avaz avaz haykırdım.

Bundan sonra, kürek elimde koşmaya başladığımı anımsıyorum; mehtabın aydınlattığı, toprak yığınlarıyla bezeli çayırlar boyunca, yamaçtaki tekinsiz ormanın hastalıklı, koyu karanlıklarının içinden geçerek ürkünç Martense konağına doğru atlayıp zıplayarak, çığlık çığlığa, soluk soluğa bir koşuydu bu. Dikenli otların bürüdüğü mahzenin her tarafını mantıksızca kazdığımı anımsıyorum; o habis tepecikler evreninin merkezini bulmak için kazıyordum. Sonra geçite, her nasılsa yanımda getirmiş olduğum biricik mumun ışığında garip gölgeler düşüren sık yaban otlarının büyüdüğü eski bacanın dibindeki deliğe rastladığımda nasıl güldüğümü anımsıyorum. Aşağıdaki o cehennem kovanında başka yaratığın kalıp kalmadığını, gök gümbürtüsünün kendisini uyandırmasını pusuda bekleyip beklemediğini bilmiyordum. İkisi öldürülmüş ve belki de bu onların sonu olmuştu. Sonuna kadar gitmek ve bir kere daha maddi ve organik olduğu sonucuna vardığım dehşetin sırrına ulaşmak için yanıp tutuşuyordum.

Geçidi el fenerimin ışığında tek başıma araştırmaya mı girişsem, yoksa mezra sakinlerinden bir ekip mi oluştursam diye kararsızlık içinde

bocalarken, ansızın dışarıdan esen bir yelin elimdeki mumu söndürmesiyle zifiri karanlık içinde kaldım. Ay artık başımın üzerindeki yarık ve aralıklardan ışımıyordu ve tüylerimi diken diken eden bir hisle, uğursuz gök gümbürtüsünün yaklaşmakta olduğunu işittim. Karmakarışık kafama üşüşen bir yığın düşünce beni el yordamıyla mahzenin en uzak köşesine çekilmeye zorladı. Ama gözlerimi bacanın dibindeki dehşet verici delikten alamıyordum bir türlü; dışarıda çakan şimşeklerin ayrık otlarından ve üst duvardaki çatlaklardan süzülen zayıf ışığında ufalanan tuğlaların ye sağlıksız bitkilerin bir an için parıldayıp gözden silindiğini görebildim. Korku ve merak karışımı bir duyguyla içim içimi yiyordu. Fırtına neyi çağıracaktı - ya da çağıracak bir şey kalmış mıydı? Bir şimşeğin ışığında yolumu bularak, görünmeden deliği gözetleyebileceğim sık bir bitki kümesinin arkasına sindim.

Tanrı merhamet ederse, gördüğüm şeyleri bir gün bilincimden siler de, son günlerimi huzur içinde geçirmeme izin verir. Artık geceleri uyuyamıyor, gök gürlediğinde yatıştırıcı ilaçlar almak zorunda kalıyorum. O şey apansız ve hiçbir ön belirti olmaksızın çıkageldi; hayal edilemez uzak çukurlardan pis pis soluyarak, boğuk homurtularla bir sıçan gibi seğirterek çıkan bir şeytan. Sonra bacanın dibindeki delikten bir cüzamlı yaratık sürüsü -en amansız deliliğin ve hastalıklı ruhun en karabüyüsünden daha iğrenç, daha korkunç, sel halinde akan, karanlığın ürünü organik bir çürümüşlük- boşandı. Bir yılanın ağzındaki salgı gibi köpürerek, kaynayarak, kabararak ve fokurdayarak açık delikten dışarı döküldü; bulaşıcı bir hastalık gibi yayılarak mahzenin bütün çıkış noktalarından dışarı aktı - lanetli geceyarısı ormanına dağılıp korku, delilik ve ölüm saçmak üzere aktı, aktı.

Tanrı bilir ne kadardılar - binlerce olmalıydılar. Aralıklarla çakan şimşeklerin zayıf ışığında dışarı doğru akışlarını görmek insanın aklını başından alıyordu. Ayrı ayrı organizmalar olarak görülmelerini sağlayacak kadar seyreldiklerinde, onların cüce, çarpık çurpuk kıllı şeytanlar ya da maymunlar -maymun soyunun canavarca ve şeytani bir karikatürü- olduğunu gördüm. Öyle sessizlerdi ki geride kalanlardan birisi yılların alışkanlığıyla dönüp daha zayıf bir yoldaşından kendine ziyafet çektiğinde, neredeyse hiç ses duyulmadı. Diğerleri ondan geriye kalanları kapıp, iştahla ve salyalarını akıtarak yediler. O zaman, korkudan afallamış olmama ve duyduğum tiksintiye karşın, hastalıklı merakım baskın çıktı ve bu canavarlardan sonuncusu yerin derinlerindeki bilinmeyen karabasan

dünyalarından dışarı sızarken, otomatik tabancamı çektim ve gök gürleme sesine sığınarak onu vurdum.

Çakan şimşeklerle erguvana kesmiş gökyüzünün sonsuz, kanlı koridorlarında birbirini avlayan kızıl, yapışkan deliliğin, haykıran, kayar gibi ilerleyen, sel gibi akan gölgeleri... biçimsiz hayaletler, anımsanan şeytani bir manzaranın hızla değişen görüntüleri; milyonlarca yamyam şeytanla kaynayan bir topraktan isimsiz özsuları yılan gibi kıvrılan kökleriyle emen anormal derecede büyümüş meşe ormanları; ahtapota benzer sapıklığın yeraltındaki çekirdeğinden el yordamıyla ilerleyen tümsek kollar... menfur sarmaşıkların bürüdüğü duvarlar ve mantarlı bitkilere boğulmuş ürkünç yeraltı geçitleri üzerinde çakan akla ziyan şimşekler... insanların oturduğu yerlere, açık bir gökyüzündeki sakin yıldızların altında huzur içerisinde uyuyan köye, bilinçsizce ulaşmamı sağlayan içgüdü için Tanrı'ya şükürler olsun.

Bir hafta içerisinde, Martense konağını ve Fırtına Dağı'nın bütün zirvesini dinamitle havaya uçurmak, bulabildikleri tüm geçit girişlerini tıkamak ve mevcudiyetleri bile akıl sağlığına hakaret olan bazı aşırı büyümüş ağaçları yok etmek üzere bir ekip oluşturmaları için Albany'ye haber gönderecek kadar kendime geldim. Onlar bunu yaptıktan sonra biraz uyuyabilecektim, ama pusudaki dehşetin adsız sırrını anımsadığım sürece gerçek huzura asla kavuşamam. Bu şey hiç aklımdan çıkmayacak, çünkü tamamen yok edildiğini ve dünya yüzünde benzer bir olgunun bulunmadığını kim söyleyebilir? Benim bildiğim şeyleri bilen kim, dünyanın bilinmeyen mağaralarını gelecekte ne korkunç olaylara yol açacağını göz önüne almaksızın düşünebilir? Hiçbir kuyu ya da metro girişine ürpermeden bakamıyorum... gök gürlediğinde niçin doktorlar beni uyutacak ya da zihnimi gerçekten yatıştıracak bir şey vermiyorlar?

Sona kalmış olan o adı ağza alınmaz yaratığı vurduktan sonra el fenerinin ışığında gördüğüm şey öylesine yalındı ki ne olduğunu anlayıp da hezeyana kapılmam için neredeyse bir dakika geçti. Tiksinç bir yaratıktı; sararmış sivri dişleri, keçeleşmiş kürküyle kirli beyaz goril gibi bir şeydi. Memeli dejenerasyonunun son ürünüydü; tecrit edilmiş döllenmenin, üremenin ve yeraltında ve üstünde yamyamca beslenmenin korkunç sonucuydu; yaşamın ötesinde pusuya yatmış sırıtan ve hırlayan dehşetin ve karmaşanın beden bulmuş haliydi. Yaratık ölürken bana baktı; gözleri, yeraltında bana bakmış olan gözlerle aynı tuhaf özellikleri taşıyordu ve zihnimde karanlık anıların

uyanmasına yol açtılar. Gözlerden birisi mavi, diğeri kahverengiydi. Bu gözler eski söylencelerde sözü edilen, birbirinden farklı Martense gözleriydi; üzerime çöküp beni boğan dilsiz bir dehşet duygusu içerisinde, ortadan kaybolan aileye, gök gürültüsünün çıldırttığı korkunç Martense soyuna ne olduğunu anladım.

EVDEKİ RESİM

Dehşetin peşindeki araştırmacılar tuhaf, uzak yerleri ziyaret ederler sık sık. Ptolemais katakomblarıyla[147] karabasan ülkelerin oyma mozeleleri onlar içindir. Ayışığının aydınlattığı Ren şatolarının[148] harap kulelerine tırmanır ve Asya'nın unutulmuş kentlerinin etrafa saçılmış taşlarının altındaki kapkara örümcek ağlarıyla kaplı merdivenlerden aşağı tereddütler içerisinde inerler. Perili korular ve ıssız dağ başları onların türbesidir ve ıssız adalardaki yekpare taştan meşum anıtların[149] etrafında dolanır dururlar. Tarifsiz ölçüde ürpertici olandan duyulan yeni heyecanı kendisi için başlıca amaç ve varoluşun doğrulanması kabul eden dehşetin epikuroscusu,[150] New England'ın yerleşim yerlerinden uzak bölgelerindeki bütün eski, yapayalnız çiftlik evleri önünde saygıyla eğilir, çünkü orada gücün, yalnızlığın, tuhaflığın ve cehaletin karanlık unsurları en mükemmel dehşeti oluşturmak üzere bir araya gelir.

Bütün görüntüler içerisinde en dehşet verici olanlarıysa, yollardan uzakta, genellikle ıslak, otlu bir yamacın üzerine kurulmuş ya da dev bir kaya çıkıntısına sırtını yaslamış küçük, boyasız tahta evlerdi. Asmalar tırmanır, ağaçlar büyüyüp serpilirken iki yüzyıl, belki de daha uzun bir süre onlar orada öylece durmuşlardı. Bu evler şimdi, yeşilliğin yasa tanımaz bolluğu ve gölgelerin koruyucu örtüsü altında neredeyse gözlerden saklanmış durumdalar, ama küçük camlı pencereler, ağza alınmaz şeylerle ilgili anıları silikleştirerek deliliği savuşturan öldürücü bir uyuşuklukla göz kırpar gibi, şok edercesine bakıyor hâlâ.

Bu evlerde, kuşaklar boyunca, dünyada benzeri görülmemiş tuhaf insanlar oturdular. Ataları, kendilerini başka insanlardan uzak yaşamaya iten karamsar ve fanatik inançlarıyla, özgürlüğü ayak değmemiş yörelerde aradılar. Buralarda, fatih bir soyun evladı hemcinslerinin kısıtlamalarından uzak gelişip serpildi, ancak bu defa da kendi zihninin kasvetli

kuruntularının tutsağı oldu. Uygarlığın aydınlatıcılığıyla ilişkiyi kesince bu Püritenlerin[151] gücü çok tuhaf kanallara yöneldi ve Doğa ile giriştikleri amansız savaşta kendilerini hastalık derecesinde baskı altına alan soyutlanmış yaşamlarında, soğuk Kuzeyli miraslarının tarihöncesi derinliklerinden karanlık, sinsi özellikler kazandılar. Yaşamın gereği olarak pratik, felsefeleri bakımından haşin olan bu insanlar günahkârlıkları içinde hiç de güzel değildiler. Bütün faniler gibi hataya düşerek her şeyden çok gizliliği düstur edindiler ve gizledikleri şeyden giderek daha az tat alır oldular. Sadece, geri kalmış bölgelerdeki sessiz, uykulu, sert bakışlı evler anlatabilirdi ta ilk günlerden beri ne gizlediklerini, ancak onlar da unutmalarına yardımcı olan uyuşukluktan sıyrılmaktan nefret ettiklerinden pek konuşkan değillerdi. insan, bazen bu evleri yerle bir etmenin onlara iyilik etmek olacağını hissederdi, zira sık sık düş görüyor olmalıydılar.

1896 yılının bir Kasım günü öğleden sonraydı, insanın her türlü sığınağı açıkta kalmaya yeğleyeceği, bardaktan boşanırcasına bir yağmur yüzünden yukarıdaki tanıma uyan eski mi eski bir eve sığınmak zorunda kaldım. Bir süreden beri birtakım soy ağacı bilgilerinin peşinde Miskatonic Vadisi’nin insanları arasında dolaşmaktaydım; yolumun ırak, dolambaçlı ve sorunlu bölgelerden geçiyor olması nedeniyle, mevsimin geç olmasına karşın bisiklet kullanmanın uygun olacağına hükmetmiştim. Şu anda Arkham’a en kestirme yol diye seçmiş olduğum, belli ki tek edilmiş bir yol üzerinde bulunuyordum; tüm kentlerden uzak bir noktada fırtınaya yakalanmıştım ve kayalık bir tepenin eteklerine yakın, yapraksız, iki devasa karaağacın arasından, mahmur pencereleriyle göz kırpan Nuh nebiden kalma, itici görünüşlü tahta evden başka bir sığınağa rastlamamıştım. Ev, bir yol kalıntısından uzakta olmasına karşın, daha gördüğüm anda üzerimde kötü bir etki bıraktı. Doğrusu bu ya, sağlıklı yapılar, yolculara bu denli kurnazca ve taciz ederek bakmaz; soyağacı peşinde koştururken bu tür yerlere karşı önyargılar duymama sebep olan asırlık efsanelerle karşılaşmıştım. Ama hava bu tür tereddütlere mahal bırakmayacak kadar kötüydü; hiç duraksamadan, davetkâr ve sır saklayan bir görünüşü olan kapalı kapıya çıkan, yabani ot bürümüş yokuşa doğru pedal çevirdim.

Nedense evin terk edilmiş olduğunu peşinen kabul etmiştim, ancak eve yaklaşırken bundan pek o kadar emin değildim, çünkü patikayı aşırı boy atmış yabani otlar bürümüş olsa da, tamamen terk edilmiş olduğunu gösterecek özellikler sergilemiyordu. Bu yüzden itip içeri girmek yerine,

kapıyı tıklattım; bunu yaparken de açıklayamadığım bir ürperti hissettim. Eşik görevi gören yosunlu, kaba saba kaya parçası üzerinde beklerken yakındaki pencerelerle başımın üzerindeki vasistasa göz attım ve eskiliklerine, tıkırdayıp durmalarına ve kirlilikten neredeyse matlaşmış olmalarına karşın kırık olmadıklarını fark ettim. Demek ki her yerden, herkesten uzak olmasına ve bakımsızlığına karşın içinde oturan birileri olmalıydı. Ama kapı vuruşuma bir yanıt gelmedi, bu yüzden kapıyı yeniden vurduktan sonra paslı mandalı yokladım ve kapının kilitli olmadığını gördüm. Sıvası dökülen küçük bir antreye girdim, içeriye açılan kapı aralığından zayıf ama son derece iğrenç bir koku geliyordu. Bisikletimi de beraberimde taşıyarak içeri girip kapıyı kapattım. İleride, dar basamaklar yükseliyordu, hemen yanı başında muhtemelen mahzene açılan küçük bir kapıyla sağda ve solda zemin kattaki odalara açılıyor olması gereken kapalı iki kapı vardı.

Bisikletimi duvara yasladım ve soldaki kapıyı açıp iki tozlu penceresinden giren ışıkla zayıf bir şekilde aydınlanan, olabilecek en ilkel tarzda döşenmiş, neredeyse çıplak, alçak tavanlı küçük bir odaya girdim. Burası bir tür yemek odası olmalıydı, zira bir masa, beş altı sandalye ve kocaman bir şömine vardı; şömine rafı üzerinde duran antik bir saatin tik takları duyuluyordu. Kitaplar ve kâğıtlar az sayıdaydı, ama odaya hâkim olan o loş ışıkta kitap adlarını rahatça seçemiyordum. En çok ilgimi çekense görülebilir bütün ayrıntılarda aynı arkaik havanın bulunmasıydı. Bu yöredeki evlerin çoğunluğunun geçmişin kalıntıları bakımından zengin olduğunu görmüştüm, ama burada antikite havası ilginç derecede tamdı; çünkü odada bir tek eşya yoktu ki Bağımsızlık Savaşı sonrasına ait olsun. Eşyalar daha az mütevazı olsaydı burası bir koleksiyoncunun cenneti olabilirdi.

Bu tuhaf odayı incelerken, evin kasvetli dış cephesinin ilk olarak uyandırdığı tiksintinin artmakta olduğunu hissettim. Tam olarak neden korktuğumu ya da iğrendiğimi bilemiyorum, ama evin atmosferindeki bir şey kutsallıktan uzak bir çağı, nahoş kabalığı, unutulması gereken sırları hatırlatıyor gibiydi. Canım hiç oturmayı çekmiyordu, dikkatimi çeken eşyaları inceleyerek ortalıkta dolaştım. Merakımı ilk çeken şey masanın üzerinde duran ve bir müze ya da kütüphane dışında bir yerde görmekten hayrete düştüğüm, Nuh nebiden kalmışa benzeyen orta boy bir kitap oldu. Köşeleri metal takviyeli deri ciltli bir kitaptı ve son derece iyi korunmuştu; böylesine mütevazı bir yerde karşılaşılması pek alışıldık değildi. Kitabın

adının yazılı olduğu ilk sayfayı açtığımda hayretim daha da artı, çünkü bu, nadir kitaplardan biri, denizci Lopez'in notlarından Pigafetta'nın Latince olarak yazdığı ve 1598'de Frankforfta[152] yayımlanan Kongo bölgesi üzerine anlatısından[153] başkası değildi. De Bry kardeşlerin[154] resimlediği bu yapıttan söz edildiğini sık sık duymuştum; bu yüzden önümdeki sayfaları çevirme arzusuyla bir an için huzursuzluğumu unuttum. Tamamen muhayyileden ve fazla özenilmeden çizilmiş olan ve Kafkaslı özelliklere sahip, beyaz derili zencileri betimleyen gravürler aslında ilginçti; son derece önemsiz bir durum yorgun sinirlerimi ayağa kaldırıp içimdeki huzursuzluk duygusunu yeniden depreştirmeseydi, kısa bir süre sonra kitabı kapatmazdım. Beni rahatsız eden şey sadece şuydu: Karıştırırken kitap, her seferinde kendiliğinden, yamyam Anziklerin[155]bir kasap dükkânının dehşet verici ayrıntılarını betimleyen XII. Resim görünecek şekilde açılıyordu. Bu kadar küçük bir şeye karşı gösterdiğim alınganlıktan utanç duyduysam da, resim ve hemen sonrasındaki Anzik gastronomisini betimleyen sayfalar beni rahatsız etti.

Yandaki bir rafa dönerek üzerinde bulunan as sayıda yazınsal ürünü -bir on sekizinci yüzyıl İncil'i, aynı dönemden, tuhaf ağaç baskılarla süslenmiş ve matbaacı Isaiah Thomas[156] tarafından yayımlanmış bir *Pilgrim's Progress,*[157] Cotton Mather'ın *Magnalia Christi Americana'sı*[158] ve aynı çağdan olduğu belli birkaç kitap daha- inceledim, tam o sırada dikkatimi üstümdeki odada yürüyen birinin yanılgıya yer bırakmayan gürültüsü çekti. Kapıyı vurduğumda bir yanıt alamamış olduğumu göz önünde bulundurarak ilkin şaşırıp ürktüysem de, çok geçmeden, yukarıda yürüyen kişinin derin bir uykudan yeni uyanmış olduğu sonucuna vardım ve gıcırdayan basamaklardan inen adımların sesini daha az şaşkınlıkla dinledim. Adımlar ağır, ama sanki garip bir şekilde sakınımlıydı; bu özelliklerinden sırf ağır oldukları için daha çok nefret ettim. Odaya girdiğimde kapıyı ardımdan kapatmıştım. Merdivenlerden inen adamın muhtemelen holdeki bisikletimi incelediği bir sessizlik anından sonra kapı mandalının oynadığını işittim ve göbekli kapının ardına kadar açıldığını gördüm.

Kapı aralığında duran adamın öylesine tuhaf bir görünüşü vardı ki terbiyeli yetiştirilmiş olmasaydım yüksek sesle çığlığı basardım kesinlikle. Yaşlı, ak sakallı ve paçavralar içerisindeki ev sahibimin aynı derecede hayret ve saygı uyandıran bir surat ifadesi ve fiziksel görüntüsü vardı. Boyu bir seksen beşten az değildi, genel olarak çok yaşlı ve yoksul görünmesine

karşın gücü kuvveti yerinde gibiydi. Yanaklarının yukarısına kadar çıkan uzun bir sakalın gizlediği yüzü anormal derecede kırmızı ve beklenebileceğinden az kırışıktı, öte yandan yüksek alnına yılların çok az seyrelttiği bir tutam taranmamış beyaz saç düşüyordu. Biraz kanlanmış da olsa, mavi gözleri açıklanamaz bir şekilde delici bakışlarla alev alev yanıyordu. Bu saçı başı müthiş darmadağınık adamın çok etkileyici ve seçkin bir görünüşü vardı. Ama bu pejmürdelik, yüzüne ve endamına karşın ona saldırgan bir hava veriyordu. Kılığının neye benzediğini anlatmam mümkün değil, çünkü bana iki uzun ve ağır botun üzerinde yükselen bir paçavra yığınından başka bir şey gibi görünmüyordu, pisliği ise tarif edilir gibi değildi.

Bu adamın görüntüsü ve esinlediği içgüdüsel korku beni düşmanca bir davranış beklemeye hazırladı; bu yüzden bana bir sandalyeyi işaret edip, yaltaklanmaya benzer bir saygı ve yağcılık kokan bir konukseverlik dolu zayıf, ince bir sesle konuşmaya başladığında, şaşkınlık ve tekin olmayan bir uyumsuzluk duygusuyla titredim. Konuşması çoktan yok olduğunu sandığım Yanki ağzının garip ve çok uç bir biçimiydi; sohbet için karşıma otururken onu dikkatle inceledim.

“Yağmura mı yakalandınız?” diye sordu selam verirken, “Evin yakınlarında olmanıza ve doğruca buraya gelmeyi akıl etmiş olmanıza memnun oldum. Sanırım ben uykudaydım, yoksa sizi duyardım - eskisi kadar genç değilim, son zamanlarda şöyle iyi bir uykuya çok ihtiyaç duyuyorum. Yolculuk uzağa mı? Arkham yolu kullanılmaya başlayalı uzun zamandır bu yoldan geçen çok fazla insan görmedim.”

Arkham’a gitmekte olduğum yanıtını verdim ve konutuna kabaca girdiğim için özür diledim; bunun üzerine o sözlerine devam etti.

“Sizi gördüğüme sevindim, genç beyefendi - burada yeni bir yüz nadiren görülür; bu günlerde de gönlümü şeneltecek pek fazla insan geçmedi buralardan. Sanırım Boston’dan geliyorsunuz, değil mi? Ömrümde hiç gitmedim oraya, ama bir şehirli görmeyeyim o saat anlarım - seksen dörtte bizim burada bir öğretmenimiz vardı, ama sonra ansızın çekip gitti, bir daha da ondan bir haber çıkmadı.” Burada yaşlı adam bir süre kıkırdadı, soru sorduğumda ise bir açıklamada bulunmadı. Keyfi son derece yerinde görünüyordu, ama kılığına bakarak insanın tahmin edebileceği tuhaflıklardan da geri kalmıyordu. Yaşlı adam bir süre, neredeyse tam bir cana yakınlıkla konudan konuya atlayıp durdu, sonra birden aklıma

Pigafetta'nın *Regnıım* Congo'su gibi nadir bulunur bir kitabın nasıl olup da burada bulunduğunu sormak geldi. Bu kitabın etkisinden kurtulamamıştım ve hakkında konuşurken belli bir çekingenlik hissediyordum, ama merak duygusu, evi gördüğüm andan beri sürekli artan, sebebini kavrayamadığım korkuya baskın çıktı. Büyük bir rahatlama duygusuyla, sorumun yersiz karşılanmadığını gördüm, zira yaşlı adam rahat tavırlarla âdeta şakır gibi yanıt verdi.

"Şu Afrika kitabı mı? Kaptan Ebenezer Halt -savaşta öldü-onu bana altmış sekizde sattı." Ebenezer Halt adı sertçe bakmama neden oldu. Soyağacı araştırmam sırasında bu ada rastlamıştım, ama Bağımsızlık Savaşı'ndan bu yana hiçbir kayıtta adı geçmiyordu. Ev sahibimin, uğraştığım konuda bana yardım edip etmeyeceğini merak ettim ve daha sonra bunu ona sormaya karar verdim. O anlatmaya devam etti.

"Ebenezer, yıllarca Salem'de tüccarlık yaptı ve her limandan garip görünüşlü şeyler topladı. Bunu, öyle sanıyorum ki Londra'dan almıştı -dükkânlardan bir şeyler satın almayı severdi. Bir defasında onun tepedeki evinde alış veriş yaparken bu kitabı gördüm. İçindeki resimlerden hoşlandım; bu yüzden o da kitabı trampa etti. Tuhaf bir kitap bu -dur, gözlüklerimi takayım-" Yaşlı adam paçavraları arasında arandı ve küçük sekizgen camları, çelik köprüsüyle şaşırtıcı derecede, eski görünüşlü pis bir gözlük çıkardı. Bunları gözüne taktıktan sonra, masanın üzerindeki kitaba uzandı ve sayfalarını sevgiyle çevirmeye başladı.

"Ebenezer bunu biraz okuyabiliyordu —Latince'dir- ama ben okuyamam. İki üç öğretmene ve havuzda boğulduğu söylenen Rahip Clark'a biraz okuttum — siz bundan bir şey anlıyor musunuz?" Anladığımı söyledim ve kitabın başlarından bir paragrafı ona tercüme ettim. Eğer hata yaptıysam da, beni düzeltmeye yetecek kadar allame değildi, İngilizce çevirimden çocukça bir zevk alıyor gibiydi. Burnumun dibine sokulması, midemi ağzıma getirdi, ama onu gücendirmeden bir kaçış yolu göremiyordum. Bu cahil yaşlı adamın, okuyamadığı bir kitaptaki resimlere gösterdiği düşkünlük beni eğlendiriyordu ve odasını süsleyen az sayıda İngilizce kitabı okuyabilmesinin ne kadar iyi olacağını merak ettim. İhtiyarın basit bir insan olduğunun ortaya çıkması, hissettiğim o pek iyi tanımlayamadığım kaygıyı büyük ölçüde giderdi ve ev sahibim konudan konuya atlarken ona gülümsedim.

“Resimlerin insanı düşüncelere sevk etmesi ne kadar garip! Kapağa yakın olan şu resim mesela. Şu koca yaprakları aşağı sarkan ağaçlar gibisini hiç gördünüz mü? Ya şu adamlar —onlar zenci olamazlar- onların hepsini dövüyorlar. Afrika’da olsalar bile, sanırım bu mahlûkların bir kısmı maymuna ya da yarı maymun yarı insana benziyor, ama şunun gibi bir şeyi ömrümde duymadım.” Burada, sanatçının hayali bir yaratısına, timsah başlı bir tür ejder olarak tanımlanabilecek bir yaratığa işaret etti.

“Ama şimdi size en iyisini göstereceğim -şurada, kitabın ortasınayakın —” Yaşlı adamın sesi kalınlaşıp, gözleri parıldamaya başladı, ama beceriksiz elleri, öncekinden daha beceriksiz görünse bile, görevini hakkıyla yapıyordu. Kitap sanki aynı yere sık sık başvurulması nedeniyle âdeta kendi istemiyle, Anzik yamyamları arasında bir kasap dükkânını gösteren o itici on ikinci resmi göstererek açıldı. Açığa vurmasam da, huzursuzluğum nüksetti. Özellikle garip olan şey de, sanatçının, Afrikalılarını beyaz adam gibi çizmiş olmasıydı -duvarlarda asılı kollar, bacaklar ve yarım gövdeler korkunç; elinde baltasıyla kasap ise son derece aykırıydı. Ben ne kadar resimden tiksinmişsem, ev sahibim de o kadar hoşlanmış görünüyordu.

“Buna ne dersin - buralarda hiç böyle bir şey gördün mü, ha? Bunu gördüğümde Eb Holt’a ‘Bunda insanı heyecanlandıran, kanını kaynatan bir şey var!’ dedim. Kutsal Kitap’taki — Midyanitler’in[159] katledilmesi gibi-cinayetleri okuduğumda bu türden şeyler düşünmüş ama gözümde canlandıramamıştım. Burada insan böyle bir şeyi tümüyle görüyor — sanırım günahkârca bir şey, ama hepimiz günahla doğup, günahla yaşamaz mıyız? - şu kesilen adama her baktığımda kanım kaynıyor -gözümü ondan alamıyorum- kasabın bacağı nerede kestiğini görüyor musun? Adamın kellesi, bir koluyla birlikte peykenin üzerinde, diğer kolu büyük et parçasının yanında.”

İhtiyar, insanı şoke edecek denli kendinden geçercesine mırıl mırıl anlatmayı sürdürürken, kıllı ve gözlüklü suratı tarif edilemez bir hal aldı, ama sesi yükseleceğine iyice derine battı. Benim kendi duygularımsa tarif edilebilir gibi değildi. Daha önce belli belirsiz hissettiğim dehşet olanca gücüyle üzerime çullanmıştı; bu yaşlı, iğrenç yaratığın bu denli yakınıma sokulmuş olmasından dehşetli iğrendiğimi biliyordum. Deliliğinden ya da en azından sapkınlığından kuşkuya mahal yoktu. Şimdi sesi neredeyse bir

fısıltı gibi çıkıyordu, ama bir çığlıktan daha etkileyiciydi ve ben onu dinlerken dehşet içerisinde ürpertiler geçiriyordum.

“Dediğim gibi, resimlerin insanı düşüncelere sevketmesi ne kadar garip! Bildiğiniz gibi, genç beyefendi, tam olarak aradığım şuradakiydi. Eb’den kitabı aldıktan sonra ona epeyce baktım, özellikle de Rahip Clark’ın koca peruğuyla verdiği Pazar tıraşlarını dinledikten sonra. Bir defasında çok komik bir şey denedim -korkmayın beyzadem- bütün yaptığım, pazara götürmek üzere bir koyun boğazlamadan önce resme bakmaktı -resme baktıktan sonra koyun boğazlamak daha eğlenceli bir şeydi-” Yaşlı adamın ses tonu şimdi iyice alçalmıştı; bazen o kadar zayıflıyordu ki güçbela işitiliyordu. Yağmuru ve küçük camlı mahmur pencerelerden gelen takırtıyı dinledim; mevsim için oldukça alışılmamış şiddetli bir fırtınanın yaklaşmakta olduğunu fark ettim. Bir defasında müthiş bir şimşeği takiben bir gök gümbürtüsü tarakası derme çatma evi ta temellerine kadar sarstı, ama fısıltıyla konuşan adam bunu fark etmiş gibi görünmüyordu.

“Koyun boğazlamak daha eğlenceliydi - ama biliyor musunuz, pek *tatmin edici* değildi. insanın yakıcı bir *arzunun* pençesine yakalanması öyle garip ki - Yüce Yaradan’a inanıyorsanız, delikanlı, kimseye söylemeyin, ama Tanrı adına yemin ederim ki *bu resim* bende *kendi yetiştiremediğim ya da satın alamadığım yiyeceklere* karşı bir açlık yarattı - sakin olun, neyiniz var? — Bir şey yapmadım, sadece *yapsam* nasıl olurdu diye merak ettim -Et yemenin et ve kan yaptığını, insana yeni bir hayat verdiğini söylüyorlar; *eğer böyleyse* bunun bir insanın ömrünü uzatıp uzatmayacağını merak ettim-” Fısıltıyla konuşan adam sözlerine devam edemedi. Onun sözünü kesen ne benim korkum oldu, ne de bir an sonra kararmış yıkıntıların dumanı tüten yalnızlığına gözlerimi açtığım, şiddetini hızla artıran fırtınanın kudurganlığı. Bunun nedeni son derece basit ama hiç beklenmedik bir şeydi.

Kitap, o iğrenç resim yukarı doğru bakacak şekilde aramızda açık duruyordu. Yaşlı adamın ağzında “merak ettim” sözleri çıkarken, sıçrayan küçük bir damlanın sesi işitildi ve sararmış sayfanın üzerinde bir şey belirdi. Çatıdan sızan yağmur olduğunu düşündüm, ama yağmur kırmızı değildir. Anzik yamyamların kasap dükkânının üzerinde küçük kırmızı bir leke yayıldı ve gravürün dehşetine canlılık katarak garip bir şekilde parıldadı. Yaşlı adam bunu gördü ve daha yüzümdeki dehşet ifadesi gerekli kılmadan önce fısıldamaya son verdi; bunu gördü ve bir saat önce terk ettiği

odanın tabanına doğru çevirdi bakışlarını çabucak. Bakışlarını takip ettim ve tam başımızın üstünde, eski tavanın kabarmış sıvasının üzerinde, ben seyrederken bile genişlemeye devam eden koyu kırmızı renkte kocaman, düzensiz ıslak bir leke bulunduğunu gördüm. Ne çığlık atabiliyor ne de kıpırdayabiliyordum; bütün yapabildiğim gözlerimi kapamak oldu. Bir an sonra, bu ağza alınmaz sırların lanetli evini havaya uçuran ve aklımı kurtaran biricik şey olan unutuşu getiren yıldırım büyük bir gümbürtüyle düştü.

INNSMOUTH ÜZERİNDEKİ GÖLGE

I

1927-28 kışı boyunca, Federal hükümet görevlileri eski Massachusetts limanı Innsmouth'ta bazı durumlar hakkında tuhaf ve gizli bir araştırma yaptılar. Halk bundan ilk defa Şubat'ta, çok sayıda baskın ve tutuklama yapıldığı, ardından da terk edilmiş liman bölgesindeki boş olduğu varsayılan çok fazla sayıda eski, yıkıldı yıkılacak bina —gerekli önlemler alınarak- yakıldığı ve dinamitle yerle bir edildiği zaman haberdar oldu. Soru sormayı sevmeyen kişiler bu olayı içki kaçakçılarıyla zaman zaman girilen büyük çatışmalardan biri sayıp geçtiler.

Buna karşılık, haberlerin peşine ısrarla düşen daha açıkgöz kişiler tutuklanan kişilerin çokluğuna, bu işte kullanılan görevli sayısının anormal büyüklüğüne ve tutuklularla ilgili işlemlerin gizliliğine şaştılar. Tutuklama, hatta belirgin bir suçlama yapıldığına dair bir haber alınmadığı gibi daha sonra da tutuklulara ülkenin hiçbir nizami cezaevinde rastlanmadı. Hastalıklarla ve toplama kamplarıyla ilgili, sonra da deniz kuvvetlerine ve kara kuvvetlerine ait cezaevlerine yapılan dağıtımlarla ilgili belirsiz söylentiler çıktıysa da, hiçbir zaman kesin bir şey öğrenilemedi. Innsmouth'a gelince, neredeyse tümüyle boşalmış olan kent, ancak şimdilerde ağır ağır canlanma belirtileri göstermektedir.

Birçok liberal örgütten gelen şikâyetler, uzun ve gizli tartışmalara yol açtı; bu örgütlerin temsilcileri bazı kamplara ve cezaevlerine götürülüp gezdirildi. Sonuç olarak, bu topluluklar şaşırtıcı bir edilgenliğe ve suskunluğa gömüldü. Gazetecilerle başa çıkmak daha zordu, ama sonunda öyle anlaşılıyor ki onlar da büyük ölçüde hükümetle işbirliğine yanaştılar. Sadece bir gazete -zapturapt altına alınmazlığı yüzünden her zaman hafife alınan resimli küçük bir gazete-Şeytan Kayalığı'nın ötesindeki derin deniz çukurunu torpilleyen denizaltından söz etti. Denizcilerin sık sık uğradığı bir

yerden tesadüfen edinilen bu haber aslında oldukça zorlama görünüyordu, çünkü alçak, kara resif lnnsmouth Limanı’ndan tam bir buçuk mil ötedeydi.

Çevre köylerde ve yakın kasabalarda yaşayan insanlar kendi aralarında bu konuda ileri geri epeyce konuştularsa da dış dünyaya çok az şey söylediler. Onlar ölmekte olan,yarı yarıya terk edilmiş Innsmouth’tan neredeyse yüzyıldır söz ediyorlardı; yıllar önce fısıltıyla söyledikleri ya da ima ettikleri şeylerden daha çılgın, daha korkunç yeni ne olabilirdi? Birçok şey onlara sıkı ağızlı olmayı öğretmişti, üzerlerinde baskı uygulamanın gereği yoktu. Üstelik, gerçekte çok az şey biliyorlardı, çünkü ıpıssız, geniş tuzlu bataklıklar komşuların kara tarafından Innsmouth’a yaklaşmasını engelliyordu.

Ama sonunda ben bu konudaki konuşma yasağına karşı geleceğim. Sonuçlar ortaya çıktığında, dehşet içerisinde Innsmouth’a baskın düzenleyen görevlilerin keşfettiği şeylere yapılan imadan duyulan sarsıcı bir iğrenme duygusu dışında halkın hiçbir zarara uğramayacağından emindim. Bundan başka, keşfedilen şeyin muhtemelen birden faza açıklaması olabilir. Hikâyenin bana bile ne kadarının anlatıldığını bilmiyorum ve araştırmayı daha fazla derinleştirmemek için bir yığın neden gösterebilirim. Çünkü benim bu işle ilişkim, meslekten olmayanlarınkinden çok daha fazla oldu ve beni birtakım zorunlu önlemlere başvurmak zorunda bırakan izlenimler edindim.

16 Temmuz 1927 günü sabahın erinde Innsmouth’tan deliler gibi kaçan; resmi soruşturma başlatılması ve harekete geçilmesi için yaptığı korku dolu çağrılarla bütün o anlatılan olayları başlatan kişi benim. Mesele henüz taze ve bilgiler kesinlikten uzakken suskun kalmaya razı olmuştum, ama olayın küllendiği, halkın ilgi ve merakının kaybolduğu bugün, kötücül gölgelerin karaltısı düşen, adı kötüye çıkmış, o küfür derecesinde anormal ölüm limanında geçirdiğim korku dolu birkaç saat hakkında konuşmak için karşı konulamaz bir arzu duyuyorum. Sırf anlatmak bile kendi yeteneklerime duyduğum güveni geri kazanmama, bulaşıcı, karabasan bir sanrıya yenik düşen ilk insan olmadığım konusunda kendimi ikna etmeme yardımcı oluyor. Ayrıca, atmam gereken bazı korkunç adımlar hakkında bir fikre varmama da yardım ediyor.

Innsmouth’u ilk ve -şimdiye dek- son defa gördüğüm güne kadar adını hiç duymamıştım. ilginç, tarihsel ve soyağacımla ilgili bilgiler toplayabileceğim yerleri gezeceğim bir New England turuyla on sekizime

basmış olmamı kutluyor ve eski Newburyport'tan ailemin memleketi olan Arkham'a gitmeyi planlıyordum. Arabam yoktu; her zaman en ucuz olanını yeğleyerek tren, tramvay ve otobüsle yolculuk ediyordum. Newburyport'ta, Arkham'a kalkan vasıtanın buharlı tren olduğunu söylediler ve Innsmouth'un varlığını ilk defa istasyonun gişesinde bilet fiyatının yüksekliğine itiraz ederken öğrendim. Şivesinden yöre halkından olmadığı anlaşılan güçlü kuvvetli ve zeki görünüşlü memur, tasarruf çabalarıma sempati duymuş olmalı ki daha önce bana bilgi verenlerden farklı olarak bir öneri de bulundu.

"Şu eski otobüse binebilirdiniz, sanırım" dedi belirli bir tereddütle, "ama buralılar onu pek düşünmezler. Bu otobüs —belki adını duymuşsunuzdur— Innsmouth'tan geçer, bu yüzden insanlar ondan hoşlanmazlar. Innsmouth'lu birisi -Joe Sargent— tarafından kullanılan bu otobüse buradan da, sanırım Arkham'dan da hiç yolcu binmez. Hâlâ çalışıyor olmasına şaşıyorum. Sanırım, yeterince ucuz olmalı, hiçbir zaman içinde iki üç kişiden fazla yolcu görmedim, onlar da Innsmouth'lu zaten. Son zamanlarda saati değişmediyse sabah onda, akşam yedide Meydan'dan -Hammond'un eczanesinin önünden— kalkıyor. Epeyce hurdaya benziyor — ben hiç binmedim."

Gölgeler içindeki Innsmouth'un adını ilk defa işitiyordum. Sıradan haritalarda gösterilmeyen veya yakın tarihli rehber kitaplarında yer almayan bir kasabadan söz edilmesi ilgimi çekmiş, memurun tuhaf tavırları merakımı kamçılamıştı. Çevresinde böylesine nefret uyandıran bir kasaba, diye düşündüm, en azından oldukça sıradışı olmalıydı ve bir turistin dikkatine fazlasıyla layıktı. Innsmouth madem Arkham'dan önceydi, orada mola verebilirdim - bu yüzden, memurdan orası hakkında bana bir şeyler anlatmasını istedim. Memur çok sakınımlı birisiydi ve sözünü ettiği şeylerden, hafif üstün havalar takınarak konuşuyordu.

"Innsmouth mu? Şey, Manuxet'in ağzında tuhaf bir kasabadır. Eskiden neredeyse bir şehirdi -1812 Savaşı'ndan önce tam bir liman- ama bütün bunlar, son yüzyılda bütünüyle değişti. Artık demiryolu yok - Boston ve Massachusetts hatları orada zaten hiç geçmemişti, Rowley'den gelen tali hattan ise yıllar önce vazgeçildi.

Sanırım, insandan çok terk edilmiş ev var, balık ve ıstakoz avcılığı dışında sözünü etmeye değecek bir iş yok. Herkes ya burada, ya Arkham'da ya da Ipswich'te çoğunlukla ticaretle uğraşıyor. Eskiden birkaç fabrika

vardı, ama şimdi günde üç beş saat çalıştırılan bir altın arıtımevi dışında bir şey kalmadı.

Ama bu arıtımevi eskiden büyük bir işletmeydi, sahibi ihtiyar Marsh ise Karun kadar zengin olmalı. Lakin acayip bir ihtiyar, evinden dışarı adım atmıyor. Ömrünün son yıllarında gözlerden ırak kalmasına yol açan bir cilt hastalığına yakalandığı ya da sakatlık geçirdiği varsayılıyor. işin kurucusu Kaptan Obed Marsh'ın torunu. Annesinin bir yabancı olduğu anlaşılıyor - Güney Denizi adalılarından diyorlar— bu yüzden, elli yıl kadar önce Ipswich'li bir kızla evlendiğinde kızılca kıyamet koptu. Bunu hep Innsmouth'luların başına kakarlar, bu yüzden burada ve bu civarda insanlar kendilerindeki Innsmouth kanını gizlemeye çalışırlar. Ama Marsh'ın çocukları ve torunları görebildiğim kadarıyla herkese benziyor. Onları bana göstermelerini istedim - ama, şimdi düşününce fark ettim, büyük çocuk son zamanlarda ortalıkta görünmüyor. İhtiyarıysa hiç görmedim.

Innsmouth hakkında insanlar neden mi kötü düşünüyor? Şey, genç adam, buralıların sözlerine pek itibar etmemelisiniz. Beş kuruş verseniz konuşturamazsınız, ama bir de başladılar mı on kuruşa susturamazsınız. Sanırım son yüzyılı Innsmouth hakkında ileri geri konuşarak -çoğunu fısıltılarla- geçirdiler ve anladığım kadarıyla, Innsmouth'tan hiçbir şeyden korkmadıkları kadar korkuyorlar. Bazı hikâyeleri var ki -ihtiyar kaptan Marsh'ın şeytanla pazarlık yaptığı ve Innsmouth'da yaşaması için cehennemden küçük şeytanlar getirttiği hakkında, şeytana tapınmalar ve 1845 civarında rıhtımlara yakın bazı yerlerde tesadüf edilen korkunç kurban törenleri hakkında anlatılan hikâyeler- gülersiniz, ama ben Vermont, Panton'luyum, bu tür hikâyeleri yutmam ben.

Ama yine de ihtiyarlardan bazılarının sahilin açıklarındaki kara resif — Şeytan Kayalığı diyorlar oraya— hakkında söylediği şeyleri dinlemelisiniz. Çoğu zaman suyun, epey dışına kadar yükseldiği görülen bu resif hiçbir zaman su seviyesinin çok altında kalmaz, buna bakarak ona bir ada diyemezsiniz. Hikâye şöyle: Bu resif üzerinde bazen sere serpe uzanmış veya resifin tepesine yakın birtakım mağaralara alelacele girip çıkan bir şeytan ordusu görülüyormuş. Denizcilik yapıldığı günlerin sonuna doğru, gemiciler sırf, iki kilometre boyundaki bu engebeli, düzensiz kayalıktan kaçınmak için epeyce dolambaçlı yollardan giderlerdi.

Yani, Innsmouth limanından kalkmayan gemiler. İhtiyar Kaptan Marsh'ın aleyhinde söylenen şeylerden biri de, gelgitin uygun zamanlarında

geceleyin buraya çıktığıydı. Belki çıkmıştır, kaya oluşumunun çok ilginç olduğunu söyleyebilirim; pekalâ bir korsan hazinesini aramış, hatta bulmuş da olabilir, ama söylentiler onun orada şeytanla iş yaptığı yolundaydı. Öyle tahmin ediyorum ki resife ilgili bu söylentileri çıkaran aslında Kaptan'ın kendisiydi.

Bu, 1846'da çıkan ve Innsmouth halkının yarısından fazlasını öldüren büyük salgından önceydi. Sorunun ne olduğu hiçbir zaman tam olarak anlaşılamadı, ama muhtemelen Çin'den veya başka bir yerden gemilerin getirdiği yabancı türde bir hastalıktı. Çok korkunç bir salgın olduğu kesindi -ayaklanmalar çıktı, kasaba dışında kimsenin haberdar olmadığına inandığım çok dehşet verici şeyler oldu ardında tam bir yıkım bıraktı. Salgın bir daha tekrarlanmadı - şimdi orada yaşayan taş çatlasın 300-400 kişi vardır.

Ama halkın hissiyatının temelinde ırkçı önyargılar yatıyor - böylesi önyargılara sahip olanları suçladığımı söylemeyeceğim. Ben de bu Innsmouth'lulardan nefret ediyorum, kasabalarına gitmeyi dünyada istemem. Ne kadar çok sayıda New England gemisinin eskiden Afrika, Asya, Güney Denizleri ve daha başka yerlerde ne garip limanlarla ilişkileri olduğunu ve bazen oralardan ne garip insanlar getirdiğini sanırım -gerçi şivenizden Batılı olduğunuzu anlıyorum ama- biliyorsunuzdur. Çinli bir eşle evine dönen Salemli adamı herhalde duymuşsunuzdur ve Cod Burnu civarında bir yerlerde Fiji Adaları'nın yerlilerinden bir grup insanın hâlâ yaşamakta olduğunu belki biliyorsunuzdur.

Innsmouth'luların geçmişinde de böyle bir şey olmalı diyorum. Burası ülkenin geri kalanından bataklık ve derelerle yalıtılmıştı her zaman, bu yüzden meselenin girdisinden çıktısından emin olamayız, ama ihtiyar Kaptan Marsh'ın, gemilerinin üçünün de sefere çıktığı yirmilerde ve otuzlarda, dönüşte bazı garip insanlar getirmiş olduğu çok açık. Bugünkü Innsmouth halkında kesinlikle tuhaf bir damar var - nasıl açıklayacağımı bilmiyorum ama insanı yerde süründüren cinsten bir şey. Otobüsüne binerseniz Sargent'te de biraz olduğunu fark edersiniz. Bazılarının yassı burunları, sanki hiç kapanmıyora benzeyen ışıltılı, pörtlek gözleriyle acayip dar, uzun kafaları var; ciltleriyse olması gerektiği gibi değil, pürüzlü ve pul pul; boyunları buruşup pörsümüş. Çok erken yaşta da dazlak kalıyorlar. En berbat görünenlerse daha yaşlı olanlar - gerçekte hiç böyle yaşlı birini görmüş olduğumu sanmıyorum. Herhalde aynaya bakınca ölüyor olmalılar!

Hayvanlar onlardan nefret ediyor — otomobilin icadından önce, başlan atlarla beladaydı.

Buralardan ya da Arkham veya Ipswich’ten kimsenin onlarla bir alışverişi olmaz; onlar da kasabaya geldiklerinde ya da birisi onların arazisinde balık tutmaya kalkıştığında pek cana yakın davranmazlar. Buralarda başka hiçbir yerde balık bulunmazken Innsmouth Limanı açıklarının her zaman balık kaynaması çok garip bir şey— ama hele bir orada balık tutmaya kalkışın da görün oralılar sizi nasıl kovalıyor! Bu insanlar buraya -tali hattın iptalinden sonra yürüyüp Rowley’den trene binerek— demiryoluyla gelirlerdi, ama şimdi bu otobüsü kullanıyorlar.

Evet, Innsmouth’ta — Gilman Evi adında- bir otel var, ama pek bir şeye benzeyeceğini sanmam. Orada kalmanızı tavsiye etmem. En iyisi bu gece burada kalın, yarın sabah on otobüsüyle oraya gider, sonra da akşam sekizde Arkham’a kalkan otobüse yetişirsiniz. Birkaç yıl önce Gilman Evi’nde konaklayan bir fabrika müfettişi vardı, orası hakkında pek de hoş olmayan bir yığın şey anlattıydı. Anlaşıldığı kadarıyla otelde garip insanlar kalıyormuş, çünkü bizim adam diğer odalardan -çoğunun boş olmasına karşın- yüreğini ağzına getiren birtakım sesler duymuş. Bunların yabancı bir dilde konuşmalar olduğunu sanmış, en kötüsü de zaman zaman duyulan sesin niteliğiymiş. Dediğine göre, doğallıktan o kadar uzak -şanı şum şorolop türünden- bir sesmiş ki soyunup yatağa girmeye cesaret edememiş. Sabahı beklemiş ve sabah olunca da aceleyle yola koyulmuş. Konuşmalar gecenin büyük bir bölümünde devam etmiş.

Bu adam -adı Casey’di- lnnsmouth’luların kapısında nasıl nöbet tuttuklarını, kendisini nasıl gözetlediklerini uzun uzun anlattı. Casey, Marsh Arıtımevi’nin acayip bir yer olduğunu düşünüyordu - arıtımevi Manuxet’in aşağı tarafındaki çağlayanların üstünde bulunan eski bir değirmendeydi. Anlattıkları, daha önce duymuş olduğum şeylerle uyuşuyordu. Defterler fena durumdaydı ve hiçbir muamelenin doğru dürüst kaydı tutulmamıştı. Arıttıkları altını Marsh’ların nereden bulduğu, bilindiği üzere, her zaman bir sır olarak kalmıştı. Hiçbir zaman çok miktarda arıtılacak altın satın almamış olmalarına karşın, yıllar önce çok büyük bir parti altın sevkettiler.

Gemicilerin ya da arıtım evinde çalışan işçilerin el altından sattıkları ya da Marsh ailesinin bazı kadınları üzerinde bir iki defa görülen yabancı türde garip bir mücevher hakkında söylentiler çıkmıştı. Denizcilerin yerlilerle ticarette kullandıkları incik boncuktan, ihtiyar Kaptan Obed’in her zaman

bol miktarda sipariş ettiğini göz önünde bulunduran halk, kaptanın onu putperest bir limandan trampa etmiş olabileceğini düşündü. Daha başkaları da kaptanın Şeytan Kayalığı'nda eski bir korsan zulası bulmuş olduğunu düşündüler ve hâlâ da öyle düşünüyorlar. Ama, alın size komik bir şey. İhtiyar kaptan öleli altmış yıl oluyor ve İç Savaş'tan bu yana limandan çıkan bir gemi de olmadı, ama Marsh'lar yerlilerle ticarette kullanılan eşyalardan -bana söylendiğine göre, çoğunluğu cam ve plastik ıvır zıvır—satın almaya devam ediyorlar. Tanrı biliyor ya, Güney Denizi yamyamları ve Gineli vahşiler kadar kötü oldular.

Şu 46 yılında çıkan salgın kasabadaki en iyi aileleri götürmüş olmalı. Neyse, onlar artık kuşkulu bir topluluk ve Marsh'lar olsun, diğer zenginler olsun, herhangi bir başkası kadar kötüler. Size söylediğim gibi, orada bulunduğu söylenen onca sokağa karşın bütün kasabada en fazla olsun olsun 400 kişi vardı. Sanırım onlar da Güney'de "beyaz süprüntü" denilen -gizli kapaklı işlerle uğraşan, kanunsuz- insanlar. Bir yığın balık ve ıstakoz tutuyorlar, sonra da kamyonlarla ihraç ediyorlar. Balıkların başka bir yerde değil de sadece orada kaynaması çok garip.

Kimse bu insanların izim süremiyor; okul ve sayım görevlileri zor anlar yaşıyorlar. Meraklı yabancıların Innsmouth'ta hoş karşılanmadığına bahse girebilirsiniz. Ben şahsen birden fazla iş adamının ya da hükümet görevlisinin orada kaybolduğunu işittim; aklını kaçıran ve şimdi Danvers'te[160] yatan biriyle ilgili kuşkulu söylentiler dolaşıyor ortada. Adamı fena korkutmuş olmalılar.

Bu yüzden, yerinizde olsam geceleyin oraya gitmezdim. Ben oraya hiç gitmedim, gitmeyi de düşünmüyorum, ama gündüz ziyaret etmekten sanırım bir zarar görmezsiniz — gerçi buralılar size bunu bile tavsiye etmezler ya. Sadece ilginç yerleri gezip, eski zamanlardan kalma zımbırtılar arıyorsanız, Innsmouth tam size göre bir yer."

O akşamın bir bölümünü Newburyport Halk Kütüphanesi'nde Innsmouth hakkında bilgi arayarak geçirdim. Dükkânlardaki, aşevindeki, garajdaki ve itfaiyedeki insanlara soru sormaya kalkıştığımda, onları konuşturmanın biletçinin tahmininden de zor olduğunu görüp, içgüdüsel suskunluklarının üstesinden gelmek için yeterince zamanım olmadığını anladım. Innsmouth'la bu kadar çok ilgilenen birisinde yanlış bir şeyler olması gerekiyormuş gibi anlaşılmaz bir kuşkuculukları vardı. Kalmakta olduğum Y.M.C.A.'daki[161] memur sadece böylesine kasvetli, berbat bir yere

gitmekten beni caydırmaya çalıştı; kütüphanedeki insanlar da farklı bir davranış göstermediler. Eğitimli insanların gözünde, Innsmouth'un, kent yozlaşmasının aşırı bir örneğinden başka bir şey olmadığı açıktı.

Kütüphane raflarındaki Essex İli'yle ilgili tarih kitaplarında, kasabanın 1643'te kurulduğundan, Bağımsızlık Savaşı'ndan önce gemi yapımcılığıyla ünlenmiş olduğundan, on dokuzuncu yüzyıl başlarında müreffeh bir denizcilik merkezi, daha sonraki yıllarda da Manuxet nehrini güç kaynağı olarak kullanan küçük bir fabrikanın merkezi olduğundan başka pek bir şey yoktu. 1846'da çıkan salgın ve ayaklanmalar, sanki ilin saygınlığına gölge düşürecekmişçesine geçiştirilmişti.

Çöküşten söz eden kayıtlar çok azdı, ama son kaydın önemi su götürmezdi. İç Savaş'tan sonra bütün sanayi yaşamı Marsh Arıtım Şirketi ile sınırlı kalmış ve altın külçelerin pazarlanması, o her daim mevcut balıkçılık dışında geriye kalan tek ticari faaliyeti oluşturmuştu. Balıkçılık, balığın fiyatının düşmesi ve büyük şirketlerin rekabeti yüzünden giderek daha az gelir getirir olmuştu, ama Innsmouth Limanı civarında hiçbir zaman balık kıtlığı olmamıştı. Yabancılar nadiren oraya yerleşmişlerdi; bunu denemiş olan çok sayıda Polonyalı ve Portekizlinin son derece sert bir şekilde dağıtılmış olduğuna dair ihtiyatla maskelenmiş kanıtlar vardı.

En ilginci de Innsmouth'la belli belirsiz ilişkilendirilen o garip mücevherle ilgili kayıttı. Bütün bölgeyi hiç de azımsanmayacak denli etkilemiş olduğu belliydi, çünkü Arkham'daki Miskatonic Üniversitesi Müzesi'nde ve Newburyport Tarih Cemiyeti'nin sergi salonundaki numunelerden söz ediliyordu. Bu şeylerin parça parça tanımları yavan ve sıkıcıydı, ama alttan alta devamlı bir tuhaflığın mevcudiyetini hissettiriyordu. Bunlarda öylesine tuhaf ve kışkırtıcı bir yan vardı ki bir türlü aklımdan çıkaramıyordum; vaktin epeyce ilerlemiş olmasına karşın, bir yolunu bulabilirsem kasabadaki- bir taç için yapılmış, tuhaf orantılı, kocaman bir şey olduğu söylenen— numuneyi görmeye karar verdim.

Kütüphane memuru, Cemiyet'in müze müdürü Bayan Arına Tilton'a göstereceğim tanıtıcı bir not verdi; yakınlarda oturan bu yaşlı nazik bayan kısa bir açıklamadan sonra beni kapalı binaya almak nezaketini gösterdi, ne de olsa vakit aman aman geç değildi. Koleksiyon aslında çok dikkate değerdi, ama o anda içinde bulunduğum ruh haliyle, bir köşedeki rafında elektrik ışıkları altında parıldayan garip nesne dışında, gözüm bir şey görmüyordu.

Orada, mor bir kadife yastık üzerinde duran o yabancı, zengin fantezinin tuhaf, dünyadışı ihtişamı karşısında kelimenin tam anlamıyla nefesimin kesilmesi için güzelliğe aşırı duyarlı olmam gerekmiyordu. Bu parçanın, betimlemelerde söylendiği gibi, bir tür taç olduğu yeterince açık olmakla birlikte, görmüş olduğum şeyi tarif etmekten şimdi bile acizim. Ön tarafı yüksek, çevresi geniş ve sanki kavun gibi bir baş için yapılmışçasına tuhaf bir şekilde düzensizdi. Yapıldığı malzeme ağırlıklı olarak altına benzemekle birlikte, acayip parlaklığı, çok güzel, ama bir o kadar da tanımlanamaz bir metal alaşımını akla getiriyordu. Neredeyse mükemmel durumdaydı; üzerindeki inanılmaz ustalık ve zarafette bir işçilikle oyulmuş ya da kabartılmış, alışılmadık ölçüde çarpıcı ve şaşırtıcı -bazıları salt geometrik bazıları açıkça denizle ilgili- desenleri inceleyerek insan saatler geçirebilirdi.

Bu şeye ne kadar bakarsam, o kadar büyüleniyordum; bu büyülenmişlikte pek sınıflandırılmayacak ya da açıklanamayacak tuhaf bir şekilde rahatsız edici bir yan vardı. Beni rahatsız eden şeyin, sanatının garip dünyadışı niteliği olduğuna hükmettim ilkin. Bugüne kadar gördüğüm bütün sanat nesneleri ya bilinen bir ırksal veya ulusal akıma aitti ya da kabul edilmiş tüm akımlara bilinçle bir meydan okumaydı. Bu taç, her ikisi de değildi. Sonsuz bir olgunluk ve mükemmelliğe erişmiş, kurumlaşmış bir tekniğin ürünü olduğu açıktı, ama işitmiş ya da örneklerini görmüş olduğum -Doğu ya da Batı, eski ya da modern- bütün tekniklerden son derece farklıydı. Sanki başka bir gezegende imal edilmişti.

Bununla birlikte, çok geçmeden rahatsızlığımın, tuhaf desenlerin resmediliş şekillerinde ve matematiksel anıştırmalarında yatan ilki kadar güçlü ikinci bir kaynağı bulunduğunu gördüm. Tüm desenler uzak sırları, zaman ve uzayda tasavvur edilemez uçurumları çağrıştırıyordu, rölyeflerin tamamının denizle ilgili olmasında uğursuz bir yan vardı. Bu rölyefler arasında, insanoğlunun bilinçaltından hiç silinmeyen ve sürekli rahatsızlık veren bazı duygulardan ayırt edilemeyen son derece iğrenç -yarı balık yarı kurbağayı anımsatan- hayali canavarlar-vardı; bunlar sanki devam edegelen işlevleri korkunç, eski bazı derin hücre ve dokulardan anımsanan imgelerdi. Zaman zaman bu iğrenç balık-kurbağaların her hattının bilinmeyen ve insanlıkdışı kötülüğün en derin özüyle dolup taştığını hayal ettim.

Tacın görünüşü, Bayan Tilton tarafından anlatılan kısa ve yavan geçmişiyle tuhaf bir çelişki oluşturuyordu. Sarhoş bir Innsmouth’lu 1873

yılında tacı gülünç bir tutar karşılığında State Street’teki bir dükkana rehin bırakmış, kısa bir süre sonra da bir kavgada öldürülmüştü. Cemiyet tacı doğrudan tefeciden satın almış ve derhal değerine uygun bir şekilde sergilemişti. Etiketine muhtemelen Doğu-Hint ya da Hindiçini kökenli olduğu yazıldı, ama belli ki bu bir varsayımdı.

Tacın kökenine veNew England’da bulunuşuna ilişkin bütün olası varsayımları karşılaştıran Bayan Tilton, onun ihtiyar Kaptan Obed Marsh tarafından keşfedilen egzotik bir korsan definesinin parçası olduğuna inanma eğilimindeydi. Tacın Cemiyet’in eline geçtiğini öğrendikleri andan itibaren Marsh’ların yüksek fiyatlar önererek ısrarla onu geri almaya çalışmış olmaları ve Cemiyet’in sarsılmaz bir kararlılıkla satmayı reddetmesine karşın bu taleplerini bugün de tekrarlıyor olmaları bu görüşü kesinlikle zayıflatmamıştı.

Nazik kadın beni uğurlarken, Marsh’ların servetine ilişkin korsan teorisinin bölgenin zeki insanlarınca çok tutulmuş olduğunu açıkladı. Bayan Tilton’un -hiç görmediği- kuşkulu Innsmouth’a karşı tavrı, kültürel yozlaşmaya uğramış bir topluluğa karşı takınılan tavırdı ve Innsmouth’ta şeytana tapınıldığına dair söylentilerin, orada giderek güç kazanan ve bütün ortodoks kiliseleri yutan garip bir gizli mezhebin varlığıyla kısmen doğrulanmış olduğunu belirtti.

Bayan Tilton’un dediğine göre adı “Batıni Dagon Tarikatı” idi ve yüzyıl kadar önce Innsmouth dalyanı kurumaya yüz tuttuğunda, Doğu’dan ithal edilmiş yarı-putperest, yoz bir mezhepti. Mezhebin basit insanlar arasında çabucak kök budak salması, dalyanın ansızın ve sürekli olarak balık kaynamaya başlaması göz önüne alındığında gayet tabiiydi; mezhep çok geçmeden karargâhını New Church Green’deki Mason Binası’na kurup, masonluğun yerini almış ve kasabadaki en etkin güç haline gelmişti.

Bütün bunlar, dini bütün bayan Tilton’a göre, kokuşmuşluğun ve viraneliğin o eski kentinden uzak durmak için mükemmel bir sebep oluşturuyor, benim içinse, yeni bir teşvik anlamına geliyordu. Mimari ve tarihsel beklentilerime şimdi de antropolojik bir heves eklenmişti ve gece geçip giderken Y’deki küçük odamda uyumakta zorlanıyordum.

II

Ertesi sabah, saat ona doğru elimde küçük bir valiz, eski Pazar Meydanı'ndaki Hammond Eczanesinin önünde durmuş Innsmouth otobüsünü bekliyordum. Otobüsün geliş saati yaklaşırken, sokakta avare avare dolaşanların sokak yukarı yürüyüp uzaklaştıklarını ya da meydanın öte tarafındaki İdeal Yemek lokantasına girdiklerini fark ettim. Biletçi belli ki yöre halkının Innsmouth'a ve sakinlerine karşı besledikleri tiksintiyi abartmamıştı. Birkaç dakika sonra hurda mı hurda, kirli kurşuni renkte küçük bir otobüs tıngırdayarak State Street'in köşesini döndü ve kaldırıma yaklaşarak yanı başımda durdu. Bunun o otobüs olduğunu anında hissetmiştim, biraz sonra da ön camındaki yarı yarıya silinmiş*Arkham-Innsmouth-Newb'port* levhası bunu doğruladı.

Sadece üç yolcusu vardı -genç denebilecek, esmer, asık suratlı, kılıksız adamlar- otobüs durduğunda, beceriksizce ayaklarını sürüyerek inip, StateStreetyukarı sessizce, neredeyse sinsice yürümeye koyuldular. Sürücü de indi; alışveriş yapmak için eczaneye girerken onu izledim. Bu, biletçinin sözünü ettiği Joe Sargent olmalı, diye düşündüm ve daha ayrıntıları fark etmeye kalmadan, içimi denetlenemez ve açıklanamaz bir iğrenme dalgası kapladı kendiliğinden. Yöre halkının, bu ada-mm sahibi olduğu ve kullandığı bir araca binmek istememesinin ya da böyle bir adamın ve hısımlarının yaşadığı bir kasabayı olabildiğince az ziyaret etmesinin çok normal olduğunu kavradım birden.

Şoför eczaneden çıktığında ona dikkatle bakarak kötü izlenimimin kaynağını belirlemeye çalıştım. En az bir seksen beş boyunda, omuzları çökük, zayıf bir adamdı; partal mavi giysiler giymiş, yıpranmış bir golf şapkası takmıştı. Yaşı otuz beş kadar olmalıydı, ama insan donuk, ifadesiz yüzünü incelemediğinde, boynunun yanlarındaki tuhaf, derin kırışıklar onu daha yaşlı gösteriyordu. Dar bir kafası, neredeyse hiç kırpıştırmadığı açık mavi, pörtlek gözleri, yassı bir burnu, geriye yatık bir alnı ve çenesi, gelişmemiş, çok garip kulakları vardı. Dudakları kalındı; kara sarı, çiçek bozuğu yanakları uzun, kıvrık tek tük sarı kıllar dışında sakaldan yoksun ve sanki bir cilt hastalığı sonucu soyulmuş gibi yer yer garip bir şekilde düzensizdi. İri, damarlı elleri görülmedik gri-mavi bir renkteydi. Parmakları cüssesine oranla dikkati çekecek kadar küçüktü ve kocaman avucuna doğru kıvrılmaya meyyaldi. Şoför otobüse doğru yürürken, çok garip bir şekilde ayaklarını sürüdüğünü ve ayaklarının haddinden fazla iri olduğunu gördüm. Ayaklarını inceledikçe, onlara uygun ayakkabıları nasıl bulabildiğine daha çok şaşıyordum.

Bu adamdaki yağlıymış hissini veren görünüş, ondan duyduğum tiksintiyi daha da artırdı. Balıkçı rıhtımları civarında çalışmaya ya da dolaşmaya meraklı olmalıydı ve oralara has kokuyu da gittiği yerlere götürüyordu. Hangi yabancı kanı taşıdığını tahmin bile edemiyordum. Garip özellikleri Asyalı, Polinezyalı, Levanten ya da zencilere has özelliklere benzemiyordu, yine de halkın onu neden bir yabancı gibi gördüğünü anlayabiliyordum. Ben şahsen bunun yabancılıktan çok biyolojik bozulma olduğunu düşünürdüm.

Otobüste başkayolcu olmayacağını anladığımda, üzüldüm. Bu şoförle tek başıma yolculuk yapmak fikrinden nedense hoşlanmadım. Ama kalkış vakti yaklaşırken, kuşkularımı bastırdım ve adamın peşi sıra otobüse bindim, bir dolar uzatarak o tek kelimeyi mırıldandım: “Innsmouth.” Kırk sendik bozuk parayı konuşmadan geri uzatırken, beni bir an merakla süzdü. Yolculuk sırasında sahili seyretmek istediğim için şoförle aynı tarafta, ama epeyce gerilerde bir koltuk seçtim.

Sonunda külüstür otobüs sarsıntıyla hareket etti ve egzoz dumanları içerisinde State Street’in eski tuğla binalarını tangır tungur seslerle ardında bıraktı. Kaldırımlardaki insanlara baktığımda, bakışlarını otobüsten kaçırmak - ya da en azından bakar görünmemek- için garip bir istek duyuyorlar gibi geldi bana. Sonra otobüsün daha az sarsılarak ilerlediği High Street’e döndük, cumhuriyetin ilk yıllarında inşa edilmiş görkemli konakların ve daha da eski koloni dönemi çiftlik evlerinin yanından uçar gibi geçip, Lower Green’i ve Parker River’i aşarak sonunda dümdüz uzanan sahil yoluna çıktık.

Ilık ve güneşli bir gündü; ilerledikçe kum, ayakotu ve bodur çalılıklardan ibaret manzara gitgide ıssızlaşıyordu. Pencereden mavi suyu ve Plum Island’ın kumluk sahil şeridini görebiliyordum; tuttuğumuz dar yol, Rowley ve Ipswich’e giden ana şoseden uzaklaştıktan sonra sahile iyice yaklaştık. Görünürde hiç ev yoktu; yolun durumundan buralarda pek trafik olmadığını söyleyebilirdim. Eskiyip, yıpranmış alçak telefon direkleri sadece iki tel taşıyordu. Karanın içlerine kadar sokulan ve bölgenin genel soyutlanmışlığına katkıda bulunan gelgit dereleri üzerindeki kaba saba ahşap köprülerden geçtik zaman zaman.

Arada bir, rüzgârın savurduğu kumların üstünde ölü çotuklar ve yıkık temel duvarları fark ettim ve okumuş olduğum bir tarih kitabındaki, buraların bir zamanlar bitek ve kalabalık bir yerleşim bölgesi olduğunu

söyleyen o eski söylenceyi anımsadım. Buna göre, değişim, 1846 Innsmouth salgınıyla aynı anda gelmiş ve basit insanlar bunun gizli kötülük güçleriyle karanlık bir bağlantısı olduğunu düşünmüşlerdi. Aslında bunun nedeni, sahile yakın ağaçlık alanların bilinçsizce kesilmesiydi; bu, toprağı en iyi koruyucusundan yoksun bırakarak, rüzgârla savrulan kum dalgalarına yolu açmıştı.

Sonunda Plum Island'ı gözden yitirdik ve solumuzda göz alabildiğine uzanan, engin Atlantik Denizi'ni gördük. Dar yolumuz şimdi yokuş yukarı tırmanıyordu; tekerlek izleriyle oyulmuş yolun ileride gökyüzüyle buluştuğu ıssız doruğa baktığımda içimi tarifsiz bir kaygının kapladığını hissettim. Sanki, otobüs tırmanışına devamla sağlıklı toprakları ardında bırakacak ve gizemli gökyüzünün esrarıyla kaynaşacaktı. Denizin kokusu uğursuz çağrışımlarla dolmuştu ve sessiz şoförün iki büklüm, kıpırtısız sırtıyla daracık kafası gitgide daha tiksinç bir hal alıyordu. Ona baktığımda, pul pul kabuk bağlamış yüzeyinin şurasında burasında birkaç seyrek sarı tüy öbeği bulunan başının arka kısmının, neredeyse yüzü kadar kılsız olduğunu gördüm.

Sonra zirveye ulaştık ve öte yanında uzanan vadiyi gördük; Manuxet Nehri, Kingsport Burnu'na ulaştıktan sonra Ann Burnu'na doğru sapan uzun uçurum hattının hemen kuzeyinde denizle buluşuyordu. Sisler içerisindeki uzak ufukta, Kingsport Burnu'nun başdöndürücü profilini seçebiliyordum; burnun tepesinde, hakkında birçok efsane anlatılan tuhaf, eski ev bulunuyordu, ama şimdilik bütün dikkatimi hemen aşağımda uzanan manzaraya vermiştim. Söylenlerle gölgelenmiş Innsmouth'la karşı karşıya olduğumu anlamıştım.

Burası birbirine yakın inşa edilmiş yapılarla dolu, geniş bir alana yayılmış bir kasabaydı, ama hayret edilecek kadar hayat belirtisinden yoksundu. Baca külahları denizinden nadiren bir duman yükseldiği görülüyordu; üç uzun çan kulesi deniz yönündeki ufukta süssüz, boyasız birer hayal gibi yükseliyordu. Kulelerden birinin tepesi dökülmeye başlamıştı, bu kuleyle bir diğerinde saat kadranlarının bulunması gereken yerlerde birer kara delik vardı. Birbirine sokulmuş bel vermiş balıksırtı damların ve sivri üçgen çatıların çokluğu, çürümenin boyutları hakkında çok net bir fikir veriyordu ve şimdi iniş aşağı kasabaya yaklaşırken çok sayıda çatının tümden göçmüş olduğunu görebiliyordum. Bazı kabarık çatılı, kubbeli, parmaklıklı balkonlu George tarzı kare biçimi kocaman evler

de vardı. Bunların çoğu sudan epeyce uzaktaydı ve bir ikisi oldukça iyi durumda görünüyordu. Üzerinde tel bulunmayan yana yatmış telgraf direkleriyle artık terk edilmiş olan paslanmış, ot bürümüş demiryolu hattının ve Rowley ile Ipswich'e giden yarı yarıya silinmiş araba yolunun bu evlerin arasından içerilere doğru uzandığını gördüm.

Çürüme en çok rıhtıma yakın yerlerde kendini gösteriyordu, ama tam ortada küçük bir fabrikaya benzeyen oldukça iyi korunmuş tuğla bir yapının beyaz çan kulesini fark ettim. Çoktandır kumla dolmuş limanı, üzerinde oturmakta olan birkaç balıkçının minnacık siluetlerini ve uç kısmındaki çoktan yıkılmış bir deniz fenerinin temellerine benzeyen kalıntıları seçmeye başladığım eski, taş bir dalgakıran çevreliyordu. Bu bariyerin iç tarafında kumlu bir dil oluşmuştu; üzerinde birkaç derme çatma kulübe, palamarla bağlanmış yassı sandallar ve şuraya buraya saçılmış ıstakoz kavanozları gördüm. Suyun derin olduğu tek yer öyle görünüyor ki, nehrin çan kuleli binanın ötesinde denize döküldükten sonra, güneye doğru yönelerek dalgakıranın ucundan okyanusla buluştuğu yerdi.

Şurada burada iskele yıkıntıları sahilden karaya doğru fırlayıp belirsiz bir çürümüşlük içinde son buluyordu; en güneydekiler en fazla çürümüşe benziyordu. Ve açık denizde uzaklarda, suyun hafifçe üzerine yükselen, kötücül çağrışımlarla dolu uzun, kara bir hat, denizin kabarmış olmasına karşın göze çarpıyordu. Burası Şeytan Kayalığı olmalıydı. Kayalığa baktıkça, o iç karartıcı iticiliğine, sanki beni çağırıyormuş gibi acayip bir duygu eklendi ve nedense bu fikir bana ilk izlenimden bile daha rahatsız edici geldi.

Yolda kimseye rastlamadık, ama şimdi kimi az kimi çok yıkık, terk edilmiş çiftliklerden geçiyorduk. Sonra, içerisinde oturulan birkaç ev fark ettim; kırık camlarına paçavralar tıkıştırılmış, döküntü dolu arka avlularına deniz hayvanı kabuklan ve ölü balıklar saçılmıştı. Bir iki defa kıraç bahçelerde çalışan veya aşağıdaki balık kokulu sahilde deniz tarağı çıkaran keyifsiz bakışlı insanlar ve ot bürümüş kapı önlerinde oynayan maymun suratlı, pis çocuklar gördüm. Bu insanlar kasvetli binalardan daha rahatsız ediciydi, çünkü hemen her birinin yüzünde ve hareketlerinde, tarif etmekten ya da anlamaktan aciz olmama karşın, içgüdüsel olarak içimi tiksintiyle dolduran bir acayiplik vardı. Bir an için, bu tipik fiziksel görünüşün belirli bir korku anında ya da kasvet bastığında bir kitapta görmüş olabileceğim

bazı resimleri akla getirdiğini düşündüysem de, bu bulanık anı gözümün önünden çabucak gelip geçti.

Otobüs aşağı yaklaştıkça, doğal olmaktan uzak sessizliğin ortasında kulağıma bir çağlayanın düzenli sesi çalınmaya başladı. Yolun her iki yanına sıralanmış yana yatık, boyasız evler daha sıklaşmış, ardımızda bıraktığımız yerlere göre daha kentsel bir görüntü sergilemeye başlamıştı. Önümüz sıra uzanan manzara şimdi daralıp salt bir sokak görüntüsüne indirgenmişti; yer yer parke taşı döşenmiş yolu ve bir zamanlar var olan tuğla kaldırımın kalıntılarını seçebiliyordum. Tüm evler görünüşte terk edilmişti; binalar arasında görülen boşluklardaki yarı yıkık bacalarla mahzen duvarları, yıkılmış bir binaya tanıklık ediyordu. Tasavvur edilebilecek en mide bulandırıcı balık kokusu her tarafı istila etmişti.

Çok geçmeden ara sokaklar ve kavşaklar görünmeye başladı; soldakiler asfaltsızlığın, bakımsızlığın ve çürümüşlüğün sahildeki dünyasına uzanırken, sağdakiler mazide kalmış bir ihtişamın görüntülerini sergiliyordu. Şimdiye kadar kasabada kimseyi görmemiştim, ama artık tek tük de olsa bazı binalarda oturulduğunu gösteren işaretler belirmeye başlamıştı: Şurada burada perdeli bir pencere ve kaldırıma park edilmiş külüstür bir araba. Asfalt ve kaldırımlar nispeten iyi durumdaydı; evlerin çoğu -19. yüzyıl başlarının ahşap ve tuğla yapıları- çok eski de olsa, belli ki oturulmaya uygundu. Değişmeden varlığını sürdüren geçmişin zenginliği karşısında amatör bir antikite meraklısı olarak, kokulardan duyduğum iğrenme ve tehdit ediliyor olma hissim yok oldu.

Son derece tatsız ve etkili bir izlenim edinmeden hedefime ulaşamayacaktım. Otobüs bir tür açık alana ya da her iki yanında kiliseler, merkezinde de daire şeklinde bir yeşilliğin çamurlu kalıntıları bulunan yuvarlak bir alana gelmişti ve ben sağda, ileride yer alan kavşaktaki kocaman sütunlu bir binaya bakıyordum. Bir zamanlar beyaza boyalı yapının rengi şimdi griye dönmüş ve boyası kavlamıştı; alınlıktaki siyah ve altın rengi işaretler öylesine solmuştu ki “Batıni Dagon Tarikatı” yazısını güçlükle okuyabildim. Demek ki burası yozlaşmış bir tarikata devredilmiş olan eski Mason Binası’ydı. Bu yazıyı sökmeye çalışırken, caddenin karşısından gelen boğuk ve çatlak bir çan sesi dikkatimi çekti, otobüsün benden yana pencerelerinden bakmak için hemen döndüm.

Ses, pencereleri panjurlu, zemin katı orantısızca yüksek ve diğer evlerden bariz bir şekilde eski olduğu görülen, bodur kuleli, gotik tarzı biçimsiz bir

taş kiliseden geliyordu. Saatin gördüğüm tarafındaki ibreleri olmasa da, bu boğuk darbelerin on biri vurduğunu anlıyordum. Sonra birden, gerçekte ne olduğunu anlamaya kalmadan beni pençeleri arasına alan müthiş yoğun ve açıklanamaz bir dehşete kapılmama yol açan bir görüntü, zamanla ilgili tüm bu düşünceleri aklımdan sildi. Kilisenin karanlığını bir dikdörtgen şeklinde sergileyen zemin kat kapısı açıktı. Bakarken, bir şeyin, bir tek karabasan özelliğe indirgenemeyecek olması yüzünden daha da çıldırtıcı bir imgeyi beynime kazıyarak bu karanlık dikdörtgenden geçer gibi olduğunu gördüm.

Bu şey bir canlıydı -kasabanın yoğun kesimine girdiğimden bu yana şoförün dışında gördüğüm ilk canlı- ve daha düzgün bir ruh durumunda olsaydım, bunda dehşet verici hiçbir şey bulmazdım. Bir an sonra farkına vardım ki bu şey papazdı; Dagon Tarikatı'nın yerel kiliselerin ayin törenlerinde yaptığı değişikliklerden sonra papazların giymeye başlamış olmaları gereken acayip giysiler içerisindeydi. Bilincine tam olarak varmaksızın da olsa, dikkatimi ilk çeken ve içimi garip bir dehşetle dolduran şey, papazın başındaki uzun taç oldu, Bayan Tilton'un önceki akşam bana gösterdiği tacın tıpkısı bir taç. Bu, hayal gücüm üzerinde etkide bulunarak, meçhul yüze ve altındaki beceriksizce ayaklarını sürüyen cüppeli siluete meşum nitelikler atfetmeme neden oldu. Çok geçmeden, o hayal meyal anımsanan anının etkisiyle böyle korkudan titremem için bir neden bulunmadığına hükmettim. Gizemli bir yerel mezhebin, garip bir yoldan —belki bulunmuş bir define olarak- topluluğa tanıtılmış tek tip bir başlığı, üniformasının bir parçası olarak benimsemesi doğal değil miydi?

Şimdi kaldırımlarda tek tük de olsa —yalnız başına ve iki üç kişilik sessiz gruplar halinde dolaşan— itici görünüşlü genç insanlar görünmeye başlamıştı. Eskilikten dökülen bazı evlerin alt katlarını kirli tabelalı dükkânlar işgal ediyordu; otobüs tangırtılarla ilerlerken park etmiş birkaç kamyon fark ettim. Çağlayanın sesi daha net duyulur olmuştu, tam o sırada, ileride, üzerinde demir parmaklıklı bir karayolu köprüsü, karşı yakasında da geniş bir meydan uzanan, oldukça derin bir nehir yatağı gördüm. Tangırdayarak köprüyü geçerken iki tarafıma da bakındım ve otlu yarın kıyısında veya biraz aşağısında bazı fabrika binaları bulunduğunu gördüm. Ta aşağılarda çok bol miktarda su akmaktaydı; sağımda, nehrin üst yanında en az iki; solumda, nehrin alt yanında bir adet etkileyici çağlayan bulunduğunu görebiliyordum. Bu noktada gürültü adeta sağır ediciydi. Sonra nehrin karşı tarafında yer alan yarım daire şeklindeki büyük meydana

varıp sağa yaklaşarak, yarı yarıya silinmiş levhasından Gilman Evi olduğu anlaşılan sarı boya kalıntılı, kubbeli bir binanın önünde durduk.

Bu otobüsten inmiş olmaktan memnundum ve hemen, valizimi emanete teslim etmek üzere berbat görünüşlü otel lobisine girdim. Görünürde yalnızca bir kişi -“Innsmouth görünüşü” demeye başladığım görünüşten uzak yaşlı biri- vardı; bu otelde tuhaf şeyler görülmüş olduğunu anımsayarak, aklımı kurcalayan sorulardan hiçbirini sormamaya karar verdim. Bunun yerine, otobüsün terk etmiş olduğu meydanda ağır adımlarla gezinerek manzarayı inceden inceye ve değer biçerek inceledim.

Parke taşı döşeli meydanın bir yanı nehrin düz çizgisi, diğer yanı 1800’ler civarında inşa edilmiş eğik çatılı tuğla binaların oluşturduğu yarım çemberdi; bu çemberden güneydoğuya, güneye ve güneybatıya doğru birbirinden uzaklaşarak uzanan yollar bulunuyordu. Hepsi düşük voltajlı elektrik ampulü olan lambalar can sıkacak kadar az sayıda ve küçüktü; bu gecenin mehtaplı olacağını. biliyor olmakla birlikte, planlarımın karanlık basmadan buradan ayrılmamı gerektiriyor olmasından hoşnuttum. Binaların hepsi iyi durumdaydı ve halen çalıştırılan en az on iki dükkan vardı; bunlardan biri First National zincirinden bir bakkal dükkanıydı, diğerlerine gelince, iç karartıcı bir aşevi, bir eczane, bir balık toptancısının bürosu ve meydanın en doğusunda nehre yakın bir yerde kasabanın tek endüstrisinin -Marsh Arıtım Şirketi’nin- bürosu. Ortalıkta on kadar insanla sağda solda dört beş otomobil ve kamyon görülüyordu. Buranın şehir merkezi olduğunun söylenmesi gerekmiyordu. Doğuya doğru, bir zamanlar güzel olduğu anlaşılan George tarzı üç çan kulesinin yıkıntılarının arkasındaki limanın mavi parıltılarını görüyordum. Ve nehrin öte yakasında, sahile doğru, Marsh Arıtımevi olduğunu sandığım yapının üst tarafında yükselen beyaz çan kulesini gördüm.

Şu ya da bu nedenle araştırmalarıma, personeli Innsmouth’luya benzemeyen bakkal dükkânından başladım. Dükkânda on yedi yaşlarında bir çocuk vardı sadece; seve seve bilgi vereceğini düşündüren cıvıl cıvıl ve cana yakın bir çocuk olduğunu görmekten memnun oldum. Konuşmaya fazlasıyla hevesli görünüyordu, kısa sürede onun balık kokan bu yeri ve onun sinsi insanlarını sevmediğini anladım. Yabancı biriyle iki çift laf etmek onu rahatlatıyordu. Arkham’lıydı, Ipswich’li bir ailenin yanında pansiyoner kalıyor ve ne zaman fırsatını bulsa evine dönüyordu. Ailesi,

Innsmouth’ta çalışmasından hoşlanmıyordu, ama onu buraya mağazalar zinciri yollamıştı; işini yitirmek istemiyordu.

Innsmouth’ta halk kütüphanesi ya da ticaret odası bulunmadığını söyledi, ama herhalde kaybolmazdım. Geldiğim yolun adı Federal idi. Bu yolun batısında eski, eli yüzü düzgün, meskûn sokaklar -Broad, Washington, Lafayette ve Adams- vardı; doğusunda ise sahile doğru uzanan yoksul semtler. Eski George tarzı kiliseleri Main Street boyunca yer alan bu semtlerde bulabilirdim, ama bunların hepsi çoktan terk edilmişti. Halkın asık suratlı ve düşmanca tavırları yüzünden en iyisi buralarda -özellikle de nehrin kuzeyinde— pek göze çarpmamaktı. Bazı yabancıların kaybolduğu bile oluyordu.

Bazı yerler, delikanlının kendisine pahalıya patlayan deneyimler sonunda öğrendiği gibi, neredeyse yasak bölgelerdi. Sözgelimi Marsh Arıtımevi civarında, hâlâ kullanılmakta olan kiliselerden herhangi biri civarındaya da New Church Green’deki sütunlu Dagon Tarikatı Binası civarında dolaşmaya gelmezdi. Bu kiliseler çok tuhaftı - hepsi de, başka yerlerdeki aynı adı taşıyan mezheplerce şiddetle reddedilmişti ve dünyanın en garip giysilerini giyinip en garip ayinlerini yapıyordu. Bu dünyada -bir tür-bedensel ölümsüzlüğe yol açan bazı hayret verici dönüşümleri de ima eden inançları, kabul edilmiş dini esaslara aykırı ve gizemliydi. Delikanlının bağlı olduğu kilisenin papazı -Arkham’daki Asbury M. E. Church’ten Dr. Wallace- Innsmouth’ta kesinlikle hiçbir kiliseye devam etmemesini sıkı sıkıya tembihlemişti.

Innsmouth’lulara gelince - delikanlı onları nasıl değerlendireceğini pek bilemiyordu. İnlerinde yaşayan hayvanlar kadar sinsiydiler ve ortalıkta nadiren görünüyorlardı ve kafalarına estikçe çıktıkları balık avı dışında nasıl vakit geçirdiklerini insan tasavvur bile edemiyordu. Belki de -tükettikleri kaçak içki miktarına bakılırsa- bütün günü alkolün verdiği uyuşukluk içinde geçiriyorlardı. Bir tür arkadaşlık ve anlayış içerisinde -sanki daha tercih edilebilir başka bir evrene girebiliyorlarmış gibi bu dünyayı küçümseyerek- somurtuk suratlarla bir araya toplanıyorlardı. Dış görünüşleri -hele bir defa olsun kırptıklarını kimsenin görmediği o dik dik bakan gözleri-kesinlikle şok ediciydi; sesleriyse iğrençti. Geceleri -özellikle de 30 Nisan ve 31 Ekim’e[162] denk gelen ana ya da diriliş festivallerinde-kiliselerde söyledikleri ilahileri işitmek çok korkunçtu.

Suya çok düşkündüler; nehirde ve limanda bol bol yüzüyorlardı. Şeytan Kayalıkları'na sık sık yüzme yarışı yapılıyordu ve ortalıktaki herkes bu çetin spora katılacak kadar sağlıklı görünüyordu. İnsan bu hususu düşündüğünde, ortalıkta görülenlerin genellikle oldukça genç insanlar olduğunu ve bunlardan daha yaşlıca olanların daha kötü göründüğünü fark ediyordu. istisnalar da yok değildi; bunlar genellikle, oteldeki yaşlı kâtip gibi hiçbir anormallik izi taşımayan insanlardı. İnsan doğrusu, Innsmouth'un çoğunluğunu oluşturan yaşlı insanlara ne olduğunu ve "Innsmouth görünüşü"nün geçen yıllarla güçlenen tuhaf ve sinsi bir hastalık olup olmadığını merak ediyordu.

Olgunluğa ermesinden sonra bir tek bireyde böylesine büyük ve köklü -kafatasının şekli gibi çok temel kemik değişikliklerini de içeren- anatomik değişiklikleri, elbette ancak çok ender görülen bir hastalık doğurabilirdi; ama, bu durum bile, hastalığın bir bütün olarak görünür özelliklerinden daha şaşırtıcı ve duyulmamış değildi. Böyle bir konuda kesin sonuca ulaşmanın zorluğuna işaret etti delikanlı, çünkü insan Innsmouth'ta ne kadar uzun süre yaşarsa yaşasın yerli halktan kimseyi hiçbir zaman şahsen tanıyamıyordu.

Delikanlı, ayrıca, ortalıkta görülen en kötü durumdaki hastalardan daha kötü durumdaki insanların bir yerlerde kilit altında tutulduğuna inanıyordu. İnsanlar bazen en acayip türden çığlıklar işitiyordu. Nehrin kuzeyinde, sahildeki yıkıldı yıkılacak kulübeler, rivayete göre, gizli tünellerle birbirlerine bağlıydı; böyle olunca da gözlerden uzak tutulan anormal kişiler için gerçek bir ağıl oluşturuyordu. Bu yaratıkların hangi yabancı kana -varsa tabii- sahip olduklarını söylemek olanaksızdı. Bazen dışarıdan biri veya bir resmi görevli geldiğinde, bazı çok itici görünüşlü kişileri gözden uzak tutuyorlardı.

Yerli halka burayla ilgili sorular sormak, dedi bana bilgi veren çocuk, bir işe yaramazdı. Konuşacak tek kişi, kasabanın kuzey kıyısındaki yoksullar evinde yaşayan ve bütün zamanını yürüyüşler yaparak ya da itfaiye istasyonu civarında aylaklık ederek geçiren çok yaşlı, ama normal görünüşlü bir adamdı. Zadok Allen adındaki bu ak saçlı adam 96 yaşındaydı ve kasabanın ayyaşı olmanın yanı sıra biraz da kafadan çatlaktı. Zadok, bir şeyden korkuyormuş gibi sürekli olarak omzunun üzerinden geriye bakan ve ayık olduğu zamanlar yabancılarla konuşmaya asla ikna edilemeyen tuhaf, sinsi bir yaratıktı. Bununla birlikte en gözde zehiri ikram

edildiğinde direnemiyordu ve bir kez sarhoş oldu mu en şaşırtıcı anı parçalarını anlatmaktan geri durmuyordu.

Bununla birlikte, ondan, öyle dişe dokunur bir bilgi elde etmenin olanağı yoktu, çünkü hikâyelerinin tümüçılgıncaşey-lerdi ve kendi altüst olmuş imgeleminden başka bir kaynağı olamayacak, olanaksız mucizelerle dehşet verici şeylere yapılan eksik imalarla doluydu. Bugüne kadar ona inanan çıkmadı, ama yerli halk onun içip içip yabancılarla konuşmasından hiç hoşlanmıyordu ve ona sorular sorarken görülmek her zaman emniyetli değildi. En çılgın söylenti ve hayallerin bir bölümü muhtemelen ondan kaynaklanıyordu.

Kasaba halkından olmayıp burada oturan çok sayıda insan, zaman zaman çok korkunç şeyler görmüş olduklarını bildirmiştir, ama ihtiyar Zadok'un öyküleri ve ecüş bücüş kasaba sakinleri arasında böylesi hayaller görmelerinde şaşacak bir yan olmasa gerek. Bu yabancılardan hiç biri geç saatlere kadar dışarıda kalmazdı, çünkü hepsi de böyle yapmanın pek akıllıca olmayacağını hissederdi. Ayrıca, sokaklar mide bulandıracak denli karanlıktı.

İş hayatına gelince — balığın bolluğu neredeyse tekinsizdi elbette, ama kasabalılar bundan giderek daha az yararlanır olmuşlardı. Üstüne üstlük fiyatlar düşüyor, rekabet artıyordu. Hiç kuşkusuz kasabanın asıl işi, ticari bürosu, bulunduğumuz yerin birkaç blok doğusundaki meydanda bulunan arıtımeviydi. İhtiyar Marsh hiç ortalıkta görünmüyordu, ama bazen perdeleri çekilmiş, kapalı bir arabayla işyerine gidiyordu.

Marsh'ın dış görünüşünün ne kadar değiştiği hususunda her türden rivayet almış başını yürümüştü. Bir zamanlar şık giyinmeye düşkün birisi olan Marsh, çarpık çurpuk bedenine tuhaf bir şekilde uydurulmuş Edward tarzı frak giyiniyordu hâlâ. Oğulları eskiden meydandaki büroyu yönetiyorlardı, ama şu son zamanlarda işlerin yükünü daha genç kuşağa devrederek gözden ırak durmaya başlamışlardı. Oğulları ve kızkardeşleri, özellikle de daha yaşlı olanları çok tuhaf görünmeye başlamıştı; sağlık durumlarının her geçen gün daha da kötüye gittiği söyleniyordu.

Marsh'ın kızlarından birisi, o garip taçla aynı egzotik gelenekten çok sayıda mücevher takıp takıştıran son derece itici, sürüngen görünüşlü bir kadındı. Bana bilgi veren çocuk, mücevherleri birçok defa görmüş ve onların korsanlara ya da şeytanlara ait aynı gizli defineden geldiğini işitmişti. Din adamları da -veya rahipler ya da bugünlerde ne deniyorsa—

bu tür süsleri başlık olarak giyiniyorlardı, ama insan onları çok ender görüyordu. Innsmouth'ta daha birçok mücevher olduğu söylentilerine karşıtı, delikanlı başka mücevher görmemişti.

Marsh'lar kasabanın yüksek tabakasından diğer üç aileyle —Waite'ler, Gilman'lar ve Eliot'lar- birlikte tam anlamıyla inzivaya çekilmişlerdi. Bu aileler Washington Caddesi üzerindeki kocaman evlerde yaşıyorlardı; bu evlerden birçoğunun, fiziksel görünüşleri insan içine çıkmaya elvermediğinden, resmi makamlara öldükleri bildirilen bazı akrabalarını gizlice barındırdıklarına dair söylentiler vardı.

Sokak tabelalarının çoğunun yerinde yeller estiğini söyleyen delikanlı, yararlanmam için kasabanın önemli yerlerini gösteren kabataslak ama yeterince ayrıntılı bir haritasını çizdi. Haritaya kısa bir an göz attıktan sonra, çok işime yarayacağına emin oldum ve binlerce teşekkürle cebime koydum. Gördüğüm tek lokantanın pisliğinden tiksinmiş olduğumdan, daha sonra öğle yemeği olarak yemek üzere bol miktarda peynirli kraker ve zencefilli gofret satın aldım. Programımı, belli başlı sokakları arşınlamak, karşılaşacağım buralı olmayan insanlarla konuşmak ve akşam sekizde Arkham'a kalkan otobüse yetişmek şeklinde çizdim. Kasabanın, toplumsal çürümenin önemli ve aşırı bir örneğini oluşturduğunu görebiliyordum, ama sosyolog olmadığımdan gözlemlerimi daha çok mimari alanla sınırlı tutacaktım.

Böylece Innsmouth'un gölgelerle kararmış, dar sokaklarında sistemli ama şaşkın turuma başladım. Köprüyü aşıp, nehrin alt yanındaki çağlayanın gümbürtüsüne doğru yönelerek, tuhaf bir şekilde bir sanayi tesisinin gürültüsünden yoksun olduğu görülen Marsh Arıtımevi'nin yakınından geçtim. Bu bina, birçok yolun buluştuğu bir kavşağın -bu kavşağın eski şehir merkezi olup, Bağımsızlık Savaşı'ndan sonra yerini bugünkü Şehir Merkezine bıraktığını sanıyorum- ve bir köprünün yakınındaki sarp bir eğimle nehre doğru inen yarın kıyısında bulunuyordu.

Derin nehir yatağını, Ana Cadde üzerindeki köprüden yeniden aştım ve korkudan tüylerimi diken diken eden son derece ıssız bir bölgede buldum kendimi. Birbirine sokulmuş, bel vermiş balıksırtı damlar gökyüzüne karşı zikzaklar çizen fantastik bir siluet oluşturuyor; bu siluetin üzerinde eski bir kilisenin tepesi yıkılmış çan kulesi korkunç bir hayal gibi yükseliyordu. Ana Cadde üzerindeki bazı evlerde oturuluyordu, ama evlerin çoğunluğu tahtalar çakılarak sıkı sıkıya kapatılmıştı. Asfaltsız yan sokaklardan aşağı,

terk edilmiş kulübelerin esner gibi ardına kadar açık karanlık pencerelerini görüyordum; kulübelerin birçoğu temellerinin yer yer yıkılmış olması yüzünden tehlikeli ve tanımlanamaz açılar yapacak şekilde yan yatmıştı. Bu pencereler öylesine hayalet gibi bakıyorlardı ki doğuya dönüp sahile doğru yürümek yürek istiyordu. Evlerin sayısı tam anlamıyla viran bir kent oluşturacak kadar arttığında, terk edilmiş bir evin yarattığı dehşet duygusunun aritmetik olmaktan çok geometrik bir şekilde arttığı kesindi. Böylesine ölümü çağrıştıran ve kuşkuyla insanı süzen sonsuz sokakların görüntüsü ve örümcek ağlarına, anılara ve fatih solucana teslim olmuş birbiriyle ilintili sonsuz sayıda karanlık kompartmanlar düşüncesi, en sağlam felsefenin bile dağıtamayacağı çok derin izler bırakan korku ve iğrenmeye yol açar.

Fish Caddesi, üzerinde hâlâ mükemmel durumda birçok tuğla ve taş ambar binası bulunması bakımından farklılık gösterse bile Ana Cadde kadar terk edilmiş durumdaydı. Water Caddesi’ne gelince, bir zamanlar rıhtımların bulunduğu yerlerdeki büyük boşluklar dışında Fish Caddesi’nin âdeta kopyasıydı. Ne uzak dalgakıranın üzerindeki birkaç balıkçı dışında bir allahın kulunu gördüm, ne de sahilde çatlayan dalgaların sesinden ve Manuxet üzerindeki çağlayanların gümbürtüsünden başka ses duydum. Kasaba gitgide daha fazla sinirlerime dokunuyordu; dönüşte sallantılı Water Caddesi köprüsünden geçerken omzumun üzerinden kaçamak bakışlar attım geriye. Fish Caddesi köprüsü, haritaya göre yıkıktı.

Nehrin kuzeyinde sefil bir hayatın izleri -Water Caddesi’nde faal halde balık paketleyen işlikler, şurada burada tüten bir baca, onarılmış bir dam, belirsiz bir kaynaktan ara sıra işitilen sesler ve kasvetli sokaklarda, asfaltsız patikalarda ayaklarını sürükleyen birkaç kişi- vardı, ama bu bana güneyin ıssızlığından daha bunaltıcı geliyordu. Her şeyden önce, insanlar kasabanın merkezine yakın yerlerde yaşayanlardan daha iğrenç ve anormal görünüşlüydü ve birçok defa tam olarak nereye koyacağımı bilemediğim son derece fantastik bir şeyleri fena halde anımsattılar bana. Hiç kuşku yok ki Innsmouth’lulardaki yabancı kan burada, iç bölgelere göre daha kuvvetliydi -tabii eğer “Innsmouth görünüşü” bir kan meselesinden çok bir hastalık değilse; bu durumda da bu yörede daha ağır vakalar var demekti.

Beni rahatsız eden bir ayrıntı, duyduğum birkaç zayıf sesin dağılımıydı. Bu seslerin doğal olarak içerisinde oturulduğu anlaşılan evlerden gelmesi gerekiyordu, ama cephesi tahtalar çakılarak sıkı sıkıya kapatılmış evlerden

en güçlü şekilde duyuluyordu. Gıcırtılar, koşuşturma sesleri ve kuşku uyandırıcı boğuk sesler geliyordu; bir rahatsızlık duygusuyla bakkal dükkânındaki çocuğun varlığını ileri sürdüğü gizli tünelleri düşündüm. Ansızın kendimi, kasabalıların seslerinin neye benzediğini merak eder durumda buldum. Bu mahallede şimdiye kadar hiç konuşma işitmemiştim ve bundan tarifsiz kaygı duyuyordum.

Sadece Ana Cadde'deki ve Church Caddesi'ndeki güzel ama harap durumda iki kiliseye şöyle bir göz atacak kadar durduktan sonra bu sefil sahil semtinden çıkmak için acele ettim. Bir sonraki hedefim doğal olarak New Church Green idi, lakin başındaki o tuhaf taç bulunan anlatılmaz derecede korkutucu rahip ya da papazı zemin katında gördüğüm kilisenin önünden bir daha geçme düşüncesine nedense dayanamıyordum. Bundan başka, bakkal dükkânındaki çocuk, kiliselerin ve Dagon Tarikatı binası civarlarının yabancılar için tavsiye edilmediğini söylemişti.

Bu kararım uyarınca Ana Cadde'den kuzeye doğru yürüyerek Martin Caddesi'ne ulaştım, sonra içeriye dönerek Federal Cadde'yi New Church Green'in kuzeyinden emniyetle aştım ve kuzeydeki Broad, Washington, Lafayette ve Adams caddelerinin oluşturduğu kokuşmuş soylular semtine girdim. Bu gösterişli eski caddeler bakımsız ve çok kötü görünüyor olsa da karaağaçların gölgelediği ağır başlılıklarını büsbütün yitirmemişti. Bir o konağa, bir ötekine bakıyordum; konakların çoğunluğu ihmal edilmiş avlular içerisinde harap durumdaydı ve tahtalar çakılarak kapatılmıştı, ama her caddede bir iki tanesinde oturulduğunu gösteren işaretlere rastlanıyordu. Washington Caddesi'nde çok bakımlı çim ve bahçeleriyle mükemmel durumda yan yana dört beş ev vardı. Bunlardan en gösterişlisinin -Lafayette Caddesi'ne kadar uzanan geniş taraçalı tarhları bulunan evin- arıtımevinin dertli sahibi İhtiyar Marsh'ın evi olduğuna hükmettim.

Bütün bu caddelerde bir tek canlı görünmüyordu ve Innsmouth'ta niçin hiç kedi ve köpek bulunmadığı kafama takıldı. Beni şaşırtan ve rahatsız eden başka bir şey de, bazı çok iyi durumdaki evlerde bile, birçok üçüncü kat ve tavanarası penceresinin panjurlarının sıkı sıkıya kapalı olmasıydı. Gizlilik ve sır saklayıcılık, yabancılaşmanın ve ölümün bu suskun kentinde genel kabul görmüşe benziyordu ve o hiç kapanmayan gözler tarafından gizliden gizliye gözetlenmekte olduğum duygusundan bir türlü kurtulamıyordum.

Sol tarafımdaki bir çan kulesi çatlak bir sesle üçü vururken korkuyla titredim. Bu seslerin geldiği bodur kiliseyi gayet iyi anımsıyordum. Washington Caddesi'ni nehre doğru takip ederek eski sanayi ve ticaret merkezinin yeni bir bölgesine çıktım; ilerideki fabrika kalıntılarını ve daha başka yıkıntıları gördüm; eski bir demiryolu istasyonuyla daha ötede, sağ tarafıma düşen derin nehir yatağının üzerindeki üstü kapalı köprünün izleri dikkat çekiyordu.

Önümde duran güvenilmez köprünün üstünde bir uyarı tabelası vardı, ama tehlikeyi göze alarak, bir kez daha, hayat izlerinin yeniden belirdiği güney yakasına geçtim. Ayaklarım sürüyen sinsi yaratıklar esrarlı tavırlarla gözlerini bana dikerken, daha normal yüzler soğuk ve meraklı bakışlarla süzdüler beni. Innsmouth hızla çekilmez bir yer haline geliyordu; o meşum otobüsün hâlâ çok uzaktaki kalkış saati gelmeden Arkham'a kalkacak bir araç bulma umuduyla Paine Caddesi'nden Meydan'a yöneldim.

Solumda kalan yıkık itfaiye istasyonunu işte o zaman gördüm ve binanın önündeki bir banka oturmuş, kılıksız ama normal görünüşlü iki itfaiye eriyle konuşan kırmızı suratlı, darmadağınık sakallı, sulu gözlü ve paçavralar içindeki yaşlı adamı fark ettim. Bu yarı kaçık, içkici, doksanlık adam, hiç kuşkusuz, Innsmouth hakkında ve Innsmouth'taki kuşku verici olaylar hakkında inanılmaz, korkunç hikâyeler anlatan Zadok Allen'di.

III

Planlarımdan caymama sebep olan şey, şeytanın ta kendisi -ya da karanlık, gizli güçlerin alaycı çekim kuvveti- olmalıydı. Gözlemlerimi sırf mimariyle sınırlandırmaya çoktan karar vermiş ve o sırada bu cerahatli ölüm ve çürümüşlük kentinden bir an önce uzaklaşmak için aceleyle Meydan'a koşturuyordum, ama ihtiyar Zadok Allen'i görmek zihnimde yeni eğilimler oluşturdu ve adımlarımı kararsızlıkla yavaşlattım.

Yaşlı adamın çılgın, birbirini tutmaz ve inanılmaz efsaneler anlatmaktan başka bir şey yapmadığı söylenerek, onunla konuşurken görülmenin güvenli olmadığı konusunda uyarılmıştım, ama gemilerin ve fabrikaların ilk günlerine kadar uzanan anılarıyla bu yaşlı adamın kasabanın çürümesinin tanığı olduğu düşüncesi, hiçbir mantığın karşı koyamayacağı kadar beni çekiyordu. Ne de olsa, en tuhaf ve en çılgın efsaneler, hakikatlere dayanan semboller ya da alegorilerdir - ve ihtiyar Zadok, Innsmouth civarında

doksan yıldır olup biten her şeyi görmüş olmalıydı. içimde alevlenen merak, sağduyuma baskın çıktı ve gençliğin verdiği kendini beğenmişlikle, muhtemelen viski yardımıyla yaşlı adamın ağzından alabileceğim karmakarışık, abuk sabuk hikâyelerden, gerçek bir tarihin özünü çıkarabileceğim hayaline kapıldım.

Zadok'a o sırada ve orada yaklaşamayacağımı biliyordum, çünkü itfaiye erleri mutlaka fark edip karşı çıkarlardı. Bunun yerine, bakkal dükkânındaki çocuğun, bol bulunduğunu söylediği bir yerden biraz kaçak içki bulabilirim diye düşündüm. Sonra itfaiye istasyonu civarında aşikâr bir kayıtsızlıkla aylak aylak dolaşır, ihtiyar Zadok sık sık yaptığı gibi dolaşmaya çıktığında önüne çıkardım. Delikanlı, Zadok'un pek yerinde duramadığını, itfaiye istasyonu civarında nadiren bir iki saatten fazla oturduğunu söylemişti.

Meydanın hemen ötesinde Eliot Caddesi'ndeki pis bir tuhafiye dükkânının arka odasından bir litrelik bir şişe viskiyi, ucuza olmasa da, kolayca elde ettim. Hizmet veren pis görünüşlü adam "Innsmouth görünüşü"ne sahip olmakla birlikte davranışları oldukça uygarcaydı; belki zaman zaman kasabaya gelen cümbüşe meraklı yabancı —kamyoncular, altın alıcılar, vb.- müşterilere alışkındı.

Tekrar Meydan'a döndüğümde, şansın benden yana olduğunu gördüm, çünkü ayaklarını sürüyerek Gilman Evi'nin köşesinden Paine Caddesi'ne döndüğünü gördüğüm uzun, zayıf, kılıksız adam ihtiyar Zadok Allen'den başkası değildi. Planım uyarınca, yeni satın aldığım şişeyi sallayarak dikkatini çektim ve biraz sonra, düşünebileceğim en ıssız bölgeye doğru gitmek üzere Waite Caddesi'ne dönerken, onun da ayaklarını sürüyerek ve istekle peşim sıra geldiğini fark ettim.

Yolumu, bakkal çocuğun hazırladığı haritaya göre tayin ediyor ve daha önce ziyaret etmiş olduğum tamamen terk edilmiş güney sahil bölgesine gitmeyi hedefliyordum. Görünürde sadece uzak dalgakıran üzerindeki balıkçılar vardı; birkaç ada güneye doğru gitmek suretiyle bunların görüş alanından çıkar ve terk edilmiş bir rıhtımda oturacak iki kişilik bir yer bulup kimse tarafından görülmeden ihtiyar Zadok'u istediğim kadar sorguya çekebilirdim. Daha Ana Cadde'ye çıkmaya kalmadan, arkamdan "Hey, Bayım!" diye seslenen zayıf ve hırıltılı sesi duydum ve yaşlı adamın bana yetişip litrelik şişeden kocaman yudumlar almasına izin verdim.

Her yere egemen olan ıssızlığın ve çılgınca yan yatmış yıkıntıların arasında yürürken yaşlı adamın ağzını aradım, ancak dilinin beklediğim

kadar çabuk çözülmediğini fark ettim. En sonunda, ufalanmakta olan tuğla duvarların arasında denize doğru uzanan ot bürümüş bir açıklık gördüm; ötesinde yabani ot bürümüş toprak ve taştan bir iskele bulunuyordu. Denize yakın, yosun kaplı taş yığınları oturulmaya elverişli görünüyor ve kuzeydeki yıkık bir antrepo, bulunduğumuz yeri olası tüm bakışlardan koruyordu. Buranın uzun sürecek gizli bir sohbet için ideal bir yer olduğunu düşünerek yol arkadaşımın önüne düştüm ve dar sokaktan aşağı inip yosunlu taşlar arasında oturulacak bir yer seçtim. Ölüm ve terk edilmişlik havası korkunç, balık kokusu dayanılmazdı, ama hiçbir şeyin beni caydırmasına izin vermemeye kesin kararlıydım.

Arkham'a saat sekizde kalkacak otobüse yetişeceksem, önümde yaklaşık dört saat vardı; yaşlı akşamcıya ufak ufak içki verirken, ben de kendi gösterişsiz öğle yemeğimi atıştırdım. İçki ikram ederken ölçüyü kaçırmamaya özen gösteriyordum, çünkü alkolle dili çözülen Zadok'un sızmasını istemiyordum. Bir saat sonra, dilinin çözüleceğinin işaretlerini vermeye başladı ama hâlâ Innsmouth'a ve gölgeli geçmişine ilişkin sorularıma kaçamak yanıtlar verdiğini görmek bende hayal kırıklığı yaratıyordu. Güncel konular üzerinde saçma sapan sözler ediyor, gazeteleri iyi takip ettiğini ve kasaba tarzı tumturaklı sözlerle felsefe yapmaya olan eğilimini açığa vuruyordu.

İkinci saatin sonuna doğru, bir litrelik viskimin elde etmek istediğim sonuç için yeterli olmayacağını düşünmeye başladım ve Zadok'u orada bırakarak gidip biraz daha içki bulmamın yerinde olup olmayacağını merak eder oldum. Ama tam o sırada şans, benim sorularımın başlatamadığı konuşmayı başlattı; hırıltılı ihtiyarın daldan dala atlayan konuşması, öne doğru eğilmeme ve kulak kesilmeme yol açan bir mecraya girdi. Benim sırtım balık kokulu denize dönüktü, ama onun yüzü denize bakıyordu ve etrafta gezinen bakışları, o sırada bütün haşmetiyle suyun üzerinde belirmiş olan uzaklardaki Şeytan Kayalığı'nın alçak hattına takıldı bir nedenle. Gördüğü şey hoşuna gitmemiş olmalıydı, çünkü epey bir sövüp saydıktan sonra, çok bilmiş bir edayla benden yana bakıp sırlarını fısıldamaya başladı. Bana doğru eğildi, ceketimin yakasını tuttu ve yılan gibi ıslık çalan bir sesle aşağıdaki yanlış anlaşılması olanaksız şeyleri anlattı.

"Her şey burada başladı — derin denizin başladığı yerdeki bu melanet yuvasında. Cehennem kapısı — hiçbir sesin ulaşamadığı derinliklere baş

aşağı iniş. İhtiyar Kaptan Obed yaptı bunu — Güney Denizi Adaları'nda kendisi için hiç de iyi sonuçlar doğurmayacak şeyler bulan Kaptan Obed.

O sıralarda herkesin işi kötüye gidiyordu. Ticaret azalıyor, fabrikalar— hatta yenileri bile—müşteri yitiriyordu; erkek nüfusumuzun en iyileri hükümet izniyle savaşan bir korsan gemisinde 1812 Savaşı'nda[163] öldürülmüş ya da *Elizy* briki ve *Ranger* uskunasıyla —her ikisi de Gilman'a ait gemiler— kaybolmuştu.

Obed Marsh'ın denizde üç gemisi vardı: *Colıımby* perkendesi, Hetty briki ve *Sumatry Qııeen* barkası. Her ne kadar Esdras Martin'in *Malay Bride* adlı barkentini[164] ta yirmi sekize kadar iş yapmaya devam etmişse de Doğu-Hint Adaları ve Pasifik'le ticareti sürdüren sadece Obed'di.

Kaptan Obed gibisi hiç görülmemiştir — Şeytanın arka bacağı! Heh, heh! Onun yabancı memleketler hakkında anlattıklarını hatırlıyorum, sonra Hıristiyan toplantılarına gidip uysallıkla ve alçakgönüllükle onca yüke katlanan insanlara aptal dediğini de. İnsanların Hint Adaları'ndaki gibi -yaptıkları fedakârlıklara karşılık onlara iyi balık getiren ve dualarına gerçekten yanıt veren— başka Tanrılar edinmesinin daha yerinde olacağını söylüyordu.

Obed'in ikinci kaptanı Matt Eliot da çok şey anlatıyordu, ancak o insanların kâfirce işler yapmasına karşıydı. Othaheite'nin doğusundaki bir adadan söz ettiydi; burada insanların bildiği tüm yıkıntılardan daha eski ve Carolines adalarından Ponape'de[165] bulunanlara benzeyen ama PaskalyaAdası'ndaki[166] büyük heykeller gibi suratlar oyulmuş birçok taş yıkıntının bulunduğunu söyledi. Bu adanın yakınlarında, üzerine farklı figürler oyulmuş daha başka yıkıntıların bulunduğu bir başka volkanik ada daha varmış; yıkıntılar bir zamanlar su altında kalmış gibi aşınmışlarmış ve bütün yüzeyleri çok korkunç canavar resimleriyle kaplıymış.

Matt'ın dediğine göre, bayım, adalılar istemedikleri kadar balığa sahipmiş ve tuhaf bir çeşit altından yapılmış ve küçük adadaki yıkıntıların üzerindeki canavar resimlerine benzer resimlerle -sanki insanmış gibi her türlü konumda çizilmiş bir tür balık benzeri kurbağa ya da kurbağa benzeri balık resimleriyle— süslü bilezikler, pazubentler ve başlıklar takıyorlarmış. Bütün bu zımbırtıları nereden bulduklarını onlardan kimse öğrenememiş ve tüm diğer yerliler, en yakındaki adalarda bile balık namına bir şey bulunmazken onların nasıl olup da bu kadar bol balık yakalayabildiklerine

şaşıyorlarmış. Matt'ın kendisi de bunu merak ediyormuş, Kaptan Obed de. Obed, bundan başka, eli yüzü düzgün yerlilerden birçoğunun her geçen yıl ortalıktan temelli kaybolduğunu ve ortalıkta pek fazla yaşlı insan bulunmadığını da fark eder; ayrıca, bu insanlardan bazılarının bir Kanaka[167] için bile fazlasıyla tuhaf göründüğünü düşünür.

Hakikati bu kâfirlerin ağzından almak Obed'in epey zamanını aldı. Bilmiyorum nasıl becerdi, ama taktıkları o altına benzer şeylerin alışverişiyle başladı işe. Bu şeylerin nereden geldiğini ve daha fazla temin edip edemeyeceklerini sordu onlara ve sonunda hikâyeyi yaşlı şeften -Walakea'ydı adı- öğrendi. O yaygaracı iblise Kaptan Obed'den başka kimse inanmazdı, ama kaptan insanları bir kitap gibi okurdu. Heh, heh! Şimdi anlattığımda da kimse bana inanmıyor -senin de Obed gibi, insanın içine nüfuz eden keskin gözlerin olduğunu görüyorum ama- senin de inanacağını sanmıyorum, genç adam."

Yaşlı adamın fısıltısı neredeyse duyulmaz olmuştu; hikâyesinin bir sarhoşun sayıklamalarından başka bir şey olmadığını biliyor olmakla birlikte, ses tonundaki iniş çıkışlarda varlığını hissettiğim korkunç ve uğursuz bir şeyler, korkuyla titrememe yol açtı.

"Obed, dünyada insanların çoğunun hiç duymadığı, duysa bile inanmayacağı şeyler olduğunu öğrendi. Öyle görünüyordu ki bu Kanakalar, delikanlılarından ve genç kızlarından bir yığınını denizaltında yaşayan bir tür Tanrıya kurban ediyor ve karşılığında da her türlü lütfa kavuşuyorlardı. Onlarla, üzerinde acayip kalıntılar bulunan küçük adada karşılaşmışlardı; öyle anlaşılıyor ki kurbağa-balık canavarlara ait o korkunç resimler bu yaratıkların resimleriydi. Bunlar belki de bütün denizkızı hikâyelerinde geçen ve böylesi hikâyeleri başlatan mahlûklardandı. Onların deniz dibinde çeşit çeşit kentleri vardı ve bu ada da oradan yükselmişti su yüzeyine. Görünüşe göre, ada ansızın su yüzeyine çıktığında, o yaratıklardan bazıları taş binalarda sağ idi. Kanakalar onların orada dipte olduğundan böylece haberdar oldular. Korkularını bastırır bastırmaz işaretlerle konuşmaya başladılar ve çok geçmeden bir pazarlıkta uyuştular.

Bu yaratıklar insan kurbanlardan hoşlandılar. Çağlar önce insan kurbanları olmuştu, ama bir zaman sonra yukarı dünyayla bağları kopmuştu. Kurbanlara ne yaptıkları benim söyleyebileceğim bir şey değil; sanmam ki Obed de bunu kafasına takmış olsun. Ama putperestler için fark etmiyordu, çünkü zor zamanlardan geçiyorlardı ve tam anlamıyla umutsuz

bir durumdaydılar. Deniz yaratıklarına olabildiğince düzenli olarak yılda iki defa -Mayıs Arefesi'nde ve Halloween'de- belli sayıda genç insan veriyorlardı, bir de kendi yaptıkları oymalı ıvır zıvırlardan veriyorlardı. Buna karşılık yaratıklar da bolca balık —denizin her tarafından sürükleyip getiriyorlardı— ve ara sıra birkaç tane o altına benzer şeylerden vermeyi vaat ettiler.

Dediğim gibi, yerliler yaratıklarla küçük volkanik adada karşılaştılar — kurbanları ve ıvır zıvırlarını kanolarla oraya götürüyor, geri dönerken altına benzer mücevherler getiriyorlardı. Başlangıçta yaratıklar asla ana adaya gitmediler, ama bir zaman sonra bunu ister oldular. Halkın içine girmeyi ve büyük günlerde —Mayıs Arifesi ve Hallowecn- yapılan ayinlere katılmayı özlemiş oldukları anlaşılıyor. Gördüğün gibi suyun hem içinde hem dışında yaşayabiliyorlardı -yani senin anlayacağın, iki yaşayışlıydılar. Kanakalar onlara, varlıklarından haberdar olacak olurlarsa diğer adalıların onları yok etmek isteyeceklerini anlattılar, ama onlar buna aldırış etmediklerini, zahmeti göze alırlarsa bütün insan soyunun kökünü kurutabileceklerini -daha doğrusu kayıp Eskiler'in (her kimlerse) bir zamanlar kullandıkları bazı işaretleri taşımayan herkesi öldürebileceklerini- söylediler. Ama bu zahmete katlanmak istemediklerinden, birileri adayı ziyaret ettiğinde gizleniyorlardı.

İş, kurbağa görünüşlü balıklarla eşleşmeye gelince, Kanakalar durakladılar, ama sonunda meseleye yeni bir yön veren bir şey öğrendiler. Anlaşıldığı kadarıyla insanların bu deniz canavarlarıyla bir tür ilişkileri olmuştu — bütün canlılar bir zamanlar sudan çıkmıştı ve tekrar oraya dönmeleri için gereken sadece küçük bir değişiklikti. Bu yaratıklar Kanakalara, kanlarının birbirine karışması durumunda, doğacak çocukların başlangıçta insana benzeyeceğini, ama giderek yaratıklara dönüşeceğini ve sonunda suya girip yaratıkların aşağıdaki ana toplumuna katılacağını anlattılar. Ve işin önemli yanı şu ki genç adam, balık yaratıklara dönüşerek suya dönenler asla ölmeyecekti. Yaratıklar, şiddete başvurarak öldürülmedikçe asla ölmüyorlardı.

Öyle görünüyor ki, bayım, Obed onları tanıdığında, adalıların hepsi de denizin derinliklerinde yaşayan yaratıkların kanıyla doluydu. Adalılar yaşlanıp, bunu göstermeye başladıklarında, karayı terk ederek suya girmeye kendilerini hazır hissedinceye kadar gözlerden uzak tutuluyorlardı. Bazıları diğerlerinden daha fazla etkileniyor, bazılarıysa asla suya girecek kadar değişmiyordu, ama çoğunlukla yaratıkların dediği gibi dönüşüyorlardı.

Doğuştan yaratıklara benzeyenler erken değişim geçiriyor, neredeyse insan olanlarsa bazen yetmişini geçinceye kadar adada kalıyorlar, ama bundan önce deneme amacıyla birçok defa aşağı gidip geliyorlardı. Suya girmiş olanlar genellikle sık şık karayı ziyaret ediyorlardı, öyle ki bir adalı birkaç yüzyıl, hatta daha da önce kuru toprağı terk etmiş olan beşinci kuşaktan atasıyla konuşabiliyordu.

Herkes -diğer adalılarla yapılan kano savaşlarının, aşağıdaki deniz tanrılarına kurban verilmesinin, denize girmelerine kalmadan yılan ısırması, bir salgın veya dörtnala üzerlerine çullanan bir hastalık ya da başka bir şeyin neden olduğu ölümler dışında- ölüm düşüncesini kafasından attı, bir süre sonra pek de o kadar korkunç olmayan bir tür değişimi bekler oldu. Aldıkları şeylerin vermek zorunda kaldıkları şeylere değdiğini düşünüyorlardı- ve sanırım Obed de ihtiyarWalakea'nın hikâyesini kafasında biraz evirip çevirdikten sonra aynı şeyi düşünmeye başladı. Öte yandan, kralsoyundan gelen ve sadece diğer adalardaki kral soyundan insanlarla evlenen Walakea hiç balık kanı taşımayan birkaç kişiden biriydi.

Walakea, Obed'e denizdeki yaratıklarla ilgili birçok ayin ve büyü öğretti ve köydeki, insan biçiminden epeyce uzaklaşmış bazı insanları görmesine izin verdi. Ama nedense denizden gelen yaratıklardan hiçbirini göstermedi. Sonunda Obed'e kurşundan ya da başka bir şeyden yapılmış acayip bir zımbırtı verdi, bu şeyin balık-yaratıkları yuvalarının bulunabileceği her yerden çağıracağını söyledi. Bütün yapılacak şey, gerekli sözlerle bu zımbırtıyı suya daldırmaktı. Walakea, bu yaratıkların bütün dünyaya yayılmış olduğunu, bu yüzden onları arayanların bir yuva bulabileceklerini ve isterlerse onları çağırabileceklerini söylüyordu.

Matt bu işten hiç hoşlanmadı ve Obed'den adadan uzak durmasını istedi, ama kaptanın gözünü hırs bürümüştü, bu altın benzeri şeyleri çok ucuza alıp epey kâr sağlayabileceğini görüyordu. İşler, senelerce bu minval üzere devam etti ve Obed, Waite'in eski, yıkık değirmeninde bir arıtımevi açacak kadar altına benzer o maddeden edindi. Bu parçaları olduğu gibi satmadı, yoksa insanlar her zaman sorular sorarlardı. Bununla birlikte, çenelerini tutmaya yemin etmiş olmalarına karşın, tayfası bazen bir parçayı ele geçirip satıyordu ve kaptan da parçalardan en fazla insan işine benzeyenleri ailesindeki kadınların kullanmasına izin veriyordu.

Otuz sekize gelindiğinde - ben o zamanlar yedisindeydim-Obed, yolculukları arasında bütün ada halkının silinip süpürülmüş olduğunu

gördü. Anlaşıldığı kadarıyla diğer adalılar ne olup bittiğinin farkına varmış ve işi ele almışlardı. Sanırım ellerinde, deniz yaratıklarının korktuklarını itiraf ettikleri tek şey olan eski büyülü işaretler vardı. Deniz dibi, üzerinde eski mi eski yıkıntılar bulunan bir adayı yukarı fırlattığında Kanakalar kendilerini neyle karşı karşıya bulacaklar, bilinmez. Bunlar dindar insanlardı - ana adada olsun, küçük volkanik adada olsun, kalıntılardan parçalayamayacakları kadar büyük olan parçalar dışında taş taş üstünde bırakmadılar. Bazı yerlerde, Üzerlerinde son zamanların gamalı haçına benzer işaretler bulunan -muska gibi- küçük küçük taşlar saçılıydı ortalığa. Bunlar Eskiler'in işaretleri olmalıydı. İnsanların kökü kazınmış, altına benzer o nesneden en ufak bir iz kalmamıştı; civarda yaşayan Kanakalar öldürsen bu meseleyle ilgili tek laf etmezler. Hatta bu adada bir zamanlar insanların yaşamış olduğunu bile kabul etmezler.

Normal ticaretinin çok cılız olduğu da göz önünde bulundurulursa, bunun Obed ' için ağır bir darbe olduğu anlaşılır. Innsmouth için de ağır bir darbe oldu, çünkü denizcilik yapıldığı günlerde bir geminin sahibine kazanç getiren bir iş, genellikle tayfasına da belli oranlarda kazanç sağlıyordu. Kasabalıların çoğunluğu durumu uysallıkla kabullenip kaderine boyun eğdi, ama balıkçılığın tavsaması, fabrikaların da iyi iş yapmaması yüzünden kötü durumdaydılar.

İşte o zaman Obed, koyun gibi kafasız oldukları ve kendilerine hiçbir faydası dokunmayan Hıristiyan Tanrısı'na yakardıkları için halka lanet okumaya başladı. Onlara, insanın gerçekten ihtiyaç duyduğu şeyleri veren bir Tanrı'ya yakaran insanlar tanıdığını, kendisini destekleyecek bir grup adam olsa bol bol balık ve epeyce altın getirecek bazı güçlere hükmedebileceğim söyledi. Pek tabii ki *Sumatry Queen'de* hizmet etmiş ve adayı görmüş olanlar onun ne demek istediğini şıp diye anladılar ve hakkında epeyce şey duydukları deniz-yaratıklarına yakın olmaya hiç de hevesli değillerdi, ama her şeyden habersiz olanlar Obed'in sözlerinden heyecana kapıldılar ve sonuca ulaşmalarını sağlayacak inancın yoluna girmek için ne yapmaları gerektiğini sormaya başladılar."

Bu noktada yaşlı adam omzunun üzerinden sinirli sinirli geriye bakıp, sonra yeniden büyülenmiş gibi uzaklardaki kara resife gözlerini dikerek duraksadı, anlaşılmaz bir şeyler mırıldandı ve kaygı dolu bir sessizliğe gömüldü. Kendisiyle konuştuğumda, bana yanıt vermedi; anladım ki şişeyi bitirmesini beklemem gerekiyor. Dinlediğim çılgın hikâye fazlasıyla ilgimi

çekmişti, çünkü bu hikâyenin Innsmouth'un acayipliğine dayanan ve egzotik efsanelerle dolu, yaratıcı hayal gücünün inceden inceye işlediği bir tür kaba saba alegori barındırdığını hayal ediyordum. Hikâyenin maddi bir dayanağı olduğuna bir an olsun inanmadım, ama yine de sırf Newburyport'ta gördüğüm o iğrenç taç ile benzerlikleri çok açık olan acayip mücevherlere yaptığı gödermeler yüzünden bile olsa anlatılanlar gerçek bir dehşet yaratıyordu. Belki süslemeler tuhaf bir adadan geliyor olabilirdi, ama çılgın hikâyeler muhtemelen bu yaşlı ayyaştan çok geçip gitmiş Obed'in kendisinin yalanlarıydı.

Şişeyi Zadok'a uzattım, o da son damlasına kadar boşalttı. Bu kadar viskiye dayanabilmesi çok şaşırtıcıydı, yüksek perdeden çıkan hırıltılı sesinde hiçbir kalınlaşma belirtisi yoktu. Dudaklarını yalayıp şişeyi cebine attı, sonra başını yukarı aşağı sallayarak yumuşak bir sesle fısır fısır kendi kendine konuşmaya başladı. Ağzından çıkabilecek anlaşılır her sözcüğü yakalayabilmek için öne eğildim ve rengi ağarmış, çalı gibi sakalların ardında alaycı bir gülümseme görür gibi oldum. Evet - gerçekte sözcükler oluşturuyordu ve ben bunların büyük bir kısmını anlayabiliyordum.

"Zavallı Matt - Matt buna her zaman karşıydı - halkı kendi tarafına kazanmaya çalıştı ve vaizlerle uzun uzun konuştu -boşuna - Congregational kilisesinin papazını kasabadan kovdular, Methodist olanı çekip gitti - Baptist papaz Azimli Babcock'u bir daha hiç görmedim - Yehova'nın gazabı - mini minnacık bir mahlûktum, ama göreceğimi gördüm, duyacağımı duydum - Dagon ve Ashtoreth[168] - Belial ve Beelzebub[169] - Altın Buzağı[170] ile Kenan Eli'nin ve Filistin'in ilahları - Babil'e ait iğrençlikler - *Mene, mene, tekel, upharsin* -. "

Zadok yeniden sustu, sulu mavi gözlerindeki bakışlardan sızmak üzere olduğunu düşünerek korkuya kapıldım. Ama yavaşça omzunu sarstığımda, şaşırtıcı bir çeviklikle benden yana döndü ve anlamı yeterince açık olmayan bir yığın laf sıraladı yeniden.

"Bana inanmıyorsun, değil mi? Heh, heh, heh - o zaman söyler misin bana, genç adam, Kaptan Obed'le yirmi tuhaf adamı gecenin kör karanlığında neden Şeytan Kayalığı'na kürek çekiyorlar ve rüzgâr uygun olduğunda ta kasabadan duyulacak kadar yüksek sesle şarkılar terennüm ediyorlardı? Hadi, söylesene bana. Söyle bakalım, neden Obed, denizin bir uçurum gibi derinleştiği resifin öte tarafında iskandil eder gibi her zaman ağır bir şeyleri denize sarkıtıyordu? Söyle bakalım Walakea'nın kendisine

verdiği o komik şekilli kurşun zımbırtıyla ne yapıyordu? Ha, evlat? Mayıs Arefesi'nde, sonra bir de Hallowecn'de hepsi ne uluyorlardı? Ve eskiden gemici olan yeni kilise papazları niçin acayip cüppeler giyinip, Obed'in getirdiği o altın benzeri şeylerle örtünüyorlar? Ha?"

Sulu, mavi gözleri şimdi yırtıcı ve delice bir görünüş almış ve kirli beyaz sakalı elektriklenmiş gibi dimdik olmuştu. ihtiyar Zadok ürküp geri çekildiğimi görmüş olmalıydı, çünkü pis pis kıkırdamaya başladı.

"Heh, heh, heh, heh! Anlamaya başladın değil mi? Belki, geceleri denizden çıkan o şeyleri evimin kubbesinin üzerinden gözlemlediğim o günlerdeki benim yerimde olmak isterdin ha. Çocuk kısmının kulakları delik olur, ben de Kaptan Obed'le resife giden diğer adamlar hakkındaki dedikodulardan hiçbirini kaçırmıyordum. Heh, heh, heh! Gece olur olmaz, babamın deniz dürbününü kapıp evin kubbesinin üzerine çıkıyor, resifin üzerinde kaynaşan ve ay yükselir yükselmez suya dalan suretleri seyrediyordum. Obed'le adamları yassı bir kayıktaydılar, suretlerse öte tarafta derin sulara dalıyor ve bir daha gözükmüyorlardı... bir kubbenin üzerinde tek başına oturmuş *insan olmayan suretleri* seyreden bir bacaksız olmaya ne derdin, ha? ...Ha? ... Heh, heh, heh..."

Yaşlı adamın tavırları giderek isterik bir hal almaya başlamıştı; adını koyamadığım bir korkuyla titremeye başladım. Omzuma yamru yumru olmuş bir pençe dayadı ve bana öyle geldi ki titremesi sırf neşeden değildi.

"Tut ki bir gece Obed'in resifi n ötesindeki kayığından ağır bir şeyin denize atıldığını görüyor ve ertesi gün bir delikanlının evinden sırra kadem basmış olduğunu öğreniyorsun. Hiram Gilman'ın bir daha izine rastlayan oldu mu, ha? Rastladılar mı? Ya Nick Pierce'ün, Luelly Waite'in, Adoniram Southwick'in ve Henry Garrison'un, ha? Heh, heh, heh, heh... İşaret diliyle konuşan suretler... suretlerin gerçek elleri vardı...

O günler Obed'in yeniden ayakları üzerinde durmaya başladığı günlerdi. Obed'in üç kızının, üzerlerinde daha önce kimsenin görmediği altın benzeri şeyler taktığı görülüyordu ve arıtımevinin dumanı yeniden tütmeye başladı. Diğer adamların da refahı artmaya başladı — liman, avlanmaya uygun balık kaynamaya başladı, bir Tanrı bilir Newburyport'a, Arkham'a ve Boston'a hangi büyüklükte kargolar göndermeye başladık. İşte o zaman Obed tali demiryolu hattını döşettirdi. Bazı Kingsportlu balıkçılar tutulan bol balığı duyunca şalupalarla geldiler, ama hepsi hepsi kayboldular. Bir daha onları gören olmadı. Bundan hemen sonra bizim buralılar Batını Dagon Tarikatı'nı

kurdular ve Calvary[171] Loncası’ndan Mason Binası’nı satın aldılar... Heh, heh, heh! Matt Eliot bir Mason’du ve bu satışa karşıydı, ama tam o sırada ortadan kayboldu.

Bak unutma, Obed’in işleri tıpkı Kanaka adasındaki gibi yürütmeye kalkıştığını söylüyor değilim. Başlangıçta, kanları karıştırmayı ve suya girip ebediyen yaşayacak balıklara dönüşecek delikanlılar yetiştirmeyi amaçladığını da düşünmüyorum. O altın benzeri şeyleri istiyordu ve bedeli ne olursa olsun ödemeye hazırdı; sanırım diğerleri de bir süre için durumdan memnundular...

Kırk altıya gelindiğinde, kasaba durup kendine bakmaya ve ne olup bittiğini sorgulamaya başladı. Çok sayıda insan kayıptı — Pazar ayinlerinde çok acayip vaazlar veriliyordu -resif hakkında çok şey anlatılıyordu. Sanırım Encümen Üyesi Mowry’ye kubbenin üzerinden gördüklerimi anlatarak çorbada benim de tuzum oldu. Bir gece bir ekip kurarak Obed’le adamlarını resife kadar takip ettiler ve kayıklardan birbirlerine ateş edildiğini duydum. Ertesi gün Obed ve otuz iki kişi daha kodesi boylamıştı; herkes ne olup bittiğini ve onların neyle suçlandığını merak ediyordu. Tanrım, keşke birisi ileriyi görebilseydi... birkaç hafta sonra, bu kadar uzun süre denize bir şey atılmayınca...”

Zadok korku ve yorgunluk belirtileri gösteriyordu, endişe içerisinde saatime göz atıyor olsam da, bir süre sessiz kalmasına izin verdim. Deniz kabarmaya başlamıştı; Zadok dalgaların sesiyle sanki canlandı. Denizin kabarmasına sevindim, çünkü deniz yükselince balık kokusu eskisi kadar kötü olmayabilirdi. Sonra yeniden fısıltısına kulak kabarttım.

“O korkunç gece... onları gördüm. Kubbenin üzerindeydim... sürüyleydiler... karınca gibi kaynıyorlardı. .. bütün resifi kaplamışlardı ve limandan Manuxet’in içerisine doğru yüzüyorlardı... Tanrım, o gece Innsmouth sokaklarında neler oldu neler... kapımızı çaldılar, ama babam açmadı... sonra elinde bir çakaralmazla mutfaktan dışarı süzülüp, yapabilecek bir şey var mı diye Encümen Üyesi Mowry’yi görmeye gitti... Can çekişenlerin iniltileri... silah sesleri ve çığlıklar... Eski Meydan’dan, Kasaba Meydanı’ndan ve New Church Green’den gelen- haykırışlar — zindan basılıp kapıları açıldı...- bildiri... ihanet... insanlar gelip de halkın yarısının kayıp olduğunu görünce salgın dediler... Obed’e ve yaratıklara katılacak ya da çenesini tutacaklar dışında kimse kalmamıştı... babamdan bir daha haber alamadım...”

Yaşlı adam nefes nefese kalmıştı ve boncuk boncuk terliyordu. Omzumu kavrayan parmakları iyice etime gömüldü.

"Sabahleyin her şey temizlendi — ama *izler* kalmıştı... Obed idareyi ele aldı ve her şeyin değişeceğini söyledi... *diğerleri* de toplantı zamanı bizimle birlikte dua edecekler ve bazı evler *konuk* ağırlamak zorunda kalacaklar... Yaratıklar Kanakalarla olduğu gibi buradaki insanlarla karışmak istiyorlardı ve Obed kendini, onları durdurmak zorunda hissetmiyordu. Obed çok ileri gitmişti... konusu için deli olan herhangi biri gibi. Yaratıkların bize balık ve servet getirdiklerini ve özlemini duydukları şeyi almaları gerektiğini söylüyordu...

Dışarıdan hiçbir şey farklı olmayacaktı, ancak, kendi iyiliğimizi istiyorsak, yabancılardan uzak duracaktık. Hepimiz Dagon yemini etmeliydik; daha sonra bazılarımız ikinci ve üçüncü yeminleri de ettik. Özel bir hizmeti dokunanlar özel —altın ve benzeri- armağanlar alacaktı. Direnmek fayda etmezdi, çünkü aşağıda onlardan milyonlarcası vardı. Dışarı çıkıp insanlığı yeryüzünden silmeye niyetleri yoktu, ama mecbur bırakılırlarsa, bu yönde çok şey yapabilirlerdi. Güney Denizleri'nin halkları gibi onları durduracak muskalarımız yoktu; Kanakalar ise asla sır vermezlerdi.

Yeterince kurban ve önemsiz öte beri verilmesi ve istedikleri zaman kasabada barındırılmaları halinde bizi rahat bırakacaklardı. Dışarıya laf taşıyabilecek yabancılara -fazla meraklı olmadıkları sürece- ilişmeyeceklerdi. İnançlılar—Dagon Tarikatı üyeleri- ve çocuklar asla ölmeyecek, hepimizin bir zamanlar kendilerinden geldiği Hydra[172] Ana ile Dagon Baba'ya geri döneceklerdi... *Iä! Iä! Cthulhu fhtagn! Ph'nglui mglw'nafh Cthulhu R'lyeh wgah, nagl fhtaga-"*[173]

İhtiyar Zadok tam anlamıyla zırvalamaya başlamıştı; soluğumu tuttum. Zavallı ihtiyar — çevresindeki çürüme, yabancılaşma ve hastalıklardan duyduğu nefret ve içki bu üretken, yaratıcı beyni ne acınası yanılsamalara sürüklemişti! Şimdi inlemeye başlamıştı, gözyaşları derin izler açılmış yanaklarından aşağı, sakallarına süzülüyordu.

"Tanrım, on beş yaşımdan bu yana neler gördüm — *Mene, mene tekel, upharsin*! Kaybolanlar, kendilerini öldürenler —olup bitenleri Arkham'da, Ipswich'de ya da benzeri bir yerde anla-tanlara,tıpkı şimdi senin bana dediğin gibi deli diyorlardı — Anla Tanrım, neler gördüm —Bildiklerim yüzünden beni çoktan öldürürlerdi, ama Dagon'un birinci ve ikinci

yeminini etmiştim, bu yüzden onlardan oluşan bir jürinin önünde olup bitenleri bilerek ve isteyerek anlattığım kanıtlanmadıkça koruma altındaydım... ama üçüncü yemini etmedim -o yemini etmektense ölmeyi yeğlerdim— İç Savaş zamanı, *kırk altı'dan sonra doğan çocuklar* — bazıları yani— *büyümeye başladığında* işler iyice kötüleşti. Korkmuştum — o korkunç geceden sonra bir daha hiç gözetlemeye çıkmadım ve *onlardan* —yani safkan olanlarından- hiçbirini ömrümce yakından görmedim. Savaşa gittim; eğer azıcık cesaretim ya da aklım olsaydı asla geri dönmez, buralardan uzak bir yere yerleşirdim. Ama bana durumun pek o kadar kötü olmadığını yazdılar. Sanırım, bunun nedeni hükümetin askere alma memurlarının altmış üçten sonra kasabada olmasıydı. Savaştan sonra durum yeniden kötüleşti. Nüfus azalmaya başladı —fabrikalar ve dükkânlar kapandı — demiryolu kullanılmaz oldu — ama *onlar*... onlar o meşum Şeytan Kayalığı'ndan nehire, nehirden Şeytan Kayalığı'na yüzmeye hiç son vermediler - giderek daha çok sayıda tavanarası penceresi tahtalarla kapatıldı ve içerisinde kimse olmaması gereken evlerden gitgide daha çok gürültüler işitildi...

Dışarıdaki insanlar hakkımızda hikâyeler anlatıyorlar— sorduğun sorulara bakılırsa, sanırım bunlardan bir haylisini işitmişsin - zaman zaman gördükleri şeylerle ve bir yerlerden gelmeye devam eden ve hâlâ eritilmemiş olan o acayip mücevherler hakkında hikâyeler - ama hiçbir şey asla kesinlik kazanmaz. Kimse hiçbir şeye inanmaz. O altın benzeri şeylere korsan definesi diyorlar ve Innsmouth'luların yabancı kan taşıdığını ya da aksi insanlar falan olduklarını ileri sürüyorlar. Bundan başka, burada yaşayanlar ellerinden geldiğince çok yabancıyı kaçırmaya, geriye kalanları da fazla meraklı olmamaya, özellikle geceleri etrafta dolaşmamaya zorluyorlar. Hayvanlar bu mahlûkları görünce yürümemekte ısrar ediyor — atlar ne de olsa katır değil ki- ama otomobil sahibi olduklarında işler yoluna girdi.

Kırk altıda, Kaptan Obed *kasabada daha önce hiç kimsenin görmemiş olduğu* ikinci bir eş aldı — bazıları kaptanın istemediğini, ama onların mecbur bıraktığını söylüyor - kadından üç çocuğu oldu - ikisi daha gençken kayboldu, ama herkese benzeyen kız çocuğu Avrupa'da eğitim gördü. Obed sonunda onu, bir numara çevirerek, hiçbir şeyden kuşkulanmayan Arkham'lı bir herifle evlendirdi. Ama şimdi dışarıdan hiç kimsenin Innsmouth'la bir ilişkisi kalmadı. Arıtımevini şimdi yönetmekte olan Barnabas Marslı, Obed'in ilk karısından torunudur - en büyük oğlu

Onesiphorus’un oğlu, ama *anası diğerlerinden biriydi ve hiç kapı dışarı çıktığı görülmedi.*

Şimdi Barnabas değişimini neredeyse tamamlamış durumda. Artık gözlerini kapatamıyor ve şekli şemaili iyice değişti. Hâlâ elbiseler giydiği söyleniyor, ama suya girme zamanı yaklaştı. Belki de bunu denemiştir bile — temelli olarak suya girmeden önce bazen kısa süreler için bunu yaparlar. On yıldır ortalarda görünmüyor. Zavallı karısının neler hissettiğini bilmiyorum - kadın lpswich’li; elli küsur yıl önce onunla flört ettiğinde Barnabas’ı neredeyse linç ediyorlardı. Obed yetmiş sekizde öldü ve sonraki nesilden hiç kimse kalmadı — ilk eşinden olan çocukları öldü, geri kalanlar da... Tanrı bilir...”

Yükselmeye başlayan dalgaların sesi şimdi çok ısrarlı bir hal almıştı ve yavaş yavaş yaşlı adamın ruh hali sulu gözlü bir sarhoşluktan diken üstünde bir korkuya dönüşüyor gibiydi. Arada bir durup omzunun üzerinden geriye veya resife doğru endişeli bakışlar atıyordu; hikâyesinin son derece saçma olmasına karşın, ne olduğu açıkça anlaşılmayan kaygılarına katılmaktan kendimi alamıyordum. Zadok’un sesi şimdi iyice tizleşmişti, sesini yükselterek cesaret toplamak ister gibiydi.

“Sen de bir şey söylesene. Her şeyin çürüyüp öldüğü, hapsedilmiş canavarların sürünüp, meler gibi sesler çıkardığı, karanlık mahzenlerin, tavanaralarının yakınlarında, her yerde havlayıp, hopladığı böyle bir kasabada yaşamak ister miydin? Ha? Her gece kiliselerde ve Dagon Tarikatı Binası’nda nasıl uluduklarını işitmek ve *ulumanın bir kısmını neyin oluşturduğunu bilmek ister miydin? O* korkunç resiften her Mayıs Arefesi’nde ve Hallowmas’ta neyin geldiğini duymak ister misin? Ha? Yaşlı adamın deli olduğunu düşünüyorsun değil mi? Sana söylemeliyim ki, bayım, *en kötüsü bu değil!”*

Zadok şimdi gerçekten haykırıyordu; âdeta cinnet geçiriyormuş gibi çıkan sesi beni fazlasıyla huzursuz etti.

“Lanet olsun sana, bana o gözlerle öyle dik dik bakmasana - Obed Marsh’ın cehennemi boyladığını ve orada kalması gerektiğini söylüyorum. Heh, heh... cehennemde diyorum. Beni ele geçiremezler -ne bir şey yaptım, ne de kimseye bir şey anlattım. Dinle genç adam, bugüne kadar kimseye bir şey anlatmadım, ama bunu şimdi yapacağım. Kulağını aç da dinle, evlat - bunu daha önce hiç kimseye anlatmadım... O geceden sonra hiçbir şeyi gözetlemediğimi söyledim - *ama yine de ne olup bittiğini anladım!*

Asıl dehşet verici şeyin ne olduğunu biliyor musun? Mesele, balık-şeytanların *ne yapmış olduğu değil ne yapacağı!* Geldikleri yerden kasabaya yaratıklar getiriyorlar — son zamanlarda biraz gevşetmiş olsalar da, bunu yıllardır yapıyorlar. Nehrin kuzeyinde, Water Caddesi ile Ana Cadde arasındaki evler onlarla dolu -o iblislerle ve *getirdikleri yaratıklarla*- ve hazır olduklarında... diyorum ki hazır olduklarında...*shoggoth*[174] diye bir şeyden söz edildiğini duydun mu hiç?

Beni duyuyor musun? Sana, *o yaratıkların ne olduğunu bildiğimi söylüyorum — Bir gece onları gördüm, tam* ... eh-ahhh-ah! e'yahhh...”

Yaşlı adamın ansızın ve insanlıkdışı bir korkuyla haykırışı neredeyse bayılmama yol açıyordu. Ardımdaki pis kokulu denize diktiği gözleri dışarı uğramıştı, yüzüyse Yunan trajedilerine layık bir korku maskesiydi. Kemikli pençeleri omzuma gömüldü ve neye baktığını görmek için geri döndüğümde hiç kıpırdamadı.

Görebileceğim bir şey yoktu. Sadece kabaran deniz ve uzun bir hat halinde sahile çarpıp kırılan dalgaların kıyıya ulaşan daha küçük dalgacıkları. Ama şimdi Zadok beni sarsmaktaydı; geri döndüm ve korkudan donmuş suratın eriyerek seyiren gözkapakları ve dişetleri karmaşasına dönüşümünü izledim. Tam o sırada —titrek bir fısıltı halinde de olsa- sesini yeniden buldu.

“Git hurdan! Git hurdan! *Bizi gördüler* — canını kurtarmak istiyorsan kaç! Hiçbir şeyi bekleme -Artık *biliyorlar*— bu yüzden kaç — çabuk — *uzaklaş kasabadan”*

Ağır bir dalga, çoktan yerinde yeller esen rıhtımın gevşemiş taşlarına çarptı ve kaçık ihtiyarın fısıltısını insanlıkdışı, kan dondurucu bir çığlığa dönüştürdü. *“E-yaahhh!.. .yhaaaaaaa!... ”*

Dağılan zihnimi toparlamaya kalmadan, yaşlı adam omzumu sıkı sıkıya kavrayan parmaklarını gevşetti ve harap deponun duvarından kuzeye dönerek sokak yukarı çılgın bir koşu tutturdu.

Dönüp denize baktım, ama orada hiçbir şey yoktu. Water Caddesi'ne varıp kuzeye doğru baktığımda Zadok Allen'dan en ufak bir iz kalmamıştı.

IV

Bu asap bozucu -aynı anda hem çılgınca, hem acınası, hem acayip, hem de dehşet verici- olaydan sonra içinde bulunduğum ruh halini anlatmakta zorlanıyorum. Bakkal dükkânındaki çocuk beni buna hazırlamıştı, ama gerçekleşmesinden yine de şaşırmış ve rahatsız olmuştum. Hikâyenin çocukça olmasına karşın, ihtiyar Zadok'un delilere mahsus ciddiyeti ve bana bulaştırdığı dehşet duygusu, kasabadan ve kavranamaz gölgelerinin neden olduğu hastalıklı duygudan daha önce duyduğum iğrenmeyle birleşince huzursuzluğumu daha da artırmıştı.

Daha sonra hikâyeyi akıl süzgecinden geçirerek, ondaki tarihsel özü yakalayabilirdim, ama o anda onu aklımdan çıkarmak istiyordum. Vakit, korkulacak surette ilerlemişti; saatim 7.15'i gösteriyordu ve Arkham otobüsü Kasaba Meydanı'ndan sekizde kalkıyordu -bu yüzden düşüncelerime mümkün olduğunca çeki düzen vererek, valizimi emanet bıraktığım ve otobüsü bulacağım otele doğru, her iki yanında çatılan delinmiş, yan yatmış evlerin sıralı olduğu ıssız sokaklardan hızlı hızlı yürüdüm.

Batmakta olan güneşin altın sarısı ışığı eski çatılara ve harap bacalara gizemli bir letafet ve huzur havası veriyor olsa da, arada bir omzumun üzerinden geriye bakışlar atmaktan kendimi alamıyordum. Korkunun gölgeleriyle dolu ve pis kokulu Innsmouth'tan çekip gitmekten elbette büyük bir hoşnutluk duyacaktım; ayrıca o uğursuz görünüşlü Sargent itinden başka birinin kullandığı bir araç bulabilmeyi çok isterdim. Yine de tam anlamıyla koşmuyordum, çünkü her sessiz köşede seyre değer mimari ayrıntılar vardı ve gideceğim yere yanın saatte rahat rahat ulaşabileceğimi hesaplıyordum.

Bakkal çocuğun haritasını inceleyip, daha önce geçmediğim bir yol arayarak Kasaba Meydanı'na yaklaşmak amacıyla State Caddesi yerine Marsh Caddesi'ni seçtim. Fall Caddesi'nin köşesine yakın sinsi sinsi fısıldaşan gruplar gördüm şurada burada ve nihayet Meydan'a vardığımda aylakların neredeyse tümünün Gilman Evi'nin kapısı civarında toplaşmış olduğunu gördüm. Lobiden valizimi isterken, bana öyle geldi ki birçok pörtlek, sulu ve kırpılmayan göz, tuhaf bir şekilde beni süzmekteydi bu nahoş yaratıklardan hiçbirinin otobüste bana yol arkadaşlığı yapmamasını yürekten diledim.

Otobüs sekizden önce vakitlice ve üç yolcusuyla tangırdıyarak girdi Meydan'a ve kaldırımdaki kötü görünüşlü bir adam şoföre anlaşılmaz

birtakım laflar söyledi. Sargent dışarı bir posta torbası ve bir tomar gazete fırlatıp otele girdi; bu arada yolcular -bu sabah Newburyport'a geldiklerini gördüğüm aynı üç adam- ayaklarını sürüyerek kaldırıma indiler ve oradaki aylaklardan biriyle gırtlaktan gelen zor duyulur sözlerle İngilizce olmadığına yemin edeceğim bir dilde konuştular. Boş otobüse binip daha önce oturduğum koltuğa oturdum, ama daha yerime yeni yerleşmiştim ki Sargent yeniden belirdi ve gırtlaktan gelen iğrenç bir sesle bir şeyler mırıldanmaya başladı.

Çok şanssız bir günümde olduğum anlaşılıyordu. Otobüs, Newburyport'tan tam zamanında gelmiş olmasına karşın motorunda bir arıza vardı; Arkham'a kadar gidebilecek durumda değildi. Yo, bu gece onarılamazdı ve Innsmouth'tan Arkham'a ya da herhangi bir yere gitmenin başka bir yolu yoktu. Sargent üzgündü, ama bu gece Gilman Evi'nde kalmak zorundaydım. Resepsiyon görevlisi herhalde fiyat konusunda bana bir iyilik yapardı, ama yapacak başka bir şey yoktu. Ansızın ortaya çıkan bu engel karşısında şaşırmış ve çürümekte olan yar aydınlatılmış bu kentte gecenin çökmesinden dehşetli korkmuş bir halde, otobüsten inip yeniden otel lobisine girdim; asık suratlı, acayip görünüşlü gece memuru bir dolar karşılığında sondan bir önceki kattaki -geniş ama suyu akmayan- 428 numaralı odada kalabileceğimi söyledi.

Bu otel hakkında Newburyport'ta duymuş olduğum şeylere karşın, kayıt defterini imzaladım, bir dolarımı ödedim, valizimi alan bu ekşi suratlı ve biricik görevlinin peşi sıra gıcırdayan üç kat merdiveni çıkıp, hiçbir yaşam belirtisi göstermeyen tozlu koridorlar geçtim. Odam ucuz eşyalarla basit bir şekilde döşenmiş iki pencereli, kasvetli bir arka odaydı; terk edilmiş alçak tuğla blokların çevrelediği pis bir avluya bakıyordu, pencerelerden batı yönünde uzanan perişan durumdaki çatılar ve daha ötesindeki bataklık bir kır manzarası görünüyordu. Koridorun sonunda bir banyo bulunuyordu — eski mermer lavabosu, teneke küveti, zayıf aydınlatması ve boru tesisatı etrafındaki küfü tahta kaplamalarıyla moral bozucu bir eski zaman kalıntısı.

Henüz gün ışığı yok olmadığından, Meydan'a inip, akşam yemeği yiyebileceğim bir yer aradım; bu arada görünüşleri hiç de emniyet telkin etmeyen aylakların tuhaf tuhaf bana bakmakta olduklarını fark ettim. Bakkal dükkânı kapanmış olduğundan, daha önce girmeye çekindiğim lokantanın müşterisi olmak zorunda kaldım; kırpılmayan gökleriyle dik dik bakan kamburu çıkmış, dar kafalı bir adamla inanılmayacak kadar kalın,

beceriksiz elleri olan bir hizmetçi kız hizmet vermekteydi. Büfe tarzı servis yapılıyordu; konserve ve paketlenmiş yiyecek servisi yapıldığını görmek beni fazlasıyla rahatlattı. Krakerlerle bir kâse sebze çorbası bana yeterliydi; biraz sonra yıkıldı yıkılacak bir büfedeki suratsız bir adamdan bir akşam gazetesi ve sinek pislikleriyle dolu bir dergi satın alarak sevimsiz odamın yolunu tutmuştum.

Alacakaranlık koyulurken, ucuz, demir karyolanın üzerinde bulunan ve cılız bir ışık veren elektrik ampulünü yakarak başladığım okumayı sürdürmeye çalıştım elimden geldiğince. Zihnimi bir şeylerle meşgul etmenin yerinde olacağını hissediyordum, zira hâlâ sınırları içindeyken, bu köhne, bu felaketin gölgesi düşmüş kasabanın anormallikleri üzerinde kukumav kuşu gibi düşüncelere dalmak pek hayır getirmeyecekti. İhtiyar ayyaştan dinlediğim çılgın hikâye pek hoş düşler vaat etmiyordu ve onun çılgın, sulu gözlerini elimden geldiğince hayalimden uzak tutmam gerektiğini hissediyordum.

Bundan başka, o fabrika müfettişinin Newburyport’taki biletçiye Gilman Evi hakkında ve sakinlerinin geceleyin çıkardığı sesler hakkında anlattıkları üzerinde de durmamalıydım -ne bunun üzerinde, ne de kilisenin karanlık kapı aralığında gördüğüm tacın altındaki çehre (yarattığı dehşeti bilincimle açıklayamadığım o çehre) üzerinde. Oda insanın içini karartacak kadar köhne olmasaydı, düşüncelerimi rahatsız edici konulardan uzak tutmak belki daha kolay olacaktı. Ama bu köhnelik kasabanın her tarafında kendini hissetiren iğrenç balık kokusuyla birleşince, insanın düşünceleri ısrarla ölüm ve çürümeye odaklanıyordu.

Beni huzursuz eden başka bir şey de odamın kapısında bir sürgü bulunmamasıydı. İzlerin açıkça gösterdiği gibi yakın bir zamanda sökülmüşe benzeyen bir sürgüsü olmalıydı önceden. Bu harap yapıdaki birçok şey gibi şüphesiz o da kullanılmaz hale gelmişti. Sinirle etrafı karıştırdım ve elbise dolabında aynı boyda gözüken bir kapı sürgüsü buldum, üzerindeki izlerden kapıdan sökülen sürgü olduğuna hükmettim. Biraz rahatlamak için, anahtar halkamda taşıdığım kullanışlı bir üçlü alet seti içerisindeki tornavida yardımıyla bu parçayı kapıdaki eski yerine vidalamaya giriştim. Sürgü kapıya mükemmelen uydu; yatacağım zaman kapıyı sağlamca sürgüleyebileceğimi anladığımda biraz olsun rahatladım. Endişelenmemin nedeni ona gerçekten iş düşeceğini düşünmem değildi, ama böylesi bir çevrede emniyet telkin eden her şey makbule geçerdi.

Bitişik iki yan odaya açılan kapıların üzerinde uygun sürgüler vardı, yürüyüp bunları sürgüledim.

Soyunmadım; uykum gelinceye kadar okumaya, sonra da sadece ceketimi, gömleğimin yakalığını ve ayakkabılarımı çıkararak yatağa uzanmaya karar verdim. Valizimden bir el feneri çıkararak daha sonra karanlıkta uyanacak olursam saatime bakabileyim diye pantolon cebime koydum. Ancak bir türlü uykum gelmedi; okumaya ara verip düşüncelerimi çözümlediğimde, aslında bilincine varmadan bir şeyi -korktuğum ama adını koyamadığım bir şeyi -dinlemekte olduğumu fark ettim huzursuzlukla. Şu fabrika müfettişinin hikayesi hayal gücümü sandığımdan daha fazla etkilemiş olmalıydı. Yeniden okumayı denedim, ama olmuyordu.

Bir süre sonra, belirli aralıklarla merdivenleri ve koridorları gıcırdatan ayak sesleri duyar gibi oldum ve diğer odaların dolmaya başlayıp başlamadığını merak ettim. Ama hiç insan sesi yoktu; birden aklıma bu gıcırtılarda çok sinsice bir yan olduğu fikri düştü. Bundan hiç hoşlanmadım ve hiç uyumamanın daha yerinde bir davranış olup olmayacağını ciddi olarak kafamda tarttım. Bu kasabada birtakım acayip insanlar vardı ve bazı insanların kaybolmuş olduğuna ise hiç şüphe yoktu. Acaba burası yolcuların paraları uğruna boğazlandığı o hanlardan mıydı? Pek öyle zengin görünmediğim kesindi. Yoksa kasabalılar meraklı yabancılara çok mu fazla kızıyorlardı? Sık sık elimdeki haritaya göz atarak göstere göstere etrafta dolaşmam birilerinin hoşuna mı gitmemişti? Birkaç rastgele gıcırtının beni bu tarz düşünceler yürütmeye yöneltmiş olması için sinirlerimin hayli gergin olması gerektiği aklıma geldi - ama yine de silahsız oluşuma üzüldüm.

Sonunda uykuyla hiçbir ilişkisi olmayan bir yorgunluk duyarak, salona açılan kapıdaki yeni monte ettiğim sürgüyü sürdüm, ışığı söndürdüm ve kendimi sert, çakır çukur yatağın üzerine attım - ceketim, gömlek yakalığım, ayakkabılarım ve her şeyimle. Karanlıkta, gecenin en hafif sesi sanki büyüyordu; öncekinin iki misli nahoş düşünceler bir sel gibi üzerime çullandı. Işığı söndürdüğüme pişman olmuştum, ama yeniden kalkıp yakamayacak kadar yorgundum. Sonra korku verici, uzunca bir aradan sonra, merdivenlerden ve koridordan gelen yeni gıcırtıları takiben, bütün kaygılarımın gerçekleşmekte olduğunu gösteren o yumuşak, o yanlış anlaşılmaya meydan vermeyen ses geldi. Kapımın kilidinin bir anahtarla-

dikkatle, sinsice, yoklayarak- zorlanmakta olduğuna en ufak bir kuşku yoktu.

Gerçek tehlikenin bu işaretini tanıdığımdaki hislerim, daha önceki nedeni belirsiz korkuların doğurduğu hislere kıyasla daha az fırtınalıydı. Daha önce belirli bir nedeni olmaksızın, içgüdüsel olarak tetikteydim - ve şimdi karşı karşıya olduğum gerçek kriz her neye dönüşecek olursa olsun, bu benim lehimeydi. Bununla birlikte, tehlikenin belirsiz bir önseziden yakın bir gerçekliğe dönüşmesi büyük bir şoktu ve üzerimde sahici bir darbe etkisi yarattı. Kapının yoklanmasının bir yanlışlık olabileceğini bir an olsun düşünmedim. Bunu sadece ve sadece kötü niyete yordum ve davetsiz misafirimin bir sonraki hareketini ölümcül bir sessizlik içerisinde bekledim.

Bir süre sonra sakınımlı tıkırtılar kesildi ve kuzeydeki odanın kapısının anahtarla açıldığını duydum. Sonra o odayı benimkine bağlayan kapının kilidi yavaşça yoklandı. Bereketver-sin sürgülüydü; gizli gizli gezinen kişi odadan çıkarken döşemenin gıcırdadığını işitttim. Biraz sonra bir başka yumuşak tıkırtı işitildi, anladım ki güneyimdeki odaya girilmişti. Yine aradaki kapının kilidi sakınımla yoklandı, yine döşemeyi gıcırdatan ayak seslerinin uzaklaştığı işitildi. Bu defa gıcırtı koridor boyunca ilerleyip, merdivenden aşağı indi; böylece kapıların sürgülü olduğunu gören meçhul ziyaretçimin çabasından uzun ya da kısa bir süre -bunu ilerde görecektik- için vazgeçmiş olduğunu anladım.

Bir eylem planına bu denli hazırlıklı oluşum, bilincine varmadan böyle bir tehditten korktuğumu ve saatlerdir olası kaçış yollarını düşündüğümü kanıtlıyordu. Kapımı yoklayan, görmediğim şeyin, insanın karşısına alacağı ya da uğraşacağı değil, olabildiğince hızla kaçması gereken bir tehlike olduğunu daha başından hissetmiştim. Yapılacak tek şey, ön merdivenlerden ve lobiden geçmeden mümkün olduğunca çabuk ve sağ olarak bu otelden çıkmaktı.

Valizimi almadan hızla kaçmak üzere bazı eşyalar seçmek amacıyla yavaşça yerimden kalkıp cep fenerimin ışığıyla yatağımın baş ucundaki lambanın düğmesini arandım. Lakin hiçbir şey olmadı; elektriğin kesilmiş olduğunu gördüm. Ne olduğunu bilmediğim, gizemli, kötücül ve büyük çaplı bir hareketin tezgâhlandığı aşikârdı. Elim, artık hiçbir işe yaramayan elektrik düğmesi üzerinde, derin düşünceler içerisinde dururken alt kattan boğuk gıcırtılar duydum ve bu seslere güçbela ayırt edilebilen konuşma sesleri eşlik ediyor gibi geldi bana. Bir an sonra, derinlerden gelen bu

seslerin insan sesi olduğundan pek o kadar emin değildim, zira bu kısık havlamaların ve heceli oldukları su götürür kurbağa seslerinin insan sesiyle uzaktan yakından bir ilişkisi yoktu. O zaman, fabrika müfettişinin bu köhne ve tehlikeli binada geceleyin işitmiş olduğu şeyleri daha bir kuvvetle anımsadım.

El fenerinin ışığında ceplerimi doldurduktan sonra, şapkamı başıma geçirip, iniş şansını olup olmadığını görmek üzere ayak uçlarımda pencereye yanaştım. Eyaletin emniyet yönetmeliğine karşın otelin bu tarafında yangın merdiveni yoktu ve penceremle taş döşeli avlu arasında dimdik aşağı inen tam üç kat bulunuyordu. Bununla birlikte, eğimli çatıları dördüncü kat penceresinden atlayabileceğim bir yüksekliğe ulaşan tuğladan bazı eski dükkân dizileri sağdan ve soldan otele bitişiyordu. Bu dükkân dizilerinden birinin üzerine atlayabilmek için bulunduğum odanın iki güneyindeki ya da iki kuzeyindeki odalardan birinde olmam gerekiyordu; hemen bu odalara geçebilme şansımın ne olduğunu hesaplamaya giriştim.

Ayak seslerimin mutlaka duyulacağı koridora çıkma riskini göze alamayacağıma karar verdim; istediğim odaya girmek isterken karşılaşacağım güçlüklerin üstesinden gelemezdim. Eğer bu odalardan birine doğru ilerleyeceksem, odaları birbirine bağlayan, gerektiğinde kilit ve sürgülerini omuzlayarak kırabileceğim daha az sağlam ara kapılardan geçmeye çalışmalıydım. Binanın ve metal aksamının eskiliği yüzünden bunun mümkün olabileceğini düşündüm, ama gürültüsüzce yapılamayacağının farkındaydım. Tamamen hızıma ve düşman bir gücün harekete geçip doğru kapıyı anahtarla açmasından önce bir pencereye ulaşma şansıma güvenecektim ister istemez. Yazı masasını -mümkün olduğunca az gürültü çıkarmak için azar azar- önüne iterek, kendi odamın dış kapısını takviye ettim.

Şansımın çok zayıf olduğunun farkındaydım ve bir felakete tamamen hazırdım. Başka bir çatıya ulaşmak bile meseleyi çözmeyecekti, çünkü oradan yere inmek ve kasabadan kaçmak işi kalıyordu geriye. Lehime olan bir şey varsa, o da otele bitişik dükkânlar dizisinin terk edilmiş, harap halleriyle, kara birer delik gibi görünen dam pencerelerinin sayıca çokluğuydu.

Bakkal çocuğun haritasından, tutulacak en doğru yolun güney yönü olduğunu çıkardığımdan, ilkin güneydeki odayla benim odamın arasındaki kapıya göz attım. Bu kapı benim odama açılacak şekilde tasarlanmıştı, bu

yüzden -sürgüyü çekip, diğer kilitlerin yerli yerinde olduğunu gördükten sonra-zorlamaya elverişli olmadığına hükmettim. Böyle olunca, bu yönden vazgeçtim ve bitişik odadan daha sonra yapılabilecek bir saldırıya karşı karyolayı dikkatle kapıya yanaştırdım. Kuzey tarafındaki kapı diğer odaya açılıyordu -ve şöyle bir yoklayınca diğer taraftan sürgülenmiş ya da kilitlenmiş olduğu anlaşılsa da-tutmam gereken yolun bu olduğunu anladım. Eğer Paine Caddesi üzerindeki evlerin çatısına varabilir de oradan yere inersem, avluyu aşıp, bitişik ya da karşı binayı geçerekWashington Caddesi'ne veya Bates Caddesi'ne çıkabilirdim, ya da Paine Caddesi'ne çıkıp güneye doğru dikkatle ilerleyerekWashington Caddesi'ne ulaşabilirdim. Her halükârda amacım bir yolunu bulup WashingtonCaddesi'ne ulaşarak Kasaba Meydanı bölgesinden uzaklaşmaktı. Paine Caddesi'nden uzak durmayı yeğliyordum, çünkü oradaki itfaiye istasyonu bütün gece açık olabilirdi.

Bu şeyleri düşünürken, aşağıda uzanan ve on dördünü ancak aşmış ayın parlak ışınlarıyla aydınlanan çürümüş çatıların pis denizini seyretmekteydim. Sağ tarafta uzun bir yarayı andıran karanlık nehir yatağı manzarayı boydan boya ikiye bölüyordu; terk edilmiş fabrikalar ve demiryolu istasyonu midye gibi nehir yatağının her iki yanına yapışmıştı. Daha ötede, paslı demiryolu ve RowleyYoluyeryer, çalılarla kaplı daha yüksek ve kuru adacıklarla dolu düz ve bataklık bir araziye doğru uzanıyordu. Soldaki, çay ve derelerle bölük bölük bölünmüş kır daha yakındı ve lpswich'e giden dar yol, mehtapta bembeyaz parlıyordu. Otelin bulunduğum tarafından, takip etmeye karar verdiğim Arkham'a giden güney yolunu göremiyordum.

Kuzeydeki kapıya yüklenmenin iyi olup olmayacağı ve bunu pek gürültü çıkarmadan nasıl başaracağım üzerine kararsızlık içerisinde kafa yorarken, alt kattaki belirsiz gürültülerin yerini merdivenlerdeki daha kuvvetli gıcırtıların aldığını fark ettim. Kapının üzerindeki pencereden bir ışığın titreştiği görülüyordu ve koridorun döşeme tahtaları ağır bir yükün altında inlemeye başlamıştı. Muhtemelen insan sesi kökenli boğuk sesler yaklaştı ve sonunda dış kapım kararlı bir şekilde çalındı.

Bir an için sadece nefesimi tutup bekledim. Sonsuzluk kadar uzun bir süre geçti ve iç bulandırıcı balıksı koku ansızın ve hayret verici ölçüde arttı sanki. Sonra kapım -sürekli ve daha ısrarlı bir şekilde- yeniden vuruldu. Harekete geçme zamanının geldiğini anladım ve kuzeydeki ara kapının

sürgüsünü çekip kapıyı omuzlamaya hazırlandım. Kapıma şimdi daha kuvvetle vuruluyordu; bu gürültünün benimkini bastıracağını umuyordum. Sonunda, işe girişerek duyduğum acıya aldırmadan ince tahta kapıya sol omzumla tekrar tekrar vurdum. Kapı umduğumdan daha dayanıklı çıktı, ama pes etmedim. Bu arada dış kapıdaki şamata iyice ayyuka çıkmıştı.

En sonunda ara kapı çöktü, ama öyle bir çatırtı koptu ki dışardakilerin işitmiş olmaları gerektiğini biliyordum. Kapıdaki vuruşlar, anında şiddetli darbelere dönüşürken her iki yandaki odaların koridor kapılarında denenen anahtarların uğursuz seslerini işittim. Yeni açılan geçitten bir hamlede kuzeydeki odaya geçip, koridor kapısı anahtarla açılmadan önce sürgüsünü sürmeyi başardım; ama ben bunu yaparken -aşağıdaki çatıya penceresinden ulaşmayı umduğum- üçüncü odanın koridor kapısının anahtarla açılmaya çalışıldığını işittim.

Bir an için tam bir umutsuzluğa kapıldım, çünkü hiçbir çıkış penceresi bulunmayan bir odada kapana sıkışmış gibiydim. Neredeyse anormal bir dehşet dalgası bütün benliğimi kapladı; el fenerinin ışığı biraz önce bu odaya girerek odamın kapısını bu taraftan zorlayan kişinin dehşet verici ve garip ayak izlerini aydınlatıyordu. Sonra, ötedeki koridor kapısının kilidi dışarıdan açılmadan önce yetişip sürgüsünü sürmek için, umutsuzluğuma karşın hâlâ varlığını sürdüren yarı şuursuz, istemdışı bir hareketle bir sonraki ara kapıya doğru atıldım ve -sürgülü olmamasını Tanrıdan niyaz ederek— şuursuzca ittim.

Geçici kurtuluşum sırf şans eseriydi — çünkü ara kapı kilitli olmak bir yana, yarı aralıktı. Saniyede odaya dalmış, sağ dizimle omzumu açılmakta olan koridor kapısına dayamıştım. Ansızın abanışım kapıyı açmakta olan kişiyi hazırlıksız yakalamış olmalıydı; çünkü itmemle kapı kapandı ve iyi durumdaki sürgüyü diğer kapıdaki gibi hemen yerine ittim. Çok şükür demeye kalmadan, diğer iki kapıya inen darbelerin azaldığını ve karyolayla takviye ettiğim ara kapıdan karmakarışık seslerin geldiğini fark ettim. Belli ki saldırganların büyük çoğunluğu güneydeki odaya girmişti ve yandan saldırıya hazırlanıyordu. Ama aynı anda kuzeye doğru ikinci odanın kapısında dönen bir anahtarın sesini işittim ve tehlikenin çok yakın olduğunu anladım.

Kuzey yönündeki ara kapı ardına kadar açıktı ama koridordaki açılmak üzere olan kilidi kontrol etmeye zaman yoktu. Bütün yapabileceğim ikinci odanın açık olan her iki ara kapısını da kapatıp sürgülerini sürmekti -

kapılardan birine bir karyola, diğerine bir masa dayadım; koridor kapısının önüne de bir lavabo çektim. Pencereden çıkıp, Paine Caddesi üzerindeki bloklar dizisinin çatısına ulaşıncaya kadar böylesi geçici engellerin dayanmasına güvenmek zorunda olduğumu görüyordum. Bu kritik anda bile asıl korkum, savunmamın o anki güçsüzlüğüyle ilişkili değildi. Garip aralıklarla işitilen birtakım iğrenç solumalar, homurdanmalar ve bastırılmış havlamalar dışında peşimdekilerden bir tekinin bile açıkça anlaşılır bir insan sesi çıkarmamış olması yüzünden dehşet içerisinde titriyordum.

Eşyaları kapıların arkasına itip pencerelere doğru atılırken, kuzeyimdeki odaya doğru koridor boyunca telaşla koşuşturduklarını işitim ve güneydeki hamleye son vermiş olduklarını anladım. Hasımlarımın çoğunluğunun, doğrudan bana açılması gerektiğini bildikleri zayıf ara kapının arkasında toplanmak üzere olduğu açıktı. Dışarıda, mehtap aşağımda uzanan çatıların sırtında oyunlar oynuyordu; üzerine düşeceğim yüzeyin sarplığı yüzünden atlayışın umutsuz denilecek kadar tehlikeli olduğunu gördüm.

Şartları inceledikten sonra kaçış yolu olarak iki pencereden daha güneyde olanını seçtim; çatının avluya bakan yüzeyine atlamayı ve oradan en yakın dam penceresine koşmayı planlıyordum. Harap durumdaki tuğla binalardan birinin içine girince, takipçilerimi hesaba katmak zorunda kalacaktım, ama yere inip gölgeli avluya açılan kapı aralıklarında peşimdekileri atlatarak en sonunda Washington Caddesi’ne ulaşacağımı ve böylece güney yönünde kasabanın dışına çıkacağımı umuyordum.

Kuzeydeki ara kapıdan gelen çatırtılar şimdi müthiş bir hal almıştı; zayıf tahtaların yarılmaya başladığını gördüm. Besbelli, kuşatmacılar koçbaşı olarak esaslı bir şey getirmişlerdi. Ama karyola hâlâ dayanıyordu, demek ki zayıf da olsa henüz kurtulma şansım vardı. Pencereyi açarken, pirinç halkalarla bir sopaya tutturulmuş ağır kadife perdeler ve pencerenin dış tarafında pancurlar için çıkıntılı kocaman bir kilit dili bulunduğunu fark ettim. Atlayışın tehlikelerinden kaçınmanın bir yolunu bulduğumu düşünerek perdelere asıldım ve kornişiyle birlikte alaşağı ettim; sonra alelacele halkalardan ikisini kilit diline geçirip perdeyi dışarı sarkıttım. Perde, otele bitişik çatının üzerine rahat rahat ulaştı ve halkalarla kilit dilinin ağırlığımı çekeceğini gördüm. Böylece pencereden dışarı çıkıp perdeden uydurduğum merdivenden aşağı kayarak Gilman Evi’nin hastalıklı ve dehşet dolu kumaşını sonsuza dek ardımda bıraktım.

Dik eğimli çatının gevşek arduvazları üzerine emniyetle indim ve ayağım kaymadan karanlık dam penceresine ulaşmayı başardım. İçerisinden çıktığım pencereye göz attığımda hâlâ karanlık olduğunu gördüm, oysa harap bacaların çok uzağında kuzey yönünde Dagon Tarikatı Binası'nda, Baptist kilisesinde ve her aklıma geldiğinde tüylerimi diken diken eden Congregational kilisesinde ışıkların uğursuzca parıldadığını görüyordum. Aşağıda avluda kimse yoktu ve genel alarm verilmeden sıvışma şansını bulmayı umuyordum. Fenerimin ışığını dam penceresine tuttuğumda, aşağı inen merdivenler bulunmadığını gördüm. Ama atlayacağım yer pek yüksek değildi, bu yüzden pencerenin kenarına gelip kendimi aşağı bıraktım; kırk dökük kutularla ve varillerle dolu tozlu bir zemine düştüm.

Şimdi bulunduğum yerin görüntüsü insanın tüylerini diken diken edecek türdendi, ama böylesi düşüncelerle oyalanacak durumda değildim - sabahın 2'si olduğunu gösteren saatime aceleyle göz attıktan sonra- el fenerimin ışığının aydınlattığı merdivenlere atıldım derhal. Basamaklar gıcırdamakla birlikte, yeterince sağlam görünüyordu; samanlığa benzer bir ikinci katı hızla aşarak zemin kata indim. Tam bir terk edilmişlik hüküm sürüyordu etrafta, adımlarımın yankısından başka ses işitilmiyordu. Sonunda, diğer ucunda Paine Caddesi'ne açılan harap kapı aralığını işaret eden, hafifçe aydınlık bir dikdörtgenin bulunduğunu gördüğüm alt koridora ulaştım. Diğer tarafa yönelerek, arka kapının da açık olduğunu gördüm ve beş taş basamağı ok gibi aşarak yabani ot bürümüş, taş döşeli arka avluya çıktım.

Ay ışınları buraya ulaşamıyordu, ama el fenerimi kullanmaksızın yolumu bulabiliyordum. Gilman Evi tarafındaki bazı pencereler zayıf bir ışıkla parıldıyor ve içlerinden sanki karmakarışık sesler geliyordu. Washington Caddesi'ne doğru sakınımlı adımlarla yürürken birçok açık kapı aralığının bulunduğunu fark ettim ve kaçış yolu olarak en yakınımdakini seçtim. Binanın içi zifiri karanlıktı koridorun diğer ucuna vardığımda sokağa açılan kapının ağaç kamalarla kıpırdamayacak şekilde kapatılmış olduğunu gördüm. Bir başka binayı denemeye karar vererek, el yordamıyla gerisingeri avluya yöneldim, ama kapı aralığına yaklaşırken ansızın durdum.

Çünkü Gilman Evi'nin açılan bir kapısından acayip bir güruh sokağa akıyordu - fenerler karanlıkta yukarı aşağı inip çıkıyor ve kurbağa sesini andıran dehşet verici sesler İngilizce'yle hiçbir ilgisi olmayan bir dilde alçak perdeden haykırıyordu. Kararsızlık içerisinde ilerliyorlardı; bundan

nereye gittiğimi bilmedikleri sonucunu çıkararak rahatladım, ama yine de bütün bunlar içimi ürpertiyle dolduruyordu. Yüzleri seçilmiyordu, ancak çömelmeleri, ayaklarını sürüyerek yürümeleri son derece iticiydi. Ve en kötüsü, adamlardan birisinin çok garip bir kaftan giyinmiş ve hiçbir yanılgıya yer vermeyecek tarzda, şekli bana aşina gelen uzun bir taç takmış olduğunu fark ettim. Adamlar avluya yayılırken korkularımın arttığını hissettim. Bu binadan sokak tarafına bir çıkış bulamazsam ne yapardım? Balıksı koku çok iğrençti; bayılmadan dayanabilmiş olmama şaştım. Yeniden sokağa doğru el yordamıyla ilerledim ve koridordaki kapılardan birini açarak, pencereleri çerçevesiz, ancak kepenkleri sıkıca kapalı olan boş bir odaya girdim. El fenerimin ışınlarını sağında solunda gezindirdikten sonra kepenkleri açabileceğimi gördüm; bir an sonra pencereden dışarı çıkmış, kepenkleri dikkatle eski haline getiriyordum.

Şimdi Washington Caddesi’ndeydim ve o an için ortalıkta ne bir canlı varlık ne de ay ışığı dışında bir ışık görüyordum. Ama çeşitli yönlerden boğuk bağırtılar, ayak sesleri ve ayak sesine pek benzemeyen acayip patırtılar duyuluyordu uzaktan uzağa. Kaybedecek zamanımın olmadığı açıktı. Pusulanın taksimatını rahatça görebiliyordum ve mehtaplı gecelerde yoksul kırsal bölgelerde âdet olduğu üzere bütün sokak lambalarının sönük olmasından hoşnuttum. Seslerin bazıları güneyden geliyordu, yine de bu yönde kaçma niyetimden caymadım. Peşime düşmüş olanlara benzeyen bir kişiyi veya bir grubu görecek olursam'beni gizleyebilecek çok sayıda terk edilmiş kapı aralığı bulabileceğimi biliyordum.

Harap evlereyakın durarak ayak uçlarımda hızlı hızlı yürüyordum. Çetin tırmanışımdan sonra şapkam yitmiş ve saçım başım darmadağınık da olsa pek dikkat çekici bir görünüşüm yoktu; tesadüfen yoldan geçen birisiyle karşılacak olsam bile bana aldırış etmeden geçip gitmesi ihtimali çok yüksekti. Bates Caddesi’nde, ayaklarını sürüyen iki kişi önümden geçerken açık bir bina girişine sığındım, ama kısa bir süre sonra oradan çıkıp yeniden yola koyuldum ve Eliot Caddesi’nin, Washing-ton Caddesi’ni güney kavşağında açı yaparak kestiği açık alana yaklaştım. Burayı daha önce görmemiş olmakla birlikte, bakkal çocuğun haritasında tehlikeli görünmüştü bana, çünkü ay ışığı burada tam bir hareket serbestliğine kavuşuyordu. Buradan kaçınmaya çalışmak da bir işe yaramazdı, çünkü başka bir yolu denemek büyük bir olasılıkla görülmem gibi bir felaketle sonuçlanacak ve gecikmeme yol açacak dolambaçlı yolları içerecekti. Yapılacak tek şey Innsmouth’luların tipik ayak sürüyüşlerini elimden

geldiğince taklit ederek kavşağı cesaretle ve açıkça geçmek ve orada -hiç değilse peşimdekilerden- kimsenin olmayacağına güvenmekti.

Takibin ne derecede örgütlenmiş olduğu -ve elbette amacı hakkında- hiçbir fikrim yoktu. Kasabada alışılmadık bir hareketlilik var gibiydi, ama Gilman Evi'nden kaçmış olduğum haberinin henüz yayılmamış olduğuna hükmettim. Oteldeki grup izimi sürüyor olacağından, çok geçmeden Washington Caddesi'den güneydeki bir başka caddeye geçmek zorunda kalacaktım herhalde. Son girdiğim eski binada, caddeye nasıl çıktığımı belli eden ayak izleri bırakmış olmalıydım tozlarda.

Açık alan, tahmin ettiğim gibi, ay ışığına boğulmuştu; ortasındaki parkı andırır, demir parmaklıklı bir yeşilliğin kalıntısını gördüm. Bereket versin etrafta kimse yoktu, ama Kasaba Meydanı yönünden gelen tuhaf bir vızıltı ya da gümbürtü giderek güçlenmekteydi. Hafif bir eğimle doğrudan liman mahallesine doğru inen ve deniz yönünde engin bir manzarayı gözler önüne seren South Caddesi çok genişti. Ayın parlak ışıkları altında orayı geçerken uzaktan kimsenin seyretmiyor olması için dua ettim.

Kimse yolumu kesmedi ve görülmüş olduğumu belli eden hiçbir yeni ses yükselmedi. Etrafıma bakındığımda, ayın parlak ışınları altında muhteşem bir görüntüsü olan, sokağın ucundaki denize bir an bakmak için elimde olmadan adımlarımı yavaşlattım. Dalgakıranın açığında Şeytan Kayalığının kasvetli karanlık silueti görünüyordu; ona bakarken son otuz dört saat içerisinde burası hakkında duyduğum bütün o iğrenç efsaneleri -bu engebeli kayalığın anlaşılmaz dehşetler ve kavranamaz anormallikler diyarının hakiki kapısı olduğunu iddia eden efsaneleri- anımsamadan edemedim.

Sonra, birdenbire uzaktaki kayalık üzerinde belirli aralıkla çakıp sönen ışıklar gördüm. Aldanmış olmama imkan yoktu; zihnimde hiçbir mantığın kabul edemeyeceği kör bir dehşet uyandı. Panik içerisinde kaçmak için gerilen kaslarımı harekete geçmekten sadece bilinçsiz bir sakınımlılık ve yarı ipnotik bir büyülenmişlik alıkoyuyordu. Ve durumu daha da kötüleştirmek üzere, kuzeydoğumda gerilerde bir yerlerde, olduğundan daha büyük ve korkunç görünen Gilman Evi'nin yüksek kubbesi üzerinden de farklı aralıklarla bir dizi benzer parıltı yanıp sönmeye başladı; bunların yanıt olarak verilen sinyaller oldukları apaçık ortadaydı.

Ne kadar kolay görülebileceğimin bilinciyle, kaslarıma egemen olmaya çalışarak, yenilenen bir güçle yalandan ayaklarımı sürüyerek yürümeye başladım yeniden, ancak denize doğru uzanan caddenin izin verdiği sürece

gözlerimi o korkunç, o uğursuz kayalıktan alamıyordum. Şeytan Kayalığı ile ilgili tuhaf bir ayin ya da bir gemiden bir grup adamın bu uğursuz kayalığa inmiş olması dışında bütün bunlara bir anlam veremiyordum. Şimdi harap çimenlikten sola sapmıştım; yaz gecesinin o harikulade mehtabında pırıl pırıl ışıldayan okyanustan ve adını koyamadığım o açıklanamaz işaret ateşlerinin gizemli parıltısından bir türlü gözümü alamıyordum.

İşte tam o sırada çok korkunç bir şey çarptı gözüme - özdenetimimle ilgili son kırıntıları da yok eden ve terk edilmiş bu karabasan sokak üzerindeki ardına kadar açık karanlık kapı aralıklarının ve kuşkulu görünüşlü pencerelerin önünden güneye doğru çılgınca koşturmama yol açan bir şey. Çünkü daha dikkatle baktığımda, kayalıkla sahil arasındaki, ayışığıyla aydınlanmış suların hiç de boş olmadığını görmüştüm. Deniz, kasabaya doğru yüzen bir yaratık ordusuyla kıpır kıpırdı; mesafenin bunca uzaklığına ve kısacık bir an bakmış olmama karşın, suda inip çıkan kafaların ve hızla savrulan kolların tarif edilemeyecek kadar yabancı ve anormal olduğunu görmüştüm.

Çılgınca koşuşuma daha bir blok gitmeden son vermek zorunda kaldım, zira sol taraftan özel olarak oluşturulmuş bir takip kolunun bağırış çağırışlarını duyar gibi olmuştum. Ayak sesleri, gırtlaksı sesler ve Federal Caddesi boyunca güneye doğru takırdayarak ilerleyen bir aracın motor homurtuları duyuluyordu. Bir saniyede tüm planlarım değişti -çünkü güney yönünde yolum ileride kesilmişse, lnnsmouth’tan başka bir çıkış yolu bulmak zorunda olduğum açıktı. Bir an durup paralel caddeden gelmekte olanlar beni görmeden ay ışığının aydınlattığı açık alandan ayrılmış olduğum için ne kadar şanslı olduğumu düşünerek açık bir kapı aralığına sığındım.

İkinci defa düşününce hiç de rahatlamadım. Çünkü takip başka bir caddede sürdürülüyordu, grubun doğrudan beni takip etmediği açıktı. Grup beni görmemişti, ama kaçış yolumu kesme genel planını uyguluyordu. Bu da demekti ki Innsmouth’tan çıkan bütün yollar üzerinde devriyeler bulunuyordu; çünkü hangi yoldan kaçmaya niyetlendiğimi bilemezlerdi. Durum böyleyse, yollardan uzak durup kırlara doğru kaçmak zorundaydım, ama bölgenin bataklıklarla dolu ve derelerle bölük bölük yarılmış olduğu göz önüne alınacak olursa, bunu nasıl yapacaktım? Bir an için tam bir

bozgun duygusu yaşadım—hem salt umutsuzluktan hem de her yerde mevcut balıksı kokudaki hızlı artıştan.

O zaman, çakıl taşı döşeli, ot bürümüş sert toprak hattı harap istasyondan başlayarak nehir yatağı boyunca kuzeybatıya doğru uzanan terk edilmiş Rowley demiryolu geldi aklıma. Kasabalıların bunu düşünmemiş olmaları ihtimali vardı, çünkü yabani çalılara boğulmuş olması bu yolu neredeyse geçilmez ve bir kaçağın seçeceği yolların en az düşünülecek olanı kılıyordu. Bu hattı oteldeki penceremden net bir şekilde görmüştüm ve nasıl uzandığını biliyordum. İlk kısımlarının büyük bir bölümü Rowley yolundan ve kasabanın yüksek yerlerinden nahoş bir şekilde görülüyordu, ama insan belki çalıların arasından dikkati çekmeden sürünerek geçebilirdi. Her halükârda tek kurtuluş şansım burasıydı ve denemekten başka yapacak bir şey yoktu.

Terk edilmiş sığınağımın holüne çekilerek bakkal çocuğun haritasını el fenerinin ışığında bir kez daha inceledim. Acil mesele demiryoluna nasıl ulaşacağımdı; şimdi görüyordum ki en emin yol Babson Caddesi’ne gidip, oradan sola Lafayette Caddesi’ne -orada daha önce geçmiş olduğum meydana benzer bir meydanı ortasından geçmek yerine kenarından dolanacaktım— geçmek ve daha sonra da Lafayette, Bates, Adams ve Bank Caddeleri —bu sonuncu cadde nehir yatağının kenarı boyunca uzanıyordu — arasında yeniden kuzeye ve batıya doğru zikzaklar çizerek penceremden gördüğüm terk edilmiş, harap istasyona ulaşmaktı. Babson Caddesi’ne kadar gitme nedenim, önceki meydanı yeniden geçmek ya da batı yönünde çıkacağım yolculuğa South Caddesi kadar geniş bir caddeden başlamak istemeyişimdi.

Bir kez daha harekete geçerek Babson Caddesi’ne mümkün olduğunca dikkati çekmeden dönmek üzere sağdaki sokağı geçtim. Federal Caddesi’ndeki gürültüler hâlâ devam ediyordu; ardıma göz attığımda, içinden kaçtığım binanın yakınlarında bir parıltı gördüğümü sandım. Washington Caddesi’nden uzaklaşma arzusuyla ve beni gözetleyen bir gözün bulunma ihtimaline karşı şansıma güvenerek yavaş ve sessiz bir koşu tutturdum. Babson Caddesi’nin köşesindeki evin bitişiğindeki evde oturulmakta olduğunu gösteren perdeleri fark edince büyük bir korkuya kapıldım, ama evde hiç ışık yoktu ve bir aksilikle karşılaşmadan orayı geçtim.

Federal Caddesi’ni kesen ve böylece peşimdekilerin beni görmesine yol açabilecek Babson Caddesi’nde, yan yatmış, çarpık çurpuk binalara elimden geldiğince yapıştım ve seslerin yükselir gibi olduğu anlarda iki defa durup kapı aralıklarına sindim. İlerideki ıssız meydan mehtapta pırıl pırıldı, ama kendime çizdiğim yol oradan geçmemi gerektirmiyordu. İkinci duruşum sırasında seslerin niteliğinde bir değişiklik olduğunu fark ettim ve görülmemeye çalışarak ihtiyatla baktığımda, meydanı geçerek hem Babson hem de Lafayette caddelerini kesen Eliot Caddesi’ne doğru hızla atılan bir otomobil gördüm.

Balıksı kokunun kısa bir süre azaldıktan sonra aniden artması yüzünden soluğu kesilmiş bir halde etrafa bakınırken çömelmişe benzeyen bir grup garip şeklin ayaklarını sürüyerek kocaman adımlarla aynı yönde ilerlediğini gördüm ve bunların lpswich yolunda nöbet bekleyen grup olması gerektiğini anladım, zira bu yol Eliot Caddesi’nin bir uzantısını oluşturuyordu. Şekillerden ikisinin çok bol cüppeler giymiş olduğu gözüme çarptı; birisinin başında da ay ışığında bembeyaz parıldayan sivri bir taç bulunuyordu. Bu figürün yürüyüşü -yaratık sanki hopluyormuş gibi görünmüştü bana- o kadar tuhaftı ki iliklerime kadar ürperdim.

Gruptakilerin sonuncusu da gözden kaybolunca yürüyüşüme yeniden başladım; köşeyi dönüp hızla Lafayette Caddesi’ne atıldım, gruptan geriye kalmış olabileceklerde caddeden geçer korkusuyla hızla Eliot Caddesi’ni geçtim. Uzaklardan, Kasaba Meydanı civarından birtakım çatlak sesler ve tıkırtılar işittiysem de caddeyi kazasız belasız geçmeyi başardım. En büyük korkum, ay ışığına boğulmuş, geniş -ve denize nazır- South Caddesi’ni yeniden geçmekti; bu çetin sınav için sinirlerimi yatıştırmaya çalıştım. Pekâlâ birisi bakıyor olabilirdi ve Eliot Caddesi’nden tam o sırada geçmekte olanların her iki noktadan da beni görmemeleri imkânsızdı. Son anda tırıs koşmaktan vazgeçip önceki gibi, sıradan bir Innsmouth’lunun ayak sürüyüşüyle caddeyi aşmanın daha iyi olacağına karar verdim.

Deniz -bu defa sağımda- yeniden göründüğünde, dönüp o tarafa bakmamaya niyetlendim. Ama dikkatle ayak sürüme taklidi yaparak ilerimdeki gölgenin koruyuculuğuna sığınmaya çalışırken dayanamayıp göz ucuyla bakmaktan kendimi alamadım. Görünürde hiçbir gemi yoktu; oysa olacağını sanıyordum. Bunun yerine, gözüme ilk çarpan şey terk edilmiş rıhtıma doğru kürek çeken ve katranlı muşambayla örtülmüş kocaman bir nesne yüklü bir sandal oldu. Kürekçiler uzaktan zar zor seçiliyor olmalarına

karşın son derece itici bir görünüşe sahiptiler. Hâlâ çok sayıda yüzücü seçilirken uzaktaki kara kayalıkta daha önceki işaret ateşlerine benzemeyen ve garip rengini tam olarak belirleyemediğim zayıf bir ışığın sürekli parıldadığını fark ettim. Sağda, ilerideki meyilli çatıların üzerinden Gilman Evi'nin yüksek kubbesi bir hayalet gibi yükseliyordu, ama tamamen karanlıklar içerisindeydi. Merhametli bir esintinin kısa bir süre için dağıtmış olduğu balıksı koku çıldırtıcı bir yoğunlukla yeniden üzerime çullanmıştı.

Caddeyi tam olarak geçmeme kalmadan, Washington Caddesi boyunca ilerleyen bir grubun mırıltılarını işittim kuzeyden. Ay ışığının aydınlattığı suları ilk defa görerek huzursuzluğa kapıldığım açıklığa ulaştıklarında, sadece bir blok öteden onları seyretmekteydim — ve yüzlerindeki hayvani anormallikle çömelerek yürüyüşlerindeki köpeği andıran insan-dışılık karşısında dehşete kapıldım. Adamlardan birisi, uzun kollarıyla sık sık yere dokunarak kesinlikle bir maymun gibi hareket ediyordu; Cüppeli ve taçlı olan bir başkasıysa sanki hoplayarak ilerliyordu. Bunların Gilman'ın avlusunda görmüş olduğum —yani, izimi en yakından takip eden-grup olduğuna hükmettim. Bazıları durup benden yana baktığında korkudan kanım çekildi, yine de ayaklarımı sürüyerek aldırış etmiyormuş havalarında yürümeyi başardım. Bugüne kadar, beni görüp görmediklerini anlayamadım. Eğer görmüşlerse, başvurduğum hileyle onları aldatmış olmalıydım, çünkü yön değiştirmeden, mehtabın aydınlattığı meydanı geçip gitmişlerdi -bu arada gırtlaktan gelen iğrenç seslerle, nerenin olduğunu çıkaramadığım bir şiveyle vıraklar gibi çabuk çabuk konuşuyorlardı.

Bir kez daha gölgeye kavuşunca, geceye boş gözlerle bakan yan yatmış, harap evler boyunca daha önceki gibi yavaş ve sessiz bir koşu tutturdum. Batı yönündeki kaldırıma geçmiş bulunduğumdan, en yakın köşeden Bates Caddesi'ne dönüp güney yönündeki binalara yakın durarak koşturmaya devam ettim. İçerisinde oturulmakta olduğuna dair işaretler gösteren iki evin yanından geçtim; birinin üst kat pencerelerinde zayıf bir ışık vardı, ama herhangi bir engelle karşılaşmadım. Adams Caddesi'ne ulaştığımda kendimi adamakıllı ferahlamış hissettim, ama karanlık bir kapı aralığından adamın biri önüme fırladığımda aklımı kaçırayazdım. Bereket versin adam burnunun ucunu göremeyecek kadar sarhoştu; böylece Bank Caddesi'ndeki iç kararatıcı antrepo yıkıntılarına sağ salim varabildim.

Nehir yatağının yanındaki bu ölü sokakta in cin top oynuyordu ve çağlayanların gümbürtüsü ayak seslerimi bastırıyordu. Harap istasyon bu koşuyla epey çekecekti; etrafımdaki yüksek tuğla antrepo duvarlarıysa, "nedense, özel evlerin cephelerinden daha korkunç görünüyordu bana. Sonunda üstü kapalı eski istasyona -ya da ondan arta kalan şeye- ulaştım ve rayların başladığı uzak uca doğru koştum hemen.

Raylar paslı olmakla birlikte sağlamdı; traverslerin ise an-cakyarısı çürümüştü. Böyle bir yüzeyde yürümek veya koşmak çok güçtü, ama elimden geleni yaptım ve pek zaman yitirmedim. Demiryolu belli bir mesafe nehir yatağının kıyısını takip ediyordu, ama sonunda baş döndürücü bir yükseklikten kanyonu geçen, üstü kapalı, uzun köprüye ulaştım. Bu köprünün durumu bundan sonraki adımımı belirleyecekti. Buradan geçmek insan yetenekleri dahilindeyse geçecektim, yok değilse daha başka sokaklarda dolaştıktan sonra en yakındaki sağlam karayolu köprüsünü seçecektim.

Çiftlik ambarına benzeyen uzun, eski köprü mehtapta bir hayal gibi parıldıyordu; içeriye doğru hiç değilse ilk birkaç metrelik bölümde kayıtların sağlam olduğunu gördüm. İçeri girince el fenerimi yaktım, kanat çırpan bir yarasa bulutu altında neredeyse yere kapaklanıyordum. Yolun neredeyse yarısına geldiğimde, kayıtlar arasında ilerlememi engelleyeceğinden bir an için korkuya kapıldığım tehlikeli bir açıklık gördüm, ama sonunda umutsuz bir atlayış riskini göze aldım ve neyse ki başardım da.

Bu meşum tünelden çıktığımda yeniden ay ışığını görmekten memnuniyet duydum. Eski raylar River Caddesi’nin zemininden geçiyor ve hemen kıvrılıp gitgide daha kırsal bir görüntüye bürünen ve Innsmouth’un balıksı kokusunun daha az duyulduğu bir bölgeye yöneliyordu. Burada sık büyümüş otlar ve çalılar beni engelledi ve üstümü başımı yırttı, ama bir tehlike anında beni gizleyebilecekleri için onlardan pek şikayetçi olduğum söylenemezdi. Yolumun büyük bölümünün Rowley yolundan görülür olması gerektiğini biliyordum.

Çok gitmeden bataklık bölge başladı; rayların teki ot örtüsünün nispeten seyrek olduğu düşük bir toprak set üzerinde uzanıyordu. Sonra, hattın çalı ve dikenlere boğulmuş sığ bir oyuktan geçtiği daha yüksekçe bir zeminden oluşan bir tür adaya geldim. Yolun bir kısmını gözlerden saklayabilecek bu sığınaktan son derece memnun olmuştum, zira penceremden göründüğü

kadarıyla bu noktada demiryolu Rowley yoluna rahatsızlık verecek denli yakındı. Rowley yolu bu oyuğun sonunda demiryolunu kestikten sonra daha emniyetli bir uzaklığa çekiliyordu, ama bu arada son derece dikkatli olmak zorundaydım. Bu vakte kadar, demiryolunda devriye gezmediklerinden emindim ve buna şükrediyordum.

Oyuk geçide girmeden hemen önce dönüp arkama baktım, ama peşim sıra gelen kimse görmedim. Çürümekte olan lnnsmouth'un eski çan kuleleri ve çatıları, sarı ayın büyülü ışıkları altında son derece tatlı ve göksel varlıklar gibi parıldıyordu ve kasabanın felakete uğramasından önce nasıl görünüyor olduklarını düşündüm. Sonra bakışlarımı kasabadan iç bölgelere doğru çevirdiğimde hareket halinde bir şey dikkatimi çekti ve bir an için beni olduğum yere çiviledi.

Gördüğüm -ya da gördüğümü sandığım- şey, güney yönünde, uzaklarda son derece rahatsız edici şeyleri akla getiren bir dalgalanma hareketiydi; çok kalabalık bir sürünün kasabadan lpswich yoluna dökülmekte olduğu sonucuna vardım. Aradaki uzaklık çok fazlaydı, hiçbir ayrıntıyı seçemiyordum, ama bu hareketli kolun görünüşünden hiç hoşlanmamıştım. Çok fazla dalgalanıyor ve artık batmak üzere olan ayın ışınları altında çok fazla parıldıyordu. Ayrıca rüzgârın ters yönden esiyor olmasına karşın sesler de -bütün o devriyelerin kulağıma çalınan mırıltılarından daha hayvanca böğürtüler ve kazıma sesleri- duyuluyordu.

Aklımdan bin türlü kötü ihtimal geçti. Rıhtım civarındaki asırlık harap evlerde yaşadıkları söylenen o şekli şemaili aşırı bozulmuş Innsmouth'luları düşündüm. Görmüş olduğum o ne idüğü belirsiz yüzücüleri düşündüm. Şimdiye kadar gözüme çarpan devriye gruplarını ve muhtemelen diğer yolları tutmuş olan grupları da sayacak olursak, peşimdekilerin sayısı Innsmouth gibi boşalmış bir kasaba için tuhaf sayılacak kadar fazla olmalıydı.

Şu anda görmekte olduğum böyle bir kolu oluşturacak kadar çok insan nereden gelmiş olabilirdi? Tesisatı bulunmayan o eski evler sapkın, tanımlanmamış ve akıllardan hiç geçmeyen bir yaşamla mı dolup taşıyordu? Yoksa, bir gemi görülmeden bu korkunç kayalığa meçhul bir yabancılar ordusu mu çıkarmıştı? Kimdi bunlar? Niçin buradaydılar? Ve Ipswich yolunu böyle bir kol tarıyorsa, diğer yollardaki devriyeler de aynı şekilde artırılmış mıydı?

Çalı bürümüş oyuk geçide girmiş ağır aksak ilerlemeye çalışırken o lanet balıksı koku yeniden kuvvetle hissedildi. Ansızın rüzgâr doğuya dönüp denizden aldığı kokuları kasabanın üzerinden buyana mı taşıyordu? Böyle olması gerektiğine hükmettim, zira şimdiye kadar sessiz olan bu yönden insanın kanını donduran gırtlaksı sesler işitmeye başlamıştım. Bir başka ses daha vardı — insanın aklına nedense en iğrenç türden şeyler getiren devasa bir çırpınma ya da patırtı sesi. Mantıksız da olsa, bu bana uzak Ipswich yolundaki devriye kolunun nahoş dalgalanışını düşündürdü.

Sonra pis koku da, sesler de arttı, öyle ki korkudan tir tir titreyerek durdum ve sağladığı koruma için oyuk geçide minnet duydum. Rowley yolunun, batıya yönelip uzaklaşmadan önce eski demiryoluna en fazla burada yaklaştığını anımsadım. Bu yoldan bir şeyler geliyordu, onlar geçip gidene kadar saklanmalıydım. Bütün bölgeyi kaplayan koku nedeniyle köpeklerin belki de işe yaramayacak olmasına karşın, yine de bu yaratıklar takipte köpek kullanmadıkları için talihime şükrettim. Araştırmacıların en fazla yüz metre ilerimdeki yoldan geçeceklerini bilmeme karşın, bu kumlu yarın içinde çömelmiş beklerken kendimi oldukça emniyette hissediyordum. Ben onları görebilecektim, ama onların beni görmesi büyük bir aksilik olmadıkça imkânsızdı.

Geçerlerken onlara bakmaktan korkmaya başladım ansızın. Yaratıkların akın akın geçecekleri, ay ışığının aydınlattığı yakınlardaki arazi parçasını gördüm ve buranın bir daha temizlenmesi mümkün olmayacak şekilde kirleneceği üzerine acayip düşüncelere kaptırdım kendimi. Onlar belki de Innsmouth'luların en fazla -insanın anımsamaktan hoşlanmayacağı kadar— bozulmuş olanlarıydı.

Pis koku dayanılmaz bir hal aldı; gürültülerse insan konuşmasıyla uzaktan yakından bir ilgisi olmayan vıraklama, uluma ve havlama karışımı bir şamataya dönüştü. Bu sesler beni takip edenlerin sesleri miydi gerçekten? Köpekleri var mıydı acaba? lnnsmouth'ta şimdiye kadar kedi, köpek türü hiçbir hayvan görmüş değildim. Şu çırpınma sesleri ve patırtılar müthiş sinir bozucuydu - bu sesleri çıkaran yoz yaratıklara bakamayacaktım. Sesler batı yönünde yitip gidene kadar gözlerimi sıkı sıkıya yumacaktım. Sürü şimdi çok yakınımdaydı - hava hırıltı ve homurtularıyla doluydu, yer ise yabancı-ritmli adımlarıyla neredeyse sarsılıyordu. Soluğum kesilir gibi oldu, gözlerimi kapalı tutmak için bütün irademi kullandım.

Bundan sonra cereyan eden olayların iğrenç bir gerçek mi, yoksa karabasan bir varsanı mı olduğunu bugün bilesöyleyebi-lecek durumda değilim. Çılgın başvurum üzerine hükümetin harekete geçmiş olması bütün bunların gerçek olduğunu doğruluyor gibi, ama o eski, tekinsiz ve kuşkulu kasabanın yarı-ipnotik büyüsünün etkisiyle aynı varsam tekrarlanmış olamaz mı? Böylesi yerlerin çok tuhaf özelllikleri vardır; nesilden nesile aktarılan o çılgınca efsaneler, o pis kokulu, ölü sokaklar ve birbirine sokulmuş çürük çatılar ve çan kuleleleri arasında yaşayan birçok insanın hayal gücünü etkilemiş olabilir pekâlâ. lnnsmouth üzerindeki gölgenin derinliklerinde hakiki bir deliliğin tohumlarının pusuda yatıyor olması mümkün değil mi? İhtiyar Zadok Allen'in anlattığı hikâyelere benzer şeyler duyduktan sonra, kim gerçeklikten emin olabilir? Hükümetin memurları zavallı Zadok'u hiçbir yerde bulamadılar ve başına ne gelmiş olabileceğini tahmine bile yanaşmadılar. Delilik nerede biter, nerede başlar hakikat? En son kapıldığım korkunun sırf yanılsama olması mümkün mü?

Ama o gece ıssız demiryolu geçidini bürümüş yabani çalıların arasında alaycı, sarı ayın ışığında çömelmiş beklerken, hoplaya zıplaya, akın akın Rowley yolundan geçtiğini gördüğümü sandığım şeyleri anlatmaya çalışmalıyım. Gözlerimi kapalı tutma kararımı elbette uygulayamamıştım. Zaten başarısızlığa mahkûm bir karardı - çünkü yüz metreden daha yakın bir mesafeden bir sürü meçhul yaratık vıraklayarak, havlayarak geçerken kim çömeldiği yerde gözleri kapalı bekleyebilir ki?

En kötüsüne hazır olduğumu sanıyordum; daha önce görmüş olduğum şeyler dikkate alınacak olursa gerçekten de hazır olmalıydım. Diğer takipçilerim felaket derecede anormaldi -bu yüzden anormalliğin daha da artmasına ve normalle hiçbir ilintisi olmayan yaratıklar görmeye kendimi hazırlamış olmam gerekmez miydi? Boğuk sesler ilerimde bir noktadan yükselinceye kadar gözlerimi açmadım. Biliyordum ki oyuk geçidin kenarlarının düzleştiği ve karayolunun demiryolunu kestiği yerde, onların uzun bir kesiti tam o sırada açıkça görünmekteydi - tehditkar, sarı ayın ışınlarının gösterdiği dehşet her ne olursa olsun onu görmekten kendimi daha fazla alıkoyamadım.

Bu dünyada bana hayat namına, iç huzuru namına, doğanın bütünlüğü ve insan aklına güven namına kalan her şeyin sonuydu bu. Daha önce tasavvur etmiş olabileceğim hiçbir şey -hatta İhtiyar Zadok'un anlattığı hikayelerin her kelimesine inanmış olsaydım bile tasavvur edebileceğim hiçbir şey-

görmüş olduğum -ya da gördüğüme inandığım—şeyin şeytani, küfür niteliğindeki gerçekliğiyle hiçbir şekilde karşılaştırılamazdı. Onu cesaretle yazmanın dehşetini ertelemek için ne olduğu hakkında imalarda bulunmaya çalıştım. Bu gezegenin, insan gözlerinin etiyle kanıyla karşısında gördüğü, insanoğlunun bugüne kadar ancak ateşli fantezilerde ve çok nadiren efsanelerde tanıdığı böylesi yaratıklara hayat vermiş olması gerçekten mümkün mü?

Yine de onları hayale benzeyen bir mehtapta fantastik karabasanları andıran grotesk, kötücül bir dans yaparak —çırpınarak, zıplayarak, vıraklayarak, meleyerek akan— hudutsuz bir akıntı halinde, gördüm. Bazıları, o ne olduğu bilinmeyen beyazımsı-altına benzer metaldan uzun taçlar giyinmişlerdi... bazılarının çok tuhaf cüppeleri vardı... ve başı çeken bir tanesi korkunç derecede kambur duran siyah bir ceketle çizgili bir pantolon giyinmiş, kafa yerine geçen o biçimsiz şeyin tepesine de bir fötr şapka kondurmuştu.

Karınlarının beyaz olmasına karşın renkleri daha çok griye çalan yeşildi. Çoğunlukla parlak ve kaygandılar, ama sırtları pul puldu. Gövdeleri az çok insanı andırırken, asla kapanmayan aşırı patlak gözlerle kafaları balık kafasıydı. Boyunlarının yanlarında bir nabız gibi atan solungaçlar vardı ve uzun pençeleri perdeliydi. Bazen iki, bazen dört ayak üzerinde düzensizce zıplıyorlardı. Dörtten fazla eklemli uzuvlarının olmayışından nedense memnuniyet duydum. Heceli bir dil yerine kullandıkları açıkça belli olan vıraklama, havlama sesleri, anlamsız suratlarının aksine karanlığın tüm tonlarını ifade ediyordu.

Ama bütün acayipliklerine karşın bana hiç de yabancı değillerdi. Ne olduklarını gayet iyi biliyordum - Ne de olsa New-buryport’taki o kötü tacın anısı hâlâ dipdiri değil miydi? Bunlar, o adını koyamadığım desenlerde yer alan küfür niteliğindeki balık-kurbağalardı —canlıydılar ve çok korkunçtular— onlara bakarken, karanlık kilisenin zemin katındaki o taçlı, kambur papazın bana hangi korkunç şeyi anımsattığını da anladım. Tahmin edilemeyecek denli çoktular. Bana sayıları sonsuzmuş gibi geldi —onlara baktığım o kısacık bir an içerisinde onların çok küçük bir bölümünü görmüş olmalıydım. Bir an sonra neyse ki gözlerimin önünden her şey silindi: Bayıldım. Hayatımda ilk defa bayılıyordum.

V

O çalı bürümüş demiryolu geçidindeki baygınlığımdan beni uyandıran şey, gün ışığında hafif hafif çiseleyen bir yağmur oldu ve sendeleye sendeleye biraz ötedeki şoseye yürüdüğümde taze çamurların üzerinde herhangi bir ayak izi görmedim. Balıksı koku da yok olmuştu; Innsmouth'un harap çatıları ve yıkık çan kuleleri güneydoğu yönünde kasvetli bir hayal gibi yükseliyordu, ama çevremdeki tüm o ıssız, tuzlu bataklıklarda bir tek canlı göze çarpmıyordu. Saatim hâlâ çalışıyor ve vaktin öğleyi geçmiş olduğunu gösteriyordu.

Başımdan geçen olayların gerçekliğinden pek emin değildim, ama gerisinde çok korkunç bir şeylerin yattığını hissediyordum. Kötülüğün gölgesinin düştüğü Innsmouth'tan kaçmalıydım; kasılıp kalmış, mecalsiz kol ve bacaklarımı oynatmayı denedim. Bir süre sonra zayıflığıma, açlığıma, korkuyor olmama ve kafamın karışıklığına karşın yürüyebileceğimi gördüm; böylece çamurlu yolda yavaş yavaş Rowley'e doğru yürümeye koyuldum. Akşamdan önce köye vardım, bir şeyler yedim ve eli yüzü düzgün bir kıyafet edindim. Arkham'a giden gece trenine yetiştim; ertesi gün oradaki resmi görevlilerle uzun uzadıya konuşup her şeyi bütün çıplaklığıyla anlattım; bütün bunları Boston'da da tekrarladım. Bütün bu konuşmaların doğurduğu sonucu kamuoyu bugün ana hatlarıyla biliyor - keşke normallik adına, anlatacak başka şeyler olmasaydı. Beni ele geçiren şey belki de deliliğin ta kendisi -ama belki de daha büyük bir dehşet- ya da daha hayret uyandırıcı bir şeyler beni etkisi altına alıyor.

Tahmin edilebileceği gibi turumun geri kalan kısmında yer alan önceden planlanmış birçok geziden -çok önemsediğim güzel manzaralı yerleri, mimari ve tarihi yerleri dolaşmaktan- vazgeçtim. Miskatonic Üniversitesi Müzesi'nde olduğu söylenen o tuhaf mücevheri gidip görmeye de cesaret edemedim. Ama çoktandır edinmeye can attığım bazı soyağacı bilgilerini derlemek için Arkham'daki ikametimi uzattım. Bunlar gerçi çok aceleyle toplanmış, kesinlikten uzak bilgilerdi, ama ileride karşılaştırmalı okumaya ve sistemleştirmeye vakit bulduğumda işe yarayabilirlerdi. Oradaki tarih cemiyetinin müdürü -Bay E. Lapham Peabody- benden yardımını esirgemedi ve 1867'de doğup, on yedisine geldiğinde Ohio'lu James Williamson ile evlenmiş olan Arkhamlı Eliza Orne'un torunu olduğumu öğrendiğinde alışılmadık bir ilgi gösterdi.

Göründüğü kadarıyla dayılarımdan birisi de yıllarca önce benimkine benzer bir araştırma yapmak amacıyla orada bulunmuştu ve ninemin ailesi

yerel bir merakın konusuydu. Bay Peabody’nin dediğine göre, ninemin babası Benjamin Orne’un İç Savaş’tan hemen sonra evlenmesi, zamanında epey tartışma yaratmıştı, çünkü gelinin ataları oldukça şaşırtıcı insanlardı. Gelinin, -Essex’li Marsh’ın kuzeni olan- New Hampshire’lı Marsh’ın yetim kalmış bir yeğenleri olduğu anlaşılıyordu; ama genç kız Fransa’da eğitim görmüştü ve ailesini çok az tanıyordu. Vasisi, kendisinin ve mürebbiyesinin geçimi için Boston’da bir bankada hesap açtırmıştı; ama vasinin adı Arkham’lılarca pek bilinmiyordu ve bir zaman sonra da zaten gözden yitmişti ve mahkeme o role mürebbiyeyi atamıştı. Bu Fransız kadın -öleli çok oluyor- son derece ağzı sıkı biriydi; bazılarına göre, anlattığından çok daha fazlasını anlatması gerekirdi.

Ama en şaşırtıcı olanıysa, genç kadının, resmi ana babasını -Enoch ve Lydia (Meserve) Marsh- kimsenin New Hampshire’ın bilinen aileleri arasında bir yere yerleştirememesiydi. Bir çoklarına göreyse, muhtemelen Marsh’ların önde gelenlerinden birinin gayrı meşru kızıydı - kızın hakiki Marsh gözlerine sahip olduğu kesindi. En şaşırtıcı olaysa, tek kızı olan ninemi doğururken vakitsiz ölümünden sonra meydana gelmişti. Marsh ismiyle ilgili birtakım nahoş kanaatler oluşturmuş olduğumdan, ne soyağacımda bu ismin bulunduğu haberini hoş karşıladım, ne de Bay Peabody’nin, benim kendimin de tam bir Marsh gözüne sahip olduğum yolundaki sözlerinden hoşnut kaldım. Bununla birlikte işe yarayacağından emin olduğum bilgiler için minnettardım; bol bol not tuttum ve hakkında yeterince belge bulunan Orne ailesiyle ilgili başvuru kitaplarının listesini çıkardım.

Boston’dan doğrudan evime, Toledo’ya gittim, sonra da yaşadığım sıkıntıların etkisinden kurtulmakiçinMaumee’de[175] bir ay geçirdim. Eylülde son yılım için Oberlin’e girdim ve o vakitten bir sonraki Hazirana kadar derslerle ve genel faaliyetlerle meşgul oldum - geçmişte kalan dehşeti bana yalnızca, başvurumun ve ortaya çıkan kanıtların başlattığı operasyonla ilgili olarak ara sıra ziyaretime gelen resmi görevliler anımsatıyordu. Temmuzun ortalarına doğru -Innsmouth’da başıma gelenlerden tam bir yıl sonra- merhum annemin Cleveland’daki ailesinin yanında bir hafta geçirdim; soyağacımla ilgili olarak yeni edindiğim bilgileri çeşitli notlarla, söylentilerle ve nesilden nesile aktarılan malzemeyle karşılaştırarak tutarlı bir çizelge çıkarıp çıkaramayacağıma baktım.

Bu işten o kadar da hoşlanmıyordum, çünküWilliamson'la-rın evindeki hava beni hep bunaltmıştır. Burada sağlıksız bir şeyler vardı; çocukluğumda annem akrabalarını ziyarete hiç yüreklendirmezdi beni, oysa babası ne zaman Toledo'ya gelecek olsa, onu hoş karşılardı. Arkham doğumlu ninem bana hep tuhaf ve dehşet verici görünmüştür; ortadan kaybolduğunda hüzünlendiğimi sanmıyorum. O zaman sekiz yaşındaydım; en büyük oğlu Douglas dayımın intiharından duyduğu hüzünle ninemin kendini yollara vurduğu söylenmişti. Dayım New England'a yaptığı bir yolculuktan -bu yolculuğun Arkham Tarih Cemiyeti'nde anımsanmasına neden olan yolculuk olduğu su götürmezdi— sonra kendini vurmuştu.

Bu dayım nineme benziyordu; onu da hiç sevmemiştim. Her ikisinin de kıpırtısız gözleri, küstah bakışları bana açıklayamadığım bir huzursuzluk veriyordu. AnnemleWalter dayım onlara benzemiyordu. Babalarına benziyorlardı, ama zavallı küçük kuzenim Lawrence - Walter'ın oğlu— durumu onu sürekli olarak Canton'da bir sanatoryuma kalmak zorunda bırakmadan önce, babaannesinin mükemmel bir kopyasıydı. Onu dört yıldır görmüyordum, ama dayım bir seferinde hem ruhsal hem de bedensel bakımdan çok kötü durumda olduğunu çıtlatmıştı. Bu üzüntü muhtemelen, annesinin iki yıl önce ölmesinin en büyük nedeniydi.

Cleveland'daki evin biricik sakinlerini şimdi dedemle dul oğlu Walter oluşturuyordu, ama eski zamanların anıları karabulutlar gibi evin üzerinde asılı durmaya devam ediyordu. Buradan hâlâ hoşlanmıyor ve araştırmalarımı elimden geldiğince çabuk tamamlamaya bakıyordum. Williamson kayıtlarını ve söylenegelen bilgileri dedem bol bol temin etti, öte yandan Orne'lerle ilgili malzeme için notlar, mektuplar, gazete kesikleri, nesilden nesile aktarılan malzemeler, fotoğraflar ve minyatürler dahil dosyalarının tamamını kullanımıma sunan dayım Walter'ın eline bakıyordum.

Orne'lerle ilgili mektupları ve resimleri incelerken kendi atalarımdan bir tür dehşet duymaya başladım. Dediğim gibi ninem ve Douglas dayım beni hep rahatsız etmiştir. Şimdi, ölümlerinin üzerinden bunca yıl geçtikten sonra, resimlerdeki yüzlerine ölçüsüz bir iğrenme ve yabancılaşma duygusuyla bakıyordum. Başlangıçta değişikliği anlayamadım, ama dehşet verici türden bir karşılaştırma, varlığını akla getiren her şeyi bilincimin şiddetle reddetmesine karşın, yavaş yavaş bilinçaltıma sızmaya başladı. Bu

yüzlerin genel ifadesi daha önce akla getirmediği bir şeyi -düşünüldüğünde tam bir paniğe yol açacak bir şeyi- şimdi akla getiriyordu.

Ama şokların en büyüğünü, dayım şehirdeki kiralık bir kasada bulunan Orne mücevherlerini gösterdiğinde yaşadım. Mücevherlerden bazıları yeterince zarif ve etkileyiciydi, ama ninemin annesinden kalma birtakım garip eski mücevherlerle dolu bir kutu vardı ki dayım çıkarmakta neredeyse gönülsüz davrandı. Dediğine göre, tasarımları son derece grotesk ve iticiydi ve bildiği kadarıyla ninem bunları takıp hiç insan içine çıkmamıştı, ama onları seyretmekten hoşlanıyordu. Uğursuzluk getirdikleri hakkında söylentiler yayılmıştı ve ninemin annesinin Fransız mürebbiyesi, Avrupa’da oldukça emniyetle kullanılabilecek olmalarına karşın, New England’da takılmamaları gerektiğini söylemişti.

Dayım ağır ağır ve isteksizce mücevherlerin örtüsünü kaldırırken, tasarımlarındaki acayiplik ve iğrençlikten irkilmemem için beni uyardı. Bunları görmüş olan sanatçılar ve akeologlar, egzotik zarafete sahip, fevkalade işçilikleri olduğunu ileri sürmüşler, ancak hiç kimse ne tam olarak nasıl bir malzemeden yapılmış olduklarını belirleyebilmiş, ne de belirli bir sanat akımına mal edebilmişti onları. İki pazıbent, bir taç ve bir de göğüs üzerinde taşınan türde bir süs vardı; bu sonuncusunun üzerinde bakmaya insanın içinin elvermediği son derece iğrenç rölyefler bulunuyordu.

Bu ana kadar duygularıma gem vurmayı becermiştim, ancak yüzüm giderek artan korkularımı ele vermiş olmalıydı. Dayım endişelenmişe benziyordu, yüz ifademi incelemek için yeni mücevherler çıkarmaya ara verdi. Devam etmesini işaret ettim, dayım daha belirgin bir isteksizlikle arzumu yerine getirdi. İlk parça -taç- ortaya çıktığında dayım bir tepki vermemi bekliyor gibiydi, ama beklediğinin tam da bu olanlar olduğundan kuşkuluyum. Ben kendim de bunu beklemiyordum, çünkü karşıma çıkacak mücevherlerin neye benzediği konusunda yeterince uyarılmış olduğumu düşünüyordum. Bir yıl önce çalılarla dolu o demiryolu geçidindeki gibi sessizce bayılıp olduğum yere yığıldım.

Bu andan itibaren hayatım, ne kadarının iğrenç gerçeklik, ne kadarının delilik olduğunu bilmiyorum ama, derin düşüncelerle ve kaygılarla dolu bir karabasana dönüştü. Ninemin annesi, kocası Arkham’da yaşayan, kimden olduğu bilinmeyen bir Marslı idi -ve ihtiyar Zadok, kaptan Obed Marsh’ın bir canavardan olma kızını hileyle Arkhamlı biriyle evlendirdiğini

söylememiş miydi? Yaşlı ayyaş, gözlerimin Obed'inkileri andırdığı yolunda bir şeyler gevelememiş miydi ağzında? Arkham'da da müze müdürü gerçek Marslı gözlerine sahip olduğumu söylemişti. Obed Marslı dedemin dedesi mi oluyordu? O halde ninemin ninesi kimdi - ya da neydi? Ama belki de bütün bunlar delilikten başka bir şey değildi. O beyazımsı altın süsler pekâlâ Innsmouth'lu bir denizciden ninemin annesinin babası tarafından (artık her kim ise) satın alınmış olabilirdi. Ve ninemle, kendini öldürmüş olan dayımın yüzlerindeki ifadeler sırf benim hayalgücümün - Innsmouth'daki gölgenin karanlığa boğup, kışkırttığı hayalgücümün- ürünleri olabilirdi. Ama soyağacıyla ilgili bir araştırma yapmak üzere New England'a gittikten sonra dayım kendini niçin öldürmüştü?

İki yıldan fazla bir süre boyunca bu düşüncelerle savaştım ve kısmen başarılı da oldum. Babam bir sigorta şirketinde bana iş buldu ve kendimi mümkün olduğunca günlük işlere verdim.

Ama 1930-31 kışında düşler görmeye başladım. Başlangıçta çok seyrek görülen ve usul usul sokulan düşler, haftalar geçtikçe sıklaşıp canlı bir hal aldı. Engin su manzaraları açıldı önümde; batık devasa revaklar arasında ve ot bürümüş dev duvarların labirentinde grotesk balıklar eşliğinde dolaşıyordum sanki. Sonra, uyandığım anda içimi adlandıramadığım bir dehşetle dolduran başka şekiller görünmeye başladı. Ama düş boyunca onlardan hiç korkmuyordum —onlardan biriydim; onların insanlık-dışı süslerini takıyor, onların su yollarında dolaşıyor ve deniz dibindeki kötülük dolu tapınaklarında canavarca dualar ediyordum.

Anımsayabildiğimden çok daha fazlası vardı, ama yazmaya cüret edebilseydim, her sabah anımsadığım şeyler bile, beni ebediyen deli ya da dahi olarak damgalamaya yeterdi. Korkunç bir gücün beni sürekli olarak sağlıklı yaşamın aklı başında dünyasından karanlığın ve yabancılaşmanın isimsiz uçurumlarına çekmeye çalıştığını hissediyordum ve bu süreç üzerimde etkili olmaya başlamıştı bile. Sağlığım ve görünüşüm hızla bozuldu, öyle ki sonunda, işimden ayrılıp yatalak birinin insanlardan uzak, durağan yaşamını benimsemek zorunda kaldım. Tuhaf bir sinir hastalığına yakalandım; zaman zaman kendimi gözlerimi kapatamaz durumda buluyordum.

İşte o zaman aynaya giderek artan bir endişeyle bakar oldum. Hastalığın yavaş ilerleyen tahribatını izlemek hoş bir şey değildir, ama benim durumumda geri planda yatan daha gizli ve şaşırtıcı bir şeyler vardı. Babam

da durumu fark etmişe benziyordu, çünkü bana garip bir şekilde ve korkuyla bakmaya başlamıştı. Neler oluyordu bana? Nineme ve Douglas dayıma mı benzemeye başlamıştım?

Bir gece korkunç bir düş gördüm; ninemle denizin altında buluşuyorduk. Ninem, tuhaf cüzamlı mercanlarla ve grotesk çiçekli dallarla dolu bahçeleri, çok sayıda taraçası bulunan ve fosforluymuş gibi parıldayan bir sarayda oturuyordu; beni alaycı olabilecek bir samimiyetle karşıladı. Su altı yaşamına katılanların değiştiği gibi değişmişti ve bana hiç ölmemiş olduğunu söyledi. Aslında ölü oğlunun öğrenmiş olduğu bir noktaya gitmiş ve dumanlar tüten bir tabancayla oğlunun harikalarını bir kenara ittiği -kendisine de nasip olabilecek- bir dünyaya atlayıp girmişti. Bu benim de dünyam olacaktı - bundan kaçamazdım. Asla ölmeyecek, daha insanoğlu yeryüzünde ortaya çıkmadan önce yaşıyor olan varlıklarla birlikte yaşayacaktım.

Ninemin ninesi olan yaratıkla da karşılaştım. Pth'thya-l'yi seksen bin yıl Y'ha-nthlei'de yaşamış ve Obed Marsh'ın ölümünden sonra oraya geri dönmüştü. Yukarı dünyanın insanları denize ölüm yağdırdığında Y'ha-nthlei tahrip olmamıştı. Zarar görmüş ama yok olmamıştı. Unutulmuş Eskiler'in tarihöncesi büyüleri bazen Derinliklerin Sakinleri'ni engellese de, onlar asla yok edilemezdi. Onlar şimdilik dinleneceklerdi, ama bir gün anımsarlarsa, Büyük Cthulhu'nun hasretini çektiği saygıyı göstermek için yeniden ayağa kalkacaklardı.

Innsmouth'tan daha büyük bir şehir olacaktı gelecek seferki. Onlar yayılmayı planlamışlar ve kendilerine yardım edecekleri yetiştirmişlerdi, ama şimdi bir kere daha beklemeleri gerekiyordu. Yukarı dünya insanlarına ölüm getirdiğim için bunun kefaretini ödemem gerekiyordu, ama bu çok ağır olmayacaktı. Bir *shoggoth*'u ilk defa bu düşte gördüm ve görüntüsü çığlık çığlığa uyanmama yol açtı. O sabah ayna, kesinlikle *Innsmouth görünüşü* 'ne büründüğümü gösterdi.

Şu ana kadar henüz Douglas dayım gibi kendimi vurmuş değilim. Otomatik bir tabanca satın aldım ve az daha o adımı atıyordum, ancak bazı düşler beni caydırdı. Dehşetin aşırılığı törpüleniyor ve denizlerin meçhul derinliklerinden korkmak yerine garip bir şekilde oraya çekildiğimi hissediyordum. Uykuda tuhaf şeyler işitiyor, tuhaf şeyler yapıyor ve dehşet yerine bir tür heyecanla uyanıyorum. Çoğunun beklemiş olduğu gibi değişimimin tamamlanmasını beklemem gerektiğine inanmıyorum.

Bekleyecek olsaydım, babam zavallı küçük kuzenim gibi beni de bir sanatoryuma kapatırdı herhalde. Harikulade ve işitilmemiş bir ihtişam bekliyor beni aşağıda; tez zamanda onların peşine düşmeliyim. *Iä-R'lyeh! Cthulhu fhtagn! Iä Iä!* Hayır kendimi vurmamalıyım - Kendimi vurayım diye yaratılmış olamam!

Kuzenimi Canton deliler evinden kaçırmayı planlamalı ve birlikte harika-gölgeli lnnsmouth'a gitmeliyiz. Denizdeki o kasvetli kayalığa yüzüp dipsiz karanlık uçurumlara dalarak çok sütunlu dev Y'ha-nthlei'ye ulaşmalı ve Derinlik Sakinleri'nin bu ininde harikalar ve ihtişam içerisinde sonsuza dek yaşamalıyız.

ZAMANDAN DÜŞEN GÖLGE

I

Sadece bazı izlenimlerin mitsel kaynaklarına duyduğum aşırı inanç sayesinde kurtulduğum yirmi iki yıllık karabasan ve dehşetten sonra, sanırım 17-18 Haziran gecesi Batı Avustralya'da keşfettiğim şeyin gerçekliğini doğrulamak pek öyle içimden gelmiyor. Başımdan geçenlerin bütünüyle veya kısmen varsam olduğunu ummak için bir yığın sebep var. Yine de öylesine gerçekti ki bu konuda umut beslemeyi bazen olanaksız buluyorum.

Eğer bu şey olduysa, o zaman insanoğlu, salt sözü bile insanı felç eden bir kozmos fikrini kabul etmeye ve zamanın kaynaşan burgacındaki kendi yerini belirlemeye hazır olmalıdır. Ayrıca, hiçbir zaman bütün insan ırkını yutmayacak olsa bile, bazı maceraperest üyelerini aklın almayacağı, canavarca dehşetlere salacak olan pusudaki bir tehlikeye karşı da tetik durmalıdır.

İşte bu sonuncu sebepledir ki, tarihin en eski zamanlarından kalma o meçhul duvar parçalarının açığa çıkarılması için benim keşif seferimin yol açtığı tüm araştırma girişimlerine kesinlikle son verilmesinde bütün gücümle ısrar ediyorum.

Aklımın başımda ve uyanık olduğumu varsayarsak, o gece başıma gelenler daha önce hiç kimsenin başına gelmemiştir. Dahası, efsane ve düş diye defetmeye çalıştığım her şeyin korkunç bir şekilde onaylanması oldu bu. Bereket versin ki ortada hiçbir kanıt yok, zira o sırada duyduğum korkuyla -gerçek idiyse ve o ölümcül uçurumdan çıkarıldıysa- çürütülmesi olanaksız bir kanıt oluşturabilecek o dehşet verici nesneyi yitirdim.

Dehşetle karşı karşıya kaldığımda tek başımaydım -ve bugüne kadar kimseye ondan bahsetmedim. Diğerlerinin o yönde kazı yapmalarını

engelleyemezdim, ama şans ve kumların yer değiştirmesi bugüne kadar onu bulmalarını engelledi. Şimdi bazı şeyleri kesin ve açık olarak belirtmeliyim - sadece kendi aklımın selameti için değil, onu ciddiye alıp okuyacak olanları da uyarmak için.

Başlangıç bölümleri esas itibariyle genel olarak basını ve özellikle de bilimsel basını iyi takip edenlere tanıdık gelecek olan bu sayfalar, beni eve getiren geminin bir kamarasında yazıldı. Bunları, uzun zaman önce garip bir hafıza kaybına yakalanmamdan sonra ailemden bana bağlı kalan tek kişi olan ve durumumu eni iyi bilen insana, yani oğluma, Miskatonic Üniversitesi'nde profesör Wingate Peaslee'ye vereceğim. Şu dünyada, o meşum geceyle ilgili olarak anlatacaklarımı alaya alacak en son insan herhalde odur.

Denize açılmadan önce ona bir şey anlatmadım, çünkü bu açıklamayı yazılı olarak vermenin daha uygun olacağını düşündüm. Canı istediğince tekrar tekrar okuması, meseleyi daha iyi kavramasını sağlayacaktır; konuşurken dolaşan dilimle benim bunu sağlamamsa olanaksız.

Bu açıklamayla canı ne istiyorsa yapabilir - uygun bir yorum da katarak, bir şeyler başarabileceğini düşündüğü herhangi bir merciye, gösterebilir. Durumumla ilgili başlangıç aşamalarını bilmeyen okuyucuların hatırına, açıklamanın kendisiyle birlikte, arka planının da oldukça geniş bir özetini veriyorum.

Benim adım Nathaniel Wingate Peaslee; bir nesil öncesinin gazetelerinde çıkan hikâyeleri -ya da altı yedi yıl önceki psikoloji dergilerinde çıkan mektup ve makaleleri- anımsayanlar, kim olduğumu ve ne iş yaptığımı bileceklerdir. Basında, 1908-13yıllarında yakalandığım tuhaf hafıza kaybıyla ilgili haberlerden geçilmiyordu; şimdiki gibi o zamanlar da ikamet yerim olan kadim Massachusetts kasabasının geçmişinde pusuya yatmış olan dehşet, delilik ve cadılık söylentilerinden dem vuruyorlardı. Bununla birlikte, bilinmesini isterim ki kalıtsal olarak ya da hayatımın daha önceki evrelerinde, delilik ya da herhangi bir uğursuzluk bulunmamaktadır. Dış mihrakların ansızın üzerime düşürdüğü kuşku bulutları göz önüne alınacak olursa, bu, son derece önemli bir gerçektir.

Kulaktan kulağa sık sık gizli söylentilerin yayıldığı, harap Arkham'ın üzerinde kolaylıkla böylesi kuşku bulutlarının dolaşabilmesi belki de yüzyıllardır kapkara düşüncelere gömülü olmasındandır -gerçi daha sonra irdeleyeceğim diğer vakalar da göz önüne alındığında bu da kuşkulu

görülüyor ya. Ama asıl önemli nokta, atalarımın da kendi geçmişimin de tamamen normal olmasıdır. Ne geldiyse, -şimdi bile açıkça ifade etmekten çekindiğim- *başka bir yerden* geldi.

Her ikisi de sağlıklı birer Haverhill'li olanJonathan ve Hannah (Wingate) Peaslee'lerin oğluyum. Haverhill'de -Golden Hill yakınlarında, Boardman Caddesi üzerindeki eski malikânede- doğup büyüdüm ve 1895'te Miskatonic Üniversitesi'ne politik ekonomi okutmanı olarak girinceye kadar da Arkham'a adımımı atmış değilim.

On üç yıldan daha uzun bir süre hayatım sükûnet ve huzur içinde geçti. 1896'da Haverhill'li Alice Keezar ile evlendim ve üç çocuğum, Robert, Wingate ve Hannah 1898, 1900 ve 1903 yıllarında doğdu. 1898'de yardımcı profesör, 1902'de de profesör oldum. Hiçbir zaman ne okültizme ne de parapsikoloji ye ilgi duydum.

O acayip hafıza kaybına bir perşembeye denk gelen 14 Mayıs 1908 tarihinde yakalandım. Bu çok ani oldu, ama daha sonra, birkaç saat önceki bazı anlık görüntülerin -benzersizlikleri yüzünden beni fazlasıyla rahatsız eden karmaşık görüntülerin- önsezi kabilinden belirtiler olduğunu anladım. Başım ağrıyordu ve bir başkasının düşüncelerimi ele geçirmeye çalıştığı gibi çok tuhaf-ve benim için bütünüyle yeni- bir duygu içerisindeydim.

Çöküş sabah saat 10.30 sularında, üçüncü sınıf öğrencileriyle birkaç ikinci sınıf öğrencisine Politik Ekonomi VI adlı dersi -ekonomi tarihi ve ekonomideki bugünkü eğilimler-verirken meydana geldi. Gözlerimin önünde tuhafşekiller belirdi ve kendimi sınıfımın dışında, garip bir yerde hissettim.

Düşüncelerim ve konuşmam konuyla ilgisiz yerlere saptı ve öğrenciler bir şeylerin fena halde yanlış gittiğini gördüler. Sonra bilincimi yitirerek koltuğuma yığılıp kaldım, öyle ki kimse beni uyandırmayı başaramadı. Tam beş yıl, dört ay, on üç gün boyunca da normal yeteneklerimi kazanamadım.

Bundan sonra olanları elbette başkalarından öğrendim. Crane Caddesi 27 numaradaki evime götürülüp en iyisinden tıbbi müdahale görmüş olmama karşın, on altı buçuk saat boyunca hiçbir bilinç belirtisi göstermemişim.

15Mayıs günü saat sabahın üçünde gözlerim açıldı, konuşmaya başladım, ama çok geçmeden doktor da ailem de ifademin ve dilimin aldığı yeni şekilden büyük bir korku duymaya başladılar. Kim olduğumu ve geçmişimi anımsamadığım besbelliydi, ama bir nedenle bu bilgi eksikliğini gizlemeye

can atıyordum. Çevremdeki insanlara yabancı gözlerle dik dik bakıyordum ve yüz kaslarımdaki kasılmalar büsbütün yabancıydı.

Konuşmam bile sakar ve yabancıydı. Ses organlarımı beceriksizce ve el yordamıyla kullanıyordum; İngiliz dilini sanki bin bir zahmetle kitaplardan öğrenmişim gibi, diksiyonum ilginç derecede tumturaklıydı. Ecnebilere has bir telaffuzum vardı, kullandığım deyimlerse artık kimsenin kullanmadığı, neredeyse anlaşılmaz türden ifadeleri içeriyordu.

Bu ifadelerden bir tanesi, bundan yirmi yıl sonra hekimlerden en genci tarafından gayet net bir şekilde -daha doğrusu dehşet verici şekilde- anımsanmaktaydı. Çünkü böyle bir tümce ancak şu son zamanlarda -önce İngiltere'de, ardından Birleşik Devletler'de- kullanılmaya başlandı; karmaşıklığına ve su götürmez yeniliğine karşın, 1908 yılında Arkham'lı tuhaf bir hastanın ağzından çıkan gizemli sözlerin tıpkısıydı.

Fiziksel gücüm derhal geri geldi, ama ellerimi, ayaklarımı ve genel olarak bedenimi kullanabilmem için acayip sayılacak kadar yeniden eğitim görmem gerekti. Bu sebeple ve hafıza kaybının kendine has engelleri yüzünden bir süre sıkı bir tıbbi bakım gördüm.

Hafıza kaybını gizleme çabalarımın başarısızlığını görünce, açıkça kabullendim ve canla başla her türden bilgiyi öğrenmeye çalıştım. Doktorlara öyle geliyordu ki, hafıza kaybı vakalarının normal bir şey olduğunu öğrenmemden sonra kim olduğuma aldırış etmez olmuştum.

Doktorlar, daha çok tarih, bilim, sanat, dil ve folklorde -kimi son derece çetin, kimi çocukça basit- belli noktalarda uzmanlaşmaya çalıştığımı fark ettiler; gariptir ki bunların büyük bir bölümü, benim ilgi alanlarımın dışında kalıyordu.

Ayrıca, neredeyse kimselerin bilmediği birçok konuda son derece bilgili olduğumu da fark ettiler; bunu belli etmeyi sanki pek istemiyor, gizlemeye çalışıyordum. Kabul edilen tarihin erimi dışında kalan karanlık çağlardaki bazı olaylar konusunda kendime duyduğum güvenle, farkına varmadan ağzımdan laf kaçırıyor, bunların yaratttığı şaşkınlığı görünce de şakaya vuruyordum. Sonra gelecekten öyle bir söz edişim vardı ki iki üç defa gerçek bir korkuya yol açtılar.

Bu tekinsiz bilgi gösterileri çok geçmeden sona erdi, ama bazı gözlemciler bunu o konulardaki bilgimin gitgide yok olmasına değil de benim sinsice ihtiyatlılığıma verdiler. Aslında, uzak ve yabancı bir diyardan

gelen hevesli bir gezginmişim gibi, içinde bulunduğum çağın konuşmasını, geleneklerini ve görüş açılarını öğrenmeye can atıyordum.

İzin verilir verilmez üniversite kütüphanesini her saat ziyaret eder oldum ve sonraki birkaç yıl boyunca üzerinde çok konuşulan o tuhaf yolculuklarla, Amerikan ve Avrupa üniversitelerindeki özel dersleri ayarlamam fazla zaman almadı.

Eğitimli insanlarla temas kurmada hemen hiç sıkıntı yaşamadım, zira başıma gelenler nedeniyle devrin psikologları arasında şöyle böyle bir üne sahiptim. Okutmanları zaman zaman bazı tuhaf emareler ya da dikkatle maskelenmiş bir alaycılıkla şaşırtıyor gibi görünsem de, ikinci kişilik vakalarının tipik bir örneği olarak sunuluyordum.

Gerçek bir dostluk görmedim. Görünüşümdeki ve konuşmamdaki bir şeyler, karşılaştığım herkeste, sanki sağlıklı ve normal olan her şeyden sonsuz uzak bir varlıkmışım gibi, anlaşılmaz korkulara yol açıyordu. *Uzak* ve hesaba gelmez derinlikte uçurumlarla bağlantılı karanlık, gizli bir dehşetin varlığı düşüncesi tuhaf bir şekilde yaygındı.

Kendi ailem de bir istisna oluşturmuyordu. Tuhaf bir şekilde uyandığım andan itibaren karım, kocasının bedenini ele geçirmiş yabancı bir yaratık olduğuma yeminler ederek son derece büyük bir dehşet ve tiksintiyle bakmıştı bana. 1910 yılında benden resmen boşandı ve 1913'te normale dönmemden sonra bile beni görmeye razı olmadı. Bu duygulan büyük oğlumla küçük kızım da paylaşıyorlardı; ikisini de bir daha görmedim.

Sadece ikinci oğlum Wingate, geçirdiğim değişikliğin yol açtığı dehşet ve tiksintiyi alt edebilmeyi başarmış gibiydi. Bir yabancı olduğumu elbette o da hissediyordu, ama sadece sekiz yaşında olmasına karşın, öz benliğimin geri döneceğine dair bir inanç besliyordu. Kendime döndüğümde Wingate gelip beni buldu ve mahkeme onun velayetini bana verdi. Sonraki yıllarda, sürdürdüğüm çalışmalarda bana yardımcı oldu; o bugün otuz beş yaşında ve Miskatonic Üniversitesi'nde psikoloji profesörü.

Ama sebep olduğum korkuya şaşmıyorum - çünkü 15 Mayıs 1908'de uyanan varlığın zihni, sesi ve yüz ifadesi kesinlikle NathanialWingate Peaslee'nin zihni, sesi ve yüz ifadesi değildi.

1908-1913 yılları arasındaki hayatım hakkında pek fazla bir şey anlatmaya kalkışacak değilim çünkü okuyucu ana hatları itibariyle bunları -

benim de yapmak zorunda kaldığım gibi— eski gazetelerin ve bilimsel dergilerin arşivlerinden derleyebilir.

Paramı yönetme hakkım geri verilmişti; paramı yavaş ama genel olarak akıllıca harcadım; seyahatler yaptım, çeşitli eğitim merkezlerinde incelemelerde bulundum. Ama gezilerim çok uzak ve ıssız yerlere yapılan uzun süreli ziyaretleri de kapsayan son derece benzersiz gezilerdi.

1909'da Himalayalar'da bir ay geçirdim; 1911'de Arabistan'ın bilinmeyen çöllerinde deve sırtında yaptığım yolculuk hayli dikkat çekti. Bu yolculuklarda neler olduğunu hiçbir zaman öğrenemedim.

1912 yazı sırasında bir gemi tutup Kuzey Kutup Denizi'ne, Spitzbergen'in[176] kuzeyine yelken açtım ve sonrasında da hayal kırıklığına uğradığımı gösteren belirtiler sergiledim.

Aynı yılın sonlarına doğru, batı Virginia'nın engin kireçtaşı mağara sisteminde, daha önceki ya da daha sonraki keşiflerin sınırları dışında kalan kısımlarda -gittiğim yoldan gerisingeri dönüp gelmemin düşünülemeyeceği son derece karmaşık, karanlık labirentlerde- tek başıma haftalar geçirdim.

Üniversitelerde geçirdiğim günlerin en dikkat çekici özelliği bilgiyi anormal derecede hızlı özümsüyor olmamdı; bu ikinci kişiliğimin zekâsı sanki benimkini fersah fersah aşıyordu. Ayrıca okuma ve tek başıma araştırma hızımın da hayret verici olduğunu gördüm. Bir kitabın sayfalarını hızla çevirirken sadece bir göz atmakla her ayrıntıyı iyice öğreniyordum; karmaşık şekilleri yorumlama hızımsa gerçekten korku vericiydi.

Zamanla, başkalarının düşünce ve hareketlerini etkileme gücüm hakkında neredeyse çirkin denilecek söylentiler çıktı, oysa ki elimden geldiğince bu yeteneğimi gizlemeye özen gösteriyordum.

Diğer çirkin söylentiler, karabüyüyle uğraşan grupların elebaşlarıyla içli dışlı olduğum yolundaydı ve bilimadamları, eski dünyanın isimsiz iğrenç kahinleriyle bağlantılarımdan kuşkulanıyorlardı. Bu söylentilerin hiçbiri o zamanlar kanıtlanamamış olsa da, bunlara, okuduğum kitaplardan bazılarının niteliğinin yol açtığına şüphe yok - zira kütüphanelerdeki nadir kitapların gizlice alınıp okunması mümkün değildir.

Erlette Kontu'nun *Gulyabaniler Mezhebi'ni,* Ludwig Prinn'in *De Vermis Mysteriis*'ini, von Juntz'un *Unaussprechlichen Kulten'i*ni, şaşırtıcı *Eibon Kitabı'ndan* bugüne kalmış parçaları ve deli Arap Abdul Alhazred'in korkunç *Necronomicon'unu* büyük bir dikkatle okuduğuma dair -sayfa

kenarlarına düşülmüş notlar gibi- somut kanıtlar vardı. O zaman, geçirdiğim tuhaf değişim sırasında, yeni ve kötü bir yeraltı mezhepleri hareketinin başlamış olduğu su götürmezdi.

1913 yazında, can sıkıntısı ve ilgilerimdeki azalmanın işaretlerini vermeye, birlikte çalıştığım insanlara yakında bende değişiklikler beklenebileceğini ima etmeye başladım. Daha önceki hayatımı anımsamaya başladığımdan söz ediyordum -ama beni dinleyenlerin çoğunluğu samimiyetsizliğime hükmediyordu, çünkü onlara anlattığım anıların çoğunluğu çok sıradan şeylerdi ve pekâlâ eski kişisel belgelerimden öğrenilmiş olabilirdi.

Ağustosun ortalarına doğru Arkham'a dönüp uzun zamandır kapalı olan Crane Caddesi'ndeki evimi yeniden açtım. Burada, Amerika ve Avrupa'daki bilimsel cihaz üreticilerinin parça parça ürettikleri son derece tuhaf görünüşlü bir mekanizma kurdum ve ne olduğunu analiz edebilecek kadar zeki olan insanların gözünden dikkatle sakladım onu.

Bu mekanizmayı görmüş olanlar -bir işçi, bir hizmetçi ve yeni kâhya- onun çubukların, çarkların ve aynaların garip bir karışımı olduğunu; yüksekliğinin altmış santimi, genişliğinin ve kalınlığınınsa otuzar santimi geçmediğini söylüyorlar. En ortadaki ayna yuvarlak olup dışbükey bir aynaydı. Tüm bunlar, parçaların saptanabilen üreticilerince doğrulandı.

26 Eylül Cuma akşamı kâhya ile hizmetçiye ertesi gün öğlene kadar izin verdim. Evde ışıklar geç saatlere kadar yandı ve her tarafından ecnebilik akan, karaderili, sıska bir adam otomobille uğradı.

Işıklar en son sabahın birinde yanar durumda görüldü. İkiyi çeyrek geçe ışıkların sönük olduğu, ama yabancının arabasının hâlâ kaldırımın kenarında durduğu bir polis memurunun gözünden kaçmadı. Saat dörtte arabanın gitmiş olduğu kesindi.

Yabancı bir ses telefonda duraksayarak Dr. Wilson'dan evime uğramasını ve beni tuhaf bir baygınlıktan çıkarmasını istediğinde saat altıydı. Bu aramanın, Boston'dan, Kuzey İstasyonu'ndaki halka açık bir telefon kulübesinden yapıldığı tespit edildi daha sonra. Ama sıska yabancının izi bulunamadı.

Doktor evime geldiğinde, oturma odasında, önüne bir masa çekilmiş bir koltukta bilinçsiz olarak oturur durumda buldu beni. Masanın cilalı yüzeyinde, daha önce ağır bir nesnenin durduğunu gösteren çizikler vardı.

Acayip makine kaybolmuştu, bir daha da makineden söz eden çıkmadı. Besbelli karaderili, sıska yabancı beraberinde götürmüştü.

Kütüphanedeki ocak ızgarasında bol miktarda kül vardı; hafıza kaybına uğramamdan sonra üzerine yazdığım bütün kâğıtların, en küçük parçasına kadar, yakılmasının sonucunda ortaya çıkan küller olduğu açıktı. Dr. Wilson soluk alıp verişimi çok garip bulmuştu, ama iğne yapılınca solumam daha düzenli bir hal aldı.

27 Eylül günü saat 11.15'te şiddetle kıpırdandım ve o zamana kadar bir maskeyi andıran yüzüm belirgin bir ifade kazanmaya başladı. Dr. Wilson bu yüz ifadesinin ikinci kişiliğime ait olmaktan çok normal benliğime ait yüz ifadesi olduğunu fark etti. Saat 11.30 civarında, bazı çok acayip heceler -herhangi bir insan konuşmasıyla bağlantısı olmayan heceler— mırıldandım. Sanki bir şeye karşı mücadele ediyordum. Sonra, öğleden hemen sonra -bu arada kâhya ile hizmetçi kız da dönmüşlerdi-İngilizce mırıldanmaya başladım.

'Devrin doktriner ekonomistlerinden Jevons, bilimsel korelasyon yönündeki başat yönelimin tipik bir örneğini oluşturur. Jevons'un refah ve ekonomik durgunluk çevrimini, güneşteki lekelerin çevrimine bağlaması belki de...'

Nathaniel Wingate Peaslee -kendi zaman ölçeğinde hâlâ 1908 yılının o perşembe sabahında, ekonomi sınıfının platform üzerindeki eskimiş kürsüye aval aval baktığı günde kalmış olan bir can- geri dönmüştü.

II

Yeniden normal hayata dönüşüm ıstıraplı ve güç bir süreç oldu. Beş yıldan daha uzun bir sürenin yitirilmesi, düşünülemeyecek kadar karışıklığa yol açar; benim durumumda ise yoluna konulması gereken sayısız mesele vardı.

1908'den beri yaptığım şeyler hakkında anlatılanlar beni şaşırtıp rahatsız etti, ama olayı elimden geldiğince felsefi açıdan ele almaya çalıştım. Sonunda ikinci oğlumWingate'in velayetini kazanıp onunla birlikte Crane Caddesi'ndeki eve yerleştim ve -üniversite büyük bir nezaket göstererek eski profesörlüğümü yeniden teklif etmiş olduğundan- öğretim üyeliği görevimi kaldığım yerden sürdürmeye çalıştım.

1914 şubat döneminde işe başladım ve tam bir yıl bu görevi sürdürdüm. Bu zaman zarfında, başımdan geçen şeylerin beni ne kadar sarsmış olduğunu anladım. Akıl sağlığım tamamen yerinde -doğrusu bunun böyle olduğunu umuyorum- ve asıl kişiliğime bir halel gelmemiş olmakla birlikte eski günlerin enerjisinden eser yoktu bende. Muğlak rüyaların ve garip fikirlerin tacizi altındaydım sürekli; Dünya Savaşı'nın patlak vermesi zihnimi tarihe çevirdiğinde, dönemleri ve olayları mümkün olan en tuhaf şekilde düşünürken buldum kendimi.

Zaman kavramım —ardışıklığı ve eşzamanlılığı birbirinden ayırt etme yeteneğim- sanki ustaca altüst edilmiş gibiydi; insanın belirli bir çağda yaşayıp geçmiş ve gelecek çağların bilgisine erişmek için zihnini sonsuzluk içerisinde dolaştırması gibi hayali düşünceler ürettim.

Savaş, bazı çok uzak sonuçlarını anımsıyormuşum gibi tuhaf hislere kapılmama yol açtı - sanki olacakları biliyor ve geleceğe ilişkin bilgilerin ışığında *geriye* bakıyor gibiydim. Tüm böylesi sözde anılara, ıstırap ve onlara karşı bazı yapay psikolojik engellerin çıkarılmakta olduğu duygusu eşlik ediyordu.

Bu izlenimlerimi çekine çekine başkalarına çıtlattığımda, değişik tepkilerle karşılaştım. Bazıları rahatsızlık duydu, matematik bölümündekilerse -o zamanlar sadece okumuş çevrelerde tartışılan-sonradan çok ünlenecek olan görelilik kuramındaki yeni gelişmelerden söz ettiler. Albert Einstein'ın zamanı hızla salt bir boyut statüsüne indirdiğini söylediler.

Ama düşler ve altüst olmuş duygularım yavaş yavaş bana baskın çıktı ve 1915'te işimi bırakmak zorunda kaldım. İzlenimlerden bazıları -geçirdiğim hafıza kaybının bazı kötü değişikliklere yol açmış olduğu; şu ikinci kişiliğin aslında bilinmeyen bölgelerden gelen davetsiz bir güç olup benim kendi benliğimin yerini aldığı yönünde kalıcı bir fikir oluşturarak- rahatsız edici bir hal aldı.

Böylece bir başka gücün bedenimi ele geçirdiği bütün o yıllar boyunca asıl benliğimin nereye gitmiş olabileceği konusunda tereddütler ve korkular içerisinde kafa yormaya başladım. İnsanlardan, gazete ve dergilerden ayrıntıları öğrendikçe, bedenimin son kiracısının acayip bilgisi ve tuhaf davranışları beni gitgide daha fazla rahatsız eder oldu.

Başkalarını şaşırtmış olan acayiplikler, bilinç altımın derinliklerinde iltihap bağlayan kara bilginin arka planıyla müthiş bir ahenk içindeydi

sanki. Öteki’nin karanlık yıllar boyunca yapmış olduğu bütün araştırma ve seyahatlerle ilgili her bilgi kırıntısının peşine düştüm hararetle.

Tüm dertlerim bu denli soyut değildi. Bir de düşler vardı -ve bunlar gitgide daha canlı, daha somut bir hal alıyor gibiydi. İnsanların çoğunun nasıl karşılayacağını bildiğimden, oğlum ve bazı güvenilir psikologlar dışında kimseye bunlardan söz etmedim, ama sonunda böylesi düşlerin daha başka hafıza kaybı kurbanlarında tipik bir durum olup olmadığını görmek için diğer vakaları bilimsel olarak incelemeye başladım.

Psikologlar, tarihçiler, antropologlar ve engin tecrübe sahibi akıl hastalığı uzmanlarının yardımıyla ve insanların bedenlerine cin girdiğine inanılan günlerden tıbbi gerçekçilik günlerine kadarki tüm kişilik bölünmesi vakalarını inceleyerek elde ettiğim sonuçlar, başlangıçta beni rahatlatmaktan çok rahatsız etti.

Çok geçmeden, diğer hafıza kaybı vakalarının ezici bir çoğunluğunda, düşlerimin karşılığının bulunmadığını gördüm. Ama, benim kendi tecrübeme paralelliğiyle yıllardır beni şaşırtan ve şoke eden küçük bir vaka grubu kalıyordu geriye. Bunların bir kısmı eski folklor kırıntıları, bir kısmı tıp yıllıklarında yer alan vaka özetleri, bir ikisi de herkesçe kabul görmüş tarihe anlaşılmaz bir şekilde eklemlenmiş anekdotlardı.

Öyle anlaşılıyordu ki başıma gelen bela çok nadir olmakla birlikte, insanlık tarihinin başlangıcından bu yana uzun zaman aralıklarıyla tekrarlana gelmişti. Bazı yüzyıllar bir, iki ya da üç vaka içerirken, bazı yüzyıllar hiç içermiyordu - ya da en azından kayıtları bugüne kalmamıştı.

Öz hepsinde aynıydı - saygılı, nazik bir şahıs tipik özelliği başlarda bedenini kullanmada ve konuşmada gösterdiği beceriksizlikler, daha sonra bilimsel, tarihsel, sanatsal ve antropolojik alanlarda her türlü bilginin edinilmesinde gösterdiği şevk ve olağanüstü hız olan kısa ya da uzun süreli bir varoluşu sergilediği tuhaf bir ikinci hayat sürmeye başlıyor. Sonra şahıs ansızın normal benliğine geri dönüyor ve o günden sonra zaman zaman, özenle silinmiş korkunç anılardan parçaları akla getiren sahnelerle dolu netlikten uzak, ne anlam vereceğini bilemediği düşler görmeye başlıyor.

Ve bu karabasanların en küçük ayrıntılarına kadar benimkilerle olan benzerliği, bunların son derece tipik vakalar olduğu konusunda zihnimde en ufak bir kuşkuya yer bırakmıyordu. Vakaların birkaçı müthiş tanıdık geldi; sanki düşünülemeyecek kadar marazi ve korkunç bir kozmik kanaldan, haklarında daha önce bir şeyler duymuş gibiydim. Vakalardan üçünde,

ikinci değişimden önce benim evimde bulunana benzer meçhul bir makinenin varlığından özel olarak söz ediliyordu.

Araştırmalarım sırasında beni rahatsız eden bir başka şey de, kısa süreli tipik karabasanların tam olarak hafıza kaybına yakalanmamış kişilerde de oldukça sık görülmüş olmasıydı.

Bu kişiler çoğunlukla vasat ya da düşük bir zekâya sahiptiler- bazıları o denli ilkeldiler ki acayip bir bilgeliğin ve olağanüstü zihinsel kazanımların aracı olarak pek düşünülemezlerdi. Yabancı bir kuvvet tarafından bir anlığına ateşleniyorlar, sonra her şey eskiye avdet ediyor; insanlıkdışı dehşetlerin anısı hızla silikleşiyordu.

Son yarım yüzyılda -biri sadece on beş yıl önce olmak üzere- böylesi en az üç vaka görüldü. Doğanın bilinmeyen dipsiz bir uçurumundan bir şey, zamanın içerisinden körlemesine uzanıp yoklamakta mıydı? Bu belirsiz vakalar makul inancın ötesinde bir türün ve yaratıcının korkunç ve tekinsiz deneyleri miydi?

Kendimi zayıf hissettiğim saatlerdeki şekillenmemiş düşüncelerim böyleydi - bunlar araştırmalarımın gün ışığına çıkardığı efsanelerin kışkırttığı hayallerdi. Çünkü son zamanlardaki hafıza kaybı vakalarıyla bağlantılı olan ve kurbanların da hekimlerin de bilmediği anlaşılan çok çok eski zamanlardan kalma bazı efsanelerin benimkisi gibi vakaların çarpıcı ve korkutucu bir açımlaması olduğundan kuşku duyamazdım.

Giderek etkinliği artan düş ve izlenimlerin niteliğine gelince, bunlardan söz etmeye hâlâ korkuyorum desem yeridir. Sanki delilikten izler taşıyor gibiydiler ve haddi zatında zaman zaman sahiden delirmekte olduğuma inanıyordum. Hafıza kaybına uğrayanları başına musallat olan özel bir sanrı tipi mi vardı? Belki de bilinçaltının akıl karıştırıcı anlamsızlığı sahte anılarla doldurma çabası, tuhaf, uyduruk sapıklıklara yol açıyordu.

Bu, aslında, benzer vakaları araştırırken bana yardım eden ve keşfedilen bire bir benzerlikler karşısında şaşkınlığımı paylaşan akıl hastalıkları uzmanlarının çoğunun da inancıydı - ama alternatif bir folklor kuramı, sonunda daha akla yatkın geldi bana.

Akıl hastalığı uzmanları durumumu tam olarak delilik diye nitelemiyor, daha çok sinir hastalıkları arasında sayıyorlardı. Hastalığımı boş yere görmezden gelmeye veya unutmaya çalışmak yerine, araştırıp, çözümleme

yolunu tutmuş olmamı psikoloji ilkelerine göre yürekten onaylıyorlardı bu uzmanlar.

Diğer kişiliğin beni ele geçirmiş olduğu süre zarfında üzerimde inceleme yapmış olan hekimlerin tavsiyelerine ise özel bir değer veriyordum.

İlk tedirginliklerim görsel olmayıp, bahsetmiş olduğum daha soyut meselelerle ilgiliydi. Kendimle ilgili derin ve açıklanamaz bir dehşet duygusu da söz konusuydu. Sanki gözlerim son derece yabancı ve akıl almaz derecede iğrenç bir şey görecekmiş gibi, kendi suretimi görmekten garip bir şekilde korkar olmuştum.

Bakışlarımı bedenime çevirip de gri ya da mavi giysiler içerisinde o bildik insan suretini gördüğüm her seferinde tuhaf bir şekilde rahatlıyordum; ama bu rahatlamayı kazanmak için sonsuz bir korkuyu fethetmem gerekiyordu. Aynalardan mümkün olduğunca uzak duruyor ve her zaman berberde araş oluyordum.

Düş kırıklığı dolu bu duygularla, yeni yeni ortaya çıkmaya başlayan kısa ömürlü görsel izlenimler arasında bağlantılar kuruncaya kadar epey bir zaman geçti. İlk kurduğum bağlantı, belleğim üzerinde harici ve yapay bir kısıtlama bulunduğu yolundaki tuhaf bir duyguyla ilgiliydi.

Gördüğüm kısa süreli görüntülerin derin, korkunç bir anlamı olup kendimle ilgili korkunç bir bağlantısı bulunduğunu, ama maksatlı bir gücün beni bu anlam ve bağlantıyı kavramaktan alıkoyduğunu hissediyordum. Sonra, zaman unsuruyla ilgili o acayiplik ve onunla birlikte, düş parçalarını zaman dizinsel ve mekansal desene yerleştirme yolundaki umutsuz çabalar ortaya çıktı.

Bir anlığına şöyle bir görünüveren bu düş parçaları ilk başlarda korkunç olmaktan çok tuhaftı o kadar. Yüksek taş kemerlerinin birbiriyle birleştiği hat gölgeler içerisinde kaybolan, tonozlu, çok büyük bir odada gibiydim. Bu sahnenin zamanı ve yeri ne olursa olsun, kemer ilkesini çok iyi biliyorlardı ve Romalılar kadar yaygın bir şekilde kullanmışlardı.

Devasa, yuvarlak pencereler, kemerli, yüksek kapılar ve her biri sıradan bir oda yüksekliğinde sütun ya da heykel kaideleriyle yazılı taşlar vardı. Koyu renkli ahşaptan geniş raflar duvarları kaplıyordu ve sırtlarında anlaşılmaz yazılar bulunan koca koca ciltler dolduruyordu bu rafları.

Sıvası dökülmüş taşlarda hepsi de eğrilerden oluşan matematiksel motifli garip oymalar bulunuyordu ve devasa kitapların sırtlarındaki harflerin

aynısından yazılar kazınmıştı. Duvarlar koyu renkli devasa granitlerden örülmüştü; taşların çukur üst yüzeylerinin oluşturduğu hat, üzerindeki sıranın tümsek alt yüzeylerinin oluşturduğu hata mükemmelen uyuyordu.

Hiç sandalye yoktu, ama devasa kaidelerin üzerleri kitap, kâğıt ve yazı malzemesine benzeyen nesnelerle -erguvani renkte bir metalden kavanozlar ve uçlan lekeli çubuklar—doluydu. Kaideler yüksek olmasına yüksekti; bununla birlikte zaman zaman onlara yukarıdan bakıyor gibiydim. Bazılarının üzerinde lamba görevi gören büyük, parlak kristal kürelerle cam borular ve metal çubuklardan oluşmuş anlaşılmaz makineler bulunuyordu.

Pencereler camlıydı ve sağlam görünüşlü demir çubuklardan kafesleri vardı. Yaklaşıp dışarı göz atmaya cesaret edemediysem de, bulunduğum yerden eğrelti otunu andıran çok garip bitkilerin iki yana salınan tepelerini görebiliyordum. Zemin, devasa sekizgen taşlarla döşenmişti; halı ya da duvara asılan kumaş namına bir şey yoktu.

Daha sonraları, çok geniş taş koridorlarda, aynı korkunç taş işçiliğiyle inşa edilmiş eğimli devasa yüzeyler üzerinde yukarı ve aşağı süzüldüğümü gördüm düşümde. Görünürde ne bir merdiven vardı ne de genişliği on metreden az olan herhangi bir geçit. İçerisinden yüzer gibi geçtiğim yapılardan bazıları gökyüzüne doğru binlerce metre yükseliyor olmalıydı.

Aşağıda kat kat, karanlık mahzenler ve zeminlerde kapı görevi gören kapaklar vardı; metal şeritlerle sıkı sıkıya kapatılmış olan bu kapılar hiç açılmamıştı ve artlarında belirli bir tehlikenin var olduğunu düşündürüyordu.

Burada hapis olmalıydım ve gördüğüm her şey bir dehşeti barındırıyor gibiydi. Bilgisizliğin koruyucu kolları arasında olmasaydım, duvarların üzerine çizilmiş eğrilerden meydana gelen anlaşılmaz şekillerde gizli mesajın ruhumu yakıp yıkacağını hissediyordum.

Daha da sonraları düşlerime, büyük yuvarlak pencerelerden ve devasa düz çatıdan görülen manzaralar-ilginç bahçeler, geniş, çorak topraklar ve eğimli yüzeylerden en üsttekinin götürdüğü tarak kabuğu şeklinde kesilmiş yüksek taş korkuluk duvarı- girdi.

Tam iki yüz ayak genişliğinde, taş döşeli yollar boyunca dizilmiş, her biri bahçeler içindeki dev binalar göz alabildiğine uzanıyordu. Binaların görünüşleri birbirinden çok büyük değişiklikler gösteriyordu ama çok azının kenar uzunluğu beş yüz, yüksekliği ise bin ayaktan azdı. Çoğu

öylesine hudutsuz görünüyordu ki cepheleri rahat rahat birkaç bin ayak gelirdi; bazıları kül rengi, puslu göğe bir dağ gibi yükseliyordu.

Binalar daha çok taş ya da betondan gibiydi ve çoğunluğu, içinde bulunduğum binada göze çarpan eğrilerden oluşan aynı tuhaf taş işçiliğiyle inşa edilmişti. Damlar düz olup bahçelerle kaplıydı ve genellikle tarak kabuğu şeklinde korkuluk duvarları vardı. Bazen bahçelerin arasında taraçalar, yüksek düzlükler ve geniş, açık alanlar bulunuyordu. Büyük yollar sanki hareket halinde gibiydi, ama daha önceki düşlerimde bu ayrıntıyı seçememiştim.

Bazı yerlerde, tüm diğer yapılardan çok daha yükseklere tırmanan silindir şeklinde kara kuleler görüyordum. Bunlar fevkalade benzersiz yapılardı ve çok eski, çok harap oldukları görülüyordu. Kare şeklinde kesilmiş garip bir tip bazalttan yapılmış bu kuleler yuvarlak tepe noktalarına doğru hafifçe inceliyordu. Bunlardan hiçbirinde kocaman kapılar dışında bir pencere ya da başka bir delik göze çarpmıyordu. Mimarileri esas olarak bu kara, silindirik kulelere benzeyen ve milyarlarca yılın aşındırıcı etkisiyle harap olmuş bazı daha alçak binalar da gördüm. Kare şeklinde kesilmiş taşlardan inşa edilmiş bütün bu anormal yığınların çevresinde, o sıkı sıkıya kapalı kapıların akla getirdiği türden bir tehdit ve yoğun bir korku havası egemendi.

Her tarafta bulunan bahçeler, garip oymalı yekpare taş anıtların iki yanına dizili olduğu geniş yollara sarkan acayip, alışılmadık şekillerdeki bitki örtüsüyle neredeyse dehşet duygusu uyandırıyordu. Her tarafta en çok eğrelti otunu andıran -bazıları yeşil, bazıları mantarımsı, iğrenç, kirli sarı renkteki-anormal derecede büyük bitkiler göze çarpıyordu.

Bu bitkilerin arasından, bambu-benzeri gövdeleri inanılmaz yüksekliklere ulaşan dev at kuyruklarını andırır bitkiler bir hayal gibi yükseliyordu. Sonra hayal mahsulü palmiyeleri andırır püsküllü bitkiler, acayip görünüşlü koyu yeşil fundalar ve kozalaklı görünümde ağaçlar vardı.

Geometrik düzene sahip tarhlarda ve yeşillikler arasında orada burada açmış çiçekler küçük, renksiz ve bilinmeyen türlerdeydi.

Taraçaların ve çatı-bahçelerinin birkaçında neredeyse çirkin denecek hatlara sahip, yapay olarak yetiştirildiğini düşündüren daha büyük ve daha canlı çiçekler vardı. İnanılmaz büyüklük, şekil ve renklerde mantarlar, bilinmeyen ama kurumlaşmış bir bahçecilik geleneğine işaret eden desenler oluşturuyordu manzarada. Yerdeki daha büyük bahçelerde doğanın

düzensizliğini koruma yönünde bir çaba sarf edilmiş gibiydi, çatılardaki bahçelerde ise daha seçici davranılmıştı ve süslü şekilde budama sanatının kanıtları göze çarpıyordu.

Gök neredeyse hep nemli ve bulutluydu ve zaman zaman müthiş sağanaklara tanık olmuş gibiydim. Ama arada bir-anormal büyük gözüken-güneş ve üzerindeki işaretlerin normale göre farkını hiçbir zaman tam olarak anlayamadığım ay şöyle bir yüzünü gösteriyordu. Çok nadiren de olsa geceleyin hava az çok açık olduğunda, tanınması neredeyse imkânsız takımyıldızlar görüyordum. Takımyıldızların hatları bildiğim hatlara bazen benzese de tam olarak aynısını nadiren görüyordum; tanıyabildiğim birkaç takımyıldızının konumundan dünyanın güney yarımküresinde, Oğlak Dönencesi civarında bulunduğumu hissettim.

Uzak ufuklar her zaman puslu ve belirsizdi, ama bilinmeyen eğreltiotu ağaçları, dev atkuyrukları, Lepidodendro ve Sigillaria'dan oluşan balta girmemiş bir ormanın, kentin dışında uzandığını görebiliyordum; ağaçların inanılmaz büyüklükteki yaprakları yer değiştiren buharın etkisiyle bir o yana bir bu yana alay edercesine salınmaktaydı. Arada sırada gökte bir hareketin başladığını düşündüren şeyler oluyordu, ama ilk başlarda gördüğüm düşlerde bunu asla seçememiştim.

1914 güzüne kadar, seyrek de olsa ara sıra kentin ve civarındaki bölgelerin üzerinde uçtuğum düşler görmeye başladım. Benekli, acayiplikte, oluklu ve yer yer çizgili gövdeleriyle korkutucu bitkilerin boy attığı ormanlardan geçen bitmez tükenmezyollarve sürekli olarak düşlerime giren kentten geri kalmayacak daha başka kentler gördüm.

Ormandaki sürekli karanlığın hüküm sürdüğü açıklıklarda kara ya da yanardöner taşlardan anormal büyük yapılar gördüm ve bataklıkları aşan uzun patikalardan geçtim; öylesine karanlıktılar ki başı bulutlara eren, rutubetli bitki örtüsü hakkında pek fazla bir şey söyleyemeyeceğim.

Bir seferinde yüzyılların harabeye çevirdiği, mimarisi sürekli düşlerime giren kentteki penceresiz, yuvarlak tepeli birkaç kuleyi andıran bazalt kalıntıların saçılı olduğu kilometrelerce uzayan bir alan gördüm.

Ve bir def asında da denizi gördüm - kubbeli, kemerli çok büyük bir kentin dev taş rıhtımlarının ötesinde uzanan puslu, engin bir saha. Üzerinde büyük, şekilsiz gölgeler dolaşıyor, yüzeyinde şurada burada anormal püskürmeler görülüyordu.

III

Dediğim gibi, bu çılgın düşler, dehşet verici bir niteliğe öyle çabucak bürünmedi. Elbette birçok insan çok daha tuhaf şeyler -gündelik hayatın, resimlerin ve okumaların birbirinden kopuk parçalarının bileşimi olan ve uykunun denetlenemez kaprislerince inanılmaz derecede alışılmışın dışında düzenlenmiş şeyler- görmüştür düşlerinde.

Eskiden çok fazla düş gören birisi olmasam da, bu düşleri bir süre doğal kabul ettim. Ne oldukları tam olarak anlaşılamayan anormalliklerin çoğunun izlenemeyecek kadar çok sayıdaki önemsiz kaynaktan geldiğini, diğerlerininse yüz elli milyon yıl önceki - Permiyen ya da Triasik[177] çağlardaki- ilkel dünyanın bitkileriyle ve diğer koşullarıyla ilgili sıradan bir ders kitabındaki bilgileri yansıttığını düşündüm.

Ama aylar geçtikçe, dehşet unsuru giderek artan bir kuvvetle kendini hissettirdi. Bu dediğim, düşlerim yanılgıya yer bırakmayacak tarzda anı görüntüsü aldığı ve zihnim bu düşlerle günbegün artan soyut rahatsızlıklarım -anımsamamın engellendiği duygusu, zamanla ilgili tuhaf düşünceler, 1908-1913 arasında ikinci kişiliğim olan kişilikle iğrenç bir şekilde yer değiştirmiş olduğum duygusu ve çok daha sonraları kendi kişiliğime karşı duyduğum açıklaması zor iğrenme- arasında bağlar kurmaya başladığı zaman oldu.

Bazı kesin ayrıntılar düşlerime girdikçe, sebep oldukları dehşet binlerce kat arttı - 1915 Ekimi geldiğinde, birşeyler yapmam gerektiğini hissettim. İşte o zaman, diğer hafıza kaybı ve düş görme vakalarını derinlemesine incelemeye başladım; sorunumu böylelikle nesnelleştirebileceğimi ve duygusal etkisinden sıyrılabileceğimi hissediyordum.

Ama, daha önce söylediğim gibi, sonuç başlangıçta tam tersi oldu. Düşlerimin aynısının daha önce görülmüş olduğunu öğrenmek beni çok sarstı; bunun asıl nedeni, bazı tariflerin, hafıza kaybına uğrayan kişinin herhangi bir jeolojik bilgiye -dolayısıyla dünyanın ilk dönemlerine ilişkin manzaralar hakkında bilgiye- sahip olmasının kabul edilemeyeceği kadar erken dönemlere ait olmasıydı.

Dahası, bu hikâyelerin büyük çoğunluğu, büyük binalar ve el değmemiş bahçelerle ilgili çok korkunç ayrıntılar, açıklamalar -ve daha neler neler- sağlıyordu. Gerçek görüntülerle belirsiz izlenimler yeterince kötüydü, ama bu tür düşler gören diğer insanların ima ettiği ya da açıkça söylediği şeyler

delilik ve küfür kokuyordu. En kötüsü de, kendi sahte anılarım, çılgınca düşlere ve yakında yapılacak olan ifşaatların işaretine dönüşmüştü. Yine de doktorların çoğunluğu, tuttuğum yolu genelde doğru buluyordu.

Sistemli bir şekilde psikoloji okudum; benzer dürtülerin etkisiyle oğlum da aynısını yaptı - çalışmaları, sonunda onu bugünkü görevine, profesörlüğe getirdi. 1917'de ve 1918'de Miskatonic Üniversitesi'nde özel dersler aldım. Bu arada, ikinci kişiliğimin rahatsızlık verecek tarzda ilgilendiği yasak bilimlerle ilgili korkunç kitapları okumak üzere uzak kütüphanelere yaptığım ziyaretleri de kapsayan tıbbi, tarihi, ve antropolojik kayıtlar üzerinde yaptığım araştırmalarım dörtnala sürüyordu.

Bu yasak kitapların bazıları, kişiliğimin değişmiş olduğu sırada okuduğum nüshalardı ve sayfa kenarlarına düşülmüş notlarla iğrenç metin üzerinde oldukça tuhaf görünen insanlıkdışı bir yazıyla yapılmış bariz *düzeltmeler* hayli rahatsız etti beni.

Bu not ve düzeltmelerde çoğunlukla kitapların yazıldığı dilin aynısı kullanılmıştı; belli ki yazarı bu dillerin tümünü de aynı derecede ve akademik düzeyde biliyordu. Bununla birlikte von Junzt'un *Unaussprechlichen Kulten'ine*[178] eklenen bir not korku verecek surette farklıydı. Bu not Almanca düzeltmelerde kullanılan aynı cins mürekkeple yapılmış, eğrilerden meydana gelen, ama insanların kullandığı bilinen hiçbir motife uymayan bazı anlaşılmaz yazılardan ibaretti. Ve bu anlaşılmaz yazılar, düşlerimde hep gördüğüm-zaman zaman anlamlarını bildiğimi hayal ettiğim ya da anımsamak üzere olduğum yazılara yanılgıya yer bırakmayacak kadar benzemekteydi.

Karanlıklar içerisindeki aklımı daha da karıştırmak üzere, sözkonusu kitaplar üzerinde yapılan daha önceki incelemeleri ve tutulan kayıtları göz önünde bulunduran birçok kütüphaneci, bütün bu notların ikinci kişiliğimle benim yapmış olmam gerektiğini kendilerinden emin bir dille ifade ettiler. Gerçek böyle de olsa, söz konusu dillerden üçünü ne o gün biliyordum ne de bugün biliyorum. Şurada burada dağınık bir şekilde bulunan eski ve yeni tıbbi ve antropolojik kayıtları bir araya getirmek suretiyle, kapsamı ve çılgınlığıyla beni hayretler içerisinde bırakan efsane ve sanrıların birbiriyle oldukça tutarlı bir karışımına ulaştım. Sadece bir şey yüreğime su serpiyordu: Efsaneler çok eski zamanlara aitti. Paleozoik ve Mezozoik görüntülerin bu ilkel efsanelere hangi kayıp bilgileri sağlayacağını tahmin

bile edemiyordum, ama görüntüler oradaydı. Demek ki belirli bir tür sanrının oluşması için temel mevcuttu.

Hafıza kaybı vakalarının genel efsane modelini yarattığına kuşku yoktu, ama daha sonra efsanelerin hayalperest katkıları hafıza kaybına uğrayan kişileri etkileyip onların sahte anılarına renk katmış olmalıydı. Ben şahsen, hafızamı yitirmiş olduğum süre içerisinde bütün o eski efsaneleri duymuş ve okumuştum - araştırmalarım bunu fazlasıyla kanıtlıyordu. O halde, daha sonra gördüğüm düşleri, ve duygusal izlenimleri bu ikinci kişiliğimin anılarının renklendirmiş ve biçimlendirmiş olması doğal değil miydi?

Efsanelerden birkaçının insanlık öncesi dünyanın karanlık menkıbeleriyle, özellikle de şaşırtıcı zaman uçurumları içeren ve çağdaş teosofistlerin eski zaman bilgilerinin bir kısmını oluşturan Hindu söylenceleriyle çok yakın bağlantıları vardı.

İlkel efsaneyle çağdaş hayal, bu gezegenin büyük bir bölümü bilinmeyen uzun geçmişinde insanoğlunun ileri düzeyde gelişmiş ve egemen olmuş ırklardan sadece birisi -belki de sonuncusu- olduğu varsayımında buluşuyor. Bu efsaneler, insanoğlunun iki yaşayışlı ilk ataları üç yüz milyon yıl önce sıcak denizlerden çıkmadan önce akıl almaz biçimlere sahip varlıkların başları göğe değen kuleler diktiklerini ve doğanın tüm sırlarına vakıf olduklarını üstü kapalı olarak anlatmaktaydı.

Bu varlıkların bir kısmı yıldızlardan gelmişti; kimileri kozmosun kendisi kadar eskiydi; kimileriyse bizim yaşam çevrimimizin ilk tohumlarının atıldığı zamandan bu tohumların bizim gerimizde kaldığı kadar eski zamanlarda, dünyaya bırakılan tohumlardan süratle ortaya çıkmışlardı. Milyarlarca yıllık sürelerden ve başka galaksi ve evrenlerle bağlantılardan söz edilmekteydi. İnsanların kabul ettiği anlamda böyle bir şey elbette yoktu.

Ama hikâye ve izlenimlerin çoğunluğu, nispeten geç bir dönemde ortaya çıkan ve insanoğlunun dünyaya gelişinden elli milyon yıl öncesine kadar yaşayan, bilimin bildiği hiçbir biçime benzemeyen, son derece garip ve karmaşık biçimli bir ırkla ilgiliydi. Irkların en büyüğü oldukları söyleniyordu, çünkü sadece onlar zamanın sırrına ermişlerdi.

Bu ırk, kendisini milyonlarca yıllık uçurumları aşarak geçmişe ve geleceğe gönderen keskin zekâsı ve bütün çağların bilimlerini incelemesi sayesinde bu dünyada bugüne kadar bilinen ve bilinebilecek her şeyi

öğrenmişti. İnsan mitolojisindekiler dahil tüm peygamber efsanileri bu ırkın başarılarından doğmuştur.

Engin kütüphanelerinde bütün Dünya’nın tarihi kayıtlarını oluşturan ciltler dolusu metinler ve resimler-sanatları, başarıları, dilleri ve psikolojileriyle bugüne kadar var olmuş ve gelecekte var olacak tüm ırkların tarihleri ve tarifleri- vardı.

Milyarlarca yılı kapsayan bilgileriyle Yüce Irk, her çağ ve yaşam biçiminden kendi tabiatına ve konumuna en uygun düşünce, sanat ve yöntemleri seçip aldı. Bilinen duyuların ötesinde bir tür tefekkür yoluyla geçmiş hakkında bilgi derlemek, gelecekle ilgili bilgi edinmekten daha zordu.

İkinci durumda izlenecek yol daha kolay ve daha somuttu. Bir zihin kendisini, uygun bir mekanizma aracılığıyla-arzuladığı döneme yaklaşıp yaklaşmadığını duyuötesi yöntemlere belirlediği- bir geleceğe fırlatıyordu. Sonra bazı ön yoklamaların ardından, bulabildiği, sözkonusu dönemin yaşam biçimini en ileri düzeyde temsil eden organizmayı ele geçiriyordu. Bü zihin ele geçirdiği organizmanın beynine girip yerleşirken, diğer zihin kendi yerini alan zihnin dönemine gidip onun bedenine girerek geri dönüş işlemi başlayıncaya kadar o bedende kalıyordu.

Zamanda ileriye yollanan zihin, gelecekteki organizmanın bedenine yerleştikten sonra, biçimine büründüğü ırkın bir üyesiymiş gibi davranıyor, seçilen çağın bilgi ve tekniklerinden öğrenilecek ne varsa olabildiğince süratle öğreniyordu.

Bu arada, bedeni ele geçirilen organizmanın geçmişe -bedenini ele geçiren zihnin bedenine- gönderilen zihni dikkatle muhafaza ediliyordu. Girdiği bedene zarar vermesi engelleniyor ve eğitimli sorgulayıcılarca sorgulanarak bildiği ne varsa öğreniliyordu. Gelecekle ilgili daha önce yapılan araştırmaların sonucunda o çağın diline ait kayıtlar geçmişe götürüldüğünde, sorgulama çoğunlukla o organizmanın kendi dilinde yapılıyordu.

Eğer zihin, dilini Yüce Irk’ın fiziksel olarak çıkaramadığı bir bedenden geliyorsa, yabancı dilin bir müzik aleti gibi çalınabildiği akıllı makineler yapılıyordu.

Yüce Irk’ın üyeleri üçer metre boyunda buruşuk konilerdi, baş ve diğer organları tepe noktasından çıkan otuz santimetre kalınlığında, uzayabilen

uzuvların ucunda bulunuyordu. Dört uzuvlarından ikisinin ucundaki kocaman pençelerle kazıma sesleri ya da tıkırtılar çıkararak konuşuyor ve üç metrelik tabanlarına bağlı yapış yapış bir tabakanın açılıp kasılmasıyla yürüyorlardı.

Tutsak zihnin şaşkınlık ve kırgınlığı geçtiğinde ve -Yüce Irk'ınkinden tamamen farklı bir bedenden geldiği varsayılırsa- kendisine büsbütün yabancı, geçici biçiminden duyduğu korku kaybolduğunda, yeni çevresini incelemesine ve kendisiyle yer değiştiren zihninkine yakın bir hayranlık ve bilgeliği tatmasına izin veriliyordu.

Uygun önlemler alınarak ve uygun hizmetler karşılığında tutsak zihnin, dev hava gemileriyle veya geniş yolları kateden, kocaman gemileri andıran atomik motorlu taşıtlarla dünyanın ikamet edilen her tarafında dolaşmasına, gezegenin geçmişiyle ve geleceğiyle ilgili tüm kayıtları barındıran kütüphanelerde serbestçe araştırma yapmasına izin veriliyordu.

Tutsak zihinlerin çoğunluğu bahtlarına razı oluyordu, çünkü ne de olsa bunların hepsi zeki varlıklardı ve böylesi zihinler için Dünya'nın üzerindeki esrar perdesini -akıl sır ermez geçmişin çoktan kapanmış bölümlerini, kendi yaşadığı çağın ötesindeki yılları kapsayan geleceğin baş döndürücü girdaplarını— aralamak, çoğu kez olağanüstü dehşetlere de yol açsa, her zaman yaşamın en üstün deneylerini oluşturur.

Zaman zaman bazı tutsak zihinlerin gelecekten yakalanmış başka tutsak zihinlerle karşılaşmasına, kendi çağından yüz yıl, bin yıl, hatta milyon yıl önce veya sonra yaşamış olan bilinçli canlılarla fikir alışverişinde bulunmalarına izin verilirdi. Bu tutsakların hepsi kendileri hakkında ve çağları hakkında kendi dillerinde bol bol yazmaya zorlanırdı; böylesi belgeler büyük merkezi arşivlerde dosyalanırdı.

Şu da ayrıca belirtilmelidir ki ayrıcalıkları çoğunluğun ayrıcalıklarını fersah fersah aşan özel bir tutsak tipi vardı. Bunlar, gelecekteki bedenleri Yüce Irk'ın ölümle karşı karşıya kalıp da zihinsel yok oluştan kaçınmanın yollarını arayan zeki üyeleri tarafından ele geçirilen ölmekte olan *ebedi* sürgünlerdi.

Böylesi hüzünlü sürgünler beklenebileceği kadar çok değildi, zira Yüce Irk'ın ömrünün uzunluğu, üyelerinin —özellikle de zaman içinde ileriye yolculuk yapabilecek kapasitedeki üstün zihinlerin- yaşama olan bağlılıklarını azaltmıştı. Daha yaşlı zihinlerin sürekli olarak gelecekte

kaldığı vakalardan, insanlığın tarihi de dahil yakın tarihte görülen kalıcı kişilik değişiklikleri doğuyordu.

Sıradan keşif vakalarına gelince, gelecekte yaşayan zihinle yer değiştiren zihin, gelecekte istediği şeyleri öğrendikten sonra onu geleceğe götüren aygıta benzeyen ve geleceğe yolculuğu tersine çeviren bir aygıt yapıyordu. Zihin bir kez daha kendi bedenine ve kendi çağına dönerken, tutsak zihin de gelecekteki kendi bedenine dönüyordu.

Ancak bu değiş tokuş müddetinde bedenlerden birisinin ölmesi halinde bu geri dönüş olanaksız hale geliyordu. Böyle durumlarda, ya keşfe çıkmış olan zihin -tıpkı ölümden kaçmaya çalışanlar gibi- gelecekteki bir yabancı bedende yaşamak zorunda kalıyordu ya da tutsak zihin -ölmekte olan ebedi sürgünler gibi- ömrünü Yüce lrk'ın biçiminde ve döneminde tamamlamak zorunda kalıyordu.

Bu yazgı, tutsak zihin de Yüce lrk'tansa -bütün tarihi boyunca bu ırkın kendi geleceğiyle çok yoğun bir biçimde ilgilenmiş olması nedeniyle hiç de az rastlanılır bir durum değildi bu- daha az korkunç oluyordu. Yüce lrk'tan ölmekte olan ebedi sürgünlerin sayısı çok azdı -bunun nedeni daha çok, ölmek üzere olan Yüce Irk üyelerinin kendi ırklarının geleceğinden bir zihinle yer değiştirmesine uygulanan çok şiddetli cezalardı.

Geleceğe gidilerek, gelecekteki yeni bedeninde yaşayan, yasaları çiğnemiş zihni cezalandırmak amacıyla düzenlemeler yapılıyor - ve bazen değişim zorla tersine çevriliyordu.

Keşfe çıkmış ya da zaten tutsak durumdaki zihinlerin, geçmişin çeşitli dönemlerindeki zihinlerle yer değiştirmesi gibi karmaşık vakalar bilinmekte ve dikkatle düzeltilmekteydi. Zihin yolculu ğunun keşfinden itibaren, Yüce lrk'ın az sayıda ama çok iyi tanınan bir bölümü uzun ya da kısa bir süre her çağda konuk olmuştur.

Yabancı kökenli bir tutsak zihin, gelecekteki kendi bedenine geri döndüğünde, Yüce Irk Çağı'nda öğrenmiş olduğu her şey karmaşık bir mekanik uyutma yöntemiyle siliniyordu - bunun nedeni, fazla miktarda bilginin geleceğe taşınmasının neden olduğu bazı baş ağrıtıcı sonuçlardı.

Bellek silinmeden gerçekleştirilen birkaç geri dönüş vakası çok büyük felaketlere yol açmıştı ve bilinen gelecek zamanlarda da felakete yol açacaktı. Eski efsanelere göre, insanoğlunun Yüce Irk'la ilgili olarak öğrendiği şeyler büyük ölçüde bu türden iki vakanın sonuçlarıydı.

Milyarlarca yıl uzaklıktaki o dünyadan bugüne sadece uzak yerlerde ve denizlerin altında bazı büyük taş yıkıntılarla korku verici Pnakotic Elyazmaları’nın bir bölümü kalmıştır.

Böylece bedenine geri dönen zihin, ele geçirilişinden sonra başına gelenler hakkında çok silik ve fevkalade bölük pörçük izlenimlerle ulaşıyordu kendi çağına. Silinebilecek tüm anılar silinmiş oluyordu, öyle ki çoğu durumda, ilkdeğiş tokuş anına kadar uzanan rüyaların gölgelediği bir boşluk uzanıyordu şahsın belleğinde. Bazı zihinler [1] diğerlerinden daha fazla şey anımsıyordu ve çok nadiren anıların tesadüfen bir araya gelmesiyle yasak geçmiş zamanlar hakkında bazı bilgi kırıntıları gelecek zamanlara taşınmış oldu.

Bazı grup ya da mezheplerin bu bilgileri gizlice aziz tutmadıkları bir zaman herhalde olmamıştır. *Necronomicon*'da -milyarlarca yılı aşarak Yüce Irk zamanından bugüne seyahat eden zihinlere yardım eden-böyle bir mezhebin insanlar arasında bulunduğundan söz edilmektedir.

Ve bu arada, Yüce Irk’ın kendisi neredeyse her şeyi bilir hale geldi; diğer gezegenlerdeki zihinlerle zihin değiş tokuşuna; onların geçmişlerini ve geleceklerini araştırmaya girişti. Ayrıca, kendi zihinsel mirasının gelmiş olduğu uzayın derinliklerindeki milyarlarca yıldır ölü, o kara kürenin geçmiş yıllarını ve kökenini de araştırdılar - zira Yüce Irk’ın zihni, bedensel biçiminden daha yaşlıydı.

Ölmekte olan eski bir dünyanın, nihai sırlara vâkıf yaratıkları, yeni bir dünya ve içlerinde uzun bir yaşam sürecekleri türler aramış ve zihinlerini *toptan*, kendilerini barındırmaya en uygun ırk olarak gelecekte yaşayan konilere -bir milyar yıl önce dünyamızda yaşamakta olan koni biçimli varlıklara— yollamışlardı.

Böylece, geriye gönderilmiş sayısız zihin garip şekiller içerisinde dehşet verici bir sonla yok olmaya terk edilirken Yüce Irk ortaya çıktı. Daha sonra ırk yeniden ölümle yüz yüze kalacak, ama en iyi zihinlerin yeniden geleceğe, önlerinde daha uzun bir ömür bulunan başkalarının bedenlerine göç etmesi sayesinde yaşamaya devam edecekti.

Birbirine dolaşmış efsane ve sanrıların arka planı böyleydi. 1920’ler civarında araştırmalarım tutarlı bir biçim aldığında, daha önceki araştırma aşamalarının yaratmış olduğu gerilimde hafif bir azalma olduğunu hissettim. Ne de olsa, anlaşılması güç heyecanların kışkırttığı hayallere

karşın, başıma gelen bu olağanüstü olayın büyük bir kısmı kolaylıkla açıklanabilir türden değil miydi? Hafıza kaybı sırasında tesadüfen zihnim karanlık araştırmalara yönelmiş olabilirdi - ve sonra yasak efsaneleri okumuş, kötü gözle bakılan kadim mezheplerin üyeleriyle karşılaşmış olabilirdim. Bu durum, belli ki belleğimi geri kazandıktan sonra gördüğüm düşler ve altüst olan duygularım için gereken malzemeyi sağlamıştı.

Sayfa kenarlarına, düşlerimde gördüğüm anlaşılmaz yazılarla, yabancısı olduğum dillerde düşülen, ama kütüphanecilerin üzerime yıktığı notlara gelince, ikinci kişiliğim sırasında pekâlâ bazı dilleri şöyle böyle kapmış olabilirim; anlaşılmaz yazılarınsa, eski efsanelerdeki tariflerinden hayal gücümün uydurmuş olduğuna ve sonra da düşlerime girdiklerine kuşku yoktu. Bilinen mezhep liderleriyle konuşarak bazı noktaları doğrulamaya çalıştım, ama doğru bağlantıları kurmayı asla başaramadım.

Bu kadar uzak çağlardaki bu kadar çok sayıda vakanın birbirine bu denli benzemesi beni ilk başlardaki gibi rahatsız etmeye devam ediyordu, ama öte yandan, heyecan verici folklorün geçmişte günümüzdekinden kuşkusuz daha evrensel olduğunu düşündüm.

Belki de durumları benimkine benzeyen tüm diğer kurbanların, benim ancak ikinci kişiliğimdeyken öğrendiğim efsaneler hakkında çok esaslı bilgileri vardı. Bu kurbanlar belleklerini yitirdiklerinde, kendilerini evlerinde dinledikleri efsanelerdeki yaratıklarla -zihinlerini insanın zihniyle değiştirdikleri varsayılan hayali istilacılarla- özdeşleştirmiş ve insani olmayan, hayali bir geçmişe götürmek istedikleri bilgilerin peşine düşmüşlerdi.

Sonra, bellekleri geri döndüğünde, özdeşleştirme sürecini tersine çevirmiş ve kendilerini, yer değiştiren varlıklar olmak yerine eski tutsak zihinler olarak düşünmüşlerdi. Bu yüzden düşler ve sahte anılar geleneksel efsane modelini takip ediyorlardı.

Görünüşteki hantallıklarına karşın bu açıklamalar -daha çok diğer bütün açıklamaların çok daha zayıf olmaları yüzünden- sonunda aklımdaki tüm diğer açıklamaların yerini aldı. Ve bayağı çok sayıda, ünlü psikolog ve antropolog yavaş yavaş benim fikrime geldi.

Düşündükçe, akıl yürütmem daha makul görünüyordu gözüme; öyle ki sonunda bana musallat olan düşler ve hayallere karşı etkili bir siper oluşturdum. Diyelim ki geceleri tuhaf şeyler mi görüyorum? Bunlar, hakkında bir şeyler duyduğum ya da okuduğum şeylerdi yalnızca. Diyelim

ki içim tuhaf bir tiksintiyle mi doluyor, tuhaf düşüncelere mi kapılıyorum ya da sahte anılara mı sahibim? Bunlar da, ikinci kişiliğimdeyken zihnimi meşgul eden mitlerin yansımalarından başka bir şey değildi. Gördüğüm hiçbir düşün, hissettiğim hiçbir şeyin gerçek bir anlamı olamazdı.

Bu felsefenin verdiği güçle ruh dengem oldukça düzelmekle birlikte -soyut izlenimlerden ziyade- daha rahatsız edici ayrıntılar içeren düşleri giderek daha sık görmeye başladım. 1922'de düzenli çalışmanın üstesinden gelebileceğimi hissettim ve üniversitede psikoloji dalında okutmanlık görevini kabul ederek yeni edindiğim bu bilgileri uygulamaya koydum.

Politik ekonomi kürsüsündeki yerim uzun zamandan beri layıkıyla doldurulmuş durumdaydı - bundan başka, ekonomi öğretme yöntemleri benim en parlak dönemimden bu yana oldukça değişmişti. Bu sırada oğlum, kendisini bugünkü profesörlüğüne götüren lisansüstü çalışmalarına yeni başlıyordu; birlikte epey çalıştık.

IV

Olanca canlılığıyla uykularıma musallat olan acayip garaip düşlerin özenle kaydını tutmayı sürdürdüm. Böyle bir kaydın psikolojik bir belge olarak gerçekten değerli olduğunu ileri sürüyordum. Bir anlığına görünüp kaybolan görüntüler hâlâ fena halde anıları andırıyordu, ama bu izlenime karşı oldukça başarılı bir mücadele verdim.

Yazarken, hayalleri, görülen şeyler olarak ele aldım, ama tüm diğer zamanlarda onları gecenin sebep olduğu önemsiz yanılsamalar olarak bir kenara ittim. Bu konulardan uluorta hiç söz açmadım, ama böylesi durumlarda hep olduğu gibi bunların bir yolunu bulup dışarı sızması akıl sağlığımla ilgili söylentilerin yayılmasına yol açtı. Bu söylentileri yayanların sıradan insanlar olduğunu, aralarında bir tek hekim ya da psikolog olmadığını düşünmek oldukça avutucuydu.

Anlatı ve kayıtların tamamı ciddi araştırmacıların hizmetine sunulmuş olduğundan, burada, 1914'ten sonra gördüğüm düşlerin sadece birkaçından söz edeceğim. Düşlerim üzerindeki engelleyici tuhaf etkinin zamanla azalmış olduğu besbelliydi, çünkü düşlerimin kapsamı fevkalade genişlemişti. Ama düşlerim belirli bir güdüden yoksun, birbirinden kopuk kopuk parçalardan başka bir şey olmadılar hiçbir zaman.

Düşlerimde her geçen gün, sanki daha büyük bir dolaşma özgürlüğü kazanıyordum. Bir çok garip taş bina arasında süzülüyor, ulaşımın normal yolu gibi gözüken devasa yeraltı geçitlerini kullanarak birinden diğerine gidiyordum. Zaman zaman, etrafında korku ve yasak havasının asılı durduğu o sıkı sıkıya kapalı kocaman kapaklarla karşılaşıyordum en alt seviyelerde.

Renkli taşlarla donatılmış çok büyük havuzlar ve binlerce garip, anlaşılmaz aygıtla dolu odalar gördüm. Sonra, içerisinde görünüş ve amaçları bana tamamen yabancı olan, sesi ise ancak yıllarca sonraki düşlerimde kendini belli eden karmaşık makineler bulunan kocaman mağaralarla karşılaştım. Burada belirtmeliyim ki görüntüyle ses, düş dünyasındaki biricik duyularımdı.

Asıl dehşeti, 1915 mayısında ilk defa canlı varlıklar gördüğümde hissetmeye başladım. Bu, efsanelerin ve hafıza kaybı vakalarıyla ilgili belgelerin ışığında, araştırmalarımın bana ne beklemem gerektiğini öğretmesinden önceydi. Zihnimin önündeki engeller kalktıkça, binanın çeşitli kısımlarında ve aşağıdaki caddelerde ince bulut kütleleri görür oldum.

Bu görüntüler düzenli bir şekilde daha somut ve belirgin biçimler aldılar, öyle ki korkunç dış hatlarını rahatsızlık verici bir kolaylıkla seçebiliyordum. Bunlar, kabartma çizgileri olan, yarı elastik, pul pul bir maddeden yapılmış yüksekliği ve taban genişliği onar ayak gelen çok iri, yanardöner konilere benziyorlardı. Tepelerinden bir ayak genişliğinde ve konilerinin kendileriyle aynı kabartma çizgili maddeden dörder esnek, silindirik uzuv çıkıyordu.

Bu uzuvlar bazen kısalıp adeta, yok oluyor, bazen de on ayak uzaklığa kadar uzanıyordu. Uzuvlardan ikisi kocaman birer pençe yada kıskaçla bitiyordu. Üçüncünün ucunda boruyu andırır dört adet uzantı vardı. Dördüncüsü, çapı iki ayağa yakın, sarımtırak bir küreyle sona eriyordu; kürenin merkezi çevresine sıralanmış üç adet kapkara göz vardı.

Bu başın üzerinde, çiçeğe benzer uzantıları olan dört adet gri sap bulunurken, alt kısmından yeşilimsi sekiz adet anten ya da dokunaç sallanıyordu. Ortadaki koninin kocaman tabanının çevresinde, kasılıp uzama yoluyla koniyi hareket ettiren lastiksi, gri bir maddeden saçaklar vardı.

Hareketleri, zararsız olmakla birlikte, görünüşlerinden daha fazla dehşete düşürdü beni - çünkü çok büyük nesnelerin sadece insana has olduğu

bilinen hareketler yaptıklarını görmek pek tekin değildir. Bu nesneler kocaman odalarda bilinçle hareket ediyor, raflardan kitaplar alıp kocaman masalara götürüyor -ya da *tersini* yapıyor— ve bazen de başlarından çıkan yeşilimsi uzuvlarla kavradıkları garip çubukları kullanarak gayretle yazı yazıyorlardı. Kitapları taşımada ve konuşmada o kocaman kıskaçlarını kullanıyorlardı - konuşmaları bir tür tıkırtıydı.

Nesnelerin üzerinde giysi yoktu, ama konik bedenlerinin tepesine asılmış el ya da sırt çantaları taşıyorlardı. Sık sık yükseltip alçaltmakla birlikte başlarını ve başın destek uzuvlarını genellikle koninin tepesi hizasında tutuyorlardı.

Diğer üç kocaman uzuv, kullanılmadıkları zamanlarda her biri beş ayak boyuna çekilmiş halde genelde yanlarından aşağı sarkıyordu. Okuma, yazma ve makinelerini çalıştırma hızlarından -masaların üzerindeki makineler bir şekilde düşünceyle ilişkili gibiydi— zeka seviyelerinin insanınkinin çok üzerinde olduğu sonucuna vardım.

Daha sonra onları her yerde gördüm; tüm büyük oda ve koridorlarda karınca gibi kaynıyor, tonozlu mahzenlerde acayip makineler kullanıyor, devasa birer gemiye benzer arabalarıyla geniş yollarda hızla gidip geliyorlardı. İçinde bulundukları çevrenin son derece doğal bir parçasını oluşturduklarından onlardan korkmayı bir yana bıraktım.

Aralarındaki kişisel farklar belirginleşmeye başladı; birkaçı sanki bir tür kısıtlama altında gibiydi. Bu sonuncular, fiziksel bir farklılık göstermemekle birlikte, onları sadece çoğunluktan değil, birbirlerinden de ayırt eden hareket ve davranışlar sergiliyorlardı.

Pek net göremiyordum ama bu koniler, çoğunluğun kullandığı eğrilerden meydana gelen anlaşılmaz yazılara hiç benzemeyen çok çeşitli karakterlerle bol bol yazıyorlardı. Bana öyle geldi ki birkaçı bizim kullandığımız alfabeyi kullanıyordu. Bunların çoğunluğu, varlıkların geneline kıyasla oldukça yavaş çalışıyorlardı.

Bütün bu süre zarfında, düşlerimde alelade cadde ve hızlarla sınırlı olmakla birlikte serbestçe etrafta uçan, görüş alanı normalden daha geniş, bedensiz bir bilinçtim. 1915’e kadar, bedensel bir varlığım da olduğu düşüncesi beni rahatsız etmedi. Rahatsızlık diyorum, çünkü daha önce fark etmiş olduğum bedenlerden duyduğum tiksinti, düşlerimdeki görüntülerle birleştiğinde son derece korkunç bir hal alsa da, ilk aşama tamamen soyuttu.

Bir süre için düşlerimde en büyük endişem başımı eğip kendi bedenimi görmekti; tuhaf odaların büyük aynalardan tamamen yoksun olmasından dolayı nasıl minnet duyduğumu anımsıyorum. Yüksekliği on ayaktan az olmayan masaların yüzeylerini her zaman yukarıdan görüyor olmaktan fena halde tedirginlik duyuyordum.

Sonra kendi bedenime bakmak için duyduğum hastalıklı arzu giderek arttı ve bir gece daha fazla dayanamadım. Bakışlarımı aşağı çevirdiğimde ilkin bir şey göremedim. Bir an sonra, başımın çok uzun ve esnek bir boynun ucunda olmasının buna sebep olduğunu anladım. Boynumu kısarak dimdik aşağı baktığımda on ayak yükseklik ve on ayak taban genişliğine sahip kocaman bir koninin pul pul, buruşuk ve yanardöner gövdesini gördüm. Uykunun dipsiz uçurumlarından deliler gibi sıyrılıp çıkarken attığım çığlıklarla Arkham'ın yarısını işte o zaman uyandırdım.

Ancak haftalar süren tekrarlardan sonra düşlerimdeki bu korkunç biçimimle bir nebze uzlaşabildim. Şimdi düşlerimde diğer meçhul varlıkların arasında maddi bir varlık olarak hareket ediyor, sonsuz raflardan aldığım dehşet verici kitapları okuyor ve başımdan aşağı sarkan yeşil dokunaçlarla tuttuğum sivri uçlu bir yazma gereciyle büyük masalarda saatler boyu yazı yazıyordum.

Okuduğum ve yazdığım metinlerden parçalar belleğimden uzun süre silinmiyordu. Başka dünyaların, başka evrenlerin ve bütün evrenlerin dışında kaynaşan şekilsiz yaşam biçimlerinin korkunç tarihçeleri vardı. Unutulmuş geçmişte dünyada yaşamış yaratıkların tuhaf düzenlerine ilişkin kayıtlar, son insanın ölümünden milyonlarcayıl sonra dünyada yaşayacak olan acayip gövdeli yaratıkların korkunç günceleri vardı.

İnsanlık tarihinin, varlığından günümüz bilim adamlarının haberdar olmadığı bölümlerini öğrendim. Bu yazıların büyük çoğunluğu, vızıldayan makinelerin yardımıyla öğrendiğim ve temel sistemi hiçbir insan diline benzemeyen, bitişken bir dilde anlaşılmayan harflerle yazılmıştı.

Diğer bilinmeyen dillerde yazılmış diğer kitaplar da aynı acayip yöntemle öğreniliyordu. Kitapların çok azı bildiğim dillerdeydi. Gerek kayıtların arasına sokulmuş gerek ayrı koleksiyonlar şeklinde bir araya toplanmış olan son derece akıllıca hazırlanmış resimlerin bana büyük yardımı dokundu. Bütün bu süre boyunca, kendi çağımın tarihini İngilizce olarak kayda geçirmekte olduğum anlaşılıyordu. Uyandığımda, düşte büründüğüm kişiliğin ustalaştığı dilden yalnızca çok küçük ve önemsiz

kırıntılar anımsıyordum, oysa tarihsel metnin kendisi bütünüyle belleğimde kalmış oluyordu.

Uyanıkken büründüğüm kişiliğin benzer vakaları ve düşlere kaynaklık ettikleri aşikâr olan efsaneleri incelemesinden önce bile, etrafımdaki varlıkların zamanı fetheden ve kâşif beyinleri bütün çağlara yollayan dünyanın en büyük ırkı olduğunu biliyordum. Ayrıca kendi çağımdan koparılıp alındığımı ve bir başkası benim o çağdaki bedenimi kullanırken, diğer acayip biçimlerden çok azının aynı şekilde tutsak edilmiş beyinleri barındırdığını biliyordum. Pençelerimi tıkırdatarak acayip bir dille Güneş sisteminin dört bir tarafından sürgün edilmiş beyinlerle konuşuyordum.

Venüs diye bildiğimiz gezegenden sayısız çağlar sonra yaşayacak olan bir zihin ile Jüpiter'in en dış uydularından birinden altı milyon yıl önce yaşamış bir zihin vardı. Dünyalı zihinlerden, Paleojen dönem güney kutbunun kanatlı, yıldız-başlı, yarı bitkisel ırkından bazı zihinler; efsaneviValusia'nın[179] sürüngen halkından bir; Tsathoggua'ya[180] tapınan insan-öncesi kürklü Hiperborea'lı[181] üç; son derece iğrenç Tcho-Tcholardan bir; dünyanın son evresinin Örümcek ve Akrep sınıfı sakinlerinden iki; insanlıktan hemen sonra gelecek olan ve Yüce Irk'ın korkunç yok oluşla karşılaştığında en iyi zihinlerini *toptan* aktaracağı dayanıklı Kınkanatlılardan beş ve insanlığın çeşitli kollarından beş on zihin vardı.

İS 5000'de kurulacak olan zalim Tsan-Chan imparatorluğundan bir fılozof olan Yiang-Li'nin zihniyle konuştum; İÖ 50000'de Güney Afrika'yı zaptetmiş olan koca kafalı ırkın bir generalinin zihniyle; Bartolomeo Corsi adında on ikinci yüzyılda yaşamış Floransalı bir keşişin zihniyle; yüz bin yıl önce bodur, sarımtırak Inuto'lar batıdan gelip yutmadan önce o müthiş kuzey ülkesi Lomar'a[182] hükmetmiş olan bir kralın zihniyle de.

İS 16000'in kara fatihlerinin bir büyücüsü olan Nug-Soth'un zihniyle; Sulla[183] devrinde quaestor'luk[184] yapan Titus Sempronius Blaesus adlı bir Romalı'nın zihniyle; Mısır'ın on dördüncü Hanedanından olup bana Nyarlathotep'in iğrenç sırrını anlatan Khephnes'in zihniyle; Atlantis'in orta krallığından bir rahibin zihniyle; Cromwell devrinden Suffolk'lu bir beyefendi olan James Woodwill'in zihniyle; Inka-öncesi Peru'lu bir saray gökbilimcisinin zihniyle; İS 2518'de ölecek olan Avusturya'lı fizikçi olan Nevel Kingston-Brown'un zihniyle; Pasifik'te batmış olan Yhe'nin en önemli şahsiyetinin zihniyle; İÖ 200 yıllarının Greko-Baktria'lı[185] bir

görevlisi olan Theodotides'in zihniyle; XIII. Louis zamanından Pierre-Louis Montagny adlı yaşlı bir Fransız'ın zihniyle; İÖ 15000'lerin Kimerya'lı bir kabile reisi olan Crom-Ya'nın zihniyle ve kendilerinden öğrendiğim şaşırtıcı sırlarını, baş döndürücü acayipliklerini aklımda tutamadığım daha bir sürü zihinle konuştum.

Her sabah ateşler içinde uyanıyor ve bazen çılgınlar gibi çağdaş insanın bilgisinin sınırları içerisinde kalan bilgileri doğrulamaya ya da çürütmeye çalışıyordum. Öteden beri bilinegelen gerçekler yeni ve kuşkulu bir görünüme bürünmüştü, tarihe ve bilime böyle şaşırtıcı ilavelerde bulunabilen düş gücüne hayret ediyordum.

Geçmişin gizleyebileceği gizemler karşısında tüylerim ürperiyor, geleceğin getirebileceği tehditler karşısında tir tir titriyordum. İnsanlık-sonrası varlıkların konuşmalarında insanlığın yazgısıyla ilgili imaları, üzerimde öyle etki yarattı ki onları burada yazamayacağım.

Yaşlı dünya korkunç sonla karşılaştığında, insandan sonra güçlü bir böcek uygarlığı kurulacak ve üyelerinin bedenlerini Yüce Irk'ın seçkin tabakası ele geçirecekti. Daha sonra dünyanın zamanı dolduğunda, böceklere aktarılmış zihinler -Merkür'ün soğana benzeyen bitki varlıklarının bedeninde konaklamak üzere- zaman ve mekan içerisinde yeniden göç edecekti. Ama onlardan sonra da soğuk gezegene sıkı sıkıya yapışan ve kesin son gelmeden önce dehşet verici merkezine doğru tüneller kazan soylar olacaktı.

Bu arada düşlerimde, Yüce lrk'ın merkez arşivi için hazırlamakta olduğum kendi çağımın tarihini -biraz gönüllü olarak biraz da kütüphaneden daha fazla yaralanmama ve seyahat fırsatları yaratılacağına söz verilmiş olması yüzünden- dur durak bilmeden yazıyordum. Arşiv, kentin merkezindeki, sık sık çalışmaya ve başvurmaya gittiğim için yerini çok iyi bildiğim devasa bir yeraltı binasındaydı. Irkın var olduğu sürece var olması ve yeryüzünün en şiddetli sarsıntılarına dayanması amaçlanan bu devasa ambar, büyüklüğü ve yapısının sağlamlığıyla bütün diğer binaları gölgede bırakıyordu.

Şaşılacak kadar sağlam selülozik sayfalara yazılmış ya da basılmış olan kayıtlar, üstten açılan kitaplar halinde ciltlenmişti ve her kitap gri renkte, hafif ve paslanmaz bir metalden yapılmış ve üzerinde Yüce lrk'ın eğrilerden oluşan anlaşılmaz yazısıyla adı yazılıp matematiksel desenlerle süslenmiş kutularda ayrı ayrı muhafaza edilmekteydi.

Bu kutular, aynı paslanmaz metalden imal edilmiş ve karmaşık bir dönüş mekanizmasına sahip topuzları bulunan, sıra sıra dizilmiş dikdörtgen mahfazalar içerisinde -kapalı, kilitli raflar gibi- tutuluyordu. Benim tarih kitabıma mahfazaların en alt ya da omurgalılar seviyesinde -insanlığa ve yeryüzüne egemenlikte insandan hemen önce gelen kürklü ve sürüngen ırklara ayrılmış bölümde- bir yer ayrılmıştı.

Ama düşlerin hiçbiri bana günlük yaşamın eksiksiz bir görüntüsünü vermedi. Düşlerin tamamı puslar içinde, birbirinden kopuk parçalardı ve bu parçaların doğru sırayla görünmedikleri de açıktı. Örneğin, kendime ait büyük bir taş odaya sahip görünsem de, düş dünyasındaki yaşam düzenim hakkında pek fazla fikrim yoktu. Bir tutsak olarak üzerimdeki kısıtlamalar yavaş yavaş yok oldu, öyle ki bazı düşlerde balta girmemiş ormanlardan geçen geniş yollarda heyecanlı yolculuklar yaptım, tuhaf kentlerde konuk oldum, Yüce Irk’ın garip bir korkuyla çekindiği karanlık, penceresiz devasa yıkıntılarda keşifler yaptım. Ayrıca, inanılmayacak kadar hızlı giden çok güverteli, çok büyük gemilerle uzun deniz yolculukları yaptım ve elektrik gücüyle havalanıp hareket eden mermiye benzer hava gemileriyle vahşi bölgelerde dolaştım.

Engin, ılık okyanusun ötesinde Yüce Irk’ın diğer kentleri vardı ve uzak kıtalardan birinin üzerinde, yavaş yavaş yaklaşmakta olan felaket karşısında Yüce Irk’ın başta gelen zihinlerini geleceğe göndermesinden sonra egemen bir ırk olarak evrimleşecek olan kara burunlu, kanatlı yaratıkların kaba saba köylerini gördüm. Düzlük ve gür yeşillik manzaranın hemen hemen hiç değişmeyen özelliğiydi. Tepeler çok alçaktı ve nadiren rastlanılıyordu ve bunlar da genellikle volkanik güçlerin işaretlerini taşıyorlardı.

Gördüğüm hayvanlar hakkında ciltler dolusu yazabilirdim. Hepsi de vahşi hayvanlardı, çünkü Yüce Irk’ın makineleşmiş kültürü evcil hayvanları yok edeli çok oluyordu; yiyeceklerse tümüyle bitkisel ya da yapaydı. Cüsseli hantal sürüngenler üzerlerinde buharlar tüten bataklıklarda bata çıka yürüyor, ağır havada kanat çırpıyor ya da göl ve denizlerde su fışkırtıyordu; bunların arasında paleontoloji sayesinde tanıdığım birçok arkaik ve küçük hayvan türünün dinozorlar, pterodaktiller, labirentodontlar, pleziozorlar ve benzerlerinin- ilk örneklerini seçer gibi oldum. Kuş ve memelilerden hiçbirini tanıyamadım.

Toprak ve bataklıklar yılan, kertenkele ve timsah kaynıyor; böcekler gür bitki örtüsü arasında hiç durmadan vızıldıyordu. Denizlerin açıklarında

görülmedik ve bilinmeyen canavarlar puslu gökyüzüne dağ gibi köpük sütunları fışkırtıyordu. Bir defasında projektörü olan devasa bir denizaltı gemisiyle okyanusun altına götürüldüm ve korku verici, müthiş büyük yaratıklar gördüm orada. Ayrıca inanılmaz batık kentlerin yıkıntılarını ve her tarafta bol bol denizlalesi, kolsu-ayaklılar, mercanlar ve çok çeşitli türde balıklar gördüm.

Yüce Irk'ın fizyolojisi, psikolojisi, kendine has adetleri ve ayrıntılı tarihi hakkında düşlerim çok az bilgi içeriyordu ve burada zikrettiğim dağınık bilgilerin çoğunluğu incelediğim eski efsanelerden ve benimkilerden çok başkalarına ait düşlerden derlenmişti.

Çünkü zaman içerisinde okumalarım ve araştırmalarım birçok aşamada düşlerime yetişip onları geçti, öyle ki bazı düş parçaları peşinen açıklanmış oldu ve öğrenmiş olduğum şeyleri doğruladı. Bu, ikinci kişiliğimin yapmış olduğu benzeri okuma ve araştırmaların tüm o dehşet verici sahte anılar dokusunun kaynağını oluşturmuş olduğu yolunda teselli edici bir inanca ulaşmama yol açtı.

Düşlerimin geçtiği dönem, yaklaşık 150 milyon yıl önceye gidiyordu, Paleozoik dönemin yerini Mezozoik döneme bıraktığı sıralara yani. Yüce lrk'ın işgal ettiği bedenler yeryüzünde evrimleşmiş soylardan bugüne kadar hayatta kalmayı başarmış -ya da hatta bilimin tanıdığı— hiçbir soyu temsil etmiyordu; bitki olduğu kadar hayvan da olan son derece acayip, fevkalade yeknesak görünüşlü ve kendine has özellikler kazanmış organik bir tür idiler.

Yorgunluğu neredeyse olanaksız kılan ve uyku gereksinimini bütünüyle yok eden eşsiz bir hücre faaliyetine sahiptiler. Büyük, esnek uzuvlarından birinin ucunda bulunan kırmızı borulara benzer uzantılarla özümlenen besinler daima yarısıvıydı ve birçok bakımdan, mevcut hayvanların besinlerine benzemiyordu.

Varlıkların bizim tanıdığımız sadece iki duyuları vardı: Görme ve -başlarının üzerindeki kül rengi sapların üzerindeki çiçeği andıran uzantılarla gerçekleştirilen- işitme. Diğer anlaşılmaz -ve bedenlerinde ikamet eden yabancı, tutsak zihinlerin pek yararlanamadığı- duyulara gelince, böylesi sürüyle duyuları vardı. Sahip oldukları üç adetgöz,onlaranormalden daha geniş bir görüş açısı sağlayacak tarzda konumlanmıştı. Kanları son derece kıvamlı, koyu yeşil renkte bir sıvıydı.

Eşeyli olmayıp tabanlarında kümelenmiş olan ve yalnızca su altında gelişebilen tohumlar ya da sporlarla ürüyorlardı. Ömürlerinin uzun olması yüzünden çok az sayıda yetiştirilen yavrularının büyütülmesi için büyük, sığ tanklar kullanılıyordu; ortalama ömür dört beş bin yıldı.

Belirgin bir kusuru bulunan bireyler, bu kusurları f ark edilir edilmez ortadan kaldırılıyordu. Dokunmaya da fiziksel acı duyuları bulunmadığından hastalıklar ve ölümün yaklaştığı salt görsel belirtilerden tanınıyordu.

Ölüler, ağırbaşlı törenlerle yakılıyordu. Daha önce söylendiği gibi, arada bir keskin bir zekâ zamanda ileriye gitmek suretiyle ölümden kaçabiliyordu, ama böyle vakalar sayıca pek fazla değildi. Böyle bir şey olduğunda, gelecekten geçmişe sürgün edilen zihne, içinde konuk bulunduğu alışılmadık bedeni ölünceye kadar son derece anlayışlı davranılıyordu.

Yüce Irk, temel kurumlan ortak olan gevşek dokulu bir ulus ya da topluluk görünümünde olmakla birlikte dört kesin bölümlenme bulunmaktaydı. Her birimin politik ve ekonomik sistemi, temel kaynakların akılcı bir şekilde dağıtıldığı ve iktidarın belirli eğitimsel ve psikolojik sınavları geçebilen herkesin oyuyla seçilen küçük bir idare heyetinin elinde bulunduğu bir tür faşist sosyalizmdi. Ortak atalardan gelen kişiler arasındaki bağlar tanınıyor ve çocuklar genellikle ana-babalarınca yetiştiriliyor olsa da, aile kurumu pek öne çıkmıyordu.

İnsan tavırlarına ve kurumlarına benzerlikler elbette ya hayli soyut unsurların söz konusu olduğu alanlarda, ya da tüm organik yaşamlarda ortak olan temel, ayrımlaşmamış dürtülerin ağır bastığı alanlarda belirgindi. Bunlara ilaveten birkaç benzerlik de Yüce Irk’ın geleceği araştırması sonucunda beğendiği şeyleri bilinçle uyarlamış olmasından kaynaklanıyordu.

İleri derecede makineleşmiş olan sanayi, yurttaşların çok çalışmasını gerektirmiyordu ve bol bol sahip olunan boş zaman, çeşitli türden entelektüel ve estetik faaliyetlerle dolduruluyordu.

Bilim inanılmaz derecede geliştirilmiş, sanat düşlerimdeki dönemde doruk noktasını geride bırakmış olmakla birlikte, hayatın vazgeçilmez bir parçası olmuştu. Hayatta kalmak için verilen bitmez tükenmez mücadele ve eski zamanların müthiş yerkabuğu hareketlerine karşı büyük kentlerin fiziksel dokusunu koruma uğraşı, teknoloji için uyarıcı bir işlev görmüştü.

Suç şaşılacak derecede azdı; hayli etken bir polis gücüyle düzen ve asayiş sağlanıyordu. Cezalar, hak mahrumiyetinden, ömür boyu hapse ve duyguların çoğunun sökülüp alınmasına kadar değişiyordu ve suçluyu suç işlemeye iten güdüler dikkatle incelenmeden cezalar infaz edilmiyordu.

Son birkaç bin yıldır büyük ölçüde uygarlaşmış olsalar da, güney kutbu civarında toplanmış olan kanatlı, yıldız-başlı Eskiler'le zaman zaman savaşa girişiyorlardı; bu savaşlar son derece yıkıcı olmakla birlikte pek sık yapılmıyordu. Müthiş bir elektriksel etki yaratan kamera benzeri silahlar kullanan çok büyük bir ordu, sözü edilen amaçtan ziyade karanlık, penceresiz yıkıntılardan ve yeraltında en aşağı seviyelerdeki zeminlerde bulunan sıkı sıkıya kapalı kapaklardan duyulan sürekli korku yüzünden daima hazır bulunduruluyordu.

Bazalt yıkıntılardan ve kapak-kapılardan duyulan bu korku genellikle açığa vurulmayan imalara -ya da en fazlasından gizliden gizliye yapılan fısıldaşmalara- konu oluyordu. Bu konuyla ilgili bilgilerin herkesin kullanımına açık raflardaki kitaplarda bulunmamasının bir anlamı olsa gerekti. Bu konu Yüce Irk için bir tabu olup geçmişte kalmış dehşet verici mücadelelerle ve ileride ırkı en keskin zekâlarını *topluca* geleceğe göndermek zorunda bırakacak olan bir tehlikeyle ilgili gibiydi.

Düşlerde ve efsanelerde ortaya çıkan diğer şeyler eksik ve bölük pörçüktü ama, bu konu şaşırtıcı bir şekilde daha da karanlıktaydı. Muğlak eski efsaneler bu konudan uzak duruyordu -ya da belki de bu konuya dokunan her şey bir nedenle kazınıp çıkarılmıştı. Kendi düşlerimde de başkalarının düşlerinde de ipuçları fevkalade azdı. Yüce Irk'ın üyeleri hiçbir zaman bilerek meselenin sözünü etmediler; derlenen bilgiler sadece iyi gözlemci olan tutsak zihinlerden elde edildi.

Bu bilgi kırıntılarına göre, bu korkunun temeli, hudutsuz uzaklıklardaki evrenlerden uzayı aşarak altı yüz milyon yıl önce gelip yeryüzüyle diğer üç güneş gezegenine egemen olan ahtapotumsu, son derece yabancı ve korkunç, eski bir ırk idi. Bunlar -bizim madde anlayışımıza göre- kısmen maddeseldiler ve bilinçlerinin tipiyle algılama vasıtaları yeryüzündeki organizmalarınkilerden çok farklıydı. Sözgelimi duyulan arasında görme duyusu yoktu; zihinsel dünyaları görsel olmayan, tuhaf izlenim örüntülerinden ibaretti.

Bununla birlikte, kozmik alanlar normal maddeyi içerdiğinde, bu maddelerden yapılmış alet edevatı kullanabilecek kadar maddeseldiler ve

-çok acayip türden de olsa- barınağa gereksinimleri vardı. Duyuları her türlü maddi engeli aşabilirken, cisimleri bu engelleri aşamıyordu ve bazı elektriksel enerji biçimleri onları tamamıyla yok edebiliyordu. Kanatlara ve başka herhangi bir görünür havalanma aracına sahip olmamalarına karşın havada hareket etme gücüne sahiptiler. Zihinlerinin dokusu öyleydi ki Yüce Irk onlarla herhangi bir iletişim kuramıyordu.

Bu şeyler yeryüzüne geldiğinde penceresiz kulelerden, kudretli bazalt kentler inşa etmiş ve buldukları varlıkları acımasızca avlamışlardı. Yüce Irk'ın zihinleri rahatsız edici ve tartışmalı Eltdown Çömlek Parçaları'nda Yıth olarak anılan galaksilerötesi o karanlık dünyadan boşluğu aşarak geldiğinde durum tam olarak böyleydi.

Yeni gelenler, yarattıkları aygıtlarla yırtıcı varlıklara boyun eğdirmede, onları meskenleriyle birleşmiş ve içinde yaşamaya başlamış oldukları yeraltı mağaralarına sürmekte zorlanmamışlardı.

Sonra girişleri sıkı sıkıya kapatıp onları yazgılarıyla haşhaşa bırakmışlardı; bundan sonra büyük kentlerin çoğunu işgal etmiş, bu arada aldırmazlık, cesaret, bilimsel ve tarihsel konulara hevesten ziyade batıl inançlarla ilgili sebepler yüzünden bazı önemli binalara dokunmamışlardı.

Ama çağlar geçtikçe iç dünyaya hapsedilmiş varlıkların çoğalıp güçlenmiş olduğunun belirsiz ve hiç de hayra alamet olmayan işaretleri görülmeye başlandı. Yüce Irk'ın bazı küçük ve uzak kentlerinde ve iskan etmedikleri bazı terk edilmiş eski kentlerde -aşağıdaki uçurumlara inen yolların yeterince iyi kapatılmadığı veya korunmadığı yerlerde- ara sıra son derece iğrenç nitelikte baskınlar meydana geldi.

Bundan sonra daha ciddi önlemler alındı ve aşağı inen yolların çoğunluğu ebediyen kapatıldı -ama eski varlıkların umulmadık yerlerden dışarı çıkmaları durumunda onlara karşı savaşta kullanmak amacıyla bazıları sıkı sıkıya kapatılarak bırakıldı.

Eski varlıkların verdikleri baskınların ırkın psikolojisi üzerindeki etkisinin hiç silinmediğine bakılırsa, bu baskınlar Yüce Irk'ı tarifsiz derecede şoke etmiş olmalıydı. Süreklilik kazanmış korku havası öyleydi ki eski varlıkların görüntüleri hakkında tek kelime bile edilmiyordu. Ve neye benzedikleri hususunda hiçbir zaman net bir fikir edinemedim.

Bu varlıkların son derece plastik özelliklere sahip oldukları ve geçici olarak görünmezliğe geçtikleri üstü kapalı bir şekilde ileri sürülürken, daha

başka bölük pörçük dedikodular onların güçlü rüzgarları denetleyip askeri amaçlarla kullandığından söz etmekteydi. Çok acayip ıslık sesleriyle beş adet dev ayak parmağının bıraktığı ayak izleri de onlarla ilgili gibi görünüyordu.

Yüce lrk'ın umarsızca korktuğu yaklaşan sonun-milyonlarca keskin zekayı günün birinde zaman uçurumlarının ötesine, gelecekte yaşayan daha güvenli bedenlere yollayacak olan sonun-eski varlıkların en son başarılı saldırılarıyla ilgili olduğu açıktı.

Asırlarca ileriye yollanmış zihinler böylesine dehşet verici bir geleceği daha önce açıkça dile getirmiş ve Yüce Irk bu yazgıdan kaçabilecek hiç kimsenin onunla yüzleşmemesine karar vermişti. Saldırının dış dünyayı yeniden ele geçirmekten ziyade bir intikam meselesi olduğunu gezegenin daha sonraki tarihinden biliyorlardı, çünkü zaman içerisinde yaptıkları yolculuklar, daha sonraki ırkların canavar varlıklarca rahatsız edilmeden ortaya çıkıp yok olduklarını gösteriyordu.

Bu varlıklar belki de Yeryüzü'nün derinliklerini fırtınaların kasıp kavurduğu, değişken yeryüzüne tercih eder olmuşlardı, ne de olsa ışık onlar için bir şey ifade etmiyordu. Belki de aradan geçen milyarlarca yıl içerisinde onlar da zayıf düşmüşlerdi. Aslında, geleceğe kaçan zihinlerin mesken tutacağı insanlık-sonrası böcek ırkı zamanında onların çoktan ölmüş oldukları biliniyordu.

Bu arada Yüce Irk, konunun konuşmalardan ve görülebilir kayıtlardan uzak tutulmasına karşın ihtiyatı elden bırakmıyor, güçlü silahlarla hazır bekliyordu. Ve adsız bir korkunun gölgesi sıkı sıkıya kapalı kapakların ve karanlık, penceresiz eski kulelerin etrafında asılı duruyordu.

V

Düşlerimin bulanık, dağınık yansımalarını her gece bana getirdiği dünya işte böyleydi. Bu yansımaların içerdiği dehşet ve ürkünün tam bir resmini çizebileceğimi hiç sanmıyorum, çünkü bu duyguların temel dayanağı -sahte anıların yakıcı duyusu- tümüyle anlaşılmaz nitelikteydi.

Dediğim gibi, araştırmalarım bana yavaş yavaş bu duygulara karşı makul psikolojik açıklamalar şeklinde bir koruma sağladı ve bu koruma etkisi geçen zamanın getirdiği alışkanlıkla güçlendi. Yine de her şeye karşın, sinsice sokulan belli belirsiz bir dehşet zaman zaman geçici olarak da olsa

geri geliyordu. Ama, eskisi gibi beni içine çekip yutmuyordu; 1922'den sonra çok normal bir çalışma ve eğlence hayatım oldu.

Yıllar geçtikçe, başımdan geçenlerin -benzeri vakalar ve ilişkili folklorle birlikte- ciddi araştırmacıların yararlanması için kesinlikle özetlenmesi ve yayınlanması gerektiğini hissetmeye başladım; böylece konuyu kısaca özetleyen bir dizi makale hazırladım ve düşlerimden anımsadığım birtakım şekil, manzara, dekoratif desen ve anlaşılmaz yazıyı kabaca çizdim.

Bunlar 1928 ve 1929 yıllarında çeşitli zamanlarda *Amerikan Psikoloji Derneği Dergisinde* yayımlandı, ama pek dikkat çekmedi. Bu arada, büyüyen kayıt yığını sorun yaratacak düzeylere ulaşmış olsa da, düşlerimin kaydını büyük bir titizlikle tutmaya devam ediyordum.

10 Temmuz 1934'te Psikoloji Derneği, bütün çılgınca sürecin doruğunu oluşturan, en dehşet verici aşamayı başlatan mektubu bana ulaştırdı. Mektup Pilbarra, Batı Avustralya damgasının taşıyordu ve soruşturduğumda hayli meşhur olduğunu öğrendiğim bir maden mühendisi tarafından imzalanmıştı. Zarfın içinde çok ilginç bazı fotoğraflar vardı. Mektupta yazılı olanları olduğu gibi aktaracağım ve tüm okuyucular mektupla fotoğrafların üzerimde ne denli etkili olduğunu anlayacaktır.

Bir süre afallamış vaziyette inançsızlık içerisinde kalakaldım, çünkü her ne kadar düşlerimi renklendiren efsanelerin belli evrelerinin gerçek bir temeli olması gerektiğini. sık sık düşünmüş olsam da, düşünülemeyecek kadar uzak, kayıp bir dünyadan bugüne ulaşan somut bir şeyle karşılaşmaya hiç de hazır değildim. Ruhumu en fazla altüst eden de fotoğraflardı - çünkü bu fotoğraflarda kumluk bir alanda soğuk, yadsınamaz bir gerçeklikle zamanın, suyun ve havanın aşındırdığı, hafif dışbükey tepeleriyle hafif içbükey tabanları ne olduklarını gayet iyi anlatan bazı taş bloklar görünüyordu.

Fotoğrafları bir büyüteçle incelediğimde, aşınmış yüzeyinde girintiler çıkıntılar arasında kocaman eğrilerden oluşan desenleri ve benim için son derece iğrenç anlamlar ifade eden o anlaşılmaz yazılan seçebildim. Ama işte mektup burada; şimdi sözü ona bırakalım.

Dampier Sokağı No:49

Pilbarra, Avustralya

18 Mayıs, 1934

Prof N. W. Peasle

Am. Psikoloji Derneği eliyle

30 Doğu 41. Cadde

New York, ABD

Saygıdeğer Beyefendi,

Perth’li Dr. E. M. Boyle ile son zamanlarda yaptığımız bir konuşma ve bana sizin makalelerinizle birlikte gönderdiği bazı belgeler nedeniyle, buradaki altın sahamızın doğusunda uzanan Büyük Kumluk Çöl’de görmüş olduğum bazı şeylerden söz etmenin yerinde olacağına hükmettim. Devasa taşlardan inşa edilmiş eski kentlerle ilgili tuhaf efsaneler ve sizin betimlemiş olduğunuz acayip desenler ve anlaşılmaz yazılar dikkate alındığında, çok önemli bir şeyle karşılaşmış olduğum anlaşılıyor.

Karaderili insanlar, öteden beri “üzerinde işaretler bulunan kocaman taşlar" hakkında söz edegelmiş ve öyle anlaşılıyor ki bunlardan da müthiş bir korku duymuşlardır. Bu taşlarla, yeraltında başını koluna yaslamış asırlardır uyuyan ve bir gün uyanıp bütün dünyayı yiyecek olan yaşlı dev adam Buddai hakkındaki kendi efsaneleri arasında bir şekilde bağlantı kuruyorlar.

İri taşlardan yapılmış muazzam yeraltı kulübeleri hakkında çok eski, nereyse unutulmuş hikayeler var; buralardaki geçitler yerin bağrına doğru çok aşağılara iniyormuş, buralarda çok korkunç şeyler olmuş. Karaderili insanlar savaştan kaçan bazı savaşçıların bu geçitlerden birinden aşağı inip bir daha çıkmadıklarını, ama onların aşağı inmesinden sonra oradan o korkunç rüzgârların esmeye başladığını iddia ediyorlar. Ancak, bu yerlilerin sözlerinden genellikle pek anlam çıkmaz.

Ama size anlatmam gereken şeyler bundan daha fazla. İki yıl önce, çölün beş yüz mil doğusunda maden ararken aşınmış, oyuk oyuk olmuş 3 x 2 x 2 ayak boyutlarında şekil verilmiş, garip görünüşlü bir yığın taşa rastladım.

Başta karaderili adamların anlattıkları işaretlerden hiç birini bulamadım, ama daha yakından inceleyince taşların aşınmışlığına rağmen derince oyulmuş hatları seçebildim. Karaderililerin tarif etmeye çalıştıkları gibi tuhaf eğriler vardı. Bazıları tamamen kuma

gömülmüş ve hepsi de çeyrek mil çapında bir çember içerisinde bulunan, sanırım otuz kırk kadar taş vardı.

Birkaç taş görünce, daha başka var mı diye dikkatle etrafı araştırdım ve aygıtlarımla yerin konumunu belirledim. Ayrıca en tipik taş bloklardan on, on ikisinin fotoğraflarını çektim ve görmeniz için onları size yolluyorum.

Elde ettiğim bilgiyi ve çektiğim resimleri Perth'te resmi makamlara ilettim, ama bu konuda hiçbir şey yapmadılar.

Sonra, *Amerikan Sosyoloji Derneği Dergisinde* sizin makalelerinizi okumuş olan Dr. Boyle ile tanıştım ve zamanla ona taşlardan söz ettim. Fazlasıyla ilgilendi ve çektiğim resimleri gösterdiğimde epey heyecanlanarak, taşların ve işaretlerin tıpkı sizin düşlerinizde görmüş olduğunuz ve efsanelerde tarif edilen taşlar ve işaretler gibi olduğunu söyledi.

Dr. Boyle size yazmak niyetindeydi, ama bunu sonraya bıraktı. Bu arada, sizin makalelerinizin yayınlandığı dergilerden çoğunu bana gönderdi ve sizin çizim ve tariflerinizden bulduğum taşların tıpkı sizin anlattıklarınız gibi olduğunu hemen anladım. İlişikteki resimlerden bunu siz de görebilirsiniz. Dr. Boyle daha sonra sizinle yüz yüze görüşecek.

Bütün bunların şimdi sizin için ne kadar önem kazanacağını biliyorum. Daha önce hayal edilebilmiş bütün uygarlıklardan daha eski olan ve efsanelerinizin temelini oluşturan bilinmeyen bir uygarlığın izleriyle karşı karşıya olduğumuza hiç kuşku yok.

Bir maden mühendisi olarak biraz jeolojiden anlarım ve bu taş blokların beni korkutacak denli eski olduğunu söyleyebilirim. Bir tanesi kesinlikle tuhaf bir tür çimento ya da betondan yapılmış olmakla birlikte, çoğunluğu kumtaşı ya da granit idi.

Dünyanın bu kısmı, bütün bu blokların yapılmasından ve kullanılmasından sonra sanki suya batmış ve asırlar sonra yeniden yüzeye çıkmış gibi taşların Üzerlerinde suyun neden olduğu izler vardı. Bu, yüz binlerce yıllık - ya da Tanrı bilir, daha uzun bir zaman dilimini ilgilendiren bir mesele. Bu konuda düşünmekten hoşlanmıyorum.

Efsanelerin ve efsanelerle ilgili her şeyin izini sürmek için daha önce girişmiş olduğunuz gayretli çabalara bakarak, çöle düzenlenecek bir keşif seferinin başına geçmek ve bazı arkeolojik kazılar yapmak isteyeceğinizden zerrece kuşku duymuyorum. Masrafları, siz ya da bildiğiniz bir kurum karşılayacak olursa böyle bir çalışmada işbirliği yapmaya Dr. Boyle da ben de hazırız.

Kazılar için bir düzine madenci toplayabilirim - karaderili insanlardan hayır gelmez, zira tam bu noktadan neredeyse hastalık derecesinde korktuklarını keşfettim. Boyle ve ben başkalarına bir şey söylemiyoruz, çünkü herhangi bir keşifte bulunma ya da itibar kazanmada önceliğin sizde olması gerektiği açık bir şey.

Sözkonusu yere Pilbarra'dan-aygıtlarımızı taşımada ihtiyaç duyacağımız- traktörlerle yaklaşık dört günde ulaşılabilir. Burası 1873 yılında Warburton'un izlediği yolun güneybatısında ve Joanna Spring'in yüz mil güney doğusunda bulunmaktadır. Öteberiyi Pilbarra'dan karayoluyla götürmek yerine De Grey River'dan yüzdürerek götürebiliriz - ama bütün bunları daha sonra konuşuruz.

Taşlar kabaca 22°3' 14" Güney Enlemindeve 125°0' 39" Doğu Boylamında bulunuyor. İklim tropikal bir iklim olup, çöl koşulları çok çetin.

Bu konuda daha fazla yazışmaktan büyük bir memnuniyet duyacağım; her düzeyde size yardımcı olmaya can atıyorum. Makalelerinizi okuduğumda meselenin öneminden fevkalade etkilendim. Dr. Boyle size daha sonra yazacak. Çabuk haberleşmeye gerek duyarsanız, Perth'e telsiz mesajı iletebilirsiniz.

Yanıtınızı dört gözle bekliyorum.

Bana inanın

En derin saygılarımla,

ROBERT B. F. MACKENZİE

Bu mektubun hemen sonrasındaki gelişmeler hakkında basında çok şey çıktı. Miskatonic Üniversitesi'nin desteğini sağlamakta şansım yaver gitti ve Bay Mackenzie ile Dr. Boyle'un her ikisinin de Avustralya'daki işleri ayarlamada üstlerine olmadığı ortaya çıktı. Amaçlarımızı pek açık etmedik,

zira konu sansasyona ve ucuz gazetelerin istismarına çok açıktı. Sonuç olarak, basında çok az haber çıktı, ama yine de sözkonusu Avustralya harabelerine yaptığımız geziden ve hazırlıkların çeşitli aşamalarından yeterince haber sızdı basına.

Oğlum Wingate'in yanı sıra, üniversitenin jeoloji bölümünden -Miskatonic Üniversitesi'nin 1930-31 Güney Kutbu seferinin başkanı-ProfesörWilliam Dyer, eski çağlar tarihi bölümünden Ferdinand C. Ashley ve antropoloji bölümünden Tyler M. Freeborn bana eşlik ettiler.

Benimle yazışan Mackenzie 1935 başında Arkham'a gelerek son hazırlıkları tamamlamada bana yardımcı oldu. Elli yaşlarında, son derece işinin ehli ve nazik biriydi; takdir edilecek kadar iyi eğitim görmüştü ve Avustralya'da yapılacak seyahatler konusunda derin bir bilgiye sahipti.

Traktörleri Pilbarra'da bekletmişti; bizi o noktaya kadar nehirde götürebilecek denli küçük buharlı bir yük gemisi kiraladık. Her kum tanesini elekten geçirirken, başlangıçtaki konumunda bulunan ya da buna yakın durumda olan hiçbir şeyi kıpırdatmadan dikkatle ve bilimsel bir şekilde kazı yapmaya hazırlıklıydık.

28 Mart 1935'te *Lexington* adlı hırıltılı bir gemiyle Boston'dan yelken açtık, yavaş ve sakin bir yolculukla Atlantik Okyanusu'nu ve Akdeniz'i katettik, Süveyş Kanalı'ndan Kızıl deniz'e inip Hint Okyanusu'nu aşarak hedefimize ulaştık. Kumluk Batı Avustralya sahil görüntülerinin içimi nasıl daralttığını, kaba saba madenci kasabasıyla traktörlerin son yüklerini aldığı kasvetli altın madeni sahalarından nasıl nefret ettiğimi anlatmama gerek yok.

Bizi karşılamaya gelen Dr. Boyle yaşlıca, gayet hoş ve zeki biriydi - ve derin psikoloji bilgisi onu benimle ve oğlumla uzun tartışmalara girmeye sevk etti.

Sonunda on sekiz kişilik kafilemiz, sıcaktan kavrulmuş kum ve kayalıklar üzerinde tıngırtılarla ilerlerken çoğumuzun yüreğinde huzursuzluk ve beklenti tuhaf bir şekilde iç içe girmişti. 31 Mayıs Cuma günü De Gray'in kollarından birini sığ bir yerinden geçtik ve kelimenin tam anlamıyla ıpıssız bir bölgeye girdik. Efsanelerin ardındaki eski dünyanın bu gerçek mahalline girerken -hiç azalmayan bir güçle beni kuşatmaya devam eden rahatsız edici düşlerimin ve sahte anılarımın da kışkırttığı- müthiş bir korkuya kapıldım.

Yarı yarıya kuma gömülmüş bloklardan ilkine rastladığımızda 3 Haziran Pazartesiydi. Düşlerimde gördüğüm binaların duvarlarındaki taş blokların tıpkısı olan bu devasa taş parçalarına gerçekten dokunduğum an duyduğum heyecanı dünyada tarif edemem. Oymalar çok belirgindi - yıllar boyunca karabasanları andıran düşler ve şaşırtıcı araştırmalar yoluyla hayatımı cehenneme çeviren desenlerin bir kısmını tanıdığımda ellerim titredi.

Kazıyla geçen bir ay, çeşitli derecelerde aşınmış ve parçalanmış 1250 civarında taş bloku ortaya çıkardı. Bunların çoğu oymalarla süslenmiş, üst yüzeyleri ve tabanları kavisli yekpare bloklardı. Küçük bir bölümü -tıpkı düşlerimde gördüğüm zemin ve kaldırımlara döşenmiş taşlar gibi- düz yüzeyli, daha küçük, daha yassı, kare ya da sekiz köşeli kesilmiş taşlardı; birkaçı da son derece büyük olup akla, tonozlarda, iki kemerin birleşim yerinde ya da kemer veya yuvarlak pencere çerçevelerinde kullanılmış olduklarını getiren kavisli ya da eğik taşlardı.

Daha derinleri -daha kuzeyi ve daha doğuyu- kazdıkça daha çok blok bulduk, ancak taşların arasındaki düzene dair bir ipucu elde etmeyi başaramadık. Profesör Dyer, parçaların hadsiz hudutsuz eskiliğinden dehşete kapıldı ve Freeborn sonsuz eskilikte bazı Papua ve Polinezya efsanelerine esrarengiz bir şekilde uyan sembollerin izlerini buldu. Blokların durumu ve dağılışı, baş döndürücü zaman dilimlerinin ve kozmik düzey dejeolojik altüst oluşların sessiz tanıklarıydı.

Yanımızda bir uçağımız vardı; oğlumWingate sık sık çeşitli yüksekliklere çıkar, çevreye dağılmış taşların belirsiz, büyük ölçekli hatlarını -veya farklı yükseklik seviyelerini ya da izlerini- görmek için kumluk, taşlık çorak araziyi tarardı. Ancak tüm çabaları boşa çıkıyordu, çünkü ne zaman önemli bir iz görür gibi olsa, bir sonraki seferde izin yerinde yeller estiğini görüyordu - rüzgarın önüne kattığı kumların yer değiştirmesinin bir sonucu olmalıydı bu.

Bununla birlikte bu kısa ömürlü belirtilerden birkaçı beni çok tuhaf ve olumsuz bir şekilde etkiledi. Düşlemiş ya da okumuş olduğum, ancak artık pek anımsamadığım bir şeyle korkunç benzerlik gösteriyordu. Aralarında korkunç bir benzerlik vardı - bu da verimsiz, iğrenç topraklara kaçamak, kaygılı bakışlar atmama yol açıyordu.

Temmuzun ilk haftalarında, genel olarak kuzeydoğu bölgesine karşı anlaşılmaz derecede karışık duygular besliyordum. Hem dehşet

duyuyordum, hem de merak - ama bundan da önemlisi sürekli ve şaşırtıcı bir bellek yanılsaması içerisindeydim.

Bu düşünceleri kafamdan atmak için her türlü psikolojik çareye başvurdum, ama başarı sağlayamadım. Üstüne üstlük bir de uykusuzluğa yakalandım, ama düş gördüğüm sürelerin kısalmış olması nedeniyle bu durumu memnuniyetle karşıladım. Gecenin geç saatlerinde çölde tek başıma uzun yürüyüşlere çıkma alışkanlığını edindim - genellikle kuzeye veya kuzeydoğuya doğru, tuhaf yeni dürtülerimin toplamı beni maharetle hangi yöne çekerse, o yöne.

Bu yürüyüşlerde bazen, bu antik taşların kuma neredeyse gömülmüş parçalarına rastlıyordum. Kazıya başladığımız yere göre burada daha az sayıda blok görünmesine karşın, kumların altında çok miktarda bulunması gerektiğini hissediyordum. Arazi burada bizim kamp yerimizden daha az düzdü ve yörede görülen sert rüzgarlar zaman zaman kumları geçici tepeler halinde yığıyor, eski taşları açığa çıkarırken diğer izleri de örtüyordu.

Kazıların bu bölgeye kadar uzatılmasını garip bir şekilde arzuluyor, aynı zamanda da ortaya çıkabilecek şeylerden korkuyordum. Durumumun hızla kötüleştiği besbelliydi - en kötüsü de bunu açıklayamıyordum.

Sinirlerimin ne denli perişan olduğu, geceleyin yaptığım yürüyüşlerden birinde yaptığım tuhaf bir keşfe verdiğim tepkiden çıkarılabilir. 11 Temmuz gecesiydi, ay ışığı o gizemli tepeleri son derece garip, solgun bir ışığa boğmuştu.

Her zaman uzandığım sınırların dışında dolaşırken daha önce karşılaştığımız bütün taşlardan epeyce farklı büyük bir taşa rastladım. Neredeyse tümüyle kuma gömülüydü, eğilip ellerimle üzerindeki kumu temizledim, daha sonra ay ışığına fenerimin ışığını da ekleyerek taşı dikkatle inceledim.

Diğer çok büyük taşların aksine, bu taş dik açılı kesilmişti, hiçbir dışbükey ya da içbükey yüzeyi yoktu. Ayrıca, artık yeterince tanıdığımız granit, kireçtaşı ve bazıları da betondan diğer parçalardan tamamen farklı olarak koyu renkli bir bazalta benziyordu.

Birden ayağa fırladım ve dönüp var gücümle kampa doğru koştum. Bilinçsiz ve çılgınca bir koşu tutturmuştum ve ancak çadırıma yaklaştığımda niçin kaçmış olduğumu anlayabildim. Ancak o zaman kafama dank etti. Acayip kara taş, düşlerime giren ve hakkında çok şey

okumuş olduğum bir şeydi ve milyarlarca yıllık efsanelerde sözü edilen dehşetlerle bağlantılıydı.

Efsanevi Yüce Irk'ın yüreğine onca korku salan bazaltik yapıları oluşturan bloklardan biriydi - rüzgarı andıran, görünmez güçlerine karşı zeminlerdeki kapaklar sıkı sıkıya kapatılan ve başına uykusuz nöbetçiler dikilen, pusuya yattıkları dünyanın derinlerinde azan, yarı maddi, yabancı varlıklardan geriye kalan uzun, penceresiz yıkıntılardan geriye kalmış bir blok.

Bütün gece gözüme uyku girmedi, ama şafaktan önce bir efsanenin gölgesinin beni bu denli altüst etmesine izin vermekle ne kadar aptallık ettiğim kafama dank etti. Korkmak yerine bir kaşifin heyecanının duymalıydım.

Ertesi gün öğleden evvel diğerlerine keşfimden söz ettim ve Dyer, Freeborn, Boyle ve oğlumla birlikte anormal bloku görmek üzere yola koyulduk. Ama başarısızlık bekliyordu bizi.

Taşın yerini tam olarak bellemiş değildim ve sonradan çıkan bir rüzgar da kum tepeciklerinin yerini tamamen değiştirmişti.

VI

Şimdi hikayemin en can alıcı ve en zor kısmına geliyorum -çok zor çünkü gerçekliğinden pek emin olamıyorum. Bazen düş ya da sanrı görmediğime kesin kanaat getiriyor ve bundan rahatsız oluyorum; işte bu duygu -yaşadığım somut tecrübenin ortaya koyduğu şaşırtıcı anlamlar dikkate alındığında- beni bu kaydı tutmaya itiyor.

Durumumu en iyi bilen ve çok iyi bir eğitim görmüş bir psikolog olan oğlum, anlatmak zorunda olduğum şeyin en önde gelen yargıcı olacak.

İzninizle ilkin, kamptakilerin bildiği şekliyle, meselenin dışarıdan görünüşünü ana hatlarıyla anlatmak istiyorum. Rüzgarlı bir günün ardından, Temmuzun 17'sini 18'ine bağlayan gece erkenden yattım, ama uyku tutturamadım. Saat on bire doğru kalkıp her zamanki gibi kuzeydoğu yönündeki topraklara karşı tuhaf duygular içerisinde tipik gece yürüyüşlerimden birine çıktım; kamptan ayrılırken sadece bir kişiyi -Tupper adında Avustralyalı bir madenciyi- görüp selamladım.

On dördünü henüz geçmiş olan ay pırıl pırıl bir gökyüzünde ışıldıyor ve eski kumları bana nedense son derece kötü görünen beyaz, cüzamlı bir parıltıya boğuyordu. Rüzgar artık dinmişti ve gizemler barındıran solgun tepecikler arasından hızla kuzeydoğuya doğru yürüdüğümü gören Tupper ile diğerlerinin de tanıklık edecekleri gibi daha beş saat boyunca da esmeyecekti.

Sabah 03.30 sularında, şiddetli bir rüzgar çıkarak kamptaki herkesi uyandırıp çadırlardan üçünü yıktı. Gökyüzü bulutsuzdu ve çöl o cüzamlı ayışığı altında ışıl ışıl parlıyordu. Çadırlara bakanlar yokluğumu fark etmiş, ancak daha önceki yürüyüşlerim dikkate alındığında bu durum telaşa yol açmamıştı. Bununla birlikte, hepsi de Avustralyalı olan en az üç kişi havada bir uğursuzluğun dolaştığını hissetmişlerdi.

Mackenzie, Profesör Freebom'a bunun karaderililerin folkloründen derlenmiş bir korku olduğunu açıkladı - yerliler, uzun aralıklarla ortaya çıkan ve açık bir gökyüzü altında kumları silip süpüren şiddetli rüzgârlarla ilgili kötücül bir efsane oluşturmuşlardı. Bu rüzgârların, dehşet verici şeylerin cereyan ettiği yeraltındaki büyük taş kulübelerden estiği söyleniyordu - ve üzerinde işaretler bulunan büyük taşların saçılmış olduğu bölge dışında estikleri hiç görülmemişti. Saat dörde doğru, fırtına kum tepelerini yeni ve alışılmadık şekillere sokmuş olarak başladığı gibi ansızın dindi.

Kocaman bir mantarı andıran ay, batı yönünde batarken elektrik fenerimi yitirmiş olarak şapkasız, üstü başı lime lime, eli yüzü çizik ve kan içerisinde kampa döndüğümde saat beşi geçiyordu. Adamların çoğu yatağına dönmüştü, ama Profesör Dyer çadırının önünde pipo içiyordu. Dyer, çılgına dönmüş vaziyette soluk soluğa geldiğimi görünce Dr. Boyle'u çağırdı; ikisi birlikte beni portatif karyolama taşıyıp rahatımı sağladılar. Gürültü patırtıya uyanan oğlum da biraz sonra onlara katıldı ve hep birlikte beni hareketsiz yatıp uyumaya zorladılar.

Ama bana uyku yüzü yoktu. Psikolojim, daha önce hiç olmadığı kadar bozuktu. Bir süre sonra, içinde bulunduğum durumu en ince ayrıntılarıyla ve sinirli bir tarzda açıklayarak konuşmakta ısrar ettim.

Onlara yorulduğumu ve biraz kestirmek için kumlara uzanmış olduğumu anlattım. Her zamankinden daha korkutucu düşler gördüğümü ve ansızın çıkan şiddetli rüzgârla uyandığımda fazlasıyla yıpranmış sinirlerimin boşanmış olduğunu söyledim. Ürkü içerisinde kaçmış, yarı yarıya kumlara

gömülü taşlara takılarak sık sık düşmüş ve bu perişan görünüşe bürünmüştüm. Uzun süre -kampta bulunmadığım saatler boyunca- uyumuş olmalıydım.

Tuhaf herhangi bir şey görmüş ya da yaşamış olduğum hakkında kesinlikle bir şey çıtlatmadım -bu konuda doğrusu kendimi iyi tuttum. Ama tüm keşif gezisi hakkında fikrimi değiştirdiğimi söyledim ve kuzeydoğu yönündeki kazıların durdurulmasında ısrar ettim.

Deri sürdüğüm nedenlerin zayıflığı ortadaydı — blokların olmadığından, batıl inançlı madencileri gücendirmek istemediğimden, üniversitenin sağladığı fonun muhtemelen yetmeyeceğinden ve daha bir yığın doğru olmayan ya da ilgisiz şeyden söz ettim. Doğal olarak, yeni isteklerime kimse -sağlığımdan endişe duyduğu açıkça belli olan oğlum bile- zerrece önem vermedi.

Ertesi gün ayağa kalkmış kampta dolaşıyordum, ama kazılara katılmadım. Sinirlerimin daha fazla yıpranmaması için olabildiğince erken eve dönmeye karar verdim ve oğlum kimsenin ayak basmasını istemediğim bölgeye bir göz attıktan sonra beni uçakla -bin mil güneybatıdaki- Perth'e götürmeye söz verdi.

Görmüş olduğum şey hâlâ görünür durumdaysa, diye düşündüm, gülünç karşılanmayı göze alarak uyarda bulunmalıydım. Belki, yöre folklorünü bilen madenciler beni destekleyebilirlerdi. Gönül alıcı sözlerle beni yatıştıran oğlum, aynı gün öğleden sonra incelemeye çıktı, yürümüş olabileceğim topraklara havadan bir göz attı. Ama keşfetmiş olduğum şeyin yerinde yeller esiyordu.

Durum yine o anormal bazalt bloklardaki gibiydi: yer değiştiren kumlar bütün izleri örtmüştü. Duyduğum büyük korku yüzünden dehşet verici bir nesneyi kaybetmiş olduğuma için bir an üzülür gibi oldum —ama şimdi biliyorum ki bu kayıp hayrıma olmuştu. Bütün o deneyimin bir yanılsamadan başka bir şey olmadığına hâlâ inanabilirim - hele de o korkunç uçurum, yürekten umduğum gibi, hiçbir zaman bulunamayacak olursa.

Wingate 20 Temmuz günü beni Perth'e götürdüyse de, keşif gezisinden ayrılıp eve dönmeye yanaşmadı. Oğlum, Liverpool'a gidecek vapurun kalktığı güne, ayın 25'ine kadar yanımda kaldı. Şimdi Empress'in kamarasında bütün meseleyi deliler gibi kafamda evirip çeviriyor ve en

azından oğlumu haberdar etmem gerektiğine karar vermiş bulunuyorum. Meseleyi başkalarına açıp açmamak artık ona kalmış bir şey.

Her ihtimale karşı -başkalarınca zaten bölük pörçük bilinen— geçmişimle ilgili bu özeti hazırladım ve o korkunç gece kampta bulunmadığım sırada cereyan etmiş olabilecek olaylar mümkün olduğunca kısaca anlatacağım.

Kuzeydoğuya doğru ilerlemeye beni zorlayan, belleğimden kaynaklanan o açıklanamaz, korkuyla karışık itkinin kışkırtmasıyla âdeta sapkınlık diye nitelenebilecek bir tür arzuyla ve sinirlerim ayakta düşe kalka yol alıyordum, etrafı kötücül bir ışığa boğan ayın altında. Şurada burada kumun neredeyse tamamen örtmüş olduğu, o adsız, unutulmuş çağlardan kalma dev blokları görüyordum.

Bu fevkalade ıssız yerin hesaba gelmez yaşı ve barındırdığı dehşet beni daha önce hiç olmadığı kadar bunaltmaya başlamıştı; çıldırtıcı düşlerimi, onların ardında yatan korkunç söylenceleri ve yerlilerle madencilerin çölden ve üzeri oymalarla bezeli taşlardan duydukları korkuyu düşünmekten kendimi alamadım.

Ama yine de tekinsiz bir randevuya gider gibi düşe kalka ilerlemeye devam ettim — şaşırtıcı hayaller, kuşkular, sahte anılar gitgide daha çok çullanıyordu üzerime. Oğlumun havadan görmüş olabileceği taşların muhtemel bazı hatlarını düşündüm ve neden hem bu kadar uğursuz hem bu kadar tanıdık geldiklerini merak ettim. Bir şeyler anılarımın kapısını yoklar, kurcalarken, bilinmeyen başka bir güç de kapıyı kapalı tutmaya çalışıyordu.

Gece rüzgârsızdı ve solgun kum, donmuş deniz dalgaları gibi yukarı aşağı kıvrılıyordu. Belli bir hedefim yoktu, ama kaderime doğru gidiyormuşum gibi özgüvenle ilerliyordum. Düşlerim uyanıklık dünyasına yükselmişti, öyle ki kumlara gömülmüş yekpare taştan her blok, zihnimin Yüce Irk’a tutsak olduğu yıllardan çok iyi bildiğim anlaşılmaz semboller kazınmış, insanlık öncesi taş duvarların uçsuz bucaksız koridor ve odaların birer parçası gibiydi.

Zaman zaman, her şeyi bilen o dehşet verici konik varlıkların alışageldikleri görevlerin peşinde etrafta dolaştıklarını gördüğümü sanıyor, onlarınkine benzer bir görünüşüm olduğunu keşfetmek korkusuyla bedenimin aşağısına bakmaya korkuyordum. Yine de bu süre içerisinde üzeri kumla kaplanmış blokları da odaları ve koridorları da, kötücül bir aydınlıkla yanan ayı da parlak kristal lambaları da, hudutsuz çölü de

pencerelerin ötesinde dalgalanan eğrelti otlarını da gördüm. Aynı anda hem uyanıktım, hem de düş görüyordum.

Gündüz rüzgârının açığa çıkardığı taş blokları yığınını ilk defa gördüğümde, ne kadar zamandır yürümekte olduğumu, ne kadar uzağa gitmiş olduğumu- hatta hangi yönde ilerlemiş olduğumu- bilmiyordum. Bu, o âna kadar bir yerde görmüş olduğum en büyük gruptu ve öyle şiddetle etkiledi ki beni, efsanevi çağlara ilişkin görüntüler anında soldu.

Bir kez daha çöl, kötücül ay ve kestirilemez geçmişin kalıntıları ile baş haşaydım. Yaklaşıp durdum ve el fenerimin ışığını yıkılmış taşların üzerine tuttum. Bir kum tepeciği rüzgârla öteye süprülmüş, kırk ayak genişliğinde, iki ayaktan sekiz ayağa kadar yükseklikte yekpare taşlardan ve küçük parçalardan ibaret düzensiz değirmi, alçak bir taş yığını ortaya çıkmıştı.

Daha en başından bu taşların son derece benzersiz bir niteliğe sahip olduğunu anladım. Görülmedik sayıda olmalarından başka, fenerimin ve ayın ışığında bu taşları incelerken kumların aşındırdığı desenlerde bir şey fena halde dikkatimi çekti.

Herhangi birinin daha önce bulduğumuz örneklerden çok farklı olması değildi bunun nedeni. Bundan daha karmaşık bir şeydi. Bu izlenimi bir tek taşa bakınarak değil, gözlerimi aynı anda birçoğu üzerinde gezdirirken edindim.

Derken, sonunda hakikat kafama dank etti. Bu blokların çoğunun üzerindeki eğrilerden oluşan desenler engin bir dekoratif tasarımla yakından ilişkiliydi. İlk defa, milyarlarca yılı görmüş geçirmiş bu ıssız topraklarda rastlamıştım orijinal konumundaki taşlara — yıkılmış ve parçalanmış oldukları doğruydu bu taşların, ama kesinlikle vardılar. Yüksekçe bir yere çıkarak bin bir zahmetle yığının üzerine tırmandım, kumu yer yer parmaklarımla temizleyerek desenlerin büyüklük, biçim ve tarzlarındaki değişiklikleri ve aralarındaki ilişkileri tartmaya çalıştım.

Bir süre sonra yıkık yapının niteliği ve bu çok eski taşların devasa yüzeylerine kazınmış desenler hakkında belirsiz de olsa bir tahmin yürütebiliyordum. Bütün bunların düşlerimde kısa bir an için gözüme çarpan görüntülerin tıpkısı olması beni korkutup sinirlendirdi.

Burası bir zamanlar sekizgen bloklarla döşenip üzeri sağlam bir kemerle örtülmüş, otuz ayak genişliğinde ve otuz ayak yüksekliğinde devasa bir

koridordu. Sağ taraf ta birtakım odalar ve daha ileride döne döne derinlere inen o tuhaf eğimli düzlemlerden biri bulunuyor olmalıydı.

Bu düşünceler aklıma düşünce şiddetle irkildim, zira bunlarda blokların kendilerinin akla getirdiğinden daha fazlası vardı. Bu düzlemin yerin çok derinlerinde olması gerektiğini nasıl biliyordum? Nasıl biliyordum yukarı çıkması gereken düzlemin ardımda olduğunu? Nasıl biliyordum Sütunlu Meydan'a çıkan uzun yeraltı geçidinin bir kat yukarımda sol tarafta olduğunu?

Makine odasının ve sağa, merkezi arşive giden tünelin iki kat aşağıda bulunduğunu nereden biliyordum? Nasıl biliyordum metal şeritlerle kapatılmış o korkunç kapaklardan birinin dört kat aşağıdaki zeminde yer aldığını? Düşlerin bu davetsiz konukluğundan şaşkın, kendimi korkudan titrerken ve soğuk tere batmış bir vaziyette buldum.

Sonra son ve dayanılmaz bir etki olarak koca taş yığının ortasına yakın çökük bir yerden gelen o hafif, sinsi soğuk hava akımını hissettim. Daha önce olduğu gibi, görüntüler anında yok oldu ve yeniden kötücül ay ışığını, yalnızlığına gömülmüş çölü ve tarihöncesi zamanlardan kalma taşların orada burada oluşturduğu tepecikleri görmeye başladım sadece. Şimdi karşımda gerçek, elle tutulur, ancak karanlık mı karanlık gizemlerle dolu bir şey vardı. Çünkü bu hava akımı ancak bir tek şeye delalet edebilirdi: yüzeydeki düzensiz blokların altında uzanan gizli ve muazzam derin bir uçurumun varlığına.

Aklıma gelen ilk şey karaderililerin korkunç olayların cereyan ettiği ve güçlü rüzgarların doğduğu yerdeki yekpare taşların arasında bulunan engin yeraltı kulübeleri hakkındaki tekinsiz efsaneleri oldu. Sonra kendi düşlerim aklıma düştü ve solgun sahte anıların zihnime üşüştüğünü hissettim. Ne tür bir yer uzanıyordu altımda? Çağlarca eski, hangi efsanelerin ve karabasanların tarihöncesi kaynaklarını ortaya çıkarmak üzereydim?

Sadece bir an için tereddüt geçirdim, çünkü merak ve bilim heyecanının ötesinde bir şeyler gittikçe büyüyen korkuma karşın beni ilerlemeye zorluyordu.

Sanki beni bunu yapmaya mecbur bırakan bir yazgının pençeleri arasında neredeyse kendiliğimden yürümekteydim. El fenerimi cebime sokup, sonunda nemi çölün kuru havasıyla garip bir şekilde çelişen güçlü bir hava akımı ortaya çıkıncaya kadar, sahip olduğumu hiç düşünmediğim bir kuvvetle uğraşarak dev bir taş parçasını, sonra bir başkasını söküp kenara

attım. Karanlık bir yarık ortaya çıkmaya başlamıştı ve en sonunda -yerinden kıpırdatabileceğim kadar küçük her taş parçasını kaldırdığımda- cüzamlı ay ışığı içerisine girebileceğim kadar geniş bir deliği aydınlattı.

El fenerimi çıkarıp parlak ışığını deliğe doğrulttum. Aşağıda, yaklaşık kırk beş derecelik bir açıyla kuzeye doğru uzanan ve belli ki üzerindeki yapının çökmesinin sonucu oluşmuş bir karmaşa vardı.

Yüzeyiyle zemin düzeyi arasında, üst kenarında basıncın yükselttiği devasa bir tonozun izleri bulunan göz gözü görmez karanlık bir uçurum uzanıyordu. Bu noktada, öyle anlaşılıyordu ki, çöl kumları dünyanın gençlik döneminden kalma dev bir yapının zemini üzerinde yatmaktaydı - bu yapının milyarlarca yıl boyunca onca sarsıntıya nasıl dayanabilmiş olduğunu ne o zaman anlayabildim ne de şimdi böyle bir tahminde bulunmaya kalkışacak cesaretim var.

Şimdi geriye dönüp bakınca, tek başıma böylesine şüpheli bir uçuruma - hem de nerede olduğunu bilen bir allahın kulu yokken- inmeyi düşünmenin bile zır delilikten başka bir şey olmadığını görüyorum. Belki de gerçekten böyleydi - yine de o akşam hiç tereddüt etmeden uçuruma atıldım.

Belli ki bir kez daha bütün hareketlerime yön veren şey yazgının çekiciliği ve emrediciliğiydi. Pili tasarruflu kullanmak için el fenerini aralıklarla yakarak deliğin gerisindeki tekinsiz, derin inişte sürünerek deliler gibi ilerlemeye başladım - el ve ayaklarımı koyacak sağlam yerler bulduğumda başım aşağıda ilerliyor, bulamadığımdaysa yüzümü yukarıdaki yekpare taşlara dönerek bir yerlere tutunup el yordamıyla ve daha istikrarsızca ilerlemeyi sürdürüyordum.

Her iki yanımda uzanan oymalarla süslü, ufalanmakta olan taş duvarları, el fenerimin ışığı loş bir şekilde aydınlatıyordu. Ama ilerisi karanlıktı.

Aşağı doğru sürünürken zaman kavramını unuttum. Zihnim şaşırtıcı çağrışım ve imgelerle öylesine kaynıyordu ki tüm nesnel meseleler hesaplanamaz uzaklıklara çekilmiş gibiydi. Fiziksel duyularım ölmüştü; korku bile, yerinden kıpırdayamadan sert bakışlarla insanı süzen hayaletimsi taş canavarlar gibi kalmıştı.

Sonunda, düşmüş bloklar, şekilsiz taş parçaları, kum ve her türden birikintiyle kaplı bir düzlüğe ulaştım. Düzlüğün her iki yanında birbirinden belki otuz ayak uzaklıkta yükselen iki muazzam duvar çok yukarıda bir yerde birleşerek kocaman bir kemer oluşturuyordu. Duvarların oymalarla

süslü olduğunu seçebiliyordum, ama oymaların niteliğini kavramaktan çok uzaktım.

Zihnimi en fazla meşgul eden başımın üzerindeki kemerdi. Fenerimin ışığı tepeye kadar ulaşamıyor, ama muazzam kemerin alt bölümleri açıkça görünüyordu. Eski dünyayla ilgili sayısız düşümde gördüğüm şeylere o kadar çok benziyorlardı ki kelimenin tam anlamıyla titredim ilk defa.

Geride, yukarılarda bir yerdeki hafif aydınlık, ay ışığının aydınlattığı uzaklarda kalan dış dünyayı imliyordu. İçimden belirsiz bir ses, dönüş yolunu bulabilmek için onu gözden yitirmememi söylüyordu.

Şimdi, oyma izlerinin en belirgin olduğu solumdaki duvara doğru gidiyordum; döküntülerle dolu zeminde ilerlemek eğimli galerideki kadar zor olmakla birlikte, bu çetin yürüyüşü sürdürebiliyordum.

Bir yerde bazı blokları kaldırıp, döküntüleri ayağımla iteleyerek döşemenin neye benzediğine baktım ve hâlâ birbirine kenetli, sekizgen kocaman taşların müthiş tanıdık gelmesi üzerine korkuyla ürperdim.

Duvara uygun bir uzaklığa ulaştığımda el fenerinin ışınlarını yavaş yavaş ve dikkatle duvarın üzerindeki aşınmış oyma kalıntıları üzerinde dolaştırdım. Su baskınlarının kireçtaşı yüzeyler üzerinde etkili olduğu görülüyordu, öte yandan duvarın üzeri açıklayamadığım bir kabuk bağlamıştı.

Duvardaki taşlar yer yer gevşemiş, duvarın şekli bozulmuştu; bu tarihöncesi gizli yapıdan kalanların yeryüzü kabuğunun hareketlerine karşı daha kaç asır şeklini koruyabileceğini merak ettim.

Ama beni en çok heyecanlandıran bizzat oymaların kendileriydi. Zamanın yıpratıcı etkilerine maruz kalmış olmakla birlikte, yakından nispeten kolaylıkla izlenebiliyordu; oymaların neredeyse her ayrıntısını biliyor olmam aklımı dimağımı durdurdu. Bu eski duvarların temel niteliklerinin tanıdık olması, hiç de inanılmayacak bir şey değildi.

Bazı efsanelerin yaratıcılarını güçlü bir tarzda etkileyerek gizemli bir irfanın parçası olmuş, hafızamı yitirdiğim süre içerisinde nasılsa dikkatimi çekerek bilinçaltımda güçlü etkiler bırakmışlardı.

Bu tuhaf desenlerdeki her çizginin ve kıvrımın seneler boyu düşünü gördüğüm şeylerle böyle en ince ayrıntısına kadar örtüşmesini nasıl açıklayabilirdim? Hangi gizemli, unutulmuş ikonografi, her gece, her gece

ısrarla düşlerimi dolduran o görüntülerin tıpkısını hiçbir *nüansı* atlamadan yeniden üretmiş olabilirdi?

Çünkü bu ne bir tesadüf, ne de öyle uzaktan bir benzerlikti. İçinde durduğum asırlarca gizli kalmış, bu binlerce yıllık koridor, uykularımda tanıdığım ve Arkham'daki Crane Caddesi'nde bulunan kendi evim kadar iyi bildiğim şeyin ta kendisiydi. Düşlerimde burayı yıkılmamış haliyle görmüş olduğum doğruydu, ama bundan dolayı hiç de daha az gerçek değildi. Müthiş tanıdık bir yerdi burası.

Özellikle içinde bulunduğum bina benim için tanıdık bir binaydı. O müthiş, eski düş kentindeki yeri de bir o kadar tanıdıktı. Asırların getirdiği değişikliklerden ve yıkımdan kurtulmuş bu yapıda ya da kentte hiç şaşırmadan her yere gidebildiğimi içgüdüsel bir kesinlikle anladım. Ne demek oluyordu bütün bunlar Tanrı aşkına? Ve bu tarihöncesi taş labirentte yaşayan varlıklarla ilgili o antik masalların gerisinde hangi korkunç gerçekler yatıyordu?

Kelimeler, ruhumu kemiren korku ve şaşkınlığın yarattığı karmaşanın ancak çok küçük bir bölümünü ifade edebilir. Bu yeri biliyordum. Aşağımda neyin yattığını biliyordum; bir kule gibi yükselen binlerce kat toza, döküntüye ve çöle dönüşmeden önce başımın üzerinde neyin yattığını da biliyordum. Artık o zayıf ay ışığını gözden kaçırmamaya çalışmanın gereği kalmadı diye düşündüm korkuyla titreyerek.

Yakıcı bir merakla kaçma arzusu arasında ikiye bölünmüştüm. Düşlerimin zamanından bu yana geçen milyonlarca yılda eskinin bu devasa megapolüne ne olmuştu? Kentin altında uzanan ve bütün dev kuleleri birbirine bağlayan labirentlerden acaba kaçı yerkabuğunun hareketlerinden sağ çıkabilmişti?

Geçmişin kumlara gömülü, kutsallıktan uzak dünyasıyla mı karşı karşıya idim? Yazı ustasının evini ve Antarktika'nın yıldızbaşlı etobur bitkilerinden tutsak edilmiş zihin S'gg'ha'nın, duvarlardaki boşluklara bazı resimler kazıdığı yerdeki kuleyi hâlâ bulabilir miydim?

Yabancı zihinler salonuna inen ikinci kattaki geçit hâlâ açık mıydı? O salonda, inanılmaz bir varlığın -on sekiz milyon yıl somanın Plüton ötesi bilinmeyen bir gezegenin içindeki boşlukta yaşayan yarı plastik bir varlığın-tutsak zihni kilden şekillendirdiği bir şeyi saklıyordu.

Gözlerimi yumdum ve bu çılgın düş parçalarını bilincimden kovmak için acınası ve beyhude bir çabayla ellerimi başıma götürdüm. Sonra, beni saran havanın serinliğini, hareketini ve rutubetini ilk defa olanca şiddetiyle hissettim. Milyarlarca yıldır ölü karanlık uçurumlar zincirinin ileride ve aşağıda bir yerlerde ağzını açmış beklemekte olduğunu ürpertiler içerisinde kavradım.

Düşlerimden anımsadığım korku verici odaları, dehlizleri ve eğik düzlemleri düşündüm. Merkezi arşive çıkan yol hâlâ açık olabilir miydi? Bir zamanlar paslanmaz metalden dikdörtgen mahfazalar içinde saklanmakta olan o korkunç kayıtları anımsadığımda, haşin yazgının zihnimdeki ısrarlı tasallutunu hissettim yeniden.

Orada, diyordu düşler ve efsaneler, güneş sistemindeki bütün gezegenlerden ve bütün çağlardan tutsak zihinlerin yazdığı kozmik zaman ve uzam bütünlüğünün geçmiş ve gelecek tarihinin tamamı yatıyordu. Delilikti, elbette - ama delilikte benden geri kalmayan karanlık bir dünya ile karşı karşıya değil miydim şu anda?

Kilitli metal rafları ve her birinin açılması için çevrilmesi gereken acayip kulplarını düşündüm. Kendi rafını bütün canlılığıyla gözlerimin önünde belirdi. En alt kattaki dünyalı omurgalılar bölümünde çok sayıda döndürme ve bastırmadan ibaret bu karmaşık işlemi kimbilir kaç kez yinelemiştim? Her ayrıntısı dün gibi aklımdaydı.

Düşlerimde gördüğüm gibi bir mahfaza var idiyse, bunu anında açabilirdim. İşte deliliğin pençesine tam olarak o anda düştüm. Bir an sonra aşağılardaki derinliklere götüren, çok iyi anımsadığım eğimli yüzeye doğru döküntülerin üzerinden atlayarak, onlara çarpıp tökezleyerek koşturuyordum.

VII

Bu noktadan sonraki izlenimlerim pek öyle güvenilir gibi değil - elbette, bunların hepsinin çılgın düşlerin veya hezeyandan doğan yanılsamaların parçası olduğu yolunda umarsız bir umudu hâlâ taşımaktayım. Beynim ateşler içinde yanıyor ve her şey -bazen kesik kesik— sisler arasından görünüyordu gözüme.

El fenerimin ışınları zifiri karanlığı zayıf bir şekilde aydınlatıyor, hepsi de asırlarca süren çürüme sonucu mahvolmuş o korkunç tanıdık duvar ve

oymaları âdeta bir hayal gibi gözler önüne seriyordu. Bir yerde kemerden çok büyük kütleler kopup düşmüştü, bu yüzden, neredeyse tuhaf sarkıtlarla dolu düzensiz tavana kadar ulaşan kocaman bir taş yığınının tepesine tırmanmak zorunda kaldım.

Sahte anıların o dehşet verici rahatsız ediciliğiyle daha da beter bir hal alan karabasanın doruğuna ulaşmıştım. Yalnızca bir tek şey farklıydı; bu da, taşların büyüklüğüne oranla benim kendi boyumdu. Bu yüksek duvarlara normal bir insan bedeninden bakmak tamamen yeni ve anormal bir şeymiş gibi, alışık olmadığım bu küçüklük duygusu altında eziliyordum. Kaygıyla kendi bedenime tekrar tekrar bakıyor, sahip olduğum insan biçiminden belirsiz bir sıkıntı duyuyordum.

Dipsiz uçurumun karanlığına doğru atıldım, hoplayıp zıplayarak, taşlara takılıp sendeleyerek, düşüp kendimi yaralayarak -bir defasında neredeyse el fenerimi kırıyordum- yol aldım. Bu şeytani uçurumun her taşı ve köşesi benim için tanıdıktı; birçok noktada durup fenerimin ışığını yıkılmış, tıkanmış yine de tanıdık gelen dehlizlere tuttum.

Bazı odalar tümden çökmüş, bazıları bomboş ya da döküntülerle doluydu. Birkaçında ise düşlerimde gördüğüm dev kaideler veya masalar olduğunu derhal tanıdığım -kimi neredeyse el değmemiş, kimi kırık, kimi parçalanmış veya ezilmiş- metal kütleler gördüm. Onların gerçekte ne oldukları hakkında akıl yürütmeye cesaret edemedim.

Aşağı doğru eğimli galeriyi buldum ve inmeye başladım -ama bir süre sonra, derin bir uçurumun en dar noktası dört ayaktan az olmayan düzensiz ağzı yolumu kesti. Burada taşlar çökerek aşağısında uzanan hesapsız derinlikteki zifiri karanlık uçurumu açığa çıkarmıştı.

Bu devasa yapıda iki ayrı mahzen katı daha bulunduğunu biliyordum ve en alt mahzenin zeminindeki metallerle sağlamca kapatılmış kapağı anımsadığımda, yeni bir panik duygusuyla titredim. Artık muhafızlar olamazdı - zira aşağıda pusuda bekleyen şey çoktan iğrenç işini görüp uzun sürecek çöküşüne gömülmüş olmalıydı. İnsanlık sonrası böcek ırkı zamanına kadar bu şey ölmüş olacaktı. Yine de yerlilerin efsanelerini düşününce korkuyla ürperdim.

Döküntülerle dolu zeminde koşup atlamak olanağı olmadığından, ağzı açık bu boşluğu aşmak bana müthiş bir çabaya mal oldu, ama beni yeden delilikti. Yarığın en dar ve karşı kıyıda ayak basacağım noktadaki tehlikeli

döküntülerin nispeten az olduğu, sol duvara yakın bir yer seçtim ve çılgınca bir anın ardından sağ salım karşı tarafa ulaştım.

En sonunda alt kata ulaştım ve makine dairesine giden kemerli yolu sendeleye sendeleye geçtim; makine dairesi yukarıdan düşen taşların altında neredeyse inanılmaz bir metal kalıntısı halindeydi. Her şey yerli yerindeydi; bulunduğum dehlizi diklemesine kesen büyük bir dehlizin girişini tıkayan yığının üzerine güvenle tırmandım. Anladım ki bu yol beni, kentin altındaki merkez arşive götürecekti.

Döküntülerle dolu o dehliz boyunca tökezleyerek, sıçrayıp, sürünerek ilerlerken sanki sonsuz çağlar geçti. Çağların kirlettiği duvarlarda ara sıra -bazıları tanıdık, bazıları düşlerimin zamanından sonra ilave edildiği anlaşılan- oymalar gözüme çarpıyordu. Burası yeraltı evlerini birleştiren bir anayol olduğundan, çeşitli evlerin daha alt katlarına yöneldikleri yerler dışında yolun kemerli bölümleri yoktu.

Bu kavşakların bazılarında, çok iyi anımsadığım bazı odalara bakmak için yoldan hayli saptım. Sadece iki defa, düşlerimde gördüğüm şeylerden köklü değişikliklere rastladım - ve bunlardan birinde anımsadığım kemerli yolun yarıkları dolmuş hatlarını seçebildim.

Alışılmadık, bazalt taşları dehşet verici kökenine işaret eden o büyük, penceresiz harap kulelerden birinin temelleri altındaki kemerler arasında gönülsüzce ve hızla ilerlerken şiddetle titreyerek hareketlerimi yavaşlatan tuhaf bir zayıflığı dalga dalga hissediyordum.

Tamı tamına iki yüz ayak çapındaki bu çok eski tonoz yuvarlak olup koyu renkli taşları üzerinde oyulmuş hiçbir şey bulunmamaktaydı. Zemininde tozla kumdan başka bir şey yoktu; aşağı doğru ve yukarı doğru yönelen delikleri görebiliyordum. Ne merdiven ne de eğik zeminli dehlizler vardı -bu eski kuleler düşlerime elbette ki efsanevi Yüce Irk zamanındaki el sürülmemiş halleriyle girmişlerdi.

Düşlerimde, aşağı doğru yönelen delik sıkı sıkıya kapatılmıştı ve önünde korku içerisinde nöbet bekleniyordu. Serin ve rutubetli bir hava akımının çıktığı bu karanlık, dipsiz delik şimdiyse ağzı ardına kadar açık duruyordu. Ebedi gecenin hüküm sürdüğü aşağılarda hangi hudutsuz mağaraların yattığını düşünmekten kendimi özenle uzak tuttum.

Daha sonra, dehlizin döküntü yığınlarıyla fena halde tıkanmış olan bölümünde adeta tırnaklarımla kendime yol açarak çatının tamamen

göçmüş olduğu bir yere ulaştım. Döküntüler bir dağ gibi yükseliyordu, üzerine tırmandım ve el fenerimin ışığının ne bir duvarı ne bir tavanı aydınlattığı geniş bir boşluğu geçtim. Bu, metal tedarikçilerinin, merkezi arşivden pek uzak olmayan üçüncü meydana bakan evlerinin mahzeni olmalı diye düşündüm. Buraya neler olduğunu kestiremiyordum.

Birikinti ve taş dağlarının ötesinde dehlizi yeniden buldum, ama kısa bir mesafe sonra yıkılan kemerlerin tehlikeli bir şekilde bel veren tavana neredeyse değdiği, tamamen tıkanmış bir yerle karşılaştım. Blokları yolumdan çekip geçebileceğim bir geçit açmayı nasıl başardığımı, dengesinin bozulması halinde üzerime yıkılarak beni ezecek, un ufak edecek tonlarca taşın oluşturduğu o yığından taşlar çekmeye nasıl cesaret ettiğimi bilmiyorum.

Yeraltındaki serüvenim -umduğum gibi- korkunç bir yanılsama ya da düş değilse, hareketlerime yön veren salt delilik olmalıydı. Ama sürünerek içinden geçebileceğim bir yol açmayı başardım - ya da başardığımı düşledim. Döküntü yığınının üzerinde sürünerek ilerlerken yanar durumdaki feneri derinlemesine ağzıma sokmuştum ve düzensiz tavanın fantastik sarkıtlarının vücudumu yırttığını hissediyordum.

Şimdi, hedefim olduğu anlaşılan büyük yeraltı arşiv binasına yakındım. Engelin öte tarafına kayarak, sürünerek indim, elimde tuttuğun fenerin ışığını zaman zaman açarak dehlizin geri kalan kısmını aştım ve sonunda -şaşılacak denli sağlam kalmış— dairevi, alçak bir yeraltı mahzenine ulaştım; mahzene her yönden kemerli yollar açılıyordu.

Fenerimin ışığının aydınlatabildiği duvarlar ya da duvar parçaları, üzerlerine kazılmış anlaşılmaz yazılarla ve -bazıları düşlerimin zamanından sonra ilave edilmiş- eğrilerden oluşan sembollerle doluydu.

Burasının alnıma yazılmış hedefim olduğunu kavradım ve derhal solumdaki tanıdık kemerli yola saptım. Aşağıda ya da yukarıda ayakta kalmış bütün katlara giden eğimli dehlizler bulacağımdan, tuhaftır ki pek kuşkum yoktu. Bütün güneş sisteminin tarihini barındıran, toprağın korumuş olduğu bu devasa yığın, olağanüstü bir ustalıkla, sistemin kendisi kadar uzun süre dayanacak kadar dayanıklı inşa edilmişti.

Muazzam boyutlarda bloklar matematiksel bir dehayla üst üste konmuş ve gezegenin kayalık merkezi kadar sağlam bir kütle oluşturacak şekilde inanılmaz dayanıklıkta bir harçla birbirine bağlanmıştı. Aklımın havsalamın alamayacağı kadar çok sayıda çağdan sonra yeraltındaki bu heybetli yapı

dimdik ayaktaydı, tozların uçuştuğu zemininde o her yeri dolduran döküntülerden eser yoktu.

Yürümenin bu noktadan sonra nispeten kolaylaşması tuhaf bir şekilde başımı döndürdü. Şimdiye kadar karşıma çıkan engellerin yarattığı hayal kırıklığıyla dizginlenen çılgınca hevesim bir tür hummaya dönüşmüştü; kemerli yolun ötesindeki müthiş iyi anımsadığım alçak tavanlı geçitler boyunca kelimenin tam manasıyla koşturuyordum.

Gördüğüm şeylerin son derece tanıdık olması beni her şeyin ötesinde şaşırtmıştı. Her tarafta, üzeri anlaşılmaz yazılarla dolu, kimi kapalı, kimi ardına kadar açık, kimi de bu dev binayı yerle bir etmeye gücü yetmeyen geçmişin yer hareketlerinin yarattığı baskıyla eğilip bükülmüş kocaman raf kapıları, korkunç bir hayal gibi görünüyordu.

Şurada burada, kapağı ardına kadar açık boş bir rafın altındaki tozla örtülmüş bir yığın, yer sarsıntıların sonucu mahfazaların düşmüş olduğu yerleri işaret ediyor olmalıydı. Yer yer rastlanan sütunlarda, raflardaki ciltlerin kapsadığı sınıfları ve alt sınıfları gösteren kocaman sembol ve harfler göze çarpıyordu.

Bir defasında, tanıdık metal kutuların yerli yerinde, iri taneli tozlar içerisinde yattığı açık bir mahfazanın önünde durdum. Nispeten ince numunelerden birine uzanıp biraz zorlanarak yerinden aldım ve incelemek için yere koydum. Adı, yaygın olarak kullanılan eğrilerden oluşan o anlaşılmaz yazılarla yazılmış olmakla birlikte harflerin sıralanışında pek alışıldık olmayan bir yan vardı.

Çengelli bağlama elemanının tuhaf mekanizmasını gayet iyi biliyordum; henüz paslanmamış ve çalışır durumdaki kapağı kaldırıp içindeki kitabı çıkardım. Kitap, beklediğim gibi, on beş parmağa yirmi parmak boyutlarında olup iki parmak kalınlığındaydı; ince bir metal üstteki açıklığı kapatıyordu.

Kitabın dayanıklı selüloz sayfaları aradan geçen milyarlarca yıldan etkilenmişe benzemiyordu; metnin rahatsız edici anıları canlandıran, fırçalarla çizilmiş acayip renklerdeki -alışılageldik eğrilerden oluşan anlaşılmaz yazılardan da, insanoğunun bugüne kadar bildiği tüm alfabelerden de farklı- harflerini inceledim.

Bunun, düşlerimden birazcık tanıdığım -parçası olduğu çok yaşlı bir gezegenin eski yaşam tarzını ve irfanını yaşatan büyük bir asteroitten gelen-

tutsak bir zihnin kullandığı dil olduğu aklıma geldi. Aynı zamanda, arşivlerin bu katının dünyadışı gezegenlerle ilgili ciltlere ayrılmış olduğunu anımsadım.

Kendimi kaptırmış bu inanılmaz belgeyi incelerken fenerin ışığının azalmaya başladığını fark ettim ve her zaman yanımda bulundurduğum yedek pilleri fenere yerleştirdim hemen. Sonra, daha güçlü bir ışıkla donanmış olarak dehliz ve geçitlerin bitip tükenmez karmaşası içinde -zaman zaman bazı rafları tanıyarak ve bu yeraltı mezarında ayak seslerimin münasebetsiz kaçan yankılarından belli belirsiz bir rahatsızlık duyarak- hummalı koşturmacama kaldığım yerden devam ettim.

Binlerce yıldır insan ayağı değmemiş tozlar üzerindeki kendi ayak izlerim korkudan ürpermeme neden oluyordu. Çılgınca düşlerimin hakikatle bir ilgisi varsa, daha önce hiçbir insan ayağı bu eski mi eski döşemelere değmemişti.

Niçin deliler gibi koşturmakta olduğum hakkında en ufak bir fikrim yoktu. Bununla birlikte, şaşkınlığa düşmüş irademe hükmeden, karanlığa gömülmüş anılarımı gün ışığına çıkaran kötülüğe muktedir bir güç vardı; bu yüzden rastgele koşmadığımı belli belirsiz hissediyordum.

Aşağıya doğru eğimli bir dehlize geldim ve dehlizi izleyerek daha derinlere indim. Yıldırım gibi koşarak birçok katı geçtim; durup hiçbirini incelemedim. Fırıl fırıl dönen beynim, nabız gibi ritimle atmaya ve sağ elim ahenkle seğirmeye başlamıştı. Bir şeyin kilidini açmak istiyor ve onu açmak için gerekli bütün o karmaşık döndürme ve bastırma hareketlerini bildiğimi hissediyordum. Günümüzün şifreli kasaları gibi bir şeydi bu.

İster bir düş olsun, isterse olmasın, bir zamanlar nasıl biliyor idiysem şimdi de biliyordum. Nasıl olup da bir düşün -ya da farkına varmadan benimsediğim bir efsane kırıntısının- bu kadar ince, anlaşılması bu kadar güç ve bu kadar karışık bir ayrıntıyı bana öğretmiş olabileceğini kendi kendime sormaya kalkışmadım. Her türlü tutarlı düşüncenin ötesine geçmiş olmalıydım. Zira, bütün bu başıma gelenler- bu meçhul yıkıntıları en ince ayrıntısına kadar bilmek ve önümde duran her şeyin ancak düşlerin veya efsane parçalarının akla getirebileceği şeylerle tam olarak örtüşmesi- aklın ve mantığın ötesinde dehşet verici bir şey değil miydi?

Tıpkı aklımın başımda olduğu şu anda olduğu gibi, muhtemelen o zaman da, hiç uyanmamış olduğuma ve yeraltındaki bütün bu kentin hummalı bir varsanıdan başka bir şey olmadığına inanıyordum.

Sonunda en alt kata ulaştım ve eğimli dehlizin sağma saptım. Tam olarak bilmediğim nedenlerden dolayı, hızımı azaltmak pahasına daha sessiz adımlar atmaya çalışıyordum. En derindeki bu son katta geçmeye korktuğum bir yer vardı.

Yaklaşınca, oradaki korktuğum şeyin ne olduğunu anımsadım. Bu, koldemiri ile kapatılmış ve sıkı sıkıya gözetlenmekte olan zemin kapaklarından biriydi sadece. Artık muhafızlar yoktu, bu yüzden tıpkı benzer bir kapağın ardına kadar açık durduğu siyah bazalt mahzenden geçerken olduğu gibi korkuyla tir tir titredim ve ayak uçlarıma bastım.

Oradaki gibi burada da soğuk, nemli bir hava akımı hissettim ve keşke yolum başka bir yerden geçseydi diye düşündüm. Niçin tam olarak bu yolu tutmuş olduğumu bilmiyordum.

Meydana geldiğimde kapağın ardına kadar açık olduğunu gördüm. İleride yeniden raflar başlıyordu; çok sayıda mahfazanın son zamanlarda düşmüş olduğu yerde çok ince bir toz tabakasıyla kaplı bir yığın gözüme çarptı. Aynı anda da yeni bir korku dalgasına yakalandım, ama nedenini bir süre keşfedemedim.

Adım başı düşmüş kutu yığınları göze çarpıyordu, çünkü bu ışıksız labirent milyarlarca yıl boyunca sayısız depremle sarsılmış, devrilen nesnelerin sağır edici gürültüleriyle çın çın ötmüştü. Ancak meydanı geçtiğim sırada anladım niçin bu kadar şiddetle sarsılmış olduğumu.

Beni huzursuz eden yığınlar değil, zemini kaplayan tozun niteliğiydi. El fenerimin ışığında, tozun her yerde olması gerektiği gibi aynı kalınlıkta olmadığı görülüyordu - sanki üç beş ay önce bozulmuşçasına daha ince göründüğü yerler vardı. Toz tabakasının daha ince göründüğü yerlerin bile yeterince tozlu olması nedeniyle, bundan tam emin olamıyordum, yine de toz kalınlığının her yerde aynı olmaması olasılığını aklımdan geçirmek bile hayli rahatsızlık veriyordu.

Fenerimin ışığını bu tuhaf yerlerden birine yaklaştırdığımda, gördüğüm şeyden hoşnut kalmadım - zira, toz kalınlığındaki farklılık yanılsaması iyice güçlendi. Sanki bileşik izlerin oluşturduğu düzenli hatlar vardı - her birinin eni ve boyu birer ayağın üzerinde olan bu üçerli izler, biri Önde dördü arkada olmak üzere üçer parmaklık nerdeyse dairesel beş kısımdan oluşuyordu.

Bir ayak-kare boyutundaki izlerin oluşturduğu hatlar, sanki bir şey bir yere gidip dönmüşçesine iki yönde uzanıyordu. Elbette ki çok zayıftı bu izler; pekâlâ bir yanılsama olabilirlerdi, ama gittiklerini sandığım yönde, belli belirsiz bir dehşetin varlığını sezinliyordum. Çünkü bu hattın bir ucunda bu yakınlarda gümbürtüyle yuvarlanmış olması gereken mahfaza yığını, diğer ucunda içerisinden soğuk, rutubetli bir rüzgârın estiği havsalanın almayacağı uçurumlara açılan, artık muhafızsız ve ardına kadar açık meşum kapak bulunuyordu.

VIII

Hissettiğim tuhaf mecburiyet duygusunun derinliğini ve gücünü, bu duygunun korkuma baskın çıkması açıkça göstermektedir. Bu izlerin ve çağrıştırdığı düş anılarının yol açtığı dehşet verici kuşkuların peşinde beni buralara hiçbir makul güdü sürüklemiş olamazdı. Korkudan tir tir titrememe karşın, sağ elim bulmayı umduğum bir kilidi açmanın hevesiyle ahenkle seğiriyordu. Farkına varmadan, son zamanlarda devrilmiş mahfazaların yığınını aşmış, tozlarına insan ayağı değmemiş geçitler boyunca müthiş iyi bildiğim bir hedefe doğru parmaklarımın ucunda koşuyordum.

Zihnim, kökenini ve alakasını daha yeni tahmin etmeye başladığım sorular soruyordu kendi kendine. Raf, insan boyunun ulaşabileceği yükseklikte miydi? Benim insan elim, kilidi açmak için gereken, milyarlarca yıldır unutulmayan hareketleri yapacak yetkinlikte miydi? Kilit hâlâ çalışır durumda mıydı? Peki, yeni yeni kavramaya başladığım gibi hem bulmayı umduğum hem de bulmaktan korktuğum şeyi ne yapacak - ne yapmaya cesaret edecektim? Bulacağım şey normal algının sınırları ötesinde, akıl almaz, korkunç bir gerçeği mi, yoksa düş görmekte olduğumu mu ortaya çıkaracaktı?

Bilincine vardığım bir sonraki şey, parmak uçlarımda koşturmaya son vermiş, üzerinde o son derece tanıdık anlaşılmaz yazıların bulunduğu bir sıra rafa gözlerimi dikmiş hareketsiz durmakta olduğumdu. Raflar son derece mükemmel durumdaydılar, civardaki rafların sadece üçün kapısı ardına kadar açıktı.

Bu raflar karşısında hissettiklerim anlatılır gibi değildi -onları eskiden beri bildiğim duygusu çok güçlü ve ısrarlıydı. Erişemeyeceğim yükseklikteki bir raf sırasına bakıyor ve oraya en kolay nasıl

tırmanabileceğimi düşünüyordum. Zeminden dört sıra yukarıdaki açık bir kapaktan yararlanabilir, kapalı kapakların kilitlerine tutunup ayak basabilirdim. İki elime birden ihtiyaç duyduğum başka yerlerde yaptığım gibi el fenerimi dişlerimin arasında tutabilirdim. En önemlisi hiç gürültü yapmamalıydım.

Raftan almayı istediğim şeyi aşağı indirmek zor olacaktı, ama hareketli tokasını ceketimin yakasına asarak bir sırt çantası gibi taşıyabilirdim. Kilidin tahrip olup olmadığını yeniden merak ettim. Kilidi açmak için gereken hareketleri yapabileceğimden en ufak kuşkum yoktu. Ama almaya çalışırken raftaki şeyin gıcırdamamasını - ve ellerimin iyi iş çıkarmasını umuyordum.

Bunları düşünürken el fenerini ağzıma alıp tırmanmaya başlamıştım bile. Çıkıntı yapan kilitler tutunmaya pek elverişli değildi, ama beklediğim gibi açık kapağın hayli yardımı dokundu. Tırmanırken hem sallanan kapağı hem de açıklığın kenarını kullandım ve yüksek sesli gıcırtı çıkarmamayı başardım.

Kapağın üst kenarında dengede durup sağa doğru uzanarak aradığım kilide güçbela uzanabildim. Tırmanışın uyuşturduğu parmaklarım başlangıçta çok beceriksizdi, ama çok geçmeden anatomik bakımdan yeterli olduklarını gördüm. Parmakların belleği kuvvetliydi.

Zamanın meçhul uçurumlarından karmaşık, gizli hareketler her nasılsa en ince ayrıntısına dek doğru olarak ulaşmıştı beynime - çünkü beş dakika bile sürmeyen bir denemenin ardından bir çıt sesi duyuldu; bilinçli bir şekilde beklemiş olmadığımdan olsa gerek bu sesi tanımak beni ziyadesiyle irkiltti. Bir an sonra metal kapak hafif bir gıcırtıyla ağır ağır açılıyordu.

Kapağın açılmasıyla gözler önüne serilen mahfazaların külrengi uçlarının oluşturduğu sıraya şaşkınlıkla baktım ve içimde tamamen açıklanamaz nitelikte bir heyecan dalgasının kabardığını hissettim. Sağ elimin ulaşabileceği bir uzaklıkta, üzerinde salt korkuya hamledilemeyecek denli şiddetli spazmlar geçirmeme yol açan anlaşılmaz yazılar bulunan bir mahfaza vardı. Hâlâ tir tir titremeye devam ederken, şiddetli bir gürültüye yol açmadan pul pul dökülen bir pas sağanağı altında mahfazayı yerinden oynatıp kendime doğru çekmeyi başardım.

Daha önce elime aldığım diğer mahfaza gibi boyutları on beş parmağa yirmi parmağı azıcık aşıyordu ve üzerinde yarım kabartma kavisli matematiksel desenler vardı. Kalınlığı üç parmağın biraz üzerindeydi.

Mahfazayı kendimle tırmandığım yüzey arasına kabaca kıstırarak tokasını kurcalamaya giriştim ve sonunda çengelini serbest bırakmayı başardım. Kapağını kaldırarak ağır nesneyi sırtıma kaydırdım ve çengelini yakama astım. Artık serbest kalan ellerimle beceriksizce tozlu zemine indim ve ödülümü incelemeye hazırlandım.

Kumlu toza diz çöktüm, kapağını kaldırarak mahfazayı önüme koydum. Ellerim titriyordu, kitabı çekip çıkarmayı arzuladığım -ve mecbur hissettiğim- kadar bunu yapmaya korkuyordum da. Bulacağım şey yavaş yavaş zihnimde netleşti, öyle ki nerdeyse inme geçiriyordum.

Eğer o şey oradaysa -ve, düş görmüyorsam- bu, insan ruhunun tahammül sınırlarının ötesinde bir anlam ifade edecekti. Bana en fazla eziyet eden şey, bir düş ortamında bulunduğumu hissetmedeki geçici yetersizliğimdi. Gerçeklik duyusu korkunçtu - manzarayı gözümün önüne getirince şimdi de aynı niteliğe bürünüyor.

Sonunda korkudan titreyerek kitabı mahfazasından çıkardım ve kapağındaki o çok iyi bildiğim anlaşılmaz yazılara büyülenmiş gibi gözlerimi diktim. Kitap son derece iyi durumda görünüyordu ve başlığındaki eğrilerden oluşan harfler sanki okuyabilmişim gibi beni ipnotize ediyordu. Aslında, belleğin geçici ve müthiş bir nöbeti esnasında gerçekten okumamış olduğuma yemin edemem.

Bu ince metal kapağı kaldırma cüretini gösterinceye dek ne kadar zaman geçtiğini bilmiyorum. Zaman geçirmeye çalışıyor, kendi kendime bahaneler uyduruyordum. El fenerini ağzımdan çıkarıp pilden tasarruf etmek için söndürdüm. Sonra karanlıkta bütün cesaretimi toplayarak fenerin ışığını yakmadan kapağı kaldırdım. Son olarak da, ne bulursam bulayım bağırmamak için kendimi peşinen koşullandırarak açılan sayfanın üzerine fenerimin ışığını doğrulttum.

Bir an için baktım ve olduğum yere yığıldım. Bununla birlikte dişimi sıkıp sessizliğimi bozmadım. Yere serilip beni sarıp sarmalayan karanlığın içerisinde elimi alnıma götürdüm. Korktuğum ve beklediğim şey oradaydı. Ya düş görüyordum, ya da zaman da uzam da anlamını yitirmişti.

Düş görüyor olmalıydım - ama bu şeyi götürüp oğluma göstererek dehşetin gerçekliğini sınayabilirdim, tabii eğer gerçekse. Zifiri karanlıkta etrafımda dönen nesneler görüyor olmasam da başım fırıl fırıl dönüyordu. Bir an için gözümün önüne serilen görüntülerin kışkırttığı en dehşet verici

düşünce ve imgeler aklıma üşüşmeye ve duyularımı bulandırmaya başlamıştı.

Tozdaki ayak izi olması muhtemel o izleri düşündüm ve kendi soluğumun gürültüsünden korkarak ürperdim. Bir kez daha feneri yakıp sayfaya tıpkı bir yılanın kurbanının, kendisini yutacak olan hayvanın gözlerine ve dişlerine baktığı gibi baktım.

Sonra beceriksiz parmaklarla, karanlıkta, kitabı kapatıp mahfazasına geri koydum, kapağını ve garip çengelli tokasını çat diye kapattım. Eğer bu şey gerçekten mevcutsa -eğer bütün bu dipsiz uçurum gerçekten mevcutsa- eğer ben ve dünyanın kendisi gerçekten mevcutsak dış dünyaya götürmem gereken şey buydu.

Ne zaman sendeleyerek ayağa kalkıp dönüş yolunu tuttuğumu tam olarak bilmiyorum. Yeraltında geçirdiğim o korkunç saatler boyunca saatime bir kez olsun bakmamış olmam -duyularımın normal dünyadan kopuşunun bir ölçüsü olarak- bana çok tuhaf geliyor.

Sonunda bir de baktım ki el feneri elimde, o uğursuz mahfaza koltuğumun altında, hava akımının dışarı çıktığı dipsiz uçurumun ve insanın aklına korkunç olasılıklar getiren izlerin ötesinde bir tür sessiz panik içerisinde parmak uçlarıma basarak ilerliyorum. O bitmek tükenmek bilmeyen eğimli dehlizden yukarı tırmanırken sakınımı biraz elden bıraktımsa da, aşağı doğru inerken hissetmediğim bir endişeyi bir türlü üzerimden atamıyordum.

Önünde muhafızlar bulunmayan derinliklerinden soğuk hava akımlarının yükseldiği, kentin kendisinden daha eski o kara bazalt mahzenden yeniden geçmekten korkuyordum. Yüce Irk’ın korktuğu o şeyi, zayıf ve ölmek üzere bile olsa hâlâ derinlerde pusuda bekliyor olabilecek o şeyi düşündüm. Beşer daireli o izleri, düşlerimin bu tür izlerle ilgili bana anlattıklarını -ve onlarla ilgili tuhaf rüzgârları ve ıslık seslerini düşündüm. Sonra günümüz karaderililerinin şiddetli rüzgârların ve adsız harabelerin dehşetinden söz eden efsanelerini düşündüm.

Duvara kazınmış bir sembolden girilmesi gereken katı biliyordum; daha önce incelediğim kitabı geçerek birçok kemerli yolun açıldığı daire şeklindeki meydana ulaştım. Gelirken kullandığım ve görür görmez tanıdığım kemer sağımdaydı. Arşiv binasının ötesinde duvarların yıkılmış olması nedeniyle bundan sonraki yolumun daha çetin olacağını düşünerek bu yola girdim. Metal mahfazası içerisindeki yeni yüküm ağırlığını

hissettiriyordu, her türden döküntü ve taş parçaları arasında düşe kalka ilerlemeye çalışırken sessizliğimi korumak giderek zorlaşıyordu.

Sonra, kendime ancak geçebileceğim bir geçiti güçbela açmış olduğum, döküntülerin bir dağ gibi tavana kadar yükseldiği yere geldim. Yeniden sürünerek oradan geçmekten duyduğum korku son derece büyüktü, çünkü ilk geçişimde biraz gürültü yapmıştım ve şimdi o izleri gördükten sonra en çok, gürültü yapmaktan korkuyordum. Metal mahfaza da daracık yarıktan geçme sorununu iki kat zora sokuyordu.

Ama elimden geldiğince gayret göstererek yığının üzerine tırmandım ve metal mahfazayı önümdeki aralıktan ileri ittim. Sonra fener ağzımda, ben de aceleyle öte tarafa geçtim - sarkıtlar önceki gibi yine sırtımı çizdi.

Yeniden elime almaya çalışırken, mahfaza yığının üzerinden kayarak tangır tungur seslerle ve ortalığı ayağa kaldıran yankılarla biraz ileriye düşüp soğuk terler dökmeme neden oldu. Derhal ileri atılıp daha fazla gürültü çıkarmadan onu yakaladım - ama bundan hemen sonra ayağımın altından kayan bloklar ani ve görülmemiş bir patırtıya yol açtı.

Bu gürültü benim mahvolmam demekti. Çünkü, yanlış ya da doğru, bu gürültüye çok gerilerden bir yerden dehşet verici bir yanıt verildiğini işitir gibi oldum. Bu Dünya’da hiçbir şeye benzemeyen, kelimelerle tarifi imkansız tiz bir ıslık sesi duyduğumu sandım. Eğer böyleyse, bundan sonra olanlar acı bir ironiydi - bu şeyden paniğe kapılmasaydım, ikinci şey hiç olmayabilirdi.

Ama oldu, tarifsiz bir korkuya kapılmıştım. Feneri elime alıp mahfazayı kaptığım gibi hoplayıp zıplayarak delicesine bir koşu tutturdum, bu karabasan harabelerden hızla uzaklaşarak çölün ve mehtabın çok yukarılardaki uyanıklık dünyasına ulaşmak için duyduğum delice istekten başka hiçbir düşünce yoktu kafamda.

Çökmüş tavanın ötesindeki engin karanlığa doğru bir dağ gibi yükselen yıkıntı yığınına ulaşıp çıkıntılı, düzensiz dik yamacına tırmanmaya başladığımda kendimi yara bere içerisinde bıraktığımın ayırdına bile varmadım.

Derken başıma büyük bir felaket geldi. Tam yığının doruğunu, ötesindeki ani inişi hesaba katmadan körlemesine aşarken ayağım kaydı, top sesini andıran gümbürtüsü mağaranın karanlık havasını yırtan ve sağır edici yankıları toprağı sarsan bir heyelanın ortasında buldum kendimi.

Bu karmaşadan nasıl çıktığımı hiç anımsamıyorum, ancak kısa bir an için bilincime kavuştuğum anlardan dehlizi çın çın öttüren gürültülerle sekerek, panik içinde koşturduğum geliyor gözlerimin önüne — metal mahfazayla el feneri hâlâ bendeydi.

Sonra, o kadar çok korktuğum eski bazalt mahzene yaklaşırken, kelimenin tam anlamıyla tozuttum. Çünkü heyelanın yankıları dinerken, daha önce duyduğumu sandığım o yabancı ıslık sesini duydum yeniden. Bu defa hiç kuşkum yoktu — ve daha da kötüsü, bu sesin geride bir yerlerden değil *ileriden* gelmesiydi.

Herhalde o zaman yüksek sesle haykırdım. Kadim varlıkların o korkunç bazalt mahzeninde uçarcasına koştuğumu ve aşağı dünyanın sınırsız karanlığına açılan muhafızsız ve ardına kadar açık kapıdan çıkan o kahrolası sesi duyduğumu hayal meyal anımsıyorum. Rüzgar da vardı - soğuk, rutubetli bir hava akımı değil, o iğrenç ıslık sesinin geldiği mide bulandırıcı uçurumdan adeta belli bir kasıtla, püskürürcesine, vahşetle yükselen, dondurucu, şiddetli bir fırtına.

Geriden ve aşağılardan kopup gelen, sanki kasıtla etrafımda dönenen ve her geçen saniye gücünü artıran zorlu rüzgarlar ve çığlık çığlığa sesler arasında her türden engelin üzerinden düşe kalka, sendeleye sendeleye ilerlediğimi bölük pörçük anımsıyorum.

Bu rüzgar arkamdan esiyor olmakla birlikte, ilerleyişimi kolaylaştıracağına tuhaf bir şekilde bana engel oluyordu, sanki üzerime atılmış bir ilmek ya da kement gibi etkide bulunuyordu. Gürültüsüne aldırış etmeden takırtılarla büyük bir taş bariyeri aştım ve yeryüzüne açılan yapıya ulaştım yeniden.

Makine dairesine giden kemerli yolun şöyle bir an gözüme çarptığını ve iki kat aşağıda o küfür niteliğindeki kapaklardan birinin ağzını açmış beklediği yere doğru giden eğimli dehlizi görünce haykırayazmış olduğumu anımsıyorum. Ama haykırmak yerine, bütün bunların birazdan uyanacağım bir düşten başka bir şey olmadığını mırıldandım ha bire. Belki kamptaydım — belki Arkham’daki evimdeydim. Bu umutlarla biraz kendimi toparlayınca daha yukarı seviyelere tırmanmaya başladım.

Dört ayak genişliğindeki bir uçurumu yeniden aşmak zorunda olduğumu elbette biliyordum, ama onunla yüz yüze gelinceye kadar dehşetini tam olarak kavrayamayacak denli başka korkuların esiriydim. Aşağı inerken uçurumun üzerinden atlamak kolay olmuştu - ama şimdi yokuş yukarı,

üstelik korkudan dizlerimin bağı çözülmüş, bitkin, metal mahfazanın yüküyle ve o anormal şeytani rüzgar beni geriye doğru çekerken aralığı aşabilecek miydim? Bütün bunları son anda düşündüm; sonra karanlık uçurumun dibinde pusuya yatmış adsız varlıkların olabileceği de aklıma geldi.

Fenerimin titrek ışığı giderek zayıflıyordu, ama karanlık bir bellek sayesinde uçuruma ne zaman yaklaştığımı söyleyebilirdim. Ardımdaki ürpertici esintiler ve çığlık çığlığa iğrenç ıslık sesleri, yolumun üzerindeki ağzı açık uçurumdan duyduğum dehşeti yatıştıran merhametli bir uyuşturucu işlevi görüyordu o an için. Derken önden esen rüzgar ve ıslık seslerinin -tahayyül edilmemiş ve tahayyül edilemez derinlikteki uçurumlardan dalga dalga taşan iğrenç esintilerin- artmış olduğunun ayırdına vardım.

Şimdi karabasanların en koyusuydu üzerime çullanan. Aklım başımdan uçmuştu - ve hayvanlara has kaçıp uzaklaşmak dürtüsü dışında her şeyi bir yana bırakıp, sanki hiç uçurum yokmuş gibi eğimli dehliz yukarı atılıp koşmaya çalıştım. Sonra uçurumun kenarını gördüm, kalan bütün gücümü kullanarak çılgınca sıçradım ve anında cehennemin iğrenç seslerle dolu, elle tutulacak denli karanlık burgacına yuvarlandım.

Başıma gelenler, anımsayabildiğim kadarıyla, bu kadar. Bundan sonraki izlenimler hezeyandan öte bir şey değil. Düş, delilik ve anı, gerçek olan hiçbir şeyle ilintisi olamayacak bir dizi fantastik, bölük pörçük yanılsamada birleşmişti.

Koyu kıvamlı, sezgili, bitmez tükenmez bir karanlıkta korkunç bir düşüşteydim; Yeryüzü’nde ve Yeryüzü’ndeki organik yaşamda bildiğimiz her şeye bütünüyle yabancı anlaşılmaz seslerle adeta bir ana baba günüydü karanlık. Uykuya dalmış, gelişmemiş duygular içimde sanki canlanmıştı da yüzen dehşet verici varlıklarla dolu, güneşsiz uçurum ve okyanuslara açılan kuyu ve boşluklardan, üzerine hiç ışık düşmemiş penceresiz, bazalt kulelerin karınca gibi kaynaştığı kentlerden söz ediyordu.

Zamanın başlangıcında var olmuş gezegenin ve sonsuz uzunlukta çağlarının gizleri, görüntü ve sesin yardımı olmaksızın beynimde şimşek gibi çaktı ve daha önceki düşlerimin en çılgınının bile asla aklıma getirmediği şeyleri bildim. Ve tüm bu süre zarfında rutubetli buhar beni soğuk pençeleriyle kavradı ve sırasıyla birbirini izleyen şamata ve sessizlik

anlarında etrafımı çepeçevre saran karanlığın burgaçlarında o tekinsiz, lanet olası, şeytani ıslık sesi çın çın çınladı.

Daha sonra, düşlerimdeki devasa kentlerin görüntüleri çıktı ortaya - harabe halinde değil, düşlerimdeki gibi. Yine insan-olmayan, konik bedenimdeydim ve yüksek koridorlarda, geniş eğik dehlizlerde kitaplar taşıyarak dolaşan tutsak zihinlerin ve Yüce Irk'ın kalabalığına karışmıştım.

Sonra bu resimlerin üzerine, ıslık çalan rüzgarın insanı sıkı sıkıya sarıp sarmalayan kucaklamasından kurtulmak için kıvrana kıvrana verilen umutsuz bir mücadeleyi; yarı katı havada yarasavari, çılgın bir uçuşu; kasırgaların kırbaç gibi dövdüğü karanlıklar içerisinde hummalı bir şekilde yol almayı; düşmüş taşların arasında düşe kalka çılgınca koşuşturmayı içeren ve görsel olmayan kısa süreli bilinç anları bindi.

Bir ara garip bir ışık sızar gibi oldu -yukarılarda bir yerlerden gelen yaygın mavimtırak bir parıltı. Sonra, rüzgarın önü sıra sürüne sürüne yapılan bir tırmanışla -Ölümcül bir gümbürtüyle ardım sıra kayıp çöken döküntüler arasından sürünerek alaycı ay ışığına çıkışla- ilgili bir düş gördüm. Bir zamanlar nesnel, uyanıklık düyası olarak bildiğim şeyin geri dönmüş olduğunu bana anlatan delirtici ayın kötücül, yeknesak ışınları oldu.

Yüzükoyun kapanmış Avustralya çölünün kumlarını tırmalıyordum ve rüzgar daha önce gezegenimizin yüzeyinde hiç tanık olmadığım denli şiddetli gürültülerle esiyordu etrafımda. Giysilerim paramparça olmuştu ve bütün bedenim yara bere içerisindeydi.

Yavaş yavaş aklım başıma geldi; hezeyanlarla dolu düşün ne zaman sona erip hakiki anıların ne zaman başladığını hiçbir zaman anlayamadım. Devasa taşlardan bir yığın, altında dipsiz bir uçurum, geçmişle ilgili korkunç bir keşif ve sonunda karabasanları andıran bir dehşet var gibi görünüyordu - ama bunun ne kadarı hakikatti?

Fenerimin yerinde yeller esiyordu, keşfetmiş olabileceğim metal mahfazanın da. Böyle bir mahfaza -veya uçurum- hiç olmuş muydu, ya da herhangi bir yığın? Başımı kaldırıp ardıma baktım ve çölün dalga dalga uzanan otsuz çöpsüz kumlarını gördüm sadece.

Şeytan rüzgar dindi, kocaman bir mantarı andıran ay kıpkırmızı kesilerek batıda battı. Sallanarak ayağa kalktım ve sendeleye sendeleye güneybatı yönünde, kampa doğru ilerledim. Yoksa sadece çölde yere yığılmış ve

düşlerin perişan ettiği bedenimi gömülü taş bloklar arasında miller boyunca kumların üzerinde sürüklemiş miydim? Yok, değilse, yaşamaya bundan böyle nasıl katlanacaktım?

Çünkü, bu yeni kuşkuyla, düşlerimin efsanelerden doğmuş gerçekdışılığına olan bütün inancım yerini bir kez daha o eski cehennemi kuşkulara bıraktı. Eğer bu dipsiz uçurum gerçekse, o zaman Yüce Irk da gerçek demekti - ve Yüce lrk'ın zamanın kozmos ölçeğinde burgaçlarında dolaşıp tutsaklar alması, bir efsane ya da karabasan olmayıp ruhu paramparça eden müthiş bir gerçeklikti.

Belleğimi yitirdiğim o karanlık ve şaşırtıcı günlerde yüz elli milyon yıl öncesinin insanlık-öncesi dünyasına götürülmüş olduğum yadsınamaz, iğrenç bir gerçek miydi? Şu anki bedenim zamanın paleojen uçurumlarından gelen korku verici, yabancı bir bilincin aracı mı olmuştu?

Ayaklarını sürüyerek yürüyen o korkunç varlıkların tutsak aldığı bir zihin olarak, o lanet olası taş kenti çok eskilerde kalmış altın çağında tanımış, yakından tanıdığım koridorlarında beni tutsak edenlerin iğrenç biçimiyle kıvrılarak dolaşmış mıydım gerçekten de? Yirmi yılı aşkın bir süreden beri gördüğüm azap verici düşler düpedüz korkunç anıların bir ürünü müydü?

Bir zamanlar gerçekten de, zaman ve uzanım erişilmez köşelerinden gelen zihinlerle konuşmuş, evrenin geçmiş ve gelecek sırlarını öğrenmiş ve bu devasa arşivdeki metal mahfazalarda saklanmak üzere kendi zamanımın tarihini kaleme almış mıydım? Ya şu diğerleri -hani o çılgın rüzgarların ve şeytani ıslıkların dehşet verici kadim varlıkları- çeşitli yaşam biçimleri gezegenin binlerce yıldır kasılıp kavrulan yüzeyinde sefil bir hayat sürerlerken, onlar sahiden de karanlık uçurumlarda bekleyen, yavaş yavaş zayıf düşen, pusuya yatmış, ısrarlı bir tehdit miydi?

Bilmiyorum. Bu dipsiz uçurum ve içindekiler gerçek idiyse, umut kalmamış demektir. Öyleyse, sahiden de, insanoğlunun dünyası üzerine alaycı, inanılmaz bir gölge düşmüştür zamandan. Ama bereket versin, bütün bu şeylerin benim efsanelerden doğan düşlerimin yeni evrelerinden başka bir şey olduğunun kanıtı yok. Kanıt oluşturabilecek o metal mahfazayı getiremedim ve o yeraltı dehlizleri de şimdiye kadar bulunamadı.

Eğer acıması varsa evrenin yasalarının, hiçbir zaman bulunmazlar. Ama gördüğüm ya da gördüğümü sandığım şeyleri oğluma anlatmalı ve başımdan geçen olayların gerçekliğini değerlendirmeyi, bunları başkalarına

anlatmanın gerekip gerekmediğinin yargısını bir psikolog olarak onun yargısına bırakmalıyım.

Azap verici düşlerle geçen yıllarımın ardında yatan müthiş hakikatin, toprağa gömülü o devasa harabelerde gördüğümü sandığım şeyin gerçekliğine dayanıyor olması gerektiğini söylemiştim. Okuyucuların tahmin edebileceği gibi, bu açıklamayı kağıda dökmekte doğrusu çok zorlandım. Hakikat elbette, metal mahfaza içindeki -milyonlarca yüzyılın tozlan arasındaki ininden çekip çıkardığım- o kitapta yatıyordu.

İnsanoğlunun bu gezegende ortaya çıkışından bu yana hiçbir el bu kitaba dokunmadı, hiçbir göz onu görmedi. Bununla birlikte, el fenerimin ışığını o korkunç uçurumda üzerine doğrulttuğumda milyarlarca yılın sarartıp gevrekleştirdiği selüloz sayfalar üzerindeki garip renkli harflerin gezegenin genç zamanlarından kalma ne olduğu anlaşılmaz harfler olmadığını gördüm. Bunlar bildiğimiz bir alfabenin harfleriydi ve benim kendi elyazımla İngiliz dilinde sözcükler oluşturmaktaydı.

Notlar

[←1]

Chesterfield, Philip Dormer Stanhope (1694-1773): İngiliz devlet adamı ve yazar. (ç.n.)

[←2]

Rochester,John Wilmot (1647-1680): İngiliz şair. (ç.n.)

[←3]

Gay,John (1685-17132): İngiliz şair ve oyun yazarı. (ç.n.)

[←4]

Prior, Matthew (1664-1721): İngiliz şair. (ç.n.)

[←5]

Anakrcon (İÖ 582-485): Yunanlı şair. (ç.n.)

[←6]

Palinurus: Vergilius'un Aeneis destanındaki Aeneis adlı teknenin dümencisi. (Ç.n.)

[←7]

Esir: Fizik terimi. Uzayı ve atomlar arasındaki boşluğu doldurduğu ve ışığın iletilmesini sağladığı varsayılan kütlesiz töz. (ç.n.)

[←8]

Eski bir uzunluk ölçüsü: Dirsekten orta parmağın ucuna kadar. (ç.n.)

[←9]

185 metrelik eski bir uzunluk ölçüsü. (ç.n.)

[←10]

Arkadia: Eski Yunanistan'da sade ve mutlu bir ırkın oturduğu rivayet edilen dağlık bir ülke; cennet hayatı yaşatan kırlar. (ç.n.)

[←11]

Lidya: Manisa yöresinin eski adı. Nablus: Ürdün’ün batısında, eski adı Neapolis olan kent. (ç.n.)

[←12]

Tyche: Yunan mitolojisinde şans tanrıçası, Roma mitolojisinde Fortuna. (ç.n.)

[←13]

Elysion: Mitolojide cennet. (ç.n.)

[←14]

“İrlanda'nın işgalini anlatan kitap” olan Lebor *Cabala* Erenn'de Milid'in oğullarının İspanya'dan sonra yerleşecekleri İrlanda'ya yaptıkları seferin öyküsü anlatılır. Kitap, İrlanda'yı sırasıyla işgal etmiş olan beş ulustan söz eder. Bunlar aynı zamanda İrlanda toplumunun ilk örneğidir de. Bu halklar, Cessair'in, Partholon’un, Nemed’in, Fir Bolg'un ve Tuatha De Dannan'ın halklarıdır. Partholon, aynı zamanda babası da olan hükümdarı öldürmüştür. Sonuçta bütün adamlarıyla birlikte bir veba salgınında ölür. Nemed'in halkı, Fomoire lere karşı giriştiği üç savaşı da kazanmış, ancak Nemed vebaya yakalanarak ölmüştür. (ç.n.)

[←15]

Latona: Roma mitolojisinde Apollon ile Diana'nın annesi; Yunan mitolojisindeki karşılığı Leto. (ç.n.)

[←16]

Pluton: Roma ve Yunan mitolojilerinde aşağı dünyaya hükmeden tanrı. Khronos ile Rea'nın oğlu, Zeus (Jüpiter) ile Poseidon'un (Neptün' ün) kardeşi. Yunan mitolojisindeki diğer adı Hades'tir. (ç.n.)

[←17]

Nemesis:Yunan mitolojisinde, Tanrıların, kutsal emirlerinden çıkanları cezalandırmakla görevlendirdikleri intikam tanrıçası. (ç.n.)

[←18]

Simgecilik: 19. yüzyılın sonunda, dönemin doğalcılığına ve gerçekçiliğine tepki olarak Fransa'da ortaya çıkan edebiyat ekolü. Hareket, doğrudan söylemek yerine ima yoluyla belirli izlenimler oluşturmayı hedefliyordu. İlk simgeciler, daha çok serbest vezinle biçim denemeleri yapan şairler oldu. (ç.n.)

[←19]

Ön-Raffaellocular: Dante Gabriel Rosetti (1828-1882), W. Holman Hunt (1827-1990) veJohn Millais (1829-1896) tarafından 1848'de kurulan İngiliz şair ve ressamlarının kardeşliği topluluğu. Günün İngiliz sanatının niteliksizliğinden yılgıya kapılarak, esinlerini nispeten basit gördükleri

ortaçağlarda aradılar. Son derece ayrıntılı, titiz ve üslubu öne çıkaran eserler verdiler. (ç.n.)

[←20]

Dekadanlar: 19. yüzyılın sonunda, yaşamlarında olsun yazdıklarında olsun esini estetrizmde, hastalıklı ve ölümcül olanda arayan yazarlar. Fransız simgecilerine ve Charles Baudelaire'e hayranlık duyuyorlardı. (ç.n.)

[←21]

Hypnos: Yunan mitolojisinde uyku tanrısı. (ç.n.)

[←22]

Faun: Yarısı keçi yansı insan olduğuna inanılan bir ilah. (ç.n.)

[←23]

Demonlar, var olmayan şeylerin, insanlar tarafından görülmek için, sanki varmışlar gibi ortaya çıkmalarına neden olur. (ç.n.)

[←24]

Ercbos:Yunan mitolojisinde, yeraltı dünyasında Hades’e giden yolda karanlık bir yer; karanlığın kişiliğe bürünmüş hali. (ç.n.)

[←25]

Cotton Mather (1663-1718): 17. yüzyılda New England'da Püritenli ğin ateşli savunucusu bir aileden, Babası Increase Mather gibi halkı “hayalet kanıtı”nın kullanılmasına karşı uyaran, 400'den fazla kitabın yazan, Amerikalı teolog (Ana Britannica).

[←26]

John Milton (1608-1674): İngiliz şair; Paradise Lost’un (Yitik Cennet’in) yazarı. (ç.n.)

[←27]

Ferdinand-Marie de Lesseps (1805-1894): Lesseps Vikontu Fransızdiplomat; Süveyş Kanalı'nın açılmasına önayak olanlardan. (ç.n.)

[←28]

Baedeker: Gezi rehberi kitabı. Gezi rehberi kitapları basan Alman Karl Baedeker'in (1859) adından. (ç.n.)

[←29]

Sarazen: Haçlı seferleri sırasındaki Müslüman veya Arap kişi. Suriye ve Arabistan arasındaki çölllerde yaşayan kabilelerin bir ferdi; geniş anlamıyla Arap. (ç.n.)

[←30]

Mastaba: Memphis hanedanları zamanındaki Mısır mezarı; yanları eğimli, üstü düz ve dikdörtgen biçiminde taş mezar. Arapçada taş peyke anlamına gelen m aştabah kelimesinden. (ç.n.)

[←31]

Sambuke: Üçgen şeklinde eski bir telli çalgı; Sistre: Eski Mısır'da tapınma sırasında kullanılan ve ortasından geçirilmiş metalik çubuklar sarsılınca ses çıkaran, saplı, kasnak şeklinde bir çalgı. (ç.n.)

[←32]

Edgar Allan Poe, "Kalabalıkların Adamı". (ç.n.)

[←33]

Gorgo, insanları taşa döndüren yılan saçlı dişi canavar Gorgon'un bir değişkesi olabilir. Mormo, Hekate'nin hizmetinde kötü bir cin. (ç.n.)

[←34]

Eski Ahit'te (İşaya 34, 14) bahsi geçen Yahudi halk inanışındaki dişi gece 'demonu' Lilit'in, Babil dünyasının demonlarından Lilutu'nun devamı olduğuna, kan emici bir gece demonu olarak baykuşta vücut bulduğuna inanılır. Talmud'da şeytansı bir yaratık ve Adem'in ilk kadını olarak yer alan Lilit, Filistin'den Yunanistan'a geçmiş ve Hekate inancında yaşamaya devam etmiştir. Yeni doğmuş çocukların katili, erotik rüyaların tasarımcısı olan Lilit'e ortaçağda daha çok demonologların fantezilerine uygun bir kılık verilmiştir. Bu nedenle, ortaçağın (ahşap) baskı resimlerinde Lilit, Havva'ya cennette ilk günahı işletecek olan yarasa kanatlı yılan kimliğinde elma sunarken tasvir edilmiştir (BIEDERMAN, LURKER, PICKERING, PETZOLDT ve BELLINGER'den aktaran Haydar AKIN, *Ortaçağ Avrupası'nda Cadılar ve Cadı Avı,* Dost Kitabevi Yayınları, Ankara 2001, s. 319-320).

[←35]

Incubus: Uyuyan kadınlarla cinsel ilişkiye girmeye çalışan erkek şeytan; Succubus veya Succuba: Dişi kılığına bürünerek uyuyan erkeklerle ilişkiye giren şeytan. (ç.n.)

[←36]

Hekate: Yeraltı dünyası, gece ve büyücülükle bağlantılandırılan Yunan tanrıçası. (ç.n.)

[←37]

Magna mater: “Yüce Ana” anlamına gelir ve bereket tanrıçası Kibele'nin sıfatlarından biridir. (ç.n.)

[←38]

Aegypan: Zeus’un güzel vücutlu ama korkunç yüzlü hastabakıcısı. Faun: Yarısı keçi, yarısı insan olduğuna inanılan bir ilah. (ç.n.)

[←39] Moloch: Ammonilerle Fenikelilerin çocuk kurban ettikleri tanrı.

Ashtaroth: İbranice Ashtoreth'in bir başka söyleniş şekli. Fenike'nin bereket ve cinsel aşk tanrıçası Astarte. (ç.n.)

[←40]

Lemur: Madagaskar'da bulunan ve maymuna benzer bir hayvan.(ç.n.)

[←41]

Tartaros: Yunan mitolojisinde ölüler diyarı, “Hades”ten aşağıda yer alan derin uçurum. (ç.n.)

[←42]

Martin Anton Del Rio (veya Delrio)'nun (1551-1608) Disquisitonum Magnicarum Libri Sex [Büyü Üzerine Tezlerin Altıncı Kıtabı]’ndan yapılan bu alıntının anlamı: “Demonlar, incubuslar ve succubuslar hiç varolmuş mu ve böyle bir birleşme döl vermiş midir?” (ç.n.)

[←43]

Triton: Yunan mitolojisinde, yarısı insan yarısı balık şeklinde olan bir deniz tanrısı. (ç.n.)

[←44]

Titan: Yunan mitolojisinde, Uranus’la Gaea'nın çocukları olan ve Olympos tanrıları tarafından alaşağı edilene kadar yeryüzünü yöneten devler. (ç.n)

[←45]

Anna Helen Crofts ile beraber yazılmıştır.

[←46]

Arkadia: 'Ağaç' adlı öykünün dipnotuna bakınız. (ç.n.)

[←47]

Verse libre (Fr.): Serbest nazını. (ç.n.)

[←48]

Hennes: Yunan mitolojisinde, diğer tanrıların habercisi olarak hizmet eden tanrı. (ç.n.)

[←49]

Hesperia (Lat.): Batı, akşam. (ç.n.)

[←50]

Tartaros: Yunan mitolojisinde, Zeus'un asi Titan'ları attığı, Hades' in daha altındaki cehennem.

Uranos: Yunan mitolojisinde bir tanrı olarak kişileştirilmiş Gökyüzü; Gaia'nın (Yer) kocası, Titanların, Furia'ların (yılan saçlı üç dişi ruh: Alekto, Tisiphone ve Mcgaira) ve Kyklop'ların babası olarak görülmüştür. Oğlu Kronos (Saturnus) tarafından tahttan indirilmiştir.

Gaia: Yunan mitolojisinde Uranos'un,Titan'ların, vb. annesi tanrıça olarak kişileştirilen Yer. (ç.n.)

[←51]

Aiolos: Yunan ve Roma mitolojilerinde rüzgar tanrısı. (ç.n.)

[←52]

Phaeton: Yunan ve Roma mitolojilerinde güneş tanrısı Helios'un oğlu. Babasından ödünç aldığı arabayı yanlışlıkla dünyaya fazla yaklaştırınca ekinler kavrulup, nehirler kurur; bunun üzerine Zeus yıldırımlarını genç adama gönderir ve Phaeton, Eridanos nehrine düşerek boğulur. Kızkardeşleri Helios kızları onun için ağlar ve gözyaşları amber olur. (ç.n.)

[←53]

Ares: Yunan mitolojisinde savaş tanrısı; Roma mitolojisindeki Mars'ın karşılığı.

Deimos: Homeros'un İlyada'da kişileştirdiği korku, dehşet; sonraları Yunanlılarca Ares'in oğlu olarak görülmüştür; Mars gezegeninin bir uydusu.

Phobos (korku): Ares'in yanındaki güçlerden. (ç.n.)

[← 54]

Astrai: Yunan ve Roma mitolojilerinde adalet tanrıçası. (ç.n.)

[← 55]

Tellus: Roma mitolojisinde toprak tanrıçası. (ç.n.)

[← 56]

Erinys: Yunan mitolojisinde Furia’lardan biri. (ç.n.)

[← 57]

Faun: Yarısı keçi yarısı insan olduğuna inanılan bir ilah. (ç.n.)

[← 58]

Alpheus: Yunan mitolojisinde, Arethusa adlı periyi, Artemis periyi bir pınara döndürünceye kadar takip eden nehir tanrısı. (ç.n.)

[← 59]

Avon nehri üzerindeki Stratford’da doğan Shakespeare kastediliyor. (ç.n.)

[← 60]

Aurora: Roma mitolojisinde şafak tanrısı. Yunan mitolojisindeki kar şılığı Eos. (ç.n.) Memnon: Troya savaşlarının son aşamasında Akhilleus tarafından öldü ülen Etiyopya kralı. (ç.n.)

[← 61]

Phoibos: Yunan mitolojisinde, güneş Tanrısı Apollon. Kalliope: Yunan ve Roma mitolojilerinde belagat ve kahramanlık şiirleri tanrıçası. (ç.n.)

[← 62]

Hesperides: H era’nın altın elma bahçesi ve bu bahçeye bekçilik eden dört peri. (ç.n.)

[← 63]

Orpheus: Çaldığı müzikle ağaçları ve kayaları hareket ettirdiği, canavarları yatıştırdığı düşünülen kahraman. (ç.n.)

[← 64]

Edgar Allan Poe'nun ‘Maelströme Düşüş’ adlı öyküsünün başına koyduğu alıntı. (ç.n.)

[← 65]

William Hickling Prescott'un (1796-1859, Amerikalı tarihçi) 'Conquest o f Mexico' adlı kitabı. (ç.n.)

[←66]

Stonehenge abidesi: 'Charles Dexter Ward Vakası', dipnot 11. (ç.n.)

[←67]

Kara Prens: Bkz. 'Charles Dexter Ward Vakası', dipnot 7. (ç.n.)

[←68]

Uncial: İS 400-800 yılları arasında kullanılmış yuvarlak, majiskül Latin veya Yunan harfi. (ç.n.)

Notlar 3

[←1]

Birinci James: İngiltere ve İskoçya kralı (1603-1625 ve 1576-1625). Birçok eseri arasında büyücülükle ilgili bir inceleme de vardır: *Daemonolgy* (1597). (ç.n.)

[←2]

de la Poer adının, Lovecraft'ın 'Yazının Tanrısı' olarak gördüğü Edgar Allan Poe'dan geldiği açıkça belli oluyor. (ç.n.)

[←3]

Romanesk: Avrupa'nın on birinci ve on ikinci yüzyıllardaki mimarisi. (ç.n.)

[←4]

Druidler, Galya, Britanya ve İrlanda'nın Keltleri arasında dinsel bir rütbe idi. Druidlerin İngiltere üzerindeki etkileri Romalı general C. Suetonius Paulinus'un İ.S. 61 yılında Mona Adası'ndaki kalelerine saldırmasından sonra sona ermiştir. (ç.n.)

[←5]

Metinde 'Cymric'. Cymru, Galler ülkesi insanları için kullanılan yerel terim. Cymric terimi, Keklerin güneyde yaşayan kolunu, kuzeyde yaşayan Gallilerden ayırt etmek için kullanılmaktaydı. (ç.n.)

[←6]

House: Ev, aile. Lovecraft, burada 'house' sözcüğüyle Poe'nun*'The Fail of the House of Ushers' (Usher'ların Çöküşü)* öyküsüne gönderme yapmaktadır. (ç.n.)

[←7]

Barton L. St. Armand, '*The Roots of Honor in the Fiction of H.P. Lovecraft*, Dragon Press, 1977' adlı eserinde, Bram Stoker'ın 'Dracula'sındaki Abbey Carfax ile paralelliğine dikkati çeker. (ç.n.)

[←8]

Lovecraft'ın bu Latince tümce kırıntısıyla demek istediği şey kestirilebilir: “*Div*”, “divinum” (“kutsal”) ya da “dives” (“görkemli”) anlamına geliyor olmalı; *ops*, bereket ve zenginlik tanrıçası Ops olabilir, çünkü Magna Mater “Büyük Ana” anlamına gelir, ki bu, Kybele’nin sıfatlarından biridir.(ç.n.)

[←9]

410 yılında İmparator Honorius Britanya’daki Roma lejyonlarını geri çekti. (ç.n.)

[←10]

Heptarki: Yunanca "Yediler Yönetimi", yani Anglo-Sakson İngiltere’nin yedi krallığı: Kuzey Umbria, Mercia, Doğu Anglia, Wessex, Kent, Essex ve Sussex. (ç.n.)

[←11]

Gilles de Retz (1396-1440): Bazen Gilles de Rais olarak da anılır. Ölülerle haberleşmekle, çocuk kaçırmakla ve cinayetle suçlanmıştır ve ona atfedilen suçlar Mavisakal efsanesinin doğmasına yol açmıştır. (ç.n.)

[←12]

Meksika savaşı: ABD ile Meksika arasında batı sının konusundaki anlaşmazlık yüzünden çıkan ve California, Utah, Nevada, Arizona, New Mexico ve Colorado’nun ABD toprağı olmasıyla sonuçlanan 1845-48 savaşı. (ç.n.)

[←13]

Burada açıkça Edgar Allan Poe’nun “Metzengerstein”, “Ligeia” ve “Usher’ların Çöküşü” adlı öykülerine gönderme yapılmaktadır. (ç.n.)

[←14]

Arsenik trioksit ve bakır asetattan hazırlanan böcek öldürücü bir toz. (ç.n.)

[←15]

Lovecraft’ın verdiği bu bölük pörçük sözcüklerin bazıları yine tahmin edilebilir: “P. Gatea ve L. Praec... vs” özel isim parçaları olmalıdır. *“Temp”*, muhtemelen *templum* (tapmak); *“dona”*, *dona*(armağan); *“pontifi” pontijex* (rahip) anlamına geliyor olmalı. Atys için aşağıdaki dipnota bakınız. (ç.n.)

[←16]

Catullus'un genellikle "Attis" şiiri olarak adlandırılan 63. şiirine gönderme yapılmaktadır. Bu şiir birinci tekil şahıs anlatımıyla, anası ve aşığı olan Kybele'ye tapınma ayinlerinin delirttiği Attis/Atys'in öyküsünü anlatmaktadır. (ç.n.)

[←17]

Birleşik Devletler'in 29. Başkanı olan Warren Gamaliel Harding (1921-23) 2 Ağustos 1923'te öldü. (ç.n.)

[←18]

Trimalchio: Petronius'un eksantrik romanı *Satyricon'daki [Satyricon:* Petronius, Türkçesi: Gül Özaktürk, Dost Kitabevi Yayınları, Ankara, 2003] (İS 60 civarı) bir karakter. Romanın çok küçük bir bölümü günümüze kalmıştır. Bu bölümün merkez tablosunu, çok ünlü ve zengin bir iş adamı olmuş Anadolu'lu eski bir kölenin verdiği mükellef ziyafet oluşturur. (ç.n.)

[←19]

Piltdown insanı: 1912'de keşfedilen bu fosille Britanya'nın modern insanlığın beşiği olduğu ileri sürüldü. Bunun önceden hazırlanmış bir düzmece olduğu 40 yıl sonra kanıtlandı.

[←20]

Ernst Theodor Amadeus Hoffmann (1776-1822): Grotesk öyküler yazan ve Poe'yu derinden etkilemiş olan Alman yazar. (ç.n.)

[←21]

Joris-Karl Huysmans (1848-1907): Lovecraft'ın *La-Bas* ve *A Rebour* adlı iki öyküsünü okuyarak çok etkilendiği Fransız yazar. (ç.n.)

[←22]

Styx: Yunan mitolojisinde yeraltı dünyasında akan nehirlerden biri. (ç.n.)

[←23]

Tartaros: Yunan mitolojisinde "Hades"ten aşağıda bulunan derin uçurum, ölüler diyarı. (ç.n.)

[←24]

Lovecraft, kedi başlı Mısır tanrıçası *Bass'ı* düşünmüş olmalı, ancak *Bass'* ın kanatları yoktur. Mısır tanrılarından sadece birkaçı kanadıdır. Bunlar arasında güneş tanrısı Re (veya Ra) (atmaca), gök tanrısı Horus (atmaca),

savaş tanrısı *Mentu* (atmaca) ve Yukarı Mısır’da tapınılan *Nekhbet* (akbaba) sayılabilir. (ç.n.)

[←25]

Nyarlathotep için bkz. *“Bilinmeyen Kadath’a Bir Düş Yolculuğu”*, H. P. Lovecraft, (ç.n.)

[←26]

Dil, arkaik İngilizce'den (“Sblood thou stinkard...”), Orta İngilizce'ye (“wolde ye swynke...”), Latince'ye (“Magna Mater...”), Gal diline (“Dia ad aghaidh...”) ve ilkel homurtulara doğru değişmektedir. Amaçlanan şey, anlatıcının aniden evrim basamağının yönünü tersine döndürdüğünü göstermek olmalıdır. (ç.n.)

[←27]

Hanwell: O sıralarda İngiltere'de gerçekten var olan ve Lovecraft'ın varlığını muhtemelen Lord Dunsany'nin “The Coronation of Mr. Thomas Shap”ından öğrendiği bir akıl hastanesi. (ç.n.)

[←28]

Heıry Fuseli (Heinrich Füssli, 1741-1825): İsveç’te doğmuş, hayatının büyük bir bölümünü İngiltere’de yaşamış ressam. “The*Nightmare*, Karabasan” adlı tablosu (1782) ‘tekinsiz sanatın’ ikonlarından biri olmuştur. (ç.n.)

[←29]

Gustave Dore (1832-1883): Tekinsiz ve fantastik sahneler çizmesiyle ünlü Fransız ressam. (ç.n.)

[←30]

Sidney Herbert Sime (1867-1941): Lord Dunsany’nin The*Book of Won*nder’ına (1912) resimler çizen sanatçı. (ç.n.)

[←31]

Anthony Angarola (1893-1929): Kitaplara resim çizen Amerikalı sanatçı. (ç.n.)

[←32]

Francisco Goya y Lncientes (1746-1828): Ünlü İspanyol ressamın ayrıca “Çocuklarını Yiyen Satürn”, “Cadılar Sabbatı”, “Üç Yazgı” ve “Av Köpeği” gibi fantastik resimleri de vardır. (ç.n.)

[←33]

Copp’s Hill: Bugün de var olan mezarlık (ç.n.)

[←34]

Cotton Mather (1663-1728): Mather bugün daha ziyade New England’ın dinsel öyküsünü anlattığı *Magnalia Christi Americana*(1702) ve New England’ın şeytanın eline geçişini anlattığı*Wonders of the Invisible World* (1693) ile tanınmaktadır. (ç.n.)

[←35]

Gallows Hill: Halka açık idamların yapıldığı alan. (ç.n.)

[←36]

Sir Edmund Audros (1637-1714): Amerika’daki İngiliz sömürge valisi. (ç.n.)

[←37]

Clark Ashton Smith (1893-1961): Fantezi yazarı ve Lovecraft’ın mektup arkadaşı. Daha fazla bilgi için *“Delilik Dağlarında"* adlı uzun öyküye bakılabilir. (ç.n.)

[←38]

Yazar ve hekim Oliver Wendel Holmes’a (1809,1891), şair James Russel Lowell’e (1819-1891) ve o günlerin belki de en popüler Amerikan şairi olan Henry Wadsworth Longfellow’a (1807-1882) gönderme. Mount Auborn, Cambridge, Massachusetts’da mezarlık. (ç.n.)

[←39]

Algernon Blackwood (1869-1951): Çok sayıda doğaüstü öykünün yazarı. “The Willows” adlı öyküsü Lovecraft’a göre Arthur Mahen'in “The Write People” adlı öyküsünden sonra yazılmış en müthiş fantastik öyküdür. (ç.n.)

[←40]

Levanten: Fransızca Levantine (Doğulu). Osmanlılarda, özellikle Tanzimat döneminde İstanbul’da ve büyük liman kentlerinde yoğunlaşan, ticaretle uğraşan, Müslüman olmayan azınlıklar. Lovecraft, Akdeniz’in doğu kıyılarındaki Mısır’dan Türkiye’ye kadar ülkelerin halklarını ve özellikle de New York’lu Yahudileri kastediyor. (ç.n.)

[←41]

Jean Lafitte (1780?-1826?): 1814’te Ne w Orleans savunmasında kahramanlık gösteren Fransız asıllı ABD’li korsan, (ç.n.)

[←42]

Pierre Le Moyne d’Iberville (1661-1706): Louisiana’daki Fransız topraklarında ilk kalıcı Fransız yerleşimini kuran Fransız asıllı Kanada'lı asker ve kâşif, (ç.n.)

[←43]

Rene-Robert Cavelier de La Salle (1643-1687): Kuzey Amerika'da keşifler yapmış Fransız kâşif, (ç.n.)

[←44]

Lovecraft kurmacasında birbiriyle pek de tutarlı olmayan bir tarzda “Eskiler”, “Yüce Eskiler” ve “Yüceler” gibi çeşitli kozmik varlıklar söz konusu edilir. Bunların çeşitli kullanılışları için “Delilik Dağlarında”, “Bilinmeyen Kadath'a Bir Düş Yolculuğu” ve “Başka Tanrılar” adlı öykülere bakılabilir. (ç.n.)

[←45]

Sütunlar Kenti İrem'den Lovecraft ilk olarak Adsız Kent (1921) adlı öyküsünde söz eder. (ç.n.)

[←46]

Arthur Machen (1863-1947): Lovecraft’ın çok etkilendiği ve takdir ettiği Galli yazar için bkz. *Ateş Piramiti* [(Babil Kitaplığı-22), Türkçesi: Hasan Fehmi Nemli, Dost Kitabevi Yayınları, Ankara, 2002]. (ç.n.)

[←47]

Kanakalar: Güney Denizi adalarının yerlileri, özellikle Queensland, Avustralya şeker plantasyonlarında ırgat olarak çalıştırılan insanlar. (ç.n.)

[←48]

Oslo’yu Kral Harald Haardrada, 1050 civarında kurdu. 1925 yılında adı Oslo'ya dönüştürülünceye kadar Norveç başkentinin adı Christiana ya da Kristiana idi. (ç.n.)

[←49]

Sirenlerin çağrısına karşı koymak için kulaklarını tıkayan Odysseus’a yapılan bir gönderme. (ç.n.)

[←50]

Metinde, vigintillion. Vigintilyon, Amerikan sayı sisteminde 1063, İngiliz sisteminde 10120’dir; her halükarda, bu süre evrenin hesaplanan yaşından çok daha büyüktür. (ç.n.)

[←51]

Yunan mitolojisindeki çeşitli canavarlara gönderme. Gorgolar, Deniz tanrıları Phorkys ve Keto’nun üç kızı; bronz elli, yaban domuzu dişli, başları ve kemerleri yılanlarla çevrili Stheno, Euryale ve Medusa adlı bu üç kızkardeşin kendilerine bakanları taşa çevirmek gibi bir özellikleri vardır. Hydra (su anlamına gelen ‘lıydor’ dan), birçok başı olan, kesilen her başın yerine iki başı çıkan ve sonunda Herakles (Herkül) tarafından öldürülen tatlı su yılanı. Khimaira (keçi anlamına gelen ‘chimaira'dan), keçi gövdeli, yılan kuyruklu, aslan başlı olan ve ateş soluyan bir canavar. Kanatlı at Pegasos’a binmiş olan Bellerophontes tarafından öldürülmüştür. (ç.n.)

[←52]

Harpyalar (kapıp kaçan anlamına gelen “harpuiai”den). Pontos ve Gaia'nın oğlu ve Nereus ve Phorkys gibi deniz tanrısı olan Thaumas'tan olma Harpyalar, haberci Gökkuşağı İris'in kızkardeşleridir. Bu çocuk hırsızları rüzgar kadar hızlı, fırtına kadar endişe vericidir. Kadın yüzlü kuşa benzer yaratıklardır. Açgözlülükleriyle hortumsu rüzgarlara benzerler ve ansızın kapıp götürürler. Karanlık anlamına gelen Kelaino, Harpyalardan biridir. (ç.n.)

[←53]

Charles Lamb (1775-1834) İngiliz deneme yazarı ve eleştirmeni. Yukarıdaki paragraf, 1823’te yayımlanan *The Essays of Elia*’dandır. (ç.n.)

[←54]

Azazel, Eski Ahit’te çeşitli şekillerde bahsedilen bir şeytan, Buzrael, Lovecraft’ın burada uydurduğu bir isimdir. Beelzebub, Yeni Ahit'te Satan (Şeytan) yerine kullanılmıştır, Terim, muhtemelen Ibranice ‘Sineklerin Tanrısı' anlamına gelmektedir. Belial'dan Yeni Ahit’te sadece bir defa ‘Satan’ anlamına gelmek üzere bahsedilir. Toplumsal ve kozmik düzene çeşitli tiplerde tehditlere gönderme yaptığı anlaşılmaktadır. Azazel, Beelzebub ve Belia’nın üçü birden aynı paragrafta olmamakla birlikte Milton’un ‘*Paradise*Lost’uıda da geçer. (ç.n.)

[←55]

“Moodus gürültüleri” denilen, yörede yaygın olarak işitilmekle birlikte özellikle Connecticut’taki Moodus kentinde çok belirgin bir şekilde duyulan seslere gönderme yapılmaktadır (ç.n.)

[←56]

Bu, Massachusetts’te Wilbraham bölgesinde anlatılan bir efsanedir. Metindeki ‘psychopomp’ sözcüğü ‘ruhlara yol gösteren' anlamına gelen Yunanca ‘psychopompos’tan gelmektedir ve yerine göre Kharon’a ya da Hermes'e işaret etmektedir. (ç.n.)

[←57]

Pocumtuck'lar Massachusetts’teki yedi Yerli kabilesinden biridir Esas olarak Connecticut Nehri vadisine yerleşmişlerdir. (ç.n.)

[←58]

Candlemas: 2 Şubat, Hıristiyan teolojisinde İsa’nın Tapmakta göründüğü ve Bakire Meryem'in arındığı gün. Bu gün, tarihteki birçok Hıristiyan festival gününden biridir, ama bu günlerden bazıları Cadılar Sabbatının dört önemli kutlamasıyla çakışır. Bunlar Candlemas, Mayıs Arefesi, Lammas ve Halloween’dir (hortlaklar günü) (ç.n.)

[←59]

Birçok New England kent ve kasabasında ‘‘Village-Köy” sözcüğü kent merkez yerleşkesini anlatmak üzere kullanılır. (ç.n.)

[←60]

Halloween (bazen ‘*All HaIIow’s Eve’* olarak da geçer): 31 Ekim akşamı. Bütün Azizler Yortusu’ndan önceki akşam. Yukarıdaki notta da belirtildiği gibi *Halloween* (eski adı*Hallowmas)* ve *Mayıs Arefesi,* Kelt kabilelerinin iki büyük festivalidir. Daha fazla bilgi için James George Frazer’ın *Altın Dal*’ına bakılabilir. (ç.n.)

[←61]

Lovecraft, Yog-Sotlhoth’tan ilk olarak *Charles Dexter WardVakası*’nda, sonra *Delilik Dağları*’nda söz ederse de buralarda söz konusu varlık çok kötü ve bulanık bir şekilde tanımlanmıştır. Daha sonraki birçok öyküde de yer alan Yog-Sothot, sadece Dunwich Dehşeti’nde merkezi bir figür olarak yer almaktadır. (ç.n.)

[←62]

Sivri üçgen çatı, New England’da on yedinci yüzyılın ortalarındaki egemen mimari biçimidir ve balıksırtı damlardan önceki formdur. (ç.n.)

[←63]

1 Mayıstan önceki gece. Mayıs Arefesi. Alman folklöründe, Walpurgisnacht, büyücü kanların toplandıkları gece. (ç.n.)

[←64]

Lammas: 1 Ağustos. Hristiyan teolojisinde kökeni ve önemi tartışmalıdır. Aşai Rabbanî’de ilk üzüm hasadına ya da bir yaşına basan kızıllara saygı sunumudur. Bu tören Anglikan Kilisesi tarafından bugün de yapılmaktadır. (ç.n.)

[←65]

Dee'nin İngilizce çevirisi Necronomicon, Frank Belknap Long tarafından “The Space Eaters”da (Weird Tales, Temmuz 1928) uydurulmuştur. John Dee (1527-1608) bir ara Kraliçe I. Elisabeth'in doktoru da olan İngiliz matematikçi ve astrolog. Hayatının son yıllarında yoğun bir şekilde nekromansiyle uğraştı ve felsefe taşını bulduğunu, ölüleri diriltti̇ğini ileri sürdü. 1978'de Geoge Hay tarafından basılan Necronomicon, sözde Dee’nin İngilizce çevirisinin British Museum'da bulunan bir el yazmasıdır. Bu, edebiyat dünyasında yakın zamanlarda yapılmış en mükemmel şakalardan biridir. (ç.n.)

[←66]

Bu sözün ilk geçtiği yer Lovecraft’ın revizyonunu yaptığı Adolphe de Castro’nun “TheLast Test” (1927) adlı öyküsüdür. Daha sonra Shub-Niggurath bir tür bereket tanrıçası olur ve Lovecraft son mektuplarından birinde (Selected Letters, V, 303) onun ‘buluta benzer, korkunç bir varlık' ve Yog-Sothoth’un karısı olduğunu belirtir. Bu ad muhtemelen Lord Dunsanny’nin *Yann’ın Ülkesi* [(Babil Kitaplığı-25), Türkçesi: Hasan Fehmi Nemli, Dost Kitabevi Yayınları, Ankara, 2003] adlı öyküsünde geçen Sheol Nugganoth’tan türetilmiştir. (ç.n.)

[←67]

Arthur Machen’in 1894’te yayımlanan *“Great God Pan”* adlı uzun öyküsüne gönderme. Bu öyküde genç bir kadınla Ulu Pan'ın çocukları olan gizemli Helen Vaughan esrarengiz bir şekilde ortadan kaybolmadan önce

birçok kişiyi fiziksel ve ruhsal felakete sürükler. Öykünün *“Dunwich Dehşeti”* üzerinde büyük bir etkisi olduğu açık. (ç.n.)

[←68]

Roodmas: 3 Mayıs. Daha çok Kutsal Haç Günü olarak bilinir. Roma Katolik ve Ortodoks teolojisi bu günü Haç'ın icat edildiği gün olarak anar. (ç.n.)

[←69]

Ekinoks: Gün-tün eşitliği, 21 Mart ve 23 Eylül günleri. Burada söz konusu olan sonbahar ekinoksu, yani 23 Eylül. (ç.n.)

[←70]

Teratoloji: Biyoloji ve tıbbın, oluşumdaki biçimsizlik ve anormallikleri inceleyen dalı. (ç.n.)

[←71]

Bu tanım, kabaca, Arthur Machen'in *“Kara Mührün Öyküsü*'ndeki Jervase Cradock’un tanımına benzemektedir. Wilbur, olay sırasında on beşinde, Jervase on dördündedir ve insan bir anneyle *“küçük insanlar” dan* birinin (bir cinin) çocuğudur. [Bkz. Arthur Machen, *Ateş Piramiti*, (Babil Kitaplığı-22) Türkçesi: Hasan Fehmi Nemli, Dost Kitabevi Yayınları, Ankara, 2002.] (ç.n.)

[←72]

Bu büyü sözleri için bkz. “Charles Dexter Ward Vakası”, H. P. Lovecraft. (ç.n.)

[←73]

Sadece Mezopotamya’da değil İS sekizinci yüzyıldan on ikinci yüzyıla kadar Arapça konuşan dünyada kullanılan formal ve dekoratif Kufi alfabesine atıf yapılmaktadır, büyük bir olasılıkla. (ç.n.)

[←74]

Sarazen sözcüğü eskiden Hıristiyanlarca Müslüman halkları, özellikle de Arapları ve Türkleri anlatmak için kullanılırdı. (ç.n.)

[←75]

Johannes Trithemius'un (1462-1516) *The Polygraphia*’sı ilk olarak 1518'de Latince olarak yayımlandı ve 1561'de Fransızca'ya çevrildi.

De Furtivis Literarum Notis, Giovanni Battista della Porta (1535?-1615) tarafından şifre konusunda yazılmış bir kitap olup ilk olarak 1563'te yayımlanmıştır.

Blaise de Vegenere'in (1523-1596) *Traicte des Chifferes ou Secretes d'Escrire'i* ilk olarak 1586'da yayımlandı.

John Falconer'in *Cryptomensis Patefacta; or, The Art of Secret Information Disclosed witout a Key*'i 1685'te yayımlandı.

An Essay on the Art of Decyphering, John Davys (1678-1724) ilk 1737'de yayımlandı.

Philip Tlıicknesse (1719-1792), *A Treatise on the Art of Deyphering and of Writing in Cypher'i* 1772'de yayımladı.

William Blair, Abraham Rees's Cyclopedia için 1819'da uzun bir makale yazdı.

G. Von Marten *Cours diplomatic'i* 1801'de yayımladı.

Johann Ludwig Klüber'in (1762-1837) *Kryptographik'inin*yayımlanma tarihi 1809. (ç.n.)

[←76]

Sabaoth: Yeni Ahit'te tercüme edilmeden bırakılmış, "Kalabalıkların Tanrısı" anlamına gelen İbranice bir terim; sonraları hatalı bir telaffuzla "Tanrının Günü" anlamına gelen Sabbath şekline dönüşmüştür. Buradaki anlamı dinsel bir ayin için tayin edilmiş gün. (ç.n.)

[←77]

Aklo: Arthur Machen'in *"The White People"* adlı öyküsünde geçen bir terim. Küçük kızın günlüğünde bir noktada, "Bir yıl önce öğrendiğim gerçek gün ve ay adlarını veya Aklo harflerini, Chian dilini, büyük güzel çemberleri, Mao Oyunlarını ya da belli başlı şarkıları oluşturma yöntemini kaydetmemeliyim" denmektedir.*(The House of Souls)*. (ç.n.)

[←78]

Her iki terim de uydurma olup, Lovecraft başka hiçbir yerde kullanmamıştır. (ç.n.)

[←79]

Arthur Machen'in *"The White People"* adlı öyküsünden türetilmiş bir başka terim. (ç.n.)

[←80]

Bir büyücü olduğu ima edilen uydurma bir Arap adı. (ç.n.)

[←81]

Eskiler için bkz. *Delilik Dağları* 54. ve 55. notlar; (ç.n.)

[←82]

Vigintilyon: Bkz. *Cthulhunun Çağrısı*, dipnot 12. (ç.n.)

[←83]

Gerçek bir kitap. Remigius, Nicolas Remi'nin (1530-1612) Latinceleştirilmiş şeklidir. Daemonolatreia Latince olarak 1595'te yayımlanmış, 1693'te Almancaya ve 1930'da İngilizceye çevrilmiştir. Kitap cadıları yargılayan yargıçlar için bir tür kılavuz niteliğinde olup ünlü Malleus Maleficarum türünde bir kitaptır. Malleus Maleficarum konusunda daha geniş bilgi için bkz. Haydar Akın, *Ortaçağ Avrupası'nda Cadılar ve Cadı Avı*, Dost Kitabevi Yayınları, Aıkara, 2001. (ç.n.)

[←84]

Negotium perambulans in tenebris: "Karanlıkta dolaşan bela." E. F. Benson'un"Visible and lnvisible"ındaki "Negotium Perambulans" adlı öyküden [Londra, Hutchinson, 1923] (ç.n.)

[←85]

Lovecraft Yog-Sothoth'u sonraki mektuplarından birinde şakacı bir tavırla, "Yog'un, *her zaman* uzun, halata benzer kolları yoktur, çünkü o, canı istediğince birçok şekle -katı, sıvı, gaz- bürünür," şeklinde tanımlayacaktır. (Selected Letters, V, 303). (ç.n.)

[←86]

Isa'nın bir yansılaması ya da parodisi olabilir. ''Ve İsa yüksek sesle bağırdı, dedi ki Baba ruhumu senin ellerine teslim ediyorum ve bunu dedikten sonra ruhunu verdi" (Luka 23;46) Ayrıca bkz. Markıs 15;34 ya da Matta 27;46) "Ve dokuzuncu saatte Isa yüksek sesle bağırarak dedi ki Eloi, Eloi lama sabachthani? Yani, Tanrım, Tanrım neden beni terk ettin?" (ç.n.)

[←87]

Kalikancaros: (Yun) Karakancalos, gulyabani, öcü. (ç.n.)

[←88]

Troglodit: Mağarada yaşayan kimse, insana benzer maymun. (ç.n.)

[←89]

“Küçük insanlar” için bkz. *Ateş Piramiti* (Babil Kitaplığı-22) Arthur Machen, Türkçesi: Hasan Fehmi Nemli, Dost Kitabevi Yıyınları, Ankara, 2002. (ç.n.)

[←90]

Hiçlikten hiçlik çıkar. (ç.n.)

[←91]

Bir fizik terimi olan “esir” için önceki hikayelerin notlarına bakınız.(ç.n.)

[←92]

Modus vivendi (Lat.): Geçici uzlaşma. (ç.n.)

[←93]

Giovanni Antonio Bazzi (1477-1549) İtalyan ressam. (ç.n.)

[←94]

Ammi adı muhtemelen Lut’un kızlarıyla ensest birlikteliklerinden doğan çocuklardan biri olan ve Ammon oğullarının atası olan Ben-Ammi’den (Tekvin 19-38) türetilmiştir. (ç.n.)

[←95]

Salvator Rosa (1615-1673): Italyan ressam ve şair. Daha çok kayalık uçurumlarla, fırtınada parçalanan ağaçlarla ve cadılarla dolu yabanıl, ıssız manzara resimleri yapmıştır. (ç.n.)

[←96]

“Korku öyküsü - *tale cif terror*” Lovecraft’ın temel kaynaklarından olan Edith Birkhead’in*“Tale* of terror”una (1921) gönderme. (ç.n.)

[←97]

Lovecraft'ın bilip bilmediği bilinmiyor olmakla birlikte “Mahvolmuş fundalık- Blasted heath” hem Shakespeare'in *Macbeth*’inde hem de Milton’un *Paradise* Lost'unda geçer. (ç.n.)

[←98]

1692’de Salem’de yapılan cadı yargılamaları. (ç.n.)

[←99]

Bu “küçük ada”dan “Cadı Evindeki Düşler” öyküsünde de söz edilir. (ç.n.)

[←100]

Nahum, Eski Ahit'teki bir kitabın başlığı olup önemsiz peygamberlerin yedincisidir. (ç.n.)

[←101]

Kral suyu: Hiçbir asidin tek başına çözemediği altın, platin gibi metalleri çözen nitrik asit, hidroklorik asit karışımı. (ç.n.)

[←102]

Widmanstatten çizgileri: Demirli bir meteoridin kesiti nitrik asitle dağlanarak parlatıldığında görülen çizgiler. Kamasit bantları ile tanen bantlarının kesişmesiyle oluşan bu sekizgen çizgileri ilk olarak 1808'de Viyanalı fizikçi Alois Josep vou Widmanstatten (1753-1849) gözlemlemiştir. (ç.n.)

[←103]

Mourning-cloak butterflies: *Nymphalis antiopa*, mavi benekli, kahverengi kanatlarının kenarları sarı olan bir kelebek türü. Sarı Kenarlı kelebek de denir. (ç.n.)

[←104]

Bolton: Doğu orta Massachusetts'te küçük bir kent. Bu kentten söz edilmesi Arkham'ın sahilde değil orta Massachusetts'te olduğu inancını pekiştirmek için olmalıdır. (ç.n.)

[←105]

Bu pasaj Arthur Machen'in *"Beyaz Tozun Öyküsü"* adlı öyküsündeki bir pasajı fazlasıyla anımsatmaktadır. Bkz.*Ateş Piramiti* (Babil Kitaplığı-22), Arthur Machen, Türkçesi: Hasan Fehmi Nemli, Dost Kitabevi Yayınları, Ankara, 2002. (ç.n.)

[←106]

Gemici nuru (St. Elmo's fire): Fırtınalı havalarda, bazen ağaçların tepe noktaları, direk ya da uzun nesnelerin uçları gibi sivri noktalarda biriken artı yük ile bulutların eksi yükünün sebep olduğu mavimsi ışık. (ç.n.)

[←107]

Hamsin yortusu (Pentikost, Hasat Bayramı, Turfanda Bayramı): Grekçe 'ellinci' anlamına gelen *pentecosfe*'den. Başlangıçta Yahudilerin ziraat bayramı (Fısılı Bayramı'ndan elli gün sonra kutlanır). İsa'nın göğe çıkışının

ellinci günü, Havariler Kudüs’te toplandılar. Sonra ‘ansızın gökten, güçlü bir yelin esişini andıran bir ses geldi ve bulundukları evi tümüyle doldurdu. Ateşten dillere benzer bir şeylerin dağılıp her birinin üzerine indiğini gördiiler.’ (Bkz. İncil, Elçilerin İşleri, *2.2)* (ç.n.)

[←108]

Henry Fuseli: “Pickman'ın Modeli” adlı öykünün 27. Notuna bakınız. (ç.n.)

[←109]

Cygnus: Samanyolunun kuzeyinde Şilyak (Lyra) takımyıldızı ile Kanatlı At (Pegasos) takımyıldızı arasındaki bir takımyıldız. (ç.n.)

[←110]

Deneb: Kuğu takımyıldızında birinci kadirden bir yıldız. Arapça ‘tavuğun kuyruğu’ anlamına gelen dhanab al -dajaja’dan. (ç.n.)

[←111]

Bu bölümün Tekvin 19:1-38’de anlatılan Hazreti Lut'un öyküsüyle benzerliği çok açık. iki meleğin Sodom ve Gomora'nun yakında yerle bir olacağını bildirmesi üzerine Hazreti Lut, karısı ve iki kızıyla birlikte kenti terk eder. Ancak, bir tepenin üzerinden kaybettikleri mülke son bir defa bakan Hazreti Lut'un karısı ceza olarak bir tuz sütununa dönüşür. (ç.n.)

[←112]

1935 yılında, o zaman fantastik edebiyatın umut vaat eden genç bir yazarı olan Robert Bloch (1917-1994), “The Shambler from the Stars” adlı öyküsünde Lovecraft’ı öldürmek için kendisinden izin ister. Bu öykü Weird Tales’de yayımlandığında, bir okuyucu Lovecraft’a, yazarak Bloch’a adanmış bir öyküyle ona karşılık vermesini önerir. Lovecraft önerildiği gibi yapar. Bloch daha sonra ‘The Haunter of the Dark, Karanlığın Hayaleti’ne 1950 yılında bir devam öyküsü yazar: “The Shadow from the Steeple”. (ç.n.)

[←113]

Nemesis (İntikam Tanrıçası): H. P. Lovecraft’ın 1917’de yazdığı bir şiir. Lovecraft bir mektubunda bu şiirini Poe’nun ‘Ulaluma’sı ile Swinburn’ün ‘Hertha’sı arasına yerleştirmiştir. (ç.n.)

[←114]

Robert Adam (1728-1792) ve kardeşi James Adam (1730-1794) özellikle iç mekan dekorasyonuyla ünlü İskoç mimar ve desinatörler. (ç.n.)

[←115]

Puath Vadisi: Lovecraft'ın ilk defa "Bilinmeyen Kadath'a Bir Düş Yolculuğu" adlı öyküsünde söz ettiği düşsel bir bölge. (ç.n.)

[←116]

Kilise mimarisinde Gotik canlanma on sekizinci yüzyılın başat üslubu olan klasik üsluba bir tepki olarak on dokuzuncu yüzyılın başlarında İngiltere'de başlamış ve 1830'larda Amerika'ya ulaşmıştır. Gotik canlanmanın Amerika'daki en önde gelen temsilcisi New York kenti Trinity Church'un (1846'da tamamlanmıştır) tasarımcısı olan İngiltere dogumlu mimar Richard Upjohn'dur (1802-1878). (ç.n.)

[←117]

Robert Bloch'un 1935 Şubatında yazılan ve Lovecraft'ın öneri ve düzeltmelerinden sonra son halini alarak yayımlanan, Maine'deki cadı mezhebiyle ilgili kısa öyküsü "Satan's Servants"a gönderme. (ç.n.)

[←118]

Lovecraft kendi icadı olan Necronomicon ve Pnakotic Elyazmaları'na ilaveten bazı arkadaş ve meslektaşlarının icadı olan çeşitli yasak kitaplardan söz ediyor. Liber Ivonis veya Eibon'un Kitabı Clark Ashtoıı Smith'in, Comte d'Erlette'in rezil Ctıltes des Goules'i August Derleth'in, Friedrich von Junzt'un Unaussprechlichen Kulten'i Robert E. Howard'ın, De Vermis Mysteriis Robert Bloch'un icadıdır. Dzyan'ın Kitabı teosofistlerce çok eskiden uydurulmuş bir kitaptır. (ç.n.)

[←119]

Güney Pasifik'teki küçük bir ada olan, Şili'ye ait Paskalya Adası'nda bulunan volkanik kayalardan oyulmuş gizemli heykel başlarına atıf. (ç.n.) bir merdiven inşa edilmişti; merdiven, yukarıdaki penceresiz sivri kuleye açılan zemin kapağına çıkıyordu.

[←120]

Trapezohedron: Geometride trapezohedron yüzeyleri yamuk ya da ikiz kenar yamuk, sonuç olarak düzensiz dörtkenarlı olan üç boyutlu cisimlerdir. (ç.n.)

[←121]

Aklo Dili: Arthur Machen'in “The White People” adlı öyküsünde bulunan bir terim. (ç.n.)

[←122]

Yuggotlı: Lovecraft'ın “Karanlıkta Fısıltıyla Konuşan Adam” adlı öyküsünde açıklandığı gibi yengeç-benzeri Kanatlılar'ın veya Mi-Go’nun yurdu olan ve bizim Plüton adıyla bildiğimiz gezegen. Lovecraft'ın Eskiler ya da çoğu kez Yüce Eskiler, bazen de sadece Yüceler dediği kozmik varlıklar için “Cthulhu'nun Çağrısı” adlı öykünün 6. notuna bakınız. (ç.n.)

[←123]

“Delilik Dağları”nda ‘Yıldız başlı Eskiler’ olarak da geçerken, Lovecraft burada bu yaratıkları açıkça ‘Eskiler'den ayırt etmiştir. (ç.n.)

[←124]

Valusia’nın Yılan-Adamları: Robert E. Howard’ıı “The Slıadow Kingdom” adlı yapıtında uydurduğu yaratıklar. (ç.n.)

[←125]

Lemuria: Hint Okyanusu’nda battığı farz edilen efsanevi kıta. (ç.n.)

[←126]

Girit Kralı Minos’un adından. (ç.n.)

[←127]

Khem: Bu sözcük Mısır dilinde ‘karanlık' anlamına gelir ve Mısırlıların kendi memleketlerine verdikleri addır. (ç.n.)

[←128]

Nephren-Ka: Hayali bir Eski Mısır kralı. (ç.n.)

[←129]

Lovecraft’ın ilk defa “Gümüş Anahtarın Açtığı Kapıların ötesi” adlı öyküsünde geçen gezegen. (ç.n.)

[←130]

Nyarlathotep için “Bilinmeyen Kadath’a Bir Düş Yolculuğu” adlı öyküye bakılabilir. (ç.n.)

[←131]

Roderick Usher: Edgar Allan Poe’nun “Usherler’in Çöküşü” adlı öyküsünün merkezi karakteri. Usher, aile mezarlığındaki kızkardeşi

Madeline’in kıpırdanmasından çıkan ses gibi, uzak seslere karşı doğaüstü bir duyarlılığa sahiptir. (ç.n.)

[←132]

Yog-Sothoth: İlk defa “Charles Dexter Ward Vakası”nda sözü edilen kozmik varlık. (ç.n.)

[←133]

Clark Aston Smith on dokuz yaşındayken *“The Star-Treader and Other Poems”i* (1912) yayımladığında büyük bir sansasyon yaratmıştı. Lovecraft Azathoth’u ilkin 1922 dolaylarında küçük bir nesir olarak tasarlamış (Bkz. *Dört Fragman)* daha sonra *“Bilinmeyen Kadath'a Bir Düş Yolculuğu"nda (1926-27), “Delilik Dağlarında”da (1931)* ve daha birçok öyküsünde sözünü etmiştir. (ç.n.)

[←134]

Robert E. Howard'ın “The BlackStone” adlı öyküsüne (1931) gönderme. (ç.n.)

[←135]

Bkz. “Karanlığın Hayaleti” 118. No.lu dipnot. (ç.n.)

[←136]

Plattsburg, New York, I. Dünya Savaşı’nda Amerikan birliklerinin eğitim merkeziydi. (ç.n.)

[←137]

Mesmerizm: İpnotizma için kullanılan bir sözcük. Hastalıkları tedavide ipnotizmaya dayalı bir sistem geliştiren Avusturyalı hekim Anton Mesiner'in (1734-1815) adından. (ç.n.)

[←138]

Shoggotlılar: ipnotik etki altında dokularını bir tür geçici organa dönüştüren çok-hücreli protoplazınik kütleler. Bkz. “Delilik Dağlarında”. (ç.n.)

[←139]

Shub-Niggurath: Lovecraft panteonunda bir tür bereket tanrıçası. (ç.n.)

[←140]

Candlemas: 2 Şubat. Daha fazla bilgi için bkz.“Dunwich Dehşeti" dipnot 58 (ç.n.)

[←141]

Hallowmas: Bütün Azizler Yortusu; Halloween'in eski adı; 31 Ekim. Daha fazla bilgi için “Dunwich Dehşeti” adlı öyküye bakılabilir. (ç.n.)

[←142]

Viyol: Keman cinsinden dört farklı boyda altı veya yedi telli eski bir saz. (ç.n.)

[←143]

Kharon: Yunan mitolojisinde, ölümden sonra ruhları ‘Styx’ ırmağından geçiren kayıkçı. (ç.n.)

[←144]

Grifou: Yarısı aslan, yarısı kartal olduğu varsayılan mitolojik yaratık. (ç.n.)

[←145]

Mynheer: Felemenkçe “Bay”. (ç.n.)

[←146]

Albany: NewYork eyaletinin 1797’den beri başkenti, Hudson Irmağı üzerindeki Albany kentinin merkezi. Kolonilerin ortak savunma sistemini tartışmak üzere bir araya geldiği ilk toplantılardan biri 1689’da Albany'de yapıldı. 1754’te gerçekleşen daha önemli bir başka tarihsel toplantıda Albany Kongresi, “Benjamin Franklin'in “Birleşme Planı”nı benimsedi. Bu toplantı 1765 Kongresi’nin ve 1774 Kıta Kongresi'nin yolunu açtı. (AnaBritannica’dan**)**

[←147]

Ptolemais katakombları: İlk Hıristiyanların birçok Orta Doğu ve Kuzey Afrika kentinde bulunan mezarları. Bu ad, eski bir Mısır Kralları soyuna, Ptolemais I (öl. İÖ 284) - Ptolemais (İÖ 47-30) atfen verilmiştir.(ç.n.)

[←148]

Ren şatoları: Ren Nehri, manzarası ve arka planındaki çok sayıda efsaneyle erken Gotik romanların ortak sahnesini oluşturur. (ç.n.)

[←149]

Issız adalardaki yekpare taş anıtlar: Muhtemelen, Güney Pasifikte bulunan ve Şili’ye ait küçük bir ada olan Paskalya Adası’ndaki volkanik kayalardan yontulmuş gizemli taş kafalara yapılan dolaylı bir gönderme. (ç.n.)

[←150]

Epikuroscu: Sözlük anlamıyla yaşamın inceliklerinden zevk alan kişi. Sözcük, yaşamın temel ereğini haz peşinde koşmaktan çok mutluluğun gerçek evi olarak düşündüğü*ataraksia*’ya (‘ruh dinginliği’ne) ulaşmak olarak gösteren Yunanlı filozof Epikuros’un (İÖ 341-270) adından türetilmiştir. Sonradan, çoğunlukla hazza yönelik bir yaşamı kendilerine erek edinmiş kişilerin yaşam felsefelerine gönderme yapmak için kullanılmaya başlanan Epikurosçuluk terimi bu haliyle adını aldığı filozofun öğretisini yansıtmaktan uzaktır. Metinde de bu son anlamda kullanılmıştır. (ç.n.)

[←151]

Püritenler: İlk olarak 1620’de Plymouth’a ulaşan, Massachusetts'in ilk Avrupalı sakinleri. İnsanın doğuştan günahkâr olduğuna ve ancak sıkı çalışmayla erdeme ulaşabileceğine inanan dinsel reform taraftarları. (ç.n.)

[←152]

Frankfort: Kentucky’nin başkenti. (ç.n.)

[←153]

Pigafetta’nın Kongo bölgesi üzerine anlatısı: Filippo Pigafetta (15331604) tarafından yazılmış gerçek bir kitap. Ancak 1598’de yayımlandığını söylerken Lovecraft yanılmaktadır. Kitap ilk olarak 1591’de İtalyanca, sonra 1597’de İngilizce ve Almanca, daha sonra da 1598’de Latince yayımlanmıştır. (ç.n.)

[←154]

Johann Thedor De Bry (1561-1623) ve Johann Israel De Bry (15701611) on altıncı yüzyıl sollarında ve on yedinci yüzyıl başlarında çok sayıda kitaba resimler çizmişlerdir. (ç.n.)

[←155]

Ahzikler: Kongo Nehri yakınlarındaki tarihi bir Afrika devleti olan Ahziktı Krallığı’nın halkı. (ç.n.)

[←156]

Isaiah Thomas (1749-1831): İngiliz yönetimine karşı verdiği mücadeleyle tanınan Amerikalı matbaacı ve gazeteci; *Masachusetts* Spy'ın kurucusu. (ç.n.)

[←157]

Pilgrim's Progress: Püriten bakış açısının en tipik örneği, ünlü İngiliz papaz ve şairi John Bunyan'ın (1628-1688) yapıtı. Zamanında evlerde İncil'den sonra en çok bulunan bu kitap (1678) Türkçe'ye 1932'de *'Hac Yolculuğu',* 1961'de de *'Mümin'in Yolculuğu'* adıyla çevrilmiştir. (ç.n.)

[←158]

Cotton Mather (1663-1728): Sömürge dönemi Massachusetts'inin önde gelenlerinden.*Magnalia Christi Americana* (1702) adlı yapıtı New England'ın dinsel tarihidir. Cotton Mather hakkında daha fazla bilgi için *'Cadı Evindeki Düşler'* adlı öykünün 1. dipnotuna bakılabilir. (ç.n.)

[←159]

Midyanitleri: İsrailoğullarına hasım, göçebe bir Arap kavmi. Midyan, Hz. İbrahim'in oğludur. Kutsal Kitap'ın, Oreb ile Zeeb adlı iki Midyan prensinin öldürülerek, başlarının Gideon'a götürüldüğünü anlatan 7:25 Yargıçlar bölümüne atıf yapılmaktadır. (ç.n.)

[←160]

Danvers: Eski adı Salem Village olan ve 1692'deki ünlü Salem Cadılık Davası'nın görüldüğü yer. 1752'de ilçe olarak Salem'den ayrıldı. (ç.n.)

[←161]

Y.M.C.A.: Young Men's Christian Association - Genç Hıristiyan Erkekler Birliği. Gençlerin ruhsal, zihinsel, toplumsal ve fiziksel gelişmesine yardımcı olmak amacıyla kurulmuş uluslararası bir kuruluş. (ç.n.)

[←162]

30 Nisan: Mayıs Arifesi; 31 Ekim akşamı: Halloween (bazen 'Ali *Hallow's Eve'* olarak da geçer). Bütün Azizler Yortusu'ndan önceki akşam. Cadılar Sabbatının dört önemli kutlamasından ikisi olan *Halloween ve Mayıs Arifesi,* (diğer ikisi Candlemas ve Lammas'tır) Kelt kabilelerinin iki büyük festivalidir. Daha fazla bilgi için James George Frazer'ın *Altın Dal*'ına bakılabilir. (ç.n.)

[←163]

18 Haziran 1812’de İngiltere’ye karşı ilan edilen savaş. (ç.n.)

[←164]

Barkentin: Brigantin’in bir başka söyleniş şekli. Üç veya daha fazla direkli yelkenli gemi. (ç.n.)

[←165]

Ponape ya da Pohnpei: Mikronezya Federal Devletleri’nin bir parçasını oluşturan Carolines adasının doğusunda küçük bir ada. (ç.n.)

[←166]

Paskalya Adası: Güney Pasifik’te Şili’ye ait küçük bir ada. Volkanik kayalardan oyulmuş gizemli heykel başlarıyla ünlü. (ç.n.)

[←167]

Kanaka: Hawaii Adalarının yerlisi; Büyük Okyanus adalısı. (ç.n.)

[←168]

Ashtoreth: Fenikelilerin bereket ve aşk Tanrıçası Astarte’nin İbranice'deki söylenişi. (ç.n.)

[←169]

Belial ve Beelzebub için “Dunwich Dehşeti” adlı öykünün 54. Dipnotuna bakılabilir. (ç.n.)

[←170]

Altın Buzağı: İbranilerin İÖ 13. Yüzyılda Mısır’dan çıkış *(Exodııs)* döneminde ve İÖ 10. yüzyılda İsrail kralı Yeroboam zamanında tapındıkları put. Figür büyük bir olasılıkla Mısır’ın boğa biçimli tanrısı Apis ve Kenan’ın bereket tanrısı Baal’den esinlenmiştir. (ç.n.)

[←171]

Calvary: Hz. İsa’nın çarmıha gerildiği yer; İbranice’deki karşılığı Golgotha. Hz. İsa’nın çarmıha gerilmesini canlandıran heykel. (ç.n.)

[←172]

Hydra: Yunan mitolojisinde, Ekhidna'nın Typhon’dan gebe kalarak doğurduğu dokuz başlı yılan. Kesilen her başının yerine iki yeni başın çıktığı dövüşte Herakles tarafından öldürülür. (ç.n.)

[←173]

“Cthulhu'nun Çağrısı” adlı öyküde bu sözlerin aşağı yukarı *“R'lyeh'deki evinde ölü Cthulhu düş görerek bekliyor.”* anlamına geldiği belirtilir. (ç.n.)

[←174]

Shoggothlar: ipnotik etki altında dokularım bir tür geçici organa dönüştüren çok-hücreli protoplazmik kütleler. Bkz. “Delilik Dağlarında’’. (ç.n.)

[←175]

Maumee: Toledo’dan Erie Gölü’ne dökülen nehir. (ç.n.)

[←176]

Spitzbergen: Norveç'in kuzeyinde, Kuzey Kutup Denizi'nde Norveç’e ait bir grup ada. (ç.n.)

[←177]

Permiyen devir: 280 milyon yıl önceden 225 milyon yıl önceye kadar uzanan devir; Triasik devir: 225 milyon yıl önceden 190 milyon yıl önceye kadar uzanan devir. (ç.n.)

[←178]

“Karanlığın Hayaleti” adlı öyküde 118 numaralı dipnota bakılabilir.(ç.n.)

[←179]

Valusia: Lovecraft’ın arkadaşı Robert E. Howard (1906-1936) tarafından uydurulmuş tarihöncesi Avrupa’da bir kent. (ç.n)

[←180]

Tsathoggua: Lovecraft’ın arkadaşı Clark Auton Smith tarafından uydurulmuş ve ilk olarak, 1929'da yazılan ve ancak 1931’de *Weird Talles* adlı dergide yayımlanan *“The Tale of Satampra Zeiros”* adlı öyküde sözü edilmiştir. Daha sonra birçok öyküde “N’kai’den gelen, şekilsiz, kurbağa benzeri tanrı-yaratık” olarak sözü edilmiştir. (ç.n.)

[←181]

Hiperborea: Clark Auton Smith tarafından yazılan öykülerde adı geçen Kuzey Kutbundaki efsanevi kıta. (ç.n.)

[←182]

Inuto’lar ve Lomar ülkesi ilk defa “KutupYıldızı” adlı öyküde geçer. Bu öyküye bakılabilir. (ç.n.)

[←183]

Lucius Comelius Sulla Felix: (İS 138-78): Romalı general ve politikacı. (ç.n.)

[←184]

Quaestor: Esas olarak mali işlerle uğraşan Romalı görevli; idam cezası verme yetkisi olan yargıç. (ç.n.)

[←185]

Bactria: Batı Asya'da Amu Derya nehri ile Hindukuş dağları arasında bulunan eski bir ülke. (ç.n.)